

Luda yã takada kõn Bokobaru yãõ

**The New Testament
and portions of
the Old Testament
in the Bokobaru
language of Nigeria**

SIM

SIM International

Luda yã takada kōn Bokobaru yã

The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria

[bus]

SIM

Translation: © 2005 SIM International
www.sim.org

Print publication, 2005 SIM International

Web version
2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

The Old Testament

Naana	Naa.	7
Bona	Bon.	62
Narona	Nar.	91
Dokagb̄esisina	Dok.	106
Ȳosua.	Ȳosua.	109
Ȳāgōgōrinō	Ȳāg.	124
Rutu	Rutu	138
1 Samuēli	1Sa.	142
2 Samuēli	2Sa.	176
1 Kinanō	1Kin	208
2 Kinanō	2Kin	242
Ezera	Ezera	276
Nēemaya	Nēem.	285
Esita	Esita	295
Ayuba	Ayuba	304
Saamu	Saa.	323
Yaasinō.	Yaas	492
Laasuudee	Laas	541
Daniēli	Dan.	555
Yunusa	Yun.	572
Zakari	Zak.	575
Malaki	Mal.	583

The New Testament

Matiu.	Mat.	587
Maaku	Maa	632
Luku	Luk.	659
Yohana.	Yoh.	706
Zirinō.	Zir	737
Romudeenō.	Rom	777
1 Kōrintideenō	1Kō.	796

2 Kɔrintideenɔ	2Kɔ.813
Galatianɔ.	Gal.824
Efesudeenɔ	Efe830
Filipideenɔ	Filip836
Kɔlɔsedeenɔ	Kɔl841
1 Tesalonikadeenɔ	1Tes845
2 Tesalonikadeenɔ	2Tes849
1 Timoti	1Tim852
2 Timoti	2Tim857
Titu	Tit861
Filimɔ	Filim864
Eberunɔ	Eber866
Yemisi	Yem880
1 Pita.	1Pit.885
2 Pita.	2Pit.891
1 Yohana.	1Yoh894
2 Yohana.	2Yoh899
3 Yohana.	3Yoh900
Yuda	Yud.901
Zia yā	Zia903
Bible reading.925

The Old Testament

NAANA

Musa takada káaku

Adamu 1:1–5:32

Nuu 6:1–11:32

Ibrai 12:1–20:18

Isaaku 21:1–26:35

Yakubu 27:1–36:43

Yusufu 37:1–50:26

Anduna naana

1 ¹À káaku Luda musu kōn tɔɔteo kè. ²Guu da pāme à kekenaro, gusiaa bé à da ísiaala, ben Luda Ninii e yàa paa í pila. ³Ben Luda bè: Guu pu! Ben guu pù. ⁴À è gupuraa pì maa, ben à gupuraa kèkōa kōn gusiaao. ⁵À tó kpà gupuraane fāantē, gusiaa sō gwāavī. Guu sɪ guu dɔ, à guro káakun gwe.

⁶Ben Luda bè: Bātuma gō kú ínɔ dagura le à í pínɔ kèkōa. ⁷Ben à bātuma kè le, à í kè kú bātuma gīzī kèkōa kōn í kè kú à musuo. ⁸Ben à tó kpà bātuma pìne ludambe. Guu sɪ guu dɔ, à guro plaadeen gwe.

⁹Ben Luda bè: Í kè kú gīzī kakōa gu dōnkōn, gukori bɔ. Ben à kè le. ¹⁰À tó kpà gukori pìne tɔɔte, ben à tó kpà í kè kàkōaane ísiaa. Ben à è à kè maa. ¹¹Ben Luda bè: Lánɔ bɔe tɔɔte kōn sè wéedeeno kōn lí nédeeno, baade kōn a boriio. Ben à kè le, ¹²lánɔ bɔe tɔɔte kōn sè wéedeeno kōn lí nédeeno, baade kōn a boriio. Ben Luda è à kè maa. ¹³Guu sɪ guu dɔ, à guro aagōdeen gwe.

¹⁴Ben Luda bè: Pó gupurino gō kú musu aōgō fāantē kèkōa kōn gwāavīo, aōgō wè sèedano kōn gurɔɔnɔ kōn wènnɔ ɔɔaáñe. ¹⁵Aōgō de pó gupurino ũ musu le wàgō anduna puu. Ben à kè le. ¹⁶À pó gupuri ísino kè mèn plaa, à kè gbāaa ègō kí blee fāantē, à kè buse ègō kí blee gwāavī. À sɔɔnneno kè dɔ. ¹⁷À n pèpe musu le aōgō anduna puu ¹⁸aōgō kí blee fāantē kōn gwāavīo, aōgō gupura kèkōa kōn gusiaao. Ben à è à kè maa. ¹⁹Guu sɪ guu dɔ, à guro siigōdeen gwe.

²⁰Ben Luda bè: Pó wëndideeno í pa yélele, bãano dagula musu aõgõ vīaa bātumaa. ²¹Ben à pó wëndidee kè aõè lili o í guuno kè kōn kpò gbëntēno pínghi, baade kōn a boriio. À bãano kè pínghi dɔ, baade kōn a boriio. Ben à è à kè maa. ²²À aubarika dàngu à bè, aõgõ né ii aõgõ kōw, kpònw ísīaa pa, bãano kō tɔtɔe. ²³Guu sì guu dɔ, à guro swɔrodeen gwe.

²⁴Ben Luda bè: Pó wëndideeno bɔe tɔtɔea, pókādeeno kōn pótāa'onkuseano kōn nòbɔsēteno, baade kōn a boriio. Ben à kè le. ²⁵Luda nòbɔsēteno kè baade kōn a boriio. À pókādeeno kè baade kōn a boriio. À pótāa'onkuseano kè baade kōn a boriio. Ben à è à kè maa.

²⁶Ben Luda bè: Wà gbēntee ke wa taka ū, aõgõ de wa bà, aõgõ kí bleee kpònwɔa kōn bãano kōn pókādeeno kōn nòbɔsēteno kōn pótāa'onkuseano pínghi. ²⁷Ben Luda gbēntee kè a zīnda taka ū. À zīnda takan à n kè à ū. À n kè gõgbē kōn nɔgbēo. ²⁸À aubarika dàngu à bèinne: Àgõ né ii àgõ kōw à anduna pa àgõ gbāaa bleea. Àgõ kí bleee kpònwɔa kōn bãano kōn pó wëndidee kè aõè taa o tɔtɔeano pínghi. ²⁹Ben Luda bè: Ma pó wéede kè kú tɔtɔeano kpàawa a pòblee ū pínghi kōn lí nédeeno pínghi. ³⁰Ma sēno kōn lánɔ kpà pó wëndideeno pínghi n pòblee ū, nòbɔnw kōn bãano kōn pótāa'onkuseano pínghi. Ben à kè le. ³¹Luda pó kè à kēno è pínghi, à kè maa wásawasa. Guu sì guu dɔ, à guro swɛedodeen gwe.

2 ¹Len Luda musu kōn tɔtɔeo kè le kōn n pònw pínghi. ²Ai à guro swɛeplaadee zī gõ ká, à zīi kè èe kee pì yāa. À guro swɛeplaadee pìn à kámma bò kōn zīi kè à kēno pínghi. ³Ben à aubarika dà guro swɛeplaadee pìn à diè a pó ū, kè zī been à kámma bò kōn zīi kè à kēno pínghi yānzi.

Edeni swadako

⁴Musu kōn tɔtɔeo naana yān yè. Gurɔw kè Dii Luda tɔtɔe kōn musuo kè, ⁵bura pòkee e bɔe tɔtɔea kòro, baa sē, zaake Dii Ludaa e tó lou màro, bensõ gbēkee kuu à tɔtɔe zīi kero. ⁶Sukaa bé è kpá andunala, ben è mɔdɔ pisi tɔtɔea pínghi.

⁷Dii Luda gõgbē í kàsa kōn būsutio, ben à ía wëndidee vù à yīn, ben gõgbē pì gõ gbē bēe ū. ⁸Dii Luda swadako diè ofántēbɔe kpa kè wè be Edeni, ben à gõgbē kè à kè pì dà gwe. ⁹Dii Luda tò lí bori pínghi bɔe tɔtɔea. Lí pìnɔw maa, bensõ n be blena nna. Lí wëndidee kú dàko pì gura. Lí kè è dōna maa kōn à zaaao íinne kú gwe dɔ.

¹⁰Swaa kú Edeni ègõ mɔdɔ pisi dàko pì. Bona gwe à ɔne kè siigõ. ¹¹À káaku tón Pisõ, àmbe à liga Avila būsuzi pínghi. Vura kú būsuzi pì guu, ¹²vura pì maa. Gbè bèedeeno kú gwe dɔ. ¹³Swaa pì ɔne plaade tón Giõ, à liga Kusu būsuzi pínghi. ¹⁴À ɔne aagõde tón Tigiri, à dōrɔ tà Asiria būsuzi ofántēbɔe kpa. Swaa pì ɔne siigõde tón Yuflati.

¹⁵Dii Luda gõgbē pì diè Edeni dàko pì guu le àgõ à zīi ke àgõ gwaa. ¹⁶Ben à yā diene à bè: Né fõ n dàko pì lí pínghi bɛe ble, ¹⁷mɔde nton lí kè è dōna maa kōn à zaaao íinne bɛe blero. Tó n blè, n game.

18 Dii Luda bè: Gõgbẽ kuuna adoo maaro. Mé dɔnlɛri kenɛ à gbẽndoo ũ. 19 Ben Dii Luda bùsu kò à nòbɔɔnò kèò píngi kɔn bãano píngi, ben à m̀hýo gõgbẽ pì kiia le à e dian eé tó kpánnɛ nà. Tó kè gõgbẽ pì kpà pó wèndidee pínɔnɛ píngi g̀ó n tó ũ. 20 Gõgbẽ pì tó kpà pókãdeenɔnɛ píngi kɔn bãano kɔn nòbɔsɛtenɔ píngi, m̀de èe dɔnlɛri e n t́e a gbẽndoo ũro. 21 Ben Dii Luda i isi dà gõgbẽ pìla. Kè èe ii oo, ben à à gbàntɛwa mèn doo b̀, ben à à m̀baasi tàta a gbèn. 22 Ben à gõgbẽ gbàntɛwa kè à b̀ pì liɛ nɔgbẽ ũ, ben à g̀ao à kiia. 23 Ben gõgbẽ pì bè:

Kèki wá b̀ ma wá guume,
à mè s̀ b̀ ma mè guume.
Weé à sísi nɔgbẽ,
kè Luda à b̀ gõgbẽ guu ỳanzi.

24 Beee ỳanzin gõgbẽ è a de kɔn a dao tó, aɔ̀nɛ nakɔ́a kɔn a naɔ́o wà g̀ m̀ doo ũ. 25 Gõgbẽ kɔn a naɔ́o kú b̀u ń plaa ń píngi, wí s̀ è ń k̀ro.

Gbẽntee kèkɔ́ana kɔn Ludao

3 1 M̀lè bé à m̀nafiki v́i de pó kè Dii Ludaa kènɔla píngi, ben à nɔgbẽ là à bè: Luda bè àton dàko pì lí ke bɛɛ blenloo? 2 Ben nɔgbẽ wè m̀lè pìla à bè: Wé f̀ wà dàko pì líbɛɛ ble, 3 m̀de lí kè kú dàko pì gura súusu, Luda bè wàton à bɛɛ blero wàton ɔ kea sero, le wàton garo ỳanzi. 4 Ben m̀lè bène: É ga sero! 5 Zaake Ludaa d̀ kè tó á blè, a wéé é kè é g̀ lán a bà, ég̀ à maa d̀ kɔn à zaaao.

6 Kè nɔgbẽ è lí pì bɛɛ maa, bens̀ à blena ég̀ nna eé tó gbẽ wéé kè, ben à à bɛɛ wò à blè. Á kpà a zaa s̀, ben à blè. 7 Aɔ́ plaa ń píngi wéé kè, ben aɔ́ d̀ sa kè aɔ́ kú b̀u. Ben aɔ́ gooda lá nàbi wà nànzí.

8 Kè gõgbẽ kɔn a naɔ́o Dii Luda kii mà èe táa oo dàko pì guu uusie, ben aɔ́ ùtene dàko pì lán. 9 Ben Dii Luda lé zù gõgbẽzi à bè: Ń kú máme? 10 À wèàla à bè: Kè ma n kii mà, ben v́ia ma kú kè má kú b̀u ỳanzi, ben ma ute. 11 Ben Dii Luda à là à bè: Dé bé à ònne ń kú b̀uu? Lí kè ma ginne ǹ à bɛɛ ble, ń blèn yó? 12 À wèàla à bè: Nɔgbẽ kè ń kpàma àg̀ kúmao bé à lí pì bɛɛ kpàma má blè. 13 Ben Dii Luda nɔgbẽ là à bè: B́ỳanzi ń kè lezi? À wèàla à bè: M̀lè bé à ma keke, ben má blè. 14 Ben Dii Luda bè m̀lène:

Kè ń kè le, nég̀ de láari pó ũ
pókãdeenɔ kɔn nòbɔsɛtenɔ t́e píngi,
n gbɛɛn nég̀ gáɛɛ,
b̀sutin nég̀ blee ai n wèndi lén.

15 Mé íbetɛ da mpi kɔn nɔgbẽo dagura,
n bori kɔn à borii dagura.

À borii é n m̀ wí,
né à gbátoge kèna.

16 Ben à bè nɔgbẽne:

Mé n ǹsina wáwáa kaaranne,

négõ né ii wāwāao.

N zā nii égõ kúmmame,

eégõ gbāa vī n musu.

¹⁷Ben à bè gõgbēne:

Lán n n naõ yā mà nà,

lí kè ma ginne ò à bæe blee í blè,

ƵƵƵ gõ láari pó ũ n yānzi,

Ƶsi kōn Ƶsiion négõ póblee en

ai n wēndi lén.

¹⁸Eé lèno kōn lá ũkadeeno bōenne,

gbasa ò bura póno ble.

¹⁹Ísimmagaakpana guun né póblee en

ai ò liara ò gē būsū guu,

zaake gwen ma n bōn.

Būsutin n ũ,

né liara ò gõ būsuti pì ũme.

²⁰Adamu tó kpà a naõne Awau, zaake gbē píngi dazime. ²¹Dii Luda báa uta kè Adamune kōn à naõ, ben à dàíne. ²²Ben à bè: Gbēntee à maa kōn à zaaao dõ sa, à gõ lán wa bà. Wé gíne à lí wēndide bæe wo à ble, le àtongõ kuu guo píngiro yānzi. ²³Ben Dii Luda pèa à à bõ Edeni dàko pì guu. Ben Adamu gaa à ƵƵƵ kè Luda à bōn zī ke. ²⁴Kè Dii Luda pèa, ben à kerubuno kàe Edeni dàko Ƶfāntēbōe kpa, le aõgõ lí wēndide zé dākpa kōn fēedaa kè èe té kee èe lielieeo.

Kaini kōn Abilao

4 ¹Adamu a naõ Awau dõ nōgbē ũ, ben à nò sè à Kaini ì. Ben à bè: Ma gõgbē ì kōn Dii gbāaao. ²Ben à à dāaro Abila ì do. Abila kè sādāri ũ, Kaini sō kè búbari ũ. ³Zikea Kaini mò kōn a bura póno gbaa ũ Diine. ⁴Abila sō mò kōn a sāne káaku mēkpanao. Abila yā kà Diine, ben à à gbaa sè. ⁵Kaini sō yā e ká Diinero, ben èe à gba síro. Ben Kaini pō fē maamaa à uu yàkōte. ⁶Ben Dii bè Kainine: Bóyānzi n pō fēzi? À kè dia n uu yàkōtee? ⁷Tó n yā maaa kè, mé n síroo? Tó nēe yā maaa ke síro, durun naenne n kpēele. N nii e à de, séde ò zì blea.

⁸Ben Kaini bè a dāaro Abilane: Wà gá sèn. Kè aõ kà gwe, ben à fēe a dāarozi à à dè. ⁹Dii Kaini là à bè: Mán n dāaro Abila kún? À wèala à bè: Má dōro. Ma dāaro dākparin ma ũs? ¹⁰Ben Dii bè: Bō í kè? N dāaro aru e lé zuumazi zaa ƵƵƵ. ¹¹Tia sa négõ láari pó ũme, négõ zà kōn ƵƵƵ kè n dāaro aru m̀ n Ƶzìo. ¹²Tó n bú bà, ƵƵƵ é àre kennero. Négõ sōki kpákpa òngõ likōaa zō anduna guu. ¹³Ben Kaini bè Diine: Íadamma beee gbāa demala, mé fōro. ¹⁴Néee pēema ƵƵƵ kèa gbāame sa. Mé kēkōanyo sa. Mégõ sōki kpákpa òngõ likōaa zō anduna guu, gbē kè kpàkūmao é ma de. ¹⁵Ben Dii bène: Lenlo! Tó gbē n de, weé gēe bonne gèn sweeplaame. Ben

Dii wēzā ke kè Kainia, le gbē kè kpàkūo tón à dero yānzi. ¹⁶Ben Kaini dà zén à kè Diia. À gàa à wē Nɔdu bùsun Edeni ɔfāntēbɔe kpa.

¹⁷Kaini dàe kōn a naɔo, ben à nò sɪ à Enɔku ì. À gbera Kaini wéte kàe, ben à a né pì tɔ kpà wéte pìne. ¹⁸Enɔku Irada ì, Irada Meuyaeli ì, Meuyaeli Metusaeli ì, Metusaeli Lameki ì. ¹⁹Lameki nɔɔ sè mèn plaa, à doo tón Ada, à doo sɔ Zila. ²⁰Ada Yabala ì. Àmbe pódāri kè aṣègɔ kú bisakutaa guunɔ dezi káaku ũ. ²¹À dāaro tón Yubala. Àmbe mɔɔlerino kōn kureperino dezi káaku ũ. ²²Zila sɔ bé à Tubala Kaini ì. Sian à ũ. È pɔ píngi pi kōn m̀sio kōn m̀gotēo. À dāre tón Naama. ²³Ben Lameki bè a naɔɔnɔne:

Ada kōn Zilao, à ma yā ma,
ma naɔnɔ, à swā kpá ma yāzi.
Gbēke ma kēna, ben ma à dè,
gɔkpāre pì ma lemē, ben ma à kàate.

²⁴Tó weé Kaini gēe bone gèn swēeplaa,
mamɔma Lameki ma pɔ sɔ,
gèn baaagɔ akuri aweeswēeplaame.

²⁵Adamu dàe kōn a naɔo dɔ, ben à négɔgbē ì. À tɔ kpàne Seti à bè, Luda a gba né pānde Abila kè Kaini dè gēe ũmē. ²⁶Seti sɔ négɔgbē ì, ben à tɔ kpàne Enɔsu. Zaa zī beean wà nà Dii sísināa.

Adamu boriino

5 ¹Adamu boriino yān yè. Gurɔɔ kè Luda gbēnteenɔ kè, à ń ké lán a bàme. ²À ń ké gɔgbē kōn nɔgbēo, ben à aubarika dàngu. À tɔ kpàne gbēntee.

³Adamu wè baswēedo akuridee guun à né ì a taka ũ à b̀kɔbao, ben à tɔ kpàne Seti. ⁴Seti ina gbera à kè wè wàa siigɔ à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ. ⁵Kè à kà wè wàa siigɔ kpé baswēedo akuri, ben à gà.

⁶Seti wè basɔro asɔrodee guun à Enɔsu ì. ⁷À gbera à kè wè wàa siigɔ aweeswēeplaa à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ. ⁸Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro akuri aweeplaa, ben à gà.

⁹Enɔsu wè basiigɔ akuridee guun à Kenana ì. ¹⁰À gbera à kè wè wàa siigɔ kōn gēroo à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ. ¹¹Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro asɔro, ben à gà.

¹²Kenana wè baaagɔ akuridee guun à Malaleli ì. ¹³À gbera à kè wè wàa siigɔ kpé baplaa à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ. ¹⁴Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro akuri, ben à gà.

¹⁵Malaleli wè baaagɔ asɔrodee guun à Yaredi ì. ¹⁶À gbera à kè wè wàa siigɔ kōn baaakurio à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ. ¹⁷Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro sɔrosai, ben à gà.

¹⁸Yaredi wè basɔraagɔ aweeplaadee guun à Enɔku ì. ¹⁹À gbera à kè wè wàa siigɔ à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ. ²⁰Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔraagɔ aweeplaa, ben à gà.

²¹Enokku wè baaagɔ asɔɔrodee guun à Metusela ì. ²²À gbera à taa ò kɔn Ludao ai wè wàa do kpé basɔɔro à né pāndenc ì do gɔgbēnc kɔn nɔgbēncɔ. ²³À kà wè wàa do kpé basɔraagɔ asɔɔro. ²⁴À taa ò kɔn Ludao, ben wà kòrazi, kè Luda à sè bɔna anduna guu yānzi.

²⁵Metusela wè bakēndo awɛswɛplaa dee guun à Lameki ì. ²⁶À gbera à kè wè wàa aagɔ kpé bakēndo awɛplaa à né pāndenc ì do gɔgbēnc kɔn nɔgbēncɔ. ²⁷Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔraagɔ akuri dosai, ben à gà.

²⁸Lameki kè wè bakēndo awɛplaa, ben à nɛgɔgbē ì. ²⁹À tɔ kpànc Nuu à bè: Gbē beee bé eé wa làakari kpáwe zì gbāaa kè wée ke yānzi. Wée zì gbāaa pì ke Dii láarikena tɔtɛnc yānzime. ³⁰Nuu ina gbera Lameki kè wè wàa aagɔ sɔɔrosai à né pāndenc ì do gɔgbēnc kɔn nɔgbēncɔ. ³¹Kè à kà wè wàa aagɔ kpé basɔraagɔ akuri awɛswɛplaa, ben à gà.

³²Kè Nuu kà wè wàa plaa kpé basɔɔro, à Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio ì.

Gbēntencɔ yakana

6 ¹Ke gbēntencɔ nà parikūnaa aɔnc daagula aɔnc nɛnɔgbēnc ii, ²ben Luda nɛncɔ è gbēntee nɛnɔgbē pincɔ maa, ben aɔnc n sɛc n pɔyezia. ³Ben Dii bè: Ma Nini ògɔ kú gbēntencɔ guu gurɔ píngiro, zaake mēbaadeeme. À gurɔnc ògɔ wè baswɛdo. ⁴Gbē gbāancɔ kú anduna guu gurɔ beea kɔn gurɔ beee gbera do, gurɔ kè Luda né pinc gbēntee nɛnɔgbēnc dɔ nɔgbēnc ũ, ben aɔ nɛnc ìnyo. Aɔ né pincɔ gɔsagbāaa kè aɔ tɔ bɔ zaa káakunc ũ.

⁵Dii è kè gbēntencɔ yā zaa kena bíta anduna guu. Gurɔ píngi yā zaa laasuun aɔgɔ lɛc ado, ⁶ben à nɔsc yàka gbēntee kè à kè tɔtɛa yā musu. À laasu pānde lè, ⁷ben à bè: Mé gbēntee kè má kè tɔtɛa waa, gbēntencɔ kɔn nɔbncɔ kɔn pɔtaa'onkuseanc kɔn bāancɔ, zaake ma nɔsc yàka n kena yā musu. ⁸Mode Nuu Dii pɔnnaa è.

Nuu yā

⁹Nuu boriincɔ yān yè. Nuu né gbē maaame. Kè à kuu, à mèn doo bé à taari víro, à taa ò kɔn Ludao. ¹⁰Nuu nɛgɔgbēnc ì gɔnc aagɔ, Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio. ¹¹Ludaa è anduna gbēnc yàka n píngi, taarikena anduna pà. ¹²Kè Luda anduna gwà, à è à yàka, zaake gbē sānda píngi kè n zéa.

¹³Ben Luda bè Nuunc: Mé gbē sānda píngi kaate, zaake aɔ yānzinc taarikena dà andunalazi. Mé n kaate ledò kɔn andunaome. ¹⁴N goro'ite keke kɔn lí lèetegeo n kpénenc ke à guu n kɔntaa kea à guu kɔn à kpɛcɛ. ¹⁵Né goro pì ke lán kè bà. À gbāaa gāsāsuu wàa do kpé basɔɔro, à yàasa gāsāsuu baplaa akuri, à lezi sɔ gāsāsuu baaakuri. ¹⁶N goro pì musu pápa, gbasa n guforoo tótó à dagura gwe gāsāsuu doodo zaa à musu kpa. N gbà da goro pì kpado n goro pì ke didikɔana leo aagɔ.

¹⁷Mapi s̄ mé tó í da andunala le mà p̄ w̄ndidee k̄e ās̄e wesa bono kaate í p̄ngi. P̄ k̄e ās̄o kú anduna guuno é gaga p̄ngi. ¹⁸M̄ode ma bà éḡo kúnyo. Né ḡe ḡoro p̄i guu k̄on n n̄éḡgb̄en̄o k̄on n nāso k̄on n n̄én̄o nāsōn̄o. ¹⁹Né p̄o w̄ndidee p̄ngi sé ñ ḡé̄nyo m̄en plaplaa le ās̄éḡo kú w̄ndio. ²⁰B̄a boriino k̄on n̄òb̄o boriino k̄on p̄t̄aa'onkusea boriino p̄ngi ās̄e m̄o n kiia m̄en plaplaa le w̄ḡo kuu. ²¹Ñ p̄b̄lee k̄e w̄e ble p̄ngi s̄e ñ kak̄a a k̄us̄aē ū, apino k̄on p̄o p̄no. ²²Ben Nuu k̄e le à ȳa k̄e Ludaa òne k̄e p̄ngi.

Í dana andunala

7 ¹Ben Dii bè Nuune: Ñ ḡe ḡoro guu k̄on n bedeen̄o, zaake r̄ibe ma n e ȳannadee ū t̄ōrigb̄en̄o t̄e. ²Ñ n̄òb̄o k̄e de sa'op̄o ūuno sé ñ ḡé̄nyo da k̄on à kyào m̄en sw̄eplaplaa, ñ n̄òb̄o k̄e w̄e sa ooroono sé m̄en plaplaa da k̄on à kyào. ³Ñ b̄aano sé ñ ḡé̄nyo d̄o da k̄on à kyào m̄en sw̄eplaplaa le í boriino ḡo kú anduna gu p̄ngia. ⁴Zaake gur̄o sw̄eplaaa gbera mé tó lou ma t̄ōtea ai gur̄o baplaa f̄aant̄e k̄on gw̄āv̄io, le mà p̄o w̄ndidee k̄e má k̄en̄o waa t̄ōtea p̄ngi.

⁵Nuu ȳa k̄e Dii òne k̄e p̄ngi. ⁶Gur̄o k̄e í dà andunala, Nuu kuu w̄e w̄a aaḡom̄e. ⁷À ḡe ḡoro'ite guu k̄on a n̄én̄o k̄on a nāso k̄on a n̄én̄o nāsōn̄o le ās̄o b̄o í p̄i ȳan. ⁸Ben n̄òb̄o k̄e de sa'op̄o ūuno k̄on n̄òb̄o k̄e w̄e saa ooroono k̄on b̄aano k̄on p̄t̄aa'onkuseano ⁹m̄ò Nuu kiia ḡoro guu m̄en plaplaa da k̄on à kyào lán Ludaa òne nà. ¹⁰Gur̄o sw̄eplaaa gbera í daa p̄i dà andunala. ¹¹Nuu w̄e w̄a aaḡōdee guu à m̄o plaade gur̄o ḡero aw̄eplaadee z̄i, ben í k̄e kú t̄ōte ḡiz̄ino p̄t̄a p̄ngi, ben ludambe f̄ōno f̄o. ¹²Lou mà ai gur̄o baplaa f̄aant̄e k̄on gw̄āv̄io.

¹³Zi beean Nuu ḡe ḡoro guu k̄on a n̄én̄o Semu k̄on Hamuo k̄on Yafetio k̄on api nāso k̄on a n̄én̄o nāsōn̄o ḡōno aaḡo, ¹⁴k̄on n̄òb̄os̄et̄eno p̄ngi í boriia k̄on p̄k̄adeeno p̄ngi í boriia k̄on p̄t̄aa'onkuseano p̄ngi í boriia k̄on p̄o v̄ianano p̄ngi í boriia, b̄aano k̄on p̄o d̄eb̄edeeno p̄ngi. ¹⁵P̄o k̄e ās̄e wesaa bono m̄ò Nuu kiia ḡoro guu bori k̄on boriio m̄en plaplaa. ¹⁶P̄o w̄ndideeno bori p̄ngi ḡe da k̄on à kyào lán Ludaa diene nà. Ben Dii gb̄a t̄at̄ān̄le.

¹⁷Lou mà ai gur̄o baplaa. K̄e í e kaara, ben à ḡoro p̄i s̄e t̄ōtela. ¹⁸Í f̄e à k̄aara maamaa à dà t̄ōtela, ben ḡoro p̄i f̄u íla. ¹⁹Í k̄aara à dà t̄ōtela láe à dà kp̄ii lez̄i k̄e kú anduna guun̄o la m̄īōm̄īo. ²⁰Í f̄e à dà kp̄iii p̄in̄o la ai ḡas̄asuu ḡero. ²¹P̄o w̄ndidee k̄e ās̄e t̄aa o t̄ōteano ḡaga p̄ngi, b̄aano k̄on p̄k̄adeeno k̄on n̄òb̄os̄et̄eno k̄on p̄t̄aa'onkuseano k̄on gb̄enteeno í p̄ngi. ²²P̄o k̄e ās̄e wesaa boo k̄e ās̄o kú s̄is̄iaano ḡaga p̄ngi. ²³Luda p̄o w̄ndidee k̄e ās̄o kú s̄is̄iaano k̄aate p̄ngi. À gb̄enteeno k̄on n̄òb̄ōn̄o k̄on p̄t̄aa'onkuseano k̄on b̄aano k̄aate anduna guu. Nuu bé à b̄o ado k̄on p̄o k̄e ās̄o kúo ḡoro guuno. ²⁴Ben í ḡe da andunala ai gur̄o basw̄eplaa akuri.

Í gona andunala

8 ¹Nuu k̄on n̄òb̄os̄et̄eno k̄on p̄k̄adee k̄e ās̄o kúo ḡoro guuno p̄ngi ȳa d̄ò Ludan. K̄e à ía gb̄are t̄ōtea, ben í nà babanaa. ²Í k̄e kú t̄ōte ḡiz̄ino

kúaoꝓ ai gurɔ́ pínɡime. À sèedan yè. ¹³Mé ludambefɛɛdaa bɔ loua ma bà kuuna kɔ́n andunao sèeda ũ. ¹⁴Tó má tò lou sisi ludambefɛɛdaa bɔa, ¹⁵lán ma bà kúao nà kɔ́n pɔ́ wɛ̀ndide bori pínɡio, à yā é dɔmagume. Mé tó í da andunala à pɔ́ wɛ̀ndidee kaate pínɡi dɔro. ¹⁶Tó ma ludambefɛɛdaa è loua, ma bà kuuna kɔ́n pɔ́ wɛ̀ndide bori pínɡio ai gurɔ́ pínɡi yā é dɔmagume. ¹⁷Ben Luda bè Nuune: Ma bà kuuna kɔ́n pɔ́ wɛ̀ndidee kè aɔ́ kú anduna guu pínɡio sèedan gwe.

Nuu néno

¹⁸Nuu né kè aɔ́ b̀e góro guuno tón yè: Semu, Hamu, Yafeti. Hamun Kanaa de ũ. ¹⁹Nuu nénoꝓ gwe gɔ́n aagɔ́. Aɔ́ boriino bé wà dàgula anduna guu pínɡi.

²⁰Nuu né búbarime, ben à geepi líkpe bà. ²¹Kè à geepiwɛɛ mi à kà, ben à daena búu a kpén. ²²Kè Kanaa de Hamu a de búukɛɛ è, à b̀ò à g̀aa à ò Semune kɔ́n Yafetio. ²³Ben Semu kɔ́n Yafetio utadaa sè aɔ́ kà n̄ g̀an n̄ pla aɔ́ t́aa ò kɔ́n kpɛeo. N̄ ae dɔna gu p̀andea le aɔ́ton n̄ de búukɛɛ ero ỳanzi, aɔ́ g̀aa wà k̀ù n̄ de búukeela. ²⁴Kè wɛɛ kè Nuua à f̀ɛɛ, à mà lán a né z̀aa k̀ɛare nà, ²⁵ben à b̀è:

Kanaa éɡɔ́ láari pɔ́ ũme,
àmbɛ éɡɔ́ a gb̀ɛnoꝓ z̀ò z̀aa ũ.

²⁶Ben à b̀è:

Aubarikadeen Dii, Semu Luda ũ,
Kanaano éɡɔ́ de Semuno z̀onoꝓ ũ.

²⁷Luda kaarana ke Yafetine,
Yafetino n̄ baka e Semuno aubarika guu,
Kanaano éɡɔ́ de Yafetino z̀onoꝓ ũ.

²⁸Í dana andunalaa gbera Nuu kè wɛ̀ ẁaa do kpé baswɛɛplaa akuri. ²⁹À kè wɛ̀ ẁaa siigɔ́ kpé baswɛɛplaa akuri, ben à g̀a.

Nuu boriino

10 ¹Nuu néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ Semu kɔ́n Hamuo kɔ́n Yafetio kɔ́n n̄ néɡɔ́gb̀ɛ kè aɔ́ ì í dana andunalaa gberaano ỳan yè. ²Yafeti néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ tón yè: Goma, Magɔ́gu, Midia, Girisi, Tubala, Meseki kɔ́n Tirasao. ³Goma néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ tón yè: Asakenaza, Rifa, Tɔ́gama. ⁴Girisi néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ tón yè: Elisa, Tasisi, Sipiru, Rodanimu. ⁵Borii pino bé wà dàgula ísia geezi, aɔ́ kɔ́ kp̀aatete búsu kɔ́n búsuo bori kɔ́n boriio danɛdane, baade kɔ́n a boriỳao.

⁶Hamu néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ tón yè: Etiopia, Iyipiti, Libia kɔ́n Kanaao. ⁷Etiopia néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ tón yè: Seba, Avila, Sabata, Raama kɔ́n Sabatekao. Raama néɡɔ́gb̀ɛnoꝓ Seba kɔ́n Dedão ũ. ⁸Nimlɔ́du né Etiopia boriime dɔ. Àmbɛ anduna gb̀aabitade tóde káaku ũ. ⁹Tofe s̀ame Dii aezí. À yā bé à tò wè be: Lán Nimlɔ́du de tofe s̀a ũ Dii aezí nà. ¹⁰Babilɔ́nia búsu kè à kí bl̀ea káaku wétedaan Babeli kɔ́n Erekiio kɔ́n Akadao kɔ́n Kalaneo ũ. ¹¹Bɔ́na gwe à g̀aa

Asiria b̀usun, ben à Nineva k̀aè k̀õn Reobo'io k̀õn Kalao ¹²k̀õn Resē k̀è kú Nineva dagura k̀õn Kalao. Ninevan ẁeteda ìsi ù.

¹³Igipiti boriinon ỳe: Ludunon, Anamunon, Leabanon, Nafatunon,

¹⁴Patarusino, Kasalunon k̀õn Keretino k̀è Filisitino b̀ò ñ guunon.

¹⁵Kanaa daudu Sidõ boriinon ỳe: Itino, ¹⁶Yebusino, Amoron, Gigasino, ¹⁷Ivino, Akinon, Sinon, ¹⁸Avadano, Zemarino k̀õn Amatanon. Kanaa p̀inon d̀agula z̀aame. ¹⁹Aõ b̀usu l̀ezekiin ỳe. Bona zaa Sidõ gana Gera k̀è kú Gaza sae ai Sodonu k̀õn Gomoraon k̀õn Adamaon k̀õn Zeboimu k̀è kú Lasa saeo. ²⁰Hamu ǹegõgb̀enon gwe bori k̀õn boriio b̀usu k̀õn b̀usuo danedane, baade k̀õn a boriyao.

²¹Yafeti d̀aaro Semu borii k̀è d̀o. Àmbe Eberunon dezi k̀aaku ù. ²²Semu ǹegõgb̀enon t̀on ỳe: Elamu, Asiria, Apasada, Ludu k̀õn Aramu. ²³Aramu ǹegõgb̀enon t̀on ỳe: Uzu, Hulu, Geta k̀õn Mesekio. ²⁴Apasada bé à Sela ì, ben Sela Eberu ì. ²⁵Eberu ǹegõgb̀enon ì g̀õn plaa. À doo t̀on Pelegi, zaake à gurwon wà k̀èk̀õa anduna guu. À d̀aaro t̀on Yokotã. ²⁶Yokotã ǹegõgb̀enon t̀on ỳe: Alamodada, Selefì, Azamave, Yera, ²⁷Adoramu, Uzala, Dikala, ²⁸Obala, Abimaeli, Seba, ²⁹Ofi, Avila k̀õn Yobabuo. Yokotã ǹegõgb̀enon gwe p̀ingi. ³⁰Bona Mesa gana Sefa k̀õn kpìii k̀è kú f̀ant̀eb̀e kpaanon, àmbe ñ b̀usu ù. ³¹Semu ǹegõgb̀enon gwe p̀ingi bori k̀õn boriio b̀usu k̀õn b̀usuo danedane, baade k̀õn a boriyao.

³²Nuu ǹegõgb̀enon boriinon gwe danedane b̀usu k̀õn b̀usuo. Aõ kiian anduna bori p̀ingi b̀on aõ d̀agula í dana andunala gbera.

Babeli kp̀edidik̀õana

11 ¹Anduna p̀ingi guu boriyã m̀en doome, yã d̀õnk̀õn ẁe o. ²Lan gb̀enon e s̀õki kp̀akpaa f̀ant̀eb̀e kpa nà, k̀è aõ kà Babilonia b̀usu gusararaan, ben aõ v̀eè gwe. ³Aõ bèk̀õn: Wà gá wà kúnku b̀o wà kp̀ata maamaa. Kúnkun ñ gb̀e ù, k̀õntaan ñ siminti ù. ⁴Ben aõ bè: Wà ẁeteda k̀aè wà kp̀edidik̀õana bo à mìsont̀e z̀õ ludambeea. Wà wa z̀inda t̀õ b̀o le wàtongõ f̀aak̀õana doodo anduna guuro yãnzì.

⁵Ben Dii p̀ita à ẁeteda p̀i gwà k̀õn kp̀e lezì k̀è gb̀enteenon b̀o. ⁶Ben à bè: Aõ p̀ingi ñ borii d̀õnk̀õm̀e, yã d̀õnk̀õn aõè o, ben yã k̀è aõn b̀õon ỳe? Yã k̀è aõ à laasuu l̀è tia sa aõé kem̀e, p̀õke é kp̀anne à kena guu d̀oro. ⁷Wà p̀ita wà gá gwe wà ñ yã yãk̀õteíne le aõton k̀õ yã ma d̀oro. ⁸Ben Dii ñ f̀aak̀õa gwe doodo anduna guu p̀ingi, ben aõ ñ ẁeteda kaena tò. ⁹Bee yãnzìn wà t̀õ kp̀a ẁete p̀ine Babeli, zaake gwen Dii tò anduna bori p̀ingi yã b̀on. Zaa gwem̀e à ñ f̀aak̀õa anduna guu p̀ingi.

Semu k̀õn Terao boriinon

¹⁰Semu boriinon yãn ỳe. Semu ẁè basorodee guun à Apasada ì ídana andunala gbera ẁè plaa. ¹¹À gbera à k̀è ẁè wàa plaa kp̀e basoro a né p̀andonon ì d̀o g̀õgb̀enon k̀õn ǹõgb̀enon.

¹² Apasada wè baaakuri asɔɔrodee guun à Sela ì. ¹³ À gbera à kè wè wàa plaa kɔ̃n aagɔ̃ɔ a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

¹⁴ Sela wè baaakuridee guun à Eberu ì. ¹⁵ À gbera à kè wè wàa plaa kɔ̃n aagɔ̃ɔ a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

¹⁶ Eberu wè baaakuri awɛɛsiigɔ̃dee guun à Pɛlegi ì. ¹⁷ À gbera à kè wè wàa plaa kɔ̃n baaakurio a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

¹⁸ Pɛlegi wè baaakuridee guun à Rɛu ì. ¹⁹ À gbera à kè wè wàa do akuri dosai a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

²⁰ Rɛu wè baaakuri awɛɛplaadee guun à Serugu ì. ²¹ À gbera à kè wè wàa do awɛɛswɛɛplaa a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

²² Serugu wè baaakuridee guun à Nao ì. ²³ À gbera à kè wè wàa do a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

²⁴ Nao wè baaakuri dosaidee guun à Tera ì. ²⁵ À gbera à kè wè baswɛɛdo dosai a né pãndenɔ ì dɔ gɔ̃gbɛ̃nɔ kɔ̃n nɔgbɛ̃nɔ.

²⁶ Tera kè wè baaagɔ̃ akuri, ben à Abramun kɔ̃n Nao kɔ̃n Aranao ì. ²⁷ Tera boriinɔ yãn yè. Tera Abramun kɔ̃n Nao kɔ̃n Aranao ì, ben Arana Lutu ì.

²⁸ Arana gà a de Tera wáa zaa Urume Kaladia b̀sun, guu kè wà à ìn.

²⁹ Abramun kɔ̃n Nao nɔɔ sè. Abramun naɔ tɔn Sarai, Nao naɔ sɔ tɔn Milika, Arana né. Arana pì bé à Isika ì dɔ. ³⁰ Sarai sɔ pãame, èe né iro.

³¹ Ben Tera a né Abramun kɔ̃n a dio Lutuo kɔ̃n Abramun naɔ Saraio sè bɔna Uru, Kaladia b̀sun, aɔɔe gaa Kanaa b̀sun. Kè aɔ kà Arana, aɔ vèe gwe. ³² Tera wè wàa do asɔɔrodee guun à gà zaa Arana.

Dii ona Abramune à bɔ a b̀sun

12 ¹ Dii bè Abramune: Ñ bɔ n b̀sun n danenɔ té n de be, ñ tá b̀sun kè mé ɔɔɔnnɛn.

² Mé tó n borii ke pari,
mé aubarika dangu mà n tɔ bɔ,
n kiian weégae aubarika en.

³ Mé aubarika da gbè kè aɔé sa maaa onnɛnɔn,
mé gbè kè aɔé sa zaaa onnɛnɔ ká.
Anduna bori píngi é aubarika e n gãzì.

⁴ Ben Abramun dà zén lán Dii òne nà. Lutuo g̀aao. À wè basiigɔ̃ ɔɔɔrosaidee guun à b̀ Arana ⁵ kɔ̃n a naɔ Saraio kɔ̃n a ṽĩi né Lutuo kɔ̃n ñ auziki kè aɔɔ ṽĩino kɔ̃n gbè kè aɔɔ sè gweenɔ. Len aɔ b̀ Arana le aɔ dà Kanaa zén. Kè aɔ kà gwe, ⁶ ben aɔ b̀e b̀sun pìn ai aɔ kà M̀re gbí lí kiia Sekemu. Kanaanɔ kú b̀sun pìn gurɔ beee. ⁷ Ben Dii b̀ à m̀ Abramuzi à bè: Mé b̀sun kèkii kpá n boriinɔame. Ben à Dii gbãgbãkii b̀ gwe. ⁸ Kè à f̀e gwe, à m̀ pè kp̃ii kè kú Beteli ɔfãntɛ̀bɔe kpaanɔ, ben à b̀ra kàe gwe, Beteli kú ɔfãntɛ̀g̀kpen kpa, Ai kú ɔfãntɛ̀bɔe kpa. À Dii gbãgbãkii b̀ gwe dɔ, ben à à sisi. ⁹ Ben à dà zén dɔ à m̀ pè Negevia.

¹⁰ Kè dekaa kà b̀sun pìn, ben Abramun g̀a gurɔ plaa ke Igipiti, zaake dekaa pì gè ɔla. ¹¹ Kè à kà k̃i kɔ̃n Igipitio, à bè a naɔne: Má d̃ɔ nɔ maan n

ũ. ¹²Tó Igitipinɔ n e, aɔ́é be ma naɔ́n n ũ, aɔ́é ma de aɔ́é n tó. ¹³Ñ beñne ma dāremɛ n ũ le wà ma sí ɔplaplaa n yānzi. Lán né ma mì sí nà̀n gwe. ¹⁴Kè aɔ́ kà Igitipi, Igitipinɔ̀ è nɔ̀gbè pì maaa gè. ¹⁵Kè Igitipi kí Fili'auna ìbanɔ̀ à è, aɔ́ à maaa gògòne, ben wà à sè wà gèò Fili'aunane a be. ¹⁶Ben à Abramɔ̀ gwà maamaa à yānzi, à sāanɔ̀ kpàa kɔ̀n zùnɔ̀ kɔ̀n zaakinɔ̀ kɔ̀n gògbè zikerinɔ̀ kɔ̀n nɔ̀gbè zikerinɔ̀ kɔ̀n lakuminɔ̀. ¹⁷Ben Dii gyā pāsīnɔ̀ kà Fili'aunan kɔ̀n a bēdeenɔ̀ Abramɔ̀ naɔ́ pì yānzi. ¹⁸Ben Fili'auna Abramɔ̀ sisi à bène: Bó yā ní kème gwee? Bóyānzi nēe omɛ̀ kè n naɔ́nloo? ¹⁹À kè dia n bè n dāremɛ, ben ma à sè nɔ̀ ũu? N naɔ́n yè! Ñ n pɔ́ sé ñ táo. ²⁰Fili'auna yā ò a gbēnɔ̀ne Abramɔ̀ yā musu, ben aɔ́ gàa wà zène kɔ̀n a naɔ́o kɔ̀n a auzikinɔ̀ pínɡi.

Abramu kèkɔ̀ana kɔ̀n Lutuo

13 ¹Ben Abramɔ̀ b̀ Igitipi à sù Negevi kɔ̀n a naɔ́o kɔ̀n a auzikinɔ̀ pínɡi kɔ̀n Lutuo. ²Abramu né auzikideeme, à pókādeenɔ̀ vī pari kɔ̀n kondogio kɔ̀n vuraa. ³Bona Negevi à sōki kpàkpa ai à gàa à kàò Beteli, guu kè à b̀ura kàen káaku Beteli dagura kɔ̀n Aio, ⁴guu kè à sa'okii b̀on yā. Ben à Dii sisi gwe.

⁵Lutu ègɔ́ té kɔ̀n Abramuo lèdo. À sāanɔ̀ kɔ̀n zùnɔ̀ kɔ̀n bisakutaanɔ̀ vī se. ⁶Aɔ́ pókādeenɔ̀ pari, guu pì sè e mómma ní pínɡiro. Beee yānzin aɔ́é fɔ́ wàgɔ́ kú gu d̀nkɔ̀a lèdo d̀ro. ⁷Ben leokpakɔ̀a gè Abramɔ̀ pódarinɔ̀ kɔ̀n Lutu pódarinɔ̀ dagura. Zī beea sɔ́ Kanaanɔ̀ kɔ̀n Perizinɔ̀ kú b̀usu pìn. ⁸Ben Abramɔ̀ bè Lutunɛ: À maa leokpakɔ̀a gɔ́ kú wa daguraro, ke ma pódarinɔ̀ kɔ̀n n pódarinɔ̀ dagura, zaake danenɔ̀n wa ũ. ⁹Ñ b̀usu gwa da n ae pínɡi. Wà kèkɔ̀a. Tó n gaa ɔzezi, mé gá ɔplazi. Tó n gaa ɔplazime sɔ́, mé gá ɔzezi. ¹⁰Ke Lutu guu gwà, à è Yoda guzure pínɡi mɔ̀dɔ̀ vī maamaa. Ai Dii gɔ́ gá Sɔ̀dɔ̀mu kɔ̀n Gɔ̀mɔ̀rao kaate, guzure pì de lán Dii swadako bà, lán Igitipi b̀usu bà, ai à gàa pé Zoaa. ¹¹Ben Lutu Yoda guzure sè pínɡi. Aɔ́ kèkɔ̀a, ben Lutu dà zén à tà ɔfāntēbɔ̀e kpa. ¹²Abramu gè Kanaa b̀usun, Lutu sɔ́ kú Yoda guzure wétenɔ̀ dagura. À b̀ura kàe Sɔ̀dɔ̀mu sae. ¹³Sɔ̀dɔ̀mudeenɔ̀ sɔ́ zaa, durunkeri sà̀nɔ̀n ní ũ Dii aezī.

¹⁴Lutu tana gbera Dii bè Abramunɛ: Guu kè ní zén ñ wée sé ñ gu'igbāro kɔ̀n sɔ̀wmeteo kɔ̀n ɔfāntēbɔ̀e kɔ̀n ɔfāntēgēkpen-o gwa. ¹⁵Tɔ̀ɔte kè ní è pínɡi, má kpàmma, eégɔ́ de mpi kɔ̀n n boriinɔ̀ pɔ́ ũ ai gurɔ̀ pínɡi. ¹⁶Mé tó n boriinɔ̀ ke pari lán b̀usu'āatē bà. Tó gbēke é fɔ́ à b̀usu'āatē naro, èndē eé fɔ́ à n boriinɔ̀ naro. ¹⁷Ñ fɛ̀e ñ liga b̀usu pìzi ñ à gbàa kɔ̀n à yàasao gwa, zaake má kpàmmame. ¹⁸Abramu f̀e à gàa à vèe Mamare gbíí lí kè kú Eblɔ̀nunɔ̀ sae, ben à Dii gbāgbākii b̀ò gwe.

Lutu misina

14 ¹Zikea Babilɔ̀nia b̀usu kí Amarafeli kɔ̀n Elasa b̀usu kí Ariokio kɔ̀n Elamu b̀usu kí Kedɔ̀laomao kɔ̀n Goyimu b̀usu kí Tidalao ²e zì kaa kɔ̀n

Sɔɔɔmu kí Berao kɔ́n Gɔ́mɔ́ra kí Bisao kɔ́n Adama kí Sinabuo kɔ́n Zeboimu kí Semebao kɔ́n Bela kè wè be tia Zoa kínao. ³Kí gɔ́ɔn sɔ́roo pínɔ kɔ́ kàkɔ́a ní pínɔ́ Sidimu guzuren. Àmbe sèbe wisidee ù tia. ⁴Wè kùri awèeplaa dagura aḡḡ tángba kpaá Kédɔ́laomaa. À wè kùri awè'aagḡdee guun aḡ gí bɔ́nɛzi. ⁵À wè gèro dosaidee guun Kédɔ́laoma kɔ́n kína kè aḡ kúonɔ mɔ́ wà zì blè Refaimunɔ́ zaa Asetero Kanaimu, aḡ zì blè Zuzinɔ́ zaa Hamu, aḡ zì blè Eminɔ́ zaa Save Kiriataimu, ⁶aḡ zì blè Orinɔ́ ní kpíii kè wè be Seia ai à gàa pé Eli Parana gbáaa. ⁷Ben aḡ liara wà sù Emisipa. Àmbe wè be tia Kadési. Aḡ zì blè Amaleki búsua pínɔ́ kɔ́n Amɔ́ri borii kè aḡ kú Azazótamanɔ́a dɔ́.

⁸Ben Sɔ́ɔmu kína kɔ́n Gɔ́mɔ́ra kínao kɔ́n Adama kínao kɔ́n Zeboimu kínao kɔ́n Bela kè wè be tia Zoa kínao fèe wà gàa wà zì káńyo Sidimu guzuren. ⁹Aḡ zì kaa kɔ́n Elamu búsua kínao kɔ́n Goyimu búsua kínao kɔ́n Babilonia búsua kínao kɔ́n Elasa búsua kínao. Kí gɔ́ɔn siigḡ pínɔ́ e zì kaa kɔ́n kí gɔ́ɔn sɔ́roonɔ́. ¹⁰Sidimu guzure kɔ́ntaa wèe ví pari. Kè Sɔ́ɔmu kína kɔ́n Gɔ́mɔ́ra kínao e bàa lèe, ben aḡ sù à guu, ben ní gbè kpaanɔ́ bàa lè wà gàa gusísídeen. ¹¹Zìblerinɔ́ Sɔ́ɔmu kɔ́n Gɔ́mɔ́rao auzikinɔ́ kɔ́n ní pɔ́bleenɔ́ sèe pínɔ́ aḡ tào. ¹²Gurɔ́ mɔ́da Abramú vù ní Lutu kú Sɔ́ɔmu, ben aḡ à kù wà tào kɔ́n à auzikinɔ́.

¹³Ben gbè kè bɔ́ ní ɔ́zì gàa à ò Eberu bori Abramune zaa Mamare gbíi línɔ́ sae. Mamare kɔ́n a dāaronɔ́ Esekɔ́lu kɔ́n Aneo né Amɔ́ri boriinɔ́me, aḡ de kɔ́ gbè ù kɔ́n Abramuo. ¹⁴Kè Abramú mà wà a dane kù wà tào, ben à a be zìkarinɔ́ sèe gɔ́ɔn wàa do kpé basweedo plaasai à pèe kína pínɔ́zi, ben à ní lé Dani. ¹⁵Ben à a gbènɔ́ kpàatete, ben aḡ sù ní té gwāaví. Aḡ zì blèńma aḡ pèńma ai Oba, Damasiku gu'igbāroo kpa. ¹⁶À liara à sù kɔ́n auziki pínɔ́ pínɔ́ kɔ́n a vù ní Lutuo kɔ́n à auzikinɔ́. À sù kɔ́n nɔ́gbènɔ́ kɔ́n gbè pāndenɔ́ dɔ́.

¹⁷Kè Abramú zì blè Kédɔ́laomaa kɔ́n kína kè aḡ kúonɔ́ èe suu, ben Sɔ́ɔmu kí bɔ́ à dàale Save Guzure kè wè be tia Kí Guzuren. ¹⁸Ben Salemu kí Melekizedeki mɔ́ kɔ́n buredio kɔ́n geepiwèe. Àpi ní Luda Musude gbāgbārimè. ¹⁹Ben à sa maaa ò Abramune à bè:

Luda Musude musu kɔ́n tɔ́tɔ́e Kèri
aubarika da Abramun.

²⁰Aubarikadeen Luda Musude
kè à n ibeenɔ́ nānne n ɔ́zì ù.

Ben Abramú auziki kè èe suunɔ́ pínɔ́ kuridee kpàa. ²¹Sɔ́ɔmu kína bè Abramune: N ma gbènɔ́ kpáma ñgḡ auziki kúna n pɔ́ ù. ²²Ben Abramú bène: Má sù kɔ́n Dii Luda Musude musu kɔ́n tɔ́tɔ́e Kèri, ²³mé n póke séro, baa kyateyíba, le ñton be n ma ke auzikidee ùro yānzi. ²⁴Mé póke séro, sé póblee kè ma gbènɔ́ blè baasiro. Mɔ́de Ane kɔ́n Esekɔ́luo kɔ́n Mamare kè aḡ gāamaonɔ́, ñ tó aḡ ní baka sé.

Luda bà kuuna kɔ́n Abramuo

15 ¹Bee gbera Dii yā ò Abramune wéegupu'ena guu à bè:
Abramú! Nton vīa kero.

Mámbe n sengbango ũ,
n asaia éǵǵ bíta maamaa.

²Ben Abramú bè: Dii Luda, bóń né ma gbaa? Má né víro. Damasiku gbě Elieza bé éǵǵ de ma be túbibleri ũ. ³Kè née ma gba néro, ma be zíkéri pì bé éǵǵ de ma túbibleri ũ. ⁴Ben Dii bène: Àmbe eéǵǵ de n túbibleri ũro. Né kè eé bó n plèn bé eéǵǵ de n túbibleri ũ. ⁵Ben à b̀ò b̀aazi à bè: Ñ musu gwa ñ s̀ẁǹǹo naro, tó né f̄. Leme n boriino éǵǵ de le. ⁶À Dii náane kè, ben Dii tò yā b̀ò nna a náane kè à kè yānzì. ⁷À bène d̀o: Diin ma ũ, mámbe ma n bó Uru, Kaladia b̀usun, le mà b̀usu k̀k̀k̀i k̀p̀m̀ma yānzì. ⁸Ben Abramú bè: Dii Luda, dian méǵǵ d̄ kè eéǵǵ de ma p̀ó ũu? ⁹À wè̀la à bè: Ñ z̀ǹunu wè aaḡ̄ó sé k̄n blè wè aaḡ̄o k̄n s̀àk̀aro wè aaḡ̄o k̄n p̄t̄t̄t̄ngoo k̄n lukulukuo. ¹⁰Ben à p̀ó p̀iǹo sè à m̀ò p̀ing̀i à p̀arapara à g̀òg̀ok̄a, ben à k̀aè à ñ ae d̀òd̀ok̄a, m̀ode èe b̀aano parapararo. ¹¹Kè yeberekuǹo m̀ò wà z̄z̄z̄ ǹòb̀o p̀iǹo, ben Abramú p̀em̄ma.

¹²Kè ɔf̄ant̄ e ḡe k̀p̀én, i bíta Abramú k̀ù, ben gusia bíta víadee dà̀la. ¹³Ben Dii bène: Nḡ̄ d̄ kè n boriino éǵǵ nib̀o blee b̀usu kè de ñ p̀ó ũro guu, aǵéǵ z̀ò blee gwe, weéǵǵ wéé t̄aam̄ma ai wè wàa plaa. ¹⁴M̀ode mé ìa ke borii kè aǵe z̀ò bleeñnen̄o, n boriino é b̀e k̄n auziki bítao. ¹⁵M̀m̀on s̄, néǵǵ aafiame ai ñ gá zi k̀uò gbasa ñ ká n dezin̄la wà n víi. ¹⁶N nasioǹo bé weé liara wà su kè, zaake Am̄rino durun e papa k̀ro.

¹⁷Kè ɔf̄ant̄ e ḡe k̀p̀én, guu s̀i, ben Abramú è k̄i kè èe tésukpe b̀o k̄n s̀et̄eo e ḡe ǹòb̀o kè à p̀arapara p̀iǹo dagura. ¹⁸Zì beean Dii bè a bà éǵǵ kú k̄n Abramú à bè: Mé b̀usu k̀k̀k̀i k̀p̀á n boriino zaa Igipiti gulezeki swaa ai swadaa kè wè be Yuflati, ¹⁹b̀usu kè Kenino kún k̄n Kenizino k̄n Kadam̄nuǹo ²⁰k̄n Itino k̄n Perizino k̄n Refaimuǹo ²¹k̄n Am̄rino k̄n Kanaano k̄n Gigasino k̄n Yebusiǹo.

Agyara k̄n a né Sumailao

16 ¹Abramú nā Sarai e né iro. À n̄gbè zíkéri ví Igipiti gbè ũ kè wè bene Agyara. ²Ben Sarai bè Abramúne: Lán Dii ma ke p̄aa ũ nà, ñ dae k̄n ma zíkerio. Má s̀i kè mé néno e à ḡazì. Ben Abramú Sarai yā mà. ³Abramú wè kuri kena Kanaa b̀usun gberan Sarai a z̀ò Agyara k̀p̀aa n̄o ũ. ⁴Abramú dàeo, ben à ǹò s̀i. Kè à è á ǹòsina, à d̀ok̄e a diio. ⁵Ben Sarai bè Abramúne: Taari kè wà k̀em̄e ḡ̄ n yā ũm̄e. Ma a z̀ò k̀p̀amma. Kè à è á ǹòsina, ben éǵǵ d̀ok̄e ma. Mpi k̄n mapio, Dii bé eé yā ḡḡōwe. ⁶Ben Abramú wè̀la à bè: N z̀ò kuu n p̀ó ũm̄e. Ñ kene lán ñ yezi nà. Kè Sarai ìa dàa, ben à bà lène.

⁷Dii Malaika à è íb̀ok̄iizi gbáan, bia p̀i kú Suru zé saeme. ⁸Ben à à là à bè: Sarai zíkéri Agyara, n bó máme? Née gaa máme? Ben à wè̀la à bè: Méé bàa lee ma dii Saraineme. ⁹Ben Dii Malaika bène: Ñ eara ñ tá n dii p̀i kiia ñǵǵ m̀i siene.

¹⁰Mé n borii kaara aǵǵ pari,

weé f̄wà wà n̄ lé d̄s̄ro.

11 N̄ n̄s̄ina, né né i ḡōgb̄ē ū,
né t̄s̄ kp̄áne Sumaila,
zaake Dii n̄ yā mà n̄ w̄ét̄amma guu.

12 Eéḡō de lán zaakis̄ēte bà,
eé íbete kp̄á k̄ōn gb̄ē píngio,
gb̄ē píngi é íbete kp̄áo se.
Eéḡō kú k̄ō yān k̄ōn a gb̄ēn̄cro.

13 Ben Agyara bè: Ma w̄éé s̄i Luda k̄è è ma el̄e. Ben à t̄s̄ kp̄à Dii k̄è yā ònene Ludakeema'ee. 14 À yā bé à tò wà t̄s̄ kp̄à l̄ōḡo p̄ine Ludab̄ēekeema'ee l̄ōḡo. À kú Kadesi k̄ōn Beredio dagurame.

15 Agyara néḡōgb̄ē ì k̄ōn Abramuo, ben Abramuo t̄s̄ kp̄áne Sumaila.
16 Gur̄ō k̄è Agyara Sumaila ì, Abramuo w̄è basiiḡō aweesweedome.

Bàngukena yā

17 1 K̄è Abramuo kà w̄è bas̄ōro dosai, Dii b̄ò à m̄z̄i à bè: Luda Gb̄āabitaden ma ū. N̄ t̄áa omao ñḡō kuu taari sai. 2 Ma bà kuunanyo éḡō gaa, mé n̄ borii kaaranne maamaa. 3 Abramuo dàe a puua Luda ae, ben Luda bène: 4 Lán ma bà kún̄yo nà, né ḡō bori pariin̄o dezi ū. 5 Weégae benne Abramuo d̄oro, sé Ibraī, zaake mé n̄ ke bori pariin̄o dezi ū. 6 Mé t̄o n̄ bori ke pari, boriin̄o k̄ōn k̄ín̄an̄o é b̄o n̄ kiia. 7 Ma bà éḡō kún̄yo k̄ōn n̄ boriin̄o ai gur̄ō píngi. Méḡō de n̄ Luda ū k̄ōn n̄ boriin̄o n̄ gbera. 8 Mé Kanaa bùsu k̄è n̄ kú à guu n̄ib̄o ū kp̄amma píngi k̄ōn n̄ boriin̄o n̄ gbera, le aḡō v̄i gur̄ō píngi, méḡō de n̄ Luda ū.

9 Luda èara à bè Ibraīne: Mpi k̄ōn n̄ boriin̄o, àḡō ma bà kuunaao yā k̄ūna ai a boriia. 10 Ma bà kuunaao yā k̄è éḡō k̄ūnan̄ yè, mpi k̄ōn n̄ boriin̄o. Séde a ḡōgb̄ē píngi b̄āngu ke. 11 À b̄āngu ke ma bà kuunaao s̄èeda ū. 12 Séde n̄ bori néḡōgb̄ēn̄o b̄āngu ke n̄ gur̄ō s̄raaḡōdee z̄i ai n̄ boriia, né k̄è wà n̄ í n̄ beeno k̄ōn z̄ò k̄è wà n̄ lú bori p̄ānden̄oan̄o n̄ píngi. 13 Wà à ì n̄ ben yoo kes̄ō wà lù z̄ò ūn̄ yoo, sé à b̄āngu ke. Beee éḡō de ma bà kuunaao gur̄ō píngi s̄èeda ū a m̄èa. 14 Weé gef̄ōodee b̄o a gb̄ēn̄o té, zaake gb̄ē k̄è èe b̄āngu kero yā k̄è má dīeare k̄ūnaro.

15 Ben Luda èara à bè Ibraīne: N̄ton be n̄ naōne Sarai d̄oro, ñgae bene Sara sa. 16 Mé aubarika dan mà t̄o à né i ḡōgb̄ē ū, eé ḡō boriin̄o dazi ū, bùsu k̄ín̄an̄o é b̄o à kiia. 17 Ben Ibraī dàe a puua Luda ae à yáa d̄ò à bè a n̄s̄e guu: Gb̄ē k̄è kà w̄è bas̄ōroo é né ís̄? Lán Sara kà w̄è basiiḡō akuri nà, eé né ís̄? 18 Ben à èara à bè Ludane: N̄ s̄ùu ke n̄ Sumaila gwa. 19 Luda bè: Yāpura n̄ naō Sara é né i ḡōgb̄ē ū, né t̄s̄ kp̄áne Isaaku. Ma bà éḡō kúo k̄ōn à boriin̄o ai gur̄ō píngi. 20 Sumaila yā musu, ma n̄ yā mà. Mé aubarika dan, eé né i à kaara maamaa. Eé néḡōgb̄ēn̄o i ḡōn̄o kuri aweeplaa, aḡē ḡō k̄ín̄an̄o ū, à borii é ke pari. 21 Baa k̄ōn beeeo ma bà kuunanyo é ḡō Isaakuame. Zii m̄ōndaai Sara é à i. 22 K̄è Luda yā ò Ibraīne à yāa, ben à à tò à tà musu.

²³Ben Ibraĩ a né Sumaila sè kɔ̃n a be gɔ̃gbɛ̀ kè wà ní í a bæno kɔ̃n zò kè wà ní lúnɔ̃ ní píngi, ben à bǎngu kèĩne zĩ beea gɔ̃w lán Ludaa òne nà. ²⁴Ibraĩ kà wè basɔ̃ro dosai, gbasa à bǎngu kè, ²⁵à né Sumaila sɔ̃ wè kuri awɛ'agɔ̃. ²⁶Gurɔ̃ dɔ̃nkɔ̃ pì zì Ibraĩ bǎngu kè kɔ̃n a né Sumailao ²⁷kɔ̃n a be gɔ̃gbɛ̀ kè wà ní í a bæno kɔ̃n zò kè wà ní lú bori pǎndeanɔ̃ ní píngi. Aɔ̃ bǎngu kè gurɔ̃ dɔ̃nkɔ̃ zĩme.

Nibɔ̃nɔ̃ mɔ̃na Ibraĩ kiia

18 ¹Dii bò à mò Ibraĩzi Mamare gbíi líno sae. Ibraĩ v̄ena a bisakuta kpele fāantē. ²Kè à wée sè musu, à gɔ̃wɔ̃n aagɔ̃w è zena. Kè à ní é le, ben à f̄e kpelea kɔ̃n bàò à gàa à dànlè à dàèĩne a puua ³à bè: Dii, tó ma n pɔ̃nnaa è, òton gē mamɔ̃ma n zòblerilaro. ⁴Mé mɔ̃are ío à gbá pípi à kámma bo lí gbáru kè. ⁵Lán a bɔ̃e ma bæe kpa nà, mé mɔ̃are pɔ̃bleeo fete le à gbāaa e, gbasa à da zén. Ben aɔ̃ bè: Tò, ò ke lán ní ò nà. ⁶Ben à gàa Sara kiia kutaan à bè: Ñ flawa kɔ̃ zaka lé aagɔ̃ ò buredi ke kpakpaa. ⁷Ben à bàa lè à gè a zùnɔ̃ té à zùne bɔ̃ro maaa kù à kpà a zĩkeria, ben zĩkeri pì gàa à kèke kpakpaa. ⁸Ben Ibraĩ zwifāani kɔ̃n zwĩ'ipuo kɔ̃n zù kè wà kèke pio sè à gàa à dièĩne. Gurɔ̃w kè aɔ̃we pɔ̃ blee, àpi ze ní sae lí gbáru gwe.

⁹Ben aɔ̃ à là wà bè: N naɔ̃ Sara kú máme? À bè: À kú kutaan gwe. ¹⁰Ben Dii bè: Mé eara mà mɔ̃ n kiia zii mɔ̃ndaa'í, n naɔ̃ Sara é né i gɔ̃gbɛ̀ ũ. Sara kú à kpele kuta kpele èe maa. ¹¹Ibraĩ kɔ̃n Sarao zi kù, Sara è nɔ̃gbɛ̃nɔ̃ pɔ̃ ke dɔ̃ro. Ben Sara yáa dò à bè a swè guu: ¹²Ma zi kù, ben ma dii zi kù dɔ̃. Mé pɔ̃nnaa yā pì dɔ̃ dɔ̃? ¹³Ben Dii Ibraĩ là à bè: À kè dia Sara yáa dɔ̃? À bè amɔ̃ kè a zi kù é fɔ̃ à né i dɔ̃? ¹⁴Yāke ègɔ̃ zĩ'ũmero. Zii mɔ̃ndaa'í tó à gurɔ̃w kà, mé mɔ̃ n kiia, gbasa Sara né i gɔ̃gbɛ̀ ũ. ¹⁵Ben Sara lé sè à bè ée yáa dɔ̃ro, zaake v̄ia à kù. Ben Dii bè: É'e, n yáa dɔ̃.

Ibraĩ aduakena Sɔ̃dɔ̃mune

¹⁶Kè gbɛ̀ pìnɔ̃ f̄e, Ibraĩ gàa à zéĩne, ben aɔ̃ Sɔ̃dɔ̃mu kpaaw gwa. ¹⁷Ben Dii bè: Mé yā kè má yezi mà kee ute Ibraĩnero. ¹⁸À boriino ègɔ̃ bíta aɔ̃égɔ̃ gbāa v̄i. Anduna bori píngi é aubarika e à gāzĩme. ¹⁹Zaake ma à sè le à o a nénoke kɔ̃n a boriino a gbera aɔ̃gɔ̃ ma yā kùna aɔ̃ yā maa zédee ke, le mà yā kè ma à lé gbène kene. ²⁰Ben Dii èara à bè: Yā kè wèe oo Sɔ̃dɔ̃mu kɔ̃n Gɔ̃mɔ̃rao musu pari, ní durun gè ɔ̃la. ²¹Mé gá gwe sa mà gwa, tó yā kè aɔ̃we kee zaa lán má mà nà. Tó aɔ̃w de le s̄ro, mé dɔ̃.

²²Kè ní gɔ̃wɔ̃n plaa pìnɔ̃ dà zén aɔ̃we gaa Sɔ̃dɔ̃mu, ben Dii gè kɔ̃n Ibraĩo gwe. ²³Ben Ibraĩ s̄zi à bè: Né gbɛ̀ maaano wara ledo kɔ̃n gbɛ̀ zaaanɔ̃n yɔ̃? ²⁴Tó gbɛ̀ maaanɔ̃w kú wéte pì guu aɔ̃ kà gɔ̃wɔ̃n baplaa akuri, né ní waran yɔ̃? Né sùu ke wéte pìo gbɛ̀ maa gɔ̃wɔ̃n baplaa akuri pìnɔ̃ yānziroo? ²⁵Ñ sùu ke! Ñton ke lero. Ñton gbɛ̀ maaano dede ledo kɔ̃n gbɛ̀ zaaanɔ̃ro, zaake aɔ̃w dɔ̃nkɔ̃ro. Ñ sùu ke! Ñton ke lero. Mmɔ̃n kè ní de anduna píngi yākpækèri ũ, né yā ke a zéaroo? ²⁶Ben Dii bè: Tó ma gbɛ̀ maaano è Sɔ̃dɔ̃mu gɔ̃wɔ̃n

baplaa akuri, mé sùu ke wéte pìo ní yānzi. ²⁷Ben Ibraĩ èara à bè dɔ: Mamoma kè má de bùsuti kɔn túbuo ũ, ñ gaafaa keme mà yā onne, Dii. ²⁸Tó gɔɔn sɔɔroo kèsā gɔɔn baplaa akuri pì guu, gɔɔn sɔɔroo pìno yānzi né wéte pì kaateɔ? Ben Dii bè: Tó ma gbē maaano è gɔɔn baplaa asɔroo, mé wéte pì kaatero. ²⁹Ben Ibraĩ kpé èe yā oone à bè: Tó gbē maaano kà baplaa sɔ né? Ben Dii bè: Mé yāke kero gɔɔn baplaaa pìno yānzi. ³⁰Ben à bè: Dii, n yā nna! Nton pɔ fero, má yezi mà yā o dɔ. Tó gbē maaano kà baaakuri sɔ né? À wèàla à bè: Tó ma gbē maaano è aɔ kà gɔɔn baaakuri, mé yāke kero. ³¹Ben à bè: N gaafaa keme dɔ Dii, mà yā onne. Tó gbē maaano kà gɔɔn baroo sɔ né? À wèàla à bè: Mé wéte pì kaatero gɔɔn baroo pìno yānzi. ³²Ben à bè: Dii, nton pɔ fero, yā kèkii baasi mé yā o dɔro. Tó gbē maaano kà gɔɔn kuri sɔ né? À wèàla à bè: Mé wéte pì kaatero gɔɔn kuri pìno yānzi. ³³Kè Dii yā ò Ibraĩne à yāa, à gè zéla, ben Ibraĩ èara à tà be.

Sɔɔmu kɔn Gɔmɔrao kaatena

19 ¹Kè malaika gɔɔn plaa pìno kà Sɔɔmu uusie, Lutu vēena Sɔɔmu bii kpèele. Kè à ní é, à fèe à gàa à dànlé à kùèíne à dàe a puua ²à bè: Ma diino, a yā nna! À mɔ à gá pita mamoma a zòbleri be. À zú o à i kè, zia kongɔ ide'ide é da zén. Aɔ bè: Auo, wé i gāaleme. ³Lutu nàkɔrēm̄ma maamaa, ben aɔ gè à kpén. À ní yàari kè maamaa à masa kèíne, ben aɔw sò.

⁴Ai aɔgɔ gá dae, Sɔɔmudeeno līga Lutu kpézi. Wéte pì gɔgbēno kàkɔa gwe mámmam, gɔkpareno kɔn gbēnsino ní píngi. ⁵Aɔ lé zù Lutuzi wà bè: Gɔgbē kè aɔ pita n be uusieano kú máa? N bɔényowe, wà pāpāa keńyo. ⁶Lutu bɔ à zè kpèele ní kiia, à gbà tàta kpèe ⁷à bè: O'o ma gbēno, àton yā zaaa kero. ⁸Má néno gbēno vī gɔɔn plaa kè aɔw gɔgbē dɔro, mé ní bɔeare. Lán á yezi nà à keńyo, mɔde àton yāke ke gɔgbē kèkiinoero, zaake aɔ pita ma beme. ⁹Aɔ bène: N guwe gwe! Ben aɔ bè dɔ: Gbē kè né gbē zítome, ben à yezi à ke wa yākpækéri ũ. Wé yā zaaa kenne de ní pɔla. Ben aɔ kùsia gbāaa, aɔwe mɔw kpé gbà gboro. ¹⁰Ben gɔɔn plaa pìno ɔ bɔ wà Lutu kù aɔ gèò kpén, ben aɔ zé tàta. ¹¹Aɔw tò vīa gbē kè aɔw kú kpèeleno kù ní píngi né féte gbēnsi, ben aɔwe kpé gbà wetee ai aɔ kpàsa. ¹²Gɔɔn plaa pìno bè Lutune: Dé ní vī kè dɔw? Né gɔgbēno, néno gbēno, n né anzurenɔ kɔn gbē kè aɔw de n gbē ũuno wéte guu ní píngi. N bɔényo, ¹³zaake wa mɔ wà gura kè kaateme. Yā zaaa kè wèe oo wéte pì deeno musu gè Dii swān, ben à wa zī wà wéte pì kaate. ¹⁴Lutu bɔ à gàa à ò a néno anzurenɔne à bè: À fèe wà bɔe, zaake Dii é wéte kè pì kaate tiame. Ben aɔwe daa èe fàadi boome.

¹⁵Kè guu dɔ malaika pìno nàkɔre Lutua wà bè: N fèe ñ n naɔ kɔn n néno gbē gɔɔn plaa kèno sée ñ bɔényo kè, le nton ga wéte pì kaatena guuro yānzi. ¹⁶Kè Lutu e seka kee, Dii à wènda bɔ, ben gɔɔn plaa pìno

à kù a ɔɔa kɔ̃n à naɔo kɔ̃n à néngɔgbē gɔ̃ɔn plaaano, aɔ̀ b̀deńyo wéte kpeɛ. ¹⁷Kè aɔ̀ b̀deńyo le, ben malaika pìnɔ doke bè Lutune: Ñ̀ bàa lé ñ̀ n zĩnda mì sí. Ñ̀ton kpeɛ gwaro. Ñ̀ton ze guzure pì guuro. Ñ̀ bàa lé ñ̀ mì pé kpiiinɔa le ñ̀ton garo yānzi. ¹⁸Ben à bèńne: Auo ma dii! N yā nna! ¹⁹Mamɔma n zòbleri ma n pɔnnaa è, n gbēkɛ kème maamaa, n ma mì sì. Mɔde mé fɔ̀ mà bàa lé mà kpii pìnɔ kii lero. Ai màgɔ̀ gá ká gwe, kaatena pì é ma le mà ga. ²⁰Ñ̀ lakutu ke gwa káaa. Lán à kii nà, mé fɔ̀ mà bàa lé mà gá gwe. Lakutu néngome sɔ̀. Ñ̀ tó mà bàa sí mà tá gwe, mégɔ̀ aafia. Asa à néngoroo? ²¹Ben à bène: Ma n gba zé, mé lakutu kè nées oo pì kaatero. ²²Ñ̀ bàa lé ñ̀ tá gwe kpakpaa, zaake mé yāke ke gīaro ai ñ̀ gá káo gwe. Beee yānzin wà tɔ̀ kpà lakutu pìne Zoa.

²³Kè Lutu Zoa lè, ɔ̀fántè e fɛɛɛ, ²⁴ben Dii tò té kɔ̃n ɔ̀fántēgbɔ̀ b̀ò musu à kà Sɔ̀ɔ̀mu kɔ̃n Gɔ̀mɔraola. ²⁵À wéte pìnɔ kàate kɔ̃n gbēnɔ kɔ̃n guzure pìo kɔ̃n línɔ kɔ̃n sè̀nɔ pínɡi. ²⁶Kè Lutu naɔ̀ a kpeɛ gwà, ben à lì à gɔ̀ zena wisi gbè ù.

²⁷Kè guu d̀ò, Ibrai f̀e kɔngɔ̀ ide'ide, à g̀aa guu kè à kún yā kɔ̃n Diio pìn. ²⁸Kè à Sɔ̀ɔ̀mu kɔ̃n Gɔ̀mɔrao kpaa gwà kɔ̃n guzure pìo pínɡi, à è tésukpe e fɛɛɛ tɔ̀ɔte lán m̀ɔdate tésukpe bà. ²⁹Leme kè Luda guzure kè Lutu kún wétɛnɔ kàate le, Ibrai yā d̀ɔn, ben à Lutu b̀ò wéte kè à kàate pìnɔ guu.

Lutu boriino

³⁰Kè Lutu b̀ò Zoa, à g̀aa à v̀e kpiiinɔ té kɔ̃n a néngɔgbē gɔ̃ɔn plaaano, kè à kuuna Zoa v̀ia v̀i yānzi. Ben à gɔ̀ kú gbèwɛen kɔ̃n a néngɔgbē pìnɔ. ³¹Ben Yɔ̀w b̀è Bāane: Wa de zi kù, ben gɔ̀gbē kee kú b̀usun à daewao lán wè ke nàro. ³²Ñ̀ m̀ɔ wà wēe kákane wé daeo, le wàgɔ̀ wa borii e à gāzĩ. ³³Gwāavi beea aɔ̀ wēe kákane, ben Yɔ̀w g̀aa à dàeo. Lutu e d̀ɔ gurɔ̀w kè à dàeo ke gurɔ̀w kè à f̀eero.

³⁴Kè guu d̀ò Yɔ̀w b̀è Bāane: Ma dae kɔ̃n ma deo gīa. Wà wēe kákane uusiea d̀ɔ, né gá ñ̀ daeo, le wàgɔ̀ wa borii ee à gāzĩ. ³⁵Gwāavi beea d̀ɔ aɔ̀ wēe kákane, ben Bāa g̀aa à dàeo. Lutu e d̀ɔ gurɔ̀w kè à dàeo ke gurɔ̀w kè à f̀eero. ³⁶Leme Lutu néngɔgbē gɔ̃ɔn plaaa pìnɔw kè le wà ǹò sio. ³⁷Yɔ̀w né ì gɔ̀gbē ù, ben à tɔ̀ kpàne Mɔabu. Àmbe Mɔabu borii kè aɔ̀w kuu ai gbàano dezi káaku ù. ³⁸Bāa né ì gɔ̀gbē ù se, ben à tɔ̀ kpàne Benami. Àmbe Amɔni borii kè aɔ̀w kuu ai gbàano dezi káaku ù.

Ibrai kɔ̃n Abimelekio

20 ¹Ben Ibrai f̀e gwe à g̀aa Negevi b̀usun Kadesi kɔ̃n Suruo dagura. Kè à g̀aa à v̀e Gera, ²à b̀è a naɔ̀ Sara né a dāreme, ben Gera kí Abimeleki gbē zĩ à à sè à s̀uò. ³Ben Luda b̀ò à m̀ò Abimelekizi nanaa guu gwāavi à bène: Né ga ɔ̀w kè ñ̀ sè pì yānzi, zaake ɔ̀wāreeme. ⁴À m̀ò à lè Abimeleki e daeo k̀òro, ben à bè: Dii, né borii kè aɔ̀w yāke keroonɔ̀ d̀eden yɔ̀? ⁵Àmbe à bème a dārenloo? Nɔ̀gbē pì sɔ̀ b̀è a dāgɔ̀me. Ma yā kè a

zéame, má taari vīro. ⁶Ben Luda bène nanaa pì guu: Èè, má dǎ kè n yā kè a zéame. Beee yānzi ma kpanne ònton durun kemero, méé we n ɔ kè nɔgbē piaro. ⁷Tia sa, à gǔgbē pì nɔɔ kpáa, zaake annabime. Eé adua kenne le ñ gǔ aafia. Tó nées à nɔɔ pì kpáa sǎro, ñgǔ dǎ kè n game, mpi kǔn n gbēnɔ a píngi.

⁸Ben Abimeleki fēe kɔngɔ ide'ide, à a gbēnɔ sisi à yā pì tǔkè'ine ní píngi, ben vīa ní kǔ maamaa. ⁹Ben Abimeleki Ibraī sisi à bène: Bóyānzi ní kèwe lēzi? Bó taarin má kenne gbasa ní tò ma gǔ durundee ū kǔn ma būsuo? N yā kè de wà keroo kème. ¹⁰Bó laasuu ní lè gbasa n yā pì kè? ¹¹Ibraī wèàla à bè: Méé daa yā gbēkee Luda vīa vī būsuo kèkii guuro, weé ma de ma naǔ yānzime. ¹²Beee gbera nɔgbē pì né ma dāreme yāpura. Wa de dǔnkǔme, baade kǔn a dao, ben à gǔ ma nɔɔ ū. ¹³Kè Luda ma bɔ ma de be yā, méé likǔaa zǔɔ, ben ma bè ma nɔɔ pìne guu kè wé gán píngi, à gbēkee keme àgae be a dāgǔn ma ū. ¹⁴Ben Abimeleki mǔ kǔn sāano kǔn zùnɔ kǔn gǔgbē zikerino kǔn nɔgbē zikerino à kpà Ibraīa, ben à à naǔ sǔkpane. ¹⁵Ben Abimeleki bè: Ma būsun yè, ñ vēe guu kè ní yezin. ¹⁶Ben à bè Sarane: Ma kondogi ɔɔ bɔɔ doo kpà n dāgǔa agbaakpabɔ ū, le gbē kè aǔ kúnnyonɔ dǎ ní píngi kè nées taari kero. ¹⁷Ben Ibraī wée kè Ludaa, ben Luda Abimeleki gbà aafia kǔn à naǔ kǔn à nɔ yigisainɔ, le aǔ né i, ¹⁸zaake Dii tò Abimeleki be nɔgbēnɔ pāa kǔ yā Ibraī naǔ yā musu.

Isaaku ina

21 ¹Dii aubarika dà Saragu lán à ò nà, à kène lán à lé gbēne nà. ²Ben à nǔ si à né ì kǔn Ibraīo gǔgbē ū à zikū guu gurɔɔ kè Luda dienea. ³Ibraī tǔ kpà né pìne Isaaku. ⁴À bāngu kène à gurɔ sraagǔdee ñ lán Ludaa diene nà. ⁵À kà wè basɔro a né pì igurɔ. ⁶Ben Sara bè: Luda yáadziziyā kème, gbē kè mà píngi é yáa dǔmao. ⁷À bè dɔ: Weé we wà be Ibraīne yā mé gǔ nédandee ū? Àe ma nēgǔgbē io a zikū guu.

⁸Kè né pì bíta kǔ à kè yāa, ben Ibraī à kēna yāa pǔnnaa kè. ⁹Sara è né kè Iyipiti nɔgbē Agyara ì kǔn Ibraīo ègǔ Isaaku yáa dǔme, ¹⁰ben à bè Ibraīne: Ñ pé zǔ pì kǔn a néo, zaake zǔ né pì é túbi ble kǔn ma né Isaakuoro. ¹¹Yā pì Ibraī pɔɔ yàka maamaa, zaake à néme, ¹²ben Luda bène: Ñton tó n nǔse yaka n né kǔn n nɔgbē zikeri pìo yā musuro. Yā kè Sara e oonne píngi ñ ma, zaake Isaaku boriinɔn weégae be'ine n boriino ū. ¹³Mé tó zǔ né pì borii ke se, zaake n néme. ¹⁴Ben Ibraī fēe kɔngɔ ide'ide, à pǔblee sè kǔn í tǔuo à kpà Agyaraa. À dìne, ben à à né kpàa dɔ. À à gbàre, ben à gàa èe likǔaa zǔɔ Beseba gbáan. ¹⁵Kè í yāamma, à gǔkpare pì tò lí gbáru, ¹⁶ben à gàa à vèe ae kázuleeki zà lén, zaake à bè á yezi à a né gana ero. Kè à gàa à vèe kāa le, ben à nà ɔɔdǔnaa.

¹⁷Luda gǔkpare pì ɔɔ dǔɔ mà, ben Luda Malaika lé zù Agyarazi zaa musu à bè: Bó bé à n lee Agyara? Ñton vīa kero, zaake Luda né pì ɔɔ dǔɔ mà guu kè à kún. ¹⁸Ñ fēe ñ n né pì sé ñ à kǔ a ɔɔa, zaake mé tó à gǔ bori

isi ũ. ¹⁹Luda nɔgbē pì wée kēne, ben à lòḡ è. À gàa à í tɔ a tùu pa, ben à mɔ à kpà a né pìà à mì.

²⁰Ludaa kú kɔn né pìo ai à isi kù. Èḡɔ kú gbáan, ben à ḡɔ tofekari ũ.

²¹Gurɔ kè à kú Parani gbáa pì guun à da Iḡipiti bùsu nɔɔ sène.

Ibrai kɔn Abimelekiio ledolekena

²²Gurɔ beea Abimeleki kɔn a zìkpeɛnɔ gbēnsi Fikɔluo gàa Ibrai kiia aɔ bène: Ludaa kúnyo yā kè née kee guu píngi. ²³Ń la dame kè ḡɔ ñ sí kɔn Ludao kè né bɔ ma kpeero ke ma néno ke ma boriino. Lán ma gbēkee kènne nà, ñ keme le kɔn bùsu kè ní kú à guu gbē zìtɔ ũuo. ²⁴Ben Ibrai bène: Ma la dànne. ²⁵Ben Ibrai lòḡ kè Abimeleki gbēno sia yā sèe à sinne. ²⁶Abimeleki bè: Má gbē kè aɔ yā beee kèno dōro, née ome yāro, gbàan má mà. ²⁷Ben Ibrai sāano kɔn zùnɔ kù à kpà Abimeleki, ben aɔ ledole kè kɔo. ²⁸Ben Ibrai sānunu mèn swēplaaano bɔ à kàe ndona. ²⁹Abimeleki à là à bè: Sā mèn swēplaa kè n ní káe ndona pìno yā de diame? ³⁰Ben à wèàla à bè: Ń sā mèn swēplaa pìno sí sèeda ũ kè mámbe ma lòḡ pì yò. ³¹Beee yānzì wà tɔ kpà guu pìne Beseba, zaake gwen aɔ la dānkɔne. ³²Len aɔ ledole kè Beseba le, ben Abimeleki kɔn a zìkpeɛnɔ gbēnsi Fikɔluo liara wà tà Filisitininɔ bùsun. ³³Ibrai sāma lí tɔ Beseba, ben à Dii Luda Gurɔpingide sisi gwe. ³⁴Ben à gurɔplaa kè Filisitininɔ bùsu pì guu.

Isaaku kpana sa'opɔ ũ

22 ¹Beee gbera Luda Ibrai yò à gwà à bène: Ibrai! Ben à wèàla à bè: Mae kè! ²Ben Luda bène: Ń n né mèn doo kè ní yezi Isaaku sé ñ gáo Mɔria bùsun, ñ sa'opɔ kè wè ká tén à té kù oo kpìi kè mé onneea. ³Kè à fèe kɔngɔ ide'ide, à gàari yì a zaakine, ben à a zìkerino sè ḡɔn plaa kɔn a né Isaaku pìo. À sa'oyaka pàra, ben à dà zén, èe gaa guu kè Ludaa ònen. ⁴À gurɔ aagɔdee zì kè à wée sè, à guu pì è káa. ⁵Ben à bè a zìkeri pìno: À ḡɔ kɔn zaakio kè. Mapi kɔn ḡkpare kèo wé gá ae wà donzi ke Ludane, wé liara wà su wà a le kè. ⁶Ibrai sa'oyaka sè à di a né pìne, ben à té kùna kɔn fèe, aɔe gaa ledò. ⁷Ben Isaaku yā ò a dene à bè: Baa! À wèàla à bè: Bómee né? Ben à bène: Wá té kùna kɔn yàkao, sāne bɔro kè wé ká tén à té kù kú máme? ⁸Ben Ibrai bè: Ma né, Luda bé eé sa'osā kpá. Ben aɔ tékɔzi wée gaa. ⁹Kè aɔ kà guu kè Ludaa ònen, à sa'okii bò gwe à yàka kpàkpaàla, ben à a né pì yì à dà yàka pìla sa'okii musu. ¹⁰Kè à fèe sè à ɔ bɔ le à a né pì kòto kpá, ¹¹ben Dii Malaika lé zùzi zaa musu à bè: Ibrai! Ibrai! À wèàla à bè: Mae kè! ¹²Ben à bè: Ńton ɔ na né piaro ñton yāke kenero. Má dɔ sa kè ní ma vīa vī, née gíme kɔn n né mèn dooro. ¹³Ibrai wée sè, ben à sākaro è líwakaa kà à kobazi. Ben à gàa à à kù à sa'opɔ kè wè ká tén à té kù òo a né ḡe ũ. ¹⁴Ben à tɔ kpà guu pìne Diiékpá, ben wèḡɔ oo ai kɔn a gbàao wè be: Dii é kpá a kpìi musu. ¹⁵Dii Malaika èara à lé zù Ibraizi zaa musu dɔ ¹⁶à bè: Mamɔma Dii má sì kɔn ma kuunao ma bè, lán n yā pì kè nà, née gí kɔn n né mèn dooro,

17mé aubarika dangu mà n borii kaaranne lán sɔsɔnɛnɔ bà, aṣṣṣṣ pari lán ísiale bùsu'aatē bà. N boriino éḡḡ gbāa vī n ibeena. 18Mé aubarika da anduna bori pingin n borii gāzī, kè n ma yā mà yānzi.

19Kè Ibraī liara à sù a zīkerinɔ kiia, aṣ fēe wà tà Beseba, ben à gurɔplaa kè gwe.

20Beee gbera wà ò Ibraīne wà bè: N vīi Nao naṣ Milika néḡḡgbēnɔ ì. 21À daudu tón Uzu. À dāaronɔ tón yè: Buzu, Aramu de Kemueli, 22Kesedi, Azo, Pilidasa, Yidilafa kōn Betuelio. 23Betueli pì bé à Rebeka ì. Néḡḡgbē gōn soraagō kè Milika ì kōn Ibraī vīi Naon gwe. 24À nɔ yìgisai Ruma néno tón yè: Teba, Gaamu, Tasa kōn Maakao.

Sara gana

23 1Sara kè wè baswæedo awæeswæeplaa, 2gbasa à gà zaa Kiriataba kè wè be tia Eblonu, Kanaa bùsun. Ben Ibraī à sósobi kè à sɔ dō à gana yā musu. 3Kè à gù a naṣ gè kiia, à gàa à bè Iti boriinɔne: 4Nibɔ kōn gbē zītɔn ma ù a té. À tɔtɔe yáma gènvīkii ù mà gè vīin. 5Ben Iti boriino bène: 6Maree, ò wa yā ma. Luda gbē aubarikadeen n ù wa té. Ñ n gè vīi gbèwæe kè kènne maaa guu. Wa gbēke é n tē gbèwæe kè né n gè vīi à guuro. 7Ben Ibraī fēe à kùe bùsu pì deenɔne 8à bèñne: À ma yā ma, tó a we mà a gè vīi kè. À wée keme Zoa né Eflonua 9à Makpela gbèwæe kè kú à bú lézi yā ma à ɔɔa, eé gō ma gènvīkii ù a bùsun.

10Eflonu vēena ñ té a wéte bìilen gwe, ben à ò Ibraīne Itino wáa ñ píngi à bè: 11Auo mare, ò ma yā ma. Ma n gba buraa pì kōn gbèwæe kè kú gweeo. Ma n gba ma gbēnɔ wáa. Ma n gbame, le ò n gè vīin. 12Ibraī kùe bùsu pì deenɔne, 13ben à bè Eflonune ñ píngi wáa: Ñ swā kpá ò ma yā ma. Mé buraa pì fīa bonne. Ñ ma ɔɔ sí, mé ma gè vīin. 14Ben Eflonu bène: 15Maree, ò ma yā ma. Tɔtɔe kè à ɔɔ kà kondogi wáa plaame, bón beee ù wa dagura? Ñ n gè vīin. 16Ibraī à yā mà, ben à kondogi kè à ò yōne gbēnɔ wáa laatarinɔ zakaa. 17Leme Eflonu bú kè kú Makpela, Mamare sae, gō Ibraī pō ù le kōn gbèwæe kè kú gweeo kōn lí kè kú gweenɔ zaa bú pì lézi píngi. 18À gō Ibraī pō ù Iti kè aṣ mò wéte bìileano píngi wáa.

19Beee gbera Ibraī a naṣ vīi Makpela bura gbèwæe pì guu Mamare kè wè be tia Eblonu sae, Kanaa bùsun. 20Len bú kōn gbèwæe kè de Itino pō ù yāao gō Ibraīne gènvīkii ù le.

Nɔwetena Isaakune

24 1Ibraī zi kù à gurɔɔnɔ kà zà, ben Dii aubarika dàn yā píngi guu. 2Ben à ò a zòblerinɔ gbēnsi kè de a pō píngi yāḡḡgōrī ùune à bè: Ñ ɔ sɔɔ ma gbáda gbáru, 3mé tó ò sí kōn Dii musu kōn tɔtɔe Luda tóo kè né Kanaa kè má kú ñ ténɔ nɔɔ sé ma nénero. 4Ñ gá ma be bùsun ma danenɔ guu, ò nɔɔ sé ma néne gwe. 5Ben à zòbleri pì à là à bè: Tó nḡgbē pì e we à tēmazi à sùmao bùsu kèkiin sōro né? Mé gá kōn n néo bùsu kè

n bɔɔn yɔ? ⁶Ibraĩ bène: Ì làakarì ke! Ìnton gá kɔ̃n ma néo gwero. ⁷Dii Luda Musude ma bɔ ma de be ma danenɔ bɔsun, ben à yā òmè à la dà à bè é bɔsu kèkii kpá ma boriinɔamɛ. Àmbe eé a Malaika zĩ à ònnɛ aɛ. Gwen né nɔɔ sɛn ma néne. ⁸Tó nɔgbɛ̀ pì e we à tènziro, n bɔ ladana kè ní la dàmmɛ kè guu. Ìnton gá gwe kɔ̃n ma néoro fá! ⁹Ben à zòbleri pì a ɔɔ sòto a dii gbáda gbáru, à la dàne yā pì musu.

¹⁰Zòbleri pì a dii lakuminɔ sè mèn kuri kɔ̃n a dii auziki bori pínɡio, ben à fɛ̀e à gàa Nao be wéte zaa Siria Mesɔptamia bɔsun. ¹¹Kè à kà gwe, à tò lakuminɔ kámma bò lɔ̀ɔ sae wéte kpɛe. Kè uusie kè, gurɔ̀ kè nɔgbɛ̀nɔ̀ è bɔe í tɔ́, ¹²ben à adua kè à bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, ò gbèkɛe ke ma diine ò tó ma tá ke nna uusiea. ¹³Ì gwa, má zena lɔ̀ɔ sae. Tó wéte nɔkpɛrenɔ̀ bɔe í tɔ́, ¹⁴nɔkpɛre kè má òne à a loo pita à í tɔ́mɛ mà mi, tó à bèmɛ mà mi, ben à kpà ma lakuminɔa ò, èndɛ̀ mé dɔ́ kè n gbèkɛe kè ma diine, nɔgbɛ̀ kè ní òne n zòbleri Isaaku pɔ́ ùun gwe. ¹⁵Èe yā pì o à yàaro, ben Betueli né Rebeka bɔ kɔ̃n loo òna a gàn. Betueli né Ibraĩ vìi Nao né kè à ò kɔ̃n a naɔ Milikaomɛ. ¹⁶Né pì maa bensɔ́ à lezime, gɔ̀gbɛ̀ kee e daeo zikiro. À mò lɔ̀ɔzi, à í tɔ́ à a loo pà, ben à liara èe taa. ¹⁷Ben zòbleri pì bàa lè à gàa à zé zɔ̀ne à bè: Ì ma gba í mà mi, baa féte. ¹⁸Nɔgbɛ̀ pì bè: Ì mi Baa! Ben à a loo pita gɔ̀ɔ à í kpàa à m̀. ¹⁹Kè à í kpàa à m̀ à yāa, à bè: Mé tɔ́ n lakuminɔne ò, aɔ mi ai aɔ kà. ²⁰Ben à a lo'ì kà pɔ̀nɔ̀ ímibɔn gɔ̀ɔ, à liara à bàa lè à gàa à í tɔ́ lɔ̀ɔn, ben à í tɔ́ lakuminɔne pínɡi. ²¹Gɔ̀gbɛ̀ pì zena èe à gwaa tíii, le à e à dɔ́ tó Dii é tó a tá ke nna, ke eé ke nnaro. ²²Kè lakuminɔ í m̀ aɔ yāa, ben gɔ̀gbɛ̀ pì vura tanga maa dà nɔɔ pine a yā, à vura zāa òne mèn plaa. Tanga pì tíisi kà giramu sɔ̀ɔro, zāa pìnɔ sɔ́ giramu basɔ̀ɔro. ²³Ben à à là à bè: Ì omɛ, dé nén n ùu? Wé ikii e n de beɔ? ²⁴Ben à wèàla à bè: Betueli nén ma ù, Milika kɔ̃n Nao dio. ²⁵Sè kɔ̃n tàgaa òn wa be, ben ikii kuu ò. ²⁶Ben gɔ̀gbɛ̀ pì kùe à ònzi kè Diine à bè: ²⁷Dii ma dii Ibraĩ Luda aubarika ví kè èe gí gbèkɛe kɔ̃n náaneo yā kenero yānzi. Mapi sɔ́, Dii òmɛ aɛ ma dii danenɔ be.

²⁸Ben nɔkpɛre pì bàa lè à gàa à yā pì tɔ̀kè a bedeenɔne. ²⁹Rebeka pì dàgɔ́ ví kè wè bene Labā. À bɔ wéte kpɛe kɔ̃n bào à gàa à gɔ̀gbɛ̀ pì lè lɔ̀ɔ léa, ³⁰zaake à è a dàre tanga kɔ̃n zāao dana, ben à yā kè gɔ̀gbɛ̀ pì òne mà. Kè à gàa à à lè kɔ̃n lakuminɔ lɔ̀ɔ léa, ³¹à bè: Ì mɔ́ mmɔn kè Dii aubarika dàngu! À kè òna ní zena wéte kpɛe? Ma kpé kèkenne kɔ̃n lakuminɔ bàòkii. ³²Gɔ̀gbɛ̀ pì gè ua, ben Labā lakuminɔ asoo pòro à sèla kori kɔ̃n tàgaa kpàríma à í kpà gɔ̀gbɛ̀ pì a a gbá pípìo kɔ̃n à gbɛ̀nɔ ní pínɡi.

³³Wà pɔ̀blee òne, ben à bè: Mé pɔ́ ble gíaro ai mà yā kè ma mɔo o. Ben Labā bè: Ì o. ³⁴Ben à bè: Ibraĩ zòblerin ma ù. ³⁵Dii aubarika kè ma diine maamaa, ben à gè auzikidee ù. À à gbà sàanɔ kɔ̃n zùnɔ kɔ̃n kondogio kɔ̃n vura kɔ̃n gɔ̀gbɛ̀ zikerinɔ kɔ̃n nɔgbɛ̀ zikerinɔ kɔ̃n lakuminɔ kɔ̃n zaakinɔ. ³⁶Ma dii pì naɔ Sara né ò gɔ̀gbɛ̀ ù a zikū guu, ben ma dii pɔ́ kè à víi kpà né pì pínɡi. ³⁷Ma dii tò ma la dà, zaake à bè m̀ton Kanaa kè à kú ní ténɔ nɔɔ sé a nénero.

38 À bè mà gá a de be a borii guu mà ɲɔw sé a néne gwe. 39 Ben ma a dii là ma bè, tó ɲɔgbē pì e we à témazi s̄ɔro né? 40 À wèmala à bè, Dii kè a taa òo bé eé a Malaika z̄i à gá zeme, le ma tá ke nna, mé ɲɔw sé a néne a de be daneno té. 41 À bè tó ma gaa a borii kiia, tó wèe wero, mé ɲɔ ladana kè má la dàaree guu. 42 Kè ma ka lògɔ kiia gb̄aa ma bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, tó n we, ò tó ma tá ke nna. 43 Má kú lògɔ léa. ɲɔkpare kè mò í t̄ɔ, ben ma bène à ma gba í féte mà mi, 44 tó à bè mà mi, ben à t̄ɔ ma lakuminɔne dɔ, mé d̄ɔ kè ɲɔkpare kè í die à ke ma dii né p̄ɔ ũun gwe. 45 Ai màḡɔ yā pì o ma n̄ɔse guu mà yāa, ben Rebeka b̄ò k̄ɔn looo dina a ḡān à mò lògɔ léa à í t̄ɔ. Ben ma bène à ma gba í mà mi. 46 À a loo p̄ita ḡɔɔ, à bè mà mi, é kp̄á ma lakuminɔa dɔ. Kè má mi, ben à kp̄a ma lakuminɔa. 47 Ben ma à là, dé n̄én à ũu? À bè Betueli n̄én a ũ, Milika k̄ɔn Nao dio. Ben ma t̄anga d̄ane a ȳia, ma z̄aa d̄ane a ɔɔɔa. 48 Ben ma kue ma donzi kè Dii ma dii Ibraĩ Ludane ma s̄aabu kp̄aa, zaake à d̄ome ae zé maaa guu, le mà a dii v̄ii dio sé à néne. 49 Tia sa tó é we à gb̄eke k̄ɔn náaneo yā ke ma diine, à ome. Tó ée we s̄ɔro, à ome, mé gá gu p̄andea. 50 Lab̄a k̄ɔn Betuelio wèala wà bè: Yā pì b̄ò Dii kiiname, wá yāke ona v̄iro, à maaa ke à zaaa. 51 Rebekan yè, ò à sé ò t̄áo, à ḡɔ n dii né nāɔ ũ lán Dii ò n̄a. 52 Kè Ibraĩ z̄òbleri pì í yā mà, à d̄aè t̄ɔɔte Diine. 53 Ben à z̄ableɔ kè wà kè k̄ɔn kondogio k̄ɔn vuraò k̄ɔn p̄ókás̄aano b̄ɔe à kp̄a Rebekaa. À à v̄ii k̄ɔn à dao gb̄a p̄ɔ ɔɔdeeno dɔ. 54 Ben àp̄i k̄ɔn gb̄e kè āɔw k̄iɔno p̄ɔ bl̄e āɔ í mì, ben āɔ ì gwe.

Kè āɔ f̄eè kongɔ à bè: À ma gbare mà tá ma diizi. 55 ɲɔw v̄ii k̄ɔn à dao bè: Ñ tó né pì ḡɔwao baa guro kuri, é gbas̄a à tá. 56 Ben ḡɔgb̄e pì bèf̄ine: Lán Dii ma tá kè nna nà lán kè bà, àton ma d̄ādā d̄ɔro. À ma gbare mà tá ma dii kiia. 57 Ben āɔ bè: Wà né pì sísi wà à la. 58 Ben wà Rebeka sisi wà à là wà bè: Né tá k̄ɔn gb̄e p̄iòɔ? Ben Rebeka bè: Mé t̄áo. 59 Ben āɔ Rebeka gb̄are k̄ɔn gw̄ari kè à à gwà zaa à néngo z̄iò, āɔɔe taa k̄ɔn Ibraĩ z̄òblerio k̄ɔn à gb̄eɔ. 60 Āɔ sa maaa ò Rebekane wà bè:

Né, ò ḡɔ gb̄e pariino dazi ũ,
n boriino ḡɔ gb̄aa v̄i í zangurinɔa.

61 Ben Rebeka f̄eè k̄ɔn a ɲɔgb̄e z̄ikerino, āɔ di lakuminɔ kp̄ee āɔw té ḡɔgb̄e p̄izi, ben à t̄ányo.

62 À mò à lè Isaaku s̄u k̄ɔn lògɔ kè wè be Ludab̄ēkeema'eeo à v̄eè Negevi b̄usun. 63 À b̄ò à ḡaa à laasuu lé s̄en̄ uusie, ben kè à wée s̄e, à è lakuminɔw e ɲɔw. 64 Rebeka wée s̄e à Isaaku è se, ben à p̄ita a lakumi kp̄ee kpakpaa 65 à z̄òbleri pì là à bè: Dén ḡɔgb̄e kè èe t̄aa oo s̄en̄ èe ɲɔw dawale k̄aa ũu? Ben z̄òbleri pì wèala à bè: Ma diime. Ben Rebeka a p̄odanḡan s̄e à k̄u a uua. 66 Kè āɔ kà Isaaku kiia, z̄òbleri yā kè à kè t̄k̄ène p̄ingi. 67 Isaaku ḡè k̄ɔn Rebekao a da Sara bisakutaan, ben à à s̄e à ḡè à ɲɔw ũ. À ye ɲɔw p̄izi, ben à làakari kp̄aena a da gaa gbera.

Ibraĩ gaa

25 1 Ibraĩ ɲɔ p̄ande s̄e dɔ à t̄ón Ketura. 2 Né kè à òno t̄ón yè: Zimara, Ȳok̄ɔs̄ā, Medā, Midiā, Isibaki, Sua. 3 Ȳok̄ɔs̄ā bé à Seba k̄ɔn Dedāo

ì. Dedā boriinɔn Asunɔ kɔ̃n Letusinɔ kɔ̃n Lɛuminɔ ũ. ⁴Midiã nɛgɔgbɛno tɔn yɛ: Efa, Efa, Anɔku, Abida, Elɛda. Aɔ pɩngi Ketura boriinɔme.

⁵Ibraĩ a auziki kpà Isaakua pɩngi, ⁶ben à gba dà a nɔ yìgisai nɛnɔne à n gbàe ɔfàntɛbɔe kpa le à kpé à ga, le aɔtongɔ kú kɔ̃n Isaakuoro yãnzì.

⁷Ibraĩ kè wè bakɛndo ɔɔrosai, ⁸ben à gà. À zi kù kótokoto, gbasà à kà a gbɛnɔla gèwāa. ⁹À nɛnɔ Isaaku kɔ̃n Sumailao à ṽi Makpela gbɛwɛ guu, Mamare ɔfàntɛbɔe kpa, buraa kè de Iti bori Zoa né ɛflɔnu pɔ ũ yā ¹⁰kè Ibraĩ pì lù Itinɔa. Gwen wà à ṽin kɔ̃n a naɔ Sarao. ¹¹Ibraĩ gana gbera Luda aubarika dà à né Isaakun. À ṽena Ludabɛkɛema'ee lɔgo sae.

Sumaila boriino

¹²Ibraĩ né Sumaila boriino yān yè. Sara z̃ikeri Agyara, Igipiti nɔgbɛ bé à né pì ò. ¹³Sumaila nɛgɔgbɛno tɔn yè lán wà n í nà. À daudu tɔn Nebayo. À dāaronɔ tɔn yè: Keda, Adabeli, Mibisamu, ¹⁴Misima, Duma, Masa, ¹⁵Adada, Tema, Yetu, Nafisi kɔ̃n Kedemao. ¹⁶Sumaila nɛgɔgbɛno tɔn gwe. Aɔ baade a tɔ kpà a lakutu ke a b̃uranɛ. Aɔmbe à bori kuri awɛɛplaaano kɩnanɔ ũ.

¹⁷Sumaila kè wè baswɛedo akuri awɛɛswɛɛplaa, ben à gà à kà a gbɛnɔla gèwāa. ¹⁸À boriino ṽɛ zaa Avila ai à gàa pé Surua, Igipiti ɔfàntɛbɔe kpa gana Asiria b̃usu kpa. Aɔè kɔ té kpákpa kɔ̃n Ibraĩ bori kpaananɔ.

Isau kɔ̃n Yakubuo ina

¹⁹Ibraĩ né Isaaku boriino yān yè. Ibraĩ Isaaku ì. ²⁰Kè Isaaku kà wè baplaa, ben à Labā dāre Rebeka sè. Àmbe Siria b̃usu gbɛ Betueli kè b̃o Mesopotamia b̃usun né ũ. ²¹Isaaku wɛɛ kè Diia a naɔne, zaake p̃aame, ben Dii à adua s̃i, à naɔ pì nò s̃i. ²²Sikanɔ e ɔsi kaa à gbɛɛen, ben à bè: Bóyānzì yā beee taka ma lezi? Ben à gàa à Dii là. ²³Dii bène:

Bori mèn plaaa kú n ñɛisɔn,

gɔ̃ɔn plaaa kè aɔ kú n gbɛɛen p̃inɔ é k̃k̃ɔa.

Bori mèn doo gbāaa égo de a doola,

à kè b̃o káaku égo zò né ũ zāane.

²⁴Kè à ñɛigurɔ kà, ben à sikanɔ ì gɔgbɛno ũ. ²⁵Kè gbɛ káaku e b̃ɔɔ, à b̃o t̃ɛ zónzon. À mèkà ṽi lán uta kádee bà, ben wà tɔ kpàne Isau. ²⁶Bee gbera kè né plaadee e b̃ɔɔ, à d̃o Isau gbátogea, ben wà tɔ kpàne Yakubu. Isaaku wè baaag̃o dee guun à né p̃inɔ ì.

²⁷Né p̃inɔ bíta kù. Isau kè tofekarì gbāaa kè è k̃ s̃ɛtearoo ũ. Yakubu s̃o begwarime. ²⁸Isaaku ye Isauzi kè à ñb̃o lóu ṽi yānzì. Rebeka s̃ɔ ye Yakubuzi.

²⁹Z̃ikeya Yakubu e d̃o kukuu, ben Isau s̃u kɔ̃n s̃ɛteo nɔaa e à deɛ. ³⁰Ben à bè Yakubune: N yā nna! Ñ tó mà d̃o t̃ɛa beee ble, zaake nɔaa e ma deeme. Beee yānzì wà tɔ kpà Isaune ɛd̃omu. ³¹Yakubu bè: Ñ n daudukeze kpáma g̃i. ³²Ben Isau bè: Má kú gaa léz̃i, b̃ón ma daudukeze é kemɛɛ?

³³Ben Yakubu bène: Ì lù sème gĩa. Ben à lù sènè à a daudukeze kpàa.

³⁴Ben Yakubu buređi kpàa kǒn bládo pio. À blè à í mì, ben à fèè à bò. Leme Isau kè le, à a daudukeze diè pã.

Isaaku kǒn Abimelekio

26 ¹Dekaa kà bùsu pìn à káakupò kè kà Ibraĩ gurɔɔ baasi, ben Isaaku fèè à gaa Filisitininɔ kí Abimeleki kiia Gera. ²Ben Dii bò à mòzi à bè: Ìnton tá Igipitiro, ò vèe guu kè mé onnèen. ³Ngɔ kú bùsu kèkiiin gĩa, mégɔ kúnyo mà aubarika kenne. Mé bùsu kèkii kpámma píngi kǒn n boriinɔ, mé lù kè má sè n dene papanne. ⁴Mé n borii kaara lán sɔsɔnenɔ bà, mé bùsu kèkii kpámma píngi. Borii kè aɔɔ kú tɔtɔenɔ é aubarika e n borii gāzi ní píngi ⁵kè Ibraĩ ma yā mà yānzi. À ma ɔɔkii gwà, ben à yā kè má dienɔ kúna kǒn ma yādannenɔ kǒn ma dokayānɔ.

⁶Ben Isaaku gɔ̃ Gera. ⁷Kè wéte pì deenɔ e à laa à naɔ yā musu, à bè a dàremè. Èe vīa kèe, zaake èe daa tó à bè a naɔmè, weé a de nɔɔ pì yānzi, zaake nɔɔ pì né nɔ maaame. ⁸Kè a gurɔplaa kè gwe, Filisitininɔ kí Abimeleki wéè kpàè windo guu, ben à è Isaaku e bɔnda gaa kǒn a naɔ. ⁹Ben à Isaaku sisi à bè: Ase n naɔmè! À kè dia n bè n dàremè? À wèla à bè: Mée kpákpaawé ma de à yānzimè. ¹⁰Abimeleki bè: Bó yā ní kèwe lee? Fète bé à gɔ̃ kè wa gbèke é dae kǒn n nɔɔ pio, le ò wa da taarin. ¹¹Ben Abimeleki gbèno swā sùkāfīne píngi à bè: Gbè kè ɔ kè gɔgbè pia kǒn à naɔ, weé à de.

¹²Isaaku pɔ̃ tɔ̃ bùsu pìn, ben à pɔ̃ è wè beee leo basɔɔro, kè Dii aubarika dàn yānzi. ¹³À kàara, à auziki e kaara ai à kè auzikide bíta ũ. ¹⁴À sāano kǒn zùnɔ vī pari kǒn zòɔ, ben Filisitininɔ zàn. ¹⁵Ben aɔ lɔgɔ kè à de Ibraĩ gbèno yɔ̃ a gurɔɔano tàta bùsuo píngi. ¹⁶Ben Abimeleki bè Isaakune: Ì fee wa kiia, zaake ní gbāaa dewala maamaa.

¹⁷Ben Isaaku bò gwe à bùra kàe Gera guzuren, ben à gurɔplaa kè gwe. ¹⁸Lɔgɔ kè wà yɔ̃ à de Ibraĩ gurɔɔa ben Filisitininɔ tàta à de gaa gberaanɔn à èara à bòbɔ à tɔ̃ dɔnkɔ̃ kè a de kpàinne yāano kpàinne dɔ. ¹⁹Isaaku zòblerinɔ lɔgɔ pānde yɔ̃ guzure pìn, ben aɔ bò í maaaa. ²⁰Ben Gera pódārinɔ swèe kè kǒn Isaaku pódārinɔ wà bè: Wa ímè. Ben à tɔ̃ kpà lɔgɔ pine Swèe, kè aɔ swèe kèo yānzi. ²¹Aɔ lɔgɔ pānde yɔ̃, ben wà swèe kè lɔgɔ pì yā musu dɔ, ben à tɔ̃ kpàne Íbetè. ²²À bò gwe, ben à lɔgɔ pānde yɔ̃ dɔ, aɔwe swèe ke à yā musu dɔro. Ben à tɔ̃ kpàne Mèporokii, zaake à bè: Dii tò wa mè pòro, wé dagula sa.

²³Beeè gbera à gaa Beseba. ²⁴Dii bò à mòzi gwāavī beee à bè: Mámbe n de Ibraĩ Luda ũ, ònton vīa kero, zaake má kúnyo. Mé aubarika kenne mà n borii kaara ma zòbleri Ibraĩ yānzi.

²⁵Gwen à sa'okii bòn à Dii sisi. Ben à bùra kàe gwe à gbèno e lɔgɔ yɔ̃. ²⁶Ben Abimeleki bò Gera à mò Isaaku kiia kǒn a kpàasi Auzao kǒn a zìkpèenɔ gbènsi Fikoluo. ²⁷Isaaku ní lá à bè: Kè a zamagu a pema a be, à

kè dia a mo ma kiia? ²⁸Aɔ wèàla wà bè: Wá è Dii kúnyo, ben wa bè à maa wà ledole ke wà lù sékɔne à yā musu ²⁹kè né yā zaa ke kewero, zaake wée wée tāmmaro. Yā maaan wá kènne wa n gbare aafia, ben Dii aubarika kènne. ³⁰Ben Isaaku ní yàari kè, aɔ pɔ blè aɔ í mì. ³¹Kè aɔ fɛe kɔngɔ, aɔ lù sékɔne, ben Isaaku zèñne, aɔ bɔ à kiia aafia. ³²Zi beeeea Isaaku gbēno mɔ wà lɔgo kè aɔ yɔ yā òne wà bè: Wa í è. ³³Ben à tɔ kpàne Seba. Beee yānzin wè wéte pì sísi Beseba ai kɔn a gbāao.

³⁴Kè Isau kà wè baplaa, à Iti nɔɔ sè mèn plaa, Beri né Yudi kɔn Elni né Basemao. ³⁵Isaaku kɔn Rebekao nòse ègɔ yakana ní yānzime.

Isaaku sa'olekena Yakubune

27 ¹Isaaku zi kù à wée gbāa dɔro, èe guu ee maaro. Ben à a daudu sisi à bè: Né! Ben à wèàla à bè: Mae kè. ²Isaaku bè: Ma zi kù má a gagurɔɔ dɔro. ³Ñ n sá sé kɔn n gbàrao òn gá òn nòbɔsɛte weteme. ⁴Ñ ma pɔyezi dɔ kuku òn mɔome mà ble, mé sa'ole kenne le mà kpé mà ga.

⁵Rebeka yā kè Isaaku ò Isaune pì mà. Kè Isau fɛe à gàa tofe ká, ⁶ben à gàa à ò Yakubune à bè: Má mà n de yā ò n viine à bè ⁷à gá à nòbɔ deare à a pɔyezi dɔ kukuoare à ble, é sa'ole kene kɔn Dii tɔo le á kpé à ga.

⁸Ben Rebeka èara à bène: Ñ ma yā ma òn yā kè má dànnɛe ke. ⁹Ñ gá blè kpàsa guu òn blène maaa kù mèn plaa òn suo. Mé n de pɔyezi dɔ kukune, ¹⁰né gáone à ble, eé sa'ole kenne le à kpé à ga. ¹¹Ben Yakubu bè a dane: Ma vii mèkà vī, ben ma mè pɔrɔpɔrɔ. ¹²Tó ma de ɔ kèma, tó à ma dɔ, eé be mée a kee pāpāme, eé lé keme sa'ole gɛe ũ. ¹³Ben à da bène: Luda tó lékenannee pì gɔme. Ñ ma yā ma dé! Ñ gá òn de òn suome.

¹⁴Ben Yakubu gàa à blè pino dè à sùo a dane, ben à à de pɔyezi dɔ kùkune. ¹⁵Ben à a daudu pɔkāsā maaa kè kú a kpé guuno sè à dà a né sabideene. ¹⁶À blène báa pino fīfī à ɔɔɔa kɔn à waa pɔrɔpɔrɔ. ¹⁷Ben à dɔ kɔn buredi kè à kèo kpàa.

¹⁸Yakubu gàa a de kiia à bè: Baa! Ben à de bè: Mae kè! Ma né kpareeme? ¹⁹Yakubu wèàla à bè: Mámbe Isau n daudu. Lán ní òme nà, má kè le. Ñ fɛe òn vèe òn ma ɔzīi ble le òn sa'ole keme. ²⁰Ben Isaaku bè a nène: O'o! Ñ è kòs? À wèàla à bè: Dii n Luda bé à ma tá kè nna. ²¹Ben Isaaku bène: Ñ sɔmazi mà ɔ kemma le mà dɔ tó ma né Isaume yāpura. ²²Yakubu sɔ a dezi, ben à ɔ kèa à bè: Kòto kèkii né Yakubu kòtome, ɔɔ kèkii sɔ Isau ɔɔme. ²³Ben èe à dɔro, kè à ɔɔɔo ká vī lán Isau pɔ bà yānzī. À yezi à sa'ole kene, ²⁴ben à à là gīa: Ma né Isaun n ũ yāpura? À wèàla à bè: Mámbee! ²⁵Ben à bè: Ñ pɔ kpáma mà n ɔzīi ble, mé sa'ole kenne. Kè à diene, ben à blè. À mɔne kɔn wéeo, à mì dɔ. ²⁶Ben à de pì bène: Ñ sɔmazi òn lé péma. ²⁷Ben à sɔzi à lé pèa. Kè Isaaku à pɔkāsāano gūu mà, ben à sa'ole kène à bè:

Ma né gūu de
lán buraa kè Dii aubarika dàn bà.

28 Luda n gba mɔɔɔ bɔna musu,
à n gba tɔɔte maaa.
Blewɛɛ kɔn geepiwɛɛo éǵɔ dinzi.

29 Gbɛ̃nɔ é zò blenne,
boriino é kúe n aɛ,
néǵɔ de n gbɛ̃nɔ dii ũ,
n da néno é kúenne.
Luda é lé ke gbɛ̃ kè aɔ lé kènnɛɛnɔne,
eé aubarika da gbɛ̃ kè aɔ sa maaa ònnɛɛnɔn.

30 Kè Isaaku sa'ole kè Yakubune à yàa, ben Yakubu gù à kiia. Kè à ṽi sù kɔn tofekao gɔɔ, 31 ben à pɔblee kè a denɛ dɔ à gàaonɛ, ben à bène: Baa! Ñ fɛɛ ñ ma z̃i ble ñ sa'ole kemɛ. 32 Ben à de à là à bè: M̃be dé ũu? À wèàla à bè: Mámbe n daudu Isau. 33 Yā pì Isaaku swè z̃ò èe lugalugaa à bè: Dé bé à nɔɔɔ dè à mɔome yā ai ñǵɔ gá su má sò? Ma sa'ole kène kò, àmbe eé aubarika e. 34 Kè Isau a de yā pì mà, à pùtā à ɔ gbāaa d̃ò à kè wènda, ben à bè: Baa! Ñ sa'ole kemɛ dɔ. 35 Ben à bè: N dāaro m̃ kɔn ɔnd̃ɔɔ à n sa'ole s̃i k̃ò. 36 Ben Isau bè: À tón Yakuburoo? À ma kɛkɛ à kè gènn plaan gwe sa. À ma daudukeze sima yā, ben à ma sa'ole sima tia dɔ. Mé sa'ole e d̃oroɔ? 37 Isaaku wèàla à bè: Ma à diɛ n dii ũ, ma à danɛnɔ kè à z̃ɔblerino ũ ñ p̃ingi, ma blewɛɛ kɔn geepiwɛɛo kpàa. Bón mé e mà kenne d̃oo? 38 Isau bè a denɛ: Baa, sa'ole been ñ ṽi adoɔ? Ñ sa'ole pānde kemɛ dɔ Baa. Ben Isau wii gbāaa lè. 39 Ben à de wèàla à bè:

Tɔɔte kè néǵɔ kún éǵɔ maaro,
mɔɔɔ é bɔnne zaa musuro.

40 Néǵɔ f̃ɛɛda kūna,
né z̃ò ble n dāaronɛ.
Leme dɔ n làakari é g̃ɔ kpaɛnaro,
né à gbóngo gonla.

41 Isau íbete sè kɔn Yakubuo sa'ole kè à de kène yānzi, ben à bè a ñse guu: Ma de gaa z̃āro, gbasa mé ma dāaro de. 42 Wà yā kè Isau ò kɔɔmɔɔ kè Rebekane, ben à Yakubu sisi à bè: Isau yezi à g̃ɛɛ bomma à n de. 43 Ñ ma yā ma sa. Ñ fɛɛ ñ baale ñ gá ma dāǵɔ Labā be zaa Arana 44 ñǵɔ kúo gwe g̃ia ai n ṽi p̃i p̃of̃ɛ kpáe. 45 Tó à ñse kpáe, tó yā kè ñ kène s̃ān, mé gbɛ̃ z̃i wà n gbè sé. Má yezi mà kora a g̃ɔn plaaanɔzi p̃ingi gurɔ doro.

46 Ben Rebeka bè Isaakune: Iti nɔgb̃nɔ nii b̃omag̃u. Tó Yakubu Iti ñɔ sè b̃usu kèkiin lán Isau nɔgb̃ɛ beenɔ bà, ma kuuna éǵɔ nname d̃oro.

Yakubu tana Labā kiia

28 1 Ben Isaaku Yakubu sisi à sa'ole kène à yā dànɛ à bè: Ñton ñɔ sé Kanaa nɔgb̃nɔ t̃ero. 2 Ñ fɛɛ ñ gá Mesɔp̃otamia b̃usun n da de Betueli be, ñ ñɔ sé gwe n des̃ Labā néno t̃é. 3 Luda Gbāapingide aubarika dang̃u à tó ñ né i maamaa, aǵɔ kaara le ñ g̃ɔ boriino dezi ũ. 4 Luda

aubarika kè à dà Ibraĩn dangu kōn n boriinɔ, le b̄usu kè n̄ee nibɔ bleen gōnne, b̄usu kè à kpà Ibraĩa. ⁵Ben Isaaku Yakubu gbàre à gá Labā kiia Mesɔptamia b̄usun. Labā né Siria b̄usu gb̄e Betueli n̄eme, Yakubu kōn Isauo des̄eme.

⁶Isau mà Isaaku sa'ole kè Yakubune à à gbàre Mesɔptamia le à nɔɔ sé gwe. Kè à sa'ole pì k̄ene, à bè àton nɔɔ sé Kanaa nɔgb̄enɔ t̄ero. ⁷À tàasi kè kè Yakubu a de kōn a dao yā mà à dà Mesɔptamia z̄en. ⁸Ben à d̄̄ sa ke a de pɔɔ nna kōn Kanaa b̄usu nɔgb̄enɔro. ⁹Ben à gàa Ibraĩ né Sumaila kiia à à né Maala s̄è à nà a nɔ káakunɔa. Maala né Nebayo dāreme.

Yakubu nana'ona Beteli

¹⁰Yakubu b̄ò B̄eeseba à dà Arana z̄en. ¹¹Kè à kà gukea, à yezi à i gwe kè ɔf̄ant̄ē ḡè kp̄en yānzi. Ben à gb̄è s̄è guu p̄in a mìdibɔ ū à dàe gwe. ¹²Ben à nanaa ò à gára è p̄ena tɔɔte ai à gàa à z̄̄ ludambeea, Luda malaikanɔɔ e didiia aɔɔe pitaa. ¹³À Dii è zenaala à bè: Mámbe Dii n dezi Ibraĩ kōn n de Isaakuo Luda ū. Mé b̄usu kè ní daea k̄eki kpámma, mpi kōn n boriinɔ. ¹⁴N boriinɔ é̄ḡɔ pari lán b̄usuti bà, aɔ́e dagula ɔf̄ant̄ēb̄e kpa kōn ɔf̄ant̄ēḡekpen- o kōn gu'igb̄arooo kōn sɔɔmeteo. Anduna bori p̄ingi é aubarika e mpi kōn n boriio gāz̄i. ¹⁵Mé̄ḡɔ kún̄yo, mé̄ḡɔ n dākpa guu kè n̄ee gaan p̄ingi, mé eara mà sunyo b̄usu k̄ekiin, zaake mé n tónlo mé yā kè má ònnee ke.

¹⁶Kè Yakubu v̄u kōn iio à bè: Dii kú gura kè, ben m̄ee d̄̄ro! ¹⁷V̄ia à k̄u à bè: Guu kè ma kā f̄e. Luda b̄eme, ludambe z̄eme.

¹⁸Yakubu f̄ee kongɔ à gb̄è kè à kè mìdibɔ ūu p̄i s̄è à p̄e d̄ongupɔ ū, ben à n̄osi k̄ua. ¹⁹Ben à t̄ɔ kpà guu p̄ine Beteli, m̄ode w̄ete kè wà k̄ae gwe t̄ɔ káakun Luzu. ²⁰Yakubu l̄u s̄è Diine à bè: Tó ní kúmao, tó né ma dākpa ma w̄ete k̄ekii gana guu, tó né ma gba p̄ɔblee kōn p̄ókāsāano ²¹ai ma gaa ma su ma de be aafia, né̄ḡɔ de ma Luda ū, ²²gb̄è kè má p̄e d̄ongupɔ ūu p̄i é ḡɔ n gbāgbākii ū, p̄ó kè n ma gba p̄ingi, mé à kuridee kpámma.

Yakubu kana Labā be

29 ¹Yakubu èara à dà z̄en à gàa ɔf̄ant̄ēb̄e kpa deenɔ b̄usun. ²Kè à kà gwe, à l̄oḡɔ è s̄en s̄a kp̄asa leo aaḡɔ kaena à sae, zaake l̄oḡɔ p̄i ín w̄e kpámma. Gb̄è bíta tatana l̄oḡɔ p̄ile. ³Tó kp̄asa p̄inɔ kākōa gwe p̄ingi, ben w̄e gb̄è p̄i go l̄oḡɔ p̄ile wà í kpámma, ben w̄e eara wà gb̄è p̄i tataale a gb̄en. ⁴Ben Yakubu sādārinɔ là à bè: Gb̄enɔ, a bɔ máme? Āɔ w̄eàla wà bè: Wa bɔ Araname. ⁵Ben à ní lá à bè: Á Nao diɔ Labā d̄̄ɔ? Āɔ w̄eàla wà bè: Wá à d̄̄. ⁶Ben à ní lá à bè: Á aafiaɔ? Āɔ bè: Á aafia. Ñ à né Raseli gwa, èe m̄ɔɔ kōn s̄āno k̄āaa. ⁷Ben Yakubu bè: ɔf̄ant̄ē kp̄é gbāa, s̄āno tágurɔɔ e ká k̄oro. À í kpámma à gá ní d̄̄. ⁸Ben āɔ bè: Wé f̄̄ro. Tó èe ke s̄a kp̄asano kākōa p̄ingi baasiro, w̄e gb̄è go l̄oḡɔ p̄ile wà í kpámmaro.

⁹Kè èe yā oon̄ne le, Raseli m̄ò kōn a de s̄āno, zaake sādārin à ū. ¹⁰Kè Yakubu a des̄e Labā n̄enɔgb̄e Raseli è kōn à de s̄āno, à s̄̄ l̄oḡɔzi à gb̄è gò

lògɔ pìlɛ, ben à í kpà a desē sāanɔa. ¹¹Ben à lé pè Raselia à ponna ɔɔ dò. ¹²Ben à ònɛ kè à de danɛ Rebeka nén a ũ. Ben Raseli bàale à gàa à ò a denɛ. ¹³Kè Labā a dāre né Yakubu baaru mà, à bàale à gàa daàlɛ. Kè à kà, ben à kùsia à lé pèa à tàò a bɛ. Ben Yakubu yā kè kènɔ ònɛ píngi. ¹⁴Ben Labā bènɛ: Ma arumɛ n ũ yāpura.

Yakubu Lea kɔn Raselio sɛna

Yakubu kè Labā be mɔ do, ¹⁵ben Labā bènɛ: Kè í de ma danɛ ũ yānzin né zii keme pǎʒ? Dia mé fīa bonne nà ònɛ. ¹⁶Labā sɔ nénɔgbɛnɔ vī gɔɔn plaa. Yɔɔ tɔn Lea, Bāa sɔ Raseli. ¹⁷Lea wée busana, Raseli sɔɔ nɔkparrɛ maaamɛ, ben à kakana maa. ¹⁸Yakubu ye Raselizi, ben à bè Labānɛ: Mé zii kenne wè swɛɛplaa n né bāade Raseli yānzi. ¹⁹Labā bè: À sàò mà à kpámma de mà à kpá gbɛ pāndeala. Ngɔ kú ma be kè.

²⁰Ben Yakubu zii kènɛ wè swɛɛplaa Raseli yānzi, ase à kènɛ lán guro plaaa bàme kè à yezi yānzi. ²¹Ben à bè Labānɛ: Kè ma zī gurɔɔ pàpa, ò ma nɔɔ kpàma mà sé. ²²Ben Labā gwedeeno kàkɔa í píngi à nɔsɛpɔblee kèñnɛ. ²³Kè uusie kè, ben à a né Lea sè à kpàa, ben Yakubu dàeo. ²⁴Labā a nɔgbɛ zikeri Zilipa kpà Leaa zikeri ũ. ²⁵Kè guu dɔ Yakubu è Leame, ben à bè Labānɛ: Bóyānzi í kème lɛɛ? Raseli yānzin ma zii kènnɛziroo? Bó bé à tò n ma kèkè? ²⁶Labā bè: Wa kiia wè Bāa kpá gɔɔa Yɔɔ āro. ²⁷Ō azuma doo kɛ kɔn gbɛ beeeo gīa, mé à gbèndoo kpámma zii kè né ɛara ò keme wè swɛɛplaa pānde pɔ ũ. ²⁸Yakubu wèzi à azuma doo pì kè kɔn Leao, ben Labā a né Raseli kpàa nɔɔ ũ. ²⁹Labā a nɔgbɛ zikeri Bila kpà Raselia zikeri ũ. ³⁰Yakubu dàe kɔn Raselio sɔ, ben à yezi de Leala. Ben à ɛara à zii kè Labānɛ ai wè swɛɛplaa dɔ.

Yakubu nɛnɔ

³¹Dii è Yakubu ye Leaziro, ben à à kè nédandee ũ, Raseli sɔ pāaamɛ. ³²Lea nò sɔ à né ò gɔgbɛ ũ, ben à tɔ kpànɛ Rubeni, zaake à bè: Dii ma nawɛakena gwà. Ma zā égɔ yemazi sa. ³³Kè à nò sɔ dɔ, à né ò gɔgbɛ ũ, ben à bè: Dii mà ma zā yemaziro, ben à ɛara à né kèkii kpàma dɔ. Ben à tɔ kpànɛ Simeɔ. ³⁴Kè à ɛara à nò sɔ dɔ, à né ò gɔgbɛ ũ à bè: Kèkii sa ma zā é ma diekii ero, zaake ma négɔgbɛ io mèn aagɔ. Ben à tɔ kpànɛ Levi. ³⁵À ɛara à nò sɔ dɔ à né ò gɔgbɛ ũ à bè: Kèkii sa ma Dii sáabu kpà, ben à tɔ kpànɛ Yuda. Ben à néii zè.

30 ¹Kè Raseli è ée né ii kɔn Yakubuoro, à gōaano kpà kɔn a vīio. Ben à bè Yakubunɛ: Ō nò dɔmagu. Tó mée e sɔro, mé game. ²Yakubu pɔ fɛzi à bè: Mámbe Luda ũ kè n tɛ néʒ? ³Ben Raseli bè: Ma zikeri Bilan ye. Ō gá io à nɛnɔ ime, mé borii e se à gāzī. ⁴Ben à a zikeri Bila kpàa nɔɔ ũ. Yakubu dàeo, ⁵ben à nò sɔ à né ò gɔgbɛ ũ. ⁶Ben Raseli bè: Ludaà tò yā bōmao nna à ma yā mà, à ma gba négɔgbɛ. Ben à tɔ kpànɛ Dani. ⁷Raseli zikeri pì ɛara à nò sɔ à né ò gɔgbɛ ũ dɔ, ⁸ben Raseli bè: Ma ɔsi isi kà kɔn ma vīio ma ɔsii nè. Ben à tɔ kpànɛ Nafatali.

⁹Kè Lea è a né'ii zè, ben à a zīkeri Zilipa kpà Yakubua ɲɔɔ ũ dɔ. ¹⁰Ben Lea zīkeri pì né ì gōgbē ũ kōn Yakubuo. ¹¹Ben Lea bè: Mìnnaame. Ben à tó kpàne Gada. ¹²Ben Lea zīkeri pì né ì gōgbē ũ dɔ kōn Yakubuo. ¹³Ben Lea bè: Ma ɲɔɔ kè nna, zaake ɲɔgbēnɔ é be ɲɔnnadeen ma ũ. Ben à tó kpàne Asa.

¹⁴Rubeni bò ésekēguro à yenzi ēzē è sēn, ben à bòbo à sùo a da Leane. Ben Raseli bène: Ñ n né yenzi ēzē pì dāme. ¹⁵Lea bène: Kè n ma gōɔ sīma, beee e mómmaro, ben ní yezi ñ ma né yenzi ēzē sí dɔɔ? Raseli bè: Tó ní kpàma, ríbe né io gbàa.

¹⁶Kè Yakubu e suu kōn burao uusie, Lea bò à gaa à dàale à bè: Mámbe mé inyo gbàa, zaake ma n sēkã ma né yenzi ēzē yānzime. Ben à ìo gwāavī beee. ¹⁷Luda Lea wékeke sī, ben à nò sī à Sāani ì kōn Yakubuo. ¹⁸Ben Lea bè: Luda láada kpàma, kè ma a zīkeri kpà ma zāa yānzi. Ben à tó kpàne Isaka. ¹⁹Lea èara à nò sī dɔ à Tori ì, ²⁰ben à bè: Luda gba maaa dāme. Kèkii sa ma zā é ma kpe da, zaake ma négōgbēnɔ ìo mèn swæedo. Ben à tó kpàne Zebuluni. ²¹Zāazāa à néngbē ì, ben à tó kpàne Dina.

²²Ben Raseli yā dō Ludan à à wékeke sī, ben à kè nédandee ũ. ²³À nò sī à négōgbē ì, ben à bè: Luda wí bòme. ²⁴Ben à tó kpàne Yusufu à bè: Dii èara à négōgbē pānde kaaramé dɔ.

Yakubu ɲɔnɔ dāna Labāne

²⁵Kè Raseli Yusufu ì, Yakubu bè Labāne: Ñ ma gbare mà tá ma be būsun. ²⁶Ma zīi kènne ma ɲɔɲɔnɔ kōn ma néno yānzi. Ñ ní kpàma mà tá, zaake ní dō lán ma zīi kènne nà. ²⁷Ben Labā bène: Tó ma n ɲɔnnaa è, ñ gōmao kè. Ma màso kè má è Dii aubarika kème n yānzi. ²⁸Ñ n asaiapo ome, mé kpámma. ²⁹Yakubu bène: Ñ dō lán ma zīi kènne nà. Ñ dō lán n ɲókādeeno kè ma ɔzī nà, ³⁰zaake à féte kè ní vī zaale méé móroo kàara maamaa. Dii aubarika dāngu guu kè ma gaan n be píngi. Boren mé ma zīnda be zīi ke sōɔ? ³¹Labā à là à bè: Bón mé fīa boonnee? Yakubu wèlà à bè: Ñton ɲóke kpámaro, mode ñ yā kè keme, mégō n ɲɔnɔ dāanne. ³²Ñ tó mà gē n ɲɔnɔ té gbàa mà sã bakebakeno kōn à togetogeno pleple ma asaiapo ũ kōn sãne bōrɔ siaano kōn blè bakebakeno kōn à togetogeno. ³³Tó n ma asaiapo gwà gana guro aezī, né dō tó má yāpuraá vī. Blè kè kuu bakebakero ben à togetogero, ke sãne bōrɔ kè siaro, èndē ma kpāi òme. ³⁴Labā bè: Tò! Àgō de lán ní ò nà. ³⁵Zī beee Labā à blèkofīi bakebakeno sè kōn à wēzādeeno kōn blèda togetogeno kōn à bakebakeno, aō ɲó kè aōn puraa vīino píngi kōn sãne bōrɔ siaano píngi, à ní ná a négōgbēnɔne ní ɔzī. ³⁶Ben à kpāngu dà ní dagura kōn Yakubuo lán guro aagō tá bà, ben Yakubu e Labā ɲó kpaaano dāa.

³⁷Yakubu lí bori aagō gā būsuno zōzō à ní wēzā kpàkpa à ní wēzā kè píu. ³⁸Ben à lí kè à ní wēzā kpàkpa ɲino pèepepe ɲɔnɔ gbāngo ímikiia, ɲó kè aōne ɲɔɔ í minɔ wéen, zaake gwen aōè kpàkpa on. ³⁹Tó aō kpàkpa ò lí

pìnc sae, ben aõègõ né wēzādeenc ii kōn à togetogenc kōn à bakebakenc. ⁴⁰Yakubu è pōne pìnc pleple adona è à wēzādeenc kōn à siaanc ká Labā pōnc guu. Leme à a zīnda kpàsa bò le, èe ká Labā pōnc guuro. ⁴¹Tó pōbori maaanc fēe kōn kpákpa'onao, Yakubu è lí pìnc pépēēē pōnc aezí ímikīia, le aõ kpákpa o ní sae. ⁴²Tó pō ginanōme sō, è lí pépēēēnnero. Len pō ginanc gō Labā pō ū le, ben pōbori maaanc gō Yakubu pō ū. ⁴³Ben Yakubu auziki ègō kaara maamaa à pōnc pari kù kōn ncgbē zīkerinc kōn gōgbē zīkerinc kōn lakuminc kōn zaakinc.

Yakubu bàalena Labāne

31 ¹Yakubu yā kè Labā nēnc e oo mà kè aõ bè: Yakubu wa de pōnc sia píngi. Wa de auziki guun à kaarana èn. ²Yakubu dō Labā wéea, kè a yā kú à nōse guu lán yāa bà dōro. ³Ben Dii bène: Ñ eara ñ tá n dezi būsun n danenc be, mégō kúnyo. ⁴Ben Yakubu Raseli kōn Leao sìsi aõ mō a pōnc kiia sèn. ⁵À bèñne: Má dō a de wéea kè ma yā kú à nōsen lán yāa bà dōro. Baa kōn beeeo ma de Ludaa kúmao. ⁶Á dō a zīdane kè ma zīi kè a dene ma gbāa lémmē. ⁷A de òndō kème à ma láada lie gèn kuri, ben Ludaa e tó à yāke kèmero. ⁸Tó à bè sá bakebakenc ma baka ū, sāanc ègō né bakebakenc ii. Tó à bè à wēzādeenc bé wà ma baka ū, sāanc ègō né wēzādeenc ii. ⁹Luda a de sāanc sia à kpàma.

¹⁰Gurō kè blēnc e kpákpa oo, ma nanaa ò, ben nanaa guu má è blèkofii kè aõce kpákpa oonc né blè wēzādeenc kōn à bakebakenc kōn à togetogenc. ¹¹Ben Luda Malaika bème nanaa pì guu: Yakubu! Ben ma weàla ma bè: Mae kè! ¹²À bè: Ñ wéé sé ñ gwa. Blèkofii kè aõce kpákpa oonc píngi blè wēzādeenc kōn à bakebakenc kōn à togetogenc, zaake ma yā kè Labā kēnne è píngi. ¹³Mámbe Luda kè bō à mōnzi Beteli ū, guu kè n gbè pèen n nōsí kua n lù sēma. Tia sa ñ fēe ñ bō būsū kèn ñ tá n be būsū. ¹⁴Ben Raseli kōn Leao bène: Wá túbi ví wa de be dō? ¹⁵Èe wa diee gbē zītōnc ūnloo? A wa yamma, ben à à cc blè píngi. ¹⁶Auziki kè Ludaa sì wa dea gō wa pō ū píngime kōn wa nēnc. Ñ yā kè Ludaa ònne ke píngi sa.

¹⁷Ben Yakubu fēe à a nēnc kōn a ncnc di lakuminc kpēe. ¹⁸Á a pōkadeenc kōn auziki kè à è Mesopotamianc sēe píngi, ben à dà zén èe taa a de kiia Kanaa būsū. ¹⁹Kè Labā gàa a sāanc ká kēe, ben Raseli à tāanc sē kpāi à kpēe. ²⁰Yakubu sō òndō kè Siria bori Labāne èe lé zaaro. ²¹À fēe à bàale kōn a pōnc píngi à bikù Yuflatia, ben à mì pè Giliada gusisideea.

Labā pēena Yakubuzi

²²À gurō aagōdee zī wà bè Labāne Yakubu bàale. ²³Á a gbēnc kākōa, ben à pēezi. Á taa ò gurō sweeplaa, ben à à lè Giliada gusisideen. ²⁴Ben Luda bō à mōzi gwāavī nanaa guu à bène: Ñ làakari ke yā kè né o Yakubunēzi à maaa ke à zaaa.

²⁵Labā Yakubu bura lè pɛɛna Giliada gusisideen, ben à bura kàe gwe kɔn a gbɛnɔ se. ²⁶Ben Labā gaa à bè Yakubune: Bóyānzi n ɔndɔ kɛmɛ n ma nɛnɔ sɛɛ n taɲyo lán zìɔnɔ bà? ²⁷Bóyānzi n ɔndɔ kɛmɛ n wure kpāi nɛɛ lé zamaro, le ma gaa zenne kɔn pɔnnakenao kɔn lèsinao kɔn gǎgǎo kɔn mɔɔɔ. ²⁸Nɛɛ tó ma lé zà ma nɛnɔ kɔn ma dionɔaro. N yɔnkoyā kè. ²⁹Ma gbāaa kà mà yā zaaa keare, ben n de Luda yā òmɛ gwāavi à bè mà làakari ke yā kè mé onnɛzi à maaa ke à zaaa. ³⁰Nɛɛ taa sa, kè nɛɛ n de be bege kee yānzi. À kè dia n ma tāano sè kpāii? ³¹Yakubu wèla à bè: Ma vīa kè mée daa né n nɛnɔ símame. ³²Gbè kè n n tāano è à kiia, wà à de. Ñ ma pɔnɔ gwagwa wa gbɛnɔ wáa. Tó n n pɔ è, ñ sé. Yakubu sɔɔ dɔ kè Raseli Labā pɔ sè kpāiro. ³³Labā gè Yakubu bisa kutaan à gè Lea kutaan à gè nɔgbè zikeri gɔnɔn plaaa pìnɔ kutaan èe pɔke ero. Kè à bɔ Lea kutaan, à gè Raseli kutaan. ³⁴Raseli taa pìnɔ sè à ùte lakumi gàari guume, ben à vèea. Labā à kuta guu gwàgwa píngi, èe pɔke ero. ³⁵Raseli bè a dene: Baa, ñton pɔ fɛmaziro, zaake mée e mà feero kè má ɔ kúna yānzi. Lɛmɛ Labā a tāano wète le èe ero. ³⁶Ben Yakubu pɔ fè à lɛfɔɔ kà Labāzi à bè: Bó dàn má kè? Bɔ durunn má kè ben n pɛemazi wāawāa lán kè bà? ³⁷Kè n ma pɔnɔ gwàgwa píngi, n n be pɔnɔ è gwe? Ñ bɔo gupuraa ma gbɛnɔ kɔn n gbɛnɔ wáa, aɔ yā nnaa kpá gbè kè a yā nnaaa. ³⁸Ma ke n be wè baro. N sāano kɔn n blɛnɔ e nò bɔero, mée n sāa ke sóro. ³⁹Mée sunne kɔn pɔ kè nɔbɔ pásɔnɔ kù keoro, mɛɛ à fīa bonne ma zīndame. Neè pɔ kè wà à kpāi ò gwāavi ke fāantɛ fīa lama. ⁴⁰Ɔfāntɛ è ma le fāantɛ, ĩa è ma de gwāavi, mɛɛ itɛ ke. ⁴¹Len ma ke n be le ai wè baro. Wè gero dosai ma zīi kɛnne n nɛnɔgbè gɔnɔn plaaano yānzi. Ma wè swɛedoo kè n kpasa yā musu. N ma láada liɛ gɛn kuri. ⁴²Tó èe ke ma dezi Ibrai Luda kè ma de Isaaku à vīa vīi zèmao baasiro, le n ma gbare ɔkori. Luda zīi kè má kè kɔn nawēao è, ben à kpākɛnzi gīa gwāavi.

⁴³Ben Labā wè Yakubula: Nɔgbè kèkiino sɔ ma nɛnɔmɛ. Né kèkiino sɔ ma dionɔmɛ. Pɔkadee kèkiino sɔ ma pɔkadeenɔmɛ. Pɔ kè ní è kè píngi ma pɔmɛ. Bón mé ke ma nɛnɔgbɛnɔ kɔn né kè aɔ ñnɔne gbāa? ⁴⁴Ñ tó wà ledole ke àgɔ de sèeda ũ wa dagura. ⁴⁵Ben Yakubu gbè sè à pèe yā pì dɔngupɔ ũ. ⁴⁶À bè a gbɛnɔne aɔ gbɛnɔ sɛɛ, ben aɔ sɛɛ aɔ didikɔa, ben aɔ pɔ blè à sae. ⁴⁷Ben Labā tɔ kpà gbèdidikɔana pìne Yega Saaduta. Yakubu tɔ kpàne Galeedi. ⁴⁸Labā bè: Gbèdidikɔana kèkiin sèeda ũ wa dagura gbāa. Bee yānzi wà tɔ kpàne Galeedi. ⁴⁹Wè be dɔ Mizipa, zaake Labā bè: Dii wa dākpa wa kèkɔana gbera le wàton zakɔnlo yānzi. ⁵⁰Tó n ĩa dà ma nɛnɔgbɛnɔ ke tó n nɔ pāndɛnɔ sè dɔ, baa tó wá kú kɔ kiiaro, ñgɔ dɔ sānsān kè Ludan wa yā pì sèedadee ũ. ⁵¹Ben Labā bène dɔ: Ñ gbèdidikɔana kèkii gwa kɔn gbè kè má pèe wa dagurao. ⁵²Eégɔ de sèeda ũ kè mé vīala mà mɔ mà à zaaa kennero, mpi sɔ né vīala ñ mɔ ñ à zaaa kemero. ⁵³Ibrai kɔn Naoo kɔn ní deo Ludan wa yākpækéri ũ.

Ben Yakubu sɔ kɔn Luda kè a de Isaaku à vīa vī tɔo. ⁵⁴À saa ò gusisideen gwe, ben à a gbɛnɔ sisi aɔ pɔ ble. Kè aɔ pɔ blè, ben aɔ ì gwe.

⁵⁵Labā f̄ɛɛ kɔŋgɔ idɛ'ide, à lé zà a dionɔa kɔŋ a néŋɔ à sa maaa óŋne, ben à liara à tà a be.

Yakubu gbēŋɔ zīna Isaua

32 ¹Yakubu dà zén, ben Luda malaikano dààle. ²Kè à ní é, à bè: Luda bùran kè. Ben à tɔ kpà guu p̄ine Manaimu. ³À z̄irino z̄i a ae a v̄ii Isaua Sei bùsu kè wè be do ɛdɔmu bùsun. ⁴À bè a z̄irino: À gá à o ma dii Isaune à zòbleri Yakubu gurɔ plaa kè Labā be èe suu sa. ⁵À one má zùnɔ v̄i kɔŋ zaakino kɔŋ s̄aano kɔŋ blèno kɔŋ gōgbē z̄ikerino kɔŋ nɔgbē z̄ikerino. Mámbe ma a z̄i à one le ma à p̄onnaa e.

⁶Kè z̄irino èara wà sù Yakubu kiia, aɔ bè: Wa gaa n v̄ii kiia, èe mó à danle kɔŋ ḡɔŋ wàa plaaano. ⁷V̄ia Yakubu kù èe bídi k̄ɛɛ maamaa, ben à gbē kè aɔ kúono kpàate leo plaa kɔŋ s̄aano kɔŋ blèno kɔŋ z̄ino kɔŋ lakuminɔ à bè: ⁸Tó Isau mò à si à leo dooa, à leo doo kè ḡò é bɔ. ⁹Ben à adua kè à bè: Dii, ma dezi Ibrai kɔŋ ma de Isaakuo Luda, ní òme mà su ma bùsun ma daneno kiia, né aubarika damagu. ¹⁰N gbēk̄ɛɛ kɔŋ náane yāo k̄ɛɛ maamaa ma bèe e káro. Gurɔ kè ma bikù Yodaa, gò bé à na ma z̄i ado. Tia sa ma su kɔŋ auziki leo plaaa k̄ɛɛ. ¹¹Ma w̄ɛ k̄ɛɛma ò ma sí ma v̄iia, zaake m̄ee v̄ia k̄ɛɛne kè eé sí wa té à nɔgbēno kɔŋ néno dede yānzi. ¹²Mpi s̄o, n bè né aubarika damagu né ma borii kaara lán ísialea bùsu'at̄ɛ bà w̄e f̄ɔ wà ní naroro ní pari yānzi.

¹³Gwen Yakubu òn. Pó kè à pl̄ɛpl̄ɛ à a v̄ii gbaano yè: ¹⁴Blèda m̄en wàa do, à kofii m̄en baro, s̄ada m̄en wàa do, à karo m̄en baro, ¹⁵lakumida m̄en baaakuri kɔŋ ní né b̄ɔno, z̄uda m̄en baplaa, à sware m̄en kuri, zaakida m̄en baro, à kyà m̄en kuri. ¹⁶À ní ná a zòblerino ní z̄i bori kɔŋ borii, ben à bèŋne: Àḡó té ma ae à kpàngu da a dagura ḡá kɔŋ ḡáo. ¹⁷À bè gbē káakune: Tó ma v̄ii danle à n la à bè: Déme n dii ūu? N̄ee gaa máme? Dé bé à pó kè n̄ee d̄aa k̄ɛno v̄ii? ¹⁸N̄ one à zòbleri Yakubu p̄ome, pó kè à a dii gbà à kp̄as̄anenɔ gwe, àpi e suu kp̄ɛ. ¹⁹À yā d̄onk̄ò p̄i ò gbē plaadeene kɔŋ gbē aaḡodeeo kɔŋ p̄ód̄arino ní p̄ingi à bè: Tó a da Isaul̄e, à one le. ²⁰À one à zòbleri Yakubu e suu kp̄ɛ. Zaake à laasuu lè à bè: Mé à làakari kp̄áe kɔŋ pó kè má kpà ae k̄ɛno, w̄e w̄ee sik̄ole. Eé gí gb̄aake kp̄ámazi saɔ? ²¹Gbaa p̄ino d̄one ae, ben à ḡò bùran gw̄aav̄i m̄a à ò gwe.

Yakubu osikana kɔŋ Ludao

²²À f̄ɛɛ gw̄aav̄i à a nɔ m̄en plaaano s̄ee kɔŋ a nɔgbē z̄ikeri ḡɔŋ plaaano kɔŋ a néḡgbē ḡɔŋ kuri aw̄eɛdoono, ben à bikùnyo Yaboku íbikúkiia. ²³Kè à bikùnyo, ben à pó kè à v̄iino s̄ee à bikùo p̄ingi. ²⁴Yakubu ḡò ado, ben ḡōgbē ke mò èe ɔsi kaa ai guu kà d̄ona. ²⁵Kè ḡōgbē p̄i è é f̄ɔ à à néro, à à lè a gisipek̄ɔrekiia, ben à gisi b̄òkūn osikana p̄i guu. ²⁶Ḡōgbē p̄i bè: N̄ ma gbar̄e, zaake guu e d̄ɔɔ. Ben Yakubu bène: Tó èe ke ò aubarika damagu baasiro, mé n gbar̄ero. ²⁷Ḡōgbē p̄i à là à bè: N t̄ón diaa? À w̄èla

à bè: Ma tón Yakubu. ²⁸Ben à bè: Weé benne Yakubu doro, séde Isaraili, zaake n ɔsi kà kōn Ludao kōn gbēnteenɔ, ben n ɔsii nè. ²⁹Yakubu bène: Ñ n tó ome se. A wèàla à bè: Bóyānzi née ma tó gbekaazi? Ben à aubarika dàn gwe. ³⁰Yakubu tó kpà guu pine Penieli, zaake à bè: Wa wée sikōle kōn Ludao, ben mée garo. ³¹À bɔ Penieli ɔfāntēbɔena, èe tɔɔtɛ a gisi yānzi. ³²Bee yānzi ai gbāa Isarailino è nòbɔ tógisi sóro, kè Luda Yakubu lè à tógisia yānzi.

Yakubu wéesina Isaule

33 ¹Kè Yakubu wée sè, à è Isau e mɔɔ kōn gɔɔn wàa plaaano. À a néno kpàatete Leane kōn Raselio kōn nɔgbē zikeri mèn plaaano. ²Ben à nɔgbē zikeri pino gbàre aɔ do ae kōn ní néno. Beee gbera Lea kōn a néno, ben Raseli kōn Yusufu té ní kpɛ. ³À dónne ae à kùe tɔɔte gèn swēplaa ai à gàa à kàa a vīi pì kiia. ⁴Ben Isau bàale à mɔ à dààlè à mlèa, à ɔɔ dà à gān à lé pèa, ben aɔ ɔɔ dɔ. ⁵Isau wée sè à nɔgbēno è kōn néno, ben à bè: Déno bé wà kúnyo kè? Yakubu wèàla à bè: Né kè Luda ma gbaano. ⁶Ben nɔgbē zikeri pino sɔ́nzi kōn ní néno aɔ kùe. ⁷Ben Lea kōn a néno sɔ́nzi do aɔ kùe. Beee gbera Yusufu kōn Raselio sɔ́nzi aɔ kùe. ⁸Isau bè: Pó kè ma dañle kèno de diame? Yakubu wèàla à bè: Le ma n pɔnnaa e yānzime. ⁹Isau bè: Ma gbē, ma póno mɔma, ñgɔ n póno kùna. ¹⁰Ben Yakubu bè: Auo! N yā nna! Tó ma n pɔnnaa è, ñ ma gba sí, zaake wa wéesikōlena kème lán wéesikōlena kōn Ludao bàme, ben n gbāake kpāmazi. ¹¹Ñ gbaa kè ma mɔonnee sí, zaake Luda aubarika dàmagu, pòkee e kēsāmaro. Leme à nàkɔrea le, ben à si.

¹²Ben Isau bè: Wà da zén wà tá. Mé gányo. ¹³Ben à wèàla à bè: Ma dii, ní dɔ kè néno gbāa viro, ben má sāa kōn zùne bɔɔno vī. Tó wa tá gbāaa ò gurɔ do, pókādeenɔ é gaga pínigime. ¹⁴Ñ dɔme ae ma dii, mɔma n zɔbleri mégɔ té póno kpɛ kōn néno busebuse ai mà mɔ mà n le Sei. ¹⁵Isau bè: Mé ma gbēkeno tónyo. Yakubu bè: À kè dea né ke le dɔɔ? Ñ tó mà n pɔnnaa e dii. ¹⁶Zi beean Isau dà Sei zén. ¹⁷Ben Yakubu gàa Suko. À bee bò gwe, ben à lá kutaano dɔ pónone. Bee yānzi wà tó kpà guu pine Suko.

¹⁸Kè Yakubu sù kōn Mesopotamiao, à kà wéte kè wè be Sekemu, Kanaa busun aafia, ben à bùra kàe wéte pì sae. ¹⁹À a bùrakaekii lù Sekemu de Amɔ nénoa kondogi basɔro. ²⁰Gwen à sa'okii bòn, à tó kpàne Luda Isarailino Luda.

Sekemu kusina Dinaa

34 ¹Lea néno gbē Dina kè à ì kōn Yakubuo bò à wée kpáe bùsu pì nɔgbēnozi. ²Kè bùsu pì kí Amɔ né Sekemu, Ivi borii à è, à à sè gbāaao, ben à dàeo. ³À pɔɔ do nɔkpare pì a yezi, ben à yā nnannaa òne. ⁴Ben Sekemu bè a dene: Ñ néno kpare beee weteme mà sé. ⁵Kè Yakubu mà wà a néno gbē kpɛ bò, à néno kú sèn kōn à pókādeenɔ, ben à yìte ai

aɔ̀ sù. ⁶Ben Sekemu de Amɔ̀ gàa à Yakubu le à yã̀ pì onɛ. ⁷Kè Yakubu nénɔ̀ bɔ̀ sɛ̀n wà sù, ben aɔ̀ yã̀ pì mà gɔ̀. Aɔ̀ nɔ̀sɛ̀ yàka aɔ̀ pɔ̀ fɛ̀ maama, kè Sekemu wíyã̀ kè Isarailinɔ̀nɛ̀ yã̀nzi, à dàɛ̀ kɔ̀n Yakubu nénɔ̀gbɛ̀o à yã̀ kè de wà keroo kè. ⁸Ben Amɔ̀ bènnɛ̀: Ma né Sekemu pɔ̀ɔ̀ dɔ̀ a nénɔ̀gbɛ̀a. A yã̀ nna. À à kpáa nɔ̀ɔ̀ ù. ⁹Wà ledole ke wàgɔ̀ wa nénɔ̀gbɛ̀nɔ̀ kpàsáakɔ̀a. ¹⁰Àgɔ̀ kúwao, wa bɔ̀su kuu a pɔ̀ ùmɛ̀. À vɛ̀n àgɔ̀ laa taan àgɔ̀ tɔ̀tɛ̀ vɛ̀. ¹¹Ben Sekemu ò Dina de kɔ̀n à dàgɔ̀nɔ̀nɛ̀ à bè: À tó mà a pɔ̀nnaa e. Pɔ̀ kè a be mà kpáawa mé kpá. ¹²À anzurelebo lé dame bíta kɔ̀n gbaano paripari. Pɔ̀ kè á ò mé kpá. À nénɔ̀kpare pì kpáma nɔ̀ɔ̀ ù.

¹³Ben Yakubu nénɔ̀ wè Sekemu kɔ̀n à de Amɔ̀ola kɔ̀n mɔ̀nafikio kè Sekemu n̄ dàre kpe bɔ̀ yã̀nzi. ¹⁴Aɔ̀ bènnɛ̀: Wé fɔ̀ wà beɛ̀ kero, wé fɔ̀ wà wa dàre kpá gefɔ̀deearo, zaake wíyã̀mɛ̀ wa kiia. ¹⁵Wé we a yã̀ziro, séto à gɔ̀ lán wapino bà a gɔ̀gbɛ̀nɔ̀ bāngu ke n̄ píngi. ¹⁶Tó a bāngu kè, wé wa nénɔ̀ kpàsáawa wé a nénɔ̀ sé nɔ̀ɔ̀ ù. Wégɔ̀ kúao, wé gɔ̀ bori dɔ̀nkɔ̀n ù. ¹⁷Mɔ̀de tó ée we wa yã̀ziro, tó ée bāngu kero, wé wa dàre sé wà táomɛ̀. ¹⁸Yã̀ pì kè Amɔ̀ kɔ̀n a né Sekemuonɛ̀ nna. ¹⁹Gɔ̀kpare pì yã̀ pì gɔ̀gɔ̀ kpakpaa kè Yakubu nénɔ̀gbɛ̀ yã̀ kàne yã̀nzi. À bèe vɛ̀ deñla a de bedeenɔ̀ té.

²⁰Amɔ̀ kɔ̀n a né Sekemuo gàa n̄ wéte bíile, ben aɔ̀ yã̀ ò kɔ̀n wétedeenɔ̀ wà bè: ²¹Gbɛ̀ pino yáke víwaoro. Wà tó aɔ̀gɔ̀ kú wa bɔ̀sun aɔ̀gɔ̀ laa taa, zaake bɔ̀su pì yàasa eé mɔ̀wa. Wé n̄ nénɔ̀gbɛ̀nɔ̀ sé wé wa nénɔ̀ kpámma. ²²Gbɛ̀ pino sɔ̀ é we wàgɔ̀ kúwao le wà gɔ̀ bori dɔ̀nkɔ̀ ùro, séto èe ke wa gɔ̀gbɛ̀ píngi bāngu kè lán n̄ bà baasiro. ²³Aɔ̀ pɔ̀kadeenɔ̀ kɔ̀n n̄ auzikino kɔ̀n n̄ zùnɔ̀ píngi é gɔ̀ wa pɔ̀ ùroo? Wà weñne le aɔ̀gɔ̀ kúwao. ²⁴Wéte pì deenɔ̀ Amɔ̀ kɔ̀n a né Sekemuo yã̀ mà, ben aɔ̀ gɔ̀gbɛ̀nɔ̀ bāngu kè n̄ píngi.

²⁵À guro aagɔ̀dee zì, kè aɔ̀ kú kɔ̀n wāwāao aɔ̀ kú kɔ̀n yáke laasuuoro, Yakubu né gɔ̀n plaaano Simeɔ̀ kɔ̀n Levio, Dina vɛ̀ino, aɔ̀ baade a fɛ̀daa sè aɔ̀ sì wéte aɔ̀ gɔ̀gbɛ̀nɔ̀ dède n̄ píngi. ²⁶Aɔ̀ Amɔ̀ kɔ̀n a né Sekemuo dède, ben aɔ̀ Dina sè aɔ̀ bɔ̀o Sekemu kpén aɔ̀ tàò. ²⁷Wétedeenɔ̀ dedena gbera Yakubu nénɔ̀ mɔ̀ wà wéte pɔ̀nɔ̀ nàkɔ̀a kè wà wí dà n̄ dārea yã̀nzi. ²⁸Aɔ̀ n̄ sāano kɔ̀n n̄ blèno sèe kɔ̀n n̄ zùnɔ̀ kɔ̀n n̄ zaakino, pɔ̀ kè aɔ̀ kú wéte guuno kɔ̀n pɔ̀ kè aɔ̀ kú n̄ buraano píngi. ²⁹Aɔ̀ n̄ auzikino sèe píngi kɔ̀n n̄ nénɔ̀ kɔ̀n n̄ nɔ̀gbɛ̀nɔ̀ kɔ̀n pɔ̀ kè kú n̄ beeno píngi.

³⁰Ben Yakubu bè Simeonɛ̀ kɔ̀n Levio: A sumɛ̀ yã̀ zaaao. Kanaano kɔ̀n Perizino kɔ̀n bɔ̀su kèkii bori pāndenɔ̀ égɔ̀ ye ma kãziro. Lán wá pariرو nà, tó aɔ̀ ligawazi, tó aɔ̀ sìwagu, aɔ̀é ma de kɔ̀n ma boriino píngime. ³¹Ben aɔ̀ wèla wà bè: Kè à wa dàre diɛ̀ kaarua ù, beɛ̀ maan gwéɔ̀?

Luda aubarikadana Yakubun Beteli

35 ¹Luda bè Yakubune: Ì fɛ̀ n̄ tá Beteli n̄ vɛ̀e gwe. Ì ma gbāgbākii bo gwe, zaake ma bɔ̀ ma mɔ̀nzi gwe gurɔ̀ kè née bàa lɛ̀ n̄ vɛ̀ine. ²Ben Yakubu bè a bedeenɔ̀nɛ̀ kɔ̀n gbɛ̀ kè aɔ̀ kúono n̄ píngi: À bori zìtɔ̀nɔ̀

tāa kè á vīino kwée à zú o à a pókāsāano lendee kpá. ³Wé fɛɛ wà tá Beteli. Mé Luda gbāgbākii bo gwe, zaake à dòmale ma nawēakeguro, ègō kúmao guu kè ma gaan píngi. ⁴Ben aō bori zītōno tāa kè aō vīino kpàa kōn swāi kè aō danano, ben à pō pino vīi gbíí lí gbáru Sekemu sae. ⁵Kè Yakubu kōn a néno dà zén, Ludaa tò vīa wéte kè kú ní saeno deeno kù maamaa, ben aō gbēkee e péénziro. ⁶Ben Yakubu kōn gbē kè aō kúono ní píngi kà Luzu kè wè be tia Beteli, Kanaa busun. ⁷À sa'okii bō gwe, ben à tó kpà guu pìne Beteli Luda, zaake gwen Luda bō à mōzin gurō kè èe bàa sii a vīine. ⁸Debora kè de Rebeka gwàri ū yāa gā gwe, ben wà à vīi gbíí lí gbáru Beteli sae. Ben wà tó kpàne Ódōlizi.

⁹Luda bō à mō Yakubuzi dō à suna kōn Mesopotamiao gbera, à aubarika dàn ¹⁰à bè: N tón Yakubu, mōde weé benne Yakubu dro, sé Isaraili. Leme à tó kpàne Isaraili le. ¹¹Luda bène dō: Luda Gbāapingiden ma ū. Àgō né ii àgō kaara. Borii é bō n kiia kōn bori pariino dō, n bori kenō ègō de kínano ū. ¹²Mé būsu kè má kpà Ibrai kōn Isaakuoa kpámma kōn n boriino n gaa gbera. ¹³Ben Luda fɛɛ à bō guu kè à yā ònen. ¹⁴Yakubu gbè pèe guu kè Luda yā ònen dōnguro ū. À í tōa à nōsi kua. ¹⁵Ben Yakubu tó kpà guu kè Luda yā ònen pìne Beteli.

Raseli kōn Isaakuo gaa

¹⁶Ben aō fɛɛ Beteli wà dà zén. Kè aō kà kīi kōn Eflatao, Raseli né'iguro kà, ben né'ii kèa zī'ū. ¹⁷Né'iwāwāa à kù gbāa, ben néseeri bène: Nton vīa kero, n négōgbē ì dō. ¹⁸Raseli gbāa vī dro èe gaa, ben à tó kpà a né pìne Benoni, ben à de tó kpàne Beyāmi. ¹⁹Kè Raseli gā, wà à vīi Eflata kè wè be tia Betelēmu zén. ²⁰Yakubu gbè dōnguro pèe à miraa. Raseli mira gbè pì kú gwe ai kōn a gbāao.

²¹Isaraili èara à dà zén, ben à bùra kàe sādāriino gugwagba ae. ²²Guro kè à kú būsu pìn Rubeni gāa à dàe kōn Bilao, Yakubu no yìgisai, ben Yakubu yā pì mà.

Yakubu négōgbēno ì mèn kuri awɛɛplaa. ²³Lea négōgbēno yè: Yakubu daudu Rubeni, Simeo, Levi, Yuda, Isaka kōn Zebulunio. ²⁴Raseli nēno Yusufo kōn Beyāmio ū. ²⁵Raseli zikeri Bila nēno Dani kōn Nafatalio ū. ²⁶Lea zikeri Zilipa nēno Gada kōn Asao ū. Négōgbē kè wà í kōn Yakubuo Mesopotamiano gwe.

²⁷Ben Yakubu kà a de Isaaku kiia Mamare. À kú Kiriataba kè wè be tia Eblōnu sae, guu kè Ibrai kōn Isaakuo vèen. ²⁸Isaaku kà wè bakēndo ²⁹à zi kù kótokoto, ben à gā à kà a gbēnola, ben à néno Isau kōn Yakubuo à vīi.

Isau boriino

36 ¹Isau kè wè bene dō Edōmu boriino yān yè. ²Isau Kanaa nōgbēno sè, Iti bori Ełoni né Ada kōn Ivi bori Ana né Dōlibama, Zibeō dioo. ³À Sumaila né Basema, Nebayo dāre sè dō. ⁴Ada Ełifaza io, ben Basema

Rueli ì. ⁵Ɖolibama Yeusu kɔn Yalamuo kɔn Korao ì. Isau nɛgɔgbɛ kɛ wà ñ í Kanaa b̀sunɔn gwe.

⁶Isau a nɔɔɔ sɛɛ kɔn a nɛgɔgbɛnɔ kɔn a nɛnɔgbɛnɔ kɔn a bedeenɔ ñ píngi kɔn a p̀kãdeenɔ kɔn a auziki kɛ à è Kanaa b̀sunɔn píngi, ben à gà Sei b̀sun à zà k̀ kɔn a dãaro Yakubuo, ⁷zaake aɔ auziki bíta bé à tò aɔé f̄ wàgɔ kú kɔro. B̀su kɛ aɔ kún e m̀m̀maro, kɛ aɔ p̀nɔɔ pari yãzi. ⁸Isau v̄ɛ Sei gusísideen kɛ wè be tia ɛɔmu.

⁹Isau kɛ de ɛɔmunɔ dezi káaku ù boriinɔn yè. ¹⁰Isau nɛgɔgbɛnɔ tɔn yè: Ada né Elifaza kɔn Basema né Ruelio. ¹¹Elifaza nɛgɔgbɛnɔn Temana, Omaa, Zefo, Gatamu kɔn Kenazio ù. ¹²Elifaza nɔ yìgisain Timina ù. Àmbe à Amaleki io. Isau nɔ Ada dionɔn gwe.

¹³Rueli nɛgɔgbɛnɔn yè: Naata, Zera, Sama kɔn Mizao. Isau nɔ Basema dionɔn gwe.

¹⁴Isau nɔ Ana né Ɖolibama, Zibeɔ dioo nɛgɔgbɛnɔn yè: Yeusu, Yalamu kɔn Korao.

¹⁵Isau bori ḱnanɔn yè: Isau daudu Elifaza bori ḱnanɔn Temana, Omaa, Zefo, Kenazi, ¹⁶Kora, Gatamu kɔn Amalekio ù. Elifaza bori ḱnanɔ, Ada dionɔn gwe. Aɔ kú ɛɔmunɔ b̀sun.

¹⁷Isau né Rueli bori ḱnanɔn yè: Naata, Zera, Sama kɔn Mizao. Rueli bori ḱnanɔ, Basema dionɔn gwe. Aɔ kú ɛɔmunɔ b̀sun.

¹⁸Isau nɔ Ɖolibama bori ḱnanɔn yè: Yeusu, Yalamu kɔn Korao. Ana né Ɖolibama dionɔn gwe. ¹⁹Isau kɛ wè bene dɔ ɛɔmu nɛgɔgbɛnɔn gwe, à bori ḱnanɔn gwe.

Sei boriino

²⁰Sei, Ori borii kɛ kú ɛɔmunɔ b̀sun zaa káaku nɛgɔgbɛnɔn yè: Lotana, Sobala, Zibeɔ, Ana, ²¹Disɔ, Eza kɔn Disão. ²²Lotana nɛgɔgbɛnɔn yè: Ori kɔn Omamuo. Lotana dãren Timina ù. ²³Sobala nɛgɔgbɛnɔn yè: Alavã, Manaa, Ebalaa, Sefo kɔn Onamuo. ²⁴Zibeɔ nɛgɔgbɛnɔn yè: Aya kɔn Ana. Ana p̀i bé à b̀ bia wãaa zaa gbãan gurɔɔ kɛ èe a de zaakinɔ dã. ²⁵Ana nɛgɔgbɛn Disɔ ù, à nɛnɔgbɛ s̄ Ɖolibama. ²⁶Disɔ nɛgɔgbɛnɔn yè: ɛmedã, Esebã, Itirana kɔn Keranao. ²⁷Eza nɛgɔgbɛnɔn yè: Bilana, Zavã kɔn Akanao. ²⁸Disã nɛgɔgbɛnɔn yè: Uzu kɔn Aranao.

²⁹Ori bori ḱnanɔn yè: Lotana, Sobala, Zibeɔ, Ana, ³⁰Disɔ, Eza kɔn Disão. Ori bori ḱnanɔ kɔn ñ borii kɛ aɔ kú Sei b̀sunɔn gwe.

³¹Kína kɛ aɔ kí blè ɛɔmunɔ b̀sun Isarailinɔ ḱnanɔ ãanɔn yè. ³²Bɛɔ né Bela, Dinaba gbɛ bé à kí blè ɛɔmu káaku. ³³Kè à gà, ben Zera né Yobabu, Bɔɔra gbɛ kí blè à gɛɛ ù. ³⁴Kè à gà, ben Temana b̀su gbɛ Usamu kí blè à gɛɛ ù. ³⁵Kè à gà, ben Bedada né Adada, Avi gbɛ kí blè à gɛɛ ù. Àmbe à zì blè Midiãna Mɔabunɔ b̀sun. ³⁶Kè à gà, ben Masareka gbɛ Samala kí blè à gɛɛ ù. ³⁷Kè à gà, ben Reobo kɛ kú Yuflati sae gbɛ Saulu kí blè à gɛɛ ù. ³⁸Kè à gà, ben Akabo né Baali Ana kí blè à gɛɛ ù.

³⁹Kè à gà, ben Pau gbẽ Adada kí blè à gẽe ũ. À ɲɔɲ tɔn Metabeli, Mataredi nème, Mezaba dio.

⁴⁰Isau bori kɪnanɔ tɔn yè kɔn ní bɔsunɔ: Timina, Alava, Yete,

⁴¹ɔlibama, Ela, Pinɔ, ⁴²Kenazi, Temana, Mibiza, ⁴³Magadieli kɔn Iramuo. Ɛdɔmunc kɪnanɔn gwe wéte kɔn wéteo bɔsu kè aɔ vèen. Isau kè de Ɛdɔmunc dezi ũu boriinɔn gwe.

Yusufu nana'ona

37 ¹Yakubu kú Kanaa bɔsun guu kè a de vèen. ²Yakubu boriinɔ yān yè. Yusufu né gɔkpareme. À wè gẽro aweeplaadee guu kè èe sāanɔ dāa kɔn a vɪinɔ, à de ɲɔɲɔn Bila kɔn Zilipao néɲɔ, ben à dà zaaa kè aɔ kè kɔmɔɲɔ kè a denɛ. ³Isaraili ye Yusufuzi de a né kpaanɔla kè à à ì a zikú guu yānzi, ben à utagyaba zɔne. ⁴Kè à vɪinɔ è ní dee ye Yusufuzi deŋla, ben aɔ zàn aɔè we wà yā nnaa ooro.

⁵Yusufu nanaa ò, ben à tɔkè a vɪinɔne, ben aɔ èara wà zàn de zi pɔla. ⁶À bèñne: À nanaa kè má ò ma. ⁷Má è wée ése yiyii bura, ben ma ése bakaa fèe à zè. A pɔnɔ ligazi, ben aɔ nàene. ⁸Ben à vɪinɔ bène: Né kí blewan yɔ? Né gbāaa blewan yɔ? Ben aɔ èara wà zàn de yā pɔla nanaa kè à ò pi yānzi.

⁹Yusufu èara à nanaa ò dɔ, ben à tɔkè a vɪinɔne à bè: Ma èara ma nanaa ò dɔ. Má è ɔfāntè kɔn mɔvurao kɔn sɔɔne mèn kuri aweedoonɔɲɔ e naeme. ¹⁰À nanaa pi tɔkè a denɛ dɔ, ben à de pàtaa à bè: Nana kparee takan ní ò lee? Mapi kɔn n dao kɔn n vɪinɔ, wé mɔ wà kúe n aen yɔ? ¹¹À vɪinɔ nɔsegɔaanɔ kpào. À de sɔ nanaa pi yā kúna a nɔse guu.

¹²À vɪinɔ gāa ní de sāanɔ dā Sekemu. ¹³Ben Isaraili bè Yusufune: N vɪinɔ e sāa dāa Sekemu. Mé n zī ní kiia. À wèàla à bè: Ma yāa. ¹⁴Ben à bène: Ñ gá ò n vɪinɔ gwa kɔn sāanɔ, tó aɔ aafia. Ñ èara ò sume kɔn aɔ baaruo. Ben à à gbàre, à bɔ Ɛblɔnu guzuren à gāa Sekemu. ¹⁵Èe likɔaa zɔw sɛn, ben gɔgbè ke dààle à à là: Bɔn née wetee? ¹⁶À wèàla à bè: Mée ma vɪinɔ weteeme. Tó ní n sādākii dɔ, ò ome. ¹⁷Gɔgbè pi bè: Kè aɔ bɔ gura kè, má mà aɔ bè wèe gaa Dotāme. Ben Yusufu pèeñzi à ní lé Dotā.

¹⁸Kè aɔ à è kāaa, ai àgɔ gá ká ní kiia, aɔ lé kpàkɔsɔzi wà bè wà à de. ¹⁹Aɔ bèkɔne: À gwa, nana'ori e ɲɔɲ kāaa. ²⁰À tó wà à de wà à zu lɔgɔ kènɔ doke guu, wé be nɔbɔ pāsī bé à à dè à sò. Ɛndè wé e lán à nanaano é mì de nà. ²¹Kè Rubeni yā pi mà, à yezi à à mì sí, ben à bè: Wàton à dero, ²²àton aru bɔaro. À à zu lɔgɔ kèkiin gbáan kè. Àton à dero. Rubeni òñne le, kè à yezi à à mì sí à à kpá a dea yānzime. ²³Kè Yusufu kà a vɪinɔ kiia, aɔ à uta bɔ, à utagyaba maaa pi. ²⁴Ben aɔ à sè wà à zù lɔgɔ pìn. Lɔgɔ pi da korime à í vɪro. ²⁵Ben aɔ vèe wèe pɔ blee. Kè aɔ wée sè, aɔ Sumaila bori laatarinɔ è, aɔ bɔ Giliada bɔsun aɔwe gaa Igipiti. Aɔ lakuminɔɲɔ dɔ pɔnɔ kɔn lí'ɔ èzèo kɔn lí'ɔ gū nnannaao sena. ²⁶Ben Yuda bè a gbèkɔne: Tó wa wa dāaro dè, ben wa à gè ùte, bɔ àren wé ee? ²⁷À tó wà à yā Sumaila

borii pìnɔa. Wàton à dero, wa dāaronloo? Wa aru dōnkōme. Ben à gbēno à yā mà. ²⁸Kè Midīā laatari pìnɔɔ e mɔɔ gē zéla, ben aṣ Yusufu gà wà bò lōgɔn, aṣ à yà Sumaila borii pìnɔa kondogi baro, ben wà tào Iḡipiti.

²⁹Kè Rubeni mò lōgɔ pì kiia, èe Yusufu e gwe dɔro, ben à a pókāsāano gà à kèkē, ³⁰ben à gàa a dāaronɔ kiia à bè: Né pì kú gwe dɔro. Mé gà má kōn beeeo? ³¹Aṣ blèkofii kù wà dè, ben aṣ Yusufu uta pì sè wà màè à aru guu. ³²Ben aṣ à utagyaba pì sè wà gāao ní denɛ aṣ bè: Pó kè wá èn yè. N né utan yó, ke à pónlo? ³³À dō, ben à bè: Ma né utame, nòbo pāsī bé à à sò. Wāiyoo, wà ma né Yusufu kāsākāsākōeme. ³⁴Ben à a utadaa gà à kè à pókāsāa sè à dà, ben à a né pì sósobi kè gikena. ³⁵À nēgōgbēno kōn à nēngōgbēno mò à làakari kpáene ní píngi, mɔde à gí a làakari kpáezi à bè: Mégō ma né pì gè ɔɔ dɔɔme ai mà gà táo à kiia gèwāan. Ben èe sósobi ɔɔ dɔɔ a né pì yā musu.

³⁶Midīā pìnɔ sō Yusufu yà Pótifaa Iḡipiti. Fili'auna ìba keme, àmbe à dogarino gbēnsi ù.

Yuda kōn Tamao

38 ¹Zī beee a Yuda bò a gbēno kiia à gàa à vèe Adulamu gbē kè wè bene Ira be. ²Gwen à dàkōre kōn Kanaa bùsu gbē kè wè bene Sua nēngōgbēo, ben à à sè nɔɔ ù. ³À nò sī à né ì gōgbē ù, ben à tó kpàne Ee. ⁴À èara à nò sī dɔ à nēgōgbē ì, ben à tó kpàne Ona. ⁵À èara à nēgōgbē ì dɔ, ben à tó kpàne Sela. Gurɔɔ kè à né pì ì, à kú Kezibime.

⁶Ben Yuda nōgbē kè wè bene Tama sè a daudu Eene. ⁷Ee kè Diine zaa, ben à à dè. ⁸Ben Yuda bè Onane: Ñ n vīi gyaanɔɔ sé ñ borii ke n vīine, lán wè ke nà. ⁹Kè Ona dō kè né kè é i kōn a vīi gyaanɔɔ é gō de a borii ūro, tó à dàeo ben à yezi a zīnda e, è à gōgbē pó kwéeme, le àton borii ke a vīinero yānzī. ¹⁰Yā kè èe kee pì kè Diine zaa, ben à à dè dɔ. ¹¹Ben Yuda bè a né gyaanɔ Tamane: Ñ gà nēgō gyaanɔɔ blee n de be ai ma né Sela ìsi kù. Zaake èe daa Sela é ga lán a vīino bāme. Ben Tama gàa à vèe a de be.

¹²Kè à gurɔɔ gí kè, ben Yuda naṣ gà. Kè à nòse kpàe, à dà zén èe gaa a sākākēerino kiia Timina kōn a gbēnna Irao. ¹³Ben wà à baaru kpà Tamane wà bè: N zā de e gaa Timina a sāano kā kēe. ¹⁴Ben à a gyaanɔblepɔno bò à pódangān sè à kù a uua, ben à gàa à vèe Enaimu bīilea Timina zén. Zaake à è Sela bíta kù, wèe à kpáa nɔɔ ūro. ¹⁵Kè Yuda à è, ben à à diè kaarua ù kè à pó kù a uua yānzī. ¹⁶Ben à sōzi zé sae à bè: Ñ tó mà daenyoo. Èe à dō a né gyaanɔ ūro. Ben nōgbē pì bè: Tó n daemao, bón né kpámaa? ¹⁷À wèàla à bè: Mé ma kpàsa blène mèn doo kpāsāanne. Ben à bè: Ñ tɔɔba dieme ai nēgō gaa kpāsā. ¹⁸Ben à à là à bè: Bó tɔɔban mé diennee? A bè: Ñ n sèedakebo kōn a bào kōn gò kè ní kūnao kpáma. Ben à kpàa à dàeo à nò dòn. ¹⁹Ben nōgbē pì fèe à tà be à a pódangān bò à a gyaanɔblepɔno sè à dà. ²⁰Yuda a gbēnna Adulamu gbē zī kōn blēneo à tɔɔba boo nōgbē pì kiia. Kè à kà, èe à ero. ²¹Ben à gwedeeno lāla à bè: Kaarua kè kú Enaimu zé sae kè yā kú máa?

A5 wèàla wà bè: Kaarua kee kú kèro fá! ²²Ben à èara à tà, à bè Yudane: Mée à ero. Gwedeeno bè wà kaarua ke d5 gwe yā sero. ²³Ben Yuda bè: Àgō pō pìn kūna. Wé tó gbēno wa yāa doro. Ma n zī kōn blè pìo, née à ero.

²⁴Mō aagōo gbera wà mò wà ò Yudane wà bè: N né naō Tama kaarua kà, ben à nō sī a pāpākena pì guu. Yuda bè: À bōo wà té sōa. ²⁵Kè wèe bōo bāazi, à lēkpāsā kè a zā denē à bè: Gbē kè pō kēkiino vīi bé à nō dōmagu. Ñ sèedakebō kōn a bào kōn gò kēkiio gwa, tó í à de d5. ²⁶Yuda pō pìn d5, ben à bè: Nōgbē pì yā nna demala, zaake mée à kpá ma né Selaaro. Yuda e daeo doro. ²⁷Kè à kà né'ina, à mò à lè sikano bé wà kú à gbēe guu. ²⁸Gurōo kè èe né ii, a5 gbēndoo o bō, ben néseeri wōo tēaa dōa à bè: Né kēkii bé à bō káaku. ²⁹Kè né pì a o sōkpa, ben né plaadee bō, ben nōgbē pì bè: N bō bùime fá! Ben wà tó kpàne Perezī. ³⁰Bee gbera kè à gbēndoo kè wà wōo tēaa dō à o a bō, ben wà tó kpàne Zera.

Yusufu kōn Pōtifa naō

39 ¹Kè Sumaila boriino kà kōn Yusufuo Igitipi, ben Igitipi gbē Pōtifa à lūmma. Fili'auna ìba keme, àmbe à dogarino gbēnsi ū. ²Dii kú kōn Yusufuo à à dākōre kōn mìnnao. À kú a dii Igitipi gbē pì be. ³Kè à dii pì è Dii kúo ègō à dakōre kōn saao yā kè èe kēeno guu pīngi, ⁴ben Yusufu à pōnaa è. Pōtifa à diē a begwari ū à pō kè à vīino nàne a o zī pīngi. ⁵Zaa gurōo kè à à diē a begwari ū, Dii aubarika dà à been Yusufu yānzi. Dii aubarika dà pō kè de à pō ūunōn pīngi, be pōno kōn bura pōno mámmam. ⁶Ben Pōtifa a pō pīngi nà Yusufune a o zī. À bà kú yākeoro, tó èe ke pōblee baasiro. Yusufu sō né gō òwazime, ben à zena maa.

⁷Zīkea Yusufu nii gē a dii naōgu, ben à bène: Ñ daemao. ⁸Ben à gì à bè: Ñ gwa, ma dii bà kú yākeo ua kè guu doro, à pō kè à vīino nàme ma o zī pīngi. ⁹À gbāaa demala ua kè guuro, èe gíme kōn pōkeoro, sé mpi, kè í de à o o ū yānzi. Mé f5 mà yā zaa beee taka ke mà durun ke Ludanero. ¹⁰Baa kè nōgbē pì ègō oone baabore, èe we à dàero, à yezi àgō kúo sero.

¹¹Zīkea kè Yusufu gē kpén a zīi ke, à mò à lè ua zīkeri kee kú kpé guuro. ¹²Ben nōgbē pì à kù a utaa à bè: Ñ daemao. Ben Yusufu a uta tōne gwe à bà lè à bō bāazi. ¹³Kè nōgbē pì è a a uta tōare à bà lè à bō bāazi, ¹⁴ben à ua zīkerino sisi à bèñne: À gwa, wà mōwe kōn Eberuo, ben èe dōkeewao. À gēmazi à daemao, ben ma wii lè. ¹⁵Kè à mà ma wiii dōawa, ben à a uta tō kaena ma sae à bà lè à bō bāazi. ¹⁶Ben nōgbē pì uta pì kàe a sae ai Yusufu dii sù, ¹⁷ben à bène: Eberu zō kè n suowe dōkēmao à gēmazi. ¹⁸Kè ma wiii dōa, ben à à uta tō kaena ma sae à bà lè à bō bāazi. ¹⁹Kè nōgbē pì yā pì ò a zāne à bè, lán n zō kēme nàn gwe, ben Yusufu dii pō fē maamaa. ²⁰Ben à bè wà Yusufu kū wà à da kpésiaan, guu kè kína pisanano káen, ben à gurōplaa kè gwe.

²¹Baa kōn beeeo Dii kúo à gbēke kène à tò à yā kà pisanano dākparin. ²²Ben dākpari pì pisanano nà Yusufune a o zī í pīngi, wè yāke ke à sairo.

23 Pisinano dākpari pì bà ègõ kú Yusufu yāoro, kè Dii kúo yānzi, ben ègõ à daakõre kōn saao yā kè èe kee guu píngi.

Yusufu pisinano nana bokōtena

40 ¹Bee gbera Igipiti kí Fili'auna wēkpaateri kōn a buredikero taari kène. ²A pò fè a iba gōon plaa pìnczi, à wēkpaateri kí kōn à buredikero kíó. ³Ben à n ká kpésiaan a dogarino gbēnsi be, kpé kè wà Yusufu dàn. ⁴Dogarino gbēnsi pì Yusufu diè àgõ n gwaa, ben aō gurōplaa kè kpé pìn gwe.

⁵Gwāavi dōnkōa Igipiti kína wēkpaateri kōn buredikero pìo nanaa ò n gōon plaa n píngi, baade kōn a pōo kōn a bokōtenao. ⁶Kè Yusufu m̀ n gwa kōngō, à è aō uu sisi. ⁷Ben à n lá à bè: Bó yā bé à tò a uu sisina gbàa? ⁸Aō wèàla wà bè: Nanaan wá ò, gbēkee kú kè kè à à bokōtena owero. Ben à bèñne: Luda bé à nana bokōtena víroo? À a nanaa pìnc ome mà ma. ⁹Ben wēkpaateri kí a pó òne à bè: Ma nanaa guu ma geepi lí è ma sae. ¹⁰Geepi lí pì gà aagōme. À lá b̀ b̀ à vú kè à né ì à mà. ¹¹Má Fili'auna togo kūna, ben ma geepi be pìnc sè má fè à togoo pì guu má kpàa. ¹²Yusufu bène: Nanaa pì bokōtenan yè. Lígā aagōw pìnc né gurō aagōwme. ¹³Gurō aagōw gbera Fili'auna é n mì sí. Eé eara à n da n zii guu, né eara ògõ geepiwēe bōone lán neēgõ kee nà yā. ¹⁴Tó yā b̀nyo nna, ò tó ma yā gō dōngu. Ñ gbēkee keme ò ma yā o Fili'aunane le à ma b̀ kpésiaa kè guu. ¹⁵Zaake wà ma kú kpāi zaa Eberu b̀sun, ben baa Igipiti kè mée yāke ke à kà wà ma da wèe kè guuro.

¹⁶Kè buredikero kí è Yusufu nanaa pì bokōtena b̀ kōn wēkpaaterio nna, ben à bène: Ma nanaa guu sō má è má buredi sena gbíi aagõ dikōana. ¹⁷Gbíi kè kú musu, buredi bori parii kè má kè Fili'aunane ká à guu, ben bāano e blee ma musu. ¹⁸Yusufu bène: À bokōtenan yè. Gbíi aagōw pìnc gurō aagōwme. ¹⁹Gurō aagōw gbera Fili'auna é n mì zō à n logo lía, bāano é n ble.

²⁰À gurō aagōdee sō Fili'auna igurō làa kōkōme, ben à pōblee kè a ibanone. À wēkpaateri kí kōn buredikero kíó b̀de kpén a ibanō wáa. ²¹Ben à èara à wēkpaateri kí dà a zii à eara àgõ í bōoare. ²²Ben à buredikero kí lògo lía lán Yusufu n nanaano bokōtena òñne nà. ²³Yusufu yā e dō wēkpaaterikin doro, à yā sãn.

Yusufu Fili'auna nana bokōtena

41 ¹Wè plaa papana gbera Fili'auna nanaa ò, à è á zena Nili léa. ²À è zùda maa mèkpanano b̀de swaa pì wèen mèn swēplaa aōwe sè blee tàfe guu. ³Ben à zùda yāyāna wōzōgwōzōgwō è mèn swēplaa dō. Aō b̀ swaween wà t̀ è káakupōnō kpēe aō zè n sae swa léa. ⁴Ben zù yāyāna wōzōgwōzōgwō pìnc zù maa mèkpana pìnc m̀m̀, ben Fili'auna vù.

⁵À èara à ii ò, ben à nanaa ò dɔ. À è ése sáko maa wéede pía ése lí dɔnkɔ́a sáko swéplaa. ⁶Ben à ése sáko wée wodowodoo kè lou'i kèsámmanɔ è, à pía ní gbera dɔ sáko swéplaa. ⁷Ben ése sáko wée wodowodoo pínɔ ése sáko maa wéede pínɔ mòmɔ. Kè Fili'auna vù, à è nanaan á ò.

⁸Kè guu dò, à kú bídi guu, ben à Iyipiti mäsokerinɔ kɔn wéezérinɔ sisi ní píngi. Á a nanaanɔ tɔkèñne, mɔde aɔ gbèkee e fɔ à à bɔkɔtena ònero. ⁹Ben wèkpaateri kí fèe à yā ò Fili'aunanɛ à bè: Taari kè má kè yā dòmagu gbàa. ¹⁰Kí, n pɔ fè n zòblerinɔzi yā, ben n ma da kpésiaan n dogarinɔ gbènsi be ledò kɔn buredikerikio. ¹¹Gwāaví dɔnkɔ́a wa nanaa ò, wa baade kɔn a pɔ́o kɔn à bɔkɔtenao. ¹²Eberu gɔkpare kee kúwao gwe, n dogarinɔ gbènsi zòmɛ. Kè wa wa nanaanɔ tɔkèñne, ben à wa baade pɔ́ bɔkɔtena òne. ¹³Yā pínɔ kè lán à òwe nà. N éara n ma da ma zīin, ben n buredikeri kí pì lògo lía.

¹⁴Ben Fili'auna gbè zì wà Yusufu sísi, ben wà gàa wà à bò wèen kpakpaa. À mì bò à a pɔ́kāsāano lie, ben à gàa Fili'auna kiia. ¹⁵Ben Fili'auna bène: Ma nanaa ò, gbèkee e fɔ à à bɔkɔtena ònero. Má mà wà bè tó wà ònne, neè fɔ ò à bɔkɔtena òñne. ¹⁶Yusufu bène: Èe ke māmbeero! Luda bé eé à bɔkɔtena onne, kí. ¹⁷Ben Fili'auna bène: Ma nanaa guu má è má zena Nili léa. ¹⁸Má è zùda maa mèkpana mèn swéplaaano bɔe swaween aɔɔe sè blee tafe guu. ¹⁹Ben ma zùda pāndenɔ è dɔ mèn swéplaa aɔɔ yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ, mée zù yāyāna beee takanɔ e Iyipiti kè zikiro. ²⁰Ben zùda yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ pínɔ zù mèkpana káakupɔ mèn swéplaaa pínɔ mòmɔ. ²¹Baa kè aɔ ní mómɔ, aɔ gɔ́ yāyāna lán yāa bàme, gbèke é dɔ kè aɔ ní mómɔ sero. Ben ma vu. ²²Nanaa guu dɔ má è, ése sáko maa wéede pía ése lí dɔnkɔ́a sáko swéplaa. ²³Ben má è ése sáko tee wée wodowodoo kè lou'i kèsámmanɔ pía ní gbera dɔ sáko swéplaa. ²⁴Ben ése sáko wée wodowodoo pínɔ ése sáko wéede pínɔ mòmɔ. Kè má ò mäsokerinɔne, aɔ gbèkee e fɔ à à bɔkɔtena ònero.

²⁵Ben Yusufu bène: Kí, nanaa kè ní ò pínɔ bɔkɔtena dɔnkɔ́me. Luda yā kè à yezi à kee òɔɔanneme, kí. ²⁶Zù maa mèn swéplaaa pínɔ né wè swéplaame. Ése sáko wéede sáko swéplaaa pínɔ sɔ́ wè swéplaame. Nanaa pínɔ bɔkɔtena dɔnkɔ́me. ²⁷Zù yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ mèn swéplaaa kè aɔ bɔe wà tɛ à káakupɔnɔ kpee pínɔ né wè swéplaame. Lemɛ ése sáko wée wodowodoo kè lou'i kèsámma sáko swéplaaa pínɔ de le dɔ. Beenɔme wè swéplaaa kè dekaa é ká ũ. ²⁸Lán má ònne nà tia, kí, ma bè Ludaa e yā kè à yezi à kee òɔɔanneme. ²⁹Blewee égɔ́ di Iyipiti gu píngia maamaa ai wè swéplaa. ³⁰Bee gbera dekaa é ká ai wè swéplaa, kána gbāaa pì yā é sã Iyipitinɔn. Dekaa pì é bùsu pì de. ³¹Dekaa kè eé mɔ́ pì égɔ́ pásì maamaa, kána gbāaa pì yā é dɔ gbèken dɔro. ³²Kí, kè gèn plaan n nanaa pì ò, kè Luda bé à die yānzime. Eé ke tiame, à seka víro. ³³Tia sa kí, ò wéezèri òndòdee wete ò die àgɔ́ de gbāadee ũ Iyipiti. ³⁴Kí,

ñ gbẽno die gbẽnsino ù Iyipiti aõgõ blewẽe sɔrodee kaakõa wẽ swẽeplaa kẹ blewẽe ẽgõ din pì guu. ³⁵Aõé blẽe kakõa wẽ maaa kẹ èe mɔɔɔ guu wà blewẽe ká dõɔɔ guu wéte kõn wéteo kõn n tɔo, aõégõ dākpa. ³⁶Tó dekaa kẹ é ke wẽ swẽeplaa pì kà Iyipiti, blẽe pì ẽgõ de pó zikana ù le dekaa pì tón Iyipitino dederò yãnzì.

Yusufu kíblena Iyipiti

³⁷Yã pì kẹ Fili'aunane kõn a ibanɔ ní píngi, ³⁸ben à bèñne: Gbẽ kèkii Luda Nini ví. Wé gbẽke e lán à bà dɔɔ? ³⁹Ben à bè Yusufune: Lán Luda tò ní yã beeno dõ píngi nà, wéezãri òndõde kee kuu lán n bàro. ⁴⁰Mbe nẽgõ de ma ua gbẽnsi ù, ma gbẽno ẽgõ mì sienne ní píngi. Kpata bé é tó màgõ denla ado. ⁴¹Ben à èara à bène: Nẽgõ gbãa ví Iyipiti bùsu gu píngia. ⁴²Ben à tãnga sèedakeɔ bò a ɔnea à dà Yusufune a ɔnea, à babagaa uta dâne à vura kãmbẽe dâne a waaa. ⁴³À a sãgoro plaadee kpàa tãa'obo ù, ben gbẽ kẹ aõɔ dõne aenɔ ẽgõ pataa: À kúe! À kúe! Leme Fili'auna tò Yusufu gbãa ví Iyipiti bùsun le. ⁴⁴À bène dɔ: Mámbe Fili'auna, gbẽke é fõ à yãke ke Iyipiti kẹ n lé saero. ⁴⁵À tó kpàne Zafena Panea, ben à Eliɔpɔli wéte sa'ori Potifera nẽngõgbẽ Asena kpàa nɔɔ ù.

⁴⁶Gurɔɔ kẹ Yusufu zii sè Iyipiti kí Fili'auna be, à wẽ baaakurime. Ben à bò Fili'auna kiia à gà à lili ò Iyipiti gu píngia. ⁴⁷Kãna gbãaa kuu ai wẽ swẽeplaa, blewẽe din maamaa. ⁴⁸Ben Yusufu blewẽe kẹ din Iyipiti wẽ swẽeplaa pìnɔ kàkakõa wéte kõn wéteo pó zikana ù, wéte píngi kõn a buraa kẹ ligazinɔ pɔo. ⁴⁹A blewẽe kàkõa bítabita lán ísiale bùsu'aatã bà, ben wà zè à zaka lé yõnaa, kẹ weé fõ wà à lé dõro yãnzì.

⁵⁰Ai dekaa gõ gá ká Yusufu naõ Asena, Potifera né, nẽgõgbẽno ì mèn plaa. ⁵¹Yusufu tó kpà a daudune Manase à bè: Luda tò ma de bedeenɔ kõn nawãa kẹ má kèò yã sãmagu píngi. ⁵²Ben à tó kpà à plaadeene Ëflaimu à bè: Luda tò ma gõ nédee ù bùsu kẹ wà wéé tãmaan.

⁵³Kẹ kãna gbãaa kẹ kú Iyipiti wẽ swẽeplaa pì yãa, ⁵⁴ben wẽ swẽeplaa kẹ dekaa é ká nàa lán Yusufu ò nà. Dekaa kà bùsu kõn bùsuo píngi, mɔde blewẽe di Iyipiti gu píngiame. ⁵⁵Kẹ nɔaa gẽ Iyipitinɔn píngi, aõ wii lè Fili'aunane à pòblee kpámma. Ben à bèñne ní píngi: À gá Yusufu kiia à ke lán eé oare nà. ⁵⁶Dekaa dà bùsu pìla píngi, ben Yusufu dõɔɔ wẽwẽ à blewẽe yàya Iyipitinɔa, kẹ dekaa pì gbãa kù ní bùsun yãnzì. ⁵⁷Ben gbẽno bò anduna gu píngia wà mò Iyipiti blewẽe lú Yusufua, zaake dekaa gbãa kù anduna guu píngime.

Yusufu viino mɔna blewẽe lú Iyipiti

42 ¹Kẹ Yakubu mà blewẽe kú Iyipiti, à bè a nẽnɔne: Ẹgõ káe kẹ pãɔ? ²Má mà blewẽe kú Iyipiti. À gá lúwe gwe, le wàton garo, wàgõ kuu aafia yãnzì. ³Ben Yusufu vìi gõɔn kurinɔ gàa Iyipiti blewẽe lú. ⁴Yakubu e Yusufu dãaro Beyãmi zĩnyoro, zaake à bè: Wègõ dõro tó yã

zaaa é à le. ⁵Ben Isaraili né pìno gaa blewée lú kōn gbē pāndenɔ, zaake dekaa pì kà Kanaa b̀sun dɔ.

⁶Yusufu bé à b̀su pì gbēnsi ũ. Àmbe è blewée yá baade p̀ngia. Ben à v̀ino mò wà k̀ene aɔ́ n̄ ae p̀e tɔɔtea. ⁷Kè à a v̀ino è, à n̄ d̄, ben à a z̄inda k̀inne nibo ũ. Ben à yā ònne pāsīpāsī à n̄ lá à bè: A bɔ́ máa? Aɔ́ wè̀la wà bè: Wa bɔ́ Kanaa b̀sun wa mɔ́ blewée lúme. ⁸Yusufu a v̀ino d̄, m̀de aɔ́e à d̄ro. ⁹Nanaa k̀e à ò yā n̄ yā musu d̀n, ben à bènne: Gu'asiigwarinɔn a ũ, a mɔ́ wa b̀su k̀sākii gwame. ¹⁰Aɔ́ wè̀la wà bè: Auo dii! N z̀blerinɔn wa ũ, wa mɔ́ blewée lúme. ¹¹Dedōnkōdeenɔn wa ũ wa p̀ngi. Náanedeenɔn wa ũ. Wapinɔ́ n z̀blerinɔ́, gu'asiigwarinɔ́n wa ũro. ¹²Ben à bènne: Egeme! A mɔ́ wa b̀su asii d̄me. ¹³Aɔ́ bè: Wapinɔ́ n z̀blerinɔ́, dedōnkōdeenɔn wa ũ, wa ḡɔn kuri awēplaame. Kanaa b̀su gbēnɔn wa ũ. Wa dāaro ḡ̀ be k̄n wa deo, wa gbēndoo kuuro. ¹⁴Ben Yusufu bènne: Lán má òare nà, gu'asiigwarinɔn a ũ. ¹⁵Yā k̀e é tó mà a yāpuraa d̄ɔn yè. Kōn Fili'auna kuunao é b̄e k̀ero, séto a dāaro pì mò k̀e baasiro. ¹⁶À a gbēndoo z̄i à a dāaro sé, a gbē kpaano é ḡ k̀pésiaan k̀e, mé d̄ tó a yā yāpuraame. Tó lenlo, kōn Fili'auna kuunao gu'asiigwarinɔn a ũ. ¹⁷Ben à n̄ ká k̀pén ai gurɔ́ aaḡ. ¹⁸À gurɔ́ aaḡdee z̄i à bènne: Má Luda vía v̄i. À yā k̀e mé oaree k̀e, é bɔ́ aafia. ¹⁹Tó náanedeenɔn a ũ, à a gbēndoo tó da k̀pén k̀e, a gbē kpaano é tá k̄n blewēo a bede nɔaderinɔne, ²⁰é eara à móme k̄n a dāaro pio, mé d̄ k̀e a yā yāpuraame, wé a dede d̄ro. Ben aɔ́ wèzi le.

²¹Aɔ́ bèkōne: Yāpuraame taarideenɔn wa ũ yā k̀e wá k̀e wa dāaronɔ yā yānz̄i. Wá è gurɔ́ k̀e èe agbaa kpaawe, à k̀e wēnda, ben wée à yā maro. Beee yānz̄in yā k̀e wa lezi. ²²Ben Rubeni bènne: Kè má òare àton yāke ke né p̀nero, ée ma yā maro. À aru ḡen Ludaa e boowa k̀e. ²³Aɔ́ d̄ Yusufu e maaro, zaake k̀e èe yā oon̄ne, wèe liēn̄neme. ²⁴Ben à g̀ n̄ kiia à ḡa à ɔ́ d̄. Kè à s̀, à yā ònne, ben à Simeɔ́ b̀ n̄ guu à à yì n̄ wáa. ²⁵Yusufu bè, wà blewée káinne n̄ sàkinɔ́ pa wà n̄ baade ɔ́ dane à p̄n wà zé k̀sāe k̀inne. Kè wà k̀inne le, ²⁶aɔ́ n̄ blewēenɔ́ d̄ n̄ zaakinɔ́ne, ben aɔ́ dà zén.

²⁷Kè aɔ́ kà guu k̀e aɔ́e iin, k̀e aɔ́ gbēndoo a sàki p̄ro le à p̄ k̀pá a zaakia, ben à a ɔ́ è a sàki lén. ²⁸Ben à bè a gbēnne: À ma sàki guu gwa, wà ma ɔ́ s̀kpame! Ben swè k̀éngu, aɔ́ bèkōne k̄n luganao: Bó yān Ludaa k̀ewe lee? ²⁹Kè aɔ́ kà n̄ de Yakubu kiia Kanaa b̀sun, aɔ́ yā k̀e n̄ lé t̄k̀en̄e p̀ngi wà bè: ³⁰B̀su gbēnsi pì yā òwe pāsīpāsī à wa die gu'asiigwarinɔ́ ũme. ³¹Wa bène náanedeenɔn wa ũ, gu'asiigwarinɔ́n wa ũro. ³²Dedōnkōdeenɔn wa ũ, wa ḡɔn kuri awēplaame, wa gbēndoo kuuro, wa dāaro ḡ̀ Kanaa b̀sun k̄n wa deo. ³³Ben b̀su gbēnsi pì bèwe yā k̀e eé tó à wa d̄ náanedeenɔ́ ũun yè. À bè wà wa gbēndoo tóao, wà blewée sé wà táo wa bede nɔaderinɔne, ³⁴wà liara wà móare k̄n wa dāaroo, é d̄ sa k̀e gu'asiigwarinɔ́n wa ũro, náanedeenɔ́n wa ũ, é wa gbēndoo k̀páwa, wé laa tá b̀su p̄in.

³⁵Kè aṣṣe blewɛɛ bɔɛɛ n sàkinɔ guu, aṣ baade a ɔɔɔɔ è a pɔ guu. Kè aṣ n ɔɔɔ è le, vīa n kū n pīngi kōn n deo. ³⁶Ben aṣ de bɛ́nne: Á yezi mà gɔ né sain yó? Yusufu kuuro, Simɛɔ kuuro, ben á yezi à Beyāmi síma ɔɔɔ? Yā pīngi e ɔɔɔme zaame. ³⁷Ben Rubeni bè a denɛ: Tó mée suonnero, n ma nɛgɔgbɛ plaaanɔ dɛdɛ. Ñ à kpáma, mé suonne. ³⁸Ben Yakubu bè: Ma né é gáaoro, zaake à vīi dadɔnkɔdee gà, àmbe à gɔ̃ ado. Ma zi kù. Tó yāke à lè tá kè ée oo guu, eé tó mà tá miran kōn pɔsíaaome.

Yusufu vīino ɛara à gana Iyipiti kōn Beyāmio

43 ¹Dekaa pāsi kù Kanaa busun. ²Kè aṣ blewɛɛ kè aṣ b̀ò Iyipiti blè wà yàa, aṣ de bɛ́nne: À ɛara à gá blewɛɛ lú féte ɔɔ. ³Ben Yuda bè: Gɔgbɛ pì òwe sànsámme à bè, tó wa dāaro kúwaoro, wé wée sikɔ́lero. ⁴Tó né we wa dāaro gáwao, wé gá wà blewɛɛ lúnne. ⁵Tó née we s̄oro, wé gáro, zaake gbɛ pì òwe, tó wa dāaro kúwaoro, wé wée sikɔ́lero. ⁶Ben Isaraili bè: Bóyānzin a ía dāmazi, kè á ò gbɛ pīne á dāaro vīi? ⁷Aṣ wèala wà bè: Àmbe à yā gbèkawa kōn wa bɛdeeno yāo à bè: A de kuu ai tiaɔ? Á dāaro vīɔ? Yā beeno musun wa wèala. Wá d̄s yā eé be wà mɔ kōn wa dāaron yɔ? ⁸Ben Yuda bè a denɛ: Ñ tó né pì gámao. Wé fɛe wà gá gɔ̄ome, le wapino kōn mpio kōn wa nɛnɔ tón gagaro yānzi, wégɔ̄ kuu aafia. ⁹Á gɔ̄ ma yā ūme. Ma a zinda wèndi diè à pɔ ḡɛ ū. Tó mée suonne aafiaro, ma gɔ̄ n taaridee ūme. ¹⁰Tó wée seka ke yāro, le wa gaa ḡen plaadeeo wa su. ¹¹Ben aṣ de bɛ́nne: Tó lemɛ, à yā kèkii ke. À wa b̀usu pɔ maaanɔ s̄ɛ à ká a sàkinɔ guu à gá à gɔgbɛ pì gba. Á l̄'ɔ̄ ɛzɛ sé féte kōn z̄'io féte kōn d̀ò pónɔ kōn l̄'ɔ̄ gū nnannaao kōn ḡrɔɔ kōn s̄io. ¹²Á gá kōn ɔɔo leo plaa à ɔɔ kè wà dàare a sàkinɔ guu ɔɔkpañne. Ke wà s̄āsān yá, á d̄oro. ¹³Á a dāaro sé à ɛara à gá gɔgbɛ pì kiia. ¹⁴Luda Gbāapingide tó gbɛ pì a wènda gwa à a gbèndo kōn Beyāmio gbare aṣ suo. Mapi s̄o, tó Luda ma nɛnɔ simame, à siman gwe.

¹⁵Aṣ pɔ kè aṣé gá wà à gbaa pìnɔ s̄ɛ kōn ɔɔo leo plaa kōn Beyāmio aṣ f̄ɛe wà gàa Iyipiti, ben aṣ gàa Yusufu kiia. ¹⁶Kè Yusufu Beyāmi è n té, à bè a begwarine: Ñ gá kōn gbɛ beeno ma be. Ñ nòbɔ de n keke, zaake gbɛ pìnɔ é pɔ blemao fāantɛame. ¹⁷Begwari pì yā kè Yusufu dāne kè à gāaño à be. ¹⁸Kè wèe gāaño Yusufu be le, vīa n kū aṣ bè: ɔɔ kè wà dà wa sàkinɔ guu yā bé à tò wèe m̄ɔɔwao kè. Aṣ yezi wà léewa wà gbāaa m̄ówe wà wa kūkū z̄ɔnɔ ū, wà wa zaakinɔ séeme. ¹⁹Kè aṣ kà Yusufu be kp̄eɛle, aṣ s̄ à begwari pizi aṣ bè: ²⁰Maree, n yā nna! Wa m̄ wà blewɛɛ lú kè yā káaku. ²¹Kè wa ka guu kè wé iin, wa wa sàkinɔ p̄oro, ben wa baade a ɔɔ è a sàki lén papana. Ben wa su ɔɔ p̄io wa ɔz̄i. ²²Wa m̄ ɔɔ pānde le wà ble pānde lúo. Wá d̄s gbɛ kè ɔɔ p̄i dà wa sàkinɔ guuro. ²³Begwari pì bè: Àton bídi kero, àton vīa kero. A Luda, a de Luda bé à ɔɔ p̄i dàare a sàkinɔ guu. A ɔɔ ma kii lè. Ben à Simɛɔ b̄ónne. ²⁴Begwari pì ḡɛño Yusufu ua guu, à í kp̄amma aṣ zú oo, ben à s̄ɛ kp̄à n zaakinɔ. ²⁵Ben aṣ pɔ kè aṣé Yusufu gbaa pì yā kèke ai àḡo gá su fāantɛ, zaake aṣ m̄ mà wéé pɔ ble à beme.

²⁶Kè Yusufu sù be, aõ à gbà pò kè aõ m̀ò p̀nò aõ dàe t̀òte à ae. ²⁷À ní aafia gbèka, ben à bè: A de zikūna kè a à yā ò pì gbāaó? À kú wèndios? ²⁸Aõ wèàla wà bè: Wa de n zòbleri gbāa à kuu ai tia. Ben aõ kùene wà ae pèe t̀òtea. ²⁹Yusufu wée sè à a dāaro dadōnkōde Beyāmi gwà à bè: A dāaro kè a à yā òmèe p̀n yèó? Ben à bè Beyāmine: Luda aubarika dangu. ³⁰Kè à a dāaro gwà, à p̀ò kè nna bíta à yezi à ó d̀ò, ben à gè kpétu kpakpaa, à ó d̀ò gwe. ³¹Kè à uu p̀pi, ben à b̀ò à a zīnda kù à bè wà m̀ó p̀bleeo.

³²Wà p̀blee diene ado, aõ p̀ó s̀ó adona, Iyipiti kè aõ kúono p̀ó adona d̀ò, zaake Iyipitino è p̀ó ble k̀n Eberunoro ašè kakōañyoro. ³³Wà ní vèevèe à ae ní sáakeea, zaa daudua ai ní gbè zāaa, ben aõ lé àe wà k̀ó gwàgwa. ³⁴Ben wà p̀blee kè kú Yusufu ae kpàateteñne. Beyāmi p̀ó bíta de gbè kpaaano p̀óla leo s̀òro. Ben aõ p̀ó blè aõ í m̀i k̀n Yusufuo ai wà kà.

Kondogi togo dana sàkin

44 ¹Yusufu bè a begwarine: Ñ blewèe káka gbè p̀nòne ní sàkin pa lán ašé f̀ó wà sé nà. Ñ baade ó dane a sàki lén ²ñ ma kondogi togo sé ñ da ní dāaro sàkin k̀n à blewèe óo. Ben à kè lán Yusufu òne nà. ³Kè guu d̀ò g̀ó, wà ní gbáe k̀n ní zaakino. ⁴Ai ašg̀ó gá ká zà, ben Yusufu bè a begwarine: Ñ fèe ñ pèeñzi. Tó n ní lé, ñ ní la ñ be b̀yānzin aõ f̀ia b̀òme à zaaao à maaa gèe ùzi? ⁵B̀yānzin aõ ma togoo kè meè í mio mà m̀aso keo sè kpāii? Ñ oñne kè aõ yā zaaa kè.

⁶Kè à ní lé, à yā p̀i òñne, ⁷ben aõ wèàla wà bè: Maree, à kè dia ní ò lee? Kúku! Wam̀wa n zòblerino, weè yā beee taka kero. ⁸Ó kè wá è yā wa sàkin lé guu, wée eara wa suonne b̀ona zaa Kanaaroo? Wé f̀ó wà kondogi ke vura sé kpāi n dii beó? ⁹Maree, wa gbè kè ní è à kiia, adee gà, wa p̀ingi wé g̀ó n z̀òno ù. ¹⁰À bè: T̀ò, à ke lán á ò nà. Gbè kè wà è à kiia é g̀ó ma z̀ò ùme, a gbè kpaaano é g̀ó taari sai. ¹¹Ben aõ baade a sàki p̀ita à p̀oro g̀ó. ¹²Ben begwari p̀i ní sàkin gwàgwa. À nà ní v̀ii p̀ó ai à g̀aa à k̀ao ní dāaro p̀ó, ben à togoo p̀i è Beyāmi p̀ó guu. ¹³Aõ ní utano gà wà k̀kè, ben aõ baade a asoo ỳi a zaakine aõ eara wà gè wéte guu. ¹⁴Kè Yuda k̀n a gbèno kà Yusufu be, aõ à lè gwe, ben aõ kùe à ae t̀òtea. ¹⁵À bèñne: B̀yānzin á kè lezi? Á d̀ó kè ma taka è m̀aso keroo? ¹⁶Yuda wèàla à bè: Dii, wé benne diame? Á yàke ona v̀iro. Wé ke dia wà wa zīnda b̀o yān? Luda bé à b̀ò wa taaria. Dii, wa g̀ó n z̀òno ù kè, wapino k̀n gbè kè wà togoo p̀i è à kiiao. ¹⁷Ben Yusufu bè: Kai! Mé f̀ó mà beee kero. Gbè kè wà togoo p̀i èa bé eé g̀ó ma z̀ò ù, a gbè kpaaano é eara à tá a de kiia aafia.

Yuda wéekena Yusufua Beyāmine

¹⁸Ben Yuda s̀òzi à bè: N yā nna dii! Ñ t̀ó mam̀oma n zòbleri mà yā onne. Ñton p̀ó f̀emaziro dii, zaake ní sáa k̀n Fili'aunaome. ¹⁹Dii, n wa la yā t̀ó wà de v̀i ke dāaro. ²⁰Ben wa bè wa de zi kù, bens̀ó wa dāaro kuu d̀ò, wa

de à ì a zikū guume. Né pì v̄ii dadõnkõdee gà, àmbe à ḡõ ado, ben wa de pì yezi maamaa. ²¹N̄ ò wamowa n zòblerinone wà à sé wà m̄sonne le ñ wée siàle. ²²Dii, wa bènne né pì é f̄õ à a de tóro. Tó à à tò, de pì é game. ²³Ben n bèwe, tó wée m̄õ k̄õn wa dāaro p̄ioro, wé wée sik̄lero. ²⁴Kè wa ta wa de kiia, wa n yā òne. ²⁵Ben wa de pì bè wà eara wà gá blewée lú f̄éte d̄o. ²⁶Wa bè, tó èe ke wa dāaro kúwao baasiro, wé f̄õ wà gáro, zaake tó à kúwaoro, wa wée é sik̄lero. ²⁷Ben wa de bèwe, wá d̄õ kè a naõ né ì mèn plaa. ²⁸Kè à doo b̄ò à be, èe à e d̄oro ai gb̄aa. À bè n̄òb̄o p̄asi bé à à sò. ²⁹À bè tó wa né beee siawa, ben yā zaaa à lè, lán a zi k̄ù nà, wé tó à tá miran k̄õn p̄osiaaome. ³⁰Tia sa, tó ma ta ma de kiia, ben à né pì kúwaoro, eé game, zaake à p̄oɔ nàame. ³¹Tó wa dee e né pì e wa téro, eé tá miran a zikū guu k̄õn p̄osiaaome. ³²Ma a z̄inda kpà ma dea né pì ḡee ùme, ma bè tó méé suonero, mé ḡõ à taaridee ù ai ma w̄endi lén. ³³Dii, n yā nna! Ñ tó mà ḡõ n z̄ò ù né pì ḡee ù, le à tá k̄õn a v̄iino. ³⁴Tó èe ke k̄õn né p̄ioro, mé f̄õ mà tá ma de kiiaro. Ñton tó mà yā zaaa kè eé ma de lee ero.

Yusufu z̄inda t̄õkēna a v̄iino

45 ¹Yusufu e f̄õ à a z̄inda k̄ù a ìba kè āõ kú gweeno aez̄i d̄oro, ben à p̄utà à bè: Am̄oà kè á kú k̄en̄o, à b̄oɔ a p̄ingi! Kè gb̄ēkee kú gwe d̄oro, ben à a z̄inda t̄õkè a v̄iino sa. ²Èe ɔɔ d̄o gb̄āngbān ai Iyipitino mà, ben Fili'auna bedeen̄o à baaru mà. ³Ben à bè a gb̄e p̄ino: Yusufun ma ù. Ma de kuu ai tiaɔ? Ben sw̄è k̄ēngu, āoɔe f̄õ wà wèàlaro. ⁴Ben Yusufu bèñe: À s̄omazi. Kè āõ s̄õzi, ben à bè: Mámbe a dāaro Yusufu kè á yà wà s̄uo Iyipiti kè ù. ⁵Tia sa àton tó a n̄õse yakaro. Àton p̄o f̄e ma yana yā musuro, zaake gb̄en̄o misina yānz̄in Luda ma z̄i a āe k̄èzi. ⁶Dekaa kana b̄usun kè w̄è plaadeen̄ yè. Weé bú baro weé p̄ó k̄ero ai w̄è ɔ̄oro. ⁷Ludaa tó ma d̄are āe le wa borii b̄o aafia anduna guu, mà a mì sí maamaa. ⁸Èe ke ámbe a ma z̄i k̄ero, Ludame. À ma die Fili'auna lédammari ù, à begwari ù, Iyipiti gu p̄ingi gb̄ēsi ù. ⁹À ke kpakpaa, à gá wa de kiia à one à né Yusufu bè Luda a die Iyipiti b̄usu gb̄āadee ù. À su ma kiia kè ḡõ. ¹⁰Àḡõ kúmao k̄i à v̄ee Gos̄e b̄usun k̄õn a néno k̄õn a dion̄o k̄õn a s̄āno k̄õn a bl̄en̄o k̄õn a z̄un̄o k̄õn p̄ó kè à v̄iino p̄ingi. ¹¹Mé à gwa kè, zaake dekaa éḡõ kuu ai w̄è ɔ̄oro d̄ome. Tó lenlo, àpi k̄õn a bedeen̄o k̄õn p̄ó kè à v̄iino é kaate p̄ingi. ¹²Apino k̄õn Beyāmio, á è w̄éeo kè mam̄oma Yusufu mámbe méé yā ooare. ¹³À bèe kè má v̄i Iyipiti kè yā o ma dene k̄õn p̄ó kè á èo p̄ingi. À gá à suo kè kpakpaa. ¹⁴À v̄i à lògo a dāaro Beyāmi waa à ɔɔ d̄ò, ben Beyāmi ml̄èa à ɔɔ d̄ò se. ¹⁵Ben à lé p̄èpe a v̄iino a ní p̄ingi k̄õn ɔɔ d̄o. Beee gbera a v̄iino yā òo.

¹⁶Kè Yusufu v̄iino m̄ona baaru kà Fili'auna be, à k̄ene nna k̄õn a ìban̄o. ¹⁷Ben à bè Yusufune: Ñ o n v̄iino āõ ní asoo yi ní zaakin̄one āõ f̄ee wà gá Kanaa, ¹⁸āõ ní de sé k̄õn n bedeen̄o āõ suñyo ma kiia kè. Mé Iyipiti b̄usu gu maaa kpám̄ma āḡõ nnaa maa. ¹⁹Ñ on̄ne d̄o āõ Iyipiti z̄ugoron̄o sé ní

né féteno kōn ń nɔgbēno yānzi, aō ń de sé wà suo. ²⁰Aōton laasuu lé pɔ kè aōé tó gweenɔro, zaake Iqipiti gu maaa é gō ń pɔ ũme.

²¹Ben Isaraili né pìnɔ kè le. Yusufu zùgorono kpámma lán Fili'auna ò nà. À zé kūsāe kèñne do. ²²À ń gbá uta isino ń píngi, ben à Beyāmi gbà kondogi ɔ mèn wàa do kpé basɔɔro kōn uta isino mèn sɔɔro. ²³À Iqipiti pɔ maaano kpàsā a dené zaaki aso kuri kōn blewɛo kōn pɔbleeo zaaki aso kuri a de zé kūsāe ũ. ²⁴Kè à ń gbáe à bè: Àton swèe ke zénlo! Ben aō tà.

²⁵Aō bò Iqipiti, ben aō kà Kanaa b̀sun ń de Yakubu kiia. ²⁶Aō bène: Yusufu kú ẁndio ai tia, àmbe Iqipiti b̀su gbēnsi ũ. Ben Yakubu kè sàii, èe síro. ²⁷Ben aō yā kè Yusufu òñne òne píngi. Kè Isaraili zùgoro kè Yusufu gbàre à a séno è, ben à laasuu kè do sa, ²⁸ben à bè: Kèkii mò! Ma né Yusufu kú ẁndio ai tia. Mé gá mà wée siàle le má kpé mà ga.

Yakubu tana Iqipiti kōn a néno

46 ¹Isaraili dà zén kōn pɔ kè a vīino píngi. Kè à kà Beseba, à saa ò a de Isaaku Luda. ²Ben Luda b̀ à m̀zi wéegupu'ena guu gwāāvī à bè: Yakubu! Yakubu! À wèla à bè: Maè kè! ³Ben à bè: Mámbe Luda ũ, n de Luda. Nton bídi ke Iqipiti gana yā musuro, zaake gwen mé n borii kaaran maamaa. ⁴Mé gányo Iqipiti mà eara mà su kōn n boriino. Yusufu gbádaan né gan.

⁵Ben Yakubu fèe Beseba. À néno à dà zùgoro kè Fili'auna gbàre wà à séno guu kōn ń néno kōn ń naɔno. ⁶Aō ń p̀kàdeeno kōn auziki kè aō è Kanaa b̀su guuno sèe wà tào Iqipiti. ⁷Yakubu tà gwe kōn a négōgbēno kōn a néno gbēno kōn a diono ń píngi. ⁸Isaraili kè aō tà Iqipitino tónon yè, Yakubu kōn a boriino.

Yakubu daudu Rubeni. ⁹Rubeni négōgbēnon Anɔku, Palu, Ezerɔnu kōn Kaamio ũ. ¹⁰Simeɔ négōgbēnon Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kōn Saulu kè à à ì kōn Kanaa nɔgbēoo ũ. ¹¹Levi négōgbēnon Gesɔnu, Koa kōn Merario ũ. ¹²Yuda négōgbēnon Ee, Ona, Sela, Perezi kōn Zerao ũ, m̀de Ee kōn Onao gà Kanaame. Perezi négōgbēnon Ezerɔnu kōn Amuluo ũ. ¹³Isaka négōgbēnon Tola, Pua, Yasubu kōn Simirɔnuo ũ. ¹⁴Zebuluni négōgbēnon Seredi, Elɔni kōn Yalelio ũ. ¹⁵Négōgbē kè Lea ń í kōn Yakubuo Mesɔptamianon gwe. Àmbe à a néno gbē Dina ì do. Aō borii pìnɔ ń píngi gōn baaakuri awe'e'agōme.

¹⁶Gada négōgbēnon Zefō, Agi, Suni, Ezebō, Eri, Arodi kōn Arelio ũ. ¹⁷Asa négōgbēnon Imina, Isiva, Isivi kōn Beriao ũ kōn ń dàre Serao. Beria négōgbēnon Eberu kōn Malakielio ũ. ¹⁸Labā bé à Zilipa kpà Leaa. Borii kè Zilipa kè kōn Yakubuon gwe. Aō gōn gēro aweedome.

¹⁹Yakubu naō Raseli négōgbēnon Yusufu kōn Beyāmio ũ. ²⁰Yusufu Manase kōn Eflaimuo ì Iqipiti kōn a naō Asena, Eliɔpɔli sa'ori Potifera néo. ²¹Beyāmi négōgbēnon Bela, Beke, Asabeli, Gera, Naama, Ehi, Rosu,

Mupimu, Upimu kɔn Adao ũ. ²²Borii kè Raseli kè kɔn Yakubuonɔn gwe. Aɔ gɔɔn gẽro dosaime.

²³Dani nẽgɔgbẽ Usimu. ²⁴Nafatali nẽgɔgbẽnɔn Yazieli, Guni, Yeze kɔn Silemuo ũ. ²⁵Labā bẽ à Bila kpà Raselia. Borii kè Bila kè kɔn Yakubuonɔn gwe. Aɔ gɔɔn swẽplaaɛ.

²⁶Yakubu borii kè aɔ tãnyo Igitinɔn gwe. Aɔ gɔɔn baaagɔ awẽswẽedome à né naɔɔnɔn baasi. ²⁷Kè Yusufo né ì Igititi gɔɔn plaa, ben Yakubu borii kè aɔ tã gweenɔ kè gɔɔn baaagɔ akuri.

²⁸Yakubu Yuda zĩ à dɔnɛ æ Yusufo kiia, le à Gosẽ bũsu zé ɔɔɔnɛ. Kè aɔ kà gwe, ²⁹ben Yusufo gè à sɔgoron à gàa da a dele gwe. Kè à à lè, à mlèa à ɔɔ dɔ gikena. ³⁰Ben Isaraili bẽ Yusufo: Lán ma wẽe sɔnle nà má è n kú wẽndio, gaa é fɔ à ma sé sa.

³¹Yusufo bẽ a vĩnɔnɛ kɔn a de bẽdeenɔ: Mé gá mà o Fili'aunane ma vĩnɔ kɔn ma de bẽdee kè aɔ kú Kanaa bũsunɔ sù ma kiia. ³²Mé onɛ kè sãdãrinɔn a ũ, á ɔkãdeenɔ vĩ, ben a mɔ kɔn a sãanɔ kɔn a blènɔ kɔn a zùnɔ kɔn ɔ kè á vĩnɔ píngi. ³³Tó Fili'auna a sisi, ben à a la bɔ zĩn eè ke, ³⁴à onɛ à be á ɔkãdedeenɔ ũ zaa a gɔkparekeguro ai kɔn a gbãao lán a dezinɔ bà. Tó á ònɛ le, é e à vèe Gosẽ bũsun, zaake Igititinɔ è kakɔa kɔn sãdãrinɔro.

Isarailino vèena Igititi

47 ¹Yusufo gàa à yã ò Fili'aunane à bè: Ma vĩnɔ bò Kanaa bũsun kɔn n sãanɔ kɔn n blènɔ kɔn n zùnɔ kɔn ɔ kè aɔ vĩnɔ píngi, aɔ mò Gosẽ bũsun. ²Ben à a vĩnɔ sè gɔɔn ɔɔro à n ɔɔa Fili'aunane. ³Fili'auna n lã à bè: Bɔ zĩn eè ke? Aɔ wèla wà bè: Wamɔwa n zɔblerinɔ, sãdãrinɔn wa ũ lán wa dezinɔ bà. ⁴Ben aɔ bènɛ: Wa mɔ vèe bũsun kè guro plaame, zaake dekaa kú Kanaa bũsun maamaa, sè kuu kè wa sãanɔ blero. Wamɔwa n zɔblerinɔ, n wa gba zé wà vèe Gosẽ bũsun. ⁵Ben Fili'auna bẽ Yusufo: Lán n de kɔn n vĩnɔ sù n kiia nà, ⁶n n káe Igititi gu maaan. Aɔ vèe Gosẽ bũsun. Tó làakarideenɔ kú n té, n ma ɔnɔ nañne n ɔzĩ.

⁷Ben Yusufo a de Yakubu sè à gàa à ɔɔa Fili'aunane. Ben Yakubu sa maa ònɛ. ⁸Fili'auna à là à bè: N ka wènn gbaa? ⁹A wèla à bè: Ma kuuna anduna guu wè baswẽedo akurideen yè. Ma wè e ká ma dezinɔ ɔ ũro, ben à yã'amma vĩ. ¹⁰À sa maa ò Fili'aunane ɔ, ben à bò à kiia.

¹¹Yusufo a de kɔn a vĩnɔ kàe Igititi bũsu gu maaan, à n gbá bũsu kè Ramese de à wétɛdaa ũ lán Fili'auna ò nà. ¹²Yusufo blewẽ kpà a dea kɔn a vĩnɔ kɔn a de bẽdeenɔ n píngi ua kɔn uao n pari lén.

Dekaa gbãakũna

¹³Dekaa kè gbãa, blewẽ kú gukearo. Igititinɔ kɔn Kanaanɔ gbãaa yàa. ¹⁴Wèe blewẽ luu, ben Yusufo ɔ kè kú Igititi kɔn Kanao sè píngi à tào Fili'auna be. ¹⁵Kè Igititinɔ kɔn Kanaanɔ ɔ yàa, Igititinɔ mò Yusufo kiia

ń pínɡi aǎ bè: Ɔɔ kuu dɔro. Ɔ̀ wa gba blewɛɛ. Ɔ̀nton tó wà ga n wáaro. 16 YusuƆu bɛ̀: Lán ɔɔ kuuro nà, à mɔ́ kɔ́n a pɔ́kãdeencɔ, mé blewɛɛ kpáawa à musu. 17 Ben aǎ mɔ́ YusuƆufunɛ kɔ́n pɔ́kãdeencɔ, ben à blewɛɛ kpámma sɔ́nɔ kɔ́n sãancɔ kɔ́n blèncɔ kɔ́n zùncɔ kɔ́n zaakinɔ musu. Wɛ̀ beea à blewɛɛ kpámma ń pɔ́kãdeencɔ musume.

18 Kè wɛ̀ beee gɛ̀tɛ, ben aǎ mɔ́ à kiia à wɛ̀ làa wà bèncɛ: Dii, wé fɔ́ wà yãke utennero. Ɔɔ yãa, ben wa pɔ́kãdeencɔ gɔ́ n pɔ́ ũ. Pókee e gɔ́ wà kpámmaro, wapincɔ kɔ́n wa buraancɔ baasiro. 19 Ɔ̀nton tó wà ga n wáa kɔ́n wa buraancɔro. Ɔ̀ wa lú kɔ́n wa buraancɔ ñ fía bo kɔ́n blewɛɛo wà gɔ́ Fili'auna zɔ́ncɔ ũ, wapincɔ kɔ́n wa buraancɔ. Ɔ̀ wa gba blewɛɛ le wàton garo wàgɔ́ kuu, le dɔ́ wa buraancɔ tón gɔ́ taagaa ũro. 20 Ben YusuƆu Iɡipiti buraancɔ lù Fili'aunane pínɡi, zaake Iɡipitincɔ baade a buraa yà, kè nɔaa ń kú gbãa yãanzi, ben bùsu gɔ́ Fili'auna pɔ́ ũ. 21 YusuƆu Iɡipitincɔ sɔ́ zɔ́ncɔ ũ ń pínɡi zaa ń bùsu lén kè gana à lé kãa. 22 Mɔ́de èe sa'orincɔ buraancɔ lúro, zaake Fili'auna diè àgɔ́ blewɛɛ kpámma gurɔ sãnda pínɡi. Lán aǎ kú kɔ́n blewɛɛ kè Fili'auna è kpámmao nà, aǎɔe ń buraancɔ yáro.

23 Ben YusuƆu bè gbɛ̀ncɛ: Ma a lu kɔ́n a buraancɔ sa, a gɔ́ Fili'auna pɔ́ ũ. Blewɛɛn yè. À gá à tɔ́. 24 Pɔ́kɛgurɔ àgae à leo sɔ́rode kpá Fili'aunaa, à kpaa é gɔ́are blewɛɛ ũ kɔ́n pɔ́bleeo. Agae beee ble kɔ́n a néncɔ kɔ́n a bɛ̀deencɔ a pínɡi. 25 Ben aǎ bè: N wa m̀ sɔ́. Ɔ̀ tó wà n pɔ́nnaa e dii, wà gɔ́ Fili'auna zɔ́ncɔ ũ. 26 Ben YusuƆu yã diè Iɡipiti à bè, burapɔ́ leo sɔ́rodee égɔ́ de Fili'auna pɔ́ ũ. Yã p̀ kuu ai kɔ́n a gbãao. Sa'orincɔ bùsu bé èe gɔ́ Fili'auna pɔ́ ũro ado.

Yakubu wéekena zãa

27 Isarailincɔ kú Gosɛ̀ bùsun zaa Iɡipiti. Aǎ ń zĩnda tɔ́tɛ vĩ gwe, ben aǎ né ì wà kàara maamaa. 28 Yakubu kè wɛ̀ gɛ̀ro awɛɛplaa Iɡipiti, à wɛ̀ pínɡipínɡi baswɛɛplaa awɛɛswɛɛplaame. 29 Kè à kà gana, à a né YusuƆu sisi, ben à bèncɛ: N yã nna! Tó ma n pɔ́nnaa è, ñ n ɔɔ da ma gbáda gbáru ñ gbɛ̀ke kɔ́n náaneo yã keme. Ɔ̀nton ñ ma vĩ Iɡipitiro. 30 Tó ma ka ma dezinɔla, ñ ma sé ñ ñ bɔ́mao Iɡipiti kè ñ ma vĩ ma dezi p̀ncɔ mirawɛɛn. Ben YusuƆu bèncɛ: Mé yã kè ń ò kenne. 31 Ben Yakubu bè: Ɔ̀ la dame. Kè à la dàne, ben Yakubu gbãa è a gòà à dɔ́nzi kè.

Yakubu Ɛflaimu kɔ́n Manaseo diena a zĩnda néncɔ ũ

48 1 Gurɔ plaaa gbera wà ò YusuƆufunɛ à dee e gyãa kee, ben à a né gɔ́ncɔ plaaancɔ Manase kɔ́n Ɛflaimuo sɛ̀ è gaańyo. 2 Kè wà ò Yakubunɛ à né YusuƆu mɔ́ à gwa, à aĩa kè à fɛ̀ è à vɛ̀ è a gádo musu. 3 À bè YusuƆufunɛ: Luda Gbãapingide b̀ ò m̀mazi zaa Luzu, Kanaa bùsun à aubarika dàmagu 4 à bèncɛ é tó mà né i maamaa, é ma kaara mà gɔ́ boriincɔ dezi ũ, é bùsu p̀ kpá ma boriincɔ ma gbera ń pɔ́ ũ ai gurɔ pínɡi. 5 Tia sa né gɔ́ncɔ plaaa kè n ń í Iɡipiti ai màgɔ́ mɔ́ n kiianɔ ma p̀ncɛ.

Eflaimu kɔ̄n Manaseo gɔ̄ ma néno ũ lán Rubeni kɔ̄n Simeɔo de nà. ⁶Né kè né ní i ní gberaano bé weégɔ̄ de n pɔ̄ ũ, aɔ́é ní túbí e ní viĩno kiia. ⁷Zaake kè mée suu kɔ̄n Mesɔɔɔtamiao, n da Raseli gà zén Eflata kè wè be tia Betelemu lézi zaa Kanaa bùsun, ben ma à viĩ zén gwe.

⁸Ben Isaraili Yusufu néno gwà à bè: Dénɔn gwee? ⁹À bè a dene: Né kè Luda ma gba kèno gwe. Ben Isaraili bè: Ñ mɔ́nyo ma kiia mà sa'ole kéne. ¹⁰Zikù Isaraili wée bùsa èe guu ee maaro, ben Yusufu sòzi kɔ̄n né pìnɔ. Isaraili lé pèpèma à ní kpá a kùla, ¹¹ben à bè Yusufune: Mée kpákpaa yā mà wée sinle doro, ben Ludaa tò ma n e kɔ̄n n néno dɔ.

¹²Yusufu ní gú a de gbála, ben à kùene à a ae pèe. ¹³Ben Yusufu a néno kù ní plaa ní píngi. À Eflaimu kù kɔ̄n ɔplao Yakubu ɔzɛzi, ben à Manase kù a ɔzɛzi Yakubu ɔplaazi, ben à sòzi kɔ̄n né pìnɔ. ¹⁴Ben Yakubu a ɔɔ pàkòla à a ɔplaa nà Eflaimu kè de dāaro ũu mià à a ɔzɛ nà Manase kè de daudu ũu mià. ¹⁵Ben à sa'ole kè Yusufune à bè:

Luda kè ma dezinɔ Ibraĩ
kɔ̄n Isaakuo taa òo,
Luda kè dɔme ae
ma kuuna guu ai kɔ̄n a gbāao,

¹⁶à Malaika kè ma bo à zaaan píngi,
à aubarika da né kèkiinɔn,
à tó wàgɔ̄ ní sísi ma tɔa,
kɔ̄n ma dezinɔ Ibraĩ kɔ̄n Isaakuo tɔo,
à tó aɔgɔ̄ kɔ̄ maamaa anduna guu.

¹⁷Kè Yusufu è a de a ɔplaa nà Eflaimu mià, èe kene nnaro. À a de ɔɔ kù le à gu Eflaimu mià à na Manase pɔa ¹⁸à bè: Lenlo Baa, gbè kèkii bé à daudu ũ. Ñ n ɔplaa na à mià. ¹⁹Ben à de gi à bè: Má dɔ ma né, má dɔ. Àpi sɔ́ eé gɔ̄ borii ũ, eégɔ̄ bíta, mɔde à dāaro bíta égɔ̄ deàla, à borii égɔ̄ pari. ²⁰Zi beee à sa'ole kène à bè:

Isarailinɔ é sa maaa okɔne kɔ̄n a tɔo
aɔ́é be Luda tó ñ gɔ̄
lán Eflaimu kɔ̄n Manaseo bà.

Leme à Eflaimu dɔ Manasene ae le.

²¹Ben Isaraili bè Yusufune: Ma ka gana, mɔde Luda égɔ̄ kúao, eé ɛara à táao a dezinɔ bùsun. ²²Sekemu bùsu maaa kè má sì Amɔrinɔa kɔ̄n ma fēdaao kɔ̄n ma sáo, ma n gba, mmɔn kè ní de n viĩnɔla.

Yakubu sa'olekena a nénoe

49 ¹Yakubu a néno sísi, ben à bè:
À kɔ̄ kakɔa

mà yā kè eé a le ziakpɛe zĩ oare.

²À kɔ̄ kakɔa ma néno à swā kpá,
à a de Isaraili yā ma.

3 Rubeni ma daudu ma gbāaa,
 ma kana gɔ́ lézì né káaku,
 n bèe deńla kɔ́n n gbāaa.

4 N̄ pāsī lán ísɔ́ bà,
 mɔ́de négɔ́ deńlaro,
 zaake n didi n da n de gádoa,
 n dae kɔ́n ma nɔ́nɔ́ dokeo.

5 Simeɔ́ kɔ́n Levio bé wà kɔ́ gbēnɔ́ ũ,
 aɔ́ pāsī kɔ́n fēdaao.

6 Ma lé kú aɔ́ kakɔ́ana guuro,
 ma baka kú aɔ́ yāgɔ́gɔ́na guuro,
 zaake aɔ́ gbēnɔ́ dède pɔ́fē guu,
 aɔ́ zù gbátíkyaɔ́ zòzò lán aɔ́ yezi nà.

7 Luda láari zímma n̄ pɔ́fē bíta yānzi,
 à lé keńne n̄ pāsike yānzi.
 Mé n̄ kékɔ́a Yakubu boriinɔ́ té,
 mé n̄ boriinɔ́ fāakɔ́a Isarailinɔ́ guu.

8 Yuda, n gbēnɔ́ é n tó kpá.
 Né n ibeenɔ́ kú n̄ waaa,
 n de néɔ́ é kúenne.

9 Yuda de lán músu bà,
 ma né pì è su kɔ́n tofekao.
 È gáe è dae a tòn.
 dé bé é fɔ́ à à fεεε?

10 Kpata é gu Yudalaro,
 à boriinɔ́ bé weégɔ́ gò kúna
 ai Silo gá mɔ́,
 bori píngi é m̀ siene.

11 Eé a zaaki dɔ́ geepi lía,
 eé a zaakine yi geepi lí maaaa.
 Geepiwēe égɔ́ dizime
 eé a pɔ́kāsāaɔ́ pípíio
 eé a uta pípí kɔ́n geepi'io.

12 Geepiwēe é à wée tēa kú,
 zwii é a swaa pura kú.

13 Zebuluni égɔ́ kú ísíaa sae,
 à bùsu égɔ́ de góro'itenɔ́ bàdɔ́kii ũ,
 à bùsu lé é ze Sidɔ́.

- 14 Isaka de lán zaaki gbāaa
kè daena aso mèn plaaa dagura bà.
15 Tó à boriino è ní kámmabokii maa,
bensō aṣ̀ b̀usu p̀ì v̄ēena nna,
aṣ̀é nae asosenane wà z̀òz̄ii ke.
- 16 Dani é a gbēno b̀o yān
Isaraili boriino doke ū.
17 Dani égō de lán mlè kè kú zé sae bà,
lán pitigoo kè kú zéwewe guu bà.
È sō lé a gbáa,
le gbē kè di à musu léa a kpeegānda.
18 Dii, mēè wée do n misinazi.
- 19 Gada sō, z̀ikpeeno é siṅgu,
m̀ode aṣ̀é léa ní gbē zāadeenɔa.
- 20 Asa blewēe égō ǹosi v̄i,
p̀oblee kè à blena nna ḱinanɔnen eé kpá.
- 21 Nafatali de lán gbēe lí
kè è g̀à maaano kee bà.
- 22 Yusufu de lán lí né'iri
kè kú bia sae bà,
à g̀ano è poro à da g̀ula.
- 23 Kàzurino é íbetē kpáo,
aṣ̀é péa k̄on k̀ào.
- 24 Éégō a sá k̄una degena sai
Yakubu Luda Gbāabitade ḡaz̄i,
à ɔ gbāaa égō wāa
Isarailino Gbèsi kè è d̄one ae yānzi.
- 25 N de Luda é d̄onle,
Gbāapingide é aubarika dangu
k̄on lou'i kè è b̀o musuo,
k̄on aubarika kè kaena t̄ɔɔte ḡiz̄io,
le n n̄ɔɔn̄o k̄on n p̄ɔn̄o ḡō de nédandeenɔ ū.
- 26 Sa'ole kè n de k̄ennēe
de ma dezino p̄ola,
à bíta de kp̄ii ziinola.
Luda tó aubarika k̄en̄o ḡō Yusufu mià,
gbē kè wà diē adona a gbēno té musu.

27 Beyāmi de lán lewan pāsī bà,
 èè léε gbēncɔ kɔngɔ
 èè ní pɔncɔ kpaate uusie.

28 Isaraili bori mèn kuri awεεplaaanɔn gwe ní píngi. Sa'ole kè aɔ dee kènnen gwe baade kɔn a pɔo.

Yakubu ga kɔn à vīinao

29 Ben à bèñne: Tó ma anduna tò, à ma vīi ma dezincɔ gbèwεε kè kú Iti bori εflɔnu buraa guu. 30 Gbèwεε pì kú Makpelame, Mamare ɔfāntēbɔε kpa Kanaa būsun, buraa kè Ibrai lù Iti bori εflɔnu mirawεε ũ. 31 Gwen wà Ibrai kɔn a naɔ Sarao vīin. Gwen wà Isaaku kɔn a naɔ Rebekao vīin. Gwen ma Lea vīin. 32 Wà buraa pì kɔn a gbèwεεo lù Itincame. 33 Kè Yakubu lé die a nénɔne à yàa, à èara à dàε, ben à gà.

50 1 Yusufu kùsi a dea à ɔc dɔ à musu à lé pèpεa. 2 Ben à ò a zíkεri ēzēdeenɔne aɔ ēzē kè è tó gè vāroo máma a de gèa. Ben aɔc màma Isaraili gèa 3 ai gurɔ baplaa le àton yai kūro yānzi, zaake len Iyipitincɔ è ke le, ben aɔ à gè ɔc dɔ gurɔ baaagɔ akuri. 4 Kè aɔ à gè ɔc dɔ wà yàa, Yusufu bè Fili'auna bedeenɔne: A yā nna! Tó ma a pɔnnaa è, à omε Fili'aunang à be: 5 Kè ma dee e gaa, à tò ma la dàne à bè mà a vīi mirawεε kè à yɔ a zīnda pɔ ũ Kanaa būsun. Ñ ma gba zé mà gá mà a de vīi sa, mé liara mà su. 6 Ben Fili'auna bène: Ñ gá ñ n de vīi, zaake à tò n la dàare.

7 Kè Yusufu e gaa a de vīi, Fili'auna ìbanɔ kɔn a be gbēnsincɔ kɔn Iyipiti būsɔ gbāadeencɔ gāao ní píngi. 8 Yusufu bedeenɔ kɔn a vīincɔ kɔn a de bedeenɔ gāao ní píngi dɔ. Aɔ né fétenɔ kɔn ní sāanɔ kɔn ní blèncɔ kɔn ní zùnɔ bé wà gɔ̃ Gosē būsun nítéε. 9 Sɔgoronɔ kɔn sɔdeenɔ gāao dɔ. Gbē kè aɔ gāa zene pincɔ pari maamaa. 10 Kè aɔ kà Atada blewεεgbēkiia Yoda baa, gwen aɔ wii gbāaa lèn ai, aɔ gè ɔc dɔ maamaa, ben Yusufu a de sósobi kè ai gurɔ sweεplaa. 11 Kè Kanaa būsudeencɔ è lán wèε gè keε nà Atada blewεεgbēkiia, ben aɔ bè: Iyipitincɔ gèkena bítan yè. Beee yānzi wà tɔ kpà Yoda baa guu pīne Abeli Iyipiti.

12 Len Yakubu nénɔc kè le lán à òñne nà. 13 Aɔ à gè sè wà gāao Kanaa būsun, ben aɔ à vīi Makpela bura gbèwεε kè Ibrai lù Iti bori εflɔnu mirawεε ũu guu Mamare ɔfāntēbɔε kpa. 14 Kè Yusufu a de vīi à yàa, à liara à tà Iyipiti kɔn a vīincɔ kɔn gbē kè aɔ gāa zene à de gè vīincɔ ní píngi.

Yusufu náanekpana a vīincɔ

15 Kè Yusufu vīincɔ è ní de gà, ben aɔ bè: Tó Yusufu íbete kpàwao, ben à yezi à à zaa kè wá kènε píngi fīa bowe sɔ né? 16 Ben aɔ lékpāsā kènε wà bè: Le n dee kpé à ga à bè 17 wà onne ñ wa taari kɔn wa durun-o kēwe, zaake à zaaan wá kènne. N yā nna! Ñ wa taarinɔ kēwe. N de Luda zòblerinɔn wa ũ. Kè wà yā pì ò Yusufunε, ben à ɔc dɔ. 18 Ben à vīincɔ mò

a kiia aṣ kùe à aezĩ aṣ bè: N zòṅṅṅ wa ũ. ¹⁹Ben Yusufu bèñne: Àton vĩa kero. Luda ma ũs? ²⁰Á yezi à à zaaa keme yã, ben Luda lie à maaa ũ, le à e à gbẽṅṅ mì sí pari lán èe kee nà tia. ²¹Àton vĩa kero. Mé a gwa kṅṅ a nẽṅṅ. Ben à náane kpámma à ní làakari kpàe.

Yusufu gana

²²Yusufu kú Iyipiti kṅṅ a de bedeenṅ ai à kà wè basṅṅ akuri. ²³À wée sù Eflaimu swākpeenṅ, ben à wée sù Manase né Maki nẽṅṅ dṅ. ²⁴Ben Yusufu bè a gbẽṅṅ: Ma ka gana. Luda bé eé mó dṅale à bṅao bṅsu kèn à gáao bṅsu kè à à lé gbè Ibraĩne kṅṅ Isaakuo kṅṅ Yakubuo guu. ²⁵Ben Yusufu tò Isarailinṅ la dàare à bè: Gurṅṅ kè Luda é mó dṅale, à ma wánṅ sée à bṅo guu kèn. ²⁶Yusufu wè basṅṅ akurideen à gà. Ben wà èzè kè è tó gè vāroo màma à gèa wà dà àkpati guu Iyipiti.

BONA

Musa takada plaadee

Musa kuuna Igpiti 1:1–11:10

Luda bona kɔn Isarailinɔ Igpiti 12:1–15:21

Isarailinɔ likɔazɔna gbáan 15:22–18:27

Luda bà kuuna kɔn Isarailinɔ 19:1–20:26, 23:1–24:18

Bisakuta yā 31:1–18

Isarailinɔ Luda bà kuunaíyo yā gborona 32:1–34:35

Bisakutadɔna 40:1–38

Wéetāna Isarailinɔa Igpiti

1 ¹Isaraili né kè aɔ tà Igpiti kɔn ní de Yakubuo, baade kɔn a be gbēno tɔn yè: ²Rubeni, Simeɔ, Levi, Yuda, ³Isaka, Zebuluni, Beyāmi, ⁴Dani, Nafatali, Gada kɔn Asao. ⁵Yakubu borii pino ní píngi gɔɔn baaagɔ akurime. Yusufu sɔ giake à kú Igpiti kɔ. ⁶Ben Yusufu gà kɔn a viino kɔn gbē kè aɔɔ kuu a gurɔɔnɔ ní píngi. ⁷Isarailinɔ né ì wà kɔ, aɔ kàara wà pari kú maamaa, aɔ dà bùsu pila píngi.

⁸Kína dufu kè Yusufu dɔroo kpata blè Igpiti, ⁹ben à bè a gbēnɔne: À Isarailinɔ gwa, aɔ pari kú wà dāwala. ¹⁰Wà gá wà ɔndɔɔ daeñzi le aɔton kaararo yānzi. Tó zì fēe, aɔé na wa ibeɛnɔa aɔ zì káwao aɔé bɔe wa bùsun.

¹¹Ben wà gbēno diéne ní diino ù aɔ wée tāmma kɔn zì gbāaa kenao. Len aɔ Pitomu kɔn Rameseo kàe Fili'aunane a pɔblekaekiino ù le. ¹²Mɔde dian wée ïa daamma nà, len aɔègɔ kaara le aɔɔe daagula, ben swè kè Igpitinɔn ní yā musu. ¹³Ben wà ní dá zɔzì pāsīn ¹⁴wà ní nɔse yàka wà gù zì gbāaa dàne kɔn kúnkubɔnɔnɔ kɔn bura zì píngio. Wà zī pino dàne píngi pāsīpāsī.

¹⁵Ben Igpiti kína Eberu néseerino sisi, à doo tɔn Sifira, à doo sɔ tɔn Pua. ¹⁶À bène: Tó é né i Eberu nɔgbēnɔne sa, tó gɔgbēme, à à de. Tó nɔgbēme sɔ, à à tó. ¹⁷Nɔgbē pinoɔ Luda vīa vī, aɔɔe yā kè à ónne kero, aɔɔe négɔgbēno too. ¹⁸Ben kína pì ní sisi à ní lá à bè: À kè dia á kè le a

négōgbēno tò? ¹⁹Aṣ wèàla wà bè: Eberu nōgbēno de lán Iyipiti nōgbēno bàro, aṣo wāa, ai wàgō gá ká, aṣè né i. ²⁰Len Isarailino e kaara le aṣo pari kuu. Ben Luda yā maaa kè néṣeri pìnōne ²¹à ñ gbá néno, kè aṣo à viā vī yānzi. ²²Ben Fili'auna yā diè a gbēno ñ píngi à bè: À Eberu négōgbē kè wà ñ íno ká Nili ín ñ píngi, mode à néno gbēno tó.

Musa ina

2 ¹Levi bori gōgbē Levi bori nōgbē sè. ²Nō pì nò si à né ì gōgbē ũ. Kè à è né pì maa, ben à à ùte mo aagō. ³Kè èe fō à à ùte doro, à kēbu gbíi sè à kontaa lēa le í tón gē à guuro. Ben à né pì dàn à gāa à diè Nili í léa waa guu. ⁴Né pì dāree zē kāaa èe gwaa yā kè eé à le.

⁵Ben Fili'auna néno gbē gāa zú o swaa pizi, à gbēno e lili oo swaa pì léa. À gbíi è diena waan, ben à a zōnokpare zì à gāa à à sè. ⁶Kè à wè, à né è dan, èe sō do. À kēne wēnda à bè: Eberu négōgbēme. ⁷Ben né pì dāre mò à bè Fili'auna né pìne: Ñ yezi mà gá mà Eberu nōgbē sísinne àgō yō kpaanne né pian yó? ⁸À wèàla à bè: Ee, ñ gá! Ben néno gbē pì gāa à né pì da sisi. ⁹Fili'auna néno gbē pì bène: Ñ né pì sé ñ táo ñgō à gwaame, mégō fia boonne. Ben à né pì sè à tàò, èe à gwaa. ¹⁰Kè né pì bíta kù, à à sè à gāao Fili'auna néno gbē pìne, ben à à si à né ũ. À tó kpāne Musa, zaake à bè, a à bō í guume.

Musa bàa lé à tana Midiā busun

¹¹Zíkea kè Musa kè bíta, à gāa a bori Eberuno gwa, ben à zì gbāaa kè aṣo kee è. À è Iyipiti gbē e a bori daa gbē. ¹²Kè à guu gwāgwā, èe gbēke ero, ben à Iyipiti gbē pì dè à à ùte bùsu'āatēn.

¹³Kè guu dō, à bō à Eberuno è gōno plaa, aṣo swèe kee. Ben à gbē kè à yā nnaaro là à bè: Bóyānzi né n gbēndoo gbēzi? ¹⁴À wèàla à bè: Dé bé à n diè kí yāgōgōri ũwee? Ñ yezi ñ ma de lán n Iyipiti gbē dè nān yó? Ben viā Musa kù à bè: Wà yā kè má kè dō fá!

¹⁵Kè Fili'auna yā pì mà, èe wete à Musa de, ben à bàa lène à tà Midiā busun, ben à vèe lōgo sae gwe. ¹⁶Midiā sa'ori néno gbēno vī gōno sweeplaa, ben aṣ mò wà í tó, aṣo kà pókādeeno gbāngo ímikiin ñ de pókādeeno. ¹⁷Kè sādāri kenò mò aṣo pēemma, ben Musa fēe à yā sínyo, ben à í kpānne ñ pókādeeno. ¹⁸Kè aṣo tà ñ de Rueli kiia, à ñ lá à bè: À kè dia a su ide le gbāa? ¹⁹Aṣ wèàla wà bè: Iyipiti gōgbē ke bé à wa si sādārinwa. Àmbe se à í tò à kpāwe wa pókādeeno. ²⁰Ben à ñ lá à bè: Adee pì kú máme? Bóyānzi a gōgbē pì tò gwezi? À à sísi à mó à pó blewao. ²¹Musa mò, ben à wè à vèe kōn gōgbē pìo, ben gōgbē pì a néno gbē Zipora kpāa nō ũ. ²²Ben Zipora né ì gōgbē ũ, ben Musa tó kpāne Gesomu, à bè: Gbē zītōn ma ũ gbē pāndeno busun kè.

²³Kè à gì kè, ben Iyipiti kína gā. Isarailino e mboo zōzīi kè aṣo kee yānzi, aṣo wii lēe, ben aṣo wii pì Luda lè. ²⁴À ñ mbona mà, à bà kè kú

kōn Ibraĩo kōn Isaakuo kōn Yakubuo e s̄anlo. ²⁵Luda Isarailinɔ gwà, ben ān kènè wēnda.

Luda Musa sisina

3 ¹Musa e a anzure Midiã b̄usu sa'ori p̄okādeeno d̄āa à v̄i gbáala ai à kà kp̄iii kè wè s̄isi Orebu kiia. ²Ben Dii Malaika b̄ò à m̄òzi tévura guu gyanton. Musa gyanto p̄i gwà à è té kúa, m̄ode èe té k̄uro. ³Ben à bè: Mé gá mà dabuyā p̄i gwa mà d̄o p̄ó kè tò gyanto p̄i e té k̄uro. ⁴Kè Dii è à mò gwa, ben à lé z̄uzi zaa gyanto p̄i guu à bè: Musa! Musa! Ben à wèàla à bè: Mae kè! ⁵Luda bène: Ñton s̄ōziro. Ñ n kyatee b̄ob̄o, zaake guu kè n̄ zen kú adoname. ⁶Ben à bè: Mámbe n dezinɔ Ibraĩ kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda ū. Ben Musa p̄ó kù a wéea, kè à Luda gwana v̄ia v̄i yānzi. ⁷Ben Dii bè: Ma yā'šamma kè ma gb̄enɔ kúo Igipiti è, ma wiii kè ān wéētāmmarinɔ tò ānɔ leè mà. Má wahaa kè ān kúo d̄o. ⁸Ma pita mà n̄ sí Igipitinɔa mà n̄ b̄oè b̄usu p̄in mà gányo b̄usu maa yàasan, guu kè zwi kōn z̄'io din, b̄usu kè Kanaanɔ kún kōn Itinɔ kōn Am̄orinɔ kōn Perizinɔ kōn Ivinɔ kōn Yebusinɔ. ⁹Isarailinɔ wiilena kà ma kiia tia sa, ma ĩaa kè Igipitinɔ e daarm̄a è. ¹⁰Ñ gá tia sa, ma n z̄i Fili'aunaame le ò ma gb̄e Isarailinɔ b̄oè Igipiti. ¹¹Ben Musa bè Ludane: Dén ma ū kè mé gá Fili'auna kiia mà Isarailinɔ b̄oè Igipiti? ¹²Luda bène: Méḡo kún̄yo. Z̄ina kè ma n z̄i s̄edan yè. Tó n n̄ b̄oè Igipiti, é d̄onzi keme kp̄iii kè kiia.

¹³Ben Musa bè Ludane: Tó ma gaa má ò Isarailinɔne ma bè, ān dezinɔ Luda bé à ma z̄im̄ma, tó ān ma la n t̄zi s̄o né? Mé beñne diame? ¹⁴Luda wèàla à bè: Mámbe gb̄e kè má de à ū ū. Ñ oñne kè mámbe ma n z̄im̄ma. ¹⁵Luda bène do: Ñ o Isarailinɔne kè mam̄ma Dii ān dezinɔ Ibraĩ kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda bé à n z̄im̄ma. Ma t̄n gwe gurɔ píngi. Àḡo ma sisii le ai a boriia. ¹⁶Ñ gá ò Isaraili gb̄ensinɔ kak̄o ò oñne kè mam̄ma Dii ān dezinɔ Ibraĩ kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda bé à b̄ò à m̄nzi. Ñ oñne kè mée n̄ ee ma yā kè wèe keñne Igipiti è. ¹⁷Mé n̄ b̄oè Igipiti guu kè wèe wéè tāarm̄a p̄in, mé gányo b̄usu kè Kanaanɔ kún kōn Itinɔ kōn Am̄orinɔ kōn Perizinɔ kōn Ivinɔ kōn Yebusinɔ, guu kè zwi kōn z̄'io din. ¹⁸Ās̄é n yā ma. Mpi kōn Isaraili gb̄ensinɔ à gá à Igipiti kina le à one kè mam̄ma Dii Eberunɔ Luda ma b̄o ma m̄oazi, ma bè à a gba zé à gá gurɔ aaḡo ke gb̄aan le à saa o mam̄ma Dii a Luda. ¹⁹Má d̄o kè Igipiti kina é we à gáro, séto ma gā n̄a. ²⁰Mé ɔ t̄o Igipitinɔa, mé dabuyāno ke mà kp̄oñzi, eé gbasa à a gbare. ²¹Mé tó Igipitinɔ a wéè gwa, le tó ée taa, é tá ɔkoriro. ²²A n̄gb̄e píngi kondogi ke vura n̄omaableb̄onɔ kōn p̄okāsāano gbeka a Igipiti n̄gb̄e daa kōn n̄ n̄gb̄e kè ān kú a bæenɔ, à da a néḡogb̄enɔne kōn a n̄n̄gb̄enɔ. Len é Igipitinɔ p̄on̄o sím̄ma le maamaa.

Musa gbana dabuyākena zé

4 ¹Musa wèàla à bè: Tó ānɔ ma náane kero, ben ānɔ ma yā maro, tó ān bè m̄be n b̄o n m̄maziro s̄o né? ²Ben Dii a là à bè: Bón n̄ k̄una

gwee? À wèàla à bè: Gòme. ³Dii bène: Ñ gò pì pãe tɔɔte. Kè à pãe, ben à lì mlè ù, ben Musa bòru kpɛɛ. ⁴Dii bène: Ñ ɔ bo ñ kù à vlāa. Kè à kù, ben à èara à lì gò ù à ɔzì. ⁵Dii bène: Len né ke le, le aɔ sí kè mamɔma Dii aɔ dezino Ibraī kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda bé à bò à mɔnzi.

⁶Dii èara à bène dɔ: Ñ n ɔɔ ɔɔɔ n utan. Ben à sòtɔn. Kè à bò, à è a ɔɔ lì kusu ù, à kè púu lán buu bà. ⁷Dii bène: Ñ èara ñ n ɔɔ ɔɔɔ n utan. À èara à sòtɔn. Kè à bò, à è à kè a gbèn. ⁸Dii bène: Tó aɔɔe n náane ke wà sèeda káakupɔ sɔro, aɔé à zāa pɔ sí. ⁹Tó aɔɔe sèeda plaa pìnɔ sí wà n yā mà sɔro, ñ Nili í tɔ ñ kwée tɔɔte, eé li aru ù.

¹⁰Ben Musa bène: N yā nna Dii! Zaa zi yā'ona aagamaoro. Baa zaa gurɔɔ kè n yā òme, ma lé tiisime. ¹¹Ben Dii bène: Dé bé à lé dò gbènteene? Dé bé è à néne nae ke è à swādo kūu? Dé bé è tó à guu e ke è à vīa kūu? Mamɔma Dii, māmbeeroo? ¹²Ñ gá! Mé n ïan ká yā'ona, mé yā kè né oo danne. ¹³Ben à bè: N yā nna Dii! N yā nna! Ñ gbē pānde zī. ¹⁴Ben Dii pɔ fè Musazi à bè: N vīi Aruna Levi borii kuuroo? Má dɔ kè yā'ona zī'ūoro. Èe mɔɔ danle. Tó à wée sinle, à pɔɔ é ke nna. ¹⁵Ñ yā oo ñ yā kè eé oo dane. Mapi, mégɔ à ïan ká kɔn yā'ona, mégɔ yā kè é kee daaare. ¹⁶Eé yā o gbènoe n gēe ù, eégɔ de n légbekpari ù, négɔ dene lán Luda bà. ¹⁷Ñ gò kè sé ñgɔ kūna ñ sèedanɔ keo.

Musa earana Igipiti

¹⁸Musa tà a anzure Yetoro kiia à bène: Ñ ma gba zé mà tá ma gbèno kiia Igipiti, mà e tó aɔɔ kpé kú wèndio ai tia. Yetoro bène: Ñ pita aafia. ¹⁹Àe sɔ Dii giake à bè Musane Midiā busun: Ñ fèe ñ tà Igipiti, zaake gbē kè aɔɔe n wetee wà n de yāano gāga n píngi. ²⁰Ben Musa a naɔ sè kɔn a négɔgbèno à n dí zaakia, à liara èe taa Igipiti à Luda gò pì kūna. ²¹Ben Dii bène: Tó n ka Igipiti, ñ dabuyā kè ma à gbāaa kpammaano ke Fili'auna ae píngi. Mòde mé à kùgbāa kū, eé gí gbèno gbarezi. ²²Ñ one mamɔma Dii ma bè, Isaraili boriin ma daudu ù, ²³ben ma bène à ma daudu gbare à gá dɔnzi keme. Lán à gí à gbarezi nà, mé à daudu de sa.

²⁴Zé guu Musa e ii gukea, ben Dii à lè gwe à yezi à à de. ²⁵Ben Zipora gbè fèe sè à a né bāngu kèo à a gefɔɔ nà Musa gbāa à bè: Yāpurame, n deme gɔ arudee ù. ²⁶Bāngukena beee yānzin à bène gɔ arudeezi. Ben Dii Musa tò.

²⁷Dii bè Arunane: Ñ gá da Musale gbāan. Ben à gāa à à lè Luda kpīii kiia, à lé pè à gasua. ²⁸Musa yā kè Dii a zī à oo tɔkè Arunane kɔn sèeda kè à bène à keeno. ²⁹Ben Musa kɔn Arunao tà Igipiti aɔ Isaraili gbènsino kākōa. ³⁰Aruna yā kè Dii ò Musane tɔkèñne n píngi, ben Musa dabuyā pìnɔ kè Isarailino wāa. ³¹Aɔ yā pì sì. Kè aɔɔ mà Dii bé à mò n gwa à n yā'amma è, ben aɔ kùe wà dɔnzi kène.

Musa kɔn Arunao gana Fili'auna aezi

5 ¹Bee gbera Musa kɔn Arunao gāa wà Fili'auna lè aɔ bène: Yā kè Dii Isarailino Ludaa òn yè. À bè ñ a gbèno gbare aɔ gá zībaa keare

gbáan. ²Fili'auna wèñla à bè: Dén Dii ù kè mà à yā ma mà Isarailino gbarèe? Má Dii dōro. Mé Isarailino gbarero. ³Ben aō bène: Eberuno Luda bé à bō à mōwazi. Ñ wa gba zé wà gá wà guro aagōo kè gbáan wà saa o Dii wa Luda pìà, le àton gyāa káwaguro kesō zī. ⁴Ben Igipiti kína pì bè Musa kōn Arunaone: À kè dia á tò gbēno làakari e goo n zīia? À sokpa a zīia. ⁵Ben à èara à bè: Kè gbēno pari kù sa, ben á yezi aō kámma bo kōn n zīio?

⁶Zi beea Fili'auna yā die Isaraili wétāmmarinone kōn n dōn'aedeeno à bè: ⁷Àton sēburu kpámma aō kúnku bo lán eè ke nà yā dōro. Aō gá wà n pō kē n zīnda. ⁸Mōde aō kúnku bo lán aōe bo nà yā lén. Àton lagonero, zaake meadeenome. Beee yānzi aō wiii ègō dō, aōe bee wà yezi wà gá saa o n Ludaazi. ⁹À zii kaarañne le aōton ìampakii e aō làakari kpá egeyānoa dōro.

¹⁰Ben aō wétāmmari pino kōn n dōn'aedeeno mō aō bèñne: Fili'auna bè wàton sēburu kpáawa dōro. ¹¹À gá à wete a zīnda guu kè é en. Baa kōn beeeo wé zii lagoonero, baa fēte. ¹²Ben aō fāakōa wà gāa Igipiti gu píngi sè kè sēburu ù. ¹³Aō wétāmmari pino ègō nakōrēñma lán guu e dōo nà, le aō n zī ne lán aōe ne nà guroo kè wèe sēburu kpaam̄ma. ¹⁴Wà gbēna kè Isaraili dōn'aedee kè aō wétāmmarinoo dienone wà bèñne: À kè dia ée kúnku bo gbāa ke gia à kà lán wà a lé dieare nà yāroo? ¹⁵Ben Isaraili dōn'aedeeno gāa wà wii lè Fili'aunaa wà bè: À kè dia nēe kee wamowa n zōblerinone lee? ¹⁶Wèe sēburu kpaawa dōro, ben wèe bee wà kúnku bo. Wèe wa gbēe, mōde n gbēno bé wà taari vī. ¹⁷Ben à bè: Meadeenon a ù. Len á de le! Beee yānzi eègō bee é gá saa o Diiazi. ¹⁸À gá zii ke. Weé sēburu kpáawa dōro, baa kōn beeeo é kúnku bo lán wà dàare nà lémm̄e.

¹⁹Kè wà ò Isaraili dōn'aedeenoone aōton guro doo kúnkubona lagoro, aōo dō kè wà yā è sa. ²⁰Kè aō bō Fili'auna kiia, aō dàkōre kōn Musao kōn Arunao, aōe n dāa, ²¹ben aō bèñne: Dii a yā gwa à yākpae keao, zaake á tò Fili'auna kōn a gbēnoo ye wa kāziro. A wa dena gbāaa kpāmman gwe. ²²Ben Musa liara à gāa à bè Diine: Dii, bōyānzi n ìa dà gbē pinoa? Beee yānzin n ma zīzió? ²³Zaa guroo kè ma gaa ma yā ò Fili'aunane kōn n tōo, ben èe ìa da n gbēnoa, ben nēe n bo sōro né!

Dii légbēna Musane Isarailino m̄sina yā musu

6 ¹Ben Dii bène: Né yā kè mé ke Fili'aunane e tia. Eé n gbarè ma gbāa bíta yānzi. Eé péñma a b̄usun ma gbāa bíta yānzi. ²Ben Luda èara à yā ò Musane à bè: Mámbe Dii ù, ³ma bo ma mō Ibrai kōn Isaakuo kōn Yakubuozi Luda Gbāapingide ù, mōde aōe ma dō ma tó Diiaro. ⁴Ma bà kúnyo, ma bè mé Kanaa b̄usu kè aōo kú à guu gbē zītō ù kpámma. ⁵Ma Isarailino mbona mà aō zōblena Igipitinone yānzi, ben ma bà kè kúnyo pì yā e sāmāguro. ⁶Beee yānzi n o Isarailinone kè mámbe Dii ù. Mé a bo zī gbāaa kè Igipitinoo dàaree guu, mé a bo zōbleen. Mé yākpae keñyo mà a

bo kɔn ma gāsā gbāaa. 7Mé a sé ma gbēno ū, mégō de a Luda ū, égō dō kè mámbe Dii a Luda kè à a bo Igipiti zī gbāaa guu ū. 8Mé gāao būsu kè ma à lé gbè Ibraïne kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo guu. Mé a gba àgō vī. Mámbe Dii ū.

9Musa yā pì ò Isarailinɔne, mɔde aɔɔe à yā maro kè zòzī pāsī ní mè yò yānzi. 10Ben Dii ò Musane à bè: 11N̄ gá ò o Igipiti kí Fili'aunane à Isarailinɔ gbare aɔ bɔe a busun. 12Ben Musa wè Diila à bè: Lán Isarailinɔ è ma yā maro nà, mamɔma kè ma lé tìisi, dian Fili'auna é ma yā ma nà?

Musa kɔn Arunao bori bɔzia

13Dii yā ò Musane kɔn Arunao Isarailinɔ yā musu kɔn Igipiti kíno, à ònne aɔ bɔe kɔn Isarailinɔ Igipiti. 14Aɔ bori uabede káakunɔ tɔn yè. Isaraili daudu Rubeni négōgbēnɔn yè: Anɔku, Palu, Ezerɔnu, Kaami. Rubeni boriinɔn gwe danedane. 15Simeɔ négōgbēnɔn yè: Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kɔn Kanaa nɔgbē né Soluo. Simeɔ boriinɔn gwe danedane. 16Levi négōgbēnɔn tɔn yè aɔ boriinɔ: Gesɔnu, Koa, Merari. Levi kè wè baswēedo akuri awēeswēepaame. 17Gesɔnu négōgbēnɔn yè aɔ boriinɔ danedane: Libini kɔn Simeio. 18Koa négōgbēnɔn tɔn yè: Amlamu, Iza, Eblɔnu, Uzieli. Koa kè wè baswēedo akuri awēe'aagōme. 19Merari négōgbēnɔn Mali kɔn Musio ū. Levi boriinɔn gwe danedane.

20Amlamu a dasē Yokebedi sè nɔɔ ū, ben à Aruna kɔn Musao io. Amlamu kè wè baswēedo akuri awēeswēepaame. 21Iza négōgbēnɔn Kora kɔn Nefegio kɔn Zikirio ū. 22Uzieli négōgbēnɔn Misaili kɔn Elezafāo kɔn Sitirio ū. 23Aruna Aminadabu né Eliseba, Nasō dāre sè nɔɔ ū, ben à Nadabu kɔn Abiuo kɔn Elezao kɔn Itamao io. 24Kora négōgbēnɔn Asi kɔn Elekanao kɔn Abiasafao ū. Kora boriinɔn gwe danedane. 25Aruna né Elezaa Putieli nénɔgbēnɔ doke sè nɔɔ ū, ben à Fineasi io. Levi bori uabede káakunɔn gwe danedane.

26Aruna kɔn Musa kè Dii ònne aɔ Isarailinɔ bɔe Igipiti gāli kɔn gālion gwe. 27Aɔpino bé wà yā ò Igipiti kí Fili'aunane le aɔ Isarailinɔ bɔe Igipiti. 28Kè Dii yā ò Musane Igipiti, 29à bè ambe Dii ū, yā kè ée oonen à o Fili'aunane píngi. 30Ben Musa bène a lé tìisi, dian Fili'auna é a yā ma nà?

Kisia mèn kuri zīna Igipitia

7 1Ben Dii bè Musane: N̄ gwa! Ma n ke lán ma bà Fili'aunane, bensō n vī Aruna de n légbekpari ū. 2N̄ yā kè má ònne píngi o n vī Arunane, ée o Fili'aunane à Isarailinɔ gbare aɔ bɔe a busun. 3Baa kɔn beeeo mé à kùgbāa kù. Mé sèedano kɔn dabuyāno ke Igipiti pari, 4mɔde Fili'auna é a yā maro. Mé ɔ tō Igipitia mà yākpae keño pāsīpāsī, mé bo kɔn ma zīkpe Isarailinɔ. 5Tó ma bo ma gbāaa Igipitia, mé Isarailinɔ bɔen, Igipitinɔ é dō sa kè mámbe Dii ū. 6Ben Musa kɔn Arunao kè lán Dii ònne nà. 7Gurɔɔ kè aɔ yā ò Fili'aunane, Musa kuu wè basiigō, Aruna sō wè basiigō awēe'aagō.

⁸ Ben Dii bè Musane kɔn Arunao: ⁹ Tó Fili'auna dabuyã gbèkamma, ò o Arunane à a gò sé à pãe à ae, eé li mlè ù. ¹⁰ Kè Musa kɔn Arunao gaa Fili'auna kiia, aɔ kè lán Dii òñne nà. Aruna a gò sé à pãe Fili'auna kɔn a ibanɔ ae, ben à li mlè ù. ¹¹ Ben Fili'auna Iyipiti wéezèrinɔ kɔn èzèdeeno sisi, ben aɔ dabuyã dɔnkɔ pinɔ kè se n í èzèdekeee guu. ¹² Kè aɔ baade a gò pãe, ben aɔ gò pinɔ li mlè ù, ben Aruna gò n pɔnɔ mòmɔ. ¹³ Fili'auna swã gbãa, èe n í yã maro lán Dii ò nà.

Ínɔ lina aru ù

¹⁴ Dii bè Musane: Fili'auna kù gbãa à gí gbèno gbarezi. ¹⁵ N gá ò à le zia kɔngɔ gurɔɔ kè èe gaa swaazi. Ngɔ à dāa Nili sae gwe. Ngɔ n gò kè li mlè ùu pì kùna. ¹⁶ N bene mamɔma Dii Eberunɔ Luda ma n zia, n òne à ma gbèno gbare aɔ gá donzi kemee gbáan, mode ai tia à gimazi. ¹⁷ Mamɔma Dii ma bè, yã kè eé tó agɔ dɔ kè mámbe Dii ùun yè. Tó n Nili í lè kɔn gò kè n kùnao, eé li aru ù. ¹⁸ Kpɔ kè aɔ kú í pì guunɔ é gaga, Nili í é gūu sɔ, Iyipitinɔ é fua wà mi.

¹⁹ Ben Dii èara à bè Musane: N o Arunane à a gò sé à dɔ Iyipiti ínɔla, aɔ swaanɔ kɔn n swa'onenɔ kɔn n íbɔkiinɔ kɔn n íkakiinɔ píngi é gɔ aru ù. Aru é gɔ dagula Iyipiti, baa kpèenɔ kɔn orozã guunɔ.

²⁰ Ben Musa kɔn Arunao kè lán Dii òñne nà. Aruna a gò pì sè, à Nili í lèo Fili'auna kɔn a ibanɔ wáa, ben í pì gɔ aru ù píngi. ²¹ Kpɔ kè aɔ kú à guunɔ gaga, ben Nili í pì gūu sɔ, Iyipitinɔ fua wà mi. Aru dagula Iyipiti. ²² Iyipiti èzèdeenɔ kè le se n í èzèdekeee guu, ben Fili'auna kùgbãa kù, èe n í yã maro lán Dii ò nà. ²³ Fili'auna liara à tà a be, èe yã pì da sero. ²⁴ Iyipitinɔ íbɔkii yɔyɔ Nili baa le wà í mi, zaake aɔe fɔ wà swada í miro. ²⁵ A kuu le ai gurɔ sweeplaame Dii Nili lena gbera.

Blònɔ dagulana

8 ¹ Ben Dii bè Musane: N gá ò o Fili'aunane, mamɔma Dii ma bè à ma gbèno gbare aɔ gá donzi kemee. ² Tó à gí n gbarezi sɔ, mé tó blònɔ da à bùsu gu píngila. ³ Blònɔ é Nili pa ai aɔ bikù baa, aɔé gè à ua guu ai à kpén, aɔé didi à gádoa. Aɔé gè à ibanɔ uanɔ guu kɔn à gbèno uanɔ. Aɔé ká à kīinɔ kɔn à gónɔ guu. ⁴ Blònɔ é didia kɔn à gbèno kɔn à ibanɔ n píngi.

⁵ Dii èara à bè Musane: N o Arunane à a gò sé à dɔ swaanɔla kɔn swa'onenɔ kɔn íbɔkiinɔ, blònɔ é da Iyipiti bùsula. ⁶ Kè Aruna a gò dɔ Iyipiti ínɔla, ben blònɔ bɔe wà dà bùsu pila. ⁷ Ben èzèdee pinɔ kè le se n í èzèdekeee guu, aɔ tò blònɔ dà Iyipitila.

⁸ Ben Fili'auna Musa kɔn Arunao sisi à bè: À agbaa kpá Diine à blònɔ kēma kɔn ma gbèno, mé a gbèno gbare aɔ gá saa oa. ⁹ Ben Musa bè Fili'aunane: N gurɔɔ dieme mà agbaa kpánne Diine kɔn n ibanɔ kɔn n gbèno, le à blònɔ kēmma kɔn n uanɔ aɔégɔ kú swaazi ado. ¹⁰ Fili'auna bè: Zia. Ben Musa bè: Eé ke lán n ò nà le ngɔ dɔ kè gbēkee de lán Dii wa Luda

bàro. ¹¹Blòno é kēm̄ma kōn n uano kōn n ìbano kōn n gbēno aṣégṵ kú swaazi ado.

¹²Kè Musa kōn Arunao gù Fili'auna kiia, Musa wée kè Diia blò kè aṵ dà Fili'aunalaano yā musu. ¹³Dii Musa wéekeē sì, ben blòno gāga kpéno guu kōn uano kōn buraano. ¹⁴Wà ní kákakōa, ben būsū gūu sṵ píngi. ¹⁵Kè Fili'auna è à kè sṵ, à swā kpé gbāa, ben à gí Musa kōn Arunao yā mazi lán Dii ò nà.

Gāi dagulana

¹⁶Dii bè Musane: Ñ o Arunane à a gò sé, à tṵṵte léo, būsuti é li gāi ū Iyipiti gu píngia. ¹⁷Ben aṵ kè le. Aruna a gò sè à tṵṵte lèo, ben būsuti li gāino ū, aṵ dà gbēnteenola kōn nòbṵno. Iyipiti būsuti li gāino ū píngi. ¹⁸Èzēdeenṵ yṵ wà gwà se ní èzēdekeē guu, ben aṵ fūa. Gāino dà gbēnteenola kōn nòbṵno. ¹⁹Ben èzēdeenṵ bè Fili'aunane: Luda ṵgbeme. Mòde Fili'auna swā kpé gbāa, à gí ní yā mazi lán Dii ò nà.

Ifiino dagulana

²⁰Dii bè Musane: Ñ fēe kongo ide'ide ñ gá ñ Fili'auna le gurṵ kè èe gaa swaazi, ñ one mamoma Dii ma bè, à ma gbēno gbare aṵ gá dṵnzi keme. ²¹Tó à gí ní gbarezi, mé ifiino daàla kōn à ìbano kōn à gbēno kōn à kpéno. Iyipiti kpéno é pa kōn ifiino, baa tṵṵte aṣé daàla. ²²Gurṵ beea mé Gosē būsū guu kè ma gbēno kún tó ado. Gwen ifiino é dan gularo, le àgṵ dṵ kè māmbe Dii ū à būsun. ²³Mé ma gbēno dṵkōzi kōn à gbēno. Zian sèeda pì é ke.

²⁴Ben Dii kè le. Ifiino kà Fili'auna ua guu kōn à ìbano uano. Iyipiti yàka píngi ifiino yānzi. ²⁵Ben Fili'auna Musa kōn Arunao sisi à bè: À gá saa o a Ludaa būsū kèn. ²⁶Ben Musa bène: Eé sí ke wà ke lero, zaake pṵ kè wé saa oo Dii wa Ludaa pì de Iyipitinone tṵ ūme. Tó wa saa ò kōn pṵ kè deñe tṵ ūuo ní wáa, aṣé wa pápa gbèò wà wa dederoo? ²⁷Wé táa o gbáan gurṵ aagōme, wé gbasá wà saa o Dii wa Ludaa lán à òwe nà. ²⁸Ben Fili'auna bè: Mé a gbare à gá saa o Dii a Ludaa gbáan, mòde àton gá zāro. À agbaa kpaneme sa. ²⁹Musa bène: Tó ma ta, mé agbaa kpáne, eé ifiino kēm̄ma zia kōn n ìbano kōn n gbēno. Mòde ñton monafiki ke doro. Ñ tó gbēno gá saa o Diia. ³⁰Kè Musa bṵ Fili'auna kiia, à agbaa kpáne Diine. ³¹Dii à wéekeē sì, ben ifiino kè Fili'aunaa kōn a ìbano kōn a gbēno. Èe gṵ gukearo, baa mèn do. ³²Mòde Fili'auna swā kpé gbāa ai tia, à gí ní gbarezi.

Pókādeenṵ gagana

9 ¹Dii bè Musane: Ñ gá ñ Fili'auna le ñ one Dii Eberuno Luda bè à ma gbēno gbare aṵ gá dṵnzi keme. ²Tó à gí ní gbarezi, tó à kpé ní kūna ai tia, ³mé ṵ tṵ à pókādeenṵ bura. Mé gagyā pāsī ká à sōnon kōn à zaakinṵ kōn à lakuminṵ kōn à zūno kōn à sāano kōn à blèno. ⁴Mé Israili

pókādeenɔ dōkōzi kōn Igipitinɔ pónɔɔ. Isarailinɔ pókādeenɔ ke é garo. ⁵Mamɔma Dii ma à gurɔɔ diɛ. Zian mé beee ke b̄usu kèn.

⁶Kè guu d̄ò, ben Dii kè le. Igipitinɔ pókādeenɔ gàga píngi, m̄ode Isarailinɔ pókādeenɔ kee e garo. ⁷Fili'auna yā kè kè pì gbèka, à mà Isarailinɔ pókādeenɔ kee e garo, m̄ode à swā kpé gbāa, à ḡi gbē p̄inɔ gbarezi.

Bòḡii kana Igipitinɔn

⁸Dii bè Musane kōn Arunao: À m̄ɔdakpe túbu kɔ ɔkū doodo, Musa fā Fili'auna ae. ⁹Eé da Igipiti b̄usula píngi lán lutē bà, eé ká gbēnteenɔn kōn n̄òbɔnɔ b̄òḡii ũ gu píngia. ¹⁰Ben aɔ m̄ɔdakpe túbu s̄e aɔ ḡaao Fili'auna kiia. Kè Musa túbu pì fā musu, ben à kà gbēnteenɔn kōn n̄òbɔnɔ b̄òḡii ũ. ¹¹Ẹz̄deeenɔ e f̄w wà ḡaao Musa kiaro b̄òḡii p̄inɔ yānzi, zaake à dànl̄a kōn Igipitinɔ ní píngi. ¹²Ben Dii Fili'auna kù kè gbāa lán à ò Musane nà, ben à ḡi ní yā mazi.

Lougbe mana

¹³Dii bè Musane: Ñ f̄e k̄ongɔ ide'ide ñ gá ñ Fili'auna le, ñ onɛ mamɔma Dii Eberunɔ Luda ma bè à ma gbēnɔ gbare aɔ gá d̄onzi kemɛ. ¹⁴Tia sa mé yā p̄āsī píngi daàla kōn a ìbanɔ kōn à gbēnɔ, le àḡò d̄ò kè anduna guu píngi gbēkee de lán ma bàro. ¹⁵Zaake tó ma ɔ t̄óm̄ma ma gaḡyāa k̄àngu yā, le àp̄i kōn a gbēnɔ yāa anduna guu. ¹⁶Ma à kà kpatan le mà a gbāaa ɔɔane, wà ma t̄ó kpá anduna guu píngi. ¹⁷Lán èe a z̄inda s̄e lez̄i de ma gbēnɔla nà ai tia, èe ní gbarero, ¹⁸zia m̄onɔdaa'i mé tó lougbe p̄āsī ma maamaa, lougbe kè a taka e ma Igipiti zikiro zaa lán wà à kàe nà ai m̄ona gbāa. ¹⁹Ñ onɛ à gbēnɔ z̄i aɔ à pókādeenɔ kōn p̄ó kè à v̄i buraanɔ s̄e wà káka kpén píngi. Gbēnteenɔ kōn p̄ó kè aɔw kú bàazinɔ, tó wèe ḡényo kpénlo, lougbe é maím̄ma aɔé gagame.

²⁰Fili'auna ìba kenɔ v̄ia kè Dii yāne, aɔ ní z̄ikerinɔ kōn ní pókādeenɔ kàka kpén. ²¹M̄ode gbē kè aɔwe Dii yā daroonɔ ní z̄ikerinɔ kōn ní pókādeenɔ tò bàazi. ²²Ben Dii bè Musane: Ñ ɔ sé musu, lougbe é ma gbēnteenɔ kōn pókādeenɔ kōn bura pónɔa Igipiti b̄usu gu píngia. ²³Kè Musa a gò d̄ò musu, Dii tò lou e p̄ūtāa èe maa kōn gbèò èe pii, ben laa e p̄eɛe t̄oɔtea. Dii tò lougbe mà Igipitinɔla. ²⁴Lougbe e maa, lou e pii. Lougbe pì p̄āsī. Zaa lán Igipiti b̄usu kuu nà, lou beee taka e ma zikiro. ²⁵Lougbe pì p̄ó kè kú bàazi Igipiti b̄usu guunɔ ásarú kè píngi, gbēnteenɔ kōn pókādeenɔ kōn bura pónɔa píngi. À s̄ète líno è'e píngi. ²⁶Gos̄e b̄usu guu kè Isarailinɔ kún̄n lougbe pì e kánlo ado.

²⁷Fili'auna Musa kōn Arunao s̄isi à bèñne: Tia sa ma durun kè. Dii yā bé à nna, mapi kōn ma gbēnɔ taarideenɔn wa ũ. ²⁸À agbaa kpáne. Lapatana kōn lougbe kèkiio mò le. Mé a gbare sa, mé ḡiare d̄oro. ²⁹Musa bène: Tó ma b̄o w̄ete k̄p̄ee, mé ma ɔɔnɔ d̄o Dii kúkiia, lapatana é ze, lougbe é yāa,

le ñgõ dõ kè tɔɔte né Dii pómɛ. ³⁰Mɔde má dõ kè mpi kɔn n ìbanɔ, ée vĩa kee Dii Ludanero ai tia.

³¹Nagã kɔn gbadoo yàka, zaake nagãa gĩake à pĩa, gbado mɔree bò. ³²Ése kɔn weaao e yakaro kè aõè ma zãa yãnzì. ³³Musa bò Fili'auna kiia à gàa wéte kpɛe à a ɔɔɔ dõ Dii kúkiia, ben lapatana kɔn loughɛo zè, lou e ma dɔro. ³⁴Kè Fili'auna è lou kɔn loughɛo kɔn lapatanao zè, ben à kpé èe durun kee, à swã kpé gbãa, àpi kɔn a ìbanɔ. ³⁵À kù kpé gbãa à gì Isarailinɔ gbarezi lán Ludaa dà Musane à òne nà.

Sutēno dagulana

10 ¹Dii bè Musane: Ñ gá Fili'auna kiia, zaake ma à kùgbãa kù kɔn à ìbanɔ, le mà a dabuyã kèkiinɔ ke ní té, ²le ñ è ñ o n nɛnɔne kɔn n dionɔ lán ma wéé tà Igitinɔa nà kɔn dabuyã kè má kè ní ténɔ, àgõ dõ kè mámbe Dii ù. ³Ben Musa kɔn Arunao gàa wà bè Fili'aunane: Dii Eberunɔ Luda bè négõ kuu mìsienaare sai ai bɔremɛ? Ñ a gbēno gbare aõ gá dɔnzi keare. ⁴Tó n gi ní gbarezi, zia ée sutēno ká n būsun. ⁵Aõé da tɔɔtela, weé guu ero. Aõé léé pɔ kè gɔnnɛ loughɛ gberaanɔa kɔn línɔ pínɡi. ⁶Aõé pa n kpénɔ guu kɔn n ìbanɔ pónɔ kɔn Igitinɔ pónɔ pínɡi. N denɔ kɔn n dezino e à taka e zikiro zaa gurɔɔ kè aõ véé būsú kèn ai mɔna gbãa. Ben Musa liara à bò Fili'auna kiia.

⁷Fili'auna ìbanɔ bène: Gbē pínɔ égõ múnzi kpaawazi le ai bɔremɛ? Ñ gbē pínɔ gbare aõ gá dɔnzi ke Dii ní Ludane. Ñ dõ kè Igititi kàateroo? ⁸Ben wà èara wà sù kɔn Musao kɔn Arunao Fili'auna kiia, à bèñne: À gá dɔnzi ke Dii a Ludane. A déno bé wé gáa? ⁹Musa wèàla à bè: Né féte gbēnsi. Wé gá wa pínɡime kɔn wa négõgbēno kɔn wa nénɔgbēno kɔn wa sãano kɔn wa blèno kɔn wa zùnɔ, zaake Dii zibaan wéé gaa ke. ¹⁰Ben à bèñne: Tó ma a gbare kɔn a nɔgbēno kɔn a nénɔ a pínɡi, ásarume, Dii a bɔ! À làakari ke! Ée wetee à fēmaome. ¹¹Auo! A gõgbēno bé wé gá dɔnzi ke Diine, zaake len á gbèka le. Ben wà pèrínma Fili'auna aezi.

¹²Dii bè Musane: Ñ n ɔɔ dɔ Igititi būsula, sutēno é ká wà sè kɔn lá kè bòe loughɛ gberaanɔ ble pínɡi. ¹³Kè Musa a gò dõ Igititila, Dii bò kɔn ìao ɔfántēbɔe kpa, èe paa būsú pĩa fãantē kɔn gwãawío zena sai. Ke guu dõ, ɔfántēbɔe ìa pì sù kɔn sutēno. ¹⁴Ben sutē pínɔ mò wà dà Igititi būsula pínɡi. Aõ pari de à yã pónɔla, à taka é ke ziki dɔro. ¹⁵Aõ dà tɔɔtela gu pínɡi, ben tɔɔte sia kù. Aõ sè kɔn lánɔ kɔn líbɛe kè bò loughɛ gberaanɔ blè pínɡi. Sè kɔn láo kú Igititi būsun dɔro.

¹⁶Gwe gɔw Fili'auna Musa kɔn Arunao sisi à bè: Ma durun kè Dii a Ludane kɔn apinɔ. ¹⁷À sùu gèn doo kèkii keme kɔn ma durun-o à agbaa kpámɛ Dii a Ludane à gagana kèkii kēma. ¹⁸Kè à bò Fili'auna kiia, à agbaa kpà Diine. ¹⁹Ben Dii bò kɔn ìa gbãaao ɔfántēgēkpen kpa, à mò à sutēno sèe à kà Isia Tēaan. Baa sutē mèn doo e gõ Igititi dɔro. ²⁰Mɔde Dii Fili'auna kù kè gbãa, ben à gì Isarailinɔ gbarezi.

Gusia dana Igitila

²¹Dii bè Musane: Ì ɔ sé musu, gusiaa kè weé f̄ wà ɔ kea é da Igitila. ²²Kè Musa a ɔ d̄ musu, ben gusia níginigi dà Igititi gu p̄ngia ai guro aaḡ. ²³Wè k̄ ero, gb̄kee e gu a gb̄nlo ai guro aaḡ ɔ p̄a. M̄de gupuraa kú guu kè Isarailinɔ kún p̄ngi.

²⁴Ben Fili'auna Musa sisi à bè: À gá d̄nzi ke Diine k̄n a n̄gb̄n̄ k̄n a n̄n̄ɔ a p̄ngi, m̄de à a s̄an̄ɔ k̄n a bl̄n̄ɔ k̄n a z̄un̄ɔ tó. ²⁵Musa bè: Ì tó wàḡ wà sa'op̄n̄ɔ k̄n sa'op̄ɔ kè wè ká tén à té k̄n̄ k̄na, le wà e wà Dii wa Luda gb̄gb̄o. ²⁶Séto wà gá k̄n wa p̄k̄adeen̄ɔ, baa mèn doo é ḡro, zaake ā tén wé sa'op̄n̄ɔ bon wà Dii wa Luda gb̄gb̄o. Le wà kpé wà ká gwe, wá d̄ p̄ kè wé sé wà saa ooa ḡaro. ²⁷Dii Fili'auna kùgb̄aa kù, èe we à ñ gbarero. ²⁸Fili'auna bè Musane: Ì gu ma ae! Ìnton tó wa wé ke siiḡ d̄ro. Z̄i kè wa wé s̄ik̄le, n game. ²⁹Ben Musa bè: Lán ñ ò nà, né wé simale d̄ro.

Igititi daudunɔ gagana yā

11 ¹Àe s̄ Dii ḡiake à bè Musane: Mé ña da Fili'aunaa k̄n Igititi b̄suo ḡn̄ do d̄, eé gbasa à a gbare. Tó èe a gbaree, eé péawame! ²Ì o gb̄n̄n̄e ā baade ḡgb̄ k̄n n̄gb̄o kondogi p̄n̄ɔ k̄n vura p̄n̄ɔ gbeka a Igititi gb̄daaaa. ³Mé tó Isarailin̄ ke Igititin̄ɔ nna. Musa s̄ èḡ bèe v̄i Igititi guu Fili'auna iban̄n̄e k̄n a gb̄n̄ɔ.

⁴Ben Musa bè Fili'aunane: Dii bè gw̄av̄i lez̄ando é ba Igititi b̄sula, ⁵Igititi daudun̄ɔ é gaga ñ p̄ngi sena zaa Fili'auna kè v̄ena kpatan n̄ea ai à gà pé n̄gb̄ z̄ikeri kè āwè w̄isi lón̄ n̄ea k̄n p̄k̄ade n̄kya káakun̄ɔ ñ p̄ngi. ⁶Weé s̄sobi ɔ gb̄aaa d̄ Igititi gu p̄ngia, à taka e ke ȳaro, eé ke ziki d̄ro. ⁷M̄de Isarailin̄ té baa gb̄ é gbon ke gb̄ntee ke p̄k̄adeearo, le ñḡ d̄ kè Dii Igititin̄ɔ d̄k̄zi k̄n Isarailin̄ɔ. ⁸Ì ìba k̄k̄iin̄ɔ é m̄ ma kiia ñ p̄ngi āé kúeme, āé be mà gá k̄n ma gb̄n̄ɔ ñ p̄ngi. Beee gbera sa mé gá. Ben Musa b̄ Fili'auna kiia k̄n p̄f̄e bítao.

⁹Dii bè Musane yā: Fili'auna é n yā maro, le ma dabuyākenan̄ɔ e à pari k̄ Igititi. ¹⁰Musa k̄n Arunao dabuyā p̄n̄ɔ kè Fili'auna ae p̄ngi, ben Dii à kùgb̄aa kù. À ḡi Isarailin̄ɔ gbarezi ā b̄ɔ a b̄sun.

Banla z̄ibaa

12 ¹Dii yā ò Musane k̄n Arunao Igititi à bè: ²M̄ɔ k̄k̄i ñḡ deare m̄ káaku ù w̄e k̄n w̄e. ³À o Isarailin̄n̄e ñ p̄ngi, m̄ɔ k̄k̄i guro kuridee z̄i āé s̄a b̄b̄ɔ mèn doodo uale k̄n ualeo p̄ngi. ⁴Tó ua gb̄n̄ɔ parii e ká ā s̄a mèn doo só s̄ro, ā kpaate k̄n ua kè āɔ kú k̄ saeo à gb̄n̄ɔ lén, le a kpaaa tón ḡro yānzi. ⁵À s̄akar̄o ke bl̄kof̄i ñe b̄r̄ɔ kè see v̄iroo b̄. ⁶Isarailin̄ p̄ngi, baade a p̄ gwa ai m̄ɔ k̄k̄i guro ḡero dosaidee z̄i. Uusien weé de, ⁷weé à aru ma kpé kè weé à n̄b̄ɔ s̄on̄ kpele

gũnɔa ɔplazi kɔn ɔzezio kɔn musuo. ⁸ Gwãavĩ dɔnkɔ pia weé nòbɔ pì kpá téa, weé só kɔn buredi sésé'èzēsai kɔn lá kyàkyāo. ⁹ Àton só búsu ke fufukenaro. À kpá téa kɔn a mìo kɔn a gbánɔ kɔn a pógũuɔ. ¹⁰ Àton tó guu dɔ à kpaaaro. Tó à kpaa gɔ̃, à kpáta à té kũ. ¹¹ Tó ée soo, à asaa dɔawa à kyatee kpá, a gò gɔ̃ nana a ɔzĩ. À só kpakpaa, zaake Dii Banla sa'opɔme.

¹² Gwãavĩ pia mé ba Igipitila mà daudunɔ dede búsu pì gu píngia kɔn pókàde nékya káakunɔ n píngi, mé wí da Igipiti tāanɔa. Mámbe Dii ũ. ¹³ Aru pì égɔ̃ de sèeda ũ kpé kè á kú à guunɔa. Tó mée ɔ tɔ̃ Igipitinɔa, tó ma aru pì è, mé gēala, gagana pì é a lero. ¹⁴ À gurɔɔ pì die ma zĩbaa gurɔ̃ ũ dɔngu yānzi, àgɔ̃ zĩbaa pì kee kèatokɔnɛpɔ ũ ai a boriia.

Buredi Sésé'èzēsai zĩbaa

¹⁵ Gurɔ swēplaaa guu à buredi sésé'èzēsai só. À gurɔ káakudee zĩ à buredisese'èzē kè kú a kpé guunɔ kwée, zaake gbē kè pòsesena sò gurɔ swēplaaa pì guu, weé a bɔ Isarailinɔ té wà à demē. ¹⁶ À gurɔ káakudee zĩ kɔn à gurɔ swēplaa deo à kɔ kakɔa à dɔnzi kemē. Àton zĩ ke ke gurɔ mɔnɔaro, sé pòblekena baade píngine baasiro, à lén gwe. ¹⁷ À Buredi Sésé'èzēsai zĩbaa ke, zaake zĩ beean ma a bɔe Igipiti lán zìkpɛenɔ bà. A boriinɔ gɔ̃ zĩbaa pì kee kèatokɔnɛpɔ ũ. ¹⁸ Mɔ káaku gurɔ gēro dosaidee zĩ uusie, àgɔ̃ buredi sésé'èzēsai soo ai à gurɔ baro aweedodee zĩ uusie. ¹⁹ Gurɔ swēplaaa guu buredisese'èzē tón gɔ̃ kú a bero, zaake gbē kè pòsesena sò, gbē zītɔn yoo, bēdeen yoo, weé à bɔ Isarailinɔ té wà à demē. ²⁰ Àton pòsesena só gurɔ piaro. Guu kè á kún píngi, àgae buredi sésé'èzēsai só.

Banla zĩbaa káaku

²¹ Musa Isaraili gbēnsinɔ sisi n píngi à bèñne: À gá à a ua sã kũ à de Banla zĩbaakepɔ ũ. ²² À sēsɔvlāa sé à zɔ̃ aru kè kú taa guua à máma a kpeele gũa, ɔplazi kɔn ɔzezio kɔn à musuo. A gbēke tón bɔ bàaziro ai guu dɔ. ²³ Tó Dii e baa búsula èe Igipitinɔ dede, tó à aru è kpeele gũnɔa, ée gēalame. Eé tó gbēdederi gēazi à a dedero. ²⁴ Apinɔ kɔn a boriinɔ àgɔ̃ yā pì kũna keatokɔnɛpɔ ũ ai a boriia. ²⁵ Tó a gē búsu kè Dii é a gbaan lán à à lé gbēare nà, àgɔ̃ dɔnziyā pì kũna. ²⁶ Tó a nénɔ dɔnziyā pì mì gbēkaawa, ²⁷ à oñne kè Banla saa kè wè o Diiame, zaake kè à Igipitinɔ dede, à gē wa Isarailinɔ kpéla, èe wa dedero. Ben gbēnɔ kùe aɔ dɔnzi kè Diine. ²⁸ Kè aɔ tà, aɔ̃ kè lán Dii ò Musa kɔn Arunaone nà.

Igipiti daudunɔ gagana

²⁹ Gwãavĩ lezāndo Dii Igipiti daudunɔ dede n píngi, naana zaa Fili'auna kè vēena kpatan néa ai à gàa pé pisinanɔ nénɔa kɔn pókàde nékya káakunɔ n píngi. ³⁰ Fili'auna fēe gwãavĩ kɔn a ìbanɔ kɔn Igipitinɔ n píngi,

ben sósobi ɔ̀ dà Igitipila, zaake ua kee kuu gè sairo. ³¹Gwāāvīn Fili'auna Musa kōn Arunao sisi à bèñne: À fɛɛ kōn Isarailino à bɔɛ ma gbēno tɛ. À gá dɔnzi ke Diine lán á ò nà. ³²À a blèno kōn a sãano kōn a zùno sée lán á ò nà. À gá à sa maaa ome se.

³³Igitipino nàkōre gbē pìnoa aɔ̀ bɔɛñne ní b̀usun kpakpaa, zaake aɔ̀ bè: Wé gaga wa p̀ngime. ³⁴Isarailino ní flawadenano kà taano guu a sésé'ézé sai, aɔ̀ ní utano fifia aɔ̀ dàda ní g̀an. ³⁵Aɔ̀ kè lán Musa òñne nà, aɔ̀ kondogi p̀no kōn vura p̀no kōn p̀kāsãano gbèka Igitipino. ³⁶Dii tò aɔ̀ kè kōo nna, ben aɔ̀ kpámma. Leme aɔ̀ Igitipino p̀no simma le.

Isarailino dana zén

³⁷Isarailino dà zén kèse, aɔ̀ b̀e kōn Rameseo aɔ̀ tà Suko. Gōgbēno g̀ɔn bɔɔ̀ wàa aagōme, néno kōn nɔgbēno baasi. ³⁸Bori z̀itno tãnyo pari dɔ. Blèno kōn sãano kōn zùno parii kè b́ta. ³⁹Aɔ̀ buredi sésé'ézésai kè kōn flawadena kè aɔ̀ b̀o Igitipio. Aɔ̀ kè sésé'ézé sai, zaake wà p̀emma Igitipi kãndome. Aɔ̀e e wà p̀blee kè wà sè kúsãe ũro.

⁴⁰Isarailino kuuna Igitipi kè wè wàa plaa kōn baaakurio. ⁴¹Wè wàa plaa kōn baaakurio p̀i papana gbera, z̀ibaa p̀i z̀in Dii z̀ikpɛe p̀ino b̀e Igitipi ní p̀ingi. ⁴²Gwāāvī p̀i né Dii p̀ome. Isarailino égɔ̀ a itè kee ai ní boriia, zaake gwāāvī p̀in Dii Isarailino bona Igitipi itè kè.

Banla zibaa

⁴³Dii bè Musane kōn Arunao: Banla yā kè má dien yè. Bori z̀itno ke toga à à ǹɔ̀ sóro, ⁴⁴mɔ̀de z̀ò kè á lù, tó à b̀angu kè, eé só. ⁴⁵Nibɔ̀ ke asaiazikeri toga à sóro. ⁴⁶À só kpén, àton bɔ̀ kōn à ǹɔ̀ pio bàaziro. Àton sãa p̀i wá ke éro. ⁴⁷Isarailino p̀ingi gae z̀ibaa p̀i ke. ⁴⁸Tó gbē z̀itno kú a tɛ, tó à yezi à Banla z̀ibaa ke Diine, à a be gōgbēno b̀angu ke ní p̀ingi à gō bedee ũ, eé gbasà à ke. Gefɔ̀dee toga à sóro. ⁴⁹Bede kōn gbē z̀itno kè kúao, doka dōnkɔ̀ p̀ime. ⁵⁰Ben Isarailino kè lán Dii ò Musa kōn Arunaone nà ní p̀ingi. ⁵¹Z̀i beean Dii Isarailino b̀e Igitipi g̀ali kōn g̀alio.

Buredi Sésé'ézésai zibaa kōn dauduno kpana Ludaao

13 ¹Dii yā ò Musane à bè: ²Àgae Isaraili dauduno kōn p̀kãde nékya káakuno kpáma, zaake ma p̀no me ní p̀ingi.

³Musa bè gbēno: A bona Igitipi z̀òblenan gurɔ̀ kèki yā gō doagu, zaake Dii bé à a b̀e Igitipi kōn a ɔ̀ gbãao. Àton p̀sesena só gurɔ̀ p̀iaro. ⁴Ée b̀e Igitipi gbãame mɔ̀ káaku kè wè sísi Abibu guu. ⁵Dii lé gbè à dezinone à bè é b̀usu kè zwi kōn z̀'io din, kè Kanaano kōn Itino kōn Amɔ̀rino kōn Ivinno kōn Yebusinno kún kpáawa. Tó à tò a ka, à z̀ibaa p̀i ke mɔ̀ kèkiin. ⁶Àgae buredi sésé'ézésai só ai gurɔ̀ sweeplaa. À gurɔ̀ sweeplaadee p̀i z̀i égɔ̀ deare Dii z̀ibaa gurɔ̀ ũ. ⁷Àgae buredi sésé'ézésai só ai gurɔ̀ sweeplaa p̀i papa. P̀sesena ke buredi ézè ke tóngɔ̀ kú ua ke guu

a b̀usunlo. ⁸Zĩ p̀ia àgae o a ǹégõgb̀enɔne ée kee le yã k̀e Dii k̀eare k̀e à a b̀e Igipiti yãnzime. ⁹Zĩbaa p̀i égõ deare s̀eeta ù lán p̀o dana ɔɔa bà, ke lán dongu p̀o yina m̀'aea bà, le Dii doka gõ kú a lén, zaake àmbe à a b̀e Igipiti k̀on a ɔ gbãaa. ¹⁰Àgae dokayã p̀i ke a gurɔɔa ẁe k̀on ẁe.

¹¹Tó Dii tò a ka Kanaa b̀usun, ben à kpàawa lán à à lé gb̀eare nà k̀on a dezino, ¹²àgae a daudunɔ kpáa ń píngi. A p̀ókãde nékya káakunɔ ègõ de à p̀o ù ń píngi. ¹³Àgae a zaaki nékya káaku tɔɔba bo k̀on sãneo. Tó ée boro, à à waa fĩ. Àgae a daudunɔ tɔɔba bo ń píngi. ¹⁴Tó a ǹégõgb̀enɔ a la à mìzi zia wà bè, bó yãn gwee, à beñne k̀e Dii a b̀e z̀obleen Igipiti yã k̀on a ɔ gbãaa yãnzime. ¹⁵K̀e Fili'auna kùgbãaa k̀e à gi wa gbarezi, ben Dii Igipiti daudunɔ d̀ede ń píngi k̀on p̀ókãde nékya káakunɔ ń píngi. Beee yãnzin weè saa oa k̀on p̀ókãde nékya káakunɔzi píngi, weè wa daudunɔ tɔɔba bo. ¹⁶K̀ekii égõ de s̀eeta ù lán p̀o dana wa ɔɔa bà ke p̀o yina wa m̀'aea bà, zaake Dii bé à wa b̀e Igipiti k̀on a ɔ gbãaa.

Isarailinɔ bɔna Igipiti

¹⁷K̀e Fili'auna Isarailinɔ gbàre, Luda e b̀onyo Filisitininɔ b̀usu zé kparo, baa k̀on à kíkëeo, zaake à bè: Tó wà f̀eñzi k̀on zìò, aóé ń ǹse lie wà liara Igipiti. ¹⁸Luda p̀a zé p̀ine, ben à gbáa zé s̀éño Isia Tëaa kpa. Isarailinɔ b̀e Igipiti aó ń gõkeɔnɔ k̀una.

¹⁹Musa Yusufu wánɔ s̀e èe taao, zaake Yusufu tò Isarailinɔ lé gb̀eare yã à bè, tó Luda m̀o ń bo, aóé a wánɔ s̀eé wà b̀o gwe.

²⁰K̀e aó b̀o Suko, aó g̀aa wà bùra k̀ae gbáa léa zaa Etamu. ²¹Dii égõ d̀oɔñne ae t̀eluguu guu fãantè le àgõ zé d̀oɔañne. Gwãavĩ sõ égõ d̀oɔñne ae t̀enene guu, le àgõ guu puuñne aógõ t́aa oo fãantè k̀on gwãavĩo. ²²T̀eluguu p̀i è gu ń ae fãantèro, t̀enene p̀i è gu ń ae gwãavĩro.

Igipitinɔ p̀eena Isarailinɔzi

14 ¹Dii bè Musane: ²Ǹ o Isarailinɔne aó eara wà gá bùra k̀ae Pi'airo sae Migidolu k̀on ísiao dagura, aedok̀ana k̀on Baali Zef̄so. À bùra k̀ae ísiao sae gwe. ³Fili'auna égõ daa a s̀asã, gbáa a k̀ume. ⁴Mé a kùgbãa k̀u, eé p̀eazi, mé tó b̀o Fili'auna k̀on a z̀ikp̀eeno yã s̀aabu, Igipitinɔ égõ dõ k̀e mámbe Dii ù. Ben Isarailinɔ k̀e le.

⁵K̀e wà ò Igipiti kí Fili'aunane gb̀e p̀inɔ bàa lè, ben àpi k̀on a ìbanɔ ǹse lie Isarailinɔ yã musu wà bè: Bón wá k̀e, ben wá tò aó b̀o z̀oblenaween? ⁶Ben Fili'auna góro d̀o a s̀one à a z̀ikp̀eeno kàk̀oa. ⁷À s̀ogoro maaano s̀e mèn waa aagõ k̀on Igipiti s̀ogoronɔ píngi k̀on z̀ikari gb̀ensinɔ ká ń guu. ⁸Dii Igipiti kí Fili'auna kùgbãa k̀u, ben à p̀e Isaraili k̀e aóe b̀e k̀on kùgbãaaonɔzi. ⁹Ben Igipitinɔ p̀eñzi k̀on Fili'auna s̀onɔ k̀on à s̀ogoronɔ k̀on à s̀odeenɔ k̀on à z̀ikp̀eeno ń píngi, ben aóe m̀o ń le ń bùran ísiao sae k̀ii k̀on Pi'airoo aedok̀ana k̀on Baali Zef̄so.

¹⁰K̀e Fili'auna kà k̀ii, Isarailinɔ wéé s̀e, ben aó Igipitinɔ è t́e ń kp̄ee. Vĩa ń k̀u maamaa, ben aó wii p̀e Diizi. ¹¹Aó bè Musane: Miranɔ kú

Igipitinloo? Bóyānzi n mɔwao gbáan kè wà gagazi? À kè dia n bɔwao Igipiti? ¹²Asa wá ònne Igipiti wà bè ò wa tó tɛɛɛ wà zò ble Igipitinɔne! Zòblenafinne maawe de gagana gbáa kènla. ¹³Musa bèfne: Àton tó vīa a kūro. À ze tɛɛɛ é e lán Dii é a mì sí nà gbāa, zaake Igipiti kè ée ní ee gbāa kènɔ, é ní e ziki dɔro. ¹⁴Dii bé eé zì káare. Àgɔ yitena kítikiti dé!

Isarailino bikūna Isia Tēaala

¹⁵Dii Musa là à bè: Bó wiiin née pɛemazii? Ñ ò gbēnɔne aɔ fɛe wà bɔ kōn táo. ¹⁶Ñ n gò dɔ ísiaala à zòkɔre, le Isarailino e wà gēte à dagura gukoria. ¹⁷Mapi, mé Igipitino kùgbāa kū, aɛ gēn ní gbera, mé tɔ bɔ Fili'auna kōn a zìkpɛɛnɔ kōn a sōgoronɔ kōn a sōdeenɔ yā sàabu. ¹⁸Tó ma tɔ bɔ Fili'auna kōn a sōgoronɔ kōn a sōdeenɔ yā sàabu, Igipitino égɔ dɔ sa kè mámbe Dii ū. ¹⁹Luda Malaika kè dɔ Isarailinɔne aɛ liara à gàa ní kpɛe kpa, ben tɛluguu kè kú ní aɛ liara à gàa ní kpɛe dɔ ²⁰aɔpino kōn Igipitino dagura. Tɛluguu pì guu pù Isarailinɔne à gusiaa kpà Igipitino, ben aɔ gbēkee e e à sɔ à daazi gwāavī beeearo.

²¹Kè Musa a ɔɔ dɔ ísiaala, ben Dii bɔ kōn ía gbāaao ɔfāntɛbɔɛ kpa. À kàka ai guu gàa dɔò à ísiaa lè à kpàatekɔre, ben gukori bɔ. Kè í zòkɔre, ²²ben Isarailino taa ò gukoria aɔ bikù. Í bii bɔ aɔ ɔplaazi kōn ɔzezio. ²³Ben Igipitino pɛɛnzi. Fili'auna sōnɔ kōn a sōgoronɔ kōn a sōdeenɔ pínɡi tɛ ní kpɛe ísiaa guu. ²⁴Gudɔnao Dii Igipiti zìkpɛɛnɔ gwà zaa ténene guu, ben à tò aɔ likɔa. ²⁵À tò aɔ sōgoronɔ vlèe, à tò aɔ taa'ona kè zì'ū, ben aɔ bè: Wà bàa lé Isarailinɔne, zaake Dii e zì kaawaoíneme.

²⁶Dii bè Musane: Ñ n ɔɔ dɔ ísiaala, í é da Igipitinɔla kōn ní sōgoronɔ kōn ní sōdeenɔ. ²⁷Ben Musa a ɔɔ dɔ ísiaala, ben í e suu a gbèn gudɔnao. Lán í e suu nà, ben Igipitino bàa sì aɔ yezì wà bɔe. Gwen Dii tò ísiaa dànlán. ²⁸Í sù a dà sōgoronɔla kōn sōdeenɔ kōn Fili'auna zìkpɛe kè aɔ gè ísiaa guu Isarailino gberaano ní pínɡi. Aɔ kee e bɔro, baa mèn do. ²⁹Isarailino sɔ taa ò í dagura gukoria. Í bii bɔ aɔ ɔplaazi kōn ɔzezio. ³⁰Zì beean Dii Isarailino sì Igipitino, ben Isarailino Igipiti pino gèno è ísiaa baa. ³¹Kè Isarailino Dii gbāa bíta kè à mò Igipitino è, aɔ vīa kène, ben aɔ à náane kè kōn à zòbleri Musao.

Isarailino lè

15 ¹Ben Musa kōn Isarailino ní pínɡi lè kè sì Diine wà bè: Mé lè sí Diine, zaake à tɔ bɔna, à sōdeenɔ kōn ní sōnɔ kà ísiaan.

²Dii bé ma gbāaa ū, mé lé maa, àpi bé à ma mì sì.

Àmbe ma Luda ū, mé à tɔ kpá.

Àmbe ma de Luda ū, mé à tɔ sé lezĩ.

³Dii né zìkarime, à tón Dii.

- 4 À Fili'auna sōgoronɔ kōn à zìkpeenɔ kà ísiaan,
à zìkari gbēnsinɔ vlēe Isia Tēaan.
- 5 Í lōdee pì dàńla,
aō kpàe gīzī lán gbè bà.
- 6 Dii, n ɔplaan gbāaa kún kōn bítakeeo,
Dii, n n ibeenɔ dúgu zò kōn n ɔplaaɔ.
- 7 N n zangurinɔ nè n gakui bíta guu,
n pɔ fè n ní náe lán sè bà.
- 8 N pɔ bò n yīzī, ben í zòkɔre,
à gò zena lán bīi bà,
ísiaa ì ai a guragura.
- 9 Wa ibee pìnɔ bè,
aōé péewazi aō wa leme,
aōé wa pónɔ sée lán aō yezi nà,
aōé ní fēdaanɔ woto aō wa dedeo.
- 10 N n lé'ia vù, ben ísiaa dàńla,
aō kpàe lán beoma bà í bíta pìn.
- 11 Dii, tāanɔ té à kparee bé à de lán n bà?
Dén weé lékōzinyo?
Yābɔnsaekeri, n bítakee adona,
n gakui naasi vī.
- 12 N n ɔplaa pòro, ben tɔɔte ní mɔmɔ.
- 13 Wamɔwa kè n wa bo zòbleenɔ
né dɔwe ae n gbēkēe guu,
né gáwao n būsun kōn n gbāaaɔ.
- 14 Tó boriinɔ mà, aōé lugaluga,
Filisitini būsudeenɔ kù égɔ vīi.
- 15 Edɔmunɔ kínanɔ é bídi ke,
swè é kē Mɔabu dɔn'aedeenɔ,
Kanaa būsudeenɔ mè é yó ní píngi.
- 16 Vía bíta é ní kù, swè é kēngu,
aōé gɔ kítikiti lán gbè bà
n gbāa bíta yānzi Dii,
ai wamɔwa kè n wa se n pɔ ũunɔ gēte.
- 17 Dii, né gáwao kpīii kè ní sè n pɔ ũu kiia,
né wa kāsāa pée guu kè ní diè n vēekii ũun,
n kúkii kè ní kèke n zīndane pì.
- 18 Dii égɔ kí blee gurɔ píngime.

19 Kè Fili'auna sōnɔ kōn à sōgoronɔ kōn à sōdeenɔ gè ísiaa guu, ben Dii sù kōn ío à dàńla, mɔde Isarailinɔ taa ò gukoria ísiaa pì guu. 20 Ben annabi Miriamu, Aruna dāre, a sēgēsēgē sè, ben nɔgbēnɔ bò wà tézi ní píngi, aōwe sēgēsēgē paa aōwe ɔ wāa. 21 Miriamu lè sīnne à bè:

À lè sí Diine, zaake à tó bɔna,
à sɔdeeno kɔn n sɔnɔ kà ísiaan.

Í kyàkyà

²²Musa dà zén kɔn Isarailinɔ, aɔ kè Isia Tēaaa aɔ gè Suru gbáan. Aɔ taa ò guro aagɔ gbáa pìn aɔɔe í ero. ²³Kè aɔ kà guu kè wè sísi Mara, aɔɔe fɔ wà à í mìro kè à kè kyàkyà yānzi. Beee yānzi wà tó kpà guu pìne Mara. ²⁴Ben gbēnɔ zɔka kà Musazi wà bè: Bón wé mii? ²⁵Musa wii pè Diizi, ben Dii lí òɔɔane. Kè Musa lí pì zù ín, ben í pì kè nna. Gwen Dii yā diēne kɔn dokao à n lé à n gwá ²⁶à bè: Tó a làakari dò mamɔma Dii a Luda yā ée yā kè má yezi kεε, tó a yā kè má dieno mà, ben á ma dokano kúna píngi, mé gyāa kè má kà Igipitinɔn ke kaáguro, zaake mámbe Dii kè è a gba aafia ũ. ²⁷Beee gbera aɔ kà Elimu, guu kè íbɔki mèn kuri awεεplaaanɔ kún kɔn damina lí mèn baaagɔ akurinɔ. Ben aɔ bùra kàè í pì sae gwe.

Mana kɔn bùruno

16 ¹Isarailinɔ fèe Elimu n píngi, ben aɔ kà Sini gbáa kè kú Elimu kɔn Sinaio dagura aɔ bɔna Igipiti mɔ plaadee guu guro gērodee zī. ²Ben aɔ zɔka kà Musa kɔn Arunaozi gbáan gwe n píngi ³aɔ bèñne: Bóyānzi Dii e wa dede Igipitirozi? Gwe weè vεε wà pɔ ble kɔn nòbɔo ai wà kà, ben a mɔwao gbáan kè à wa dede kɔn nɔaa.

⁴Dii bè Musane: Bɔna musu mé pɔblee fākeare. Gbēnɔ é bɔe wà guro doo pɔ sée lán gu e dɔɔ nà n blena lén, le mà n yɔ mà gwa tó aɔ ma doka kúna. ⁵Guro swēedodee zī guro plaa pón aɔé sée aɔ à pɔblee ke. ⁶Ben Musa kɔn Arunao bèñne n píngi: Uusiea é dɔ kè Dii bé à a bɔe Igipiti, ⁷zia kɔngɔ é Dii gakui e. À zɔka kè á kàazii mà. Bón wa ũ kè é gbas a zɔka kàwazii? ⁸Musa èara à bè: Dii é a gba nòbɔ à só uusiea, zia kɔngɔ eé pɔblee kpáawa a blena lén, kè à zɔka kè á kàazii mà yānzi. Póken wa ũro. Ée ke wámbe a zɔka kàwaziro, Diime.

⁹Ben Musa bè Arunane: N̄ o Isarailinɔne n píngi aɔ sɔ Diizi, zaake à n zɔkakana mà. ¹⁰Kè Aruna e yā ooñne, aɔ ae dò gbáa kpa, ben aɔɔ è Dii gakui bɔ à mɔnzi tɛluguu guu. ¹¹Ben Dii yā ò Musane à bè: ¹²Ma Isarailinɔ zɔkakana mà. N̄ onne uusiea aɔé nòbɔ só, zia kɔngɔ aɔé pɔ ble wà kà, aɔé dɔ kè mámbe Dii n Luda ũ.

¹³Uusie bùruno mò wà dà n bùrala. Kè guu dò kpíi kpà à liganzi. ¹⁴Kè kpíi kè, ben pɔ gè kaena tɔɔtea píu ketekete lán pɔ kokū bà. ¹⁵Kè Isarailinɔ è, aɔ bèkɔne: Bón gwee? Zaake aɔɔe dɔ tó bónlo. Musa bèñne: Pɔ kè Dii kpàawa à bleen gwe. ¹⁶Yā kè Dii diēreen yè: A baade sée a blena lén. À sée a baade mìa zaka lé doodo a uadeeno pari lén. ¹⁷Isarailinɔ kè le. Aɔɔ sée, gbēkenɔ pɔ bíta, gbēkenɔ pɔ néngo. ¹⁸Kè wà zaka dàn, gbē kè sée bíta pɔ e diziro, gbē kè sée féte pɔ e kēsāaro. ¹⁹Musa bèñne: Gbēke tón à kpaá tó ai guu dɔaro. ²⁰Gbēkenɔ e Musa yā maro, aɔ à kpaáa tò ai guu dɔ, ben à kɔkɔ kà à vā, ben Musa pɔ fè gbē pìnɔzi.

²¹Lán guu e ɔɔɔ nà baade è sée a blena lén. Tó ɔfántē gbà, à kè gǔ tɔɔtea è yóme. ²²Guro swæedodee zī aɔ pǔblee sèe leo plaa, baade mià zaka lé plaplaa. Ben aɔ gbēnsino gàa wà ò Musane ní píngi. ²³À bèñne: Len Dii diè le. Zia né kámmabogurɔɔ zīme, Dii gurɔɔme. À pǔ kè á yezi à kpá téa kpá téa. À pǔ kè á yezi à disa disa, à à kpaàa kè gǔ diè ai guu dɔ. ²⁴Aɔɔ diè ai guu dɔ lán Musa ò nà. Beekii e vāro èe kòkò káro. ²⁵Ben Musa bèñne: À ble gbàa, zaake kámmabogurɔɔ zīme, é e gukea gbàaro. ²⁶Àgae sée ai guro swæedo. À guro swæeplaadee né kámmabogurɔɔ zīme, eégɔ kuu zī piaro.

²⁷Guro swæeplaadee zī gbēkeno bò wà gàa sée, ben aɔɔe ero. ²⁸Ben Dii bè Musane: Égɔ kú kǔn doka kè má diè masaio ai bɔreme? ²⁹Àgɔ dɔ kè mamɔma Dii mámbe ma kámmabogurɔɔ dièare. Beee yānzi guro swæedodee zī mèè guro plaa pǔblee kpáawa. Baade gɔ kú a gbèn, gbēke tón gu a gbèn guro swæeplaadee pì zīro. ³⁰Ben aɔ kámma bò guro swæeplaadee zī. ³¹Isarailino tó kpà pǔblee pìne mana. À ðe lán pówèe pura keteketeno bàmè. À í nna lán kàra zódee bà.

³²Musa bè: Yā kè Dii dièn yè: Wà mana zaka lé doo diè wa boriinone, le aɔ pǔblee kè à kpàwa wá blè gbáan wa bɔna Igipiti gberaa e se. ³³Ben Musa bè Arunane: Ñ loo sé ñ mana zaka lé doo kán ñ diè Dii ae, le àgɔ diena wa boriinone. ³⁴Ben Aruna diè gbè walaano sae le àgɔ diena lán Dii ò Musane nà. ³⁵Isarailino mana blè wè baplaa ai aɔ gàa wà kào būsu kè gbēno kún. Aɔ mana pì blè ai aɔ gàa wà kào Kanaa būsu léa. ³⁶Zaka lé doo né lita plaaame.

Í bɔna gbèn (Nar 20:2-13)

17 ¹Isarailino fèe Sini gbáan ní píngi, aɔɔe bùra káekae lán Dii óñne nà, ben aɔ gàa wà bùra kàe Refidimu. Aɔɔe í e wà mi gwero, ²ben aɔ zɔka kà Musazi wà bè: Ñ wa gba í wà mi. À bèñne: Bóyānzi ée leokpakōa keemaŋzi? A kè dia ée Dii lèe ée gwaa? ³Kè ímii e ní ðe, ben aɔ zɔka kà Musazi wà bè: Bóyānzi n bɔwao Igipitizi? Ñ yezi ímii wa ðe kǔn wa néno kǔn wa pǔkàdeenɔn yó? ⁴Ben Musa wii pè Diizi à bè: Dian mé ke kǔn gbè pìno nà? À gǔ féte kè aɔé ma pápa gbèò wà ma ðe. ⁵Dii bène: Ñ Isaraili gbēnsino sée à ðo gbè pìnoe ae. Ñ n gò kè n Nili lèò sé ðo. ⁶Mé ze n ae Orebu gbèsi sae gwe. Ñ gbèsi pì lé, í é bo le aɔ mi. Ben Musa kè le Isaraili gbēnsino wáa. ⁷Ben wà tó kpà guu pìne Masa, zaake gwen aɔ Dii yǎn wà gwà wà bè: Dii kúwaon gwe? Wà tó kpàne Meriba ðo, kè Isarailino zɔka kà gwe yānzi.

Zìkana kǔn Amalekinɔ

⁸Amalekinɔ mò zì ká kǔn Isarailino Refidimu. ⁹Ben Musa bè Yosuane: Ñ gbèno pleple wa té à gá zì ká kǔn Amalekinɔ. Zia mégɔ zena sìsì kèkii

mìsǎntēa kǎn Luda gòo kūna. ¹⁰Yǎsua kè lán Musa òne nà, à gàa zì ká kǎn Amalekinɔ. Ben Musa kǎn Arunao kǎn Uruo òdi sǎsǎ pì mìsǎntēa. ¹¹Tó Musa a ɔɔɔ sè, Isarailinɔ ègǎ zì blee Amalekinɔame, mɔde tó à a ɔɔɔ diè sǎ, Amalekinɔ ègǎ zì blee Isarailinɔa. ¹²Kè Musa ɔɔɔ wǎ, wǎ gbè sè wǎ diè à gbáru à vèea, ben Aruna kǎn Uruo à ɔɔɔ kúkūna, gbè doo ɔplazi, gbè doo ɔzezi, ben à ɔɔɔ gǎ zena ai ɔfǎntē gàa à gèò kpén. ¹³Ben Yǎsua zì blè Amalekinɔ à ñ déde kǎn fèedaao.

¹⁴Dii bè Musane: Ñ kèkii kè takada guu le àgǎ de dɔngu pǎ ù ñ o Yǎsuane, zaake mé Amalekinɔ borii bɔ anduna guu ñ píngi. ¹⁵Musa gbǎgbákii bò, ben à tǎ kpàne Diin ma tuuta ù ¹⁶à bè: Ma ɔɔ sè Dii kpata kpa. Dii ègǎ zì ká kǎn Amalekinɔ guro píngi.

Yetoro gana Musa gwa

18 ¹Musa anzure Yetoro, Midiā sa'ori, yǎ kè Ludaa kè Musane kǎn a gbè Isarailinɔ mà, lán Dii ñ bǎe Igitipi nà. ²Àe kè sǎ Musa gǎike à a naǎ Zipora zì be ³kǎn a nǎgǎgbè mèn plaaanɔ. À doo tǎn Gesomu, zaake Musa bè gbè zǎtɔn a ù danɔ bǎsun. ⁴À doo tǎn Elieza, zaake Musa bè a de Luda a faaba kè à a bɔ Fili'auna fèeda lǎzì. ⁵Ben Yetoro fèe èe mɔɔ Musa kiia kǎn à nǎnɔ kǎn à naǎo guu kè à bǎra kǎen Luda kpíii sae gbáan. ⁶À lǎkpǎsǎ kè Musane à bè: Mée mɔɔ n kiia kǎn n naǎo kǎn n né mèn plaaanɔ. ⁷Musa bǎ à gàa à dà a anzurele à kùe à lé pè à gasua. Aǎ kǎ aafia gbèka, ben aǎ gè kpén. ⁸Musa yǎ kè Dii kè Fili'aunane kǎn Igitipinɔ Isarailinɔ yǎnzi tǎkène píngi kǎn nawēa kè aǎ è zé guunɔ píngi kǎn lán Dii ñ bǎ nà. ⁹Yetoro ɔɔ kè nna yǎ maaa kè Dii kè Isarailinɔnea píngi kǎn lán à ñ bǎ Igitipinɔ ɔzì nà. ¹⁰Ben à bè: Wǎ Dii sǎabu kpá lán à a bɔ Fili'auna kǎn Igitipinɔ ɔzì nà. ¹¹Má dǎ sa kè Dii bíta de tǎanɔla ñ píngi. Kè Igitipinɔ kya kàagu, à yǎ mǎñne. ¹²Ben Yetoro sa'opɔ kè wè ká tén à té kǎ ò Ludaa kǎn sa'opɔ pǎndenɔ dɔ. Ben Aruna kǎn Isaraili gbènsinɔ ñ píngi mò wǎ pǎ blèo Luda ae.

Yǎgǎgǎrinɔ diena

¹³Kè guu dǎ Musa vèe èe yǎ gǎgǎgǎne, aǎ kǎezi zaa kɔngɔ ai uusie. ¹⁴Kè Musa anzure yǎ kè èe kǎeñne è píngi, ben à à là à bè: Bǎn née kǎe kǎn gbè kènɔ lǎe? Bǎyǎnzi née yǎkpae kǎeñne ndo, baade píngi kǎenzi zaa kɔngɔ ai uusie? ¹⁵Musa wèala à bè: Gbèno è mǎ ma kiia aǎ Luda ɔyeziyǎ mame. ¹⁶Tó aǎ yǎkete vǎ, aǎe mǎ ma kiia mà yǎ pì gǎgǎgǎne mà Luda doka kè à dienɔ oñne.

¹⁷Musa anzure bène: Yǎ kè née kǎe maaro. ¹⁸Né kpasa, gbè kè aǎ kúnynɔ é kpasa dɔ, zaake zǎi pì denla, né fǎ ñ kè ndoro. ¹⁹Ñ ma yǎ ma sa, mé lé damma, Luda ègǎ kúnyno. Nǎgǎ deñne yǎgǎgǎri ù, nǎgǎ gaa kǎn ñ yǎnɔ Luda kiia, ²⁰nǎgǎ doka kè Ludaa dienɔ daañne, nǎgǎ zé kè de aǎ sé ɔdɔaǎne kǎn yǎ kè aǎe keenɔ. ²¹Ñ gbè làakaride nǎanede kè aǎ

Luda vĩa vī ben aḡe ɔɔnkpɛegbaa síroonɔ pleple n̄ té, n̄ n̄ die gɔɔn wàa sɔɔɔroonɔ ɔn'aedeeno ũ kɔn gɔɔn basɔɔroo kɔn gɔɔn baplaa akurio kɔn gɔɔn kurikurio, ²²le aḡɔ yā gɔgɔ gbē pinɔne guro pínɡi. Aḡé m̄ n̄ kiia kɔn yā zī'ũunɔ pínɡi, m̄de aḡé yā néngonɔ gɔgɔ n̄ zīnda. Beee bé eé n̄ asoo lagonne. ²³Tó Dii wènn̄e, tó n̄ kè le, né fuaro, gbē pinɔ é tá be làakario kpaena.

²⁴Musa a anzure yā mà à kè lán à òare nà pínɡi. ²⁵À gbē làakarideeno plèple Isaraili boriino té pínɡi à n̄ díe gɔɔn wàa sɔɔɔroonɔ ɔn'aedeeno ũ kɔn gɔɔn basɔɔroo kɔn gɔɔn baplaa akurio kɔn gɔɔn kurikurio. ²⁶Ben aḡègɔ yā gɔgɔn̄ne guro pínɡi. Yā zī'ũun̄ aḡé m̄so Musa kiia, ben aḡé yā néngonɔ gɔgɔ n̄ zīnda. ²⁷Musa gàa à zè a anzurene, ben à tà a bùsun.

Sinai kp̄iii sae

19 ¹Isarailino bɔna Iɡipiti m̄ aagɔdee guu ²aḡ f̄e Refidimu. Kè aḡ kà Sinai gbáan, ben aḡ bùra kàe gwe Sinai kp̄iii sae. ³Musa didi à gàa Luda kiia kp̄iii p̄i musu, ben Dii lé zùzi à bè: Ñ̄ yā kèkii o Yakubu bori Isarailinɔne: ⁴À è lán má kè Iɡipitinɔne nà, lán ma a se ma suao ma kiia, lán kúu è a né sé a dèbea nà. ⁵Tó a ma yā mà á ma bà kuunaao yā kúna tia sa, éɡɔ de ma gbē yenzideeno ũ bori pínɡi té. Baa kè anduna de ma p̄ ũ pínɡi, ⁶éɡɔ deme kínano kɔn sa'orino ũ, ma gbē kè aḡ kú adonano ũ. Yā kè né o Isarailinɔnen gwe.

⁷Musa p̄ita à gbēnsino s̄isi, ben à yā kè Dii òne t̄kèñne pínɡi. ⁸Gbēno wèla n̄ pínɡi wà bè: Yā kè Dii òwe pínɡi wé ke. Ben Musa gàa à yā kè wà ò t̄kè Diine. ⁹Dii bène: Mé m̄ n̄ kiia tésukpe gègete guu, le guro kè mée yā oonne, aḡé ma aḡéɡɔ n̄ náane vī guro pínɡi. Ben Musa yā kè gbēno ò t̄kè Diine. ¹⁰Ben Dii bène: Ñ̄ gá n̄ kiia ò on̄ne aḡ gbās̄i bɔ n̄ zīndan gbāa kɔn ziaao, aḡ n̄ p̄kāsāano p̄ipi. ¹¹Aḡɔ kú soru guu ziando, zaake à guro aagɔdee zī mé pita mà ze Sinai kp̄iii musu baade pínɡi wáa. ¹²Ñ̄ t̄ɔte lé sèeda dañne kp̄iii p̄i ḡeezi ai à ligazi pínɡi. Ñ̄ on̄ne aḡ làakari ke. Aḡton didi kp̄iii p̄iaro. Aḡ gbēke tón ɔ kea sero. Gbē kè ɔ kèa, wà adee de. ¹³Wàton ɔ ke adeearo. Wà à pápa gbèo ke wà à pápa kào wà de. P̄kàdeen̄ yoo, gbēnteen̄ yoo, à ḡame. Tó aḡ mà wà kuru pè wà à bà gà, aḡ s̄o kp̄iii p̄izi.

¹⁴Musa p̄ita kp̄iii p̄ia à mò à gbēno lè à òn̄ne aḡ gbās̄i bɔ n̄ zīndan aḡ n̄ p̄kāsāano p̄ipi. ¹⁵À èara à bèñne: Àgɔ kú soru guu guro aagɔdee zī yānzi. Àton dae kɔn n̄gbèoro. ¹⁶Kè guu dò à guro aagɔdee p̄ia, ben laa e pataa èe pii, ben lou s̄isi kp̄iii musu. Kè aḡ kuru'ɔ gbāaa mà, ben vĩa gbē kè aḡ kú bùrann̄o kù n̄ pínɡi aḡe lugalugaa. ¹⁷Musa b̄ònyo bùran à ḡaányo Luda kiia, ben aḡ zè ḡiz̄i kp̄iii p̄i sae. ¹⁸Tésukpe dà Sinai kp̄iila kè Dii p̄ita gwe kɔn t̄eo yānzi. Tésukpe p̄i f̄e lán m̄òda tésukpe bà, ben kp̄iii p̄i e nigānigāa maamaa. ¹⁹Kuru'ɔ gbāaa e kaara. Kè Musa yā ò, ben Luda wèla lapatana guu.

²⁰Dii pita à zè Sinai kp̄iii mìsõntēa à Musa sìsi, ben à didi à gàa gwe. ²¹Dii bène: Ñ pita ñ kp̄ākē gbēnczi, aṣton vī gulela aṣ mṓ wà ma gwaro, le aṣ paridee tón gagaro yānzi. ²²Baa sa'ori kè aṣè sṓmaziino, aṣ gb̄āsī bṓ ñ zīndan le m̀aton fēńziro yānzi. ²³Musa bè Diine: Aṣé didiro, zaake n kp̄ākēwazi n bè wà tṓṓte lé sèeda da kp̄iii pì gēezi à gṓ n pṓ ūme. ²⁴Ben Dii bène: Ñ pita ñ Aruna sé ñ suo, m̀ode sa'orino kṓn gbē kp̄aaano tón vī guu baa aṣ mṓ ma kiiaro le m̀aton fēńziro yānzi. ²⁵Ben Musa pita gbē pino kiia à yā pì òfne.

Dokayā mèn kurino

20 ¹Luda yā kèkii ò píngi à bè: ²Mámbe Dii a Luda ū. Ma a bṓe zṓbleen Igipiti.

³Àtongṓ dii ke vī ma gberaro.

⁴⁻⁵Àton pṓke taka ke à kúe à donzi kenero, pṓ kè kú musu ke tṓṓtea ke í guun yoo, zaake mamṓma Dii a Luda má nṓsegṓaano vī. Meè gbē kè yemaziroono yā zaa wí ñ boriino musu ai à gá pé ñ sẁakp̄eena kṓn ñ nasiono. ⁶Gbē kè aṓo yemazi aṓo ma dokayāno künano sṓ, meègṓ gbēke vīnyome ai ñ boriia.

⁷Àton mamṓma Dii a Luda tṓ sí p̄p̄aro, zaake gbē kè ma tṓ sí p̄p̄aa mé tó à bṓ p̄aro.

⁸Àgae don kámmabogurṓo zī né ma pṓme. ⁹Àgae a bura zī kṓn a zī píngio ke gurṓ sweedo, ¹⁰à sweeplaadee gṓ deare kámmabogurṓo ū, zaake mamṓma Dii a Luda ma pṓme. Àton zīi ke ke gurṓo pì ziro, apino ke a nēgṓgbē ke a nēngṓgbē ke a zikeri gṓgbē ke nṓgbē ke a pṓkadee ke nibo kè kú a be. ¹¹Zaake gurṓ sweedon ma musu kṓn tṓṓteo kè kṓn ísiaao kṓn pṓ kè kú ñ guuno píngi, ben ma kámma bṓ à gurṓ sweeplaadee zī. Beee yānzi ma aubarika dà kámmabogurṓo pinzi, má ðie ma pṓ ū. ¹²Àgae bèe lí a de kṓn a daone, le à gí ke bṓsu kè mamṓma Dii a Luda mée kp̄aaawaan.

¹³Àton gbē dero.

¹⁴Àton zina kero.

¹⁵Àton kp̄ai oro.

¹⁶Àton yā di a gbēdaaaaro.

¹⁷Àton a gbēdaaa ua ni dero. Àton à nṓo ni dero ke à zikeri gṓgbē ke nṓgbē ke à zù ke à zaaki ke pṓ kè à vīino píngi.

¹⁸Baade píngi lapatana mà kṓn kuru'ṓo, aṣ loupina è kṓn tésukp̄eo do kp̄iii musu, ben vīa ñ kṓ aṓo lugalugaa aṓo ze k̄aaa. ¹⁹Aṣ bè Musane: Ñ yā owe n zīnda, wé ma. Ñton tó Luda yā owero, le ẁaton gagaro yānzi. ²⁰Musa bèfne: Àton tó vīa a kṓro, zaake kè à a yṓ à gwa yānzin à m̀zi, le àgṓ à vīa vī bensṓ àton durun kero yānzi. ²¹Aṓo ze k̄aaa, ben Musa sṓ tésukpe gègete p̄izi, guu kè Ludaa kún pin.

Dii gb̄āgb̄aki yā

²²Ben Dii bè Musane: Ñ yā kèkii o Isarailinoe: Á mà a zīndanda lán ma yā òare zaa musu nà. ²³Àton t̄aa ke ke à namaro. Àton kondogi ke

vura pi tāano ūro. ²⁴À ma gbāgbākii bo kɔn ẽeo à saa oa kɔn sāano kɔn zùno, sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ kɔn kennakɔo sa'opɔo. Guu kè má dìeare àgɔ ma sísin, mé mɔ a kiia mà aubarika daagu. ²⁵Tó ée ma gbāgbākii pì boo kɔn gbèo, àton bo kɔn gbè anaoro, zaake tó a gā pèea, á tò à gbāsì lén gwe. ²⁶Àton ma gbāgbākii bo à à didikii kero, le a bũukεε tón ɔɔaaro yānzi.

Yākena a zéa

23 ¹Àton wàpe baaru kpáro. Àton zε kɔn gbē zaaao ege sèedadee ūro. ²Àton té pariizi yāzaakena guuro. Àton zε kɔn pariio yākpae guu à bo yāzedeε kpεero. ³Tó takaaside yā nnaro, àton zεoro. ⁴Tó n ibee zù ke à zaaki sàsà bensɔ n kpakũo, ò kũ ò gáone be. ⁵Tó n n zanguri zaaki è èe fuu asooa, ò à ìan ká, òton à tónlo.

⁶Tó takaaside yā nna, àton bo à kpεero. ⁷À zà kũ kɔn mɔnafikio. Àton taarisaidεe ke gbē maa dero, zaake mé tó taaridεe bo pāro. ⁸Àton ɔɔnkpεεgbaa síro, zaake ɔɔnkpεεgbaa è tó wéedeeno vīa kũme, bensɔ è gbē maaano yā lie kpεεgānda. ⁹Àton wéε tā bɔamɔaro. Á bɔamɔkεε dɔ, zaake bɔamɔnɔn a ū yā zaa Igipiti. ¹⁰Àgae pɔ tɔ a buraanɔa à kεke ai wè swéedo, ¹¹à wè swéεplaadeen à tó tɔɔte kámma bo à ìam pá, le a takaasideeno e wà à zà kè bɔe gweeno kɔw we, nɔbɔsēteno e wà à kpaa só. À ke le dɔ kɔn a geepi búo kɔn a kùkpεo. ¹²Àgaegɔ zii kεe ai gurɔ swéedo, à swéεplaadeen àgae kámma bo, le a zùno kɔn a zaakinɔ e wà kámma bo, bensɔ a zùno kɔn bɔamɔnɔn é e wà ìam pá. ¹³Àgɔ yā kè má òareno kũna píngi. Àton tāano tó síro. Wàton ñ tó ma a lén sero.

Zíbaa mèn aagɔnɔ

(Bɔn 34:18-26)

¹⁴Wè kɔn wèo àgae mɔ zíbaa keme gèn aagɔ. ¹⁵Àgae Buredi Sése'èzēsai zíbaa ke lán má dìeare nà, àgae buredi sése'èzēsai só ai gurɔ swéεplaa mɔw kè wè be Abibu guu a gurɔw, zaake mɔw pì guun a bɔe Igipiti. Gbēke tón mɔ ma kiia ɔkoriro. ¹⁶Àgae Pókεkena zíbaa ke gurɔw kè a na pókεkenaa, à a bura pɔ káakunɔ kpáma. Àgae Pódufublena zíbaa ke wè yāanaa, gurɔw kè a a bura pɔnɔ kàkɔa píngi. ¹⁷Wè kɔn wèo gèn aagɔ a gɔgbē píngi mɔ kàkɔana ke mamɔma Dii a Luda aezì. ¹⁸Àton pósesena kpáma ledɔ kɔn sa'opɔ aruoro. Àton zíbaa sa'opɔ nɔsi diε guu ɔaro. ¹⁹Àgae gá mamɔma Dii a Luda ua kɔn a bura pɔ káakunɔ. Àton blène nòbo kuku kɔn à da yɔ'ioro.

Luda Malaika é dɔ a gbēnɔne ae

²⁰Mé Malaika gbare à ɔare ae à a dākpa zén à káao guu kè má kèken. ²¹À làakari dɔ à yāa à à yā ma. Àton bo à kpεero, zaake eé sùu keao a taari yā musuro kè ma tó kúa yānzi. ²²Tó a à yā mà bensɔ a yā kè má

òaree kè píngi, mégõ de a ibeeno ibee ùme, a wederino wederi ù. ²³Ma Malaika pì é òare ae à gá zeare bùsu kè Amorinõ kún kõn Itinõ kõn Perizinõ kõn Kanaano kõn Ivinõ kõn Yebusinõ, mé n kaate. ²⁴Àton kúe n tãanõne à zò bleñnero, àton n kena kero. À n gboro à n gbèno wíwi. ²⁵À do Dii a Ludazi, eé aubarika daare a pòbleen kõn a íminao, eé gyãano kēawa. ²⁶Nogbēno é nò bõe a bùsunlo bensõ pãaa égõ kuuro. Mé a wēndi bà òare kõn mòkyakoo. ²⁷Mé vĩa dada gbē kè aõn kú a aenõzi mé tó bídi gē borii kè a ka n kiianõn, mé tó a ibeeno kpæe kpáare. ²⁸Mé zõmantēno gbare a ae aõ ká Ivinõn kõn Kanaano kõn Itinõ aõ pémmaare. ²⁹Èe ke mé pémmaare wē doo guu gõonlo, le bùsu pì tón gõ lákpe ù nòbõsētēno daalaro yānzi. ³⁰Mégõ pémmaare busebuseme ai à gá pari kú à ká à bùsu pì sí. ³¹Mé a bùsu lé keare zaa Isia Tēa léa ai Filisitininõ Isia léa, zaa gbáa lén ai Yuflati léa. Mé bùsu pì deeno naare a zõí à pémma. ³²A bà tóngõ kú n yān ke n tãano yānlo. ³³Àton tó aõgõ kú a bùsunlo, le aõton tó à durun kemero, zaake tó a n tãano gbàgbā, a takutee kpàkpa a zīndaneme.

Luda bà kuuna kõn Isarailinõ sèeda

24 ¹Dii bè Musane: Mmõn kõn Arunao kõn Nadabuo kõn Abiuo kõn Isaraili gbēnsi gõon baaagõ akurinõ, à didi kpíiia à mó ma kíia, à ònzi keme zaa káaa. ²Mbe né sómazi ndo, gbē kpaaano tón mó kíiro bensõ parii tón didiño kpíi kè musuro.

³Musa gaa à yā kè Dii ò tókēñne píngi kõn dokayāno píngi. Aõ wè ledole n píngi wà bè: Yā kè Dii ò píngi wé ke. ⁴Ben Musa yā kè Dii ò pìnõ kè takada guu píngi.

À fēe kongo ide'ide à gbāgbākii bõ kpíigēezi, ben à gbè pèepēe mèn kuri aweeplaa Isaraili bori kuri aweeplaaano pó ù. ⁵À Isaraili gõkpareno zì kõn zùswarene bõronõ, ben aõ sa'opõ kè wè ká tén à té kú òo Diia kõn sáabukpana sa'opõnõ. ⁶Ben Musa zù pìnõ aru sè à kpàate leo plaa. À à leo doo diē kõn taao à à leo doo àe gbāgbākíia. ⁷Ben à Dii bà kuunaño takada sè à à kyó kēñne. Ben aõ bè: Yā kè Dii ò píngi, wé ke wé mì siene. ⁸Ben à aru pì sè à fāmma à bè: Dii bà kuunao arun gwe lán á mà nà píngi.

⁹Musa kõn Arunao kõn Nadabuo kõn Abiuo kõn Isaraili gbēnsi gõon baaagõ akurinõ didi kpíiia. ¹⁰Aõ Isarailinõ Luda è. Safia gbè gusararaa kaena à gbá gīzī, à í de búgu wásawasa lán ludambe búgu bà. ¹¹Ludaa e pòke ke Isaraili gbāadee pìnõnero. Aõ wéé siàle, ben aõ pó blè aõ í mì.

Musa kuuna Sinai kpíi musu

¹²Dii bè Musane: Ñ didi kpíiia n mó ma kíia nēgõ kú gwe. Mé gbè walaa kè ma a dokayāno kēano kpámma, le n e n dañne. ¹³Ben à fēe kõn a kpàasi Yõsuao, aõõe gaa didi Luda kpíiia. ¹⁴Ben Musa bè gbēnsinõne: Àgõ wa dāa kè, wé eara wà su a kíia. Aruna kõn Uruo égõ kúao. Tó gbēke yāke

vī, à gáo ní kiia. ¹⁵Ben Musa didi kpíii pía. Tésukpe dà à mìsǒntēla, ¹⁶ben Dii gakui pita Sinai kpíii pía. Tésukpe pì daàla le ai gurɔ swéedo, à gurɔ swéepaadeen Dii lé zù Musazi zaa tésukpe pì guu. ¹⁷Isarailinɔ Dii gakui è lán té kè è ní blee bà kpíii pì mìsǒntēa. ¹⁸Ben Musa gè téluguu pì guu à èara à didi kpíii pía. À kú gwe ai gurɔ baplaa fāantē kǒn gwāavíio.

Luda bisakutaa

31 ¹Dii yā ò Musane à bè: ²Ñ ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru dio, Yuda borii sè. ³Má tò ma Ninii kúa, ben à ɔndɔ kǒn gonio kǒn dǒnao è zǐ píngi guu. ⁴À zā ble pónɔa dǔ kǒn vura kǒn kondogio kǒn mǔgotēo. ⁵À gbè bèede ana dǔ kǒn à dana pǔ guuo kǒn lí'anao kǒn zǐ sǎnda píngio. ⁶Bee gbera ma Aisamaki né Ɔliabu, Dani borii diè à dɔnleri ũ. Ma zǐkerinɔ gbà ɔndɔvó ní píngi, le aɔ e wà pǔ kè má dienneeno ke píngi: ⁷Dakǒreki kuta kǒn doka àkpatio kǒn à nékpaeo kǒn kpé pì pǔ keteno píngi, ⁸teebu kǒn a pǔ keteno, vura atēe dabu kǒn a pǔ keteno píngi, tuaetikpatakii, ⁹sa'opɔ kè wè ká tén à té kú oki kǒn a pǔ keteno píngi, dàga kǒn a dibɔo, ¹⁰pǔkāsāa kè wà tǎnɔ, sa'ori Aruna pǔkāsāa kè eé sǒmaziinɔ kǒn à néno sa'opokāsāano píngi, ¹¹pǔ kyakenɔsi kǒn bisakuta tuaetiti gū nnao. Aɔ pǔ pino ke, lán má dienne nà píngi.

Kámmabogurɔ yā

¹²Dii yā ò Musane à bè: ¹³Ñ o Isarailinɔne aɔ kámmabogurɔvɔ kè má diè yā da, zaake à de sèeda ũ mapi kǒn apinɔ dagura ai a borii, le à e à dǔ mamɔma Dii ma a se ma gbēno ũ. ¹⁴Àgae kámmabogurɔvɔ pì yā da, zaake gurɔvɔ pì kuuare adoname. Gbē kè gurɔvɔ pì tē kè, adee gāme. Gbē kè zǐi kè gurɔvɔ pía, wà adee bo a gbēno té wà de. ¹⁵Àgae zǐi ke gurɔ swéedo, à gurɔ swéepaadeen é kámma bo, zaake mamɔma Dii ma pǔme. Gbē kè zǐi kè kámmabogurɔvɔ gāme. ¹⁶Isarailinɔ gaegǔ kámmabogurɔvɔ pì yā kúna aɔ diè gurɔ isi ũ ai ní borii ma bà kuunańyo yā ũ. ¹⁷Eégǔ de sèeda ũ mapi kǒn Isarailinɔ dagura gurɔ píngi, zaake mamɔma Dii ma musu kǒn andunao kè gurɔ swéedome, ben má yāa ma kámma bò à gurɔ swéepaadee zǐ. ¹⁸Kè Dii yā ò Musane Sinai kpíii musu à yāa, ben à dokayā kè gbè walaano mèn plaa kǒn a zǐnda ɔneo à kpāa.

Vura zùswarene bǔrɔ

32 ¹Kè gbēno è kè Musa e pita kpíii musu kpaaro, aɔ kàkǔa Arunazi aɔ bène: Ñ fεε ñ tǎa kenɔ kewe le aɔ dɔwe ae, zaake Musa kè wa boe Igipiti pì, wá dǔ yā kè à à lèro. ²Ben Aruna bèinne: À a nɔgbēno vura swāinɔ boe kǒn a néngbēno pónɔ kǒn a nénɔgbēno pónɔ à mǔome. ³Ben ní píngi a vura swāinɔ bǔbɔ aɔvɔ kpà Arunaa. ⁴À sǐ à kàsa lán zùswarene bǔrɔ bà, ben à lǔlɔ. Ben wà bè: Isarailinɔ, a tǎan yè! Àmbe à a boe Igipiti. ⁵Kè Aruna è le, à sa'okii bò zù pì ae, ben à kpàakpa kè à bè: Dii zǐbaa kuu

zia. ⁶Kè guu dò, gbēno fēe wà sa'opo kè wè ká tén à té kũ òa kōn kennakōo sa'opo. Gbēno v̄e wèe p̄ó blee wèe í mii, ben āo fēe wèe p̄āpāa kee.

⁷Ben Dii bè Musane: Ñ pita ñ gá! N gbē kè n b̄oñyo Igipitino yàka. ⁸Āo kè zé kè má òd̄oñnea kpakpaa, āo vura kàsa t̄aa ũ lán zùswarene b̄oro bà, āo kùene āo saa òa wà bè, Isarailino t̄aa kè à ñ b̄oye Igipitin gwe. ⁹Ben Dii liara à bè Musane: Má è gbē p̄ino swā gbāame. ¹⁰Ñ gumala le mà a p̄ētē f̄eñzi mà ñ kaate, mode mé n boriino ke bíta. ¹¹Ben Musa agbaa kpà Dii a Ludane à bè: Dii, b̄oyānzin n p̄ētē é f̄ee n gbēnc̄azi kè n ñ b̄oye Igipiti kōn n gbāa bítao kōn n gāsā gbāao? ¹²Igipitino é be āo kaatena yānzin n ñ b̄oyezi, le ñ e ñ ñ dede kpiino musu ñ ñ yā anduna guu. Ñ n p̄ofē kp̄ae ñ yā kè ñ yezi ñ pita n gbēnc̄a p̄i b̄o n ñsen. ¹³Ñ d̄o n z̄oblerino Ibrai kōn Isaakuo kōn Isarailio yān, zaake ñ s̄inne kōn n kuunao n bè, né ñ borii kaara lán s̄onon̄o bà, né b̄usu kè n à yā òñne kp̄a ñ boriino wàḡo v̄i guro p̄ingi. ¹⁴Ben Dii yā kè à bè é pita a gbēnc̄a p̄i b̄o a ñsen.

¹⁵Musa èara à pita kpiia, à doka gbè walaa m̄en plaa p̄ino k̄una a ōzi. Yā kēna gbè p̄ino kpa plaplaa p̄ingi. ¹⁶Luda bé à gbè walaa p̄ino à, àmbe à yā k̄ēnma. ¹⁷Ȳosua gbēno wiii mà, ben à bè Musane: Ñ z̄i wii ma d̄o b̄uran. ¹⁸Musa bè: Z̄iblena wiii bé à d̄o gwero, w̄enda òd̄onan gwe s̄oro, gbēno l̄esinan m̄ee maa. ¹⁹Kè à kà kii kōn b̄urao, à è wèe ò wā zùswaree p̄i ae, ben à p̄o f̄ē. À gbè walaa kè à k̄una p̄ino p̄aē kpiiḡeezi gwe, āo w̄iwi. ²⁰Ben à zùsware kè wà p̄i p̄i s̄è à d̄a tén. À à tí b̄o, ben à kà ín à kpà Isarailino, āo m̄i. ²¹Ben Musa Aruna là à bè: B̄on gbē p̄ino k̄enne, gbasa ñ tò āo durun bíta kè taka kè? ²²Ben à w̄èla à bè: Ñton p̄o f̄ero, mare. Ñ gbē p̄ino d̄o, kè āo zaa. ²³Āombe āo bème mà t̄aa ke ke à d̄oñne ae. Āo bè Musa kè wa b̄oye Igipiti p̄i, wà d̄o yā kè à l̄ero. ²⁴Ben ma bèñne gbē kè āo vura v̄iino b̄oye wà m̄o. Kè āo m̄o, ben má kà tén, ben à b̄o zùswarene b̄oro p̄i ũ.

²⁵Musa è Aruna tò gbēnc̄o e ñ p̄oyezi kee, ben āo ḡo fabona p̄o ũ ñ ibeēnc̄o. ²⁶Ben à zè b̄ura ḡēk̄ia à bè: Gbē kè āo kú Dii kpaano m̄o ma kuu. Ben Levi boriino k̄ak̄o à kuu. ²⁷À bèñne: Dii Isarailino Luda bè, a baade a f̄eedaa logo à d̄od̄o b̄urazi gule kōn guleo, a baade a gbēno kōn a gbēnnano kōn a gbēdaano dede. ²⁸Levi boriino kè lán Musa dàñne nà. Gbē kè wà ñ déde z̄i p̄iano kà ḡoñ b̄oro aaḡo taka. ²⁹Ben Musa bè Levi borii p̄ino: Lán a b̄o a néno kōn a gbēno kp̄ee nà, a a z̄inda kpà Diia gb̄aa, Dii aubarika dàagu gb̄aan gwe.

Musa agbaakpana Diine Isarailino

³⁰Kè guu d̄o Musa bè gbēnc̄o: A durun bíta kè, baa kōn beeo mé èara mà didi kpiia mà gá Dii kiia d̄o, w̄eḡo d̄oro ke mé e mà agbaa kp̄aneare a durun yā musu. ³¹Ben à èara à ḡaa Dii kiia à bè: N yā nna! Gbē p̄ino durun bíta kè, āo t̄aa ke kè ñ z̄indane kōn vura. ³²Ñ s̄u ke! Ñ ñ durun k̄ēñne. Tó lenlo, ñ ma t̄o gogo takada kè ñ kè guu. ³³Dii bène: Gbē kè durun k̄eme t̄on mé gogo

ma takada guu. ³⁴Ñ gá kɔn gbɛnɔ guu kɛ má ònneen sa. Ma Malaika é ònne ae. Baa kɔn beeeo tó ma wéetámmána gurɔwà kà, mé wée táfíma ní durun yānzi. ³⁵Ben Dii gagyāa kà gbɛnɔn zùswaree kɛ aɔwò tò Aruna pì pì yānzi.

33 ¹Dii bè Musane: Ñ fɛe ñ gu kɛ, mpi kɔn gbɛ kɛ n bɔnyo Igitinɔ, ñ gáfíyo bùsu kɛ má la dà Ibraïne kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo ma bè mé kpá ní boriinɔan. ²Mé Malaika gbare à òbare ae mé péare Kanaanɔ kɔn Amorinɔ kɔn Itinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ. ³À gá bùsu kɛ zwi kɔn zó'io din pì guu. Mòde mé gáaoro, le màton a kaate zénlo yānzi, zaake swāgbāadeenɔn a ũ. ⁴Kɛ gbɛnɔ yā pāsì pì mà, aɔ ɔwò dɔ, ben gbɛkee e a zāblebɔnɔ da òro. ⁵Zaake Dii giake à yā ò Musane à o Isarailinɔne à be: Swāgbāadeenɔn ní ũ, baa tó ma taa ònyo kɛse do, mé ní kaate. Aɔ baade ní zāblebɔnɔ bɔbɔ, mégɔ dɔ dian mé kefíyo nà. ⁶Ben Isarailinɔ ní zāblebɔnɔ bɔbɔ, aɔɔe da òro zaa Orebu kpíi kiia.

⁷Musa è bisakuta sé à gá à ò bura kpee bɔruna kɔn bura pìo féte. À tó kpà kutaa pìne dakɔreki kutaa. Gbɛ kɛ ye Dii yāzi adee è bɔ à gá dakɔreki kutaa pì kiia bura kpee gwe. ⁸Tó Musa bɔ èe gaa kpé pì kiia, baade è bɔ à ze a kpeelea àgɔ à gwaa ai à gá à gɛn. ⁹Tó Musa gɛ kpé pìn, tɛluguu è pita àgɔ ò kpeelea, ben Dii è yā oo. ¹⁰Tó gbɛnɔwò è tɛluguu pì ò kpeelea pì, baade è ònzi ke a kpeelea. ¹¹Dii è yā o kɔn Musao tɛtɛntɛ, lán gbɛ è yā o kɔn a gbɛnnao nà. Musa è eara à su bura, mòde Nuni né Yɔsua à kpàasi è bɔ kpé pinlo.

Dii bɔ à mɔna Musazi

¹²Musa bè Diine: N bème mà gá kɔn gbɛ pinɔ, mòde née gbɛ kɛ née daamee omero. Ae kɛ sɔ n bè, ní ma dɔ n gbɛnna ũ bensɔ ma n pɔnnaa è. ¹³Zaake ma n pɔnnaa è, ñ tó mà n laasuunɔ dɔ sa, le mà e màgɔ n dɔ màgɔ nnanyo yāpura. Ñgɔ dɔ kɛ borii kèkii né n gbɛnɔme. ¹⁴Ben Dii wèàla à bè: Ma wée égɔ tɛazi mà a gba kámmabona. ¹⁵Musa bè: Tó né wée tɛwaziro, ñton wa fɛe kèro. ¹⁶Tó née gáwaoro, dian weé e wà dɔ kɛ mapi kɔn n gbɛ pinɔ wá nnanyo? Weé wa dɔkɔzi kɔn bori pāndɛnɔ anduna guu diame? ¹⁷Dii bène: Yā kɛ ní gbèkamaa pì mé ke, zaake n ma pɔnnaa è, má n dɔ ma gbɛnna ũ.

¹⁸Musa bè: Ñ n gakui ɔɔame. ¹⁹Ben Dii wèàla à bè: Mé tó ma maake píngi bɔ n ae, mé ma tó Dii sísi n ae, zaake gbɛ kɛ má yezi mà sùu keon mé keo, bensɔ gbɛ kɛ má yezi mà wènda dɔnen mé dɔne. ²⁰Ben à bè: Né fɔ ñ ma uu gwaro, zaake gbɛntee é fɔ à wée simale àgɔ kuuro. ²¹Dii bè: Ñ guu gwa da ma sae kɛ. Ñ ze gbè musu gwe. ²²Tó ma gakui pì e gɛe, mé n sɔwò gbèkotoon mà a ɔwò kúnla ai mà gɛte. ²³Tó ma a ɔwò gònla, né ma kpee kpaa e sa, mòde weé fɔ wà ma uu ero.

Gbè walaa dufunɔ

34 ¹Dii bè Musane: Ñ gbè walaa ke mèn plaa lán káakupɔnɔ bà, mé yā kɛ kú à káakupɔ kɛ ní wìnɔa kɛmíma. ²Ñgɔ kú soru guu kɔngɔ.

Ñ didi Sinai kpiiia ñ ze ma ae à mìsõntëa. ³Gbêke tón mónyoro. Wàton gbêke e gukea kpiiia pia sero. Baa sãa ke zù tón m' p' ble à gĩzĩro.

⁴Musa gbè walaa à mèn plaa lán káakupɔɔɔ bà. À fèe kɔngɔ ide'ide, ben à didi Sinai kpiiia à gbè walaa mèn plaa pìnɔ kũna a ɔzĩ lán Dii òne nà. ⁵Dii pìta tésukpe guu à zè à sae, ben à a zĩnda t' s'isi. ⁶Kè Dii e gèe à ae, à a t' s'isi à bè: Dii, Dii Luda wëndadõnneri sùudeen ma ù. Ma ɔɔ è fè kpaaro, má gbêke kɔn náaneo vĩ bíta. ⁷Meègõ gbêke vĩ kɔn gbẽnɔ ai ñ bori lémmè, mé ñ yã zaaano kèĩne kɔn ñ taarino kɔn ñ durunnɔ. Mòde meè tó taaridee bɔ pãro. Meè denɔ yã zaaa wí ñ nénɔ musu kɔn ñ dionɔ kɔn ñ swãkpeeno kɔn ñ nasionɔ. ⁸Musa dàe a puua à dɔnzi kènè gɔɔ ⁹à bè: Dii, zaake ma n ponnaa è, ñ gáwao. Baa kè gbè pìnɔ swã gbãa, ñ sùu kɛwao kɔn wa yã zaaano kɔn wa durunnɔ, ñ wa sé n pɔnɔ ù.

Luda bà kuuna kɔn Isarailino

(Bɔn 23:14-19)

¹⁰Dii bè: Ma bà égõ kúaome. Mé yãbɔnsae ke a píngi wáa kè gbêkee e a taka ke bori ke guu andunan zikiro. Borii kè aɔɔ ligaaziino é ma yãkena e, zaake mé yã naasidee keao. ¹¹Àgõ yã kè má òare gbãa kũna, mé péare Amɔrinɔa kɔn Kanaano kɔn Itino kɔn Perizino kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ. ¹²À làakari ke! Àton ledole ke kɔn bùsu kè ée gaa gèn deenɔoro, le àton takutee kpákpa a zindanero yãnzĩ. ¹³À ñ sa'okiino gboro à ñ tãa gbènɔ wíwĩ à Asera líno zɔzɔ. ¹⁴Àton kúe tãanero, zaake mamɔma Dii ma tɔn Nòsegɔaano, meè nòsegɔaano kpá. ¹⁵À làakari ke! Àton lédole ke kɔn bùsu pì deenɔoro, zaake tó aɔɔe pãpãa kee ñ tãano yã musu, aɔɔe saa oomma, aɔɔe a s'isi à ñ sa'onɔɔɔ sònyome. ¹⁶Àton ɔɔ sé a nénɔne ñ téro, zaake tó aɔ nénɔgbènɔ e pãpãa kee ñ tãano yã musu, aɔɔe tó a nénɔ pãpãa keño se. ¹⁷Àton mò pi tãa ùro.

¹⁸Àgae Buredi Sése'èzēsai zĩbaa ke. Àgae buredi sése'èzēsai só guro swèeplaa ɔɔ kè wè s'isi Abibu guu lán má diere nà, zaake ɔɔ pì guun a bɔe Iyipiti. ¹⁹A daudunɔ né ma pɔnɔme ñ píngi kɔn a pókãde nékya káakunɔ ñ píngi, zù ke p' ketenɔ. ²⁰Àgae zaaki nékya káaku bo kɔn sãao. Tó ée boro, à à waa fĩ à de. Àgae a daudunɔ bo. Gbêke tón m' ma kiia ɔkoro. ²¹Àgae zii ke guro swèedo à kámma bo à guro swèeplaadee zĩ, baa búwiguro ke pókéguro.

²²Àgae Pókèna zĩbaa ke guro kè a na bura p' káaku kèkenaa. Àgae Pódufublana zĩbaa ke wè yãanaa. ²³Wè kɔn wèo gõgbè píngi gae m' mamɔma Dii Isarailino Luda aezĩ gèn aagõ. ²⁴Mé péare boriinɔa mé a bùsu lé kaaraare. Gbêke é a bùsu nii de guro kè ée ɔɔ mamɔma Dii a Luda aezĩ wè kɔn wèo gèn aagõro. ²⁵Àton pòsesena kpáma lédo kɔn sa'opɔ aruoro. Àton Banla sa'onɔɔɔ die guu d'aro. ²⁶Àgae gá mamɔma Dii a Luda ua kɔn a bura p' káakunɔ. Àton blène nòɔ kuku kɔn à da y'ioro.

²⁷Ben Dii bè Musane: Ñ yã pìnɔ kè takadan, zaake ma bà kuunanyo kɔn Isarailino yãnɔme. ²⁸Musa kú kɔn Diio gwe ai guro baplaa fãantè kɔn

gwāavĩo pɔ́blena sai ímina sai. Ben Dii a bà kuunańyo yā mèn kurino kè gbè walaa pĩnɔa.

Musa uu tékena

²⁹Kè Musa pĩta Sinai kpĩĩĩ, à gbè walaa mèn plaa kè doka kēa pĩnɔ kũna a ɔzĩ. À dɔ kè a uu e té kēe aɔ yā'ona kɔn Diio yānzĩro. ³⁰Kè Aruna kɔn Isarailĩnɔ à è nĩ pĩngi, à uu e té kēe, vĩa nĩ kũ wà sɔzi. ³¹Ben Musa nĩ sĩsi. Aruna kɔn gbēnsĩnɔ èara wà mɔ à kiia, ben à yā óńyo. ³²Bee gbera Isarailĩnɔ sɔzi nĩ pĩngi, ben à yā kè Dii diene Sinai kpĩĩĩ musu óńne pĩngi. ³³Kè à yā óńne à yāa, à sáta kù a uua. ³⁴Tó à gè à yā o Diio, è sáta go le à kpé à bɔ. Tó à bɔ, è yā kè Dii diene o Isarailĩnɔne, ³⁵ben aɔè e kè à uu e té kēe. Musa è èara à sáta kù a uua le à kpé à gè à yā o Diio.

Bisakuta kyakena

40 ¹Dii bè Musane: ²Nĩ kutaa dɔ kè de dakɔreki kutaa ũ mɔ káakun guro káaku zĩ ³ñ àkpati kè doka gbè walaanɔ kù à guu dien ñ lábure mɔ kpázi. ⁴Nĩ gē kɔn teebu mɔ ñ à taanɔ káea zéazea. Nĩ gē kɔn dabu mɔ ñ à fitianɔ keke. ⁵Nĩ vura tuaetitĩkpatakii mɔ die doka àkpati ae ñ kuta kpeele lábure logo ñ tataale. ⁶Nĩ sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ okii die dakɔreki kpeelea, ⁷ñ dàga mɔ die dakɔreki kutaa dagura kɔn sa'okii ñ í kán. ⁸Nĩ kara mɔ kpá ñ ligazi, ñ lábure kpá kara pì léa.

⁹Nĩ pɔ kyakenɔsi mɔ sé ñ kù kpé pĩa kɔn pɔ kè kù à guunɔ pĩngi ñ die ma pɔ ũ kɔn à zikɛbɔnɔ, aɔé gɔ ma pɔ ũ. ¹⁰Nĩ nɔsi pì kù sa'okii pĩa kɔn a zikɛbɔnɔ pĩngi. Nĩ sa'okii pì die ma pɔ ũ, eégɔ de ma pɔ ũ deńla. ¹¹Nĩ nɔsi pì kù dàga pĩa kɔn a dibɔnɔ, aɔé gɔ ma pɔ ũ. ¹²Nĩ mɔ kɔn Arunao kɔn a nénɔ dakɔreki kpeelea ñ nĩ zú o gwe. ¹³Nĩ sa'ori pɔkásāa mɔnɔ da Arunane, ñ nɔsi kúa ñ à die ma pɔ ũ, eé gɔ ma gbāgbāri ũ. ¹⁴Nĩ mɔ kɔn à nénɔ dɔ ñ utagyaba mɔnɔ dadańne, ¹⁵ñ nɔsi kúkuńma lán nĩ kù nĩ dea nà, aɔé ma gbāgbā. Nɔsikurńmana pì bé eé tó aɔgɔ de ma gbāgbārinɔ ũ ai nĩ boriia. ¹⁶Musa kè lán Dii òne nà pĩngi.

¹⁷Aɔ bɔna Iyipiti wè plaade mɔ káaku guro káaku zĩn wà kutaa pì dɔ. ¹⁸Kè Musa e kutaa pì dɔ, à à zebɔ mɔnɔ pèpèe gĩa, ben à à lípèe mɔnɔ pèpen à à líkpannɔ kpàkpan, ben à lípèenɔ pèpèe. ¹⁹À bisa dàala, ben à baa kpàala lán Dii òne nà. ²⁰À sèeda gbè walaanɔ sè à kà àkpati pì guu, à àkpati pì sélinɔ dà à zāanɔ guu, ben à à né kùea. ²¹À gēo kpén, ben à lábure kpà sèeda àkpati pizi lán Dii òne nà. ²²À teebu die dakɔreki kutaan lábure pì kpeele kpa gu'igbāroo kpa. ²³À buredi kàea Diine zéazea lán à òne nà. ²⁴À dabu die dakɔreki kutaan aedɔkɔana teebua sɔɔmete kpa, ²⁵à fitianɔ nana Dii ae lán à òne nà. ²⁶Ben à vura tuaetitĩkpatakii pì die dakɔreki kutaan lábure sae, ²⁷ben à tuaetiti gũ nnaa kpàtaa lán Dii òne nà. ²⁸Ben à lábure kpà kutaa pì léa.

²⁹À sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ okii die dakɔreki kpeelea, ben à sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ òa kɔn flawao lán Dii òne nà. ³⁰À dàga mɔ

dìe dakõreki kutaa dagura kõn sa'okiio, ben à í kàn. ³¹Gwen Musa kõn Arunao kõn a nэгõgbẽnɔ è n̄ ɔɔn̄ kõn n̄ gbánɔ pípín. ³²Tó aõɔe gẽe dakõreki kutaan, ke tó aõɔe s̄ɔɔ sa'okiizi, aõè n̄ ɔɔn̄ kõn n̄ gbánɔ pípín lán Dii ò Musan̄e nà. ³³Ben à kara kpà à lìga kutaa pìzi kõn sa'okiio, ben à lábure kpà kara pì léa. Len Musa z̄i pì kè à ȳaa le.

Dii gakui pitana bisakutaan

(Nar 9:15-23)

³⁴Ben t̄eluguu pì dà dakõreki kutaa pìla, Dii gakui kutaa pì pà. ³⁵Musa e f̄õ à ḡè dakõreki kutaa pìnlo, kè t̄eluguu dààla bens̄õ kè Dii gakui kutaa pì pà ȳanzi.

³⁶Isarailino t̄aa'ona guu, tó t̄eluguu pì gò kutaa pìla, ben aõè f̄ee kõn táo. ³⁷Tó t̄eluguu pì e goaro, aõè f̄ee kõn táoro, sé z̄i kè à gò. ³⁸F̄aant̄e Dii t̄eluguu è da kutaa pìla, gw̄aav̄i s̄õ té èḡõ kú t̄eluguu pì guu. Len Isarailino è e le n̄ p̄ingi n̄ t̄aa'ona guu p̄ingi.

NARONA

Musa takada siigõdee

Isarailino kuuna gbáan 9:1–14:45, 20:1–21:35

Balamu 22:1–24:25

Banla zībaakena

9 ¹Dii yā ò Musane Sinai gbáan Isarailino bona Iyipiti wè plaade mo káaku guu à bè: ²Isarailino gae Banla zībaa ke à gurɔɔa. ³À zībaa pì ke mo kèkii gurɔ gērodosaideen uusie. À ke lán má dàare nà píngi kōn à dokayā kè má dàareno.

⁴Musa ò Isarailinone aɔ Banla zībaa ke, ⁵ben aɔ zībaa pì kè Sinai gbáan mo káaku gurɔ gērodosaideen uusie. Aɔ kè lán Dii ò Musane nà píngi. ⁶Gbēkeno kú gwe aɔ gbāsī kè aɔ ɔ kè gèa yānzi, ben aɔe e wà Banla zībaa kè zī beeearo. Ben aɔ gàa wà Musa kōn Arunao lè zī beeeaa gɔɔ ⁷aɔ bè Musane: Gè yā musu wa gbāsī lè. Bóyānzi wà gìwe wà mó kōn gbaano Diine kōn wa gbēno à gurɔɔazi? ⁸Musa wènlá à bè: À ze ai mà ma lán Dii é o a yā musu nà. ⁹Ben Dii bè Musane: ¹⁰Ñ o Isarailinone, tó aɔ gbēkeno ke aɔ boriino kpé gbāsī gè yā musu, ke aɔ gàa wéte zāazā ken, aɔé fɔ wà Banla zībaa keme zāa. ¹¹Mo plaadee gurɔ gērodosaidee uusien aɔé zībaa pì ke. Aɔé sã nõbo só kōn buredi sése'èzēsaio kōn lá kyàkyāo. ¹²Aɔton à ke tó guu dōaro bensɔ aɔton sãa pì wá ke éro. Aɔé Banla zībaa pì ke lán má diare nà píngi. ¹³Gbē kè èe gbāsī léro bensɔ èe gá wéte kearo, tó à gì Banla zībaa pì kezi, wà adee bo a gbēno té, zaake èe móme kōn gbaao à gurɔɔaro. À taari é wí à musu. ¹⁴Bòamo kè kú a té bensɔ à yezi à Banla zībaa keme, séde à ke lán ma à doka diare nà. Bòamo kōn bedeeo ní píngi yā dōnkɔme.

Téluuuu dana bisakutaalaa

(Bɔn 40:34-38)

¹⁵Zī kè wà bisakutaa mò dò, téluuuu pì dà sèeda kutaa pìla. Zaa uusie ai guu gàa à dōo téluuuu pì kú kutaa pì musu lán té bà. ¹⁶Len ègɔ kuu

le guro píngi, ègõ kú kutaa pìla fãantē, gwāavĩ sõ lán té bà. 17Tó à gò kutaa pì, ben Isarailino è fεε kōn táo. Guu kè téluguu pì zèn, gwen aõè bùra káen. 18Tó Dii òdɔańne le, aõè bùra fεε. Tó à òdɔańne dɔ, aõè ɛara wà bùra káε. Tó téluguu pì da kutaa pìla sõ, aõ bùra ègõ kaename. 19Tó téluguu pì e guro plaaa kεε kutaa pìla, aõègõ Dii yā maa, aõè bùra fεero. 20Zikenɔa téluguu pì è guro plaaa kε kutaaloro. Tó Dii òdɔańne, aõè bùra káε, tó Dii ɛara à òdɔańne dɔ, ben aõè bùra fεε. 21Zikenɔa sõ téluguu pì è zε gu dōnkõ féte zaa uusie ai kōngɔ. Tó à gò kōngɔ, ben aõè bùra fεε. Fãantē ke gwāavĩn yoo, tó téluguu pì gò, aõè bùra fεeme. 22Tó téluguu pì gõ zena kutaa pìla guro do ke mɔ do ke wè don yoo, aõègõ kaena bùramme, aõè fεero. Tó à gò, ben aõè bùra fεε. 23Aõè bùra káε ke wà bùra fεε Dii lé saero. Aõègõ Dii yā maa lán à dà Musane à òńne nà.

Kondogi kākāki mèn plaaano

10 1Dii yā ò Musane à bè: 2N kākāki pi mèn plaa kōn kondogi kè wà gbègbè maamaao gbēno kakōabo ũ le aōgae bùra fεε. 3Tó wà kākāki pino pè, gbēno é mɔ wà kakōanzi n píngi dakōreki kpεεlea. 4Tó kākāki mèn doon wà pè, Isaraili bori dōn'aedee kè aõ de kí ũno bé wé mɔ wà kakōanzi. 5Tó wà kākāki pino pè sikōkenao, gbè kè aõ bùra kú ɔfāntēbɔε kpaano bé wé bùra fεε káaku. 6Tó wà à gēn plaadee pè sikōkenao, gbè kè aõ bùra kú sɔɔmete kpaano bé wé bùra fεε. Kākākipena sikōkenao pin gbēno dana zén sèeda ũ. 7Tó wà yezi wà gbēno kakōa, wàgae pé sikōkena sai.

8Aruna né sa'orino bé wé kākāki pino pé. Eégõ deare doka ũ guro píngi, apino kōn a boriino. 9Guro kè a ka a būsun, tó ée gaa zĩ ká kōn a ibεε kè aõè gà wà fεeaono, àgae kākāki pino pé sikōkenao, le a yā e à dɔ mamoma Dii a Ludan, mé a bɔ a ibεε pino ɔzĩ. 10Guro kè ée ponnaa kεε sõ, zĩbaan yoo, mɔ dufu guro káaku zĩn yoo, àgae kākāki pino pé a sa'opo kè wè ká tén à té kũna kōn a saábukpana sa'opono, a yā é dɔmagu. Mámbe Dii a Luda ũ.

Isarailino fεena Sinai

11Wè plaade mɔ plaade guro barodee zĩ, téluguu gò sèeda kutaala, 12ben Isarailino bùra fεε Sinai gbáan, aõε sōki kpákpaai ai téluguu gaa à zè Parani gbáan. 13Aõ bùra fεena káakun gwe. Aõ kè lán Dii dà Musane à òńne nà.

14Yuda zìkpeeno bé wà bùra fεε gāli kōn gālio káaku kōn n tuutao. Aminadabu né Nasōn n dōn'aedee ũ. 15Zua né Netanelin Isaka zìkpeeno dōn'aedee ũ. 16Eloni né Eliabun Zebuluni zìkpeeno dōn'aedee ũ. 17Gesɔnu boriino kōn Merari boriino kutaa pì gbòro, ben aõ sè wà dào zén.

18Ben Rubeni zìkpeeno bùra fεε gāli kōn gālio kōn n tuutao. Sedeu né Elizun n dōn'aedee ũ. 19Zurisadai né Selumielin Simeɔ zìkpeeno dōn'aedee

ũ. ²⁰Deweli né Eliasafan Gada zìkpeeno don'aedee ũ. ²¹Ben Koa boriino Luda póno sè wà dào zén. Wà kutaa pì dò ai aṣṣṣ ká.

²²Ben Eflaimu zìkpeeno bùra fɛɛ gāli kōn gālio kōn n tuutao. Amiudu né Elisaman n don'aedee ũ. ²³Pedazu né Gamalielin Manase zìkpeeno don'aedee ũ. ²⁴Gideoni né Abidān Beyāmi zìkpeeno don'aedee ũ.

²⁵Ben Dani zìkpeeno bùra fɛɛ gāli kōn gālio kōn n tuutao. Aṣmbe aṣṣṣ tɛ kpeɛ. Amisadai né Ayezan aṣ don'aedee ũ. ²⁶Okorana né Pagielin Asa zìkpeeno don'aedee ũ. ²⁷Enana né Airan Nafatali zìkpeeno don'aedee ũ. ²⁸Lán Isarailino è bùra fɛɛfɛɛ wàḡṣ tétékōzi nān gwe gāli kōn gālio.

²⁹Obabun Musa anzure Rueli né ũ, Midiā boriime. Musa bène: Wée daa zén gana bùsu kè Dii bè é wa gbaan. Nè mós n gáwao, wé yā maaa kenne, zaake Dii nmanana gwe lé gbèwe. ³⁰Ben à bène: Mé gáro, mé ɛara ma bùsun ma bedeen kiiame. ³¹Musa bè: N yā nna. Nton wa tónlo, zaake n bùrakaeki maaa dṣ bensṣ ríbe né ke wa wéedee ũ. ³²Tó n gaawao, wé yā maaa kè Dii é kewee kenne se.

³³Isarailino bùra fɛɛ Dii kpíi sae aṣ taa ò guro aagṣ. Wà dṣ ae kōn Dii bà kuunaño àkpatio le à bùrakaekii dṣaṣne. ³⁴Tó aṣ fɛɛ wà dà zén, Dii tɛluguu pì èḡṣ kúnla fáantɛ. ³⁵Tó wà dà zén kōn àkpatio, Musa è be:

Nè fɛɛ Dii, le n ibeen fāakṣa,
le n zangurino bàa lénne.

³⁶Tó wà diɛ, Musa è be:

Dii, n ɛara n su Isaraili boro ũgbangbanṣa.

Dii tɛfɛna

11 ¹Isarailino zoka kà Diizi n nawēakena yānzi. Kè Dii mà, à pṣ fɛ, ben à tɛ fɛɛ n tɛ, aṣ bùra kpadoo tɛ kú. ²Ben gbēno wii pè Musazi. Kè à wée kè Diia, ben tɛ pì zè. ³Ben wà tṣ kpà guu pine Tabera, kè Dii tɛ fɛɛ n tɛ gwe yānzi.

Dii bùruno gbarena

⁴Bori pānden kú Isarailino tɛ, aṣɔe pṣble pānde nii dɛɛ, ben Isarailino e ɔɔ dṣ se wà bè: Mán wé nṣɔ en wà sóo? ⁵Wée kpò kè wá sò Igipiti wa poyezia beɛ ke kōn plēno kōn gbɛzɛeno kōn efono kōn aubasano kōn aubasa gizonṣo. ⁶Tia sa wa lé gà, zaake weè pṣke ero, tó èe ke mana kè baasiro.

⁷Mana pì wée kete, à de lán lí'ṣo bàme. ⁸Isarailino è sɛɛ wà lṣ gbèn ke aṣè zṣ gón. Aṣè disa wà kàra keo. À nna lán kàra tēngo bà. ⁹Tó kpíi kpà bùran gwāavī, ben mana pì è kwé se.

¹⁰Musa mà wée ɔɔ dṣ uale kōn ualeo. Dii pṣ fɛ maamaa, ben à kè Musane ii ¹¹à bène: Býānzin nɛe wée tāamazí? Ma yā kparee bé à kenne zaa, ben n gbē pìno gwana asoo dímɛɛ? ¹²Mámbe ma gbē pìno nò síṣ? Mámbe ma n íṣ? Býānzi n bème mà n kú kpeɛ lán nédandee bà mà

gányo b̀usu k̀e ǹi la d̀a ā dezinonenzi? ¹³Mákpán mé ǹobo en mà kpá gb̄ p̀inɔa ǹi p̀ingii? Zaake āɔe wii p̀emazi w̄e bee mà ǹi gba ǹobo wà só. ¹⁴Mé f̄5 mà gb̄ p̀inɔ kú kp̄e ǹi p̀ingi madoro, zaake ā asoo demala. ¹⁵Tó len né keme l̄e, ǹi tó ma n p̀onnaa e ǹi ma de ḡɔ. Ǹton tó mà naw̄a p̀i ke d̄oro. ¹⁶Ben Dii bène: Ǹ Isaraili gb̄ensi k̀e ǹi ǹi d̄5 d̄on'aedee ũunɔ kak̄ɔa ḡɔn baaaḡɔ akuri ǹi m̄óyo dak̄ɔreki kuta kiia āḡɔ kúnyo gwe. ¹⁷Mé pita mà yā onne gwe mà a Ninii k̀e kúmmaa kpadoo go mà díñne, āé gb̄enɔ gwana aso s̄enyo l̄e ǹtonḡɔ ǹi sena ndo d̄oro yānzi. ¹⁸Ǹ o gb̄enɔne ā gb̄asi b̄o ǹi z̄indan zia yānzi, āé ǹobo e wà só. Zaake ā wii p̀emazi wà bè, mán wé ǹobo en k̀e wà sóo? Ā5 bè wà s̄āo Igititi. Beee yānzin mé ǹi gba ǹobo ā sózi. ¹⁹Āé só èe ke gurɔ donlo, gurɔ plaanlo, gurɔ s̄oronlo, gurɔ kurinlo, gurɔ baronlo. ²⁰Āé só m̄ɔ do gb̄angb̄an ai à b̄o ǹi ȳin à nii b̄o ǹi p̄ɔɔ guu. Zaake mam̄oma Dii má kú ǹi t̄e, ben ā p̄a kp̄amazi. Ā5 z̄oka d̄oma wà bè, b̄oyānzi wà b̄o Igititizi? ²¹Ben Musa bè: Ḡ5gb̄enɔ kúmao tá guu ḡɔn b̄oro w̄a aaḡɔ, ben ǹi bè né ǹobo kp̄ámma wà só ai m̄ɔ do gb̄angb̄an-ɔ? ²²Baa tó wà s̄aano k̄ɔn z̄unɔ d̄ede paripari, eé m̄ómmaɔ? Tó wà ísia kp̄onɔ s̄e p̀ingi, eé m̄ómmaɔ? ²³Dii w̄eàla à bè: Ma gb̄aaa é kánloo? Né e tia, tó yā k̀e má ònne é ke ke eé kero.

²⁴Musa b̄o à Dii yā p̀inɔ òñne. À Isaraili gb̄ensinɔ kak̄ɔa ḡɔn baaaḡɔ akuri à ǹi z̄e wà liga kutaa pizi. ²⁵Ben Dii pita t̄eluguu guu à yā ò. À a Ninii k̀e kúa kpadoo ḡò à d̄i gb̄ensi ḡɔn baaaḡɔ akuri p̀inɔne. K̀e à a Ninii p̀i díñne l̄e, ā annabikee k̀e, beee gbera āɔe ɛara wà k̀e d̄oro. ²⁶Gb̄e k̀e Musa ǹi sé ḡɔn plaaano ḡɔ b̀uran, gb̄e doo t̄on ɛledada, gb̄e doo s̄o Medada. Āɔe gá kutaa kiiaro, m̄ode Ninii p̀i s̄umma se, ben ā annabikee k̀e b̀uran. ²⁷Ḡ5kpare ke bàa l̄e à ḡaa à bè Musane: ɛledada k̄on Medadao e annabikeyā oo b̀uran. ²⁸Nuni né Ȳosuan Musa kp̄asi ũ zaa a òwazikegurɔ, ben à bè: Baa Musa, ǹi ḡíñne. ²⁹Ben Musa bène: Néé n̄seḡaano keeño ma yā musun ȳɔ? Tó Dii a Ninii d̄i a gb̄enɔne ā ḡɔ annabinɔ ũ ǹi p̀ingi, à maaroo? ³⁰Ben Musa ɛara b̀uran k̄on Isarailinɔ gb̄ensi p̀inɔ.

³¹Dii tò ía b̄o ísaa kpa à m̄ò k̄on b̀uruno, ā5 dà b̀urala. Ā5 liga b̀urazi baama p̀ingi à k̀a t̄agurɔ doo ũ, bens̄o ā5 v̄iana lez̄i k̀a ḡas̄asuu plaa. ³²F̄aant̄e beea k̄on gw̄aav̄io k̄on à gu làa d̄ona ā5 f̄eè wà ḡaa wà b̀uruno k̀ük̄ü. Gb̄e k̀e èe k̀ük̄ü b̄itaroo k̀ük̄ü s̄uu baro. Ben āɔ f̄aè à ḡaga. ³³K̀e ā5 à ǹobo dà ǹi l̄en ḡɔ, āɔe e wà só b̄itaro, ben Dii p̄o f̄eñzi à gagyā k̄angu. ³⁴Ben wà t̄ɔ kp̄a guu p̄ine Lóudeeno Mira, zaake gwen wà gb̄e k̀e ǹobo lóu ǹi k̄unɔ v̄iin. ³⁵Ben Isarailinɔ f̄eè gwe ā5 ḡaa Azero ā5 gurɔplaa k̀e gwe.

Miriamu k̄on Arunao Musa taari'ena

12 ¹Miriamu k̄on Arunao Musa taari è Etiopia n̄ɔ k̀e à s̄e yā musu, zaake à Etiopia n̄ɔ s̄e. ²Ā5 bè: Musa adon Dii ò wà yā ò à ḡaz̄iɔ? Èe o wa ḡaz̄i seroo? Dii yā p̀i mà. ³Musa né gb̄e buseme, à s̄aa kú anduna

guuro. ⁴Gwe gɔɔ Dii bè Musa kɔn Arunao kɔn Miriamuone: À bɔe à gá dakɔreki kuta kiia a gɔɔn aagɔa. Ben aɔ gàa n gɔɔn aagɔa n píngi. ⁵Dii pita téluguu guu à zè kutaa pì kpɛɛɛa. À Aruna kɔn Miriamuo sisi, ben aɔ sɔ̀zi n plaa n píngi. ⁶À bènnɛ: À ma yã ma. Tó ma annabi kee kú a té, mèè bɔ mà mɔ̀zi wéegupu guu mèè yã one nanaa guume. ⁷Mɔde à de le kɔn ma zɔ̀bleri Musaoro. Zíkɛri náanedeeme ma ua gbɛ̀no té n píngi. ⁸Weè yã bɔ kɔ lén. Mèè yã one mà à ke utenero. È wéé si ma takale. À kè dia ée ma zɔ̀bleri Musa taari'ena vĩa keroo? ⁹Ben Dii pɔ fɛ̀nzi, à a taa o.

¹⁰Kè téluguu pì gò kutaa pila, kusu dà Miriamula gɔɔ, à pura kù lán buu bà. Kè Aruna lie à à gwà, à è kusu dààla, ¹¹ben à bè Musanɛ: N yã nna Baa! Nton tó wà misaiyã taarikena gbè ero. ¹²Nton tó àgɔ de lán né kè wà ì gè à mè kpadoo yakana bàro. ¹³Musa wii pè Diizi à bè: Luda, n yã nna! N à kèkɔa. ¹⁴Ben Dii bènɛ: Tó à de bé à lóu sù à uua, eé kene wiyã ù ai guro swɛɛplaroo? Wà bɔo bùra kpɛ guro swɛɛplaa gĩa, gbasa wà à sí. ¹⁵Miriamu kú bùra kpɛ ai guro swɛɛplaa. Isarailinɔɔ e da zénlo sé kè wà èara wà à sì. ¹⁶Bee gbera aɔ fɛ̀e Azero aɔ gàa wà bùra kàe Parani gbáan.

Gu'asiigwari gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ zĩna

13 ¹Dii bè Musanɛ: ²N gbɛ̀no zĩ aɔ gá Kanaa bùsu kè mée kpaa Isarailinɔɔ gwa. N n dezino bori gbɛ̀ kè aɔɔ de don'aedee ùunɔ sé mèn doodo n n zĩ. ³Ben à n gbáe le bɔna Parani gbáan lán Dii ò nà. Gbɛ̀ pìnɔ né Isaraili don'aedeenɔme n píngi. ⁴Aɔ tɔnɔn yè:

Rubeni boriinɔ guu Zaku né Samua,

⁵Simeɔ boriinɔ guu Ori né Safata,

⁶Yuda boriinɔ guu Yefunɛ né Kalebu,

⁷Isaka boriinɔ guu Yusufu né Igali,

⁸Eflaimu boriinɔ guu Nuni né Osea,

⁹Beyãmi boriinɔ guu Rafu né Paliti,

¹⁰Zebulun boriinɔ guu Sodi né Gadieli,

¹¹Yusufu né Manase boriinɔ guu Susi né Gadi,

¹²Dani boriinɔ guu Gemali né Amieli,

¹³Asa boriinɔ guu Mikaeli né Setu,

¹⁴Nafatali boriinɔ guu Vofosi né Nabi,

¹⁵Gada boriinɔ guu Maki né Gueli.

¹⁶Gbɛ̀ kè Musa n zĩ bùsu gwaanɔn gwe. Musa tó kpà Nuni né Oseane Yɔsua.

¹⁷Kè Musa e n zĩ Kanaa bùsu gwa, à bènnɛ: À bɔe kɔn Negevi gbáao à di bùsu gusisideea. ¹⁸À gwa lán bùsu pì de nà, tó à gbɛ̀nɔɔ gbãa kesɔ aɔɔ buse, tó aɔɔ pari kesɔ aɔɔ pari, ¹⁹tó aɔ bùsu maa kesɔ à zaa, tó aɔ wétɛnɔ bii vĩ kesɔ à vĩro, ²⁰tó à tɔɔte gbãa kesɔ à bùsa, tó à línɔ vĩ kesɔ à vĩro. À aĩa ke à bùsu pì líbeɛnɔ séé à suo. Zaake geepi be káakunɔ magurɔɔn yè. ²¹Ben aɔ gàa wà bùsu pì asii gwàgwa zaa Zini gbáan ai

Reobo, Lebo Amata kpa. ²²Kè aṣ̀ b̀̀e k̀̀n Negevi gbáao, aṣ̀ kà Eblonu, guu k̀̀ è Anaki boriino Aima k̀̀n Sesaio k̀̀n Talamaio kún. Eblonu kaena Zoã k̀̀ è kú Igipiti ã ẁ̀ è swæeplaame. ²³Kè aṣ̀ kà Èsekolu guzuren, aṣ̀ geepi yṣ̀ doo z̀̀ è gwe aṣ̀ wò l̀̀go lía, ben g̀̀wònl plaaano sena. Aṣ̀ biisioo k̀̀n k̀̀k̀ãpuraaò s̀̀ è do. ²⁴Wà tṣ̀ kpà guu p̀̀n Èsekolu guzure, geepi yṣ̀ k̀̀ è Isarailinwò z̀̀ è gwe yãnzì. ²⁵Kè aṣ̀ bùsu p̀̀ yakè gurò baplaa, ben aṣ̀ èara wà sù.

Gu'asiigwarino baarukpana

²⁶Kè aṣ̀ sù Kadesi, Parani gbáan, aṣ̀ g̀̀a Musa k̀̀n Arunao k̀̀n Isarailinwò kiia p̀̀ngi. Aṣ̀ sù k̀̀n baaruo Isarailinwò è ǹ̀ p̀̀ngi, ben aṣ̀ bùsu p̀̀ líbèenwò ò̀̀dãñnè. ²⁷Aṣ̀ yã p̀̀ gb̀̀ Musane wà b̀̀: Wa gaa bùsu k̀̀ è n wa z̀̀in. Zwi k̀̀n zṣ̀'io di gwe. À líbèenwò yè. ²⁸Mòde bùsu p̀̀ deenwò gb̀̀a. Aṣ̀ wétenwò b̀̀i v̀̀i bensṣ̀ aṣ̀ wéte p̀̀n b́ta maamaa. Wa Anaki boriino è gwe se. ²⁹Amalekinwò kú Negevi gbáan. Itinwò k̀̀n Yebusinwò k̀̀n Amòrinwò kú bùsu gusísídeen, bensṣ̀ Kanaanwò kú ísíaa sae k̀̀n Yoda saeo. ³⁰Kalebu gb̀̀nwò lé ỳ̀te Musa aè, ben à b̀̀: Wà gá wà bùsu p̀̀ sí, zaake wé fṣ̀ wà z̀̀ è b̀̀m̀ma. ³¹Ben gb̀̀ è aṣ̀ g̀̀aonwò b̀̀: Wé fṣ̀ wà léé gb̀̀ p̀̀nòaro, zaake aṣ̀ gb̀̀aa dewala. ³²Ben aṣ̀ bùsu k̀̀ è aṣ̀ yakè p̀̀ fab̀̀ Isarailinwò wà b̀̀: Bùsu k̀̀ è wá yakè p̀̀ né bùsu k̀̀ è a gb̀̀nwò m̀̀m̀m̀m̀. Gb̀̀ è wa ǹ̀ é gweenwò ǹ̀ p̀̀ngi né gb̀̀ gb̀̀aanwò. ³³Wa gb̀̀ gb̀̀agb̀̀aanwò è gwe Anaki boriino ù. Wa a z̀̀inda è lán babanenwò bà, len wá de le ǹ̀ wéen se.

Isarailinwò b̀̀na Dii kpeè

14 ¹Isarailinwò e wii gb̀̀aa p̀̀e ǹ̀ p̀̀ngi, aṣ̀wè ò̀̀ doo gwãavi beea. ²Aṣ̀ zòka d̀̀ Musaa k̀̀n Arunao ǹ̀ p̀̀ngi wà b̀̀ǹnè: Tó wa gaga Igipiti kesṣ̀ gb̀̀an k̀̀, le à k̀̀ maa. ³B̀̀yãnzin Dii e taawao bùsu p̀̀nzi? Weé wa dede k̀̀n f̀̀edaaome, weé wa ǹ̀gb̀̀nwò k̀̀n wa nénwò k̀̀k̀k̀. Wa sokpana Igipiti s̀̀aroo? ⁴Ben aṣ̀ b̀̀k̀nè: Wà don'aedee die wà eara wà tá Igipiti.

⁵Musa k̀̀n Arunao dàè ǹ̀ puua gb̀̀ p̀̀ngi aè. ⁶Ben gu'asiigwarino g̀̀wònl plaa Nuni né Yòsua k̀̀n Yefune né Kalebua ǹ̀ utano g̀̀ga wà k̀̀k̀k̀ ⁷aṣ̀ b̀̀ è gb̀̀nè: Bùsu k̀̀ è wa b̀̀en wá yakè p̀̀ maa maamaa. ⁸Tó wa yã kà Diine, eé gáwao bùsu p̀̀n, bùsu k̀̀ è zwi k̀̀n zṣ̀'io din p̀̀, à wa gba. ⁹Àton b̀̀ Dii kpeero. Àton v̀̀a ke bùsu p̀̀ deenwò, zaake wa blèenwò, aṣ̀ wò utekii v̀̀i d̀̀ro. Dii kúwao, àton v̀̀a kero.

¹⁰Baade p̀̀ngi e bee wà ǹ̀ pápa k̀̀n gb̀̀o, ben Dii gakui b̀̀ à m̀̀ Isarailinwò dakṣ̀reki kuta kiia. ¹¹Dii b̀̀ Musane: Gb̀̀ p̀̀n è g̀̀gṣ̀ kya kaamagu gurò p̀̀ngin yṣ̀? Baa k̀̀n dabuyã parii k̀̀ má k̀̀ è ǹ̀ ténwò, aṣ̀égṣ̀ gii ma náane kezi gurò p̀̀ngin yṣ̀? ¹²Mé gagyã kpánzi mà ǹ̀ kaate, mé n boriino ke pari, aṣ̀ gb̀̀aa è g̀̀ de gb̀̀ p̀̀nòla. ¹³Ben Musa b̀̀ Diine: M̀̀be n gb̀̀ p̀̀n b̀̀e Igipiti k̀̀n n gb̀̀aaò. Tó Igipitinwò mà, ¹⁴aṣ̀ è gí o bùsu k̀̀ è deenwòziro. Zaake aṣ̀ dṣ̀ k̀̀ è ǹ̀ kúwao, neè b̀̀ ǹ̀ m̀̀wazi t̀̀t̀t̀t̀. Aṣ̀ dṣ̀

kè n téluguu ègõ kú wa musu, nèè dowe ae à guu fãantē, gwãavĩ sõ té guu. ¹⁵Tó n gbē pìnò dè kãndo gõ, borii kè aõ yã pì màno é be: ¹⁶Dii fùà à gá kõn gbē pìnò bùsu kè à la dànnen, beee yãnzin à ñ déde gbáanzi. ¹⁷Dii, ñ n gbãa bíta òdãñne sa, lán ñ ò nà n bè ¹⁸n ɔɔ è fē kpaaro, ñ gbēkē vī bíta, nèè gbēno yã zaaano kõn ñ taarino kēñne, mode nèè tó taaridee bò pãro. Nèè deno yã zaaano wí ñ boriino musu ai à gá à pé ñ swãkpeena kõn ñ nasiono. ¹⁹Lán n sùu kè kõn gbē pìnò nà zaa Iyipiti ai aõ gàa wà kào kè, ñ ñ durun kēñne n gbēke bíta guu.

Zɔkakarino wétámmana

²⁰Ben Dii bè: Lán n wée kèma nà, mé sùu keño. ²¹Mode lán meègõ kuu nà bensõ ma gakui dà andunala píngi, ²²gbē kè aõ ma gakui è kõn dabuyã kè má kè Iyipiti kõn gbãa guuo kè aõ ma le wà ma gwa gèn kuri aõ gi ma yã mazinò, ²³ñ gbēke é wée si bùsu kè ma la dà ñ dezinone pìlero. Gbē kè aõ kya kãmaguuno ke é wée siàlero. ²⁴Lán ma zòbleri Kalebu nõse bò ado nà, à témazi kõn nõseo do, mé tó à gē bùsu kè à gàan pì guu, à boriino é e túbi ù. ²⁵Zaake Amalekino kõn Kanaanò kú guzuren gwe, à eara à da gbãa zén zia Isia Tëaa kpa.

²⁶Dii bè Musane kõn Arunao: ²⁷Gbē zaa kèno é zɔka kãmazi guro píngin yó? Ma zɔka kè aõe kaamazii mà. ²⁸Ñ beñne mamoma Dii ma bè má kuu. Lán aõ wée kèma nà, len mé keñne le. ²⁹Aõ gèno é gõ kaena gbáan kè, aõ gbē kè aõ kà wè baro ke deàlano píngi. Aõ gbē kè wà ñ náro bensõ aõ zɔka kãmaziino ³⁰é gē bùsu kè ma à lé gbēñnenlo, séde Yefune né Kalebu kõn Nuni né Yɔsuao baasiro. ³¹Aõ né kè aõ bè weé ñ kùkùnno mé gēño, le aõ bùsu kè ñ deno gizi pì nnaa ma. ³²Aõpino sõ, aõ gèno é gõ kaena gbáan kème. ³³Aõ néno é pónò dādã gbáan kè ai wè baplaa, aõ ñ deno náane sai gbè e. Aõ deno gèno é gõ gbáan kè ñ píngi. ³⁴Lán wà bùsu pì yakè guro baplaa nà, len aõégõ ñ yã zaa gbè e le ai wè baplaa, wè doodo guro doodo, aõégõ dõ lán íbetekpanamao de nà. ³⁵Mamoma Dii mámbe ma yã pì ò, leme sõ mé ke gbē zaa kè aõ kàkõamazii pìnone le. Aõé gaga gbáan kè ñ píngi.

³⁶Gbē kè Musa ñ zĩ aõ bùsu yakè kè aõ sù aõ kya kà bùsu pìn aõ tò wà zɔka dano, ³⁷Dii gagyãa kà gbē pìnno, ben aõ gaga. ³⁸Gbē kè aõ gàa wà bùsu yakè pìnò té, Nuni né Yɔsua kõn Yefune né Kalebuo bé wà gõ wèndio.

³⁹Musa yã pìnò tōkè Isarailino píngi, ben aõ sò dõ maamaa. ⁴⁰Aõ fēe kongo ide'ide, aõ m̀ pè kpíino aõ bè: À gwa, wée gaa guu kè Dii òn. Wa wa durun dõ sa. ⁴¹Musa bè: Býyanzi ée pãa Dii yãnezi? Bee é sí kero. ⁴²Àton gáro, zaake Dii kúaoro. A ibeno é zĩ bleawa. ⁴³Amalekino kõn Kanaanò kú a ae gwe. Aõé a dede kõn fēdaao. Dii égõ kúaoro, kè a gi tézizi yãnzì. ⁴⁴Ben aõ wada yã kè aõ m̀ pè kpíino, baa kè Dii bà kuunaño àkpati gõ bùran kõn Musao. ⁴⁵Ben Amalekino kõn Kanaa kè aõ kú gusisidee pìnno lèem̃ma aõ zĩ blèmm̃ma wà pèmm̃ma ai ɔɔma.

Í bɔna gbèn
(Bɔn 17:1-7)

20 ¹Isarailinɔ kà Zini gbáan ní pínɡi mɔ káaku guu, ben aɔ vèe Kadési. Gwen Miriamu gàn, wà à v̄ii. ²Í kuu wà miro, ben aɔ kàkɔ̄a Musa kɔn Arunaozi. ³Aɔ zɔka kà Musazi wà bè: Tó wa gaga yā kɔn gbē kē aɔ gàga Dii aenɔ, le beee s̄ā. ⁴Bóyānzi a mɔwao gbáa kèkiin le wà gaga kē kɔn wa pókādeenɔzi? ⁵Bóyānzi a bɔwao Igipiti a mɔwao gu zaa kē guuzi? Pówɛ ke kākā lí ke geepi beɛ ke biisioo kú kèro, bens̄ í kú kē wà miro. ⁶Musa kɔn Arunao parii tò aɔ gàa dakɔ̄rɛki kpɛleɛ aɔ dàe ní puua, ben Dii gakui b̄ò à m̄òní. ⁷Dii yā ò Musane à bè: ⁸Ñ gò sé, mpi kɔn n v̄ii Arunao à gbē pìnɔ kakɔ̄a à yā o gbèsi kèkāane ní wáa, í é bɔn. Len né í bɔ́nne gbè pìn aɔ mi le kɔn ní pókādeenɔ.

⁹Musa gò sè Dii aezī lán à òne nà. ¹⁰Musa kɔn Arunao ní kàkɔ̄a gbèsi pì aɛ, ben à bè́nne: À ma a swāgbāadeenɔ! Á yezi wà í bɔare gbè kèkii guun yɔ? ¹¹Ben Musa ɔ sè musu à gbè pì lè kɔn a gòo gèn plaɛ. Í b̄ò maamaa, ben aɔ mi kɔn ní pókādeenɔ. ¹²Ben Dii bè Musane kɔn Arunao: Zaake ée ma náane ke a ma t̄ɔ b̄ò Isarailinɔnero, é gēnyo b̄usu kē mée kpaammanlo. ¹³Meriba íb̄okiin gwe, guu kē Isarailinɔ zɔka kàn Diizi, ben à a ludakeɛ òdɔaíne.

Edɔmunɔ gina Isarailinɔne aɔ bɔe kɔn ní b̄usuo

¹⁴Musa gbēnɔ zī aɔ b̄ò Kadési wà gàa Edɔmunɔ kína kiia aɔ bè: Wamɔwa n dane Isarailinɔ bè, ní nawēa kē à wa leenɔ d̄ɔ pínɡi. ¹⁵Wa dezinɔ gàa Igipiti, ben wa gi kē gwe. Igipitinɔ ía dàwa kɔn wa dezinɔ. ¹⁶Wa wii pè Diizi, ben à yā siwao. Á a Malaika zī à b̄owao Igipiti. Tia sa wá kú Kadési, n b̄usu lézekiia. ¹⁷Ñ wa gba zé wà bɔe kɔn n b̄usuo. Wé gē buraanɔ ke geepi b̄unɔnlo, wé a l̄ɔḡo'i miro. Wéḡɔ té kína zédaa guume. Wé lie ɔplazi ke ɔzeziro ai wà gá gēteo n b̄usula. ¹⁸Ben Edɔmunɔ bè́nne: É e à bɔe kɔn wa b̄usuro. Tó a gi, wé bɔ wà daale kɔn fēdaao. ¹⁹Isarailinɔ bè́nne: Wé bɔe kɔn zédaaome. Tó wapinɔ ke wa pókādeenɔ a í m̄i, wé à f̄ia bo. Wá yezi wà bɔem̄me pā. ²⁰Edɔmunɔ bè: É e à gēro. Ben aɔ z̄ikarinɔ b̄de paripari aɔ mò dańle kɔn gbāaao. ²¹Zaake Edɔmunɔ gi Isarailinɔne aɔ gē kɔn ní b̄usuo, ben Isarailinɔ pā́nne.

Aruna gana

²²Isarailinɔ b̄ò Kadési ní pínɡi aɔ kà Oru kp̄ii kiia ²³Edɔmunɔ b̄usu lézekiia. Gwen Dii yā òn Musane kɔn Arunao à bè: ²⁴Aruna é ká a dezinɔla tia, eé gē b̄usu kē mée Isarailinɔ gbaa guuro, kē a ḡɔn plaa a gi ma yā mazi zaa Meriba yānzi. ²⁵Ñ Aruna kɔn a né Éleazao sé ò didińyo Oru kp̄iia ²⁶ñ Aruna pókāsāanɔ bɔea ò da à né Éleazane gwe. Gwen Aruna é gan à ká a dezinɔla.

²⁷Musa kè lán Dii ònè nà. À didi Oru kpíiia gbēnɔ wáa píngi ²⁸à Aruna pókāsāano bɔ̀eà à dà à né Eléazane, ben Aruna gà kpíi pi musu gwe. Kè Musa kɔ́n Eléazao pita kpíi pia ²⁹bensɔ́ Isarailinɔ̀w mà kè Aruna gà, ben aɔ́ à gè sósobi kè guro baaakuri.

Zìblena Kanaanɔ̀a Negevi b̀usun

21 ¹Aradi kè kú Negevi b̀usun kína né Kanaa gbēme. Kè à mà Isarailinɔ̀w té Atarimu zén aɔ̀we mɔ̀w, ben à b̀ò à dàfíle kɔ́n zìò à ní gbēkenɔ̀ kùkù. ²Ben Isarailinɔ̀w lù sè Diine wà b̀è: Tó n gbē pìnɔ̀ nàwe wa ɔ̀zì, wé ní wéténɔ̀ kaate mámmam. ³Dii Isarailinɔ̀w yá mà, ben à Kanaa pìnɔ̀ kpámma. Aɔ́ ní káate kɔ́n ní wéténɔ̀ píngi, ben wà tɔ́ kpà guu pìnɔ̀ ɔ̀ma.

M̀gotè mlè

⁴Kè aɔ́ fèe Oru kpíi pi kiiia, aɔ́ Isia Tēa zé sè le wà pã Edɔ̀munɔ̀w b̀usunɛ. Ben aɔ́ fù menaa zén ⁵aɔ́ Luda kɔ́n Musao taari è wà b̀è: B̀yānzin a bɔ̀wao Igipiti le wà gaga gbáan kèzi? P̀blee kuuro, í kuuro, wa za p̀ble gina kèn. ⁶Ben Dii mlè pásinɔ̀w zímma aɔ́ ní léle, ben aɔ́ gaga paripari. ⁷Gbēnɔ̀w m̀ Musa kiiia wà b̀è: Wa durun kè, zaake wa Dii kɔ́n mpio taari è. Ñ agbaa kpánewe le à wa kēkɔ̀a kɔ́n mlè kènɔ̀. Ben à agbaa kpànefne. ⁸Dii bène: Ñ mlè pi ñ logo lía ñ p̀e. Tó mlè gbē lè, tó à wé sè à gwà, eé aafia e. ⁹Ben à m̀gotè pi mlè ù à lògo lía à p̀e. Tó mlè gbē lè bensɔ́ à wé sè à m̀gotè mlè pi gwà, è aafia e.

Isarailinɔ̀w pãna Edɔ̀mu kɔ́n M̀abunɔ̀w b̀usunɔ̀we

¹⁰Isarailinɔ̀w dà zén, ben aɔ́ b̀ura kàe Obo. ¹¹Bɔ̀na Obo aɔ́ gàa wà b̀ura kàe Ie'abarimu gbáan M̀abunɔ̀w b̀usu ɔ̀fántēbɔ̀e kpa. ¹²Bɔ̀na gwe aɔ́ gàa wà b̀ura kàe Zeredi guzuren. ¹³Bɔ̀na gwe aɔ́ b̀ura kàe Anɔ̀w baa kãa kpa, gbáa kè kú Amɔ̀rinɔ̀w b̀usu lézekiia. Anɔ̀w pìn M̀abu kɔ́n Amɔ̀rinɔ̀w b̀usunɔ̀w lézekii ù. ¹⁴Bee yānzin wà b̀è Dii z̀katakada guu: Waebu kè kú Sufa b̀usun kɔ́n Anɔ̀w swa'ɔ̀nenɔ̀w ¹⁵kɔ́n ní guzure kè tà ai Aranɔ̀w M̀abunɔ̀w b̀usu lézekiio. ¹⁶Bɔ̀na gwe dɔ̀ aɔ́ gàa Lògɔ̀w, guu kè Dii bèn Musane: Ñ gbēnɔ̀w kakɔ̀a mà í kpámma. ¹⁷Gwen Isarailinɔ̀w lè kèkii sìn:

Í bɔ̀ lògɔ̀w, gbasa wà lè síne,

¹⁸lògɔ̀w kè wa dɔ̀n'aedeɛnɔ̀w ỳ kɔ́n línw,

lògɔ̀w kè wēenɛnɔ̀w pà kɔ́n ní gònw.

Bɔ̀na gbáan aɔ́ gàa Matana. ¹⁹Matana gbera Nalieli, Nalieli gbera Bamɔ̀. ²⁰Bamɔ̀ gbera guzure kè kú M̀abunɔ̀w b̀usun, guu kè Pisiga mìsɔ̀ntè ae dɔ̀ gbáaa.

Zìblena Siɔ́ kɔ́n Oguoa

²¹Isarailinɔ̀w gbēnɔ̀w z̀ Amɔ̀rinɔ̀w kí Siɔ̀a aɔ́ b̀è: ²²Ñ wa gba zé wà bɔ̀e kɔ́n n b̀usuo. Wé gē buraanɔ̀w ke geepi búnnɔ̀lo, wé a lògɔ̀w'i miro. Wégɔ́ té kína

zédaa guume ai wà gá gēteo n būsula. ²³Siō e n gba zé aō gēte a būsuno. À a zìkarino kàkōa n pìngi, aō b̀e wèe gaañzi gbáan. Kè aō kà Yaza, aō zì kà kōn Isarailino, ²⁴ben Isarailino n déde kōn fēedaao aō n b̀usu sìmma zaa Anɔ ai Yabokuzi Amɔnino b̀usun, zaake Amɔnino b̀usu lézekii pì pāsī, è sí gēnlo. ²⁵Isarailino Amɔri wéteno s̀i pìngi kōn Esebōo kōn a lakutuno pìngi, ben aō v̀een. ²⁶Esebōn Amɔrino kí Siō wétedaa ũ. Siō zì kà yā kōn Mɔabuno kína káakuo, ben à à b̀usu sia ai Anɔ swaazi. ²⁷Beee yānzin kerēno è be:

À m̀ó Esebō,
wà Siō wétedaa pì keke wà káe!

²⁸Té b̀ò Esebō yā,
zìkarino b̀ò Siō wéte pì guu,
aō Mɔabuno b̀usu wéteda Ara kàate
Anɔ mi s̀isī gbē pìno.

²⁹Wāiyoo Mɔabuno!
Kemɔsi gb̀agb̀arino, a kaateme!
Kemɔsi tò a g̀ogb̀eno f̀aakōa,
à a nɔgb̀eno kpà Amɔrino kí Siōa z̀izono ũ.

³⁰Ben wa ǹí f̀ú,
wa ǹí déde zaa Esebō ai Dibō.
Wa ǹí káate ai Nɔfa kōn Medebao.

³¹Len Isarailino v̀ee Amɔrino b̀usun le. ³²Musa gb̀eno z̀i Yaza asii gwa, ben Isarailino gwee s̀i kōn à lakutuno pìngi, aō p̀e Amɔri kè aō kú gweeno.

³³Ben Isarailino liè aō Basā zé s̀e. Ben Basā kí Ogu g̀aañzi kōn a z̀ikpēno ǹí pìngi aō z̀i kànyo Ederi. ³⁴Dii b̀e Musane: Nton v̀ia kenero, zaake ma à ǹanne n c̀zì kōn à gb̀eno kōn à b̀usuo pìngi. N kene lán ǹí kè Amɔrino kí Siō kè kí blè Esebōne nà. ³⁵Ben aō Ogu dè kōn à néno kōn à z̀ikpēno ǹí pìngi, baa gb̀e m̀en doo e boro, ben aō à b̀usu pì s̀i.

Mɔabuno kí Balaki Balamu sisina

22 ¹Isarailino dà zén, ben aō b̀ura kàe Mɔabuno b̀usu s̀en Yoda baa káa kè ae d̀o Yerikoa kpa. ²Zipo né Balaki Mɔabuno kína è lán Isarailino kè Amɔrinone nà, ³ben sẁe kè Mɔabuno, v̀ia ǹí kũ Isarailino parikēe yānzì. ⁴Ben Mɔabuno b̀e Midiā gb̀ensinone: Parii k̀ekii é p̀ó kè ligawaziino ble pìngi lán z̀ù è s̀e ble nà. ⁵Ben Balaki gb̀eno z̀i Beo né Balamua ai Peto, Yuflati sae à be b̀usun. À b̀èinne aō à s̀isi à m̀ó aō bene: Gb̀ekenò b̀ò Iyipiti aō dàgula aō káe ma sae. ⁶N yā nna! Ǹ m̀ó ǹí kámé, zaake aō gb̀aaa demala. Wèg̀o d̀oro ke mé e mà z̀i blemma mà pémma b̀usu kèn gwē. Má d̀ó kè gb̀e kè n sa maa òne ég̀o de aubarikadee ũme. Gb̀e kè s̀o n sa zaaa òne, eég̀o de kana p̀ó ũme.

⁷Mɔabu kōn Midiā gb̀ensino dà zén, aō m̀asokena gbaa kè aōe da Balamune k̀una. Kè aō kà à kiia, aō yā kè Balaki ǹí z̀io òne. ⁸À b̀èinne: À

i kè, mé yā kè Dii é omɛ oare. Ben Mɔabu kine pino i Balamu be. ⁹Ben Luda bɔ à mɔ Balamuzi à à là à bè: Dénɔn gbē kè aɔ kúnyo kèkiino ūu? ¹⁰À wèlà à bè: Zipo né Balaki, Mɔabunɔ kina bé à n zīma. Aɔ bè ¹¹gbē kenɔ bɔ Iyipiti aɔ dàgula. Ben à bè mà mɔ mà n káare le à e à zì blefma à péfma. ¹²Ben Luda bène: Nton téfziro. Nton sa zaaa oñnero, zaake ma aubarika dàngu kò. ¹³Kè Balamu fɛe kɔngɔ, à bè Balaki kinenɔne: À tá a busun, zaake Dii gime mà téazi. ¹⁴Ben Mɔabu kine pino fɛe wà tà Balaki kiia aɔ bè: Balamu gi mɔwaozi.

¹⁵Balaki èara à kine pãdenɔ zì dɔ, aɔ pari kɔn n gakuio de gbē káakunɔla. ¹⁶Kè aɔ kà Balamu kiia, aɔ bè: Zipo né Balaki bè nton tó pɔke kpãne kɔn mɔna a kiiaoro, ¹⁷zaake eé gbaa kenne maamaa. Pɔ kè n òne píngi é ke. N yā nna! N mɔ n gbē pino káme. ¹⁸Ben Balamu bè Balaki ziri pinɔne: Baa tó Balaki kondogi kɔn vura kè kú a beo kpàma píngi, mé fɔ mà bɔ Dii ma Luda yā kpɛero, baa féte. ¹⁹À i kè gwāavīa lán gbē káakunɔ kè nà ai mà ma dɔ yā kè Dii é kaarame. ²⁰Luda bɔ à mɔzi gwāavī à bène: Zaake gbē kèno mɔ n sísi, n fɛe n gányo, mɔde yā kè mé oon n ke.

Balamu zaaki yā'ona

²¹Balamu fɛe kɔngɔ à gàari yì a zaakine, ben à gàa kɔn Mɔabu kine pino. ²²Luda pɔ fè à gana yānzi, ben Dii Malaika gàa à ze à zé zɔne. Balamu di a zaaki kpɛe, à zikeri gɔɔn plaaanɔn téo. ²³Kè zaaki pì è Dii Malaika zena zé guu à fɛedaa wòto à kūna, ben à liè sɛn. Balamu à lè, ben à èara à dà zén. ²⁴Dii Malaika gàa à zè zé wéwen geepi líkpe kè gbè kara ligazinɔ dagura. ²⁵Kè zaaki pì Dii Malaika è, à nà gūa à Balamu gbá lɔa. Ben Balamu èara à à lè dɔ. ²⁶Dii Malaika èara à gàa ae dɔ à zè gu kpaatogoo kè liekii víroon. ²⁷Kè zaaki pì Dii Malaika pì è, à kùe kɔn Balamuo. Ben Balamu pɔ fè à à lè gòo. ²⁸Ben Dii zaaki pì gbà lé à yā ò Balamune à bè: Bón má kenne n ma le ai gèn aagɔɔ? ²⁹Balamu wèlà à bè: Kè n yɔnkoyā kème yānzime. Tó má fɛe kūna, le ma n de gɔɔ. ³⁰Ben zaaki pì bène: N zaaki kè neègɔ diia gurɔ sãnda píngia mɔna gbãan ma ūroo? Má kenne le zikiɔ? À bè: Auo. ³¹Ben Dii Balamu wéé kène, à à Malaika è zena zén à fɛedaa wòto à kūna. Ben à kùe à m̀ pèe.

³²Dii Malaika à là à bè: Býyānzin n n zaaki lè ai gèn aagɔzi? Ma mɔ zé zɔnneme, zaake n wãme. ³³Kè zaaki pì ma e, ben à lieme ai gèn aagɔ. Tó èe lieme yāro, le ma n de ma à tò. ³⁴Balamu bè Dii Malaika pine: Ma durun kè, zaake má dɔ kè n zé zɔmero. Zaake ma gana kenne zaa, mé eara mà tá. ³⁵Ben Dii Malaika bè Balamune: N gá kɔn gbē pino, yā kè mé danneen n o. Ben Balamu gàa kɔn Balaki kine pino.

³⁶Kè Balaki mà Balamu e mɔɔ, ben à gàa à dààle wéte kè kú Anɔ baa, Mɔabunɔ bùsu lézekiia. ³⁷Ben à bè Balamune: Kè ma gbēno zì wà n sísi yā, à kè dia née mɔroo? Mé fɔ mà gbaa kennenloo? ³⁸Balamu wèlà à

bè: Ma mo sa, mo de má yā sānda píngi ona zé vīro. Yā kè Luda é dameen mé o. ³⁹Ben Balaki gāa kōn Balamuo Kiria'uzo. ⁴⁰À saa ò kōn zùnò kōn sāanò à à nòbò kpà Balamua kōn kīne kè aō kúo ledoonò. ⁴¹Kè guu dō, à Balamu sè à gāao Bamò Baali. Gwen Balamu Isarailino bura kpadoo èn.

Balamu yā káaku kè à è ona

23 ¹Balamu bè Balakine: Ñ gbāgbākii bome kè mèn swēplaa, ñ mómé kōn zùswareeno mèn swēplaa kōn sākaronò mèn swēplaa. ²Balaki kè lán Balamu òne nà, ben aō saa ò kōn zùswareeo kōn sākaroo gbāgbākii pínòa píngi. ³Ben Balamu bène: Ñ ze n sa'opozí. Mé gá mà gwa tó Dii é mó yā omé, mé yā kè eé omé onne. Ben à gāa à zè gu lezì gbāagbaaa. ⁴Luda mò à à lè, ben Balamu bène: Ma gbāgbākii bò mèn swēplaa, ben ma saa òmma píngi kōn zùswareeo kōn sākaroo. ⁵Dii yā dànè à lén, ben à bè: Ñ ɛara ñ gá ñ Balaki le ñ one lán má dānne nà. ⁶Ben à ɛara à gāa à à lè zena a sa'opozí kōn Mɔabu kīnenò n píngi, ⁷ben à yā kè à è ò à bè:

Mɔabunò kí Balaki ma sisi Siria busun,
ben ma bɔ ɔfántɛbɔɛ kpa kpíino kiia ma mo.
À bè mà bɔare Isarailino kpeɛ,
mà mó mà sa zaaa oare Yakubu borii pínone.

⁸Mé ke dia mà gbē kè Luda e n káronò káa?
Mé ke dia mà bɔ gbē kè Dii e bɔ n kpeeroonò kpeɛɛ?

⁹Zaa kpíi misɔntɛan mée n ee,
zaa gulezian mée wée siinle.
Gbē pínò kú ndona,

aō n zīnda diɛ ndona kōn bori pāndenò.

¹⁰Yakubu boriinò pari lán būsuaatē bà,
wéé fō wà Isarailino naro wà n lé dōro.
Luda tó ma gaa gō de lán a gbēno pò bà,
ma yāana gō de lán n pò bà.

¹¹Ben Balaki bène: Ñ kème dian gwee? Ma moño le ñ ma ibeenò káme,
ben sa maaan n ònne? ¹²À wèla à bè: Yā kè Dii dàme ma lénn mé oroo?

Balamu yā plaadee kè à è ona

¹³Balaki bène: Ñ mó wà gá gu pāndea, guu kè né n en. Ñ n káme gwe,
zaake aō kpadoon né e, né n e n píngiro. ¹⁴Ben à gāao gudākparino guun
Pisiga kpíi misɔntɛa. À gbāgbākii bò gwe mèn swēplaa, ben à saa òmma
píngi kōn zùswareeo kōn sākaroo. ¹⁵Ben Balamu bène: Ñ ze n sa'opozí
kè, mé gá mà à le gwe. ¹⁶Ben Dii mò à yā dànè à lén, ben à bène: Ñ ɛara
ñ gá ñ Balaki le ñ one lán má dānne nà. ¹⁷Ben à ɛara à gāa à à lè zena a
sa'opozí kōn Mɔabu kīnenò. Balaki à là à bè: Dii bè diame? ¹⁸Ben à yā kè
à è ò à bè:

- Zipo né Balaki,
 ò swā kpá ò ma yā ma!
- 19 Luda né gbēnteenlo gbasà à egge to,
 è nòse lie lán busānsi bàro.
 Eé gí yā kè à ò kezió?
 Eé gí lé kè à gbēñne papazió?
- 20 À bème mà sa maaa oñneme.
 À aubarika dàngu, mé f̄w mà gíro.
- 21 Mée yā zaa ke e Yakubu boriinɔaro,
 mée yā'ɔamma ke e Isarailinɔaro.
 Dii n̄ Ludaa kúnyo,
 aṣè à kíkè t̄ɔ b̄ n̄ té.
- 22 Luda n̄ bóe Igipiti,
 aṣ gbāaa vī lán zùsēte bà.
- 23 Weé f̄w wà p̄ da Yakubu boriinɔaro,
 weé f̄w wà àisi zaaa kpá Isarailinɔziro.
 Zaa gbàa weégae o n̄ yā musu,
 kè yā kè Ludaa kèn gwe.
- 24 Borii pi è f̄e lán músudaa bà,
 è a zīnda sé lán musukya bà.
 È daero ai à gá p̄ k̄ à só,
 ai à gá p̄ kè à d̄enɔ aru mio.
- 25 Balaki bène: N̄ton n̄ káro. N̄ton sa maaa oñne sero. 26 Balamu bène: Mée onne kè yā kè Dii dàmeen mé oroo?

Balamu yā aaḡdee kè à è ona

27 Balaki bè Balamun̄e: N̄ m̄ sa, mé gányo gu pāndea. Wèḡɔ d̄ro tó eé ke Ludane ò gbē p̄nɔ káme gwe sa. 28 Ben Balaki ḡaao Peo kp̄ii musu kè ae d̄o gbāaa. 29 Balamu bène: N̄ gbāgbākii bome kè mèn swēeplaa, ò móm̄e k̄n zùswareenɔ mèn swēeplaa k̄n sākaronɔ mèn swēeplaa. 30 Balaki kè lán à òne nà à saa òm̄ma k̄n zùswaree p̄nɔ k̄n sākaro p̄nɔ.

24 1 Kè Balamu è sa maa ona Isarailin̄e kà Diin, èe gá màso ke lán yāa bà d̄ro, ben à ae d̄o gbāaa. 2 Kè à wée zù, ben à Isarailin̄o è kaena n̄ boriia. Luda Nini p̄itaa, 3 ben à yā kè à è ò à bè:

B̄eɔ né Balamu yān yè,
 mamɔma kè ma wée kēna yān yè.

4 Mamɔma kè m̄e Luda yā ma yān yè.
 Ma Gbāapingide wéegupu è,
 má daena ma puua, ma wée wēna.

5 Yakubu boriinɔ b̄urakaena maa fá!
 Isaraili bisakutaanɔ maa!

6 Aṣ kaena lán guzure d̄akonɔ bà,

lán swa d̀̀̀̀ kara búno bà.

Āo de lán zà lí k̀̀̀ Dii bàno bà,

lán sida lí k̀̀̀ āo kú í saeno bà.

⁷Í é ní orozāno pa yélele,

āo pótōnāno é í e maamaa.

Āo kína gbāaa égō de Agagala,

āo kpata é tō bo.

⁸Luda ní b́́́e Igipiti,

āo gbāaa vī lán zùsēte bà.

Āo z̀̀̀̀ ble borii k̀̀̀ āo íbete kpànyonca,

āo ní wáno wíwi āo ní pápa kào.

⁹Āo s̄́́́e wà dae lán músu bà,

dé bé eé f̄́́ à ní f̄́́e?

Luda aubarika da gb̄́ k̀̀ āo sa maaa ó́́neno,

à gb̄́ k̀̀ āo sa zaaa ó́́neno ká.

¹⁰Balaki po f̀̀̀ Balamuzi à onete d̄́́a à bè: Ma ibeeno kana yānzin ma n sisizi, ben n sa maaa ó́́ne g̀̀̀n aagō? ¹¹Ñ tá n be tia ḡ́́o. Ma bè mé gbaa kenneme yā, m̄́́de Dii ginne ñ láada e. ¹²Balamu b̄́́ne: M̄́́e o gb̄́ k̀̀ n ní zīmaan̄́́neroo! ¹³Ma bè baa tó n ma gba n bee k̀̀ pana k̄́́n kondogio k̄́́n vurao, mé bo Dii yā k̄́́e mà yā ke k̄́́n ma zīnda p̄́́yezioro, à maaa ke à zaaa. Yā k̀̀ Dii bè mà oon mé o. ¹⁴M̄́́e taa ma gb̄́no kiia sa. Ñ m̄́́ mà onne lán gb̄́ p̄́́no é ke n gb̄́no nà zia.

Balamu yā siigōdee k̀̀ à è ona

¹⁵Ben Balamu yā k̀̀ à è ò à bè:

Beo né Balamu yān yè,

mamoma k̀̀ ma w̄́́e k̄́́na yān yè.

¹⁶Mamoma k̀̀ m̄́́e Luda yā ma yān yè.

Má Luda Musude n̄́́seguuyā d̄́́.

Ma Gbāapingide w̄́́egupu è,

má daena ma puua, ma w̄́́e w̄́́na.

¹⁷M̄́́e Isarailino ee, èe ke tianlo,

m̄́́e ní gwaa, à gur̄́́ e ká ḡ́́aro.

S̄́́oone é bo Yakubu boriino té,

kpatableri é bo Isarailino té,

eé M̄́́abuno mì wíwi,

eé z̄́́kakari p̄́́no mìwatoro f̄́́f̄́.

¹⁸Ed̄́́mun̄́́no b̄́́su é ḡ́́ à p̄́́ ū,

à ib̄́́e Sei b̄́́su é ḡ́́ à p̄́́ ū,

Isarailino gbāaa égō kaarame.

¹⁹Yakubu bori ke é ḱ́í blémma,

eé gb̄́ kpaaa k̀̀ āo ḡ́́no kaate.

- 20 Balamu Amaleki boriino è, ben à yā kè à è ò à bè:
 Amaleki boriino né boriino mèdeeme,
 mɔde aǎé kaate zāa.
- 21 Kè Balamu Kenino è, ben à yā kè à è ò à bè:
 A kúkii gbāa gíngin,
 a sà kú gbè musu.
- 22 Baa kǎn beeeo weé a kaateme,
 Asiriano é a kūkū zìzɔno ũ.
- 23 Balamu yā kè à è ò dɔ à bè:
 O'o, tó Ludaa kè lɛ, dé bé eé bɔɔ?
- 24 Góro'iteno é bɔ Sipiru b̀sun,
 aǎé zì ble Asiriano kǎn Eberunɔa,
 mɔde aǎpino é kaateme se.
- 25 Balamu f̀e à tà a be, ben Balaki dà zén se.

DOKAGBESISINA

Musa takada sɔɔrodee

Dii Isarailino sɔkpana n̄ gwena ziin

30 ¹Tó aubarika kɔn kana yā kè má diereee kèkiino a le píngi, àgɔ dɔn borii kè Dii a Luda é péawa à a fāakɔa n̄ ténɔ guu. ²Tó apino kɔn a néno ɛara wà ae d̄ Dii a Ludaa, tó a à yā kè mée dieere gbàa mà píngi kɔn n̄seo do kɔn poyezinao, ³Dii a Luda é a wēnda gwa, eé ɛara à a kakɔa zaa borii kè à a fāakɔa n̄ ténɔ guu à suao a gwena ziin. ⁴Baa tó à péawa à a fāakɔa b̄su kè aɔw kú ai anduna léano guu, eé a boriino kakɔa gwe à suño. ⁵Eé ɛaraño b̄su kè de aɔ dezinɔ p̄ ũu guu. Tó aɔ b̄su p̄ k̄, eé aubarika daŋgu, eé tó aɔ pari k̄ de n̄ dezinɔla. ⁶Dii a Luda é a swè pípiare kɔn a boriino, a ninii égɔ yezi kɔn n̄seo do le àgɔ kú wēndio. ⁷Dii a Luda é láari kèkiino zī a ibee kè aɔ zàagu aɔwe wée t̄aaawaanɔa, ⁸é ɛara à Dii yā ma àgɔ zii kee kɔn à yādiēna kè mée ooare gb̄aano. ⁹Dii a Luda é aubarika daagu a zī píngin, eé tó a néno kɔ kɔn a p̄k̄adeeno kɔn a bura p̄no. À p̄no é ɛara à keawa nna, eé à maaa keare lán à p̄no kè nna a dezinɔa n̄. ¹⁰Tó a Dii a Luda yā mà a à ɔɔkii gwà bens̄ á à yādiēna kè aɔw kú doka takada kèkii guuno k̄na, tó a ae d̄ Dii a Ludaa kɔn n̄seo do kɔn poyezinao, eé beeno keare píngi.

Wēndi ke gaa

¹¹Yā kè mée dieere gbàa p̄ zī'ũu de a gb̄a lélaro. À s̄w z̄aoro. ¹²À kú ludamero, gbasa à be, dé bé eé gá ludambe à pitao le à ma à zii kea. ¹³À kú ísīaa baa k̄a kparo, gbasa à be, dé bé eé bikū ísīaa baa à suo le à ma àgɔ k̄na. ¹⁴Yā p̄ kúao k̄ik̄i, à kú a lén kɔn a n̄seo le à e à zii kea. ¹⁵À ma! Mée wēndi kɔn yā maaao diee a are gb̄a kɔn gaao kɔn yā zaaao. ¹⁶Mée dieere gb̄a, àgɔ ye Dii a Ludazi àgɔ té à kèsegbezi, à à ɔɔkii gwa àgɔ à yādiēnano kɔn à dokayāno k̄na, le àgɔ kuu à pari k̄, Dii a Luda é aubarika daagu b̄su kè eé gaa sí guu. ¹⁷M̄de tó a kpeɛ line bens̄ eé à yā maro, tó a k̄ea bens̄ a t̄ano gb̄gb̄a a d̄nzi k̄éne, ¹⁸mée ooare gb̄a, a

kaaten gwe! É gí ke b̀usu k̀e ée bikũu Yodaa ée gaa sí guuro. ¹⁹Ludambe k̄n t̄w̄t̄eon ma s̀eedadeen̄ ũ gb̄aa a ȳa musu. Ma w̄̀endi k̄n gaaŋŋ dīe a are, aubarika ȳān̄ k̄n kana ȳān̄. À w̄̀endi sé le apin̄ k̄n a n̄n̄o e àḡŋ kuu. ²⁰Àḡŋ ye Dii a Ludazi àḡŋ à ȳa maa à naa, zaake àmbe a w̄̀endi ũ. Éé tó à gí ke b̀usu k̀e à la dà a dezi Ibraĩ k̄n Isaakuo k̄n Yakubuoŋŋe, à b̀e é kpám̄ma guu.

Yɔsua diena Musa ḡe ũ

31 ¹K̀e Musa ȳa k̀ekiin̄ŋ ò Isarailin̄ŋe à ȳaa, ²à b̀e: Tia la ma ka w̄̀e basw̄edo, mé f̄ŋ mà d̄ware ae d̄w̄ro. Dii b̀eme mé bikũ Yodaaro. ³Dii a Luda b̀e ée d̄ware ae à bikũ. Éé borii k̀e āw̄ kú gweŋŋ kaateare le à n̄ b̀usu sí. Yɔsua b̀e eéŋŋ d̄ware ae sa lán Dii ò nà. ⁴Dii é ke borii pin̄ŋŋe lán à k̀e Am̄rin̄ŋ k̄inan̄ŋe nà Siŋ k̄n Oguo k̄n n̄ b̀usuo k̀e à n̄ káate. ⁵Dii é n̄ naare a ɔzĩ, é keŋŋe lán má dīeare nà p̄ingi. ⁶À a làakari kp̄ae àḡŋ w̄r̄ŋŋŋ v̄i! Àton tó v̄ia a kũro, àton tó sw̄e k̄eagu n̄ ȳanziro, zaake Dii a Luda b̀e èe gaaao. Éé a tónlo ée p̄a kp̄aziro.

⁷Ben Musa Yɔsua sisi Isarailin̄ŋ p̄ingi w̄aa à b̀ene: Ñ ze gb̄aa ñḡŋ w̄r̄ŋŋŋ v̄i, zaake m̄be né gá k̄n gb̄e k̄en̄ŋ b̀usu k̀e Dii la dà n̄ dezi káakun̄ŋe à b̀e é kpám̄ma guu. Mbe né b̀usu p̄i kpaateteŋŋe. ⁸Dii b̀e ée d̄ŋŋe ae. Àmbe eéŋŋ kúnyo, ée n̄ tónlo ée p̄a kp̄anzi zikiro. Ñton tó v̄ia n̄ kũro ñton bídi kero.

⁹Musa doka p̄i k̀e takada guu à kp̄a sa'ori Levi borii k̀e āèḡŋ Dii bà kuunaŋyo àkpati senan̄ŋa k̄n Isaraili gb̄ensin̄ŋ n̄ p̄ingi. ¹⁰Musa ȳa dīeŋŋe à b̀e: W̄e sweeplaplaaa gbera, w̄e k̀e w̄e fiadeen̄ŋ k̄e Kutad̄na zibaaguro, ¹¹tó Isarailin̄ŋ m̄ò wà n̄ z̄inda òd̄ŋa Dii n̄ Ludane n̄ p̄ingi guu k̀e ée sé guu, àgae doka takada k̀eki kyó keŋŋe wà ma. ¹²Àgae n̄ kak̄ŋa, ḡŋgb̄en̄ŋ k̄n n̄gb̄en̄ŋ k̄n né féten̄ŋ k̄n b̄dam̄ŋ k̀e āw̄ kú a w̄etenn̄ŋ, le wà ma wà dada, wà e wàḡŋ Dii a Luda v̄ia v̄i, wàḡŋ dokaȳa pin̄ŋ k̄na p̄ingi wàḡŋ zii keea. ¹³Āŋ né k̀e āŋ ȳa p̄i d̄ŋroon̄ŋ é ma, āŋéŋŋ v̄iakena Dii a Ludane dadaa gur̄ŋŋ k̀e á kú b̀usu k̀e ée bikũu Yodaa à gá sí p̄i guu.

Dii ḡiake à Isarailin̄ŋ b̄ona a kp̄e ȳa ò

¹⁴Dii b̀e Musane: N gagur̄ŋŋ kà k̄i. Ñ Yɔsua sisi à gá ze dak̄ŋrekiia, mé zii nane a ɔzĩ. Ben Musa k̄n Yɔsuao ḡaa wà z̄e dak̄ŋrekiia. ¹⁵Dii b̀ò à m̄n̄zi gwe t̄eluguu k̀e zena kutaa p̄i kp̄eele guu. ¹⁶Ben Dii b̀e Musane: Tó n̄ ka n̄ dezin̄ŋa, gb̄e pin̄ŋ é f̄e wà p̄ap̄aa ke wà d̄ŋ b̀usu k̀e āw̄ŋe ḡeen̄ t̄aan̄z̄i. Āŋé p̄a kp̄am̄azi āŋ ma bà kuunaŋyo ȳa gboro. ¹⁷Zi p̄ia mé p̄ŋ f̄n̄zi mà p̄a kp̄án̄zi, mé kp̄ee liŋŋe wà n̄ kaate. Kisian̄ŋ é wí n̄ musu bíta āŋé naw̄ean̄ŋ ke. Zi p̄ia āŋé be: Kisia pin̄ŋ w̄i wa musu k̀e wa Ludaa kúwaoro ȳanzin̄ŋ yee? ¹⁸Zi p̄ian̄ŋ mé kp̄ee liŋŋe ȳa zaaa k̀e āw̄ŋ k̀e ȳanzi, āŋ ae d̄ŋ t̄aan̄ŋa.

¹⁹Ñ l̄e k̀ekii k̄e takadan sa ñ dada Isarailin̄ŋe āŋ sí, le àḡŋ dem̄e āŋ b̄ona ma kp̄ee s̀eeda ũ. ²⁰Tó ma gaaŋyo b̀usu k̀e má la dà n̄ dezi káakun̄ŋe

guu, b̀usu k̀e zwi k̀on z'io din p̀i, t̀o a'õ k̀a ẁa m̀e kp̀a, a'õ e ae d̀o t̀aaname ẁa ǹi gb̀agb̀a. A'õ e p̀a kp̀amazi ẁa ma b̀a kuuna'nyo ỳa gboro. ²¹T̀o kisia p̀in ̀n l̀e b́ita a'õ e naw`ea kee, l̀e p̀i b̀e e e ǹi ỳa zaaa k̀afne ǹi z'z', zaake à ỳa e s̀a ǹi boriinonlo. M̀a ỳa k̀e k̀u ǹi ǹsen gb̀aa d'õ ai m̀ag'õ g̀a'nyo b̀usu k̀e m̀a la d̀afne guu. ²²Musa l̀e p̀i k̀e takadan z'z' p̀ia, ben à d̀a Isarailinone.

²³Dii ỳa die Nuni ǹe Y'osuan e à b̀e: Ǹi laakari kp̀ae ng'õ w'orongo v'í! M̀be ǹe g̀a k̀on Isarailino b̀usu k̀e m̀a la d̀afne guu, bens'õ mapi m̀eg'õ k̀unyo.

²⁴K̀e Musa dokaỳa p̀in k̀e takadan à ỳaa p̀ingi, ²⁵à ỳa die Levi borii k̀e a'õ e'g'õ Dii b̀a kuuna'nyo àkpati senanone à b̀e: ²⁶À doka takada k̀ekii sí à die Dii a Luda b̀a kuunao àkpati sae, à'g'õ k̀u gwe a b'ona Dii kp̀ee s̀eada ũ. ²⁷Zaake m̀a a sẁagb̀aaa d'õ, lán e e g'í ỳazi ǹa. Zaa gur'õ k̀e m̀a k̀iao e e'g'õ b'õ Dii ỳa kp̀eme ai k̀on à tiaao. We e ma gaa gbera p'õ o d'õ? ²⁸À a bori gb̀ensin k̀on a d'on'aedeeno kak'ame, le m̀a ỳa k̀en dafne ǹi sẁala, ludambe k̀on t'õteo e'g'õ de ma s̀eedadeeno ũ a ỳa musu. ²⁹Zaake m̀a d'õ k̀e e a z'inda yaka ma gaa gbera, e k̀e z' e k̀e m̀a d'õ aareea. Beee gbera kisia e a le, zaake e ỳa k̀e zaa Diine ke, e e p'õ f̀eazi t̀aa k̀e á k̀en ỳanzi.

³⁰Ben Musa l̀e p̀i ỳa d̀a Isaraili k̀e a'õ kak'ananone ǹi sẁala m̀ammam.

Musa gana

34 ¹Musa b'õ M'abuno b̀usu s̀ete à didi Nebo kp'iiia ai Pisiga kp'ii m̀is'ont' e k̀e ae d̀o Yerikoa, ben Dii b̀usu p̀i d'õane p̀ingi zaa Giliada b̀usun ai Danino b̀usun ²k̀on Nafatalino b̀usuo p̀ingi k̀on Eflaimuno b̀usuo k̀on Manaseno b̀usuo k̀on Yudan'õ b̀usuo p̀ingi ai ís'iaa k̀e k̀u f̀ant'eg'ekpen kpa ³k̀on Negevio k̀on Yeriko daminalide guzureo ai Zoa. ⁴Ben Dii b̀ene: B̀usu k̀e ma la d̀a Ibra'ine k̀on Isaakuo k̀on Yakubuo ma b̀e m̀e kp̀a ǹi boriin'õa p̀in gwe. M̀a t̀o n we e si`ale, m'ode ǹe bikũ Yodaa ǹ g'ẽnlo.

⁵Ben Dii z'õbleri Musa g̀a M'abuno b̀usun gwe lán Dii ò ǹa. ⁶Ben Dii à v'ii guzuren gwe Betepeo kpa. Gb̀eke e à mira kii d'õro ai k̀on a gb̀aa. ⁷Musa g̀a a w'ẽ basweedodee guume. À we e nna bens'õ à gb̀aaa e lagoro. ⁸Isarailino à g̀e k̀e gur'õ baaakuri M'abuno b̀usu s̀ete, ben à g̀esosobikena k̀on ɔ'õ d'õ'õ ỳaa.

⁹Nuni ǹe Y'osua pana ɔ'nd'õ'õ k̀e Musa ɔ ǹa ỳanzi. Isarailino à ỳa m̀a, a'õ k̀e lán Dii d̀a Musane ǹa. ¹⁰Annabi kee e b'õ Isarailino guu lán Musa b̀a d'õro. È ỳa o k̀on Diio t'et'ent' e ¹¹bens'õ à s̀eedano k̀on dabuỳa k̀e Dii à z'ion'õ k̀e Iqipiti, Fili'auna k̀on a ìbano k̀on a gb̀eno ae ǹi p̀ingi. ¹²Gb̀eke e ỳa naaside b́ita ke k̀on iko gb̀aaao lán Musa b̀a Isarailino we e si`ale d'õro.

YOSUA

Zìblena Kanaa bùsua 1:1–11:23

Yosua lézamma kǝn à ganao 23:1–24:33

Dii yādiena Yosuaane

1 ¹Dii zǝbleri Musa gaa gbera Dii yā ò Musa kpàasi Yosua, Nuni néne à bè: ²Ma zǝbleri Musa gà. Ñ fée ñ bikū Yodaa kè sa, mpi kǝn Isarailinǝ ní píngi, à gē bùsu kè má kpàawaan. ³Guu kè a gbá pèen píngi, má kpàawa lán má ò Musane nàme. ⁴Sena zaa gbáan ai gana Lebano bùsun, sena zaa swa bíta kè wè be Yuflati ai gana ísiao kè kú ɔfántégèkpen kpa, Itino bùsu pi é gǝ a bùsu ũ píngime. ⁵Ai ñ gá gao gbèke é e à n gāsā firo. Lán má kú kǝn Musao nà, len mégǝ kúnyo le. Mé n tónlo, mé pà kpánzi zikiro.

⁶Ñ ze gbāa ñgǝ wǝrǝngǝ vī, zaake míbe né bùsu kè ma à lé gbè a dezi káakunǝne ma bè mé kpámma sí ñ kpá gbè kènǝa. ⁷Ñ ze gbāa ñgǝ wǝrǝngǝ vī dé! Ñ làakari dǝ doka kè ma zǝbleri Musa dǝnnǝe ñgǝ kúna píngi. Nton kèa ñ na ɔplazi ke ɔzeziro, n tá égae ke nna. ⁸Ñ tó Musa doka takada pi yā gǝ da n lén, ñgǝ laasuu lee fǝantē kǝn gwāavio. Ñ làakari dǝ yā kè kú à guunǝa píngi ñ zii kea, n tá égǝ nna n yā égae bǝ maa. ⁹Mámbe ma yā dienneroo? Ñ ze gbāa ñgǝ wǝrǝngǝ vī. Nton tó vīa n kúro. Nton bídi kero, zaake mamǝma Dii n Luda, mégǝ kúnyo guu kè née gaan píngi.

¹⁰Ben Yosua bè Isaraili dǝn'aedeeneǝne: ¹¹À gēte bùran à o gbēnǝne aǝ kúsāe soru ke, zaake gurǝ aagǝwǝ gbera aǝé bikū Yodaa kè, aǝé gá bùsu kè Dii ní Ludaa kpámma wǝgǝ vī sí. ¹²Yosua bè Rubeninǝne kǝn Gadano kǝn Manaseno kpadoo: ¹³À dǝ yā kè Dii zǝbleri Musa diaree kèkiin, à bè Dii a Luda é tó à kámmabokii e à bùsu kèkii kpàawa. ¹⁴Bee yānzi a nǝgbēnǝ kǝn a né fétenǝ kǝn a pǝkǝdeeno gǝ bùsu kè Musa kpàawaan Yoda baa kè kpa, a zikpǝeno dǝ ní gbēnǝne ae wà bikū ní píngi, aǝgǝ ní gǝkǝbǝnǝ kúna aǝ dǝnle ¹⁵ai Dii gǝ tó a gbēnǝ kámmabokii e lán à kèare nà, aǝpinǝ sǝ égǝ bùsu kè Dii a Ludaa e kpaámma vī. Bee gbera é su bùsu kè gǝ a pǝ ũu kè guu, é vǝe bùsu kè Dii zǝbleri Musa kpàawa Yoda baa kè ɔfántēbǝe kpa pìn. ¹⁶Ben aǝ wèala wà bè: Yā kè ní diewe píngi wé ke. Guu kè n wa

zīin píngi wé gáme. ¹⁷Lán wa zīi kè Musa yāa nà píngi, len wé zīi ke n yāa le se. Dii n Luda gō kúnyo, lán à kú kōn Musao nà. ¹⁸Gbē kè bō n yā kpɛɛ à gì yā kè n diene kezi, adee gáme. Ñ ze gbāa ngō wórongo ví dé!

Gu'asiigwarinɔ zína Yeriko

2 ¹Zaa Sitimu Nuni né Yɔsua gu'asiigwarinɔ zì gōɔn plaa asii guu à bè: À gá à wéɛ kpáɛ bùsu pìzi, atēnsa Yeriko. Ben aō gaa gwe, aō gaa wà pita kaarua kè wè sísi Rahabu been. ²Ben wà bè Yeriko kínane: Isaraili kenɔ gè kè uusiea le wà wa bùsu asii gwa. ³Ben kína pì gbēnɔ zì Rahabua aō bè: Ñ bɔ kōn gōgbē kè aō m̀n n kiianɔ, zaake wa bùsu píngi asii gwana yānzin aō m̀zi. ⁴Àɛ sō nɔgbē pì gīake à gōɔn plaaa pìnɔ úte kò, ben à bè: Gbē pìnɔ m̀n ma kiia kè yāpura. Má dō guu kè aō b̀nlo. ⁵Kè guu sì biizetaturɔ, aō b̀e. Má dō tó mákpan aō tànlo. À n gbè sé kpakpaa, é n le. ⁶Àɛ sō à gīake à n sé à gāaño kpé musu à n úte gb̀ɔ lí kè kaena gween kò. ⁷Zirino pèenzi zén ai Yoda bikúkiia, ben wà biize tàta n kpɛɛ gō.

⁸Ai gu'asiigwari pìnɔ gō dae, Rahabu didi n kiia kpé musu ⁹à bèñne: Má dō kè Dii bùsu kè kpàawa. A vīa wa kú, ben bùsu kè deenɔ ká gá n píngi a yānzi. ¹⁰Wa mà lán Dii Isia Tēaa z̀k̀ɔreare nà gurɔ kè a b̀e Igipiti kōn yā kè á kè Sīɔ kōn Oguone, a Amɔrinɔ kína gōɔn plaaa pìnɔ kè dúgudugu Yoda baa kaa kpa. ¹¹Kè wá mà, swè k̀wagu, wa ninii dà batan a yānzi, zaake Dii a Ludan musu kōn tɔtɔe Luda ũ. ¹²Zaake ma gbēkɛɛ k̀eare, apinɔ sō à síme sa kōn Dii tó kè é gbēkɛɛ ke ma de bedeenɔne. À sèeda keme le màgō dō sānsān ¹³kè é ma de kōn ma dao kōn ma vīinɔ kōn ma dāaronɔ kōn wa gbēnɔ m̀i sí n píngi à wa bɔ gaa lézī. ¹⁴Ben gōgbē pìnɔ wèla wà bè: M̀be wa wēndi ũ, wámbe n wēndi ũ se. Tó néɛ wa yā o gbēkee màro, tó Dii bùsu kè kpàwa, wé gbēkɛɛ kenne yāpura.

¹⁵Ben à n b̀e windo guu à n pita bii kpɛɛ kōn bào, zaake à beɛ kè à kún kú wéte bii musume. ¹⁶À bèñne: À m̀i pé kp̄iinɔ le a gb̀eserinɔ tón dak̀ɔreaoro yānzi. Àgō utena gwe gurɔ aagō ai a gb̀eserinɔ su, é gbasa à da zén. ¹⁷⁻¹⁸Ben gōgbē pìnɔ bène: Tó wa eara wa gē a b̀usun, n wō tēaa k̀eki dɔ windo kè néɛ wa b̀een k̀ea, n n de kōn n dao kōn n vīinɔ kōn n dāaronɔ kōn n de bedeenɔ kakōanzi n píngi n kpé k̀ekiin. Tó néɛ ke lero, wa bà égō kú ladana kè n tó wá la dānnɛn dɔro. ¹⁹Tó aō gbēke b̀o n kpén à gaa gāale, à a zīnda dèn gwe, wa yān dɔro. Tó aō gbēke kúnyo kpén, ben wà à dè, wámbe à gana yā é wí wa musu. ²⁰Tó n wa k̀m̀ɔtɔ kè gbēnɔne sō, wa bà égō kú ladana kè n tó wá la dānnɛɛ pìn dɔro. ²¹Ben Rahabu bè: Àgō de lán á ò nà. Ben à n gbáɛ aō tà. Ben à wō tēaa pì d̀o a windoa.

²²Kè aō pita biia le, aō m̀i pè kp̄iinɔ, ben aō ì gwe gurɔ aagō ai n gb̀eserinɔ gaa sùo. Aō gb̀eseri pìnɔ n wéte zé sae píngi aōɔe n ero. ²³Ben gōɔn plaaa pìnɔ dà zén aō pita kp̄iii pìnɔ aō bikú swaaa. Kè aō kà Nuni

né Yɔsua kiia, aɔ̄ yā kè à ń lé gbàne píngi 24 wà bè: Dii bùsu pì nàwe wa ɔzĩ píngi. Bùsu pì deeno kã gà ń píngi wa yānzĩ.

Isarailino bikūna Yodaa

3 ¹Yɔsua fêe kongo ide'ide kɔn Isarailino ń píngi. Bɔna Sitimu aɔ̄ gaa Yodazi, ben aɔ̄ bùra kàe gwe ai aɔ̄gɔ̄ gá bikū. ²Guro aagɔ̄ gbera Isaraili don'aedeeno dòdò bùrazi ³aɔ̄ yā diè gbēnɔne wà bè: Tó á è Levi bori sa'orino Dii a Luda bà kuunawao àkpati sena, à da zén àgɔ̄ té ń kpɛe, ⁴le à e à dɔ̄ zé kè é sé, zaake ée zé pì sé zikiro. Àgɔ̄ té zàazā lán kiloo do taka bàɔɔ! Àton sɔ̄ àkpati piziro. ⁵Ben Yɔsua bè gbēnɔne: À gbāsĩ bɔ a zĩndan, zaake Dii é yābɔnsae ke a té zia. ⁶Ben à èara à bè sa'orinɔne: À Dii bà kuunawao àkpati sé à dɔ̄ gbēnɔne ae à bikūo. Ben aɔ̄ àkpati pì sè wà dɔ̄o gbēnɔne ae.

⁷Dii bè Yɔsuane: Mé na n sena lezĩa Isarailinɔne gbàa, aɔ̄égɔ̄ dɔ̄ kè má kúnyo lán má kú kɔn Musao nà. ⁸Ñ o sa'ori kè aɔ̄o ma bà kuunaao àkpati senanɔne, tó aɔ̄ kà Yodazi, aɔ̄ gē wà ze à ín. ⁹Ben Yɔsua bè Isarailinɔne: À mɔ̄ kè à Dii a Luda yā ma. ¹⁰Ben à èara à bè: Len égɔ̄ dɔ̄ kè Luda Wèndidee kúao le, bensɔ̄ eé péare Kanaanɔ kɔn Itino kɔn Ivino kɔn Perizino kɔn Gigasino kɔn Amɔrinɔ kɔn Yebusinɔ. ¹¹À gwa! Anduna píngi Dii bà kuunawao àkpati é dɔare ae ai Yoda ín. ¹²À gɔ̄ɔn kuri awɛplaaano sé a té, bori kɔn boriio gbē mèn doodo. ¹³Tó sa'ori kè aɔ̄o anduna píngi Dii àkpati senano gbá pèe Yoda ín, í pì é zɔ̄kɔre, í kè èe bɔɔ swaa musu é bii ke à gɔ̄ zena a gbèn.

¹⁴Kè gbēno bùra fêe wà dà zén, aɔ̄o gaa bikū Yodaa, sa'ori kè aɔ̄o Dii bà kuunaño àkpati senanɔ̄o té ń ae le. ¹⁵Pɔ̄kekeguro píngi swaa pì è pa ai à dà sísĩla, mɔde guro kè àkpatiseri pino kà swaa pizi, kè aɔ̄ gbá pèe ín, ¹⁶ben í kè èe bɔɔ swaa pì musu zɔ̄kɔre à bii kè à gɔ̄ zena a gbèn zaa zàazā wéte kè wè be Adamu sae Zaretā bùsun. Í kè èe taa sèbe wisideen zɔ̄kɔre míomio, ben gbēno bikū aedokɔana kɔn Yerikoo. ¹⁷Sa'ori kè aɔ̄o Dii bà kuunaño àkpati senano gɔ̄ zena Yoda wèen tɔ̄te koria gíngin, ben Isaraili bori píngi té gukori pin ai aɔ̄ gaa wà bikū ń píngi wà yāa.

Gbè mèn kuri awɛplaaano didikɔana sèda ũ

4 ¹Kè Isaraili bori píngi bikū Yodaa wà yāa, ben Dii bè Yɔsuane: ²A bori mèn kuri awɛplaaano té à gbēno sɛn doodo ³ñ onne aɔ̄ gbè sée swaween mèn kuri awɛplaa guu kè sa'orinɔ̄o zen súusu, aɔ̄ bikūo wà káe guu kè é in gwāavĩa. ⁴Ben Yɔsua gɔ̄ɔn kuri awɛplaaano diè Isaraili boriino té doodo, ben à ń sísi ⁵à bèinne: À gá Yoda wèen Dii a Luda àkpati ae, a baade gbè sé à di a gàn a Isaraili boriino pari lén. ⁶Gbè kèkiino é gɔ̄are sèda ũ. Tó a néno a la zia, bón gbè kènɔ̄o deare à ũu, ⁷à beinne, kè wèe bikūo kɔn Dii bà kuunawao àkpatio, ben à í zɔ̄kɔre, ben gbè pino gɔ̄ Isarailinɔne à dɔngu pɔ̄ ũ ai guro píngi. ⁸Len Isarailinɔ̄o kè le lán Yɔsua

òñne nà. Aɔ gbè sèe Yoda wèen mèn kuri aweeplaa Isaraili boriino pari lén lán Dii ò Yɔsuanè nà. Aɔ bikùo aɔw kàe guu kè aɔ in. ⁹Gbè mèn kuri aweeplaaa kè wà sèe swaween sa'ori kè aɔ àkpati sena pìnc zekiian Yɔsua didikɔa, aɔw kú gwe ai kɔn a gbàao.

¹⁰Sa'ori kè aɔw àkpati pì senanɔw gò zena swaween ai yā kè Dii die Yɔsuanè à ò gbèncɔne gàa à kèò píngi lán Musa diene nà. Gbèncɔ kè kpa aɔ bikù. ¹¹Kè aɔw bikù ní píngi wà yāa, gbasaa sa'orinɔw bikù kɔn Dii àkpatio gbèncɔ wáa. ¹²Rubeni bori gɔgbèncɔ kɔn Gada bori gɔgbèncɔ kɔn Manasenɔw kpado gɔgbèncɔ bé wà dɔ Isaraili bori kpaanɔne ae wà bikù lán Musa òñne yā nà. Aɔ ní gɔkɛncɔw kúna. ¹³Aɔw zìkpeencɔw kà gɔncɔw baplaa taka. Aɔw bikù Dii ae aɔw gàa Yeriko gbáan kɔn zì soruo. ¹⁴Zì beeean Dii Yɔsua sè lezì Isarailinɔne ní píngi, ben aɔw à yā mà ai à gàa à gào lán aɔw Musa yā mà nà.

¹⁵Ben Dii bè Yɔsuanè: ¹⁶Ñ o sa'ori kè aɔw doka àkpati senanɔne aɔw bɔ swaween. ¹⁷Ben Yɔsua òñne aɔw bɔ swaween, ¹⁸ben aɔw bɔn. Kè aɔw gbá pèe sisia, ben swa'i èara à sù a gbèn gɔw. À pà à dàgula ai à dà sisia lán káakupo bà.

¹⁹Mɔ káaku guro kuridee zín Isarailinɔw bɔ Yoda swaween aɔw gàa wà bùra kàe Giligala, Yeriko ɔfántɛbɔe kpa. ²⁰Yɔsua gbè mèn kuri aweeplaaa kè wà sèe Yoda wèen pìnc didikɔa Giligala gwe. ²¹À bè gbèncɔne: Tó a néncɔw gà wà ní denɔw là zia wà bè, gbè kèncɔw yáasi de diame? ²²À beñne, a bikúna Yodaa gukoria sèedame, ²³zaake Dii a Luda à í bàbaare a zén, ben a bikù lán a bikù Isia Tēaa kè à à í bàbaaree nà. ²⁴Dii kè le, le anduna bori píngi gɔw dɔ kè à gbáa ví, apinɔw sɔw àgɔw Dii a Luda vía ví guro píngi.

5 ¹Kè Amorinɔw kína kè aɔw kú Yoda ɔfántɛgɛkpen kpaanɔw kɔn Kanaanɔw kína kè aɔw kú ísaa saenɔw mà lán Dii Yoda í zòkɔre Isarailinɔne aɔw bikù nà, ben swè kèngu aɔw kà gà ní píngi Isarailinɔw yānzi.

Bàngukena Isarailinɔne Giligala

²Guro beeeaa Dii bè Yɔsuanè: Ñ gbè fèencɔw ke ò èara ò bāngu kè Isarailinɔne. ³Ben Yɔsua bè wà gbè fèencɔw ke, ben wà bāngu kèò Isarailinɔne guu kè wè be tia Gefɔw Sisi. ⁴Yā kè tò à bāngu kèñnen yè. Isarailinɔw bɔena Igitipiti gbera, aɔw tá guu, gɔw gbáaa kè aɔw bāngu kèncɔw gàga gbáan ní píngi. ⁵Gbè kè aɔw bɔe Igitipitinɔw bāngukena ní píngi. Gbè kè wà ní í gbáan zé guu bɔna Igitipiti gberaanɔw, aɔwbe aɔw bāngu kero. ⁶Isarailinɔw té gbáan wè baplaa ai gbè kè aɔw de gɔw gbáaanɔw ũ guro kè aɔw bɔe Igitipitinɔw gàa wà gàgao ní píngi, zaake aɔw Dii yā maro. Dii beñne aɔw wé si bùsu kè a à lé gbè ní dezinɔne à bè é kpámmalero, bùsu kè zwi kɔn zó'io din pì. ⁷Aɔw né kè Dii tò aɔw fèe ní gberaanɔw Yɔsua bāngu kèñne, zaake gefɔwdeenɔw, wèe bāngu kèñne zénlo. ⁸Kè Isarailinɔw bāngu kè ní píngi wà yāa, aɔw gò guu kè aɔw bùra kàen gwe ai ní bɔ gàa à yāao. ⁹Ben Dii bè Yɔsuanè: Ma wí kè Igitipitinɔw dàawaa bɔare gbáan gwe. Ben wà tɔw kpa guu pìne Giligala ai kɔn a gbàao.

¹⁰Isarailinɔ bura kaena Giligala ben aɔ Banla zĩbaa kɛ Yeriko gbáan gwe moɔ pì guro gẽro dosaidee zĩ uusie. ¹¹Kɛ wà zĩbaa pì kɛ guu dɔ aɔ bùsu pì bura pɔnɔ blè, burɛdi sɛsɛ'ɛzɛsainɔ kɔn pɔwɛ kpatanao. ¹²Aɔ bùsu pì bura pɔnɔ blena gbera, kɛ guu dɔ, manakwɛena zɛ, èe kwéɛnne ɔro, ben aɔ Kanaa bùsu blɛɛ blè wɛ beea sa.

Dii zìkɛɛnɔ dɔn'aedee

¹³Kɛ Yɔsua kà kii kɔn Yerikoo, à wɛɛ sɛ à guu gwà, ben à gɔgbɛ ke è zena a aɛ kɔn fɛɛdaao na à ɔzĩ. Ben Yɔsua sɔzi à à là à bè: N kú wa kɛɛn yɔ, ke wa ibɛɛnɔ kɛɛ? ¹⁴À wèàla à bè: Lenlo. Dii zìkɛɛnɔ dɔn'aedee ma ù, ma kanan yè. Ben Yɔsua kùɛɛ à mi pɛɛ, ben à à là à bè: Bɔn ma Dii é o mamoma a zɔblerine? ¹⁵Dii zìkɛɛnɔ dɔn'aedee pì wèàla à bè: N n kyatee ɔɔɔ, zaake guu kɛ n zén kú adona. Ben Yɔsua kɛ le.

Yeriko bii leena

6 ¹Wà Yeriko biize gbàɔn tàta gíngin Isarailinɔ yãnzɛ. Gbɛkee e ɔro, gbɛkee e gẽro. ²Ben Dii bè Yɔsuane: N gwa, ma Yeriko nãnnɛ n ɔzĩ kɔn à kinao kɔn à zìkɛɛnɔ. ³Mpi kɔn n zìkɛɛnɔ à gá liga wéte pizi gɛn do a píngi à su. Àgɔ ligaazi le gɛn doodo ai guro swɛɛdo. ⁴Sa'ori gɔɔn swɛɛplaaɔn dɔ àkpatine aɛ aɔgɔ kuu kúna. À guro swɛɛplaaɛ zĩ à liga wéte pizi gɛn swɛɛplaa guro kɛ sa'ori pínɔɔ e n kuu pɛɛ. ⁵Tó aɔ kuu pè aɔɔɛ à bà gaa, ben a à ɔ mà, gbɛ píngi wii lé gbãngbã, wéte bii é léɛ, a baade é sin súusu.

⁶Ben Nuni né Yɔsua sa'orinɔ sisi à bèinne: À Dii bà kuunawao àkpati sé, a gɔɔn swɛɛplaaɔn é dɔnɛ aɛ, a baade égɔ kuu kúna. ⁷Ben à bè gbɛnɔnɛ: À fɛɛ à gá liga wétezi gɛn do. Zìkɛɛnɔ bé wà dɔ Dii àkpatine aɛ. ⁸Kɛ Yɔsua yã ò gbɛnɔnɛ, ben sa'ori gɔɔn swɛɛplaa kɛ aɔ kuu kúna pínɔ fɛɛ wà dɔ Dii bà kuunaño àkpatine aɛ, aɔɔɛ n kuu pɛɛ. ⁹Zìkɛɛnɔ tɛ sa'ori pínɔ aɛ, parii tɛ àkpati kɛɛ, bensɔ kuunɔ ɔ dɔ. ¹⁰Yɔsua giake à ò gbɛnɔnɛ à bè: Àton wii léro. Àton tó wà a kii maro. Àton tó yãke ɔ a lénlo ai guro kɛ mé oare à wii lé, gbasà à lé. ¹¹Aɔ gà wà liga wéte pizi kɔn àkpatio gɛn do le, ben aɔ èara wà tà n bura aɔ ì gwe.

¹²Yɔsua fɛɛ kɔngɔ ide'ide, ben sa'orinɔ Dii àkpati sɛ. ¹³Sa'ori gɔɔn swɛɛplaa kɛ aɔ kuu kúna pínɔ dɔ Dii àkpatine aɛ, aɔɔɛ pɛɛ. Zìkɛɛnɔ dɔinne aɛ, parii tɛ àkpati pì kɛɛ, bensɔ kuunɔ ɔ dɔ. ¹⁴Aɔ liga wéte pizi gɛn do à guro plaadee zĩ, ben aɔ èara wà tà n bura. Aɔ kɛ le ai guro swɛɛdo. ¹⁵À guro swɛɛplaaɛ zĩ aɔ fɛɛ ide'ide gudɔnao, ben aɔ èara wà gà wà liga wéte pizi lán aɔɛ ke nà. Mɔde zĩ beea aɔ ligazi gɛn swɛɛplaaɛ. ¹⁶À gɛn swɛɛplaaɛ pía guro kɛ sa'orinɔ e gaa n kuu pé gbãngbã, ben Yɔsua bè gbɛnɔnɛ: À wii lé, zaake Dii wéte pì kpàawame. ¹⁷Dii wéte pì kɔn pɔ kɛ kúnɔnɔ diɛ a pɔ ù. Wà n kaate n píngi. Kaarua Rahabu kɔn gbɛ kɛ aɔ kúo à beɛnɔ bé wé ɔ n tɛɛ, zaake àmbɛ

à gu'asiigwari kè wà n zīnɔ ùte. ¹⁸À làakari ke! Àton pɔ kè Dii tè ke séro, le àton kaatero yānzi. Tó á sè, é yā gáe a bùrane à gɔ kaatena pɔ ũ. ¹⁹Kondogi kɔn vurao kɔn m̀gotè pɔnɔ kɔn m̀si pɔnɔ píngi né Dii pɔme. Séde wà ká Dii auziki utekiin.

²⁰Kè wà kuu pè bensɔ Isarailinɔ wii lè gbāngbān le, wéte bīino lèe. Ben aɔ baade sìn súusu, ben aɔ wéte pì s̀. ²¹Aɔ pɔ kè kúnno diè Dii pɔ ũ, ben aɔ gbēno kàate ń píngi kɔn fēdaao, gɔgbēno kɔn nɔgbēno, né féteno gbēnsino kɔn zùnɔ kɔn s̄ano kɔn zaakinɔ.

²²Yɔsua bè gɔn plaaa kè aɔ gàa wà bùsu pì asii gwànɔne: À gē kaarua pì been à bo kɔn a gbēno, lán a à lé gbēne nà. ²³Ben gɔkpare pino gàa wà b̀ kɔn Rahabuo kɔn a deo kɔn a dao kɔn a v̄ino kɔn a dāaronɔ kɔn a gbēno ń píngi. Aɔ s̀no kɔn à danenɔ ń píngi, ben aɔ ń káe Isarailinɔ bùra sae. ²⁴Ben aɔ té s̀ wéte p̄a kɔn pɔ kè kúnno píngi, tó èe ke kondogi kɔn vurao kɔn m̀gotè pɔnɔ kɔn m̀si pɔ kè aɔ s̄e wà kàe Dii bisakuta auziki utekiin baasiro. ²⁵Yɔsua tò kaarua Rahabu b̀ aafia kɔn à de bedeenɔ kɔn à gbēno ń píngi, kè à gu'asiigwari kè Yɔsua ń zī Yeriko asii gwaano ùte yānzi, ben aɔ gɔ Isarailinɔ té ai kɔn a gb̄ao. ²⁶Gurɔ beea Yɔsua lé kè à bè: Dii láari ke gbē kè eé fēe à Yeriko wéte kè keke à káea.

Tó à à b̄i ēe kp̄e, à daudu é ga.

Tó à à gb̄ano p̄e s̀, à né zāadee é ga.

²⁷Dii kú kɔn Yɔsuao, ben à tɔ dà bùsu p̄la píngi.

Akã durun yã

7 ¹Isarailinɔ tè pɔ kè. Kaami né Akã, Zimiri dio, Zera swākpeɛ, Yuda borii bé à tè pɔ kenɔ sè, ben Dii pɔ fē Isarailinɔzi.

²Yɔsua gbēno z̄i à bè, aɔ bo Yeriko wà gá Ai kè kú Betavē sae Beteli of̄antēboɛ kpa le wà bùsu pì asii gwa. Ben aɔ gàa wà Ai asii gwà. ³Kè aɔ s̀ Yɔsua kiia, aɔ bène: Aideenɔ pariro, èe ká wà gá gwe wa píngiro. Tó gɔn wàa kuri ke wàa gēroo gàa, aɔé wéte pì sí. Nton iā da gbēno ń píngiro. ⁴Kè gɔn wàa gēroonɔ gàa gwe, ben Aideenɔ ń fú ⁵aɔ p̄m̄ma bɔna zaa ń wéte b̄iile ai gb̄ewikiia, aɔ ń déde s̄is̄igeezi gɔn baaakuri aweeswēedo. Ben sw̄è kè Isarailinɔn aɔ ninii dà batan.

⁶Yɔsua a uta gá à kè à dàe a puua Dii àkpati ae ai uusie. Àp̄i kɔn Isaraili gbēnsino bùsu kùku ń miā. ⁷Ben Yɔsua bè: Áa, Dii Luda! À kè dia n wa bikū Yodaa n wa na Am̄orinɔne ń z̄i aɔ wa kaateɛ? Tó wá v̄ena Yoda baa k̄aa kpa yā né! ⁸N yā nna Dii! Zaake Isarailinɔ b̀ru kpeɛ ń ibeenɔne, mé be dia saa? ⁹Kanaano kɔn bùsu kè deeno é yā p̄i ma ń píngi, aɔ ligawazi aɔ wa kaate andunan. N tɔ b̄itakeɛ s̀ né? Né keo diame? ¹⁰Ben Dii bè Yɔsuane: Ñ fēe n̄ ze! À kè dia n̄ daena n puua? ¹¹Isarailinɔ durun kè, aɔ ma bà kuunaño yā gb̀ro. Aɔ tè pɔ kenɔ sè, aɔ kp̄ai ò, aɔ m̄nafiki kè, aɔ pɔ p̄i dà n̄ pɔnɔ guu. ¹²Bee yānzi aɔwe f̄i wà ń ibeenɔ ḡà f̄i. Aɔ b̀ru kpeɛnne, kè aɔ ḡè kaatena pɔ ũ yānzi. Mégɔ kúao d̄ro, séto a tè pɔ

kè kú a ténɔ kàate. ¹³ Ì fée ò gá gbāsí bɔ n gbēnɔn. Ì beíne aɔ gbāsí bɔ ñ zīndan ai guu gɔ gá dɔ, zaake mamɔma Dii Isarailinɔ Luda ma bè, tɛ pɔ kú a tème. É fɔ à ze a ibeɛnɔ aéro séto à pɔ pì bɔ a té. ¹⁴ Tó guu dɔ, à sɔmazi bori kɔn boriio. Borii kè má sè é sɔmazi danedane, dane kè má sènɔ é sɔmazi uale kɔn ualeo, uale kè má sè sɔ, à gɔgbēnɔ é sɔmazi doodo. ¹⁵ Gbē kè wà gá wà tɛ pɔ pì èa, weé adee kpata kɔn pɔ kè à viino píngi, zaake à ma bà kuunaaɔ yā gbòrome, à wí dà Isarailinɔa.

¹⁶ Yɔsua fɛe kɔngɔ ide'ide, à tò Isarailinɔ sɔ Diizi bori kɔn boriio, ben gbè Yuda borii sè. ¹⁷ Ben à tò Yudanɔ sɔzi danedane, ben gbè Zera danenɔ sè. À tò Zera danenɔ sɔzi uale kɔn ualeo, ben gbè Zimiri ua sè. ¹⁸ Ben à tò à ua gɔgbēnɔ sɔzi doodo, ben gbè Kaami né Akā, Zimiri dio, Zera swākpeɛ, Yuda borii sè. ¹⁹ Ben Yɔsua bè Akāne: Né, ñ yāpura a o ñ bèe lí Dii Isarailinɔ Ludane. Ì yā kè ñ kè omɛ. Ìnton à ke utemero. ²⁰ Ben Akā wèla à bè: Yāpurame, ma durun kè Dii Isarailinɔ Ludane. Yā kè má kèn yè. ²¹ Ma Babilonia gumusu maaa è ñ pɔnɔ té kɔn kondogio kiloo plaa kɔn vura kiloo kusuo, ben à nii gèmagu má sè. À utena wèen ma kpén, kondogi kú gīzī. ²² Ben Yɔsua gbēnɔ zì gwe. Aɔ kè kpaa aɔ gaa wà gè à kpén, ben aɔ è utena gwe, kondogi kú gīzī. ²³ Ben aɔ sèe wà m̀do Yɔsuane kɔn Isarailinɔ ñ píngi, aɔ kàe Dii ae. ²⁴ Ben Yɔsua kɔn Isarailinɔ Zera swākpeɛ Akā sè kɔn kondogi pìo kɔn gumusu pìo kɔn vura pìo kɔn à nɛgɔgbēnɔ kɔn à nɛnɔgbēnɔ kɔn à zùnɔ kɔn à zaakinɔ kɔn à sàanɔ kɔn à bisakutaaɔ kɔn à pɔnɔ píngi, aɔ gaañyo Akoo guzuren. ²⁵ Ben Yɔsua bè: N yā gāewe fá! Dii é yā m̀onne gbāa sɔ. Ben Isarailinɔ à papa gbèo ñ píngi, aɔ à dè kɔn à gbēnɔ ñ píngi, ben aɔ ñ kpáta. ²⁶ Aɔ gbè kàkaala, gbèdidikɔana bíta pì kú gwe ai kɔn a gbāao. Ben Dii pɔfɛ kpàe. Beee yānzin wè be guu pìne Akoo guzure.

Ai kaatena

8 ¹ Dii bè Yɔsuane: Ìnton tó vīa n kũro. Ìnton bídi kero. Ì zìkpeɛnɔ sée ñ gáñyo ñ píngi, à lée Aia, zaake ma Ai kína nànnɛ n ɔzī kɔn à gbēnɔ kɔn à wéteo kɔn à b̀suo. ² Ì ke Ai kɔn a kínaone lán ñ kè Yeriko kɔn a kínaone nà, m̀ode é fɔ à ñ pɔnɔ kɔn ñ p̀kàdeenɔ sée a pɔ ù sa. Ì naeíne ñ wéte kpeɛ. ³ Ben Yɔsua kɔn a zìkpeɛnɔ gaa wà lée Aia ñ píngi. À g̀sagbāaano sè g̀ɔn bɔrɔ baaakuri, ben à ñ gbáe gwāavī ⁴ à bèíne: À swā kpá! À naeíne ñ wéte kpeɛ. Àton ke zà wéte pìoro. Àgɔ kú soru guu a píngi. ⁵ Mapi kɔn gbē kè aɔ kúmaonɔ wé sɔ wéte pìzi. Tó aɔ b̀do dawale, wégɔ bàa lèíne lán káaku bà. ⁶ Aɔé péwa ai aɔé kè ñ wéte zà, zaake aɔégɔ daa wée bàa lèíne lán káaku bàme. Tó wée bàa lèíne le, ⁷ à fɛe a utekiia à wéte pì sí. Dii a Ludaa nàare a ɔzīme. ⁸ Tó a wéte pì sì, à té sɔa lán Dii ò nà. À làakari ke, à ke lán má díeare nà.

⁹ Ben Yɔsua ñ gbáe, aɔ gaa guu kè aɔé e wà ñ zāmba ken. Aɔ nàe Beteli kɔn Aio dagura Ai ɔfāntèg̀ekpen kpa. Gwāavī beea Yɔsua ì b̀ran gwe

kɔn a gbɛ̃nɔ. ¹⁰À fɛ̃e kɔngɔ idɛ'ide à gbɛ̃nɔ kàkɔ̃a, ben àpi kɔn Isaraili gbɛ̃nsɔnɔ dɔ̃nne ae ai aɔ gàa káo Ai. ¹¹Zìkpẽe kè aɔ kúonɔ s̃́ wéte pizi ní píngi. Kè aɔ kào kīi, aɔ bùra kàe à ae gu'igbāroo kpa. Guzure kú ní dagura kɔn Aio. ¹²Yɔsua gbɛ̃nɔ sè bɔro sɔɔro. À gīake à ní úte Beteli kɔn Aio dagura kò Ai ɔfántɛ̃gɛ̃kpen kpa. ¹³Isarailinɔ bùra kàe wéte gu'igbāroo kpa, bens̃́ gbɛ̃ kè aɔ naena pìnɔ kú wéte ɔfántɛ̃gɛ̃kpen kpa. Gwāavī beee Yɔsua ì guzuremmɛ.

¹⁴Kè Ai kína Isarailinɔ è le, àpi kɔn a wétɛdeenɔ fɛ̃e wà kè kpa a wà gàañzi kɔn z̃ìo guu kè ae dò Araba gbáaa. À d̃́ kè gbɛ̃nɔ naena a wéte kpeero. ¹⁵Yɔsua kɔn Isarailinɔ e kee lán wà be Aideenɔ e ní fuu bà, aɔɔe bàa lɛ̃nne aɔ mì pè gbáaa. ¹⁶Aideenɔ kō s̃isi ní píngi aɔ bɔe wà pé Yɔsuanɔ, ben aɔ pè̃m̃ma ai aɔ gàa wà kè ní wéte a z̃àaz̃à. ¹⁷Gōgbɛ̃ kee e gō wéte guuro, aɔ b̃ɔe wà pé Isarailinɔ ní píngi, ben aɔ ní wéte b̃iile tò wēna, aɔɔe pɛ̃e Isarailinɔ.

¹⁸Dii bè Yɔsuane: Ñ s̃ári kè ní kūna dɔ Aia, zaake má ñanne n ɔz̃ime. Ben Yɔsua a s̃ári pì d̃́ Aia. ¹⁹Kè à ɔ p̃òro le, ben gbɛ̃ kè aɔ naenanɔ fɛ̃e wà s̃i wétɛn g̃ɔɔ aɔ s̃i, ben aɔ kè kpa a wà té s̃̃a. ²⁰Kè Aideenɔ liɛ wà ní kpẽe gwà, ben aɔ è tésukpe fɛ̃e à dà ní wétela, ben aɔɔe gákii e d̃ɔro, zaake Isaraili kè aɔ bàa lè wà mì pè gbáaanɔ liɛ wà ae d̃́ ní pemmari pìnɔ. ²¹Kè Yɔsua kɔn Isarailinɔ è ní gbɛ̃ kè aɔ naenanɔ wéte s̃i bens̃́ tésukpe fɛ̃e à dà wétela, ben aɔ èara wà lèe Aidee pìnɔ. ²²Isaraili kpaanɔ b̃ɔe wéte pìn aɔ gàa Aideenɔzi kɔn z̃ìo, ben aɔ ligañzi. Aɔ lè̃m̃ma, ben aɔ gb̃ekee e e à b̃ɔro, aɔ gb̃ekee e e à bàa lèro. ²³M̃ɔde aɔ Ai kína kù b̃ɛ̃e aɔ g̃aao Yɔsuane.

²⁴Isarailinɔ Aideenɔ dèdɛ m̃íom̃io buraanɔ kɔn s̃ɛ̃tenɔ guu kè aɔ ní lén. Kè aɔ Aideenɔ dèdɛ kɔn f̃ɛ̃ɛdaao le, ben aɔ èara wà g̃ɛ̃ wéte pìn, aɔ gb̃ɛ̃ kè aɔ g̃ɛ̃ gweenɔ dèdɛ d̃́. ²⁵Gb̃ɛ̃ kè aɔ g̃àga z̃i p̃ianɔ g̃ɔgb̃ɛ̃nɔ kɔn ñɔgb̃ɛ̃nɔ ní píngi g̃ɔ̃n b̃ɔro kuri awɛ̃eplaame. Aideenɔ s̃́ lén gwe. ²⁶Yɔsua ɔ kè à s̃ári kūnao pì kpé d̃́ ai wà gàa wà Aideenɔ dúgu z̃ɔ. ²⁷Isarailinɔ wéte pì p̃ók̃adeenɔ kɔn à p̃ɔnɔ ñàk̃ɔ̃a wà t̃ào lán Dii ò Yɔsuane nà. ²⁸Len Yɔsua té s̃́ Aia le, à tò à g̃ɛ̃ bez̃i ũ, ben à g̃ɛ̃ da kori ai kɔn a gb̃àao. ²⁹Ben à Ai kína lògo lía ai uusie. Kè ɔfánt̃ɛ̃ e g̃ɛ̃e kpén, à bè wà à g̃ɛ̃ bak̃ɛ̃ lía wà zu wéte b̃iilɛa gwe. Ben wà gb̃ɛ̃ kàk̃ɔ̃aa paripari, gb̃ɛ̃didik̃ɔ̃ana pì kú gwe ai kɔn a gb̃àao.

Dii bà kuuna kɔn Isarailinɔ kekɛna Ebalaa kp̃ĩii musu

³⁰Yɔsua Dii Isarailinɔ Luda gb̃āgb̃āk̃ii b̃ò Ebalaa kp̃ĩii musu ³¹lán Dii z̃òbleri Musa diɛ Isarailinɔnɛ nà. À b̃ò lán Musa kè a doka takada guu nà, à bè wà bo kɔn gb̃ɛ̃ kè wèe g̃ā pé̃e wà àroonɔ. Ben wà sa'op̃ɔ kè wè ká tén à té k̃ū ò Diia gwe kɔn s̃áabukpana sa'op̃ɔnɔ. ³²Ben Yɔsua doka kè Musa kè p̃ĩ kè gb̃ɛ̃ pìnɔ gwe Isarailinɔ wáa. ³³Isarailinɔ píngi, bedeenɔ kɔn b̃ɔam̃ɔnɔ kɔn ní gb̃ɛ̃nsɔnɔ kɔn ní d̃ɔn'aedeenɔ kɔn ní ỹākp̃aek̃erinɔ zena àkpati sae

ɔplazi kɔn ɔzezio. Aɔ æ dɔ Levi bori sa'ori kɛ aɔɛgɔ Dii bɑ kuunaɔyo
 ̀akpati senanɔa. Gbɛ kpadoonɔ æ dɔna Gerizimu kpɔiia, gbɛ kpadoonɔ sɔ
 Ebalɑ kpɔiia, lɑn Dii zɔ̀bleri Musa gɔake ̀a die wɑ sa maaa o Isarailinɔne
 nɑ. ³⁴Beee gbera Yɔsua dokayɑ pɔnɔ kyɔ kɛrɔne pɔngi, aubarika kɛ Dii ̀e
 daɔgunɔ kɔn kɛ ̀e bɔɔngunɔ lɑn ̀a kú Musa doka takada guu nɑ. ³⁵Yɑ
 kɛ Musa dienɔ tɛ pɔngi, ̀a kee e gɔ kɛ Yɔsua gi ̀a kyɔ ke pariineziro. Baa
 nɔgbɛnɔ kɔn nɛ fɛtenɔ kɔn bɔamɔ kɛ aɔ kú nɛ tɛnɔ kú gwe nɛ pɔngi.

Gibiɔdeenɔ ɔndɔkena Isarailinɔzi

9 ¹Borii kɛ aɔ kú Yoda ɔfɑntɛgɛkpen kpaanɔ, sɔsideenɔ kɔn
 gusararadeenɔ kɔn ɔsialeadeenɔ ai ̀a gɑ pɛ Lebano bɔsua, Itinɔ kɔn
 Amɔrinɔ kɔn Kanaanɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ, kɛ aɔ kɔnano
 Ai yɑ pɛ baaru mɑ, ²ben aɔ kɔ kɑkɔɑ nɛ pɔngi le wɑ gɑ wɑ zɔ kɑ kɔn Yɔsua
 kɔn ̀a gbɛ Isarailinɔ.

³Kɛ Gibiɔdeenɔ yɑ kɛ Yɔsua kɛ Yerikonɛ kɔn Aio baaru mɑ, ⁴aɔ ɔndɔ
 daɛnzi. Aɔ kɔsɑe kɑka sɑki zikunano guu aɔ didi zaakinɔne kɔn geepiwɛ
 tɔu zi parana nabinabinanɔ. ⁵Aɔ kyate nambata nananɔ kpɑkpana,
 aɔ pɔsia utanɔ dadana. Aɔ buredi kɔsɑe gagana bensɔ ̀a pɔ kpɑ.

⁶Aɔ fɛe wɑ gɑ wɑ Yɔsua lɛ kɔn a gbɛnɔ Giligala bɔran, ben aɔ bɛrɔne:
 Bɔsu kɛ wa bɔn zɑ. Wɑ yezi ̀a ledole kewao. ⁷Ben Isarailinɔ bɛ Ivi pɔnɔne:
 Tɔ a bɛe kú kɛ kiime, wɛ ledole keaoro yoo! ⁸Ben aɔ bɛ Yɔsuane: N
 zɔ̀blerinɔn wa ũ. Ben Yɔsua nɛ lɑ ̀a bɛ: Dɛnɔn a ũu? A bɔ mɑme? ⁹Aɔ wɛla
 wɑ bɛ: Wamɔwa n zɔ̀blerinɔ, wa bɔ bɔsu zɑazɑmme Dii n Luda tɔ kɛ
 daɔgula yɑnzi. Wa ̀a baaru mɑ kɔn yɑ kɛ ̀a kɛ Igitinɔ pɔngi ¹⁰kɔn yɑ kɛ
 ̀a kɛ Amɔrinɔ kɔn gɔnɔn plaa kɛ aɔ kú Yoda baa kɑa kpaanɔne, ̀Esebɔ
 kɛ Sɔ kɔn Basɑ kɛ Ogu kɛ kú Asataroo. ¹¹Wa gbɛnsinɔ kɔn wa bɔsudeenɔ
 bɛ wɑ kɔsɑe sɛ wɑ mɔ wɑ a le, wɑ beare a zɔ̀blerinɔn wa ũ. Beee yɑnzi ̀a
 ledole kewao. ¹²Wa kɔsɑen yɛ. Wa bɔo bɛ buredi wɑaa ũme gurɔ kɛ wa
 da zɛn wɛe mɔ a kiia. ̀A gwa dian ̀a kori kɔn nɑ ̀a pɔ kpɑ. ¹³Wa geepiwɛ
 tɔunɔn yɛ. Wa geepiwɛ kɑn tɔu dufu ũme. ̀A gwa dian aɔ pɑrapara nɑ.
 ̀A wa utanɔ kɔn wa kyateenɔ gwa. Aɔ yɑkayaka tɑ gbɑa kɛ wɑ ̀o yɑnzi.
¹⁴Ben Isarailinɔ nɛ kɔsɑe blɛnɔ Dii lɛ sae. ¹⁵Yɔsua ledole kɛnɔ ̀a bɛ ̀e nɛ
 dedero, ben Isaraili dɔn'aadeenɔ la dɑ ̀a yɑ musu.

¹⁶Aɔ ledolekenanɔyo gbera ̀a gurɔ aagɔdee zɛ, ben aɔ mɑ kɛ aɔ bɛe
 zɑnɔoro, aɔ kú kɔ saeme. ¹⁷Ben Isarailinɔ dɑ zɛn, ̀a gurɔ aagɔdee zɛ aɔ
 kɑ nɛ wɛtenɔ kiia, Gibiɔ kɔn Kefirao kɔn Beroo kɔn Kiriayarimuo. ¹⁸Aɔɔe
 lɛɛmmaro, zaake aɔ dɔn'aadeenɔ sɔnne kɔn Dii nɛ Luda tɔome. Gbɛ pɔngi e
 wisɔ nɛ dɔn'aadeenɔzi, ¹⁹ben dɔn'aadee pɔnɔ bɛrɔne: Wɑmbe wɑ sɔnne kɔn
 Dii wa Luda tɔo. ̀Ee kɔ sɔo kɛ wɑ ɔ namma dɔro. ²⁰Yɑ kɛ wɛ keɔnen yɛ.
 Wɛ nɛ tɔ gwe ladana kɛ wɑ kɛnne yɑnzi, le Dii pɔfɛ tɔn pita wa musuro.
²¹Ben aɔ ̀ara wɑ bɛ: Wɑ nɛ tɔ, aɔɛgɔ de wa yɑkawerinɔ ũ kɔn wa ɔtɔrinɔ.
 Ben Isarailinɔ zɛ kɔn nɛ dɔn'aadeenɔ yɑ pɔo.

²²Ben Yɔsua Gibiɔdeenɔ sɪsɪ à bènnɛ: Bɔ́yānzin a egeɛ tòwe lezi? Ase wá kaena kɔ́ gbálamɛ, ben a bè a kúkii zǎ́waos? ²³A gɔ́ kana pɔ́ ũ ma Luda kiia sa. Egɔ́ de à kpé yàkawerinɔ ũ kɔ́n à ítɔ́tɔ́rinɔ gurɔ́ píngi. ²⁴Ben aɔ́ bènɛ: Wà bè wamɔ́wa n zò̀blerinɔne súusu lán Dii n Luda a ò a zò̀bleri Musane nà. À bè é bùsu pì kpáawa píngi à gbē kè aɔ́ kúnno kaateare ní píngi. Vía wa kú maamaa wa wèndi yā musu, beee yānzi wa kè lezi. ²⁵Wá kú n ozíme sa. Yā kè kènne maa bensɔ́ à zé vīn kewe. ²⁶Len Yɔsua kè le à ní bɔ́ Isarailinɔ ozí, aɔ́we ní dedero. ²⁷Zí beean à ní díe Isarailinɔ yàkawerinɔ kɔ́n ní ítɔ́tɔ́rinɔ ũ, aɔ́gɔ́ yàka weɛ, aɔ́gɔ́ í tɔ́tɔ́ Dii gbāgbākiine guu kè Dii é dien. Ben aɔ́ kuu le ai kɔ́n a gbāao.

Ɖfānté zena a gbèn

10 ¹Yerusalemu kí Adonizedeke mà kè Yɔsua Ai sɪ sɪ à kène dúgudugu, à kè Aine kɔ́n a kínao lán à kè Yeriko kɔ́n a kínaone nà. À mà ò kè Gibiɔdeenɔ kɔ́ yā mà kɔ́n Isarailinɔ bensɔ́ aɔ́ kú kɔ́ sae. ²Ben vīa Yerusalemudeenɔ kù maamaa, zaake Gibiɔ né meewime lán kína wéte ke bà. À bíta de Aila bensɔ́ à gɔ́gbèno né zìkari gbāaanɔme. ³Ben Yerusalemu kí Adonizedeke lékpāsà kè Eblɔnu kí Oamune kɔ́n Yamu kí Píramuo kɔ́n Lakisi kí Yafiao kɔ́n Egelɔni kí Debio à bè: ⁴À mɔ́ à òmale wà gá léɛ Gibiɔdeenɔ, zaake aɔ́ kɔ́ yā mà kɔ́n Yɔsuao kɔ́n Isarailinɔ. ⁵Ben Amɔ́rinɔ kína gɔ́no ɔ́ɔroo pínɔ, Yerusalemu kína kɔ́n Eblɔnu kínao kɔ́n Yamu kínao kɔ́n Lakisi kínao kɔ́n Egelɔni kínao kɔ́n ní zìkpeenɔ kɔ́ kàkɔ́a. Aɔ́ gāa wà bùra kàe Gibiɔ sae, ben aɔ́ gāańzi kɔ́n zìo.

⁶Ben Gibiɔdeenɔ gbèno zì Yɔsuaa Giligala bùran aɔ́ bè: Nton pā kpá wamɔ́wa n zò̀blerinɔziro. N ke kpaa ò mɔ́ ò wa mì sí. N mɔ́ ò òwale, zaake Amɔ́rinɔ kína kè aɔ́ kú gusísídeenno kàkɔ́awazi ní píngi. ⁷Ben Yɔsua kɔ́n a gɔ́sagbāano kɔ́n a zìkpeenɔ bɔ́e Giligala, aɔ́we mɔ́ ní píngi. ⁸Ben Dii bè Yɔsuane: Nton vīa keńnero. Ma ní nánne n ozí, aɔ́ gbēke é fɔ́ à n gā́ firo. ⁹Bona Giligala Yɔsua táa ò gwāaví ai guu gāa à òò à sùmma kāndo zena sai. ¹⁰Ben Dii tò aɔ́ kè gírì aɔ́ lèkɔ́a Isarailinɔ ae, ben Isarailinɔ lèrɔ́mma aɔ́ ní déde maamaa Gibiɔ gwe, ben aɔ́ pèrɔ́mma Betoroni zén ò. Aɔ́ ní déde ai à gāa pé Azeka kɔ́n Makedaoa. ¹¹Kè aɔ́we bàa lee Isarailinɔne zé kè bɔ́ Betoroni kè à gāa Azeka guu, Dii lougbe gbènté sɪ ní té. Gbē kè lougbe pì ní dédenɔ pari de gbē kè Isarailinɔ ní déde kɔ́n fēɛdaaonɔla.

¹²Gurɔ́ kè Dii Amɔ́ri pínɔ nà Isarailinɔne ní ozí, ben Yɔsua yā ò Diio Isarailinɔ wáa à bè:

Ní tó ɔ́fānté ze a gbèn Gibiɔla!

Ní tó mɔ́ ze teɛɛ Ayaloni guzurela!

¹³Ben ɔ́fānté zè a gbèn le, ben mɔ́ zè ò ai Isarailinɔ gāa wà gēɛ bò ní ibeenɔ. Yā pì kú Yasa takadan. Ɖfānté gɔ́ zena mìdangura, èe gu a gbèno ai gurɔ́ ò gbāngbān. ¹⁴Wèe gurɔ́ beee taka e zikiro, bensɔ́ wèe e

à gberaro. Dii gběntee yā mà, zaake èe zì kaa Isarailinɔneme. ¹⁵Ben Yɔsua tà Giligala b̀ran k̀n a gběno ń p̀ngi.

Yɔsua Amɔri ḱnanao dedena

¹⁶Kè kí g̀ɔn sɔɔroo p̀nɔ bàa lè, wà g̀aa wà ùte gbèwèen zaa Makeda, ¹⁷ben wà bè Yɔsuane: Wà b̀ kí g̀ɔn sɔɔroo m̀nɔa gbèwèen zaa Makeda. ¹⁸Ben Yɔsua bè: À gbè gběntěno ýpa à tata gbèwèe pile, à gběno die gwe wàg̀ d̀kpaa. ¹⁹Àton zero. À pée a ibeɛnzi à léémma kpèe kpa. Àton tó aɔ ń wéteno lero, zaake Dii a Luda ń náare a ɔ̀ime.

²⁰Yɔsua k̀n a gběno ń déde ai aɔ yezi wà yāa, aɔ gbè kè aɔ b̀no kà ń wéte b̀ideeno guu. ²¹Ben Isarailino s̀ Yɔsuaa b̀ran Makeda aafia ń p̀ngi. Gbèkee e f̀ à yāke ò Isarailino yā musu d̀ro. ²²Ben Yɔsua bè: À gbè go gbèwèe pile à b̀eme k̀n kí g̀ɔn sɔɔroo p̀nɔ. ²³Ben aɔ kè le aɔ b̀ene k̀n kí g̀ɔn sɔɔroo p̀nɔ, Yerusalemu ḱna k̀n Eblonu ḱnao k̀n Yamu ḱnao k̀n Lakisi ḱnao k̀n Egeloni ḱnao. ²⁴Kè wà ń b̀e le, ben à Isaraili z̀kpèeno sisi ń p̀ngi à bè ń d̀n'aedee kè aɔ g̀aaonɔne: À s̀ k̀i à gbá zèze ḱna k̀no waaa. Ben aɔ mò wà gbá zèze ń waaa. ²⁵Yɔsua bè: Dii: Àton tó v́a a k̀uro, àton b̀idi kero. À ze gbāa àg̀ ẁrɔngɔ v́i, zaake len Dii é ke le k̀n a ibeè kè é z̀ kányono ń p̀ngi. ²⁶Bee gbera Yɔsua ń déde à ń lógo lía, baade k̀n a lío, ben aɔ g̀ logologona gwe ai uusie. ²⁷Kè ɔ̀fántè e gèe kpén, à bè wà ń gèno bakè lí p̀nɔa wà ń zu gbèwèe kè aɔ ùten p̀n. Ben wà kè le, wà gbè gběntěno tàta wèe pile, à kú gwe ai k̀n a gbāao. ²⁸Zi beean Yɔsua Makeda si. À à ḱna k̀n à gběno dède ń p̀ngi k̀n f̀edaao à ń káate. Baa gbè mèn doo e b̀ro. Ben à kè Makeda ḱnane lán à kè Yeriko ḱnane nà.

Yɔsua z̀blena Amɔrino b̀sua

²⁹Yɔsua k̀n Isarailino b̀e Makeda ń p̀ngi, ben aɔ g̀aa Libina aɔ lèea. ³⁰Dii wéte p̀i k̀n a ḱnao nàinne ń ɔ̀i, ben aɔ ń déde k̀n f̀edaao ń p̀ngi, aɔ gbèkee e b̀ro. Ben aɔ kè à ḱnane lán aɔ kè Yeriko ḱnane nà. ³¹Ben Yɔsua k̀n a gběno b̀e Libina aɔ g̀aa Lakisi. Aɔ ligazi aɔ lèea. ³²Dii Lakisi nàinne ń ɔ̀i, à guro plaadee z̀n aɔ si. Aɔ gbè kè aɔ kúnno dède k̀n f̀edaao ń p̀ngi lán aɔ kè Libinane nà. ³³Kè Geza kí Oramu mò à d̀ Lakisideenole, ben Yɔsua z̀ blèa k̀n à z̀kpèeno, aɔ gbèkee e b̀ro. ³⁴Aɔ b̀ Lakisi, ben aɔ g̀aa wà liga Egelonizi aɔ lèea. ³⁵Aɔ wéte p̀i si z̀i beea g̀o, ben aɔ gbè kè aɔ kúnno dède k̀n f̀edaao aɔ ń káate lán aɔ kè Lakisine nà. ³⁶Kè aɔ b̀e Egeloni, ben aɔ g̀aa Eblonu aɔ lèea. ³⁷Aɔ wéte p̀i si aɔ à gběno k̀n à ḱnao dède k̀n f̀edaao k̀n à lakutudeeno. Aɔ gbè kè aɔ kúnno kàate, aɔ gbèkee e b̀ro, lán aɔ kè Egelonine nà. ³⁸Ben aɔ g̀aa Debi aɔ lèea. ³⁹Aɔ wéte p̀i si k̀n à ḱnao k̀n à lakutuno p̀ngi. Ben aɔ ń déde k̀n f̀edaao aɔ gbè kè aɔ kúnno kàate lán aɔ kè Eblonune nà, aɔ gbèkee e b̀ro. Aɔ kè Debine k̀n à ḱnao lán aɔ kè Libinane k̀n à ḱnao nà.

⁴⁰Yɔsua b̀usu p̀i deeno k̀ɔn à k̀inanɔ d̀ede ǹ p̀ingi, gus̀isideeno k̀ɔn Negevideeno k̀ɔn gusararadeeno k̀ɔn sis̀igee deeno ǹ p̀ingi. Èe gb̀eke t̀o b̀eero, à gb̀e k̀e àɔ k̀u gweeno k̀aate lán Dii Isarailinɔ Ludaa òne nà. ⁴¹À ǹ d̀ede sena zaa Kadesi Banea ai à gàa pé Gazaa, zaa Gosẽ b̀usun p̀ingi ai à gàa pé Gibiḡa. ⁴²Yɔsua z̀i bl̀e k̀ina p̀ino k̀ɔn ǹ b̀usunɔ g̀en do g̀ɔ, k̀e Dii Isarailinɔ Ludaa e z̀i kaańne yānzi. ⁴³Ben à èara k̀ɔn a gb̀enɔ b̀uran zaa Giligala.

Yɔsua z̀i ble à m̀idena Kanaa b̀usua

11 ¹K̀e Azo k̀i Yab̀i à baaru mà, à gb̀enɔ z̀i Madḡ k̀i Yobabua k̀ɔn Simirɔnu k̀inao k̀ɔn Akasafa k̀inao ²k̀ɔn k̀ina k̀e àɔ k̀u gu'igb̄aroo kpaano ǹ p̀ingi, k̀ina k̀e àɔ k̀u gukpiideeno k̀ɔn s̀etepɔtu k̀e k̀u Galili sɔɔmete kpaao k̀ɔn gusararaao k̀ɔn Dɔru gus̀isidee k̀e k̀u ɔfāntēgb̄ekpen kpaao. ³Ben à èara à gb̀enɔ z̀i do Kanaa k̀e àɔ k̀u ɔfāntēb̄ɔe kpaano k̀ɔn ɔfāntēgb̄ekpen kpaano ǹ p̀ingi, Amɔrinɔ k̀ɔn Itinɔ k̀ɔn Perizinɔ k̀ɔn Yebusi k̀e àɔ k̀u gukpiideeno k̀ɔn Ivi k̀e àɔ k̀u Mizipa b̀usun Emɔni gb̀e saenɔ. ⁴Aḡ b̀e k̀ɔn ǹ z̀ikp̄eenɔ ǹ p̀ingi paripari lán ísiale b̀usu'āatē bà. Aḡ s̀ɔnɔ k̀ɔn ǹ s̀ogoronɔ pari. ⁵Ben k̀ina p̀inɔ k̄ k̀ak̄a aḡ m̄ wà b̀ura k̀e ledo Meromu inɔ sae, le wà z̀i k̀a k̀ɔn Isarailinɔ.

⁶Ben Dii bè Yɔsuane: Nton via keńero. Zia mondaa'i mé ǹ na Isarailinɔne ǹ ɔz̀i aḡ ǹ dede. Ǹ ǹ s̀ɔnɔ gbátikyanɔ z̀ɔz̀ ǹ ǹ s̀ogoronɔ kpata. ⁷Ben Yɔsua k̀ɔn a z̀ikp̄eenɔ g̀ańzi z̀io k̀ando ǹ p̀ingi aḡ dańla Meromu inɔ sae gwe. ⁸Dii ǹ náńne ǹ ɔz̀i, ben aḡ ǹ d̀ede aḡ p̀e ǹ gb̀ekenɔ ai Sidḡ m̄eewin k̀ɔn Misirefo Maimuo k̀ɔn Mizipa guzure k̀e k̀u ɔfāntēb̄ɔe kpaao. Aḡ ǹ d̀ede, aḡ gb̀eke e b̄oro. ⁹Yɔsua k̀eńne lán Dii òne nà, à ǹ s̀ɔnɔ gbátikyanɔ z̀ɔz̀ à ǹ s̀ogoronɔ kpata.

¹⁰Z̀i p̀ia Yɔsua liara à gàa à Azo s̀i, ben à à k̀ina d̀e k̀ɔn f̀eedaao. Azo p̀in k̀ina p̀inɔ wéte m̀idee ũ guro beea. ¹¹Isarailinɔ gb̀e k̀e àɔ kúnno d̀ede k̀ɔn f̀eedaao aḡ ǹ k̀aate, aḡ gb̀eke e g̀oro, ben aḡ té s̄a. ¹²Yɔsua wéte p̀inɔ s̀i p̀ingi k̀ɔn ǹ k̀inanɔ, à ǹ d̀ede k̀ɔn f̀eedaao à ǹ k̀aate lán Dii z̀ɔbleri Musa ò nà. ¹³M̄ode Isarailinɔ e té s̄ wéte k̀e wà èara wà k̀e ǹ bez̀i gb̀ennɔaro, séde Azo k̀e Yɔsua té s̄a p̀i baasiro. ¹⁴Isarailinɔ wéte p̀inɔ p̀onɔ nàk̄a ǹ p̄ ũ k̀ɔn ǹ p̄k̄adeeno aḡ t̄ao. Aḡ ǹ gb̀enɔ d̀ede k̀ɔn f̀eedaao ǹ p̀ingi ai aḡ ǹ k̀aate, aḡe gb̀eke t̀o b̀eero. ¹⁵Yā k̀e Dii ò a z̀ɔbleri Musane, Musa yā p̀i ò Yɔsuane, ben Yɔsua k̀e le p̀ingi, èe yā k̀e Dii ò Musane ke t̀oro.

¹⁶Len Yɔsua b̀usu p̀i s̀i le p̀ingi, à gukpiide k̀ɔn Negevio p̀ingi k̀ɔn Gosẽ b̀usuo p̀ingi k̀ɔn gusararaao k̀ɔn s̀etepɔtu p̀ingi. À Isaraili gukpiide k̀ɔn gusararaao s̀i ¹⁷senaa zaa Alaki gb̀e k̀e k̀u Sei b̀usun ai à gàa pé Baali Gada k̀e k̀u Lebanɔ b̀usu guzuren Emɔni gb̀e sae. À ǹ k̀inanɔ k̀uk̄u ǹ p̀ingi à ǹ d̀ede. ¹⁸À z̀ikana g̀i k̀e k̀ɔn k̀ina p̀inɔ ǹ p̀ingi. ¹⁹Ivi k̀e àɔ k̀u Gibiḡnɔ baasiro wéte kee e k̄ yā mà k̀ɔn Isarailinɔro, aḡ ǹ bl̀e z̀io p̀ingi. ²⁰Dii bé à t̀o aḡ swā gb̀gb̄a, ben aḡ z̀i k̀a k̀ɔn Isarailinɔ, le Isarailinɔ e wà ǹ kaate ǹ wēndagwana sai, à yāńyo mámmam lán à ò Musane nà.

²¹Gurɔɔ pìan Yɔsua gàa à Anakinɔ dèdè gukpiideen kɔn Eblɔnuo kɔn Dɛbio kɔn Anabuo. À n káate à n wétɛnɔ kè dúgudugu Yuda gukpiideen kɔn Isaraili gukpiideeo píngi. ²²Anaki bori kee e gɔ Isarailinɔ bɔsun dɔro, séde Gaza kɔn Gatao kɔn Asadɔdio. ²³Yɔsua bɔsu pì sɔ píngi lán Dii ò Musane nàme, ben à kpà Isarailinɔa à kpàateteɛnne danedane túbi ũ. Ben bɔsu pì gɔ kaena aafia zì sai.

Yɔsua lézana Isarailinɔa

23 ¹À gurɔplaa kè kè Dii tò Isarailinɔ kámma bò n íbɛe kè aɔ liganzinɔ yā musu, bensɔ Yɔsua zi kù kótokoto. ²Ben à Isarailinɔ sisi, aɔ gbɛnsinɔ kɔn n mèdeenɔ kɔn n yākpakerinɔ kɔn n dɔn'aedeenɔ n píngi, à bènne: Ma zi kù kótokoto. ³A wée è yā kè Dii a Ludaa kè bori beenɔne a yānzi. Dii a Luda bé à zì kàare. ⁴Ma borii kè aɔ gɔ Yoda dagura kɔn ofantɛgɛkpen kpa ísia bítaonɔ bɔsu kpàate a boriinɔne túbi ũ kɔn borii kè ma n káatenɔ pɔo. ⁵Dii a Luda é ɔ sɔnziare eé périmaare, é n bɔsunɔ símma le àgɔ ví lán à à lé gbèare nà. ⁶À ze gbāa maamaa. À làakari ke àgɔ zii ke yā kè kú Musa doka takada guua. Àton pāne ɔplazi ke ɔzeziro. ⁷A bà tóngɔ kú kɔn borii kè aɔ gɔ a té pìnɔoro. Àton n tāanɔ tɔ sísiro, àton la dañyoro. Àton dɔnzi à kúeɛnnero. ⁸Àgɔ naa Dii a Ludazi ado lán ée kee nà ai kɔn a gbāao. ⁹Dii ɔ sɔare bori bíta gbāadeenɔzi, gbèkee e fɔ à a gā firo ai kɔn a gbāao. ¹⁰A gbè mèn doo è gɔɔn wāa ɔɔroonɔ fu, kè Dii a Ludaa e zì kaaare lán à à lé gbèare nà yānzi. ¹¹À làakari ke maamaa àgɔ ye Dii a Ludazi.

¹²Tó a kpee line, ben a na borii kè aɔ gɔ a té pìnɔa, tó a n nɔgbɛnɔ sè bensɔ a kakɔaño, ¹³àgɔ dɔ sànsān kè Dii a Luda é péare borii pìnɔa dɔro. Aɔé gɔare takutee ke mò ũ ke flānɔ ũ a kpeegura kesɔ kòkɔnɔ ũ a wéen ai a gaa kaateo bɔsu maaa kè Dii a Ludaa kpàawa kèkii guu. ¹⁴À gwa! Ma ka gana anduna píngi gákiia sa. Á dɔ a nòsen kɔn a laasuo píngi kè sa maaa kè Dii a Ludaa òareenɔ guu, baa mèn doo e ke pāro. À pāpa píngi, aɔ kee e lée pāro. ¹⁵⁻¹⁶Lán sa maaa kè Dii a Ludaa òaree pāpa a musu nà píngi, tó a Dii a Luda bà kuunaao yā kè à dìearee gbòro, a gaa a dɔ tāanɔzi a kueɛnne, Dii é tó sa zaaa kè à ò pìnɔ píngi a le ai à gá à a kaateo bɔsu maaa kè à kpàawaa kèkiin. Dii é pɔfè pitaawa, é kaate gɔɔ bɔsu maaa kè à kpàawaa kèkii pìn.

Yɔsua gbɛnɔ gbana làakari zaa Sekemu

24 ¹Yɔsua Isaraili boriinɔ kàkɔa Sekemu. À Isaraili gbɛnsinɔ kɔn n mèdeenɔ kɔn n yākpakerinɔ kɔn n dɔn'aedeenɔ sisi, ben aɔ mò wà zè Luda ae. ²Ben Yɔsua bènne: Yā kè Dii Isarailinɔ Ludaa òn yè: A dezinɔ kú Yuflati baa kāa kpame yā, aɔ dɔ tāanɔzi. Ibrai kɔn Naonɔ de Tera kú n té. ³Ben ma a dezi káaku Ibrai sè zaa Yuflati baa kāa kpa, ma gèteo Kanaa bɔsun píngi, ben má tò à borii kɔ. Ma à gbà Isaaku, ⁴ben ma

Isaaku gbà Yakubu kɔ̃n Isauo. Ma Isau gbà Sei gusĩsĩdee. Yakubu kɔ̃n a nɛnɔ sɔ̃ aɔ̃ tà Igipiti.

⁵Ma Musa kɔ̃n Arunao zì, ben ma wée tà Igipitinɔ̃a kɔ̃n yā kè má kè n̄ ténɔ, ben ma a bɔɛn. ⁶Kè ma a dezínɔ b̄e Igipiti, kè a ka ísiaazi, ben Igipitinɔ̃ p̄eazi kɔ̃n s̄goronɔ̃ kɔ̃n s̄deeno ai Isia T̄eazi. ⁷Kè a wii p̄emazi, ben ma gusiaa dà a dagura kɔ̃n Igipiti p̄inɔ, ben má tò ísiasa dàńla m̄om̄io. A wée yā kè má kè Igipitinɔ̃e è. Beee gbera a gurɔplaa kè gbáan.

⁸Ma m̄ao Am̄ri kè aɔ̃ kú Yoda ɔ̄f̄ant̄eb̄e kpaanɔ̃ b̄usun. Kè aɔ̃ f̄eazi z̄io, ben ma n̄ náare a ɔ̄z̄i. Ma n̄ káate, ben aɔ̃ b̄usu ḡò a p̄ó ũ. ⁹Kè Zipo né Balaki, M̄abunɔ̃ kína f̄eazi z̄io, à Beo né Balamu sisi à a ká. ¹⁰Ben ma gi Balamu yā mazi má tò à sa maa àare, ma a bɔ Balaki ɔ̄z̄i. ¹¹Beee gbera a bikū Yodaa a ka Yeriko. Ben Yerikodeeno z̄i kàao. Am̄rinɔ̃ kɔ̃n Perizinɔ̃ kɔ̃n Kanaanɔ̃ kɔ̃n Itinɔ̃ kɔ̃n Gigasinɔ̃ kɔ̃n Ivinɔ̃ kɔ̃n Yebusinɔ̃ z̄i kàao dɔ, ben ma n̄ náare a ɔ̄z̄i. ¹²Ma z̄m̄ant̄enɔ̃ gbàre a ae, aɔ̃ p̄eare Am̄rinɔ̃ kína ḡɔ̄n plaaanɔ̃. Èe ke a f̄eadaa ke a kà bé à p̄em̄maro. ¹³Ma t̄ɔ̄te kè ámbè a à z̄ii k̄eroo kpàawa kɔ̃n wéte kè ámbè á k̄eroonɔ̃, ben á kú wéte p̄inɔ guu. Èe geepi lí kɔ̃n kú lí kè ámbè á b̄aroonɔ̃ b̄e blee.

¹⁴Ben Yɔsua bè: Àḡɔ̄ Dii v̄ia v̄i àḡɔ̄ d̄ɔ̄zi yāpura kɔ̃n n̄s̄eo do. À t̄aa kè a dezínɔ d̄n̄zi Yuflati baa k̄aa kpa kɔ̃n Igipitinɔ̃ bɔ a té à dɔ Diizi. ¹⁵Tó z̄òblena Diine k̄eare zaa, ènd̄è à ze kɔ̃n t̄aa kè á yezi à d̄ɔ̄zio gb̄aa, t̄aa kè a dezínɔ d̄n̄zi Yuflati baa k̄aa kpaanɔ̃ yoo, kes̄ɔ̄ Am̄ri kè á kú n̄ b̄usunɔ̃ p̄ó. M̄ode mam̄oma kɔ̃n ma b̄edeeno, Diin wéḡɔ̄ d̄ɔ̄zi. ¹⁶Ben gb̄enɔ̃ wèala wà bè: Gyam! Wé f̄ɔ̄ wà p̄a kpá Diizi wà dɔ t̄aan̄ziro. ¹⁷Dii wa Luda bé à wa bɔ z̄òbleen Igipiti b̄usun kɔ̃n wa denɔ. Ámbè à dabuyā bíta p̄inɔ kè wa wáa, à wa d̄akpa wa t̄aa'ona guu p̄ingi à wa bɔ borii kè wa ḡete n̄ guunɔ ɔ̄z̄i n̄ p̄ingi. ¹⁸Dii bé à p̄ewe Am̄rinɔ̃a kɔ̃n borii kè aɔ̃ kú b̄usu k̄ekiinnɔ̄. Beee yānzi wéḡɔ̄ d̄ɔ̄ Diizi se, zaake àmbè wa Luda ũ.

¹⁹Ben Yɔsua bè gb̄enɔ̄: É f̄ɔ̄ à dɔ Diiziro. Zaake à kú adona, Luda n̄s̄eḡɔ̄aan̄deeme. Eé a taarinɔ̃ kɔ̃n a durunɔ̃ k̄earero. ²⁰Baa kè à yā maa k̄eare yā, tó a p̄a kp̄azi a dɔ bori z̄it̄onɔ̃ t̄aan̄zi, eé eara à kisia z̄iawa à a kaate. ²¹Ben gb̄enɔ̃ bè Yɔsuane: Lenlo! Diin wéḡɔ̄ d̄ɔ̄zi. ²²Ben Yɔsua bè̄n̄ne: Ámbè a z̄inda s̄eedadeenɔ̃ ũ, kè a zeo àḡɔ̄ d̄ɔ̄ Diizi. Ben aɔ̃ bè: Ee! À s̄eedadeenɔ̃ wa ũ. ²³Ben Yɔsua bè: Tó lem̄e, à bori z̄it̄onɔ̃ t̄aa kè aɔ̃ kúaaonɔ̃ bɔ a té à a sw̄è kpá Dii Isarailinɔ̃ Ludaa. ²⁴Ben gb̄enɔ̃ bè̄ne: Dii wa Ludan wéḡɔ̄ d̄ɔ̄zi wàḡɔ̄ à yā maa.

²⁵Zi beean Yɔsua èara à Dii bà kuunaño yā k̄eke gb̄enɔ̄ne. Zaa Sekemu gwe à dokayānɔ̃ kɔ̃n yādienanɔ̃ z̄é kp̄ān̄ne, ²⁶ben à yā p̄inɔ kè Luda doka takadan. Ben à gb̄è gb̄ent̄è s̄è à p̄e gb̄ii lí gb̄aru Dii gb̄aḡb̄ak̄iia gwe. ²⁷Ben à bè gb̄enɔ̄ne: À gwa! Gb̄è k̄ek̄ii bé eéḡɔ̄ d̄ewe s̄eedadee ũ. Gb̄è p̄i yā kè Dii òwee mà p̄ingi. Eéḡɔ̄ d̄eare s̄eedadee ũ l̄e àton m̄onafiki ke a Ludanero. ²⁸Yɔsua gb̄enɔ̃ gb̄are, ben baade tà a b̄usu kè wà kp̄aa túbi ũu guu.

²⁹Yā beeenɔ gbera Dii zòbleri Yɔsua, Nuni né gà. À kè wè basɔro akuri.
³⁰Wà à v̄i guu kè de à túbi ũu guu Timina Sera, Eflaimunɔ gukpiideen
 Gaasi kp̄iii gu'igbāroo kpa. ³¹Isarailinɔ d̄ Diizi Yɔsua guro píngi k̄n
 gbēnsi kè āɔ kuu à gberaanɔ gurɔɔ dɔ. Gbēnsi p̄inɔ wéé s̄i yā kè Dii kè
 Isarailinɔnele píngi.

³²Yusufu wánɔ kè Isarailinɔ b̄o Igipiti s̄, āɔ v̄i Sekemu tɔɔte guu, kè
 Yakubu lù Sekemu de Amɔ n̄nɔa kondogi basɔro. Tɔɔte p̄i kú Yusufunɔ
 túbi guume. ³³Kè Aruna né Eleaza gà, ben wà à v̄i zaa Gibeá, wéte kè wà
 kpà à né Fineasia túbi ũ Eflaimunɔ gukpiideen.

YĀGŌGŌRINŌ

Isarailinŋ pākpana Diizi 1:1–3:6

Yāgŏgŏri káakunŋ 3:7–3:31

Debora 4:1-24

Gidion 6:1–8:35

Samusí 13:1–16:31

Isarailinŋ zìkana kŏn Kanaa borii kè aŏ gŏnŋ

1 ¹Yŏsua gaa gbera Isarailinŋ Dii gbèka wà bè: Dénŋ bé weé gá zì káwe kŏn Kanaanŋ káakuu? ²Ben Dii bè: Yudanŋ bé weé gá. À ma! Ma bùsu pì nàñne ní wŏime. ³Ben Yudanŋ bè ní dane Simeŋŋŋŋ: À mŏ à gá zewe guu kè Ludaa kpàwa túbi ũu guu, wà zì ká kŏn Kanaanŋ wé gbasa wà gá zeare guu kè à kpàawaan. Ben Simeŋŋŋ gàaño. ⁴Kè Yudanŋ gaa le, Dii Kanaanŋ kŏn Perizinŋ nàñne ní wŏi, ben aŏ ní dède zaa Bezeki bŏrŋ kuri. ⁵Gwen aŏ Adonibezeki lèn aŏ zì kàŋ, ben aŏ Kanaanŋ kŏn Perizi pinŋ dède. ⁶Kè kína pì e bàa lèe, ben aŏ pèa. Aŏ à kù, ben aŏ à ŋnemidaanŋ kŏn à gbánemidaanŋ zŏzŏ. ⁷Ben Adonibezeki bè: Ma kí gŏŋŋ baaagŏ akurinŋ ŋnemidaanŋ kŏn ní gbánemidaanŋ zŏzŏ, ben aŏ pŏblee kè lèe ma teebu gízì kŏw wè. Lán má kè gbè pinŋŋe nà, à fían Ludaa bŏme. Ben aŏ gaaŋ Yerusalemu, gwen à gàn.

⁸Kè Yudanŋ lèe Yerusalemu, aŏw sì, ben aŏ à gbèŋŋ dède kŏn fèedaŋ aŏ té sŏa. ⁹Beee gbera Yudanŋ gaa wà zì ká kŏn Kanaa kè aŏw kú gusísidenŋŋ kŏn Negevio kŏn gusararaŋ. ¹⁰Aŏ gaa wà lèe Kanaa kè wà kú Eblŋnunŋa. Eblŋnu tŋn Kiriataba yā. Gwen aŏ zì blèn Sesai kŏn Aimaŋ kŏn Talamaioa.

¹¹Bŋna gwe aŏ gaa lèe Debideenŋa. Debi tŋn Kiriasefa yā. ¹²Ben Kalebu bè: Gbè kè lèe Kiriasefa pía à sìn, mé ma nénŋgbè Akasa kpáa ŋŋ ũ. ¹³Kalebu dāaro Kenazi né Ōtŋnieli bé à sì, ben Kalebu a nénŋgbè pì kpáa. ¹⁴Kè à à sè, ben à nàkŏrea à gá tŋŋte wée ke a dea. Kè ŋgbè pì pita a zaakia, ben Kalebu à là à bè: Bŏn ní yezi? ¹⁵Ben à wèàla à bè: Ñ gbaa keme. Zaake guu kè n ma gbaa kú Negevi gbáan, ñ ma gba à íbŋkidee dŋ. Ben Kalebu à gbà guu kè à íbŋkii kún sísì musu kŏn kè à íbŋkii kú guzure guu.

¹⁶Musa anzure borii kè wè be Kenino bò wéte daminalideen kōn Yudano, aō gāa wà v̄ēnyo ní būsun Aradi sae Negevi gbāan. ¹⁷Ben Yudano kōn ní dane Simeono gāa wà lèe Kanaa kè aō kú Zefano. Aō wéte pì kàate mámmam, ben aō tó kpàne Dōma. ¹⁸Yudano Gaza kōn Asakelonio kōn Ekeronuo kōn ní guuno sì. ¹⁹Dii kúnyo, ben aō ní gukpiidee sì, mōde aōwe f̄ wà pè gusaradeenaro, kè gbē pino sōgoro m̄p̄ono v̄i yānzì. ²⁰Wà Eblono kpà Kalebua, lán Musa à lé gbè nà, ben à pè Anaki bori gōon aagōon gwe. ²¹Beyāmino sō e pé Yebusi kè aō kú Yerusalemunaro, ben Yebusinō kúnyo Yerusalemu ai kōn a gbāao.

²²Yusufunō sō lèe Betelia bensō Dii kúnyo. ²³Beteli tón Luzu yā. Kè aō gbēno zì Beteli asii gwa, ²⁴gu'asiigwari pino gōgbē ke è èe bō wéte pìn, ben aō bène: Ñ owe dian wé ke nà wà gē wéte guu wé gbēke kenne. ²⁵Kè à zé òdōanne, ben aō wéte pì deeno dède kōn fēdaao, ben aō gōgbē pì tò kōn à daneno ní píngi. ²⁶Gōgbē pì gāa Itino būsun à wéte kàe gwe, ben à tó kpàne Luzu. Tó beee bé à gōne ai kōn a gbāao.

²⁷Manasenō e pé Kanaa kè aō kú Betesā kōn Tanakio kōn Dōruo kōn Ibleamuo kōn Megidoo kōn ní lakutunaro, zaake aō gì wà kpé v̄e būsū pimme. ²⁸Kè Isarailino gbāaa è, ben aō Kanaano dà zōzīin, aōwe pémma ní píngiro. ²⁹Leme se Eflaimunō e pé Kanaa kè aō kú Gezunaro, ben aō kú gwe ledō. ³⁰Leme dō Zebuluninō e pé Kanaa kè aō kú Kitironu kōn Naloluonaro, ben aō ní dá zōzīin. ³¹Leme dō Asanō e pé gbē kè aō kú Ako kōn Sidō kōn Alabuo kōn Akazibuo kōn Elebao kōn Afekio kōn Reobuaro, ³²ben aō v̄e ledō kōn Kanaa būsudee pino. ³³Leme dō Nafatalino e pé Besemesideeno kōn Betanadeenaro, ben aō v̄e ledō kōn Kanaa būsudee pino aō ní dá zōzīin. ³⁴Amōrino Danino ȳpa aō ní kpá gukpiideen, aōwe weñne aō m̄ v̄e gusararaanlo. ³⁵Amōri pino gì wà kpé v̄e Eresi kpiia kōn Ayalonio kōn Salabimuo. Kè Yusufunō gbāaa kàara, ben aō ní dá zōzīin. ³⁶Amōrino būsū lézekii nàa zaa Swí Gbèkotozen ai à gāa pé Selaa ai à gāao ae kpa.

Dii Malaika bō à mōna Isarailinozi zaa Bokimu

2 ¹Dii Malaika bō Giligala à gāa Bokimu à bè: Ma a b̄e Iyipiti, ma gēao būsū kè ma la dà a dezinone kèkii guu. Ma bè mé ma bà kuunaao yā gboro zikiro. ²Má òare a yā tón kakōa kōn būsū kè deenoro. Má òare à ní sa'okiino gboro, ben ée ma yā maro. À kè dia á kè l̄e? ³T̄! M̄e ooare, mé pémmaare d̄ro. Aōégō deare l̄e ū a gbāntēa bensō aō tāano égō deare takutee ū. ⁴Kè Dii Malaika yā pì ò Isarailino, aō s̄o d̄o gbāngbān. ⁵Ben aō tó kpà guu p̄ne Bokimu, ben aō saa ò Diia gwe.

Isarailino kpeelina Ludane

⁶Yosua gbēno gbarena gbera baade gāa à guu kè wà kpàa túbi ūu kù. ⁷Aō d̄o Diizi Yosua gurōa píngi kōn gbēnsi kè aō kuu à gberaano

guroo do. Gbēnsi pino wée si yā bíta kè Dii kè Isarailinonele píngi. ⁸Kè Dii zòbleri Nuni né Yɔsua kè wè basɔro akuri, ben à gà. ⁹Wà à vii guu kè de à túbí ũu guu zaa Timina Eresi, Eflaimuno gukpideen, Gaasi kpíi gu'igbāroo kpa.

¹⁰Kè Yɔsua guro gbēno gāga ní píngi, né kè aɔ fèe ní gberaano Dii dōro, bensɔ aɔ yā kè à kè ní dezinone dōro. ¹¹Ben aɔ yā kè zaa Diine kè aɔ dō tāanozi. ¹²Aɔ pā kpà Dii ní dezinu Luda kè à ní bóe Igititizi, aɔ tē borii kè aɔ liganzino tāanozi aɔ donzi kèfne, ben aɔ Dii po fè. ¹³Aɔ pā kpàzi aɔ dō Baalizi kōn Asatoreo. ¹⁴Ben Dii po fènzí à ní ná ní wétāmmarinone ní wāi aɔ ní wāa. À ní kpá ní ibee kè aɔ liganzino, ben aɔ fō wà gí ní zindao ní ibee pino wāi. ¹⁵Guroo kè aɔ gāa zì ká píngi, Dii è bo ní kpeeme le yā tón boño nnoo yānzi, lán à dāfne ní swāla nà, ben aɔ gō wétāmma bíta guu.

¹⁶Ben Dii yāgōgōrino bōbo ní té le aɔ ní sí ní wétāmmarinona. ¹⁷Mōde aɔè ní yāgōgōri pino yā maro, aɔ pāpāa kè wà donzi kè tāano. Aɔ kè zé kè ní dezinu sēa kpakpaa, aɔgō yā kè Dii diēneno kūna lán ní dezi pino bāro. ¹⁸Tó Dii yāgōgōri bō ní té, ègō kú kōn yāgōgōri pìo, ben ègō ní sí ní ibeenno wāi ai yāgōgōri pì wēndi lén, zaake tó aɔ mbo gbē kè aɔe ɔ tōmāma aɔe ia dāfmanno yānzi, Dii è ní wēnda gwame. ¹⁹Tó yāgōgōri gà sō, aɔe eara wà yaka de ní denlame. Aɔè do tāanozi aɔè ní gbāgbā aɔè donzi kēfne. Aɔè ní yāzaakena pino kōn ní swāgbāao tōro.

²⁰Ben Dii po fènzí à bè: Zaake borii kè ma bà kuuna kōn ní dezinu yā gbōro aɔe ma yā maro, ²¹mé péfne borii kè Yɔsua gà à ní tó ní būsunnno kea dōro. ²²Mé ní swi ke Isarailino le mà ní yō mà gwa, tó aɔe ma zé sé aɔgō ma yā kūna lán ní dezinu kú nà, ke tó aɔe ke lero. ²³Beee yānzin Dii borii pino tò gwezi. Èe ní na Yɔsuane a wāi à pēmāma gōro.

3 ¹Dii borii pino tò gwe le à Isaraili kè wèe Kanaa būsuo zì ká ní wāaroono yō à gwao, ²le do à zìkana dada gbē kè aɔ zìkana dō yāroo pino. Borii pino yè: ³Filisitininno kina gōno ɔroono kōn Kanaano píngi kōn Sidōdeenno kōn Ivi kè aɔ kú Lebanu gukpideenno zaa Baali Emōni gbēa ai à gāa pé Lebo Amataa. ⁴À ní tó le à Isarailino yō à gwao, tó aɔgō yā kè à diē ní dezinone Musa gāzino kūna. ⁵Beee yānzin Isarailino vèe Kanaano té kōn Itino kōn Amōrino kōn Perizino kōn Ivinno kōn Yebusinnozi. ⁶Aɔ ní nēnōgbēno sè noo ũ bensɔ aɔ ní nēnōgbēno kpāsā borii pino nēgōgbēno, ben aɔ dō ní tāanozi.

Otonieli

⁷Isarailino yā kè Dii gizi kè. Dii ní Luda yā sāngu, ben aɔ dō Baalizi kōn Asatoreo. ⁸Ben Dii po fènzí à ní yā Mesopotamia būsuo kí Kusārisataimua, ben aɔ zò blēne ai wè soraagō. ⁹Kè aɔ wii pè Diizi, ben à mīsiri bōfne, àmbe Kalebu dāaro Kenazi né Otonieli ũ. Àmbe à ní bó. ¹⁰Dii Nini sūa, ben à yā gōgō Isarailinone à dōfne ae zì guu. Dii Mesopotamia būsuo kí

Kusārisataimu nàne a ɔzī, ben à gbāaa m̀nne. ¹¹Ben aɔ̀ bùsu g̀ò kaena aafia ẁè baplaa ai Kenazi né Ɖ̀ɔ̀nieli g̀aa gao.

Eudu

¹²Isarailino èara wà yā kè Dii g̀izi kè dɔ̀, ben Dii tò Mɔabu kí Egelɔni gbāaa m̀nne à zaaa kè aɔ̀ kè pì yānzi. ¹³Egelɔni Amɔnino kɔ̀n Amalekino nàawa, ben aɔ̀ m̀ò wà lèe Isarailino aɔ̀ wéte daminalidee sì. ¹⁴Isarailino zò blè Mɔabu kí Egelɔnine ai ẁè baro plaasai. ¹⁵Ben aɔ̀ wii pè Diizi, ben à mìsiri b̀nne, àmbe Gera né Eudu, Beyāmi borii ũ. Ɖ̀zedeeme. Isarailino à zì tángba kpá Mɔabu kí Egelɔnia. ¹⁶Eudu f̀ee lékplaaadee pì à gbàa kà g̀àsāsuu do. À nà a gbáda ɔplaaa a uta gbáru, ¹⁷ben à g̀aa à tángba kpà Egelɔnia. Egelɔni s̀ò né gbè mèdeeme maamaa. ¹⁸Kè Eudu kɔ̀n gbè kè aɔ̀ tángba sè wà g̀aaono tángba kpàa wà yāa, ben Eudu a gbè pino gbàre zén. ¹⁹Ben à èara t̄aa kè kú Giligala sae à s̀ù kina pì kiia dɔ̀ à bè: Má asiiyā ke vī mà onne. Ben kina pì bè: À tó mà yā ma, ben à ìba kè aɔ̀ kúono b̀e. ²⁰Egelɔni v̄ena ado kpé musu ìampakiin, ben Eudu s̀òzi à bè: Má yā kè b̀ò Luda kiia vī mà onne. Kè kina pì f̀ee a kitan, ²¹ben Eudu a f̀ee g̀a à wòto kɔ̀n ɔzeo a gbáda ɔplaaa, ben à à z̀ò a gb̄een. ²²Ben f̀ee pì g̀è à gb̄een kɔ̀n a páo píngi ai à b̀ò à kpe kpa. Eudu e f̀ee pì wotoro ai à gb̄ee ǹsí dààla. ²³Eudu b̀ò kpelea à kpé ìampakii pì zé tàta à m̀ne kà.

²⁴À b̄ona gbera Egelɔni z̀irino m̀ò aɔ̀ ìampakii pì zé è kàna, ben aɔ̀ bè: Eégò bìikpe kpe kpé ìampakiiian yee? ²⁵Aɔ̀e à dāa ai aɔ̀ bídi kè. Kè aɔ̀ è èe zé w̄nnero, ben aɔ̀ m̀ne sè wà ẁè aɔ̀ g̀è wà n̄ dii è daena t̄ɔte g̀è ũ. ²⁶Guro kè aɔ̀ kpé wèe kí dāa le, Eudu bàa lè à d̀ò t̄aa pinɔzi à t̄a Seira. ²⁷Kè à kà gwe, à tò wà kuu pè Eflaimu gukpiideen, ben Isarailino pitao kp̄iinɔa, Eudu d̀nne ae. ²⁸À b̄nne: À t̄mazi, zaake Dii a ibee Mɔabuno nàare a ɔzī. Aɔ̀ t̄ezi, ben aɔ̀ Yoda bikükii kè è gá Mɔabuno bùsun sì, aɔ̀e we gb̄eke bikū d̄oro. ²⁹Zi beee aɔ̀ Mɔabu g̀ò gbāaano dède lán b̄oro kuri bà, aɔ̀ gb̄eke e b̄oro. ³⁰Zi beeean Isarailino gbāaa m̀ò Mɔabunone, ben aɔ̀ bùsu g̀ò kaena aafia ai ẁè basiigò.

Samaga

³¹Eudu gbera Anata né Samaga Filisitino dède g̀on wàa aagò kɔ̀n z̀udāgoo. À Isarailino mì sì se.

Debora kɔ̀n Barakio

4 ¹Kè Eudu g̀a, Isarailino èara wà yā kè Dii g̀izi kè dɔ̀. ²Ben Dii n̄ yá Kanaa kí Yabī kè v̄ena Azoa. À z̀ikpeeno gb̄ensi t̄on Sisera. À been Arose Goyimu. ³À s̄goro m̀pɔno vī mèn wàa siigò kpé basɔro. À gbāaa m̀ò Isarailino p̄s̄ip̄s̄i ai ẁè baro, ben Isarailino wii pè Diizi.

⁴Guro beee n̄gbè annabi kè wè bene Debora, Lapido naɔ̀ de Isarailino yāgōgōri ũ. ⁵È yā g̀ōg̀nne a damina lí gbáru Rama kɔ̀n Betelio

dagura Eflaimunc gukpiideen. Isarailinc ègō gaa à kiia gwe. ⁶Ben à Abincamu né Baraki kè kú Kedesi, Nafatalinc b̀usun sisi à bène: Dii Isarailinc Luda bè ò f̀e ò gá Nafatalinc k̀n Zebuluninc sé g̀wnc b̀wnc kuri ò gányo Tabo kpiia. ⁷Dii é Yabí z̀ikp̀eenc gb̀ensi Sisera gáe à m̀o Kisō swaazi k̀n à s̀goronc k̀n à z̀ikp̀eenc paripari, gwen eé à nanne n ̀zĩ. ⁸Ben Baraki bène: Tó né gámao dé, mé gá. Tó né gámao s̀ro, mé gáro. ⁹Ben Debora bè: Mé gányo, m̀de zaake í ò l̀e, èe ke n t́ bé eé b̀ro. Ǹgb̀n Dii é Sisera nane a ̀zĩ sa. Ben Debora f̀e à g̀ao Kedesi. ¹⁰Ben Baraki Zebuluninc k̀n Nafatalinc k̀k̀a Kedesi, ben à dà z̀en k̀se k̀n g̀wnc b̀wnc kuri p̀nc. Debora kú í t̀e.

¹¹Keni bori Eberu b̀ Keninc b̀sun yā, à mò à bùra k̀e gbíí lí k̀e kú Zanimu gbáru Kedesi sae. Keninc né Musa anzure Obabu boriinc dokeme.

¹²Wà ò Siserane k̀ Abincamu né Baraki g̀a Tabo kpiia, ¹³ben à a s̀goro m̀p̀wnc k̀k̀a m̀n wàa siigō k̀n bas̀wrooo k̀n z̀ikari k̀e àwnc kúwnc. À í sé Arose Goyimu, aō g̀a Kisō swaazi. ¹⁴Ben Debora bè Barakine: Ñ gá, zaake gb̀an Dii é Sisera nanne n ̀zĩ. À de Dii g̀ake à d̀nne ae k̀ fá. Ben Baraki p̀ta Tabo kpiia k̀n z̀ikari g̀wnc b̀wnc kuri p̀nc. ¹⁵Dii tò Sisera k̀n à s̀goronc k̀n à z̀ikarin l̀k̀a Baraki f̀edaane, ben Sisera b̀ a s̀goron à bà l̀e. ¹⁶Baraki p̀e Sisera z̀ikarin k̀n í s̀goronzi ai Arose Goyimu. Gwen à í déden k̀n f̀edaaò í píngi, baa gb̀ m̀n do èe g̀ro. ¹⁷Ben Sisera bà l̀e k̀se à g̀a Keni bori Eberu naō Yaeli kuta kiia, zaake Azo kí Yabí k̀n Eberu b̀deenc kō yā mà yā. ¹⁸Yaeli b̀ à dààle à bè: Ñ m̀ ò g̀ kp̀n, Maree. Ñ g̀! Ñton tó v̄ia n k̀ro. K̀ à g̀, ben ǹgb̀e pí bisa dààla, ¹⁹ben Sisera bène: Ímii e ma dee. Ñ ma gba í mà mi. Ben à zwi t̀u s̀ à t̀ne à m̀, ben à èara à bisa k̀àla. ²⁰Sisera bène: Ñ ze kp̀ele. Tó gb̀ke mò à n la à be, gb̀kee kú k̀s̀, ò bene, auo. ²¹Kpasai'ii à s̀, ben Eberu naō Yaeli kuta káro s̀ k̀n ereeo à s̀o Siserazi tee, ben à káro pí p̀ à swágeea à pà ai à g̀ à g̀a à t̀wte k̀, ben à g̀. ²²Baraki s̀w e p̀ee Siserazi, ben Yaeli b̀ à g̀a à dààle à bè: Ñ m̀ mà gb̀ k̀e ǹe wetee ̀wanne. K̀ à g̀ kp̀n, ben à Sisera è daena, à g̀ k̀n károo p̀na à swágeea. ²³Zi beean Luda Kanaa kí Yabí b̀sa Isarailinc. ²⁴Ben Isarailinc p̀s̀ke e kaara ai aō g̀a wà Kanaa kí Yabí d̀o.

Ben aō b̀su g̀ à làakaria ai ẁe baplaa.

Midiānc ̀t̀na Isarailinc

6 ¹Isarailinc èara wà yā k̀e Dii g̀zi k̀e d̀, ben Dii í ná Midiānc ò ̀zĩ ai ẁe sẁeplaa. ²K̀e Midiānc e ̀ t̀w̄m̄ma, ben Isarailinc utekiinc k̀e gukpiideenc k̀n gb̀ẁeenc k̀n s̀t̀ep̀w̄tunc. ³Tó aō p̀ t̀, Midiānc k̀n Amalekinc k̀n ̀f̄ant̀eb̀e kpa bori p̀andenc è m̀ wà léem̄mame. ⁴Aō è m̀ wà bùra k̀e í b̀sun, ben aō è í bura p̀wnc yakañne ai à gá péo Gazaa. Aō è p̀ke tó Isarailincero ke s̄a ke z̀u ke zaaki. ⁵Aō è m̀ k̀n í

pókādeeno kōn n̄ bisakutaano paripari lán sutēno bà. Gbēke ègō m̄pino kōn n̄ lakumino lé dōro. Aṣē m̄s wà b̄suo yakame. ⁶Midiāno Isarailino kpà takaasikeezi, ben aṣ wii pè Diizi.

⁷Kè aṣ wii pè Diizi Midiāno yā musu lán beee bà, ⁸ben Dii annabi b̄ōnne à bè: Mamoma Dii Isarailino Luda ma bè ma a b̄o z̄bbleen ma a b̄oe Igititi. ⁹Ma a b̄o Igititino z̄z̄i kōn gbē kè aṣ ɔ t̄ṣawaano n̄ p̄ngi ma p̄émmaare, ben ma n̄ b̄suo kpàawa. ¹⁰Kè ma bèare m̄ambe Dii a Luda ũ, àton Am̄ori kè á kú n̄ b̄sunno tāano gbāgbāro, ben a gi ma yā mazi.

Dii Malaika b̄o à m̄ona Gidionzi

¹¹Dii Malaika mò à v̄ēe gbíí lí gbáru zaa Ofla, Abieza bori Yoasi be wéte. À né Gidion e blewēe gbēe geepi'ifēki wēen le Midiāno tón à ero yānzi. ¹²Kè Dii Malaika b̄o à m̄zi, à bène: Gō gbāaa, Dii kúnyo. ¹³Ben Gidion bène: Maree, tó Dii kúwao, b̄yānzin yā kèno wa lezi p̄ngii? Dabuyā kè wa deno à yā t̄k̄ēweeno kú m̄ame? Aṣ bè Dii wa b̄oe Igititi, m̄ode tiala à p̄a kpàwazi, ben à wa na Midiānone n̄ z̄z̄i. ¹⁴Ben Dii ae d̄ōa à bè: Ñ gá kōn gbāaa kè n̄ v̄io n̄ Isarailino b̄o Midiāno z̄z̄i. À de m̄ambe m̄ēe n̄ z̄ii fá. ¹⁵Ben Gidion à là à bè: Maree, mé f̄ō mà Isarailino b̄o diame? Ma ua bé à k̄ēsāna Manaseno té bensō m̄ambe má néngo deŋla ma de bedeenno té. ¹⁶Dii wèla à bè: M̄égō kúnyo, né Midiāno lé n̄ ne lán gbē m̄en doo bà. ¹⁷Ben Gidion bène: Tó ma n̄ p̄onnaa è, n̄ s̄ēda ɔd̄ame le m̄agō d̄ō kè m̄be n̄ēe yā oomao. ¹⁸Ñton gu k̄ero ai mà su. Mé m̄onne kōn gbao mà dienne. Ben à wèla à bè: M̄égō kú kè ai n̄ eara n̄ su.

¹⁹Gidion ḡaa à bl̄ene d̄e à k̄eke, à buredi s̄ése'ēz̄esai kè kōn w̄isiti kilo kurio. À n̄b̄o kà gb̄iin à d̄o kà oroon à ḡao gb̄íí lí p̄i gbáru gwe, ben à diene. ²⁰Luda Malaika bène: Ñ n̄b̄o kōn buredio sé n̄ k̄ae gb̄e k̄ekiia n̄ d̄o eea. Ben à kè le. ²¹Ben Dii Malaika ḡo kè à k̄ūna z̄ō n̄b̄o kōn buredi p̄ioa, ben té b̄o gb̄e p̄i guu à k̄ū n̄b̄o kōn buredi p̄ioa, ben Dii Malaika p̄i gusii l̄e. ²²Kè Gidion d̄ō Dii Malaikame, à bè: Kúku Dii Luda, ase n̄ Malaikan ma w̄ēe sīale t̄ēt̄ēt̄ē? ²³Ben Dii bène: Ñgō kú aafia! Ñton tó v̄ia n̄ k̄uro. Né garo. ²⁴Gidion Dii gbāgbākii b̄o gwe, ben à t̄o kpà guu p̄ine Dii Aafiade. À kú Ofla Abieza gwe ai kōn a gb̄ao.

Tāa gbāgbākii gborona

²⁵Z̄i beee gwāav̄i Dii bène: Ñ n̄ de z̄uswaree kè kà w̄e sw̄eplaa k̄ū n̄ Baali gbāgbākii kè n̄ dee v̄ii gboro n̄ Asera lí kè ze à sae z̄ō n̄ ne. ²⁶Ñ mamoma Dii n̄ Luda gbāgbākii bo a z̄ea gu gbāaa k̄ekii musu. Ñ Asera lí kè n̄ z̄ō s̄ee ȳaka ũ n̄ sa'opo kè w̄e ká t̄én à té k̄ū oma kōn z̄u p̄io. ²⁷Ben Gidion a z̄ikerino s̄e ḡōn kuri à kè lán Dii òne nà. Kè èe v̄ia kee a de bedeenno kōn w̄etedeeno yānzi, èe we à kè f̄āant̄ero, gwāav̄in à kè.

²⁸Kè w̄etedeeno f̄ēe k̄onḡo, aṣo è wà Baali gbāgbākii gb̄oro wà Asera lí kè ze à sae z̄ō wà nè wà saa ò kōn z̄uo sa'oki dufu kè wà bòa. ²⁹Ben aṣ

kō lāla: Dé bé à kèkii kè? Kè wà dònzi wà gbèkagbeka, ben aō mà wà bè: Yoasi né Gidion bé à kè le. ³⁰Ben wétedeeno gàa wà bè Yoasine: Ñ bɔ kōn n néo wà à de, zaake à Baali gbāgbākii gbòro bensō à Asera lí kè ze à sae zō à nè. ³¹Ben Yoasi bè gbē kè aōo ligaaziinone: Ámbe é yā sí kōn Baalioó? Ámbe é à bɔɔ? Weé gbē kè yā sio de ai guu gō gá dɔ. Tó tãan à ũ, à gí a zĩndao à gbāgbākii kè wà gbòro yānzi. ³²Zi beean wà tó kpá Gidionne Yerubaali wà bè: Wà à tó kōn Baalio, zaake à gbāgbākiin à gbòro.

Gidion sèedagbekana Diia

³³Midiāno kōn Amalekinɔ kōn ɔfāntēbɔe kpa gbē pāndeno kō kākōa ní píngi aō bikù Yodaa, ben aō bùra kàe Yezerili guzuren. ³⁴Dii Nini sù Gidion-a, ben à Abiezano sisi kōn kuuo le aō mó wà téazi. ³⁵À gbēno zì Manaseno bùsu gu píngia wà ní sísi se aō mó wà téazi. Ben à gbēno zì Asano bùsun kōn Zebulunino bùsuo kōn Nafatalino bùsuo. Ben aō mó wà nām̄ma.

³⁶Gidion bè Ludane: Tó né Isarailino bɔ ma gāzì lán n à lé gbème nà, ³⁷ñ gwa, méé sākā kaee blewēegbēkiia. Tó kpíi kpá sākā pia ado, bensō tɔɔte gō kori, mé dō sa kè né Isarailino bɔ ma gāzì lán ní ò nà. ³⁸Ben à kè le. Kè guu dō, ben à fēe ide'ide, à sākā pì fē, à í taa pà. ³⁹Ben Gidion bè Ludane: Ñton pɔ fēmaoro. Má yezi mà yā gbekamma gēn do dɔ. Ñ tó mà gwa sākāa gēn do dɔ. Kèkii sa, ñ tó kpíi kpá tɔɔtea ado, sākā gō kori. ⁴⁰Gwāavi beea Ludaa kè le. Kpíi kpá tɔɔtea gu píngia, sākā bé à gō kori ado.

Gidion kōn a gbēno zìblena Midiāno

7 ¹Gidion kōn gbē kè aōo kúono fēe kongɔ ide'ide aō gàa wà bùra kàe Arodi íbɔkiia. Midiāno bùra kú guzuren gu'igbāroo kpa Mɔre sísìgēezi. ²Ben Dii bè Gidionne: Gbē kè aōo kúnyono kè pari, mé Midiāno nañne ní ɔzìro. Tó má ní nánne ní ɔzì, aóé ía dā wà be ní zĩnda gbāaa bé à ní bɔ. ³Ñ kpàakpa ke gīa ñ beñne, gbē kè swè kēn, ben èe lugalugaa, adee eara. Ben gōwn bɔɔɔ baro awēeplaa eara, gōwn bɔɔɔ kuri bé à gō. ⁴Ben Dii bè Gidionne: Aōo kpé pari ai tia. Ñ gányo í kiia, mé ní pleplenne gwe. Gbē kè má ònne aóé gányono bé weé gá, gbē kè má ònne aóé gányoroono sō bé weé gō. ⁵Kè à gányo í kiia, Dii bène: Ñ gbē kè ní è aō lé pè ía lán gbēe bànɔ plekōte kōn gbē kè aō kùe ní kosooa wà í dà ɔɔ wèe miino. ⁶Gbē kè aō lé pè íano gōwn wàa do kpé basɔɔrome. Gbē kpaaano sō kùe ní kosooa aō í mì. ⁷Ben Dii bè Gidionne: Mé Midiāno naare a ɔzì kōn gōwn wàa do kpé basɔɔroo kè aō lé pè íano sa mà a bɔ. Ñ gbē kpaaano gbare, aō baade tá a be. ⁸Ben Gidion gōwn wàa do kpé basɔɔroo pìno sè, aō gbē kè aōe taa beeno kūsāeno kōn ní kuuno sím̄ma, ben à ní gbáe.

Gidion kú sísi musu, Midiāno bùra kú guzuren à gízì. ⁹Gwāavi beea Dii yā òne à bè: Ñ fēe ñ gánzi ní bùran, zaake ma ní nánne n ɔzì. ¹⁰Tó vīa

e n kūu n̄ gánzime, n̄ pita n̄ gá lèdo kōn n zīkeri Puraō ¹¹ n̄ swā kpá yā kè aōwe oozi. Yā pì é n gba swè le n̄ gánzi n̄ bùran. Ben à pita kōn a zīkeri Puraō aō s̄ n̄ bùra lézi. ¹² Midiān̄ kōn Amalekin̄ kōn ɔfāntēb̄we kpa gbē pānden̄ kaena guzuren n̄ píngi, aō kpá lán sutēn̄ bà. Wèe f̄ wà n̄ lakumin̄ n̄aroro, aō pari lán ísiale bùsu'āatē bà.

¹³ Kè Gidion̄ kà gwe, à gbēke lè, èe a nanaa tōkēe a gbēndoone à bè: N̄ nanaa kè má ò ma. Má è buredi k̄ k̄porogoo e gbegere paa, ben à lèe wa bùran à s̄i bisakutaaa, ben kutaa pì lèe kp̄eegānda à ḡ kaena. ¹⁴ Ben à gbēndoo pì bène: Yoasi né Gidion̄, Isaraili bori f̄ēdaan n̄ è gwe, èe ke p̄ p̄āndenlo. Luda Midiān̄ kōn wa bùrao n̄ane à ɔz̄i píngi. ¹⁵ Kè Gidion̄ nanaa pì yā mà kōn à b̄k̄ōtenao, à d̄onzi kè Diine. Ben à èara Isarailino bùran à bè: À f̄e! Dii Midiān̄ n̄awe wa ɔz̄i. ¹⁶ À ḡɔn wàa do kpé bas̄ɔroo p̄n̄o kp̄aate gāli aaḡ, ben à kuu kōn lo korio kpà n̄ baadea. Ben wà s̄è t̄e s̄t̄ɔs̄t̄ɔ loo p̄n̄o guu. ¹⁷ À bèñne: M̄e gaa ai n̄ bùra léa. Àḡ ma gwaa. Lán á è má kè nà, à ke le se. ¹⁸ À liga n̄ bùrazi píngi. Tó mapi kōn gbē kè aō kúmaon̄ wa kuu p̄e, à a p̄ p̄e se à wii lé à be: Dii p̄ome kōn Gidion̄-o.

¹⁹ Gidion̄ kōn ḡɔn bas̄ɔroo kè aō kúon̄ kà bùra léa lezāndo gudākparin̄o k̄ lendekena gbera ḡɔ. Ben aō n̄ kuu p̄e n̄ píngi, aō loo kè aō kúnano w̄iwi. ²⁰ Ben gāli aaḡɔ p̄n̄o baade a kuu p̄e aō n̄ loon̄o w̄iwi. Aō s̄è t̄en̄o kūna ɔz̄eɛo, aō kuu kè aōwe p̄eɛn̄o kūna ɔplaan. Ben aō wii lè wà bè: Dii kōn Gidion̄-o f̄ēdaame. ²¹ Baade ze a gbèn ligana bùrazi, ben bùradeen̄o f̄e wà lè k̄a kōn wiiio aō bàa lè. ²² Kè wà kuu mèn wàa do kpé bas̄ɔroon̄o p̄e le, Dii tò bùra p̄i deen̄o k̄ d̄ède k̄ t̄e kōn f̄ēdaao. Z̄ikari p̄n̄o bàa lè wà tà Betesita kōn Zererao ai Abeli M̄eɔla léa Taba kpa. ²³ Wà Nafatalino kōn Asan̄o s̄isi kōn Manasen̄o n̄ píngi, ben aō p̄e Midiān̄ozi. ²⁴ Ben Gidion̄ gbēn̄o z̄i aō gàa Eflaimun̄o gukpiideen̄o píngi, aō bèñne: À pita à gá Midiān̄ozi. À z̄e z̄ñne Yoda bikūkiin̄o ai Betebara. Ben wà Eflaimun̄o sisi n̄ píngi aō gàa wà z̄e z̄ñne Yoda bikūkiin̄o ai Betebara. ²⁵ Ben Eflaimun̄o Midiā k̄inan̄o k̄ ḡɔn plaa, Orebu kōn Zebuo. Aō Orebu d̄e gb̄e sae, kè wè be tia Orebu gb̄e. Aō Zebu d̄e d̄o, guu p̄n̄ wè be tia Zebu geepi'if̄ekii. Ben aō èara wà p̄e Midiān̄o. Ben wà k̄ina p̄n̄o m̄i z̄z̄ wà ḡaao Gidion̄ne Yoda baa k̄aa kpa.

8 ¹ Eflaimun̄o Gidion̄ là wà bè: B̄yānz̄in n̄ k̄ewe lezi? Kè n̄e gaa z̄i kà kōn Midiān̄o, ben n̄e wa s̄isiroo? Ben aō wis̄zi le p̄s̄ip̄ās̄i, ² ben à bèñne: Bón má kè kè kà a p̄ ūu? A Eflaimun̄o geepi k̄ɔwena maa de wam̄wa Abiez̄ano geepikekenala. ³ Luda Midiā k̄inan̄o Orebu kōn Zebuo n̄aare a ɔz̄i. Bón ma f̄o má kè kè kà a p̄ ūu? Kè à òñne le, ben aō p̄f̄e gbasa à kp̄a sa.

Zeba kōn Zalamunao dedena

⁴ Gidion̄ kōn a gbē ḡɔn wàa do kpé bas̄ɔroon̄o kpé wèe p̄eɛ Midiān̄ozi, baa kè aō gb̄aaa bùsa. Kè aō kà Yodazi, ben aō bik̄. ⁵ Ben à

bè Sukodeenɔne: À ma gbēno gba pɔblee. Aɔ gbāaa būsā bensɔ má kpé mée pɛɛ Midiā kɔnanɔ Zɛba kɔn Zalamunaozi. ⁶Ben Suko gbēnsino bè: Zɛba kɔn Zalamunao gè n ɔzɔ kɔn yɔ? À kè dia wé n zɔkarino gba pɔblee? ⁷Gidion wènlà à bè: Zaake à ò lɛ, tó Dii Zɛba kɔn Zalamunao nàme ma ɔzɔ, mé a ke gyáigyai kɔn gbáa lèo. ⁸Zaa gwe à gàa Penieli, ben à wée kèmma lɛ do. Penielideeno wèlala lán Sukodeeno wèlala nàme do, ⁹ben à bèinne se: Tó ma gaa ma su aafia, mé gudākpaki lezi kè gboro.

¹⁰Zɛba kɔn Zalamunao kú Kako kɔn ní zɔkarino gɔɔn boɔ gèro. Dfāntēboɛ kpa zɔkpɛ kè aɔ gɔɔn gwe. Aɔ fēedadeeno gāga gɔɔn boɔ baswēdo.

¹¹Gidion laatarino zé sè Nɔba kɔn Yɔgbɛao ɔfāntēboɛ kpa, ben à sɔ zɔkari pino té gurɔ kè aɔ sà ní zɔnda yān. ¹²Midiā kɔna pino Zɛba kɔn Zalamunao bàa lè, ben à pènzɔ à ní kùkù, ben à tò ní zɔkarino lèkɔa ní pingi.

¹³Kè Yoasi né Gidion bɔ zɔlan èe suu, à bɔe Eresi Gbèkotozen, ¹⁴ben à Suko gɔkpɛ ke kù à à lala yāzi, ben gɔkpɛ pì Suko gbēnsino tɔ kène takadan gɔɔn baaagɔ akuri awɛswēplaa. ¹⁵Ben Gidion gàa à Sukodeeno lè à bè: Zɛba kɔn Zalamunao yè. A ma lalandi kè yā a bè, Zɛba kɔn Zalamunao e gè ma ɔzɔ kɔro. É fɔ à ma gbè kè ní gbāaa būsano gba pɔbleero. ¹⁶Ben à wéte pì gbēnsi pino kùkù à ní ké gyáigyai kɔn gbáa lèo, aɔ dɔ ní mèa. ¹⁷Ben à gàa à Penieli gudākpaki lezi gbòro à wéte gɔgbēno dède.

¹⁸Ben à Zɛba kɔn Zalamunao là à bè: Gbè kè a ní dède Tabonɔɔ de diame? Aɔ wèlala wà bè: Aɔɔ de lán n bàme, aɔ kakana de lán kɔnenɔ bà. ¹⁹Ben Gidion bèinne: Ma vɔi dadɔnkɔdeenɔn gwe. Tó a ní tó yā, kɔn Diio mé a dedero. ²⁰Ben à bè a daudu Yetane: N fɛ è ní dède. Né pì e a fēedaa wotoro, vɔi à kù, zaake né fèteme. ²¹Ben Zɛba kɔn Zalamunao bè: N fɛ è n wa dède n zɔnda. Baade kɔn a gbāaaome. Ben Gidion fɛ è à ní dède à mò kāmbe kè da ní lakumino waale bɔe.

²²Isarailino bè Gidionne: N gɔ wa mɔdee ù kɔn n boriino. Zaake mbe n wa bo Midiāno ɔzɔ. ²³Ben Gidion bèinne: Mé gɔ a mɔdee ùro, baa ma né. Diin a kí ù. ²⁴Ben à èara à bèinne: Mée wée keɛawa: A baade swāi kè à sɔmma kpáma mèn doodo. Midiāno ègɔ vura swāi dana, zaake Sumaila boriinome. ²⁵Aɔ bène: Wé kpámma kɔn nɔseo do. Aɔ bisa kpàe, ben baade swāi kè à sɔmmano dàn mèn doodo. ²⁶Vura swāi kè à gbèkamma pino tiisi kà kilo baro, mòkāmbeeno kɔn swāino kɔn gumusu tēaa kè Midiā kɔnanɔɔ danano kɔn mòkāmbe kè da ní lakumino waalenɔ baasi. ²⁷Ben à pì māsokɛbo ù à pèe a be wéten zaa ɔfla. Ben Isarailino pāpāa kè wà dɔzi ní pingi, ben à gɔ takuteɛ ù Gidionne kɔn à bedeenɔ.

²⁸Len Isarailino Midiāno gbāaa būsā lɛ. Midiāno e e wà mì bɔ do. Ben Isarailino būsū gɔ kaena aafia Gidion gurɔ ai wè baplaa.

Gidion gana

²⁹Yoasi né Gidion gàa à vèe a be. ³⁰À négɔgbè kè à ní ino gɔɔn baaagɔ akurime, zaake à nɔnɔnɔ pari. ³¹À nɔnɔnɔ vɔ do zaa Sekemu kè à négɔgbè

io, ben wà tó kpàne Abimeleki. ³²Yoasi né Gidion gà a zikümme, ben wà à mira kpàkōzi kōn a de p̄o zaa Ōfla Abieza.

³³Kè Gidion gà gō, ben Isarailino èara wà pāpāa kè wà dō Baalizi. Ben aō t̄aa kè wè be Baalibaakuwao p̄e n̄ d̄ii ū, ³⁴ben Dii n̄ Luda kè à n̄ b́ n̄ ibe kè aō ligan̄zi kpa p̄ngiano z̄i yā s̄āngu. ³⁵Aōe gbēke ke Gidion kè wè bene d̄o Yerubaali bedeenone yā maaa kè à k̄ēne p̄ngi musuro.

Samusī ina

13 ¹Isarailino èara wà yā kè Dii ḡizi kè d̄o, ben Dii n̄ ná Filisitininone n̄ z̄i ai wè baplaa. ²Gōgbē kee kú Z̄ora, Dani boriime, à t̄on Man̄a. À naō né p̄aame, èe né iro. ³Dii Malaika b̄o à mò n̄gbē p̄izi à bè: Ñ ma! P̄aan n̄ ū, née né iro, m̄de né n̄ s̄i n̄ né i gōgbē ū. ⁴Ñ làakari ke! Ñton geepiwēe ke í gb̄aa ke miro. Ñton t̄e ke blero. ⁵Né n̄ s̄i n̄ né i gōgbē ū. Gēe t̄on na né p̄i miaro, zaake eégō de Luda p̄ ūme zaa a iguro. Ambe eé na Isarailino b̄naa Filisitinin̄o z̄i.

⁶Ben n̄gbē p̄i ḡaa à ò a z̄ane à bè: Luda gbēke mò ma kiia. Tó n̄ à è, à de lán Luda Malaika bà à naasi v̄i maamaa. M̄e à la tó mán à b̄nlo, bens̄o èe a tó omero. ⁷À bème mé n̄ s̄i mà né i gōgbē ū. À bème m̄ton wēe ke í gb̄aa ke miro, bens̄o m̄ton t̄e ke blero, zaake né p̄i eégō de Luda p̄ ūme zaa a iguro ai à w̄endi lén. ⁸Ben Man̄a w̄e kè Diia à bè: N yā nna Dii! Ñ tó gbē kè n̄ z̄i eara à m̄o d̄o à yā kè wé ke kōn né p̄io à ina gberaa dawē. ⁹Luda Man̄a yā mà, ben Luda Malaika p̄i èara à mò n̄gbē p̄izi guro kè à kú bura. À z̄a Man̄a kúo gwero, ¹⁰ben à kè kpaa à bàa lè à ḡaa à òne à bè: Gōgbē kè b̄o à mò mazi z̄i m̄a kè d̄oe! ¹¹Man̄a f̄e à t̄e a naōzi. Kè à kà gōgbē p̄i kiia, à à là à bè: M̄be n̄ yā ò ma naōo? À w̄èla à bè: Mámbee! ¹²Ben Man̄a à là à bè: Tó n̄ yā p̄i ḡaa à kè le, né p̄i kuuna eégō de diame? B̄o z̄iin eégō kee? ¹³Dii Malaika w̄èla à bè: N naō gō yā kè má òne k̄una p̄ngi. ¹⁴Àton geepi lí p̄ke blero. Àton w̄e ke í gb̄aa ke miro. Àton t̄e ke blero. Àgō yā kè má diene k̄una p̄ngi. ¹⁵Ben Man̄a bène: N yā nna, n̄ ze ḡia ai wà bl̄ene b̄oro kekenne. ¹⁶Dii Malaika w̄èla à bè: Baa tó ma gō kè, mé n̄ p̄ke blero. Tó n̄ sa'opo kè wè ká t̄én à t̄é k̄u soru kè, n̄ o Diia. Man̄a e d̄o kè Dii Malaikanlo, ¹⁷ben à à là à bè: N t̄on diaa? Tó yā kè n̄ ò p̄i kè, wé s̄abu kenne. ¹⁸Dii Malaika w̄èla à bè: B̄yānz̄in née ma tó gbekaazi? Tó b̄onsaeme. ¹⁹Ben Man̄a bl̄ene b̄oro k̄u à flawa s̄e à Dii gb̄agb̄ao gb̄e ke musu. Kè Man̄a kōn a naōo w̄e kà w̄e gwaa, ben Dii yāb̄onsae kè ²⁰à t̄o t̄é b̄o sa'okii p̄in à f̄e musu, ben Dii Malaika f̄e t̄enene p̄i guu à tà musu. Kè Man̄a kōn a naōo è le, ben aō dàe n̄ puua.

²¹Dii Malaika e gà à mò Man̄a kōn a naōozi d̄oro, ben Man̄a d̄o sa kè Dii Malaikame. ²²Man̄a bè a naōne: Wa gan gwee! Zaake wa w̄e si Ludale. ²³Ben à naō bène: Tó Dii yezi à wa dem̄e, le èe saa kè wá òa kōn flawao síro, le èe yā k̄en̄o owero bens̄o èe yā p̄i d̄oawero.

²⁴Nogbē pì né ì gōgbē ũ, ben à tó kpàne Samusī. Né pì bíta kù, bensō Dii aubarika dàn. ²⁵Dii Nini nà zīkenaa à guu gurɔ kè à kú Danino bùran, Zora dagura kōn Esetaoluo.

Samusī nɔsena Filisitininɔ té

14 ¹Samusī gāa Timina, ben à Filisitini nénɔkpare ke è gwe. ²Kè à sù, ben à bè a de kōn a daone: Ma Filisitini nénɔkpare ke è zaa Timina. À gá à à weteme mà sé nɔɔ ũ. ³Ben à de kōn à dao bène: Nɔɔ kú n danenɔ ke n boriino ténloo? Ben né gá ò nɔɔ sé Filisitini gefɔɔdeenɔ tɛɔ? Ben Samusī bè a denɛ: Ñ gá ò à weteme dé, zaake nɔkpare pìn má yezi. ⁴À de kōn à dao e dō kè yā pì bō Dii kiianlo, zaake Dii e zé wetɛɛ à yā mɔ Filisitininɔnɛmɛ. Gurɔ beea Filisitininɔ bé wèe kí blee Isarailino.

⁵Ben Samusī e gaa Timina kōn a de kōn a dao. Kè aɔ kà Timina geepe bura, músune bōrɔ bō Samusīzi èe pūtāa. ⁶Dii Nini sù, ben à músu pì kù à kèkōre lán wà be blène bōrɔ à kèkōre bà. À pókè kùna à ozī sōro. Èe yā kè à kè pì o a de ke a danero. ⁷Ben à gāa à yā ò kōn nɔkpare pio, nɔkpare pì sō kène maa.

⁸Kè à gurɔplaa kè, à fèe èe gaa nɔɔ pì sé sa, ben à lie à gāa músu gè pì gwa. Ben à è zónɔ sà dō à gèa ai aɔ í kè. ⁹Ben à ɔ dàn à à sà gá à wōto èe blee, ben èe taao. Kè à kà a de kōn a dao kiia, à lífne aɔ blè, mɔde èe oíne kè a bō músu gè guunlo.

Samusī gara gbooto dana Filisitininɔne

¹⁰À de gāa nɔkpare pì kiia, ben Samusī pɔnna póblee kèfne lán nɔseri è ke nà. ¹¹Kè à mō, wà gōkpareno sisi gōɔn baaakuri wàgō kúo. ¹²Ben Samusī bèfne: Má gara gbooto ke vī mà daare. Ai póblena gurɔ swɛɛplaaa kè gá papao, tó a fō à gara pì bōme, mé bisa kpáawa pii baaakuri kōn utao waa baaakuri. ¹³Tó ée fō à bōme sōro, ámbé é bisa pii baaakuri kōn uta waa baaakurio kpáma. Ben aɔ bène: Ñ ò gara pì dawè wà ma. ¹⁴À bèfne:

Póblee bō pósori guu,
pó nnaa bō gbāaa guu.

Ben aɔwe fō wà gara pì bōro ai gurɔ aagō. ¹⁵À gurɔ siigōdee zīn aɔ bè Samusī nañne: Ñ òndō ke n zāzi à gara pì bowe. Tó lenlo, wé n kpata kōn n de bēdeenɔ. Ase a wa sisi le à wa pónɔ síwame? ¹⁶Ben Samusī naɔ e ɔɔ dɔɔne à bè: N zamagu! Ñ yemaziro! N gara ke dà ma gbēnɔne, bensō née bomero. Ben à bène: Mée bo ma de ke ma danero. Bó bé à tò mé onnee? ¹⁷Èe ɔɔ dɔɔne ai gurɔ swɛɛplaaa pì gāa à papao. À gurɔ swɛɛplaaadee pì zī ben Samusī gara pì bōne kè à nàkōrea yānzi, ben nɔɔ pì gāa à ò a gbēnɔne. ¹⁸À gurɔ swɛɛplaaadee zī ai ɔfāntē gō gá gē kpén wéte pì gōkpareno bène:

Bó nnaa bé à de zólaa?

Bó gbāaa bé à de músulaa?

Ben Samusī bèñne: Tó èe ke a bú wì kǒn ma zùnunuoro, le ée f̄5 a ma gara pì boro. ¹⁹Dii Nini sùà, ben à gàa Asakeloni à gǔgbēñc̄ dèdè gǔc̄n baaakuri à n̄ p̄kāsāano p̄itím̄ma, ben à gàa à kpà gbē kè a5 à gara pì bōnenca. Ben à p̄c̄ f̄è à tà a de be. ²⁰Ben wà Samusī n̄c̄c̄ pì kù wà kpà à gbēnna kè zè à sae n̄c̄c̄ pì séguroc̄c̄ zīa.

Samusī tésōna Filisitininō buraaa

15 ¹Kè à kè gurc̄ plaa, burap̄on̄k̄ek̄eguroc̄c̄ kà, ben Samusī blēne b̄oro kù à gàa a n̄c̄c̄ pì gwao. À bè: Má yezi mà gá ma naōzi kpé guu. Ben à n̄c̄c̄ pì de e à gba zéro ²à bè: Méé daa n̄ yezinlo, ben ma à kpà n̄ gbēnnaa. À dāaro maa deàla. Ñ à sé à gēē ū. ³Samusī bèñne: Tó ma yā zaaa kè a Filisitininōne sa, mégō taari vī d̄oro.

⁴Samusī gàa à gbēngboon̄c̄ kùkū wà do kpé bas̄oro, ben à s̄è yìyi s̄òc̄c̄c̄c̄c̄. À gbēngboo p̄in̄c̄ vlāa yìyi k̄ōa plaplaa, ben à s̄è pì yìyi n̄ vlāa p̄in̄c̄a. ⁵À té nà s̄è p̄in̄c̄a, ben à gbēngboo p̄in̄c̄ gbàre Filisitininō bura. A5 blewēé té kù p̄inḡi k̄ōn n̄ blewēé gbàn̄c̄ k̄ōn n̄ geepi búnc̄ k̄ōn n̄ kùkpen̄c̄ p̄inḡi. ⁶Ben Filisitininō bè: Dé bé à yā kè taka kèwēe? Ben wà bè: Samusīme, Timina gbē anzure. À anzure pì à n̄c̄c̄ siame, ben à kpà à gbēnnaa. Ben Filisitininō gàa wà té s̄ō n̄c̄c̄ p̄ia k̄ōn a deo. ⁷Samusī bèñne: Zaake á kè le, mé kámma boro ai ma gaa gēē booawa. ⁸À si n̄ té à n̄ kè dúgudugu, a5 dedena pì gè c̄la, ben à gàa à v̄ēē Etamu gbèwēen.

Filisitininō dedena k̄ōn zaaki geewao

⁹Filisitininō gàa wà bùra kàe Yudano b̄usun, a5ḡō kpá guula ai Geewa sae. ¹⁰Ben Yudano n̄ lá wà bè: B̄yānz̄in a m̄owazi k̄ōn z̄iozi? Ben a5 bè: Wa m̄c̄ wà Samusī k̄ūme, le wà kene lán à kèwe nà. ¹¹Ben Yudano ḡōc̄n b̄oro aaḡōc̄c̄c̄c̄c̄ gàa Etamu gbèwēé kiia a5 bè Samusīne: Ñ d̄ō kè Filisitininō bé wèe kí bleewaroo? Bó yān n̄ kèwe gwee? À wēñla à bè: P̄5 kè a5c̄ kèmēen má kēñne. ¹²Ben a5 bè: Wa m̄c̄ wà n̄ yi wà n̄ kpár̄m̄ame. Ben Samusī bè: À la dame kè é ma de a z̄indaro. ¹³Ben a5 bène: Auo! Wé n̄ dero. Wé n̄ yi k̄ōn bàome wà n̄ nañne n̄ c̄zī. Ben a5 à yì k̄ōn bà dufuo mèn plaa a5 b̄o gbèwēé pì guu. ¹⁴Kè wà kào Geewa, ben Filisitininō mò wà daàle, a5c̄e wuu kaaa. Dii Nini sù Samusīa, ben bà kè wà à yìo a c̄c̄c̄c̄a ḡō lán z̄indoo tékūna bà, ben bà p̄in̄c̄ z̄ōz̄ōk̄ōre à c̄c̄a. ¹⁵À zaaki gè dufu geewa è, ben à nàe à s̄è à ḡōc̄n wàa s̄c̄c̄roon̄c̄ d̄èd̄eo. ¹⁶Samusī bè:

Zaaki geewan ma ḡōc̄n wàa s̄c̄c̄roon̄c̄ d̄èd̄eo,
zaaki geewan ma n̄ t̄ōt̄ōk̄ōla.

¹⁷Kè à yā pì ò à yāa, ben à geewa pì z̄inna. Ben wà t̄ó kpà guu p̄ine Geewa s̄is̄i.

¹⁸Ímii à kù gbāa, ben à wii pè Diizi à bè: Ñ tò mam̄oma n̄ z̄ōbleri ma z̄ì blè maamaa, ben né t̄ó mà ga k̄ōn ímiiò mà léé Filisitini gef̄ōc̄deenc̄ c̄z̄í5?

¹⁹Luda Gēewa gu zòoto pàra, ben í bòn. Samusī mī, ben à wēndi sù à gbāaa è. Beee yānzin wè guu pì sísi Enakore. À kú Gēewa ai kōn a gbāao.

²⁰Samusī yā gōgō Isarailīnōne ai wè baro Filisitīnīnō kīblemmanagurō.

Samusī Gaza gēkii gbà gborona

16 ¹Samusī gāa Gaza à kaarua ke è gwe, ben à gè à daeo. ²Wà bè Gazadeenōne: Samusī kú kè. Ben aō liga guu pìzi, wèe à kpákpaawéte gēkiia gwāavī. Aō yīte gwāavī pia wà bè: Tó guu dō, wé à deme.

³Samusī dāe gwe ai lezāndo, ben à fèe à gāa à wéte gēkii gbà kù kōn a lípēe mèn plaaanō à wùre kōn à gbāngao ledō. À dà a gān à gāa à zīna sīsī kè ae dō Eblonua musu.

Samusī kōn Delilao

⁴Beee gbera Samusī yè nōgbē kezi zaa Sōreki guzuren, à tón Delila.

⁵Ben Filisitīnīnō kīnanō gāa wà nōgbē pì lè aō bène: Ñ òndō daezi le ñ e ñ à gbāa bíta pì asii dō kōn dian wé ke nà wà gbāaa mōneō. Tó wa à yì bào wa à gbāaa bùsa, wa baade é n gba kondogí ɔɔ mèn wàa sɔɔro kpé basɔɔro. ⁶Ben Delila bè Samusīne: Ñ n gbaa bíta asii ome kōn dian wé ke nà wà n yi bào wà n gbāaa busao. ⁷À wèala à bè: Tó wà ma yi kōn kyā yī mèn swēplaaao, beee bé eé ma busa mǎgō de lán baade bà. ⁸Filisitīnīnō kīnanō mò Delilane kōn kyā yī kè èe kori kuroo mèn swēplaaa, ben à à yio. ⁹À kūrīnō utena kpétu, ben Delila bè Samusīne: Samusī! Filisitīnīnōze zenla fá! Ben à kyā pīnō kēkē lán bà muna bà, wèe à gbāaa asii dōro.

¹⁰Ben Delila bène: Née ma lalandi kee, née egeē toomeme. Ñ ome sa dian wé n yi nà. ¹¹Ben à bène: Tó wà ma yi kōn bà gègete dufu kè wèe zīi keo zikīroo, eé ma busa mǎgō de lán baade bà. ¹²Ben Delila bà pì sè à à yio. À kūrīnō utena kpétu, ben à bè: Samusī! Filisitīnīnōze zenlaee! Ben Samusī bà kè dō a ɔɔa pì kēkē lán sɔɔbuba bà. ¹³Delila bène: Née ma lalandi kee ai tia. Née egeē toome. Ñ ome sa dian wé n yi nà? Ben à bène: Tó n ma mikā gbāa mèn swēplaaanō kù n dà àsan n tã, ben n káro pèa, mé busa mǎgō de lán baade bà. Delila tò ii à sè, ben à à mikā gbāa mèn swēplaaa pīnō kù à tã lán bisatāna bà ¹⁴à káro pèa. Ben à bè: Samusī! Filisitīnīnōze zenlaee! Ben à vù à àsa pì gā à wùre kōn a mikāo.

¹⁵Delila èara à bène dō: Neēgō bee n yemazi, bensō neē ma náane kero né? N ma lalandi kè à kà gēn aagō. Née n gbāa bíta asii omero. ¹⁶Len ègō nakōrēea le kōn yā beee takao yāana sai. Èe a zīnda busaane ai à gāa à fù menaa à yezi à ga. ¹⁷Ben à yā kè kú a swèn òne píngi sa à bè: Gēe e na ma mīa zikīro, zaake wà ma ke Luda pō ūme. Tó wà ma mī bò, ma gbāaa é bɔmagu, mé busa mǎgō de lán baade bà. ¹⁸Kè Delila è à yā kè kú à swèn òare píngi, ben à lékpāsā kè Filisitīnīnō kīnanōne à bè: À èara à mó gēn dō dō, zaake à à píngi òme sa. Ben aō èara wà mò à kiia, aō kondogí pì

kūna. ¹⁹Delila tò ii Samusĩ sè a gbála, ben à gōgbē ke sisi. À à mikā gbāa mèn swēplaaa pìnɔ bò, ben à nà busanaa à gbāaa pì bòn. ²⁰Delila bè: Samusĩ! Filisitininɔɔ zenlae! Ben à vù èe daa é ke lán yāa bà à a zīnda bome. À dɔ kè Dii a tonlo. ²¹Ben Filisitininɔ à kũ, wà à wéeno bòbɔ, ben aɔ gāao Gaza. Aɔ m̀gotē gata kpàne, ben wà à dà èe wísi lɔɔ kpésiaan. ²²A mikā pì èara à nà kpaena dɔ à bona gbera.

Samusĩ gana

²³Filisitininɔ kínanɔ kɔ kàkɔa le wà n̄ t̄aa Dagɔni gbāgbā, ben aɔɔe pɔnnaa kee wèe bè: Wa t̄aa wa ibee Samusĩ nàwe wa ɔzĩ. ²⁴Kè Filisitininɔ à è, aɔ n̄ t̄aa sáabu kpà wà bè:

Wa ibee wa b̄usu d̄e,
à wa gbēnɔ d̄ede d̄ugudugu,
ben wa t̄aa à nàwe wa ɔzĩ.

²⁵Lán aɔ pɔɔ kè nna nà aɔ bè: À Samusĩ sisi à kōkō owe. Ben wà à b̀ò kpésiaan à yáadziyā kèñne.

Kè wà à zè kpé wesagbanɔ dagura, ²⁶à bè gōkpare kè à à ɔ k̄unane: Ñ gámao wesagba kè aɔ kpé senanɔ sae le mà ɔ nanaa mà gbāaa ea.

²⁷T̄aakpe pì pà, gōgbēnɔ k̄ɔn nɔgbēnɔ kú gwe k̄ɔn Filisitininɔ kínanɔ n̄ p̄ingi. Gbē kè aɔ kú kpé pì musu kà ḡɔn b̄ɔɔ aagɔ, kè aɔ m̀ò Samusĩ kōkō gwa.

²⁸Samusĩ wéε kè Diia à bè: Dii Luda, n̄ tó ma yā d̄ɔngu. Luda, n̄ ma gba gbāaa ḡen do dɔ le mà ḡee boo Filisitininɔa ma wéε mèn plaa yā musu.

²⁹À ɔ n̄ana wesagba mèn plaaa kè aɔ kpé pì kūna gura súusunɔa, à ɔplaa kú à dooa à ɔzεε kú à dooa dɔ. ³⁰À bè: Ñ tó mà ga k̄ɔn Filisitininɔ! À n̄ae, ben à ɔ ȳipazi k̄ɔn gbāaao, ben kpé pì gb̀oro à s̄i Filisitininɔ kínanɔa k̄ɔn gbē kè aɔ kú à guunɔ n̄ p̄ingi. Gbē kè Samusĩ n̄ d̄ede a gagurɔɔɔɔ pari de gbē kè à n̄ d̄ede gurɔɔ kè à kú w̄endiola. ³¹À d̄aaronɔ k̄ɔn à de b̄edeennɔ m̀ò n̄ p̄ingi aɔ à gè sè wà t̄ào, ben aɔ à mira kp̄ak̄ɔzi k̄ɔn à de Manɔa p̄ɔo, Z̄ɔra k̄ɔn Esetaoluo dagura. À yā ḡōḡō Isarailinɔne ai w̄è baro.

RUTU

Naomi kɔn Rutuo

1 ¹Gurɔɔ kɛ yāgɔgɔrɔnɔ e kɪ bleɛ Isarailino bɔsun, dekaa kà, ben gɔgbɛ ke bɔ Betɛlemu, Yudano bɔsun, à gàa gurɔplaa ke Mɔabunɔ bɔsun kɔn a naɔ kɔn a nɛgɔgbɛ gɔɔn plaaanɔ. ²Gɔgbɛ pɪ tɔn ɛlimɛleki. À naɔ tɔn Naomi. À nɛnɔ tɔn Malonu kɔn Kiliɔ. ɛflata bɔsu gbɛnɔme. Aɔ gàa Mɔabunɔ bɔsun, ben aɔ kú gwe. ³Gwen Naomi zà ɛlimɛleki gàn, ben à gɔ gwe kɔn a nɛ gɔɔn plaa pɪnɔ. ⁴Aɔ Mɔabu nɔgbɛnɔ sɛ nɔnɔ ũ, à doo tɔn Opa, à doo sɔ Rutu. Aɔ kú gwe lán wɛ kuri taka bà, à gberan ⁵Malonu kɔn Kiliɔ gà nɪ plaa nɪ pɪngi, ben Naomi gɔ gɔɔ sai nɛ sai.

⁶Kɛ à kú Mɔabunɔ bɔsun gwe, à mà kɛ Dii a gbɛnɔ wɛnda gwà à nɪ gbá pɔblee, ben à soru kɛ à ta kɔn a nɛ naɔ pɪnɔ. ⁷Ben à fɛɛ guu kɛ à kún à dà zɛn kɔn a nɛ naɔ pɪnɔ, aɔɛ taa Yudano bɔsun. ⁸Ben à bè a nɛ naɔ pɪnɔne: À liara à tá a danɔ kiia. Dii gbɛkɛɛ kɛare lán á kɛ a gɔɔ kɛ aɔ gànɔne nà kɔn mapio. ⁹Dii tó a baade ɛara à zà ke à vɛekii e. Kɛ à lé zàmma, ben aɔ ɔɔ dɔ gbāngbān. ¹⁰Aɔ bène: Wé tányo n gbɛnɔ kiiame. ¹¹Ben à bè a nɛ gyaanɔ pɪnɔne: À liara! Bɔyānzi é támaozi? Mé ɛara mà nɛgɔgbɛnɔ i le à e à zà kemma don yɔ? ¹²À liara à tá! Ma zi kù, mé e mà zà ke dɔro. Baa tó ma bè mé wée dɔ zākenazi, ben má è uusiea ma nɛgɔgbɛnɔ io, ¹³é fɔ à nɪ dā ai aɔ bíta kūs? É fɔ àgɔ kuu pɔse nɪ yānziɔ? Auo, ma nɛnɔ! Dii kpɛɛ limeme. Yā kɛ à a lee pɪ e keme nnaro fá!

¹⁴Aɔ ɛara wà nà ɔɔ dɔɔa, ben Opa lé zà a zà da pia, mɔde Rutu gi à nàa. ¹⁵Ben Naomi bène: Ñ gwa, n gbɛndoo e taa a gbɛnɔ kɔn a tāanɔzi. Ñ liara ñ táo. ¹⁶Ben Rutu bène: Ñton nakɔrema mà n tón mà táro. Guu kɛ n kɛse e pɛɛɛn, wégɔ lɛdomɛ. Guu kɛ n pitan, gwen mé pitan. N gbɛnɔ é gɔ ma gbɛnɔ ũ, n Luda é gɔ ma Luda ũ. ¹⁷Guu kɛ n gan, gwen mé gan wà ma vɪi gwe. Gaa baasiro pɔke é wa kɛkɔaro. Tó ma kemma, Dii yā keme pāsípāsī. ¹⁸Kɛ Naomi è à zèo à táaome, èe yāke onɛ dɔro.

¹⁹Ben aɔ plaa nɪ pɪngi gàa aɛ ai aɔ kà Betɛlemu. Kɛ aɔ kà gwe, wéte lògo nɪ yā musu. Gbɛnɔ bè: Naomin gwe sɔsɔ? ²⁰Ben à bènne: Àtongae ma sísi Naomi dɔro, séde Mara, zaake Gbāapingide pɔsiayā kɛme. ²¹Ma gaa wétea kɔn pɔo, ben Dii sùmao ɔkɔri. Bó yā bé à tò é ma sísi Naomii? Dii bɔ ma

kpɛɛ, Gbāapingide yā'ĩamma kpàmazi. ²²Lán Naomi sù kǒn Mɔabunɔ b̀usuo ǹan gwe kǒn a né naʼ Rutu, Mɔabu boriio. Aʼ kà Betelemu gurɔɔ k̀è wà nà nagākēnaame.

Rutu dakǒrena kǒn Bɔazao

2 ¹Naomi zā Elimelēki bē gōgbē kee kuu, gbēnsi auzikideeme, à tón Bɔaza. ²Mɔabu nɔgbē Rutu b̀è Naomine: Ñ tó mà gá bura nagā kōɔ wē màgō té gbē k̀è ma wēnda gwà kpɛɛ. Ben à b̀è a né gyaanɔɔ pìne: Ñ gá! ³Ben à f̀èè à g̀àa nagā kōɔ wē bura, ègō té p̀ók̀erino kpɛɛ. À m̀ò à l̀è buraa k̀è à g̀àan p̀ì né Elimelēki danē Bɔaza buraame. ⁴Ben Bɔaza b̀ò Betelemu. K̀è à k̀à gwe, à ì kpà p̀ók̀erino à b̀è: Dii gō kúao! Ben aʼ b̀ène: Dii aubarika dangu! ⁵Bɔaza b̀è a z̀ikeri k̀è d̀è à p̀ók̀erino gwàri iunne: Dé b̀è à nɔkpare k̀èk̀aa vii? ⁶Ben à ẁèàla à b̀è: Nɔkpare p̀ì né Mɔabu nɔgbē k̀è Naomi b̀ò Mɔabunɔ b̀usun à s̀uome. ⁷À b̀è mà tó à nagāa kōɔ wē p̀ók̀erino kpɛɛ, ben èè z̀ii kee zaa kongɔ. Tian à m̀ò kámma bo f̀ète kutaa guu.

⁸Ben Bɔaza g̀àa à b̀è Rutune: Ñ ma yā ma. Ñton gá nagā kōɔ wē bú pānde guuro. Ñton g̀ewalaro. Ñ gō k̀è kǒn ma nɔgbē z̀ikerino. ⁹Ñ ẁéè d̀ò z̀ii k̀è aʼɔe k̀eezi ñgō té ñ kpɛɛ. Má ò ma g̀òkparenɔne aʼton ìa dammaro. Tó ímii e n d̀ee, ñ gá ñ í k̀è aʼɔ k̀à orozānɔn mi. ¹⁰À k̀uene à m̀ì p̀èè à b̀è: À k̀è dia mamɔma k̀è bori pānde nɔgbēn ma ũ, n làakari d̀òma, ben n yā maaa k̀èmeè? ¹¹Ben Bɔaza ẁèàla à b̀è: Wà yā k̀è ñ k̀è n zā danē n zā gaa gberaa òme p̀ingi, lán n n de kǒn n dao t̀ò nà kǒn n b̀usuo, ben n m̀o n v̀èe gbē k̀è ñ ñ d̀ò yāroonɔ té. ¹²Dii fia bonne yā k̀è ñ k̀è musu. Lán n m̀o n s̀otɔ Dii Isarailino Luda ɔru guu nà, à f̀ia bonne maamaa. ¹³Rutu b̀è: Baa, n yā maaa k̀ème fá! N ma làakari kpàeme, n yā nnaa ò mamɔma n z̀ikerine, baa k̀è n z̀ikerino doken ma ũro.

¹⁴P̀óbleguro Bɔaza b̀ène: Ñ m̀ó ñ p̀ó ble k̀è ñgō buredi z̀ɔɔ d̀ò. Ben à v̀èe p̀ók̀erino sae. Bɔaza p̀ówɛe kpatana kpàa, ben à p̀ó blè à k̀à ai à kpaaa g̀ò. ¹⁵K̀è à f̀èè èè gaa p̀ó kōɔ wē, ben Bɔaza ò g̀òkparenɔne à b̀è: Baa tó èè p̀ó kōɔ wɛe nagāa k̀è kaena té, àton wí daaro. ¹⁶À à sà kenɔ b̀òb̀one nagāa guu à tó à kōɔ wē. Àton pataaro.

¹⁷Ben à p̀ó kōɔ ẁè ai uusie. K̀è à z̀ò à à ẁéè b̀ò, à k̀à koto lé do taka bà. ¹⁸K̀è à s̀è à t̀ào b̀e, ben à p̀ó k̀è à kōɔ ẁè p̀ì òdɔa a zā danē. À p̀ó k̀è à f̀ua à blee p̀ì kpàa d̀ò. ¹⁹Ben à zā da à là à b̀è: Mákpan n p̀ó kōɔ ẁèn gbāa? N z̀ii k̀è máme? Luda aubarika da gbē k̀è làakari d̀òmman. Ben à gbē k̀è à z̀ii k̀è à bura yā òne à b̀è: Gbē k̀è ma z̀ii k̀è à bura gbāa tón Bɔaza. ²⁰Ben Naomi b̀è: Ma Dii sáabu k̀è! À kpé èè gb̀èk̀ee kee wamɔwa k̀è wá b̀èenɔne kǒn wa gbē k̀è aʼ g̀ànɔ. Ben à èara à b̀è: Gbē p̀ì né wa danē f̀èf̀è b̀òrinɔ dokeme. ²¹Ben Mɔabu nɔgbē Rutu b̀è: À b̀ème mà na a z̀ikerino ai aʼ gá p̀ó k̀è wà yāao. ²²Ben Naomi b̀è a né gyaanɔɔ p̀ine: À maa ñ gá kǒn à nɔgbē z̀ikerino l̀e wàton ìa damma bura pāndearo yāanzi. ²³Ben à

nà Bɔaza nɔgbɛ zikerinɔa. Ègɔ pɔ kɔɔ wɛɛ ní kpɛɛ ai wà gàa wà nagā kɔn gbadoo kɛ wà yāa. À kú a zā da beme.

Rutu kɔn Bɔazao zaa blewɛɛgbɛkiia

3 ¹Naomi bè a né gyaanɔɔ pìne: À maa mà bɛɛ wetenne, guu kè né e ògɔ kún aafia. ²Bɔaza kè ní kú kɔn à zikerinɔ né wa danenloo? Àmbe èe pɔwɛ gbɛɛ uusiea. ³Ñ zú o ò nɔsi kemma. Ñ n pɔ maaa da ò gá blewɛɛgbɛkiia. Ñton tó à n yā dɔro ai à pɔ blè à í mì à yāa. ⁴Tó à dàe, ò guu kè à dàen gwa, ò gá ò à bisa lé sé ò dae à gbá sae. Eé yā kè né kee onne. ⁵Ben à bène: Yā kè ní ò píngi, mé keme. ⁶Ben à gàa blewɛɛgbɛkiia à yā kè a zā daa òne pì kè píngi.

⁷Bɔaza pɔ blè à í mì, à pɔɔ kè nna. À gàa à dàe pɔwɛ tò sae kāa kpa, ben Rutu lɔɔtɛzi tɛɛɛ, à bisa gò à gbála à dàe gwe. ⁸Lezāndo kè Bɔaza kè giri, à vù kɔn iio à liɛ, ben à è nɔgbɛ bé à daena a gbá sae. ⁹Kè à bè, déme, ben Rutu wèàla à bè: N zikeri Rutume. Ñ n bisa lé kúmala, zaake ma dane fɛfɛ kè eé ma boon n ù. ¹⁰À bène: Dii aubarika dangu! Gbɛkɛe kè ní kè zāa kèkii de à káakupɔla. Néé gá n gɔkpare wètero, takaasidee kesɔ auzikidee. ¹¹Ñton tó vīa n kũro. Pɔ kè n wéɛ kè píngi, mé kenne, zaake wétedeenɔɔ dɔ ní píngi kè nɔ maaan n ù. ¹²Yāpuraame! N danen ma ù, mɔde dane fɛfɛ pāndee kuu à fɛfɛkɛɛ demala. ¹³Ñ i kè gwāāvīa, zia kɔngɔ tó à yezi à n bome, à maa, à n bo. Mɔde tó èe weziro, má sɔ kɔn Diio mé n bo. Ñ i kè ai guu dɔ.

¹⁴À daena à gbá sae gwe ai gukɛkɔanao, ben à fɛɛ ai guwɛɛ gɔ gá kɛ, zaake Bɔaza bène àton tó gbɛkɛe dɔ kè à mɔ blewɛɛgbɛkiiaro. ¹⁵À bène dɔ: Ñ n pɔdangān poro ògɔ kūna. Kè à kūna, ben Bɔaza nagāa kànnɛ zaka lé swɛɛdo à dìne, ben à tàò be. ¹⁶Kè à kà be, à zā da à là à bè: Yā kè dia gwee? Ben à yā kè gɔgbɛ pì kène òne píngi ¹⁷à bè: À ma gba nagā zaka lé swɛɛdoo kèkiime. À bè à maa mà tá ma zā daa ɔkoriro. ¹⁸Ben Naomi bè: Ñ wɛɛ tɛɛɛ ai ò yā pì midena dɔ, zaake gɔgbɛ pì é kámma bo gbāa yā pì midena sairo.

Rutu zākena Bɔazao

4 ¹Bɔaza gàa à vèe wéte bũileá, ben à è dane fɛfɛ bòri kè à à yā ò pì e mɔɔ. Ben à bè: Ma gbɛ, ò mɔ ò vɛɛ. ²Ben à wéte gbɛnsinɔ sɔsi gɔɔn kuri à bè aɔ vɛɛ. ³Ben à bè dane fɛfɛ pìne: Naomi kè sù kɔn Mɔabunɔ bũsuo e wa vīi Elimeleki bura kpadoo yaa. ⁴Ben má è à maa mà à yā onne, le ò lú wa gbɛnsi kè aɔɔ vɛɛna kènnɔ wáa. Tó ní yezi ò bome, ò bo. Tó ní yezi ò bo sɔro, ò ome mà ma, zaake míbe ní à bona zé vī. Tó n baka gɛ, sé mapi. Ben gɔgbɛ pì bè: Mé bo. ⁵Ben Bɔaza bè: Tó n tɔɔte pì lù Naomi kɔn Mɔabu nɔgbɛ Rutuoa, né gbɛ kè gá gyaanɔɔ e dɔ, le à tɔ e à gɔ à túbia. ⁶Ben dane fɛfɛ bòri pì bè: Tó len à de le, mé boro, le màton ma zīnda túbí yakaro yānzi. Ñ n pɔ bo, zaake mé fɔ mà boro. ⁷Isarailino

bùsun yā tó gbě e ɬɔɬe boo ke èe à lendee kpaá, tó èe yā mì dɛɛ, è a kyate gbá doo bɔ à dɔ gběnemé yā pì mìdena sèeda ũ Isarailinɔne. ⁸Kè danɛ fěfě bòri pì bè Bɔazane à lú, ben à a kyatee bɔ à kpà Bɔazaa. ⁹Ben Bɔaza bè gběnsi pìnɔne kɔ̄n gbě kpaáaɔ ń píngi: Ámbe sèedadeenɔ ũ gbàa, kè ma Elimeleki kɔ̄n Malonuo kɔ̄n Kiliɔ pónɔ lù Naomia píngi. ¹⁰Ben ma Malonu gyaanɔ Rutu, Mɔabu nɔgbě è nɔɔ ũ dɔ, le gbě kè gà pì tɔ e àgɔ kú à túbia, le à tɔ tón ga à gběnɔ té ke à wéte kè guuro. Ámbe yā pì sèedadeenɔ ũ gbàa.

¹¹Ben gběnsi pìnɔ kɔ̄n gbě kè aɔɔ kú gānu guunɔ bè ń píngi: Wámbe sèedadeenɔ ũ. Dii tó nɔgbě kè èe gɛɛ n ua pì gɔ lán Raseli kɔ̄n Leao bà. Aɔ plaa ń píngi bé wà Isarailinɔ borii kè. Eé tó n gbàa kú Eflata bùsun n tɔ bɔ Betelemu. ¹²Dii tó borii kè eé kpámma kɔ̄n nɔgbě pìonɔ gɔ lán Perezi kè Tama ì Yudane boriinɔ bà.

Dauda bori bɔzia

¹³Ben Bɔaza Rutu sè nɔɔ ũ. À dàeo, ben Dii tò à nò sì, ben à né ì gɔgbě ũ. ¹⁴Ben nɔgběnɔ bè Naomine: Wa Dii sáabu kè, èe n tó borii sai gbàaro. Luda tó né pì tɔ bɔ Isarailinɔ té. ¹⁵Eé n làakari kpáenne, eé n gwa n zikū guu, zaake n né gyaanɔ kè yenzi bé à à ìnne, à sɔ à maanne de négɔgbě gɔɔn swɛeplaaanɔla. ¹⁶Ben Naomi né pì sè à kpà a kùla à gɔ à gwàri ũ. ¹⁷Ben nɔgbě kè aɔɔ kú gweenɔ bè: Wà négɔgbě ì Naomine. Ben aɔ tɔ kpàne ɔbedi. Ámbe Yesɛ de, Dauda dezi ũ.

¹⁸Perezi boriinɔ zékpaen yè:

Perezi bé à Ezerɔnu ì,

¹⁹Ezerɔnu Ramu ì, Ramu Aminadabu ì,

²⁰Aminadabu Nasɔ ì, Nasɔ Salamɔ ì,

²¹Salamɔ Bɔaza ì, Bɔaza ɔbedi ì,

²²ɔbedi Yesɛ ì, ben Yesɛ Dauda ì.

SAMUELI TAKADA KAAKU

Samueli 1:1–7:17

Solu 8:1–15:35

Solu kɔ̃n Daudao 16:1–31:13

Elekana kɔ̃n a gbēnɔ

1 ¹Gɔ̃gbē kee kú Rama, Eflaimu bùsu gusisídeen. Zufu boriime, à tɔ́n Elekana, Yeroamu néme. Eflaimu borii kè wè bene Zufu pì bé à Tohu ì, ben Tohu Eliu ì, ben Eliu Yeroamu pì ì. ²Elekana ɔ̃ɔ̃ɔ̃ vī mèn plaa, à káaku tɔ́n Ana, à plaade tɔ́n Penina. Penina bé à nénɔ̃ vī, Ana sɔ̃ɔ̃ e né iro. ³Wè kɔ̃n wèò gɔ̃gbē pì è bɔ̃ a wéte guu à gá dɔ̃nzi ke Dii Zìkpedene zaa Silo à saa oa. Eli négɔ̃gbē mèn plaaanɔ̃ ɔ̃fini kɔ̃n Fineasio kú gwe Dii gbàgbārinɔ̃ ũ. ⁴Gurɔ̃ kè Elekana saa ò, è à nòbɔ̃ kpá a naɔ̃ Peninaa kɔ̃n à négɔ̃gbēnɔ̃ kɔ̃n à nénɔ̃gbēnɔ̃ ñ píngi, ⁵ben è à leo plaa kpá Anaa kè à yezi yānzi, baa kè Dii à kè pāaa ũ. ⁶À gɔ̃aanɔ̃ pì sɔ̃, ègɔ̃ à faboo kè à kuu pāaa ũ yānzi, le à à nòse feene. ⁷Len ègɔ̃ keene le wè kɔ̃n wèò. Tó Ana gāa Dii kpé guu, à gɔ̃aanɔ̃ pì è à fabo, ben è ɔ̃ɔ̃ dɔ̃ ai à fua à pɔ̃ ble. ⁸Ben à zā è à lá: Ana, bɔ̃ bé à n le néé ɔ̃ɔ̃ dɔ̃ɔ̃, ben n gi pɔ̃ blezii? À kè dia n nòse yàka? Má denne négɔ̃gbē mèn kurilaroo?

⁹Zikea kè aɔ̃ kú Silo, aɔ̃ pɔ̃ blè wà yāa, sa'ori Eli vēena kítaa Dii kpé kpeele, ben Ana fèe ¹⁰kɔ̃n nòseyakana bítao, à wée kè Diia kɔ̃n ɔ̃ɔ̃ dɔ̃ɔ̃ maamaa. ¹¹Ben à lù sè Diine à bè: Dii Zìkpede, ñ tó mamɔ̃ma n zòbleri yā dɔ̃ngu! Ñ ma wēnda gwa! Tó ma yā e sānguro, bensɔ̃ n ma gba négɔ̃gbē, mé à kpámma n pɔ̃ ũ ai à wēndi lén, gēe é na à mìa zikiro. ¹²Kè à wéekena Diia pì e yāaaro, ben Eli e à lé tàasi kee. ¹³Ana e adua pì kee a swè guu, à lé bé èe kee zúgizugi, èe yā o à bɔ̃ a lén gbēkee màro. Eli e daa wēe e à dēeme, ¹⁴ben à bène: Wēe égɔ̃ n dēe ai bɔ̃reme? Ñ mī kē wēea. ¹⁵Ben Ana wèàla à bè: Èe ke lenlo Baa! Nɔ̃gbē pɔ̃siadeen ma ũ, mée wēe ke í gbāa ke miro. Mée ma yā'ɔ̃ammanɔ̃ oo Diineme. ¹⁶Ñton mamɔ̃ma n zòbleri die nɔ̃gbē pāpādee ũro. Ma nòse kè yàka kɔ̃n ma kuuna bídi guuo bé à tò mée wée kee gura kè ai tia. ¹⁷Ben Eli bène: Ñ tá kɔ̃n aafiao. Isarailinɔ̃ Luda n gba pɔ̃ kè n wée kèa. ¹⁸Ben Ana bè: Ñ tó mapi n zòbleri yā kánne. Ben à tà à pɔ̃ blè à uu wère.

Samueli ina

¹⁹Kè guu dò, aõ fêe idè'idè aõ gàa wà donzi kè Diine. Ben aõ èara wà tà ní be wéte zaa Rama. Kè Elékana dàe kōn a naõ Anaõ, à yā dō Diin. ²⁰Guro beean à nò sî à né ì gōgbē ũ, ben à tó kpàne Samueli, zaake à bè: Ma à wéé kè Diiame.

²¹Ben Elékana fêe kōn a bedeenɔ ní píngi, aõ èara wà gàa saa kè wè o wè kōn wèo o Diia, aõ lù kè aõ sènɛ fīa bo. ²²Mòde Ana e gáro. À bè a zāne: Tó né pì kè, ben mé gá à ɔɔa Diine, eégō kú gwe guro píngi. ²³Ben à zā bène: Lán à kènne maa nà ñ ke. Ñ tó ai à kè. Dii tó yā pì ke. Ben nɔgbē pì a né gwà ai à gàa à kèo.

²⁴Kè à kè, ben à à sè à gàao Dii kpén zaa Silo kōn zùsware wè aagōɔo kōn wísitio konko do kōn geepiwéɛo tùu do. Né pì kè gōkpare ũ. ²⁵Kè aõ zùswaree pì kòto kpà, ben aõ gàa kōn né pìo Eli kiia. ²⁶Ben Ana bène: Baa, ñ gaafaa keme! Kōn n kuunao mámbe nɔgbē kè ze méé wéé kee Diia n wáa gura kè ũ. ²⁷Né kèkiin ma wéé kè Diia, ben à ma gba pó kè má gbèkaa pì. ²⁸Beee yānzin ma mɔ à kpá Diiazì, le àgō kuu à pó ũ ai a wèndi lén. Ben aõ donzi kè Diine gwe.

Ana aduakena

(Luk 1:46-55)

- 2** ¹Ben Ana adua kè à bè:
 Ma nòse e yáa dɔɔ Diia,
 ma mì da'iana Dii yānzì.
 Méé woo kaa ma ibeenɔa,
 ma ɔɔ kè nna, kè à ma mì sî.
- ²Gbēkee kú adona lán Dii bàro,
 gbēkee kuu lán à bàro,
 gbèsi kee kuu lán wa Luda bàro.
- ³Àton yā bɛ kōn yōnkɔɔoro,
 àton tó wadayā bo a lénlo,
 zaake Dii Ludan yādōri ũ,
 àmbe è wa yākenano yō à gwa.
- ⁴Gōsagbāaano sá è'e,
 mɔde gbē funano gbāa asaa dō ní pii.
- ⁵Gbē kána e a zīnda aya kee pòblee yānzì,
 mɔde nɔaa e gbē kè èe à de yāa de dɔɔ.
 Pāaa né ì mèn swéplaa,
 mɔde népari'iri gō wēnda.
- ⁶Dii bé è tó gbē ga,
 bensō è tó gbē gō kuu.
 Àmbe è tó gbē gē bùsu guu,

bensõ è gè vu.

7 Dii bé è mós kōn takaasio kōn kuuna nnaao,
è ɔ tɔ gbēkenɔa, è gbēkenɔ sé lezĩ.

8 È wēndadeenɔ bɔ būsutitin,
è takaasideenɔ bɔ tubura.
È nĩ v̄ε gu dōnkōn kōn kīnenɔ,
è tó aɔ kpata ble kōn gakuio.
Zaake tɔɔte kāsāpēekiinɔ né Dii pómε,
ben à anduna kàεa.

9 È a gbēnɔ gbápēeki dākpañne,
è zaakerinɔ dúgu zɔ gusiaan.
Gbēke é f̄ɔ à ɔsii ne kōn a zīnda gbāaaoro.

10 Dii é a ibεenɔ ú l̄ɔ,
eé pata a ibεenɔ zaa musu,
eé yākpae keñyo ai anduna lézekiia.
Eé gbāaa kpá kína kè à kàa,
eé gbē kè à sè pì mì da ía.

11 Ben Elekana tà a be wéte zaa Rama, ben négōgbē pì ḡɔ, èe zīi keε Diine kōn sa'ori Elio.

Eli négōgbēnɔ

12 Eli négōgbēnɔ né né pāsīnɔmε, aɔè Dii daro. 13 Yā kè sa'ori p̄inɔ è keñnen yè. Tó gbē saa ò, gurɔɔ kè èe nòbɔ pì f̄ufu keε, sa'ori ìba ke è mós kōn saka gbādā aagōdeeo kūna. 14 Ben è pεε taa guu ke oroo ke m'oroo, ben sa'ori è p̄ɔ kè saka pì b̄o sé a p̄ɔ ū p̄ingi. Len aɔè ke Isaraili kè aɔ m̄ò Silonɔne le nĩ p̄ingi. 15 Baa ai wàḡɔ gá nòbɔ kpá téa à n̄osi yāa, sa'ori ìba ke è mós à be gbē kè saa ò p̄ine: N̄ nòbɔ kpá sa'oria à kpá téa, zaake eé we à nòbɔ f̄ufukena símmaro, sé à búsu. 16 Tó gbē pì bène é nòbɔ kpá téa ḡia a n̄osi yāa, gbasa p̄ɔ kè à yezi à sé sa, ben ìba pì è be: Auo! N̄ kpáma ḡɔɔ! Tó n gi, mé bɔ kōn gbāaa. 17 Ḡɔkp̄are p̄inɔ durun kè bíta Diine maamaa, zaake aɔɔe kya kaa à sa'onɔɔɔmmε.

18 Négōgbē Samueli s̄ɔ èḡɔ zīi keε Diine kōn dansiki utao dana. 19 À da è uta gyaba néngo z̄ɔne. Tó èe m̄ɔɔ saa o kōn a zāo w̄ε kōn w̄εo, ben è m̄ɔne. 20 Eli è sa maa o Elekanane kōn a ɔɔ p̄io à be: Dii n gba né d̄o kōn n ɔɔ p̄io, né kè à à w̄εe kè ben à kpà Diia pì ḡεε ū. Ben aɔè tá n̄ be. 21 Ben Dii aubarika dà Anan, à èara à né ì mèn ɔɔɔo, ḡɔgbēnɔ ḡɔɔn aaḡɔ, nɔgbēnɔ plaa. Négōgbē Samueli s̄ɔɔ e bíta k̄uu Dii ɔzĩ.

22 Eli zi k̄u kótokoto, à yā kè a n̄enɔɔ e keε Isarailinɔne mà p̄ingi kōn lán aɔè dae kōn nɔgbē kè aɔèḡɔ zīi keε dak̄ɔreki kuta kp̄eelenɔ nà. 23 Ben à n̄ lá à bè: B̄ɔ bé à tò ée yā keε leε? Má mà baade p̄ingi e a yāzaakena oo. 24 Àton ke lero ma n̄enɔ! Baaru kè má mà kè èe daagula Dii gbēnɔ té pì maaro. 25 Tó gbē durun kè a gbēdaaane, Luda é à yā ḡɔḡɔ, m̄ɔde tó gbē

durun kè Diine, dé bé eé agbaa kpáne? Ben aõ gí ñ de yã mazi, zaake Dii zè kɔn ñ dɛdɛna yãome. ²⁶Négõgbẽ Samueli sɔɔ e bíta kũu èe kaara. Ègõ nna kɔn Diio kɔn baade pínɡio.

Àisi zaa dɔna Eli bedeenɔa

²⁷Ben Luda gbẽke mò à bè Eline: Dii bè, gurɔɔ kè n dezi Aruna bedeenɔa e zò blee Firi'aunane zaa Igipiti, a bɔ a moñzi tètɛntɛ, ²⁸Isaraili boriinɔ té pínɡi n dezi Arunan á sè a gbãgbãri ũ. Ben à a gbãgbã, à tuatiti kàare tén kɔn sa'outao dana. Dii bè, a sa'opɔ kè Isarailinɔ è kpáta kpà à boriinɔa pínɡi. ²⁹Dii bè, bó bé à tò eè a sa'onɔɔ zɔ kɔn gbáo kɔn gbaa kè á diè aõ móoare a kpé guuo? À bè, bóyãnze nèè n néno diè dealazi, ben ée mè kpaa kɔn a gbẽ Isarailinɔ sa'onɔɔ maaao? ³⁰Bee yãnze Dii Isarailinɔ Luda bè, á diè yã n boriinɔ kɔn n dezi boriinɔ bé wàgae a gbãgbã ai gurɔ pínɡi, mode tia ée we beeezi dɔro. À bè, gbẽ kè à a kpe dàn é bèe líne, gbẽ kè kya kàaguun é ke pɔ ũro. ³¹Ñ ma! À bè, gurɔke é mó, é n be gbãaa símma kɔn n de be pɔo. Mare zi ke égõ kú n ua dɔro. ³²Né nawëa e a be. Baa tó a aubarika pisi Isarailinɔa ñ pínɡi, mare zi ke égõ kú n uaro ai gurɔ pínɡi. ³³N uadeeno é gaga zégbãn ñ pínɡi. N gbẽ kè ée à bɔ a gbãgbãziinloo é tó n wée wo kɔn ɔɔ dɔɔo, n pɔɔ é sia kú. ³⁴N né gɔɔn plaa ɔfini kɔn Fineasio é gaga gurɔ dɔnkɔ zì aõ plaa ñ pínɡi. Bee égõ denne sèeda ũ kè yã kè á ò é ke pínɡi. ³⁵Dii bè, é gbẽ sé sa'ori náanedee ũ, eé a poyeziyã ke lán á yezi nà. É à boriinɔ gba gbãaa gínɡin, eégõ zii kee kína kè é káne ai gurɔ pínɡi. ³⁶N bori kè aõ gɔɔn é mó wà kúe kene ɔɔ ke buredi yãnze aõ be: Ñ sa'ori zì ke dawè wà ke, le wà pɔ féte e wàgõ blee.

Dii lézuna Samuelizi

3 ¹Négõgbẽ Samueli e zii kee Diine Eli ɔzi. Gurɔ beee Dii yã è su gbẽa kpakpaaro, ben wéegupu'ena kuu pari-ro. ²Zi-kea Eli daena a daekiia. À wée bùsa, èe guu ee maamaa dɔro. ³Samueli daena Dii kpén, guu kè Luda àkpati kún. Luda fitia e ga kòro. ⁴Ben Dii lé zù Samuelizi. À wèlà à bè: Mae kè! ⁵Ben à bàa lè à gàa Eli kiia à bè: N lé zùmazin yó? Mae kè. Ben à bène: Mée lé zunziro. Ñ gá dae. Ben à èara à gàa à dàe. ⁶Dii èara à lé zùzi dɔ, ben à èara à gàa Eli kiia à bè: N lé zùmazin yó? Mae kè. Ben à bè: Ma né, mée lé zunziro. Ñ gá dae. ⁷Samueli sɔɔ Dii dõ gĩaro, Dii yã e sua kòro. ⁸Dii èara à lé zùzi à gènn aagõdeeo, ben à fèe à gàa Eli kiia dɔ à bè: N lé zùmazin yó? Mae kè. Ben Eli dõ sa kè Dii bé èe lé zuu gõkpare pizi. ⁹Ben à bène: Ñ gá dae. Tó à lé zùnzi sa, ñ be: Ñ yã o Dii, n zòbleri swã dɔ. Ben Samueli gàa à dàe a daekiia.

¹⁰Dii mò à zè gwe, à lé zùzi lán yã pɔ bà à bè: Samueli! Samueli! Ben Samueli bè: Ñ yã o Dii, mamɔma n zòbleri ma swã dɔ. ¹¹Ben Dii bène: Ñ ma! Mé yã ke Isarailinɔ té, gbẽ kè à à baaru mà é keke à swã wème.

¹²Gurɔ beea mé àisi kè má kpà Eli bedeenɔzi ke pínɡi zaa à daenaai à mīdenaa. ¹³Ma bène mé tó yā gae wí à bedeenɔ musu ai gurɔ pínɡi à zaaa kè à à yā dō yānzi. À nénɔ ní zinda kpe bò, ben èe gínnero. ¹⁴Beee yānzi ma la dà Eli bedeenɔ yā musu ma bè: Sa'ona ke gbadana é Eli bedeenɔ taari kēm̄ma zikiro.

¹⁵Samueli dàe ai guu dò, ben à Dii kpé gbàno wèwē. À wéegupu kè à è ona Eline vīa vī. ¹⁶Ben Eli à sisi à bè: Samueli ma né! À wèla à bè: Mae kè! ¹⁷Ben à à là à bè: À bènne diame? Nton yā pì utemero. Tó n yā kè à ònnε ke ùteme, Luda yā kenne pāsīpāsī. ¹⁸Ben Samueli yā pì tōkēne pínɡi, èe à ke utenero. Ben Eli bè: Diin à ū. Lán à kēne maa nà à ke.

¹⁹Samueli e bíta kūu, bensɔ Dii kúo. Èe tó yā kè à ò lèe pāro. ²⁰Ben Isaraili kè aɔ kú zaa Dani ai Besebanɔɔ dō ní pínɡi sa kè Samueli né Dii annabime yāpura. ²¹Dii ègɔ boɔ àgɔ moɔ Samuelizi zaa Silo, guu kè à a zīnda òɔnanen káaku. È yā one, ben Isarailinɔ e à yā maa ní pínɡi.

Filisitininɔ Dii àkpati sina

4 ¹Isarailinɔ bɔe aɔ gàa Filisitininɔzi zìo. Aɔ bùra kàe Ebeneza, Filisitininɔ sɔo kú Afeki. ²Filisitininɔ zì'ɔɔ pòro aɔ gàao Isarailinɔzi. Kè zì gbāa kù, ben Filisitininɔ Isarailinɔ blè aɔ ní dede zīlan gwe lán gɔɔn boɔ siigɔ taka bà. ³Kè Isarailinɔ sù ní bùran, aɔ gbēnsinɔ bè: Bóyānzi Dii tò Filisitininɔ wa ble zìo gbàazi? Wà gá wà Dii bà kuunawao àkpati sé zaa Silo wà suo àgɔ kúwao, le àgae wa bo wa ibeenɔ zī. ⁴Ben aɔ gbēno zì Silo aɔ gàa wà Dii bà kuunaño àkpati sè wà sùo. Àmbe Dii Zìkpede kíblekita ū kerubunɔ dagura. Eli né gɔɔn plaaano ɔfini kōn Fineasio kú kōn àkpati pìo gwe. ⁵Kè wà kào Isarailinɔ bùran, aɔ vī kōn pɔnna wiiio ní pínɡi ai tɔɔte nìgā. ⁶Kè Filisitininɔ wiii pì mà, aɔ bè: Bó wii gbāaa bé à dɔ Eberunɔ bùran lee? Kè aɔ dō Dii àkpati bé à pita ní bùran, ⁷vīa ní kú aɔ bè: Tāa ke pita ní bùramme. Yā gīwao sa! Yā beee taka e ke zikiro. ⁸Yā gīwao! Dé bé eé wa bo tāa gbāadee pìno zīi? Tāa pìno bé wà yā gāe Igipitinɔne gbāan. ⁹Wamɔwa Filisitininɔ wà swè die wà gōgbēkeε ke. Tó wée ke lero, wé zò ble Eberunɔne lán aɔɔe bleewe nàme. Wà gōgbēkeε ke wà zì kányo. ¹⁰Ben Filisitininɔ fēe Isarailinɔzi kōn zìo aɔ ní fu, ben aɔ baade bàa lè wà tà be, zaake aɔ dedena kè bíta. Filisitininɔ ní gbē kè aɔɔ té kēseno dède gɔɔn boɔ baaakuri. ¹¹Aɔ Luda àkpati sīm̄ma, ben wà Eli né gɔɔn plaaano ɔfini kōn Fineasio dède.

¹²Beyāmi bori gbēke bò zīlan à bàa lè à gàa Silo zī pì. À a pókāsāano gá à kēkē à bùsu kù a mīa. ¹³Kè à kà, à Eli lè vēena kītaa zé sae, èe guu dākpa, zaake à làakari kpaenaro Luda àkpati yānzi. Kè gbē pì gè wéten, à baaru kpà wétēdeenɔne, ben aɔɔe ɔɔ dɔɔ ní pínɡi. ¹⁴Kè Eli wiii pì mà à bè: Zòka beee bò māmé? Ben gbē pì kè kpakpa à gá one. ¹⁵Eli zii kà wè basɔɔro plaasai, à wée gè dàadāa, èe guu e dɔro. ¹⁶Ben gbē pì bène: Tian ma bo zīlan, ma bo zaa gwe kōn bào gbāame. Ben Eli à là à bè: Bó bé à kè

gwee, ma gbē? ¹⁷Baarukpari pì wèàla à bè: Isarailino bàa lè Filisitininone, ben Filisitininò ní dede paripari. N né gṵṵn plaaano Ḑfini kṵn Fineasio gàga do. Wà Luda àkpati símma do. ¹⁸Kè à Luda àkpati yā ò, Eli b̀ò a kitan à lèe a kp̄eegānda wéte biile sae, ben à waa è à gà, zaake à zi kù, bensṵ gbē kāname. À d̀ò Isarailinone ae ai wè baplaa.

¹⁹Eli né Fineasi naṵ ǹsina, à kà né'ina. Kè à Luda àkpati sina baaru mà kṵn a zā de ganao kṵn a zā ganao, ben à kùe à né ì, zaake ǹwāwāa f̀èea. ²⁰Kè èe gbāsī lee, gbē kè aṵ à kùkūnano b̀ene: Nton tó vīa n kùro, zaake n né ì gṵgbē ū. Mode èe wènlaro, èe ní yā daro. ²¹Ben à tó kpà né p̄ine Ikabodu à b̀e: Isarailino gakui k̀ò è. Zaake wà Luda àkpati símma, bensṵ à zā de kṵn à zāo gàga do. ²²À b̀e: Isarailino gakui k̀ò è, zaake wà Luda àkpati símma.

Luda àkpati kuuna Filisitininò kiia

5 ¹Kè Filisitininò Luda àkpati sì, aṵ b̀òo Ebezeza aṵ tào Asadṵdi. ²Ben aṵ g̀eò ní t̄aa Dagṵni kp̄en aṵ diè à sae. ³Kè guu d̀ò, Asadṵdideeno f̀èe ide'ide, ben aṵ è Dagṵni lèe t̄oṵte a puua Dii àkpati ae. Ben aṵ Dagṵni sè wà p̀e a gbèn. ⁴Kè guu d̀ò do, aṵ f̀èe ide'ide, ben aṵ è Dagṵni lèe t̄oṵte a puua do Dii àkpati ae. À mì kṵn à ɔṵṵ wòkṵre kaena kp̄eele tintia. À gbān g̀ò diena ado. ⁵Beee yānzi Dagṵni gb̀agb̀arinò kṵn gbē kè aṵe g̀e à kp̄en Asadṵdino è k̀e se p̀e à kp̄e kp̄eele tintiarozi ai kṵn a gb̀aao.

⁶Dii ɔ t̄s̄ Asadṵdideeno à ní ásarù kè à gb̀ene kàngu, Asadṵdi kṵn a lakutunò p̄ingi. ⁷Kè Asadṵdideeno è le, aṵ b̀e: Isarailino t̄aa àkpati é e àgṵ kúwao kè dro, zaake èe ɔ t̄ṵwa kṵn wa t̄aa Dagṵnio p̄as̄ip̄as̄i. ⁸Ben aṵ gb̀eno z̄i aṵ ní k̄inanò k̀ak̄ōa ní p̄ingi, ben aṵ ní lá wà b̀e: Dian wé ke nà kṵn Isarailino t̄aa àkpatioee? Ben aṵ b̀e: Wà gáo Gata. Ben aṵ g̀aao.

⁹Kè aṵ k̀ao gwe, Dii ɔ t̄s̄ wéte gwe deeno do, ben wéte p̄i lògo. Dii gagyāa kàngu, gb̀ene dànlà ní p̄ingi né féte gb̀ensi. ¹⁰Ben aṵ g̀aa kṵn Luda àkpati p̄io Ekerṵnu. Kè aṵe g̀e eo, wéte p̄i deeno wii lè wà b̀e: Wà g̀ewazi kṵn Isarailino t̄aa àkpatio le aṵ wa dede wa boriiname. ¹¹Ben aṵ gb̀eno z̄i aṵ ní k̄inanò k̀ak̄ōa ní p̄ingi aṵ b̀éne: À Isarailino t̄aa àkpati sé à t̄ao a gbèn, le àton wa dede wa boriiaro. Zaake gagaa t̀ò wéte p̄i lògo, Luda ɔ t̄m̄ma gwe maamaa. ¹²Gb̀ene kà gbē kè aṵe garoonṵn, ben wéte p̄i deeno wiii kà ludambe.

Earana kṵn àkpatio Isaraili b̀usun

6 ¹Dii àkpati kú Filisitininò b̀usun ai m̀o sweeplaa, ²ben aṵ sa'orino kṵn m̀asokerino k̀ak̄ōa aṵ ní lá wà b̀e: Dian wé ke nà kṵn Dii àkpatioee? À owe lán wé ke nà wà t̄ao à gbèn. ³Ben aṵ wènlà wà b̀e: Tó ée taa kṵn Isarailino t̄aa àkpatio, àton t̄ao koriro. À à gba p̄o a taari yānzi, é k̀ek̄ōa, é yā kè à t̀ò èe ɔ goawaroo d̄o. ⁴Ben aṵ ní lá wà b̀e: Bón wé à gba wà t̄ao wa taari yānzii? Aṵ wènlà wà b̀e: À vura p̄i lán gb̀ene

bà mèn sɔɔro kɔn ɛɛno dɔ mèn sɔɔro a kɔnanɔ pari lén, zaake gyã dɔnkɔ pì a le kɔn a kɔnanɔ a píngi. ⁵À a gbènenɔ taka pì kɔn ɛɛ kè aɔɔe wa bùsu yakaanɔ, à Isarailinɔ tãa kpe dao. Ke eé ɔ gowa kɔn wa tãanɔ kɔn wa bùsuo gwæe? ⁶Bóyãnzin á yezi à swãgbãaa ke lán Igipitinɔ kɔn Firi'aunao kè nàee? Kè à wée tãmma ai aɔ Isarailinɔ gbàre aɔ tà, à yã e dɔaguroo? ⁷Tia sa à gá à zùgoro dufu ke, à mɔ kɔn zù nédande mèn plaa kè wèe gbóngo dañne zikiroonɔ. À goro pì dɔmma, à n nɛ kè aɔ ténzinɔ kɛmma à tányo n kara guu. ⁸À Dii àkpati sé à da goro pì guu, à vura pɔ kè ée kpãsa a taari yãnzinɔ ká batan à die àkpati pì sae, à zùnɔ da zén aɔ gáo ⁹àgɔ gwaa. Tó àkpati pì a bùsu zé sè èe gaa Besemesi kpa, ɛndɛ àmbe à kisia bíta pì zìwa. Tó èe zé sé gwe kpa soro, wégɔ dɔ kè àmbe à ɔ tɔwaro, yã bé à sù le.

¹⁰Ben aɔ kè le, aɔ goro dɔ zù nédande mèn plaaanɔ aɔ n nɛnɔ kà kara guu, ¹¹ben aɔ Dii àkpati dà goro pì guu kɔn bata kè vura ɛɛnɔ kɔn gbène takanɔ kú à guuo. ¹²Ben zù pìnɔ zé sè súusu aɔ aɛ dɔ Besemesi zéa, aɔɔe gaa aɔɔe ɔɔ dɔɔ, aɔɔe lie ɔplazi ke ɔzeziro. Filisitininɔ kɔnanɔ té n kpeɛ ai Besemesi bùsu lézekiin.

¹³Besemesideenɔ e pɔwɛ kekeɛ guzuren. Kè aɔ wée sè musu, aɔ àkpati pì è, ben aɔ pɔɔ kè nna kɔn à enao. ¹⁴⁻¹⁵Kè goro pì kà Besemesi gbɛ Yɔsua búgbea, ben à zè gbè gbèntɛ ke sae gwe. Ben Levinɔ Dii àkpati pì bɔ kɔn bata kè vura pɔnɔ kú à guuo, aɔ kàe gbè gbèntɛ pia. Ben Besemesideenɔ goro pì lí zɔzɔkɔre yàka ù, aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò Diia kɔn zù pìnɔ. Zì beee aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kúnɔ ò Diia kɔn sa'opɔ pàndenɔ. ¹⁶Filisitininɔ kína gɔnɔ sɔɔroonɔ yã pì è, ben aɔ èara wà tà Ekerɔnu zì beee zì. ¹⁷Vura gbène kè Filisitininɔ kpãsa Diine n taari yãnzinɔ yè: Asadɔdi pɔ mèn do, Gaza pɔ mèn do, Asakelɔni pɔ mèn do, Gata pɔ mèn do, Ekerɔnu pɔ mèn do. ¹⁸Vura ɛɛnɔ kuu dɔ Filisitini mɛewi pìnɔ pari lén, aɔ kína gɔnɔ sɔɔroonɔ pɔ ù. Aɔ mɛewi bíidee pìnɔ baade kɔn a lakutunɔ. Gbè gbèntɛ kè wà Dii àkpati diea Besemesi gbɛ Yɔsua búgbea pìn sèeda ù ai kɔn a gbãao. ¹⁹Ben Dii Besemeside kenɔ dèdɛ, kè aɔ a àkpati guu gwà yãnzì. À n dede gɔnɔ baaagɔ akurime, ben wà sósobi ɔɔ dɔ, kè Dii kaate bíta kpànzì yãnzì. ²⁰Ben Besemesideenɔ bè: Dé bé eé fɔ à ze Dii Luda kè kú adona pì aɛe? Wé àkpati pì kpãsa déno kiia saa? ²¹Ben aɔ gbèno zì Kiriayarimudeenɔ aɔ bè: Filisitininɔ sù kɔn Dii àkpatio. À mɔ à sé à táo a kiia.

Samueli dɔna Isarailinɔne aɛ

7 ¹Ben Kiriayarimudeenɔ mò wà Dii àkpati pì sè aɔ tào Abinadabu be sɔsɔ musu. Ben aɔ à né Elɛaza die à dākpari ù. ²Àkpati pì kú Kiriayarimu à gì kè, à kè gwe wè baro.

Isarailinɔ e wii pɛ Diizi n píngi, aɔɔe à kii wetɛɛ. ³Ben Samueli bè Isarailinɔne n píngi: Tó a aɛ dɔ Diia kɔn nòseo do, à bori zìtɔnɔ tãanɔ kɔn

Asatorenɔ bɔɛ a té, à a zīnda kpá Diia àgɔ dɔɔzi ado, eé a bɔ Filisitininɔ ɔzī. ⁴Ben Isarailinɔ Baalinɔ kɔn Asatorenɔ bɔɛ n té, aɔɔe dɔɔ Diizi ado.

⁵Ben Samueli bè: a Isarailinɔ à kɔ kakɔa Mizipa a píngi, mé agbaa kpáare Diine. ⁶Kè aɔ kɔ kàkɔa gwe, ben aɔ í tò aɔ kwèè Dii aɛ. Zi beean aɔ lé yì aɔ bè: Wa durun kè Diine. Ben Samueli yā gɔgɔ Isarailinɔ Mizipa gwe.

⁷Kè Filisitininɔ mà Isarailinɔ kɔ kàkɔa Mizipa, ben aɔ kínano gaa léémma. Kè Isarailinɔ mà, vīa n kū, ⁸ben aɔ bè Samueline: Ntongɔ yītenaro! N̄ wii pé Dii wa Ludazi le à wa sí Filisitininɔa. ⁹Ben Samueli sāne yōmiri sè à sa'opɔ kè wè ká tén à té kū ò Diia, ben à wii pèzi Isarailinɔne. Ben Dii sio. ¹⁰Kè Samueli e saa pì oo, Filisitininɔ e mɔɔ Isarailinɔa kɔn zìo. Zi beean Dii tò la gbāaa pàta Filisitininɔa. Aɔ bídi kè wà lèkɔa, ben Isarailinɔ n ásarukè. ¹¹Kè Isarailinɔ bɔɛ Mizipa aɔ pè Filisitininɔa, aɔ n dèdè aɔ n kpá ai Beteka. ¹²Ben Samueli gbè pèè Mizipa kɔn Senio dagura à tɔ kpàne Ebeneza, zaake à bè: Dii bé à wa ïan kà ai wa kao kè.

¹³Len aɔ Filisitininɔ fù le, ben aɔɔe fɔ wà èara wà mɔnzi zìo n būsun dɔro. Dii ɔ gbāaa mɔ Filisitininɔne ai Samueli kuuna gurɔ zakan. ¹⁴Wéte kè Filisitininɔ sɔ Isarailinɔa yāano èara à gɔ n pɔ ũ zaa Ekerɔnu ai à gaa pé Gataa. Isarailinɔ wéte pinɔ kɔn n būsuno sɔ Filisitininɔa píngi. Isarailinɔ kɔn Amɔrinɔ sɔɔ kú kɔo yākete sai.

¹⁵Samueli né Isarailinɔ dɔn'aedeeme ai a kuuna gurɔ zakan. ¹⁶Wè kɔn wèò ègɔ gaa Beteli kɔn Giligalao kɔn Mizipao, è yā gɔgɔ Isarailinɔne wéte pinɔ guu. ¹⁷Ben è èara à tá Rama, zaake à been gwe. È yā gɔgɔ Isarailinɔne gwe dɔ. Gwen à Dii gbāgbākii bòn.

Isarailinɔ kína gbekana

8 ¹Kè Samueli zi kū, à a nénɔ die Isarailinɔne dɔn'aedeeno ũ. ²À négɔgbè káaku tɔn Yoeli, à plaadee Abia. Aɔmbe aɔè yā gɔgɔnne Beseba. ³Mɔde à né pinɔ e té à tuubaziro. ɔɔyā n swè blè, aɔè ɔdɔnkpɛegbaa sí, aɔè yā gɔgɔ a zéaro. ⁴Ben Isaraili gbēnsinɔ kɔ kàkɔa, aɔ gaa wà Samueli lè Rama ⁵aɔ bè: N̄ gwa, n zi kū, ben n nénɔ té n tuubaziro. N̄ kína diewe sa le àgɔ de wa dɔn'aedee ũ, lán bori píngi a pɔ vī nà. ⁶Kè aɔ bè à kí kánnè àgɔ de n dɔn'aedee ũ, yā pì e ke Samuelinero, ben à wée kè Diia. ⁷Ben Dii bè Samueline: N̄ gbè pinɔ yā ma, zaake mbe aɔ ginziro. Mámbe aɔ gimazi le màton kí bleñnero yānzi. ⁸Lán aɔɔe kee nà zaa gurɔ kè ma n bɔɛ Iyipiti ai gbāa, aɔ pā kpāmazi aɔ dɔ tāanzɔ, len aɔɔe keenne le dɔ. ⁹N̄ n yā ma sa, n lé daríma n tó aɔgɔ dɔ lán gbè kè eé kí bleñne yānɔ ègɔ de nà.

¹⁰Ben Samueli Dii yā pì tɔkè gbè kè aɔɔe kína gbekaaanɔne píngi ¹¹à bè: Lán gbè kè eé kí bleare yānɔ ègɔ de n̄n yè. Eé a négɔgbēnɔ sí à n die a sɔgorodeeno kɔn a sɔdeeno ũme. Aɔégɔ taa oo à sɔgoro aɛ kɔn b̄o. ¹²Eé

ń die g̃ɔɔn wàa sɔɔɔro ke g̃ɔɔn baplaa akurikurino gbẽnsino ũ. Aḱég̃ò à bú wiine, aḱég̃ò à p̃ɔɔn kekeene, aḱég̃ò à z̃ikabɔɔn piine k̃ɔn à s̃goro p̃ɔɔn. ¹³Eé a ñnɔgb̃ɛnɔ sí à ń die ñsig̃unnakerino k̃ɔn p̃ɔblekerino k̃ɔn buredikerino ũ. ¹⁴Eé a buraano k̃ɔn a geepi búno k̃ɔn a k̃k̃pe maaano síawa à kpá a ibanɔa. ¹⁵Eé a blew̃e k̃ɔn a geepi bæno leo kuridee síawa à kpá a begwarino k̃ɔn a ibanɔa. ¹⁶Eé a z̃ɔg̃ɔgb̃ɛno k̃ɔn nɔgb̃ɛno sí k̃ɔn a z̃u maaano k̃ɔn a zaakino àg̃ò a z̃inda z̃ii keeo. ¹⁷Eé a p̃ɔk̃adeeno leo kuridee síawa, apino é g̃ò à z̃ɔno ũ. ¹⁸Guro beea sa é wii pé Diizi gb̃e k̃è á s̃e a k̃ina ũu p̃i ỹanzi, m̃ode eé weala guro beea d̃ɔro.

¹⁹Ben aḱ g̃i Samueli ỹa mazi aḱ bè: Auo! Wá yezi wàg̃ɔ k̃ina ṽime, ²⁰wég̃ò de lán bori kpaano bà se. Wa k̃ina bé eég̃ae ỹa g̃ɔg̃ɔwe, àmbe eég̃ae d̃owe ae z̃i guu. ²¹K̃è Samueli ń ỹa mà p̃ingi, à gàa à gb̃à Diine. ²²Ben Dii bène: Ñ ń ỹa ma, ñ k̃ina k̃áñne. Ben Samueli bè Isarailino: A baade tá a wéte.

Samueli k̃ɔ'ena k̃ɔn Soluo

9 ¹Beyāmi bori kee kuu, à t̃ɔn Kisi. Auzikideeme. Beyāmi borii bé à Afia ì, Afia Bekora ì, Bekora Zero ì, Zero Abieli ì, ben Abieli Kisi p̃i ì. ²À ñég̃ɔgb̃e ṽi, à t̃ɔn Solu. G̃ɔkpare maaame. À maa s̃aa kú Isarailino t̃ero, aḱ gb̃eke gb̃aa e ṽi à g̃anlaro.

³K̃è Kisi p̃i zaakino s̃às̃a, ben à bè a né p̃ine: Ñ f̃ee ñ z̃ikerino m̃en doo sé à gá zaaki p̃ino wete. ⁴Ben aḱ Eflaimu b̃usu gus̃is̃idee p̃ara k̃ɔn Salisa b̃usuo, aḱe ń ero. Ben aḱ Salimu b̃usu p̃ara, m̃ode aḱ kú gwero. Ben aḱ Beyāmi b̃usu p̃ara, aḱe zaaki p̃ino ero. ⁵K̃è aḱ kà Zufu b̃usun, Solu bè z̃ikeri k̃è aḱ t̃e ledoo p̃ine: Ñ m̃ó wà ɛara. Tó wée t̃aro, ma maree é bídi ke wa ỹazi, eé zaakino ỹa da d̃ɔro. ⁶Ben à w̃èla: Ñ ma! Luda gb̃eke kú wéte k̃è guu. À bèe ṽi, ỹa k̃è à ò bé è ke. Wà gá gwe. Ke eé z̃é k̃è wé sé wà wa zaaki p̃ino eo owe gw̃e. ⁷Ben Solu w̃èla à bè: Tó wée gaa, b̃ón wé g̃aone? P̃ɔble kee e g̃ò wa b̃òk̃on d̃ɔro. Wá p̃òke ṽi wà Luda gb̃e p̃i gbaro. Ke b̃ón wá ṽii? ⁸Ben z̃ikeri p̃i ɛara à bè Solune: Ñ gwa! Má ɔ ṽi féte k̃è. Mé à gba, eé wa da z̃é k̃è de wà séa. ⁹Isarailino b̃usun ỹa, tó gb̃e e gaa ỹa gbeka Ludaa è be: Ñ m̃ó wà gá w̃éegupu'eri kiia. Zaake gb̃e k̃è wè sísi gb̃aa annabi ũ, àmbe wè sísi ỹa w̃éegupu'eri ũ. ¹⁰Ben Solu bè a z̃ikerine: N ỹa maaa ò. Wà gá. Ben aḱe gaa wéte k̃è Luda gb̃e p̃i kún-a.

¹¹K̃è aḱe wéte p̃i sísi k̃uu, aḱ d̃ak̃ɔre k̃ɔn ñokpareno, aḱe gaa í t̃ó. Ben aḱ ń lá wà bè: W̃éegupu'eri kú beḱ? ¹²Aḱ w̃èñla wà bè: Eè, à kú ae gwe. À ke kpakpaa. Gb̃aan à s̃u, zaake wà yezi wà saa o gb̃āgb̃ākiiame. ¹³Tó a g̃é w̃eten, é à e ai àg̃ò gá p̃ò ble gb̃āgb̃ākii p̃ia. Zaake w̃éé p̃ò ble g̃iaro, à g̃ò ai à m̃ó, àp̃i bé eé aubarika da sa'op̃bleen g̃iā, gbasā gb̃e k̃è wà ń sísiño p̃ò ble. Àg̃ò w̃āa, zaake à eguro zakan ỹe.

¹⁴K̃è aḱ g̃é wéte p̃i guu, ben aḱ d̃ak̃ɔre k̃ɔn Samuelio g̃ɔɔ, à b̃ò èe gaa gb̃āgb̃ākii p̃ia. ¹⁵Ai Solu g̃ò gá m̃ó, Dii g̃iake à ỹa k̃è dà Samueline a sw̃āla

à bè: ¹⁶Zia mɔndaai mé Beyāmi b̄usu gbē z̄imma. Ñ n̄osi k̄ua ñ à die ma gbē Isarailinɔ dɔn'aedee ũ. Eé ma gbē p̄inɔ bɔ Filisitininɔ ɔz̄i. Ma a gbē p̄inɔ wiii mà, ben ma n̄ wēnda gwà.

¹⁷Kè Samueli Solu è, Dii bène: Gbē kè ma à yā ònnɛ p̄in gwe. Àmbe eé kí ble ma gbēnɔne. ¹⁸Ben Solu s̄ò Samuelizi wéte b̄iilea à à là à bè: Wéegupu'eri bæe kú máme? Ñ ɔɔame. ¹⁹Ben Samueli wèlà à bè: Mámbe adee p̄i ũ. Ñ d̄ome ae wà gá gbāgbāk̄iia, né p̄ó blemao gbāa. Zia k̄ongɔ mé n n̄òseguyā onne p̄ingi, gbasa mà n gbare. ²⁰Ñton n zaaki kè s̄àsā zaa guro aaḡɔɔɔo damu kero, zaake wà n̄ é. Dén Isarailinɔ yezi n̄ p̄ingii, tó èe ke mpi k̄ɔn n de bedeenɔ baasiro? ²¹Ben Solu bè: Beyāmi boriin ma ũroo? Ma borii bé à néngɔ de Isaraili boriinɔla n̄ p̄ingi, ben ma danenɔ bé wà kēsānāzi Beyāmi boriinɔ té. B̄yānzi n̄ee yā beee taka oomezi?

²²Ben Samueli Solu k̄ɔn a z̄ikerio s̄è à ḡènyo p̄oblekpen, à w̄eki maa k̄p̄am̄ma gbē kè wà n̄ s̄isinɔ té. Gbē p̄inɔ kà ḡɔɔn baaakuri taka bà. ²³Ben Samueli bè p̄oblekerine: Ñ n̄ɔbɔ kè má k̄p̄amma ma bè ñ à diekii kee p̄i sé ñ m̄óo. ²⁴Ben p̄oblekeri p̄i m̄ò k̄ɔn n̄ɔbɔ gbá p̄io à die Solu ae. Ben Samueli bè: P̄ó kè wà dienneen yè. Ñ s̄ó, zaake wà dienne ai mɔndaai k̄ɔn gbē kè ma n̄ s̄isinɔ. Ben Solu p̄ó blè k̄ɔn Samuelio z̄i beee.

²⁵Kè ās pita gbāgbāk̄ii pia, ās ḡè wéte guu, ben Samueli ḡaa à yā ò k̄ɔn Soluo a kpé musu. ²⁶Ben ās ì gwe. Kè guu yezi à d̄ɔ, ben Samueli lé z̄ù Soluzi kpé musu gwe à bè: Ñ f̄ee, mà gá zenne. Kè Solu f̄ee, àpi k̄ɔn Samuelio ās b̄ò bàazi n̄ plaa. ²⁷Kè ās kà wéte k̄p̄ee, ben Samueli bè Solune: Ñ o n z̄ikerine aḡɔ gaa, mpi ñ ze ḡia le mà yā kè Dii ò onne.

Samueli n̄ósikuna Solu m̄ia

10 ¹Ben Samueli n̄osi t̄uu s̄è à n̄osi k̄ù Solune a m̄ia, ben à lé p̄èa à bè: Dii bé à n die d̄on'aedee ũ a gbē Isarailinɔne. Né kí ble Dii gbēnɔne ñ n̄ bɔ n̄ ibee kè ās ligānzinɔ ɔz̄i. Sèeda kè eé tó ñ d̄ɔ kè Dii bé à n die a gbēnɔ d̄on'aedee ũun yè. ²Tó wa k̄ék̄ɔa kè tia, né da ḡɔɔn plaaanle Zeleza, Raseli mira sae, Beyāmi b̄usu lézekiia. Āsɛ benne: Wà zaaki kè n gaa weteeɔn è. Ās yā n de k̄ūna gbāa d̄ɔro, n yā k̄āhānn èe kee sa, èe bee dian é ke a né yā musu nà? ³Bona gwe, tó n gaa ae, tó n ka gb̄ii lí beee kiia zaa Tabo, ḡɔɔn aaḡɔɔ é danle gwe d̄ɔ, āɔɔe gaa Luda gbāgbā zaa Beteli. Ās gbē doo bl̄enenɔ k̄ūna m̄èn aaḡɔ, ās gbē doo buredi k̄ūna m̄èn aaḡɔ, ben ās gbē doo geepiwē k̄ūna t̄uu do. ⁴Āsɛ n aafia gbeka, āsɛ buredi m̄èn plaa k̄p̄amma, né sí. ⁵Bee gbera tó n ka Luda s̄is̄i kè kú Gibea, guu kè Filisitininɔ gudākpakii k̄ún, tó n ka k̄ii k̄ɔn wéte p̄io, né kp̄ák̄ɔa k̄ɔn annabinɔ āɔ t̄étek̄z̄i, āɔɔe pitaa gbāgbāk̄iia. Wèe d̄ɔɔnne ae k̄ɔn kuntiginɔ k̄ɔn ḡāḡānɔ k̄ɔn kurenɔ k̄ɔn m̄ɔɔɔnɔ, āɔɔe annabikeyā oo. ⁶Dii Nini é summa, né annabikeyā ōnyo, né li gbē dufu ũ. ⁷Tó sèeda beeenɔ kè le, ñ yā kè n à kena zé è ke, zaake Ludaa k̄únyo. ⁸Ñ d̄ome ae gana Giligala, mé n le gwe, mé sa'op̄o kè wè ká tén à té k̄ū o k̄ɔn

kennakɔ sa'opɔo. Ñ ma dā gwe ai gurɔ swɛɛplaa, mé mɔ mà n le gwe, mé yā kè né kɛɛ onne.

⁹Kè Solu kpɛɛ li Samueline, èe taa, Luda à nɔsɛ liɛnɛ, ben sèeda pìno kè zī beee zī pìngi. ¹⁰Kè aɔ kà Gibɛa, annabino dààlɛ aɔɔ tétɛkɔzi, ben Luda Nini sùà, èe annabikeyā ooŋyo. ¹¹Kè gbɛ kè aɔ à dɔɔɔ à è, èe annabikeyā oo kɔn annabino, aɔ kɔ lala wà bè: Bó bé à Kisi né lèèe? Solu kú annabino tème see? ¹²Ben Gibɛa gbɛke yā wènlà à bè: Gbɛ kpaano denɔn déno ū sɔɔ? Ben à gò pena pɔ ū wè be: Solu kú annabino tème see? ¹³Kè Solu annabikeyā ò à yāa, ben à gàa gbāgbākii pìà.

¹⁴Kè Solu tà be kɔn a zīkerio, à desɛ ní lá à bè: A gaa máme? Solu wèlala à bè: Wa gaa zaakino wɛtemɛ. Kè wée ní ero, ben wa gaa Samueli kiia. ¹⁵Ben Solu desɛ bène: Yā kè Samueli òaree tɔkɛmɛ. ¹⁶Ben Solu bè: À bèwe wà zaaki pìno è. Mòde èe kpatà yā kè Samueli òne tɔkɛnero.

Samueli bɔna kɔn Solu kíblena yāo gupuraa

¹⁷Ben Samueli Isarailino kàkɔa Dii ae Mizipa. ¹⁸À bèinne: Dii a Luda bè, a a bɔɛ Igititi, a a si Igititino kɔn borii kè aɔ ɔ tɔawaano ɔzi ní pìngi. ¹⁹Luda a bɔ a yāɔammano kɔn a nawɛakenano guu pìngi, ben a gizi gbāa, a bène à kí káare kpatan. Tò, à mɔ à zɛ Dii ae sa bori kɔn borii, uale kɔn ualeo. ²⁰Kè Samueli mò kɔn Isaraili boriino ní pìngi, ben Beyāmi boriino kàbankpɛ blè. ²¹Ben à mò kɔn Beyāmi boriino uale kɔn ualeo. Ben Matari ua kàbankpɛ blè. Uadee pìno té Kisi né Solu bé à blè. Kè wà à wète, wèe à ero. ²²Ben wà èara wà Dii là dɔ wà bè: Gɔgbɛ pì mò kè kɔɔ? Ben Dii bè: À utena asoono dagura. ²³Ben wà bàa lè wà gàa wà à bɔ wà sùo ní té. Kè à zè ní té, aɔ pìngi gbāa zè à gà lén. ²⁴Ben Samueli bèinne ní pìngi: A gbɛ kè Dii sè èɔ? Gbɛkee kuu lán à bà a téro. Ben baade pìngi wii lè wà bè: Luda wa kína dɔ kɔn aafiao! ²⁵Ben Samueli kíblena zé bɔkɔteinne, ben à kè takadan à diɛ Dii kpén. Ben à ní gbáɛ, baade tà a be. ²⁶Solu sɔ tà a be zaa Gibɛa. Gɔ wɔrɔngɔdee kè Luda zii kè ní swè guuno tɛzi. ²⁷Ben gbɛ pà kenɔ bè: Gbɛ beee bé eé wa mì síɔ? Ben aɔ kya kàn, aɔɔe mɔne kɔn pɔkeoro, mòde Solu à yīte o.

Solu zìblena Amɔninɔa

11 ¹Amɔni bori Naasa mò kɔn a zīkpɛɛno, aɔ bùra kàe Yabesi Giliada saɛ, ben Yabesideeno bè Naasane: Ñ lɛdole kɛwao, wé mì sienne. ²Ben Naasa bèinne: Tó ma a baade wée ɔplakpapɔ bɔbɔ, ben wí Isarailino kù ní pìngi, mé gbasa mà lɛdole keao. ³Ben Yabesi gbènsino bène: Ñ wa gba gurɔ swɛɛplaa lɛ wà gbèno zī Isarailino bùsu guu pìngi. Tó gbɛkee kuu à wa mì síro, wé wa zīnda kpámma.

⁴Kè zìri pìno kà Solu be zaa Gibɛa, aɔ yā pì òinne, ben wà sósobi ɔɔ dɔ. ⁵Gurɔ beea Solu e suu kɔn burao, à té a zùnɔzi, ben à bè: Bó yā bé à mò, ben wèe ɔɔ dɔɔ? Ben wà Yabesidee pìno yā tɔkɛne. ⁶Kè Solu yā pì mà,

Luda Nini sùà, ben à pɔ fɛ̀ maamaa. 7À zù sè mèn plaa à dè à z̄z̄k̄r̄e, ben à gb̄ɛnɔ z̄i Isarailinɔ b̄usu guu píngi ā b̄è: Len weé ke gb̄ɛ k̄e e té Soluzi k̄ɔn Samuélioroo z̄unɔne le. Ben v̄iá n̄ k̄i Dii ȳa musu, ā b̄ò wà t̄ènz̄i ledò n̄ píngi. 8Solu n̄ náro zaa Bezeki. Isarailinɔ kà ḡɔɔn b̄ɔɔ wàà do kp̄é basɔɔro. Yudanɔɔ kú n̄ té ḡɔɔn b̄ɔɔ baaakuri.

9Ben wà b̄è z̄iri k̄e ā m̄ò p̄inɔne: À gá à o a gb̄ɛnɔne, zia ai ɔf̄ánt̄e ḡò gá gb̄a, wé n̄ m̄i sí. K̄e z̄irinɔ t̄à, ā ȳa p̄i baaru kp̄à Yabesideenɔne, ben ā ɔɔ k̄e nna. 10Ā b̄è Am̄oninɔne: Wé wa z̄inda kp̄áawa zia, é a ɔȳeziȳa k̄ewa.

11Solu a gb̄ɛnɔ kp̄àatete ḡáli aaḡɔ. Gudɔnaon ā s̄i Am̄oninɔn n̄ b̄uran ā n̄ dede ai ɔf̄ánt̄e ḡà à f̄eɔ. Ben gb̄ɛ k̄e ā ḡònɔ f̄àak̄ɔa doodo.

12Ben wà b̄è Samueline: Déno bé wà b̄è Solu é kí bleweroo? À b̄ɔɛnyo wà n̄ dede. 13Ben Solu b̄è: Weé gb̄ɛke de gb̄àaro, zaake Dii Isarailinɔ m̄i s̄i gb̄àame. 14Ben Samueli b̄è gb̄ɛnɔne: À m̄ó wà gá Giligala wà eara wà Solu kp̄á kpatan gwe dɔ. 15Ben ā ḡà Giligala n̄ píngi, ā èara wà Solu kp̄á kpatan Dii āe gwe dɔ, ā kennak̄ɔo saa ò Diia, ben Solu k̄ɔn Isarailino ɔnnaa k̄e gwe n̄ píngi maamaa.

Samueli ɔgbarena kpatazi

12 1Samueli b̄è Isarailinɔne n̄ píngi: Ma ȳa k̄e á òm̄eè mà píngi, ma kí k̄aare kpatan. 2Àpi bé eé d̄ɔare āe sa. Mapi s̄ò ma zi k̄ù, ma mìk̄à pura k̄ù ben ma n̄énɔ kúao. Ma d̄ɔare āe zaa ma ḡɔk̄parekeguro ai k̄ɔn a gb̄àao. 3Maɛ k̄e! À ke ma s̄eedadeenɔ ù Dii k̄ɔn kí k̄e à kp̄ào āe. Ma zù ke zaaki s̄i a gb̄ɛkeaɔ? Ma a gb̄ɛke bl̄èɔ? Ma w̄éé t̄à a gb̄ɛkeaɔ? Ma ɔɔnk̄p̄eegbaa s̄i a gb̄ɛkea ai à ma w̄éé t̄àtaɔ? Tó má k̄e le, mé à f̄ia bon̄e. 4Ben ā w̄èàla wà b̄è: Néé wa b̄lero, néé w̄éé t̄awaro, néé ɔk̄e sí wa gb̄ɛkearo. 5Samueli b̄èñne dɔ: Dii k̄ɔn kí k̄e à k̄àon a s̄eedadeenɔ ù gb̄àa, k̄e ée taari emaro. Ā b̄è: Dii bé wa s̄eedadee ù. 6Ben Samueli b̄èñne: Dii bé à Musa k̄ɔn Arunao dīe, ben ā b̄ò k̄ɔn a dezinɔ Iyipiti. 7À ze t̄eɛ Dii āe, mé ȳa maa k̄e à k̄èare k̄ɔn a dezinɔ t̄òk̄eare. 8Yakubunɔ gana Iyipiti gbera a dezinɔ wii p̄è Diizi, ben à Musa k̄ɔn Arunao dīe, ā n̄ b̄ɔɛ Iyipiti, ben ā n̄ k̄áe b̄usu k̄èkiin. 9K̄e Dii n̄ Luda ȳa s̄āngu ȳānzi, ben à n̄ kp̄á Azo z̄ik̄p̄eɛnɔ gb̄ēnsi Siseraa k̄ɔn Filisitininɔ k̄ɔn M̄ɔabunɔ kíó, āɔɔe z̄i kaañyo. 10Ben ā wii p̄è Diizi wà b̄è: Wa durun k̄e wa p̄a kp̄anzi wa d̄ò Baalinɔzi k̄ɔn Asatoreno. Ñ wa b̄o wa ib̄eɛnɔ ɔz̄i sa, w̄éḡɔ d̄ɔɔnzi. 11Ben Dii Gidion dīe k̄ɔn Barakio k̄ɔn Yefetao k̄ɔn Samus̄io ā a b̄o a ib̄eɛ p̄inɔ ɔz̄i baama píngi, ben a ḡò kaena aafia.

12K̄e á è Am̄oni kí Naasa e ɔɔ l̄éɛawa, baa k̄e Dii a Ludan a k̄ina ù, a b̄èm̄e: Lenlo! K̄in á yezi! 13Tia la k̄ina k̄e á gb̄èka á s̄èn ȳè, àe k̄e Dii à dīeare. 14Tó á Dii v̄iá v̄i ben ée d̄ɔɔzi, tó ée à ȳa maa ben ée b̄o à ȳa kp̄eero, tó apinɔ k̄ɔn gb̄ɛ k̄e èe kí bleear̄eoo té Dii a Ludazi, éḡɔ aafia. 15Tó ée Dii ȳa ma s̄ɔro, ben a b̄o à ȳa kp̄eɛ, eé ɔ t̄ɔawame lán à k̄e a dezinɔne

nà. ¹⁶À ze à yā bíta kè Dii é kearee e. ¹⁷Ésekēgurɔɔn wá kún kèroo? Mé Dii sísi, eé tó lou vī à ma, égɔ̄ dɔ̄ kè a kína gbekana kè Diine zaa maamaa.

¹⁸Ben Samueli Dii sísi, ben Dii tò lou vī à mà zī beeea. Ben baade píngi vīa kè Diine kɔ̄n Samuelio maamaa. ¹⁹Ben aɔ̄ bène: Ñ wéε kewe Dii n Ludaa le wapinɔ̄ n zɔ̄blerinɔ̄ tón gagaro. Wa yā zaaà kà wa durunnɔ̄la, kè wa kína gbèka.

²⁰Samueli bèñne: Àton tó vīa a kūro. A yā zaaà pì kè píngime, mode àton kē Diiaro. Àgɔ̄ dɔɔzi kɔ̄n nòseo do. ²¹Àton kēa à té pɔ̄ ginanziro. Aɔ̄ àre vīro, aɔ̄é fɔ̄ wà gbē bɔro, zaake pɔ̄ pāanɔ̄me. ²²Dii é a gbēnɔ̄ zīnnaro a zīnda tɔ̄ bíta yānzi, zaake à kène à a ke a gbēnɔ̄ ū. ²³Mapi sɔ̄, Dii tón tó mà durun keare mà aduakenaare tóro. Mé zé maaa kè de à sé ɔ̄ɔ̄aare. ²⁴À vīa ke Diine, àgɔ̄ dɔɔzi kɔ̄n náaneo kɔ̄n nòseo do. À laasuu lé yā bíta kè à kèarenoa. ²⁵Tó a gi a te à zaaazi, apinɔ̄ kɔ̄n a kínao, weé a kaate a píngi.

Samueli kpākēna Soluzi

13 ¹Kè Solu kí blè Isarailinɔ̄ne wè plaa, ²à n zìkarinɔ̄ sè gɔ̄nɔ̄ bɔro aagɔ̄. Gɔ̄nɔ̄ bɔro plaa kúo Mikimasa kɔ̄n Beteli gusísídeeo. Gɔ̄nɔ̄ bɔro doo kú kɔ̄n à né Yonatāo Gibea, Beyāmi būsun. Ben à gbē kpaano gbàre, baade tà a be.

³Yonatā lèe Filisitini gudākpakii kè kú Gebaa, ben Filisitininɔ̄ à baaru mà. Ben Solu zì kuu pè Isarailinɔ̄ būsú gu píngia à bè Eberunɔ̄ ma! ⁴Ben Isarailinɔ̄ mà n píngi wà bè, Solu lèe Filisitini gudākpakii, ben Filisitininɔ̄ Isarailinɔ̄ kyākyāma bò. Ben wà Isarailinɔ̄ sísi, aɔ̄ mò wà nà Solua Giligala. ⁵Ben Filisitininɔ̄ kɔ̄ kàkɔ̄a aɔ̄ zì ká kɔ̄n Isarailinɔ̄. Aɔ̄ sɔ̄goronɔ̄ kà bɔro baaakuri, aɔ̄ sɔ̄gorodeenɔ̄ kà bɔro swéedo, ben aɔ̄ kèsedeenɔ̄ pari lán ísiale būsú'āatē bà. Ben aɔ̄ fɛε wà gàa wà bura kàe Mikimasa, Betavē fāntēbɔ̄e kpa. ⁶Kè Isarailinɔ̄ è wà kú nawēa guu wèe naakɔ̄rēm̄ma, ben aɔ̄ ùte gbèwèenɔ̄ guu kɔ̄n dàkonɔ̄ kɔ̄n gbè sòtɔ̄nɔ̄ kɔ̄n kokotēwèenɔ̄ kɔ̄n lɔ̄gɔ̄nɔ̄. ⁷Aɔ̄ gbēkenɔ̄ toke lè wà bikù Yodaa ai Gada būsun kɔ̄n Giliada būsuo. Solu kpé kú Giligala, vīa e gbē kè aɔ̄ kúono kūu maamaa.

⁸À Samueli dà guro swéep̄laa lán à diene nà. Kè èe móro, ben à gbēnɔ̄ e fāakɔ̄a. ⁹Ben Solu bè: À móme kɔ̄n sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té kūo kɔ̄n sáabukpa sa'opɔ̄nɔ̄. Ben à sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té kū pì ò. ¹⁰Kè à yàa, Samueli e kaa, ben Solu pì gàa à dààle à gbāake kpàzi. ¹¹Ben Samueli bène: Bó yān n kè gwee? Solu wèàla à bè: Kè má è ma gbēnɔ̄ e fāakɔ̄a, bensɔ̄ nēe mɔ̄ gurɔ̄ kè n diaro yānzime. Filisitininɔ̄ e kɔ̄ kaakɔ̄a Mikimasa, ¹²ben ma bè, aɔ̄ton léema Giligala kè ai mà Dii gbeka. Ben ma saa pì ò tiasi. ¹³Ben Samueli bène: N faasaiyā kè! Ñ yā kè Dii n Ludaa diennee kūnaro. Tó n kūna yāme, le Dii é tó n boriinɔ̄ gɔ̄ kpata ble e Isarailinɔ̄ne guro píngi. ¹⁴Tia la né gí ke kpatanlo. Lán n yā kè Dii diennee

kūnaro nà, à gīake à gbē kè à ƿɔɔ kène wète, à à diè a gbēno don'aedee ũ. ¹⁵Ben Samueli fèe Giligala à gàa Gibea, Beyāmi būsun. Ben Solu a zìkari kè aɔɔ kúono nàro, aɔ kà gɔɔn wàa aagɔ taka bà.

¹⁶Solu kɔn a né Yonatāo kɔn a zìkari kè aɔɔ kúnɔyɔɔ kú Gibea, Filisitiniɔ sɔ bura kàe Mikimasa. ¹⁷Zìkari gāli aagɔɔɔ bɛ Filisitiniɔ bura aɔ gàa léè Isarailiɔa. Gāli doo gàa ɔfla kpa Suali būsun, ¹⁸gāli doo gàa Betoroni kpa, ben à aagɔdee gàa Isarailiɔ būsun lén, sɔsɔ kè aedɔna kperano guzurea kɔn gbáao.

¹⁹Sia kú Isarailiɔ būsunlo, zaake Filisitiniɔ bɛ, Eberunɔ tón fēeda ke sári piro. ²⁰Filisitiniɔ kiian Isarailiɔ è gá swaarono kɔn zùswaarono kɔn kpásano kɔn kontono lé keken píngi. ²¹Swaaro kɔn zùswaaro lékekena kà kondogi ɔɔ plaplaa, sakano kɔn kpásano sɔ kondogi ɔɔ doodo. ²²À yā bé à tò zì pì káguro Solu kɔn Yonatāo zìkarino fēeda ke sári kūnaro, sé Solu kɔn Yonatāo baasiro.

²³Filisitini gudākparino gàa Mikimasa gbèkotoon.

Yonatā zìblena Filisitiniɔa

14 ¹Zíkea Solu né Yonatā bɛ gɔkpare kè à a zìkapɔno kūnane: Ñ mɔ wà gá Filisitini gudākii kpa kaa. Èe o a denɛ sɔro. ²Solu kú biisio lí gbáru zaa Migirɔnu, Gibea sae kɔn zìkpeeno gɔɔn wàa aagɔ. ³Sa'ori Ahia kú n té, à a dansiki dana. Ikabodu vīi Aitubu néme. Aitubu pì né Fineasi néme, Eli kè de Luda gbàgbāri ũ zaa Silo diome. Aɔ gbēkee dɔ Yonatā gàa gukearo.

⁴Gbèkotoo kè Yonatā yezi à gēn à Filisitini gudākparino le, gbè sɔnteno pɛpɛenan ɔplazi kɔn ɔzezio. A doo tón Bozezi, a doo sɔ Senɛ. ⁵A doo kú gu'igbāroon Mikimasa kpa, a doo sɔ ɔɔmete Geba kpa. ⁶Ben Yonatā bɛ gɔkpare pìne: Ñ mɔ wà gá gefɔɔde gudākpari pino kiia. Ke Dii é wa ïan ká gwɛɛ? Zaake pɔke é fɔ à kpá Diine à gí wà mì sɔziro, baa tó wá pari kesɔ wá pari. ⁷Ben à zìkapɔnɔseri pì bène: Lán à n ɔɔ gbà nà píngi dé, n ke. Lán n sè nà, má kúnɔyɔ kɔn nɔseo dome. ⁸Ben Yonatā bɛ: Tɔ, wà gánzi wà wa zīnda ɔɔaáne. ⁹Tó aɔ bèwe wà ze wà n dāme, wé ze wa gbèn, wé gánzi dɔro. ¹⁰Tó aɔ bè wà mɔme sɔ, wé gánzi, zaake beee bé eégɔ de sèeda ũ kè Dii n náwe wa ɔzi.

¹¹Ben aɔ n zīnda ɔɔa Filisitini gudākpari pìnoɔne. Ben Filisitini pino bè: À gwa! Eberunɔ e ɔɔ wèe kè aɔ ùtenno guu. ¹²Ben gudākpari pino lé zù Yonatāzi kɔn a zìkapɔnɔserio wà bè: À mɔ wà yāke oare kè. Ben Yonatā bè a zìkapɔnɔserine: Ngɔ té ma kpɛɛ, zaake Dii n ná Isarailiɔne n ɔzīme. ¹³Ben Yonatā e lɔɔtɛ kuena, ben à zìkapɔnɔseri té à kpɛɛ. Kè Yonatā n né, ben à zìkapɔnɔseri pì n dede. ¹⁴Léemma káaku pì guu Yonatā kɔn a zìkapɔnɔserio n dede gɔɔn baro taka bà. Guu pì kpàngu kà lán bàlena basɔro taka bà. ¹⁵Ben swè kè Filisitiniɔn n bura kɔn zìlan-o píngi. Vīa n zìkpeeno kù, gudākparino kɔn gbē kè aɔè gá léè Isarailiɔano n píngi. Ben tɔɔtɛ nìgānigā. Luda bé à tò swè kèngu le.

¹⁶Kè Solu gudākpari kè aṣo kúo Gibeanṣo è Filisitini zìkpeenṣo bàa lè wèe fàakōa baama píngi, ¹⁷ben Solu bè gbē kè aṣo kúaonṣo: À wa gbēnṣo dṣdṣ à gwa, wé dṣ gbē kè aṣo bṣ wa té. Kè aṣo gwà, aṣo è Yonatā kṣn a zìkaponṣo serio bé wà kú ní téro. ¹⁸Ben Solu bè Ahiane: Ñ mṣ kṣn n dansiki utao wà gbeka Diia. Zaake zī beea à sa'o'uta pì dana Isarailino té gweme. ¹⁹Gurṣo kè Solu e yā oo sa'ori pìne, zṣka kè dṣ Filisitininṣo bùran kèkè èe kaara, ben Solu bène à tó gwe. ²⁰Solu a zìkpeenṣo kàkōa ní píngi, aṣo gè zìn, ben aṣo è swè kè Filisitininṣo maamaa, aṣo kṣ ásarú kèe fēdaao. ²¹Eberu kè aṣo vèè Filisitininṣo té yā kè aṣo mṣhṣyo ní bùra guunṣo èara wà nà ní gbē kè aṣo kú kṣn Soluo kṣn Yonatāoa. ²²Kè Isaraili kè aṣo utena Èflaimu bùsu gusisideen gweenṣo mà Filisitininṣo e bàa lèe, aṣo nà ní gbēnṣo dṣ aṣo pèeńzi zìn. ²³Len Dii Isarailino bṣ le zī beea, ben aṣo zì blè ai Betavē.

Yonatā zóblena

²⁴Isarailino nawēa kè zī beea, zaake Solu lù sè kṣn Luda tṣo a zìkpeenṣo à bè: Ai uusia gá keo, gbē kè pṣ blè ai màgṣ gá gēe bo ma ibeenṣa, adee gṣ láaripṣ ùme. Ben aṣo gbēkee e pṣ blero. ²⁵Zìkpeenṣo sì lákpen ní píngi, ben aṣo zṣi è di guu pìn. ²⁶Kè aṣo sì lákpen le, aṣo è zṣi e bàa lèe, mṣde aṣo gbēkee e ṣ zṣa à dà a lénlo, kè aṣo vīa kèe ladana kè Solu kè yānzì. ²⁷Yonatā sṣo e yā kè a dee diè a zìkpeenṣo maro, ben à a gò kè à kūna zṣ zṣa pia. À ṣ kèa à dà a lén, ben à wée kè. ²⁸Ben zìkari ke bène: N de lù sè a zìkpeenṣo kṣn Luda tṣo à bè, gbē kè pṣ blè gbāa, adee gṣ láaripṣ ùme. Beee yānzin ní baade píngi mē būsazi. ²⁹Ben Yonatā bè: Ma dee e ìa darímame. Ñ gwa lán ma wée kè nà, kè ma zṣ pì mṣo féte yānzì. ³⁰Tó gbēnṣo pṣ kè aṣo sì ní ibeenṣa blè gbāa yā dé, le aṣo Filisitininṣo dède de beeela.

³¹Zī beean Isarailino Filisitininṣo dède sena zaa Mikimasa ai Ayaloni. Aṣo kpàsa búgubugu, ³²ben aṣo sì ní pṣkadeenṣo té, aṣo sāano kṣn zùnṣo kṣn zùneno kùkù aṣo dède gwe gṣo, aṣo soo kṣn a aruo. ³³Ben wà à baaru kpà Solune wà bè: Ñ gwa! Wèe durun kèe Diine, wèe nṣbo soo kṣn à aruo. Ben Solu bè: A bṣ Dii yā kpèe. À gbè gbèntè gbgere pá à suome kè kpakpa. ³⁴Ben à bè: À fàakōa ní té, à beíne aṣo baade mṣ ma kiia kṣn a zùo ke a sāa, aṣo kòto kpà gura kè wà só. Àton durun ke Diine à nṣbo só kṣn à aruoro. Ben baade mṣ kṣn a zùo gwāavī beea, à à kòto kpàkpa gwe. ³⁵Solu Dii gbāgbākii bṣ gwe. Sa'okii kè à bṣ káakun gwe.

³⁶Ben Solu bè: Wà pée Filisitininṣozi gwāavīa wàgṣ ní dede ai guu gá dṣo. Wàton ní gbēke tóro. Ben wà bène: Ñ ke lán à kènne maa nà. Ben sa'ori bè: À tó wà gbeka Ludaa kè gīa. ³⁷Ben Solu gbèka Ludaa: Wà pée Filisitininṣozi, né ní nawe wa wṣiṣ? Ben èe weàla zī beee zīro. ³⁸Ben Solu bè: a zìkpe gbēnsinṣo a píngi, à sṣmazi kè, le wà e wà dṣ durun kè wà kè gbāa. ³⁹Kṣn Dii Isarailino Mìsiri tṣo, baa tó ma né Yonatā bé à durun

kè, séde à ga. Ben gbēkee e yā siàlaro. ⁴⁰Ben à bènnè: À ze kpado kãa, mapi kōn ma néo wégō kú kpado kè. Ben wà bènè: Ñ ke lán à kènne maa nà. ⁴¹Solu bè Dii Isarailinɔ Ludane: Ñ tó wà yāpuraa dō. Ben yā Yonatā kōn Soluo blè, ben parii mi bō bàn. ⁴²Solu bè: À gbè la mapi kōn ma néo musu. Kè yā Yonatā blè, ⁴³ben Solu bènè: Ñ yā kè ní kè omè. Ben Yonatā bènè: Ma gò lé sōnten má zō zóa, féte má mōsɔ. Mae kè! Mà ga. ⁴⁴Ben Solu bè: Yonatā, tó nēe garo, Luda yā keme pāsīpāsī. ⁴⁵Ben wà bè Solune: Yonatā gaó! Àmò kè tò wa zī blèó? Auo! Kōn Ludao wée we kè baa à mikà mèn doo léé tɔtɔero, zaake Luda dɔnlen à beee kèò gbàa. Len wà Yonatā mi sì le, èe garo. ⁴⁶Ben Solu kámma bō kōn pèena Filisitininɔzio, ben Filisitininɔ tà ní būsun.

⁴⁷Kè Solu vèe Isarailinɔ kpatan à yāa, à zī kà kōn a ibèenɔ gu pínɡia: Mɔabunɔ kōn Amɔninɔ kōn Edomunɔ kōn Zoba kínanɔ kōn Filisitininɔ. Kpaa kè à lien pínɡi, è zī bleímame. ⁴⁸À wórɔngɔke tó bō à zī blè Amalekinɔa, à Isarailinɔ si ní wéetāmmarinɔa. ⁴⁹Yonatā kōn Isiboseo kōn Malakisuaon Solu négōgbèno ũ. À nénɔgbèno ví gōɔn plaa. À káaku tón Meraba, à plaade tón Mikala. ⁵⁰À naɔ tón Ainɔama, Aimaza néme. À zìkpeenɔ gbènsi tón Abana. Solu pì dāarome, à desè Nere néme. ⁵¹Solu de Kisi kōn Abana de Nereon Abieli néno ũ. ⁵²Solu gurɔ ègō pāsī kōn Filisitininɔ gurɔ pínɡi. Tó Solu gōsagbāa ke wórɔngɔdee è, è à sí à na a zìkpeenɔame.

Dii gina Soluzi kí ũ

15 ¹Samueli bè Solune: Mámbe Dii ma zī, ben ma nósi kùmma n kpatablana à gbè Isarailinɔne sèeda ũ. Tó! Ñ swā kpá Dii yāzi sa. ²Dii Zìkpede bè, é gēe bo Amalekinɔa yā kè aɔ kè Isarailinɔne, kè aɔ zé zǐ́nne ní bɔena Iyipiti gbera yānzi. ³Ñ gá léemá sa, ñ ní kaate ní pínɡi. Ñton ní gbēke tóro. Ñ ní dede ní pínɡi, gōgbèno kōn nɔgbèno kōn néno kōn nékpāntèno kōn zùnɔ kōn sāano kōn lakuminɔ kōn zaakinɔ.

⁴Ben Solu a gbèno sisi à ní kakōa Telaimu. À zìkpe kèsedeeno gōɔn bɔro wàa dome. Yudanɔ kuu dɔ gōɔn bɔro kuri. ⁵Ben Solu gāa Amalekinɔ wéte, à nàe èe ní kpákpaa swaween. ⁶Solu lékpāsā kè Keninɔne à bè: À bɔe Amalekinɔ té le màton a dedeńyoro yānzi, zaake ámbè a yā maaa kè Isarailinɔne ní bɔena Iyipiti gbera. Kè Keninɔ bɔe Amalekinɔ té, ⁷ben Solu gāa à lèe Amaleki pínɔa sena zaa Avila ai à gāa péo Suru kè kú Iyipiti ɔfántèbɔe kpaaa. ⁸À Amaleki kí Agaga kù bēe, ben à à gbèno dède kōn fēedaao ní pínɡi. ⁹Solu kōn a zìkpeenɔ e Agaga dero, bensō aɔ sã maaano sèe kōn zùnɔ kōn zùne mèkpanano kōn sãne bɔrɔkɔ kōn pɔ maaano pínɡi, aɔwe we wà ní dedero. Pɔ ginano kōn pɔ yāyānanɔn aɔw dède pínɡi.

¹⁰Ben Dii yā sù Samuelia à bè: ¹¹Ma Solu kana kpatan tò ma nòse yàka, zaake à kpee lime. Lán má dàne nà, è ke lero. Yā pì di Samuelia, ben à wii pè Diizi ai guu gāa à dòo. ¹²Kè Samueli fēe kongo ide'ide, à gāa da Solule, ben wà bènè:

Solu gaa Kameli. A sèeda pèe gwe a zīnda dngupo ū, ben à gète à tà Giligala. 13 Kè Samueli Solu lè, ben Solu bène: Dii aubarika dangu! Má kè lán Dii òme nà. 14 Ben Samueli à là à bè: Sā wiii kè ma swā e maa de diamε? Zù wiii kè mée maa bò māmε? 15 Ben Solu wèlà à bè: Amalekinò pónomε, zaake wà ní sãano kōn ní zù maaano sèe wà sùo wà saa oo Dii n Ludaame. Wa ní kpaano dèdε. 16 Ben Samueli bène: Ñ yīte le, mé yā kè Dii òme gwāāvīa onne. Ben Solu bè: Ñ o. 17 Ben Samueli bè: Kè n n zīnda féte bò yā, néε gō Isaraili boriino don'aedee ūroo? Dii n ka kpatan Isarailino kīna ū, 18 ben à n zī bokōte keare kè à bè: Ñ gá ñ Amalekinò dede, zaake durunkerinome. Ñ gá ñ zī kányo ai ñ ní kaate. 19 À kè dia n gi Dii yā mazi, n lεe ní póno, n yā kè Dii yeziroo kè? 20 Ben Solu bène: Ma Dii yā mà, ma bokōte kè à ma zī mà keε kè. Ma Amalekinò dèdε ní píngi, ben ma su kōn ní kí Agagao. 21 Ben zīkarino sā maaano kōn zù maaano bò pó kè wà sèe pino té, le wà saa oo Dii n Ludaa zaa Giligala kè. 22 Ben Samueli bè:

Dii yā kīna maane de
sa'opo kè wè ká tén à té kīla.

Misienane de sa'onala.

À yāmana de

sa'ona kōn sākaro mēkpanaola.

23 Gina à yā mazi durun sēnkpe kōn māsokenaome.

Dokenao zaa sēnkpe kōn tāagbāgbānaome.

Lán n gi Dii yā mazi nà,

àpi gi n kíkεεzi se.

24 Ben Solu bène: Ma durun kè. Ma pā Dii yā kè ñ òmεene, zaake ma vīa kè gbēno, ben ma ní yā mà. 25 Ñ sùu kemao kōn ma durun pio sa. Ñ eara ñ gámao le mà e mà donzi ke Diine. 26 Ben Samueli bène: Mé gányoro. N gi Dii yāzi, ben à ginne ñgō de Isarailino kīna ū.

27 Kè Samueli kpeε lì, èe taa, ben Solu à kù a uta léa, ben à kè à wzi. 28 Ben Samueli bène: Dii n bo Isarailino kpatan zaa gbāa, ben à n gbēdaaa kè à maa denlaa kàn. 29 Isarailino Luda Gakuide è egeε toro, è a laasuu liero, zaake gbēnteenlo, gbasaa à a laasuu lie. 30 Ben Solu bène: Ma durun kè. Baa kōn beeeo n yā nna, ñ ma kpe da Isaraili gbēnsino kōn gbē píngio ae. Ñ gá zeme le mà e mà donzi ke Dii n Ludane. 31 Ben Samueli eara à gaa à zēne, ben Solu donzi kè Diine.

32 Ben Samueli bè: Á mō kōn Amaleki kí Agagao. Kè kīna pì e mo, èe kpákpa kè yākee kuuro, zaake èe daa a bo gaa lézimε. 33 Ben Samueli bè: Lán n fēεdaa tò nōgbē paridee kōra a nézi nà, len n da é kora a nézi le se. Ben à Agaga zōzōkōre Dii ae Giligala gwe. 34 Ben à tà Rama. Solu sō tà a be Gibea. 35 Baa kè Solu kè Samueline wēnda, Samueli e gá à wéε kpáεzi doro ai à gaa gao, zaake Dii po yāka kè à Solu kà Isarailino kīna ū yāzi.

Samueli nōsikuna Dauda mīa

16 1 Dii bè Samueline: Néεgō ɔɔ dɔɔ Solu yā musu ai bōreme? Ma gine à kí ble Isarailino. Ñ nōsi ká koban à pa ñ da zén. Ma n zī

Betelemu gbē Yese kiia, zaake à néno doken má sè à gō kí ũ. ²Ben Samueli bè: Dian mé ke nà mà gá gwee? Tó Solu mà, eé ma de. Ben Dii bène: Ñ zùnunu sé ñ gáo ñ be n mɔ ma gbāgbāme. ³Ñ Yese sísi saa pì onaa, mé yā kè né kee onne, né nòsi kúme gbē kè mé ɔɔannee mià.

⁴Samueli yā kè Dii òne kè. Kè èe kaa Betelemu, lakutu pì gbēnsino gaa wà dààle. Vía ní kū, ben aɔ à là wà bè: Aafian n mɔ kèɔ? ⁵À bè: Aafiame. Ma mɔ Dii gbāgbāme. À gbāsí bɔ a zīndan à gámao saa o. Ben à gbāsí bɔ Yesen kɔn a négōgbēno à ní sísi sa'onaa. ⁶Kè aɔ kà, Samueli Eliabu è, ben à laasuu lè à bè: Gbē kè Dii sè bé à zena à ae gwe. ⁷Ben Dii bène: Ñton à zena ke à gbāakee gwaro, ma gizime. Meè gbē gwa lán gbēntee è gwa nàro. Gbēntee è gbē gwa a mēame, mapi sɔ, swèn meè gwa. ⁸Ben Yese Abinadabu sísi, à mɔ Samueli ae, ben à bè: Dii e gbē kèkii séro. ⁹Ben Yese Sama sísi, à mɔ Samueli ae ɔ, ben à bè: Dii e gbē kèkii séro. ¹⁰Ben Yese a négōgbē gɔɔn swēɛplaaano sísi, aɔ mɔ Samueli ae, ben à bè: Dii e ní gbēke séro. ¹¹Ben à Yese là à bè: N gōkpareno lén yè ní píngiɔ? À wèlà à bè: Aɔ gbē zāadee bé à kú kèro, èe sáa dāame. Ben Samueli bène: Ñ gbē zī wà à sísi. Wé pɔke kero séto à sù. ¹²Ben à gbē zīa, à mɔ. Né pì né gbē tēaame, à zena maa bensɔ à uu kēkōana. Ben Dii bè: Ñ fēe ñ nòsi kú à mià, zaake àpin gwe. ¹³Ben Samueli koba pì sè à nòsi kú à mià à vīno wáa. Zaa zī beean Dii Nini sù Daudaa. Beee gbera Samueli èara à tà Rama.

Dauda zīkena Solune

¹⁴Dii Nini gò Solua, ben Dii tò zīn pāsī súa. ¹⁵À ìbanɔ bène: Ludaa tò zīn pāsī e wēe tāamma. ¹⁶Kí, ñ tó wamɔwa n ìbanɔ gbē kè mɔɔlɛna dɔɔ wete. Tó Ludaa tò zīn pāsī pì sùmma, eégae mɔɔ lénne, ñgae e ñ ke sàɔ. ¹⁷Ben à bè a ìbanɔne. À gbē kè mɔɔlɛna dɔ maamaa wete à mɔome. ¹⁸Ben à ìbanɔ doke bène: Ma Betelemu gbē Yese né ke è, à mɔɔlɛna dɔ. Zīkpe wóronɔdeeme, bensɔ à yā'ona dɔ. Gɔ maaame, bensɔ Dii kúo. ¹⁹Ben Solu gbēno zī Yesea, aɔ gaa wà bène: Solu bè ñ n né Dauda kè è sáano dā gbareare.

²⁰Ben Yese buredi di zaakine kɔn geepiwēeo tūu do kɔn blèkofīine bɔɔɔ, à a né Dauda gbareo Solua. ²¹Kè à kà Solu kiia, à gō à zīkeri ũ. Solu yezi maamaa, ben à à diè a zīkapɔnɔserino doke ũ. ²²Ben Solu gbē zī Yesea à bè: Ñ tó Dauda gō ma zīkeri ũ, zaake à yā è keme nna. ²³Tó Ludaa tò zīn pì sù Solua, ben Dauda è a mɔɔ sé àgò lēene. Tó zīn pì gò, ben è ke sàɔ, à su a làakaria.

Dauda kɔn Gɔlayao

17 ¹Filisitinino ní zīkpeeno kàkɔa, aɔɔe zī soru kee Soko zaa Yudano būsun, ben aɔ bùra kàe Efesi Damimu, Soko kɔn Azekao dagura. ²Solu kɔn Isarailino sɔ kɔ kàkɔa aɔ bùra kàe Ela gusararaan, aɔɔe soru kee aɔ gá Filisitininozi zìo. ³Filisitinino kú sísiā kāa kpa, Isarailino sɔɔ

kú sisīa kè kpa, guzure kú n dagura. ⁴Ben Gata gōsagbāaa kè wè sísi Gōlaya bō Filisitininò b̀uran. À gb̀aa kà g̀as̄asuu swēedo. ⁵À m̀ogotē f̀ura kuna, à m̀ogotē uta kè de lán kp̀ot̄ee bà dana kè à t̀isi kà kiloo baaagō. ⁶À m̀ogotē s̀okoto yina d̀o, bens̄o à m̀ogotē s̀ari l̀etegeee logona a kpee kpa. ⁷À s̀ari s̀onte kūna, à pá de lán bisat̀ari asa lí bà. À wēe t̀isi kà kiloo swēeplaa. À sengbangoseri tena à ae.

⁸Gōlaya zè à lé z̀u Isaraili z̀ikp̄eenzi à bè: B̀oyānzin a b̀e k̄on z̀iozi? Á d̄s kè Filisitinin ma ūroo? Am̄a s̄, Solu z̀on̄on a ū. À gb̀eke b̀o a té à pita à m̀o ma kiia. ⁹Tó eé f̄s à z̀i kámao à ma de, ma gb̀en̄o é ḡo a z̀on̄o ū. Tó mámbe ma à dè s̄, é ḡo wa z̀on̄o ū, é ḡo z̀o bleewe. ¹⁰Ben Filisitini p̀i èara à bè: M̀eè k̀use b̄ii Isaraili z̀ikp̄eenzo gb̀aa. À gb̀e weteme le wà z̀i ká ledò. ¹¹Kè Solu k̄on Isarailinò à yā p̀i mà ń píngi, ās bídi kè, swè k̀éngu.

¹²Dauda né Èflata gb̀e Yese néme. Yese né Betēlemu kè kú Yudanò b̀usun gb̀eme. À né ḡogb̀en̄o ì ḡon̄ soraagō. Solu guro gb̀e zikūname. ¹³À né gb̀aa ḡon̄ aaḡon̄ kú z̀ilan k̄on Soluo. À né ḡogb̀e káaku t̄on Eliabu, à plaade t̄on Abinadabu, à aaḡode t̄on Sama. ¹⁴Daudan Yese né zāadee ū. À v̄i p̄in̄o té Soluzi, ¹⁵m̄ode Dauda è gá Solu kiia à eara à su Betēlemu à a de sāano dā. ¹⁶Filisitini p̀i è b̀o à a z̀inda d̀oaf̄ne konḡo k̄on uusieo ai guro baplaa.

¹⁷Zikeya Yese bè a né Daudane: Ñ èse kpatana kp̄ee doo kè k̄on buredi m̀en kuri k̀en̄o sé n̄ gáo n v̄iin̄one kpakpaa ń b̀uran. ¹⁸Ñ g̀asi m̀en kuri k̀en̄o sé n̄ kpá ń g̀ali gb̀ensia. Ñ gá n̄ ń gwa, tó āo aafia, n̄ su s̄eadao kè āo kuu aafia. ¹⁹Āo kú k̄on Soluo k̄on Isarailinò píngi Ela guzuren, āo z̀i kaa k̄on Filisitininò.

²⁰Dauda f̀ee konḡo ide'ide, à a sāanò t̀o k̄on sād̄ari pāndeo. À a asoo sè, ben à dà z̄en lán Yese òne nà. Kè à kà z̀ikp̄eenzo b̀uran, à m̀o à lè āoee gaa z̀ilan, āoee wii gb̀aaa lee. ²¹Isarailinò k̄on Filisitininò e soru kee āo ae d̄ok̄o. ²²Ben Dauda a asoo nà p̀odākparine a z̀i, ben à bàa lè à g̀aa z̀ilan. À a v̄iin̄o lè gwe, ben à ì kp̄am̄ma. ²³Kè èe yā oońyo, Filisitininò gōsagbāa Gōlaya, Gata gb̀e b̀o Filisitini z̀ikp̄eenzo té, à èara à f̀ee k̄on a yā pio. Dauda yā p̀i mà. ²⁴Kè Isarailinò à è, swè k̀éngu, ās lèk̄o ń píngi. ²⁵Āoee ook̄one wèe bee: Ée ḡogb̀e p̀i e à b̀oro? Tó à b̀o, è k̀use biiwame. Gb̀e kè à à dè, kína é adee gba auziki bíta, eé a n̄en̄ogb̀e kpáa d̀o n̄o ū, bens̄o à b̄edeeno é b̄e'oo kpá d̀oro.

²⁶Ben Dauda gb̀e kè āo zena a saenò là à bè: B̀on weé ke gb̀e kè à Filisitini p̀i dè à Isarailinò b̀o wí guune? Dén Filisitini gef̄oodee p̀i ū, gbasa aḡo Luda W̄endide z̀ikp̄eenzo lé gwa yāzii? ²⁷Ben wà bène lán gb̀en̄o e oo nà: Len weé ke gb̀e kè à à d̄ene le. ²⁸Kè à v̄i gb̀enside Eliabu mà Dauda e yā oo k̄on gb̀en̄o, à p̀o f̀ezi à bè: Á kè dia n̄ m̀o kè? Dén n̄ s̄a f̀ete k̀egweeno t̀one gb̀aan? Má n̄ wada k̄on n̄ n̄se zaaao d̄o. N̄ m̀o z̀i gwame. ²⁹Dauda bè: B̀on má kè? Yān má gb̀ekaroo? ³⁰Ben à kpee line à g̀aa à yā d̄onk̄o p̀i là gb̀e pāndea. Lán gb̀e káaku òne nà, len wà òne le d̀o. ³¹Wà yā kè Dauda ò p̀i t̄ok̄e Solune, ben à gb̀e z̀i wà à sisi.

³²Kè Dauda mò, à bè Solune: Gbēke tón tó swè kēagu Filisitini pì yā musuro. Mamoma n zòbleri, mé gá zì káo. ³³Ben Solu bène: Né f5 ñ gá zì ká kōn Filisitini pìoro. Né féten n ũ. G5gbē pì s5 né zìkarime zaa a g5kparekeguro. ³⁴Ben Dauda bène: Mamoma n zòbleri, mámbe meèg5 ma de sãano dāa. Tó músu ke kpera mò à sãa kù kpàsan, ³⁵meè à gbese mà lé mà sãa pì bɔ à lézī. Tó à èaramazi, ben meè à kù a létānkaa mà lé mà de. ³⁶Mapi n zòbleri, ma músu dè, ma kpera dè. Filisitini gefwodee pì é g5 lán n bā, zaake èe Luda Wèndide zìkpeeno lé gwaa yāzi. ³⁷Dauda èara à bè: Lán Dii ma bɔ músu kōn kperao lézī nà, len eé ma bɔ Filisitini pì zī le. Ben Solu bène: Ñ gá! Dii g5 kúnyo.

³⁸Solu a zìka'uta dàne à a mògotè fura kùne, ben à a mò uta dàne. ³⁹Dauda Solu fēdaa lògo zìka'uta pia. Kè à y5 taa, ben à fua, zaake èe k5 d5oro. Ben à bè Solune: Mé f5 mà gá kōn p5 pìncro, zaake méé k5 d5oro. Ben à p5 pìncɔ b5e píngi à kàe. ⁴⁰À a gò sè, ben à gaa à gbè p5p5p5 sèe swaween mèn sworo à kà a sādābɔkɔn. Ben èe s5ɔ Filisitini pizi, à a gbèmba kùna.

⁴¹Ben Filisitini pì e s5ɔ Daudazi, à sengbangoseri té à ae. ⁴²Kè à Dauda gwà, à è né féte tēa maaame, ben à dɔkèo ⁴³à bène: Gbēen ma ũ, ben n gbasa nēe mɔɔmazi kōn gòo5? Ben à à kà kōn a taa t5o. ⁴⁴Ben à èara à bè: Ñ s5mazi ñ gwa, bāano é n ble, n5bɔ pāsino é n só. ⁴⁵Dauda bène: Fēeda kōn sári lēetegeeo kōn sári s5nteon nēe mɔɔo mazi. Mapi s5, Dii Zìkpede Isarailino Luda kè n à lé gwà yāzi t5n méé mɔɔonzi. ⁴⁶Dii é n name ma z5i gbāa. Mé n de mà n mī z5, mé Filisitini zìkpeeno gèncɔ kpá bāano kōn n5bɔ pāsino gbāa a5 só, anduna é d5 kè Ludaa kú kōn Isarailino. ⁴⁷Gbē kè a5 kāk5a gura kèncɔ é d5 kè Dii è zī ble kōn fēedaa ke kōn sárioro. Dii bé à zī vī, eé a nawe wa z5i.

⁴⁸Guro kè Filisitini pì e s5ɔ Daudazi, à mó dakōreo, ben Dauda bàa lè èe gaazi guu kè weé zī kán. ⁴⁹Ben à ɔ gè a b5kɔn à gbè b5 à dà a gbèmban. Kè à Filisitini pì gbāo, ben à à pà a aea. Gbè pì gè à aewan, ben à lèe a puua. ⁵⁰Gbèmban Dauda zì blèo Filisitini pia. À à pào a nè, baa fēdaa à kūnaro. ⁵¹Ben à bàa lè à gaa à zèàla, à à fēdaa wòto à kpén à à dè à à mī z5o. Kè Filisitininɔ è n g5sagbāaa pì gā, ben a5 lèk5a. ⁵²Ben Isarailino kōn Yudano pèenzi kōn wiio, a5 pèmma ai Gata bīlea kōn Ekerɔnu bīleo. Gbē kè a5 n dedencɔ gèncɔ g5 kaena sena zaa Saraimu zén ai Gata kōn Ekerɔnuo. ⁵³Kè a5 sù kōn pena Filisitininɔao, ben a5 n bura p5ncɔ nāk5a wà gèteo. ⁵⁴Dauda Filisitini pì mī sè à gāao Yerusalemu, à à g5kèbɔncɔ kàe a kpén.

⁵⁵Guro kè Dauda e s5ɔ Filisitini pizi, Solu e à gwaa, ben à a zìkpeeno gbēnsi Abana là à bè: Dé nén nég5gbē pì ũu? À wèàla à bè: Kí, kōn n kuunao, má d5ro. ⁵⁶Ben kina bè: Ñ gbeka ñ ma tó dé nén g5kpare pì ũ. ⁵⁷Kè Dauda sù kōn Filisitini pì denao, Abana à sè à gāao Solu kiia, à Filisitini pì mī kùna. ⁵⁸Ben Solu à là à bè: G5kpare, dé nén n ũu? À wèàla à bè: N zòbleri Yese, Betelemu gbē nén ma ũ.

Solu íbetekpana kōn Daudao

18 ¹Kè Dauda yā ò kōn Soluo à yāa, ben Yonatā gbēnna kpào à yezi lán a zīnda wēndi bà. ²Zaa zī beeean Solu à diē a be, èe we à tá a de be dōro. ³Yonatā yā yìo kè à yezi lán a zīnda wēndi bà yānzi. ⁴Ben à a utadaa kè à dana b̀̀ à à gbà kōn a z̀̀ka'utao kōn a fēdaao kōn a sáo kōn a asaa. ⁵Guu kè Solu Dauda gbàren z̀̀ ká píngi, è saa kúme, ben à à diē z̀̀kpēenō gbēnsi ũ. À yā è ke baade píngine nname kōn Solu íbanō n píngi.

⁶Kè z̀̀kpēenō e suu Dauda Filisitini p̀̀ dena gbera, nōgbēnō b̀̀ Isaraili wétenō guu píngi, aō g̀̀a da ń ḱ Solule, aōwe lè sii aōwe ò wāa, aōwe g̀̀g̀g̀a lēe aōwe p̀̀nnaa kēe aōwe sēgēsēgē paa. ⁷Aōwe lè sii wèe d̀̀ẁk̀nē, aōwe ò wāa wèe bee:

Solu gbēnō d̀̀de g̀̀ẁn wàa s̀̀ẁẁro,

Dauda s̀̀ g̀̀ẁn b̀̀ẁ leo ũgbangba.

⁸Yā p̀̀ kè Solune zaa maamaa, ben à p̀̀ f̀̀ è à bè: Wà g̀̀ẁn b̀̀ẁ leo ũgbangba kpà Dadaa, mapi s̀̀ wàa s̀̀ẁẁro. Kpata bé à g̀̀ à sí sa. ⁹Zaa zī beeean à wéē d̀̀nē.

¹⁰Kè guu d̀̀, ben Ludaa tò Solu z̀̀n p̀̀s̀i p̀̀ dià, èe yābuu t̄aa a kpén, ben Dauda a m̀̀ẁ s̀̀, èe lēe lán è lé nà. Solu a s̀̀r̀i k̀na, ¹¹ben à à gb̀̀o, èe daa é Dauda páo lē à nak̄a kōn g̀̀omē. Ben Dauda a z̀̀nda gb̀̀ene ai g̀̀n plaa. ¹²Solu e v̀̀a kēe Daudanē kè Dii k̀úo bēns̀ à kpeē liare yānzi.

¹³Ben à p̀̀ Dadaa a k̄iia, à à diē z̀̀kpē g̀̀ẁn wàa s̀̀ẁẁro gbēnsi ũ. Àmbe èg̀ d̀̀nē aē z̀̀lan. ¹⁴Guu kè à g̀̀an píngi è saa kúme, kè Dii k̀úo yānzi. ¹⁵Kè Solu è èg̀ saa k̀úu, ben à v̀̀a k̀ne de káakula. ¹⁶Isarailinō kōn Yudano s̀̀ẁ ye Daudazi ń píngi, kè èg̀ d̀̀ẁnē aē z̀̀lan yānzi.

¹⁷Ben Solu bène: Mé ma nénōgbē káaku Meraba kpámma ẁ ũ. Ǹ ẁr̀ẁg̀ ke ǹ Dii z̀̀ káme. Zaake Solu laasuu lè à bè: Mé ò naaro, Filisitininō bé wé à de. ¹⁸Ben Dauda bène: Dén ma ũu? Dén ma bēdeenō kōn ma de boriinō ũ kè mé gbasa mà g̀ ò anzure ũu? ¹⁹Kè Meraba kà wà à kpà Dadaa, ben Solu à kpà Mēola gbē Adarielia.

²⁰Solu nénōgbē Mikala ye Daudazi. Kè wà yā p̀̀ ò Solune, à k̀ne nna ²¹à bè: Mé à kpáame, eé g̀ne takuteē ũ, Filisitininō é à de. Ben à bè Daudane: Né ma né pānde e ǹ sé sa. ²²Ben à bè a íbanōne: Á yā o Daudane asii guu, à onē à yā kàme, bēns̀ ma íbanō yezi ń píngi. À ma nénōgbē sé. ²³Á íbanō yā p̀̀ dà Daudane a swāla, ben à bènne: G̀na ḱna né zā ũu né yā aagan yó? Takaasideen ma ũ, dé bé à ma d̀ẁ? ²⁴Kè Solu íbanō s̀̀, aō Dauda yā p̀̀ t̀k̀ne. ²⁵Ben Solu bè: Á onē má ye anzure p̀keziro, sé à gēe bome ma íbēe Filisitininō, à sume kōn ń gef̀ẁn m̀n bas̀ẁro. Èe kpákpaa Filisitininō é à deme.

²⁶Kè íba p̀nō yā p̀̀ t̀k̀ Daudane, g̀na ḱna né zā ũu k̀ne nna sa. Ai ẁẁ p̀̀ ségur̀ẁ g̀ g̀á ká, ²⁷Dauda kōn a z̀̀kpēenō f̀e wà g̀a wà Filisitininō d̀̀de g̀ẁn wàa do, ben à s̀̀ kōn ń gef̀ẁẁ à kpà ḱnaa píngi,

le à e à gō à né zā ū yānzi. Ben Solu a né Mikala kpàa nɔɔ ũ. ²⁸Kè Solu è le, à dō kè Dii kú kōn Daudao bensō a né Mikala yezi, ²⁹ben à vīakenane kàara, à gō à ibeε ū ai à gàa gào. ³⁰Gurɔɔ kè Filisitiniɔ kínanɔɔ e bɔεε wà gá zì ká, Dauda è saa kú de Solu ìba kpaanɔla, ben à tɔ bō maamaa.

Solu wetena à Dauda de

19 ¹Solu ò a né Yonatāne kōn a ìbanɔ ní píngi aō Dauda de. Mɔde Yonatā yezi à ɔ gē, ²ben à à gbà làakari à bè: Ma dee e weteε à n de. Ñgō n zīnda kūna dō zia kɔngɔ. Ñ utekii wete ñgō kú gwe. ³Mé bɔ wéte kpeε kōn ma deo, wé ze guu kè n uten. Mé n yā one. Lán à òme nà, mé onne.

⁴Ben Yonatā gàa à Dauda maa bō a denε à bè: Baa, ñton yā zaaa ke n zòbleri Daudanero, zaake èe zaa ke kennero. À yākenanɔɔ àre vīnne maamaa. ⁵Kè à Filisitini pì dè, à gí a wëndizime, ben Dii tò wa zì bíta blè wa píngi. Ní è, ben n ɔɔ kè nna. Bóyānzi ní yezi ñ yā zaaa ke taarisaaidee pínezi ñ à de paa? ⁶Solu à yā mà, ben à lù sè à bè: Kōn Diio weé à dero. ⁷À gbera Yonatā Dauda sisi, à yā pì tōkène píngi, ben à gàa kōn Daudao Solu kiia, ben èe zii kεene lán a zii bà.

⁸Zì èara à fεε, ben Dauda gàa zì ká kōn Filisitiniɔ. À sīngu à zì blēm̄ma búgubugu, ben aō bàa lène.

⁹Dii tò Solu zín pásì pì èara à òla gurɔɔ kè à vēena a kpén. À a sári kūna, ben Dauda e a mɔɔ leene. ¹⁰Solu wéte à Dauda páo le à à nakōa kōn guò. Kè à gbèene, ben sári pì gàa à guè pà. Gwāavī beean Dauda bàa lè à tà.

¹¹Ben Solu gbēnɔ zì Dauda be, le aō à dādā aō à de kɔngɔ, ben à naō Mikala à gbà làakari à bè: Tó nēε bàa sí gwāaviaro, weé n de zia. ¹²Ben Dauda bō windo guu, Mikala à gbàre kōn bào tɔɔte, ben à bàa lè à gē zéla. ¹³Ben Mikala tāa sè à dàε gádo, à blè baa sè à kù tāa pì mīla, ben à bisa kùàla. ¹⁴Kè Solu gbēnɔ zì Dauda kú, Mikala bè à gbāaro. ¹⁵Ben Solu èara à gbēnɔ zì Dauda gwa à bèñne: À à sé kōn a gádo, ledò, à suome le mà à de. ¹⁶Kè aō gē kpén, tāa pìn aō è gádo, blè baa kú à mīla. ¹⁷Ben Solu Mikala là à bè: Bóyānzi n bɔ ma kpeε n ma ibeε gbàre à pìtimaguzi? Mikala wèàla à bè: À bème mà tó à gē zéla. Tó ma gi sō, é ma de.

¹⁸Kè Dauda bàa lè à gē zéla, à gàa Samueli gwa zaa Rama. À yā kè Solu kène tōkène píngi, ben aō gàa wà vεε Nayo ledò. ¹⁹Kè wà ò Solune Dauda kú Nayo zaa Rama, ²⁰ben Solu gbēnɔ zì à kú. Kè aō kà gwe, aō lè annabi gāli e dedεε, Samueli kú ní té ní òn'aadee ũ. Ben Luda Nini sù zìri pìnɔa, aōε dedεε se. ²¹Kè wà ò Solune, ben à gbē pāndenɔ zì, ben aō dède le dɔ. Solu èara à gbēnɔ zì à gēn aagōdeeo, ben aō dède se dɔ. ²²Ben Solu pì fεε èe gaa Rama a zīnda sa. Kè à kà lògɔ bíta kè kú Seku saε, à gbēnɔ gbèka à bè: Samueli kōn Daudao kú máme? Ben wà bène: Aō kú Nayo zaa Rama. ²³Kè èe gaa gwe, ben Luda Nini sù baa àpia se, èe dedεε

èe gaa ai à gàa à kào Nayo zaa Rama. ²⁴À a pókāsāano pitiawa, à dède Samueli aezī. Zī beee fāantē kōn gwāavīo píngi ègō daena būume. À yā bé à tò wè be: Solu kú annabino tème se dɔɔ?

Dauda kōn Yonatāo

20 ¹Dauda bò Nayo zaa Rama, à bàa lè à gàa à Yonatā lè, ben à à là à bè: Bón má kè? Dà kpareen má kè? Yā zaa kpareen má kè n dene kè èe wɛtɛ à ma dɛɛ? ²À wèàla à bè: Gyam! Né garo. Ñ gwa, ma de è yāke ke à gí dame ma swālaziro, yā bíta ke à néngon yoo. Ma de égō yā beee taka ke à gí omezí? Mée síro! ³Ben Dauda bè dɔ: N dee dō sānsān kè ma n pɔnnaa è. Beee yānzin èe tó n yā pì màro, le n pɔɔ tón yakaro yānzī. Kōn Dii kuunao kōn n kuunao má kú gaa lézime. ⁴Ben Yonatā bène: Pó kè ní yezi píngi mé kenne. ⁵Ben Dauda bène: Ñ gwa, mɔ dufu zībaame zia. Á kù mà vɛ mà pó ble kōn kínaome. Ñ tó mà gá mà ute sète ai ziando uusie. ⁶Tó n de ma gbeka, ñ bene ma zé gbèkamma mà gá ma be wéte Betelemu kpakpaa, kè ma bedeenɔ píngi e saa kè wè o wè kōn wèo oo gwe yānzī. ⁷Tó à bè à maa, mégō aafia, mɔde tó à pɔ fè maamaa, ñgō dō kè yā zaaan à zèo à keme gwe. ⁸Ñ gbèkee ke mamɔma n zòblerine, zaake n yā yimao kōn Dii dōnaome. Tó má taari vī, ñ ma de n zinda. Ñton ma kpá n dearo. ⁹Ben Yonatā bè: Gyam! Tó má dō kè ma de zèo à zaaa kenne, le mé onneroo? ¹⁰Ben Dauda à là à bè: Tó n de gà à yā pāsī ònne, dé bé eé omɛɛ? ¹¹Ben Yonatā bène: Ñ mɔ wà gá sète. Ben aɔ bɛe wà gàa sète ní plaa.

¹²Ben Yonatā bè: Má sì kōn Dii Isarailino Ludao, ai ziando mɔndaa'i mé ma de yō mà gwa. Tó n yā kàne, mé lékpāsā kenne. ¹³Tó ma dee yezi à à zaaa kenneme sō, ben mée lékpāsā kenne ma n gbare n ta aafiaro, Dii yā keme pāsīpāsī. Dii gō kúnyo lán à kú kōn ma deo yā nà. ¹⁴Lán má kpé kú wèndio nà ñ gbèkee keme lán Dii è kéne nà, kè wàton ma dero yānzī. ¹⁵N gbèkee tón yāa kōn ma bedeenɔ zikiro, baa tó Dii tò n ibeenɔ yāa anduna guu. ¹⁶Len Yonatā yā yì kōn Daudao le, ben à bè: Dii gēe bonne n ibeenɔa. ¹⁷Ben Yonatā tò Dauda èara à lù sèare dɔ a yenzi yānzī, zaake à yezi lán a zinda wèndi bàme.

¹⁸Ben Yonatā bène: Mɔ dufu zībaa kuu zia. Tó wèe gbèke e n vèekiinlo, wé n gbeka. ¹⁹Ziando ñ gá ñ ute guu kè n uten yāa pì naanaguro, négō kú gbè kè de tɔɔtɛ lé sèeda ũu sae gwe. ²⁰Mé kà zu gbè pì sae wén aagō lándō mée pó gbāa bà, ²¹mé négōgbè ke zī à gá kà pìnɔ wɛtɛ. Tó ma bène, kànɔɔ kú à kpɛɛ, à sée à mɔo, ñ mɔ, má sì kōn Dii négō aafiame, kari kuuro. ²²Tó ma bène kànɔɔ kú à aɛ sō, ñ gá, zaake Dii bé à n gbare. ²³Yā kè wá yì kōo sō, Dii bé eégō de yā pì sèedadee ũ guro píngi.

²⁴Ben Dauda gàa à ùte sèn. Kè mɔ dufu bò, kína vèe le à pó ble. ²⁵À vèe a vèekiia gù sae. Yonatā vèe à aɛ, Abana kú à sae. Dauda vèekii sō, gbèkee kú gwero. ²⁶Solu e yāke o zī beeeero, zaake èe daa yāke bé à à lè, à kú

gbāsīome, beee bé à kpàne. ²⁷Kè guu dō mɔ gurɔ plaadee zī, Dauda v̄ēkii gō da kori, ben Solu a né là à bè: Bóyānzi Yesē né e mɔ pɔ ble gīa kōn gbāaoroo? ²⁸Ben à bène: À zé gbèkama, à bè é gá Betelemu. ²⁹À bè mà tó à gá, zaake a bedeenɔ e saa oo w̄ete pì guume, ben a v̄ii bèare à mɔ. À bè tó à kème, mà a gbarè à gá a v̄iɔnɔ gwa. Beee yānzin èe mɔ pɔ blenyorozi. ³⁰Ben Solu pɔ f̄ē Yonatāzi à bè: Né faasai swāgbāade! Má dō kè n zē Yesē né kp̄eme. N wí dà n zīndaa kōn n dao. ³¹Tó Yesē né pì gō kú kū w̄endio, né e ñ kpata blero. Ñ gbēnɔ zī aō à kū wà suome tia. Séto à ga. ³²Ben Yonatā à là à bè: Bóyānzin eé gazi? Bón à kè? ³³Ben Solu Yonatā gbà kōn sário le à e à de, ben Yonatā dō sa kè a de zè kōn Dauda denaome.

³⁴Yonatā f̄ē à gò p̄bleela kōn p̄f̄ēo, èe gá à pɔ blè mɔ gurɔ plaadee pì zī dro, zaake à n̄se yàka Dauda yā musu, kè à de à diè gb̄ē futaa ū yānzi.

³⁵Kè guu dō, Yonatā b̄ò à gaa Dauda le guu p̄in. Négōgb̄ē kee tézi. ³⁶Ben à bè né p̄ine. Ñ bàà lé ñ gá k̄aa. Tó ma kà zù, né wete. Kè né pì bàà lè èe gaa, ben Yonatā kà zù à mila. ³⁷Kè né pì kà guu kè Yonatā kà p̄ēn, ben à lé zù né p̄izi à bè: Kà p̄inɔ kú n ae k̄aa. ³⁸Ben Yonatā èara à lé zùzi dō à bè: Ñ gá kpakpaa, ñton zero. Ben né pì kà p̄inɔ s̄ēe à s̄uò a diine. ³⁹Né pì e yā pì d̄oro, séde Yonatā kōn Daudao. ⁴⁰Ben Yonatā a gōkeboɔnɔ kpà né pia à bè: Ñ sí ñ táo be.

⁴¹Kè né pì tà, Dauda f̄ēe gb̄ē kp̄ē à m̄ò à kùe Yonatāne ḡēn aagō à dàe a puua. Ben aō lé p̄èk̄ōa aō ɔɔ dō ñ plaa ñ p̄ingi, Dauda pɔ bé à bíta. ⁴²Ben Yonatā bène: Ñ tá aafia, zaake wa lù s̄ē kōn Dii t̄óo wa bè, Diin wa s̄ēedadee ū ma boriinɔ kōn n boriinɔ dagura ai gurɔ p̄ingi. Dauda b̄ò gwe, ben Yonatā èara à tà a be.

Dauda kuuna Nɔbu

21 ¹Kè Dauda e gaa sa'oriki Aimeleki kiia zaa Nɔbu, Aimeleki pì b̄ò à gaa à daàle. V̄ia à k̄i, ben à à là à bè: Bó bé à tò ñ té ndo, gb̄ēkee kúnyoroee? ²Dauda w̄èlà à bè: Kí bé à zīi d̄ame, à bè m̄aton tó gb̄ēke yā kè á dieme à ma zī mà kee d̄oro. Ben wa guu z̄ōk̄ōne kōn ma ibanɔ aō d̄ome ae. ³P̄oble kp̄areen ñ v̄i kè tiaa? Ñ ma gba buredi m̄ēn s̄oro kesō pɔ kè ñ v̄i p̄ingi dé. ⁴Ben sa'oriki pì bè: Buredi p̄a kuuro, séde kè wà k̄aè Ludane baasiro. Tó n gb̄ēnɔ e kak̄ōa kōn n̄gb̄ēoro, mé kp̄amma. ⁵Ben Dauda bène: À de le kò, wá wa zīnda k̄ūna n̄gb̄ēnɔ yā musu, lán w̄ēe ke nà wà gbasá wà da zén wà gá zī ká. Ma gb̄ēnɔ m̄ēnɔ gb̄āsīro. Baa gurɔ kè w̄ee p̄oyezi t̄aa oo, aōḡō gb̄āsīro, atēnsa tá kè w̄ee oo gb̄āaro. ⁶Ben sa'oriki pì Luda buredi s̄ē à kp̄aa, zaake buredi kee kú gwero, sé kè wà k̄aè Ludane. W̄ē buredi pì sé Dii aeme, ben w̄ē à lende kp̄a kōn buredi dufuo.

⁷Solu ibanɔ dokee kú gwe gurɔ pia, à t̄ón Doegi. Ed̄omu boriime, àmbe Solu s̄ād̄ariki ū. ⁸Ben Dauda Aimeleki là à bè: Ñ s̄ári ke f̄ēdaa v̄i k̄ēs? M̄ée e ma a f̄ēda ke gōkebo ke s̄ero, zaake kí zī kùrukuru d̄ameme. ⁹Sa'oriki pì w̄èlà à bè: Ḡolaya, Filisitini kè ñ d̄ē Ela guzuren f̄ēdaa kú kè.

À kú dansiki kpɛɛ, bisa fífíá. Tó ní yezi, ò sé, zaake à pãndee kú kè dɔro, séde beee pì. Ben Dauda bè: Ì kpáma, à sáa kuuro.

Dauda ìadeyãno kekena

¹⁰Dauda bàa lè Solunɛ zī beee, à tà Gata kí Akisi kiia. ¹¹Ben Akisi ìbanɔ bène: Isarailino bùsu kí Daudan yèroo? Àpin wè ɔ wā wà lè sí à yā musuroo? Wè be:

Solu gbēno dède gɔɔn wàa sɔsɔro,

Dauda sɔ gɔɔn bɔɔ leo ũgbangba.

¹²Yā pì Dauda kù gbāa, èe vīa kee Akisine maamaa. ¹³Ben à a zīnda lie, èe ìadeyãno kekɛɛ ní aezí. À ɔgbɛ gàegae bìi zé gbànɔa, à tò lóu e plaa a létãnkaa. ¹⁴Ben Akisi bè a ìbanɔne: À gwa! Gbē pì né ìadeeme. Bóyãnzin a à sè a mɔo ma kiiazi? ¹⁵Ìadeeno kèsámameɛ, ben a gbē pì sè a mɔo ma kiia le à ìadeyãno kekemeɔ? Eé e à gē ma uaro.

Solu Nɔbu sa'orino dedena

22 ¹Dauda bò gwe à bàa lè, à gàa à gè Adulamu gbèwɛen. Kè à vīno kɔn à de bedeenɔ à baaru mà, aɔ gàa wà à lè gwe.

²Yā'ammadeeno kɔn fīadeeno kɔn gbē kè yā è keíneroono kàkɔazi ní pínɡi, ben à gɔ ní gbēnsi ũ. Aɔ kà gɔɔn wàa plaa taka bà. ³Bɔna zaa gwe Dauda gàa Mizipa, Mɔabunɔ bùsun, à bè Mɔabu kínane: Ì ma de kɔn ma dao gba zé aɔgɔ kúnyo ai mà dɔ lán Luda é kemɛ nà. ⁴Ben à ní tò kɔn Mɔabu kínao gwe. Aɔ kúo gurɔɔ kè Dauda kú sète pɔrɔtu. ⁵Beee gbera annabi Gada mò à yā ò Daudane à bè: Ìntongɔ kú sète pɔrɔtu dɔro. Ì eara ò tá Yudano bùsun. Ben à fèe à gàa Ereti líkpen.

⁶Zikea Solu vèena sãma lí gbáru Gibeá sísia. À a sári kúna, à ìbanɔ lígazi ní pínɡi. Ben à mà wà Dauda kɔn gbē kè aɔ kúono kúkii dɔ. ⁷Ben à bè a ìba pínɔne: a Beyãmi boriino, à ma yā ma a pínɡi. Yese né é buraano kɔn geepi búno kpáawaɔ? Eé a die zíkari gɔɔn wàa sɔsɔro ke gɔɔn basɔsɔroono gbēnsino ũ? ⁸A pínɡi a lé kpàkɔsɔmazime. Kè ma né yā yì kɔn Yese néo, a gbēkee e omero. A gbēkee e ma wènda gwaro. Èe dame ma swála kè ma né ma ìba pì nòse fèe àgɔ ma wetɛe à ma de, lán èe kee nà tiaro. ⁹Èdɔmu bori Doegi kú kɔn Solu ìbanɔ gwe, ben à bè: Ma Yese né è, à mò Aitubu né Aimeleki kiia zaa Nɔbu. ¹⁰À yā gbèkane Diia, ben à kúsãe kpàa kɔn Filisitini bori Gɔlaya fèedaao.

¹¹Ben kína gbēno zì aɔ sa'oriki Aimeleki sísi kɔn a de bedee kè aɔ de sa'orino ũ zaa Nɔbunɔ ní pínɡi. Ben aɔ mò kína kiia ní pínɡi. ¹²Ben Solu bène: Ì swā kpá ò ma, Aitubu né. À wèla à bè: Ma swā dɔ, Baa. ¹³Ben Solu à là à bè: Bóyãnzin mmɔn kɔn Yese néo a lé kpàkɔsɔmazizi? Bóyãnzin n póblee kpàa kɔn fèedaaozi? N yā gbèkane Ludaa, le à fɛemazi àgɔ ma wetɛe à ma de, lán èe kee nà tia. ¹⁴Aimeleki wèla à bè: Ì ìbanɔ té pínɡi, dé bé à náane vī à kà Dauda ũu? N né zãme, n zīnda dogarino kíname,

bensõ à tó bò n be. ¹⁵Mée gbekane Ludaa zikiroo? Kai! Baa, ònton yã di mamoma n zòbleriario ke ma de bedeeno, zaake má yãke dõ yã pì musuro pátipati. ¹⁶Ben kí bène: Né game, mpi kòn n de bedeeno ní píngi. ¹⁷Ben à ò dogari kè aõ kú gweenone à bè: À fèe à Dii gbàgbàrinõ dede, zaake ní ɔɔ kú Dauda yãmmè. Aõ à bàalena yã dõ, ben aõe omero. Mõde à ìba pìnɔɔ e wezi wà ɔ sè wà Dii gbàgbàri pìnɔ dèdero. ¹⁸Ben kí bè Doegine: Ñ fèe ñ sa'ori pìnɔ dede. Ben à fèe à ní dede gõ. À sa'outadari pìnɔ dède gõn basiigõ asɔrome. ¹⁹Ben Solu èara à sa'ori pìnɔ wéte Nòbudeeno dède dɔ, gõgbèno kòn nɔgbèno kòn né gbāano kòn nékpāntēno kòn zùnɔ kòn zaakino kòn sāano. Wà ní dede kòn fēdaao ní píngi.

²⁰Ben Aimeleki né ke pitiñgu, à tón Abiata. À bàa lè à gàa à nà Dauda. ²¹À bè Daudane, Solu Dii gbàgbàrinõ dède ní píngi. ²²Ben Dauda bène: Kè ma Edomu bori Doegi è gwe zì beee, má dõ sãnsãn kè eé o Solune. Ma yãnzin wà n de bedeeno dèdezi ní píngi. ²³Ngõ kúmao. Ñnton tó vĩa n kũro. Gbè kè èe n wetee à n de e ma wetee à ma deme se. Yãke é n le ma kiario.

Dauda Keiladeeno mìsina

23 ¹Wà ò Daudane wà bè: Ñ gwa, Filisitininõ e zì kaa kòn Keiladeeno, aõe ní póweno naakõa. ²Ben Dauda gbèka Diia à bè: Mà gá mà lé Filisitini pìnɔan yó? Ben Dii bène: Ñ gá ñ léeríma ñ Keiladeeno mì sí. ³Ben Dauda gbèno bène: Lán vĩa e wa kũu Yudano bùsu kèn nà, wé fõ wà gá wà zì ká kòn Filisitininõ Keilaó? ⁴Dauda èara à gbèka Diia dɔ, ben Dii bène: Ñ fèe ñ gá Keila, zaake mé Filisitininõ nanne n ɔzì. ⁵Ben Dauda gàa Keila kòn a gbèno, à zì ká kòn Filisitininõ, ben à ní pókādeeno símma. À Filisitininõ dède paripari, ben à Keiladeeno mì sì. ⁶Kè Aimeleki né Abiata bàa lè èe gaa Dauda kiia yã, à a sa'uta kũna, ben à gào Keila.

Solu pèena Daudazi

⁷Kè Solu mà Dauda gàa Keila, à bè: Luda gízime, ben à à nàme ma ɔzì, zaake à a zìnda tàta wéte bìidee guume. ⁸Solu a zìkpèeno kàkõa ní píngi, le aõ gá Dauda kagura ke kòn à gbèno zaa Keila. ⁹Kè Dauda mà Solu e à zaaa kpaakõsõazi, ben à bè sa'ori Abiatane à mó kòn sa'outao. ¹⁰Ben Dauda bè: Dii Isarailino Luda, mapi n zòbleri má mà Solu e zé wetee à mó Keila à wéte kè kaate ma yãnzì. ¹¹Keiladeeno é ma kpáan yó? Solu é mó kè lán má mà nàn yó? Dii Isarailino Luda, ñ o mamoma n zòblerine. Ben Dii bène: Eé mó. ¹²Ben Dauda à là dɔ: Keiladeeno é ma kpáa kòn ma gbènon yó? Ben Dii bè: Aõé a kpáame. ¹³Ben Dauda kòn a gbèno fèe, aõ ká gõn wàa aagõ taka bà. Kè aõ bò Keila, ben aõe sõki kpákpa. Kè Solu mà Dauda bò Keila, èe gà à gàa gwe dɔro.

¹⁴Dauda kú zeki gbāan gbāan Zifi bùsu sísìdeen. Lán guu e dɔɔ nà Solu ègõ à wetee à de, mɔde Ludaa e Dauda nane à ɔzìro. ¹⁵Gurɔɔ kè

Dauda kú Zifi b̀usu líkpen, à mà Solu k̀n à gb̀n̄n̄ e m̄n̄ a de. ¹⁶Ben Solu né Yonatā f̀e à g̀a à Dauda lè zaa líkpe p̀n, à à gb̀a sẁ k̀n Luda t̀o. ¹⁷À bène: N̄ton t̀o v̄a n k̀uro, zaake ma de é e à ɔ nammaro. M̀be né kí ble Isarailin̄ne, mapi s̄ m̀ḡɔ de n plaadee ū. Ma de p̀i beee d̄ se. ¹⁸Ben ā yā ỳ k̄o n̄ plaa Dii ae. Dauda g̀ líkpen gwe, ben Yonatā t̀ be.

¹⁹Beee gbera Zifideeno g̀a wà Solu lè Gibea ā bè: Dauda utena wa b̀sun s̀ete p̀r̄tu. À kú líkpen Akila s̀is̄geezi Yesim̄ ɔ̄m̄ete kpa. ²⁰Kí, gur̄ k̀ n̄ yezi p̀ngi, n̄ m̀ gwe, wé à kpámma. ²¹Ben Solu bè: Dii aubarika daagu k̀ a ma ẁnda gwà yānzi. ²²À tá à eara à soru ke. À guu k̀ è gán gbekagbeka k̀n gb̄ k̀ ā è n̄n̄, zaake má mà wà bè, à ɔ̄nd̄o né ɔ̄nd̄onlo. ²³À gbekagbeka le à e à à utekiin̄ d̄ p̀ngi, à eara à m̀ à ma le, le mà à s̀ans̄an ma, mé gáao. T̀o à kú a b̀sun gweme, mé p̀ezi Yuda boriin̄ t̀ p̀ngi. ²⁴Ben ā dà zén, ā d̀ Solune ae gana Zifi. Àe s̄ Dauda k̀n a gb̀n̄ g̀iake wà kú Maon̄i gbáan s̀ete Yesim̄ ɔ̄m̄ete kpa.

²⁵K̀ Solu k̀n a gb̀n̄ e m̄n̄ p̀ezi, à à baaru mà, ben à pita kp̄ii p̀a à g̀a à kú Maon̄i gbáan. K̀ Solu mà, ben à p̀ezi Maon̄i gbáan gwe. ²⁶Solun̄ e t́a oo kp̄ii kpe k̄a kpa, Daudan̄ e t́a oo à kpe k̀ kpa, āwe w̄a āwe bàa le Solune. Gur̄ k̀ Solu k̀n a gb̀n̄ e ligaa Daudan̄zi ā n̄ k̀, ²⁷ben gb̄ke m̀ à baaru kpà Solune à bè: N̄ ke kpakpa, Filisitinin̄ m̀ wà l̄e wa b̀sua. ²⁸Ben Solu p̄ena Daudazi t̀, à g̀a Filisitinin̄ le. Beee yānzi ẁ guu p̀i s̄i K̀kpaatekp̄ii. ²⁹Beee gbera Dauda b̀ gwe à g̀a à v̄e s̀ete p̀r̄tu, guu k̀ ẁ s̄i Engedi.

Dauda gina Solu denazi gb̀ween

24 ¹K̀ Solu s̀ k̀n p̄ena Filisitinin̄zio, wà bène Dauda kú Engedi gbáan. ²Ben à Isaraili z̀kpeeno s̀e g̀on b̄n̄ aaḡ à dànyo zén, le ā Daudan̄ wete guu k̀ ẁ s̄i Z̄n̄ Gb̀a. ³K̀ à kà s̄an̄o kara k̀ kú zé sae kiia, à gb̀wee è gwe, ben à g̀n̄ à g̀a d̄zezi ke. Dauda k̀n a gb̀n̄ s̄o kú gb̀wee p̀n zaa à lézekiia. ⁴Ben Dauda gb̀n̄ bène: N̄ gwa, à gur̄n̄ gb̀a k̀ Dii bè é n̄ ibee nanne n̄ ɔ̄z̄ n̄ yā kene lán n̄ yezi nà. Ben Dauda f̀e t̄e, à Solu utagumusu lé z̄ à sae. ⁵À gbera Dauda g̀ laasuun Solu uta lé k̀ à z̄ p̀i yānzi, ⁶à bè a gb̀n̄ne: Kai! Dii tón t̀ mà yā beee taka ke ma dii k̀ à à kp̀n̄ero. Mé ɔ̄ naaro, zaake Dii bé à à kpà kpatan.

⁷Dauda kp̀k̀ a gb̀n̄zi k̀n yā p̀io, èe t̀ ā Solu d̀ero. K̀ Solu b̀ gb̀ween, èe ḡe z̄la, ⁸ben Dauda b̀ gb̀wee p̀n, à lé z̀zi à bè: Ma dii kí! K̀ Solu liè à a kpe gwà, ben Dauda k̀e à dàe a puua. ⁹Ben à bè Solune: T̀o wà bè ma yā zaaa kp̀kpa n̄ musu, b̀ yā bé à t̀ nee s̄i? ¹⁰N̄ gwa! N̄ w̄e è gb̀a lán Dii n̄ name ma ɔ̄z̄ nà gb̀ween. Wà bène mà n̄ de, ben ma n̄ ẁnda gwà, ma bè mé ɔ̄ na ma diiaro, zaake Dii bé à à kpà kpatan. ¹¹N̄ gwa k̀ Baal! N̄ gwa, má n̄ uta lé k̀na k̀! Ma n̄ uta lé z̄, m̄de m̄e n̄ dero. N̄ d̀ sa k̀ má n̄ k̀na k̀n n̄se zaaaoro. M̄e taari kennero, ben n̄e ma wete è n̄ ma de. ¹²Dii yā g̀ḡwe à ḡe bommame, m̄de mapi mé

o nammaro. ¹³Lán wà yáasi zù zaa zi nà wà bè, yã zaaa è bo zaakerino kiiame, mé o nammaro. ¹⁴N Isarailino kína, dé yānzin n bozi? Dén née péezi? Gbēe gèn yó? Ke kòko néngo? ¹⁵Dii ma yã gwa à yã gōgōwe. À yã nnaa kpáma à zemaò à ma bo n ozi.

¹⁶Kè Dauda yã beee ò Solunè à yàa, Solu bè: Ma né Dauda, n kòton gweyó? Ben Solu vè wiiiò ¹⁷à bè Daudane: N yã nnaa demala, zaake yã zaaan má kènne, ben n fía bòmè kòn à maaao. ¹⁸N yã maaa kè ní kèmmè ò tia. Kè Dii ma nanne n ozi, née ma dero. ¹⁹Tó gbē bò a ibeaa, è tó à tá aafiaó? Dii yã maaa kè ní kème gbàa fía bonne. ²⁰Má dō sa kè né gō kí ū, négō kí blee Isarailinone. ²¹Ñ síme kòn Dii tóo kè né ma borii kaatero, né ma tó de ma de bedeenò téro. ²²Ben Dauda la dà Solunè. Kè Solu tà be, ben Dauda kòn a gbēno èara wà tà sète pòro.

Dauda kòn Nabalao kòn Abigailio

25 ¹Samueli gà, ben Isarailino kàkōa ní píngi, aōwe óo doo à gaa musu, ben wà à vīi a be zaa Rama. Beee gbera Dauda gaa Parani sète. ²Maoni gbēkee kuu, à bokòte vī Kameli gwe. Auzikide sàme, à sàano vī bozo aagō kòn blèno wàa sozo. Ben à mò Kameli le à a sàano kà kēe. ³À tón Nabala, à naō tón Abigaili. Nōgbē pì làakari vī bensō à kakana maa, mōde à gōo pì gbēke wí vīro, à yākenanoo dōro vīro. Kalebu boriime.

⁴Gurōo kè Dauda kú sète, à mà Nabala mò a sàano kà kēe. ⁵Ben à a ìbanò zì gōon kuri à bèinne: À fee à gá Nabala kiiia zaa Kameli, à ì kpáame ⁶à one à be: Luda n dō aafiao kòn n uao kòn n gbēno ní píngi. ⁷Má mà n mō kòn sākākēerinoo. Kè n sādārinoo kúwao, wée ìa darimmaro, ní kuuna Kameli guu, pòkee e kēsārimmaro. ⁸Ñ n zikeri pino la, aōe onne. Ñ tó ma ìbanò n pōnnaa e, zaake zībaa zime. N zōbleri pino kòn mamoma n néo ò wa gba pò kè ní è.

⁹Kè Dauda ìba pino kà, aō yã pì tōkè Nabalane kòn Dauda tóo, ben aō sōkpazi. ¹⁰Ben Nabala bèinne: Dén Dauda ūu? Dén Yesè né pì ūu? Zò kè aō kè n diinoo gbāanoo pari. ¹¹Á yezi mà a buredi kòn ma ío kòn nòbo kè má dè ma sākākēerinoneo sée mà kpá gbē kè má ní bokii dōroonoo yó? ¹²Ben Dauda gbēno èara wà dà zén aō tà. Kè aō kà, aō yã pino gbāne píngi. ¹³Ben Dauda bè a gbē pinone: A baade a fēedaa logo. Ben ní baade a fēedaa lògo kòn Daudao se. Gbē kè aō gaa kòn Daudaonoo kà wàa plaa taka, ben gōon wàa doo gō kòn asoonoo.

¹⁴À mò à lè zikeri pino doke gaa à ò Nabala naō Abigailine à bè: Dauda gbēno zì aō bō sète aō mò wà ò kpá wa diia, ben à pàtamma. ¹⁵Gbē pino sō yã maaa kèwe maamaa, aōwe ìa dawaro. Kè wá kúnyo sète, pòke è sāsawaro. ¹⁶Gurōo kè wée sàa dāa ní sae fāantè kòn gwāavio píngi, aōgō ligawazi lán bīi bà. ¹⁷Ñ laasuu lé yã kè né keea, zaake aō zèò wà yã zaaa ke wa diine kòn à uadeeno ní píngi. Àpi maaro, è gbē lédamma síro.

¹⁸Ben Abigaili buredi nàkōa kpakpaa mèn wàa do kòn geepiwēeo tūu plaa kòn sàa kè wà kèkeno mèn sozo kòn pówee kpatanao kpēe sozo kòn

geepi kàranɔ mèn basɔro kɔn kākā be kori kàranɔ mèn wàa do, aɔɔ yì zaakinɔne. ¹⁹Ben à bè a zīkerinɔne: Àgɔ dɔɔ ae, mégɔ té a kpee. Èe yāke o a zā Nabalano. ²⁰Ben à di a zaakia, èe pitaa sīsīa. Kè à bɔ sīsī kpee, aɔ dākɔre Daudao, èe pitaa sīsīa se kɔn à gbēno, aɔɔe ɔɔɔ. ²¹Dauda e oo a gbēno: Ma gbē pì pɔno dākpane sēte pāme. Wée à pɔke séro, ben à yā maaa kè má kènne fīa bòme kɔn à zaaa. ²²Tó ma à gɔgbē ke tò bēe ai guu gɔ gá dɔ, Luda yā keme pāsīpāsī.

²³Kè Abigaili à è, ben à pita a zaakia kpakpaa, à kùe Daudane à ae pèe. ²⁴Ben à kùe à gbá sae à bè: Baa, taari pì gɔ ma mèn do musu. Ñ mamɔma n zɔbleri gba zé mà yā onne. Ñ swā kpá mamɔma n zɔbleri yāzi. ²⁵Baa, Nabala maaro. Ñton à yā daro. À yāno de lán a tó bàme. À tón Misaide, bensɔ misaiyān ègɔ kee. Mamɔma n zɔbleri sɔ, mée gbē kè n ní zīno ero. ²⁶Baa, lán Dii kuu bensɔ ní kuu nà, Dii ginne ñ gbē de ñ gēe bo n zīnda. Dii tó n ibeenɔ kɔn gbē kè aɔɔe n kpákpaa à zaaano gɔ lán Nabala bà. ²⁷Tia sa Baa, ñ gbaa kè mamɔma n zɔbleri ma mɔonne kè sí ñ kpá n ìbanɔa. ²⁸Ñ sùu ke kɔn mamɔma n zɔblerio kɔn ma taario dɔ. Dii é tó n boriino gɔ kí blee ai gurɔ pínɡi, zaake nèè zì ká Diineme, weé à zaa ke emma zikiro. ²⁹Baa tó gbēke fēe èe pēenzi à n de, Dii n Luda é n wèndi dākpa, eé n ibeenɔ wèndi da gbèmban à zu. ³⁰Baa, tó Dii yā maaa kènne lán à lé gbènne nà pínɡi, tó à n die Isarailino gbēnsi ũ, ³¹ñton gē laasuun à n da yān gbēdena pā ke gēebona n zīndane yā musuro. Baa, tó Dii yā maaa kènne, ñ tó mamɔma n zɔbleri ma yā gɔ dɔngu.

³²Ben Dauda bè Abigailine: Wà Dii Isarailino Luda sáabu kpá, zaake à n zī ñ damale gbāa. ³³Ma n sáabu kpà se kɔn lédamma kè n ma gbaao, zaake míbe n kpame gbāa, ben mée gbē de ma gēe bɔ ma zīdanero. ³⁴Tó beenlo, kɔn Dii Isarailino Luda kè gime mà yā zaaa kennee, tó nēe wā n mɔ n damale yāro, le guu é dɔ Nabala négɔgbē kearo. ³⁵Ben Dauda pɔ kè Abigaili mdone si à bè: Ñ ká be aafia. Ma n yā mà, ma n yodaado kè.

³⁶Kè Abigaili kà Nabala kiia, à è èe pɔ blee lán kína bà. À pɔɔ kè nna, à wēe gbē à kà. Ben à naɔ pì e lé bɔ à yāke ònero, sé kè guu dɔ. ³⁷Kè guu dɔ, Nabala wée kè, ben à naɔ yā kè à kè pì òne. Ben swè kèn, à gɔ lán gbè bà. ³⁸Kè à kè lán gurɔ kuri bà, ben Dii gò tɔa, à gá.

³⁹Kè Dauda Nabala gana baaru mà, à bè: Wà Dii kè zèmao sáabu kpá, à wí kè Nabala dàmaa bòme. À gime mà yā zaaa ke, ben à tò Nabala zaakena wì à zīnda musu. Beee gbera Dauda gbēno zì Abigailia aɔ one á yezi à à sé ɔɔ ũ. ⁴⁰Kè Dauda ìba pìnɔ kà Abigaili kiia zaa Kameli, aɔ bène: Dauda bé à wa zímma, à yezi à n sé ɔɔ ũ. ⁴¹Ben à fēe à kùe à a mī pèe à bè: À zɔblerin ma ũ, má yāana mà a dii ìbanɔ gbá pípiíne. ⁴²Ben à fēe à di zaakia gɔɔ. À nɔgbē zīkerino gāao gɔɔn ɔɔɔ. Aɔ dà zén kɔn Dauda zīrinɔ, ben à gɔ à ɔɔ ũ. ⁴³Dauda Yezerili gbē Ainɔama kūna ɔɔ ũ dɔ. Aɔ plaa ní pínɡi kè à ɔɔɔ ũ. ⁴⁴Solu a né Mikala kè de Dauda ɔɔ ũ yā kpà Laisi né Palatieli, Galimu gbēa.

Dauda gina Solu denazi gèn plaadee

26 ¹Zifideeno gàa wà Solu lè Gibea aɔ bène: Dauda utena Akila sìsìgɛezi kè aedɔna Yesimɔa. ²Ben Solu gàa Zifi sète kɔn Isaraili zìkpɛɛno gɔɔn bɔɔ aagɔ, aɔɔe Dauda wetɛɛ wà à de sè pìn. ³Solu bùra kàè zé sae Akila sìsìgɛɛ kè aedɔna Yesimɔa, ben Dauda kú sèn. Kè à mà Solu e pɛɛɛazi, ⁴ben à gu'asiigwarino zì, gbasa à dɔ sa kè Solu kà. ⁵Ben Dauda fɛɛ à gàa guu kè Solu bùra kàen. À Solu kɔn a zìkpɛɛno gbènsi Nere né Abanao daekii è. Solu daena bùra guu, à gbèno kàè wà ligazi. ⁶Ben Dauda Iti bori Aimeleki kɔn Zeruya né Abisaio là à bè: Dé bé eé gámao bùra pìn Solu kiia? Ben Abisai bène: Mámbe mé gányo. ⁷Kè Dauda kɔn Abisaio lɔɔtè gbè pìnɔzi gwāavī, ben aɔ Solu è daena, èe ii oo bùra guu, à sári pɛena à mìzi. Abana kɔn a gbènoɔ daena wà ligazi ní píngi.

⁸Ben Abisai bè Daudane: Luda n ibeè nànnè n ɔzì gbàa. Ñ tó mà à zɔ kɔn sário mà à nakɔa kɔn tɔɔteo. Mé à zɔ gèn dome, èe ke gèn planlo. ⁹Ben Dauda bène: Ñton à dero. Dé bé eé fɔ à ɔ na kína kè Dii kàa à bɔ pāa? ¹⁰Ben Dauda èara à bè: Dii kuu! Dii bé eé gò tɔa à ga, tó à gurɔɔ pàpa kesɔ à gà zìlan. ¹¹Kai! Dii tón tó mà ɔ na kína kè à kàaro. Wà gá wà sári kè kú à mìzi sé kɔn à í zèreo wà táo. ¹²Dauda sári kɔn í zèrè kè kú Solu mìzio sè, ben aɔ tào. Aɔ gbēkee e ní ero, aɔ ní yā dɔro, aɔɔe ii oo ní píngi. Aɔ gbēkee e vuro, zaake Dii bé à tò i ìsi dàñla.

¹³Kè Dauda bikù guzure baa kaa kpa, ben à zè sísì musu zāazā, gu yāasa dana ní dagura. ¹⁴Ben à lé zù Abanazi kɔn a gbèno à bè: Abanao! Ñ yitenan yó? Abana wèla à bè: Dé bé èe lé zuu kínazi? ¹⁵Dauda bène: Gɔsagbāaan n ūroo? Gbēke kà lán n bà Isarailino bùsunn yó? Gbēke mò n dii kína de. Bó yā bé à tò nɛɛ à dākparoo? ¹⁶Nɛɛ yā ke a zéaro. Má sì kɔn Diio a kɔ sio wà a dedeme, zaake ée a dii kína kè Dii kpà kpatan dākparo. Ñ gwa! Kí sári kɔn à í zèrè kè kú à mìzio kú máme? ¹⁷Solu Dauda kòto dɔ, ben à bè: Dauda ma né, n kòton gweɔ? À wèla à bè: Ma dii kí, ma kòtome. ¹⁸Dauda èara à bè: Bó yā bé à tò ma dii e pɛɛɛ mamɔma a zòbleriazi? Bón má kè? Bó taarin má kè? ¹⁹Ma dii kí, ñ swā kpá mamɔma n zòbleri yāzi sa. Tó Dii bé à n swi kèma, à ma sa'ona gūu ma. Tó gbènteenɔme sɔ, Dii láari keríma, zaake aɔ pèma wà ma bɔ Dii gbèno té, aɔ bè mà gá mà dɔ tāanzime. ²⁰Ñton tó wà ma de zà kɔn Diioro. Isarailino kína bò, èe kòkò néngo wete à de, lán wègɔ pɛɛ dɔɔa sìsino musu nà. ²¹Ben Solu bè: Ma durun kè. Ma né Dauda, ñ èara ñ su. Mé ña damma dɔro, zaake n ma wèndi bèe kè gbàa. Yāpurame, ma yònkɔyā kè, ma zā yāa maamaa. ²²Ben Dauda bène: N sárin yè. Ñ tó n ìbanɔ doke bikù à mɔ à sí. ²³Dii è fía bo baadene à maakena kɔn a náaneo musu. Dii n name ma ɔzì gbàa, mɔde méɛ we mà ɔ nàmmaro kè Dii bé à n ka kpatan yānzi. ²⁴Lán ma n wèndi bèe kè gbàa nà, Dii ma wèndi bèe dɔ le, à ma sí yā zaa píngia. ²⁵Ben Solu bène: Luda aubarika dangu ma né Dauda. Né yā ìsi ke, n mì égɔ da'iana. Kè Dauda gè zéla, ben Solu tà bè.

Dauda kuuna Filisitiniṅ būsun

27 ¹Dauda laasuu lè à bè: Solu é ma de zīkea. Tó mée bàa lé ma ta Filisitiniṅ būsunlo, eé bɔmao nnaro. Tó ma bàa lè, Solu é mi kē ma wetēnaa, mé bɔ à cɔzī. ²Ben Dauda fēe à gāa Gata kí Akisi, Maɔku né kiia. Gɔɔn wàa aagɔɔn gāao. ³Ben Dauda kɔn a gbēnɔ vèe Gata kɔn Akisio, baade kɔn a bedeenɔ. Dauda kú gwe kɔn a nɔɔn mèn plaa, Yezērili gbē Aincama kɔn Kameli gbē Abigaili kè de Nabala nɔɔ ũ yāao. ⁴Kè wà ò Solunɛ Dauda bàa lè à tà Gata, èe péezi dɔro.

⁵Dauda bè Akisine: Tó ma n pɔnnaa è, ò ma gba zé mà vèe gukea n lakutunɔ doke guu. Mamɔma n zòbleri má yezi màgɔ kúnɔyo n meewinlo. ⁶Zī beean Akisi Zikilaga kpàa, ben à gò Yudanɔ kínanɔ pɔ ũ ai kɔn a gbàao. ⁷Dauda kuuna Filisitiniṅ būsun kà wè do kɔn mɔ siigɔɔo.

⁸Ben Dauda kɔn a gbēnɔ gāa wà lèe Gesurunɔa kɔn Gizinɔ kɔn Amalekinɔ. Gbē pìnɔ kú būsú pìn zaa zime bɔna zaa Suru ai à gāa pé Igiptia. ⁹Tó Dauda zì blè būsú pì lakutunɔa, è gɔgbē ke nɔgbē ke tó bēero, sāanɔ kɔn zùnɔ kɔn zaakinɔ kɔn lakuminɔ kɔn pókāsāanɔn è nakɔa. Tó à tà, è gá Akisi kiia. ¹⁰Tó Akisi à là guu kè à lèen gbēnɔa gbàa, Dauda è bene a gaa Nēgevi būsun, Yudanɔ ke Yerameli boriinɔ ke Keninɔ kiiame. ¹¹Dauda è gɔgbē ke nɔgbē ke tó bēe wà suo Gataro, zaake èe bee: Gbēke é kɔmɔɔ kēñne à be dia má kè nà n yè. Len ègɔ kee le gurɔ kè à kú Filisitiniṅ būsun. ¹²Akisi Dauda náane kè à bè a zindane: Isarailinɔ gi à kázime. Eégɔ de ma zòbleri ũme gurɔ pínɡi.

Solu kɔn nɔgbē weegūnnade gèsisirio

28 ¹Gurɔ beeenɔa Filisitiniṅ n zìkpɛenɔ kàkɔa, aɔ yezi wà gá wà zì ká kɔn Isarailinɔ. Ben Akisi bè Daudane: Asa n dɔ kè mmɔn kɔn n gbēnɔ é gámao zì ká sɔɔ? ²Ben Dauda bène: Tò, né e sa lán mamɔma n zòbleri mé ke nà. Ben Akisi bène: Tó lème, mé n ke ma dākpari ũ ai gurɔ pínɡi.

³Samueli sɔ gīake à gá kò, Isarailinɔ kàkɔa n pínɡi, aɔ sɔ dò à ga yā musu, ben aɔ à vī a be wéten zaa Rama. Solu pè weegūnnadeenɔa kɔn gèsisirinɔ Isarailinɔ būsun. ⁴Kè Filisitiniṅ kɔ kàkɔa, aɔ mò wà bura kàe Sunemu. Ben Solu Isarailinɔ kàkɔa n pínɡi, aɔ bura kàe Giliboa. ⁵Kè Solu Filisitini zìkpɛenɔ è, vīa à kù, swè kèn maamaa. ⁶À gbèka Diia, ben Dii e weàla nanaa guu ke kɔn Urimuo ke annabinɔ gāzīro. ⁷Ben Solu bè a ibanɔne: À nɔgbē wegūnnade gèsisiri ke weteme, le mà gá mà yā gbekaa. Ben aɔ bène: Nɔgbē wegūnnade gèsisiri kee kú Endo.

⁸Ben Solu a zinda liè à pókāsā pāndenɔ dà, ben à gāa à nɔgbē pì lè gwāavī, à gɔɔn plaaanɔ tēzi. À bène: N̄ tó n zīn mɔ n gè kè mé à tɔ onne sísime. ⁹Ben nɔgbē pì bène: N̄ dɔ sānsān yā kè Solu kè, kè à a būsú zé zò wegūnnadeenɔe kɔn gèsisirinɔ. Bó yā bé à tò nēe takutee kpákpaame

le wà ma dezi? ¹⁰Ben Solu sine kōn Dii tóo à bè: Má sì kōn Diio weé ïa damma yā kè musuro. ¹¹Ben nɔgbē pì bè: Gè kpareen mà sísinnee? À bè: Samueli gème. ¹²Kè nɔgbē pì Samueli è, à vī wiiio à bè Solune: Ase mbe Solu ūu? Bóyānzin n ɔndɔ kèmezi? ¹³Ben kí bène: N̄ton tó vīa n kūro. Bón í è? À bène: Gèwāadeen má è, èe bɔɔ tɔɔten. ¹⁴Ben Solu à là à bè: À kè diame? À bène: Mare zi ke bé èe mɔɔ, à utadaa dana. Ben Solu dò kè Samuelime, ben à kùe à dàe a puua. ¹⁵Ben Samueli à là à bè: Bóyānzin n ïa dāmazi, kè n ma sisiee? À wèàla à bè: Ma nawēa bíta ème. Filisitininò bé wà mò zì kámao, ben Luda kpee lime. È wemala annabi gāzī ke nanaa guu dɔro. Beee yānzin ma n sisizi. N̄ ome lán mé ke nà. ¹⁶Samueli bène: Dii kpee linne à ḡò n ibee ū, ben n mɔ n̄ee yā gbekaama s̄o né? ¹⁷Dii kènne lán à dàme má ònne nà. À n bɔ kpatan à n gbēdaa Dauda kàn. ¹⁸Dii beee kènne gbàa, kè n̄ee à yā maro yānzime. N̄ee pɔfē pāsī bɔbɔne Amalekinɔaro. ¹⁹Dii é Isarailinɔ kōn mpio kpá Filisitininɔame. Mmɔn kōn n n̄eḡɔgbēnɔ éḡɔ kúmao kè zia. Dii é Isaraili z̄ikpeeno kpá Filisitininɔa. ²⁰Samueli yā pì tò vīa Solu kù maamaa, ben à l̄ee a puua s̄ɔrɔɔ ḡɔ. À gbāaa yāa, zaake èe p̄oke ble gurɔ beee ke gwāavī beeearo. ²¹Kè nɔgbē pì mò Solu kiia, à è swè kèn maamaa, ben à bène: Mamɔma n z̄ɔbleri ma n yā mà, ma a z̄inda kpà karizi, ma yā kè í òmee kè. ²²N̄ n z̄ɔbleri yā ma sa. N̄ tó mà p̄oblee dienne ò ble, le ò gbāa e ò da z̄én. ²³Ben Solu ḡi à bè: Mé p̄o blero. Kè à ibanɔ nàk̄orea ledò kōn nɔgbē p̄io, ben à í yā mà. Ben à f̄ee tɔɔte à v̄ee gádoa. ²⁴Nɔgbē pì z̄u né b̄ɔrɔ m̄ekpana vī b̄adɔna a be. À ḡàa à dè ḡɔɔ, ben à flawa s̄e à dè, à buredi s̄es̄e'ez̄esai k̄eo. ²⁵À diè Solune kōn à ibanɔ. Āɔɔ bl̄e, ben āɔ f̄ee wà tà gwāavī beee ḡɔ.

Filisitininɔ ḱinanɔ Dauda gbarena Zikilaga

29 ¹Filisitininɔ í z̄ikpeeno kàk̄ɔa Afeki, bens̄o Isarailinɔ bùra kú Yezerili íbokiia. ²Filisitininɔ ḱinanɔ e ḡete kōn í z̄ikpe ḡalinɔ, āɔ kenɔ ḡɔn basɔɔɔro, āɔ kenɔ wàa s̄ɔɔɔro. Dauda kōn a gbēnɔ t̄e í kpee kōn Akisio. ³Ben Filisitininɔ ḱina p̄inɔ Akisi là wà bè: Eberu k̄enɔ s̄o né? À w̄en̄la à bè: Daudan ȳe. Isarailinɔ kí Solu ìba keme yā. À gurɔplaa k̄ema. À kúmao de w̄e doola. Naana zaa gurɔ kè à mò ma kiia ai gbāa, m̄ee taari ke earo. ⁴Ben ḱina p̄inɔ p̄ēt̄e k̄eo wà bè: N̄ ḡɔgbē p̄i gbare à tá guu kè í kp̄aan. Eé e à ḡawao z̄ilanlo, le àton bɔ wa kpee gwero yānzi. Dian eé e à ke nna kōn a diio nà, tó èe ke à tà kōn wa gbēkenɔ miò baasiroo? ⁵Dauda kè wà l̄e sì wà ɔ w̄à à yā musun gweroo? Kè wà bè:
Solu gbēnɔ d̄ede ḡɔn wàa s̄ɔɔɔro,
Dauda s̄o ḡɔn b̄ɔɔ leo ūgbangba.

⁶Ben Akisi Dauda sìsi à bène: Má sì kōn Diio í kuu gbē maaa ū ma kiia, n ganamao z̄ilan k̄eme nna, zaake naana zaa gurɔ kè n mɔ ma kiia ai gbāa, m̄ee taari ke emmaro. M̄ode í yā e ke wa ḱinanɔnero. ⁷N̄ eara n̄ tà kōn aafiao le òton yāke ke à k̄éne zaaro. ⁸Ben Dauda Akisi là à bè: Bón

má kè? Naana zaa gurɔɔ kè ma mɔ n kiia ai gbàa, bón n èmaa? Bóyānzin mé e mà gá mà zì ká kɔn ma dii kí ibeenɔoro? ⁹Ben Akisi bène: Má dɔ kè n maame lán Luda malaika bà, mɔde wa kɔnanɔ bè nton gáwao zìlanlo. ¹⁰Tó guu dɔ, n fɛe kɔngɔ ide'ide kɔn n dii Solu zɔbleri kè aɔ mɔnyonɔ, à tá. ¹¹Ben Dauda fɛe kɔngɔ ide'ide kɔn a gbɛnɔ, aɔɔe taa Filisitininɔ busun. Filisitininɔ sɔ gaa Yezerili.

Dauda Amalekinɔ kaatena

30 ¹Dauda kɔn a gbɛnɔ kà Zikilaga à gurɔ aagɔdee zì. À mɔ à lè Amalekinɔ mɔ wà lèe Negevi búsua kɔn Zikilagaa n kpee. Aɔ lèe Zikilagaa aɔ té sàa. ²Aɔ nɔgbɛ kè aɔ kú gweenɔ kùkù, nɛnɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛ isinɔ n píngi. Aɔɔe n gbɛke dero, aɔ n sɛe wà tànyo. ³Kè Dauda kɔn a gbɛnɔ kà n be wéte, aɔ è wà té sàa wà n nɔgbɛnɔ kɔn n nɛgɔgbɛnɔ kɔn n nɛnɔgbɛnɔ kùkù wà tànyo. ⁴Ben Dauda kɔn gbɛ kè aɔ kúonɔ wii lè aɔ ɔɔ dɔ ai aɔ gbàaa yàa, ai aɔɔe fɔ wà ɔɔ dɔ dɔro. ⁵Wà Dauda nɔnɔ kùkù wà tànyo n plaa Ainɔama kɔn Abigailio. ⁶Dauda wétamma è maamaa, zaake wèe bee wà à pápa gbèo wà demɛ. Aɔ baade píngi nɔse yàka aɔ nɛgɔgbɛnɔ kɔn n nɛnɔgbɛnɔ yà musu. Mɔde Dauda gbàa è Dii a Luda, ⁷ben à bè sa'ori Abiatane: Ñ mɔ kɔn n dansiki utao. Kè à gaaone, ⁸ben Dauda yà gbèka Diia, à à là à bè: Mà pɛe gbàamɔnneri pinɔzi mé n léɔ? À bène: Ñ pɛɛnzi, né n le n n gbɛnɔ m̀ sí. ⁹Ben Dauda dà zén kɔn gɔɔn wàa aagɔɔnɔ. Kè aɔ kà Beso swaazi, gbɛkenɔ gɔ gwe. ¹⁰Gɔɔn wàa doonɔ gbàaa yàa, aɔɔe fɔ wà bikù swaa piaro, ben Dauda bikù, à té n gbèzi kɔn gɔɔn wàa plaaanɔ.

¹¹Aɔ Iyipiti gbɛke è sɛte, ben aɔ gaa Dauda kiia. Wà pɔblee kpàa à blè, wà í kpàa à mì. ¹²Ben aɔ kākā be kori kpàa kɔn geepi kàrao mèn plaa à sò. Ben à mè sù, zaake à kè fāantɛ kɔn gwāavio gurɔ aagɔ pɔblesai ímisai. ¹³Ben Dauda à là à bè: Dé gbɛn n ũu? N bɔ máme? Ben Iyipiti gbɛ pì bè: Amaleki zɔn ma ũ. À gurɔ aagɔdeen yè, ma dii pā kpāmazi kè mée gyāa kee yānzi. ¹⁴Wa lee Negevi búsuaɔ, guu kè Kiritinɔ kún kɔn Yudanɔ kɔn Kalebu boriinɔ, ben wà té sɔ Zikilagaa. ¹⁵Ben Dauda à là à bè: Né fɔ n gámao gbɛ pinɔ kiiaɔ? À wèàla à bè: Tó n sìme kɔn Luda tɔo kè né ma dero, tó né ma kpá ma diiaro, mé gányo n kiia.

¹⁶Ben à gaa. Kè aɔ kà, aɔ n lé, aɔ fāakɔana gu píngia, aɔɔe pɔ blee, aɔɔe í mii, aɔɔe pɔnnaa kee pɔ bíta kè aɔ sèe Filisitininɔ busunɔ kɔn Yudanɔ búsuo yānzi. ¹⁷Ben Dauda sì n té à n dede naana zaa uusie ai gu làa gaa à dɔo uusie. Aɔ gbɛkee e bɔkii ero, séde gɔkpare gɔɔn wàa plaa kè aɔ di lakumia aɔ bàa lèno baasiro. ¹⁸Dauda gbɛ kè Amalekinɔ n kùkùnɔ m̀ sì n píngi kɔn a nɔnɔ n plaa. ¹⁹Aɔ gbɛkee e sāsāro, né féte gbɛnsi, nɛgɔgbɛnɔ kɔn nɛnɔgbɛnɔ n píngi. Baa pɔ kè aɔ sɛenɔ, Dauda èara à pɔ pinɔ sì píngi. ²⁰À sāano kɔn zùnɔ nàkɔa, ben à gbɛnɔ pɔkadee pinɔ kpan'ae kè aɔ bè: Dauda pónɔn yè.

²¹Ben Dauda kà gɔ̃n wàa doo kè aɔ gbāaa yāa aɔwe fɔ wà gāaoro aɔ gò Beso swaazino kiia. Aɔ bɔe wà dààle kɔn gbɛ kè aɔ kúonɔ. Kè Dauda s̄nzi, à ì kpámma, ²²ben gbɛ pāsī gaabudee kè aɔ té Daudazino bè: Lán aɔwe gáwaoro nà, wé pɔ kè wá sino ke kpámmaro, tó èe ke aɔ baade naɔ kɔn a néno baasiro. Aɔ n̄ sé wà tányo. ²³Ben Dauda bè: Auo! Ma gbɛnɔ, àton ke le kɔn pɔ kè Dii kpàwaanɔro, zaake à wa dākpa à gbāamɔnneri kè aɔ lèewaano nàwe wa w̄i. ²⁴Dé bé é yā kè á ò kèkii sí s̄o? Gbɛ kè aɔ gò aɔwe pɔno dākpaano asaia égɔ d̄nkɔ kɔn gbɛ kè aɔ gāa z̄lannome. Wé kpaatetekone sáasaame. ²⁵Kè Dauda yā pì diè, ben à gò doka ù Isarailino zaa zī beea ai kɔn a gbāao.

²⁶Kè Dauda kà Zikilaga, à pɔ kè à si kenɔ kpāsā Yudano b̄usu gbēnsi kè aɔ de a gbēna ūunone à bè: Gbaa kè á è pɔ kè wá si Dii ibeɔna guunon gwe. ²⁷À kpāsānne Beteli kɔn Ramo Negevio kɔn Yatio ²⁸kɔn Aroao kɔn Sifimɔ kɔn Esetemɔao ²⁹kɔn Rakalao kɔn Yerameli bori wéteno kɔn Keni wéteno ³⁰kɔn ɔɔmao kɔn Borasāo kɔn Atakao ³¹kɔn Eblɔnuo kɔn guu kè Dauda lili òn kɔn a gbēno p̄ngi.

Solu gana kɔn a négɔgbēno

31 ¹Filisitininɔ z̄i kà kɔn Isarailino, ben Isarailino bàa lèñne ai aɔ paridee gāga Giliboa s̄isigeezi. ²Filisitininɔ p̄e Solu kɔn a négɔgbēnoz̄i, ben aɔ à né pino Yonatā kɔn Abinadabuo kɔn Malakisuaò dède. ³Z̄i kè wèe kaa Solu sae pāsī k̄u, ben k̄azurinɔ à pà, à kēna maamaa. ⁴Ben à bè a z̄ikapɔnɔserine: Ñ n fēdaa woto ñ ma z̄i ñ ma deo. Tó lenlo, gefɔnde kēno é ma z̄i aɔ k̄k̄o omao. Ben v̄ia à z̄ikapɔnɔseri k̄u, èe weziro, ben Solu a fēdaa s̄e, à a z̄inda ò'òala. ⁵Kè à z̄ikapɔnɔseri è à gā, ben à a z̄inda ò'ò a fēdaala se à gā. ⁶Len Solu kɔn a négɔgbē gɔ̃n aagɔ kɔn a z̄ikapɔnɔserio kɔn a gbēno gāga ledò le z̄i d̄nkɔ pì z̄i n̄ p̄ngi.

⁷Kè Isaraili kè aɔ kú guzuren gweeno kɔn n̄ gbɛ kè aɔ kú Yoda baa k̄aa kpaano è n̄ z̄ikp̄eno bàa lè, bens̄o Solu kɔn a néno gāga, aɔ bàa lè aɔ n̄ wéteno tò gwe, ben Filisitininɔ mò wà v̄een. ⁸Kè guu d̄i, ben Filisitininɔ mò aɔwe pɔno k̄b̄k̄o gbɛ kè aɔ gaganɔa, ben aɔ Solu kɔn a né m̄en aagɔv̄o p̄ino gè è kaena Giliboa s̄isigeezi. ⁹Ben aɔ Solu m̄i z̄i aɔ à ḡk̄eb̄no b̄ea, ben aɔ gbēno z̄i aɔ à baaru kpàkpa Filisitininɔ b̄usu gu p̄ngia kɔn n̄ t̄aakp̄eno. ¹⁰Wà à ḡk̄eb̄no k̄ae t̄aa kè wè sísi Asatore kp̄én, ben wà à gè l̄ogo Betesā b̄iia.

¹¹Kè Yabesi Giliadadeeno yā kè Filisitininɔ kè Solune pì mà, ¹²ben aɔ ḡsagbāaano f̄e n̄ p̄ngi aɔ tá gwāav̄i ò z̄i beea, aɔ Solu kɔn a néno ḡeno bàk̄e Betesā b̄iia, ben aɔ t̄ao Yabesi aɔ té s̄m̄ma gwe. ¹³Aɔ n̄ w̄ano s̄e aɔ v̄i s̄ama lí gb̄aru Yabesi gwe, ben aɔ lé yì guro sw̄eplaa.

SAMUELI TAKADA PLAADEE

Dauda kíblena Yudanɔne 1:1–4:12

Dauda kíblena Isaraili bori pínginɔne 5:1–12:31

Abusalomu bɔna Dauda kpɛɛ 13:1–20:26

Dauda kíblena zāa 21:1–24:25

Dauda Solu ga baaru mana

1 ¹Solu gana gbera Dauda sù kɔn zìblena Amalekinɔao, ben à gò Zikilaga gurɔ plaa. ²À gurɔ aagɔdee zì gɔgbè ke bɔ Solu bùran à mɔ. À pɔkāsāano kèkèna, bùsu ká à mìn. Kè à kà Dauda kiia, à kùene à dàe a puua. ³Dauda à là à bè: N bɔ mámè? À wèàla à bè: Ma bɔ Isarailinɔ bùramme. ⁴Ben Dauda à là dɔ: À kè diame? Ñ omɛ. Ben à wèàla à bè: Isarailinɔ bɔ zìlan wà bàa lè. Aɔ paridee lèe wà gàga. Solu kɔn a né Yonatāo gà dɔ. ⁵Ben Dauda gɔkpare kè èe baaru pì kpaane là à bè: N ke dian n dɔ kè Solu kɔn a né Yonatāo gà? ⁶À wèàla à bè: Àe sɔ má kú Giliboa kpiigezi gweme, ben ma Solu è, èe gbāa ee a sária. Sɔgorodeeno kɔn sɔdeeno e kaao kii. ⁷Kè à liɛ ma kpa, à ma e, ben à ma sisi. Ma bè: Māe kè! ⁸Ben à ma la, mámbe dé ũu? Ben ma wèàla ma bè Amaleki boriin ma ũ. ⁹Ben à bèmɛ mà sɔazi mà a de, zaake á kú gaa lézime, baa kè a wée kpé kèna féte. ¹⁰Ben ma sɔzi ma à dè, zaake má dɔ eé fɔ à ble à læna gbera dɔro. Ben ma à kífura kè à kuna sè kɔn zāa kè à danao, ben ma suonne kè ma dii. ¹¹Ben Dauda a pɔkāsāano gà à kè, ben gbè kè aɔ kúono n pɔno kèkè se. ¹²Aɔ Solu kɔn a né Yonatāo gana sɔ dɔ kɔn Dii gbè Isarailinɔ, zaake zì n blé. Wé'e bɔrɔma, ben aɔ lé yì ai uusie.

¹³Dauda gɔkpare kè à baaru pì kpàne là à bè: N bæe kú mámè? Ben à bène: Bɔamɔ nén ma ũ, Amaleki borii. ¹⁴Ben Dauda à là à bè: À kè dia kína kè Dii kà dena vīa e n kúroo? ¹⁵Ben Dauda a gɔkpareno doke sisi à bè: Ñ à lé n de se. Ben à à lè à dè. ¹⁶Zaake Dauda gīake à bène: N n zīnda dème. N zīnda lé bé à n da yān, n bè n kína kè Dii kà dè.

Sósobile kè Dauda sù Solu kɔn Yonatāo ga yā musu

¹⁷Dauda sósobi lè kè sù Solu kɔn a né Yonatāo ga yā musu. ¹⁸À bè wà lè pì dada Yudanɔne. À kú Yasa takadan.

- 19 Isarailino gakuideeno gàga sìsìgèezi,
gõsagbãaaano ii òmè!
- 20 Aton à baaru kpá Gata zédaano,
lè Filisitini nõgbẽno tón à ponnaa kero yãnze.
Àton à kpàakpa ke Asakelõniro,
lè gefõode nẽnõgbẽno tón áyuwi kero.
- 21 Kpíi tón kpá Giliboa gbè musua dõro,
lou tón ma buraa kè aõ kú gweenõa dõro,
gwen wà ɔ sò gõsagbãaaano sengbangonõzi,
nõsi dõkõna Solu sengbangoa lé zè!
- 22 Kè wèe gõsagbãaa aru fãa guua,
wèe ní gbèèè paraa,
Yonatã kàzuri pãsi è kpèè gwaro,
Solu fèedade pãsi è su koriro.
- 23 Solu kõn Yonatão,
gbè maa yenzideenõmè!
Aõwè kèkõa wèndi ke gaanlo.
Aõ wãaa de kúunõla,
aõ gbãaa de músunõla.
- 24 Isaraili nõgbẽno,
à wé'í kán Solu ga yã musu.
À bisa tẽaa yiare kõn nõmaablebõno,
à a pókãsaano kèkèare kõn zãblebõ kè wà pì kõn vuraano.
- 25 Gõsagbãaaano ii ò zìlan fá!
Yonatã daena gè ù sìsìgèezi.
- 26 Ma gbè Yonatã,
ma gõ nawèa guu n yãnze,
ní maame wásawasa.
Yenzi kè ní vĩmao sáa vĩro,
à de no yenzila.
- 27 Gõsagbãaaano ii ò fá!
Aõ gõkèbõno kàate.

Dauda kana Yudano kpatan

2 ¹Beee gbera Dauda Dii là à bè: Mà gá Yuda wéteno doke guu? Dii bène à gá, ben Dauda èara à là à bè: Mákpan mà gán? Dii wèàla à bè: Èblõnu kpa. ²Ben Dauda gàa gwe kõn a no mèn plaaano, Yezerili gbè Ainoama kõn Nabala gyaano Abigaili, Kameli gbèo. ³Dauda gàa kõn gbè kè aõ kúono dõ, baade kõn a bẽdeeno, ben aõ vèè Èblõnu kõn à lakutunõ. ⁴Ben Yudano gbẽnsino mò wà nõsi kù Dauda miã gwe, aõ à kà Yudano kina ù.

Kè Dauda mà Yabesi Giliadadeeno bé wà Solu vìi, ⁵à gbẽno zìmma, aõ gàa wà bèñne: Dauda bè Dii aubarika daagu, kè a gbèkèè kè Solu a diine

a à v̄i. ⁶Dii gbēke yā kōn náane yāo keare. Mapi s̄ mé à maaa keare kè a yā p̄i kè yānzi. ⁷Tia sa àḡō gbāa à kùgbāaa ke. A dii Solu ḡa ben Yudan̄o ma ka n̄ kína ū.

⁸Nere né Abana, Solu z̄ikp̄eɛn̄o gbēnsi ḡiake à ḡa se kōn Solu né Isiboseo Manaimu. ⁹Ben à à kà k̄í ū Giliada b̄usun kōn Asa boriin̄o b̄usuo kōn Yezerilio kōn Eflaimu boriin̄o b̄usuo kōn Beyāmi boriin̄o b̄usuo kōn Isarailin̄o b̄usu kpaan̄o p̄ingi. ¹⁰Solu né Isibose w̄è baplaadee guun à ḡò Isarailin̄o kína ū. À k̄í bl̄è w̄è plaa. Yudan̄o s̄, Daudan̄o ā z̄è. ¹¹Dauda k̄í bl̄è Yudan̄one zaa Ebl̄onu ai w̄è sw̄eɛplaa kōn m̄o sw̄eɛdooo.

Isarailin̄o z̄ikana kōn Yudan̄o

¹²Nere né Abana kōn Solu né Isibose z̄ikp̄eɛn̄o b̄ò Manaimu w̄a ḡa Gibiō. ¹³Zeruya né Yoabu kōn Dauda z̄ikp̄eɛn̄o f̄eɛ w̄a ḡa dañle Gibiō íkaekii sae. Āō ḡali doo k̄ú í baa kè kpa, āō ḡali doo k̄ú í baa k̄aa kpa. ¹⁴Ben Abana bè Yoabune: Ñ tó ḡōkpare ken̄o f̄eɛ kōzi w̄a gwa. Ben Yoabu bè: Āō ḡá. ¹⁵Ben Beyāmi z̄ikarin̄o f̄eɛ ḡōn kuri aw̄eɛplaa Isibose p̄ ū, ben Dauda z̄ikarin̄o f̄eɛ ḡōn kuri aw̄eɛplaa se. ¹⁶Baade ɔ k̄a a ɔsikari daa mikp̄eezi, ben āō k̄ō z̄ōz̄ō k̄ō gb̄ant̄ēa kōn f̄eɛo āō l̄eɛ ledole. Ben w̄a t̄ó kp̄a Gibiō guu p̄ine F̄eɛlennabura. ¹⁷Z̄i kè w̄a k̄a z̄i beeeã p̄asi maamaa, ben Dauda z̄ikp̄eɛn̄o z̄i bl̄è Abana kōn Isarailin̄o.

¹⁸Zeruya n̄éḡōgb̄e ḡōn aaḡōn̄o k̄ú gwe, Yoabu kōn Abisaio kōn Asahelio. Asaheli s̄ bà nna lán z̄ō bà. ¹⁹Ben à p̄eɛ Abanazi, èe lie ɔplazi ke ɔzeziro. ²⁰Kè Abana a kp̄eɛ gw̄a à à è, ben à bè: Asaheli, míbe gweɔ? À w̄èl̄a à bè: Mámbee! ²¹Ben Abana bène: Ñ lie n ɔplazi ke ɔzezi, ñ ḡōkparen̄o doke k̄ú ñ à p̄ón̄o sía. M̄ode Asaheli e zenero. ²²Abana èara à bène do: Ñton s̄maziro. Ñ yezi mà n den ȳɔ? Tó ma n de, mé we wa w̄eɛ ke siiḡō kōn n v̄i Yoabuo doɔ? ²³M̄ode Asaheli ḡi, èe zenero, ben Abana à z̄ō a gb̄eɛn̄o kōn a s̄ari páo ai à b̄ò kp̄eɛ kpa. Gwen à l̄eɛn̄o à ḡa ḡō. Kè baade p̄ingi k̄a guu kè à l̄eɛ à ḡa p̄in̄, āō z̄è w̄eɛ gwaa.

²⁴Ben Yoabu kōn Abisaio p̄e Abanazi ai ɔf̄ant̄ē ḡa à ḡeò kp̄én. Āō k̄a Ama s̄is̄i kè k̄ú Gia ɔf̄ant̄ēb̄oɛ kpa Gibiō gb̄aa zén. ²⁵Beyāmi boriin̄o k̄ak̄ōa Abanazi ḡali do, ben āō ḡa w̄eɛ gii kōn n̄ z̄indao s̄is̄i musu. ²⁶Ben Abana lé z̄ù Yoabuzi à bè: Wé ze k̄odedenaneroo? Ñ d̄ō kè yā p̄i é mì de kōn ɔs̄iaaoroo? Né o n gb̄ēn̄o āō zewe āō ɛara w̄a tároo? ²⁷Ben Yoabu w̄èl̄a à bè: Ludaa kuu! Tó n̄eɛ lé sí yāro, ma gb̄ēn̄o é zearero ai gu ḡá do. ²⁸Kè Yoabu kuru p̄e, ben à gb̄ēn̄o k̄amma b̄ò, āōɛ ḡá Isarailin̄o z̄i do.

²⁹Gw̄aav̄i beeeã Abana kōn a gb̄ēn̄o t̄aa ò s̄ēn̄ āō bik̄ù Yodaa, ben āō d̄ò swad̄ozi ai āō ḡa w̄a k̄a Manaimu. ³⁰Kè Yoabu s̄ù kōn pena Abanao, ben à a z̄ikp̄eɛn̄o k̄ak̄ōa n̄ p̄ingi. Dauda gb̄ēn̄o t̄e ḡōn baro dosai bé w̄a kuuro, Asaheli baasi. ³¹Āō Beyāmi kè āō k̄ú kōn Abanaon̄o d̄ede ḡōn w̄a do kōn bas̄oɔraaḡō. ³²Āō Asaheli ḡe s̄e āō v̄i à de miran̄o Betelemu. Ben Yoabu kōn a gb̄ēn̄o t̄aa ò gw̄aav̄i āō k̄a Ebl̄onu gud̄oɔno.

3 ¹Zì kè Solu bedeenɔ kà kɔn Dauda bedeenɔ gi kè. Dauda gbāaa e kaara, Solu bedeenɔ sɔ gbāaa e lagoo.

Dauda négɔgbēnɔ

²Négɔgbē kè Dauda i Eblɔnɔnɔ tɔn yē. À káaku tɔn Aminɔ. À da tɔn Aincama, Yezerili gbēme. ³À plaade tɔn Kiliabu. À da tɔn Abigaili, Nabala gyaanɔ Kameli gbēme. À aagɔde tɔn Abusalomu. À da tɔn Maaka, Gesuu kína Talamai néme. ⁴À siigɔde tɔn Adonia. À da tɔn Agi. À sɔwrode tɔn Sefatia. À da tɔn Abitali. ⁵À swæedode tɔn Itiriamu. À da tɔn Egela. Dauda nɔɔnɔ né pìnɔ i Eblɔnume.

Abana nana Daudaa

⁶Gurɔ kè Solu bedeenɔ e zì kaa kɔn Dauda bedeenɔ, Abana e gbāa kũu Solu bedeenɔ guu. ⁷Solu nɔ yìgisai vī yā, à tɔn Rizipa, Aya néme. Isibose bè Abanane: N ke dia n dae kɔn ma de nɔɔɔ? ⁸Abana pɔ fè maamaa Isibose yā pì yānzì à bè: Gbēe gèn ma ũ Yudanɔ kpaɔ? Mée gbēke ke n de Solu bedeenɔnɔ kɔn à dāaronɔ kɔn à gbēnnanɔ ai kɔn a gbāao. Mée n na Daudane a wāzìro, ben nēe ma taari ee nɔgbē pì yā musu saa? ⁹Tó mée lé kè Dii gbē Daudane kenere, Luda yā keme pásìpāsì. ¹⁰Mé kpata sí Solu bedeenɔa mà tó Dauda gɔ Isarailinɔ kɔn Yudanɔ kína ũ sena zaa Dani ai à gá péo Beesebaa. ¹¹Isibose e sí à wè Abanala dɔro, kè èe vīa keene yānzì.

¹²Abana gbēnɔ zì Daudaa kɔn a tɔo à bène: Dé bé à bùsu vīi? Wà ledole ke, mé dɔnle le Isarailinɔ bà e àgɔ kúnyo ní pínɡi. ¹³Ben Dauda bè: À maa, mé ledole kenyo, mɔde yā mèn doon mée gbekaamma. Tó nēe mɔɔ ma gwa, tó nēe mómme kɔn Solu nénɔgbē Mikalaoro, ñton tó wa wée sikɔlero. ¹⁴Dauda lékpāsā kè Solu né Isibosene à bè: Ñ ma naɔ Mikala sukpame. Ma anzure blè kɔn Filisitininɔ gefɔɔ mèn basɔɔro. ¹⁵Ben Isibose gbēnɔ zì, aɔ nɔgbē pì sɔ a zā Palatieli, Laisi néa. ¹⁶Ben à zā pì e gaao à tézi ai Bahurimu, èe sɔ dɔɔ. Ben Abana òne à eara à tá, ben à èara.

¹⁷Abana yā ò kɔn Isaraili gbēnsinɔ à bè: Zaa zi ée wetee Dauda gɔ de a kína ũ. ¹⁸À à ká sa, zaake Dii lé gbēne à bè, é a gbē Isarailinɔ bɔ Filisitininɔ kɔn ní ibeenɔ wāzì ní pínɡi a zɔ̀bleri Dauda pì gāzime. ¹⁹Abana yā pì dà Beyāmi boriinɔne ní swāla dɔ. Ben à gāa Eblɔnu, le à yā kè à kè Beyāmi boriinɔ kɔn Isarailinɔne pì o Daudane. ²⁰Kè à kà Dauda kiia zaa Eblɔnu kɔn gɔɔn baroo kè aɔ kúonɔ, ben Dauda pɔnna póblee kēñne. ²¹Ben Abana bè Daudane: Ma dii kí, ñ tó mà fēe mà gá mà Isarailinɔ kakɔanne ní pínɡi, le aɔ ledole kenyo, négɔ de bùsu kè n pɔɔ yezi pínɡi kína ũ. Ben Dauda Abana gbàre, à tá aafia.

Abana dena

²²Zì beee Yoabu kɔn Dauda gbēnɔ sù kɔn léemmanao. Aɔ pɔnɔ sù gbēnɔa maamaa aɔ sùo. Abana kú kɔn Daudao gwe dɔro, zaake à à gbàre,

à tá aafia. ²³Kè Yoabu kōn zìkari kè aō kúono kà, wà òne Nere né Abana m̀ò kína gwa, ben à à gbàre à tá aafia. ²⁴Ben Yoabu g̀aa à kína lè à b̀e: Bó yān n̄ kè gwee? Kè Abana m̀ò n̄ kiia, b́oyānzi n̄ tò à tàzi? ²⁵N̄ Nere né Abana d̄ōroo? À m̀ò ɔ̄nd̄ɔ̄ kenzi, lè à e àḡɔ̄ n̄ g̀agurɔ̄ kōn n̄ sugurɔ̄ɔ̄ d̄ɔ̄ kōn n̄ yākenanɔ̄ p̄ingi. ²⁶Kè Yoabu b̀ò Dauda kiia, ben à gbēnɔ̄ z̄i, aō p̀èe Abanazi. Aō à lè Sira l̀ògɔ̄ kiia, ben aōɔe suuo, m̀ode Dauda à yā d̄ōro. ²⁷Kè wà kà kōn Abanao Eblonu wéte b̄iilea, ben Yoabu à sisi lánd̄ɔ̄ à yezi à asiiyā on̄e bà, ben à à z̄ò a gbēen, à à d̀e. À d̄āro Asaheli dena gēen à b̀òa gwe.

²⁸Beee gbera kè Dauda mà, à b̀e: Mapi kōn ma kíkēeo, méḡɔ̄ taari v̄i Diine Nere né Abana dena yā musuro. ²⁹Yā p̄i é wí Yoabu musume kōn à de b̀edeeno n̄ p̄ingi. Yoabu b̀edeeno éḡɔ̄ kuu kentudee ke kusu ke ere ke gbē kè z̄i à blè ke n̄caderi sairo. ³⁰Yoabu kōn Abisaio Abana d̀e, kè àmbe à n̄ d̄āro Asaheli d̀e z̄ilan zaa Gibiō yānzi. ³¹Ben Dauda b̀e Yoabune kōn gbē kè aō kúono n̄ p̄ingi: À a p̄ókāsāano g̀aga à kēkē, à uta kāsāano dada, àḡɔ̄ té ae kōn Abana g̀eò kōn ɔ̄ɔ̄ɔ̄. Kí Dauda s̄ɔ̄ té n̄ kp̄ee. ³²Ben wà à v̄i Eblonu gwe. Kína sósobi ɔ̄ɔ̄ d̀ò gbāngbān Abana miraa, ben baade p̄ingi ɔ̄ɔ̄ d̀ò se. ³³Ben kína sósobile k̀ekii s̄i Abana yā musu à b̀e:

Abana gana lán m̀isaidee bà maan gweɔ̄?

³⁴Wèe n̄ g̀a yinne n̄ kp̄ee kparo,
wèe gata kpánnero,
n̄ ga lán gbē kè g̀e zaakerino ɔ̄z̄i bà.

Ben baade p̄ingi èara wà ɔ̄ɔ̄ d̀ò d̀ò. ³⁵Baade p̄ingi m̀ò wà ò Daudane à p̄ò ble ai guu ḡɔ̄ g̀a si, m̀ode à ladà à b̀e: Tó ma buredi ke p̄òble ke dà ma lén ɔ̄fántē gēna kpén sai, Luda yā keme p̄as̄ip̄as̄i. ³⁶Baade p̄ingi wéte t̄e yā p̄izi, ben à k̀éne maa. Yā kè kí e k̄ee p̄ingi è ke gbēn̄one maame. ³⁷Z̄i beee Dauda gbēn̄o kōn Isarailino p̄ingi d̄ɔ̄ sa kè kí lé kú Nere né Abana dena yānlo. ³⁸Ben à b̀e a gbē p̄in̄one: Á d̄ɔ̄ kè Isaraili d̄on'aede bíta g̀a gb̄aaroo? ³⁹Mamoma s̄ɔ̄, baa kè Luda ma ka kí ū, ma busa gb̄aa. Zeruya né p̄ino yākena p̄as̄i de ma p̄ola. Dii bé eé f̄ia bo zaakerine a zaa lén.

Isibose dena

4 ¹Kè Solu né Isibose mà Abana g̀a Eblonu, à k̄a g̀a, ben Isarailino g̀ò bídi guu n̄ p̄ingi. ²Solu né p̄i z̄ikpe gbēnsino v̄i ḡɔ̄n plaa, à doo tón Baana, à doo s̄ɔ̄ Rekabu. Beero gbē Rimɔ̄, Beyāmi bori n̄n̄ome. Wà Beero diē Beyāmi b̄usu p̄ò ū yāme, ³zaake Beerodeeno bàa lè wà tà Gitaimu aō kú gwe ai kōn a gb̄aao. ⁴Solu né Yonatā s̄ɔ̄ né v̄i ere ū. Gurɔ̄ kè né p̄i kà wè s̄ɔ̄ro, ben Solu kōn Yonatāo gana Yezerili baaru s̄u. Kè à gw̄ari à sè èe bàa l̄eə, à wāna guun né p̄i p̄itia à l̄eə. Bee bé à tò à ere k̄u. À tón Mefibose.

⁵Beero gbē Rimɔ̄ né p̄ino Rekabu kōn Baanao f̄eə, ɔ̄fántē gb̄aaazin aō kà Isibose be, gurɔ̄ kè èe i f̄āntē oo. ⁶Ben Rekabu kōn a d̄āro Baanao

gè kpén aṣṣò kè lándṣò wèe gaa pówæe kɔɔ bà. 7Kè aṣṣò gè kpén, Isibose daena a gádoa, ben aṣṣò gèzi kpéne guu aṣṣò à zṣò wà dè. Ben aṣṣò à mì zṣò aṣṣò sè wà tàò. Aṣṣò pèe Yoda sèn, ben aṣṣò taa ò ai guu gàa à dṣò. 8Aṣṣò mò Dauda kiia Èblonu kṣn Isibose mìò aṣṣò bène: Ñ gwa, n ibeè Solu kè à wète à n de né Isibose mì n yè. Wa dii kí, Dii gèe bònne Solu kṣn a boriinɔa gbàa. 9Dauda wèñla à bè: Dii kuu! À ma bɔ ma nawēakena guu píngi. 10Kè gbēke mò ma kiia Zikilaga yā à bè Solu gà, èe daa baaru nnaan ée kpaa, ben ma à kù má dè. À baaru àren gwe. 11Debeelana lán amɔa gbē zaaanɔa a taarisaidèe dè a gádoa a kpén nà, mé à dena gèe boawa mà a wèndi bɔ se. 12Ben Dauda yā ò a gbēnɔne, ben aṣṣò n dede. Aṣṣò n ɔla kṣn n gbálanɔ zṣòzṣò, ben aṣṣò n gè nò lògo Èblonu ítkii sae. Ben wà Isibose mì sè wà vī Abana miran zaa Èblonu.

Dauda kana Isarailinɔ kpatan

5 1Isarailinɔ mò n boriia n píngi Dauda kiia zaa Èblonu aṣṣò bè: Wa aru dṣnkcṣme. 2Zaa zi gurɔɔ kè Solu de wa kí ũ, mbe neè dowe æ zìlan, gana kṣn sunao. Ben Dii bène, mbe négṣ de a gbē Isarailinɔ dṣn'aedee ũ, aṣṣò kína ũ. 3Kè Isaraili gbēnsinɔ mò kí Dauda kiia zaa Èblonu n píngi, gwen à ledole kènniyo Dii æ, ben aṣṣò nṣi kù à mià aṣṣò à kà Isarailinɔ kpatan. 4Dauda kè wè baaakuri gurɔɔ kè à nà kíblenaa, à vèe kpatan wè baplaa. 5À kí blè Yudanɔne zaa Èblonu wè swèeplaa kṣn mɔ swèedoo, ben à kí blè Yudanɔne kṣn Isarailinɔ píngi zaa Yerusalemu wè baaakuri awè'aagṣ.

6Kí kṣn a gbēnɔ gàa Yerusalemu le à zī ká kṣn Yebusi kè aṣṣò kú gweenɔ. Ben aṣṣò bè Daudane: Né gè kèro, baa vīanɔ kṣn erenɔ aṣṣò pémma. Aṣṣòe daa Dauda é e à gè gwero. 7Kṣn beeeo Dauda wète bīidee kè wè sīsi dɔ Zayɔn pì sī, ben à gṣ à wétedaa ũ. 8Zī beeeo Dauda bè: Tó gbē yezi à Yebusinɔ dede, séde à gè íze kè wà yṣ gbèn guu, ée erenɔ kṣn vīa pìnɔ le. Dauda ibeɛnɔme. Bee yānzi wè be, vīanɔ kṣn erenɔ é gè kíbero. 9Ben Dauda bæe kù wète bīidee pì guu, à a zīnda tṣ kpàne, Dauda Wète. À kpénɔ bòbo à ligazi ai gura kè wà wèe tàtan, wè be Milo. 10Dauda gbāaa e kaara, zaake Dii Luda Zīkpedee kúo.

11Taya kí Hiramun gbēnɔ zī Daudaa kṣn sida líno kṣn lí'arinɔ kṣn gbè'arinɔ, ben aṣṣò bæe bōne. 12Ben Dauda dṣ sa kè Dii a ka Isarailinɔ kí ũme, bensṣ à a kpata kàaraare kè Isarailinɔ de Dii gbēnɔ ũ yānzi.

13Dauda bɔna Èblonu gbera à èara à nɔ pāndenɔ sè à kàara Yerusalemu dɔ kṣn nɔ yìgisainɔ, ben à négṣgbēnɔ kṣn néngṣgbēnɔ ínɔyo. 14Négṣgbē kè à n í Yerusalemu pìnɔ tón yè: Samua, Sobabu, Natā, Sulemanu, 15Ibaa, Elisua, Nefegi, Yafia, 16Elisama, Eliada kṣn Elifeletio.

17Kè Filisitininɔ mà wà Dauda kà Isarailinɔ kí ũ, ben aṣṣò gàa wèe wete wè wà à de n píngi. Kè à n baaru mà, ben à gàa sète pòrɔtu. 18Filisitininɔ zī'ɔɔ pòro Refaimu guzuren, 19ben Dauda Dii là à bè: Mà gá mà léé Filisitininɔ,

né ní name ma ɔzĩs? Ben Dii wèàla à bè: Ñ gá, mé ní nanne n ɔzĩ. ²⁰Ben Dauda gàa Baali Perazimu, à zì blémma gwe. Ben à bè: Dii dòmè ae, à bò à mò ma ibeɛnɔzi bùi lán í è guu f5 nà. Ben à tɔ kpà guu pìne Baali Perazimu. ²¹Filisitininɔ ní tãano tò gwe, ben Dauda kɔn a gbɛnɔɔ sèe wà tào.

²²Filisitininɔ èara wà mò dɔ, aɔ zì'ɔɔ pòro Refaimu guzuren. ²³Ben Dauda èara à Dii là dɔ. Ben Dii wèàla à bè: Nton gánzi súusuro. Ñ liganzi kpɛe kpa ñ léémma kpè líkpe sae. ²⁴Tó a kèse kii mà lí pìnɔ musu, à ke kpakpaa, zaake mámbè ma bɔ ma dɔare ae gwe, le mà zì bleare Filisitini zìkpɛɛnɔa yãnzì. ²⁵Dauda kè lán Dii òne nà, ben à zì blè Filisitininɔa sena zaa Gibiɔ ai à gàa pé Gezaa.

Suna kɔn Dii àkpatio Yerusalemu

6 ¹Dauda èara à Isaraili kè à ní sénɔ kàkɔa gɔɔn bɔɔ baaakuri. ²Ben à fèe à dànyo zén, aɔ gàa Baala kè kú Yuda bùsun, le aɔ Luda àkpati sé wà suo. Dii Zìkpɛde ègɔ vèena kpatan àkpati pì malaika dèbedeenɔ dagura, bee yãnzin wè be à tɔ kúazi. ³Aɔ àkpati pì dà zùgoro dufu guu Abinadabu be sɔsɔ musu, ben aɔ dào zén. Abinadabu nénnɔ Uza kɔn Ahio bé aɔɔe dɔɔ zùgoro pizi, ⁴Luda àkpati kún. Ahio bé à té ae, ⁵ben Dauda kɔn Isarailinɔ e ɔ wã ní pínɔ Dii ae ní gbãa zaka lén kɔn lèsinao. Wèe mɔɔ le kɔn kúuo kɔn sègèsègèo kɔn fagao kɔn sègèo.

⁶Kè aɔ kà Nakɔ ésegbèkii, zùnɔ gèñ sɔ, ben Uza ɔ bò à nà Luda àkpatia. ⁷Ben Dii pɔ fèzi, à à lè a dè àkpati sae gwe dà kè à kè yãnzì. ⁸Dauda nòse yàka, kè Dii pɔ fè Uzazi yãnzì, ben wè guu pì sɔsɔ Pɔfè'uzazi ai kɔn a gbãao. ⁹Zì beeeà vĩa Dauda kú Dii yã musu à bè: Dian mé ke nà mà Dii àkpati sé mà táo? ¹⁰Ben èe we à táo a wéte guu dɔro, à liè à tào Gata gbè ɔbedi Èdɔmu be.

¹¹Dii àkpati kú à be ai mɔ aagɔ, ben Dii aubarika dàn kɔn à bedeenɔ ní pínɔ. ¹²Wà bè kí Daudane: Dii aubarika dà ɔbedi Èdɔmu bedeenɔ kɔn pɔ kè à vīnɔ pínɔ à àkpati yãnzì. Ben Dauda gàa gwe, à Luda àkpati sè èe suuo a wéte guu kɔn pɔnnaao. ¹³Kè gbè kè aɔ Dii àkpati senano gbá sè gèñ swèedo, ben Dauda saa ò kɔn zùswareeo kɔn zùne bɔɔ mèkpanao. ¹⁴Dauda sa'o'uta dana, èe ɔ wã Dii ae a gbãa zaka lén. ¹⁵Àpi kɔn Isarailinɔ pínɔ e suu kɔn Dii àkpatio, aɔɔe pɔnna wii le, aɔɔe kuru pɛe. ¹⁶Kè Dii àkpati e gèe Dauda wéte guu, ben Solu né Mikala e tɔɔte gwaa windo guu. Kè à è kí Dauda e vīvī èe ɔ wã Dii ae, à kya kàn a swè guu. ¹⁷Kè wà sù kɔn Dii àkpatio, wà diè a gbèn bisakutaa kè Dauda dɔne guu. Ben à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò Dii ae kɔn kennakɔ sa'opɔ. ¹⁸Kè à saa ò à yãa, à sa maaa ò gbènnɔne kɔn Dii Zìkpɛde tɔo. ¹⁹Ben à bureɔdi kpàatete Isaraili kè aɔ kakɔana gweenɔne kɔn doodo gɔgbènnɔ kɔn nɔgbènnɔ ní pínɔ kɔn damina kàrao mèn doodo kɔn geepi kàrao mèn doodo.

²⁰Kè Dauda e suu be le à sa maaa o a bedeenɔne, ben Solu né Mikala bò à gàa à dààle à bè: Mmɔn Isarailinɔ kína, gbè bèede yãn ní kè gwe gbãaɔ?

N n zīnda mè òdɔa n ìba nɔgbē zīkerinɔne, lán wísaidee è a zīnda mè ɔdɔaíne nà. ²¹Ben Dauda bè Mikalane: Diin ma ɔ wàne. Dii bé à ma se n de kɔn a bedeenɔ gēē ũ, à ma ke a gbē Isarailinɔ dɔn'aedee ũ. ²²Mé gbē futa yā ke de beeela, mé ma zīnda kēsā n ena guu, mɔde nɔgbē zīkeri kè n tēfɔma pínɔ bé ašé ma bèe ke. ²³Solu né Mikala sɔɔ e né iro ai à gà à gà o.

Luda légbēna Daudane

7 ¹Kè kí vèe a be, Dii à bò ibee kè aɔ ligazinɔ ɔzī à à gbà ìampakii, ²ben kí bè annabi Natāne: Á! Kpé kè wà dò kɔn sida líon mégɔ vèeen, Luda àkpati gɔ diena bisakutaan-ɔ? ³Natā wèla à bè: Lán à kenne nà ò ke, zaake Dii kúnɔyo. ⁴Gwāavī beea Dii yā sù Natāa à bè: ⁵N gá ò o ma zòbleri Daudane kè ma bè, àmbe eé kpé kè mégɔ kún dɔmero. ⁶Zaa gurɔ kè ma Isarailinɔ bɔe Iqipiti ai gbàa mée bee kũro. Mègɔ sɔki kpákpaame, bisakuta bé ma kúkii ũ. ⁷Guu kè ma sɔki kpàkpan kɔn ma gbē Isarailinɔ n pínɔ meè dɔn'aedeenɔ die aɔ dɔfne ae. Má ò n gbēkene, à kè dia èe kpé dɔme kɔn sida líoro zikiɔ? ⁸N gá ò o ma zòbleri Daudane, mamɔma Dii Zìkpede ma bè, ma à sè sādākiiia le àgɔ de ma gbē Isarailinɔ dɔn'aedee ũ. ⁹Má kúo guu kè à gāan pínɔ, ben ma à ibeenɔ dèdene. Mé à tɔ bɔ maamaa sa, eégɔ kú anduna tɔdeenɔ té. ¹⁰Mé bùsu kpá ma gbē Isarailinɔ, mé n káen, ašé vèen n pɔ ũ. Aɔ làakari gɔ kpaena. Gbē zaaano é e wà wéé tāmɔma lán aɔ wéé tāmɔma káaku ¹¹gurɔ kè ma dɔn'aedeenɔ diēfne nà dɔro. Mé à bɔ a ibee pínɔ ɔzī n pínɔ.

Mamɔma Dii mée oone, mámbe mé ua péene à boriino gbāa'ekii ũ. ¹²Tó à gurɔ pàpa à gà, mé à borii kè bò à mèn ke sé lezī, mé à kpá kpatan. ¹³Ápi bé eé kpé dɔ kè ma tɔ égɔ kúa, mé à kpatablena gbá pée, eégɔ kí blee ai gurɔ pínɔ. ¹⁴Mégɔ dene De ũ, eégɔ de ma né ũ. Tó à taari kè, mé wéé tāa kɔn gòome, lán gbēntee è gbē gbē nà. ¹⁵Mɔde ma gbēke é kēkɔao lán má kēkɔa kɔn Solu kè má à bò Dauda aezī nàro. ¹⁶À boriino égɔ kpata blee gurɔ pínɔ. À kpata pì égɔ yāana vīro.

¹⁷Ben Natā yā pì gbà Daudane lán Dii òne nà pínɔ.

Dauda wéekena Diia

¹⁸Ben kí Dauda gē à vèe Dii ae à bè: Dii Luda, bón ma ũu? Dénɔn ma bedeenɔ ũ kè n ma ka gwena kè takaa? ¹⁹Dii Luda, bee né yā néngome n kiia, ben n mamɔma n zòbleri borii kè ašégɔ kú ziaano yā ò dɔɔ? Len neè keíne leɔ, Dii Luda? ²⁰Dii Luda, mé benne diame dɔɔ? Mamɔma n zòbleri n ma dɔ. ²¹N yā bíta pì kè lán n pɔɔ yezi nà yā kè n ò yānzi, ben n tò mamɔma n zòbleri má dɔ. ²²Dii Luda, n bíta fál! Weé gbēke lékɔzinyoro. N baasiro dii ke kuuro, lán wá mà kɔn wa swāo nà. ²³Dén weé lékɔzi kɔn n gbē Isarailinɔ? Anduna boriino té bori mèn doo pìn n bɔ n gaa n bò, le ašgɔ de n gbēnɔ ũ. N n zīnda tɔ bò, n yā bíta bɔnsaenɔ kè n gbē pínɔne, n pe bori kenɔa kɔn n tāano

n gbē kè n ní bó Igipitino aezí. ²⁴N Isarailino diè aḡḡ de n gbēno ũ ai guro pínɡi. Dii, n ḡ ní Luda ũ. ²⁵Dii Luda, lé kè ní gbè mamoma n zòblerine kɔn ma boriino yā musu, ḡḡ zii keea guro pínɡi. N ke lán ní ò nà ²⁶le ñ tɔ bo maamaa ai guro pínɡi. Gbēno é be Dii Zikpede bé Isarailino Luda ũ. Mamoma n zòbleri Dauda, né ma boriino kāsāa péé, ²⁷zaake Dii Zikpede Isarailino Luda, ní òme n bè, né ma ua péeme ma boriino gbāaekii ũ. Bee yānzi mamoma n zòbleri ma kùgbāaa kè ma wékeke kè kèmmazi. ²⁸Dii Luda, ríbe Luda ũ, n yā náane ví, ben n yā maa kèno lé gbè mamoma n zòblerine. ²⁹N aubarika da mamoma n zòbleri boriino sa, n wéé éḡḡ ténzi guro pínɡi. Dii Luda, n yā ò n aubarika dà mamoma n zòbleri boriino, aḡḡ aubarika ví ai guro pínɡi.

Dauda zìblena bori pāndenwa

8 ¹Bee gbera Dauda zì blè Filisitininwa à ní búsa à ní mæewi Gata símma. ²À zì blè Mɔabunwa, ben à tò aḡ dàe kɔ sae tɔɔte. À bà yòmmma. Tó à gbè kè aḡ kú bà plaa dagura dède, è gbè kè aḡ kú bà do dagura tó bēe. Ben Mɔabunwa ḡḡ Dauda zòblerino ũ, ben aḡḡ tángba kpaane. ³Dauda zì blè Reobo né Adadeza, Zoba kínaa, guro kè kí pì èara èe gaa tɔ Yuflati swasaedeenwa. ⁴Ben à à sɔgorono kùkú mèn wàa sɔoro kɔn sɔgorodeeno ḡḡono boro swæplaa kɔn gbè kè aḡ té kèseno ḡḡono boro baro. Ben à ní sɔno gbátikyanwa zòzò pínɡi, mèn basoro bé aḡ bò. ⁵Siria kè aḡ kú Damasakunwa mò tɔ da Adadezaa, ben Dauda ní gbēno dède ḡḡono boro baro awæplaa. ⁶À gudākparino dièdiè Siria busun, ben aḡ ḡḡ à zòblerino ũ, aḡḡ tángba kpaane. Dii tò Dauda zì blè guu kè à gāan pínɡi. ⁷Dauda Adadeza ìbanwa vura sengbangono sèe à tào Yerusalemu. ⁸À mògotè sèe bítabita Adadeza wéte kè wè sísi Teba kɔn Berotaio guu.

⁹Kè Amata kí Tou mà Dauda zì blè Adadeza zikpeenwa ní pínɡi, ¹⁰ben à a né Adoramu zì ì kpáa. À à sáabu kpà zì kè à blè Adadezaa yānzi, zaake Tou zì kào yā. Adoramu mò kɔn vura pónwa kɔn kondogi pónwa kɔn mògotè pónwa, ¹¹ben kí Dauda kàe Dii pò ũ lán à kè kɔn borii kè à gbāaa blèmmannwa kondogi pónwa kɔn vura pónwa nà pínɡi, ¹²Edomunwa kɔn Mɔabunwa kɔn Amónino kɔn Filisitininwa kɔn Amalekinwa. Len à kè le kɔn pò kè à sì Zoba kí Adadeza, Reobo néao. ¹³Len Dauda tó bò le. Kè à zì blè Sirianwa à sù, à Edomunwa dède Guzure Wisideenwa ḡḡono boro baro plaasai. ¹⁴Ben à gudākparino dièdiè Edomu busun dɔ, ben Edomu pínwa ḡḡ à zòblerino ũ. Guu kè Dauda gāan pínɡi Dii è tó à zì bleme.

¹⁵Daudan Isaraili bori pínɡi kína ũ, à yā maa kè a gbēno a zéa. ¹⁶Zeruya né Yoabun zikpeeno gbēnsi ũ. Ailudi né Yosafatan baarukpari ũ. ¹⁷Aitubu né Zadaki kɔn Abiata né Aimelekion sa'orikino ũ. Serayan takadakéri ũ. ¹⁸Yoyada né Benayan dogarino gbēnsi ũ. Dauda zīnda néḡḡgbēno a kpāsino ũ.

Dauda gbēkeke kena Mefibosene

9 ¹Dauda gbēno là: Solu bori kee e ḡḡroo? Má yezi mà gbēkeke kene Yonatā yānzi. ²Solu be zikeri ke kuu, à tón Ziba, ben wà à sisi kí

Daudane. À à là à bè: Mbe Ziba ũs? À wèàla à bè: Ee, n zòblerin ma ũ. ³Ben kí pì à là à bè: Solu bori ke kuu ai tiaś? Má yezi mà Luda gbēkee keneme. Ben Ziba wèàla à bè: Yonatā né ke kuu ai tia. Ereme. ⁴Ben kí à là à bè: À kú máme? Ziba wèàla à bè: À kú Amieli né Maki be zaa Lodeba. ⁵Kí Dauda gbēno zì, ben wà m̀o. ⁶Kè Yonatā né Mefibose, Solu dio kà Dauda kiia, à kùene à dàe a puua. Ben Dauda bè: Mefibose! À wèàla à bè: N zòblerin ma ũ. ⁷Ben Dauda bène: Nton tó vīa n kũro, zaake mé gbēkee kenne n de Yonatā yānzime. Mé n dezi Solu buraano sukpanne píngi, négaegō m̀o p̀ blemao guro píngi. ⁸Mefibose kùene à bè: Bón mamoma n zòbleri ũ kè né ma wēnda gwaa? Má de lán gbēe gè bàroo? ⁹Ben kí Dauda Solu zīkeri Ziba sisi à bène: P̀ kè de Solu p̀ ũ kōn à bedeeno p̀o píngi, má kpà n dii dioame. ¹⁰Mpi kōn n néno kōn n zīkerino, àgae à t̀ote zii kene, à à p̀no keke, le à e àgō kūsāe vī. N dii dio Mefibose égaegō p̀ blemao guro píngi. Ziba sō négōgbēno vī gōon gēro kōn zīkerino gōon baro. ¹¹Ben Ziba bè kine: Yā kè ma dii kí ò mamoma a zòblerine, mé ke píngime. Ben Mefibose ègō p̀ blee kōn kíó, à g̀o lán kína néno doke bà. ¹²Mefibose négōgbē vī, à t̀n Mika, bensō Ziba bedeeno g̀o Mefibose zīkerino ũ n píngi. ¹³À kú Yerusalemu, zaake ègō p̀ blee kōn kíó guro píngime. Bensō eren à ũ.

Dauda zìblena Amōninwa

10 ¹Bee gbera Amōni kína gà, ben à né Anuni v̄e à ḡe ũ. ²Dauda bè: Mé gbēkee ke Naasa né Anunine lán à de gbēkee keme yā nà. Ben Dauda a ìba keno zīa, le aō gá Amōnino b̀sun wà à làakari kpáene à de ga yā musu. Kè Dauda ìba p̀no kà gwe, ³Amōni kineno bè n dii Anunine: Née daa Dauda gbēno zìmma n de gè kpedana yānzi le à n làakari kpáennen yó? À n zī le aō m̀ wa wéte asii gwame, le aō eara wà m̀ wa wéte ble zìo. ⁴Ben Anuni Dauda ìba p̀no k̀k̀k̀ à n létanka ká b̀o kpadokpado, à n p̀kásāano z̀z̀ n p̀r̀no dagura, ben à n gbáe. ⁵Kè wà ò Daudane, ben à gbēno zì aō gá dañle, zaake wí n kũ maamaa. Aō bène: Kí bè, à v̄e Yeriko ai a létanka ká kú, é gbasà su. ⁶Kè Amōnino è Dauda ye n kázi doro, ben aō fīa b̀o gbēno le aō zì káne: Siria kè aō kú Betereobu kōn Zobao kè aō té kēseno gōon boro baro kōn kí Maaka z̀kpeeno gōon boro do kōn Tobudeeno gōon boro kuri aweeplaa. ⁷Kè Dauda mà le, ben à Yoabu gbàrema kōn z̀karino n píngi. ⁸Amōnino b̀ wà z̀'ẁ p̀oro n wéte b̄ileá, ben Zoba kōn Betereobuo Siriano kōn Tobudeeno kōn Maaka gbēno kú s̄n f̄t̄e. ⁹Kè Yoabu è wà z̀'ẁ p̀oro a ae kōn a kpeeo, ben à Isaraili z̀kari maaano plèple à n kpátete aō gá lée Siriano. ¹⁰Ben à z̀kari kpaano nà a dāaro Abisaine a z̄z̄, ben à n gbáe aō gá lée Amōnino. ¹¹À bè: Tó Siriano gbāaa e ma fuu, n m̀ ǹ o dama. Tó Amōnino gbāaa e n fuume s̄, mé m̀ mà o damma. ¹²Ngō gbāa, wà gōgbēke ke wa gbēno kōn wa Dii wéteno yā musu. Dii é

yā kè kène maa ke. ¹³Ben Yoabu kɔn zìkari kè aɔ kúono gàa Siriano kɔn zìò, ben Siria pìnò bàa lèrɛne. ¹⁴Kè Amɔninɔɔ è Siriano bàa lè, ben aɔ bàa lè Abisaine se aɔ sì wéte guu, ben Yoabu ní tó gwe à tà Yerusalemu.

¹⁵Kè Siriano è Isarailino zì blèmma, ben aɔ èara wà kɔ kàkɔa. ¹⁶Ben Adadeza gbèno zì, aɔ sù kɔn Siria kè aɔ kú Yuflati baa kaa kpaano, ben aɔ gaa Elamu. Sobakin Adadeza zìkpeɛ pìnò gbènsi ũ. ¹⁷Kè Dauda mà lè, ben à Isarailino kàkɔa ní píngi, à bikúnyo Yodaa à gaa Elamu. Ben Siriano zìɔ pòrozi, ben aɔ sikkɔn. ¹⁸Kè aɔɔe bàa lè Isarailino, ben Dauda ní dède sɔgorodeeno gɔɔn wàa aagɔ kpé basɔro kɔn gbè kè aɔ tɛ kèseno gɔɔn bɔɔo baplaa. Gwen wà ní zìkpeeno gbènsi Sobaki dèn. ¹⁹Kè kí kè aɔɔ de Adadeza zòblerino ũu è Isarailino zì blèmma lè, ben aɔ ledole kè kɔn Isarailino aɔ gò ní zòblerino ũ. Via Siriano kù, aɔɔe gá wà ɔ da Amɔninɔɔ dɔro.

Dauda yena Basebazi

11 ¹Kè í kè tɔɔtea, gurɔɔ kè kɔn aɔ è gá zì ká, ben Dauda Yoabu zì kɔn a ìbano kɔn Isarailino ní píngi. Aɔ Amɔninɔɔ ásarú kè, ben aɔ liga Rabazi. Dauda sɔɔ kú Yerusalemu. ²Kè uusia kè, ben Dauda fɛe a gádo, èe ligaa a kpé musu. Zaa kpé musu gwe ben à nɔgbè ke è, èe zú oo. Nɔgbè pì né nɔ maaame maamaa, ³ben à gbè zì wà nɔgbè pì yā gbeka. Ben wà bène: Eliamu né Baseban gwe, Iti bori Uria naɔme. ⁴Ben Dauda gbèno zì wà à sísi. Kè à m̀, ben Dauda dàeo, ben nɔgbè pì tà be. Àe sɔ à zúbae gbāsì b̀ dufume. ⁵Kè à ǹ sì, ben à lékpāsā kè Daudane à bè a ǹ sì.

⁶Ben Dauda gbè zì Yoabua à bè: Ñ Iti bori Uria gbareme. Ben Yoabu à gbàrene. ⁷Kè Uria pì m̀, ben Dauda Yoabu aafia gbèka kɔn zìkpeeno kɔn zì kè aɔɔe kaa. ⁸Ben Dauda bène: Ñ tá be ǹ zú o. Kè Uria b̀ kíbe, ben kína gbè zia kɔn pòbleo. ⁹M̀de Uria e tá a bero, kíbe gānu guun à ìn kɔn kíbe zikerino. ¹⁰Kè wà ò Daudane wà bè, Uria e tá a bero, ben à Uria là à bè: À de n b̀ tázi n sume gwɛe? À kè dia née tá beroo? ¹¹Uria wèàla à bè: Àkpati kɔn Isarailino kɔn Yudanɔɔ kú bisakutaano guu. Ma dii Yoabu kɔn a gbèno kú zìlan. Mé fɔ mà tá be mà pò ble mà í mi, mà dae kɔn ma naɔoro. Kɔn n kuunao mé yā pì taka kero. ¹²Ben Dauda bène: Ñ gò kè gbàa dɔ, zian mé n gbare. Ben Uria gò Yerusalemu zì beea kɔn a gudɔ làao dɔ. ¹³Dauda à sísi à pò blè à í m̀, ben Dauda í kàkanɛ. M̀de kè à b̀ uusia, à gaa à ì kɔn a dii kína zikerinome, èe tá a bero. ¹⁴Kè guu d̀ Dauda takada kè Yoabune, ben à Uria gbàreo. ¹⁵Takada pì guu à bè: À Uria dɔɔne ae guu kè zì pāsīn, é b̀ à kpeɛ le wà e wà à de.

¹⁶Gurɔɔ kè Yoabu e ligaa wéte pizi, ben à Uria dà guu kè à dɔ gɔsa gbàano kún. ¹⁷Kè wéteeno b̀de wèe zì kaa kɔn Yoabuo, aɔ Dauda zìkari keno dède. Iti bori Uria kú ní tɛ.

¹⁸Ben Yoabu gbè zì Dadaa le à zì yā gbāne píngi. ¹⁹À bè zìri pìne: Tó n zì yā gbà kine píngi n yāa, ²⁰tó à ǹse fɛe à n la à bè: Bó bé à tò a sɔ

wétezi kīikīi kōn zìo? Á dō kè bīimusudeeno è kà gbareñzi tɔɔteroo? ²¹Dé bé à Gidion né Abimeleki dè? Nɔgbē bé à ɔ sō wísilɔgbenzi zaa bīi musu, ben à à dè Tebeziroo? À kè dia a sō bīizi kīikīi lèe? Tó à ònne le, ò bene a zòbleri Uria, Iti borii gà dɔ. ²²Ben zīri pì dà zén. Kè à kà Dauda kiia, à yā kè Yoabu dànè ònè píngi. ²³À bè: Gbēno bōe wéte guu wèe gbāa mɔɔwe bīi kpèeme, ben wa pèmma ai ní wéte bīileá. ²⁴A sō kàzurinɔ kú zaa bīi musume, ben a sō kà fā n gbēno tɛ tɔɔte a sō n gbēkenɔ dèdè. N zòbleri Uria, Iti borii gà se. ²⁵Ben Dauda bè zīri pìne: Ñ o Yoabune àton tó yā pì à nòse yakaro. Wègō dō gbē kè zì é ní blero. À zì ká wéte pìo kōn gbāaa à kaate. Ñ à gba swè le. ²⁶Kè Uria na sō mà a zā gà, à sɔ dɔ. ²⁷Kè wà gè kè wà yāa, Dauda gbēno zì a sō sùo a be, ben à gō à nɔɔ ũ. À né io gōgbē ũ, ben yā kè Dauda kè pì kè Diine zaa.

Annabi Natā kpākēna Daudazi

12 ¹Dii Natā zì Daudaa. Kè à kà, à bène: Gōgbē gōon plaa kenɔ bé wà kú wéte ke guu, gbē doo né auzikideeme, gbē doo sō takaasideeme. ²Auzikidee pì sāano kōn zùnɔ ví paripari, ³takaasidee pì sō pōke víro, sā nūnu néngo mèn doken à lù. Ben à dàto ai à bíta kù à be kōn à néno. A sōgō pō dōnkō blee a sōgō í mii ta dōnkōn, è dàe à pɔte, ben èe à gwaa lán a zīnda nēnɔkpàre bà. ⁴Kè nibo pìta auzikidee pì, ben èe we à sāa ke zù kù a kpàsa guu à nibo pì yàari keoro. Takaasidee sā nūnu néngo pìn à sia à a nibo pì yàari kèo. ⁵Ben Dauda pɔ fè auzikidee pì yā musu maamaa, à bè Natāne: Kōn Dii kuunao, à kō sio wà gbē kè yā pì kè demè. ⁶Kè à kè le, èe à wēnda gwaro, èndè à sāa pì fia bo leo siigō. ⁷Ben Natā bè Daudane: Mbe adee pì ũ. Dii Isarailinɔ Luda bé à yā kè ò à bè: Ma n ka Isarailinɔ kí ũ, ma n bɔ Solu ɔzī, ⁸ben ma n dii pì bee kpàmma, ma à nɔɔn nānne n ɔzī. Ma Isarailinɔ kōn Yudanɔ kpàmma n gbēno ũ. Tó beeno kèmma néngo yā, le mà à pāndenɔ kaaranne dɔ. ⁹Bóyānzi n kya kà ma yānzi? N yā kè má yeziroo kè, n Iti bori Uria dè kōn fēedaao, n à nɔɔ sia ní sè. Ñ tò Amóninɔ à dè zì guu. ¹⁰Zaa gbāa yā pāsī é kè n beea ziki dɔro, zaake n kya kāmāgu, n Iti bori Uria nɔɔ sia ní sè. ¹¹Ben Dii èara à yā kè ò dɔ à bè: Ñ ma! Mé tó n zīnda bedeenɔ mónzi kenne. Mé n nɔɔn sīmma mà ní kpá n gbēdaa kea n wáa, eé daenyoro gupuraaa. ¹²N yā pì kè asii guume. Mapi sō mé yā pì kenne gupuraaa Isarailinɔ wáa ní píngi.

¹³Ben Dauda bè Natāne: Ma durun kè Diine. Ben Natā bène: Dii n durun kèmma, né garo. ¹⁴Mòde lán n dɔke Diio maamaa nà kōn yā pì kenao, bee yānzi négōgbē kè nɔgbē pì ìnyo é game. ¹⁵Kè Natā tà be, ben Dii tò né kè Uria na sō ì kōn Daudao pì gyā kù. ¹⁶Ben Dauda e kúe kee Ludane né pì yā musu kōn léyinao, gwāavì è dae tɔɔtemè. ¹⁷À be gbēnsino ègō zeàla le a sō à fèe tɔɔte, mòde è weziro, è pō bleñyoro. ¹⁸À guru swèeplaadee zīn né pì gà. Vía Dauda ìbanɔ kù, a sōe fō wà ònè kè né pì gàro. A sō bè: Gurɔ kè né pì kuu, wa yā ònè, èe wa yā maro. Dian wé one

nà sa kè né pì gà? Eé yā zaaa ke. ¹⁹Dauda è a ibanɔɔ e yā kpāi ookōne, ben a dɔ̀ kè né pì gàme. À ní lá à bè: Né pì gàn yó? Ben aɔ̀ wèàla wà bè: Ee! À gàme. ²⁰Dauda fɛɛ tɔɔtɛ à zú ò, à nɔ́si kèawa à a pɔ́kāsāano lie, ben à gàa à kùe Diine a kpén. Kè à èara à tà be, à pɔ́blee gbèka, ben wà kpàa à blè. ²¹À ibanɔ̀ à là wà bè: À kè dia nées yā kee læ? Gurɔ̀ kè né pì kuu, n lé yì n ɔ̀ɔ̀ dɔ̀. Kè à gà sa, n fɛɛ n pɔ̀ blè. ²²À wèàla à bè: Gurɔ̀ kè né pì kuu, ma lé yì ma ɔ̀ɔ̀ dɔ̀, zaake ma bè, ke Dii é ma wēnda gwa à tó né pì gɔ̀ kuu gwɛɛ, dé bé à dɔ̀? ²³Lán à gà nà sa, bɔ́yānzin mégɔ̀ léyinazi dɔ̀? Mé fɔ̀ mà à vun yó? Mé gà à kiiame, mɔ̀de eé èara à su ma kiiaro.

²⁴Dauda a naɔ̀ Baseba làakari kpàene, ben à gàa à dàeo. À né ì gɔ̀gbē ũ, ben à tɔ̀ kpàne Sulemanu. Dii yezi, ²⁵ben à annabi Natā zìà à tɔ̀ kpà né pine Yedidia Dii yenzi pì yānzi.

Raba sina Amɔ̀ninɔ̀

²⁶Ai tia Yoabu kpé e zì kaa kɔ̀n Amɔ̀ninɔ̀ zaa Raba, ben à kíbeɛ sì. ²⁷Ben à gbēno zì Dadaa à bè: Ma zì kà kɔ̀n Rabadeeno, ben ma ní fútkii símima. ²⁸Ń zìkpɛ kpaaano kakɔ̀a sa, ñ mɔ̀ ñ liga wéte pizi ñ sí. Tó lenlo, mé sí, weé ma tɔ̀ kpáne. ²⁹Ben Dauda zìkpɛeno kàkɔ̀a ní píngi, à gàa à læ Rabaa à sì. ³⁰Wà ní kína vura fura gò wà kù Daudane. À tiisi kà kiloo baaakuri, bensɔ̀ gbè bèɛdee kúa. À wéte pì pɔ̀no nàkɔ̀a maamaa, ³¹ben à gbè kè aɔ̀ kú gweenɔ̀ kùkù à bɛɛnyo, à ní dá sagasigi ziiin kɔ̀n diga ziiio kɔ̀n kpása ziiio, bensɔ̀ à tò aɔ̀ kúnku bɔ̀. Len à kè Amɔ̀ni wétɛno le píngi, ben à èara à tà Yerusalemu kɔ̀n a zìkpɛeno ní píngi.

Amino yena a dàre Tamazi

13 ¹Beee gbera Dauda né Abusalomu dàre maaa vī, à tón Tama, ben Dauda né Amino yezi. ²Yā pì e ìa daa Amino pia ai à kà gyākena a dàre Tama pì yānzi, zaake à gɔ̀gbē dɔ̀ro, eé fɔ̀ à yāke kenero. ³Amino gbēna ke vī, à tón Yonadabu, Dauda vīi Simea néme. Yonadabu ɔ̀ndɔ̀ gbāa, ⁴ben à Amino là à bè: À kè dia n kine'ina n mè ègɔ̀ busana lán guu e dɔ̀ nà læ? Né omeroo? Ben Amino wèàla à bè: Má ye ma dàaro Abusalomu dàre Tamazime. ⁵Ben Yonadabu bène: Ń gà ñ dae n gádoa lán gyāreen n ũu bà. Tó n de mò n gwa, ñ one ní yezi n dàre Tama mɔ̀ à pɔ́blee kpámma. À mɔ̀ à keke n wáa le n wée gɔ̀ ee, gbasà à nanne n ɔ̀zì. ⁶Ben Amino dàe lán gyāree bà. Kè kí mò à gwa, ben à bène: Ń tó ma dàre Tama mɔ̀ à kàra keme ma wáa, à kpáma kɔ̀n a ɔ̀ɔ̀. ⁷Ben Dauda gbē zì Tamaa a be à bè: Ń gà n vīi Amino kpén ñ pɔ́blee kene. ⁸Kè Tama gē à kpén, à à lè daena, ben à wísiti yà à kàra kàsao à wáa. ⁹Ben à taa sè à kàra pì kànnè. Amino gì sózi à bè: Ń pé gbēno aɔ̀ bɔ̀e ní píngi. Kè gbē kè aɔ̀ kúono bɔ̀e ní píngi, ¹⁰ben à bè Tamane: Ń mɔ̀ kɔ̀n pɔ́blee pìo kpéne guu kè ñ kpáma. Ben Tama kàra kè à kè sè à gèò a vīi Amino pì kiia kpéne guu. ¹¹Kè à sɔ̀zi, èe mɔ̀ kpáa à sò, ben à a dàre pì kù à bè: Ń tó mà daenyo.

¹²Ben à bè a v̄i p̄ine: Auo! N̄ton gb̄aa m̄ómero. Zaake wa Isarailino w̄eè yā beee taka kero. N̄ton yā d̄r̄osai beee taka kemero. ¹³Mé ḡē máme k̄n w̄iyā beeeo? M̄m̄on s̄ō, Isarailino é n die gb̄e p̄aa ū. N̄ s̄uu ke! N̄ yā o k̄ine, eé gí ma kp̄ámmaziro. ¹⁴Èe we à à yā m̄àro. À gb̄aa m̄òne, ben à k̄usia à d̄àeo. ¹⁵Ben Amin̄o z̄àn p̄ās̄ip̄ās̄i. Zangu k̄è à s̄è k̄n Tama p̄io de yenzi k̄è à v̄io yāala. Ben à bène: N̄ f̄eè n̄ b̄o. ¹⁶Ben n̄ogb̄e p̄i bè a v̄i p̄ine: Auo! N̄ penama taari b̄ita de p̄o k̄è n̄ k̄em̄eela. Baa k̄n beeeo èe we à à yā m̄àro. ¹⁷Ben Amin̄o a z̄ikeri ḡōkpare sisi à bè: N̄ pé n̄ogb̄e k̄èa à b̄ome ma kp̄én, n̄ gb̄a tata n̄ à m̄òne k̄a. ¹⁸Ben à z̄ikeri p̄i à s̄è à b̄òo b̄àazi, à gb̄a tata à à m̄òne k̄a. N̄ogb̄e p̄i uta gb̄aa dana, zaake uta beee takan k̄i n̄énokpare l̄eziino èḡō dana. ¹⁹Ben Tama t̄úbu gb̄è a m̄ia, à a uta gb̄aa k̄è à dana p̄i gà à k̄è à o di a musu, èe s̄o d̄o èe taa.

²⁰À d̄āḡō dad̄ōnk̄ode Abusalomu bène: N̄ d̄āḡō Amin̄o dàenyon ȳo? N̄ton o gb̄eke maro, zaake n̄ d̄āḡōm̄e. N̄tonḡō yā p̄i k̄ūna n̄ sw̄è guuro. Ben Tama v̄èe a d̄āḡō Abusalomu be n̄òseo yakana. ²¹K̄è k̄i Dauda yā p̄i mà, à p̄o f̄è maamaa. ²²Abusalomu e yāke o Amin̄onero, yā zaaa ke à maaa. À z̄àn, k̄è à k̄usi a d̄are Tamaa yānzi.

Amin̄o dena

²³W̄è plaa gbera Abusalomu k̄u Baali Azo, Èflaimu b̄usu l̄én k̄n a s̄ākāk̄eerino, ben à k̄ina n̄én̄o sisi p̄onna p̄ōbleea n̄ p̄ingi. ²⁴Ben à gàa à k̄i l̄è à bè: K̄i, w̄èe mam̄oma n̄ z̄òbleri s̄aano k̄a k̄èe. Mpi k̄n n̄ ibano é t̄em̄aziroo? ²⁵Ben k̄i w̄è a né p̄ila à bè: Auo! W̄é f̄ō w̄à ḡa wa p̄ingiro. W̄é kenne asoo ū. À n̄àk̄ōrea, m̄ode èe ḡáro, ben à sa maaa òne. ²⁶Ben Abusalomu bè: Tó né ḡáro, n̄ tó ma v̄i Amin̄o ḡawao. K̄i à là à bè: B̄óyānzi n̄ yezi à ḡányozi? ²⁷Abusalomu n̄àk̄ōrea, ben k̄i t̄ò Amin̄o ḡaao k̄n a né kp̄aaano n̄ p̄ingi.

²⁸Abusalomu yā diè a gb̄ēn̄one à bè: À sw̄a kp̄á! Tó í Amin̄o k̄ū, tó má òare à à z̄ō, à à de. Àton tó v̄ia a k̄ūro. Mámbe ma a dan! À ze gb̄aa à ḡōgb̄ekee ke. ²⁹Abusalomu gb̄ēno k̄è lán à diéine n̄a āō à d̄è, ben k̄ina né kp̄aaano f̄èe w̄à di n̄ b̄āaḡās̄ōno kp̄ee āō bàa l̄è. ³⁰Gur̄o k̄è āō té z̄én, Dauda à baaru mà w̄à bè: Abusalomu k̄i n̄én̄o d̄ède n̄ p̄ingi, āō gb̄ekee e ḡōro. ³¹Dauda f̄èe à a p̄ók̄ās̄aano gà à k̄è, ben à d̄àe t̄ōte. À iba k̄è āō zezezino n̄ p̄ók̄ās̄aano gà w̄à k̄èk̄è se. ³²Ben Dauda v̄i Simea né Yonadabu bè: Baa, n̄tonḡō daa w̄à n̄ né ḡōkpareno d̄ède p̄ingiro, Amin̄o ado bé à gà. W̄à yā p̄i d̄ō Abusalomu w̄éa zaa gur̄o k̄è Amin̄o k̄usi a d̄are Tamaame. ³³Ma dii k̄i, n̄tonḡō yā p̄i k̄ūna n̄ n̄òse guuro. N̄ n̄éḡōgb̄ēno e gaga p̄ingiro, séde Amin̄o ado. ³⁴Abusalomu s̄ō bàa l̄è.

K̄è ḡōkpare gud̄ākp̄ari w̄éè z̄ù, à è w̄à té Oronaimu z̄én s̄is̄iḡeezi paripari. À gàa à bè k̄ine: Ma gb̄ēno è té s̄is̄iḡeezi Oronaimu kpa. ³⁵Ben Yonadabu bè k̄ine: N̄ ès̄? N̄ n̄én̄o bé āōe suu gwe lán má ònne n̄a. ³⁶K̄è à yā p̄i ò à yāa, ben k̄ina né p̄ino k̄a ḡō, āōe s̄osobi s̄o d̄o. K̄i k̄n a ibano s̄o d̄ò n̄ p̄ingi maamaa d̄o.

³⁷Abusalomu bàa lè à tà Amiudu né Talamai, Gesuu kína kiia. Kí Dauda s̄ òḡ a né ga ɔ́ ɔ́ guro píngi. ³⁸Kè Abusalomu bàa lè à tà Gesuu, à kú gwe ai w̄ aaḡ. ³⁹Kè kí Dauda n̄s̄e kp̄ae Aminɔ́ ga ȳa musu, ben èe Abusalomu bege kee sa.

Abusalomu suna Yerusalemu

14 ¹Zeruya né Yoabu d̄ kè kí ɔ́ ɔ́ kpé kú Abusalomua, ²ben à gb̄enɔ́ z̄i Tekoa, ā ɔ́ ngb̄e ɔ́nd̄ode ke s̄e wà s̄uò. Ben à bène: Ñ ke lánd̄o n̄e s̄osobi kee bà. Ñ gyaano ɔ́k̄ās̄aano da. Ñton n̄osi kemmaro. Ñ ke lán ngb̄e kè à gb̄e gà, èe à ɔ́ ɔ́ à ḡi kè bà. ³Ñ gá kí kiia le, ñ yā kè one. Ben Yoabu yā kàka ngb̄e pine. ⁴Kè Tekoa ngb̄e p̄i ḡa à kí lè, à kùene à mì p̄ene à bè: Kí, ñ ma mì sí! ⁵Ben kí p̄i à là à bè: Bón ní yezi? À wèàla à bè: Gyaano ma ū, ma zā ḡa. ⁶Mamoma n z̄òbleri, má néḡogb̄enɔ́ v̄i ḡɔ́ɔ́n plaa. Kè āɔ́e swèe kee ní k̄ó t̄e bura, gb̄ekee kuu à ní yok̄aro. Ben gb̄e doo a gb̄endoo lè à d̄e. ⁷Ben ma bedeenɔ́ f̄e ní píngi, āɔ́ bè mamoma n z̄òblerine mà ma né kè à a gb̄endoo d̄e p̄i kpám̄ma wà de, kè à a gb̄endoo d̄e yānzi. Āɔ́ yezi wà yàka t̄emio kè ḡome túbiblieri ūu p̄i t̄e deme, le ma zā tónḡ t̄ ke borii v̄i anduna guu d̄oro yānzi. ⁸Ben kí bè ngb̄e pine: Ñ tá be, mé yā die n yā p̄i musu. ⁹Ben Tekoa ngb̄e p̄i bè: Ma dii kí, taari p̄i wí ma musu k̄on ma de bedeenɔ́, mpi ñḡ kuu taari sai k̄on n kíkeeo. ¹⁰Ben kí bè: Tó gb̄eke lé p̄a yā pia, ñ m̄o ma kiia kè, eé n lé weteo d̄oro. ¹¹Ben ngb̄e p̄i bè: Kí, ñ lé gb̄e k̄on Dii n Luda t̄o, le ḡebori tón ma né doo kè ḡo laata kp̄aro yānzi. Ben kí p̄i bè: K̄on Diio n né p̄i mik̄a ke é lee t̄o t̄ero. ¹²Ben ngb̄e p̄i bè: Ma dii kí, mamoma n z̄òbleri ñ ma gba zé mà eara mà yā onne. À wèàla à bè: Ñ o! ¹³Ben à bène: À kè dia n̄e Luda gb̄enɔ́ kpákpa k̄on à zaaao? Yā kè ní òm̄e bé à n da yān, zaake n̄e gb̄e kè n pea gbese n suoro. ¹⁴Wa píngi wé ga, wéḡ de lán í kè kwèe t̄o t̄e gb̄ekee e e à s̄e d̄oro bà. Luda è gb̄e kè wà p̄e w̄endi b̄oro, è zé wete adee eara à suawame. ¹⁵Ma m̄o yā p̄i o ma dii k̄ineme, zaake gb̄enɔ́ tò v̄ia ma k̄u. Ben mamoma n z̄òbleri ma bè mé yā p̄i gb̄anne. Wéḡ d̄oro ke né ma wéekena sí ¹⁶ñ ma b̄o gb̄e kè yezi à mapi k̄on ma néo t̄o t̄e kè Ludaa tòwe sí wa ɔ́z̄i. ¹⁷Ma dii kí, mamoma n z̄òbleri ma bè n yā é tó ma làakari kp̄ae, zaake ní de lán Luda malaika bàme, neè swā kp̄a yā maa k̄on a zaaaozi píngime. Dii n Luda ḡo kúnyo.

¹⁸Ben kí bène: Ñton gí yā kè m̄e n laa oziro. Ben ngb̄e p̄i bè: Ñ o ma dii kí! ¹⁹Ben kí à là à bè: Yoabu lé kú yā p̄i guu? Ngb̄e p̄i wèàla à bè: Ma dii kí, k̄on n kuunao yā kè ní ò p̄i gagana v̄iro. Ee, n z̄òbleri Yoabu bé à yā p̄i kākame píngi. ²⁰N z̄òbleri Yoabu kè le, le à e à yā kè logona tiaa kè keke yānzime. Ma dii, ní ɔ́nd̄o lán Luda malaika bàme, ní yā kè kè anduna guu d̄o píngi. ²¹Ben kí ḡa à bè Yoabune: T̄ò, mé yā p̄i ke sa. Ñ gá ñ ḡokpare Abusalomu gbese ñ suo. ²²Ben Yoabu kùe k̄ine à mì p̄ene, à à s̄abu kp̄a à bè: Ma dii kí, mamoma n z̄òbleri, má d̄ò gb̄aa sa kè ma yā

kànnè, zaake n ma yā mà. ²³Ben Yoabu fɛɛ à gàa à Abusalomu gbɛsɛ zaa Gesuru à sùo Yerusalemu. ²⁴Ben kí bè: Ì one à gá v̄ɛ a zīnda be, wa wée é ke siig̃ɔro. Ben Abusalomu gàa à v̄ɛ a be, aɔ̄ɔe wée sik̄ɔlɛ k̄ɔn kíoro.

²⁵G̃ɔ maa kee kú Isarailin̄o té lán Abusalomu bàro. Wèg̃ɔ à maake yā oo maamaa. Sena zaa à kèsea ai à gàa pé à mìdangura see kee kúaro. ²⁶Èg̃ɔ a mì boo wè k̄ɔn wèome. È kea tiisi. Tó à bò, è ȳo kilooa, à tiisi èg̃ɔ de kiloo plaala. ²⁷À n̄ég̃ɔgb̄ɛn̄o ì g̃ɔn̄o aag̃ɔ k̄ɔn n̄én̄ɔgb̄ɛo mèn do. N̄én̄ɔgb̄ɛ pì t̄ɔn Tama. N̄o maaame. ²⁸Abusalomu kú Yerusalemu ai wè plaa wéesina kíle sai.

²⁹Ben à Yoabu sisi à gáare kí kiia, m̄ode Yoabu e we à mò à kiiaro. Ben à èara à à sisi do, èe we à m̄oro. ³⁰Ben à bè a zīkerin̄ɔne: À Yoabu buraa kè kú ma p̄ɔ sae gwa, à nagāa mà. À gá à té s̄ɔa. Ben Abusalomu zīkerin̄ɔ gàa wà té s̄ɔ Yoabu buraa pia. ³¹Ben Yoabu fɛɛ à gàa Abusalomu be, à à là à bè: B̄óyān̄zi n zīkerin̄ɔ té s̄ɔ ma buraaazi? ³²Ben Abusalomu wèla à bè: Ì gwa, ma gb̄ɛ z̄ìmma ma bè ì m̄ɔ mà n zī kía, le ì à la b̄ɔ bé à tò à ma gb̄ɛsɛ zaa Gesuru à s̄umaozi? Ma kuuna gwee s̄àɔme de gura k̄ɛla! Má yezi mà k̄ɔ e k̄ɔn kíó tia. Tó má taari ke v̄i, ènd̄ɛ à ma de. ³³Ben Yoabu gàa à yā pì ò kíne. Ben kí Abusalomu sisi. Kè à mò, à kùene à dàe a puua. Ben kí lé pèa.

Abusalomu b̄ona Dauda k̄pɛɛ

15 ¹Bee gbera Abusalomu s̄ɔgoro è a zīdan̄e k̄ɔn s̄ɔn̄o k̄ɔn g̃ɔgb̄ɛn̄o g̃ɔn̄o baplaa akuri kè aḡég̃ɔ bàa lee à aen̄o. ²È fɛɛ k̄ɔng̃ɔ id̄e'id̄e àg̃ɔ zena biile sae. Tó gb̄ɛ yā v̄i k̄ɔn a gb̄ɛdaaao èe gaao kí kiia à kekene, Abusalomu è adee sísi à bene: Wéte k̄pareen n b̄on? Tó à wèla à bè: Mam̄ɔma n z̄òbleri ma b̄o Isaraili borii kè guume, ³ben Abusalomu è bene: N yā nname, bens̄ɔ à zé v̄i, m̄ode kí gb̄ɛkee kuu à swā kpá n yāziro. ⁴Abusalomu è eara à be: Tó wà ma ke yākp̄aekeri ū wa b̄usun, gb̄ɛ kè yā v̄i ke gb̄ɛ kè èe gb̄ɛ gbekaa yākp̄aekekiia ñ píngi eég̃ae m̄ɔ ma kiia, mégae à yā kekene a zéa. ⁵Tó gb̄ɛ mò à kùe à ae, è ɔ b̄o à adee k̄u à lé péame. ⁶Len èg̃ɔ kee le Isaraili kè aḡe m̄ɔ yākp̄ae ke kí kiian̄ɔne ñ píngi, ben aḡ swè tà à kpa.

⁷Wè siig̃ɔ gbera à bè kíne: Ì ma gba zé mà gá lù kè má sè Diine saa o zaa Èbl̄onu. ⁸Mam̄ɔma n z̄òbleri ma lù pì s̄ene gur̄ɔw̄ kè má kú Gesuru, Siria b̄usun ma bè: Tó Dii tò ma su Yerusalemu, mé saa oa Èbl̄onume. ⁹Kí bène: Ì gá ñ su aafia! Ben à f̄ɛɛ à gàa Èbl̄onu. ¹⁰À gb̄ɛn̄o z̄i Isaraili boriin̄o kiia píngi à bè: Tó a kuru'ɔ mà do, à be Abusalomu bé à kí bl̄e Èbl̄onu. ¹¹Gur̄ɔw̄ kè èe f̄ɛɛ Yerusalemu à gb̄ɛn̄o sisi g̃ɔn̄o wàa do aḡ gá zeare, ben aḡ gàa k̄ɔn n̄d̄seo do, aḡ yā pì asii d̄oro. ¹²Gur̄ɔw̄ kè èe saa oo, à Gilo gb̄ɛ Aitofeli, Dauda lédam̄mari sisi zaa à be wéten, ben lékp̄ak̄s̄ɔna Daudazi e kaara. Gb̄ɛ kè aḡ kú k̄ɔn Abusalomuon̄o pari kù wèe kaara.

Dauda bàalena

¹³Baaruk̄pari mò à bè Daudane: Isarailin̄o swè tà Abusalomu kpa. ¹⁴Ben Dauda bè a ìba kè aḡ kúao Yerusalemun̄ɔne: À fɛɛ wà bàa lé. Tó

wée ke lero, wé piti Abusalomunlo. Wà ke kpakpaa. Tó wée ke kpakpaaro, eé wa le kè, eé wa áсарu ke, eé wétedeeno dède kǒn f̄ēdaaome. ¹⁵Kí íbano bène: Wa dii kí, yā kè n zeo píngi, wamɔwa n zǒblerino wá yāaname. ¹⁶Ben kí dà zén. À bēdeeno bò wà tēzi n píngi, mɔde à a nɔ yìgisai mèn kurino tò gwe aǵǵ bēe gwaa. ¹⁷Kí dà zén le kǒn a gbēno. Kè aǵ kà wéte kpe, à lie à zè. ¹⁸Ben à íbano píngi kǒn a dogarino kǒn Gatadeeno gǵɔn wàa aagǵ kè aǵ tēzi zaa Gatano gēte n píngi.

¹⁹Ben kí bè Gata gbē Itaine: Bóyānzi nēe gaawaozi? Ñ eara ñ tá ñgǵ kú kǒn kí dufuo, zaake gbē zìton n ū, n bɔ n b̄summe. ²⁰N suna e gurɔplaa kero, ben n yezi ñgǵ líkǵaa zǵwaoǵ? Má dǵ guu kè mēe gaanlo. Ñ n gbēno kakǵa ñ tányo. Dii gbēke kǒn náane yāo kenne. ²¹Ben Itai wèla à bè: Ma dii kí, kǒn Dii kuunao kǒn n kuunao, guu kè n kún píngi, mamɔma n zǒbleri mégǵ kú gweme, gaan yoo kesǵ wēndi yoo. ²²Ben Dauda bène: Ñ dɔme ae wà gá! Ben Gata gbē Itai èara à dà zén kǒn a gbēno kǒn a dane kè aǵ kúono n píngi. ²³Kè aǵe gēe zéla n píngi, ben b̄sudeeno wiii sin. Kè kí bikù Kidironua, ben aǵ píngi aǵ gbáa zé sè.

²⁴Zadǵki kú gwe dɔ kǒn Levino n píngi. Aǵ Luda bà kuunañyo àkpati sena. Aǵ àkpati pì diē Abiata sae ai gbēno b̄e wéten wà yāa n píngi. ²⁵Ben kí bè Zadǵkine: Ñ Luda àkpati sé ñ gēo wéte guu. Tó ma Dii ma pɔnnaa è, eé tó mà su mà wée siàle kǒn à kúkii. ²⁶Tó à bè ma yā e káaguro sǵ, ma yāa. À keme lán à kène maa nà. ²⁷Ben kí èara à bè sa'ori Zadǵkine: Wéegupu'erin n ūroo? Ñ eara ñ tá wéte guu aafia kǒn n né Aimazao kǒn Abiata né Yonatāo. À tá kǒn a né gǵɔn plaa pìnɔ. ²⁸Mégǵ zena swabikükiiia sēte ai mà baaru ma a kiia. ²⁹Ben Zadǵki kǒn Abiatao Luda àkpati sè wà tào Yerusalemu, ben aǵ gǵ gwe. ³⁰Dauda e Kùkpe s̄is̄i k̄ūu èe ɔɔ dɔɔ. À pǵ kù a mià, à kyatee kpanaro. Gbē kè aǵ kúono pǵ kù n mià n píngi, aǵe ɔɔ dɔɔ wèe gaao. ³¹Kè wà bè Daudane Aitofeli kú gbē kè zè kǒn Abusalomuono té, ben Dauda adua kè à bè: Dii, ñ tó à lédamma gǵ de faasaiyā ū.

³²Kè Dauda kà s̄is̄i mìs̄ontēa, guu kè dɔnzikekii kún, Aki gbē Usai mò à dààle, à uta kēna bensǵ b̄usu kú à mià. ³³Dauda bène: Tó n gaamao, négǵ demē asoo ūme. ³⁴Tó n eara n ta wéten, ben n bè Abusalomune à zǒblerin n ū sǵ, né Aitofeli lédamma gboromeme. Ñ bene à de zǒblerin n ū yā, mɔde tia n gǵ à zǒbleri ūme sa. ³⁵Sa'orino Zadǵki kǒn Abiatao gǵ kúnyo gwe. Ñ yā kè n mà kíbe tǵkēñne píngi. ³⁶Aǵ né gǵɔn plaaano kúnyo gwe, Zadǵki né Aimaza kǒn Abiata né Yonatāo. Tó n yāke mà, ñ né pìnɔ zī aǵ mǵ wà ome. ³⁷Ben Dauda gbēnna Usai pì tà, à kà Yerusalemu gurɔɔ kè Abusalomu e gēe.

Dauda kǒn Zibao kǒn Simeio

16 ¹Kè Dauda v̄i s̄is̄i mìdangurala féte, à è Mefibose begwari Ziba gàari yì zaakinone mèn plaa, èe mɔɔ daale. Aǵ buredi sena mèn wàa do

kōn geepe kàrao mèn basɔɔro kōn kākā kàrao mèn basɔɔro kōn geepeiwēeo tùu do. ²Ben Dauda Ziba là à bè: Bó bé à tò n mo kōn beeeo? Ziba wèlà à bè: Kí, zaakinó né n bedeenɔ pómé aɔ dia. Bureɔi kōn kàranɔ né n gbēno pɔbleeme. Geepeiwēe sɔ, gbē kè aɔ kpàsa gbáa guuno íminame. ³Kí à là à bè: N dii kè kè sai dio kú máme? Ziba wèlà à bè: A g̃ Yerusalemu, zaake èe daa Isarailino a ká a dezi kpatan gbàame. ⁴Ben kí bène: Pó kè Mefibose ví píngi g̃ n pɔ ũ. Ben Ziba bè: Máu kúe kè! Ma dii kí, ò tó màg̃ n ponnaa e le.

⁵Kè kí Dauda s̃ Bahurimuzi, à è g̃gbē ke b̃. À tón Simeí, Gera néme. Àmbe bori d̃nk̃ kōn Solu bedeenɔ. À b̃ wéte guu, èe Dauda kaa. ⁶Èe kí Dauda kōn à gbēno gbāgbāa kōn gb̃e, baa kè à z̃ikarino kōn à dogarinɔ kú à ɔplaazi kōn à ɔzezio n píngi. ⁷Èe à s̃s̃ɔ èe bee: N gá! N gá! Gbēderi! Pó pā! ⁸Dii fía b̃onne Solu kè n kí blè à gb̃en bedeenɔ dedena yā yānzi. Dii n b̃o kpatan à n né Abusalomu kàn. Ásarú kemma sa, zaake gbēderin n ũ. ⁹Ben Zeruya né Abisai bè kine: Ma dii kí, à maa gbēe gè kè g̃ n s̃s̃ɔro. N tó mà gá mà à mì z̃. ¹⁰Ben kí bè: Zeruya ñnɔ, bó bé à wa kak̃aa? Tó Dii bé à òne à ma s̃s̃ɔ, ben èe ma s̃s̃ɔ, dé bé eé f̃ à à la à be, b̃yānzi èe kee lezi? ¹¹Ben Dauda ò Abisaine kōn a ibanɔ n píngi à bè: À gwa, ma z̃inda ñina bé èe wetee à ma de, ènd̃e weé Beyāmi bori k̃eki né o d̃ɔ? À à tó gwe. Tó Dii bé à bène à ma s̃s̃ɔ, à maame. ¹²Wèg̃ d̃ro ke Dii é ma nawēakena gwa à fía bome kōn à maaao s̃s̃ɔ kè wèe keeme gbāa kè yānzi gwee. ¹³Kè Dauda té z̃én kōn a gb̃e, Simeí té s̃is̃i p̃ande geezi, èe à s̃s̃ɔ èe à gbāgbāa kōn gb̃e èe búsu fāa. ¹⁴Kè kí kōn a gb̃e kè aɔ kúono kà swaazi, aɔ kpàsa, ben aɔ kamma b̃o gwe.

Abusalomu kana Yerusalemu

¹⁵Abusalomu kà Yerusalemu kōn Isarailino n píngi. Aitofeli kúo. ¹⁶Ben Dauda gbēna Usai, Aki gbē g̃a à Abusalomu là à bène: Luda n d̃ kōn aafiao Zaaki! Luda n d̃ kōn aafiao Zaaki! ¹⁷Abusalomu à là à bè: Gbēkee kè n ví kōn n gbēnaon gwe? À kè dia née gá kōn n gbēnaoroo? ¹⁸Usai wèlà à bè: Lenlo! Gbē kè Dii s̃e kōn gbē k̃ekiino pón ma ũ. Ma ze kōn kina kè Isarailino kà p̃io. ¹⁹Beee gbera d̃, dé bé à maa mà z̃ò blene, n baasiroo? Lán ma z̃ò blè n deñe ña, len mé blenne le.

²⁰Abusalomu bè Aitofeline: À lé dawa. Bón wé kee? ²¹Ben Aitofeli wèlà à bè: N gá ò dae kōn n de no ỹigisai kè à n tó kè aɔe bee gwaano, le Isarailino e wà d̃ n píngi kè n tò n dee ye n k̃aziro, gbē kè aɔ kúnyono gbāaa é kaara. ²²Ben wà bisakutaa d̃ Abusalomune kpé musu, ben à g̃a à dae kōn a de no p̃ino gwe Isarailino píngi wáa. ²³Guro beenɔa lé kè Aitofeli è dar̃ma de lán gbē kè yā gb̃eka Ludaa yā bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudane kōn Abusalomuo n píngi.

Usai ònd̃kena Abusalomune

17 ¹Aitofeli bè Abusalomune: Tó m̃ambee, mé z̃ikarino sé g̃ɔn b̃ro kuri awēplaa mà pényo Daudazi gwāaṽia. ²Mé léea guro kè

à kpàsa à ɔɔ bùsa, mé à fu. À gbēnɔ é bàa lé ní pínɡi, mé à de ado, ³ mé sunne kɔn gbē pínɔ ní pínɡi. Gbē kè nées wetee ò à dee gaan gbē pínɔ suna ũ ní pínɡi. Tó à gà, gbē kpaakaan é gɔ aafia ní pínɡi. ⁴ Yà pì kè Abusalomunne nna kɔn Isaraili gbēnsinɔ ní pínɡi. ⁵ Ben Abusalomu bè: Wà Aki gbē Usai sísi dɔ wà ma lán eé o nà se. ⁶ Kè Usai kà, Abusalomu bè: Lán Aitofeli ò nà n yè. Wà ke lán à ò nà n yɔ? Ke wàton ke lero. Ní è diame? ⁷ Usai wèàla à bè: Lé kè Aitofeli dàawa gbàa kèkii maaro. ⁸ Ní n de dɔ kɔn a gbēnɔ. Zìkari maaanɔn ní ũ, aɔɔ pāsì lán músu nédandee kè wà à néno sia bàme. N de né zìkari gbàaame, eé we à i gu dɔnkɔn kɔn a gbēnɔoro. ⁹ Guu kè à kún tia, eégɔ utena gbèwɛɛ guu ke gukea. Tó à gà à lèe wa gbēnɔa káaku sɔ, gbē kè à à baaru mà é be, wà zì blè Abusalomu zìkpeenɔame. ¹⁰ Baa gɔsagbàaa kè wɔrɔngɔ vī lán músu bànɔ swè é kèngume, zaake Isarailinɔ dɔ ní pínɡi kè n de né zìkari pāsime, bensɔ gɔsagbàaanɔ kúo. ¹¹ Beee yānzi lédamma yā kè má viin yè. N Isarailinɔ kakɔanzi ní pínɡi zaa Dani ai gana Beseba, aɔgɔ pari lán ísiale bùsu'āatē bà, ò dɔñne ae zilan. ¹² Wé à le guu kè à kún pínɡi, wé léea lán kpíi è kwé tɔɔtea nà. Àpì kɔn gbē kè aɔɔ kúonɔ ní pínɡi, aɔ gbēke é bɔro. ¹³ Tó à gà à gè wéte ke guume sɔ, Isaraili baade pínɡi é bà sé à gáo gwe, aɔé wéte pì kaebɔnɔ gáe wà táo guzuren. Baa à gbè kaso ke, weé e gwe dɔro. ¹⁴ Ben Abusalomu kɔn Isarailinɔ bè ní pínɡi: Usai lédamma maa de Aitofeli pɔla. Dii bé à zèo à Aitofeli lédamma maaa pì gboro, le à e à Abusalomu ásarú ke yānzi.

¹⁵ Ben Usai ò sa'ori Zadokine kɔn sa'ori Abiatao à bè: Aitofeli lé dà Abusalomua kɔn Isaraili gbēnsinɔ à bè à ke lán kè bà, ben ma lé dàrma ma bè aɔ ke lán kè bà. ¹⁶ À gbēnɔ zì kpakpaa aɔ gá wà o Daudane àton i swabikükiiaro, à bikù kpakpaa, le wàton àpì kɔn gbē kè aɔɔ kúonɔ dúgu zɔro yānzi. ¹⁷ Yonatā kɔn Aimazao kú Enlogeli, zaake aɔé fɔ wà bɔ gupuraa Yerusalemu. Ben nɔkpare zìkeri ke gáa à òñne aɔ gá baaru pì kpá kí Daudane. ¹⁸ Bensɔ gɔkpare ke ní é, ben à gáa à ò Abusalomunne. Gɔnɔn plaa pínɔ dà zén gɔɔ aɔ gáa gbēke be Bahurimu. Lògɔ kú uan gwe, ben aɔ gèñ. ¹⁹ Ben bedee pì naɔ lògɔ pì né kpààle à pɔwɛe fāea, gbēkee à yā dɔro. ²⁰ Kè Abusalomu gbēnɔ mò nɔgbē pì be aɔ bè: Aimaza kɔn Yonatāo kú máme? À wèñla à bè: Aɔ bikù swa'onea. Aɔ ní wéte, aɔe ní ero, ben aɔ èara wà tà Yerusalemu. ²¹ Kè aɔ tà, ben gɔnɔn plaa pínɔ bɔe lògɔ pì guu, aɔ gáa wà bè kí Daudane: N bikù swaaa kpakpaa, zaake Aitofeli n kpakpa kɔn à zaaaome. ²² Dauda dà zén kɔn gbē kè aɔɔ kúonɔ ní pínɡi, aɔ bikù Yodaa. Kè guu dɔ, aɔ gbēkee e gɔro, aɔ bikù ní pínɡi. ²³ Kè Aitofeli è wè zii ke a lédammaaro, à fɛe à gàari yì a zaakine à tà a be wéte. À a be pɔnɔ nàkɔa, ben à a zinda lògɔ à gà, ben wà à vīi a de miraween.

²⁴ Dauda gáa Manaimu, ben Abusalomu bikù Yodaa kɔn Isarailinɔ ní pínɡi. ²⁵ Abusalomu Amasa diè zìkpeenɔ gbēnsi ũ Yoabu gēe ũ. Amasa né Sumaila bori Yeta néme. À dan Naasa né Abigaili ũ, Yoabu da Zeruya dāarome. ²⁶ Isarailinɔ kɔn Abusalomuo bùra kàe Giliada bùsun.

27Kè Dauda kà Manaimu, Naasa né Sobi, Raba wéte kè kú Amɔnino busun gbē m̀ kɔ̄n Lodeba gbē Amieli né Makio kɔ̄n Rogelimu kè kú Giliada busun gbē Bazilaio. 28Ā m̀ kɔ̄n daebɔnɔ kɔ̄n taanɔ kɔ̄n oroonɔ kɔ̄n éseo kɔ̄n nagāao kɔ̄n wísitio kɔ̄n pówɛɛ kpatanao kɔ̄n bláo kɔ̄n dò pɔnɔ 29kɔ̄n zóo kɔ̄n zwifāanio kɔ̄n sã ǹbɔnɔ kɔ̄n gāsio, ānɔ kpà Daudaa kɔ̄n gbē kè ānɔ kúonɔ ānɔ ble, zaake ānɔ bè: Nɔa kɔ̄n ímiio gbē pìnɔ dè gbáan, ānɔ kpàsamɛ.

Abusalomu gaa

18 1Dauda gbē kè ānɔ kúonɔ kàkɔ̄a, ben à gběnsinɔ d̀iedie gɔ̄n bɔɔ doodonɔnɛ kɔ̄n gɔ̄n basɔɔɔroonɔ. 2Ben à a z̀ikari pìnɔ kpàatete gāli aagɔ̄. À gāli doo nà Zeruya né Yoabune a z̀i, à doo s̄ Yoabu dāaro Abisai z̀i, à doo s̄ Gata gbē Itai z̀i. Ben kí bè a z̀ikarinɔnɛ: Mámbe mé dɔare aɛ. 3Ben gběnɔ bè: Ǹton gáro. Tó wa gà wa bàa lè, āé wa yā daro. Baa tó wa gbē kpadoonɔ gàga, āé wa yā daro. Mmɔn ānɔ n gwaa de gɔ̄n bɔɔ kurinɔla. N dɔnawale wéte guu bé à maa. 4Ben kí bèñne: Lán à k̀eare maa nàn mé ke. Kí gāa à z̀è biile sae, ben z̀ikarinɔ b̀èe gāli kɔ̄n gālio gɔ̄n basɔɔɔroonɔ kɔ̄n gɔ̄n bɔɔ doodonɔ. 5Ben kí yā die Yoabune kɔ̄n Abisaio kɔ̄n Itαιο à bè: À ke g̀kpare Abusalomune busebuse ma yānz̄i. Z̀ikarinɔ yā kè kí die gběnsinɔnɛ Abusalomu yā musu mà ní p̀ngi. 6Z̀ikpɛenɔ b̀èe wà gāa lákpen, le wà z̀i ká kɔ̄n Isarailinɔ, ben ānɔ s̄ikɔ̄n Èflaimu d̀akon. 7Dauda z̀ikpɛenɔ z̀i blè Isarailinɔa. Gbē kè ānɔ gàga z̀i beeeanɔ pari, gɔ̄n bɔɔ baromɛ. 8Z̀i p̀i dà b̀usu pila p̀ngi, ben z̀i beeeaa s̀ète gběnɔ blè pari de f̀èedaala.

9Kè Abusalomu kpàkɔ̄a kɔ̄n Dauda gběnɔ, à dina bāagāsɔ kpɛɛ. Ben bāagāsɔ p̀i gāa gbíí lí l̀i gānɔ gbáru, ben à waa kpà lígān gíngin, ben à s̄ p̀i g̀è zéla, à g̀i logona lígān gwe. 10Kè gbēke à è, à gāa à bè Yoabune: Ma Abusalomu è kpana lígān. 11Ben Yoabu bè gbē kè baaru p̀i kpànene: Bóɔɔ? N à ès̄? Bóyānz̄in née à lé ní ǹèziroo? Le yā ma n gba kondogi ɔ̄ m̀èn kuri kɔ̄n z̀ika'asaa. 12Ben gbē p̀i wè Yoabula à bè: Baa tó wà kondogi ɔ̄ wàa s̄ɔɔroo ỳ wà kà ma ɔ̄n, mé f̄i mà ɔ̄ pá kína né p̀iaro, zaake kí yā dienne kɔ̄n Abisaio kɔ̄n Itαιο wa swā mà, à bè wà ke g̀kpare Abusalomune busebuse. 13Tó ma à d̀è, le ma ásaruru kè ma z̀indanemɛ. À kee utena ḱinanero, mmɔn s̄ né zemaoro. 14Yoabu bè: Mé ze mà n dā dɔro. Ben à s̄ari s̄onte sè m̀èn aagɔ̄, à gāa à Abusalomu z̀oo a swèn gurɔ̄ kè à kpana lígān b̄ɛ. 15Ben Yoabu z̀ikapɔnɔseri gɔ̄n kurinɔ ligazi ānɔ d̀è.

16Ben Yoabu kuru p̀è à a z̀ikarinɔ mile blè, ben ānɔ kámma b̀ò kɔ̄n p̀eena Isarailinɔz̄io. 17Ā Abusalomu g̀è sè ānɔ z̀u wèe bíta guu lákpen gwe, ben ānɔ gbè kàkɔ̄aa, à g̀i gbèdidikɔ̄ana bíta ũ. Isarailinɔ s̄ bàa lè, baade tà a be.

18Gurɔ̄ kè Abusalomu kuu, à gbè p̀èe a z̀indane Kína guzuren, zaake à bè á négɔ̄gbē víro, ben á yezi a tó garo. À a z̀inda tó kpà gbè kè à p̀èe p̀ine, ben wè gwe sísi Abusalomu Dɔngupɔ ai kɔ̄n a gbàao.

Dauda Abusalomu ga baarumana

¹⁹Zadɔki né Aimaza bè: Ñ tó mà bàà lé mà gá baaru kpá kíne, lán Dii yā nnaa kpàa nà à à bɔ a ibeɛno ɔzĩ. ²⁰Ben Yoabu bène: Né e n baaru kpá gbàaro, sé guro pānde zĩ. Gbàa pɔ kèkiin né kpáro, kè kína né gà yānzĩ. ²¹Ben Yoabu bè Etiopia boriine: Ñ gá n yā kè n é o kíne. Ben Etiopia borii pì kùe Yoabune à fèe kɔn bào. ²²Zadɔki né Aimaza èara à bè Yoabune: Baa à fĩ à ke dia, n tó mà bàà lé màgɔ té Etiopia borii pì kpee. Ben Yoabu bène: Né, bɔyānzin n yezi n gázi? Baaru pì égɔ àre ke vīnnero. ²³Ben Aimaza bè: Baa à fĩ à kè dia, má yezi mà gáme. Ben Yoabu bène: Ñ gá! Ben à bàà lè à gà à bɛe swaa sae zé, à Etiopia borii pì kè.

²⁴Dauda vēena wéte biile gbà mèn plaaano dagura. Gudākpari didi biia ai gānu pì musu. Kè à wée zù, à gbēke è à té kɔn bào. ²⁵À lé zù kızı à òne. Ben kí bè: Lán à té ado nà, èe mɔɔ kɔn baaru nnaome. Kè èe mɔɔ, à kà kii. ²⁶Ben gudākpari pì gbē pānde è dɔ, èe bàà lé. À lé zù zédākparizi à bè: Gbē pāndee té à kpee kaa kɔn bào, èe mɔɔ dɔ. Ben kí bè: Èe mɔɔ kɔn baaru nnaome se dɔ. ²⁷Ben gudākpari pì bè: Má è gbē káaku bàalena de lán Zadɔki né Aimaza bàalena bà. Ben kí bè: Gbē maaame, baaru nnaan èe mɔɔ. ²⁸Aimaza lé zù kızı à bè: Aafia kuu! Ben à kùe kíne à mì pèe tɔɔtea à bè: Wà Dii n Luda sáabu kpá, à gbē kè aɔ kùse biimmaano nanne n ɔzĩ, ma dii kí. ²⁹Ben kí à là à bè: Gɔkpare Abusalomu kú aafiaoɔ? Aimaza wèlà à bè: Kè Yoabu e n zɔbleri zii kɔn mamɔma n zɔblerio, má mà zɔka fèe maamaa, mɔde má dɔ tó bó bé à sùro. ³⁰Kí bè: Ñ ze kpado kè gĩa. Ben à zè gwe.

³¹Kè Etiopia borii sù, à bè: Ma dii kí, ma mɔnne kɔn baaru nnaome. Dii yā nnaa kpàmma gbàa, à n bɔ gbē kè aɔ bɔ n kpeɛno ɔzĩ. ³²Ben kí à là à bè: Gɔkpare Abusalomu kú aafiaoɔ? Etiopia borii pì wèlà à bè: Ma dii kí, Luda tó n ibeɛno kɔn gbē kè aɔ fèe wèe ĩa daammaano gɔ lán gɔkpare pì bà. ³³Swè kè kín, à didi à gè kpé kè kú gānu pì musu, ben à ɔɔ dɔ gwe. Gurɔɔ kè èe didii gwe à bè: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n gèe ũu sàò yā! Abusalomu ma né! Ma né!

Yoabu kpākēna Daudazi

19 ¹Wà bè Yoabune: Kí e ɔɔ dɔɔ, èe sósobi kee Abusalomu yā musu. ²Zĩ beee zìkarino zìblena pɔnnaa li sósobikena ũ, zaake aɔɔ mà wà bè, kí nɔse yàka a né yā musu. ³Zĩ beee zìkarino gè wéten sɔɔɔɔɔɔ lán gbē kè aɔ bàà lè zìlan, wí n kũno bà. ⁴Kí pɔ kù a wéla, èe sósobi ɔɔ dɔɔ èe bee: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

⁵Ben Yoabu gàa à kí lè kpén à bè: N wí dà n gbēnoa gbàa. Aɔ n bɔ gbàa kɔn n négɔgbēno kɔn n nénɔgbēno kɔn n naɔno kɔn n no yigisaino. ⁶N zangurino n yezi, ben n za n yenzideenno. N òdɔawe gbàa, kè wamɔwa n zìkpe gbēnsino kɔn wa gbēno wée kánne pòke ũro. Má dɔ, sa,

tó Abusalomu kuu gbàa, ben wapinɔ wa gaga wa píngi, beee bé eé kenne nna. ⁷ Ì fɛɛ ñ bɔ sa. Ì gá ñ yā nnaa o n gbɛ̀nɔnɛ. Má sìnne kɔ̀n Diio, tó nɛ́e gáro, aɔ gbɛ̀ke é inyo kè gwāāvīaro. Beee é kenne zaa de yā zaaa kè à n le zaa n òwazikeguro ai mɔna gbàala. ⁸ Ben kí fɛɛ à gàa à vɛ́e bìilɛa. Kè wà ò gbɛ̀nɔnɛ kí vɛ́ena gānulea, ben aɔ mò wà zè à ae í píngi.

Dauda gbesena

Isarailinɔ bàa lè, baade tà a be. ⁹ Isaraili boriinɔ té píngi gbɛ̀nɔɔ e lɛokpakɔ́a kɛe wà bè: Kí wa si wa ibeenɔa à wa bɔ Filisitininɔ ɔzì, ben à bàa lè à bɔ wa bùsun Abusalomu yānzì. ¹⁰ Wa Abusalomu kpà kpatan, ben à gà zìlan. Bón ée dāa kɔ̀n kína gbesenao dɔɔ?

¹¹ Kí Dauda gbɛ̀nɔ zì sa'ori Zadokia kɔ̀n sa'ori Abiatao à bè: Yā kè Isarailinɔ e oo píngi gè ma swān zaa ma kúkiia kè. À yā kèkii gbeka Yuda gbɛ̀nsinɔa à be: Bóyānzì a gɔ́ kpɛe kɔ̀n ma gbesenaozi? ¹² Ma gbɛ̀nɔ, pɔ́ dɔ̀nkɔ̀nɔn wa ù, wa aru dɔ̀nkɔ̀mɛ. À kè dia a gí kè kɔ̀n ma gbesenao? ¹³ Ì o Amasane pɔ́ dɔ̀nkɔ̀nɔn wa ù, wa aru dɔ̀nkɔ̀mɛ. Tó mɛ́e tó à gɔ́ ma zìkpɛenɔ gbɛ̀nsì ù Yoabu gbɛ̀n zaa gbàaro, Luda yā keme pāsìpāsì. ¹⁴ À yā Yudanɔ swè blè, aɔ lé kè do, ben aɔ lékpāsā kène wà bè: Ì su kɔ̀n n gbɛ̀nɔ í píngi.

¹⁵ Kí e suu, à kà Yodazi, ben Yudanɔ gàa daàle zaa Giligala, le wà bikūo swaa pìà. ¹⁶ Gera né Simeì, Beyāmi boriì kè kú Bahurimu wà à gá da kí Daudale kɔ̀n Yudanɔ. ¹⁷ Beyāmi boriinɔ kúo gɔ́ɔn wàa sɔɔro. Solu begwari Ziba gàa dɔ́ kɔ̀n a nɛ́gɔ́gbɛ́ gɔ́ɔn gɛ̀roonɔ kɔ̀n a zìkeri gɔ́ɔn baroonɔ. Aɔ wà wà kà Yoda léa kí ā, ¹⁸ le wà e wà bikū kɔ̀n kíbedeenɔ, aɔ yā kè eé ke kine nnaa ke yānzì. Ben Gera né Simeì dàe kí ae ai àgɔ́ gá bikū Yodaa. ¹⁹ À bène: Ma dii, ñton ma taari yā daro. Yā zaaa kè mamɔma n zòbleri má kènnɛ guroɔ kè n bɔ Yerusalemu tón dɔnguro. Ma dii kí, ñtongɔ́ yā pì kūna n swè guuro. ²⁰ Mamɔma n zòbleri, má dɔ́ kè ma durun kè. Yusufu boriinɔ té píngi, mámbe ma dɔ́nne ae ma mɔ danle gbàa ma dii kí. ²¹ Ben Zeruya né Abisai bè: Simeì láari bò kí kè Dii kàn. Èe ká wà à deroo? ²² Ben Dauda bè: Zeruya néno, bón wa ví kɔ́o? Á yezi à zé zɔ́mɛ gbàan yɔ́? Wé gbɛ̀ke de Isarailinɔ bùsun gbàaro, zaake má dɔ́ gbàa kè mámbe Isarailinɔ kína ù. ²³ Ben kí bè Simeine: Né garo. Ben kí la dàne.

²⁴ Solu dio Mefibose gàa da kílɛ. Zaa guroɔ kè kí bò wéte ai guroɔ kè à sù aafia, Mefibose e a gbá pípiro, èe a yìkā zɔ́zɔ́ro, èe a pónɔ pípiro. ²⁵ Kè à bɔ Yerusalemu à mò à dà kílɛ, ben kí à là à bè: Mefibose, à kè dia nɛ́e gámaoroo? ²⁶ À wèla à bè: Ma dii kí, ma zìkeri bé à ɔ̀ndɔ́ kèmazì. Má òne à gàari yime ma zaakine mà dia mà gányo, zaake eren ma ù. ²⁷ Ma dii kí, ben à gàa à mamɔma n zòbleri yàka n kiia. Ma dii kí í de lán Luda malaika bàme. Ì ke lán à kènnɛ maa nà. ²⁸ Ma dii kí, à de yā n ma de bedeenɔ dède í píngi, ben n mamɔma n zòbleri baka kàkɔ́a kɔ̀n n gbè kè aɔ́e pɔ́ ble lɛdoonɔ. Má zé ví mà kúe ke kenne dɔ́ro. ²⁹ Ben kí bène: Yā

kpareen né o dɔɔ? Má die kè mpi kɔ̃n Zibao, à tɔɔte kpaatekɔ̃neme. ³⁰Ben Mefibose bè kíne: Ma dii kí, zaake n su be aafia, ò tó à sé píngi.

³¹Giliada bùsu gbē Bazilai b̃ Rogelimu à gàa ze kíne ai Yoda baa k̃aa kpa. ³²Bazilai zi k̃u maamaa, à kà wè basiig̃. À kí yàari kè gurɔɔ kè à kú Manaimu, zaake auzikide bítame. ³³Ben kí bène: Ñ bikūmao, mé n gwa ma be zaa Yerusalemu. ³⁴Bazilai wèla à bè: Wè ùgba bé à g̃me anduna guu kè mà tányo Yerusalemu? ³⁵Ma ka wè basiig̃ k̃. Má p̃ maa k̃n à zaaao d̃k̃zi d̃ɔɔ? Mamɔma n z̃bleri mé f̃ mà p̃blena ke p̃mina nnaa ma d̃ɔɔ? Mé g̃gbē ke nɔgbē lèsirinɔ kòto ma d̃ɔɔ? Ma dii kí, ò tó mà asoo lagonne. ³⁶Mamɔma n z̃bleri wé Yoda bikū ledò, mà zenne k̃ik̃i gwe. À kè dia ní yezi ò f̃ia bome lee? ³⁷Mamɔma n z̃bleri, ò tó mà eara mà tá ma be wéte, le gaa tón ma sé màg̃ z̃ k̃n ma de k̃n ma da miraoro. Ñ ma né n z̃bleri Kimamu gwa kè. Ma dii kí, ò tó à bikūnyo. Ñ kene lán à kenne maa nà. ³⁸Ben kí bè: Kimamu é bikūmao. Mé yā kè à kenne maaa kene, yā kè ò gbèkama s̃ píngi mé kenne.

³⁹Baade píngi bikū Yodaa, ben kí bikū. Kí lé pè Bazilaia à sa maaa òne, ben Bazilai èara à tà a be. ⁴⁰Kè kí bikū à gàa Giligala, Kimamu bikū.

Yuda z̃karinɔ ò píngi k̃n Isaraili z̃kari kpadoonɔ kí bikū. ⁴¹Ben Isaraili bori píngi m̃ wà kí lè ã bène: À kè dia wa gbē Yudanɔ bikūao kp̃i, mm̃ñ k̃n n bedeeno k̃n n gbēnɔ píngii? ⁴²Ben Yudanɔ wèla wà bè: Kè kí de wa dane ù yānzime. B̃yānzi yā beee kèare zaazi? Wée kí kūsae blero, wée à p̃ke sí wa p̃ ùro. ⁴³Ben Isarailinɔ bè Yudanɔne: Zaake wa bori leo kurime, wa baka kú k̃n kí Daudao de a p̃la. B̃yānzi a wa die futazi lee? Wámbe wa kí gbesena yā ò káakuroo? M̃de Yudanɔ wena p̃si de Isarailinɔ p̃la.

Seba b̃na Dauda kpee

20 ¹Gaabude ke bé à kú gwe, à tón Seba, Bikiri né, Beyāmi boriime. Ben à kuru pè à bè:

Wa baka kak̃ana k̃n Daudaoro,
wa bà kú k̃n Yese néoro,
a Isarailinɔ, a baade tá a be.

²Ben Isarailinɔ kè Dauda ò píngi ã gàa wà nà Bikiri né Sebaa, m̃de Yudanɔ zè k̃n ò kío b̃na zaa Yodazi ai Yerusalemu. ³Kè Dauda s̃ a be Yerusalemu, à a nɔ ỹgisai g̃ɔn kuri kè à t̃ ãɔe be gwaano s̃ à ò ká kpén wàg̃ ò d̃kpa. Dauda ò gwá, m̃de èe daenyò d̃ro. Wà ò ká kpén gyaanɔ ùme ai ã gàa wà g̃gao.

⁴Ben kí bè Amasane: Ñ Yuda z̃kpeeno sísi ã kak̃amazi gurɔ aag̃o dagura. Mm̃ñ s̃, nég̃ kú kème. ⁵Amasa gàa à Yudanɔ sísi, m̃de à g̃i kè de gurɔ kè kí dienela. ⁶Ben Dauda bè Abisaine: Bikiri né Seba é òa dawa tia de òaa kè Abusalomu dàwaala. Ñ ma gbēnɔ s̃e à p̃ezi, le àton sí wéte b̃iideen à piti wa z̃zi yānzi. ⁷Ben Yoabu gbēnɔ k̃n kí d̃kparinɔ k̃n z̃karinɔ ò píngi wà bè Yerusalemu wà p̃e Bikiri né Sebazi.

⁸Gurɔɔ kɛ aɔɔ kú gbɛ gbɛntɛ kɛ kú Gibiɔ saɛ, ben Amasa mɔ dañle. Yoabu zìka'uta dana, à fɛɛ dɔna à pii. Kɛ à sɔ Amasazi, à fɛɛ pì wòto a kpɛɛn ⁹à bène: Ma gbɛ, ní aafiaɔ? Ben à Amasa kú a létánkaa kɔn a ɔ plaaao lán à yezi à lé péa bà. ¹⁰Amasa e fɛɛ kɛ kú Yoabu ɔɔn tàasi káro, ben Yoabu à zɔɔ a gbɛɛn, à nɔaenɔ bɛ à kàe tɔɔte. Yoabu e gà à zɔɔ gɛn plaa dɔro, zaake à gà kò. Ben Yoabu kɔn a dāaro Abisaio pɛɛ Bikiri né Sebazi.

¹¹Yoabu ìbanɔ doke gɔ zena Amasala à bè: Gbɛ kɛ zè kɔn Yoabuo kɔn Daudao, à dɔ Yoabuzi. ¹²Aru daa Amasa gɛla zédaan, ben zìkari kɛ aɔɔe mɔɔɔ zè aɔɔe gwaa ní píngi. Kɛ Yoabu ìba pì è gbɛ kɛ aɔɔe mɔɔ gweenɔ ní píngi wà zè wèe gwaa, ben à Amasa gè gàè à gùo zén à diè sɛn, ben à uta kùàla. ¹³Kɛ à gàè à gùo zén le, baade píngi bɔ à tè Yoabuzi, ben aɔ Bikiri né Seba gbɛse.

¹⁴Seba lili ò Isaraili boriino busun píngi ai Abeli Betemaka, ben Beri boriino mɔ wà kàkɔa wà tèzi gwe. ¹⁵Yoabunɔ mɔ wà ligazi zaa Abeli Betemaka. Wà busu kàekae wéte bii saɛ, ben aɔɔe wetee wà bii pì gboro. ¹⁶Ben nɔgbɛ ɔndɔde ke lé zù zaa wéte guu à bè: À swā kpá! À swā kpá! Ñ o Yoabunɛ à mɔ kè, mà yā one. ¹⁷Kɛ Yoabu sɔ nɔgbɛ pizi, ben à à là à bè: Mbe Yoabu ú? À wèàla à bè: Mámbee! Ben à bène: Ñ swā kpá mamoma n zòbleri yāzi. À bè: Ma swā kpà. ¹⁸Ben nɔgbɛ pì bè: Wè be yā, ñ yā gbeka Abelideenɔa, yā e à mì de. ¹⁹Wá kuu yākete sai Isaraili gbɛ náanedeenɔ ù, ben nɛɛ wetee ñ Isaraili wéte tɔdee kè kaateɔ? Bóyānzi ní yezi ñ Dii wéte dezi? ²⁰Yoabu wèàla à bè: Agya! Lenlo! Má yezi mà a dedero. Má yezi mà a wéte kaatero. ²¹Lenlo! Gbɛ kɛ wè sísì Bikiri né Seba, Eflaimu boriino busu síside gbɛ bé à fɛɛ kí Daudazi. À gbɛ mèn doo pì kpáma, mé go a wétela. Ben nɔgbɛ pì bène: Ñ ma! Weé à mì zunne zaa bii musu.

²²Nɔgbɛ pì gàa à a gbɛnɔ lè kɔn a ɔndɔkeyāo, ben wà Bikiri né Seba mì zɔ wà zù Yoabunɛ. Yoabu kuru pè, ben wà fàakɔa, wà wéte pì tò gwe. Baade tà a be, ben Yoabu pì tà kí kiia Yerusalemu.

Dauda ìbanɔ

²³Yoabun Isaraili zìkpɛɛnɔ píngi gbɛnsi ù. Yoyada né Benayan dogarino gbɛnsi ù. ²⁴Adoniramu bé zɔnɔ gbɛnsi ù. Ailudi né Yosafatan baarukpari ù. ²⁵Sevan takadakɛri ù. Zadɔki kɔn Abiataon sa'orikino ù. ²⁶Yairi gbɛ Iran Dauda kpàasi ù.

Gɛɛbona Gibiɔdeenɔne

21 ¹Dekaa kuu Dauda gurɔɔa, à gì kɛ ai wè aagɔ. Dauda Dii wée wéte, ben Dii bè: Solu yānzime. Gbɛdeyā wì à beɛ musu, kɛ à Gibiɔdeenɔ dède yānzi. ²Ben kí Gibiɔdeenɔ sìsi, à yā òñne. Gibiɔdeenɔ de Isarailino ùro, Amɔri boriì kè gɔnɔme. Isarailino la dàñne yā wà bè weé ní dedero, ben Solu wéte à ní laata kpá a aīakena Isarailino kɔn Yudanɔ

yānzi. ³Ben Dauda Gibiõdeeno là à bè: Bón á yezi mà kearee? Mé agbaa kpáare diame, le à e à Dii gbēno sáabu kpáa? ⁴Aõ wèàla wà bè: Wá zé ví wà kondogi ke vura gbeka Solua ke a bedeeanɔro, bensõ wá zé ví wà Isaraili gbēke dero. Ben Dauda n̄ lá à bè: Ée bee diame? Bón mé kearee? ⁵Aõ wèàla wà bè: Gbē kè à wa dede à lé kpàkõsõwazi à wa yāa le à e à wa borii bɔ Isarailinɔ guu yānzi, ⁶tó wà à bori gõgbē mèn swēeplaaano kpáwa, wé n̄ logo lía Dii ae Gibea, kí Solu kè Dii kà pì be wétén. Ben kí bè: Mé n̄ kpáawa. ⁷Kí e Yonatā né Mefibose, Solu dio kpám̄maro, lé kè aõ kè Diia ledò kōn Yonatāo yānzi. ⁸À négõgbē gōon plaa kè Aya nénɔgbē Rizipa ì kōn Soluo sè. Aõ tón yè: Aamōni kōn Mefiboseo. À négõgbē gōon sɔɔroo kè Solu nénɔgbē Meraba ì kōn Meola gbē Bazilai né Adielionɔ sè dɔ. ⁹À n̄ ná Gibiõdeeno n̄ zĩ, ben aõ n̄ logo lía sīsĩ musu Dii ae. Gōon swēeplaa pino gà ledome, wà n̄ dede pɔ dúfu kekeguro.

¹⁰Aya né Rizipa posia utano sè à kpàe a zĩdane gbèa gwe. Zaa pɔ dúfu kekeguro ai lou gà à gè pino gbè, ègõ gii bāano aõ zóm̄ma fāantè, ègõ gii sètè nɔbɔno aõ sónzi gwā. ¹¹Wà yā kè Solu nɔ yìgisai pì kè ò Daudane, ¹²ben à gà à Solu kōn à né Yonatāo wánɔ sèe Yabesi Giliadadeeno kiia. À mò à lè wà n̄ gèno sèe kpāi Betesā gāale, guu kè Filisitininɔ n̄ logo bīia Solu dena Giliboa gbera. ¹³Dauda tò wà n̄ gèwa pino sèe wà tào, wà kàkõa kōn gbē kè wà n̄ logo pino gèwanɔ, ¹⁴ben wà v̄i Solu de Kisi miran Zela, Beyāmi boriino b̄usun. Wà yā kè kína diè kè píngi, ben Luda adua kè wà kè Isarailinɔ b̄usu yā musu siño.

Gbē gbāagbāano dedena

¹⁵Filisitininɔ èara wà zĩ kà kōn Isarailinɔ dɔ. Dauda kōn a gbēno gà wà zĩ kànyo. Kè Dauda gbāaa yāa, ¹⁶ben gbē gbāano bori Isibi Benɔbu bè é Dauda deme. À mògotè sári tiisi de kiloo aagõɔla, à fēeda dufu logona. ¹⁷Ben Zeruya né Abisai d̄àle à Filisitini pì dè. Ben Dauda gbēno la dāne wà bè: Né gáwao z̄ilan d̄oro, le wa Isarailinɔ fitia tón garo yānzi.

¹⁸Bee gbera aõɔe zĩ kaa kōn Filisitininɔ Gobu, ben Usa gbē Sibekai gbē gbāa borii kè wè sísi Safa dè. ¹⁹Zĩ èara à fēe kōn Filisitininɔ Gobu dɔ, ben Betelemu gbē Yairi né Elana Gata gbē Gɔlaya dāaro Lami dè. Lami sári pá de lán bisatāri àsa lí bàme. ²⁰Kè aõɔe zĩ kaañyo Gata dɔ, gbē bíta kee kú gwe, à ɔnenɔ kōn à gbáneno mèn swēedodome, à kè píngi baaasɔro dosai. Gbē gbāano boriime dɔ. ²¹À kùse b̄ii Isarailinɔa, ben Dauda v̄i Simea né Yonatā à dè. ²²Gōon siigõ pino né Gata gbē gbāano boriino me. Dauda kōn a gbēno bé wà n̄ dede.

Dauda Dii sáabukpana a z̄iblena yā musu

(Saa 18)

22 ¹Kè Dii kí Dauda b̄o Solu kōn à ibee kpaaano z̄i, à lè dà kōn Dii t̄o ²à bè:

- Diin ma gbèsi kǒn ma zeki gbāaaoo ũ,
ma m̀sirime.
- ³ Ma Ludan ma gbèsi ũ, meè nazi.
Àmbe ma sengbango ũ
ma m̀siri gbāa kǒn ma gulezĩo,
ma uteki kǒn ma b̀kiio,
è ma sí gbě pāsĩnɔa.
- ⁴ Dii kà wà à sáabu kpá.
Meè à sísi, è ma bo ma ibeenɔ ozĩ.
- ⁵ Góro'ite vl̃ẽmao,
ísõ kè è ní kaate e ma blee.
- ⁶ Mira bànɔ ligamazi,
gaa takutee kpàkpame ma ae.
- ⁷ Kè má kú nawēa guu le, ma Dii sìsi,
ma wii pè ma Ludazi,
ben à ma kòto mà zaa a be,
ma wiii kà à kiia, à gè à swān.
- ⁸ Tɔɔte lùgaluga à nìgānigā,
kp̃iĩnɔ dègedege ai ní kāsāan.
Aṣ lùgaluga kè à pɔ fè yānzi.
- ⁹ Tésukpe b̀ò à yĩzĩ,
té kè è ní kpata b̀ò à lén,
à ỹnɔɔ e té kee à ae.
- ¹⁰ À musu wè à p̃ita,
lou sìsi à gbá gĩzĩ.
- ¹¹ Èe ṽiaa dina kerubu kpee,
èe yàa paa ìala.
- ¹² À gusiaa dà a zĩndala,
ludambe sia kù à kúkiila.
- ¹³ Zaa à gakui tékena guu
lou e pii pāsĩpāsĩ.
- ¹⁴ Dii pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ lapatana ũ.
- ¹⁵ À kà f̃a ma ibeenɔa à ní f̃aakōa,
à tò lou p̃imma à p̃em̃ma.
- ¹⁶ Kè Dii pàtam̃ma,
kè à p̃ó b̀ò a yĩzĩ,
isia tɔɔte b̀ò gupuraa,
anduna kāsāa g̃ò kaena p̃õtē.

- 17 À ɔ̀ b̀ zaa musu à ma kũ,
à ma bɔ swadaa guu.
- 18 À ma si ma ibe gbāaa ɔ̀zĩ
kõn ma zanguri kè aɔ gbāaa demalaano.
- 19 Aɔ lèema ma m̀nzikɛguro,
m̀de Dii zèmao.
- 20 À ma bɔ à ma gba m̀porokii,
à ma m̀ sì, kè à yemazi yānzi.
- 21 Dii yā kème ma ǹse maa lén,
à fīa b̀me ma gbāsisaika lén.
- 22 Zaake má Luda yādienano kūna,
m̀e à zaaa ke ma a Luda t̀nlo.
- 23 À dokayāno ègɔ dɔme aɛ p̀ngi,
m̀e kpɛ li yā kè à dienonero.
- 24 Má kuuna taari vī Diinero,
má a zīnda kūna durun sai.
- 25 Dii fīa b̀me ma ǹse maa lén,
zaake à è má kuu gbāsī sai.
- 26 Náanedeem n ũ náanedeemɛ,
taarisaidem n ũ taarisaidemɛ.
- 27 N̄ wásawasa gbē wásawasanɛ,
m̀de neè íbete kpá k̄n gbē d̄ɔrsaidemɔ.
- 28 Neè zīndabusarinɔ m̀ sì,
neè gbē kè aɔ è n̄ zīnda sé lezīnɔ s̄e.
- 29 Dii, m̀be ma fitia ũ,
Dii, neè ma gusiaa lie gupuraa ũ.
- 30 K̄n n gbāaao mé f̄ɔ mà k̀ kpá karaa,
ma Luda gāzī mé f̄ɔ mà vī ḡla.
- 31 Luda k̀kii s̄ɔ yākena b̄ezina,
Dii yā see v̄iro, à wásawasa,
à de sengbango ũ gbē kè aɔ n̄zinɛ.
- 32 Dii baasiro, dén Luda ũu?
Wa Luda baasiro, dén gb̀esi ũu?
- 33 Luda bé è ma gba gbāaa,
àmbe è zé porome súusu.
- 34 È tó ma gbá k̄i ḡɔ nna lán z̄ɔ p̄ɔ bà,
è tó màḡɔ táa oo gulezīnɔ musu.
- 35 È z̄ikana dadame,
ai ma ḡsā é f̄ɔ à m̀gotē sá gá.
- 36 Neè n z̄iblesengbango kpáma,

- neè nae ò ma tó bo.
- 37 Neè ma zé yàasa kúme,
le ma gbá tón sataro.
- 38 Ma pɛɛ ma ibeɛnɔzi ma ní dúgu zò,
mée ɛara mà suro, sé kè ma gaa ma ní dede.
- 39 Ma ní wiwi dúgudugu, aɔɔe fɔ wà fɛɛ dɔro,
aɔ lèe wà gò kaena ma gbá gĩĩ.
- 40 N ma gba gbāaa ma zì kào,
ní tò ma ibeɛnɔ mì nàeme.
- 41 Ní tò ma zangurino kpɛɛ li,
ben ma a ibeɛ pìnɔ kàate.
- 42 Aɔ wii lè, gbēkee e ní mì síro,
aɔ lé zù Diizi, èe weńlaro.
- 43 Ma ní ké tíketike lán bùsutiti bà,
ma táa òńma lán zé guu bɔtɔnga bà.
- 44 N ma bo ma gbē kè aɔ fɛemaziino ɔzĩ,
n ma ke boriino mĩdee ũ.
Borii kè má ní dɔroonɔ è zò bleme,
- 45 bori zítɔnɔ è na ní sàsaa ma aɛ.
Tó aɔ ma yā mà, aɔè mì sieme.
- 46 Aɔ kã è ga,
aɔè bo ní zeki gbāaanɔn kɔn luganao.
- 47 Dii kuu! Aubarikadeen ma gbèsi ũ!
Wà Luda ma gbèsi ma misiri tó bo!
- 48 Luda bé è gɛɛ bome,
è tó boriino mì sieme,
- 49 è tó mà piti ma ibeɛnɔn.
N ma gba gbāaa de ma zangurinɔla,
n ma bo gbē pāsino ɔzĩ.
- 50 Beee yānzi mé n sáabu kpá boriino té,
mé n tó kpá, Dii.
- 51 Dii è zì bíta ble kína kè à à sene,
è gbēkee ke kína kè à à kane,
mamɔma Dauda kɔn ma boriinoɔ
ai gurɔ píngi.

Yā zāa kè Dauda ò

23 ¹Yā zāa kè Dauda òn yè.
Yese né Dauda yān yè,

- gbē kè Luda à gbà gbāaa yā'oname.
 Yakubu Luda à kà kí ũ,
 àmbe Isarailino lèdari maaa ũ.
- 2 Dii Nini yā dàmɛ,
 à yā da ma lén.
- 3 Isarailino Luda yā ò,
 Isarailino Gbèsi bèmɛ:
 Tó gbē kí blè gbēnɔne a zéa,
 tó à kí blè vīakena Ludanɛ guu,
 4 ègɔ de lán ɔfāntē bɔena gupuraa bàme,
 lán gudɔna gukēkōana bà,
 lán lou kè è tó sè bɔɛ bà.
- 5 Ma bèdeenɔ nna kōn Ludaaroo?
 À bà ègɔ kúmao ai guro píngi.
 À à yā gōgɔ píngi, à seka víro.
 Eé ma mìsina yā keke à pàparoo?
 Eé pɔ kè má à nii vī kpáma píngi-roo?
- 6 Gbē pāanɔ de lán lè bàme,
 wè zɔ wà zínname, è sí kù kyáuro.
- 7 Gbē kè yezi à ɔ páa,
 séto àgɔ gɔkebo ke gò kūna,
 è té sɔa guu kè à kún.

Dauda gɔsagbāaano

8 Dauda gɔsagbāaano tón yè. Takemo gbē Yasɔbeamun zìkari tóde gɔɔn aagɔɔn gbēnsi ũ. Àmbe à sári sè gɔɔn wàa siigɔɔnɔzi à n zɔzɔ n píngi guro dɔnkɔ zī. 9 Gbē beee gbera Dodai né Èleaza, Ahoa gbē kú zìkari gɔɔn aagɔɔ pìnɔ té dɔ. À kú kōn Daudao gurɔ kè Isarailino kàkɔa aɔ zì kà kōn Filisitininɔ zaa Pasadamimu. Isarailino bɔru kpeɛ, 10 àmbe à fèe à Filisitininɔ dèdɛ ai à ɔ yàa à gbāgbā à gɔ fèeda pá kūna. Dii tò à zì blè maamaa zī beee. Zìkari kpaaano èara wà sù aɔ à lè, mɔde pɔnɔ pitina gènɔa yānzime. 11 Gbē beee gbera Age né Sama gusísìde gbē. Kè Filisitininɔ gāli kàkɔa guu kè blá bú kún, Isarailino bàa lènnɛ, 12 àmbe à zè à gì bú pì dagura. À bú pì sīmma à Filisitininɔ dèdɛ. Dii tò à zì blè maamaa.

13 Pókèguro wórɔngɔde gɔɔn baaakurino té, gɔɔn aagɔɔnò bò wà gaa Dauda kiia zaa Adulamu gbèwɛɛn. Filisitininɔ gāli bùra kaena Refaimu guzuren. 14 Guro beee Dauda kú sète pòrɔtu, Filisitini gudākparino sɔɔ kú Betelemu. 15 Dauda e a be í ni dɛɛ à bè: Dé bé eé gá à Betelemu bìile lògɔ'i tómeɛ? 16 Wórɔngɔde gɔɔn aagɔɔ pìnɔ bé wà gaa wà gè Filisitininɔ bùran, aɔ Betelemu bìile lògɔ'i tò wà sùo Daudanɛ. Ben èe we à mìro, à kwèe Dii ae sa'o'i ũ. 17 À bè: O'o Dii, mé fɔ mà í kè mìro. Gbē kè aɔ gì n wèndizinɔ arume. Èe we à mìro. Wórɔngɔde gɔɔn aagɔɔ pìnɔ yākenan gwe.

18 Zeruya né Abisai, Yoabu dāaro bé wórɔngɔde gɔɔn baaakurino gbēnsi ũ. Àmbe à sári sè gɔɔn wàa do kpé basɔroonɔzi à ní dede, ben à tɔ bɔ gɔɔn baaakuri pìnɔ té. 19 À tɔ bɔ de wórɔngɔde gɔɔn aagɔɔ pìnɔla, ben à gɔ́ ní gbēnsi ũ, mɔde à kú wórɔngɔde tóde gɔɔn aagɔɔ pìnɔ téro. 20 Yoyada né Benaya, Kabazeli gbēn zìkari wórɔngɔdee ũ. À yākenanɔɔ pari. À Mɔabu zìkari tódeeno dède gɔɔn plaa. À gè wèe guu gurɔɔ kè lougbe kwèè, à músu dè. 21 À Igipiti gɔsagbāaa kè sári kùna dè. À sòzi kɔn gòo à à sári sia à à dèo. 22 Yoyada né Benaya bé à yā pìnɔ kè, ben à tɔ bɔ wórɔngɔde gɔɔn baaakuri pìnɔ té. 23 À tɔ bɔ de wórɔngɔde gɔɔn baaakuri pìnɔla, mɔde à kú wórɔngɔ tóde gɔɔn aagɔɔ pìnɔ téro. Ben Dauda à diè a dākparino gbēnsi ũ.

24 Gɔɔn baaakuri pìnɔ tɔn yè:

Yoabu dāaro Asaheli,
doodo né Elana Betelemu gbē,

25 Arodi gbēnɔ Sama kɔn Elikao,

26 Paliti gbē Elezi,

Tekoa gbē Ikési né Ira,

27 Anato gbē Abieza,

Usa gbē Mēbunai,

28 Ahoa gbē Salamɔ,

Netofa gbē Marai,

29 Netofa gbē Baana né Elebu,

Gibeaa kè kú Beyāmi būsun gbē Ribai né Itai,

30 Piratɔ gbē Benaya,

Gaasi guzure gbē Idai,

31 Araba gbē Abialabɔ,

Bahurimu gbē Azamave,

32 Salaboni gbē Eliabu,

Yasē néɔ,

33 gusísíde gbē Sama né Yonatā,

gusísíde gbē Saraa né Ahiamu,

34 Maaka gbē Asabai né Elifeleti,

Gilo gbē Aitofeli né Eliamu,

35 Kameli gbē Ezero,

Larubu bori Parai,

36 Zoba gbē Natā né Igali,

Gada bori Bani,

37 Amɔni bori Zeleki,

Bero gbē Narai, Zeruya né Yoabu zìkaponɔseri,

38 Yeta gbēnɔ Ira kɔn Garebuo

39 kɔn Iti bori Uriao.

Aɔ pínɡi aɔɔ gɔɔn baaakuri aweeswēplaame.

Dauda zìkpeeno narona

24 ¹Dii èara à pɔ fɛ Isarailinɔzi, ben à Dauda dà à ɔ kà yāzi à bè: Ñ gá ñ Isarailinɔ kɔn Yudano naro. ²Ben kí bè Yoabune kɔn zìkpe gběnsi kè aɔ kúono à bè: À Isaraili boriinɔ bɔsu para sena zaa Dani ai à gá pé Besebaa, à zìkarinɔ naro le mà e mà ní pari lé dɔ. ³Ben Yoabu bè kíne: Ma dii kí, Dii n Luda n gběno kɔnne leo basɔɔro ñ wéé siàle, mɔde ma dii kí, à kè dia ní yezi ñ kè lee? ⁴Baa kɔn beeeo kí yā Yoabu kɔn zìkpe gběnsinɔ blè, ben aɔ bɔe kí kiia aɔ gàa Isarailinɔ naro. ⁵Kè aɔ bikù Yodaa, ben aɔ bùra kàe Aroa sae. Wéte pì kú guzuremme. Ben aɔ lili ò Gada bɔsun ai Yaza. ⁶Aɔ lili ò Giliada bɔsun aɔ gàa Kadesi, Itinɔ bɔsun ai Daniyani, ben aɔ gàa Sidɔ kpa. ⁷Aɔ gàa Taya wéte bìdeen kɔn Ivi wéteno kɔn Kanaa wéteno píngi, ben aɔ gàa Yudano bɔsu sɔɔmete kpa ai Beseba. ⁸Aɔ lili ò bɔsu pìn píngi. Mɔ kěndo kɔn gurɔ barooo gbera aɔ èara wà sù Yerusalemu. ⁹Ben Yoabu gbè kè à ní naronɔ lé ò kíne. Isaraili gɔgbè kè aɔ fèedaa dɔɔnɔ gɔɔn bɔɔ wàa siigɔ. Yudano sɔ gɔɔn bɔɔ wàa plaa kpé basɔɔro.

¹⁰Gbè pìnɔ narona gbera Dauda kú tóadɔyāa guu, ben à bè Diine: Ma durun kè yā pì kena guu maamaa. Dii, mamɔma n zòbleri, ñ ma taari kēme sa, zaake ma yɔnkɔyā kè. ¹¹Ai Dauda gɔ gá fɛe kɔngɔ, Dii yā didi annabi Gada, Dauda wéegupu'eria à bè: ¹²Ñ gá ñ o Daudane kè ma bè, mé yā mèn aagɔ kpáe à aezí. À yā pìnɔ doke gwa à sé, mé kene. ¹³Ben Gada gàa à Dauda lè à bène: Dekaa kana n bɔsun wé swéplaaa ke n ibeeno pɛenanzi ñ bàa léíne mɔ aagɔ ke gagyāa gēna n bɔsun gurɔ aagɔ, à kpáreen ní sè? Ñ laasuu léa ñ gwa, mé gá mà o Luda kè ma zíine. ¹⁴Ben Dauda bè Gadane: Má kú nawēa bíta guu. Má sù wà léé wà da Dii ɔzì, zaake à wēnda vī maamaa. Àton tó mà léé mà da gběntee ɔzìro. ¹⁵Ben Dii tò gagyāa gè Isarailinɔn zaa kɔngɔ beeeo ai gurɔ kè à zèo. Sena zaa Dani ai à gàa pé Besebaa Isarailinɔ gàga gɔɔn bɔɔ baaagɔ akuri. ¹⁶Kè malaika ɔ bò à Yerusalemudeeno kaate, Dii a nɔse lie yā pì musu, ben à bè malaika kè èe ní kaatee pìne: Ñ ze le! Ñ n ɔ sɔkpa sa. Yebusi bori Arauna blewéegbēkiin Dii malaika pì kún. ¹⁷Gurɔ kè Dauda malaika pì è èe ní dedee, à bè Diine: Mámbe ma durun kè ma taari kè. Gbè pìnɔ né ma kpàsa sàanɔme, aɔwe yāke kero. Ñ tó n pɔfè pita mapi kɔn ma de bedeenɔa.

¹⁸Zì beeeo Gada gàa à Dauda lè à bène: Ñ gá Dii gbāgbākii bo Yebusi bori Arauna pówéegbēkiia. ¹⁹Ben Dauda gàa lán Dii à yā ò Gadane nà. ²⁰Kè Arauna wéé zù, à è kí kɔn a gběno e mɔɔ a kiia, ben à gàa à kùene à dàe a puua ²¹à bè: Ma dii kí, à kè dia née mɔɔ mamɔma n zòbleri kiia lee? Dauda wèàla à bè: Ma mɔ mà n pówéegbēki lúmma mà Dii gbāgbākii bomme, le gagyāa pì e à go gběnoa yānzi. ²²Ben Arauna bè Daudane: Ma dii kí, ñ pɔ kè kènné maaa sé ñ saa oo. Ñ zùnɔ gwa sa'opɔ ũ. Ñ pówéegbēgonɔ kɔn gbóngonɔ sée yàka ũ. ²³Kí, ma n gbaa píngi. Arauna

èara à bène dɔ: Dii n Luda sínne. ²⁴Ben kí bène: Auo! Mé lúmmame, mé à fīa bonne. Mé saa o Dii ma Ludaa pã fīabosairo. Ben à pówεεgbēkii pì kōn zùnɔ lùà kondogi baplaa akuri. ²⁵Ben à Dii gbāgbākii bò gwe à sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ òa kōn kennakōo sa'opɔɔ. Dii sine à bùsu yã musu, ben gagyãa pì zè.

KINANŌ TAKADA KAAKU

Sulemanu kíblena 1:1–2:46

Kí Sulemanu yā 3:1–11:43

Yudano kōn Isarailino kōkpaatena 12:1–16:34

Ilia yā 17:1–22:53

Adonia a zīnda kana kí ūu

1 ¹Gurɔɔ kè kí Dauda zi kù kótokoto, baa tó wà bisano kùàla, ìa ègɔ kpɛɛ à dɛɛmɛ. ²Ben à ìbanɔ bènɛ: Wa dii kí, ì tó wà nɔkpare wɛtɛnnɛ, àgɔ zii kɛɛnnɛ àgɔ n gwaa, àgɔ daɛɛ n saɛ lɛ ìa tón n dɛ dɔro. ³Ben wà gaa wà kpáɛ kè nɔkpare maaazi Isarailino b̀sun píngi, ben wà b̀ Sunɛmu nɔgbɛ Abisagaa, wà à sɛ wà s̀o kínane. ⁴Nɔkpare pí né nɔ maaame. Ègɔ kína gwaa àgɔ zii kɛɛnɛ, m̀dɛ kí à d̀ nɔgbɛ ūro.

⁵Dauda naŋ Agi né Adonia a zīnda diɛ kè a ka, ben à bè ámbɛ é kí blɛ. Ben à s̀goronɔ sɛ kōn s̀dɛɛnɔ kōn g̀gbɛ g̀ɔn baplaa akuri kè aŋgɔ bàa lɛɛ wàgɔ t́ɛare aɛnɔ. ⁶À dɛɛ e kpākɛzi ziki à be, à kè dia nɛɛ kɛɛ lɛɛro. Àpi s̀ né g̀ maaame. Abusalomu bé à ỳ m̀ à kpàa. ⁷Ben à lɛdole kè kōn Zeruya né Yoabuo kōn sa'ori Abiatao, ben aŋ z̀ɛo. ⁸M̀dɛ sa'ori Zadoki kōn Yoyada né Benayao kōn annabi Natāo kōn Simeio kōn Dauda gbɛnnano kōn à dogarinɔ e zɛoro. ⁹Adonia saa ò kōn s̀ano kōn z̀nɔ kōn z̀nɛ m̀kpanano Ml̀gɛ kè kú ɛnlogeli saɛa. À a d̀aro kínɛnɔ sisi ní píngi kōn Yuda kè aŋ dɛ kína ìba ūunɔ ní píngi. ¹⁰Èɛ annabi Natā sísiro ke Benaya ke Dauda dogarinɔ ke a zīnda d̀aro Sulemanu.

¹¹Ben Natā gaa à Sulemanu da Baseba là à bè: Nɛɛ ma kè Agi né Adonia kí blɛ wa dii kí Dauda d̀na sairoo? ¹²T̀, ì tó mà lɛ damma sa lán né kɛ nà, ì n zīnda m̀ sí kōn n né Sulemanu p̀o. ¹³Ŋ fɛɛ ì gá kí Dauda lɛ ì bɛnɛ, kè à la d̀nnɛ yā à bè n né Sulemanu bé éé kí blɛ a gɛɛ ū à vɛɛ a kpatan s̀ né? À kè dia Adonia g̀ kí ūu? ¹⁴Gurɔɔ kè ní kpé nɛɛ yā oonɛ, mé gɛ mà yāi kaara se. ¹⁵Ben Baseba gaa à kína lè à kpén, guu kè Sunɛmu nɔgbɛ Abisaga e à gwaan. Kí s̀ zi kù. ¹⁶Baseba kùɛ à m̀ p̀ɛnɛ, ben kí à là à bè: Bón ní yezi? ¹⁷À wèàla à bè: Ma dii, m̀bɛ ní s̀ mamoma n z̀blierine kōn Dii n Luda t̀o, n bè ma né Sulemanu bé éé kí blɛ n gɛɛ ū à vɛɛ n kpatan. ¹⁸Tia s̀ ma dii kí, Adonia bé à kè kí ū, bɛns̀ ní à yā d̀ro. ¹⁹À

saa ò kōn zùno kōn zùne mèkpanano kōn sāano paripari, à n néno sisi ní píngi kōn sa'ori Abiatao kōn zìkpe dɔn'aede Yoabuo, mɔde èe n zòbleri Sulemanu sísiro. ²⁰Ma dii kí, míbe Isarailino píngi sòkpanzi, wà ma tó dé bé eé ke kí ù n gbèn. ²¹Ma dii kí, tó n gaa n dezino kúkiia, mapi kōn ma né Sulemanuo, weégɔ wa gwaa taarideeno ùme.

²²Kè à kpé èe yā oo kōn kínao, ben annabi Natā m̀. ²³Wà ò kíne kè annabi Natā kú kè. Ben Natā gè à kùe kínane à dàe a puua ²⁴à bè: Ma dii kí, míbe n bè Adonia ke kí ù à v̄e kpatan n ḡe úɔ? ²⁵Zaake à g̀a à saa ò gb̀aa kōn zùno kōn zùne mèkpanano kōn sāano paripari. À n néno sisi ní píngi kōn n zìkpe dɔn'aedeeo kōn sa'ori Abiatao. Āɔe p̀ó bleeo, wèe í mii tia, āɔe bee: Luda kí Adonia d̄ɔ kōn aafiao! ²⁶Mɔde èe mamoma n zòbleri sísiro ke sa'ori Zadoki ke Yoyada né Benaya ke n zòbleri Sulemanu. ²⁷Ma dii kí, ase le n kè læ, ben n gi gb̄e kè eé v̄e kpatan n ḡe úu o wamowa n zòblerinonezi?

Sulemanu kana kí ù

²⁸Ben kí Dauda bè: À Baseba sísiime. Kè Baseba m̀ à gè, à m̀ à zè kí aè. ²⁹Ben kína la dàne à bè: Kōn Dii kuunao! Àm̀o kè à ma b̀o nawēa píngi guu. ³⁰Ladana kè má kènne kōn Dii Isarailino Luda t̄o, ma bè n né Sulemanu bé eé kí ble ma gbèn à v̄e kpatan ma ḡe ù, mé papa gb̀aa kánkämme. ³¹Ben Baseba kùe à m̀i p̀e t̄ote kínane à bè: Ma dii kí Dauda, Luda n d̄ɔ kōn aafiao gurɔ píngi!

³²Ben kí Dauda bè: À sa'ori Zadoki sísiime kōn annabi Natāo kōn Yoyada né Benayao. Kè āɔ m̀ò kína kiia, ³³à bèf̄ine: À ma iban̄o kak̄o é ma né Sulemanu sé à à di ma b̄agās̄a, é gáo Gī. ³⁴Gwen sa'ori Zadoki kōn annabi Natāo é n̄osi kúa āɔ à ká Isarailino kí ù, é kuru pé à wii lé à be: Luda kí Sulemanu d̄ɔ kōn aafiao! ³⁵Bee gbera é suo, eé v̄e kpatan àḡo kí blee ma gbèn. Àmbe má diè Isarailino kōn Yudano dɔn'aedee ù. ³⁶Ben Yoyada né Benaya bè kínane: À ke le! Dii n Luda n lége sí ma dii kí! ³⁷Lán Dii kúnyo nà ma dii kí, àḡo kú kōn Sulemanuo le, à à kíke sé lez̄i de n p̀la se.

³⁸Ben sa'ori Zadoki kōn annabi Natāo kōn Yoyada né Benayao kōn dogarino g̀a wà Sulemanu di kí Dauda b̄agās̄a, āɔ g̀a zene Gī. ³⁹Ben sa'ori Zadoki n̄osi t̄u sè Dii kpén, à n̄osi p̀i kù Sulemanua. Ben wà kuu p̀e, baade píngi wii lè wà bè: Luda kí Sulemanu d̄ɔ kōn aafiao! ⁴⁰Ben baade píngi b̀ò wà t̄ezi, āɔe suu āɔe gaasia p̄e, āɔe p̄onnaa kee maamaa ai t̄ote n̄iḡa k̄ii kè āɔe kee p̀i yānzi.

⁴¹Kè Adonia kōn gb̄e kè à ní sisino p̀ó blè wà ỳa, āɔe m̄ɔ f̄e, ben āɔ k̄ii p̀i mà. Kè Yoabu kuru'ò p̀i mà, ben à bè: B̄ɔ z̄oka bé à d̄o wéte guu læ? ⁴²Èe yā p̀i o à ỳaro, ben sa'ori Abiata né Yonatā g̀a káo ḡɔ. Ben Adonia bè: Ñ ḡe. Gb̄e bèedeen n ù, m̄e s̄ii baaru nnaan n suo. ⁴³Ben Yonatā bè Adoniane: Lenlo! Wa dii kí Dauda Sulemanu kpà kpatan. ⁴⁴À sa'ori Zadoki kōn annabi

Natão kōn Yoyada né Benayao kōn a dogarino gbàre aō gáo, ben aō gàa wà à dī kína bāagāsōa. ⁴⁵Ben sa'ori Zadoki kōn annabi Natão nōsi kùa aō à kà kí ũ zaa Giō. Kè aō bō gwe, aō sù kōn pōnnakenao, ben wéte lògo. Kii kè á màn gwe. ⁴⁶Baa diame Sulemanu vèe kpatan kò. ⁴⁷Ben wa dii kí Dauda ibano mò wà ì kpàa se, aō bè Luda Sulemanu tó bo de à pòla! Luda à kíkèe gba gbāaa de à pòla! Ben Dauda mi nàe à donzi kè Diine a daebwa ⁴⁸à bè: Wà Dii Isarailino Luda sáabu kpá, kè à tò ma wée si ma gèe kana kí ùle gbàa.

⁴⁹Kè gbē kè Adonia í sisinwo mà le, ben aō làakari fèe, baade a zé kù. ⁵⁰Kè Adonia e vīa kèe Sulemanune yānzi, ben à fèe à gàa à nà Dii gbāgbākiizi, à a koba kù. ⁵¹Ben wà bè Sulemanune: Adonia e vīa kèenne, à gàa à nà Dii gbāgbākiizi à a koba kùna, èe bee ò la da amwa n zòblerine gbāa, kè né a dero. ⁵²Ben Sulemanu bè: Tó à a zīnda kùna dō gbē maaa ũ, baa à mikā wén do eé léé tōotero. Tó wà gà wà à zaa ke èa sō, à gāme. ⁵³Ben kí Sulemanu gbēno zì, aō Adonia gò Dii gbāgbākiia. Kè Adonia pí mò à kùene, ben Sulemanu bène: Ì tá n be.

Dauda lédiēna Sulemanune

2 ¹Kè Dauda gagurwo kà kii, à lé die a né Sulemanune à bè: ²Mée gaa anduna gbē píngi gákii. Ì ze gbāa, né n zīnda owa kè négōgbēn n ũ! ³Ngaegō Dii n Luda yāno kùna, négō té à zézi, négō à odozii gwaa, négō à yādienano kùna kōn à dokayāno kōn à y'onnenano, lán à kú Musa doka takadan nà, yā kè nēe kèe píngi égō bo maa, n tá píngi égō nna. ⁴Len Dii é yā kè à òmèe papa le à bè, tó ma néno í zīnda kùna dō bensō awo té ma zézi kōn nòseo do kōn poyezinao píngi, ma boriino égō vèena Isarailino kpatan gurwo píngi.

⁵Ì yā kè Zeruya né Yoabu kèmèe dō, lán à Isaraili zìkpe don'aede gōon plaaano dède nà, Nee né Abana kōn Yeta né Amasao. À gbē pino dède, èe ke sō zì gurwlo. Aō aru gō à musu, à kù à asaaa kōn à kyateeno. ⁶Ì yā kene n òndōna lén. Ìnton tó à mikā pura kù gbaso à dae miran yīi guuro. ⁷Ì gbèkèe ke Giliada gbē Bazilai négōgbēno. Ì í die gbē kè égō pō blee ledoono té, zaake aōmbe aō zèmao gurwo kè mée bàa sii n vīi Abusalomune. ⁸Beyāmi bori Gera né Simej, Bahurimu gbē kúnyo do. À ma ka pāsīpāsī gurwo kè mée gaa Manaimu. Kè à mò à ma le Yodazi, má sine kōn Diio kè mé à dero. ⁹Baa kōn beeeo ònton à tó pā wétamma sairo. Ì òndō, í dō dian né kene nà à ga zégbān à gē miran.

¹⁰Ben Dauda gā. Yerusalemu fáandi kè wà à vīin wè be Dauda wéte. ¹¹À kè Isarailino kí ũ ai wè baplaa, Eblōnu wè swèeplaa, Yerusalemu wè baaakuri awè'aagō. ¹²Sulemanu vèe a de gbèn bensō à kpata kāsāa pèena.

Adonia gana

¹³Agí né Adonia gāa à Sulemanu da Baseba lè, ben Baseba à là à bè: Aafian n mow? À wèlà à bè: Aafiamè! ¹⁴Adonia èara à bè: Má yā vī mà onne. Baseba

bè: Ìn o! ¹⁵Ben Adonia bè: Ìn dō kè kpata né ma pómé yā. Isarailino wée kúma ñ píngi mà ke ñ kí ũ, ben yā lie, ma dāaro bé à kpata blè, zaake Dii bé à à kà. ¹⁶Tia sa yā mèn doon mée wée kemma, ñton gí kemeziro. Baseba bè: Ìn o! ¹⁷Ben à bè: Ìn wée keme kí Sulemanua à Sunemu nɔgbē Abisaga kpáma nɔɔ ũ, zaake eé gíonnero. ¹⁸Baseba bè: Tò, mé onenne.

¹⁹Kè Baseba gàa à kí Sulemanu lè Adonia yā pì musu, ben kína pì fèè à gàa à dààlè à kùene, ben à èara à mò à vèè a kíblekitan. Ben wà mò Baseban kōn kíblekita pāndeo, ben à vèè kí ɔplaazi. ²⁰Baseba bè: Póken má yezi mà wée kemma, ñton ma tēro. Ben kí bè: Ìn wée ke Naa, mé n tēro. ²¹Ben Baseba bè: Ìn tó wà Sunemu nɔgbē Abisaga kpá n vīi Adoniaa à à sé nɔɔ ũ. ²²Ben kí Sulemanu a da là à bè: Bóyānzin nēe Sunemu nɔgbē Abisaga wée kee Adonianezi? Ìn kpata wée kene gōmēe! Zaake ma vīime. Nēe kpata wée keene kōn sa'ori Abiatao kōn Zeruya né Yoabuome. ²³Ben kí Sulemanu si kōn Diio à bè: Tó Adonia e kora a wèndizi yā kè à wée kè kè yānzīro, Luda yā keme pāsīpāsī. ²⁴Zaake Dii ma ka kpatan, à ma die ma de Dauda gēe ũ, à ma borii gbà gbāaa lán à à lé gbè nà, má si kōn Diio Adonia é ga gbāame. ²⁵Ben kí Sulemanu Yoyada né Benaya dà, à gàa à Adonia lè à dè.

Sulemanu pena Abiataa kōn Yoabu gana

²⁶Kína bè sa'ori Abiatane: Ìn éara ñ tá n guun Anato. À kō sio ñ game, mōde mé n de tiaro, zaake mbe n Dii Luda àkpati sè n dɔo ma de Daudane aɛ, bensō n zeo à nawēa píngi guu. ²⁷Len Sulemanu pè Abiataa le, à à bō Dii gbāgbāna zīin, le yā kè Dii ò Eli bedeenɔ musu zaa Silo e à papa yānzi.

²⁸Kè Yoabu yā pì baaru mà, ben à bàa si à gàa Dii bisakuta kiia, à nà Dii gbāgbākiizi à à koba kù. Yoabu zè kōn Adoniaome yā, mōde èe ze kōn Abusalomuoro. ²⁹Wà ò kí Sulemanune kè Yoabu bàa lè à gàa Dii bisakuta kiia, à kú sa'okii pì sae, ben Sulemanu bè Yoyada né Benayane à gá à yāao gwe. ³⁰Kè Benaya kà Dii bisakuta kiia, à bène: Kína bè ñ bɔ gwe! Ben Yoabu bè: Auo! Gura kèn mé gan. Ben Benaya gbēnɔ zī kínaa à bè: Lán Yoabu wémala nàn yè. ³¹Ben kína bène: Ìn kene lán à ò nà. Ìn à de, né à vīi, le à gbēdena pā yā tón wí mapi kōn ma de bedeenɔ musuro. ³²Dii é tó à gbēdena yā wí à musu, zaake à lèe taarisaiide gōn plaaa kè aō maaa dealaanɔ. À Nee né Abana, Isaraili zīkpe dɔn'aede kōn Yeta né Amasa, Yuda zīkpe dɔn'aedeo dède ma de lé sae. ³³Aō dena yā égō wii Yoabu kōn a boriino musu gurɔ píngi, mōde Dii égō Dauda kōn a boriino kōn a uao kōn a kpatao gbaa aafia gurɔ sānda píngia. ³⁴Ben Yoyada né Benaya gàa à Yoabu lè à dè, ben wà à vīi a be zaa gbāan. ³⁵Ben kína Yoyada né Benaya die zīkpe dɔn'aedee ũ Yoabu gbèn, sa'ori Zadoki sō, Abiata gbèn.

Simeï gana

³⁶Kína gbēnɔ zī aō Simeï sisi, ben à bène: Ìn bee bo Yerusalemu kè ngō kún. Ìnton bɔ bea kè ñ gá gukearo. ³⁷Ngō dō sānsān zī kè n bikù

Kidironua, n gan gwe. Mɔde mbe n n zinda dɛ. ³⁸Ben Simeɪ bɛ kine: Yā maaan ñ ò ma dii kí. Mamɔma n zɔbleri mé ke lán ñ ò nà. Ben à kú Yerusalemu le ai à gí kè.

³⁹Wè agɔɔ gbera Simeɪ zò gɔɔn plaaanɔ bàà sì wà tà Maaka né Akisi, Gata kína kiia, ben wà bɛ Simeine: N zɔnɔɔ kú Gata. ⁴⁰Ben Simeɪ fɛɛ à gàari yì a zaakine, à gàa Akisi kiia Gata a zò pìnɔ wete. Kè à ñ é, ben à ñ sɛɛ Gata à sùnyo. ⁴¹Ben wà ò Sulemanune, Simeɪ bɔ Yerusalemu à gàa Gata à èara à sù. ⁴²Ben kína gbɛnɔ zì aɔ Simeɪ sisiare, ben à bène: Má tò ñ sì kɔn Diio, ben ma lé dàmma ma bè, zì kè n bɔ kè n gaa gukea, ñgɔ dɔ kè n game. Ben ñ bèmɛ, yā maaame, ñ mà. ⁴³Bóyānzin n bɔ ladana kè ñ kè kɔn Dii tɔo kpɛzi kɔn yā kè má dànnɛo? ⁴⁴Ben kína èara à bène dɔ: Yā zaaa kè ñ kè ma de Daudane dɔngu pínɡi. Dii bé eé tó à zaaa pì wí n musu sa, ⁴⁵mɔde eé aubarika damagu à tó Dauda kpata kāsāa gɔ pɛena ai guro sānda pínɡia. ⁴⁶Kína Yoyada né Benaya dà, ben à gàa à Simeɪ lè à dɛ. Len Sulemanu kpata kāsāa pèe le.

Sulemanu ɔndɔ wéekena

3 ¹Sulemanu ledole kè kɔn Iyipiti kí Fili'aunao, à à nénɔgbɛ sè nɔɔ ũ à sùo Dauda wétɛn àton a bɛ kɔn Dii uao kɔn Yerusalemu bíio bo à mì de. ²Guro beee wèe kpé bo Diine kòro, ben wègɔ saa oo kpíii musu tãagbãgbãkiinɔa. ³Sulemanu ye Diizi, à a de Dauda yādiananɔ kūna, mɔde è saa o gbãgbãkii pinɔa, ben ègɔ tuaetiti kpata gwe.

⁴Ben à gàa saa o zaa Gibiɔ, zaake gbãgbãkii pì bé à de à kpaaanɔla. À sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò gwe mèn wàa sɔɔro. ⁵Gwen Dii bɔ à mɔzi nanaa guu gwāavī à bè: Ñ pɔ kè ñ yezi wéɛ kema. ⁶Ben Sulemanu bè: N gbɛkɛ kè n zɔbleri ma de Daudane maamaa, kè à denne gbɛ maa náanede nɔsepuradee ũ yānzi. N gbɛke bíta kène, ñ tò mamɔma à né e kí blee à gɛɛ ũ gbàa kèa. ⁷Tia sa Dii ma Luda, n mamɔma n zɔbleri kà kí ũ ma de Dauda gbèn. Né féten ma ũ, má yāke gbá dɔro. ⁸Mamɔma n zɔbleri, má kú n gbɛ kè ñ sɛnɔ té. Aɔɔ pari, wéé fɔ wà ñ naro wà ñ lé dɔro. ⁹Ñ mamɔma n zɔbleri gba ɔndɔɔ, le màgae yā gɔgɔ n gbɛnɔne a zéa, màgɔ à maaa dɔkɔzi kɔn à zaaa. Tó lenlo, dian mé ke nà mà yā gɔgɔ n gbɛ pari daa pìnɔne? ¹⁰Yā kè Sulemanu wéɛ kè pì kè Diine, ¹¹ben à bène: Zaake yā kè ñ wéɛ kèn gwe, néɛ wèndi gbàa wéɛ kero ke auziki ke n ibɛnɔ gaa, séde yāgɔgɔna a zéa dɔnan ñ wéɛ kè, ¹²mé ke lán ñ wéɛ kè nà, mé n gba ɔndɔ kɔn wéɛzɛɛo. Gbɛ kee kuu n ã ke n gbera kè eégɔ ɔndɔ lán n bàro. ¹³Mé pɔ kè néɛ wéɛ kero kpámma dɔ. Mé n gba auziki kɔn gakuio pínɡi ai n wèndi lén. Kína ke é ká n ũro. ¹⁴Tó ñ tɛmazi, bensɔ ñ ma yā'onnenanɔ kɔn ma yādiananɔ kūna lán n de Dauda kūna nà, mé n wèndi dɔnne kɔn mɔkyakoo. ¹⁵Ben Sulemanu vù, à è kè nanaan á ò. Ben à tà Yerusalemu, à gàa à zè Dii bà kuuna kɔn Isarailinɔ àkpati aɛ, à sa'opɔ kè wè ká tén à té kúnɔ kɔn kennakɔ sa'opɔnɔ ò gwe, ben à pɔnna pɔblee kè a ibanɔne.

Sulemanu yāgōgōna kaaruanone

¹⁶Zi'kea kaarua gōṅn plaa kenṅ mō Sulemanu kiia, aō zè à ae. ¹⁷Aō gbē doo bè: Ñ gaafaa kemē kí. Mapi kōn nōgbē kèò wá kú kpé dōnkōmmē. Ben ma né ì wámbe wa plaa kpé pì guu. ¹⁸À guro aagōdee zī nōgbē pì né ì se. Wámbe wa plaa kpé pì guu, gbēkee kúwao gwerō. ¹⁹Kè nōgbē pì dàe a négōgbē pì gwāāvī, ben à gà. ²⁰Ben à fē gwāāvī lezāndo, à ma négōgbē sè ma sae gurōw kè mamōma n zōbleri e ii oo, à dàe a sae, ben à a né gè kii sè à dàeme ma sae. ²¹Kè ma vu kōngō mà yō kpá ma néa, ben má è gè. Kè má gwà tīii, ben má è ma nēnlo. ²²Ben nōgbē pì gbēndoo bè: Egēeme! Ma né bé à bēe, n pó bé à gà. Ben nōgbē káaku bè: Egēeme! N né bé à gà, ma pó bé à bēe. Ben aōwe leokpakōa kee kína aezi.

²³Ben kína bè: Gbē kèkii e bee a né bé à bēe, n pó bé à gà, bensō gbē kèkāa e bee, egēeme, n né bé à gà, a pó bé à bēe. ²⁴Ben kína bè: À mōme kōn fēdaao. Ben wà mōne. ²⁵Ben kína bè: À né kè bēe zōkōre plaa, à à kpadoo kpá gbē dooa, é à kpadoo kpá dooa. ²⁶Nōgbē kè a né bēe sō, né pì kēne wēnda, ben à bè kínane: Kí, ñ né kè bēe pì kpáa, ñton à dero. Ben à gbēndoo bè: Wà à zōkōre plaa, wa píngi wà korazi. ²⁷Ben kína yā mì dè à bè: À né kè bēe pì kpá nōgbē káakua. Àton à dero. À dan gwe. ²⁸Kè Isarailino yākpae kè kína kè pì mà, aō vīa kēne, zaake aōw è Luda à gbà òndōw à yā gōgō a zéa.

Sulemanu ibano

4 ¹Kí Sulemanun Isaraili bori píngi kína ũ. ²À bùsu dōn'aedeeno tón yè: Zadōki né Azarian sa'oriki ũ. ³Sisa néno Eliorefi kōn Ahiaon à takadakērinō ũ. Ailudi né Yosafatan yāzibaarukēri ũ. ⁴Yoyada né Benayan à zīkpe dōn'aedee ũ. Zadōki kōn Abiataon sa'orino ũ. ⁵Natā né Azarian à gu dōn'aedeeno gbēnsi ũ. Sa'ori Zabudu, Natā nén à kpàasi ũ. ⁶Aisan à begwari ũ. Abada né Adoniramun zōzī gbēnsi ũ.

⁷Kí Sulemanu Isarailino bùsu gbēnsino diēdie guunōa gōṅn kuri awēplaa. Wē kōn wēo aō baade è mó kína kōn a uadeenone kōn pōbleeo aō baade kōn a mōwō. ⁸Aō tón yè: Benuru bé à Eflaimu boriino gu sīsīdee vī. ⁹Benideka bé à Makaza kōn Salabimuo kōn Besemesio kōn Ełoni Betanao vī. ¹⁰Benesedi bé à Arubo kōn Sokoo vī kōn Efa guuo píngi dō. ¹¹Benabinadabu bé à Dōru gusīsīdee vī. Sulemanu nēnōgbē Tafame à nōw ũ. ¹²Ailudi né Baana bé à Tanaki vī kōn Megidoo kōn Betesā guu kè kīi kōn Zaretāo Yezerili gīzī kpa píngi zaa Betesā ai Abeli Meola ai Yōkemeamu kāa kpa. ¹³Benigeba bé à Ramō Giliada vī kōn Manase né Yairi lakutu kè kú Giliada guunōw kōn Agobu guu kè kú Basāo kōn à mēewi biide mēn baaagōwōw. Wà n zé gbānganōw kè kōn mōgotēome. ¹⁴Ido né Ainadabu bé à Manaimu guu vī. ¹⁵Aimaza bé à Nafatali guu vī. Àmbe à Sulemanu nēnōgbē Basema sè nōw ũ. ¹⁶Usai né Baana bé à Asa guu vī kōn Alotio.

17Parua né Yosafata bé à Isaka guu vī. 18Ela né Simeï bé à Beyāmi guu vī. 19Uri né Gēba bé à Giliada guu vī. Amōrino kí Sī5 kōn Basā kí Oguo bé wà kú gwe yā. Gēban guu pì dōn'aēdee ũ ado. 20Yudano kōn Isarailino pari lán ísiale būsū'āatē bà. A5ēg5 p5 bleē wāg5 í mii wà pōnnaa ke.

Sulemanu nnamana kōn à 5nd5o

21Zaa Yuflati ai Filisitino būsun kōn Igipiti būsuo léo, Sulemanu bé à kí blē būsuo pīnɔa pīngi. Būsuo pīnɔ gbēnɔ èg5 tángba kpaāa ai à wēndi lén. 22Sulemanu ua gurɔ do blēen yè: Flawa sàki baplaa akuri, wísiti sàki basɔɔro. 23Zù mēkpana kè wà gwà be mēn kuri, kpāsa zù mēn baro, sā mēn basɔɔro kōn gāano kōn zōnɔ kōn dùano kōn ko maaano dɔ. 24Zaake à kí blē būsuo kè kú Yuflati ɔfāntēgēkpen kpaanoa pīngi sena zaa Tifisa ai Gaza, bensō yākete kú gukearo. 25Sulemanu gurɔɔa Yudano kōn Isaraili kè a5o kú zaa Dani ai Besebano kaena ní būsun ní làakaria, baade kōn a geepi lino kōn a kākāpura lino.

26Sulemanu s5 kè a5è goro gāeno kése boro siig5. À s5 kè wè dimmano s5, boro kuri aweeplaa. 27Gu gbēnsi pino s5, a5 baade èg5 mɔɔne kōn blēeo a mɔɔn kí Sulemanu kōn gbē kè a5è m5 p5 bleono p5 ũ. P5ke è kēsāmamaro. 28A5èg5 mɔɔ s5 pinoɔne kōn éseo kōn sèo dɔ guu kè a5o kún, lán wà diē ní baadene nà.

29Luda Sulemanu gbà 5nd5 kōn wéezēeo maamaa. Weé f5 wà à dōna lé d5ro, lán weé f5 wà ísiale būsū'āatē lé d5ro nà. 30Sulemanu 5nd5o de ɔfāntēbɔekpadeeno kōn Igipitino p5la ní pīngi. 31À 5nd5o de gbē pīngila. À de Ezera bori Etani p5la kōn Maoli néno Emani kōn Kalakolio kōn Daadao. À t5 b5 būsuo kè ligazino guu pīngi. 32À yāasi zù boro aag5 bensō lè kè à dànɔ kà boro do kōn mēn sɔɔroo. 33À lino kōn lano yā bɔkōtēna kè, naana zaa sida lí kè kú Lebanɔ būsun ai à gāa pé sēs5vlāa kè è bɔe bīianoa. À nōbɔnɔ yā dàinne dɔ kōn bāano kōn p5taa'onkuseano kōn kpōnɔ. 34Kína kè a5o kú anduna guuno à 5nd5 baaru mà ní pīngi. Būsuo kōn būsuo pīngi ní gbēno zì wà gá à 5nd5yā ma.

Dii ua kaena soru

5 1Kè Taya kí Hiramù mà kè wà Sulemanu kà kí ũ a de gēe ũ, à a iba kenɔ zīa, zaake Dauda gbēnname yā. 2Ben Sulemanu lékpāsā kè Hiramune à bè: 3N d5 kè ma de Dauda e e à kpé b5 Dii a Ludanero, kè borii kè a5o ligazino e zì kaaō yānzi, ai Dii gāa à ní kéne tinti ũ. 4Tia sa Dii ma Ludaa t5 ma iampakii è. Ibeē kee kú gukearo, mōnzi kee kuuro. 5Beeē yānzin má yezi mà kpé bo Dii ma Ludanēzi, lán Dii 5 ma de Daudane nà, à bè à né kè é kpá kpatan à gēe ũu bé eé kpé boare. 6N gbēnɔ da a5 Lebanɔ sida lino zōzōme. Ma zīkerino é zii pì ke kōn n zīkerino ledɔ, mé n zīkeri pino fia bonne lán ní 5 nà pīngi. N d5 kè wá gbēke vī à lízōna d5 lán a Sid5deeno bāro.

⁷Kè Hiramú Sulemanu yā pì mà, à ɔɔ kè nna maamaa à bè: Wà Dii tó kpá gbàa, zaake à Dauda gbà né ɔ̀ndɔ́dee, èe ɔ̀ɔ a gbè pariinɔne ae. ⁸Ben Hiramú gbèno zì Sulemanua à bè: Ma lékpāsā kè n kèmeɛ mà. Mé ke lán n yezi nà sida líno kɔn pini líno yā musu. ⁹Ma zīkerino é lí pino sé zaa Lebano kpīino musu, aɔ́e pitao ísialɛa, mé yiyi mà gbèno zionne ísiaala. Guu kè n òmen, gwen mé tó wà káennne, gbasa n táo. Mpi sɔ́, yā kè má yezi n kemeɛn yè: N ɔ́blee kpá ma uadeenɔa. ¹⁰Len Hiramú ègɔ́ sida líno kɔn pini líno kpaá Sulemanua le lán à yezi nà. ¹¹Sulemanu sɔ́ ègɔ́ ɔ́wɛe kpaáa wè kɔn wèo tɔn wàa plaa kɔn nɔ́sio lita bɔɔ wàa plaa. ¹²Dii Sulemanu gbà ɔ̀ndɔ́ lán à à lé gbène nà. Hiramú kɔn Sulemanuo nna kɔ́o, ben aɔ́ ledole vī.

¹³Kí Sulemanu gbèno sèse Isaraili boriino té píngi à n dá zii pì guu gɔ́ɔn bɔɔ baaakuri. ¹⁴Egɔ́ n zī Lebano b̄usun mɔ́ kɔn mɔ́o gɔ́ɔn bɔɔ kuri. Gbè pino è ke Lebano mɔ́ do, ben aɔ́e su wà ke be mɔ́ plaplaa. Adoniramun zɔ́zii pì gbènsi ū. ¹⁵Sulemanu gbè'arino vī gukpiideen gɔ́ɔn bɔɔ basiigɔ́, à sèserino sɔ́ gɔ́ɔn bɔɔ baaagɔ́ akuri. ¹⁶Gbè pino baasi, Sulemanu gbèno dièdie gɔ́ɔn bɔɔ aagɔ́ kɔn wàa aagɔ́o, aɔ́gɔ́ wéɛ tɛɛ zii pizi. ¹⁷Kína yā diè, ben wà gbè gbèntè maaano yɔ́yɔ́ wà à, wà sèe wà s̄uo kpé pì èdaebɔno ū. ¹⁸Len Sulemanu zīkerino kɔn Hiramú zīkerino kɔn Gebalideeno lí zɔ́zɔ́ le aɔ́ kèke, aɔ́ gbè kèke kpé pì bobo ū.

Dii ua kaena

6 ¹Isarailino bɔna Igitipi wè wàa plaa kpé basiigɔ́o gbera, Sulemanu kíblena wè siigɔ́deen, à mɔ́ plaadee kè wè be Zivi guu, ben à nà Dii ua kaena. ²Kpé kè à b̄o Diine pì gbàa kà gàsásuu baaagɔ́, à yàasa baro, à lezī baaakuri. ³Kpé pì gbàadaaa vī a ae, à gbàa s̄enkpeo gàsásuu baro, à yàasa sɔ́ gàsásuu kuri. ⁴À à windono b̄obo, à léno de yàasa, à guu kpaá de kpaatogo. ⁵À kpéneno b̄obo à liga kpé pizi kɔn a Ludakukiiio kpa plaplaa kɔn a kpeeo. ⁶À didikɔ́ana aagɔ́gɔ́, kpéne kè kú tɔ́tɛno yàasa kà gàsásuu s̄ɔ́ɔɔro, kè kú gurano sweedodo, kè kú musuno sweeplaplaa. Dii kpé gbè kè kú musuno yàasa kèsā tɔ́te ɔ́zi, le wà e wà kpéne pì zàno didia kpé pì gbèf̄na sai.

⁷Kè wèe kpé pì boo, wà b̄o kɔn gbè kè wà à zaa a yókiiiaome. Wèe eree ke gā ke zīkebo ke kii ma kpé pì bokiiaro. ⁸Kpéne kè kú tɔ́tɛno píngi gēkii kú à s̄ɔ́mete kpame. Didikii gāa kpéne kè kú gurano kɔn kpéne kè di à musuno kii. ⁹Kè à kpé pì b̄o à yāa, à d̄o kɔn zà líno kɔn sida lí l̄ɛɛtegeeno. ¹⁰À kpéne pino b̄o kpé pì gbàa lémmɛ. À píngi lezī gàsásuu s̄ɔ́ɔ́rome, bensɔ́ wà n pépe kpé pì kɔn sida lío.

¹¹Ben Dii yā ò Sulemanune à bè: ¹²Kpé kè néɛ boo kèki yā musu, tó néɛ ma ɔ̀ɔkii gwaa, tó n ma yādannenano kè, tó n yā kè má diènneno kúna néɛ zii keea, mé lé kè má gbè n de Daudane papanne. ¹³Mégɔ́ kú ma gbè Isarailino té, mé n tónlo.

¹⁴Kè Sulemanu kpé pì bò à yàa, ¹⁵à sida lí lèetegeeno nàna à gùà à guu sélele zaa tɔɔte ai à sàtazi, ben à pini lí lèetegeeno kpàe à tɔɔte píngi. ¹⁶À kpéne kè kpé pì guu Ludakukii ũ, à gbàa kà gàsásuu baro, ben à sida lí lèetegeeno nàna à gùà sélele zaa tɔɔte ai à sàtazi. ¹⁷Kpé pì gānu gbàa kà gàsásuu baplaa. ¹⁸Sida lí kè wà nàna kpé pì guu, wà ɔzīi kèa lán tūu kōn lāvú pianao bà. À píngi né sida líme, wè gbè ke e gupuraaro. ¹⁹À kpé pì kpéne kèke Dii bà kuuna kōn Isarailino àkpati diekii ũ. ²⁰Kpéne pì gbàa kà gàsásuu baro, à yàasa dɔ baro, à lezī sɔ baro. À vura atēe nàna kpéne pì gùà píngi. À tuaetitikipatakii kè wà kè kōn sida lío nàna kōn vura dɔ. ²¹À vura atēe nàna gānu gùà dɔ, ben à m̀kyakoo kè wà pì kōn vuraonɔ lògologo kpéne gù kè à vura nànaa pì kpèele kpa. ²²À vura nàna kpé pì guuguu sélele kōn tuaetitikipatakii kè kú kpéne pì saeo.

²³À kù lí à kerubunɔ ũ mèn plaa, à diè kpéne guu. Kerubu pìno lezī kà gàsásuu kuri. ²⁴Aɔ dèbenɔ gbàa kà gàsásuu ɔɔɔɔro. Zaa dèbe do léa kè ai à do léa kàa à gbàa gàsásuu kuri. ²⁵Kerubu mèn plaa pìno b̀k̀b̀ba, aɔ sēnkpeɛ. ²⁶Aɔ plaa ní píngi lezī kà gàsásuu kurikuri. ²⁷Ben à ní káe kpé pì kpéne guu. Aɔ dèbenɔ poroporona, à doo dèbe gàa à pè gùà kàa, à doo pɔ pè gùà kè, ben aɔ dèbe kè g̀nɔ pè k̀ɔa kpéne pì guragura. ²⁸À vura nàna kerubu pìno dɔ. ²⁹À ɔzīi kè kpé pì g̀nɔa gānu kōn kpéneo píngi, à kerubunɔ wēzā kè kōn damina líno kōn lāvú pianano. ³⁰À vura kpàe kpé pì tɔɔte dɔ, gānu kōn kpéneo píngi. ³¹À kpéne pì gbàno kōn à lípeeno kè kōn kù lío. À musu kè s̀nte. ³²À ɔzīi kè kù lí gbà mèn plaa pìno, à kerubunɔ wēzā kè kōn damina líno kōn lāvú pianano, ben à vura nànaa. ³³À gānu gbà lí kè kusua siigɔ kōn kù lío dɔ. ³⁴À à gbàno kè kōn pini lío ɔla plaa. Gbà pìno ɔla píngi è nak̀ɔa guragura. ³⁵Ben à ɔzīi kè gbà pìno, à kerubunɔ wēzā kè kōn damina lío kōn lāvú pianao, ben à vura nànaa.

³⁶À bīi bò à liga à uazi. Bīi pì gbè kè wà àno vī didik̀ana leo aag̀g̀, ben sida lí kè wà z̀no kpákpa à musu. ³⁷Wà Dii kpé pì ēe kpàe Sulemanu kíblena wē siig̀den, à moɔ kè wè be Zivi guume, ³⁸ben wà à laata kpà à wē kuri awēedodeen, à mo ɔraag̀dee kè wè be Bulu guu lán à kpé zīi diè nà. À bona kōn à kekenao kà wē swēplaa.

Sulemanu be bona

7 ¹Sulemanu a be bona zīi kè píngi wē kuri awē'aag̀me. ²À kpé kè wè be Lebanu líkpe bò, à gbàa kà gàsásuu basɔɔro, à yàasa kà gàsásuu baplaa akuri, à lezī sɔ baaakuri. À sida líno pèpepe d̀ro siig̀, ben à sida lí kè wà àno kpákpañla ³mèn baplaa asɔɔro, d̀ro kōn d̀ro gērogēro leo aag̀, ben à sida líno kpákpa lí kè wà kpà pìno. ⁴À à windono b̀b̀ d̀ro aag̀g̀ didik̀ana aeo d̀d̀k̀. ⁵Kpé pì léno lezī kōn à yàasao píngi sēnkpekpeme. À léno mèn aag̀g̀ kàa kpa kōn kè kpaao aeo d̀d̀k̀. ⁶À wesagbanɔ pèpepe kpé pì kpèele. Kpèele pì gbàa kà gàsásuu baplaa akuri, à yàasa sɔ baaakuri. À gānu bò wesagba pìno ae, ben à wesagbanɔ pèpepe à gbàadaa d̀ gānu pì léa.

7À a kíblekita die gānu pìn. Gwen è yā gōgōn, ben wè be Yākpaekēkpe. À sida lí lèetēgeeno nàna à gūa zaa tɔɔte ai à sàtaa. 8À kpé kè è in kú ae. À bókɔba kōn gānu pìo. Len kpé kè à dɔ Fili'auna nénogbē kè à sè nɔ ũnu de le dɔ. 9Kpé pìnɔ bona, gbè maaanɔn wà ēe dāeo ai à gāa pé à sàtaa. Wà gbè pìnɔ yōyō gbasa wà zōzōkōre kōn sagasigio kpa plaplaa píngi. Leme ua guu kpa de le kōn bàazi kpaao. 10Wà kpé pìnɔ ēe dāe kōn gbè gbèntē maaanɔ, à keno gbàa kà gāsāsuu kuri, à keno sō sraagō, 11gbasa wà bò kōn gbè maaa kè wà yōyō wà ànɔ kōn sida lío. 12À bii bò à liga ua bíta pìzi, à gbè kè wà ànɔ vī didikōana dōrɔ aagō, ben sida lí kè wà ànɔ kpákpa à musu, lán Dii kpé kōn à gbàadaaao ua bii de nà.

Dii ua póno

13Kí Sulemanu gbēno zì Huramu sísi zaa Taya, ben wà sùo. 14Huramu pì da né Nafatali boriime, bensō gyaanɔɔme. À de né Taya gbēme, bensō m̀gotē ɔzìkerime. Huramu pì wéezēe vī kōn dōnao m̀gotē zì píngi guu. Kè à m̀ kí Sulemanu kiia, ben à zii kè à dāne kè píngi. 15À wesagba pì mèn plaa kōn m̀gotēo. À píngi lezì kà gāsāsuu baro plaasai, à lé yàasa sō kuri awēplaa. 16À à mífura pì kōn m̀gotēo mèn plaa à di wesagba pìnɔ musu. Mífura pìnɔ lezì kà gāsāsuu sɔsɔro. 17À m̀kyakoonɔ pì, ben à fífì à m̀ pìnɔa lán kāmbeē bà, aɔɔ logologona mèn swēplaa. 18À póno pì lán biisio beeno bà à dōdɔ wesagba m̀ pìnɔa à ligazi dōrɔ plaa, m̀kyakoo pìnɔ gízì kōn à musuo. À m̀ pìnɔɔ sēnkpe píngi. 19À Dii kpé gbàadaaa wesagba m̀ pìnɔ pì kōn dōnao lán ítebaagunna vú bà. Ítebaagunna vú pìnɔ lezì kà gāsāsuu siisiigō. 20Biisio beē pìnɔɔ dōdɔ wesagba m̀ pìnɔ kùdókii musu mèn wàa doodo ligana m̀kyakoo pìnɔzi dōrɔdōrɔ. 21Ben à wesagba pìnɔ pèepeē kè aɔɔ Dii kpé gbàadaa kūna. À tó kpà ɔplaa kpa póné Eé Káe, ɔzeē kpa pó sō Gbāaa Kúaa. 22Wesagba pìnɔ mìnɔ bò lán ítebaagunna vú bà. Len à wesagba pìnɔ pì le píngi.

23À mò kàsa íkakii ũ bòotoko. À lé kè kpa ai à lé kāa kpa kà gāsāsuu kuri, à lezì kà gāsāsuu sɔro, à lé yàasa sō baaakuri. 24À ɔzì kè íkakii pì lán tūunɔ bà, à liga à lézi gízì dōrɔ plaa, gāsāsuu do píngi tūu mèn kuri. À íkakii pì kàsa ledɔ kōn tūu wēzādee pìnɔ. 25Íkakii pì di zùsware mèn kuri awēplaaanɔ musu. Zù mèn aagōɔɔ m̀ dɔ gu'igbāroo kpa, mèn aagōɔɔ ɔfántēgēkpen kpa, mèn aagōɔɔ sɔmetē kpa, mèn aagōɔɔ sō ɔfántēbɔe kpa. Íkakii pì di í musu, bensō aɔ p̀rɔɔɔ dōdɔ gura. 26Íkakii pì gègete kà ɔla yàasa ũ. À swā de lán oro swā bà, lán ítebaagunna swā bà. Gānɔ lé wàa do ín è sí.

27À tadibɔnɔ pì kōn m̀gotēo mèn kuri. Aɔ píngi gbàa kà gāsāsuu siigō, à yàasa dɔ siigō, à lezì sō aagō. 28Kè wà tadibɔ pìnɔ pì, wà mò lèetēgeeno kpà à gbánɔ dagura. 29Ben wà músu wēzānɔ kè mò lèetēgeē pìnɔa píngi kōn zùsware wēzānɔ kōn kerubu wēzānɔ. Wà lāvutāna wēzā kè músu pìnɔ kōn zùsware pìnɔ musu kōn à gízìo. 30Tadibɔ pìnɔ m̀gotē górogbā

kōn gòo vī mèn siisiigĩ. Aĩ gbá vī mèn siisiigĩ do. Gbá pìno musun wè taa din. Wà gbá pìno kàsa, wà lāvutāna wēzā kè à kpa siigĩca. ³¹Tadibo pìno lé wēna bòotoko, à lé kpaà bōna gāsāsuu do, bensĩ à zòoto kà otā do. Wà wēzā kè à lé kè bō musua do. Tadibo pìno mō lèetege goodadeeno vī, aĩ de bòotokoro. ³²Górogba pìno kú mō lèetege pìno gĩzĩ. À gònò pépena tadibo pìno gbánca. Górogba pìno lezĩ kà gāsāsuu do kōn a kusuo. ³³Wà górogba pìno pì lán sōgoro pó bàme. Wà à gònò kōn à górogbanò kōn à mōteeno kōn à oroonò kàsa kōn mōgotēo pínghi. ³⁴Tadibo pìno kúkii vī mèn siisiigĩ a goodanca. ³⁵Tadibo pìno musu de bòotoko, à lezĩ kà otā do. À gbánò kōn à mō lèetegeeno na tadibo pìno musu. ³⁶À kerubu wēzā kè à gbánò kōn à mō lèetegeeno kōn músu wēzāno kōn damina línò wēzāno, guu kè à è pínghi. À lāvutāna wēzā kè à ligazi do. ³⁷Len à tadibo pìno pì le. À kàsa pó dōnkō guume, aĩ bítake kōn ní bōnao sēnkpepe.

³⁸Ben à dàga pì kōn mōgotēo mèn kuri. À pínghi è í sí à kà gāno lé siisiigĩ. Dàga pìno yàasa kà gāsāsuu siisiigĩ. Kè à dàga pìno didi tadibo mèn kuri pìnca, ³⁹ben à kàe Dii kpé ae, mèn sooro oplazi, mèn sooro ozezi. À íkaki pì diè ozezi Dii kpé gooda kè kú ofantēbo soomete kpa sae. ⁴⁰Ben Huramu oro túbukabōno kōn a séebōno kōn ta arusibōno pì do. Len à Dii ua zii kè kí Sulemanu dāne kè le, à à laata kpà pínghi. ⁴¹Zii kè à kè pìnò yè: Wesagba mèn plaa, à mì kè bō lán loo bà kè kú wesagba pìno musu mèn plaa, mōkyakoo kè à zā blèo à mì pìnca mèn plaa, ⁴²biisio bee kè à dōdō mōkyakoo pìnca musu mèn wàa plaa. À kè ai dōro plaa zāblebo ū wesagba mì pìnca. ⁴³Tadibo pìno mèn kuri kōn à dàganò mèn kuri. ⁴⁴Íkaki mèn do kōn zùswaree kè kú à gĩzĩno mèn kuri awēplaa. ⁴⁵Túbukabo pìno kōn a séebōno kōn ta arusibōno. Pó kè Huramu pì kí Sulemanu Dii ua pó ūno pínghi, à ní pì kōn mōgotē lólonaome. ⁴⁶Kína tò wà pó pìno kàsa kōn Yoda gūo zaa Suko kōn Zaretāo dagura. ⁴⁷Sulemanu e tó wà pó kè wà pì kōn mōgotēo pìno yō kilooa à à tiisi dōro, kè à kè pari yānzi.

⁴⁸Sulemanu pó kè kú Dii kpé guuno pì do, tuaetitikipatakii kè wà kè kōn vuraò kōn vura teebu kè wè Dii buredi káeao ⁴⁹kōn dabu kè wà kàe gānu guu kpéne ae oplazi kōn ozezio mèn sooro. Wà pì kōn vuraò atēe kōn à fitiano kōn à kpàkōno pínghi, wà lāvu wēzā kēm̄ma. ⁵⁰À vura ímibōno pì do kōn fitiadebōno kōn taano kōn gōmbōno kōn tésibōno kōn kpéne kè wè be Ludakuki gbà asigbeno kōn gānu pōno. ⁵¹Kè kí Sulemanu Dii ua zii pì kè à yāa pínghi, ben à mō kōn vuraò kōn kondogio kōn pó kè a de Dauda diè Dii pó ūno, ben à kà Dii ua auzikikaekiin.

Tana kōn Dii àkpatio a kpén

8 ¹Ben kí Sulemanu Isaraili gbēnsino sisi Yerusalemu, aĩ borii dōn'aadeeno kōn ní uabedeeno ní pínghi, le aĩ mós wà Dii bà kuunaño àkpati sé Dauda wéte kè wè be Zayon wà suo. ²Ben Isarailino kàkōa à ae ní

pingi mo sweeplaade Etanimu zibaagurwo zi. ³Kè Isaraili gbënsino pèkõre ní pingi, ben sa'orino Dii àkpati pì sè ⁴kõn dakõreki kutaaõ kõn Dii pò kè kú à guuno. Sa'orino kõn Levi boriino bé wà pò pino sè wà sùo, ⁵ben kí Sulemanu kõn Isaraili kè aõ kàkõa à aeno saa ò kõn sãano kõn zuno àkpati pì ae. Pò kè aõ saa òo pino pari kè bíta, èe sí naroro. ⁶Ben sa'orino gè kõn Dii bà kuunaño àkpatio à kpén ai kpéne kè wè be Ludakukiin. Aõo die à diekii gwe kerubuno gízi. ⁷Kerubu pino dèbeno poroporona àkpati pì kõn à sélinola. ⁸À séli pino gbàa ai wè ní lé e Dii kpé gãnu guu, mode wè e ua kparo. Lí pino kú gwe ai kõn a gbàao. ⁹Pòkee kú àkpati pì guuro, tó èe ke gbè walaa mèn plaa kè Musa dàn zaa Orebu, guu kè Dii bè a bà égõ kú kõn Isarailino aõ bõna Iyipiti gberaa baasiro.

¹⁰Kè sa'orino bõe Dii kpén, tésukpe kpé pì pà, ¹¹aõo fõ wà gè wà ní zii ke gwero tésukpe pì yãzi, zaake Dii gakui a kpé pà. ¹²Ben Sulemanu bè: Dii bè égõ kú tésukpe siaa guume. ¹³Ben à bè Diine: Ma kpé naasidee kèkii bõnne, ngõ kú à guu gurwo pingi. ¹⁴Ben à lie à ae dõ pariaa à sa maa òñne. ¹⁵Ben à bè: Wà Dii Isarailino Luda sáabu kpá! À lé gbè ma de Daudane, ben à pàpa. Zaake à bè, ¹⁶zaa gurwo kè a a gbè Isarailino bõe Iyipiti, ée Isaraili wéte ke die wà kpé bon arero. Daudan a sè a gbè Isarailino dõn'aedee ù. ¹⁷Kè ma de Dauda yezi à kpé bo Dii Isarailino Ludane, ¹⁸ben Dii bène kpébonaare le a tó gõ kúa laasuu kè à kè pì maa, ¹⁹mode èe ke àpi bé eé boarero, à zinda né ke bé eé boare. ²⁰Ben Dii kè lán à à lé gbène nà. Ma gõ ma de Dauda gèe ù, ma vèe Isaraili kpatan lán Dii Isarailino Luda à lé gbè nà, ben ma kpé kè bõne le à tó gõ kúa yãzi. ²¹Gwen ma Dii àkpati diekii kèken. Dii bà kuuna kõn wa dezino aõ bõna Iyipiti gbera yà kú à guu.

Sulemanu aduakena a gbèno

²²Sulemanu ae dõ Dii gbāgbākii Isaraili kè aõ kakõana gweeno wáa ní pingi, ben à a wõo sè musu ²³à bè: Dii Isarailino Luda, gbèke è sí lékõzinyo musu ke tãtero. N gbèke guu n bà kú kõn n zõbleri kè aõ té n zén kõn nõse doono. ²⁴N yà kè n à lé gbè n zõbleri ma de Daudane pàpa. N ò kõn léome yà, gbàa san ní pàpa. ²⁵Tia sa Dii Isarailino Luda, n lé gbè n zõbleri ma de Daudane n bè, tó à boriino ní zinda kũna dõ bensõ aõ té n zén lán à tézi nà, aõégõ kú Isaraili kpatan gurwo pingi. ²⁶Isarailino Luda, n tó yà kè ní ò n zõbleri ma de Daudane ke yãpura ù sa. ²⁷Mode Luda, négõ kú tãte kè yãpura yó? Musu kõn a lezikee é fõ à n síro, benle kpé kè má bõnne kèkii saó? ²⁸Dii ma Luda, n làakari dõ mapi n zõbleria, n ma aduakena kõn ma agbaakpanannee sí. N swā kpá wiii kè mapi n zõbleri mée pèenziizi kõn adua kè mée kemmao gbàa. ²⁹N tó n wée gõ pena kpé kèkii gwāavī kõn fāantēo, guu kè n bè n tó égõ kúa kèkii pì. N adua kè mapi n zõbleri mēe kee aedona guu kèkii ma. ³⁰Tó mapi n zõbleri ke n gbè Isarailino ae dõ guu kèkii, tó wa wée kemma, ngae wa wékena sí zaa n kúkiia musu n sùo kewao.

³¹Tó gbē taari kè a gbēdaaane, ben wà bène à la da, tó à mò à la dà n gbāgbākii kè ae, ³²ngae zeńyo zaa n kúkiia musu ñ ɔɔańne. N̄gae yā gōgō n zòblerinone ñ yā da taarideela, le à yākena wí à musu ñ yā nnaa kpá taarisaideea, le wà e wà dō kè à yāke vīro. ³³Tó n gbē Isarailino ibeenɔ zì blēm̄ma durun kè aɔ kènne yānzi, aɔ tańyo, tó aɔ ɛara wà ae dòm̄ma wà n sisi, tó aɔ wée kèmma wà agbaa kpànn̄e kpé kèkiia, ³⁴zaa n kúkiia musu ñgae zeńyo ñ sùu keńyo kōn n durunno, ñ earańyo bùsu kè n kpà n dezinɔa kèkii pì guu.

³⁵Tó ludambēe gō da wáawaa, lou gí mazi kè aɔ durun kènne yānzi, tó aɔ ae dō guu kèkiia aɔ wée kèmma aɔ n sisi, bensō aɔ kpee lí n durunne kè n wée tām̄ma yānzi, ³⁶zaa n kúkiia musu ñgae zeńyo ñ sùu keńyo kōn n durunno. N̄gae n da zé maaan, né tó lou ma n bùsu kè n kpà n gbēnɔa aɔ pō ũu kè guu. ³⁷Tó dekaa ke gagyāa kà bùsu kèn, ke pówēepōsi ke pópukpana ke sutēno ke kwaano ke tó ibeenɔ liga n wéte kezi ke tó mōnzi ke gyāa gè n té, ³⁸tó aɔ gbēke yā kè à a lee dō, tó à a ɔɔ dō kpé kèkii kpa, tó à wée kèmma à agbaa kpànn̄e, ³⁹zaa n kúkiia musu ñgae zeo ñ sùu keo, né dɔ̀ale. N̄gae fia bone a yākenaa, zaake n à n̄se dō. M̄be n baade píngi n̄se dō. ⁴⁰Len aḡégō via keenne le ai n wēndi lén bùsu kè n kpà n dezinɔa kè guu.

⁴¹⁻⁴²Zaake weé n tó bíta kōn n gāsā gbāaa kōn n ɔɔ kè poronao baaru ma, tó gbē zítɔ kè de n gbē Isaraili borii ũroo bō bùsu zāazān à mò n tó yānzi, tó à ae dō kpé kèa à wée kèmma, ⁴³zaa n kúkiia musu ñgae zeo ñ yā kè à wée kèmmaa kene, le anduna bori píngi e à n tó dō, wà via kenne lán n gbē Isarailino è kenne nà, aḡégō dō kè n tó kú kpé kè má bō kèa.

⁴⁴Tó n gbēnɔ b̄e wà gàa zì ká kōn n ibeenɔ, baa guu kè n n̄ zīn píngi, tó aɔ ae dō wéte kè n sè kèa kōn kpé kè má bōnn̄e kèo, tó aɔ wée kèmma, ⁴⁵zaa n kúkiia musu ñgae zeńyo agbaa kè aɔ kpànn̄e yānzi, ñ yā nnaa kpám̄ma. ⁴⁶Zaake gbēke è gí durun keziro, tó aɔ durun kènne, tó n pō fēnzi n n̄ ná n̄ ibeenone n̄ ɔzì, tó aɔ tańyo n̄ b̄usun z̄iz̄on̄ ũ bùsu zāazā ke à kiin yoo, ⁴⁷tó aɔ n̄se l̄ie bùsu kè aɔɔe zò bleen pì guu, tó aɔ ɛara wà agbaa kpànn̄e gwe wà bè: Wa durun kè, wa taari kè, wa yā zaaa kè, ⁴⁸tó aɔ ae dòm̄ma kōn n̄seo do kōn poyezinao píngi zaa bùsu kè aɔɔe zò bleen n̄ ibeenone pì guu, tó aɔ ae dō bùsu kè n kpà n̄ dezinɔa kōn wéte kè n sèo kōn kpé kè má bōnn̄e kèoa, tó aɔ wée kèmma, ⁴⁹zaa n kúkiia musu ñgae zeńyo agbaa kè aɔ kpànn̄e yānzi, ñ yā nnaa kpám̄ma. ⁵⁰N̄gae sùu ke kōn n gbē kè aɔ durun kènneenɔ kōn taari kè aɔ kèo, ñ tó gbē kè aɔɔe zò bleen̄nenɔ n̄ wēnda gwa, ⁵¹zaake n p̄v̄inan̄ome, n gbē kè n n̄ b̄e Igitipino wētām̄ma pāsī guun̄ome.

⁵²N̄ tó n wée gō kú mapi n zòbleria, ñ swā kpá agbaa kè má kpànn̄eezi kōn agbaa kè n gbē Isarailino kpànn̄eeo. N̄ swā kpánzi gurɔɔ kè aɔ wii pēnzi píngi. ⁵³Dii Luda, zaake anduna bori píngi guu aḡpinon n n̄ sé n gbēnɔ ũ, lán n̄ ò n zòbleri Musa gāzì nà gurɔɔ kè n wa dezinɔ b̄e Igitipi.

⁵⁴Gurɔw kɛ Sulemanu e wɛɛ keɛ Diia, à kuena a kosooame kɔn à ɔɔɔɔ porona musu. Kɛ à adua kɛ à yàa, ben à fɛɛ à zɛ Dii gbāgbākiiia gwe, ⁵⁵ben à sa maaa ò Isaraili kɛ aɔw kú gweenɔne n pínɡi, à ò gbāngbān à bè: ⁵⁶Wà Dii sáabu kpá, zaake à wamɔwa a gbɛ Isarailinɔ gbà ñampakii lán à ò nà. Yā maaa kɛ à à lé gbɛ à zòbleri Musa gāzínɔ pàpa pínɡi, à kee e léɛ pāro. ⁵⁷Dii wa Luda gɔ kúwao, lán à kú kɔn wa dezinɔw nà. Àton wa tónlo, àton pā kpáwaziro. ⁵⁸À tó wà swɛ gɔ kúawa wàgɔ té à zén, wàgɔ à yādienanɔ kúna kɔn yā kɛ à dà wa dezinɔnenɔ, wàgɔ à ɔɔkii gwaa. ⁵⁹Adua kɛ má kɛ Dii wa Ludaa gɔ dɔn fáantɛ kɔn gwāavio. Àgɔ yā nnaa kpá mamɔma a zòbleria kɔn a gbɛ Isarailinɔ lán guu e ɔɔw nà, ⁶⁰anduna bori pínɡi é à dɔ kɛ Dii né Ludame, à pāndee kuuro. ⁶¹À kú à a swɛ kpá Dii wa Ludaa mámmam, àgɔ à ɔɔkii gwaa, àgɔ à yādienanɔ kúna lán á kúna gbāa nà.

Dii ua kyakena

⁶²Ben kína kɔn Isarailinɔ n pínɡi saa ò Diia. ⁶³Sulemanu kennakɔw saa ò Diia kɔn zúnɔ ɔɔɔw baro aweɛplaa kɔn sáanɔ ɔɔɔw baswɛedo. Len kína kɔn Isarailinɔ n pínɡi Dii ua kya kɛ le. ⁶⁴Zi pía kína gbāsí gò ua kɛ kú Dii kpé aɛa, ben à sa'opɔ kɛ wè ká tén à té kú ò gwe kɔn pówɛɛ gbaao kɔn kennakɔw sa nɔsio, zaake sa'okii kɛ à kɛ kɔn mɔgotɛo kɛ kú Dii kpé aɛ bítarɔ, èɛ fɔ à sɔ pínɡiro. ⁶⁵Zi beɛea Sulemanu kɔn Isarailinɔ n pínɡi zɔbaa kɛ Dii n Ludane ai gurɔ swɛɛplaa, ben aɔ Kutadɔna zɔbaa kɛ gurɔ swɛɛplaa dɔ. À pínɡi kɛ gurɔ géro dosai. Wà pari maamaa, wà bɔ zaa Lebo Amata ai à gàa pé Igipiti gulezeki swaaa. ⁶⁶À gurɔ sɔraagɔdee zɔ à n gbáɛ, ben aɔ lé zàa aɔ tà n be kɔn pɔnnao. Aɔ ɔɔw kɛ nna yā maaa kɛ Dii kɛ a zòbleri Dauda kɔn a gbɛ Isarailinɔne pínɡi yānzɔ.

Dii bɔ à mɔna Sulemanuzi

9 ¹Kɛ Sulemanu Dii ua kàɛ à yàa kɔn a uao kɔn zii kɛ à ɔɔw kúanɔ pínɡi, ²ben Dii èara à bɔ à mɔzi à gɛn plaadeɛo lán à bɔ à mɔzi Gibiɔw nà ³à bène: Ma adua kɛ n kɛ kɔn agbaa kɛ n kpámɛɛo mà. Ma kpé kɛ n bɔ pì diɛ ma pɔ ũ, ma tɔ éɡɔ kúa yāana sai. Ma wɛɛ éɡɔ kúa, ma ɔɔw éɡɔ kúa. ⁴Mpi sɔ, tó n té ma zén súusu kɔn nɔse puraaɔ lán n de Dauda bà, tó n yā kɛ má dienneɛnɔ kúna kɔn ma yā'onnenanɔ, tó néɛ ma ɔɔkii gwaa, ⁵mé n kpata kāsāa péɛ Isarailinɔ té, ééɡɔ yāana víro, lán ma à lé gbɛ n de Daudane nà, ma bè à boriinɔ éɡɔ kú Isaraili kpatan gurɔ pínɡi. ⁶Tó mpi ke n néɔw kpɛɛ lɛmɛ sɔ, tó á ma dokayānɔ kɔn yā kɛ má diɛareɛnɔ kúnaro, tó a gaa a dɔ tāanɔzi ai ée n gbāgbāa, ⁷mé Isarailinɔ ɔɔɛ bɔsu kɛ má kpámman, mé gí kpé kɛ má diɛ ma pɔ ũu pizi, aɔɛ gɔ fabona pɔ ũ, pena pɔ ũ bori pínɡine. ⁸Baa kɔn kpé pì naasikeɛo, à yā é ɔw gbɛ kɛ aɔɔɛ gɛtɛɛ à saɛnɔ saɛ. Aɔɛ sio gá wà be: À kɛ dia Dii kɛ bɔsu kɛ kɔn kpé kèone lɛɛ? ⁹Weé beíne: Kɛ aɔ pā kpá Dii n Luda kɛ à n dezinɔw bɔɛ Igipitizi yānzime.

A5 zè kōn tãano, a5ce n gbãgbãa a5ce kuẽẽne. Beee yãnzin Dii mōnzi beee kpãnzi pìngizi.

Sulemanu yãkena kpaaano

¹⁰Sulemanu ua mèn plaa pìnò kàe wè barome, Dii ua kōn à zīnda uao. Beee gberan ¹¹à Galili būsuo wéte kpà Taya kí Hiramua mèn baro, zaake Hiramua sida lí kōn pini lío kōn vuraò kpàa lán à yezi nà. ¹²Kè Hiramua bò Taya à gàa à wéte kè Sulemanu kpàawaano gwà, èe kenero, ¹³ben à bè: Ma gbè, wéte kpàree takano n kpàma gwee? Ben wà tó kpà guu pìne Kabulu ai kōn a gbàao. ¹⁴Hiramua gīake à vura kpàsā Sulemanune yā tōn siigō.

¹⁵Gbè kè Sulemanu n dá zòzīnno yān yè. Gbè pìnò bé wà Dii ua kōn Sulemanu uao zīi kè. A5 Milo wèe tàta kōn būsuo, a5 Yerusalemu bīi bò, a5 èara wà Azo kōn Megidoo kōn Gezao kèkè wà kàe. ¹⁶Igipiti kí Fili'auna lèe Geza pia yā, ben à sī à té s̄s̄a à Kanaa kè a5ò kú à guuno dède, ben à kpà a nénogbēa zākēna gbaa ū gurɔɔ kè à à kpàsā Sulemanua. ¹⁷Ben Sulemanu èara à Geza pì kèkè à kàe kōn Betoroni gīzī p̄o ¹⁸kōn Baalao kōn Tadamò kè kú à būsuo gbáan-o ¹⁹kōn wéte kè à kūsāe kàenno kōn wéte kè à s̄gorono kōn à s̄no kúnno kōn kpé kè à yezi à d̄o Yerusalemuno kōn Lebanoo kōn būsuo kè èe kí bleeano pìngi. ²⁰Borii kè a5ò de Isaraili ūroono: Amorino, Itino, Perizino, Ivino kōn Yebusi kè a5 ḡno n pìngi, ²¹gbè kè Isarailino e f̄o wà n d̄ederoono, a5 borii kè a5 ḡo n būsuo pinnno Sulemanu n dá zòzīn, ben a5ègō zīi pì kèe le ai kōn a gbàao. ²²Èe Isarailino da zòzīnlo. A5mbe à n díe a zìkp̄eno ū, a ibano, a kina daano, a gbēno d̄n'aedeeno, a s̄gorodeeno, a s̄deeno. ²³A5mbe zīi kè wèe kèe pì gbēnsino ū d̄o, a5ò ḡo wàa plaa kpé basweeplaa akuri.

²⁴Kè Fili'auna nénogbè b̄o Dauda wéte à tà a kpé kè Sulemanu bōnen, à gberan Sulemanu Milo wèe tàta. ²⁵Wè kōn wèo Sulemanu ègō saa oo ḡen aagōgō. È sa'opo kè wè ká tén à té k̄u kōn kennak̄o sa'opo o sa'okii kè à b̄o Diinea, è tuaetiti kpata Dii ae gwe d̄o. Len à Dii ua zīino kè le mām̄mam.

²⁶Kí Sulemanu goro'iteno kè Eziō Geba Elata sae Edomuno būsuno Isia Tēa léa. ²⁷Hiramua a goroodee kè a5 ísīaa d̄ono zī, ben a5 dà ísīaala ledoo kōn Sulemanu gbēno. ²⁸A5 gàa Ofi, a5 vura s̄e gwe tōn ḡero a5 s̄uo kí Sulemanune.

Seba būsuo kina kè de nōgbè ū m̄ona Sulemanu kiia

10 ¹Kè Seba būsuo kina kè de nōgbè ūu mà lán Sulemanu tó b̄o nà Dii yā musu, ben à m̄o à yō à gwa kōn yāgbekana zī'ūuo. ²À kà Yerusalemu kōn a ibano paripari kōn p̄o gū nnannaano kōn vura sà bítao kōn gbè bèede kè lakumino senano, ben à gàa Sulemanu kiia à yā kè kú a n̄ose guu f̄aadi b̄oo pìngi. ³Ben Sulemanu yā kè à l̄alaano b̄ok̄tene pìngi.

À ke bøkōtena e à furo. ⁴Kè nɔgbē pì Sulemanu ɔ̄ndōyānɔ mà pínɡi, bensō à à bæe kè à bō è ⁵kōn pōblee kè è bleenɔ kōn à ìbanɔ gwenao kōn à be zikerino kuunao kōn ní pókāsāano kōn à wēkpaaterino kōn sa'opo kè wè ká tén à té kù kè à ò Dii uano, yā pì à kù gbāa, ben à lé àe. ⁶Ben à bè kīnanɔ: N yākenano kōn n ɔ̄ndō baaru kè má mà zaa ma būsun-o né yāpurame. ⁷Méé yā pìnɔ síro ai ma gaa ma kao kè, ben ma wée siàle sa. Wèe ome pínɡi sero fá! N ɔ̄ndō kōn n auzikinɔɔ de lán ma à baaru mà nàla zà. ⁸Minnadeenɔ n gbēnɔ ũ kōn n ìba kè aḡēgḡ kúnyo guro pínɡi, aḡḡ n ɔ̄ndōyā maano! ⁹Wà Dii n Luda sáabu kpá, zaake n yā kàne, ben à n ka Isarailinɔ kín. Yenzi kè Dii vī kōn Isarailinɔ guro pínɡi bé à tò à n ka kí ũzi, le ñgḡ yā gḡgḡóñne a zéa. ¹⁰Ben nɔgbē pì kína gbà vura tɔn siigḡ kōn pḡ gū nnannaano paripari maamaa kōn gbè bèedeeno. Pḡ gū nnannaa kè à kí Sulemanu gbà pìnɔ bíta, gbēkee e mḡone à kà le ziki doro.

¹¹Hiramu goro'ite kè aḡ sù kōn Ofio kōn vuraano sù kōn lí bèedeeno maamaa kōn gbè bèedeeno dɔ. ¹²Ben kína Dii ua pónɔ kèo kōn a zinda be pónɔ, à mɔɔnɔ kōn kúuno kèo lèsirinone dɔ. Wèe mḡ kōn lí pì borioo à kà le ziki doro, wèe wée si à takale doro ai kōn a gbāao.

¹³Pḡ kè Seba būsuno kína pì yezi pínɡi à gbèka kí Sulemanua, ben à à gbà, gbaa kè à kène yōnkoyōnkɔnɔ baasi. Ben à èara à tà a būsun kōn a ìbanɔ.

Sulemanu gakuikée

¹⁴Vura kè è gē Sulemanuzi wè kōn wèo è ká tɔn baro awē'e'aagḡ, ¹⁵tángba kè táa'orino kōn latarino kōn Larubu kīnɔ kōn a būsuno gbēnsino è mḡone baasi. ¹⁶À sengbango bítanɔ kè kōn vura kè wà gbēgbēo mèn wàa do, aḡ baade tiisi kà kiloo aagḡgḡ kōn a kusuo. ¹⁷À sengbango néngono kèo dɔ, aḡ baade tiisi yezi à ká kiloo plaplaa. À sengbango pìnɔ kàe kpé kè wè be Lebano Líkpen. ¹⁸Kína kiblekita bíta kè kōn wesa swaao, ben à vura atēe kùea. ¹⁹Kita pì didikii vī, à gbápeekii mèn sweedo. À kpeenaki musu de mḡɔɔ gooda sai. À gāsādikiino vī, músu taka kè wà kènɔ zezena gāsādikii pìnɔ sae. ²⁰Músuno pìnɔ zezena gbápeekii pìnɔ kpa plaplaa, à pínɡi kà kuri awēplaa. Wèe kita pì taka ke būsuno ken zikiro. ²¹Kí Sulemanu togoono né vurame pínɡi. Kpé kè wè be Lebano Líkpe pónɔ pínɡi né vurame atēe. Kondogi pḡkee kú gwero, zaake wè kondogi die pḡke ũ Sulemanu guroɔaro.

²²Kína goro'itenɔ ègḡ dana ísiaala kōn Hiramuno goroɔ. Wèe aagḡ pínɡi aḡēgḡ suu kōn vurao kōn kondogio kōn wesa swaao kōn gbakūno kōn zānɔ. ²³Kí Sulemanu auziki kōn à ɔ̄ndōnɔ bíta de anduna kīnɔ pḡla ní pínɡi. ²⁴Baade pínɡi e zé wetee à wée si Sulemanule à à ɔ̄ndōyā kè Ludaa dànɔ à swèn ma. ²⁵Wèe pínɡi baade ègḡ mḡone kōn a gbaao: Kondogi pónɔ, vura pónɔ, utano, gḡkeɔnɔ, pḡ gū nnannaano, sōnɔ kōn bāagāsōnɔ. ²⁶Sulemanu sḡgorono kōn sōnɔ kàkōa. À sḡgoro pìnɔ kà wàa sweeplaa, à

sõno sõ boro kuri awæplaa. Wè à sõ pino gwa à sõgoro wéteno guu kõn à be Yerusalemuo. ²⁷Kína tò kondogi gõ di Yerusalemu lán gbè bà, bensõ sida lí kè wè kpé dõo pari lán bète lí bà sèn. ²⁸Wè bõ kõn Sulemanu sõ pino zaa Igipiti kõn Silisia bõsuome. Kína latarino bé wè gá lulu gwe. ²⁹Aðè sõgorono lulu Igipiti kondogi wò mèn wàa aagõme, sõno sõ mèn baswæplaa akuri, ben è eara à sõ pino yá Iti kínano kõn Siriano kínano.

Sulemanu noono

11 ¹Kí Sulemanu yè bori pãnde noogbẽnozi pari. Fili'auna nẽno gbẽ baasi, ben à Mõabuno kõn Amõnino kõn Edõmuno kõn Sidõdeeno kõn Itino sèse noono ù. ²Dii bè Isarailino aõton borii pino séro, zaake aðé ní sãsãme, le aõ té ní tãanozi. Baa kõn beeo aõ yenzi Sulemanu swè blè. ³À kıneno sèse noono ù gõno wàa aagõ kpé basoro, bensõ à no yìgisaino ví do wàa do kpé basoro. Ben à no pino à sàsã. ⁴Kè zikù e gèen, à noono tò à tè tãanozi, èe a swè kpá Dii a Ludaa mámmam lán a de Dauda bàro. ⁵À tè Sidõdeeno tãa Asatorezi kõn Amõnino tãa Mõleki kè Luda zàn-o. ⁶À yã kè Dii yeziroo kè, èe tézi kõn nõseo do lán a de Dauda bàro. ⁷Ben à gàa à taagbãgbãkii bõ sısı kè kú Yerusalemu ofantẽboe kpaamusu Mõabuno tãa gina Kemõsine kõn Amõnino tãa gina Mõlekiõ. ⁸Len à kè le a bori pãnde noono ù ní píngi, ben aõ tuaetiti kpata ní tãanozi aõ saa òmma.

⁹Ben Dii Isarailino Luda pò fè Sulemanuzi, kè à kpæ line à swè kúa doro yãnzı, zaake Dii bõ à mõi yã gèn plaa. ¹⁰Baa kè Dii bène, aton té tãanoziro, èe yã kè Dii diè pi maro. ¹¹Ben Dii bène: Zaake ní kè le, née ze kõn ma bà kuunanyo yã kè má dienneoro, mé kpata bõ n zı mà n zõbleri ke ká n gèe ù. ¹²Mõde n de Dauda yãnzı mé ke le n gurõaro, n nèn mé kene. ¹³Baa kõn beeo mé kpata bõ à zı mámmanno. Bori leo doon mé tó n né pine ma zõbleri Dauda kõn Yerusalemu kè má sè ma pò ùuo yãnzı.

Sulemanu ibeno

¹⁴Ben Dii tò Edõmu gbẽ Adada kè de wèene ù íbete kpá kõn Sulemanuo. ¹⁵Gurõ kè Dauda e zı kaa kõn Edõmuno yã, à zıkpæno don'aede Yoabu gàa à Isarailino gèno vıi, ben à Edõmuno bõsu gõgbẽno dède gwe ní píngi. ¹⁶Api kõn a gbẽno kú gwe ai mõ swædo ai aõ gàa wà Edõmuno bõsu gõgbẽ pino dède ní píngi. ¹⁷Kè Adada bà sı, èe taa Igipiti kõn a de iba kenõ. Gurõ beeo sõ Adada né gõkpareme. ¹⁸Að bõ Midiã aõ gàa Parani, ben aõ Paranide kenõ sè wà gaaño Igipiti kí Fili'auna kiia. Fili'auna kpé kpaa kõn põbleeo kõn tãteo. ¹⁹Adada yã kà Fili'aunane maamaa, ben à a naõ Tapenesi dãaro kpaa no ù. ²⁰Ben Tapenesi dãaro pı né ì gõgbẽ ù, wè bene Genuba, ben Tapenesi né pı gwà Fili'auna ua kõn Fili'auna nẽno ledõ. ²¹Gurõ kè Adada kú Igipiti, à mà kè Dauda gà bensõ à zıkpæno don'aede Yoabu gà do. Ben à bè Fili'aunane: Ñ ma gba zé mà tá ma bõsun.

22 Ben Fili'auna à là à bè: Bó bé èe kēsāamma ma kiia, kè tò n̄ yezi n̄ tá n̄ b̄usun? À wèàla à bè: Pókee e kēsāamaro, n̄ ma gba zé dé!

23 Ben Ludaa tò d̄o Eliada né Rezō kè bàa s̄i à dii Zoba kí Adadezane yāa f̄eē Sulemanuzi. 24 Kè Dauda Adadeza gb̄ēno d̄èd̄e, ben Rezō gb̄ēno kākōaazi aō kè gb̄āam̄n̄nerino gāl̄i ū, ben à ḡō n̄ d̄on'aedee ū. Aō ḡàa wà v̄ēē Damasiku, ben à gwee s̄i. 25 Rezōn̄ Isarailino ibee ū ai Sulemanu w̄ēndi lén, yākete kè Adada f̄eēo baasi. À kpata bl̄e Siria b̄usun, à ḡi Isarailino k̄āzi.

Yeroboamu b̄ona Sulemanu kpeē

26 Nebati né Yeroboamu né Sulemanu iba keme. Eflaimu boriime, kè b̄ò Zereda, ben à b̄ò Sulemanu kpeē. À da né gyaan̄w̄ome, à t̄ón Z̄erua. 27 Lán à kè nà à b̄ò k̄ina kpeēn yē. Sulemanu w̄ēē kè wè be Milo tàta b̄usuo, ben à a de Dauda w̄éte b̄ii b̄ò à p̄èk̄ōre. 28 Yeroboamu né n̄égōgb̄ē làakarideeme. Kè Sulemanu è kè ōwazi p̄i aīa v̄i, ben à à diē z̄i gb̄āaa kè Yusufu boriino e k̄eē p̄i gb̄ēnsi ū. 29 Gur̄o beean Yeroboamu b̄ò Yerusalemu, ben à d̄àk̄ōre k̄ōn annabi Ahia, Silo gb̄ēo z̄én, à uta dufu dana. Aō kú s̄ēn̄ gwe n̄ plaā. 30 Ben Ahia a uta dufu p̄i ḡà à kè à p̄arapara leo kuri aw̄eēplaa. 31 Ben à bè Yeroboamune à à parana p̄i s̄éē m̄ēn̄ kuri, zaake Dii Isarailino Luda bè: Mé Sulemanu b̄o kpatamme mà Isaraili bori leo kuri kp̄amma. 32 Mé bori leo doo t̄one ma z̄òbleri Dauda k̄ōn Yerusalemu kè má s̄e Isaraili bori p̄ingi w̄éteno t̄éō yānzi. 33 Mé k̄enē le, kè à ma z̄inna à ḡàa èe Sid̄ōdeeno t̄āa Asatore k̄ōn M̄oabuno t̄āa Kem̄sio k̄ōn Am̄onino t̄āa M̄olekio gb̄āgb̄āa yānzi. Èe t̄émaziro, èe yā kè maameē kero, èe ma ōok̄ii gwaro, à ma dokayāno k̄ūna lán a de Dauda bàro. 34 Baa k̄ōn beeeo mé kpata b̄o à ōz̄i m̄ámm̄anlo, zaake ma ḡiake ma à kè kí ū ai a w̄ēndi l̄emme ma z̄òbleri Dauda kè má s̄e yānzi, kè à ma yādienano k̄ūna bens̄o à ma ōok̄ii gwà. 35 À n̄én̄ mé kpata sí à ōz̄i, mà Isaraili bori leo kurino kp̄amma. 36 Isaraili bori leo doon mé tó à né p̄ine, le ma z̄òbleri Dauda borii ḡo kí bleeme Yerusalemu gur̄o p̄ingi, w̄éte kè má s̄e ma t̄ó ḡo kúa p̄i. 37 Mpi s̄ō, ma n̄ se Isarailino k̄ina ū, le ñḡo kí blee p̄ó kè n̄ p̄ōo yezia p̄ingi. 38 Tó n̄éē yā kè má dienneē k̄eē p̄ingi, tó n̄ t̄émazi, n̄éē yā kè maameē k̄eē, tó n̄éē ma ōok̄ii gwaa bens̄o n̄ ma yādienano k̄ūna lán ma z̄òbleri Dauda bà, méḡo kúnyo, méḡo n̄ boriino kaa Isaraili kpatan gur̄o p̄ingi, lán ma Dauda boriino k̄àn nà. 39 Mé Dauda boriino eara kpeē yā kè aō kè p̄i yānzi, m̄ode èe ke ai gur̄o p̄ingino. 40 Sulemanu zé w̄éte à Yeroboamu de, ben à f̄eē à bàa s̄i à tà Igipiti kí Sisaki kiia, à ḡō gwe ai Sulemanu ḡàa à ḡào. 41 Sulemanu yā kpaano k̄ōn ōnd̄ōyā kè à k̄ēno p̄ingi kú Sulemanu yāno takadan. 42 Sulemanu kè Isaraili bori p̄ingi k̄ina ū Yerusalemu w̄ēē baplaame. 43 Kè à ḡà, wà à v̄i à de Dauda w̄éte, ben à né Reoboamu v̄ēē à gb̄ēn.

Isarailino b̄ona Reoboamu kpeē

12 1 Reoboamu ḡàa Sekemu, zaake gwen Isaraili bori p̄ingi ḡaan le wà à ká kí ū. 2 Kè Nebati né Yeroboamu à baaru mà, ben à

bò Iqipiti à sù, zaake gwen à kún zaa gurɔɔ kè à bàà sì Sulemanune. ³Ben Isaraili kè aɔ kɔ̀ kàkɔ̀a pìnɔ̀ à sìsi, ben aɔ̀ gàa wà yā ò ledò kɔ̀n Reoboamu wà bè: ⁴N de zī gbāaa dàwe pāsīpāsī. Mmɔ̀n sɔ̀, ò zī gbāaa pì kɔ̀n aso tiisi kè à dīweeo lago, wé mì sienne. ⁵Ben à wèñla à bè: A tá gīa ai gurɔ̀ aagɔ̀, gbasa à ɛara à mɔ̀. Ben aɔ̀ tà.

⁶Kí Reoboamu yā pì gbà gbēnsi kè aɔ̀w de a de Sulemanu ìba ūunɔ̀ne à bè: Yā kpāreen á è à maa mà sí gbē pìnɔ̀laa? ⁷Ben aɔ̀ wèla wà bè: Tó n mì siéñne gbāa, ben n yā maaa síñla, aɔ̀égɔ̀ de n zòblerino ū gurɔ̀ píngi. ⁸Ben Reoboamu gì gbēnsi pìnɔ̀ lédammazi, à gàa à yā pì gbà a ìba gɔ̀kpāre kè aɔ̀ né blè ledoonɔ̀ne. ⁹À n lā à bè: Gbē kè aɔ̀ bèmɛ mà zī gbāaa kè ma dee dàñne lagoñne pìnɔ̀, yā kpāreen á è à maa wà síñlaa? ¹⁰Ben gɔ̀kpāre pìnɔ̀ wèla wà bè: Gbē kè aɔ̀ bènne n de aso tiisi dīñne ò lagoñne pìnɔ̀, ò óñne n ɔ̀nezāa gbèrè de n de piila. ¹¹N de aso tiisi dīñne, mmɔ̀n sɔ̀, né asoo pì kaarañne. N de wéé tàñma kɔ̀n flāome, mɔ̀de flā̀ lèdeen né wéé tàomma.

¹²À gurɔ̀ aagɔ̀dee zī Yeroboamu kɔ̀n Isarailino ɛara wà mɔ̀ wà Reoboamu lè n píngi, lán à óñne nà à bè, aɔ̀ ɛara wà mɔ̀ gurɔ̀ aagɔ̀w gbera. ¹³Ben kína gì gbēnsino lédammazi à yā wèñla pāsīpāsī. ¹⁴À tē gɔ̀kpāreɔ̀ lédammazi à bè: Aso tiisin ma dee diare, mamɔ̀ma sɔ̀ mé asoo pì kaaraareme. Flā̀n ma de wéé tàoawa, mapi sɔ̀, flā̀ lèdeen mé wéé tàoawa. ¹⁵Ben kína gì Isarailino yā mazi, zaake yā pì bɔ̀ Dii kiiame, le yā kè à ò Nebati né Yeroboamune annabi Ahia, Silo gbē gāzī e à ke yānzi.

¹⁶Kè Isarailino ɛ kína gì n yā mazi, aɔ̀ bène:

Wa bà kú kɔ̀n Daudaoro,
wa lé kú Yese né yānlo.
Isarailino, a baade tá a be!
Dauda bori, ò n zīnda be kú!

Ben Isarailino tà n be. ¹⁷Isaraili kè aɔ̀w kú Yuda boriino wéte guunɔ̀n Reoboamu gɔ̀ n kína ū ado. ¹⁸Kí Reoboamu a zòzì gbēnsi Adoniramu zì Isarailino, ben aɔ̀ à pàpa gbèò wà à dè. Ben kí Reoboamu fèe kɔ̀n wāaaò à sì a sɔ̀goron à bàà sì à tà Yerusalemu. ¹⁹Len Isarailino gì Dauda boriinozi le ai kɔ̀n a gbāao. ²⁰Kè Isarailino mà n píngi kè Yeroboamu sù, ben aɔ̀ à sìsi kàkɔ̀ana guu, ben aɔ̀ à kà Isaraili boriino kína ū. Isaraili bori kee e zɛ kɔ̀n Dauda boriino ɔ̀ro, tó èe ke Yuda boriino baasiro.

²¹Kè Reoboamu kà Yerusalemu, à Yudano kàkɔ̀a n píngi kɔ̀n Beyāmi boriino. Zìkari pìnɔ̀ gɔ̀ɔ̀n bɔ̀ɔ̀ bakēndome. Ben aɔ̀we gaa zì ká kɔ̀n Isarailino, le wà e wà Sulemanu né Reoboamu kpata síne wà kpáa ɔ̀. ²²Ben Luda yā sù Luda gbē kè wè be Semayaa à bè: ²³N o Yudano kí Sulemanu né Reoboamune kɔ̀n Yudano n píngi kɔ̀n Beyāmi boriino kɔ̀n gbē kpaaano, ²⁴mamɔ̀ma Dii ma bè, àton gá zì ká kɔ̀n a Isaraili daanooro. A baade tá a be, zaake yā kè kè pì bɔ̀ ma kiiame. Ben aɔ̀ yā kè Dii óñne mà aɔ̀ tà.

²⁵Yeroboamu Sekemu kè kú Eflaimu gu kpiideen bīi bò, ben à v̄ēn. Zaa gwen à gà à Penieli kèkè à kàe. ²⁶Ben à laasuu lè à bè: Weé eara wà Dauda borii sɔkpa kpatamme fá! ²⁷Tó Isarailinɔ e gaa saa o Dii ua Yerusalemu, āé eara wà ze k̄ɔn n̄ dii Yudanɔ kí Reoboamuome, āé ma de wà zeo. ²⁸Kè kína yā pì gwà, ben à vura zùswarene b̄ɔɔɔnɔ pì mèn plaa, ben à bè gb̄ēnɔne: Isarailinɔ, a gana Yerusalemu mò lɛ. A dii kè āo a b̄ɔe Igipitinɔn yè! ²⁹Ben à à doo diè Beteli, à doo s̄o ai Dani. ³⁰Ben yā pì ḡɔ̄nne durun ũ, āé gá d̄ɔnzi ke à doone Beteli, à doo s̄o ai Dani. ³¹Yeroboamu kpé bò zù pinɔne t̄aagb̄agb̄ākiiinɔ, ben à gb̄ē diè sa'orinɔ ũ, baa k̄ɔn gb̄ē kè āɔ de Levi borii ũroonɔ. ³²Ben à mɔ s̄raaḡɔde guro ḡērodee diè z̄ibaa ũ lán Yudanɔ p̄ɔ bà se, ben à saa ò t̄aagb̄agb̄ākii kè kú Beteli pia. À saa ò z̄ùswaree kè à pì pinɔ, ben à sa'orinɔ diè gwe. ³³Ben à saa ò sa'okii kè à kè Beteli pia mɔ s̄raaḡɔde guro ḡērodee z̄i. Guro p̄in à diè a z̄inda p̄oyezia z̄ibaa ũ Isarailinɔne.

Luda gb̄ē lékena Beteli sa'okiine

13 ¹Luda gb̄ēke b̄ò Yudanɔ b̄usun à mò Beteli lán Dii dànɛ nà guro kè Yeroboamu zena sa'okii pì sae lɛ à saa o. ²Ben à sa'okii pì kà à bè: Sa'oki, sa'oki, Dii bè weé né i Dauda be, weé t̄ɔ kpáne Yosia. Àpi bé éé saa omma k̄ɔn t̄aagb̄agb̄ākii sa'ori kè āɔe z̄ii kee k̄ēnɔ, éé gb̄ēntee wánɔ kpátamma. ³Gwe ḡɔɔ Luda gb̄ē pì yā pì kena s̄èeda ò̄nne à bè: S̄èeda kè Dii òn yè. Sa'okii pì é parak̄ɔre à túbu é kw̄ée.

⁴Kè kí Yeroboamu lé kè Luda gb̄ē pì kè Beteli sa'okii p̄ine mà, ben à ò̄ɔɔa zaa sa'okiia gwe à bè: À à k̄ū! Ben ɔɔ kè à ò̄ɔa pì gb̄agb̄ā, éé f̄ɔ à kòko d̄ɔro. ⁵Ben sa'okii pì p̄arak̄ɔre à túbu kw̄ee lán Dii dà Luda gb̄ē p̄ine à ò nà. ⁶Ben kína bè Luda gb̄ē p̄ine: Ñ agbaa kpáme Dii n Ludane. Ñ w̄ee keame le ma ɔɔ e à su a gb̄èn. Ben Luda gb̄ē pì agbaa kpà Diine, ben à ɔɔ s̄u a gb̄èn lán a zii bà. ⁷Ben kína bè Luda gb̄ē p̄ine: Ñ m̄ɔ wà gá ma be wà p̄ɔ ble, mé gba danne. ⁸Ben à bè kína p̄ine: Baa tó n n auziki kpadoo kpàma, mé gányoro. Mé p̄ɔ ble ke mà í mi guu k̄èro, ⁹zaake Dii bème m̄aton p̄ɔ ble k̄èro, m̄aton í mi k̄èro, m̄aton s̄o tá k̄ɔn zé kè ma m̄ooro. ¹⁰Ben à zé p̄ānde s̄e, èe zé kè à m̄o Beteli sé d̄ɔro.

¹¹Annabi zi kee kú Beteli gwe. Kè à néɔn s̄u, āo yā kè Luda gb̄ē pì kè gwe z̄i beea t̄k̄ē n̄ dene k̄ɔn yā kè à ò k̄inaneɔ p̄ingi. ¹²Ben āo de n̄ lá à bè: Zé kp̄areen à s̄e? Ben à néɔn zé kè Luda gb̄ē kè b̄ò Yudanɔ b̄usun pì s̄e ḡɔ̄nne. ¹³Ben à bè̄nne: À gàari yime zaakine. Ben āɔ ȳine āo à di à kp̄ee. ¹⁴Kè à p̄ee Luda gb̄ē p̄izi, ben à à lè v̄ēena gb̄ii lí gb̄áru. Ben à à là à bè: Luda gb̄ē kè b̄ò Yudanɔ b̄usum n̄ ũ? À w̄èla à bè: Mámbee! ¹⁵Ben annabi zii pì bène: Ñ m̄ɔ wà gá ma be, n̄ p̄ɔ ble. ¹⁶À w̄èla à bè: Mé f̄ɔ mà eara mà tányoro. Mé f̄ɔ mà p̄ɔ ble ke mà í minyo guu k̄èro, ¹⁷zaake Dii bème m̄aton p̄ɔ ble ke mà í mi k̄èro, m̄aton s̄o tá k̄ɔn zé kè ma m̄ooro. ¹⁸Ben annabi zii pì bène: Annabin ma ũ lán n̄ bà. Malaika ke bé à Dii

yā òme à bè mà péenzi mà sunyo ma be, le ò pò ble ò í mi. Mòde egéen annabi pì e too. ¹⁹Ben Luda gbē pì èrao, à pò blè à be à í mi. ²⁰Gurɔ kè aɔ v̄ena pòbleezi, Dii yā sù annabi zii kè sùo pì, ²¹ben à wii lè Luda gbē kè b̄ Yudano bùsun pì à bè: Dii n Luda bè, lán n gi a yā mazi nà, née yā kè à ònne maro, ²²n èara n mɔ n pò blè ò í mi guu kè à ònne ònton pò blenlo ònton í minlo pì, weé n v̄ii k̄n n dezinɔoro. ²³À pòblena k̄n à íminao gbera, annabi kè sùo pì gàari yìne zaakia. ²⁴Kè à dà zén, ben à kpàkū k̄n m̄suo, m̄su pì à dè. À gè ḡò diena zén, ben zaaki k̄n m̄suo ḡò zena à gè pìzi. ²⁵Kè gbē kè aɔe ḡeɛenɔ à gè è daena zén gwe k̄n m̄su kè zezio, ben aɔ ḡaa wà à baaru kpà wéte kè annabi zii pì kún guu. ²⁶Kè annabi kè sùo pì à baaru mà, à bè: Luda gbē kè gi Dii yā mazin gwe. Ben Dii à kpà m̄sua, à à è'ek̄ore à dè lán Dii òne nà. ²⁷Ben à bè a n̄en̄e: À gàari yime zaakine. Ben aɔ yìne. ²⁸À dà zén, ben à ḡaa à à gè lè daena, zaaki k̄n m̄suo zezì. M̄su pì e gè pì sóro bens̄o èe zaaki pì é'ek̄oro. ²⁹Ben annabi pì Luda gbē pì gè sè à d̄i zaaki musu à sùo a be wéten, le à gè ɔɔ d̄o à à v̄ii. ³⁰Ben à à v̄ii a z̄inda miraween, à ɔɔ d̄o à bè: W̄aiyoo ma gbē! ³¹Kè à à v̄ii à ȳaa, à bè a n̄en̄e: Tó ma ga, à ma v̄ii mirawee kè ma Luda gbē pì v̄iin à wa gè kpák̄ɔzi. ³²Zaake yā kè Dii d̄ane à ò Beteli sa'okii musu k̄n taakpe kè kú Samaria bùsu wéte taagbāgbākiiano é ke yāpura. ³³Baa k̄n beeo Yeroboamu e kpe li a yāzaakenanero, à èara à Isaraili bori píngi diè taagbāgbāki sa'orino ū d̄o. Gbē kè aɔ yezi wà ḡo taagbāgbāki sa'orino ūun à n̄ ké à ū. ³⁴Durun kè tò wà Yeroboamu boriino dúgu z̄o aɔ ȳaa anduna guun gwe.

Annabi Ahia yā kè eé Yeroboamu lee ona

14 ¹Gurɔ beea gyāa Yeroboamu négōgbē Abia k̄. ²Ben Yeroboamu bè a nāne: Ñ f̄ee ò n z̄inda lie, le wàton n d̄o ma n̄ɔ ūro, ò gá Silo. Annabi Ahia kú gwe. Àmbe à bème méḡo de Isarailino k̄ina ū. ³Ñ buredi sé m̄en kuri k̄n k̄arano k̄n z̄o t̄uuo, ò ḡaone. Eé yā kè eé né pì lee onne. ⁴Ben Yeroboamu nāɔ kè le, à f̄ee à ḡaa Silo à ḡe Ahia be. Ahia wée e guu e d̄oro, zaake à zi k̄ à wée ḡo d̄aad̄aa. ⁵Dii ḡiake à ò Ahiane kè Yeroboamu nā né e gyāa kee, ben èe m̄ɔ le à yā gbekamma. Ñ one la, ò one la, zaake tó à m̄o, eé a z̄inda lienne gbē p̄ande ūme.

⁶Kè Ahia à k̄ese k̄ii mà, èe ḡee kp̄én, à bè: Ñ ḡe Yeroboamu nā! B̄yānz̄in n n z̄inda lie lezi? Yā p̄as̄in Luda bè mà onne. ⁷Ñ gá ò o Yeroboamune, Dii Isarailino Luda bè, àmbe a n se n gb̄en̄o té, a n ke a gbē Isarailino d̄on'aedee ū. ⁸A kpata b̄o Dauda boriino ɔz̄i, ben a n kpan, m̄ode n̄ de lán à z̄òbleri Dauda bàro, kè à a ȳadienano k̄una, à tézi k̄n n̄òseo do à yā kè á yezi kè. ⁹N yā zaaa kè de gbē kè aɔ d̄onne aenola, n gaa n tāano kè n z̄indane, m̄o kè n̄ k̄asa p̄ino, ben n kpe liare, n a p̄ɔ f̄e. ¹⁰Bee yānz̄in é m̄onzi kp̄a n boriinoz̄izi, é n ḡōgb̄en̄o kaate Isarailino guu z̄on̄o k̄n w̄eenen̄o n̄ píngi, é té s̄o n beea, lán wè té s̄o z̄ùgb̄o nà ai à

té kũ à yāa píngi. ¹¹Gbēeno é n borii kè aṣé gaga wétenu só, bāano é n gbē kè aṣé gaga sēnu ble. Dii bé à ò le. ¹²Mmɔn sɔ nɔgbē, ñ fεε ñ tá be. Tó n kèse pèe wéte guu gɔɔ, né pi é ga. ¹³Isarailino é à gè ɔɔ dɔ wà à vii. Yeroboamu boriino té ní píngi, àmbe weé vii ado, zaake àmbe ado kè Dii Isarailino Luda yā maa à Yeroboamu ua. ¹⁴Dii é kína pānde die a gbē Isarailino. Àmbe eé Yeroboamu boriino dede. Gbàa kèa! Bɔɔ? Leme, tiaame! ¹⁵Dii é gò tɔ Isarailino, aṣé gɔ lán kàba kè èe nigāa í guu bà. Eé Isarailino bɔe bùsu maa kè à kpà ní dezinɔa kèn à ní fāakɔa Yuflati baa kaa kpa, kè aṣ Asatore lí pèpèe aṣ Dii ɔɔ fèone yānzi. ¹⁶Eé Isarailino kpámma durun kè Yeroboamu kè à Isarailino dà à kenan yānzi.

¹⁷Ben Yeroboamu naṣ fεε èe taa. Kè à kà Tiza, kè à kèse zè kpεlea gɔɔ, ben négɔgbē pi gà. ¹⁸Wà à vii, ben Isarailino ɔɔ dɔ ní píngi lán Dii ò a zɔbleri annabi Ahia gāzi nà. ¹⁹Yeroboamu yā kpaano kú Isarailino kínano gīayākenano takadan, zì kè à kàno kɔn à kíkeyāno píngi. ²⁰Yeroboamu kí blè wè baro awεplaame. Kè à gà, ben à né Nadabu vèe à gbèn.

Yudano kí Reoboamu

²¹Sulemanu né Reoboamun Yudano kína ũ. À kí blè a wè baplaa awεdodeemme, ben à kí blè Yerusalemu wè gēro awεplaa, wéte kè Dii sè Isaraili bori píngi wétenu té le à tɔ gɔ kúa. À da tón Naama, Amɔni boriime. ²²Yudano yā kè Dii yeziroo kè, aṣ à ɔɔ fè de ní dezinɔa ní píngi ní durun kè aɔɔ kè yānzi. ²³Aṣ taa gbāgbākiino bò ní zindane sīsī lezi sānda píngi musu kɔn lí bíta sānda píngi gbáruo, aṣ gbèno kɔn líno pèpèen. ²⁴Baa se taa gbāgbāki kaaruano kú Isarailino bùsun gɔgbèno kɔn nɔgbèno. Leme Isarailino borii kè Dii pèmmañeno dà zaaano sèe le píngi.

²⁵Kí Reoboamu kíblena wè ɔɔrodee guun Iyipiti kí Sisaki mɔ à lèe Yerusalemua. ²⁶À Dii ua auzikino kɔn kíbe póno nàkɔa à vura sengbango kè Sulemanu pino sèe píngi. ²⁷Ben kí Reoboamu sengbango pino gēe pi kɔn mɔgotēo à nà a be dogari dɔn'aedeeno né ɔzi a be kpεle. ²⁸Tó kína e gaa Dii ua, dogari pino ègɔ sengbango pino kúna. Tó aṣ èara wà sù, aṣ èara wà káe ní kpén.

²⁹Reoboamu yā kpaano kɔn yā kè à kèno píngi kú Yudano kínano gīayākenano takadan. ³⁰Reoboamu kɔn Yeroboamuo ègɔ zì kaa kɔo guro píngi. ³¹Kè Reoboamu gà, wà à mira kpàkɔzi kɔn a dezinɔa pɔo Dauda wéte. À da tón Naama, Amɔni boriime. Ben à né Abia vèe à gbèn.

Yudano kí Abia

15 ¹Nɛbati né Yeroboamu kíblena wè baro plaasaidee guun Abia gè Yudano kína ũ ²à kí blè Yerusalemu wè aagɔme. À da tón Maaka, Abusalomu boriime. ³À durun kè a dee kèno kè píngi, èe a zinda kpá Dii a Ludaa lán a dezi Dauda bàro. ⁴Mɔde Dauda yānzin Dii à Ludaa tò à

bori kí blè Yerusalemu, à à borii pì diè à gēē ũ à tò Yerusalemu gbāaa è.
⁵Zaake Dauda yā kè Dii yezi kè, èe gí yā kè Dii diene maziro ai a wèndi lén, tó èe ke yā kè à kè Iti bori Uriane baasiro.

⁶Abia kōn Yeroboamu ègō zì kaa kōo ai Abia wèndi lén. ⁷Abia yā kpaanō kōn yā kè à kèno píngi kú Yudanō kínano gīayākenano takadan.
⁸Kè à gà, wà à vī Dauda wéte, ben à né Asa vèè à gbèn.

Yudanō kí Asa

⁹Isarailino kí Yeroboamu kíblena wè barodee guun Asa gō Yudanō kína ũ, ¹⁰ben à kí blè Yerusalemu wè baplaa awēedo. À dazi tón Maaka, Abusalomu boriime. ¹¹Kí Asa yā kè Dii yezi kè lán a dezi Dauda bà. ¹²À pè tāgbāgbāki kaaruanō a busun, ben à taa kè a dezi kèno kwè píngi. ¹³Baa se à a dazi Maaka bō kpatan, kè à Asatore lí gina pèe yānzi. Kí Asa lí pì zō à té sōa Kidironu guzuren. ¹⁴À a zinda kpà Diia ai a wèndi lén, mōde èe tāgbāgbākii kè wà bōno gbororo. ¹⁵À vura kōn kondogio kōn pō pānde kè api kōn a deo diè Dii pō ũuno sèe à kàe Dii ua.

¹⁶Asa kōn Isarailino kí Baasao ègō zì kaa kōo ai ní kíblena gurōlen. ¹⁷Baasa bé à gàa à lèe Yudanō būsua, ben èe bīi boo à liga Ramazi, le gbēke tón bō ke à gē Yudanō kí Asa būsuno yānzi. ¹⁸Ben Asa kondogi kōn vura kè gō Dii ua lāasinno sèe kōn pō kè kú a be lāasinno, à nà a ibanone ní zōi, ben à ní zī Damasiku, Siria būsua kí Benadada, Tabirimō né, Eziō dio kiia à bè: ¹⁹Wà ledole ke lán ma de kōn n deo kè nà yā. À kondogi kōn vuraon yè. N ledole kè ní vī kōn Isarailino kí Baasao gboro, le à gumala kōn a zīkpeeno. ²⁰Ben Benadada ledole kè kōn Asao à a zīkpeeno gbare aō gàa wà lèe Isaraili wétenō. Aō Iyona si kōn Danio kōn Abeli Betemakao kōn Genesareti guuo kōn Nafatali boriino guuo dō píngi. ²¹Kè Baasa à baaru mà, ben à bīibona Ramazi tò à tà Tiza. ²²Ben kí Asa kpàakpa kè Yudanone ní píngi, èe gbēke tē boro à bè, aō Rama gbèno kōn lí kè Baasa e bīi boono sée. Ben à bīi bōo à liga Gèba kè kú Beyāmi boriino guuzi kōn Mizipao. ²³Kí Asa yā kpaanō kú Yudanō kínano gīayākenano takadan, à négōgbēkeyāno kōn yā kè à kèno píngi kōn wéte bīi kè à bōno. Kè à zi kù, gyāa à kù a gbálanō. ²⁴Kè à gà, wà à mira kpàkōzi kōn a dezi kèno pōo a dezi Dauda wéte, ben à né Yosafata vèè à gbèn.

Isarailino kí Nadabu

²⁵Yudanō kí Asa kíblena wè plaadee guun Yeroboamu né Nadabu kè Isarailino kína ũ à kí blè wè plaame. ²⁶A yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kōn yā kè a dee kè à Isarailino dà durun guuo. ²⁷Ahia né Baasa, Isaka bori lé kpàkōsōzi gurō kè àpi kōn Isarailino e ligaa Filisitini wéte Gibetōzi, ben à à dè gwe. ²⁸À à dè Yudanō kí Asa kíblena wè aagōdee guume, ben à vèè à gbèn. ²⁹Kè à nà kíblenaa, ben à Yeroboamu boriino dède ní píngi, èe ní gbēke tóro, à ní káate lán Dii ò a zōbleri Ahia, Silo gbē gāzī nà. ³⁰Yā

pì kè lè durun kè Yeroboamu kè yānzi, kè à Isarailino dà à kenan à Dii Isarailino Luda ꞑꞑ fèone. ³¹Nadabu yā kpaano kōn yā kè à kèno píngi kú Isarailino kínano giayākenano takadan. ³²Kí Asa kōn Isarailino kí Baasao zì kà kōo ai ní kíblena gurōlemme.

Isarailino kí Baasa

³³Yudano kí Asa kíblena wè aagōdee guun Ahia né Baasa kè Isarailino kína ũ. À kí blè Tiza wè baro awēsiigō. ³⁴À yā kè Dii yeziroo kè, kè à zè kōn Yeroboamu yākenao kōn durun kè à Isarailino dà à kenan-o.

16 ¹Dii yā sù Anani né Yehua, ben à yā ò Baasane à bè: ²Ma n bō būsutin, ma n ke ma gbē Isarailino dōn'aedee ũ, ben n ze kōn Yeroboamu yākenano n ma gbē Isarailino dà durun guu, ben aō durun pino ma ꞑꞑ fè. ³Mmōn kōn n boriino, mé a dúgu zōme sa. Mé ke n uane lán má kè Nebati né Yeroboamu uane nà. ⁴Gbēeno é n gbē kè aōé gaga wéte guuno só, bāano é n gbē kè aōé gaga sēno ble. ⁵Baasa yā kpaano, yā kè à kèno kōn à nēgōgbēkeyāno kú Isarailino kínano giayākenano takadan. ⁶Kè Baasa gà, wà à vīi Tiza, ben à né Ela vèè à gbèn.

⁷Dii yā pì ò Baasane kōn a boriino annabi Yehu, Anani né gāzī, yā zaa kè à kè à Dii ꞑꞑ fèone lán Yeroboamu boriino kè nà yānzi kōn Yeroboamu borii kè à ní kaatenō yāo dō.

Isarailino kí Ela

⁸Yudano kí Asa kíblena wè baaasōro awēedodee guun Baasa né Ela kè Isarailino kína ũ à vèe Tiza wè plaa. ⁹À ibano do Zimirin à sōgorono kpadoo gbēnsi ũ, ben à lé kpàkōsōziñyo. Gurō kè í Ela kú a begwari Aza kpén zaa Tiza, ¹⁰ben Zimiri gè à à dè Asa kíblena wè baaasōro awēplaadee guu, ben à vèe à gbèn. ¹¹Kè à kí blè gō, ben à Baasa boriino dède ní píngi, èe gōgbē ke tó à daneno ke à gbēnnano téro. ¹²À Baasa borii pino kàate ní píngime, lán Dii ò annabi Yehu gāzī nà. ¹³Baasa kōn a né Elao Dii Isarailino Luda ꞑꞑ fène durun kè aō kè taa pāpāano yā musu, ben dō aō Isarailino dà à kenan yānzi. ¹⁴Ela yā kpaano kōn yā kè à kèno píngi kú Isarailino kínano giayākenano takadan.

Isarailino kí Zimiri

¹⁵Yudano kí Asa kíblena wè baaasōro awēplaadee guun Zimiri kí blè Tiza gurō swēplaa. Gurō beea Isaraili zìkpeeno bùra kú Filisitini wéte Gibetō sae. ¹⁶Kè zìkpeē pino mà Zimiri lé kpàkōsō kōn gbēno kínazi à à dè, ben aō ní dōn'aede Omiri kà Isarailino kína ũ ní bōran gwe gō. ¹⁷Ben Omiri kōn Isaraili zìkpeeno fèe Gibetō aō gà wà liga Tizazi. ¹⁸Kè Zimiri è aō a wéte siawa, ben à didi à gè a be kpédidikōana musun à té s̄s̄a, ben à té kú, à gà ¹⁹durun kè à kè yānzi. À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kōn Yeroboamu yākenao. À durun kè, ben dō à Isarailino dà à kenan.

²⁰Zimiri yā kpaano kōn lé kè à kpàkōsōnyo Elazio kú Isarailino kínano gīayākenano takadan.

Isarailino kí Ōmiri

²¹Isarailino kpàate lɛo plaa. A5 kpadoonoɔ yezi wà Ginati né Tibini ká kí ũ, ní kpadoono sō Ōmiri. ²²Kè gbē kè a5 zè kōn Ōmiriono gbāaa dè gbē kè a5 zè kōn Ginati né Tibinionɔla, ben wà Tibini dè, Ōmiri kí blè. ²³Yudano kí Asa kíblena wè baaakuri awɛedodee guun Ōmiri kè Isarailino kína ũ, à kí blè wè kuri awɛeplaa. À kè Tiza wè swɛedo, ²⁴ben à Samaria sīsī lù Semaa kōn kondogio kiloo baaagō akuri, ben à wéte kàea à tó kpàne Samaria kè Sema bé à sīsī pì vī yā yānzī. ²⁵Ōmiri yā kè Dii yeziroo kè à durun kè de gbē kè a5 dōne aeno pōla ní píngi. ²⁶À zè kōn Nebati né Yeroboamu yākenao píngi. À Dii Isarailino Luda pɔɔ fēne kōn durun kè à kè taa pāpāano yā musuo à Isarailino dà à kenan dɔ. ²⁷Ōmiri yā kpaano kōn yā kè à kēno kōn à négōgbēkeyāno kú Isarailino kínano gīayākenano takadan. ²⁸Kè à gà, wà à vīi Samaria, ben à né Ahabu vèe à gbèn.

Isarailino kí Ahabu

²⁹Yudano kí Asa kíblena wè baplaa plaasaidee guun Ōmiri né Ahabu kè Isarailino kína ũ à kí blè Samaria wè baro awɛeplaame. ³⁰À yā kè Dii yeziroo kè de gbē kè a5 dōne aeno pōla ní píngi. ³¹À zena kōn Nebati né Yeroboamu durunkenao e kene yāke ũro, ben à Sidōdeeno kí Etabaali nēnōgbē Yezebeli sè noɔ ũ, ben à nà Baali tāagbāgbānaa, ègō kuene. ³²À kpé bō Baaline Samaria, ben à à gbāgbākii pèe kpé pì guu. ³³À Asera lí pēen dɔ à èara à Dii Isarailino Luda pɔɔ fēne de Isarailino kína kè a5 dōne aeno pōla ní píngi.

³⁴Ahabu gurɔɔan Beteli gbē Iyeli Yeriko kèke à kàe. Kè à à bīi èe dàe, ben à négōgbē káaku Abiramu gà. Kè à à zé gbàno pèe, ben à né zāade Segubu gà lán Dii ò Nuni né Yɔsua gāzī nà.

Gbáa kánkánano annabi Ilia gwana

17 ¹Tisibe gbē Ilia bō a be Giliada būsun à gàa à Ahabu lè à bè: Kōn Dii Isarailino Luda kè mée dɔɔzi kuunao, zaa wè kèa kpíí é kpáro, lou é maro, séde gurɔɔ kè má ò baasiro.

²Ben Dii yā sù Iliaa à bè: ³Ō fɛe n̄ gá ɔfántēbɔe kpa, n̄ ute Keriti swawɛen Yoda baa kaa kpa. ⁴Négō swaa pì í mii. Má diɛ gbáa kánkánanoɔne aḡḡ n̄ gwaa gwe. ⁵Ben à gàa à kè lán Dii òne nà, à vèe Ke riti swawɛen Yoda baa kaa kpa. ⁶Gbáa kánkánano ègō mɔɔne kōn buredio kōn nòbɔo kōngɔ kōn uusieo, ben ègō swaa pì í mii.

Zarefa gyaanoɔ Ilia gwana

⁷Gurɔ plaa gbera swaa pì í bàba kè lou e ma būsun pínlo yānzī. ⁸Ben Dii yā sù à bè: ⁹Ō fɛe n̄ gá Zarefa Sidō būsun, n̄gō kú gwe. Ma gyaano

ke diè àgõ n gwaa gwe. ¹⁰Ben à fɛɛ èe gaa Zarefa. Kè à kà wéte pì sae, à gyaano ke lè, èe yàka wee gwe. Ben Ilia lé zù gyaano pìzi à bè: Ñ gá mómme kōn ío, baa féte, mà mi. ¹¹Kè èe gaa tó, Ilia èara à lé zùzi à bè: Ñ mómme kōn buredi kusuo do. ¹²Ben nɔgbē pì bène: Kōn Dii n Luda kuunao, baa buredi má vīro, séde wísiti ɔkū doo kè gò gbaka guu kōn nósio féte tūu guu baasiro. À yàkan mée wee kè, le mà tá be mà pòblee keo, wà ble kōn ma néo wàgõ ga dāa. ¹³Ben Ilia bène: Ñton tó vīa n kūro. Ñ gá ke lán ní ò nà, mɔde ñ buredi keo féte ñ mómme gīa, né gbasa ñ n pò ke kōn n néo. ¹⁴Zaake Dii Isarailino Luda bè, wísiti gbaka pì égõ da koriro, bensõ nósi é yāa tūu pinlo ai gurɔ kè eé tó lou ma bùsu pìn. ¹⁵Gyaano pì gàa à kè lán Ilia òne nà, ben pòblee mòmma ai gurɔ ùgbangba, àpi kōn a bēdeen kōn Iliao. ¹⁶Wísiti e yāa gbaka pinlo, bensõ nósi e yāa tūu pinlo, lán Dii ò Ilia gāzi nà.

¹⁷Beee gbera nɔgbē bēdee pì né e gyāa kee. Kè gyāa gbāaa kpà maamaa, ben à wèndi bò. ¹⁸Ben nɔgbē pì bè Iliane: Luda gbē, bó bé à wa ka kè n mómazii? N mɔ ma durun do Ludan le à ma né de yānzín yó? ¹⁹Ben Ilia bène: Ñ n né pì kpáma. Ben à né pì sì nɔgbē pì ɔzi à didio kpé musu guu kè à pítan. À à dàe a gádoa gwe, ²⁰ben à wii pè Diizi à bè: Dii ma Luda, mbe ní tò gyaano kè ma pita à be né gà n pɔsiaa kpàzi? ²¹Ben à dàe à a zinda pòro nэгōgbē pila gèn aagõ à wii pè Diizi à bè: Dii ma Luda, ñ tó à wèndi èara à su à mè guu. ²²Dii Ilia wiipena mà, ben wèndi èara à sù né pia à fɛɛ. ²³Kè Ilia nэгōgbē pì sè à pítan, à gèo kpén, ben à à kpà à daa à bè: Ñ gwa, n né pì wèndi sù! ²⁴Ben nɔgbē pì bè Iliane: Má dõ sa kè Luda gbēn n ũ. Dii yā kè bò n lén né yāpuraame.

Ilia kōn Obadiao

18 ¹À gurɔ plaa kè, ben Dii yā sù Iliaa lousaiwē aagõdee guu à bè: Ñ gá ñ n zinda ɔɔa Ahabune, mé tó lou ma à bùsun. ²Ben Ilia fɛɛ èe gaa a zinda ɔɔa Ahabune.

Kè dekaa gbāaa kpà Samaria, ³ben Ahabu a begwari Obadia sisi. Obadia pì sɔɔ Dii vīa vī maamaa. ⁴Kè Yezebeli e Dii annabino dede yā, ben Obadia ní gbē kenɔ sèe gōɔn basɔro à ní úte gbèwɛenɔ guu gōɔn baplaa akurikuri, ben à ní gwá kōn pòblee kōn ío. ⁵Ben Ahabu bè Obadiane: Wà dɔɔo guuzi wà gá íbɔkiino kōn swawɛenɔn píngi. Wègõ dōro ke wé sè e wà kpá wa sɔnɔa kōn wa bāagāsɔnɔ. ⁶Ben aɔ guu kpàate, aɔ baade a zé sè. ⁷Kè Obadia tena, ben aɔ kpàkōa kōn Iliao. À à dõ, ben à dàe a puua à bè: Ma dii Ilia, mbe gwe? ⁸Ilia wèàla à bè: Mámbee! Ñ gá o n diine má kú kè. ⁹Ben Obadia bè: Bó taarin má kè, kè née mamɔma n zòbleri naa Ahabune a ɔzi à ma de? ¹⁰Má sì kōn Dii n Ludao bori ke bùsu kee kuu kè ma dii gí gbēnɔ zímma wà n wetenziro. Tó wà bè ní kú gwero, è tó aɔ ladame. ¹¹Ben née oome do mà gá mà o ma dii Ahabune kè ní kú kè? ¹²Tó ma da zén, mégõ dõ guu kè Dii Nini é n sé à tányoro. Tó

ma gaa má ò Ahabune, tó à m̀ èe n ero, eé ma demε. Mamoma n z̀bleri s̄ má Dii v̄ia v̄i zaa ma òwazikegurɔmε. ¹³Ma dii Ilia, k̀ Yezebeli e Dii annabino dedεε, néε yā k̀ má k̀ maroo? Mámbe ma n gb̀keno s̀e ḡɔn basɔɔro, ma n úte gb̀wεenɔ guu ḡɔn baplaa akurikuri, ma n gwá k̄n p̀bbleo k̄n ío. ¹⁴Ben n bèmε dɔ mà gá mà o ma dii Ahabune n kú k̀s̄? Eé ma dεε. ¹⁵Ben Ilia bè: Má si k̄n Dii Z̄̀kpede k̀ m̀εε dɔɔzio, mé ma z̄inda dɔɔane gb̀aa sa.

Ilia k̄n Baali t̄agb̄agb̄arino Kameli kp̄iii musu

¹⁶Ben Obadia g̀aa à dà Ahabule à yā p̀ òne, ben Ahabu g̀aa da Iliale. ¹⁷K̀ Ahabu Ilia è, à bène: Isarailino b̀su d̀eri, m̀be gwεs̄? ¹⁸Ben Ilia bè: Èe ke m̀ambe ma Isarailino b̀su d̀ero, m̀be k̄n n de b̀deeno ámbe á d̀e, zaake a p̄a kp̀a Dii ȳadienanɔzi a dɔ Baalizi. ¹⁹̀ Isarailino s̄isi n p̀ngi, wà dak̄re Kameli kp̄iii musu l̄edo k̄n Baali t̄agb̄agb̄ari ḡɔn wàa plaa kp̀e baplaa akuri k̄n Asera t̄ade ḡɔn wàa plaa k̀ ās̄e p̀ ble k̄n Yezebeliono.

²⁰Ahabu Isarailino s̄isi n p̀ngi, ben à t̄adee p̄ino k̀k̄sa Kameli kp̄iii musu. ²¹Ben Ilia s̄̀ gb̀enɔzi à n lá à bè: A laasuu éḡs̄ kpaatena ai b̀remε? Tó Dii né Ludame, à t̄ézi. Tó Baalime s̄s̄, à t̄ézi. Ās̄e yāke siàlaro, ²²ben Ilia bèf̄ine: Dii annabino t̄e m̀ambe ma ḡs̄ mado. Baali t̄agb̄agb̄arino s̄s̄, ḡɔn wàa plaa kp̀e baplaa akurime. ²³À z̀swareno kp̀awa m̀en plaa, t̄adee p̄ino à m̀en doo sé ās̄ z̄̀z̄k̄re wà ká ỳkala, āton t̄e naaro. Mamoma s̄s̄, mé à doo keke mà ká ỳkala, mé t̄e naa sero. ²⁴Ām̄ɔnno é Baali s̄isi, mamoma s̄s̄ mé Dii s̄isi. Ās̄ gb̀ k̀ mà, ben à s̀u t̄eo, àmbe Luda ū. Ben baade p̀ngi bè: Yā maaame! ²⁵Ben Ilia bè t̄adee p̄ino: À z̀sware m̀en doo sé à k̄ke káaku, zaake ámbe á pari. À a t̄aa s̄isi, m̄ode àton t̄e naaro. ²⁶Ben ās̄ z̀swaree k̀ wà kp̀m̄ma si ās̄ k̄ke, ben ās̄e Baali sisii zaa k̄ngɔ ai ɔf̄ant̄e g̀aa káo midangura. Ās̄e ̄ wāa, ās̄e ligaa sa'okii k̀ wà b̀zi, ās̄e bee: Baali, né yā mawaroo? Baa k̄n beeo ās̄e yāke maro, èe yā m̄m̄maro. ²⁷K̀ ɔf̄ant̄e k̀ midangura, ben Ilia e n lalandi k̄e à bè: À wii lé gb̀aa à kaara, à de diime gwεε! Ke à laasuu tà gu p̄andeame. Ke à g̀aa b̄ikp̄e keme. Ke à g̀aa w̄eame. Ke èe ii oome, ben ée à vuroo? ²⁸Ben ās̄e wii l̄e k̄n k̀to gb̀aaao, ās̄e n z̄inda lilii k̄n f̄eadao k̄n s̄ario lán ās̄ k̄ d̄o nà, ai aru e plaa n m̄e. ²⁹K̀ ɔf̄ant̄e g̀o m̄ia, ben ās̄e yā yaa ai sa uusie ogurɔ g̀aa à k̀o. Baa k̄n beeo èe yāke sínlaro, èe yā m̄m̄maro, èe swā kp̀ánziro.

³⁰Ben Ilia bè pariine: À s̄mazi k̀! K̀ ās̄ s̄zi n p̀ngi, ben à Dii gb̀gb̀akii k̀ gb̀oro k̄ke èe boo. ³¹À gb̀e s̄se m̀en kuri awεeplaa Yakubu boriino pari lén. Yakubun Dii yā òne yā à bè w̄gae bene sa Isaraili. ³²K̀ à Dii gb̀gb̀akii p̀ b̀, ben à w̄e ỳ à ligazi. W̄e p̀ k̀ à í sí lita ḡero. ³³À ỳka k̀ sa'okii p̄la, à z̀u p̀ z̄̀z̄k̄re à k̀ ỳka p̄ia à bè: À í t̄o lo siiḡo, é ká sa'op̄o p̄ia k̄n ỳka p̄io. ³⁴K̀ ās̄ t̄o, ben à bè: À eara à t̄o dɔ. K̀ ās̄

tò, ben à bè: À ɛara à tó à ke gèn aagõ. Ben aõ tò ai gèn aagõ. ³⁵Í pì bàà lè à liga sa'okii pìzi ai wèe pì pà. ³⁶Sa usiɛ oguro ben annabi Ilia s̄zi à bè: Dii, Ibraĩ k̄n Isaakuo k̄n Isarailio Luda, ñ tó wà dõ gbàa kè mbe Isarailino Luda ù bensõ n zòblerin ma ù, mée yā kè kee kè mbe n ma dan yāzi. ³⁷Ñ yā mama Dii! Ñ yā mama, le gbē kènɔ e wà dõ kè Dii, mbe ñ Luda ù bensõ nées ñ nɔse lieñe le aõ ɛara wà summa. ³⁸Ben Dii té sù sa'obo pia k̄n yàkao k̄n gbènɔ k̄n būsuo, aõ té kù, ben í kè kú wèe pìn bàba. ³⁹Kè gbènɔ è, ben aõ dàe ñ puua wà bè: Diime Luda ù! Diime Luda ù! ⁴⁰Ben Ilia dàñne à bè: À Baali taagbāgbāri pìnɔ kükü, aõ gbēke tón pitiaguro. Kè wà ñ kükü, ben Ilia gaañyo Kisõ guzuren à ñ dede gwe.

⁴¹Ilia bè Ahabune: Ñ gá pó ble ñ í mi, zaake ma lou kii mà dɔ. ⁴²Ben Ahabu gaa pó ble à í mi. Ben Ilia didi à gaa Kameli mis̄ntēa à v̄e à mi kà tú. ⁴³À bè a zīkerine: Ñ gá guu gwa ísīaa kpa. Ben à gaa à gwà. Kè à sù à bè: Pókee kú gwero. Ben Ilia bène à ɛara à gá gwa dɔ, ben à gaa le ai gèn swēplaa. ⁴⁴À gèn swēpladeeo zīkeri pì bè: Ma lou sèeda è seteɛge lán ɔla bà, èe fēe ísīaala. Ben Ilia bène: Ñ gá ñ o Ahabune à s̄goro dɔ s̄nɔa à gèn à pita kpīia ai lou gõ gá à dādā. ⁴⁵Lou e sisii busebuse, zāga'ia fēe, ben lou mà maamaa. Ahabu kú s̄goron, èe taa Yezerili. ⁴⁶Dii gbāaa mō Iliaa, ben à a utadaa kākakōa à kù, à bàà lè à Ahabu kè ai à gaa káo Yezerili.

Dii yā'ona Iliao Orebu

19 ¹Ben Ahabu yā kè Ilia kè tōkè Yezebeline píngi, lán à tāadee pìnɔ dède nà k̄n fēedaao ñ píngi. ²Ben Yezebeli lékpāsā kè Iliane à bè: Ai zia m̄ndaa'i, tó mée kenne lán ñ kè tāadeenɔne nàro, tāano yā keme pāsīpāsī! ³Ben vīa Ilia kù, ben à fēe à bàà s̄i à a zīnda mibokii wète. Kè à kà Beseba, Yudano būsun, gwen à a zīkeri tòn, ⁴ben à táa ò gbāan guro do. À gaa à v̄e sē lí gbáru, ben à adua kè à e à ga à bè: Dii, yā kèkii mōma le. Ñ ma wēndi sé ḡɔ, zaake má de ma dezinɔlaro. ⁵Ben à dàe èe ii oo sē lí pì gbáru.

Èe gi kero ben malaika mō à ɔ kèa à bè: Ñ fēe ñ pó ble. ⁶Kè Ilia guu gwà, ben à kàra aasana è k̄n í tūuo kaena a mìzi. Ben à pó blè à í mì à ɛara à dàe. ⁷Dii Malaika ɛara à mō à gèn plaadeeo, à ɔ kèa à bè: Ñ fēe ñ pó ble, zaake tá gbāan nées m̄ɔ o. ⁸Ben à fēe à pó blè à í mì. Póblee pì tò à gbāaa è, ben à táa ò guro baplaa fāantē k̄n gwāavīo ai à gaa à kà Luda kpīii kè wè be Orebu. ⁹Ben à gē gbēwēen à ì gwe, ben Dii yā s̄ua à bè: Ilia, b̄n nées kee kè? ¹⁰À wèàla à bè: Dii Luda Zīkpede, ma làakari fēe maamaa, zaake Isarailino pā kpà n bà kuunañyo yāzi, ben aõ n gbāgbākiino gbòro aõ n annabino dède k̄n fēedaao. Mámbe ma gõ mado, ben aõe ma wēe se. ¹¹Ben Dii bè: Ñ b̄ ñ gá ze ma ae kpīii musu, mé gēte n ae.

Zāga'ia gbāaa fēe, èe kpīii pìnɔ paraa èe gbènɔ wiwii Dii ae, mōde Dii kú ña pì guuro. Ña pì gbera t̄ɔte nigānigā, mōde Dii kú t̄ɔte nigānigāna

pì guuro. ¹²Tɔɔte nigāna pì gbera ben té b̀, m̀ɔde Dii kú té pì guuro. Té pì gbera ben k̀to buse b̀ tɛɛɛ. ¹³K̀ Ilia k̀to pì mà, à a utadaa k̀ a wéla. Ben à b̀ à g̀a à z̀e gb̀wɛɛ pì léa, à mà ẁa bèare: Ilia, b̀n ńe kee k̀? ¹⁴À ẁèl̀a à bè: Dii Luda Z̀ikpede, ma làakari f̀e maamaa, zaake Isarailino p̀a kp̀a ǹ bà kuunaŋyo ỳzi, ben aŋ ǹ gb̀gb̀akiino gb̀oro aŋ ǹ annabino d̀de k̀n f̀edaa. Mámbe ma g̀ mado, ben aŋe ma wɛ se. ¹⁵Ben Dii bène: Ñ eara ñ tá Damasiku gb̀aan. Tó ǹ ka gwe, ñ Azaili k̀a Siriano k̀ina ũ, ¹⁶né Nimisi dio Yehu k̀a Isarailino k̀ina ũ, né Abeli Meola gb̀ Safata né Elisa ke ǹ g̀e ũ annabi ũ. ¹⁷Gb̀e k̀e b̀ Azaili f̀edaa lézi, Yehu bé eé à de. Tó à b̀ Yehu f̀edaa lézi s̀, Elisa bé eé à de. ¹⁸Baa k̀n beeo má Isarailino k̀ina g̀on b̀o swɛplaa, k̀e aŋ gb̀eke e k̀e Baaline à lé p̀aro.

Elisa sisina

¹⁹Ben Ilia f̀e à b̀ gwe à g̀a à Safata né Elisa l̀e, èe bú wii k̀n z̀unɔ swaaro kuri awɛplaa. Àmbe à té z̀u swaaro kpɛdeezi. Ben Ilia s̀zi à a gyaba g̀o à dàala. ²⁰Ben Elisa a z̀unɔ t̀o gwe à bà l̀e à b̀ à té Ilia kpɛe, ben à bène: Ñ t̀o mà g̀a lé za ma de k̀n ma daoa g̀a, mé gbasa mà m̀o mà t̀enzi sa. Ben Ilia bène: Ñ g̀a ñ eara ñ su. Asa ǹ d̀o ỳa k̀e má k̀enne. ²¹Ben Elisa èara à g̀a à a z̀unɔ k̀to kp̀a à té l̀e k̀n a z̀u swaaro gb̀ongoo, ben à z̀u p̀inɔ ǹbo f̀ufu k̀e à kp̀a gb̀enɔ aŋ s̀. Ben à b̀ à t̀e Iliazi, à g̀ à plaadee ũ.

Benadada k̀n a z̀ikpɛenɔ ligana Samariazi

20 ¹Siria kí Benadada a z̀ikpɛenɔ k̀ak̀a ǹ píngi. Kí g̀on baaakuri awɛplaaanɔ k̀uo k̀n ǹ s̀on k̀n ǹ s̀goronɔ. Ben aŋ g̀a ẁa liga Samariazi aŋ l̀eɛa. ²Ben à gb̀enɔ z̀i Ahabua wéte guu à bè: Ma Benadada ma bè, ³ǹ kondogi k̀n ǹ vuraɔ g̀ ma p̀ ũ. Ǹ nɔ maaanɔ k̀n ǹ né maaanɔ g̀ ma p̀ ũ d̀. ⁴Ben Isarailino k̀ina bè: Ma dii kí, mapi k̀n p̀ k̀e má v̀inɔ g̀ ǹ p̀ ũ píngi lán ǹ ò ǹ. ⁵Ben Benadada èara à gb̀enɔ z̀i d̀ à bè: Ma Benadada ma gb̀enɔ z̀i ma ǹ kondogi k̀n ǹ vuraɔ k̀n ǹ nɔnɔ k̀n ǹ néno lámma. ⁶Zia m̀ndaai mé ma gb̀enɔ z̀imma aŋ ǹ beɛ kpoke k̀n ǹ gb̀enɔ beenɔ, aŋ e p̀ bèedeeno s̀e ẁa suome píngi. ⁷Ben Isarailino k̀ina a b̀su gb̀ensinɔ sisi ǹ píngi à bèinne: Á è lán èe ma lé wetɛe ǹs̀? K̀e à gb̀enɔ z̀i ma, à ma nɔnɔ k̀n ma néno k̀n ma kondogio k̀n ma vuraɔ l̀ama, mée g̀onero. ⁸Ben gb̀ensi p̀inɔ k̀n gb̀e kpaanɔ bène: Ñton à ỳa maro, ñton wenero. ⁹Ben à bè Benadada z̀irinɔne: Á g̀a à o ma dii k̀ine, p̀ k̀e à là mamɔma a z̀òbleria k̀aakun mé ke. P̀ k̀e à làma z̀a k̀ekiin mé kero. Ben z̀iri p̀inɔ èara ẁa g̀a Benadada k̀n lékp̀as̀a p̀io. ¹⁰Ben à èara à gb̀enɔ z̀i Ahabua d̀ à bè: Tó Samaria b̀suti g̀ à k̀a k̀e ma gb̀enɔ e à k̀o k̀o k̀u doodo, t̀aanɔ ỳa keme p̀as̀ip̀asi! ¹¹Ben Isarailino k̀ina bè: Á g̀a à one, gb̀e k̀e èe z̀ika'uta daa t̀on ña d̀a lán gb̀e k̀e uta p̀i b̀ à k̀aè bàro. ¹²K̀e

Benadada yā pì mà gurɔ̀ kè èe í mii kɔ̀n a kína daanó n̄ bisakutaanó guu, ben à bè a gbēnɔ̀ne aɔ́ soru ke. Ben aɔ́ gaa soru ke.

Ahabu z̄iblena Benadadaa

¹³Annabi ke mò à Isarailinó kí Ahabu lè à bène: Dii bè, n z̄ikpe parii kègweenó éś? É n̄ nanne n̄ ɔ̀zī gbāa, négɔ́ dɔ́ kè ámbè Dii ū. ¹⁴Ben Ahabu à là à bè: Dé bé eé beee kee? À wèàla à bè: Dii bè, n b̄usu gu gbēnsinó òwazi z̄ikarinó bé wé ke. Ben Ahabu à là dɔ: Dé bé eé na z̄ia káakuu? À wèàla à bè: M̄bee! ¹⁵Ben Ahabu gu gbēnsinó òwazi z̄ikari p̄inó kàkɔ́a gɔ̀ɔn wàa do kpé baaakuri awēplaa. Ben à a z̄ikpeenó kàkɔ́a n̄ píngi, aɔ́ kè gɔ̀ɔn bɔ̀ɔ swēplaa. ¹⁶Aɔ́ f̄e wéten ɔ̀f̄ant̄eɔ di midangura, gurɔ̀ kè í e Benadada kɔ̀n a kína daa p̄inó dee n̄ bisakutaanó guu. ¹⁷Ben gu gbēnsinó òwazi z̄ikari p̄inó b̄e káaku. Ben Benadada z̄irinó gaa wà òne, gbēnɔ̀ e bɔ̀ɔ Samaria. ¹⁸Ben Benadada bè: Tó aafian aɔ̀ɔe mɔ̀ɔn yoo ke kɔ̀n z̄iò, à n̄ k̄ikū b̄e. ¹⁹Kè gu gbēnsinó òwazi p̄inó b̄ò wéte guu, z̄ikpeenó té n̄ kpe, ²⁰ben aɔ́ baade a ibee dè. Kè Sirianó lèkɔ́a, ben Isarailinó p̄em̄ma, ben Siria kí Benadada kɔ̀n a s̄ode kenɔ́ bàa si wà n̄ kè s̄o musu. ²¹Ben Isarailinó kína b̄ò à gaa à s̄odeenó kɔ̀n s̄ogorodeenó d̄ede à Sirianó ásarú kè maamaa. ²²Annabi pì èara à mò à Isarailinó kína lè à bè: N̄ n z̄ikpeenó kaara ñḡó kú kɔ̀n soruo, zaake tó S̄ēt̄ant̄ē kà, Sirianó kína é èara à mó l̄emma dɔ.

²³Ben Sirianó kína ìbanó bène: Isaraili tāanó né s̄is̄i tāanóme. Beee yānz̄in aɔ́ gbāaa dewalazi. Tó wée z̄i kaañyo gusararaan, wa gbāaa éḡó deñla. ²⁴N̄ n kína daanó lendee kpá, né d̄on'aede p̄andenó diedie n̄ gbèn. ²⁵Séde n z̄ikpeenó kɔ̀n n s̄onó kɔ̀n n s̄ogoronó ḡo pari lán káakupɔ́ kè n korazinó bà, wé z̄i kaañyo gusararaan, wa gbāaa éḡó deñla. Kína n̄ yā mà, ben à kè le.

²⁶Kè S̄ēt̄ant̄ē kà, Benadada Sirianó kàkɔ́a, ben à gaa z̄i ká kɔ̀n Isarailinó zaa Afeki. ²⁷Wà Isarailinó kàkɔ́a wà kūs̄ae k̄éñne, ben aɔ́ gaañzi. Sirianó dàgula baama píngi, ben Isarailinó bùra k̄ae lán blè kp̄asa néngo seteege leo plaaanó bà, wà ae d̄òkɔ́a. ²⁸Ben Luda gbē pì mò à bè Isarailinó kínane: Dii bè, zaake Sirianó e daa s̄is̄inó diin a ū, guzure diin a ūro, é à z̄ikari parii k̄ekiinó nanne n̄ ɔ̀zī, négɔ́ dɔ́ kè ámbè Dii ū. ²⁹Aɔ́ bùranó ae d̄òd̄òkɔ́a le ai gurɔ́ swēplaa, à gurɔ́ swēplaadee p̄in aɔ́ nà z̄ia. Ben Isarailinó Siria k̄esedeenó d̄ede gɔ̀ɔn bɔ̀ɔ basɔ̀ɔro z̄i p̄ia. ³⁰Kè gbē kp̄aanó lèkɔ́a wà si Afeki wéten, ben à b̄ii l̄e à s̄im̄ma. Gbē p̄inó kà gɔ̀ɔn bɔ̀ɔ baaasɔ̀ɔro awēsweēplaa. Benadada s̄o bàa si à si wéte p̄in se, à gaa à ùte kpétu. ³¹Ben à ìbanó bène: Wá mà Isarailinó kínanó gb̄ēke vi. Wà p̄osia utanó dɔ wa pii, wà bà dɔ wa waale, wà bɔ̀ wà gá wà à le. Wèḡó d̄oro ke eé n tó wèndio. ³²Ben aɔ́ p̄osia utanó d̄ò n̄ pii, aɔ́ bà d̄ò n̄ waale, aɔ́ gaa wà Isarailinó kína lè wà bè: N z̄òbleri Benadada bè n̄ a tó wèndio. Ben Isarailinó kína bè: Ase à kpé kuuś? Ma gbēme. ³³Yā pì kè gbē p̄inóne àisi

maaa ū, ben aō yā pì dā wà kù wà bè: Ee, Benadada né n gbēme. Ben kína bè: À gá à à sé à suo. Kè Benadada sù, ben Ahabu bène à gēao a sōgoron. ³⁴Ben Benadada bène: Wéte kè ma de sù n deano mé eara mà sòkpanne, négō laa yaa Damasiku lán ma dee kè nà Samaria. Ben Ahabu bè: Wà ledole ke beee musu, mé n gbare. Ben à ledole kèo à à gbare.

Annabi yādana kí Ahabula

³⁵Dii bè annabi gāli gbēkene à o a gbēdaane à a lé. Kè annabi pì òne, ben à gí. ³⁶Ben à bène: Zaake née Dii yā maro, tó wa kēkōa gō, músu é n demē. Kè aō kēkōa, ben músu à è à dè. ³⁷Annabi pì gbēke è dō, ben à bène à a lé. Ben à à lè à kenna. ³⁸Ben annabi pì bisa kù a wéela à a zīnda liē, ben à gāa èe kína dāa zé léa. ³⁹Kè kína e gēteē, ben annabi pì lé zūzi à bè: Mamoma n zōbleri, kè ma gaa zīlan, ben gbēke mò ma kiia kōn gōgbē keo, à bè màgō à dākpa. Tó má tò à pītimagu, ma wēndi musu, kesō mà fīa bo kōn kondogio kiloo baplaa sōrosai. ⁴⁰Kè ma làakari tà gu pāndea, ben gōgbē pì gè zéla. Ben Isarailino kína bène: Lán weé wée tamma nán ní ò gwe. ⁴¹À bisa pì gò a wéela kpakpa, ben Isarailino kína à dō annabi ū. ⁴²Ben annabi pì bène: Dii bè, zaake n gōgbē kè á diē à gaa gbare, né ga à gēe ū, n gbēno é gaga à gbēno gēe ū. ⁴³Ben Isarailino kína dà zén à tà a be zaa Samaria. À nōse yàka à uu sisi.

Naboti geepi líkpe

21 ¹Beee gbera Yezerili gbēkee kuu, à tón Naboti. À geepi líkpe vī gwe Samaria kí Ahabu beē saē. ²Ben Ahabu bène: Ñ n geepi líkpe kpáma mà ke dò kara ū, zaake à kú ma beē saē. Mé geepi líkpe kè à maa de beeela kpámma à gēe ū. Tó ní yezi, mé fīa bonne kōn kondogio lán à kù nà. ³Ben Naboti bè Ahabune: Kai, eé sí kero! Mé fō mà túbi kè ma dezino tòmēe kpámmaro. ⁴Ben Ahabu nōse yàka, à tà be kōn pōsiaao kè Yezerili gbē Naboti bène é túbi kè a dezino tòare kpáaro yānzi. Ben à dàe a gádoa à aē dō gūa à gí pō blezi. ⁵À naō Yezebeli mò à à là à bè: Bó bé à n le n uu sisi, née pō bleroo? ⁶Ben à wèàla à bè: Ma bè Yezerili gbē Nabotine à a geepi líkpe kpáma, mé fīa bone kōn kondogio. Tó geepi líkpe pānden à yezi sō, mé kpáa à gēe ū. Ben à bè é kpámaro. ⁷Ben à naō Yezebeli bène: N Isarailino kí ina yākenan yèš? Ñ fēe n pō ble kōn pōnnao, mé Yezerili gbē Naboti geepi líkpe sínne.

⁸Ben à takadano kēkē kōn Ahabu tóo à à tambari lèa, à kpàsākpāsā gbēnsino kōn kine kè aō kú Naboti wéte guunone. ⁹Takada pino guu à bè: À léyiguroo diē à à kpàakpa ke. À vēekii maaa kpá Nabotia gbēno té ¹⁰à gbē ginano wete gōon plaa à ní káe à aē, le aō yā dia wà be à Luda kōn kinao tó zaaa sù. À à kù à bo wéte kpeē, é à pápa gbèo à de. ¹¹Ben Naboti wéte gbēnsino kōn kinenoo kè lán Yezebeli ò takada kè à kpàsānneno guu nà. ¹²Aō léyiguroo diē, ben aō vēekii maaa kpà Nabotia gbēno té. ¹³Ben

gbē gina gōṅn plaaa pìnc mò wà v̄ēē à ae, aṅ yā dìa gbēnc wáa wà bè à Luda kōn kínao tṣ zaaa sì. Ben wà à kù wà b̄ò wéte kp̄ēē wà à p̄apa gb̄èò wà d̄ē. ¹⁴Ben wà l̄ékp̄āsā k̄ē Yezebeline wà bè, wà Naboti p̄apa gb̄èò wà d̄ē.

¹⁵K̄ē Yezebeli mà wà Naboti p̄apa gb̄èò wà d̄ē, ben à ḡàa à bè Ahabune: Ñ f̄ēē ñ ḡá Naboti geepi líkp̄e k̄ē à ḡionn̄ēē p̄i sí n p̄ó ũ, zaake à kuu d̄oro à ḡà. ¹⁶K̄ē Ahabu mà Naboti ḡà, ben à f̄ēē èē ḡaa l̄ē à à geepi líkp̄e sí a p̄ó ũ.

¹⁷Ben Dii yā sù Tisibe gb̄ē Iliaa à bè: ¹⁸Ñ f̄ēē ñ ḡá Samaria kí Ahabu l̄ē. À ḡàa Naboti geepi líkp̄e sí, à kú gwe. ¹⁹Ñ on̄ē k̄ē mam̄oma Dii ma bè, à gb̄ē d̄ē à mò à túbì sín gweroo? Né on̄ē d̄o k̄ē guu k̄ē gb̄ēenc Naboti aru s̄ās̄ān, gwen aṅé àp̄i p̄ó s̄ās̄ān se.

²⁰K̄ē Ahabu Ilia è à bè: Ma ib̄ēē, ai tia n̄ēē ma tóroo? Ben Ilia bène: Ee, m̄ēē n tóro, zaake n n z̄inda dà yā k̄ē zaa Diine kenan. ²¹Ben Dii bè é m̄ónzi kp̄ánzi é n boriino kaate, n ḡōgb̄ē ke é ḡō Isarailino b̄usunlo, baa w̄ēēne kes̄ō z̄ò. ²²É ke n uane lán à k̄ē Nebati né Yeroboamu uane nà, lán à k̄ē Ahia né Baasa uane nà, zaake n Isarailino dà durunkenan n à p̄oṅ f̄ēē. ²³Yezebeli s̄ō, Dii bè gb̄ēenc é à só Yez̄erili b̄ii sae. ²⁴Gb̄ēenc é n gb̄ē k̄ē aṅé gaga wéte guuno só, b̄āanc é n gb̄ē k̄ē aṅé gaga s̄ēnc ble.

²⁵Gb̄ēkee kuu ziki k̄ē à a z̄inda dà yā k̄ē Dii yeziroo kenan lán Ahabu bàro, bens̄ō à naṅ Yezebeli è té kán. ²⁶À yā k̄ē wà f̄ēnc k̄ē maamaa, à tè t̄ānczi lán Am̄orino k̄ē nà, k̄ē Dii p̄ēm̄ma Isarailino.

²⁷K̄ē Ahabu mà l̄ē, ben à a uta ḡà à k̄ē à p̄osia utanc dà ai à ìo, ben à l̄é yì à ḡō té k̄ōn p̄osiaao. ²⁸Ben Dii yā sù Iliaa: ²⁹Ñ è dian Ahabu a z̄inda n̄aeme n̄aṅ? Zaake à a z̄inda n̄aeme, mé yā zaaa p̄i ke à b̄ēene à gur̄oṅaro. À n̄éḡōgb̄ēn mé yā zaaa p̄i ke à b̄ēene.

Mikaya annabikeyā zaa ona Ahabune

22 ¹À kà w̄ē aaḡō k̄ē Siriano k̄ōn Isarailino e z̄ì ká k̄ōoro. ²À w̄ē aaḡōdee p̄i guun Yudano kí Yosafata ḡàa à Isarailino kína l̄ē. ³Isarailino kína bè a gb̄ēnc̄ōne: Á d̄ō k̄ē Ram̄o Giliada né wa p̄óme yāroo? M̄ode w̄ēē à sina Siriano kínaa yā kero. ⁴Ben à Yosafata là à bè: Né gámao z̄ì ká k̄ōn Ram̄o Giliadadeenroo? Ben Yosafata w̄èl̄a à bè: P̄ó d̄ōnk̄ōn wa ũ, ma gb̄ēnc̄ō né n gb̄ēnc̄ōm̄ē. Ma s̄ōnc̄ō né n s̄ōnc̄ōm̄ē. ⁵Ben à èara à bène: Ñ Dii gbeka ñ ma ḡiā. ⁶Ben Isarailino kína annabino k̄àk̄ōa lán ḡōnc̄ō w̄àa plaaa bà, ben à ñ l̄á à bè: Mà ḡá z̄ì ká k̄ōn Ram̄o Giliadadeenroo ȳó, ke m̄àton gáro? Ben aṅ w̄èl̄a wà bè: Ñ ḡá! Dii é ñ nanne n oṅz̄i. ⁷Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú k̄ē wà à laroo? ⁸Ben Isarailino kína w̄èl̄a à bè: Ḡōgb̄ē kee kuu d̄o, à t̄ón Mikaya, Imlā n̄ēme. Éé f̄ō à yā gbekawe Diia, m̄ode má ye à yāz̄iro, zaake è yā maaa e à om̄ē zikiro, séde à zaaa. Ben Yosafata bè: Kí, ñton o lero! ⁹Ben Isarailino kína a ibano doke sìsi à bène: Ñ ḡá ñ Imlā né Mikaya sísi à mó kpakpaa.

¹⁰Isarailino kí k̄ōn Yudano kí Yosafatao baade a k̄ible'uta dana, aṅ w̄ēena ñ k̄iblekitaao p̄ów̄ēēgb̄ēk̄ii k̄ē kú Samaria b̄iileā, ben annabi p̄inc̄o

e annabikeyā oo ní ae ní píngi. ¹¹Kenana né Zedekia m̀̀si p̀̀i lán koba bà à bè: Dii bè koba k̀̀non né Siriano z̀̀z̀z̀o ǹ̀ ní dede ní píngi. ¹²Ben annabi p̀̀nno e yā d̀̀nko oo ní píngi wèe bee: Ǹ̀ gá léé Ramo Giliadaa, né fuaro. Dii é ní nánne n z̀̀i.

¹³Gbē kè g̀̀a Mikaya sísi bène: N annabi daano lé kè don yee! Yā nnaan à̀e oo ḱnane. Ǹ̀ yā d̀̀nko p̀̀i o se ǹ̀ yā nnaa one. ¹⁴Ben Mikaya bè: Má sí k̀̀n Dii kuunao, yā kè Dii òm̀̀en mé o ḱnane.

¹⁵Kè à k̀̀a, ben ḱna à là à bè: Mikaya, wà gá z̀̀i ká k̀̀n Ramo Giliadadeenon yó, ke wàton gáro? Ben à wè̀la à bè: Ǹ̀ gá léém̀̀ma! Né fuaro. Dii é ní nánne n z̀̀i. ¹⁶Ben ḱna bène: G̀̀en ùgban mé n da ǹ̀ sí k̀̀n Dii t̀̀o kè yāpuraan né om̀̀e? ¹⁷Ben Mikaya bè: Ma Isarailino è f̀̀ak̀̀ana sí̀sino g̀̀eezi lán s̀̀a kè à̀o d̀̀ari víroonno bà. Ben Dii bèm̀̀e, gbē p̀̀nno d̀̀n'aedee víro. À̀ baade tá a be aafia. ¹⁸Ben Isarailino ḱna bè Yosafatane: Néé ma gweroo? M̀̀e onne kè è yā nnaa e à om̀̀e zikiro, séde à zaaa? ¹⁹Ben Mikaya èara à bè: Ǹ̀ Dii yā ma! Ma Dii è v̀̀ena a kpatan, ludambe z̀̀kp̀̀eeno zezé à sae ní píngi oplazi k̀̀n ozezio. ²⁰Ben Dii bè: Dé bé eé ònd̀̀o daem̀̀e Ahabuzi à gá léé Ramo Giliadaa le à ga gwee? Ben gb̀̀ke bè la, gb̀̀e p̀̀ande bè la do. ²¹Ben nini ke b̀̀ à m̀̀ à zè Dii ae à bè: Mámbe mé gá ònd̀̀o daezi. Ben Dii à là à bè: Né ke diame? ²²Ben à wè̀la à bè: Mé gá mà ke nini egedee ù mà yā sóso mà ká à annabinone ní lén. Ben Dii bè: Né ònd̀̀o daezi, né fuaro. Ǹ̀ gá ke le. ²³Len Dii tò nini egedee p̀̀i yā sóso à k̀̀ n annabi k̀̀nne ní lén le ní píngi. M̀̀nzin Dii kp̀̀anzi. ²⁴Ben Kenana né Zedekia g̀̀a à Mikaya s̀̀an kè à bè: B̀̀ren Dii Nini g̀̀mala à g̀̀a à yā ònne? ²⁵Ben Mikaya wè̀la à bè: Né d̀̀o z̀̀i kè n bàa lè n gaa ute kp̀̀etu. ²⁶Ben Isarailino ḱna bè: À Mikaya k̀̀ à táo wéte kí Amo k̀̀n ma né Yoasio kiia, ²⁷e oíne ma bè wà à da kp̀̀esiaan, wàg̀̀o buredi kp̀̀aa k̀̀n ío fétefete ai mà gá suo aafia. ²⁸Ben Mikaya bè: Tó n gaa n su aafia, èndè Dii e yā o ma g̀̀z̀i. Ben Mikaya èara à bè: Asa a baade píngi ma yā p̀̀i mà.

Ahabu gana zaa Ramo Giliada

²⁹Isarailino kí k̀̀n Yudano kí Yosafatao g̀̀a Ramo Giliada. ³⁰Ben Isarailino ḱna bè Yosafatane: Mé ma z̀̀inda lie mà si z̀̀in. M̀̀non s̀̀, ǹ̀g̀̀o kú kè k̀̀n n ḱble'utao dana. Ben Isarailino ḱna a z̀̀inda lie à si z̀̀in. ³¹Siriano ḱna g̀̀ake s̀̀ à ò a s̀̀goro d̀̀n'aede g̀̀on baaakuri aẁ̀eplaaanone à bè: Àton ae pé gb̀̀kea z̀̀inlo, baa déme, séde Isarailino ḱna ado. ³²Kè s̀̀goro d̀̀n'aedee p̀̀no Yosafata è, à̀e daa Isarailino ḱname. Kè à̀o s̀̀ daa, ben Yosafata wii lè. ³³Kè à̀o è Isarailino ḱnanlo, ben à̀o à tò gwe.

³⁴Kè gb̀̀ke kà gb̀̀re, ben à g̀̀a à Isarailino ḱna pà à g̀̀è à m̀̀'uta pék̀̀rekii dagura. Ben à bè a s̀̀gorodeene: Ǹ̀ s̀̀ lé lie wà b̀̀o z̀̀in, wà ma k̀̀nname gwe. ³⁵Z̀̀i p̀̀i gb̀̀a kpà z̀̀i beee, ben wà ḱna p̀̀i k̀̀k̀na a s̀̀goro guu, wà ae d̀̀ Siriano. Guu kè wà à k̀̀nnan p̀̀i e aru b̀̀o èe kẁ̀e s̀̀goro

guu. Zī p̄ia uusien à gà. ³⁶Kè ƒãntẽ e gẽe, z̄ikpeeno wii kàkūn wà bè, baade tá a b̄usun ai a b̄e wéte. ³⁷Len kína p̄i gà le, ben wà à gè sè wà s̄uò Samaria wà v̄i. ³⁸Wà à s̄goro p̄ipi Samaria íkaek̄iia, guu kè kaaruan̄o è zú on, ben gb̄eeno m̄ò wà à aru s̄ãã lán Dii ḡiake à ò nà.

³⁹Ahabu yã kpaano kú Isarailino kínano ḡiayákenano takadan, yã kè à k̄eno p̄ingi k̄n kpé kè à b̄ò k̄n wesa swaao k̄n wéte kè à k̄èkè à k̄aeno. ⁴⁰Kè Ahabu gà, ben à né Aazia v̄e à gb̄en.

Yudano kí Yosafata

⁴¹Isarailino kí Ahabu kíblena wè siiḡodee guun Asa né Yosafata kè Yudano kína ù. ⁴²À wè baaakuri as̄odee guun à kè kí ù, ben à kí blè Yerusalemu wè baaas̄oro. À da t̄on Azuba, Sili néme. ⁴³À zè k̄n a de Asa yákenano zé p̄ingi guu, èe p̄anero, à yã kè Dii yezi kè. Baa k̄n beeeo èe t̄agb̄agb̄ak̄ii kè wà b̄ono gbororo. Wà kpé wè saa ooa wèe tuaetiti kpataa gwe.

⁴⁴Yosafata k̄n Isarailino kínao kú k̄o aafia. ⁴⁵À yã kpaano kú Yudano kínano ḡiayákenano takadan, à néḡogb̄ekeyāno k̄n z̄i kè à k̄ano p̄ingi. ⁴⁶T̄agb̄agb̄ak̄i kaarua kpaana kè āo ḡò à b̄usun zaa a de Asa gur̄oano, à p̄emma ḡogb̄eno k̄n no gb̄eno ní p̄ingi. ⁴⁷Ed̄omuno b̄usu kína v̄i gur̄o beeeero, séde gb̄ensi kè Yudano kí òie.

⁴⁸À goro'ite latab̄ono kè le āo gá vura sé Ofi, m̄ode āo e wà b̄o t̄ao ísiaalaro, zaake goro p̄ino w̄iwi zaa Ezī Ḡeba. ⁴⁹Gur̄o beeean Ahabu né Aazia b̄e Yosafatane à tó a gb̄eno da ísiaala k̄n à gb̄eno l̄edo, m̄ode Yosafata e wero. ⁵⁰Kè Yosafata gà, wà à mira kp̄ak̄zi k̄n a dezin p̄o a dezi Dauda wéte, ben à né Yoramu v̄e à gb̄en.

Isarailino kí Aazia

⁵¹Yudano kí Yosafata kíblena wè ḡero aw̄eplaadee guun Ahabu né Aazia kè Isarailino kína ù Samaria, à kí blè wè plaa. ⁵²À yã kè Dii yeziroo kè kè à zè k̄n a de k̄n a dao ȳao k̄n d̄o Nebati né Yeroboamu kè Isarailino dà durunkenan ȳao. ⁵³À d̄o Baalizi à à gb̄agb̄a, ben à Dii Isarailino Luda p̄o f̄ene lán à dee kè nà.

KINANƆ TAKADA PLAADEE

Ilia yā 1:1–2:18

Elisa yā 2:19–8:15

Yudano kɪnanɔ kɔn Isarailino kɪnanɔ 8:16–16:20

Isarailino gɔna zɪzɔnɔ ũ 17:1–17:41

Yudano kɪnanɔ 18:1–24:20

Yudano gɔna zɪzɔnɔ ũ 25:1–25:30

Ilia kɔn kɪ Aaziao

1 ¹Ahabu gaa gbera Mɔabuno nɪ zɪnda sɪ Isarailinɔa. ²Gurɔɔ kɛ Aazia bɔ à lɛɛ zaa a kpɛ musu windo guu Samaria, à kɛnna maamaa. Ben à gbɛnɔ zɪ à bè: À gá à Èkerɔnu taa Baalizebubu gbekame, tó mé kɛkɔa. ³Ben Dii Malaika bè Tisibe gbɛ Iliane: N fɛɛ n gá da Samaria kɪna zɪrinɔle n nɪ la, asa Ludaa kú Isarailino bɔsunlo, àmbe à tò aɔɔe gaa yā gbeka Èkerɔnu taa Baalizebubua? ⁴Beeɛ yānzin ma bè, Aazia é fɛɛ a gyāpe kè à daɛaaro, eé game. Ben Ilia gaa à ò le.

⁵Kè zɪri pinɔ èara wà tà kɪna kiia, ben à nɪ lá à bè: À kè dia a ɛara a su kpakpa lɛɛ? ⁶Ben aɔ wèàla wà bè: Gɔgbɛ ke bé à mò à dàwale à bèwe wà ɛara wà su wà onne, Dii bè á kú Isarailino bɔsunloo, ben n gbɛnɔ zɪ wà yā gbeka Èkerɔnu taa Baalizebubua? Beeɛ yānzin né fɛɛ n gyāpe kè n daɛaaro, né game. ⁷Ben kɪ nɪ lá à bè: Gɔgbɛ kè mò à dàale à yā òaree pì de diame? ⁸Aɔ wèàla wà bè: Pókā utan gɔgbɛ pì dana, bensɔ à báa asaa dò a pii. Ben kɪ bè: Tisibe gbɛ Iliame gwe.

⁹Kí a zɪkpe gɔɔn baplaa akuri kɔn nɪ dɔn'aɛdeeo zɪ wà Ilia kú, ben aɔ gaa wà à lè vɛɛna sɪsɪ musu. Dɔn'aɛdee pì bène: Luda gbɛ, kɪna bè n pita n mò! ¹⁰Ilia wèàla à bè: Tó Luda gbɛn ma ũ, té bɔ ludambe à a dede kɔn n zɪkpe gɔɔn baplaa akurinɔ. Ben té bɔ ludambe à nɪ dede n píngi. ¹¹Ben kɪ èara à zɪkpe gɔɔn baplaa akuri pāndeno zɪ dɔ kɔn nɪ dɔn'aɛdeeo. Dɔn'aɛdee pì bè: Luda gbɛ, kɪ bè n pita n mò kpakpaa! ¹²Ilia bène: Tó Luda gbɛn ma ũ, té bɔ ludambe à a dede kɔn n zɪkpe gɔɔn baplaa akurinɔ. Ben Luda té bɔ zaa musu à nɪ dede n píngi. ¹³Ben kɪ èara à zɪkpe gɔɔn baplaa akuri

pāndenɔ zì kɔn ní don'aedeeo à gèn aagɔdee zì. Don'aedee pì gàa à kùe Iliane à agbaa kpàne à bè: Luda gbē, mapi kɔn n zòbleri gɔɔn baplaa akuri kènɔ, n wa wèndi bēe gwa. ¹⁴Té bɔ ludambe à don'aede gɔɔn plaa káakupɔnɔ dèdè kɔn ní zìkpèenɔ ní píngi. Tia sa n ma wèndi bēe gwa. ¹⁵Ben Dii Malaika bè Iliane: Ñ pita n tézi, nton vīa kenero. Ben à pita, aɔ gàa kí pì kiia ledò. ¹⁶Ben Ilia bè kíne: Dii bè, asa á kú Isarailinɔ b̀usunlo, àmbe à tò n gbēnɔ zì wà yā gbeka Ekɛrɔnu taa Baalizebubua? Beee yānzin né fɛe gyāpe kè n daeaaro, né game. ¹⁷Ben kí Aazia gà lán Dii ò Ilia gāzi nà.

Yudano kí Yehoramu, Yosafata né kíblena wè plaadee guun Yoramu vèe Aazia gbèn, kè Aazia négɔgbē vīro yānzi. ¹⁸Aazia yā kpaaanɔ kú Isarailinɔ kínano giayākenano takadan kɔn yā kè à kènɔ.

Ilia tana Dii kiia

2 ¹Gurɔɔ kè Dii yezi à Ilia sé kɔn zàgá'iao à táo a kiia, Ilia kɔn Elisao b̀ò Giligala aɔɔ té zén. ²Ben Ilia bè Elisane: Ñ ze kè! Dii ma zì Beteli. Ben Elisa bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé kēm̄maro. Kè aɔɔe gaa Beteli, ³ben annabinɔ gāli gbē kè aɔɔ kú Betelinɔ b̀ò wà m̀ò wà Elisa là wà bè: Asa ní dɔ kè Dii yezi à n dii símma gbāa? À wèñla à bè: Má dɔ. À beee tó! ⁴Ben Ilia bè Elisane: Ñ ze kè! Dii ma zì Yeriko. Ben à wèàla à bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé kēm̄maro. Ben aɔ gaa Yeriko ledò. ⁵Annabinɔ gāli gbē kè aɔɔ kú Yerikonɔ b̀ò wà m̀ò wà Elisa là wà bè: Asa ní dɔ kè Dii yezi à n dii símma gbāa? À wèñla à bè: Má dɔ! À beee tó! ⁶Ben Ilia bène: Ñ ze kè! Dii ma zì Yodazi. Ben à wèàla à bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé kēm̄maro.

Ben aɔɔ tékɔzi, ⁷annabi gɔɔn baplaa akurinɔ ténzi. Kè gɔɔn plaaa pìnɔ zè Yoda baa, ben annabi pìnɔ zè kāa wèe ní gwaa. ⁸Ben Ilia a utagyaba b̀ò à f̀ikɔa à í lèò, ben í pì z̀òk̀ɔrɛ zaa baa kè kpa ai baa kāa kpa. Gukori b̀ò, ben aɔ gɔɔn plaaa pìnɔ bikù. ⁹Kè aɔ bikù, ben Ilia Elisa là à bè: Bón ní yezi mà kenne ai Luda gɔ gá ma símmaa? Elisa wèàla à bè: Ñ tó n annabikegbāaa kè ní vīi gɔme túbi ũ leo plaa. ¹⁰Ben Ilia bène: Yā kè ní gbèkamaa pì zì'ũ. Gurɔɔ kè Ludaa e ma siimma, tó n ma e, eé gɔnne. Tó née ma e s̄oro, né ero. ¹¹Kè aɔɔ tena, wèe yā oo ledò, ben s̄ogoro téde kɔn s̄ó tédeenɔ ní kèkɔa, ben Ilia tà musu kɔn zàgá'iao. ¹²Kè Elisa è lɛ, à wii lè à bè: Baa! Baa! Mbe Isaraili s̄ogoronɔ kɔn à s̄odeenɔ ũ. Zaa gwe èe à e doro, ben à a p̀ókāsāano gà à kèk̀ɔrɛ. ¹³À Ilia utagyaba kè b̀ò à lèeà sè, ben à èara à gàa à zè Yoda baa. ¹⁴À í lè kɔn Ilia utagyaba kè à kúna pìò à bè: Dii Ilia Ludaa kú máme? Kè à í lèò, ben í pì z̀òk̀ɔrɛ zaa baa kè kpa ai baa kāa kpa, ben à bikù.

¹⁵Annabinɔ gāli gbē kè aɔ b̀ò Yerikonɔ e à gwaa, ben aɔ bè: Ilia annabikegbāaa g̀ò Elisane. Ben aɔ m̀ò wà dààle wà kùene ¹⁶wà bè: Wamɔwa n zòblerinɔ, wá g̀osagbāa gɔɔn baplaa akurinɔ vī. Ñ tó aɔ gá

n dii wete. Wègõ dõro tó Dii Nini à sè à zù kpíi ke musu ke guzurè ken gwèe. Ben Elisa bè: Àton ní zĩro. ¹⁷Aõ nàkõrea, ben à ní wí dè à bè: À ní zĩ. Ben aõ gõõn baplaa akuri pìno gbàre, aõ kpáe kè Iliazi guro aagõ, aõõe bõaro. ¹⁸Kè aõ èara wà sù, aõ Elisa lè Yeriko, ben à bèñne: À de má òare àton gá à à weteroo?

Elisa dabuyā káakuno

¹⁹Wéte pì deeno bè Elisane: Ñ gwa dii! Wa wéte kaena maa lán ní è nà. Á í bé à nnaro, à tóõte è pó ke maaro. ²⁰Ben à bè: À wisi ká ta dufun à mómè. Ben wà mòmè. ²¹À gàa íbókíia, ben à wisi pì kàn à bè: Dii bè a gbāsì b̀̀ í pìn. Í pì é m̀́ kõn gagaa ke tóõte pókemaasaio doro. ²²Ben í pì kè nna ai kõn a gbàao lán Elisa ò nà.

²³Kè Elisa b̀̀ gwe, èe gaa Beteli. Gurõ kè à té zén, ben gõkpare keno b̀̀e wéte guu aõ à kè põõpõ wà bène: Mìgbaasude, ñgõ gaa! Mìgbaasude, ñgõ gaa! ²⁴À liè à ní gwá, ben à ní ká kõn Dii tóo. Ben ǹ̀õ pāsino b̀̀e líkpen mèn plaa, aõ né gõõn baplaa awèplaa pino kèkèkõre. ²⁵Kè Elisa b̀̀ gwe, à gàa Kameli kpíi musu, ben à èara à tà Samaria.

Mwabuno ní zĩnda sina Isarailinõ

3 ¹Yudano kí Yosafata kíblena wè baro plaasaidee guun Ahabu né Yoramu kè Isarailinõ kína ù Samaria, à kí blè wè kuri awèplaa. ²À yā kè Dii yeziroo kè, m̀́de èe ká a de kõn a dao pó ùro. À Baali gbè kè à dee pèe wùre, ³m̀́de à zè kõn durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinõ dà à kenan-o, èe pānero.

⁴Mwabu kí Mesa sã kpāsano vī, ègõ sãne b̀̀õõõ tángba kpaá Isarailinõ kínaa bõõ basõõõ kõn sãkaro bõõ basõõõõõ kão. ⁵Kè Ahabu gà, ben Mwabu kína a zĩnda sì Isarailinõ kínaa. ⁶Gwe gõõ kí Yoramu b̀̀ Samaria à Isarailinõ kàkõa ní p̀́ngi. ⁷À gbẽõ zĩ Yudano kí Yosafataa à bè: Mwabu kína a zĩnda síma. Né gámao zĩ ká kõn Mwabunõõõ? À wèàla à bè: Mé gá, zaake pó dõnkõn wa ù. Ma zĩkpeẽõ né n zĩkpeẽõõõ, ma sõõõ né n sõõõõõ.

⁸Kè Yosafata m̀́, ben à Yoramu là à bè: Mákpan wé sèen wà léẽmãaa? Yoramu wèàla à bè: Wé sèe Èdõmu gbáa kpame. ⁹Ben Isarailinõ kína dà zén kõn Yudano kínao kõn Èdõmunõ kínao. Kè aõ liga guuzi guro swèplaa, ben í yāa zĩkpeẽõõ kõn ní pókãdeẽõ. ¹⁰Ben Isarailinõ kína bè: Yā gi! Dii wa kína gõõn aagõõõ kàkõa à wa na Mwabunõõõ ní zõí? ¹¹Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú kè à gbekawe Diiaroo? Ben Isarailinõ kína ìbano doke bè: Safata né Elisa kuu. Àmbe è í kú Iliane a õõa yā. ¹²Ben Yosafata bè: Dii kúo. Ben Isarailinõ kína kõn Yosafatao kõn Èdõmunõ kínao gàa Elisa kiia. ¹³Ben Elisa bè Isarailinõ kínane: Wa bà kú kõo máme? Ñ gá n de kõn n dao tãagbãgbãrinõ kiia. Ben Isarailinõ kína wèàla à bè: Auo! Wa kína gõõn aagõõõ, Dii bé à wa kàkõa à wa na Mwabunõõõ ní zõí. ¹⁴Ben

Elisa bène: Kōn Dii Zìkpede kè mée zii keene kuunao, tó èe ke Yudano kí Yosafata yānzinlo, mé wée sé mà n gwa sero. ¹⁵À mómé kōn mōrōlerio. Kè mōrōleri pì nà à lenaa, ben Dii gbāaa sù Elisaa ¹⁶à bè: Dii bè à wèe yōyō swawee kèkii. ¹⁷Dii bè é zàgā'ia kōn louo ero, mōde í é guzure kèkii pa, é mi kōn a pōkādeeno. ¹⁸Dii kiian yā pì zī'ūro. Eé Mōabunō naare a oziime do. ¹⁹É lée aō wéte maa būideenōa píngi. É lí kè wè à bæe bleeno zōzō píngi. É íbōkiino tata píngi. É búgbe maaano yaka kōn gbèo píngi. ²⁰Kè guu dō sa kōngō oguro, ben í bō Edōmunō būsū kpa à dà tōtela píngi.

²¹Kè Mōabunō m̀à kína pino m̀ò zì kányo, aō gbē kè aō kà wà zì kánō sisi ń píngi né féte gbēnsi, ben aō ń kákōa ń būsū lézekiia. ²²Kè aō fèe kōngō, o'fántē dō í pia ń ae, à kè'ine tēe lán aru bà. ²³Ben aō bè: Arun gwe fá! Kína pino ae dō kōa aō kō dèdè! Mōabunō, wà gá wà ń pónō sée! ²⁴Kè aō kà Isarailino b̀uran, ben Isarailino fèe wà lèem̄ma, ben Mōabu pino lèkōa. Ben Isarailino si ń būsū aō ń dèdè. ²⁵Aō ń wétēno wìwi. Baade gbè sèe wà zùzù búgbe maaano, aō dà búgbe pinola píngi. Aō íbōkiino tata píngi. Aō lí kè wè à bæe bleeno zōzō píngi. Aō m̄ewi Kirarese bé à gò lezi ado, ben gbèzurino ligazi, aōwe wéte pì bii papaa kōn gbè bítanō. ²⁶Kè Mōabu kína è wà yezi wà zì bleawa, ben à fèedadeeno sè gōwn wàa aagō kpé basōro, le aō gbēno kēguu gana Edōmunō kína kiia, mōde aō fua. ²⁷Ben à a nēgōgbē káaku kè eé kí ble à gberaa sè à saa òo bīia. Ben vīa Isarailino kù, aō gù Mōabunōla wà tà ń būsū.

Gyaanō nōsi tūu yā

4 ¹Annabino gāli gbēke naō wii pè Elisazi à bè: Ma zā kè de n gbē ūu gā. Ń dō kè n gbē pì Dii vīa vī. À fīadee e mōō à ma nēgōgbē gōwn plaaano sée a zōnō ū. ²Ben Elisa bène: Bón ń yezi mà kennēe? Ń omē, bón ń vī n kpén? Ben à bè: Mamōma n zōbleri, nōsi kè kú tūu guu baasiro má pōke vīro. ³Ben Elisa bè: Ń gá bàazi n ta korino gbekagbeka n gbēdaaano ń píngi, àgō pari, ⁴né gē kpén n zé tatanle kōn n néno, ngō nōsi kákaa taa pino guu, taa kè pà né die kpado.

⁵Ben nōgbē pì fèe à bō à kiia à gāa ke le. À gē kpén kōn a néno à zé tata, aōwe taa dōwe, ben èe nōsi kákaan. ⁶Kè taa pino pà píngi, à bè a néno dokene à ta pānde dōare, ben à bène ta kee kuu dōro, ben nōsi pì yona zè. ⁷À gāa à ò Luda gbē pìne, ben Luda gbē pì bè: Ń gá n nōsi pì yá n fīa boo, mpi kōn n néno égō pō blee kōn à kpaaa kè gōo.

Elisa Sunemu nōgbē né fēena gaan

⁸Zikea Elisa gāa Sunemu. Nōgbē tóde kee kú gwe, à nàkōrea à bè, à pō ble a bæ, ben à pō blè. Zaa guro beee tó èe gēte, è boe à pō ble gwe. ⁹Ben nōgbē tódee pì bè a zāne: Má dō kè gbē kè ègō gēte kè gèn baaagō pì né Luda gbēme súusu. ¹⁰Wà kpéne bo wa kpé musu wà gádo diene gwe kōn teebu kōn kitao kōn fitiao. Tó à mò wa gwa, eégae pita gwe.

¹¹Ziŕkea kè Elisa mò gwe, à gè a kpé pìn à dàe. ¹²Ben à bè a zīkeri Geazine. Ñ Sunemu nɔgbē pì sísi. Kè à à sísi, ben à mò à zè Elisa aè. ¹³Ben Elisa bè Geazine: Ñ one à nìbòkèe kèwe maamaa. Bón à yezi wà keare sɔɔ? À yezi wà yāke oare kínane ke zìkpe dòn'aedeeneɔ? Ben nɔgbē pì bè: Pókee e kēsāma ma gbēno téro. ¹⁴Ben Elisa Geazi là à bè: Bón à de wà kene? Ben Geazi wèàla à bè: Too, à négɔgbē ke víro, bensɔ à zā zi kù. ¹⁵Ben Elisa bè: Ñ à sísi. Kè à à sísi, ben à mò à zè kpæle. ¹⁶Ben Elisa bè: Zii mɔndaa'i négɔ négɔgbē kūna n ɔzī. Ben nɔgbē pì bè: Auo ma dii Luda gbē, ñton mamɔma n zòbleri kèkero.

¹⁷Ben nɔgbē pì nò sì. Kè wè làa kà, à né ì gɔgbē ũ lán Elisa òne nà. ¹⁸Kè né pì ìsi kù, ben zīkea à gàa à a de lè bura kɔn pókèrinɔ. ¹⁹Ben à bè a de pìne: Ma mì! Ma mì! Ben à de pì bè a zīkerine: Ñ né pì sé ñ táo a dane. ²⁰Kè à à sè à tàò a dane, ben à da pì à sè à kpà a gbála. Kè ɔfāntē kà midangura, ben à gà. ²¹Ben à à sè à dìo Luda gbē pì kpén à à dàe à gádo, ben à bò à zé tàtaàle. ²²Ben à a zā sísi à bè: Ñ zīkerinɔ doke gbareme kɔn zaakio. Má yezi mà gá Luda gbē kiia mà su kpakpaa. ²³Ben à à lá à bè: À kè dia née gaa à kiia gbàa? Mɔ dufu ke kámmabogurɔ zīn gbàaro né! Ben nɔgbē pì bè: Beee yāke víro. ²⁴À gàari yì zaakine à dia, ben à bè a zīkerine: Ñ à kpake wà gá. Ñton zero, séto ma ònne. ²⁵Aɔ dà zén wà gàa Luda gbē pì kiia zaa Kameli kpìii musu. Kè Luda gbē pì à è té kaaa, à bè a zīkeri Geazine: Ñ Sunemu nɔgbē gwa, à té kaa! ²⁶Ñ bàà lé ñ gá daàle, né à la, tó à aafia kɔn a zāo kɔn a néo. Ben nɔgbē pì wèàla à bè: Aafiame! ²⁷Kè à kà Luda gbē kiia kpìii pì musu, ben à à kù a gbáa. Kè Geazi mò à ɔ sɔzi, ben Luda gbē pì bè: Ñ à tó. À nòse yakaname, mɔde Dii beee ùteme, èe omero. ²⁸Ben nɔgbē pì bè: Ma dii, ma négɔgbē wée kèmmann yɔ? Mée be ñton ma kèkeroro?

²⁹Ben Elisa bè Geazine: Ñ n asaa dɔmma ñ ma gò sé ñ gá. Tó n da gbēkele, ñton ì kpáaro. Tó gbēke ì kpàmma sɔ, ñton wero. Ñ gá ñ ma gò pì na né pì aea. ³⁰Ben né pì da bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé tá n sairo. Ben Elisa bò à tézi. ³¹Geazi dò aè à gàa à gò pì nà né pì aea, mɔde èe kii ke kero, èe nigāro. Ben Geazi èara à gàa à dà Elisale à bè: Né pì e fero. ³²Kè Elisa kà bee pìn, à né pì è daena a gádo a gè ũ. ³³Ben à gè né pìzi ado, à zé tàta à wée kè Diia. ³⁴Ben à dàe né pia. À lé pè à léa à wée pè à wéen à ɔ dàda à ɔɔɔɔ. Lán à dàe né pia nà, ben à mè kè lógɔɔɔ. ³⁵Elisa fèe à zè à táa ò kpé pìn à gàa à sù, ben à èara à dàe né pia dɔ. Ben né pì yī sà gènn swæplaa à wée wè. ³⁶Ben Elisa Geazi sísi à bè: Ñ Sunemu nɔgbē pì sísi. Kè à à sísi à mò, ben Elisa bè: N nén yè. ³⁷Ben à kùe à mì pèe à gbá sae à a né pì sè à bò.

Swæe kana do'oroon

³⁸Elisa tà Giligala. Gurɔ beee dekaa kú bùsu pìn. Annabinɔ káe à aè, ben à bè a zīkerine: Ñ dàga di téa, né dò kuku annabi kènɔne. ³⁹Kè aɔ

gbēke gaa dò póno wete bura, ben à bò sète boboa. À à bee bòbo à kà a uta lébaan à pà. Kè à sùo, ben wà pàrapara wà kà dòn, gbēkee dō lán à de nàro. ⁴⁰Kè wà dò pì tò gbē pìnɔne aō pō bleo, kè aō dā, aō wii lè wà bè: Luda gbē, gaa bé à kú do'oroo pìn. Ben aōe fō wà blèro. ⁴¹Ben Elisa bè: À flawa sé à mōo. Ben à kò à kà do'oroo pìn à bè: N kpaateíne aō ble. Ben sewee pì yāa do'oroon.

Póblekpana gōɔn basɔɔrooa

⁴²Gbēke bò Baali Salisa à mò Luda gbē pìne kōn buredi kè wà kè kōn pówee káakuo mèn baro kōn gbado dufuo. Ben Elisa bè: N kpá gbēɔa aō só. ⁴³Ben à zíkari à là à bè: Gbē pìnò kà gōɔn basɔɔro, dian mé beee kpaateíne nà? À wèlà à bè: N kpámma aō só, zaake Dii bè aōe só, à kpaá é gō. ⁴⁴Ben à kpámma, aō sò, à kpaáa gō lán Dii ò nà.

Naama kékōana kōn a kusuo

5 ¹Naaman Siriano kína zìkpeɔno don'aedee ũ. À bèe vī a dii zī bensō à tó bò, zaake à gāzín Dii tò Siriano zì blèzi. Négōgbēme zì guu, mōde à kusu kù. ²Gurɔɔ kè Siria zìkari gbāamɔnnerino gāa Isarailino būsun yā, aō nénɔkpare ke kù, ben à gō Naama naō zíkari ũ. ³Ben nénɔkpare pì bè a diine: Tó wa bedee é fō à gá annabi kè kú Samaria kiia yā, le à à kékōa kōn a kusuo. ⁴Ben Naama gāa kína kiia à bè: Yā kè nɔkpare kè bò Isarailino būsun òn yè. ⁵Ben Siriano kína bè: N gá, mé takada kè Isarailino kínane. Ben Naama kondogi sèe kiloo wāa do kpé basweeplaa kōn vurao kiloo baaagō akuri kōn utao waa kuri. ⁶À gāa kōn takada kè kína kè Isarailino kínaneo dɔ. Takada pì guu kína bè: Ma takada kè kpāsanne kōn ma ìba Naamao, le ò à kékōame kōn à kusuo. ⁷Kè Isarailino kína takada pì kyó kè, à a utadaa gā à kè à bè: Ludan ma ũ kè mé gbē wèndi bɔ mà sɔkpane dɔɔ? Bóyānzín à gbē kè gbàrema mà à kékōa kōn a kusuozi? À gwa lán èe ma lé wetee nà fá!

⁸Luda gbē Elisa mà kè Isarailino kína a utadaa gā à kè, ben à lékpāsā kène à bè: Bóyānzín n n utadaa gā í kèzi? N tó adee pì mó ma kiia, ée dō kè annabi kú Isarailino būsun. ⁹Ben Naama gē a sōgoron à gāa à zè Elisa be gāale. ¹⁰Ben Elisa gbē zīa à bè: N gá ò zú o Yoda swaan gèn sweeplaa, n mè é eara à su a gbèn, né kékōa wásawasa. ¹¹Ben Naama pētē kè, èe taa à bè: Méé daa ée bɔ ua à mó à ze ma ae à Dii a Luda sísi à ɔ liga ma bōzi, le ma kusu pì yāame. ¹²Damasuku swaano Abana kōn Faapao í maa de Isaraili swaano ílaroo? Mé fō mà zú o gwe mà gō wásawasaroo? Ben à èara kōn pōfēo, èe taa.

¹³Ben à ìbanɔ tēzi wà bè: Baa, tó yā zī'ũun annabi pì dānne yā, né keroo? Kè à bènne ò gá zú o, né gō wásawasa, beee é n fuɔ? ¹⁴Ben à gāa à a zīnda kpàe Yoda ín gèn sweeplaa lán Luda gbē pì òne nà. Ben à mè èara à sù a gbèn wásawasa lán né féte pō bà. ¹⁵Ben Naama kōn a ìbanɔ èara

wà gaa Luda gbē kiia ní píngi. À zè à aè à bè: Má dǝ sa kè Ludaa kú gukea anduna guuro, séde Isarailino bùsun. Ñ gbaa kè mamoma n zòbleri ma mɔonɛe kè sí. ¹⁶Ben Elisa bè: Kɔn Dii kè mɛè zii kene kuunao mé síro. Naama nàkɔrea à sí, baa kɔn beeeo à gí sízi. ¹⁷Ben Naama bè: Tó nɛé síro, ñ mamoma n zòbleri gba zé mà bùsu sé bāagāsɔ aso plaa, zaake mé saa o tāaa dɔro, séde Dii. ¹⁸Dii sùu kemao kɔn yā kèkii. Tó ma kína gaa Rimɔ gbāgbā à kpén, tó ma gaa zene, tó ma kue Rimɔ kpé pìn, Dii sùu kemao kɔn yā pìo. ¹⁹Ben Elisa bè: Ñ ká be aafia!

Kè à dà zén, à taa ò féte, ²⁰ben Luda gbē Elisa zikeri Geazi laasuu lè à bè: Ma dii tò Siria gbē Naama e taa pā, èe pɔ kè à mdone síro. Kɔn Dii kuunao mé péezi mà pɔke sía. ²¹Ben Geazi pèe Naamazi. Kè Naama è à té ní kpèe kɔn bào, ben à bɔ a sɔgoron, èe à dāa. Kè à kà, ben Naama à là à bè: Aafian yɔ? ²²À wèlà à bè: Aafiamɛ. Ma dii bé à ma zímma, à bè annabino gāli gɔkpare gɔɔn plaa keno bé wà bɔ Eflaimu gusísídeen aɔ mɔ a kiia tia. Ñ ní gba kondogi kiloo baplaa kɔn utao waa plaa. ²³Ben Naama bè: Èndè ñ kondogi kiloo basiigɔw sí gɔw. À kàne sàkin mèn plaa kɔn utao waa plaa. À kpà a ìba gɔɔn plaaɔna, ben aɔ sè wà dɔ Geazine aè. ²⁴Kè aɔ kà Elisa be sísí musu, ben Geazi pɔ pìnò símma à kàe a kpén, ben à gbē pìnɔ gbàre aɔ tà. ²⁵Kè à gaa a dii Elisa kiia, ben Elisa à là à bè: Geazi, mán n gaan? À wèlà à bè: Mamoma n zòbleri, mɛé gá gukearo. ²⁶Ben Elisa bè: Kè gɔgbē pì bɔ a sɔgoron, èe n dāa, ní dɔ kè ma ninii kúnyo gweroo? Kondogi ke utano símmama gurɔɔn yèro né, ke kùkpèno ke geepi búno ke sāano ke zùno ke gɔgbē kɔn nɔgbē zikerino. ²⁷Naama kusu é gɔnne kɔn n boriino ai gurɔ píngi. Kè à bɔ Elisa kiia, ben kusu pì dààla píu lán buu bà.

Kpásawee funa íla

6 ¹Annabi gāli gbēno bè Elisane: Ñ gwa, guu kè wèe kakɔana kɛen kèwe néngo. ²Wà gá Yodazi, wa baade é lí zɔ wà kpé dɔo gwe, guu kè wégɔ kun. Ben Elisa bè: À gá. ³Ben aɔ gbēke bè: Né sùu ke ñ gáwaooro? Ben à bè: Mé gá. ⁴Ben à gaańyo. Kè aɔ kà Yodazi, aɔwe lí zɔzɔ. ⁵Kè aɔ gbēkee e lí zɔ, ben à kpása wée bɔ a pán à zù ín bùdum, ben à wii lè Elisazi à bè: O'o dii, ma kpása pì sèmmame fá! ⁶Ben Luda gbē bè: Mákpan à zùn súusu? Kè à òdɔane, ben Elisa lí zɔ à zù ín gwe, à tò kpása pì wée fù íla. ⁷Elisa bè: Ñ sé ñ bɔo! Ben gbē pì ɔ bɔ à kù.

Siria zìkpèno vìakūna

⁸Siria kí fèe Isarailinozi kɔn zìo. À lé kpàkɔsɔ kɔn a ìbanɔ, ben à bène gukean wée bùra káen. ⁹Ben Luda gbē lékpāsà kè Isarailino kínane à bè, àgɔ guu pì dākpaa àton gēàlaro, zaake Siriano e mɔw gwemɛ. ¹⁰Ben Isarailino kína gbēno zì guu kè Luda gbē à yā òne pì guu. Len Elisa ègɔ lé daaa gèn baaagɔ le, ben è tó wàgɔ guu pìnɔ dākpaa. ¹¹Ben Siriano

kína làakari fêe yā pì yānzi. À a ìbanò kàkōa, ben à n lá à bè: Wa dé bé à de Isarailinò kína gbē ūu? À omē. ¹²À ìba pìnò doke wèàla à bè: Ma dii kí, èe ke wa gbēke né à gbēnlo. Isarailinò bùsu annabi Elisa bé è yā kè nèè o zaa n kpé guu gbā Isarailinò kínane. ¹³Ben kína bè: À gá à à wete guu kè à kún, mé gbēnò zī wà à kũ. Ben wà bène: À kú Dotāme. ¹⁴Ben kína zìkpēenò gbàre gwe paripari kōn sōdeeno kōn sōgoronò. Aō gāa gwe gwāavī aō liga wéte pìzi.

¹⁵Kè Luda gbē zìkeri fêe kongo ide'ide, à bò, ben à zìkpēe pìnò è ligana wétezi kōn sōdeeno kōn sōgoronò. Ben à bè Elisane: O'o dii, wé ke diame? ¹⁶À wèàla à bè: Nton tó via n kũro. Gbē kè aō kúwaonò pari de gbē kè aō kúnyonola. ¹⁷Ben Elisa wée kè à bè: Dii, ò à wée kēne. Ben Dii zìkeri pì wée kēne. Kè à guu gwà do, ben à sōdeeno kōn sōgoro tédeeno è ligana Elisazi, aō dà sīsī pìla. ¹⁸Kè Sirianò e mōò Elisa kũ, ben à wée kè Diia à bè: N tó gbē pìnò via kũ. Ben Dii tò aō via kũ lán Elisa wée kēa nà. ¹⁹Ben Elisa bè Siria zìkpēe pìnòne: Zé kèkiinlo! Wéte kèkiinlo! À témazi mà gáao gbē kè ée wetee kiia. Ben à gāányo Samaria. ²⁰Kè aō gè wéte pì guu, ben Elisa bè: Dii, ò n wée wēñne sa. Kè Dii n wée wēñne, aō guu gwà aō è kè Samarian wà kún. ²¹Kè Isarailinò kína n é, à Elisa là à bè: Mà n deden yó? Baa, mà n deden yó? ²²Ben Elisa wèàla à bè: Nton n dedero. Neè gbē kè n n kũkũ zìlanno deden yó? N pòblee kpámma aō ble. N í kpámma aō mi, gbasà wà tá n diia. ²³Ben kína pōnna pòblee kēñne, aō blè wà í mi, ben wà n gbáe, aō tà n diia. Beee gbera Siria gbāamōnnerinò e eara wà mò léè Isarailinò bùsua doro.

Sirianò Samaria kagurakena

²⁴Guro plaa gbera Siria kí Benadada a zìkpēeno kàkōa n píngi, ben aō mò wà Samaria kagura kè. ²⁵Ben nōaa gbāa kũ wéte pìn, wà à kagura kè à gí kè ai wée zaaki mì yaa kondogi kiloo do, lukuluku gbō zaka néngo lé doo sō kondogi o mèn sōoro. ²⁶Kè Isarailinò kína té bii musu, ben nōgbē ke wii pèzi à bè: Ma dii kí, ò ma mì sí. ²⁷Ben kína bène: Tó Dii e n mì síro, mé e mà n mì sí diame? Má blewēe ke geepiwēe vīn yó? ²⁸Ben à èara à à là à bè: Bó bé à n lee? Ben nōgbē pì wèàla à bè: Nōgbē ke bé à bème mà mō kōn ma néngōgbēo wà só gbāa, zian sō wé a pó só. ²⁹Ben wa ma né kũku wá sò. Kè guu dō, ben ma bène à mō kōn a pōo sō wà só, ben à a pó kii ùte. ³⁰Kè kína mà yā kè nōgbē pì ò, ben à a utadaa gá à kè. Kè wà wée sè wà à gwà lán à té bii musu nà, wà à è kōn pōsia utano dana a utadaa gīzī. ³¹Ben kína bè: Tó mēe Safata né Elisa mì zō gbāaro, Luda yā keme pāsīpāsī.

³²Elisa vēena a kpén kōn gbēnsinò. Ben kína gbē zì à dōare ae à gá Elisa kũ ai àgō ká. Ai zìri pì gō gá ká gwe, ben Elisa bè gbēnsi pìnòne: Gbēderi pì gbē zì, èe mōò à ma mì zō. À làakari ke! Tó zìri pì kà, à zé tatane, àton tò à gēro. Ée à dii kèse kii ma do à kpēeroo? ³³Kè à kpé èe yā oofñe, ben

zìri pì kà à kiia. Ben kína pì kà à bè: Múnzi kè bò Dii kiiame, bó mé wée dɔzi dɔɔ?

7 ¹Ben Elisa bè: À Dii yā ma! À bè zia mɔndaa'i weé flawa yá Samaria biílea zaka lé do kondogi ɔɔ mèn do, pówɛɛ sɔ, zaka lé plaa kondogi ɔɔ mèn do. ²Ben kína kpàasi yā sì Luda gbē pila à bè: Baa tó Dii ludambe fòonɔ fòfɔ, yā pì é sí kɛɔ? Ben Elisa bène: Né wée siàle, mɔde né e ò blero.

Kusunɔ baaru nna kpana

³Kusu gɔɔn siigɔɔnɔ kú biílea. Ben aɔ bèkɔne: Bóyānzin wégɔ vɛena kè ai wà gá gagaa? ⁴Tó wa bè wé gē wéte guu, nɔaa kú gwe, wé gagame. Tó wa gɔ kè sɔ, ga dɔnkɔ pime. Wà fɛe wà gá na Sirianɔ bùraa. Tó aɔ wa to bɛe, wégɔ kuu. Tó aɔ wa dɛdɛmɛ sɔ, wa gagan gwe. ⁵Ben aɔ fɛe uusie, aɔɔe gaa Sirianɔ bùran. Kè aɔ kà bùra lézi, aɔɔ è gbēkee kú gwero. ⁶Dii tò Siria bùradeeno sɔgoronɔ kɔn sɔnɔ kɔn zìkpe pariino kii mà, ben aɔ bèkɔne, Isarailinɔ kína fīa bò Iti kinanɔne kɔn Igitipi kinanɔ aɔ mɔ wà léewa. ⁷Ben aɔ bàa sì uusie pìà gɔɔ aɔ n̄ bisakutaano tò gwe kɔn n̄ sɔnɔ kɔn n̄ zaakinɔ. Aɔ n̄ bùra tò gwe lán à de nà, aɔ lèkɔa aɔ n̄ zīnda mibɔkii wéte.

⁸Kè kusu pino kà bùra pin gwe, aɔ gè bisakutaa pin doke guu, aɔ pɔ blè wà í mi, ben aɔ kondogi kɔn vuraɔ kɔn pɔkāsāano sɛe aɔ gaa wà ùte. Kè aɔ èara wà sù, aɔ gè bisakuta pānden dɔ, aɔ pɔnɔ nàkɔa aɔ gaa wà ùte. ⁹Ben aɔ bèkɔne: Yā kè wée kee kè maaro. Gbāa bé à de wà baaru nnaa kpá, ben wá yītenaɔ? Tó wa yīte le ai guu gaa à dɔo, à gò é wa lé. Wà fɛe gɔɔ wà gá o kíbdeenɔne. ¹⁰Kè aɔ kà gwe, aɔ lé zù wéte zédākparinɔzi wà bè: Wa gaa Sirianɔ bùran, wée gbēke e gwero, wée gbēke kii maro. Aɔ sɔnɔ kɔn n̄ zaakinɔ bé wà bàdɔɔna gwe, bensɔ aɔ bisakutaano kú n̄ gbèn gborona sai. ¹¹Kè zédākpari pin lé zù wà ònne wéten, ben wà à baaru kpà kibe ua guu. ¹²Ben kína fɛe gwāavī, à bè a ibanɔne: Mé yā kè Sirianɔ kèwee oare. Kè aɔɔ dɔ kè nɔaa wa kú gbāa, beee yānzin aɔ bɔe n̄ bùranzi aɔ gaa wà ùte sɛn. Aɔɔe daa wé bɔe wéten gbasa wà wa kükū bɛe wà wa wéte síme. ¹³Ben à ibanɔ doke bène: Zaake wamɔwa kè wa gɔɔnɔ wá kú gaa lézime, n̄ tó wà sɔ mèn sɔɔroo kè aɔ gɔnɔ sé wà gbēnɔ zio, le wà yā kè kè gwa. ¹⁴Ben aɔ sɔgoronɔ sè mèn plaa kɔn sɔnɔ, ben kína n̄ gbáe à bè: À gá à Siria zìkpeeno gbese à gwa! ¹⁵Ben aɔ n̄ gbese ai Yodazi. Aɔɔ è kè Sirianɔ bàa síme, aɔ n̄ pɔkāsāano kɔn n̄ gɔkɛbɔnɔ fāakɔa zé guu gwe. Ben zìri pin èara wà sù aɔ yā pì gbà kinanɛ.

¹⁶Ben wà bɔe wà gaa Sirianɔ bùran wà pɔnɔ sɛe, ben wèe flawa yaa zaka lé do kondogi ɔɔ mèn do, pówɛɛ zaka lé plaa kondogi ɔɔ mèn do lán Dii ò nà. ¹⁷Kína a kpàasi die biíle dākpari ū, ben gbēnɔ kèse zèzɛa biílea gwe à gà, lán Luda gbē gīake à ò nà gurɔ kè kína mò à be. ¹⁸À kè lán Luda gbē pì ò kinanɛ nà à bè: Weé flawa yá zia mɔndaa'i Samaria biílea zaka lé do kondogi ɔɔ mèn do, pówɛɛ sɔ zaka lé plaa kondogi ɔɔ mèn do.

19Kína kpàasi yā sì Luda gbēla à bè: Baa tó Dii ludambe fònoƚ fḡ, yā pì é keś? Ben Luda gbē bène: Né wée siàle, mode né e ñ blero. 20Len à kè le sḡ, wà kèse zèzea bìilea à gà.

Kína Sunemu nɔgbē bura sokpanena

8 1Elisa bè nɔgbē kè à à né fēe pìne à fēe à tá bùsu pānden kōn a bedeeno à guro plaa ke gwe, zaake Dii die nɔaa é gē Isarailino bùsun ai wè swēplaa. 2Ben nɔgbē pì kè lán Luda gbē òne nà. Àpi kōn a bedeeno gà wà vè Filisitino bùsun ai wè swēplaa. 3Wè swēplaa pì gberan à bḡ Filisitino bùsun à sù, ben à gà wée ke kinaa a be kōn a burao yā musu. 4Guro beea kina e fàadi boo kōn Luda gbē zikeri Geazio à bè: Ñ yā bíta kè Elisa kèno tōkēme. 5Guro kè èe à gēfēena yā oo kinae, ben nɔgbē kè à à négōgbē fēene pì mò wée ke kina pì, le à a be kōn a burao sokpaare. Ben Geazi bè: Ma dii kí, nɔgbē kè Elisa à né fēene pìn yè kōn a néo. 6Kè kina à lala yā pizi, ben nɔgbē pì yā pì tōkēne. Ben kina bè a ìbanɔ dokene: Ñ nɔgbē pì pónɔ sokpane kōn bleē kè kè à buraa zaa guro kè à fēe kè ai kōn a gbāoo.

Azaili kí Benadada dena

7Elisa gàa Damasiku guro kè Siria kí Benadada e gyāa kee. Kè wà òne Luda gbē mò kè, 8ben kina bè Azailine: Ñ gbaa sé ñ gá dao Luda gbēle ñ kpáa ñ one à Dii gbekame, tó mé fēe kōn gyāa kèkiio. 9Ben Azaili Damasiku pḡ maaano sēe lakumi aso baplaa, ben à gà dao Elisale. Kè à kà à kiia à bè: N zòbleri Siria kí Benadada bé à ma zímma mà n gbeka, tó é fēe a gyāpea. 10Ben Elisa wèala à bè: Ñ gá ñ one eé fēe kōn beeo, mode Dii òdoame kè eé game. 11Ben Luda gbē wée pè Azailia ai wí à kù, ben Luda gbē nà sḡdoaa. 12Ben Azaili à là à bè: Ma dii, bḡyānzin nēe sḡ dozi? À wèala à bè: Kè má yā zaa kè né ke Isarailino dḡ yānzime. Né té sḡ ñ zeki gbāaano, né ñ gḡkpareno dede kōn fēedaao, né ñ néno yāmiyāmi, né ñ nòsindadeeno gbēe fḡfḡ. 13Ben Azaili bè: Mamoma n zòbleri, dén ma ù mà gbasà mà yā bíta beee taka kee? Ben Elisa bène: Dii òdoame kè né gḡ Siriano kina ù.

14Kè à bḡ Elisa kiia, à èara à tà a dii kiia. Kè kina à là yā kè Elisa ònezi, ben à bè: À bème né fēe aafia. 15Kè guu dḡ, Azaili bisa gègete sè à yàku, ben à kù kina uula ai à gà, ben Azaili vèe à gbèn.

Yudano kí Yehoram

16Isarailino kí Ahabu né Yoramu kíblena wè sḡrodee guu, Yudano kí Yosafata né Yehoram nà kíblena. 17À wè baaakuri awēplaaeen à kí blè, à vèe kpatan Yerusalemu wè sḡraagḡ. 18À zè kōn Isarailino kinao yākenao lán Ahabu bedeeno bà, zaake à Ahabu nēnɔgbē sè nɔo ù, ben à yā kè Dii yeziroo kè. 19Baa kōn beeo Dii e we à Yudano dúgu zḡro a zòbleri Dauda yānzi, zaake à lé gbēne à bè, à borii égḡ kí bleē ai guro pínig.

²⁰Yehoramun kiblegurɔɔan Edɔmunɔ n zinda si Yudanɔa aɔ n zinda kina ka. ²¹Bee yaenzi Yehoramun ga Zai kon a sɔgoronɔ pingi, ben Edɔmunɔ ligazi kon a sɔgorodeenɔ. A feɛ a n keguu gwawavi a ta, ben a zikpeɛnɔ ba si wa ta be. ²²Edɔmunɔ n zinda si Yudanɔa ai kon a gbao. Gurɔ beean Libinadeenɔ n zinda si Yudanɔa se. ²³Yehoramun ya kpaanɔ kon ya ke a kenɔ pingi ku Yudanɔ kinanɔ giayakenanɔ takadan. ²⁴Yehoramun ga, wa a mira kpakɔzi kon a dezinɔ po Dauda weɛ, ben a ne Aazia veɛ a gben.

Yudanɔ ki Aazia ya

²⁵Isarailinɔ ki Ahabun ne Yoramun kiblena we kuri awɛɛplaadee guun Yudanɔ ki Yehoramun ne Aazia na kiblenaa. ²⁶A we baro awɛɛplaadee guun a ki ble, a ve kpatan Yerusalemun we dome. A da ton Atalia, Isarailinɔ ki Omiri diome. ²⁷Aazia ze kon Ahabun bedeenɔ yakenao, a ya ke Dii yeziroo ke lan Ahabun bedeenɔ ba, zaake a anzurenome. ²⁸A ga a na Ahabun ne Yoramun, ben aɔɛ ze kaa ledon kon Siria ki Azailio zaa Ramun Giliada. Ke Sirianɔ Yoramun kenna, ²⁹ben a era a ta Yezerili ai a bo pi go ya. Ben Aazia ga weɛ kpaezi gwe.

Yehu kana Isarailinɔ kina u

9 ¹Annabi Elisa annabi gali gbɛke sisi, ben a bene: N asaa domma n ku, n nɔsi tuu ke si n gaon Ramun Giliada. ²To n ka gwe, n kpaɛ ke Yosafata ne Yehu, Nimisi diozi n bo a gbɛnɔ te, ne geon kpen ai kpɛtu. ³N tuu pi nɔsi ku a mia, ne onɛ ke Dii be a a ka Isarailinɔ kina u. Bee gbera n ze we, ne ba si n su. Nton gi ke gwero. ⁴Ben annabi gokpare pi gaon Ramun Giliada. ⁵Ke a ka gwe, a zikari don'aadeenɔ e kaena, ben a be: Don'aade, ma ya vi ma onne. Ben Yehu a la a be: Wa den n tea? A weala a be: Mbee don'aade. ⁶Ke Yehu feɛ a ge kpen, ben gokpare pi nɔsi ku a mia a be: Dii Isarailinɔ Luda be a n ka a gbɛ Isarailinɔ kina u. ⁷N Ahabun bedeenɔ dede, Dii e a zɔbleri annabinɔ gee boimma kon a zɔbleri ke Yezebeli n denɔ n pingi. ⁸N Ahabun bedee pinɔ dede zonɔ kon weenenɔ n pingi. Aɔ gɔgbɛ ke ton go Isarailinɔ busunlo, ⁹Ahabun ua e go lan Nebati ne Yeroboamun ua ba, lan Ahia ne Baasa ua ba. ¹⁰Gbeɛnɔ e Yezebeli ge so Yezerili biikpeeme, gbɛke e a viro. Ben annabi pi ze we a ba si. ¹¹Ke Yehu bo a ga a don'aade daanɔ kiia, ben aɔ a la wa be: A ke diame iadee pi mo n kiiaee? A weila a be: A a do ke yazɔzɔrimɛ. ¹²Ben a be: Egeme! N owe. Ben a be: Ya ke a omɛn ye. A be Dii be a ma ka Isarailinɔ kina u. ¹³Ben aɔ baade ke kpakpa a a utadaa se a kaɛ a gbá gizi didikiia, ben aɔ kuu pe wa be: Yehu ke ki u.

¹⁴Ben Yehu le kpakɔsɔnyo Yoramun. Gurɔ beea so ki Yoramun pi kon Isarailinɔ n pingi e gi kon Ramun Giliadao, aɔɛ ze kaa kon Siria ki Azailio. ¹⁵Ke Sirianɔ a kenna, ben a era a ta Yezerili ai a kekɔa. Ben Yehu be a gbɛ pinɔne: To a zemaome, aton to gbɛke bo wɛten a ga ya ke

baaru kpá Yezeriliro. ¹⁶Ben Yehu gè a s̄goron, èe gaa Yezerili. Yoramu dae gwe kēnnana, Yudano kí Aazia kú gwe do, à gaa wée kpáezi. ¹⁷Kè gudākpari kè kú Yezerili gudākpaki lezī musu Yehu è kōn a gbēno, aōce m̄o, ben à wii lè à bè: Ma gbēno è, aōce m̄o. Ben Yoramu bè: Ñ s̄dee gbare à gá danlè à ní la tó aafian aōce m̄o. ¹⁸Ben s̄dee b̄o à gaa à Yehu lè à bè: Kína bè, aafian née m̄o? Yehu wèla à bè: N bà ūgba kōn aafiaome? Ñ m̄o ñḡo tēmazi. Ben gudākpari bè: Ziri pi ní lé, m̄de èe eara à s̄uro. ¹⁹Ben kína s̄de plaadee gbare do. Kè à ní lé, à bè: Kína bè, aafian née m̄o? Ben Yehu wèla à bè: N bà ūgba kōn aafiaome? Ñ m̄o ñḡo tēmazi. ²⁰Ben gudākpari pi bè: À ní lé, m̄de èe s̄ eara à s̄uro. Gbē pi górofina de lán Nimisi dio Yehu bà, è goro baka lán iadee bà.

²¹Ben kí Yoramu bè: Ñ goro dome s̄no! Kè wà d̄a, ben à b̄o wétén kōn Yudano kí Aaziao, baade kōn a s̄goroo, aōce gaa da Yehule. Ben aō dākōre Yezerili gbē Naboti kè wà à dè yāa bura. ²²Kè Yoramu wée s̄i Yehule, ben à à là à bè: Yehu, aafian née m̄o? À wèla à bè: Aafia kú máme? Zaake n da Yezebeli taagbāgbāna kōn à p̄dammanao dāgula. ²³Kè Yoramu liè èe bàa sii, ben à lé zù Aaziasi à bè: Bonkp̄eyāme Aazia! ²⁴Ben Yehu a sá gá à Yoramu p̄ao a kafatawa dagura. Kà pi gaa à à swè z̄o, ben à kè ȳo a s̄goron. ²⁵Ben Yehu bè a z̄ikpe gbēnsi Bidikane: Ñ à gè sé ñ zu Yezerili gbē Naboti bura gwe. Ma don kè wá kú s̄goro guu ledò yā wa plaa, wá té à de Ahabu kp̄e, gur̄o m̄a Dii ḡiake à lé kè à yā musu à bè ²⁶á è lán wà Naboti dè nà kōn a n̄no. Bura kèn é Naboti p̄o ḡe bone Ahabua. Beee yānzin ñ à gè sé ñ z̄inna bura gwe lán Dii ò nà.

²⁷Kè Yudano kí Aazia è le, ben à dà Betagā z̄én kōn b̄ao. Ben Yehu p̄ezi èe bee: À à de se. Ben wà à p̄a a s̄goro guu gur̄o kè èe Guru s̄isi k̄uu Ibleamu sae. Ben à ní kè à tà Megido, gwe à gaa à ḡan. ²⁸À ibano à gè sè wà dà s̄goro guu wà t̄ao Yerusalemu, ben aō à mira kp̄ak̄zi kōn a dezino p̄o Dauda wéte. ²⁹Ahabu né Yoramu kíblena w̄e kuri aw̄edodee guun Aazia kè Yudano kí ū.

Yezebeli gana

³⁰Kè Yehu m̄o Yezerili, Yezebeli à baaru mà, ben à kiroo kà à a mikā k̄eke. Zaa b̄i kpé musu windo guun èe wée kpaee. ³¹Kè Yehu gè b̄iilea, ben Yezebeli bè: N ke s̄enkpe kōn Zimirio, n n dii dè. Aafian n m̄o k̄e? ³²Kè Yehu wée sè musu, à windo gwà, ben à bè: Dé bé à z̄emao? Dé bé à kú ma kpaa? Kè k̄ibe z̄ikeri ḡon plaa ke aaḡon m̄o wà wée kp̄e windo guu, ³³ben Yehu b̄enne: À o ȳipazi à à p̄ae. Kè aō o ȳipazi aō à p̄ae, ben Yehu kiti p̄aa kōn s̄goroo ai à aru f̄āf̄a ḡua kōn a s̄no. ³⁴Kè Yehu gè k̄ibe, à p̄o blè à í m̄i, ben à bè: Baa kè wà láari b̄o n̄gbē p̄in, wà à v̄i, zaake kí boriime. ³⁵Kè wà gaa wà à gè sé wà v̄i, ben wèe p̄oke ero, tó èe ke à m̄watoro kōn à gb̄alano kōn à olano baasiro. ³⁶Ben wà èara wà gaa wà ò Yehune, ben à bè: Yā kè Dii ò a z̄bleri Tisibe gbē Ilia ḡaz̄in gwe, à bè:

Gbēno é Yezabeli nòbo só Yezerili bii kpɛɛ. ³⁷Yezabeli gè é gɔ́ káe tɔ́tɔ́ lán pókáde gbò bà Yezerili bii kpɛɛ. Gbēke é e à be Yezabelin yèro.

Ahabu boriino dedena

10 ¹Ahabu boriino kú Samaria gɔ́gbēno ũ gɔ́ɔn baaagɔ́ akuri. Ben Yehu takada kè à kpàsá Samaria gbāadeenone kɔn gbēnsino kɔn gbè kè aɔ́ɔe Ahabu né gwaano à bè: ²Tó takada kèkii gè a ɔ́zì, zaake a dii Ahabu boriino kúao bensɔ́ á sɔ́gorono vī kɔn sɔ́no kɔn wéte biideeo kɔn gɔ́kebono, ³à a dii né kè kèare maa de gbè kpaanola ká à de kpatan à zì ká a dii pì bedeenone. ⁴Ben vīa nī kū maamaa aɔ́ bè: Zaake kí gɔ́ɔn plaaano e fɔ́ wà gínere, wámbe wé fɔ́ wà gínere? ⁵Ben kíbe dākpari kɔn wéte don'adeeo kɔn gbēnsino kɔn négwari pino gbēno zì Yehua wà bè: N zòblerino wa ũ. Yā kè nī òwe píngi wé ke. Wé gbēke ká kí ũro. N ke lán à kènne maa nà. ⁶Ben Yehu takada pānde kèñne à bè: Tó a zɛmao, ée ma yā maa, à a dii Ahabu négɔ́gbè pino mì zɔ́zɔ́ à mosome Yezerili zia mondaa'i.

Kíne pino sɔ́ kà gɔ́ɔn baaagɔ́ akuri, aɔ́ kú kɔn wéte gbēnsi kè aɔ́ɔe nī tò to keeno. ⁷Kè takada pì kà, ben aɔ́ kíne gɔ́ɔn baaagɔ́ akuri pino kùkū aɔ́ nī dede nī píngi, ben aɔ́ nī mìnɔ́ zɔ́zɔ́ wà kàka gbíin aɔ́ kpàsáne zaa Yezerili. ⁸Kè zìri pì kà, ben à bè Yehune: Wà mɔ́ kɔn kíne pino mìnɔ́. Ben Yehu bè wà káe biilea leo plaa ai guu dò.

⁹Kè guu dò, ben Yehu bò à gāa à zè gbēno ae à bè: Amɔano á yāke vīro, mámbe ma bo ma dii kpɛɛ ma à dè, mɔ́de dé bé à gbè kèno dède. ¹⁰Àgɔ́ dɔ́ sa kè yā kè Dii gīake à ò Ahabu bedeenɔ́ yā musu, à ke é léɛ pāro. Dii kè lán à ò a zòbleri Ilia gāzì nà. ¹¹Ben Yehu Ahabu bedee kè aɔ́ gɔ́ Yezerilino dède nī píngi kɔn à iba gbēnsino kɔn à gbēnno kɔn à sa'orino. Èe à gbēke tó wèndioro.

¹²Ben à fèe à dà Samaria zén. Kè à kà sādāriño būrakaekiia, ¹³ben à dākɔ́re kɔn Yudano kí Aazia daneno à nī lá à bè: Dénno a ũu? Aɔ́ wèla wà bè: Aazia danenno wa ũ, wa mɔ́ ì kpá kí Yoramu bedeenɔ́ame kɔn à da Yezabeli bedeenɔ́. ¹⁴Ben Yehu bè a gbēno: À nī kùkū bē! Ben aɔ́ nī kùkū aɔ́ nī dede bura pìn lògɔ́ sae. Aɔ́ gɔ́ɔn baplaa awɛɛplaame, aɔ́ gbēkee e boɔro.

¹⁵Kè à bò gwe, à dākɔ́re kɔn Rekabu né Yonadabuo, èe mɔ́ɔ daàle. Ben Yehu à là à bè: N swè kúma lán ma swè kúmma nà? Yonadabu wèla à bè: Ee! Ben Yehu bè: Zaake lɛmɛ, nī n ɔ́ɔ dɔ́me. Kè à ɔ́ dɔ́ Yehuzi, ben Yehu à kù à gèò a sɔ́goro guu. ¹⁶Yehu bè: Wà gá lèdo, né aīa kè má vī kɔn Dii yāo e. Ben à tò à gāao lèdo a sɔ́goro guu. ¹⁷Kè Yehu kà Samaria, à Ahabu borii kè aɔ́ gɔ́ gweeno dède mámmam. À nī dúgu zò lán Dii ò Ilia gāzì nà.

Baali tāagbāgbāriño dedena

¹⁸Yehu gbēno kàkōa nī píngi, ben à bèñne: Ahabu donzi kè Baaline fétengome, mamɔma Yehu, mé donzi kene maamaa. ¹⁹Ñ Baali tāadeeno

sísime ní pínghi kōn à gbàgbārinō kōn à gēsāndeeno ní pínghi. Aǎ gbēke tón gí mǎziro, má yezi mà sa bíta o Baaliame. Gbē kè gí mǎzi, à gāme. Yehu e ǎndǎo kēfīne le à e à Baali gbàgbāri pìnō kaatemē. ²⁰Ben à bè: À zībaa die Baali pǎ ū. Ben wà à kpàakpa kè. ²¹À lēkpāsā kè Isarailinō būsun pínghi, ben Baali gbàgbārinō mǎ ní pínghi, aǎ gbēkee e gōro. Kè aǎ gè Baali kpén, aǎ kpé pì pà zīnzīm, gbápeeki kuuro. ²²Ben Yehu bè kpé pì utakaeki dākparine: N bǎe kōn utano Baali gbàgbārinōne ní pínghi. Ben à bǎeíne kōn uta pìnō. ²³Yehu kōn Rekabu né Yonadabuo gè Baali kpén, ben Yehu bè Baali gbàgbāri pìnōne: À wée té gbēnczi à ní gwagwa maamaa, le Dii gbàgbārinō tóngō kúao kèro, sé a Baali gbàgbārinō atēe. ²⁴Ben Yehu kōn Yonadabuo gè le wà saa o. À mǎ à lè Yehu gīake à gbēno kàekae bàazi gōon basiigō. À kpàkēnzi à bè tó aǎ gbēkee tò gbē kè èe ní naafīne ní cǎzīnō doke pitingu, à wēndi musume. ²⁵Kè Yehu sa'opō kè wè ká tén à té kū ò à yāa, ben à bè dogarinō kōn zìkpe gbēnsi pìnōne: À gē à ní dede! Àton tó aǎ gbēke pitiaguro. Kè aǎ ní dede kōn fēdaao aǎ ní gēno kwèè bàazi, ben aǎ gē Baali kúkiia. ²⁶Aǎ Baali tākpe gbèpēe sè wà bōo aǎ té sǎa, ²⁷ben aǎ wìwi aǎ à kpé gbōro, ben wà guu pì kè biikpeekēkii ū ai kōn a gbāao.

²⁸Len Yehu Baali tǎagbāgbāna mì dè le Isarailinō būsun. ²⁹Baa kōn beeeo èe kpēe li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinō dà à kenannero, à té vura zùswarene bōro kè aǎo kú Beteli kōn Danionczi. ³⁰Dii bène: Zaa ke n yā kè maa, n yā kè má yezi kè, ní kè Ahabu bēdeenōne lán ma zeo nà, n borii égō vēena Isaraili kpatan ai n nasioncōa. ³¹Mōde Yehu e ze kōn Dii Isarailinō Luda dokaoro, èe làakari dōa kōn nǎseo dorō. Èe kpēe li durun kè Yeroboamu Isarailinō dà à kenannero.

³²Guro beeean Dii tò Isarailinō būsuo nà lagonaa. Azaili gbāaa blè Isarailinō būsuo ³³kè kú Yoda ǎfāntēbōe kpaaa pínghi sēna zaa Aroa kè kú Anō swadōczi ai Giliada kōn Basā būsuo. Gada boriinō kōn Rubeni boriinō kōn Manase boriinō kú gwe. ³⁴Yehu yā kpaaa kè à kēncō kú Isarailinō kīnānō gīayākenānō takadan kōn à négōgbēkeyānō pínghi. ³⁵Yehu gā, wà à vīi Samaria, ben à né Yoaza vēe à gbèn. ³⁶Yehu vēe Samaria à kí blè Isarailinōne wē baaakuri plaasai.

Yoasi kōn a dazi Ataliao

11 ¹Kè Aazia da Atalia è a né gā, ben à fēe èe kí boriinō dede ní pínghi. ²Ben kí Yehoramú nēngbē Yoseba, Aazia dāre, Aazia né Yoasi sè ní sae kīne kè wèe ní dedeeno té. À à ùte Ataliane kpé kè gádonō kaenan kōn nōgbē kè èe yō kpaaoo lēdo, ben wèe e wà à dèro. ³Né pì gō utena Dii ua kōn a gwàri pìo ai wè swēedo. Guro beee Atalian Yudanō būsuo kīna ū.

⁴À wè sweeplaadee guun sa'oriki Yoyada kībe dogari gbēnsinō kōn zìkpe gbēnsinō sìsi, ben wà mònyo à kiia Dii ua. Ben à yā yīnyo à tò aǎ

la dà Dii ua gwe, ben à kí nэг̃gbē pì òdɔańne. ⁵Ben à yā dieńne à bè: Yā kè é keen yè. Tó a mɔ guu dākpa kámmabogurɔɔ zī, a gāli káaku eg̃ kíbɛe dākpa, ⁶a gāli plaadee s̃ Suru gānu, a gāli aag̃dee eg̃ gānu kè kú dogari kpaano kpee dākpa. ⁷A gāli plaa kè aɔe kámma boo kámmabogurɔɔ zīno eg̃ kína pì dākpa Dii ua. ⁸À ligazi, a baade kɔn a g̃keɔo kúna. Gbē kè g̃à à s̃zi, à à de. Àg̃ té kína pizi guu kè èe gaan píngi.

⁹Zíkpe gběnsino kè lán sa'oriki Yoyada òńne nà. Aɔ baade a gběno sè à gaańyo Yoyada kiia, gbē kè aɔe kámma boono kɔn gbē kè aɔe mɔo ní lende kpánó ní píngi. ¹⁰Ben Yoyada kí Dauda sárinɔ kɔn à sengbango kè kú Dii uano kpà zíkpe gběnsi pino. ¹¹Ben dogari pino m̀ wà kàe Dii kpé kɔn sa'okiio kpeelee sena zaa Dii ua ɔplazi ai à ɔzezi, baade kɔn a g̃keɔo kúna, le wàg̃ kína pì dākpa. ¹²Ben Yoyada b̀ kɔn kí nэг̃gbē pio à kífura kùne à doka takada kpàa. Kè wà n̄si kù à mià wà à kà kí ũ, ben wà ɔpa lè wà wii lè wà bè: Luda kína d̄ kɔn aafiao! ¹³Kè Atalia dogarinɔ kɔn gbē kpaano kii pì mà, ben à f̄e à g̃à ní kiia Dii ua. ¹⁴Kè à wée sè, à kína pì è zena wesagba sae lán wè ke nà. Zíkpe gběnsino kɔn kākākiperinɔ zena à sae, bens̄ baade píngi e ponnaa kee aɔe kākāki pee. Ben Atalia a p̄kāsāano g̃à à kè à v̄i wiiio à bè: Wà b̀ ma kpee! Wà b̀ ma kpee! ¹⁵Ben sa'oriki Yoyada bè zíkpe gběnsi pino: À nɔgbē pì sé à ɔo bàazi, é gbē kè aɔ b̀ wà t̄zino dede kɔn f̄edaa. Zaake à bè w̄ton à de Dii uaro. ¹⁶Gurɔ kè nɔgbē pì kà kíbɛ g̃anule kè s̄no è g̃en kiia, ben wà ɔ p̄ea gwe wà à d̄e.

¹⁷Yoyada tò kína kɔn a gběno Dii bà kuunańyo yā kèke, le aɔ e wàg̃ de Dii gběno ũ yāzi. À tò kína kɔn a gběno ledole kè k̄o d̄. ¹⁸Ben aɔ g̃à wà Baali kpé gb̄oro, aɔ à gbāgbākiino kɔn à tāano wiwi dúgudugu, ben aɔ Baali gbāgbāri Mat̄a d̄e gbāgbākii pino sae.

Yoyada Dii ua nà gudākparino ní ɔz̄i, ¹⁹ben à zíkpe gběnsino sèe kɔn dogarinɔ kɔn gbē kpaano ní píngi, aɔ b̀ Dii ua kɔn kína pio, aɔ kíbɛ g̃anule kè dogarinɔ è g̃en zé sè. Kè aɔ kà kíbɛ, ben kína pì v̄e kpatan, ²⁰ben b̄usu pì baade píngi ɔɔ kè nna, bens̄ w̄te g̃̄ kaena yākete sai, kè wà Atalia d̄e kɔn f̄edaa kíbɛ yāzi. ²¹Yoasi kí blè a w̄e sw̄eplaadee guume.

Dii ua kekena

12 ¹À kè kí ũ Yehu kíblena w̄e sw̄eplaadee guu, ben à kí blè Yerusalemu w̄e baplaa. À da né Bes̄eba gb̄eme, à t̄n Zibia. ²Gurɔ kè sa'oriki Yoyada lé dà Yoasia, ben à yā kè maa Diine kè. ³M̄ode èe tāagbāgbākii kè wà b̄ono gbororo, wà kpé w̄e saa oo gwe, w̄e tuaetiti kpataa.

⁴Yoasi bè sa'orino: À ɔɔ kè wà m̄o Dii ua kak̄a, ɔɔ kè wà lili baadene kɔn légb̄ena ɔɔ kɔn p̄yezi gbaano píngi. ⁵Sa'orino gae ɔɔ pì sí

ɔɔsirinɔ wà Dii ua guu kè yàkanɔ kekeo. ⁶Ben Yoasi kí blè ai wè̄ baro awɛɛ'agɔ̄, mɔde sa'orinɔ e Dii ua guu kè yàkanɔ kekero, ⁷ben kí Yoasi sa'oriki Yoyada sìsi kɔn sa'orinɔ n̄ píngi à n̄ lá à bè: À kè dia ée Dii ua guu kè yàkanɔ kekero? Àton ɔɔ sí ɔɔsirinɔ dɔro. À tó wàgae Dii ua guu kè yàkanɔ kekeo. ⁸Ben sa'orinɔ wè̄ kè aɔé ɔɔ ke sí gbɛnɔ dɔro, aɔé s̄ Dii ua guu kè yàkanɔ kekero. ⁹Ben sa'oriki Yoyada àkp̄ati sè̄ à à n̄kpaɛ f̄, ben à die sa'okii sae tó wè̄e ḡɛ Dii kpé ua ɔplaazi. Ben sa'ori kè aɔɛ kpé zé dākpaanɔ è ɔɔ kè wà m̄o Dii ua kán píngi. ¹⁰Tó aɔ̄ è àkp̄ati pì ɔɔ kè b̄ta, ben kína takadak̄eri kɔn sa'orikio è naro wà káka sàkinɔ guu. ¹¹Aɔ̄ ɔɔ pì dennabaru ke wà na gb̄e kè wà Dii ua z̄ii d̄an̄nɛnɛ n̄ z̄i, ben aɔ̄ f̄ia boo lí'arinɔnɛ kɔn kpéborinɔ ¹²kɔn ḡùborinɔ kɔn gb'arinɔ. Ben aɔ̄ lí kɔn gbè ananɔ l̄ulo dɔ, le wà Dii ua guu kè yàkanɔ kekeo yānzi kɔn kpé kekɛna z̄i p̄andɛnɔ píngi. ¹³Wè̄e Dii ua kondogi taanɔ pì kɔn ɔɔ kè wà m̄o Dii ua p̄oro, ke fitia tédɛbɔnɔ ke arusiɔnɔ ke kākākinɔ ke vura p̄nɔ ke kondogi p̄o kpaanɔ. ¹⁴Dii ua kèkerinɔ wè̄ f̄ia boón̄ne. ¹⁵Gb̄e kè wà ɔɔ pì kp̄am̄ma aɔ̄ f̄ia boo z̄ikerinɔnɛnɔ, wè̄ n̄ gbeka ɔɔ pì yāziro, zaake gb̄e p̄inɔ né gb̄e n̄an̄ɛdeɛnɔm̄e. ¹⁶ɔɔ kè wà kp̄a taari fiabobo ke durun agbaakpabɔ ūunɔ, wè̄ ḡɛo Dii uaro, sa'orinɔ p̄om̄e.

¹⁷Gurɔ beean Siria kí Azaili ḡa à l̄ɛ Gataa à s̄i, ben à èara èe m̄ɔ l̄ɛ Yerusalemua dɔ. ¹⁸Ben Yudanɔ kí Yoasi p̄o kè a dezi Yudanɔ kɔnanɔ Yosafata kɔn Yoramuo kɔn Aaziao kp̄a Diianɔ s̄ɛe kɔn kè à kp̄a Diianɔ dɔ kɔn vura kè kú Dii ua laasi guuo kɔn a be laasi guuo píngi, à kp̄as̄a Azailine, ben Azaili ḡu Yerusalemula. ¹⁹Yoasi yā kpaanɔ kɔn yā kè à k̄ɛnɔ píngi kú Yudanɔ kɔnanɔ ḡiayākenanɔ takadan. ²⁰À ìbanɔ l̄ɛ kp̄ak̄s̄zi, ben aɔ̄ à d̄e zaa B̄temilo Sila z̄én. ²¹Gb̄e kè aɔ̄ à d̄e p̄inɔ t̄ón yè: Simeata né Yozabada kɔn Soma né Yehozabadao. Kè Yoasi ḡa, wà à mira kp̄ak̄zi kɔn a dezinɔ p̄o Dauda w̄ɛɛ, ben à né Amazia v̄ɛɛ à gb̄èn.

Isarailinɔ kí Yoaza

13 ¹Yudanɔ kí Aazia né Yoasi kíblena wè̄ baro awɛɛ'agɔ̄dee guun Yehu né Yoaza kè Isarailinɔ kí ū, ben à kí blè Samaria wè̄ ḡero awɛɛplaa. ²À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔn durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenan-o, èe p̄anero. ³Ben Dii p̄o f̄ɛ Isarailinɔzi à n̄ ná Siria kí Azailine a z̄i kɔn a né Benadadao ai Yoaza kíblena l̄én. ⁴Yoaza agbaa kp̄a Diine, ben Dii wè̄ne, zaake à è dian Sirianɔ kína pì e w̄ɛ t̄aa Isarailinɔ n̄a. ⁵Dii tò aɔ̄ m̄isiri è, ben aɔ̄ b̄ò Sirianɔ z̄i, ben baade kú a ua lán à zii bà. ⁶M̄ode aɔ̄ɛ kp̄ɛ li durun kè Nebati né Yeroboamu n̄ dá à kenannero, aɔ̄ z̄èo. Asera lí s̄o kpé p̄ɛna Samaria. ⁷Yoaza z̄ikp̄ɛnɔ kà yāana, séde s̄ɔde ḡɔn baplaa akurinɔ kɔn s̄goro m̄èn kurinɔ kɔn z̄ikp̄e k̄esede ḡɔn b̄ɔɔ kurinɔ bé wà ḡ, zaake Sirianɔ kína n̄ k̄é dúgudugu, aɔ̄ ḡ lán b̄usuti bà. ⁸Yoaza yā kpaanɔ, yā kè à k̄ɛnɔ kɔn à n̄ḡḡb̄ɛkeyānɔ kú Isarailinɔ kɔnanɔ ḡiayākenanɔ takadan. ⁹Kè Yoaza ḡa, ben wà à v̄ii Samaria, ben à né Yehoasi v̄ɛɛ à gb̄èn.

Isarailino kí Yehoasi

¹⁰Yudano kí Yoasi kíblena wè baaakuri awéeswεεplaadee guun Yoaza né Yehoasi kè Isarailino kí ũ, ben à kí blè wè gēro awēedo. ¹¹À yā kè Dii yeziroo kè, èe kpεe li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailino dà à kenannero, à kpé èe keε. ¹²Yehoasi yā kpaaa kè à kēno kōn à négōgbēkeyāno kōn zī kè à kà kōn Yudano kí Amaziao kú Isarailino kinano gīayākenano takadan. ¹³Kè à gà, wà à mira kpàkōzi kōn Isarailino kīnāno pōo Samaria, ben Yeroboamu vèe à gbèn.

Elisa gana

¹⁴Elisa e gyāa keε, eé fō à ble doro, ben Isarailino kí Yehoasi gà à à lè, èe ɔɔ dɔɔ à bène: Baa! Baa! Mbe Isarailino sōgorono ũ kōn ní sōdeenno. ¹⁵Ben Elisa bène: N sá sé kōn kàno. Kè à sè, ¹⁶ben Elisa bène: N kà kpá sála. Kè à kpà sála, ben Elisa a ɔɔno didi kína pì ɔɔnoa ¹⁷à bè: N ɔfāntēboε kpa windo wē. Kè à wè, ben Elisa bè: N kà pì zu. Kè à zù, ben Elisa bè: Dii zīblena kàn gwe. Zīblena Sirianoa kāmε. Né Siriano kaate mámmam zaa Afeki. ¹⁸Ben Elisa bè: N kà pino séε. Kè à sèε, ben Elisa bène: N ɔɔte léo. À lèo gēn aagō, ben à ɔ zè. ¹⁹Ben Luda gbē pì pɔ fēzi à bè: Wà be n ɔɔte lèo gēn ɔɔro ke swēedomε yā, le n zī blè Sirianoa mámmam. Tia sa né zī blemma gēn aagōmε.

²⁰Elisa gà, ben wà à vīi. Tó Sētāntē kà, ben Moabu gbāamōnnerino è mó léε Isarailino būsua. ²¹Zi kèa gbēnoo e gè vīii. Kè aō gbāamōnnerino gāli è, ben aō gè pì sè wà zù Elisa miran. Kè gè pì lèε à nà Elisa wānoa, ben à wēndi è à fèε à zè.

²²Siria kí Azaili gbāaa mò Isarailinoε ai Yoaza kíblena lén. ²³Ben Dii sùu kēnyo à wēnda dōnne, à ní wée gwà a bà kuuna kōn Ibraīo kōn Isaakuo kōn Yakubuo yānzi. Èe we à ní dúgu zōro, èe ní zinnaro ai kōn a gbāao. ²⁴Kè Siria kí Azaili gà, ben à né Benadada vèe à gbèn. ²⁵Kè Yoaza né Yehoasi zī kà kōn Azaili né Benadada pìo, à èara à wéte kè Azaili sī a de Yoazaano sia. Yehoasi zī blèa gēn aagōmε, ben à Isaraili wéte pino sia.

Yudano kí Amazia

14 ¹Isarailino kí Yoaza né Yehoasi kíblena wè plaadee guun Yoasi né Amazia kè Yudano kína ũ. ²À wè baaasɔrodee guun à kí blè, à vèe kpatan Yerusalemu wè baaakuri dosai. À da né Yerusalemu gbēmε, à tón Yoadini. ³À yā kè Dii yezi kè, mōde èe ká a dezi Dauda pō ũro. À a de Yoasi zékpaε sè súusu. ⁴Èe tāagbāgbākii kè wà bōno gbororo, wà kpé wèe saa oomma wèe tuaetiti kpataa gwe. ⁵Kè à kpata kāsāa pèε à yāa, ben à a ìba kè aō a de dēno dède se. ⁶Lán à kú Musa doka takadan nà, èe gbēderi pino néno dedero. Takada pì guu Dii bè wàton deno dède ní néno durun yānzìro, bensō wàton néno dède ní deno durun yānzìro. Baade é ga a zīnda durun yānzime.

7Amazia bé à zì blè Edomunɔa gɔ̃ɔn bɔɔɔ kuri zaa Guzure Wisideen. Zì pì guun à Sela sì, ben à tɔ kpàne Yɔkɔteli, tɔ pì kpé kúa ai kɔn a gbàao.

8Beee gbera Amazia gbēnɔ zì Isarailinɔ kí Yoaza né Yehoasi, Yehu dioa, à bène: N mɔ wà dakɔre zìlan. 9Isarailinɔ kí Yoasi wèla à bè: Lebano bùsu lèkara lèkpāsā kè Lebano bùsu sida líne à bè à a nɛnɔgbē kpāsā a néa, ben Lebano bùsu nɔbɔ pāsī mɔ à kiti pà lèkara pì. 10N zì blè Edomunɔa, ben n n zìnda sè lezì. N ze kɔn n tɔmaakee n vèe tee. À kè dia nɛe ɔ kaa yā pāsizi? Beee é sunne kɔn múnzio kɔn Yudanɔ se. 11Mode Amazia yā pì kpà swākoto, ben Yehoasi mɔ lèea. Aɔ dākɔre zaa Besemesi Yudanɔ bùsun. 12Isarailinɔ zì blè Yudanɔa, ben Yudanɔ bàa sì wà tà í be. 13Besemesi gwen Yehoasi Amazia kùn à gāao Yerusalemu. À a bii gbòro lán mita wàa doo bà zaa Eflaimu gānu lè ai gana Gooda gānulea. 14À vura kɔn kondogio kɔn pɔ kè kú Dii uanɔ kɔn pɔ kè kú kíbe laasinɔ sèe píngi, ben à gbēkenɔ kùkù à tànɔyo Samaria zìzɔn ũ.

15Yehoasi yā kpaaa kè à kènɔ kɔn a nɛgɔgbēkeyānɔ kú Isarailinɔ kɔnanɔ gīayākenanɔ takadan. Lán à zì kà kɔn Yudanɔ kí Amaziao nà kú gwe ɔ. 16Kè Yehoasi kà a dezinɔla, wà à mira kpàkɔzi kɔn Isarailinɔ kɔnanɔ pɔo Samaria, ben à né Yeroboamu vèe à gbèn.

17Yudanɔ kí Amazia kè wè gero Yehoasi gana gbera. 18Amazia yā kpaananɔ kú Yudanɔ kɔnanɔ gīayākenanɔ takadan. 19Wà lé kpàkɔsɔzi Yerusalemu, ben à bàa sì à tà Lakisi. Ben wà gbēnɔ gbàre wà pèezi wà à dè gwe. 20Ben wà à gè sè kɔn sɔo wà sùo Yerusalemu, wà à mira kpàkɔzi kɔn a dezinɔ pɔo Dauda wéte. 21Ben Yudanɔ Uzia kè kà wè gero aweedoo kà kí ũ à de Amazia gbèn. 22Àmbe à Elata sì à kèke à kàe Yudanɔne a de gana gbera.

Isarailinɔ kí Yeroboamu plaadee

23Yudanɔ kí Yoasi né Amazia kíblena wè gèrodee guun Isarailinɔ kí Yoasi né Yeroboamu kè kí ũ Samaria, à vèe kpatan wè baplaa aweedo. 24À yā kè Dii yeziroo kè, èe kpee li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenannero. 25Àmbe à èara à Isarailinɔ bùsu sínnɛ zaa Lebo Amata ai gana Ísia Wisideezi, lán Dii Isarailinɔ Ludaa ò a zòbleri Amitai né Yunusa, Gatefa gbē gāzì nà. 26Zaake Dii è Isarailinɔ e nawēa kee maamaa, zònɔ kɔn wēenɛnɔ í píngi, bensɔ aɔ gbēke vī à dɔnɔlɛro. 27Dii e be é Isaraili tɔ dede anduna guuro, ben à í mī sì Yehoasi né Yeroboamu gāzì. 28Yeroboamu yā kpaaa kè à kènɔ kɔn zì kè à kànɔ kú Isarailinɔ kɔnanɔ gīayākenanɔ takadan. Lán à èara à Damasiku kɔn Amatao sì Isarailinɔne nà kú gwe ɔ. 29Kè à kà a dezinɔla, wà à mira kpàkɔzi kɔn a dezi Isarailinɔ kɔnanɔ pɔo, ben à né Zakari vèe à gbèn.

Yudanɔ kí Uzia

15 1Isarailinɔ kí Yeroboamu kíblena wè baaasɔro aweeplaadee guu Amazia né Uzia kè Yudanɔ kína ũ. 2À wè gero aweedodee guun

à kí blè, ben à vɛɛ kpatan Yerusalemu wɛ̀ baplaa akuri awɛɛplaa. À da né Yerusalemu gbɛ̀mɛ, à tɔ́n Yekɔ́lia. ³À yā kè Dii yezi kè lán à de Amazia kè nà. ⁴Mɔ̀de èè tāagbāgbākii kè wà bònɔ gbororo, wà kpé wèe saa oom̃ma wèe tuaetiti kpataa gwe. ⁵Dii tò à kusu kù, à kúo ai à gàa à gào. Wà kpé bònɛ ado. À né Yotamu bé à kíbe ua kūna, àmbe Yudanɔ dɔn'aedee ũ. ⁶Uzia yā kpaanɔ kú Yudanɔ kɔ́nanɔ gīayākenanɔ takadan kɔ́n yā kè à kènɔ pínɡi. ⁷Kè à kà a dezinla, wà à víi kɔ́n a dezinɔ Dauda wɛ̀te, ben à né Yotamu vɛ̀ɛ à gbèn.

Isarailinɔ kí Zakari

⁸Yudanɔ kí Uzia kíblena wɛ̀ baplaa plaasaidee guun Yeroboamu né Zakari kè Isarailinɔ kína ũ Samaria, à kí blè mɔ̀ swɛ̀do. ⁹À yā kè Dii yeziroo kè lán à dezinɔ kè nà. Èè kpɛ li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenannero. ¹⁰Ben Yabesi né Salumu lé kpàkɔ̀sɔ̀zi kɔ́n gbɛ̀nɔ à à dè zaa Ibleamu, ben à vɛ̀ɛ à gbèn. ¹¹Zakari yā kpaanɔ kú Isarailinɔ kɔ́nanɔ gīayākenanɔ takadan. ¹²Len yā kè Dii ò Yehune kè le, à bè à boriinɔ bé wégɔ̀ Isarailinɔ kí blee ai à gá pé à nasionɔ.

Isarailinɔ kí Salumu

¹³Yabesi né Salumu kè kí ũ Yudanɔ kí Uzia kíblena wɛ̀ baplaa dosaidee guu, à kí blè Samaria mɔ̀ do. ¹⁴Ben Gadi né Menahemu bɔ̀ Tiza à gàa Samaria, ben à Yabesi né Salumu lè à dè gwe, ben à vɛ̀ɛ à gbèn. ¹⁵Salumu yā kpaanɔ kɔ́n lé kè à kpàkɔ̀sɔ̀ kɔ́n gbɛ̀nɔ Zakarizio kú Isarailinɔ kɔ́nanɔ gīayākenanɔ takadan. ¹⁶Gurɔ̀ beean Menahemu bɔ̀ Tiza à gàa à lèe Tifisaa kɔ́n gbɛ̀ kè aɔ̀ kú à guunɔ kɔ́n guu kè ligazinɔ pínɡi, zaake aɔ̀ gí zé wɛ̀nɛzi. À n̄sindadeenɔ gbɛɛɛ pàrapara n̄ pínɡi dɔ̀.

Isarailinɔ kí Menahemu

¹⁷Yudanɔ kí Uzia kíblena wɛ̀ baplaa dosaidee guun Gadi né Menahemu kè Isarailinɔ kí ũ, ben à kí blè Samaria wɛ̀ kuri. ¹⁸À yā kè Dii yeziroo kè ai a wɛ̀ndi lén. Èè kpɛ li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenannero.

¹⁹Kè Asiria kí Tigila Pilesa lèe Isarailinɔ b̄sua, ben Menahemu à gbà kondogi tɔ́n baaakuri awɛ̀siigɔ̀, le Tigila Pilesa e à ɔ̀ daawa, à kpata kāsāa e à péɛ yānzi. ²⁰Menahemu tò Isarailinɔ kondogi pì fīa bɔ̀, ben ɔ̀ɔ̀deenɔ kondogi ɔ̀ kpà n̄ miāmia mèn baplaa akurikuri Asirianɔ kína pɔ̀ ũ. Ben Asirianɔ kína pì èara à tà, èe ze n̄ b̄sun d̄ro. ²¹Menahemu yā kpaanɔ kú Isarailinɔ kɔ́nanɔ gīayākenanɔ takadan kɔ́n yā kè à kènɔ pínɡi. ²²Kè à kà a dezinla, ben à né Pekaya vɛ̀ɛ à gbèn.

Isarailinɔ kí Pekaya

²³Yudanɔ kí Uzia kíblena wɛ̀ baplaa akuridee guun Menahemu né Pekaya kè Isarailinɔ kí ũ, à kí blè Samaria wɛ̀ plaa. ²⁴À yā kè Dii yeziroo

kè, èe kpɛɛ li durun kè Nɛbati né Yeroboamu Isarailino dà à kenannero. ²⁵À zìkari gbēnsi Remalia né Peka lé kpàkɔ̄sɔ̄zi kɔ̄n gbēno. Ben à Giliada būsudeeno sè gɔ̄no baplaa akuri à sɔ̄nyo kína pizi à zeki gbāan Samaria, à à dè kɔ̄n Agobuo kɔ̄n Arico, ben à vɛɛ à gbèn. ²⁶Pekaya yā kpaaanɔ̄ kú Isarailino kínano gīayākenano takadan kɔ̄n yā kè à kènɔ̄ pínɡi.

Isarailino kí Peka

²⁷Yudano kí Uzia kíblena wè baplaa akuri awɛɛplaadee guun Remalia né Peka kè Isarailino kí ũ, à kí blè Samaria wè baro. ²⁸À yā kè Dii yeziro kè, èe kpɛɛ li durun kè Nɛbati né Yeroboamu Isarailino dà à kenannero. ²⁹Peka gurɔ̄wan Asiria kí Tigila Pilesa mò à Iyona si kɔ̄n Abeli Betemakao kɔ̄n Yanɔ̄ao kɔ̄n Kedesio kɔ̄n Azoo. À Nafatali boriino guu si do, Giliada kɔ̄n Galilio pínɡi, ben à guu pì deeno kùkù à tànyo Asiria. ³⁰Ela né Osea lé kpàkɔ̄sɔ̄ kɔ̄n gbēno Pekazi, ben à à dè à vɛɛ à gbèn Uzia né Yotamu kíblena wè barodee guu. ³¹Peka yā kpaaanɔ̄ kú Isarailino kínano gīayākenano takadan kɔ̄n yā kè à kènɔ̄ pínɡi.

Yudano kí Yotamu

³²Isarailino kí Remalia né Peka kíblena wè plaadee guun Uzia né Yotamu kè Yudano kí ũ. ³³À wè baaasɔ̄rodee guun à kí blè, ben à vɛɛ kpattan Yerusalemu wè gɛro awɛɛdo. À da tɔ̄n Yerusa, Zadoki néme. ³⁴À yā kè Dii yezi kè lán à de Uzia kè nà. ³⁵Mɔ̄de èe tāagbāgbākii kè wà bɔ̄no gbororo, wà kpé wèe saa oomma wèe tuaetiti kpataa gwe. Àmbe à Dii ua gānu kè kú musu kpaa kèke. ³⁶Yotamu yā kpaaanɔ̄ kú Yudano kínano gīayākenano takadan kɔ̄n yā kè à kènɔ̄ pínɡi. ³⁷Gurɔ̄ beeean Dii tò Siria kí Rezi kɔ̄n Remalia né Pekao nà lɛena Yudanɔ̄aa. ³⁸Kè Yotamu kà a dezinla, wà à mira kpàkɔ̄ziinyo Dauda wéte, ben à né Aaza vɛɛ à gbèn.

Yudano kí Aaza

16 ¹Remalia né Peka kíblena wè gɛro awɛɛplaadee guun Yotamu né Aaza kè Yudano kí ũ. ²À wè barodee guun à kí blè, ben à vɛɛ kpattan Yerusalemu wè gɛro awɛɛdo. Èe yā kè Dii a Ludaa yezi ke lán a dezi Dauda bàro. ³À zè kɔ̄n Isarailino kínano yākenao ai sé à sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té kù ò kɔ̄n a nɛgɔ̄gbɛo. À yā zaa kè lán borii kè Dii pèimma Isarailinɔ̄nɛno è ke nà yā. ⁴À saa ò à tuaetiti kpàta tāagbāgbākii kè wà bɔ̄no kɔ̄n sɔ̄sɔ̄ musuno kɔ̄n lí bíta pínɡi gbáruo.

⁵Beee gbera Siria kí Rezi kɔ̄n Isarailino kí Remalia né Pekao mò zì ká Yerusalemu. Gwen aɔ̄ ligan Aazazi, mɔ̄de aɔ̄ɛ fɔ̄ wà zì blèaro. ⁶Gurɔ̄ beeean Rezi pè Yudanɔ̄a à n bɔ̄ɛ Elata à èara à gwee sɔ̄mma, ben Èdɔ̄munɔ̄ mò wà vɛɛ gwe ai kɔ̄n a gbàao. ⁷Ben Aaza gbēno zì Asiria kí Tigila Pilesaa à bè: N zòblerin ma ũ, n nén ma ũ. N mɔ̄ n ma bɔ̄ Sirino kína kɔ̄n Isarailino kína kè aɔ̄ fɛemaziino zɔ̄i. ⁸Aaza kondogi kɔ̄n vura

kè kú Dii ua kōn a be laasi guuo sèè à Asirianō kína gbà à kpàsāne. ⁹Ben Asirianō kína à yā mà, à gàa à lèe Damasikua à sī. À Rezī dè, ben à tà kōn Damasikudeenō ai Kiri. ¹⁰Kí Aaza gàa à dà Asiria kí Tigila Pilesale zaa Damasiku. À sa'okii è gwe, ben à à taka gà takada guu à kpàsā sa'ori Uriane kōn à kena takao píngi. ¹¹Sa'ori Uria sa'okii pì kè lán kí Aaza kpàsāne nà déede, à à mì dè kí pì ton su kōn Damasikuo. ¹²Kè à sù, à sa'okii pì è, ben à sòzi. ¹³À sa'opò kè wè ká tén à té kú òa à wísiti kàn à í t̄s̄a à kennak̄ō sa'o'aru kua. ¹⁴Dii gbāgbākii kè wà pì kōn m̀ogot̄eō kú sa'oki dufu pì kōn Dii kpéō dagura, ben Aaza sè à diè sa'oki dufu pì òplazi. ¹⁵Ben à yā diè sa'ori Uriane à bè: Négae sa'o kongo p̄ó kè wè ká tén à té kú o sa'oki bíta pia kōn uusie p̄w̄et̄it̄io kōn kína sa'opò kè wè ká tén à té kúo kōn à p̄w̄et̄it̄i gbaao kōn gbēnō sa'opò kè wè ká tén à té kúo kōn n̄ p̄w̄et̄it̄i gbaao kōn n̄ sa'o'io. Négae sa'opò kè wè ká tén à té kú aru kúa kōn kennak̄ō sa'o'aru. Sa'okii kè wà pì kōn m̀ogot̄eō s̄, eéḡō de ma màsokekii ū. ¹⁶Ben sa'ori Uria kè lán kí Aaza òne nà.

¹⁷Kí Aaza m̀ l̄et̄eget̄eēnō gògo tadib̄nō a à n̄ taano gò à diè. À íkakii gò m̀ogot̄e z̄uswaree kè āw̄ kú à ḡiz̄inō a diè gb̄e k̄iia. ¹⁸À kína tinti kè wà b̀o Dii ua kōn à gānu kè kú gweeo gb̀oro misiena Asirianō kínane yānzi. ¹⁹Aaza yā kpaanōw̄ kú Yudanō kínano ḡiayākenano takadan kōn yā kè à kēnō píngi. ²⁰Aaza kà a dez̄inola, ben wà à mira kp̄ak̄ōziño Dauda w̄ete, ben à né Ezekaya v̄e à gb̄en.

Osea, Isarailino kí zāadee

17 ¹Yudanō kí Aaza kíblena w̄e kuri aw̄eplaadee guun Ela né Osea kè Isarailino kí ū Samaria, à kí blè w̄e k̄endo. ²À yā kè Dii yeziroo kè, m̀ode èe ke lán Isarailino kína kè ā d̄one aenōw̄ kè n̄aro. ³Asiria kí Saman̄esa m̀ à l̄eēa, ben Osea kè à z̀obleri ū, èe tángba kpaāa. ⁴Osea gb̄ēnō z̄i Igipiti kí Soa, ben èe tángba kè è kp̄a Saman̄esaa w̄e kōn w̄eō kp̄aa d̄oro. Kè Saman̄esa è Osea b̀o a k̄eē, ben à à k̄ū à à dà kp̄esiaan. ⁵Ben Saman̄esa l̄eē Isarailino b̀usua píngi. À gb̄ēnō m̀ wà Samaria kagura kè ai w̄e aaḡō. ⁶Osea kíblena w̄e k̄endodee guun Saman̄esa Samaria s̄i à tà kōn Isarailino a b̀usun, à n̄ k̄áekae Ala kōn Gozā kè kú Abo baao kōn Midiā b̀usu w̄etenō guuo.

Isarailino gōna z̄iz̄nō ū n̄ durun yānzi

⁷Yā pì kè l̄e, kè Isarailino durun kè Dii n̄ Ludane kè à n̄ b̄ó Igipiti kí Fero z̄i yānzi. Ā d̄onzi kè tāan̄one ⁸ā borii kè Dii p̄m̄mañnenō z̄ékpae sè ā zè kōn yā kè Isarailino kínano d̄añnenō. ⁹Ā yā d̄orsai diè Dii n̄ Luda yā gb̄en ā tāagbāgbākii b̀o n̄ z̄indane n̄ w̄etenō guu píngi zaa gudākpakiia gana ai w̄ete b̄iideea. ¹⁰Ā gb̄ēnō kōn l̄ino p̄eēp̄eē s̄is̄i lez̄inōa píngi kōn lí bíta píngi gb̄aru. ¹¹Ā tuaetiti kp̄ata tāagbāgbākii kè ā b̀o p̄inōa píngi lán borii kè Dii p̄m̄mañnenō kè nà. Yā zaa kè āw̄ kè p̄ino

bé à Dii ꞑꞑ fèñe. ¹²Aõ dõ tãanꞑzi, baa kè Dii bèñne aõton kero. ¹³Dii Isarailinꞑ kõn Yudano swã gã a annabinꞑ kõn wéegupuerinꞑ gãzi ní píngi à bè, aõ kpæe li ní yã zaaanꞑne, aõgõ Dii yãdienano kõn à yãdannenaõ kũna, lán à kú doka takada kè à diè ní dezinꞑne guu nà, ben à èara à ò a zòbleri annabinꞑ gãzi.

¹⁴Baa kõn beeeo Isarailinꞑ gi mazi, aõ swã gbãa lán ní dezi kè aõje Dii ní Luda náane keroonꞑ pó bàme. ¹⁵Aõ gi à ɔɔkii gwazi, aõ à bà kuuna kõn ní dezinꞑ yã gbòro, aõje lé kè à nàañne yã daro. Aõ tè pó pãpãanꞑzi, ben aõpinꞑ kè pã. Aõ borii kè aõ ligañzinꞑ zékpaæ sè, borii kè Dii bè aõton ní dà séroo pinꞑ. ¹⁶Aõ pã kpà Dii ní Luda yãdienanꞑzi, aõ mò kàsa mèn plaa lán zùswareno bà ní tãanꞑ ù, aõ Asera lí pèe, aõ ɔɔsɔnenꞑ gbàgbã, aõ dõ Baalizi. ¹⁷Aõ sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ ò kõn ní néno, gõgbèno kõn nɔgbèno, aõ màso kè aõ èzè kè, aõ ní zinda kpà yã kè Dii yezirooa, aõ à ꞑꞑ fèñe. ¹⁸Ben Dii ꞑꞑ fèñzi maamaa à pèñma. Yudano bé wà gõ ñtèe. ¹⁹Baa se Yudano e Dii ní Luda yãdienano maro, aõ Isarailinꞑ zékpaæ sè. ²⁰Ben Dii gi Isaraili borii pinꞑzi ní píngi. À wéè tàñma à ní ná gbè kè aõje gbãaa mɔɔñnenꞑne ní ɔzi ai à gàa péoñma.

²¹Kè Dii Isarailinꞑ kè Dauda boriinꞑa, ben aõ Nebati né Yeroboamu diè ní kína ù. Yeroboamu bé à Isarailinꞑ swã gbàgbã Diine, à tò aõ durun bíta kè. ²²Isarailinꞑ kpé wèe durun kè Yeroboamu kèno kee, aõje kpæe linero, ²³ben Dii pèñma lán à ò a zòbleri annabinꞑ gãzi nà. Asiriano Isarailinꞑ sèe ní bùsun aõ tàñyo zizꞑno ù, ben aõ kú gwe ai kõn a gbãao.

Samariadeeno yã

²⁴Asiriano kína tò gbèno bðe Babilonꞑ kõn Kutao kõn Avao kõn Amatao kõn Sefavaimuo, ben à ní káekæ Samaria wétenꞑ guu Isarailinꞑ gbèn. Len aõ Samaria bùsu kè ní pó ù le, aõ vèevèe à wétenꞑ guu. ²⁵Kè aõ kà gwe káaku, aõje dɔnzi ke Diinero, ben à músunꞑ gbàreñma, aõje ní gbèkeno dedee. ²⁶Ben wà gàa wà ò Asiriano kínane wà bè: Gbè kè n ní sé n ní káekæ Samaria wétenꞑ guunꞑ, aõ bùsu pì tãakekena dõro, ben à músunꞑ gbàreñma, aõje ní dedee. ²⁷Ben Asiriano kína bè: Wà Samaria sa'ori kè wa suñyonꞑ doke gbare, à tá gwe à bùsu pì tãakekena dadañne. ²⁸Ben Samaria sa'orinꞑ doke èara à tà gwe à vèè Beteli. À dàda gbènoñne dian aõé ke nà wà dɔnzi ke Diine.

²⁹Guro beeeo gbè kè aõ mò wà vèè wéte pinꞑ guunꞑ, bori píngi kõn a tãao, ben aõ ní tãa pinꞑ taka kè aõ pèepee tãagbãgbãkii kè Isarailinꞑ bònò kpénno. ³⁰Babilonudeeno Sukobenɔti tãa kè, Kutadeeno Negali tãa kè, Amatadeeno Asima tãa kè, ³¹Avadeeno Nibazi kõn Tatakio tãa kè, Sefavaimudeeno sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ ò kõn ní néno ní tãa Adaramelekia kõn Anamelekio. ³²Ben aõ èara wà dɔnzi kè Diine dɔ. Gbèno diena tãagbãgbãkii pinꞑ sa'orinꞑ ù tè vínnero, ben aõgõ saa ooñne tãagbãgbãkii pinꞑ kpénno guu. ³³Aõ dɔnzi kè Diine, ben aõje ní tãano

gbāgbāa lán bùsu kè aǎ bòn fɛɛakaarayā de nà. ³⁴Len aǎ n fɛɛakaarayā kūna le ai kǎn a gbāao. Aǎɔe vīa ke Diinero, zaake aǎɛ à ɔɔkii gwaro, aǎɛgǎ à yādannena kūnaro ke à doka ke yā kè à diɛ Yakubu kè à èara à tǔ kpàne Isaraili boriinononɔ. ³⁵Kè Dii bè a bà ègǎ kú kǎn Isaraili pìn yā, à bè aǎton dǔ tǎanziro aǎton kúeǎnno, aǎton n gbāgbāro aǎton saa om̄maro, ³⁶séde am̄ɔa kè à n bǔɛ Igipiti kǎn a gbāa bitao kǎn a gǎsǎ gbāaao. Ambe aǎgǎ dɔnzi kɛɛare, aǎgǎ kuɛɛare, aǎgǎ saa ooawa. ³⁷À bè aǎgǎ a ɔɔkii gwaa, aǎgǎ a yādannenano kūna kǎn a dokayāno kǎn yādiɛna kè à kǎnne takada guuno ai guro píngi. Aǎton dɔnzi ke tǎanzero. ³⁸Aǎton tó a bà kuunaño yā sǎnguro. Aǎton tǎano sísiro. ³⁹Aǎgae dɔnzi ke am̄ɔa Dii n Ludane ado. Ámbe é n bǔ n ibeɛno ɔzǎ n píngi.

⁴⁰Baa kǎn beeeo aǎ gi mazi, ben aǎ zè kǎn n fɛɛakaarayāo. ⁴¹Borii pìn dɔnzi kè Diine, mɔde aǎ kpé wèe n tǎano gbāgbāame dǔ, ben aǎ néno kǎn n dionɔ e kɛe lán n dezino kè nà ai kǎn a gbāao.

Yudano kí Ezekaya yā

18 ¹Isarailino kí Ela né Osea kíblena wè aagǎdee guun Aaza né Ezekaya kè Yudano kí ũ. ²À wè baaasɔrodee guun à kí blè, à vèe kpatan Yerusalemu wè baaakuri dosai. À da tǎn Abia, Zakari néme. ³À yā kè Dii yezi kè lán à dezi Dauda kè nà píngi. ⁴À tǎagbāgbākii kè wà bònɔ gbòro à tǎa gbèno wìwi à Asera lípɛeno zǔzǔ. À mǔgotè mlè kè Musa pì gbègbè à è'ekǔɛ, zaake ai guro beeeo Isarailino kpé wèe tuaetiti kpataaa. Mlè pìn wà tǔ kpàne Neusutā. ⁵Ezekaya Dii Isarailino Luda náane kè. Yudano kína kee e sí lékǔzioro, gbè kè aǎ kí blè à āano kesǔ gbè kè aǎ kí blè à kpɛno. ⁶À nà Diizi, èe kpɛe linero. À yā kè Dii dà Musaneno kūna. ⁷Dii kúo, ben yā kè à kènɔ saa kǔ píngi. À bǔ Asiriano kína yā kpɛe, èe zǔ blene doro. ⁸À zǎ blè Filisitininɔa ai Gaza kǎn guu kè ligazino sena zaa gudākpakia ai wéte bīidee.

⁹Kí Ezekaya kíblena wè aagǎdee guu, Isarailino kí Ela né Osea kíblena wè swɛɛplaadee guun Asiria kí Samanɛsa mǔ wà Samaria kagura kè. Aǎɔ kaena gwe ¹⁰ai wè aagǎ, aǎ wéte pì sǎ Ezekaya kíblena wè swɛɛdodee guu. Isarailino kí Osea kíblena wè kèndodeen gwe. ¹¹Asiriano kína Isarailino sèe à tǎño a bùsun à n káekae Ala kǎn Gozā kè kú Abo baa kǎn Midiā bùsu wéteno guuo. ¹²Yā pì kè le kè aǎɔe Dii n Luda yā maro yānzime. Aǎɔ à bà kuunaño yāno kūnaro, aǎɔe yā kè Dii zǔbleri Musa diɛ ma wà zǎi kèaro.

Asiriano kína vīadadana Yerusalemudeenɔzi

¹³Kí Ezekaya kíblena wè gèro dosaidee guun Asiria kí Senakeribi mǔ à lèe Yuda wéte bīideenɔa à sǎ píngi. ¹⁴Ben Yudano kí Ezekaya gbèno zǎ Asiriano kínaa zaa Lakisi à bè: Ma taari kè. Ñ gumala, mégǎ fīa bonne lán né líme nà. Ben Asiriano kína kondogi lǎ Ezekayane tǎn kuri kǎn vurao

tɔn do. ¹⁵Ben Ezekaya kondogi kè à è Dii ua kɔn a be laasi guuo kpàa pìngi. ¹⁶Guro beea à vura gò Dii kpé gbàno kɔn pò kè à kùe gbà pìno lípɛnoao à kpà Asiriano kínaa.

¹⁷Ben Asiriano kína a kpàasi kɔn a ibanɔ gbɛnsio kɔn a zìkpe gbɛnsio zì, aɔ bɔ Lakisi aɔ mò Yerusalemu kí Ezekaya kiia kɔn zìkpeɛno paripari. Kè aɔ kà Yerusalemu, aɔ mò wà zè musu kpa íkaekii sae òsiweela zén. ¹⁸Aɔ kína sisi, ben kíbegwari Ilikia né Eliakimu kɔn à takadakèri Sebenao kɔn à yāzibaarukèri Asafa né Yoao bɔ wà gàa ní kiia. ¹⁹Ben zìkpeɛno gbɛnsi pì bènnè: À gá o Ezekayane, Asiriano kína isi bé èe à laa à bè: Bón à kèse pèea lèe? ²⁰À bè á zìkana gbá dɔ bensɔ á gbāa, mɔde yā pā korime. Dén èe náane kɛɛ, ben à bɔ ma yā kpɛe? ²¹À Igipiti kína kè èe à náane kɛɛ pì gwa. À de lán kapa gò ena bàme. Gbè kè gbāa èa, è à lí a ɔɔame. ²²Tó a bème Dii a Ludan á náanekena, à de à tāagbāgbākiino kɔn à sa'okiino Ezekaya gbòro fá! Ben à bè Yerusalemuɛno kɔn Yudanone ní pìngi aɔ mó wà donzi ke sa'okii kèa Yerusalemu. ²³À gɔgɔ à dɔkɔzi kɔn ma dii Asiriano kína, mé à gba sɔ bɔɔɔ plaa, tó á gbèno vī kè aɔ dímma dé! ²⁴Zaake èe Igipiti sɔgorono kɔn sɔdeeno náane kɛɛ, dian eé fɔ à kpá baa ma dii zìkari gbɛnsi kè kèsánzino dokene? ²⁵Èe daa ma dii mò lée gura kèa à kaate Dii lé saen yó? Dii bé à bène à lée bùsu kè pia à kaate.

²⁶Ben Eliakimu kɔn Sebenao kɔn Yoao bè zìkpeɛno gbɛnsi pìne: Ì yā o wamɔwa n zɔblerino kɔn Siria yāo, zaake weè beee ma. Ìton yā owe kɔn Eberu yāoro, le gbè kè aɔ kú bīi musuno tón maro yānzì. ²⁷Ben gbɛnsi pì wènlà à bè: Ma dii e ma zī mà yā pì òare kɔn a diio atèero, kɔn gbè kè aɔ vèena bīi musunome se, zaake aɔé ní zīnda bɔɔ ble, aɔé ní zīnda osoro mi lán a bà. ²⁸Ben gbɛnsi pì fèe à pùtā kɔn Eberu yāo à bè: À Asiriano kína isi yā ma! ²⁹Kína pì bè, àton tó Ezekaya a kekero, zaake eé fɔ à a bɔ a ɔzìro. ³⁰Ezekaya bè Dii é a bɔ eé a wéte kè kpá Asiriano kínaaro. Àton Ezekaya yā ma à Dii náane ke yā beee musuro. ³¹Àton Ezekaya yā maro. Asiriano kína bè, à a yā ma à su a kpa, a baade é a zīnda geepi be kɔn a zīnda kākā beeo ble, eé a zīnda orozā í mi ³²ai àgɔ mó a sée à táao bùsu kè de lán a pò bà guu. Pówee kɔn geepiwè nnao dimme, buredi kɔn geepi búo kɔn kù línɔ kɔn zɔ'io dimme. À ze kɔn wèndio. Àton ze kɔn gaaoro. Ezekaya bè Dii é a bɔ, mɔde àton weziro, àton tó à a kekero. ³³Boriino tāa ke fɔ à gí Asiriano kínane kɔn ní bùsuo le àton símmaró? ³⁴Amata kɔn Apadao tāano kú máme? Sefavaimu ke Ena ke Iva tāano kú máme? Samaria tāano fɔ wà gine kɔn ní wéteos? ³⁵Bùsu pìno kparee tāa bé à fɔ à gine kɔn a bùsuo? Wàton be Dii é fɔ à gine kɔn Yerusalemuo?

³⁶Gbèno yītena kítikiti, aɔɔe yā siàlaro, zaake aɔ kína bènnè aɔton yā siàlaro. ³⁷Ben kíbegwari Ilikia né Eliakimu kɔn à takadakèri Sebenao kɔn Asafa né Yoa à yāzibaarukèrio ní pókāsāano kèkè aɔ èara wà sù Ezekayaa aɔ zìkpeɛno gbɛnsi yā pì gbàne.

Ezekaya wéekena Diia

19 ¹Kè kí Ezekaya yā pì mà, à a uta gà à kè, ben à uta kāsāa dàala à gào Dii ua. ²À a begwari Eliakimu kōn a takadakēri Sebenaο kōn sa'orikinɔ zì annabi Isaya, Amɔzu néa kōn pɔsia utanɔ dadana. ³Aɔ bène: Ezekaya bè yā gì gbàa, wà kpākēwazi wà wí dàdawa. Wa gō lán nɔgbē kè à né kà bona à gbāaa vī à iroo bà. ⁴Asiriano kína a zìkpɛ gbēnsi zì, à mò à Luda Wèndide lalandi kè. Dii n Luda yā pì mà, eé kpākēzi yā pì ona yānzin yó, wá dōro. Ñ adua ke wamɔwa gbē kpaa kè wa gōnɔne.

⁵Kè kí Ezekaya zìri pìnɔ gàa wà Isaya lè le, ⁶à bèñne: À gá o a diine, Dii bè àton tó vīa à kù Asiriano kína ibanɔ dɔkenaaο yā kè à mà pì yāziro. ⁷À ma! Tó Asiriano kína baaru ke mà, Dii é tó laasuu gēn à tá a busun, Dii é tó wà à de kōn fēdaao gwe.

⁸Kè zìkpɛ gbēnsi mà Asiriano kína fēe Lakisi, ben à èara à gàa à à lè, èe zì kaa kōn Libinadeenɔ. ⁹Kè Asiriano kína mà Etiopia kí Tiraka e mɔɔ zì káao, ben à èara à zìrinɔ gbàre Ezekayaa kōn takadao à bè: ¹⁰À o Yudanɔ kí Ezekayane, taa kè èe à náane kee gbasa à bè é Yerusalemu name ma ɔziroo, àton tó taa pì a kekero. ¹¹Èe ma lán Asiriano kínanɔ kè busunɔne nà à ní dúgu zò píngi-roo? Àmbe eé bɔ ado saa? ¹²Borii kè ma dezinɔ ní káate Gozà kōn Aranao kōn Rezeftio kōn Edeni kè kú Telasaonɔ, aɔ tãanɔ ní bɔɔ? ¹³Amata kína kú máa? Apada kína kú máa? Sefavaimu ke Ena ke Iva kínanɔ kú máa?

¹⁴Ezekaya Asiriano takada sì zìri pìnɔa. Kè à à kyó kè, ben à gàa Dii ua à pòro à ae ¹⁵à wée kèa à bè: Dii Isarailinɔ Luda, ní kú kerubunɔ dagura, mbe busu kè kú anduna guu píngi Luda ù. Mbe n musu kè kōn tɔɔte. ¹⁶Ñ swā kpá ñ yā ma, Dii. Ñ wée sé ñ guu gwa, Dii. Ñ dɔkena kōn n Luda Wèndideo lékpāsā kè Senakeribi kè ma fá! ¹⁷Yāpurame Dii, Asiriano kínanɔ borii pìnɔ kàate ní píngi, aɔ busunɔ gō bezi ù. ¹⁸Aɔ ní tãanɔ kà tén aɔ ní kpáta, zaake pɔ pìnɔ kú pɔke léziro, pɔ kè gbēntee kè kōn lío kōn gbèonɔme. ¹⁹Dii wa Luda, ñ wa bɔ à ɔzì, le busu kè kú anduna guu píngi gō dɔ kè n Dii, mbe Luda ù ndo.

Senakeribi gana

²⁰Ben Amɔzu né Isaya lékpāsā kè Ezekayane à bè: Dii Isarailinɔ Luda bè a adua kè ní kè Asiria kí Senakeribi yā musu mà, ²¹ben à lé kène à bè:

Zayɔn nɔkpare lezii e kya kaangu,
èe n lalandi kee n kpɛɛ.
Yerusalemu nɔgbē e ère kee,
èe a mì dadaa a gān.

²²Dén n dɔkeo ní sōsō?

Dén n pataa n n mì dàne íaa?
Isarailinɔ Luda kè kú adonan n beee kène.

- 23 N dà n zìrinɔŋe, ben aõ Dii sòsõ,
 n bè n didi kpiiɔɔ musu
 kɔ̃n n sɔgoronɔ paripari
 ai Lɛbanɔ bùsu kp̄ii mìsɔ̃ntɛa.
 N sida lí gbàano zòzò,
 n pini lí bítanɔ nè,
 n ka à léa musu ai à líkpe sisinan.
- 24 N lògɔ yò bori pāndenɔ bùsun,
 n à í mì,
 n kèse pèpèe Igipiti swaanɔa ai ní í bàba.
- 25 Kè māmbe má ðie le zaa zi,
 née maroo?
 Ma zɛo à gi kè, ben má tò à kè.
 Má tò n ní wéte bīideenɔ gbòro bitimm,
 à gbènɔ gò kaena.
- 26 Wétɛpideenɔ gbāaa kēsā,
 aõ gò sùmm, wí ní kū,
 aõ ðe lán sè bà, lán sèla bòrɔ bà,
 lán sè kè bòe kpé musu à gàga gɔɔ bà.
- 27 Má n kúkii dõ,
 má n gana kɔ̃n n sunao dõ,
 má n feenamazii dõ.
- 28 Zaake n feemazi,
 n wéekaka kè ní vī yā gè ma swān,
 mé bà kánne n yīn,
 mé aizi kánne n lén,
 mé tó ò eara ò tá kɔ̃n zé kè n mɔoo.
- 29 Ezeekaya, yā kèkii égõ denne sèeda ũ:
 É pɔ zà ble wènz̄i,
 zii ðɔ é ble gwe.
 Zii kāa sa é pɔ t̄ɔ é pɔ kèke,
 é geepi lí pépe é à bɛe ble.
- 30 Yuda kpaaa kè aõ gò̃nɔ
 é kāsāa pée tɔɔte gbasa aõ né kpá musu.
- 31 Zaake gbē kpaano é bɔ Yerusalemume,
 gbē kè aõ gò̃ pìnɔ é ɔ tá zaa Zayɔn kpiiia.
- Dii Zìkp̄ede aīa bé eé beee ke.
- 32 Beee yānz̄in ma yā kè ò Asirianɔ kína musuzi:
 Eé gē wéte kènlo,
 eé kà zunlo,
 eé a sengbango ðɔnɛro,
 eé ligazi à gbà lezī daziro.

33 Eé eara à tá kɔn zé kè à m̀òoo,
eé gē wéte kènlo.

Mamɔma Dii mámbe má ò.

34 Mé gí kɔn wéte kèome,
mé à mì sí ma zĩnda yānzi
kɔn ma zòbleri Dauda yāo dɔ.

35 Gwāāvī beean Dii Malaika b̀ò à g̀àa Asirianɔ b̀uran à gbēno dèdè
borɔ bakēndo asɔoro. Kè aɔ f̀e kongo, ben aɔ g̀enɔ è kaena gu sānda
píngia. 36 Ben Asiria kí Senakeribi f̀e a b̀ura pìn à èara à tà Nineva à g̀ò
gwe. 37 Zíkea kè à kuena a t̄aa Nisiroku kpén, ben à nénɔ Adarameleki
kɔn Sarezao à dè kɔn f̀eadao. Aɔ bàa sì wà tà Ararata b̀usun, ben à né
Esarad̄o v̀e à gbèn.

Ezekaya gyākena

20 ¹Gurɔ beea Ezekaya gyāa kè à kà gana, ben annabi Isaya,
Amɔzu né g̀àa à à lè à bène: Dii bè ò lé die n gbēnɔne, zaake née
mɔɔ game, né f̀e dɔro. ²Ben Ezekaya aè d̀ò g̀uà à wéé kè Diia ³à bè: Dii,
n yā nna! Zaake ma dɔnzi kɔn yāpuraao, bens̄o ma yā kè ní yezi kè kɔn
ǹòseo do, ò tó à dɔngu. Ben à wēnda s̄o d̀ò. ⁴Le Isaya g̀ò gá bɔ ua, ben Dii
yā s̀ua à bè: ⁵Ń gá ò o ma gbēnɔ dɔn'aede Ezekayane, kè mamɔma Dii à
dezi Dauda Luda, ma bè ma à aduakena mà, ma à wéé'ì è. Mé à kēk̄o,
à gurɔ aaḡodee zī eé gá ma kpén. ⁶Ma à gurɔ kàarane wé g̀ero. Mé à sí
Asirianɔ kínaa kɔn wéte kèo. Mé gí kɔn wéte kèo ma zĩnda yānzi kɔn ma
zòbleri Dauda yāo.

⁷Isaya bè wà kākā beé ló. Kè wà l̀ò, wà d̀òkɔ à b̀òḡiia, ben à kēk̄o.
⁸Ben Ezekaya Isaya là à bè: Zaake Dii bè é ma kēk̄o mé gá a kpén à gurɔ
aaḡodee zī, b̀ó bé eéḡo de à s̀eeta ũu? ⁹Ben Isaya wèàla à bè: S̀eeta kè Dii
é kenne lé kè à gbēne yā musun yè. Ora kè ofántē e suuo Aaza didikiinɔa,
ní yezi à gá ai à gbápeki mèn kurian yó, ke à eara à su kpeé kpa mèn
kuriame? ¹⁰Ben Ezekaya wèàla à bè: Ora pitana gbápeki mèn kuria zī'ũro.
À tó à eara à s̀okpa kpeé kpa gbápeki mèn kuria. ¹¹Kè annabi Isaya Dii
wéé kè, ben ora kè ofántē e suuo èara à s̀okpa gbápeki mèn kuri kè à pitaa
yāanɔa.

Babilɔnu b̀usu z̀irino m̀ona Yerusalemu

¹²Gurɔ beea Baladā né Merodaki Baladā, Babilɔnu kína takada kpàsā
Ezekayane kɔn gbao, kè à à gyākena baaru mà yānzi. ¹³Ezekaya gbāake
kpà z̀iri p̀inɔzi à g̀aányo a laasin, à a kondogi p̀onɔ òdɔańne kɔn vura
p̀onɔ kɔn p̀ó gũ nnannaanɔ kɔn ǹosi maaao. À g̀aányo a g̀ok̄ebɔkaekiin
dɔ à a auzikinɔ òdɔańne mámmam. P̀ókee kú à be ke à b̀usun kè à g̀ì
òdɔańnez̄iro. ¹⁴Ben annabi Isaya g̀àa à à lè à à là à bè: Yā kpareen gbē
p̀inɔ ònne? Zaa mákpan aɔ b̀on wà mò n kiiaa? Ben Ezekaya wèàla à bè:

A5 bɔkii zà, Babilɔnun a5 bɔn. 15 Ben Isaya à là à bè: Bɔn a5 è n be? À wèlala à bè: A5 ma be pɔ píngi è. Ma auziki kee kuu kè ma gi ɔɔaáneziro. 16 Ben Isaya bène: Ñ yā kè Dii ò ma: 17 Gurɔ e mɔɔ, weé n be pɔ píngi kɔn auziki kè n dezinɔ tònne ní kūna ai gbàanɔ sée wà táo Babilɔnu. Dii bè à ke é gɔro. 18 Weé né kè né í i keno sée wà tányo, a5é g5 Babilɔnu kíbe zíkèrinɔ ũ. 19 Ben Ezekaya bè Isayane: Dii yā kè ní òmèe pì maa. Zaake èe daa vèena aafia yākete sai ég5 kuu ai a wèndi lémmè. 20 Ezekaya yā kpaaanɔ kɔn à nég5gbèkeyānɔ kú Yudanɔ kɔnanɔ gīayākenanɔ takadan. Lán à íkaekii kè nà kɔn íbaaze kè à bɔ gbèn è mɔ kɔn ío wéte guu kú gwe dɔ. 21 Kè à kà a dezinɔla, ben à né Manase vèe à gbèn.

Yudanɔ kí Manase

21 1 Manase wè kuri awèeplaadee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu wè baaag5 ɔɔrosai. À da tɔn Efziba. 2 À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔn borii kè Dii pèmma Isarailinɔnenɔ yāzaakenanɔ. 3 À tāagbāgbākii kè a de Ezekaya gbòronɔ kèkè à bɔ kɔn Baali sa'okiino. À Asera lí pèe lán Isarailinɔ kí Ahabu kè nà yā. À kùe ɔɔɔnenɔne à ní gbāgbā. 4 À sa'okiino bɔ Dii ua guu Yerusalemu, guu kè Dii bè a t5 ég5 kúa pì. 5 À sa'okiino bɔ Dii ua mèn plaaanɔ guu ɔɔɔnenɔne píngi. 6 À sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò kɔn a nég5gbè, à pɔ dàmma à masonɔ kè, à yā gbèka gèsisirinɔ kɔn weegūnnadeenɔ, à yā kè Dii yeziroo kè maamaa, ben à à pɔɔ fène. 7 À Asera taa kè à kè pì diè Dii ua guu kè Dii bè Daudane kɔn à né Sulemanuo a t5 ég5 kúa gurɔ píngi, zaake Isaraili wéténɔ té píngi Yerusalemun à sè. 8 À bè, tó Isarailinɔ yā kè á diénnénɔ kūna píngi, tó a5 zè kɔn doka kè a zòbleri Musa kpàmmao píngi, é eara à ní bɔe bùsu kè á kpà ní dezinɔanlo, é tó a5 likɔaa z5 dɔro. 9 Baa kɔn beeeo a5 gi à yā mazi. Manase ní sāsā, ben a5 yā zaaa kè de borii kè Dii ní kaate ní dezinɔnenɔ pɔla.

10 Ben Dii yā ò a zòbleri annabinɔ gāzi à bè: 11 Zaake Yudanɔ kí Manase yā kè à de tē ũunɔ kè à yā zaaa kè de Amɔri kè a5 kú a āanɔla, à Yudanɔ dà durunkenan taa kè à kènɔ yā musu, 12 beee yānzin mamɔma Dii Isarailinɔ Luda ma bè, mé mɔnzi kpá Yerusalemuzi kɔn Yudanɔ bùsuo píngi. Gbè kè a5 à baaru mànɔ é ke giri. 13 Zaka kè má y5o Samarianen mé y5o Yerusalemune se. Mé kene lán má kè Ahabu beene nà. Mé Yerusalemu wawa lán wè taa wawa wà à lé kúe nà. 14 Mé pā kpá ma gbè kpaa pìnɔzi mà ní na ní ibeenɔne ní ɔzi. A5é ní pónɔ nakɔa wà ní sée, 15 zaake a5 yā kè má yeziroo kè, a5ég5 ma pɔɔ fèeme zaa gurɔ kè a5 dezinɔ bɔ Igipiti ai kɔn a gbāao.

16 Manase taarisaideenɔ dède paripari ai a5 gènɔ Yerusalemu pà zaa à léa kè ai à léa kaa, durun kè à kè à Yudanɔ dà yā kè Dii yeziroo kenan baasi. 17 Manase yā kpaaanɔ kɔn durun kè à kènɔ píngi kú Yudanɔ kɔnanɔ gīayākenanɔ takadan. 18 Kè à kà a dezinɔla, wà à vīi a be, Uza karan, ben à né Amɔ vèe à gbèn.

Yudano kí Amo

¹⁹Amo wê baro awɛɛplaadee guun à kí blè, ben à vɛɛ kpatan Yerusalemu wê plaa. À da tɔn Mesuleme, Aruzu né, Yɔtɔba gbɛme. ²⁰À yā kè Dii yeziroo kè lán à de Manase kè nà. ²¹À a de zékpaɛ sè píngi. À dɔ tãa kè a de dɔ́nɔ́nɔ́zi à kùɛ́nɛ. ²²À Dii a dezino Luda tòn, èe à zé séro. ²³Ben à ibano lé kpàkɔ́sɔ́zi wà à dè a be. ²⁴Kè Yudano gbɛ kè aɔ lé kpàkɔ́sɔ́zi pino dèdè ní píngi, ben aɔ à né Yosia kà kí ũ à gbèn. ²⁵Amo yā kpaanɔɔ kú Yudano kɔ́nɔ́ gɔ́yākenano takadan kɔ́n yā kè à kèno píngi. ²⁶Kè wà à vù Uza karan, ben à né Yosia vɛɛ à gbèn.

Yudano kí Yosia

22 ¹Yosia wê sɔraagɔ́dee guun à kí blè, ben à vɛɛ kpatan Yerusalemu wê baaakuri awɛɛdo. À da tɔn Yedida, Adaya né, Bɔzɔka gbɛme. ²À yā kè Dii yezi kè à a dezi Dauda zékpaɛ sè píngi, èe pãne ɔplazi ke ɔzeziro. ³À kíblena wê baro plaasaidee guun à a takadakèri Safana, Azalia né, Mesulamu dio zì Dii ua à bè: ⁴Nè gá sa'oriki Ilikia kiia n onɛ à ɔ kè wà mɔo Dii ua kè zédākparino sɔ́ ní ɔzì naro ⁵à na gbɛ kè wà ní díe Dii ua zikerino gbɛnsi ũunɔne ní ɔzì, aɔ fia boo gbɛ kè aɔɔe kpé pì guu kè yàkano kekeɛnɔne, ⁶Í'arino kɔ́n kpéborino kɔ́n gbè'arino. Wà lí lúo dɔ kɔ́n gbè anano wà kpé pì kekeo. ⁷Wàton gbeka lán aɔ ɔ kè wà nãnne ní ɔzì pì blè nãro, zaake gbɛ nãanedeɛnɔme.

⁸Sa'oriki Ilikia bè takadakèri Safanane a bɔ Musa doka takadaa Dii ua, ben à kpàa. Kè à à kyó kè, ⁹ben à gàa kína kiia à à yā gbãne à bè: N ibano ɔ kè kú Dii ua bɔe wà nà ua zikerino gbɛnsinɔne ní ɔzì. ¹⁰À èara à bène sa'ori Ilikia takada kpàawa, ben à à kyó kè kɔ́nane. ¹¹Kè kína Musa doka takada pì yā mà, ben à a utadaa gà à kè. ¹²Ben à bè sa'ori Ilikiane kɔ́n Safana né Aikamuo kɔ́n Mikaya né Akaboo kɔ́n takadakèri Safanao kɔ́n a ìba Asayao à bè: ¹³À gá gbekame Diia Yudano né ní píngi takada kè wà bɔa kè yā musu. Dii pɔ fɛ́wazi à kè bíta, zaake wa dezino e wa yā kè kú takada kè guu ma wà zìi kèaro. ¹⁴Ben sa'ori Ilikia kɔ́n Aikamuo kɔ́n Akaboo kɔ́n Safanao kɔ́n Asayao gàa wà yā pì ò nɔgbɛ annabi Uludane. Nɔgbɛ pì kú Yerusalemu fáandi plaadee guume, à zã tɔn Salumu, Tikiva né, Arasa diome. Arasan Dii ua utakaeki dākpari ũ. ¹⁵Dii Isarailino Luda yā sù nɔgbɛ pì à bè: À gá à o gbɛ kè à a zìmaane, ¹⁶mamɔma Dii ma bè mé mɔ́nzi kpá gu kèkiizi kɔ́n gbɛ kè aɔ kúnno lán à kú takada kè Yudano kína à kyó kè pì guu nà. ¹⁷Mé pɔfɛ pita gu kèkiia, ma pɔfɛ pì é kpáero, zaake aɔ ma ton aɔ tuaetiti kpàta tãanɔa aɔ ma pɔɔ fɛ́me tãa kè aɔ kè pino yãnzì. ¹⁸À o Yudano kína kè à a zì à gbekamaane, yā kè à mà pì musu, mamɔma Dii Isarailino Luda ma bè ¹⁹yā kè má ò guu kèkiia kɔ́n gbɛ kè aɔ kúnno, ma bè eé gɔ́ bezì ũ kana pó ũme, zaake à swè kpà yā pì à a zìnda bùsa à a utadaa gà à kè à ɔɔ dɔ, beee yãnzin ma à yā màzì.

Mamoma Dii mámbe má ò. ²⁰Beee yānzin mé tó à ga, weé à vīi yīiyīi. Eé wée si mónzi kè mé kpá guu kèzilero. Ben ziri pìno èara wà tà kína kiia kōn yā pìo.

Yosia zena kōn Dii bà kuuna kōn Isarailino yāno

23 ¹Kína Yerusalemu gbēnsino kōn Yuda gbēnsino sisi, ben aō kākōazi ní pīngi. ²À gāaño Dii ua kōn sa'orino kōn annabino kōn Yerusalemudeeno kōn Yudano ní pīngi, né fete gbēnsi, ben à tò wà Dii bà kuunaño takada kè wà è à ua pì kyó kè ní wáa pīngi. ³Kína zena kpé wesagba sae, ben à èara à zè kōn Dii bà kuunaño yāno. À bè á té Diizi, éǵǵ à yādienano kōn à yādannenano kūna, éǵǵ à ɔɔkii gwaa kōn nōseo do kōn a poyezinao pīngi, lán à kú takada pì guu nà. Ben baade pīngi zè kōn Dii bà kuunaño yāo do.

⁴Kína bè sa'oriki Ilikiane kōn à kpāsio kōn Dii ua zédākparino aō pó kè wà kè Baaline kōn Aserao kōn sɔsɔnenɔ sée wà boɔ Dii ua guu. Ben à gāa à té s̄a Yerusalemu bii kpɛ Kidironu guzure búgben, ben wà à túbu s̄e wà tào Beteli. ⁵Ben kína pè taa sa'orino kè Yudano kínano ní díe aō saa o Yuda wéte tāagbāgbākiiɔ kōn pó kè liga Yerusalemuzino ní pīngi kōn sa'ori kè aō saa ò Baaliano kōn ɔfānt̄e kōn mɔvurao kōn sɔsɔne t̄s̄deeno kōn sɔsɔne kpaaano pīngi. ⁶À Asera lípɛ s̄e à b̄o Dii ua à gāa à té s̄a Yerusalemu bii kpɛ zaa Kidironu guzuren, ben à à tí b̄o à fāke talakano mirano. ⁷À gōgb̄e kaaruano kpé kè kú Dii ua guuno gb̄oro do. Kpé pino guun nɔgb̄eno è Asera kuta bisano t̄an. ⁸À tò sa'ori kè aō kú Yuda wét̄enno s̄u Yerusalemu, ben à tāagbāgbākii kè wà b̄o kè sa'orino saa òano gb̄as̄i lè sena zaa Geba ai Beseba. À tāagbāgbākii kè kú wéte d̄on'aede Yosua gānulea wéte pì b̄iile ɔzezino gb̄oro. ⁹Baa kè tāagbāgbākii sa'ori pino è saa ò Diia Yerusalemuro, aōè buredi s̄ese'ez̄esai só kōn ní sa'ori daano. ¹⁰À tò sa'okii kè kú Tofeti, Beninomu guzuren gb̄as̄i lè, le gb̄eke tón sa'opo kè wè ká t̄en à té kú o M̄lekia kōn a négōgb̄e ke a n̄enɔgb̄eɔ do. ¹¹À s̄o kè Yudano kínano kyakè ɔfānt̄e pó ūuno Dii kpé kp̄elea gò, ben à s̄o pino górono kp̄ata. S̄o pino kú gb̄ade Natāmeleki kpé sae. ¹²À sa'okii kè Yudano kínano b̄o Aaza kpé musuano gb̄oro kōn kè Manase b̄o Dii ua m̄en plaa guuno. À w̄iwi d̄ugudugu, ben à à b̄uru s̄e à kw̄e Kidironu guzuren. ¹³Isarailino kí Sulemanu tāagbāgbākii b̄o yā Sid̄deeno t̄aa Asatorene kōn M̄abuno t̄aa Kem̄sio kōn Am̄onino t̄aa M̄lekio Yerusalemu ɔfānt̄eɔe kpa zaa Kùkpe s̄is̄iḡeezi s̄ɔmet̄e kpa, ben Yosia tò tāagbāgbākii pino gb̄as̄i lè. ¹⁴À à gb̄eɔeno w̄iwi à à líp̄eeno z̄z̄z̄, ben à gb̄ent̄ee ḡewano f̄aak̄ɔa guu p̄in̄la.

¹⁵Baa tāagbāgbākii kè Nebati né Yeroboamu b̄o Beteli kōn à sa'okii à Isarailino dào durunkenan pì, Yosia gb̄agbākii pì kōn a sa'okii gb̄oro. À gb̄agbākii pì gb̄eno w̄iwi à à tí b̄o à té s̄o Asera líp̄eaa do. ¹⁶Kè à w̄e z̄u, à mirano è s̄is̄a gwe, ben à ḡewano b̄den à kp̄ata sa'okii pia à tò à gb̄as̄i

lè, lán Dii gĩake à ò nà Luda gbē gāzī. ¹⁷Ben kína bè: Dé miran wà sèeda kèa kāaa? Ben wétepidéno bè: Luda gbē kè bō Yudano būsomme. Àmbe à gĩake à yā kè ní kè Beteli sa'okii kèkiine pì ò. ¹⁸Ben kína bè: À à tó gwe. Gbēke tón à wá sé à sōki kpáoro. Ben wà à wáno tò gwe kōn annabi kè bō Samaria p̄o. ¹⁹Tāagbāgbākí kpé kè Isarailino kínano bō Samaria būsú wéteno guu aō Dii p̄o fēonenon Yosia wíwi pínɡi lán à kè Beteli p̄one nà. ²⁰Ben à gbāgbākii p̄ino sa'orino kòto kpàkpa sa'okii kè aōe saa oano ní pínɡi à gbēntee gèwano kpàtaa, ben à èara à tà Yerusalemu.

²¹Kína bè baade pínɡine: À Banla zībaa ke Dii a Ludane lán à kú Dii bà kuunawao takada kè guu nà. ²²Zaa gur̄o kè yāgōgōrino dō Isarailinoe ae kōn gur̄o kè Isarailino kínano kōn Yudano kínano e kí bleo pínɡi, wèe Banla zībaa pì ke à kà lero. ²³Kí Yosia kíblena wèe baro plaasaidee guun wà Banla zībaa pì kè Yerusalemu. ²⁴Beee gbera à yàa kōn gèsisirino kōn weegūnnadeeno kōn kpé guu tāano kōn ua tāano kōn tē p̄o kè wà è Yerusalemu kōn Yudano būsuno pínɡi, le à zīi ke dokayā kè kú takada kè sa'oriki Ilikia bàa Dii ua p̄ino. ²⁵Kína kè aō kú à āano kōn kína kè aō kú à gberaano té, aō gbēkee e ae dō Diia kōn nōseo do kōn p̄onnao pínɡi lán à bàro. À Musa doka kūna pínɡi a gbāa lén. ²⁶Baa kōn beeo Dii p̄ofēna Yudanzi kōn pētē pāsio yā zaaa kè Manase kè yānzi e kpáero. ²⁷Dii bè: Mé pé Yudano mà ní gomala lán ma p̄e Isarailino ma ní gómala nà. Mé gí Yerusalemu kè má sèzi kōn kpé kè ma bè ma tó égo kúaa. ²⁸Yosia yā kpaano kú Yudano kínano gīayākenano takadan kōn yā kè à kèno pínɡi.

²⁹Kí Yosia gur̄o kè Iyipiti kí Fero Neko e gaa Asiriano kína le Yuflati, ben Yosia gaa zī káo Megido. Kè aō kō lè, ben Neko à dè. ³⁰À ibano à gè sè wà dà sōgoro guu, aō sùo Yerusalemu wà wīi. Ben Yudano à né Yoaza kà kí ū à gbèn.

Yudano kí Yoaza

³¹Yoaza wèe baro awēe'aagōdee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu mo aagō. À da tón Amutali, Yeremaya né, Libina gbēme. ³²À yā kè Dii yeziroo kè lán à dezino kè nà. ³³Ben Fero Neko mò kàa Ribla, Amata būsun, le àtongō de kí ū Yerusalemuro yānzi, ben à bè Yudano fīa boare kondogi t̄on aagō kōn a kusuo kōn vuraō kiloo baaakuri asōoro. ³⁴Ben à Yosia né Eliakimu diē kí ū a de gēe ū, ben à à tó liene Yoyakimu. Ben à Yoaza sè à tào Iyipiti, gwen à gàn. ³⁵Yoyakimu kondogi kōn vura kè Fero Neko gbèkaa s̄i a būsudeeno baade gbāa lén, ben à kpàa.

Yudano kí Yoyakimu

³⁶Yoyakimu wèe baaasōrodee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu wèe kuri awēedo. À da tón Zebida, Pedaya né, Ruma gbēme. ³⁷À yā kè Dii yeziroo kè lán a dezino kè nà.

24 ¹Yoyakimu kíblegurɔɔan Babilonu kí Nebukaneza mò à lèe Yudano búsua, ben Yoyakimu gò à zòbleri ũ ai wè aagɔ. Beee gbera Yoyakimu nòse lie, ben à bò à kpee. ²Dii Babilonia gbāamɔnnerino gbàrea kɔn Siriano kɔn Mɔabuno kɔn Amɔninɔ. À ní gbáe wà Yudano búsua kaate lán à ò a zòbleri annabino gāzi nà. ³Yā pì Yudano lè kè Dii bé à ò yānzi, le à périma à ní goala durun kè Manase kèno yānzi kɔn yā kè à kèno píngi ⁴kɔn taarisaaidee kè à ní dedeno yāo. Manase tò Yerusalemu pà kɔn taarisaaidee kè à ní dedeno aruo. Beee yānzi Dii e we à sùu kèoro. ⁵Yoyakimu yā kpaanɔ kú Yudano kínano gīayākenano takadan kɔn yā kè à kèno píngi. ⁶Kè à kà a dezina, ben à né Yoyakini vèe à gbèn. ⁷Igipiti kína e eara à bò a búsun dɔro, zaake Babilonu kína búsua kè de Igipiti pò ũ yā sia píngi zaa Igipiti gulezeki swaazi ai gana Yuflatizi.

Yudano kí Yoyakini

⁸Yoyakini wè baro plaasaidee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu mɔ aagɔ. À da tón Neusuta, Elenatā né, Yerusalemu gbēme. ⁹À yā kè Dii yeziroo kè lán a dee kè nà. ¹⁰Guro beean Babilonu kí Nebukaneza zìkpeeno mò Yerusalemu aɔ à kagura kè. ¹¹Ben Nebukaneza mò gwe gurɔ kè à zìkpee pínɔ ligazi. ¹²Ben Yudano kí Yoyakini bò à gāa à a zinda kpāa, àpì kɔn a dao kɔn a ibano kɔn a asakpaano kɔn a kpāasino. Babilonu kína Yoyakini kù a kíblena wè sɔraagɔdee guu. ¹³Ben à Dii ua auzikino nàkōa à bòo gwe kɔn kibe auzikino píngi. À vura pò kè Isarailino kí Sulemanu kè Dii kpé pò ũuno zòzòkɔre píngi lán Dii gīake à ò nà. ¹⁴À Yerusalemu gbēnsino kɔn zìkpeeno kùkù à tànyo zìzɔno ũ ní píngi. Aɔ kà gɔno bɔro kuri. À tà kɔn líarino kɔn sianɔ dɔ. Gbēkee e gɔro, séde talakanɔ. ¹⁵Len à Yoyakini kù Yerusalemu le kɔn à dao kɔn à nɔnɔ kɔn à kpāasino kɔn búsua gbēnsino à tànyo Babilonu zìzɔno ũ. ¹⁶À tà Babilonu kɔn gɔ gbāaano gɔno bɔro swēplaa kɔn zìkerino kɔn sianɔ gɔno wāa sɔro. Aɔ píngi zìkari gbāaano me. ¹⁷À Yoyakini desē Matania die kí ũ à gbèn, ben à à tó liene Zedekia.

Yudano kí Zedekia

¹⁸Zedekia wè baro awēdodee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu wè kuri awēdo. À da tón Amutali, Yeremaya né, Libina gbēme. ¹⁹À yā kè Dii yeziroo kè lán Yoyakimu kè nà. ²⁰Dii pɔfē bé à tò yā pì Yerusalemu kɔn Yudano búsua lè píngi ai à gāa périma à ní goala. Ben Zedekia bò Babilonu kína kpee.

Yerusalemu kaatena

25 ¹Zedekia kíblena wè kēndodee guu, à mɔ kuri guro kurideen Babilonu kí Nebukaneza mò lée Yerusalemu, àpì kɔn a zìkpeeno ní píngi. Aɔ bura kàe à bii sae, ben aɔ gbà lezino dò wà ligazi. ²Aɔ wéte pì

kagura kè le ai kí Zedekia kíblena wè kuri awæedodee guu. ³À mo siigõ guro kændodeen noaa gbāaa kpà wéte pìn, gbēke pòblee vī doro. ⁴Kè wà bīi f̄, baa kè Babilonianɔ ligana wéte pizi, ben Yuda zìkpæenɔ bàà sì ní píngi, aɔ b̄e k̄n kíbē karao aɔ b̄e wéte gēkiia gwāavī, ben aɔ p̄e Yoda s̄n. ⁵Ben Babilonia zìkpæenɔ p̄e kína pizi aɔ à lè s̄n Yeriko kpa. Kè Zedekia zìkpæenɔ lèk̄ɔa wà à tòn, ⁶ben wà à kù wà tào Babilonu kínane zaa Ribla, ben wà yā dààla. ⁷Wà à n̄nɔ dèdè à wáa, ben wà à wéé b̄b̄o wà m̀gotē gata kpàne wà tào Babilonu.

⁸Babilonu kína kíblena wè baro dosaidee guu, à mo sooro guro swæplaadee zī à iba Nebuzaradā m̀ Yerusalemu. Àmbe Nebukaneza dogarino gbēnsi ū. ⁹À té s̄ Dii uaa k̄n kíbēo k̄n Yerusalemu kp̄nɔ píngi. Kp̄e kè de kp̄e bíta ū píngi dé, à té s̄ame. ¹⁰Ben à t̄o Babilonia zìkpæenɔ ní píngi Yerusalemu bīi gb̄oro. ¹¹À gb̄e kè aɔ ḡò wéte pì guuno s̄e à t̄ányo Babilonu k̄n gb̄e kè aɔ ḡaa wà nà Babilonu kínaano k̄n gb̄e kpaano. ¹²Talakanɔ à tòn le aɔḡõ geepi búno k̄n búgbeno s̄e waa.

¹³Babilonianɔ Dii ua m̀gotē wesagbano k̄n tadibano k̄n íkaki bítáo w̄wi aɔ tào Babilonu. ¹⁴Aɔ túbukabano k̄n a séebano k̄n fitiadebano k̄n ḡombano k̄n m̀gotē p̄ p̄ande kè wè Dii zīi keono n̄k̄ɔa wà tào d̄. ¹⁵Ben dogarino gbēnsi p̄i takasono k̄n arusibano k̄n p̄ kè wà p̄i k̄n vuraio ke k̄n kondogiono s̄e píngi. ¹⁶Wesagba m̄n plaa k̄n íkakii p̄io k̄n tadibo kè Sulemanu p̄i Dii ua p̄ ūuno, wèe f̄ wà à m̀gotē ȳ kiloaro, à tiisi kè bíta. ¹⁷Wesagba p̄ino lezī kà ḡās̄asuu baro plaplaasai, bens̄ à m̄fura kè kú musuno lezī kà ḡās̄asuu sooro. M̄kyakotāna k̄n z̄zī kè wà kè lán biisio b̄e b̄ano ligana m̄fura p̄inozi píngi. Wesagba m̄n plaa p̄ino s̄enkpeme.

¹⁸Dogari gbēnsi p̄i sa'oriki Seraya kù k̄n à plaade Zefanayao k̄n zédākpari ḡono aaḡono. ¹⁹À gbēnsi kè de z̄kp̄e d̄n'aædee ūu kù wéte guu k̄n kína iba ḡono sooro kè à b̄m̄ma wéte guuno d̄o k̄n z̄kp̄e gbēnsi takadak̄eri kè è gb̄eno t̄ɔ da sozan-o k̄n à gb̄eno ḡono baaaḡo kè wà b̄m̄ma wéte guuno. ²⁰Nebuzaradā ní s̄e à t̄ányo Babilonu kínane zaa Ribla, ²¹ben Babilonu kína ní dede Ribla gwe Amata b̄usun. Len wà Yudano s̄e ní b̄usun wà t̄ányo le.

Gedalia diena Yudano b̄usu gbēnsi ū

²²Babilonu kí Nebukaneza Aikamu né Gedalia, Safana dio diè gb̄e kè aɔ ḡò Yudano b̄usunno gbēnsi ū. ²³Kè z̄kp̄e d̄n'aædeenɔ k̄n ní gb̄enɔ m̀ Babilonu kína Gedalia diè gbēnsi ū, ben aɔ m̀ à kiia Mizipa. Netania né Sumaila kú ní té k̄n Karea né Yoananao k̄n Tanume né Seraya, Netofa gb̄e k̄n Maaka gb̄e né Yazaniao k̄n ní gb̄eno. ²⁴Ben Gedalia la d̄āne k̄n ní gb̄e p̄ino à b̄e: Àton v̄ia ke Babilonia gb̄aadeenɔnero. À v̄e wa b̄usun kè à z̄ò ble Babilonu kínane, éḡõ aafia. ²⁵M̄ode à mo swæplaadee guun Netania né Sumaila, Elisama dio kè de k̄ine ūu m̀ k̄n ḡono kurino

à Gedalia dè kōn Yuda kè aō kúo Mizipano kōn Babilonia kè aō kúo gweeno. ²⁶Ben Yudano fèe, né féte gběnsi ní píngi kōn zìkpe dɔn'aedee pìno, aō bàà sì wà tà Igipiti, kè aōe vĩa kee Babilonianone yānzi.

Yoyakini gbarena

²⁷Yudano kí Yoyakini tana Babilonu wè baaakuri awéeswéeplaade, à mo kuri awéeplaa guro baaasoro awéeplaadeen Babilonu kí Evili Mērodaki à bò kpésiaan a kíblena wè káaku guu. ²⁸À yā maaa òne, ben à vèkii kpàa kè de à kína daa kè aō kúo Babilonuno pólá. ²⁹Ben Yoyakini a kpésia uta bò à kàe, ègō pó ble kōn kínao ledó ai a wèndi lén. ³⁰Lán guu e dɔɔ nà kína ègō póblee kè à yezi kpaai ai à gaa à gào.

ƐZƐRA

Sirusu Isarailino gbarena

1 ¹Pesiano kí Sirusu kíblena wè káaku guu Dii té kàn le yā kè à dà Yeremayane à ò e à ke yānzi. Ben Sirusu kpàakpa kè a b̀sun píngi, gbasa à kè takadan à bè: ²Yā kè mamoma Sirusu, Pesiano kína má òn yè. Dii Luda Musudee tò anduna kpata píngi g̀ ma ṕ ũ, ben à ma die mà kpé boare Yerusalemu, Yudano b̀sun. ³Gbē kè de à gbē ũ a té, Luda gō kúo à tá Yerusalemu, Yudano b̀sun, à kpé bo Dii Isarailino Luda kè de Dii ũ Yerusalemune gwe. ⁴Aō gbē kè aō g̀ pino gbēdaano dṓle kōn kondogio kōn vuraō kōn auzikino kōn pókādeeno kōn Luda kpé kè aōe gaa bo Yerusalemu gbaano.

⁵Ben Yudano kōn Beyāmino uabedeeno kōn sa'orino kōn Levino kōn gbē kè Luda té kànguno fēe aōe gaa Dii kpé bo Yerusalemu. ⁶Aō gbēdaano ɔ dāmima aō ní gbá kondogi pino kōn vura pino kōn auzikino kōn pókādeeno kōn ṕ ɔdeeno kōn Dii kpé gbaano píngi. ⁷Ben Pesiano kí Sirusu b̀ kōn Dii kpé ṕ kè Nebukaneza sēe yā zaa Yerusalemu à kàe a taa kpé guuno. ⁸À bè a ɔ'uteri Mitiredane à ṕ pino naro à kpá Yudano kí Sesebazaa, ben à kè le. ⁹Ṕ pino pari lén yè:

Vura taa baaakuri,
kondogi taa boro do,
tapɛenti baaakuri dosai,

¹⁰ vura togoo baaakuri,
kondogi togoo waa plaa kōn kurio,
ta bori pādeno boro do.

¹¹ Vura kōn kondogi taano fēe píngi mèn boro ɔoro kpé waa plaa. Kè zìzo pino b̀e Babilonu aō sù Yerusalemu, ben Sesebaza mò kōn ṕ pino píngi.

Zìzo kè aō sùnɔ

2 ¹Babilonu kí Nebukaneza Isarailino kùkù zìzono ũ yā à tànyo Babilonu, ben aō gbēkeno b̀ zìzokee pìn aō sù Yerusalemu, Yudano b̀sun sa, ben ní baade tà a wéte. ²Aō don'aadeenon yè: Zerubabeli, Yesua, Nɛemaya, Seraya, Relaya, Mɔdekai, Bilisā, Misipa, Bigivai, Reumu kōn Baanao. Isaraili gōgbē kè aō sùnɔ pari lén yè.

- 3 Parṣu boriino gṵṵn ɓɔɓɔ plaa kṵn mèn basɔraagṵ akuri aweɛplaa.
 4 Sefatia boriino gṵṵn wàa do kṵn mèn basɔraagṵ akuri aweɛplaa.
 5 Ara boriino gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn bakēndo ɓɔɓɔsaio.
 6 Pamṵabu borii kè aṵṵ de Yesua kṵn Yoabuo boriino ūṵṵn gṵṵn wàa gēro dosai kṵn kuri aweɛplaa.
 7 Elamu boriino gṵṵn wàa sweedo kṵn mèn baplaa akuri aweɛsiigṵṵ.
 8 Zatu boriino gṵṵn wàa siigṵ kṵn mèn baswɛɛplaa asɔɔroo.
 9 Zakai boriino gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn basɔraagṵṵ.
 10 Bani boriino gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn baplaa aweɛplaa.
 11 Bebai boriino gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn baro aweɛ'aagṵṵ.
 12 Azagada boriino gṵṵn wàa sweedo kṵn mèn baro aweɛplaa.
 13 Adonikamu boriino gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn baaagṵ aweɛswɛɛdo.
 14 Bigivai boriino gṵṵn ɓɔɓɔ plaa kṵn mèn baplaa akuri aweɛswɛɛdo.
 15 Adini boriino gṵṵn wàa plaa kṵn mèn baplaa akuri aweɛsiigṵṵ.
 16 Ata boriino gṵṵn basɔɔro plaasai.
 17 Bezai boriino gṵṵn wàa do kṵn mèn baswɛɛdo aweɛ'aagṵṵ.
 18 Yora boriino gṵṵn basɔɔro akuri aweɛplaa.
 19 Asumu boriino gṵṵn wàa do kṵn mèn baro aweɛ'aagṵṵ.
 20 Giba boriino gṵṵn basɔɔro ɓɔɓɔsaio.
 21 Betelemudeenṵ gṵṵn baswɛɛdo aweɛ'aagṵṵ.
 22 Netofadeenṵ gṵṵn baplaa akuri aweɛswɛɛdo.
 23 Anatodeenṵ gṵṵn baswɛɛdo akuri plaasai.
 24 Azamavedeenṵ gṵṵn baplaa aweɛplaa.
 25 Kiriayarimudeenṵ kṵn Kefiradeenṵ kṵn Berodeenṵ gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn baswɛɛplaa aweɛ'aagṵṵ.
 26 Ramadeenṵ kṵn Gebadeenṵ gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn baro aweɛdo.
 27 Mikimasadeenṵ gṵṵn baswɛɛdo aweɛplaa.
 28 Betelideenṵ kṵn Aideenṵ gṵṵn wàa do kṵn mèn baro aweɛ'aagṵṵ.
 29 Nebodeenṵ gṵṵn baplaa akuri aweɛplaa.
 30 Magbisodeenṵ gṵṵn baswɛɛplaa akuri aweɛswɛɛdo.
 31 Elamu pānde boriino gṵṵn wàa sweedo kṵn mèn baplaa akuri aweɛsiigṵṵ.
 32 Arimu boriino gṵṵn wàa do kṵn mèn baswɛɛdo.
 33 Lodudeenṵ kṵn Adidideenṵ kṵn Onṵdeenṵ gṵṵn wàa aagṵ kṵn mèn baswɛɛdo asɔɔroo.
 34 Yerikodeenṵ gṵṵn wàa do kṵn mèn baswɛɛplaa asɔɔroo.
 35 Senadeenṵ gṵṵn wàa baro plaasai kṵn mèn baaakurio.
 36 Sa'ori borii kè aṵ sùnṵn yè:
 Yesua bori Yedaya boriino gṵṵn wàa siigṵ kṵn mèn basɔraagṵ akuri aweɛ'aagṵṵ.
 37 Ima boriino gṵṵn ɓɔɓɔ do kṵn mèn baplaa akuri aweɛplaa.
 38 Pasu boriino gṵṵn wàa sweedo kṵn mèn baplaa aweɛswɛɛplaa.

³⁹Arimu boriino gɔɔn boɔɔ do kɔn mèn gẽro awẽẽplaa.

⁴⁰Levi kè aɔ sùnɔn yè:

Odavia bori Yesua kɔn Kadamielio boriino gɔɔn baaagɔ akuri awẽesiigɔ.

⁴¹Asafa bori lèsirino gɔɔn baswẽedo akuri plaasai.

⁴²Zédákpari kè aɔɔ de Salumu kɔn Atao kɔn Talamɔɔ kɔn Akubuo kɔn Atitao kɔn Sobaio borii ùunɔ gɔɔn baswẽẽplaa dosai.

⁴³Gbẽ kènɔ boriino bé Luda ua zíkeroɔ ù:

Zia, Asufa, Tabao,

⁴⁴Kerosu, Sia, Padɔ,

⁴⁵Lebana, Agabu, Akubu,

⁴⁶Agabu, Salamai, Anana,

⁴⁷Gideli, Gaa, Raya,

⁴⁸Rezĩ, Nekoda, Gazamu,

⁴⁹Uza, Pasea, Besai,

⁵⁰Asana, Meunimu, Nefusimu,

⁵¹Bakabuku, Akufa, Aru,

⁵²Bazalu, Meida, Asa,

⁵³Bakosi, Sisera, Tema,

⁵⁴Nezia kɔn Atifao.

⁵⁵Sulemanu zòbleri kènɔ boriino bé wà bò zìzòkɛɛn wà sù:

Sotai, Asoferɛ, Peruda,

⁵⁶Yaala, Dakɔ, Gideli,

⁵⁷Sefatia, Atili, Pòkɛɛ Azebaimu kɔn Amio.

⁵⁸Luda ua zíkero pìnɔ kɔn Sulemanu zòbleri borii pìnɔ kà gɔɔn wàa do kɔn mèn bakèndo akuri awẽẽplaa.

⁵⁹Gbèkenɔ bò Telemela kɔn Telasao kɔn Kerubuo kɔn Adɔo kɔn Ima o, ben aɔɔ e wà í bori bozia ónne kè Isarailinɔn í ùro. ⁶⁰Delaya kɔn Tobiao kɔn Nekodao boriinɔmɛ, aɔ kà gɔɔn wàa aagɔ kɔn mèn baplaa akuri awẽẽplaa. ⁶¹Sa'ori borii kè aɔɔ de Obaya kɔn Akozuo kɔn Bazilaio boriino ùu sù dɔ. Bazilai pì Giliada bùsu gbẽ Bazilai né sè yā, ben à a anzure pì tɔ sè. ⁶²Gbẽ pìnɔ í tɔ wètɛ bori bozia takadan, mɔde aɔɔ boɔro, ben wà gínne sa'orikɛɛo. ⁶³Bùsu dɔn'aɛdee bènnɛ, tó èe kɛ sa'ori í yā gwà kɔn Urimuo kɔn Tumimuo baasiro, aɔton sa'opɔ blero.

⁶⁴Gbẽ pìnɔ í píngi gɔɔn boɔɔ baplaa awẽẽplaa kpé wàa do kɔn basɔraagɔmɛ. ⁶⁵Aɔ zòbleri gɔgbènɔ kɔn nɔgbènɔ kuu dɔ gɔɔn boɔɔ swẽẽplaa kpé wàa do kɔn baswẽedo akuri awẽeswẽẽplaa. Lèsirino gɔgbẽ kɔn nɔgbẽo kúnɔyɔ dɔ gɔɔn wàa do. ⁶⁶Aɔɔ sɔ ví mèn wàa aagɔ kɔn baswẽedo akuri awẽeswẽẽdo, bāagāsɔ mèn wàa do kɔn baplaa asɔɔroo, ⁶⁷lakumi wàa plaa kɔn baplaa sɔɔrosai, zaaki boɔɔ swẽedo kpé wàa aagɔ kɔn baswẽẽdo.

⁶⁸Kè aɔ kà Dii kpé bokiia Yerusalem, aɔ uabedeɛnɔ gba dàda lɛ wà e wà Luda kpé keke wà boo a gbèn. ⁶⁹Aɔ gba dà kpé zì zòdakii guu í gbāa

lén, vura kiloo wàa plaa kpé basɔɔro, kondogi tɔn aagɔ kɔn sa'ori gyabano basɔɔro. ⁷⁰ Sa'orino kɔn Levinɔ kɔn lèsirino kɔn zédákparino kɔn Luda ua zíkérino kɔn gbě kpa a kenɔ vèevèe lakutu kè wà kèkèrɛnɛno guu, ben Isaraili kpaanao vèe n̄ wétɛno guu.

Dii gbāgbāki bona

3 ¹ Kè wè mɔ swɛɛplaadee kà, Isarailino vèena n̄ wétɛno guu, ben aɔ kɔ kàkɔa Yerusalemu gbě dɔnkɔ ũ. ² Yozadaka né Yesua kɔn a sa'ori daano kɔn Sealatieli né Zerubabelio kɔn a gběno Isarailino Luda gbāgbāki bò, le wà sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ oa lán Luda gbě Musa ò a doka guu nà. ³ Baa kè aɔɔe vīa kɛe gbě kè aɔɔ kú b̄usu pì guunɔne, aɔ gbāgbāki pì bò a gbèmmɛ, ben aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ ò Diia kɔngɔ kɔn uusieo. ⁴ Aɔ Kutadɔna zībaa kè lán à kú takada guu nà, aɔègɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ oo lán guu e dɔɔ nà lán wà à lé diè nà. ⁵ Beee gbera aɔ sa'opɔ kè wègɔ ká tén à té kũ guro píngi ò kɔn mɔ dufu pɔo kɔn zībaa kè Dii dieno pɔo kɔn gbaa kè wè mɔnɛno. ⁶ Mɔ swɛɛplaade guro káaku zín aɔ nà Dii gbāgbānaa le, baa kè wè à kpé bo kòro.

⁷ Aɔ ɔɔ kpà gbè'arino kɔn lí'arino, ben aɔ pɔble kɔn íminao kɔn nɔsio kpà Sidɔdeeno kɔn Tayadeeno, le aɔ sida lí zɔzɔ Lebano b̄usun aɔ yiyi wà gáo ai Yɔpa funa ísiaala, lán Pesiano kína Sirusu n̄ gbá zé nà. ⁸ Aɔ kana Luda kpé bokiia Yerusalemu wè plaade mɔ plaadee guu, Sealatieli né Zerubabeli kɔn Yozadaka né Yesua nà zīia kɔn n̄ gbě kpaanao, sa'orino kɔn Levinɔ kɔn gbě kè aɔ b̄ò z̄iz̄okɛen wà sù Yerusalemunɔ n̄ píngi. Aɔ Levi kè aɔ kà wè baro ke aɔ deàlaano diè Dii kpé zīi pì gbènsino ũ. ⁹ Yesua kɔn a boriino nàkɔa kɔn Kadamielio kɔn à né Odavia boriino, ben aɔ ḡz̄i pì gbènsino ũ kɔn Enadadao kɔn à boriino. Levinɔmɛ n̄ píngi. ¹⁰ Kè Dii kpéborino e kpé pì èe dae, sa'orino zezɛ gwe sa'ori pókāsāano dadana, aɔ n̄ kuunɔ kũkũna, bensɔ Levi né Asafa boriino kú gwe dɔ kɔn sègèno le wà Dii táaki léo, lán Isarailino kí Dauda diè yā nà. ¹¹ Aɔ lè s̄i aɔ Dii táaki lè aɔ à s̄aabu kpà wà bè:

Dii maa,

à gbèkɛe kena wa Isarailino yāana vīro.

Ben baade píngi wii gbāaa lè aɔ Dii táaki lè, kè wà Dii kpé èe dàe yānzi.

¹² Mɔde sa'ori parideeno kɔn Levinɔ kɔn bedee kè aɔ zi kũ aɔ wée s̄i kpé káakulenɔ, kè aɔ kpé pì èbona è, aɔ sósobi ɔɔ d̄ò. Gbè parideeno s̄o, aɔɔe pɔnna wii lɛɛ. ¹³ Gbèkɛe e pɔnna wiii d̄ok̄zi kɔn sósobi ɔ kè wè d̄ɔɔo d̄ɔro, kè baade e wii gbāaa lɛɛ yānzi, bensɔ wà wisɔ pì mà z̄à.

Íbetekpana kɔn Dii kpéborino

4 ¹ Kè Yudano kɔn Beyāmino ibɛeno mà z̄iz̄o kè aɔ sùnɔ e kpé boo Dii Isarailino Ludane, ² aɔ mò wà Zerubabeli kɔn uabedeeno lè aɔ bèrɛne: À tó wà kpé boao, zaake weè a Luda kii wete lán a bàme se. Weèḡz̄i à

gbāgbāame zaa gurɔɔ kɛ Asiriano kɪ Esaradɔ sùwao kɛ. ³Ben Zerubabeli kɔn Yesuao kɔn Isaraili bɛde kpaano bɛnne: Wa Luda kpɛ bona de a yā ũro. Wɛ wa pɔ bo Dii Isarailino Ludane watɛ lán Pesiano kɪ Sirusu diewe nà. ⁴Ben b̄suo p̄i deenɔ e wetɛ aɔ Yudano n̄sɛ yaka, aɔɛ wɛɛ t̄aam̄ma lɛ aɔton kpɛ p̄i boro yānzi. ⁵Aɔ f̄ia b̄o k̄ina lɛdammarino zaa Sirusu gurɔɔ ai à ḡaa pɛ Pesiano kɪ Dariusu kɪblegurɔɔa, ben aɔ ḡinne kɔn yā kɛ aɔɛ pɛɛao.

⁶Aɔ takada kɛ Asuerune à kɪblenao ḡɔɔ, aɔ gbɛ kɛ aɔɔ kú Yerusalemuno kɔn Yudano b̄suo píngi káara kpà à kiia. ⁷Bisilamu kɔn Mitiredao kɔn Tabelio kɔn n̄ gbɛ kpaano takada kɛ Pesiano kɪ Atasesene dɔ à kɪblegurɔɔa. Aɔ kɛne kɔn Siria yāo, ben wà b̄kɔtɛnɛ. ⁸B̄suo gbɛnsi Reumu kɔn a takadak̄eri Simisaio takada kɛ kɪ Atasesene Yerusalemu yā musu dɔ wà b̄e: ⁹B̄suo gbɛnsi Reumu kɔn a takadak̄eri Simisaio kɔn n̄ gbɛ kpaā yākp̄akerino kɔn gb̄aadeeno kɔn Tirip̄olideeno kɔn Pesiano kɔn ɛrekideeno kɔn Babilonudeeno kɔn Susadee kɛ aɔ b̄ɛ Elamu b̄suo guuno ¹⁰kɔn gbɛ kɛ k̄ina b̄ita b̄ɛde Asubanipali n̄ b̄ɛ n̄ b̄usun à n̄ w̄ɛw̄ɛ Samaria w̄ɛten kɔn Yuflati baa kɛ kpa gu p̄andeno, ¹¹wamɔwa Yuflati baakekpadeeno n z̄b̄lerino b̄e wà takada kɛ kɛnne, kɪ Atasesɛ, wa b̄e:

¹²Kí, ñḡɔ d̄ɔ kɛ Yuda kɛ aɔ b̄o n kiia aɔ s̄u k̄eno ḡaa w̄ɛ Yerusalemu w̄ɛte zaa p̄as̄i p̄i kaɛɛ, aɔ ɛara w̄ɛ à b̄ii boo dɔ, aɔɛ à b̄ɛz̄i fɛɛ. ¹³Kí, ñḡɔ d̄ɔ dɔ, tó aɔ ɛara wà w̄ɛte p̄i k̄aɛ aɔ à b̄ii b̄o wà yāa, aɔɛ t̄angba kp̄amma d̄ɔro ke ȳara'ɔɔ ke b̄usu'ɔɔ, n ɔɔ kɛ n̄ɛ s̄í é lago. ¹⁴Tia lán kɛ b̄a kɪ, lán n bɛ wisin w̄ɛ ble n̄a, ɛɛ k̄ɔ s̄ío wà n kpɛɛ ero. Bɛɛ yānzin wa takada k̄ekii kp̄ās̄annezi lɛ wà yā p̄i onne. ¹⁵Ñ wete n dezino takadano guu ñ gwa, né e ñ d̄ɔ dia w̄ɛte p̄i deeno swā gbāa, aɔ ña dà k̄inanɔa kɔn b̄usu gb̄aadeeno. Zaa zi w̄ɛte p̄i deeno yākete kɛ b̄ita. Bɛɛ yānzin wà w̄ɛte p̄i gb̄orozi. ¹⁶Kí, w̄ɛɛ onne, tó wà ɛara wà w̄ɛte p̄i f̄ɛ wà ɛara wà à b̄ii b̄o wà yāa, ñḡɔ p̄oke v̄i Yuflati baa kɛ kpa d̄ɔro.

¹⁷Bɛɛ gbera k̄ina takada kp̄ās̄anne à b̄e: B̄suo gbɛnsi Reumu kɔn à takadak̄eri Simisaio kɔn a gbɛ kpaāa kɛ aɔɔ kú Samaria kɔn Yuflati baa k̄aa kpaano, ma ì kp̄aawa. ¹⁸Takada kɛ á kp̄ās̄ame, wà à kyó kɛ wà b̄k̄ɔtɛmɛ. ¹⁹Ma b̄e wà wete takada ziino guu, ben wà è yāpurame, w̄ɛte p̄i deeno ɛḡɔ b̄ɔ k̄inanɔ kpɛɛmɛ. Zaa zi yāketedeenoɛ. ²⁰K̄ina ñsino kpata blɛ Yerusalemu gwe, aɔ gbāaa blɛ Yuflati baak̄aakpadeeno n̄ píngi, wà t̄angba kp̄am̄ma kɔn ȳara'ɔɔ kɔn b̄usu'ɔɔ. ²¹À yā die gbɛ p̄inoɛ aɔ k̄amma bo sa. Aɔton ɛara wà w̄ɛte p̄i vuro ai mà n̄ gba lé. ²²À làakari ke! Àton niḡaz̄ii kp̄a yā p̄iziro, lɛ à zaa p̄i tón ɔ tá à wa ásarú kero yānzi.

²³Kɛ wà kɪ Atasesɛ lá p̄i kyó kɛ wà b̄k̄ɔtɛ Reumune kɔn à takadak̄eri Simisaio kɔn n̄ gbɛ kpaano, ben aɔ f̄ɛ wà ḡaa wà Yudano lɛ Yerusalemu ḡɔɔ. Aɔ ḡinne p̄as̄ip̄as̄i wà b̄e aɔ k̄amma bo. ²⁴Len aɔ k̄amma b̄o lɛ kɔn Luda kpɛ z̄ii kɛ aɔɛ kɛ Yerusalemuo ai Pesiano kɪ Dariusu kɪblena w̄ɛ plaadee guu.

Tatenai takadakēna kí Dariusune

5 ¹Annabi Agai kōn annabi Zakari, Ido néo annabikēē kè Yuda kè aṣo kú Yerusalemuṅo kōn Yudanṅo būsuo kōn Isarailinṅo Luda tso. ²Ben Sealatieli né Zerubabeli kōn Yozadaka né Yesuao fēe wà nà Luda kpé bonaa Yerusalemu. Luda annabi pìnṅo kúnyo aṣo dṅoñle. ³Gwe gṅo Yuflati baa kè kpa dṅo'aede Tatenai kōn Seta Bozenaio kōn ní gbēno mṅo wà ní lé aṣo ní lá wà bè: Dé bé à a gba zé à kpé kè keke à boo? ⁴Aṣo gbē kè aṣo kpé pì boonṅo tṅo gbēka dṅo. ⁵Mṅo Luda e wée té Yuda gbēnsi pìnṅo, ben aṣo oñne aṣo kámma boro. Aṣo bè weé lékpāsà ke Dariusune gīa, weé takada kè eé kè à yā musu e. ⁶Yuflati baa kè kpa dṅo'aede Tatenai kōn Seta Bozenaio kōn ní gbē Pesianṅo takada kè, ben aṣo kpāsà kí Dariusune. ⁷Lékpāsà kè aṣo kēnen yè, aṣo bè:

Kí Dariusu, wa ì kpamma maamaa. ⁸Kí, ñgṅo dṅo kè wa gaa Yudanṅo būsun ai Luda kè bíta kpén. Wèe kpé pì boo kōn gbè gbèntēno wèe lí lèetēge kpaēe kpé pì gūnṅo. Wèe zīi pì kēe kōn làakario èe taa oo. ⁹Wa yā làla ní gbēnsinṅo wa bè: Dé bé à a gba zé à kpé kèkii keke à boo? ¹⁰Wa ní tṅo gbēka le wà e wà onne, ben wa ní dṅo'aedee pìnṅo tṅo dà takadan. ¹¹Dia aṣo yā siwala nān yè. Aṣo bè, musu kōn tṅo Luda dṅblerinṅo ní ũ. Kpé kè wà bṅo yā à wè kēn wà kèke wèe boo dṅo. Isarailinṅo kí bíta bé à bṅo yā. ¹²Aṣo bè ní dezinṅo Luda Musude pṅo fē, ben à ní ná Kaladia bori Nebukaneza, Babilṅonu kínane a ozi, ben à kpé pì wīwi à gbē pìnṅo sēe à tānyo Babilṅonu. ¹³Mṅo Babilṅonu kí Sirusu kíblena wèe káaku guu à yā diē à bè wà eara wà Luda kpé pì bo dṅo. ¹⁴Baa vura kōn kondogi pṅo kè Nebukaneza sēe Luda kpén zaa Yerusalemu à kàe a taa kpén Babilṅonṅo, kí Sirusu bṅe à kpà Sesebaza kè à diē būsuo dṅo'aedee ũua. ¹⁵À bène à pṅo pìnṅo sé à gá à káe Luda kpén zaa Yerusalemu, tṅo wà kpé pì kèke wà bṅo. ¹⁶Ben Sesebaza mṅo Luda kpé ēe dàe. Wèe kpé pì boo zaa gurṅo beee ai kōn a gbāao, mṅo èe yāa kṅo. ¹⁷Kí, tṅo à kēne maa, ñ takada wete kínanṅo takadakaekiia zaa Babilṅonu ñ gwa tṅo kí Sirusu yā diē wà Luda kpé bo Yerusalemu. Lán ní è nà, ñ lékpāsà kewe.

Dariusu yādiēna Luda kpé bona yā musu

6 ¹Kí Dariusu yā diē, ben wà takada wète takada kè wà kàe Babilṅonu takadakaekiianṅo té. ²Ben wà bṅo takada kokonaa Èkebatana wète biideen Midiā būsun. Yā kèkii kú à guu le wāton sāñlo yānzī: ³Kí Sirusu kíblena wèe káaku guu à yā diē Luda kpé kè kuu Yerusalemu musu, à bè wà kpé pì bo sa'okii ũ. Wà à ēe dae, kpé pì lezi ká gāsāsuu baaagṅo, à yāasa gāsāsuu baaagṅo. ⁴Wāgae gbè gbèntē mèn aagṅo didikṅo, lí lèetēge mèn do, gbè gbèntē aagṅo, lí lèetēge mèn do. Weé à fia bo kōn kibe oṅo. ⁵Vura kōn kondogi pṅo kè Nebukaneza sēe Luda kpén Yerusalemu à sūo Babilṅonṅo sṅo, weé eara wà gá káe à gbèn Luda kpén Yerusalemu.

⁶Ben kí Dariusu lékpāsā kè à bè: Tia sa Yuflati baa k̄āa d̄on'aede Tatenai k̄ōn Seta Bozenaio k̄ōn a gbē kè āō kú Yuflati baa gweeno, à a z̄inda gá gwe. ⁷À Luda kpé b̄orino tó t̄εε. À tó Yuda d̄on'aedeeno k̄ōn n̄ gbēnsino Luda kpé pì keke wà bo. ⁸Mée yā kè àton ke Yuda gbēnsino Luda kpé pì bona musu diεεare. À p̄ kè āō yezino s̄εε ma auzikikaekiin gwe k̄ōn Yuflati baa k̄āa kpa tángba kè wà kpào, à kpám̄ma píngi le z̄ii pì tón ze d̄oro yānzi. ⁹P̄ kè āō yezi píngi, z̄uswaree, s̄ākaro, s̄āne b̄oro kè āō Luda Musude gbāgbāo, p̄wεε, wisi, geepiwēε, n̄osi, àḡō kpaa Yerusalemu sa'orino lán guu e d̄o nà lán āō gbēka nà funa sai, ¹⁰le āō e wà saa kè kà Luda Musuden oa, āō w̄εε keame k̄ōn ma n̄égōgbēno. ¹¹Tó gbēke yā kè má diε k̄ēkii liε, w̄εε adee kpé lí wo wà à p̄aa wà péε wà à b̄εε ke tuburaa ū. ¹²Tó k̄ina ke bori kee e wetεε à yā pì lie ke èε wetεε à Luda kpé kè kú Yerusalemu pì wí, Luda kè tò a t̄ó kúa à kaate. Mam̄ma Dariusu m̄ámbe ma yā pì diε. Wà z̄ii kea maamaa.

Luda kpé kyakena

¹³Kè kí Dariusu lékpāsā pì kè le, Yuflati baa kè kpa d̄on'aede Tatenai k̄ōn Seta Bozenaio k̄ōn n̄ gbēno yā pì kè k̄ōn làakario. ¹⁴Ben Yuda gbēnsino kpébona e gaa aε lán annabi Agai k̄ōn annabi Zakari Ido n̄éo annabikeε kè nà. Āō kpé pì d̄ò wà yāa lán Isarailino Ludaa ò nà, lán Pesiano k̄inano Sirusu k̄ōn Dariusuo k̄ōn Ataseseo à yā diε nà. ¹⁵Āō Luda kpé mì d̄ε Ada guro aaḡōdee z̄i kí Dariusu kíblena w̄ε swēedodee guu. ¹⁶Ben Isarailino Luda kpé kyakè k̄ōn p̄onnaao, sa'orino k̄ōn Levino k̄ōn gbē kpaaa kè āō sù k̄ōn z̄iz̄okeono n̄ píngi. ¹⁷Luda kpé kyakena pì yānzi āō saa ò k̄ōn z̄uswareno m̄èn bas̄oro k̄ōn s̄ākaron̄o m̄èn wàa do k̄ōn s̄āne b̄orino m̄èn wàa plaa, ben āō saa ò k̄ōn bl̄ekofiino m̄èn kuri aweεplaa Isaraili bori pari lén āō píngi durun agbaakpabo ū.

¹⁸Āō sa'orino diεdiε ḡali k̄ōn ḡalio, ben āō Levino diεdiε ḡali k̄ōn ḡalio d̄o le āō z̄ii ke Ludane Yerusalemu lán à kú Musa takada guu nà. ¹⁹M̄o káaku guro kuri aweεsiiḡōdee z̄i, z̄iz̄o kè āō sù p̄ino Banla z̄ibaa kè. ²⁰Sa'orino k̄ōn Levino gb̄āsī b̄ò n̄ z̄indan āō ḡō gb̄āsī sai n̄ píngi, ben āō Banla s̄ā k̄oto kp̄akpa z̄iz̄o kè āō s̄un̄o k̄ōn n̄ sa'ori daano p̄o k̄ōn n̄ z̄inda p̄o. ²¹Isaraili z̄iz̄o kè āō sù p̄ino bé wà s̄ò k̄ōn gbē kè āō n̄ z̄inda kè bori p̄āndeno yāb̄ēkenan̄o āōε Dii Isarailino Luda kii wetεeno. ²²Ben āō Buređi Sése'ēz̄ēsai z̄ibaa kè k̄ōn p̄onnaao ai guro sweεplaa. Dii tò āō p̄o kè nna, zaake à tò Asiriano k̄ina n̄ōse liε n̄ yā musu, ben à d̄ōn̄le à kpé bona z̄ii guu, Isarailino Luda pì.

Ezera su à Yerusalemu sorukena

7 ¹⁻⁵Yā beeno gbera Pesiano kí Atasese kíbleguroa Ezera b̄ò Babil̄onu à sù. Sa'oriki isi Aruna bé à Eleaza ì, Eleaza Fineasi ì, Fineasi Abisua ì, Abisua Buki ì, Buki Uzi ì, Uzi Zeraya ì, Zeraya Merayo ì, Merayo Azaria

ì, Azaria Amaria ì, Amaria Aitubu ì, Aitubu Zadoki ì, Zadoki Salumu ì, Salumu Ilikia ì, Ilikia Azaria ì, Azaria Seraya ì, ben Seraya Ezera pì ì. ⁶Ezera né yādannèrime, à Musa doka kè Dii Isarailinɔ Ludaa diè dō sãnsãn. Lán Dii à Luda ɔɔ kúa nà, kína pɔ kè à wée kèa kpàa píngi. ⁷Kí Atasese kíblena wè swèeplaadee guu Isaraili kenɔ sù Yerusalemu dɔ. Sa'orinɔ kú n̄ tē kɔn Levinɔ kɔn lèsirinɔ kɔn zédākparinɔ kɔn Luda ua zīkerinɔ. ⁸Ezera kà Yerusalemu kína kíblena wè swèeplaade mɔ ɔɔrodee guu. ⁹À fèe Babilonu mɔ káaku gurɔ káaku zī, ben à kà Yerusalemu mɔ ɔɔro gurɔ káaku zī. À Luda ɔɔ kúa, ¹⁰zaake Ezera mè kpà Dii doka wàaripanaa kɔn à kenao, le à e à yādienano kɔn à dokayāno dada Isarailinɔne.

Takada kè kí Atasese kpà Ezeraa

¹¹Takada kè kí Atasese kpà sa'ori Ezeraa yān yè, kè è Dii yādienano kɔn à dokayāno da Isarailinɔne. ¹²Atasese, kínano kí bé à takada kèkii kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezèrane. Ma ì kpàmma. ¹³Ma yā diè, ma bè Isaraili ke sa'ori ke Levi kè kú ma b̄sun kè yezi à gányo Yerusalemu gá. ¹⁴Mapi kɔn ma ìba gɔɔn swèeplaaano bé wa n gbare, le ìn gá Yerusalemu kɔn Yudano b̄suo píngi yā gwagwa n Luda doka kè n̄ k̄una musu. ¹⁵Ñ kondogi kɔn vura kè mapi kɔn ma ìbano wa Isarailinɔ Luda kè à beè kú Yerusalemu gbà sée ìn gáo ¹⁶kɔn kondogio kɔn vura kè ìn è Babilonu b̄sun-o píngi kɔn pɔ kè gbēnɔ kɔn sa'orinɔ kpà ìn Luda kpé pɔ ù Yerusalemuo. ¹⁷Ñ zùswareeno kɔn sākaronɔ kɔn sáne b̄ɔɔnɔ l̄lu kɔn ɔɔ p̄io n l̄akaria ìn saa kè oo n Luda kpé gbāgbākiiia zaa Yerusalemu kɔn flawa gbaao kɔn p̄mina gbaao. ¹⁸Mpi kɔn n gbēnɔ à ke kɔn kondogio kɔn vura kè ḡo lán à kèare maa nà, lán a Ludaa yezi nà. ¹⁹Ñ pɔ kè wà n̄anne n ɔzī n Luda kpé donzikebɔ ùuno kpá Luda kè kú Yerusalemu p̄ia. ²⁰Tó ì ye Luda kpé pɔ kpaaanɔzi, tó à kekèna ḡn̄ n yā ùme, ìn sé ma l̄asin gwe. ²¹Ma kí Atasese, ma yā diè Yuflati baa k̄a kpa ɔɔ'uterinɔne ìn píngi. À wéekeè kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezera kèawa kpàa ḡo píngi. ²²Kondogi tón de tɔn aaḡɔɔlaro. P̄wée tón de tɔn baaakurilaro. Geepiwè kɔn n̄sio tón de lita wàa basɔɔɔrolaro. Wisi s̄, lán à yezi nà lén. ²³Lán Luda Musudee diè píngi nà, à kpá ḡo à kpé pɔ ù, le àton pētē ke kɔn ma kíkèe ke kɔn ma n̄enɔoro. ²⁴Àḡo d̄s̄ s̄ kè á zé v̄i à t̄angba ke yàra'ɔɔ ke be'ɔɔ sí Luda ua p̄i zīkerinɔaro ke sa'orinɔ ke Levinɔ ke lèsirinɔ ke zédākparinɔ ke zīkeri pāndenɔ.

²⁵Mpi s̄ Ezera, ìn yākpækèrinɔ kɔn yāḡɔḡorinɔ dièdiè ònd̄ɔ kè n Ludaa kpàmma lén, le aḡgae yā kekè a zéa gbē kè aḡo kú Yuflati baa k̄a kpaanɔne ìn píngi. Aḡéḡo de gbē kè aḡo n Luda doka d̄ɔɔn̄ ù. Gbē kè aḡo d̄roon̄ s̄, ìn dadañne. ²⁶Gbē kè n Luda doka kɔn b̄su dokao k̄una ɔplaplaaro, wée yā daàla, à dena ke à b̄na b̄sun ke à auziki sinaa ke à dana kpésiaann yoo.

²⁷Ben Ezera bè: Wà Dii wa dezinɔ Luda sáabu kpá! À laasuu maaa dà kínane a swè̃n, ben kína pì gbāaa kpà à kpé kè kú Yerusalemua le. ²⁸À tò ma yã kà kína kɔ̃n a ìbanɔn kɔ̃n à kí gbāade daanɔ ní píngi. Lán Dii ma Luda ɔ kúma nà, ma kù kè gbāa, ben ma Isaraili don'adeeno kàkɔ̃a aã gámao.

ma weàla ma bè: Kí, tó à kènne maa bensõ mamoma n zòbleri yā kàngu, ò ma zī Yudano b̄usu wéte kè ma dezino mira kún p̄ia, le mà e mà keke mà káe. ⁶Kína p̄i naõ v̄eena à sae, ben à ma la à bè: Dian n tá é ḡi ke nà? Boren né suu? Kè kína wè ma ganazi, ben ma gurɔɔ diene. ⁷Ma bène: Tó à kènne, ò takada kē Yuflati baa k̄aa kpa d̄on'aedeeno n k̄p̄ama. Ñ oñne aõ tó mà ḡete n̄ b̄usun ai mà gá káo Yudano b̄usun. ⁸Ñ takada kē n líkpe dākpari Asafane d̄o. Ñ one à ma gba lí mà zeki gbāaa kè kú Luda kpé sae lé keo k̄on b̄iileno k̄on kpé kè mégõ kún p̄o. Ben kína p̄o kè má gbeka k̄p̄ama, zaake ma Luda ɔ kúma. ⁹Kína soza bàdeeno k̄on s̄o deeno d̄ame aõ gámao. Ben ma gaa ma Yuflati baa k̄aa kpa d̄on'aedeeno lè ma kína lán k̄p̄ánma. ¹⁰Kè Oronu gbē Sambala k̄on à ìba Tobia, Am̄oni boriio mà gbēke m̄ò Isarailino gwena kaara, à k̄éñne ìi maamaa.

¹¹Kè ma ka Yerusalemu, ma k̄amma b̄ò ḡia gurɔ aagõ. ¹²Ben ma f̄e gwāav̄i k̄on gbēkeno, m̄e yā kè ma Luda a dà ma sw̄en mà ke Yerusalemu o gbēkenero. Má di zaaki kp̄e, gbē kp̄aaanɔ t̄e k̄e. ¹³Ma b̄o Guzure b̄iilen gwāav̄i ma m̄i p̄e Gb̄engbo l̄oḡa k̄on Tubura b̄iileo. M̄e Yerusalemu b̄i kè wà gb̄oro gwagwa k̄on à b̄iile kè t̄e k̄un. ¹⁴Ben ma gaa ae ai Íb̄oki b̄iilea k̄on Kína íkakiio. Gu kee kú gwe, ma zaaki e f̄i à ḡenlo, ¹⁵ben má t̄e swaw̄en gwāav̄i, m̄e b̄i gwagwaa. Ben ma eara ma su ma ḡe Guzure b̄iilen. ¹⁶Gb̄aadeeno guu kè ma gaan ke yā kè má kè d̄oro, zaake m̄e yāke o Yudano ḡiaro, baa sa'orino ke k̄ineno ke gb̄aadeeno ke gbē kp̄aa kè aõ z̄i p̄i k̄e. ¹⁷Ben ma bèñne: A naw̄a kè wa lee è? Yerusalemu ḡõ bez̄i ù, à b̄iileno t̄e k̄u. À tó wà eara wà b̄i bo d̄o le w̄atonḡo de fabona p̄o ù d̄oro yāzi. ¹⁸Ma bèñne d̄o lán ma Luda ɔ kúma nà k̄on yā kè kína òm̄e. Ben aõ bè: Wà f̄e wà na à bonaa. Ben aõ nà z̄i maa p̄ia ɔplaplaa.

¹⁹Kè Oronu gbē Sambala k̄on a ìba Tobia, Am̄oni boriio k̄on Larubu bori Gesemuo à baaru mà, aõ wa fab̄o aõ kya k̄awagu aõ bè: B̄on ée kee gwee? Ée b̄o kína yā kp̄een yó? ²⁰Ben ma yā síñla ma bè: Luda Musude é wa dak̄ore k̄on m̄innaao. Wam̄owa à zòblerino, Yerusalemu b̄iibonan wé naa kè. Am̄oa s̄o a baka kúnlo. A yā kú kè d̄oro, a t̄o éḡo d̄o gbēken wéte kè guu d̄oro.

Íbetekpana k̄on Yerusalemu b̄iiborino

4 ¹Kè Sambala mà wa Yudano wée Yerusalemu b̄i boò, à p̄o f̄e à làakari f̄e maamaa, ben èe wa kee p̄onɔp̄onɔ. ²À bè a gb̄eno k̄on Samaria z̄ikp̄eeno wáa: B̄on Yuda gina p̄inɔ e kee? Aõé f̄i wà eara wà b̄i p̄i bo? Aõé saa o aõ z̄i p̄i né gurɔ do? Aõé f̄i wà wéte p̄i vu k̄on gb̄e kè t̄e k̄u à kaena p̄inɔ? ³Am̄oni bori Tobia kú à sae, ben à bè: B̄i kè aõ bo boò p̄i, tó gb̄engboò didia, à gb̄eno é gboro fá!

⁴Ben ma bè: Wa Luda, ò wa yā ma, zaake aõ d̄ok̄ewao. Ñ tó wa lalandi kè aõ kee wí n̄ musu. Ñ tó wà n̄ k̄ūkū wà tányo z̄iz̄on̄ ù. ⁵Ñton lá kú n̄ taarinl̄aro. Ñton n̄ durunno gogoro, zaake aõ b̄iiborino s̄õs̄õ. ⁶Len wa b̄i

pì bò le ai à pèkōa, ben à lezĩ kà guragura, zaake gbēnc̄o e zĩi pì kee kōn nōseo dome.

⁷Kè Sambala kōn Tobiao kōn Larubunc̄o kōn Amōnino kōn Asad̄dideenc̄o mà Yerusalemu bīikekena e gaa aε, bens̄o guforonc̄o e tataa, aō p̄o fē maamaa. ⁸Ben aō lé kpàkōs̄o ní píngi aō bè weé m̄o wà léε Yerusalemu wà yākete ligānzi. ⁹Ben wa wéε kè wa Ludaa, bens̄o wa gudākparinc̄o diēdie fāantē kōn gwāavio aō yānzi. ¹⁰Ben Yudanc̄o bè: Asoserinc̄o gbāaa e yāaa. Gbè kè wà gb̄dro wà dāε pari, wé f̄o wà bīi pì bo wà à mi dero. ¹¹Wa ibeenc̄o bè, ai wàḡo gá ní yā d̄o, weé siwagu wà wa dēde, zĩi pì é ḡo kpana zén. ¹²Wa gbē kè aōw kú ní saenc̄o m̄o wà bèwe à kà gèn kuri aō bè: Aōε b̄o gu píngia, aōw yezi wà m̄o wà léεwa. ¹³Ben ma gbēnc̄o diēdie bīi f̄oonzi kōn à guu kè kè εtenc̄o. Ma ní díēdie danedane, baade kōn a fēdaao kōn a s̄ario kōn a s̄ao. ¹⁴Kè ma wéε tē guunc̄o, ma fε ma bè kínenc̄one kōn gbāadeenc̄o kōn gbē kpaanc̄o: Àton v̄ia keñnero. Àḡo d̄o kè Dii bíta à naasi v̄i. À zĩ ká a gbēnc̄one kōn a néḡogbēnc̄o kōn a nēngbēnc̄o kōn a nc̄onc̄o kōn a beenc̄o. ¹⁵Kè wa ibeenc̄o mà Luda ní fú à tò wa ní lékpakōs̄ōna asii mà, ben wa píngi wa eara wa na bīibonaa, baade kōn a zīio.

¹⁶Zaa gurc̄o beea ma gbēnc̄o kpàate leo plaa. Gbēkeno e zĩi kee, gbēkeno s̄ari kūna kōn sengbangoo kōn s̄ao kōn m̄'utao dana. Gbēnsinc̄o zena gbē kè aōε bīi boonc̄o kpεε. ¹⁷Gbē kè aōw asoo senanc̄o aso kūna c̄do, ḡōkebo c̄do. ¹⁸Bīiborinc̄o fēdaa d̄ona ní piia ní píngi. Kuruperi èḡo kú ma saε. ¹⁹Ben ma bè kínenc̄one kōn gbāadeenc̄o kōn gbē kpaanc̄o: Zīi pari bens̄o bīi pì gbāa, ben wa k̄o kpàatete à lézi. ²⁰Guu kè á mà wèε kuu p̄εn, à k̄o kakōawazi gwe, wa Luda é zĩ káwe. ²¹Ben wa eara wa na zīia, gbēkeno s̄ari kūna zaa b̄ugubugua ai sc̄onc̄enc̄o ḡaa wà b̄oεo. ²²Zi beean ma bè gbēnc̄one: A baade gae i Yerusalemu kè kōn a ìbanc̄o, le àgae e à gu dākpa gwāavī, àgae zĩi ke fāantē. ²³Mapi kōn ma dāaronc̄o kōn ma ìbanc̄o kōn gudākpari kè aōw kúmaonc̄o, weé wa p̄okās̄aa b̄oro, baade èḡo a ḡōkebo kūna a c̄plaamme.

Neemaya zena kōn takaasideenc̄o

5 ¹Gurc̄o beean wa Yuda kenc̄o kōn ní naōnc̄o e wii lεε ní gbēnc̄o maamaa. ²Aō gbēkeno bè: Wapinc̄o kōn wa nēnc̄o wá pari. Wá ye p̄owεezi wà p̄o ble wà e wàḡo aafia. ³Aō gbēkeno bè d̄o: Nōaa kuu, ben wa wa buraanc̄o kōn wa geepe búnc̄o kōn wa kpénc̄o t̄ooba kpà p̄owεε yānzi. ⁴Aō gbēkeno bè: Wa c̄o s̄ēk̄a le wà wa buraanc̄o kōn wa geepe búnc̄o t̄angba b̄o kínane yānzi. ⁵Baa tó wa borii d̄ōnk̄ōmε, bens̄o wa nēnc̄o d̄ōnk̄ō kōn ní nēnc̄o, wéε wa nēnc̄o yaam̄ma z̄onc̄o ū tiasi. Wa nēnc̄ogbē kenc̄o e z̄o blee k̄o bens̄o wa gbāaa e ká wà p̄óke k̄ero, zaake wa buraanc̄o kōn wa geepe búnc̄o ḡo ní p̄o ūmε.

⁶Kè ma ní wii pì mà kōn gbēnc̄o káara kè aō k̄eo, ma p̄o fē maamaa. ⁷Ma yā pì wàari pà ma swè guu, ben ma z̄oka d̄o kínenc̄o kōn gbāadeenc̄o ma

bèñne: A baade e ɔɔ'i kaara a gbēdaaane. Ben ma bè wà parii kakɔ̃a aɔ̃ yā pì yānzì. ⁸Ma bèñne: Wa wa gbē Yuda kè aɔ̃ gō bori pāndeno pɔ̃ ũno bò wa gbāa lén, ben á tò a gbēno e n zīnda yaawa dɔɔ? Ben aɔ̃ yīte kpēkpē, aɔ̃e yāke e wà òro. ⁹Ben ma eara ma bè: Yā kè ée kee pì maaro. Àgɔ̃ wa Luda vīa vī le wa ibe bori pāndeno tón wa sɔ̃sɔ̃o yānzì. ¹⁰Mapi kōn ma daneno kōn ma ibano, wa ɔɔ kōn pɔ̃wɛe sèkãñne dɔ. À ɔɔ'ikaarannena tó sa, ¹¹à n buraano kōn n geepi búno kōn n kùkpeno kōn n kpéno sɔ̃kpañne kōn pɔ̃ basɔ̃rodee kè ée siimma ɔɔ'i ũuo, ɔɔ kōn pɔ̃wɛe kōn geepiwēe kōn nɔ̃sio píngi. ¹²Ben aɔ̃ bè: Wé sɔ̃kpañne, wé pɔ̃ke weterímma dɔro. Wé ke lán n ò nà. Ben ma sa'orino sisi má tò gbē pino la dà n wáa lán aɔ̃ à lé gbè nà. ¹³Ma a utadaa kpòke ma bè: Luda gbē kè èe zii ke lé kè à gbè piaroo kpoke le à à be kōn à auzikino sía. Luda à kpoke le à gɔ̃ kori le. Gbē pariino bè: Aami! Ben aɔ̃ Dii sáabu kpà. Ben gbēno kè lán aɔ̃ à lé gbè nà.

¹⁴Beee gbera zaa gurɔ̃ kè kí Atasese ma die Yudano búsu don'aedee ũ a kíblena wè barodeen ai à wè baaakuri awɛɛplaadee guu, à kà wè kuri awɛɛplaa, mapi kōn ma daneno wée don'aedeke pɔ̃ blero. ¹⁵Dɔn'aede káaku kè à dōme aeno aso tiisi tō gbēno, aɔ̃ pɔ̃ble kōn geepiwēe si baadea kōn kondogi ɔɔ mèn baplaplaao. Aɔ̃ ibano gbāaa blēmma dɔ. Mapi sɔ̃, mée ke lero, zaake má Luda vīa vī. ¹⁶Ma mē kpà bii pì bonaa, mée tɔ̃te sé ma pɔ̃ ũro. Ma ibano kakɔ̃ana gwe zii pì yānzì. ¹⁷Yudano ègɔ̃ pɔ̃ blee ma be gɔ̃n baswɛɛplaa akurikuri, gbāadeeno kōn gbē kè aɔ̃ bɔ̃ borii kè aɔ̃o liganawaziino kiiano. ¹⁸Lán guu è dɔ nà wègɔ̃ zù kekeeme mèn doodo kōn sã mèkpanano mèn swɛedodo kōn koono, bensɔ̃ wègɔ̃ geepiwēe baa bítabita gurɔ̃ kuri kōn gurɔ̃ kurio. Baa kōn beeeo mée don'aedeke pɔ̃blee gbekammaro, zaake zii kè gbē beeno e kee bíta. ¹⁹Ma Luda, yā maaa kè má kè gbē beeno píngi gɔ̃ dɔngu.

Neemaya ibeeno zéwetena wà ɔ̃ndɔ̃o kezi

6 ¹Ma bii bò má yāa à foo kú gukea dɔro, mɔde mée à biile gbàno pépɛe giaro. Kè Sambala kōn Tobiao kōn Larubu bori Gesemu kōn ma ibe kpaano à baaru mà, ²Sambala kōn Gesemu pìo lékpāsā kème wà bè mà mɔ mà danle Ono guzure lakutu ke guu. À zaaan aɔ̃e weteemo. ³Ma gbēno zīmma ma bè: Mée zī bíta keeme, mé e mà mɔro. Mé e mà zii pì tó mà mɔ a kiiaro. ⁴Aɔ̃ lékpāsā pì kème gēn siigɔ̃, ben ma yā mèn doo pì sínlá. ⁵À gēn sɔ̃rode Sambala a íba ke zima. À takada kè wèe kã'e'ɔ̃ naaro kūna. ⁶Wà kè lá pì guu wà bè: Wa yāke wàpe mà bori pāndeno kiia, ben Gesemu bè yāpurame. À bè mpi kōn Yuda kpaano a zɛo à bɔ kína yā kpeeme. Beee yānzin ée bii pì bozi. Wà bè dɔ n yezi n gɔ̃ Yudano kína ũme, ⁷ben n annabino die aɔ̃ o Yerusalemu kè mbe n kína ũ. Kína é yā pì ma. Beee yānzin n mɔ wà lé kpakɔ̃sɔ̃zi. ⁸Ben ma lékpāsā kène ma bè: Yā kè nɛe oo kuuro. Mbe n yā pì ò n zīnda. ⁹Aɔ̃ píngi aɔ̃o yezi vīa ma kūme, aɔ̃e daa wa ɔɔ é gɔ̃ dɔwazime, wé e wà zii pì m̀ dero. Ma Luda, n ma ɔɔ gba gbāaa.

¹⁰Ma gaa Delaya né Semaya, Metabeli dio be, zaake à a zīnda yì a kpén. À bè: Wà kpakōa Luda kpén wà à gbà tatawale, zaake gbēnɔɔ e mɔɔ n demε. Aōé mɔ wà n de gwāāvime. ¹¹Ben ma bè: Ma taka è bàa síʒ? Ma taka é fɔ à gá ute Luda kpén ma zīnda mīsina yānzíʒ? Mé gáro. ¹²Má dɔ ma zīndaa à yā pì e bɔ Luda kiiaro. À annabikeyā pì ò ma yā musu kè Tobia kōn Sambalao fīa bōne yānzime. ¹³À fīa bōne le vīa e à ma kū mà durun ke mà gá gwe, aōé gbasa wà ma tɔ yaka wà ma sōsɔ. ¹⁴Ma Luda, Tobia kōn Sambalao yākena pì gɔ dɔngu. Nɔgbē annabi Nɔadia yā gɔ dɔngu dɔ kōn annabi kpaaa kè aɔɔ yezi vīa ma kūno.

Yerusalemu bīi mīdena

¹⁵Gurɔ baplaa akuri awεεplaaa gbera wà bīi pì mī dè Elulu mɔ gurɔ baaasɔɔrodeea. ¹⁶Kè wa ibεenɔ à baaru mà bensɔ borii kè aɔɔ liganaawaziino wée siàle, aɔ kà gá aɔ dɔ sa kè wa zīi pì kè kōn wa Luda gbāaa. ¹⁷Gurɔ beean Yudanɔ kīnenɔ e takada kpāsāa Tobiane pari, bensɔ Tobia pì e kpāsāaīne. ¹⁸Yudanɔ yā yio pari, zaake Ara né Sekanian à anzure ū bensɔ Berekia né Mesulamu bé Tobia né Yoanana anzure ū. ¹⁹Aōé à sáabu kpá ma wáa dɔ, ben aōé εara wà ma yā tɔkēne. Tobia pì lánɔ kpāsāme dɔ le vīa e à ma kū.

7 ¹Kè wa bīi bò bensɔ ma à lé gbànɔ pèpεε, wà zédākparino kōn lèsirino kōn Levinɔ diε. ²Ben ma a dāaro Anani diε Yerusalemu gbēnsi ū kōn zeki gbāaa gbēnsi Ananiao, zaake gbē nāanedeeme. À Luda vīa vī de gbē pariinɔla. ³Ma bēīne: Wātongae Yerusalemu bīile gbànɔ wēro ai ɔfāntē gá gbāa kū. Wàgae zé tata wà gbānganɔ dan ai zédākparino tá. Wà Yerusalemudeenɔ diediε gudākparino ū dɔ, aɔ gbēkenɔ gɔ kú dākpakīia, aɔ gbēkenɔ ní be saε.

Ezera Musa doka kyókēna

8 ¹Baade pīngi kākōa kōn ledoleo gāale kè kú Í bīile saε, ben wà bè danneri Ezerane à bɔ kōn Musa doka kè Dii diε Isarailinone takadao. ²Mɔ swεεplaa gurɔ káakun sa'ori Ezera bò kōn Musa dokao parii aε. Gōgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ kōn gbē kè aōé fɔ wà yā maanɔ ní pīngi kú gwe. ³À ae dò gāale kè kú Í bīile pì saεa, ben èε takada pì kyó keε zaa kɔngɔ ide'ide ai ɔfāntē kà mīdangura gōgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ kōn gbē kè aōé fɔ wà maanɔ wáa. Baade pīngi swā dɔ Musa doka takada pì kyókenazi. ⁴Danneri Ezera zena tinti lezī kè wà kè kōn lío musu lá pì kyókēna yānzi. Matitia kōn Semaο kōn Anayao kōn Uriao kōn Ilíkiao kōn Masiao kú à ɔplaazi. Pedaya kōn Misailio kōn Malakiao kōn Asumuo kōn Asabadanao kōn Zakario kōn Mesulamuo kú à ɔzεεzi. ⁵Kè Ezera takada wè, baade pīngi è, zaake à zekii lezī deńla. Kè à wè, baade pīngi fēε wà zè. ⁶Ezera Dii Luda Bítade sáabu kpà, ben baade pīngi ɔ sè musu aɔ bè: Aami! Aami! Ben aɔ mī pèε tɔɔte wà dɔnzi kè Diine. ⁷Gurɔ kè gbēnɔ

zena gwe, Levi kenɔ Musa doka dàdańne. Levi pìno tón yè: Yesua, Bani, Serebia, Yami, Akubu, Sabetai, Odia, Masia, Kelita, Azaria, Yozabada, Anana kɔn Pelayao. ⁸Aɔ Luda doka takada pì kyó kè, ben aɔ bɔkɔte wà à wée wèńne, le aɔ e wà kyó pì dɔ. ⁹Ben bùsu gbāade Neemaya kɔn danneri sa'ori Ezerao kɔn Levi kè aɔɔe yā dadaa gbēnɔnɔnɔ bènne: Guro kèkii né Dii a Luda pómɛ. Àton ke wëndaro àton ɔɔ dɔro. Zaake kè aɔɔe Musa doka yā maa, aɔɔe ɔɔ dɔɔ ní píngi. ¹⁰Neemaya bè: À gá à pɔ nɔsidee ble à í nnannaa mi. À li gbē kè aɔ pókɛ vīroonɔne. Guro kèkii né wa Dii pómɛ. Àton sósobi ɔɔ dɔro, zaake pɔnnaa kè Dii è kpáwa de a gbāa'ekii ũ. ¹¹Levinɔ gàa wà gbēnɔ nɔse kpàeńne wà bè: À yíte! Guro kèkii né Luda pómɛ, àton sósobi ɔɔ dɔro. ¹²Ben aɔ fèe wà gàa wà pɔ blè aɔ í mì, aɔ likɔne aɔ pɔnnaa kè maamaa, zaake aɔ yā kè wà òńne mà sa.

¹³Mɔɔ pì guro plaadeea uabedeeno kɔn sa'orino kɔn Levinɔ kàkɔa danneri Ezerazi, le wà e wà wée té Musa dokazi. ¹⁴Ben aɔ yā kè Dii diɛ Musane è gwe à bè, Isarailino gɔ kú lá kutaano guu mɔ swēplaade zībaaguroɔa, ¹⁵aɔ yā kèkii kpàakpa ke ní lakutuno guu kɔn Yerusalemuo wà be: À bɔe à gá sèn à kù lánɔ kaso à suo kɔn sàma lánɔ kɔn swà lánɔ kɔn damina lánɔ kɔn lí ɔrade lánɔ, le à lá kutaano dɔo lán à kú takadan nà. ¹⁶Ben gbēnɔ gàa wà kàsokaso wà sùo, baade kutaa dɔo a kpé musu ke ua ke Luda ua ke Í bìile gāale ke Eflaimu bìile gāale. ¹⁷Gbē kè aɔ bɔ zìzòkeen pino lá kutaano dɔdɔ ní píngi, ben aɔɔ kú à guu. Zaa Nuni né Yɔsua guro ai guro beea Isarailino e zībaa pì ke lero. Ben aɔ pɔnnaa kè maamaa. ¹⁸Ezera ègɔ Luda doka takada kyó kee lán guu è dɔ nà naana zaa zībaaguro káakua ai à gàa à mì dèo. Aɔ zībaa pì kè guro swēplaame. À guro ɔraagɔdeea aɔ kàkɔana kè lán wà diɛ nà.

Isarailino ní durunno ona Ludane

9 ¹Mɔ dɔnkɔ pì guro baro awēsiigɔdeea Isarailino kɔ kàkɔa kɔn léyinao kɔn pɔsia utano dadana, bùsu ká ní mìn. ²Aɔ ní zīnda kè bori pādenɔa ben aɔɔ zena, aɔɔe ní durunno kɔn ní dezino yāzaakenano oo. ³Aɔ gɔ zena guu kè aɔɔ kún, ben wà Dii ní Luda doka takada kyó kèńne awa aagɔ, ben aɔ ní durunno ò aɔ dɔnzi kè Dii ní Ludane awa aagɔ. ⁴Levi kenɔ zena tinti kè wà kèńne musu, aɔ lé zù Dii ní Ludazi gbāngbān. Aɔ tónɔn yè: Yesua, Bani, Kadamieli, Sebania, Buni, Serebia, Bani kɔn Kenanio. ⁵Levinɔ Yesua kɔn Kadamielio kɔn Banio kɔn Asabaniao kɔn Serebio kɔn Odiao kɔn Sebaniao kɔn Petayao bè:

À fèe à Dii a Luda táaki lé!
 À kuu zaa káaku ai guro píngi.
 Wà n tɔ gakuidee bɔ,
 à de gbē tɔkpana kɔn táakiola píngi.

⁶Mbe Dii ũ ndo.
 N bàtuma kè kɔn n beɛ kè kú musuo

- kɔ̃n pɔ̃ kɛ̀ kú gweenɔ̃ pínɡi.
 N anduna kɛ̀ kɔ̃n pɔ̃ kɛ̀ kúnno.
 N ísíaa kɛ̀ kɔ̃n pɔ̃ kɛ̀ kú à guuno.
 Neè wèndi kpá ní pínɡia,
 n be malaika pariino è donzi kenne.
- 7 Mbe Dii Luda kɛ̀ à Abramú sè ù,
 n boɔ Uru, Kaladia bùsun,
 n à tɔ̃ liene Ibraĩ.
- 8 Ní è à n náane ví a swè guu,
 ben n bè n bà éɡɔ̃ kúo,
 né Kanaa bùsu kpáa kɔ̃n à boriino,
 bùsu kɛ̀ Itino kɔ̃n Amɔ̃rinɔ̃ kún
 kɔ̃n Perizino kɔ̃n Yebusino kɔ̃n Gigasino.
 Ben n lé kɛ̀ ní gbène pì pàpa,
 kɛ̀ ní maa yānzi.
- 9 N nawēa kɛ̀ wa dezino kɛ̀ Igipiti è,
 n wiii kɛ̀ aɔ̃ lè Isia Tēaazi mà.
- 10 N sèedanɔ̃ kɔ̃n dabuyāno kɛ̀ Fili'aunane,
 ní mɔ̃nzi kpāzi kɔ̃n à ibanɔ̃
 kɔ̃n à bùsudeeno ní pínɡi,
 zaake ní dɔ̃ lán aɔ̃ aia pásí kɛ̀ kɔ̃n wa dezino nà.
 N tɔ̃ bɔ̃ lán à kuu ai kɔ̃n a gbāao nà.
- 11 N ísíaa z̃k̃ɔ̃reíne,
 ben aɔ̃ táa ò gukorin aɔ̃ bikù.
 N gbē kɛ̀ aɔ̃ p̃eézinɔ̃ zù í lòn,
 n ní zú lán gbè bà í isi pì guu.
- 12 N do n gbēnoɔne ae téluguu guu fāantē,
 gwāavī sɔ̃ té guu.
 N zé kɛ̀ de aɔ̃ sé p̃unne.
- 13 N pita Sinai kp̃iii musu,
 n yā ònne zaa musu.
 N doka zéde yāpuradee kp̃am̃ma
 kɔ̃n yā maaa kɛ̀ ní dieno.
- 14 Ní tò aɔ̃ kámmaboguroɔ̃ d̃ɔ̃ n pɔ̃ ù.
 N n yādienano kɔ̃n n ɔ̃ɔ̃kiio
 kɔ̃n n dokao dà n z̃ɔ̃bleri Musane
 ben à kp̃am̃ma.
- 15 Kè noaa ní dé,
 n pɔ̃blee gbàreíne zaa musu.
 Kè ímii ní dé,
 n í b̃ònne gbèsin.
 Bùsu kɛ̀ n à lé gbèíne n bè né kp̃am̃man

- ń bèńne aõ gá wà sí ń pọ ù.
 16 Baa kɔn beeeo wa dezi pìnɔ karambaani vī,
 aõ swā gbāa kù,
 aõègɔ n yādienanɔ kūnaro.
 17 Aõ gi n yā mazi,
 dabuyā kè ń kèńnenɔ yā sàńgu.
 Aõ swā gbāa kù aõ bɔ n yā kpee
 aõ dɔn'aedee die à ɛara à tányo zòbleen.
 Luda, nèè gbēnɔ durun kēńne,
 ń sùu vī kɔn sósobio,
 n pɔɔ è fē kpaaro,
 ń gbēkeɛ vī bíta,
 ben nēe pā kpáńziro.
 18 Baa kè aõ mɔ kàsa lán zùswarene bòrɔ bà,
 aõ bè ń dii kè à ń bɔe Igipitin gwe,
 bensɔ aõ dɔkènyo maamaa,
 19 nēe pā kpáńzi gbáanlo
 n sósobi bíta yānzi.
 Tēluguu pì dđńne ae à zé òdɔańne fāantē,
 té pì zé kè de aõ sé pùńne gwāavī,
 èe ń tón zikiro.
 20 N n Ninii kpàńma à yā dàńne.
 Nēe ń tē manaro,
 kè ímii e ń deɛ, n ń gbá í.
 21 N ń gwá gbáan wè baplaa,
 pɔkee e kēsāńmaro.
 Aõ pɔkāsāanɔ e yakaro,
 aõ gbá e sésero.
 22 N boriinɔ kpàńma kɔn ń būsunɔ,
 n ń būsú pìnɔ kpàateńne míomio.
 Aõ Esebɔ kí Siɔ būsú sì ń pọ ù
 kɔn Basā kí Ogu pɔo.
 23 ń tò aõ boriinɔ pari kù lán sɔsɔnenɔ bà,
 n gēńyo būsú kè n ò ń denɔne aõ gá wà sí ń pọ ùu guu.
 24 Kè aõ néno gàa wà būsú pì sì ń pọ ù,
 ben n Kanaa kè aõ kú gweenɔ ká dēńne,
 n ń náńne ń zɔi kɔn ń kínanɔ ń píngi,
 n būsú pì boriinɔ kpàńma,
 aõ ń pɔyeziyā kèńma.
 25 Aõ wéte biideenɔ sì kɔn tɔɔte maaao,
 aõ kpénɔ sì kɔn pọ maa kè aõ kúnno
 kɔn lògɔ kè wà yòno

- kōn geepi búno kōn kùkpeno
kōn lí kè wè à bæe bleeno à kè bíta.
Aō pó blè wà kà aō mè kpà,
aō nnamana mà n aubarika bíta yānzi.
- 26 Baa kōn beeeo aō swā gbāa kù,
ben aō bò n yā kpee,
aō kpee lì n dokane.
Aō annabi kè aō lé dàmma
le aō summaano dède,
aō dokènyo maamaa.
- 27 N ní ná ní ibeenone ní ɔzĩ,
aō gbāaa m̀ńne,
ben aō wii lènzi ní nawēakena guu.
Zaa musu n ní wéekεε si
n sósobi bíta yānzi,
n misirino diéńne,
ben aō ní bó ní ibee pinɔ ɔzĩ.
- 28 Tó aō à yīi è,
aōè eara wà yā kè à zaanneε keme,
ben n ní kpá ní ibeenɔa,
aō gbāaa blèmma.
Aō èara wà wii lènzi,
ben zaa musu n ní wéekεε si,
n ní bó gèn ũgbangba n sósobi yānzi.
- 29 N lé dàmma aō ae do n dokaa,
mɔde aō dokènyo,
aōègɔ n yādienano kūnaro,
yā kè tó gbē kūna eégɔ kuu à gāzĩ.
Aō zā n yā pinɔa aō kpee linne,
aō swā gbāa kù aō gi n yā mazi.
- 30 N menańyo à wè pari,
n Ninii yā dà n annabinone,
ben aō lé dàmma aōe swā doziro,
ben n ní ná bori pāndenone ní ɔzĩ.
- 31 N sósobi bíta guu née ní m̀i dero,
Luda sùude sósobideen n ũ,
née pā kpánziro.
- 32 Beee yānzi wa Luda,
ní bíta, ní gbāa bensō ní naasi vĩ,
lán n bà ègɔ kúwao n gbēkεε guu nà,
nawēa kè à wa le
kōn wa kínano kōn wa don'aedeeno

kōn wa sa'orinɔ kōn wa annabinɔ
 kōn wa dezinɔ kōn n gbēnɔ ní pínɡi
 zaa Asirianɔ kínanɔ gurɔ ai kōn a gbàao,
 òton tó à kenne fétero.

33 Yā kè à wa leenɔ pínɡi musu ní maa,
 baa kè wa yā zaaa kè, ní náane ví.

34 Wa kínanɔ kōn wa dɔn'aedeeno
 kōn wa sa'orinɔ kōn wa dezinɔ
 aɔwe zii ke n dokaaro,
 aɔwe làakari dɔ n yādienanɔaro
 ke lé kè ní dànmmanɔ.

35 Baa gurɔɔ kè aɔ ní zīnda ví
 bensɔ aɔ pɔ maa parii kè n ní gbánɔ ví
 kōn b̀usu yàasa taakidee kè ní kpàmm̄mao,
 aɔwe dɔnziro,
 aɔwe kpɛɛ li ní yā zaaanɔnero.

36 Ñ gwa! Zòɔnɔn wa ù gbàa.
 B̀usu kè ní kpà wa dezinɔɔ
 aɔ à líbɛenɔ kōn à pɔ maaanɔ ble,
 zòɔnɔn wa ù à guu.

37 Kína kè ní tò aɔ kí blewaanɔ,
 wa búgbe yàasanɔ gɔ́ ní pɔ ù
 wa durunɔnɔ yānzi.
 Aɔè kí blewa kōn wa pɔkādeeno
 lán aɔwe yezi nà.

Wá kú wéetamma bíta guu.

38 Yā beeno yānzi pínɡi wée ledole keenyo kōn yāpuraao wée kēe lá guu.
 Wa dɔn'aedeeno kōn Levinɔ kōn wa sa'orinɔɔ e ní sèeda keea.

ESITA

Kí Asueru naõ Vasati bõna kpatan

1 ¹Kí Asueru guro à kí blè bùsu mèn baswæedo awæeswæeplaaanwa sena zaa India bùsun ai à gàa pé Etiopia bùsua. ²Vëena à be zaa Susa wétedaan ³à kíblena wè aagõdee guu à gbãadeenw kõn a ìbanw kàkõa ní píngi zĩbaa pòbleea. Pesia kõn Midião bùsu zìkari bàdeenw kú gwe kõn gbè bèdeenw kõn bùsu gbãadeenw. ⁴À a kpata auziki bítanw kõn a bítake gakuio òdwañne ai mw swæedo. ⁵Kè guro beeenw pàpa, à zĩbaa pòblee kè gbè kè aõw kú Susanwne, kínenw kõn talakanw ní píngi. Wà zĩbaa pò blè ai guro swæeplaa à be ua líkpen. ⁶Wà bisa pura kõn à búguo dõdõ kondogi tãnganwa kõn bà puraanw kõn bà gaarura'ideenw, ben wà lògo kpé wesagba kè wà bõ kõn gbèpunwa. Vura kõn kondogi daebõnw kaena gusararaa kè wà kè kõn gbèpuo kõn gbètëo kõn gbè siaao kõn gbè búguoa. ⁷Wà wëe dõñne gwe kõn vura ímibõnw. Ímibõw pìnw bori doodo píngime. Kína wëe pì kpàmmà à gè òla. ⁸Kína òde kè wàton gí wëmiringwero. À bè a begwarinwne aõ wè kpá baadea lán à yezi nà.

⁹Kí Asueru naõ Vasati zĩbaa pòblee kè nõgbènwne kíbe dõ. ¹⁰À guro swæeplaa zĩ kína pww kè nna wëea, ben à bè a dogari gõnw swæeplaa kè wà ní fèe kènwne: Meuma, Bizita, Abona, Bigita, Abagata, Zeta kõn Kakasao ¹¹aõ mõare kõn a naõ Vasatio kõn à kí naõ fùrao kuna, le à à maakæe òdwa gbènwne kõn gbãadeenw, zaake nõgbè pì né nõwme. ¹²Kè kína dogari pìnw yã pì ò à naõne, à gí mõzi, ben kína pètè kè à fèzi maamaa. ¹³Kína yã pì ò wéezèri sõwneyãdõrinwne, zaake ègõ yã píngi gbekaa gbè kè aõw bùsu doka dõwõwme. ¹⁴Pesia kõn Midião gbãadee kè aõgõ kú à sae gõnw swæeplaaanw tón yè: Kasena, Seta, Adamata, Tasisi, Meresi, Masena kõn Memukão. Aõmbe à kpàasinw ù. À kpata gbãadeenw gwe. ¹⁵À bèñne: Ma a dogarinw zì ma naõ Vasatia kõn yão, ben à gí mazi. Wé keo diame? Doka bè diame? ¹⁶Ben Memukã bè kínane kõn gbãadee pìnw: Kí, mbe n naõ Vasati taari kènne ndoro, à taari kè gbãadeenwne kõn n bùsu gbè sãnda píngio. ¹⁷Yã kè n naõ pì kè é dagula, nõgbè píngi é ma aõé kya ká ní zãnw wà be: Kí Asueru bè wà a naõ Vasati sísiare, ben à gí mõzi. ¹⁸Pesia kõn Midião bùsu gbãadeenw nõw kè aõ n naõ yã pì mànõ

égae yā sí n̄ zānola tia. L'é'ena kōa kōn zɔkɔo é ke bíta. ¹⁹Kí, tó à kènne, n̄ yā die Vasatine àton wée sinle dɔro, n̄ nɔgbē kè deàla kpá kpatan à gēē ū. Weé yā pì kē Pesia kōn Midião doka kè wè gbororo takada guu. ²⁰Tó wà yā kè n̄ die kpàakpa kè n̄ b̄suo bíta guu píngi, nɔgbēnɔ é bèe lí n̄ zānɔne, nɔ gbāadeenɔ kōn n̄énɔkparenɔ n̄ píngi. ²¹Yā pì kà kínane kōn gbāadeenɔ n̄ píngi, ben à kè lán Memukā òne nà. ²²Ben à lékpāsā kè b̄suo kè èe kí bleemmanɔne píngi, b̄suo kōn b̄suo kōn à lákēna boriio, bori kōn boriio baade kōn a boriyāo. À bè gōgbē bé eégō gbāaa blea a ua guu, à boriyān wàgae o ua pì guu.

Esita gōna kína naō ū

2 ¹Yā beenɔ gbera kè kí Asueru pɔɔ wèrea, yā kè Vasati kènne kōn yā kè à die à yā musuo e s̄anlo. ²Ben kína ìbanɔ bène: Kí, n̄ tó wà nɔkpare maaanɔ wetenne. ³N̄ gbēnsinɔ die n̄ b̄sunɔ guu píngi aō nɔkpare maaanɔ kakōa aō m̄ wà ká n̄ nɔgbēnɔla Susa kè. N̄ nɔgbēnɔ gwàri Egai kè wà à f̄e kè é n̄ gwa kōn n̄ kɔkɔ, weé n̄ keke kōn n̄maablebɔnɔ wásawasa. ⁴Nɔgbē kè kènne é gō n̄ naō ū Vasati gēē ū. Yā pì kè kínane nna, ben à zèo le.

⁵Yuda kee kú Susa Beyāmi boriime, à tón Mɔdekai, Yairi néme. Simeí kōn Kisio kú à dezínɔ té. ⁶À kú z̄iz̄o kè Babilɔnu kí Nebukaneza n̄ k̄k̄k̄ Yerusalemu kōn Yudanɔ kí Yekɔniao à t̄ányonɔ té. ⁷Èe a desē né Adasa kè wè bene dɔ Esita gwaa, zaake à de kōn à dao kuuro. Nɔkpare pì kakana maa bensō à maa. Kè à de kōn à dao gà, Mɔdekai à sè a né ū. ⁸Kè wà yā kè kína die pì mà, ben wà ḡaa kōn nɔkparenɔ paripari Susa wà n̄ ná Egaine a z̄z̄i. Ben wà Esita sè wà ḡaao kíbe kína nɔgbēnɔ gwàri p̄ine. ⁹Nɔkpare pì kènne maa, ben à gbēkee kènne à bè wà à keke kōn n̄maablebɔnɔ wásawasa gōɔ, wà p̄oble maaa kpáa. À kíbe nɔkpare kè à sè gōn sweeplaaanɔ kpáa, ben à kpé maaa kpáa kína nɔgbēnɔ be. ¹⁰Esita e a borii ke a be b̄suo o gbēkenero, zaake Mɔdekai bène àton tó gbēkee d̄oro. ¹¹Lán guu e d̄o nà Mɔdekai ègō kína nɔgbēnɔ be ḡaale zé sɔ, le à e àgō Esita kuuna d̄o kōn yā kè èe à leeo.

¹²Ai nɔkparenɔ zé e wàgō gá í kōn kí Asueruo, séto aō yā kè wà diénne ke ḡia ai m̄o kuri awēeplaa. Wègō n̄osi kè wà kè kōn lí'ɔ ḡū nnannaao keem̄ma ai m̄o sweedo, ben wègō n̄ kekee kōn tuaeno kōn nɔgbē m̄ekekebɔnɔ ai m̄o sweedo. ¹³Nɔkpare kè kína bè ina kàa, kí naōnɔ be p̄o kè à gbēka píngi wè kpáa à ḡaome. ¹⁴È gá uusie à su kí naōnɔ be k̄ngɔ gwàri kè wè bene Sasagaza kè wà à f̄e kè fáandi. Àmbe è ɔ liga kí n̄o yìgisai p̄inzi. È e à eara à gá kína kiia d̄oro, séto à yā kà kína p̄ine à à s̄isi d̄o baasiro. ¹⁵Kè ina kà Abiaili né Esita kè à desē Mɔdekai à sè né ūu p̄ia, èe p̄oke gbekaro, séde p̄o kè kína nɔgbēnɔ gwàri Egai pì òne baasiro. Esita yā kà gbē kè aō wée siàlenɔne n̄ píngi. ¹⁶Kína kíblena wè sweeplaaadee guu wà ḡaao à be m̄o kuride Tebe guu. ¹⁷Kína ye Esitazi de a n̄o kpaanola

ń pínɡi. À yā kàne, à kènne maa de nɔkpare kpaaanɔla ń pínɡi, ben à kí naɔ fúra kùne à à die a nɔ Vasati gēē ũ. ¹⁸Ben kína pì zĩbaa pɔblee kè à gbāadeeno kɔn a ibanɔ kàkɔa Esita sena yā musu. À die kè wà zĩbaa bíta ke, ben wà à kpàakpa kè bũsu kɔn bũsuo, ben à gba dà gbēnɔne à gè ɔla.

Mɔdekai kɔn Amanao

¹⁹Nɔkparenɔ kakɔana gèn plaadee Mɔdekai vēena kíbe gānu guu. ²⁰Esita e a be bũsu ke a boriyā o gbēkee m̀aro lán Mɔdekai òne nà. À t̀e Mɔdekai yāzi lán ègɔ kee nà zaa gurɔw kè èe à gwaa. ²¹Kè Mɔdekai vēena kíbe gānu guu le, kí Asueru dogari zédakpári gɔwɔn plaaanɔ wɔw f̀e kínazi, ben aɔ lé kpàkɔsɔzi wà à de. Aɔ tɔn yè: Bigitana kɔn Teresio. ²²Kè Mɔdekai yā pì kpāi mà, à ò kína naɔ Esitanɛ, ben Esita ò kínane kɔn Mɔdekai tɔo. ²³Wà yā pì gwàgwa wà è yāpurame, ben wà gɔwɔn plaa pìnɔ lògo lía aɔ gà. Wà yā pì kè bũsu gīayākenanɔ takadan kína wáa.

3 ¹Yā beeno gbera kí Asueru Amedata né Amana, Agaga borii gwena kàara à à gbà gbāa, à v̀eekii kè de a gbāade daanɔ pínɡi pɔlaa kpàa. ²Kína iba kè aɔw kú à be gānu guunɔ è dae ń puua wà mì sie Amananɛ lán kína die nà, mɔde Mɔdekai è dae a puua à mì sienɛro. ³Ben kína iba pìnɔ Mɔdekai là wà bè: À kè dia nēe kína yā maroo? ⁴Lán guu e dɔw nà aɔègɔ oone le, mɔde è ń yā daro, à bè Yudan a ũ. Ben aɔw ò Amananɛ le wà e wà dɔw tó eé Mɔdekai yākena pì f̀e. ⁵Kè Amana è Mɔdekai è dae a puua à mì siearero, ben à pɔw f̀e. ⁶Kè wà Mɔdekai borii òne, à m̀en do dena kènne nēngo, ben èe zé wetɛɛ à Mɔdekai bori Yuda kè aɔw kú Asueru bũsu guunɔ kaate ń pínɡi.

Amana lékpakɔsɔna Yudanɔzi

⁷Kí Asueru kíblena ẁe kuri awɛɛplaadeen à mɔw káaku Nisā guu, Amana gbè kè wè be purimu là, le à mɔw kè eé yā pì kea dɔw kɔn à gurɔwɔ. Ben yāgbekana pì b̀ò mɔw kuri awɛɛplaa kè wè be Ada guu. ⁸Ben Amana bè kí Asuerunɛ: Bori kee kuu à gbēnɔ f̀aakɔa bori pādenɔw t̀e n bũsu pariinɔ guu pínɡi. Aɔ f̀eakaarayānɔw b̀ò doodo kɔn bori kpaaanɔw pɔo, aɔè n doka daro. Èe kɔw sío n ń tó t̀eɛro. ⁹Kí, tó à kènne nna, n yā die le wà ń kaate, mé kondogi tɔn wàa plaa kpá n wɔw'uterinɔa aɔw ká n auzikikaekiin. ¹⁰Kína a tānga s̀eedakeɔw b̀ò à kpà Amedata né Amana, Agaga bori Yudanɔ zanguri pía ¹¹à bè: N kè borii pìnɛ lán à kènne maa nà, ǹgɔ kondogi pì kũna n pɔw ũ.

¹²Mɔw káaku gurɔw kuri awɛɛ'aagɔdee zĩ Amana kína takadakērinɔw s̀isi. Aɔw yā kè Amana die kína ibanɔw kɔn kína kè aɔw kú bũsu kɔn bũsuonɔw, bori kɔn boriio gbāadeenɔne dà takadan. Aɔw kè bori kɔn boriione, baade kɔn a yāo, bũsu kɔn bũsuo kɔn à takadakēna boriio. Aɔw kè kɔn kí Asueru tɔo, ben aɔw à s̀eeda kè takada pía kɔn à tāngao. ¹³Aɔw takada pìnɔw nà z̀irinɔne ń wɔzi aɔw ń gbáe kí bũsu parideenɔw guu. Takada pì guu wà bè wà Yudanɔ

dede wà ní kaate wà ní borii bɔ, né fète gbēnsi, gōgbēno kōn nɔgbēno guro doo guu, mɔ kuri awēplaade Ada guro kuri awē'aagōdee zī, wà ní póno nakōa. ¹⁴Weé yā kè à diè pì takada kpāsā būsuo kōn būsuo píngi le àgō de doka ũ, weé à kpàakpa ke bori píngine le aḡgō kú soru guu gurɔɔ pì zī. ¹⁵Zirino wà wà gàa gōo yā kè kína diè pì yānzi, ben wà à kpàakpa kè Susa wétedaan. Kína kōn Amanao vèè aḡe í sée. Susadeeno sō bídi kè yā pìà.

Mɔdekai wéekena Esitaa le à lé da yān

4 ¹Kè Mɔdekai yā kè wà kè pì mà, à a pókāsāno gā à kè, ben à pɔsia utano kùàla à túbu gbè a mià, ben èe lili oo wéte guu èe wēnda ɔ gbāaa dɔɔ. ²À gàa ai kíbe gāale, zaake gbēke è fō à gē kíbe gānu guu kōn pɔsia utano danaro. ³Wà yā kè kína diè doka ũu pì kpàakpa kè būsuo kōn būsuo píngi, ben Yudano nà ɔɔɔnaa maamaa baama píngi kōn léyinao. Aḡe wéé'í kwéé aḡe sósobi ɔɔ dɔɔ. Aḡ gbē paridee pɔsia utano kùfla aḡ túbu gbè ní mìnɔa.

⁴Kè Esita ìba nɔgbēno kōn gōgbēno mɔ wà òne, à nòse yàka maamaa. À pókāsāno kpāsā Mɔdekaine à da pɔsia utano gbèn, mɔde èe we à sìro. ⁵Ataka kè wà à fèe kèn dogari kè kína diè àgō kú Esita sae ũ. Esita à sìsi à à zī Mɔdekaia à gá à à lá: Bó yā bé à sù? Bóyānzin èe kee lezi? ⁶Ataka bō kíbe gāale à Mɔdekai lè. ⁷Mɔdekai yā kè à à lee tōkène píngi, ben à kondogi kè Amanaa bè é ká kína auzikikaekiin Yudano dedena yānzi lé òne papana. ⁸À yā kè wà diè Yudano dedena yā musu kè wà à kpàakpa kè Susa takada kpàa dɔ le à ɔɔa Esitane à à bɔkōte kene. À bè à o Esitane à gá kína kiia à kúe kene à wéé kea a gbēno yā musu. ⁹Ataka tà à yā kè Mɔdekai ò tōkè Esitane.

¹⁰Ben Esita bène à gá à yā kè o Mɔdekaine: ¹¹Kína ìbanɔ kōn a būsuo gbēno dō ní píngi kè tó gōgbē ke nɔgbē sō kínazi à kpé guu, tó èe à sísiro, doka kuu mèn dome. Wè adee deme, tó èe ke kína a vura gò dō adee le à e àgō kuu baasiro. Mapi sō, à kà guro baaakuri kè wèe ma sísi mà gá kína kiiaro. ¹²Kè à gàa à Esita yā pì tōkè Mɔdekaine, ¹³ben Mɔdekai èara à lékpāsā kène à bè: Ntongō daa míbe né bɔ ndo Yudano té n kuuna kíbe yānziro. ¹⁴Tó ní yítenu gurɔɔ kè taka guu, dɔnle é bɔ gukea à Yudano mì sí à ní bɔ. Mpi kōn n de bedeeno sō é gaga. Tó gurɔɔ kè taka yānzin n gō kína naḡ ũzi, dé bé à dōo? ¹⁵Ben Esita lékpāsā kè Mɔdekaine à bè: ¹⁶N gá n Yuda kè aḡo kú Susano kakōa ní píngi, à lé yi ma yā musu. Àton pò blero àton í miro guro aagō fáantē kōn gwāavio. Mapi kōn ma ìbanɔ wé lé yi le se. Beee gbera mé gá kína kiia, baa tó má gana zé vīro. Tó mé game, mà ga. ¹⁷Ben Mɔdekai tà à yā kè Esita òne kè píngi.

Esita wéekena kínaa

5 ¹À guro aagōdee zī Esita a kí naḡ bisano yì, ben à gàa à zè kíbe ua guu kpé kè à kún kpeelea. Kína vèena kíblekita a kpé guu gwe, à ae

dona kpɛɛleɛ. ²Kɛ̀ à a naõ Esita è zena kpɛɛleɛ, à pɔɔ kɛ̀a nna, ben à a vura gò kɛ̀ à kũna d̄a. Esita s̄zi, à ɔ z̄ à gò pì léa. ³Kína à là à bè: Esita, b̄ó n̄ yezi? B̄ón n̄ée gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoome mé kpámma. ⁴À wè̀ala à bè: Kí, tó à kènne maa, n̄ Amana s̄sì p̄blee kè m̄ée kɛ̀nnɛɛa gb̄aa. ⁵Ben kína bè wà m̄ó k̄n Amana ḡɔ, le ās gá wà yā kè Esita gbèka pì ke. Ben kína k̄n Amana ḡaa le wà p̄blee kè Esita k̄nne pì ble.

⁶Kè āɔe w̄e mii, kína Esita là à bè: B̄ón n̄ée w̄e kɛ̀e maa? Mé kenne. Yā kp̄areen n̄ée gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoome mé kpámma. ⁷Esita wè̀ala à bè: Yā kè m̄ée w̄e kɛ̀mmaan ȳe. ⁸Kí, tó ma n̄ p̄nnaa è, tó à k̄nne, n̄ yā kè m̄ée w̄e kɛ̀mmaa kɛ̀mɛ, à m̄ó à p̄blee kè mé kɛ̀are ziaa ble, mé yā kè n̄ ma lazi onne.

⁹Kè Amana b̄ò zì beea, à pɔɔ kè nna èe yāa d̄ɔ. M̄ode kè à M̄dekai è kíbe ḡānu guu èe f̄earero èe v̄ia k̄arero, ben à p̄o f̄ɛzi. ¹⁰À a z̄inda k̄u à tà be. Kè à a gb̄ennan̄o s̄sì k̄n a naõ Zer̄esio, ¹¹ben èe ìa d̄aa a auziki b̄ita k̄n a n̄éḡgb̄e pariin̄o yā musu. À bè kína a gwena k̄àara à a gba gb̄aaa d̄e à ìba kp̄aaan̄la k̄n gb̄aadeen̄o n̄ p̄ingi. ¹²À bè d̄ɔ: Mámbe mado kè kína naõ Esita ma s̄sì à p̄blee k̄emɛ k̄n k̄inao. À èara à ma s̄sì mà p̄ ble k̄n k̄inao zia d̄ɔ. ¹³Baa k̄n beeo tó ma Yuda bori M̄dekai è v̄ena kíbe ḡānu guu, yā beeen̄o p̄ingi è k̄emɛ p̄oke ūro. ¹⁴Ben à naõ Zer̄esi k̄n à gb̄ennan̄o bène: Ñ tó gb̄en̄o lí p̄enne à lez̄i kà ḡàs̄asuu baplaa akuri, n̄ w̄e ke k̄inaa zia k̄nḡo à n̄ gba z̄é n̄ M̄dekai logoa, né gbasa n̄ gá k̄n k̄inao p̄ ble k̄n p̄nnao. Yā pì kà Amanane maamaa, ben à lí pì p̄e.

Bèekaaarana M̄dekaine

6 ¹Gwāavi beea kína e f̄ò à ii òro. Ben à bè wà m̄ó k̄n a b̄usu ḡiayākenan̄o takadao. Wà à kyó k̄enɛ, ²ben wà M̄dekai yā è gwe, lán kína dogari z̄éd̄akpari ḡɔn̄o plaaan̄o Bigitana k̄n Ter̄esio lé kp̄ak̄s̄zi n̄a, ben M̄dekai b̄ò. ³Kína a ìban̄o là à bè: Wà M̄dekai bèe k̄àara wà à gbà gb̄aaa yā pì yānzi diame? Ās wè̀ala wà bè: W̄e yāke kenero. ⁴Ben kína bè: Dé bé à kú ua guu gwee? Àe s̄s̄ Amana ḡè kíbe ua guu ḡɔ le à M̄dekai logona lí kè à p̄e p̄ia yā one. ⁵Ben kína ìban̄o wè̀ala wà bè: Amana bé à kú uan gwe. Ben kína bè à ḡe. ⁶Kè à ḡè, kína à là à bè: B̄ón w̄e ke ḡɔgb̄e kè má yezi mà à gwena kaaran̄e? Amana laasuu lè à bè: Dén kína yezi à bèe kaaran̄e d̄e mapilaa? ⁷Ben à wè̀ala à bè: Tó n̄ yezi n̄ gb̄e bèe kaara, ⁸w̄e kína gumusu kè n̄ dà yā sé wà m̄ó k̄n n̄ s̄s̄ kè wà kifura k̄ua. ⁹Ñ gumusu pì k̄n s̄s̄ p̄io kpá n̄ gb̄aa d̄e bèdeen̄o gb̄e m̄en̄ dooa, à gumusu pì da gb̄e kè n̄ yezi n̄ à bèe kaaraane à à di s̄a àḡó t̄é à ae w̄éte z̄edaan̄o guu àḡó p̄t̄ā àḡó bee: Len kína è ke le gb̄e kè à yezi à à bèe kaaran̄e. ¹⁰Ben kína bène: Ñ gá n̄ gumusu pì sé ḡɔ k̄n s̄s̄o lán n̄ ò n̄a, n̄ yā pì ke Yuda bori M̄dekai kè èḡó v̄ena ma be ḡānu guune. Ñton yā kè n̄ bè wà kene pì ke tóro.

¹¹Amana ḡaa à gumusu pì s̄s̄ k̄n s̄s̄ p̄io à s̄uo. Ben à gumusu pì dà M̄dekaine à à di s̄a, à t̄é à ae w̄éte z̄edaan̄o guu, èe p̄t̄ā à bè: Len kína

è ke le gbē kè à yezi à à bèe kaarane. ¹²Kè aṣ sù, Mḍekai gàa à v̄e kibe gānu guu, ben Amana ɔ kù a wéa à tà be kōn ɔɔɔɔ. ¹³À yā kè a lee t̄kè a naṣ Zeresine kōn a gbēnnano n̄ píngi. Ben à lédammari pino kōn Zeresio bène: Zaake Mḍekai kè n̄e kēsāazi pì né Yuda boriime, né à f̄ ɔɔ, eéḡ gbāa bleemmame. ¹⁴Gurɔ kè aṣe yā pì oone, kína dogari kè wà n̄ f̄e kènɔ kà, ben aṣ à sè kpakpaa aṣ gāo p̄blee kè Esita k̄a.

Amana logona lía

7 ¹Ben kína kōn Amanao gàa p̄ ble kōn Esitao. ²Gurɔ kè aṣe w̄e mii à gurɔ plaadee pì zī, ben kína Esita là à bè: Esita, b̄n né w̄e kemaa? Mé kenne. Yā kporeen n̄e gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoo mé kpámma. ³À w̄èla à bè: Tó ma n̄ p̄nnaa è bens̄ yā pì k̄anne, n̄ tó màḡ kú w̄èndio. W̄ekee kè má k̄emmaan gwe. N̄ tó ma gbēnɔ ḡ w̄èndi v̄i. Yā kè má gbèkan gwe. ⁴Zaake mapi kōn ma gbēnɔ, wà diè kè wà wa d̄ede wà wa kaate wà wa borii b̄ome. Tó w̄e wa yaa z̄nɔ ū yāme, le má ȳitena. Naw̄a beee taka e ká mà ìa dammaro. ⁵Ben kína à là à bè: Dém̄e? Dé bé eé f̄ à z̄e kōn yā beee taka bori kenaoe? ⁶À w̄èla à bè: Amana v̄ii kèn ibeè kè z̄awaguu pì ū. Sw̄è kè Amanan kína kōn a naṣ pio yā musu. ⁷Kína f̄e a w̄ela p̄f̄e guu à gàa líkpen a ua guu. Amana s̄ ḡ gwe kōn Esitao, ben Amana e kúe keene a w̄èndi yā musu, zaake à è kè kína z̄e à zaa keareme. ⁸Kè kína b̄ líkpen à sù p̄blekiia ḡɔ, Amana l̄e k̄ita daeb̄o kè Esita geekesekenaa ben à bè: À yezi à kusi ma naṣa ma w̄a kpé guu kèn ȳ? Kè yā pì b̄ kína lén ḡɔ, wà mò wà p̄ yì Amana uua. ⁹Kína dogarino doke Abona bène: Lí p̄ena Amana pì beee sae à kà ḡās̄asuu baplaa akuri. Àpi bé à lí pì p̄e le à Mḍekai kè yā maa k̄enne logoa. Ben kína bè: À à logo lí p̄ia. ¹⁰Kè aṣ Amana lògo lí kè à p̄e Mḍekaine p̄ia, ben kína p̄f̄e kp̄a.

Kína yā p̄ande diena Yudanɔ yā musu

8 ¹Zī beean kí Asueru Yudanɔ zanguri Amana beee kp̄a a naṣ Esitaa. Esita bè k̄inane Mḍekain a dane ū, ben Mḍekai s̄ k̄inazi. ²Kína a t̄anga kè à s̄i Amanaa b̄ à dà Mḍekaine, ben Esita Amana beee n̄ane à z̄z̄i. ³Esita èara à gàa yā o k̄inane d̄. À dàe à gbá sae èe w̄e'i kw̄e, à kúe k̄ene le à à zaa kè Agaga bori Amana à lé kp̄ak̄s̄ Yudanɔzi gboro. ⁴Kína vura gò d̄a, ben à f̄e à z̄e à ae ⁵à bè: Tó à k̄enne bens̄ ma n̄ p̄nnaa è, tó yā kè z̄e v̄i bens̄ ma yā k̄anne, zaake Am̄edata né Amana, Agaga borii z̄e à Yuda kè aṣ kú n̄ b̄usu guunɔ d̄ede n̄ píngi, n̄ o n̄ takadak̄er̄in̄e aṣ takada k̄e wà Amana yā pì lie kp̄eḡanda. ⁶Mé ke dia màḡ m̄nzi kè eé ma gbēnɔ lee gwaa? Mé ke dia màḡ ma boriinɔ d̄edena gwaa? ⁷Ben kí Asueru bè a naṣ Esitane kōn Mḍekaio: À gwa, ma Amana beee kp̄a Esitaa, ben ma Amana pì lògo lía kè à à zaa kp̄ak̄s̄ Yudanɔzi yānzi.

⁸À takada kē Yudano yā musu lán à kèare maa nà. À kē kōn ma tso à ma tanga sèeda kea, zaake takada kè wà kè kōn ma tso wà ma tanga sèeda kèa gborona vīro. ⁹Gwe gwo aō kina takadakērino sisi. Mo aagōde Sivā guro baro awē'aagōdee zīn aō yā kè Mōdekai diē Yudanone kōn kina ibano kōn kīnāno kōn būsū gbāadeenwo kè pīngi būsū mēn baswædo awēsweēplaaanone sena zaa India būsūn ai à gāa pé Etiopia būsua. Aō takada kè būsū kōn būsuo kōn nī lākēna boriio, bori kōn boriio kōn nī yāo. Aō takada kè Yudanone kōn nī lākēna takao kōn nī boriyāo do. ¹⁰Mōdekai takada kè kōn kī Asueru tso à kina tanga sèeda kèa à takada pīno nà zīrinone nī ozi, ben aō di sō bàalēri kè aō bō kina sō gānu guonwa aō gāo.

¹¹Yā kè kina diē pī Yuda kè aō kú wēte kōn wēteonwo gbà zé aō kō kakōa aō gī kōn nī zīndao. Tó borii ke būsū zīkpeē ke lēnīma kōn nī nēno kōn nī nōgbēno, aō nī dēde aō nī kaate aō yāaŋyo aō nī pōno sēē. ¹²À nī gbà zé aō beee ke kī Asueru būsūno guu pīngi mo kuri awēēplaae Ada guro kuri awē'aagōdee zī. ¹³Wà yā kè à diē pī takada kpāsā būsū kōn būsuo pīngi doka ū. Wà à kpāakpa kè bori pīngine le Yudano gō kú soru guu aō yā yā nī ibeenwa zī beee yānzi. ¹⁴Kina yādiena pī yānzīn zīri pīno kè kpakpaa dina kina sō bàalērinwa aō gāa. Bensō wà yā pī kpāakpa kè Susa wētēdaan. ¹⁵Mōdekai bō kībe à kīke pō pura kōn pō búguo dana, à kífura bīta kè wà pī kōn vurao kuna. À táaru bisa gumusu tēaa dana do, ben Susadeenwo guda kè kōn pōnnao. ¹⁶Guu pū Yudanone zī beee, aōwe pōnnaa kee kōn yáadwo, zaake wà nī gbà gbāaa. ¹⁷Būsū kōn būsuo wēte kōn wēteo, guu kè kina yā diena pī kàn pīngi Yudano pōnnaa kè kōn yáadwo aō zībaa kè kōn pōblenao. Bori pāndenwo gō Yudano ū pari, kè vīa nī kū Yudano yā musu yānzi.

Yudano zīblena nī ibeenwa

9 ¹Mo kuri awēēplaae Ada guro kuri awē'aagōdee zīn yā kè kina diē keguro ū. Zī beean Yudano ibeenwo wēē dozi yā kè aō gbāa mō Yudanone, mode yā pī liē kpeegānda, ben Yudano gbāaa mō nī ibeenone. ²Kī Asueru būsūno guu pīngi Yudano kō kākōa fáandi kè aō kún le wà lēē gbē kè aō à zaaa kpākōsōnīzinwa. Gbēkee e fō à nī furo, zaake bori pāndenwo vīa kēnne nī pīngi. ³Būsū gbāadeenwo, kī ibano kōn kīnenwo kōn à zīkerinwo nī pīngi zē Yudano kpeē, kè aōwe vīa kee Mōdekaine yānzi. ⁴Mōdekai bēē vī kībe, ben à tō dà būsū pīngila, zaake à gbāaa e kaara. ⁵Yudano nī ibeenwo dēde kōn fēēdaao aō nī káate nī pīngi aō nī poyezi kè nī zanguri pīnwa. ⁶Aō gōgbēno dēde Susa wētēdaan gōno wàa plaa kpé baswo. ⁷Aō Pasandata kōn Dalafōo kōn Asapatao ⁸kōn Poratao kōn Adalīao kōn Arīdatao ⁹kōn Pamasatao kōn Arīsaio kōn Arīdaio kōn Vaizatao dēde do. ¹⁰Gbē pīno né Amedata né Amana, Yudano zanguri négōgbē gōno kurinome. Baa kōn beeeo aōwe wo ke nī pōkearo.

¹¹Guro dōnkō pī zī wà gbē kè wà nī dēde Susano pari lé gbà kīnane. ¹²Ben à bè a naō Esitane: Yudano gōgbēno dēde Susa kè gōno wàa plaa

kpé basɔɔro kɔn Amana négɔgbē gɔɔn kurinɔ. Bɔn aɔɔ kè ma bùsu kpaanɔ guu sɛɛ! Yā kpareen née wée kɛɛma dɔɔ? Mé kenne. Bó yān née gbekaamaa? Mé kpámma. ¹³Esita wèàla à bè: Kí, tó à kènne maa, ò Yuda kè aɔɔ kú Susa kènɔ gba zé aɔ yā kè ò diè aɔ ke gbàa ke zia dɔ, wà Amana négɔgbē gɔɔn kuri pìnɔ logo lía. ¹⁴Kína bè, wà ke lɛ. Wà à kpàakpa kè Susa, ben wà Amana né pìnɔ gè lògologo. ¹⁵Yuda kè aɔɔ kú Susanɔ kɔ kàkɔa Ada gurɔ gēro dosaidee zī, ben aɔ gɔɔgbēnɔ dèdɛ dɔ gɔɔn wàa do kpé basɔɔro. Baa kɔn beeeo aɔɔe ɔ ke ò pɔkɛaro.

¹⁶Yuda kpaanɔ kè aɔɔ kú kína búsunɔ guunɔ ò píngi kɔ kàkɔa le wà gí kɔn ò zīndao aɔ bɔ ò ibeɛnɔ yān, ben aɔ ò zanguri pìnɔ dèdɛ gɔɔn bɔɔɔ basiigɔ ɔɔɔro sai. Baa kɔn beeeo aɔɔe ɔ ke ò pɔkɛaro. ¹⁷Aɔ yā pì kè Ada gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zime, à gurɔ gēro dosaidee zīn aɔ kámma bò. Aɔ gurɔɔ pì diè zībaa ù le wà zībaa pɔblee ke wà pɔnnaa ke gurɔɔ pia.

¹⁸Yuda kè aɔɔ kú Susanɔ kɔ kàkɔa à gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zī kɔn à gurɔ gērodosaidee zīo, ben aɔ kámma bò à gurɔ gērodee zī. Aɔ gurɔɔ pì diè zībaa ù le wà zībaa pɔblee ke wà pɔnnaa ke gurɔɔ pia. ¹⁹Bee yānzin Yuda búbari kè aɔɔ kú lakutu guunɔ è zībaa pì ke Ada gurɔ gēro dosaidee zī aɔ zībaa pɔblee ke wà pɔnnaa ke, aɔè pɔblee dakɔne.

Purimu zībaa diena

²⁰Mɔdekai yā pìnɔ kè takada guu, ben à kpàsà Yuda kè aɔɔ kú kí Asueru bùsu guunɔne ò píngi, gbē kè aɔɔ kú kīinɔ kɔn gbē kè aɔɔ kú zānɔ ò píngi. ²¹À dièñne kè aɔgae zībaa pì ke wè kɔn wèo Ada gurɔ gēro dosaidee zī kɔn à gurɔ gērodee zīo. ²²Gurɔɔ pìnɔn Yudanɔ bɔna ò ibeɛnɔ ɔzī zībaa ù. Mɔɔ pì guu aɔ pɔsɔiaa liè pɔnnaa ù, aɔ sósobikena liè zībaakena ù. Aɔgae zībaa pì ke gurɔ pìnɔ zī, aɔgae zībaa pɔblee ke wàgae pɔnnaa ke, aɔgae pɔblee dakɔne, aɔgae gba da takaasideenɔne. ²³Yudanɔ zè kɔn yā kè Mɔdekai kèñne, ben zībaa kè aɔɔ kè pì gɔñne feekaarayā ù.

²⁴Amedata né Amana, Agaga bori Yudanɔ píngi zanguri à zaaa kpàkɔsɔnzi à ò dede, ben à gbè kè wè sísì purimu gbèka le à e à ò fu à ò dede. ²⁵Mɔde kè kína yā pì asii mà, à yā diè takada guu, le à zaaa kè à à lé kpàkɔsɔ Yudanɔzi pì wí à musu. Ben wà à lògo lía kɔn à négɔgbēnɔ ledɔ. ²⁶Bee yānzi wè gurɔɔ pìnɔ sísì Purimu, zaake gbè kè à là tón gwe. Yā kè Mɔdekai kè takada pì guu kɔn yā kè à ò léno yānzin ²⁷aɔ sì kè wà zībaa ke gurɔ plaa pìnɔ guu wè kɔn wèo. Aɔ bè òmpinɔ kɔn ò néno kɔn gbē kè aɔ nàñmanɔ é gí zībaa pì keziro, wàgae ke à gurɔɔa lán wà kè lán nà. ²⁸Wè kɔn wèo gurɔɔ pìnɔ yā gae dɔngu, aɔgae à zībaa ke uale kɔn ualeo wéte kɔn wéteo bùsu kɔn búsu, le Purimu zībaa pì tón mì de Yudanɔ kiiaro yānzi, à kegurɔɔ tón yā ò boriinɔro.

²⁹Kína naɔ Esita, Abiaili né takada plaadee kè kɔn à ikoo píngi Purimu yā musu, à gbāaa kpào takada kè Yuda bori Mɔdekai kèa.

³⁰Mɔdekai takada pì kpàsà Yuda kè aɔɔ kú kí Asueru bùsu mèn baswèdo

aweeswεεplaaa guunɔne. À kuuna aafia làakario kpaena yã òñne, ³¹ben à Purimu zĩbaa pì diè a gurɔɔa, lán àpì kɔn kína naḥ Esitao diéñne nà, lán aḥpino sḥ sì wà ke nà kɔn ní boriino ní kpεε kɔn léyinao kɔn ɔɔ dɔɔo. ³²Yã kè Esita diè pì gbāaa kpà Purimu doka pìnɔa, ben wà kè takadan.

Kí Asueru kɔn Mɔdekaio yã

10 ¹Kí Asueru tò gbē kè aḥ kú a bùsu guunɔ pínɡi kɔn ísia luanno tángba kpáawa. ²Yã bíta kè à kènɔ kɔn à ikokeyānɔ kēna Midiānɔ kɔn Pesianɔ kínanɔ ɡīayākenanɔ takadan. Lán kína Mɔdekai gbà gbāaa à ɡḥ gbēnsi ũ nà, à yã kú takada pì guu dɔ. ³Yuda bori Mɔdekain kí Asueru kpàasi ũ. À tḥ bḥ Yudanɔ té bensḥ à yã kà ní gbē parideen, zaake à a gbēnɔ aafia wète, ben à kuuna nna zé kèke a borii pìnɔne.

AYUBA

Setān Ayuba yōna 1:1–2:13

Ayuba kyakana a igurɔɔn 3:1–3:26

Ayuba gbēnnanɔ yāsialana 4:1–5:22

Ayuba wena a gbēnnanɔ 14, 19, 31

Dii wena Ayubala 38:1–41:34

Ayuba yā mīdena 42:1–42:17

Setān Ayuba yōna káaku

1 ¹Gōgbē kee kú Uzu bùsun yā à tón Ayuba. Gbē maaame, ègō taari vīro. À Luda vīa vī bensō à gī yāzaakenazi. ²À négōgbēnɔ vī gōn swēplaa, nēnɔgbēnɔ gōn aagō. ³À sāanɔ vī bɔɔ swēplaa, lakumino bɔɔ aagō, zùnɔ bɔɔ do, zaakinɔ wāa plaa kpé basɔɔro, bensō à zīkerinɔ pari maamaa. À auziki bíta de ɔfāntēbɔe kpa gbēnɔ pōla pīngi. ⁴À négōgbēnɔ ègō pɔnna pōblee keekōne be kōn beɔo, aōè n̄ dāre pīnɔ sīsī aō m̄ wà pō ble wà í miño ledó. ⁵Gurɔɔ kè aō pɔnna pō blè wà yāa pīngi, Ayuba è gbē zīm̄ma wà gbāsī bɔñgu. Tó à guu dō, è fēe kɔngɔ idè'idè à sa'opɔ kè wè ká tén à té kū o aō baadene à be: Wègō dōro ma nēnɔ durun kè aō dɔkè kōn Ludao n̄ swēn gwēe. Len Ayuba ègō kee le gurɔ pīngi.

⁶Zīkea malaikanɔ mō wà zè Dii aɛ, bensō Setān kú n̄ té. ⁷Ben Dii bè Setānne: N bɔ mām̄e? À wèàla à bè: Mée gaa mée suu mée likōaa zō anduna guume. ⁸Ben Dii bène: N ma zōbleri Ayuba ès? À sáa kú anduna guuro. Gbē maaame, à taari vīro. À ma vīa vī bensō à gī yāzaakenazi. ⁹Ben Setān bè Diine: Ayuba n vīa vī pān yó? ¹⁰M̄be n kara kpà n ligazi kōn à beɔo kōn pō kè à vīinɔ pīngi. N aubarika dà à zīin, ben à pōnɔ kō à dàgula. ¹¹N̄ ɔ bɔ n̄ pá à pōnɔa pīngi n̄ gwa, tó èe yā zaaa onnero. ¹²Ben Dii bène: Tò! Ma à pō pīngi nānne n̄ zī, m̄ode n̄ton ɔ pá à m̄èaro. Ben Setān gù Dii aɛ.

¹³Zīkea Ayuba négōgbēnɔ kōn à nēnɔgbēnɔ e pō blee aōe geepiwēe mii n̄ vīi be. ¹⁴Ben gbēke mō Ayuba kiia à bè: Zùnɔ e bú wii bensō zaakinɔ e sè blee n̄ sae, ¹⁵ben Sebanɔ lēem̄ma aō n̄ sée wà tāño, aō n̄ dàrinɔ dède kōn fēedaa. Mām̄be ma bɔ mado ma m̄ à baaru kpánne. ¹⁶Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde mō à bè: Laa pèe n̄ sã kpāsana aō té

kù, pódàrinɔ gàga. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne. ¹⁷Èe yā o à yàaro, ben gbē pānde mɔ à bè: Kaladianɔ kɔ kpàate gāli aagɔ aɔ mɔ wà lèe n lakuminɔa wà ní sée wà tànyo, wà ní dàrinɔ dèdè kɔn fēɛdaao. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne. ¹⁸Èe yā o à yàaro, ben gbē pānde mɔ à bè: N négɔgbēnɔ kɔn n nénɔgbēnɔ e pɔ blea aɔne geepiwēe mii ní vī be, ¹⁹ben zàgā'ia gbāaa kàka à bɔ gbāan à sù ní kpé gooda siigɔɔnɔa, ben à lèe à sù né pìnɔa aɔ gàga. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne.

²⁰Ben Ayuba fēe à a uta gà à kē à a mì bò. Ben à dàe a puua à donzi kē Ludane ²¹à bè:

Ma bɔ ma da gbēen ɔkori
bensɔ mé ɛara mà tá ɔkori.
Dii kpàma ben à ɛara à sìma.
Wà Dii sáabu kpá.

²²Yā pìnɔ guu pínɡi Ayuba e durun ke à Luda taari èro.

Setān Ayuba yōna gēn plaadee

2 ¹Zikea malaikanɔ ɛara wà mɔ wà zè Dii ae, Setān sɔw kú ní té. À zè Dii ae, ²ben Dii à là à bè: N bɔ máme? À wèala à bè: Mée gaa mée suu mée likɔaa zɔw anduna guume. ³Ben Dii bène: N ma zɔbleri Ayuba èsɔ? À sáa kú anduna guuro. Gbē maaame, à taari víro. À ma vīa vī bensɔ à gī yāzaakenazi. Baa kē n ma swā vùme, ma múnzi kpàzi pā, à kpé kuu taari sai ai tia. ⁴Ben Setān bène: Ñ keme mà kenne. Pɔ kē gbē vī pínɡi eé kpá a misina yānzi. ⁵Ñ n ɔw bɔ ñ pá à mèa ñ gwa. Eé yā zaaa onne. ⁶Ben Dii bène: Tò! Ma à nànnè n ɔzī, mɔde ñ à wēndi tò.

⁷Setān gù Dii ae, ben à bɔgī zī Ayubaa sena zaa à kèsea ai à gàa pé à mìdangura. ⁸Ben Ayuba takaso sè à gàa à vèe tubura, èe a zīnda waao. ⁹À naɔ bène: Néɡɔ kpēe kuu taari sai ai tian yɔ? Ñ yā zaaa o Ludane ñ ga. ¹⁰Ben à bène: Née yā oo lán nɔgbē yɔnkɔw bà. Wégɔ à maaa ee Luda ɔzī wà gí à zaaa eziɔ? Yā pìnɔ guu pínɡi Ayuba e durun ke a yā'ona guuro.

Ayuba gbēnnanɔ mɔna à kiia

¹¹Kē Ayuba gbēnna gɔw aagɔwɔw kisia kē à à lèno baaru mà, aɔ baade bɔ a be aɔ kɔ kàkɔa, ben aɔ gàa wà sósobi keo aɔ à làakari kpáene. Aɔ tónɔn yè: Temana gbē Elifaza, Sua gbē Bilidada kɔn Naamati gbē Zofao. ¹²Kē aɔ à wēndē kē zàazā, aɔne à dɔro, ben aɔ ɔw dɔ, baade a uta gà à kē, ben aɔ bùsu kò wà fā musu à kú ní mià. ¹³Ben aɔ vèe tɔɔte gurɔ swēplaa fāantē kɔn gwāavio. Aɔ gbēkee e yāke ooro, zaake aɔ è lán à nawēa kē bíta nà.

Ayuba kyakana a igurɔw

3 ¹Bee gbera Ayuba lé wè à yā zaaa ò a igurɔw musu ²à bè:
³Luda ma igurɔw ke pā

- atēnsa gwāāvī kè wà ma nò sī pì.
 4 Gurɔɔ pì li gusiaa ũ,
 zaa musu Luda tón à yā daro,
 àton tó guu puaro.
 5 Gusia kù níginigi gurɔɔ pì,
 ludambe siaa kúea,
 gusia bìtim daàla.
 6 Gwāāvī pì sō sia kù níginigi,
 wàton da wè gurɔɔɔ tɛ dɔro,
 wàton naro mɔ gurɔɔɔ guuro.
 7 Gwāāvī pì ke gwāāvī fii ũ,
 guda tóngɔ dɔ gurɔɔ beearo.
 8 Pódammari kè aḡè tó ɔfántɛ guu puroonɔ láari ke gurɔɔ pì,
 gbē kè aḡ dō lán wè ɔ ká kùkukuzi pìnɔ.
 9 À gudɔnao sɔsɔnɛnɔ sia kù,
 wéè à gudɔna dā pā, guwɛɛ é kēro.
 10 Zaake gurɔɔ pì e ma da né'iso zé tatamalero,
 à tò ma wéè sī nawēale.
- 11 À kè dia wèè ma i gè ũroo?
 Býānzi mée bɔ gbɛɛɛn ma sɔkpa gɔɔroo?
 12 À kè dia wà ma kpa gbálaa?
 Býānzín wà yɔ kpàma má mìzi?
 13 Tó ma ga yā, le ma gɔ kítikiti,
 le ma ii ò ma kámma bò
 14 kɔn kínanɔ kɔn anduna guu lédamhari
 kè aḡ kíbe ziinɔ kèkè wà bò n zindanɛnɔ,
 15 wēene kè aḡ vura kàkɔánzinɔ
 bensɔ aḡ kondogi kà n kpén à pà.
 16 À maa yā wà ma vīi lán nòbɔene bà,
 lán né kè mò gè ũ èe anduna eroo bà.
 17 Gwen zaakerinɔ è n zaakena tón
 bensɔ gbē busananɔ è kámma bon.
 18 Zizɔnɔ è ìampakii e gwe,
 aḡè n wétāmmarinɔ kòto ma dɔro.
 19 Gbāadeenɔ kɔn talakanɔ kú gwe n píngi,
 bensɔ zò ègɔ de a dii pɔ ũ gwe dɔro.
- 20 Býānzi Luda è guu pu wēndadeenɔezí?
 À kè dia è wēndi kpá gbē kè aḡ pɔɔ siaanɔa?
 21 Aḡ wéè ègɔ dɔ gaazi aḡè ero,
 aḡè kpáe kezi de auziki kè utenala.

- 22 Tó aõ gà wà ñ vīi, aõè pɔnnaa ke,
aõ nòse è ke nna.
- 23 Luda ñ zia yā ùteñe,
à kara ligañzi kpa sãnda pínɡia.
- 24 Wesakakɔ̄a à bo bé à gò ma pɔblee ũ,
ma mbona è yāaro.
- 25 Yā kè ma vīa kènɛ pì bé à ma le,
yā kè ma kã gizi pì bé à sùma.
- 26 Má ñampana vīro, ma làakari kpaenaro.
Má kámmabona vīro, ma nawēakena è yāaro.

Elifaza yāsina Ayubala

- 4** ¹ Ben Temana gbē Elifaza yā siàla à bè:
² Asa tó gbē yā ònne, né pɔ fēroo?
Zaake mé fɔ̀ màgɔ̀ yītenaro.
- ³ Ñ dɔn lán n lé dà gbēnɔa pari nà,
n gbē kè aõ gbāaa yàanɔ gbà swè.
- ⁴ N yā gbē kè aɔɔe fuunɔ sè lezī,
n gbē kè aɔɔ busanano gbà gbāaa.
- ⁵ Kè yā n le sa, ben nēe fuu,
kè à sùmma, ben n bídi kè.
- ⁶ N vīakena Ludane e n làakari kpáeroo?
N kuuna taari sai è tó ñgɔ̀ tãmaa vīroo?
- ⁷ Ñ laasuu lé ñ gwa!
Kisia taarisaidée lè ziki ai à gàɔ?
Mán wà gbē maaanɔ kàaten zikii?
- ⁸ Gbē kè yā zaa bú wì à yākete tɔ̄a,
má è beee bé è bɔɛne.
- ⁹ Luda lé'íā bé è à kaate,
à pɔ bɔna a yīn bé è à dúgu zɔ̄.
- ¹⁰ À pūtāna kɔn kòto gbāaa lán músu bà è yāa,
Luda è à swaa worone.
- ¹¹ È ga lán músu kè nòbɔ wète à kòrazi bà,
à néno é gbasa wà fāakɔ̄a.
- ¹² Ma yā kpāi mà íala,
yā pì asii gè ma swān.
- ¹³ Gurɔ̀ kè méé nana bèe oo gwāavī,
gurɔ̀ kè gbēnɔ ii ò wà kà zà,
- ¹⁴ vīa ma kū méé lugalugaa,
ma mè pínɡi e lugaa.
- ¹⁵ Ía ke borii ma pa ma uua,

ma m̀̀kāsese f̀̀e à z̀̀e.

- 16 K̀̀e à z̀̀e, m̀̀e à taka d̀̀oro,
p̀̀o p̀̀i k̀̀u ma àe,
ben ma à k̀̀oto kp̀̀ai mà à b̀̀e,
17 gb̀̀entee é f̀̀o àg̀̀o de ỳ̀annadee ù Ludaǹ̀e?
Gb̀̀e é f̀̀o àg̀̀o z̀̀ena a K̀̀eri aé?
18 Zaake Luda è a malaikaǹ̀o náane kero,
bens̀̀o è a z̀̀òbleri p̀̀ino taari e,
19 wam̀̀owa k̀̀e wa m̀̀e de lán g̀̀u kp̀̀é bà,
wa kasana de b̀̀usu kori ù
bens̀̀o ẁ̀e wa dúgu z̀̀o lán d̀̀ambooo bà,
weé wa p̀̀o o d̀̀o?
20 Zaa kong̀̀o ai uusie gb̀̀eǹ̀o è gaga,
àòe kaate ai guro p̀̀ingi,
ẁ̀e ǹ̀i tàasi kero.
21 Luda è ǹ̀i kuta lí gboroǹ̀e,
ben àòe ga ònd̀̀ok̀̀usai.
- 5** 1 Ǹ̀i lé zú sa ǹ̀i ma, tó gb̀̀eke é wenla.
Malaika kpareen né àe d̀̀o?
2 Íbetekpana è ỳ̀onk̀̀o de,
ǹ̀òsegaaǹ̀o è m̀̀isaidee kaate.
3 Má è ỳ̀onk̀̀o k̀̀asáa p̀̀e,
ben k̀̀asáa p̀̀i ỳ̀o k̀̀ando.
4 Á ǹ̀eǹ̀o z̀̀a k̀̀on aafia'ekiio,
ẁ̀e ǹ̀i ỳ̀a máemaéine ỳ̀akpaekekiia,
gb̀̀eke è z̀̀e ǹ̀i kp̀̀ero.
5 Ǹ̀oaderiǹ̀o è à bura p̀̀oǹ̀o ble,
baa p̀̀o k̀̀e à lè ligaziǹ̀o,
ímideriǹ̀o è luga à auzikizi.
6 Kisia è fee b̀̀usunlo,
naẁ̀ea è b̀̀o t̀̀o t̀̀ero.
7 Lán t̀̀ep̀̀ut̀̀ana gana musu seka v̀̀iro ǹ̀a,
len gb̀̀e k̀̀e ẁ̀a ì p̀̀ingi è naẁ̀ea e le.
- 8 Tó m̀̀ambee s̀̀o, Ludan mé gbeka,
mé ma ỳ̀a kp̀̀ae à aez̀̀i.
9 È ỳ̀a bíta ke k̀̀e weé f̀̀o ẁ̀a à gbá d̀̀oro,
weé f̀̀o ẁ̀a à ỳ̀ab̀̀onsaekenaǹ̀o lé d̀̀oro.
10 È tó lou ma t̀̀o t̀̀ea,
è tó à í dagula s̀̀ete.
11 È gb̀̀e busananǹ̀o sé lez̀̀i,
è s̀̀osobikeriǹ̀o gba p̀̀onnaa.

- 12 È yā kè mōnafikideenɔ e pɛɛa gboro,
le n̄ ɔzī tóngɔ aubarika vīro yānzi.
- 13 È ɔndōrinɔ kū n̄ wéɛzɛɛ guu,
è tó yālekpe'orinɔ yāgɔgɔna ke pā.
- 14 Guu è sia kūm̄ma fāantē,
aɔè ɔ máɛmaɛ fāantē lán gwāavī bà.
- 15 È takaasideenɔ bɔ gaa lézī,
è p̄sasideenɔ bɔ gbāam̄nnerinɔ ɔzī.
- 16 Beee yānzi gbāasaideenɔ tāmaa vī,
yāzɛdesaideenɔ è yīte kyō.
- 17 Aubarikadeen gbē kè Luda è à tòto keɛ ũ.
Tó Gbāapingidee e n swā gagaa, ñton yābuu tāro.
- 18 Zaake è gbē kēnna ben è à b̄ɔ gwa,
è gbē wíwi ben è à kēkɔa.
- 19 Eé n bɔ yān ḡɛn swɛedo,
baa tó à kà ḡɛn swɛɛplaa, kisia é n lero.
- 20 Eé n sí gaaa dekaagurɔ,
eé n bɔ f̄ɛdaa lézī zīlan.
- 21 Dii é n bɔ gbēyakarinɔ ɔzī,
tó m̄nzi m̄, vīa é n kūro.
- 22 Né m̄nzi k̄n n̄ɔaao yāa dɔ,
né vīa ke n̄bɔ p̄s̄in̄ɔnero.
- 23 Zaake négɔ kuu aafia k̄n gb̄enɔ,
négɔ nna k̄n n̄bɔs̄ɛtenɔ,
- 24 négɔ d̄ɔ kè n ua égɔ nna,
tó n gaa n kp̄asan, p̄ke é kēsāro.
- 25 Négɔ d̄ɔ kè n n̄ɛnɔ é ke pari,
n boriinɔ é dagula lán s̄ɛ̀ bà.
- 26 Né zi kū kótokoto ñ gbasa ñ ga
lán ése kè mà wà k̄ɛ à gurɔɔa bà.
- 27 Kè wa yā p̄i asii gb̄eka, len à de le.
Ñ yā p̄i sí négɔ d̄ɔ kè n zīnda yāme.

Ayuba yā'ona Ludane

- 14** ¹Gbēntee è bɔ n̄ɔgbē kiiame,
à w̄ɛndi kusu, ègɔ kuu yākete sairo.
- ² È pia lán lávu bà è kori kū,
è ḡɛte lán ɔra bà è ḡi kero.
- ³ Gbē beee takan né w̄ɛɛ d̄ɔne
ñ yākp̄ae keos?
- ⁴ P̄ɔ gbāsī é f̄ɔ à p̄ɔ gbāsīsai íɔ?

Eé sí kero.

- 5 N gbēntee gurɔɔ diene,
à mɔ lé kú n ɔzĩ,
n à wè lé dànɛ, eé fɔ à vīàlaro.
6 N̄ wée goa n̄ à tó gwe
ai à gurɔ lé papa lán ayazikeri bà.

7 Lí ègɔ tãmaa vīme,
zaake tó wà zɔ̄, è eara à pito pá,
bensɔ à pito dufu pì è furo.

8 Baa tó à kāsāa zi kù tɔɔte guu,
bensɔ à kusu gà b̀sun,
9 tó à í gūu mà, eé pito pá,
eé gà bɔ lán lí kè wà pè bà.

10 Tó gbē gà sɔ, ègɔ daena s̀rɔɔɔ,
è tá ègɔ kuu dɔro.

11 Lán s̀bɛ'i è lagoonà,
bensɔ swa'i è baba à yāa,

12 len gbēntee è dae le è fɛɛ dɔro,
ai ludambɛɛ gá gēteo, eé vuro,
eé vu kɔn ii ploro.

13 Tó né ma ute gèwāan
n̄ ɔ kúma ai n̄ pɔɔ wèrema dé!
Tó né gurɔ lé dieme gwe
gbasa n̄ dɔ ma yān dé!

14 Tó gbē gà, eé eara àgɔ kuuɔ?
Tó leme, mégɔ wée dɔɔ ma vunazi
ma ɔsikana guu gurɔ píngi.

15 Né lé zumazi mé wenla,
né mamɔma kè má de n̄ ɔzĩ ūu bɛgeɛ ke.

16 Gurɔɔ beee n̄ wée égɔ té ma yākenanɔzi,
mɔde né ma durun yā da dɔro.

17 Né ma taarinɔ ká b̀kɔn n̄ yi n̄ die,
né lá kú ma zaakena p̀nɔla.

18 Lán kp̄iii è gboro à fāakɔa nà,
bensɔ s̄is̄i musu gbè gbēntē è s̄oki kpá,

19 lán swa'i è gbè lólɔ nà,
bensɔ í è b̀su s̄éɛ à táo,
len nèè gbēntee tãmaa nene le.

20 Neè gbāaa m̀ne à tá, è su dɔro,

- neè tó à uu lie à anduna tó.
 21 Tó à néno gǔ gbē bēedeeno ũ, eé dōro,
 tó aǔ kè gbē féteno ũme sǔ, eé ero.
 22 Wāwāan eégǔ maa ado,
 à zīnda posiaan ègǔ kēē.

Ayuba wena a gbēnnanola

- 19** ¹Ben Ayuba wè a gbēnnanola à bè:
² Ai boren égǔ ĩa daama,
 àgǔ ma nòse yakaame kǔn yāzǔzǔo?
³ A ma sǔsǔ à kè gèn kuri sa,
 ée ma faboo, wí è a kǔro.
⁴ Tó ma sāsāme yāpura,
 ma taari de ma zīnda yā ũme.
⁵ Tó a gi ée a zīnda sēe lezī demala,
 bensǔ ée ma taari ee yā kè ma lee musu,
⁶ àgǔ dǔ kè Luda bé à yā kè kème kpeegānda,
 à takutee kpàkpame à ma kǔ.
⁷ Mēē faaba wii lé, gbēke è wemalaro,
 mēē misina ǔo dǔ, yāzedee kuuro.
⁸ Luda zé zǔme, gēkii kuuro,
 à gusiaa dà ma zéla.
⁹ Á ma kpe bǔ,
 à ma fūra gò.
¹⁰ È ma wíwi kpe píngia ai ma yāa,
 è ma tāmaa ne lán wè lí ne nà.
¹¹ È a pǔfē bǔbǔma,
 è ma die a ibee ũ.
¹² Á zǔkpeeno è fēemazi ledó,
 aǔè ma kagura ke,
 aǔè bura káe wà liga ma kpézi.
¹³ Á tò ma gbēno è kakōamao dǔro,
 gbē kè aǔo ma dǔono lè zǔ wà tātamale.
¹⁴ Ma daneno pā kpāmazi,
 ma gbēnnano sǎ ma yān.
¹⁵ Ma gǔ nibǔ ũ ma be zǔkerinone,
 ma gǔnne lán bori zǔto bà.
¹⁶ Tó ma a begwari sisi, è wemala dǔro,
 baa tó ma agbaa kpàne kǔn ma zīnda léo.
¹⁷ Ma lé'ia è ke ma naǔne léfona ũme,
 ma vǔino kǔn ma dāaronǔ yemazi dǔro.

- 18 Baa né ketenɔ è kya kámagu,
tò ma tɛna, aṣṣègṣ ma faboomɛ.
- 19 Ma kpàasinɔ ye ma yāziro,
ma gbɛ yenzideenɔ bɔ ma kpɛɛ.
- 20 Ma mè yitoo kù,
à gṣ̀ fète kè mé ga.
- 21 À ma wēnda gwa ma gbēnnanɔ,
à ma wēnda gwa, zaake Luda ɔ tòmame.
- 22 À kè dia è wée dɔme lán Luda è wée dɔme nà?
Ma nɔbɔ sona e mɔ́awa leroo?
- 23 Le wà ma yānɔ kè
wà kà lán.
- 24 Le wà kè gbèa kɔn gāo,
wà beoma kpàen àgṣ kuu ai guro píngi.
- 25 Zaake má dṣ kè ma Zenyodee kuu,
eé fɛɛ à zɛ ma sèedadee ù zāazāa.
- 26 Tó ma mèbaa kèkii kàate,
mé wée si Ludale mè sai.
- 27 Mé wée siàle ma zīnda,
eé keme gbɛ zítɔ ũro.
Yā pì ma kūna gbāa ma swè guu.
- 28 À kè dia a wée dɔme,
a bè mámbe ma a zīnda lèò?
- 29 À vīa ke Luda fēedaanɛ,
zaake eé pɔfɛ bɔbɔo zaakerinɔ,
le àgṣ dṣ kè yākpae e a dāa.

Ayuba zena kɔn a taarisaikeɛo

- 31** 1 Ma la dà kè ma wée égṣ kú nɔkparearo.
2 Bṣ bé eé gṣ gbēntee baka ù Luda kiia zaa musuu?
Bṣ túbin eé e Gbāapingide kiia zaa ludambɛɛ?
- 3 Gbɛ zaaanɔn kisia è ń leroo?
Zaakerinɔn mɔ́nzi è gēńziroo?
- 4 À de Ludaa e ma yākenanɔ ee
à ma kèsesena lé dṣroo?
- 5 Mɛègṣ taa oo kɔn mɔnafikion yṣ?
Mèè wā mà gbɛ sāsān yṣ?
- 6 Luda ma yṣ a zéa à gwa,
eé dṣ kè má taari vīro.
- 7 Tó ma pā zéne,

bensõ pò kè ma wée ènɔ bé èe ma swè blee,
 ke tó ma ɔ kú yā zaa ke guu,
 8 èndē mà pò t̄ gbē pāndenɔ ble,
 wà pò kè má bànɔ biebie.

9 Tó gbēke nɔɔ nii gè ma swèn,
 tó ma naguzi ma gbēdaaa nɔɔ yānzi,
 10 èndē gbē pānde gbá di ma nāa,
 àḡõ kii kee danɔne.
 11 Zaa ke tó ma yā pì kè, dà zaaame,
 durun kè à kà wà à yā ḡõḡõme.
 12 Yā pì né té p̄kaaterime,
 kè de à dɔ ma bura p̄nɔa à té k̄i kororo.

13 Tó ma ḡõgbē ke nɔgbē zikeri yā vīmao,
 tó mée ḡõḡõ a zéaro,
 14 mé ke diame, tó Luda f̄emazii?
 Tó à m̄mazi, mé bene diame?
 15 Luda kè à ma í kàsa né'isɔn bé à adee í kàsa seroo?
 Luda mèn doo pì bé à wa baade kè à da gb̄eenloo?

16 Tó ma takaasidee t̄ pò kè èe à nii d̄ee,
 tó ma gi gyaanɔ wēnda bozi,
 17 tó ma pò blè,
 ma tone kè gwàri vīroo t̄ s̄, t̄!
 18 Lenlo! Zaa ma ḡõkparekeguro
 tonenɔ den ma ū.
 Zaa lán ma bɔ ma da né'isɔn nà
 gyaanɔnɔ dɔnlerin ma ū.
 19 Tó ma gbēke è kè ìa e à d̄ee,
 ke tó ma takaasidee è kè à bisa vī à kúalaro,
 20 tó èe ma sáabu kpá
 kè ma a sākā bisa kùàla à mè kè lógɔlógɔro,
 21 tó ma gbāaa mò tonene,
 kè má d̄õ kè weé zemaoyākpækēnan yānzi,
 22 ma ḡà b̄kūn,
 ma ḡāsā wó a pékiia.
 23 Má Luda wétāmmana vīa vī,
 à bítake yānzi mé f̄õ mà yā beee taka kero.

24 Tó vuran ma gbāaa èa,
 tó ma bè vura at̄ēn má náanekēna,

- 25 tó ma auziki bítan ma ꞑꞑɔ dɔa,
ɔɔɔaa kè à gè ma ɔzĩ pì,
26 tó ɔfāntē tékenan má tézi,
ke mɔɔvura táa'ona kōn à maakeeo,
27 ben aɔ yā e ma swè blee busebuse,
ai ma lé pè ma ɔɔa ma ì kpàom̃ma,
28 beee né durun kè à kà wà à yā gōgōm̃e,
mɔnafikikena Luda Musudenen gwe.
- 29 Mée ꞑonnaa ke ma zanguri mɔnzi'ena yā musuro,
mée à yāa dɔ kè yā à lè yānziro.
30 Mée we ma durun kè ma à kàro.
31 Dé bé à pítama kè èe pɔ ble à kàroo?
Ma bēdeenɔn ma sēedadeenɔ ũ.
32 Ma be zé ègɔ wēna nibɔnɔne,
mèè we gbē kè èe gētēè ì gāalero.
33 Ma a taarinɔ ùte gbēnɔneɔ?
Ma lá kù ma durunnɔan yɔ?
34 Parii vīa ma kū ai ma fua mà yā oɔ?
Kè weé kya kámagu yānzin ma gi bɔ kpénziɔ?
- 35 O'o! Dé bé eé ma yā kè mamaa?
Ma zeo. Gbāapingide wemala sa.
Luda kè yā vīmao pì kē takadan.
36 Mé takada pì sé mà da ma gān,
mé kú fūra ũ,
37 mé gá mà yā kè má kènɔ tōkēne píngi,
mé gázi lán wēene bà.
- 38 Tó ma buraa e giimazi,
bensɔ à dōrɔnɔɔ e wii læema,
39 tó ma bura pɔ blè bensɔ mée tɔɔte pì fīa boro,
ke tó ma gbē kè aɔɔ vī yāanɔ dēde,
40 èndē lèkara bɔe gbado gēè ũ,
pampaa sɔ bɔe ése gbèn.

Ayuba yā lén gwe.

Dii a kíkee ɔɔɔana Ayubane

- 38** ¹ Ben Dii yā sì Ayubala zàgá'īa guu à bè:
² Dé bé èe faasaiyā kaa ma òndɔɔlaa?
³ Ñ fēè ò zē lán négōgbē bà,

- mé n la yāzi, né wemala.
 4 Kè ma anduna kàe, ní kú máme?
 Tó ní dōna vī, ò ome.
 5 Dé bé à à tɔɔte lézekiino lè?
 Dé bé à bà yōa à gwà? À de ní dōw?
 6 Bó bé à tɔɔte kūna?
 Dé bé à à ēe dàe
 7 gurɔɔ kè gudɔna sɔsɔnenɔɔ e guda kee,
 Luda malaikano ponna wiii do ní píngii?
 8 Kè ísía guu fò à bò,
 dé bé à zé tàtààlèe?
 9 Ma ludambe luguu dàne pókāsāa ũ,
 ma gusiaa yīne bisa ũ.
 10 Ma à lézekii dàne,
 ma zénɔ tàtààle ma gbāngano dàdan.
 11 Ma bène: Négae ká kè ònton viàlaro,
 n ísókana gbāaano é ze kè.
- 12 Zaa lán wà n i nà n yā die kɔngɔneɔ?
 N bókii òdɔa gudɔnane zikiɔ?
 13 Gudɔna è anduna kū a léa
 le à gbāke lán bisa bà à zaakerino kwée.
 14 È anduna lie kodekode lán kwā kpee bà,
 kpīiino è bo gupuraa lán uta yiyikōana bà.
 15 È gí zaakerinoe aō ní gusia yā ke,
 è ní ɔ sena musu é'e.
- 16 N gaa ai zaa ísia íbókiiinoɔɔ?
 N táa ò í lò pì gānulea zikiɔ?
 17 Wà gaa kpee le gbàno òdɔanneɔ?
 N gèwāa gānulenɔ èɔ?
 18 N anduna yàasa lé tàasi kèɔ?
 Tó ní yā beenɔ dō píngi, ò ome.
- 19 Gupuraa be zén máa?
 Ní gusiakukii dōɔ?
 20 Né fō ò gányo ní būsun-ɔ?
 Ní ní be zé dōroo?
 21 Ní dō sera, à de wà n i gurɔɔ beea!
 À de n wè lé vīroo?
- 22 N gē làasi kè ma gu yīi kàen-ɔ?

N ma lougbe dǝ̀ ès?

23 Mèè ute ai nawēakegurɔɔa,
mèè gbarɛ zìkagurɔɔ zĩ.

24 Gupuraa è bɔ máme à dagulaa?
Ɔfántēbɔɛ kpa ĩa è bɔ à da tɔtɛla diame?

25 Dé bé è zé bɔ lou bitanɛ?
Dé bé è guu para lapatananɛ?

26 È mɔɔɔ pisi tɔtɛ kè gbēkee kúnlooa,
baa gbáa kè gbēntee kúnloo.

27 È bezia kɔ́n taagaaɔ yĩ kũ,
è tó sè bɔɛ gwe.

28 Lou de víɔ?
Dé bé à kpíi ì?

29 Dé né'isɔ́n lougbe è bɔn?
Dé bé è sukaa i gbasa à kpáa?

30 Dé bé è tó í li à ke gbè ũ
è tó ísia musu ke kpàkpaakpa?

31 Né fɔ̀ ò sɔ́ɔnɛ mèn swɛɛplaaanɔ yi ò kakɔ́aɔ?
Né fɔ̀ ò sɔ́ɔnɛ flɛngonɔ fāakɔ́aɔ?

32 Né fɔ̀ ò mɔ́gaakiblee bɔ a gurɔɔaɔ?
Né fɔ̀ ò guu ɔɔa sɔ́ɔnɛ ko nédande kɔ́n a nénɔ́nɛɔ?

33 N musu pɔ́nɔ doka dɔ́ɔ?
Né fɔ̀ ò n kpa kpatan tɔtɛlaɔ?

34 Né fɔ̀ ò lé zu louzi le à sisi
à í bɔ à n yakuɔ?

35 Né fɔ̀ ò loupinanɔ gbarɛ aɔ da zén yɔ?
Aɔ̀ è mɔ́ wà benne wáɛ kèɔ?

36 Dé bé à ɔ́ndɔ́ɔ dà ludambe luguunɔ́nɛ à lou maa?
Dé bé à dɔ́na kpa sukaaa à kpáa?

37 Dé ɔ́ndɔ́ɔ bé à kà à ludambe luguunɔ́nɛ naroo?
Dé bé eé fɔ̀ à musu orozānɔ kpákaziaa?

38 Tó à í bɔ̀ɛ, bɔ́su kori è gɔ́ bɔ́tɔ́nga ũ,
làkpakɔ́ɔnɔ è nanakɔ́a.

39-40 Mbe neè tofe ká músudaanɛ,
tó èè nɔ́bɔ dādāa dāko guuɔ?
Mbe neè pɔ́blee kpa à nénɔ́a aɔ́ ká
gurɔɔ kè aɔ́n kú n tòn-ɔ?

41 Tó gbáa kánkāna nénɔ́ɔ e ligaligaa guuzi,
aɔ́nɛ lé zuu Ludazi kè pɔ́blee kèsām̄ma yānzi,
dé bé è pɔ́blee kpám̄maa?

- 39 ¹ Ní zǎ né'igurɔɔ dɔ́ɔ?
 N gāsi è gurɔɔ kè èè né iiɔ?
- ² Neè ní nò mɔɔ dɔdɔɔ?
 Neè ní né'igurɔɔ dɔ́ɔ?
- ³ Aɔè kúe wà né ime,
 ben aɔ né'iwāwāa è kpáe.
- ⁴ Aɔ néno è gbāa kū sèn aɔè péε,
 aɔè gē zéla aɔè su ní danɔa dɔro.
- ⁵ Dé bé à tò zaakisēte gò a zīndanε?
 Dé bé à à pòro à à gbàreε?
- ⁶ Ma sète diene à beε ūme,
 ma tɔɔte wisidee kène à kúkii ū.
- ⁷ È pā kpá wéte kíizi,
 è a kpàkèri zɔka maro.
- ⁸ Ègɔ té sīsínɔa àgɔ sè wetee,
 ègɔ kpáe keε pɔ ísinɔzi píngi.
- ⁹ Zùsēte é we à zīi kenneɔ?
 Eé we à i n zùnɔ karan yɔ?
- ¹⁰ Né bà dɔa le à bú wíinneɔ?
 Né gbóngo dane le à kpasee kēnneɔ?
- ¹¹ Né náane dɔa à gbāa bíta yānzii?
 Né n zīi tónneɔ?
- ¹² Né à náane ke à n pówee sése
 à suonne póweegbēkíiaaɔ?
- ¹³ Taataa è a dèbekānɔ poro kōn pɔnnaao,
 mɔde eé sí lékɔzi kōn tokū dèbekāoro.
- ¹⁴ È négbere da tɔɔte,
 è tó bùsu'āatē négbere pìnɔ wā à pipi.
- ¹⁵ À sǎn kè weé gà wà kèse péεa à wíwi,
 kesɔ nòbɔsētenu é táa oa.
- ¹⁶ Ègɔ pāsī kōn a néno,
 négɔ dɔ se à zīnda nénoɔnlo,
 zī pā kena è kene yāke ūro.
- ¹⁷ Zaake mée à gba òndɔro,
 mée à baka da faadeenu téro.
- ¹⁸ Mɔde tó à fèe à bò kōn bàò,
 è gē sōla à à òrì yáa dɔ.
- ¹⁹ Mbe neè tó sɔ gɔ gbāaa vīɔ?

- Mbe n sèsekā pèpene à waaaó?
 20 Mbe neè tó àgō vīvī lán kwaa bàó?
 À pó bɔna à yīn kīi gbāaa è tó vīa n kū.
 21 È a gbá gáegae guzuren,
 è pɔnnaa ke a gbāaa yānzi,
 ben è gá da zīkpeenɔle.
 22 È pó kè wè vīa kene yáa dɔ,
 swè è kēnlo, è bɔru kpeɛ fēedaanero.
 23 Kà ègō kīi keɛ gbàran à musu,
 sári lèetɛge kōn sári gésedeeo è pí.
 24 Tó wà zīkuu pè, ègō a zīnda dakii dōro,
 ègō tɔɔte lélee ègō vīvī ègō keɛ kèekɛɛ.
 25 Tó wà kuu pè,
 è pó bɔ a yīn à be, ēhē!
 Ègō zī ia sésee zaa zāazā
 kōn gbēnsinɔ wii gbāaa kōn kuukenao.

 26 N ōndɔɔ bé à tò blea è yàa pá,
 à a dèbe poro à gá sɔɔmete kpaó?
 27 Mbe n diɛ kúune
 àgae vīa zāazāa à a sà da zaa musuó?
 28 Ègō kú gbè musu, gwen è in,
 è zō gbè mīsɔntēa a aafia'ekii ū.
 29 Zaa gwen ègō kpáɛ keɛ póbleezi,
 è wée pá pónɔa kāaa.
 30 Arun à néno póblee ū,
 guu kè pó gè kún, gwen ègō kún.

Gbēntee è fō à Luda zaa boro

40 ¹ Ben Dii èara à bè Ayubane:
² Mamɔma Gbāapingide,
 né ma taari e n̄ ma gba làakarió?
 Ludazaabori, n̄ yā wemala sa.

- ³ Ben Ayuba wèàla à bè:
⁴ Póken ma ūro fá! Dian mé wenla nà?
 Séde mà ɔ kú ma léa.
⁵ Ma yā ò gènn do, mé eara mà o dɔro,
 má ò gènn plaa se, mé yā sínla dɔro.

⁶ Ben Dii èara à yā ò Ayubane zàga'ia guu à bè:
⁷ N̄ fɛɛ n̄ ze lán négōgbē bà,

- mé n lala yāzi, né wemala.
 8 Né lá kú ma yākena a zéalan yó?
 N̄ yezi ñ ma taari e le n yā bo nnan yó?
 9 N̄ gāsā gbāaa kà ma pó ūó?
 N̄ kòto é f̄ à guu nigā lán ma pó bàó?
 10 N̄ bítake kōn kíkeeo da pókāsā maaano ū,
 ñ gakui kōn bèeo da utadaa ū.
 11 N̄ n pofē bɔbɔm̄ma,
 ñ ñadārinɔ gwa kōn wée
 zaaao ñ wí dam̄ma.
 12 N̄ ñadārinɔ gwa kōn wée zaaao ñ n̄ p̄e,
 ñ n̄ dúgu z̄o guu kè aō kún,
 13 ñ n̄ ká tú n̄ píngi,
 ñ n̄ yi yi ñ n̄ ká gèwāan,
 14 mé gbasa mà n̄ sáabu kpá,
 kè n̄ z̄i blè kōn n̄ gāsā gbāaa yānzi.

Bɔre yā

- 15 N̄ bɔre gwa,
 kè ma à kè lán ma n̄ ke nà.
 È s̄e ble lán z̄u bàme.
 16 À gbāaa kú à wógbaame,
 à ȳe kú à gbɛe báasiame.
 17 À vlāa porona lán sida lí bà,
 à gbáda t̄ii de lán bàtāna bà.
 18 À wánɔɔ gbāa lán m̄gotē bà,
 à gbánɔɔ de lán m̄ò gò bà.
 19 À bíta bé à de pó b̄e kè
 má kènɔla píngi,
 à K̄eri ado bé eé à f̄.
 20 S̄is̄inɔ musun è pó blen,
 gwen n̄ɔbɔs̄eteno è k̄ok̄o on n̄ píngi.
 21 È dae l̄'ite gbáru,
 èḡo s̄otɔɔ v̄on d̄ādā guu.
 22 L̄'ite ɔra è daàla,
 swagbarano è ligazi.
 23 Baa tó ís̄o e v̄iv̄ii, è bídi kero,
 tó Yoda ís̄ɔp̄eena e à lé paa,
 à làakari èḡo kpaename.
 24 Weé f̄o wà à w̄e wíwi wà à k̄úó?
 Weé f̄o wà ñnd̄o daezi wà à ȳi f̄óó?

Kùkuku

- 41 ¹Né f̄5 ò kùkuku kũ k̄õn daburuo
 ò ḡáe ò b̄ooó?
 Né f̄5 ò bà d̄o à néneaó?
²Né f̄5 ò bà ká à ȳin-ó?
 Né f̄5 ò à lét̄anka f̄5 k̄õn kúraoó?
³Eé agbaa kpákpanne ò a gbareó?
 Eé benne ò sùu keó?
⁴Eé wenne ò a sé n z̄ò ù
 ai a w̄èndi lén yó?
⁵Né à dato lán wè b̄aa dato nàó?
 Né bà d̄oa ò kpá n n̄éngb̄ēn̄oaó?
⁶S̄orok̄on̄o é kùkuku p̄i t̄k̄ēm̄maó?
 Āóé à líli latarin̄oneó?
⁷Né f̄5 ò à pápa k̄õn sakao ò à b̄aa f̄5ó?
 Né f̄5 ò à mì ke gyágya k̄õn s̄arioó?
⁸Ñ̄ wete ò ɔ kea ò gwa!
 ɔsii p̄i yā é sānguro,
 né si ò à taka ke d̄oro.
⁹Tó n̄ée daa né à f̄5, n̄ée n z̄inda kekeeme,
 tó n w̄ée sià̄e, n m̄è è ganzime.
¹⁰Zaake gb̄ēke k̄ugb̄āaa e ká à à go a gb̄enlo,
 dé bé eé f̄5 à ze ma ae s̄oó?
¹¹Dé fia bé à d̄oma, k̄è mé bone?
 P̄ó k̄è kú anduna guu p̄ingi né ma p̄ome.
¹²Mé ḡi kùkuku p̄i gb̄án̄o yā oziro
 ke à ḡõsagb̄āakee ke à maakee.
¹³Dé bé eé f̄5 à à t̄èe gogoo?
 Dé bé eé we à aizi k̄áne?
¹⁴Dé bé eé we à à lé w̄ēk̄õa?
 À swaa kà à gb̄ē naasi kũ.
¹⁵À t̄èe de lán sengbangon̄o bà à kp̄ēe,
 à didik̄õana foo sai d̄õr̄od̄õ.
¹⁶À t̄èe p̄in̄o nana k̄õame,
 baa ía è ḡēk̄ii ero.
¹⁷Āõ pépek̄õrena ḡinḡin,
 āóé sí gok̄õaro.
¹⁸Tó à ȳi s̄à, guu è pume,
 à w̄ée de lán ɔf̄ant̄ē b̄õena k̄onḡo bà.
¹⁹T̄énene è b̄o à lén,

- tépūtāna è bɔn dɔ.
 20 Tésukpe ègɔ bɔɛ à yīn
 lán í kè wà dì téa èe pipii puusu bà.
 21 À lé'īa è tò sīsīi té sé,
 ténene è bɔ à lén.
 22 À gbāaa kú à waaame,
 gbē kè b̀̀a m̀̀e è ke kp̃am.
 23 À báasi ègɔ s̄s̄k̄ōana gíngin,
 à naa gbāngbān, è nigāro.
 24 À kù gbāa lán gbè bà,
 lán wísilɔgbɛ daa bà.
 25 Tó à f̀̀e, sẁ̀e è k̄e ḡs̄s̄agbāaanɔn,
 āōè k̄ō k̄ēguu wà kora gákiizi.
 26 F̀̀eɗaa kè wà à l̀̀eò píngi è b̄aro
 ke sári ke kà ke saka.
 27 È m̀̀si gwa lán kàba bàme,
 m̀̀gotē ègɔ dene lán lí m̀̀na bàme.
 28 È bàa lé kànero,
 gb̀̀emba gbè ègɔ dene lán ése ūkā bàme.
 29 Ègɔ gò gwaa lán s̀̀e kori bàme,
 sári k̄ī ègɔ dene yáadɔziyā ūme.
- 30 À gbɛɛ t̀̀eɛ de lán takaso bà,
 à gbè ègɔ té b̄ɔtɔngan
 lán z̀̀s̄waaro guwibɔ bà.
 31 È í ya a l̀̀n lán í kè èe pipii oroon bà,
 è ísīaa de lán ǹ̀s̄idena bà.
 32 Í kutuwina ègɔ té à kpɛɛ,
 ísīaa p̄i è ya à kpɛɛ p̄ú.
 33 À sáa kú anduna guuro,
 ma p̄́kenanɔ té àmbe à v̄ia v̄iro.
 34 È ǹ̀b̄ɔ kè āōè n̄ z̄inda die b̄itanɔ da p̄́ke ūro,
 àmbe ǹ̀b̄ɔ kè āō die wà kànɔ k̄ina ū.

Ayuba mìsiena Ludane

- 42** ¹ Ben Ayuba bè Diine:
² Má d̄s̄ kè né f̄s̄ n̄ yā píngi ke,
 gb̀̀eke é f̄s̄ à kpá n̄ p̄yɛzinanero.
³ Ǹ̀ bè, dé bé èe kpaa ònd̄ɔnɛ d̄s̄saii?
 Yāpurame, ma yā kè má à gbá d̄s̄roo ò,
 yāb̄onsae kè de ma d̄nalaa.
⁴ Ǹ̀ bè mà swā kpá, né yā o,

né yā lalama, mé wenla.

⁵ Ma n yā mà kōn swāome yā,
tia sa ma wée sinle.

⁶ Beee yānzi ma kya kà ma zīndan,
ma a nòse lìe ma vée bùsutin tubura.

Dii eara à Ayuba kāsā peena

⁷Dii yā beeno ona gbera à yā ò Temana gbē Elifazane à bè: Ma po fēnzi kōn n gbēnna gōn plaaano, zaake ée ma yā o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro. ⁸À zùsware sé mèn swēplaa kōn sākaroo mèn swēplaa, à gáo ma zòbleri Ayuba kiia à sa'opo kè wè ká tén à té kù oo, ma zòbleri Ayuba é adua keare. Mé à aduakena sí mé keare a yōnkōkenaaro. Ée ma yā o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro. ⁹Ben Temana gbē Elifaza kōn Sua gbē Bilidadao kōn Naamati gbē Zofao gaa wà kè lán Dii òrīne nà, ben Dii Ayuba aduakennena sì.

¹⁰Ayuba aduakena a gbēnnanone gbera Dii tò à sù a gwena ziin. À èara à p' kè à vī yāa kàarane leo plaa. ¹¹À vīi kōn à dāaronō m' à kiia n' p'ngi kōn à gbē dōnanō n' p'ngi. A' p' blèo a be a' sósobi kèo, a' à làakari kpàene yā kè Dii tò à à lè p'ngi yānzi. Ben a' baade à gbà kondogi ɔ kōn vura tângao mèn doodo.

¹²Dii aubarika dà Ayuban zāa de káakupola. À sāano vī b'oro gēro dosai, lakumino b'oro swēedo, zùnō b'oro plaa kōn zaakino b'oro do. ¹³À négōgbēno ì gōn swēplaa kōn nēnōgbēno mèn aag' d'ō. ¹⁴À nēnōgbē káakudee tón Yemima, à plaade tón Kezia, à aag'ōde tón Kerēnapuku. ¹⁵Būsu p' guu p'ngi nōgbē kee kuu à maaa kà Ayuba nēnōgbē p'no ūro. A' de n' túbi diēne kōn n' dāgōnō.

¹⁶Ayuba nawēakena gbera à kè w' baswēplaa d'ō, à wée sì a dionō kōn a swākpeeno kōn a nasionōle. ¹⁷À zi kù kótokoto àton gà.

SAAMUNO

TAKADA KAAKU

Saamu 1–41

Salmo 1

Aubarikadee

- 1 Aubarikadeen gbē kè è gbē zaaano lédamma maroo ũ,
è kifiino zé séro,
è v̄e kōn gbē faborinoro.
- 2 Dii doka bé è kene,
ègō laasuu leea fāantē kōn gwāavio.
- 3 À de lán lí kè wà pè swaa sae bà,
à lá è kori kūro,
ègō né ii à gurɔɔ,
yā kè è ke píngi kaarana vī.
- 4 À de le kōn gbē zaaanoro.
Aɔɔ de lán ése ũkā kè ĩa è sée bà.
- 5 Gbē zaaano é bɔ maa yākpækegurɔɔ zīro,
kifiino é ze gbē maaano saero.
- 6 Dii gbē maaano zé dō,
gbē zaaano zé sō mī pé kaatena.

Salmo 2

Kí kè Ludaa kà

- 1 Býānzin boriino e zɔka kaazi?
À kè dia wèè lé pāa kpaakōsɔɔ?

2 Anduna ḱinanɔ e z̄́ soru kee,
kpatablerinɔ e kaakɔ̄a Diizi
kɔ́n Kí kè à kào.

3 Aɔ̄e bee: Wà ní m̀̀kyakoono kēkē,
wà ní bà porowa.

4 Dii e ní faboo,
à v̄ena musu, èe ní yáa dɔ̄.

5 Èe pataam̄ma kɔ́n pɔ̄f̄e,
à p̄t̄ē è tó v̄ia ní kũ.

6 À bè a a Kí kà a kp̄ii Zayɔn musu.

7 Mé yā kè Dii diem̄e o kè à bè:
Ma Nén n ũ, gb̄aan ma n i.

8 Ñ w̄e kema, mé bori píngi kp̄amma n p̄ó ũ,
mé n gba anduna gooda siiḡɔ̄.

9 Né kí blem̄ma kɔ́n m̀̀ g̀̀o,
né ní wíwi lán wè oroo wí nà.

10 Ḱinanɔ, à lédamma k̄ekii ma,
anduna kpatablerinɔ, à ɔ̄ndɔ̄ kũ sa.

11 À dɔ̄ Diizi kɔ́n v̄iao,
à pɔ̄nnaa keo kɔ́n luganao.

12 À lé pé à Néa
le à pɔ̄ tón f̄eazi à gaga zénlo,
zaake à pɔ̄ è f̄ē k̄andome.

Aubarikadeen gb̄ē kè nàzi ũ.

Salmo 3

Lézuna Ludazi ibeɛnɔ yā musu
(2Sa 15:13-17)

Lè kè Dauda dà gurɔ̄ kè à bàa lè a né Abusalomune.

1 Dii, ma wederinɔ kp̄ame fá,
gb̄ē kè aɔ̄ íbete kp̄amaonɔ̄ pari.

2 Wèe ma yā oo pari,
wèe bee Luda é ma m̀̀ síro.

3 Mpi s̄o Dii, neè ɔ̄ ligamazi sengbango ũ,
ma gakuin n ũ, neè tó ma m̀̀ ḡɔ̄ da'ilana.

- 4 Mèè wii pé Diizi,
è wemala zaa a kúkiia kpíii musu.
- 5 Mèè dae mà ii o mà vu,
zaake Diin ma kùna ù.
- 6 Gṵṵṵ bṵṵṵ baaagṵ akurikurinṵṵ e ma wee kpa sānda píngia,
mṵṵṵ mèè vīa keñnero.
- 7 Ñ fεε, Dii,
ñ ma mì sí, ma Luda,
ñ ma ibεεṵṵ swān keke,
ñ gbē zaaa pìṵṵ swaa é'ε.
- 8 Dii bé è gbē mì sí.
Ñ aubarika da n gbēṵṵṵ.

Salmo 4

Uusie aduakena

Dauda lè. Wè sí kōn mṵṵṵlɛnaomε.

- 1 Tó ma n sisi, ñ wemala Luda ma zenyode,
tó má kú nawēa guu, ñ ma gba mēporokii,
ñ ma wēnda gwa ñ ma aduakena sí.
- 2 Gbēṵṵ, é gí àgṵ wí daa ma Luda Gakuidea ai bṵṵṵemε?
Égṵ ye pṵ pāanṵzi àgṵ té tāanṵzin yṵ?
- 3 Àgṵ dṵ kè Dii a gbēṵṵ diè ñdona,
tó ma à sisi, eé ma yā ma.
- 4 Tó a pṵ fè, àton durun kero,
à laasuu lé a daebṵṵ musu à yīte.
- 5 À saa kè de à oo o,
à Dii náane ke.
- 6 Gbē paridee è be: Dé bé eé yā maaa kewee?
Ñ uu werewa, Dii, ñ aubarika dawagu.
- 7 Baa tó pṵwee kōn wēεo diñzi,
pṵṵṵṵ kè ñ dāmε ma swēṵṵ de ñ pṵla.
- 8 Mèè dae mà ii o nnanna,
zaake Dii, mbe neè tó màgṵ kú ma làakaria.

Salmo 5

Kɔngɔ aduakena

Dauda lè. Wè sí kɔn kurepenaome.

- 1 Ñ swā kpá ma yāzi, Dii,
 ñ làakari dɔ ma mbonaa.
- 2 Ma Kína, ñ ma wiilena ma,
 ma Luda, méé wée keemma.
- 3 Dii, neè ma yā'ona ma gudɔnao,
 meè ma yānɔ dɔdɔnne kɔngɔ,
 ma wée ègɔ dɔnzi.
- 4 N Luda n tɛn à zaaa ũ,
 neègɔ gbɛ zaaao lɛdoro.
- 5 Ìadāri è e à zɛ n aezĩro,
 n za yāzaakerinɔn ní píngi.
- 6 Dii, neè egedeeno mì de,
 ní ye gbɛderinɔ kɔn
 gbɛblerinɔ kāziro.
- 7 Mapi sɔ, mé gɛ n ua n gbɛke bíta yānzi,
 mé kúe mà aɛ dɔ n kpéa mà mì sienne.
- 8 Dii, ñ ma da zéa n náanekena yānzi,
 ñ zé porome ma wederinɔ yānzi.
- 9 Zaake aɔ yāke náane vĩro,
 aɔ nòse de lán kākā beɛ bàme,
 aɔ kòto de lán mira wēna bàme,
 aɔè lénnaa kásaíne.
- 10 Ñ tó yā vēímma Luda,
 ñ tó yā zaaa kè aɔɔe kpákpaano wí ní musu.
 Ñ péímma n aezĩ aɔ
 taari pariino yānzi,
 zaake aɔ gí n yā mazi.
- 11 Ñ tó gbɛ kè aɔɔ utena n kiiano yáa dɔ,
 aɔgɔ lè sii kɔn pɔnnaao guro píngi.
 Ñ ɔ kú gbɛ kè aɔɔ yenziinɔla,
 le aɔ pɔnnaa ke n yā musu.
- 12 Dii, neè aubarika da gbɛ maaanɔn,
 neè ligańzi yenzio lán sengbango bà.

Salmo 6

Faaba wiipena Ludazi

Dauda lè. Wè sí kǒn mǎɔlɛnaome.

- 1 Dii, òton kpākēmazi kǒn pētēoro,
òton ma toto kǒn pǎfēoro.
- 2 Ì ma wēnda gwa, Dii,
zaake ma āā, ò ma kēkōa, Dii,
zaake ma wánɔɔ e wii.
- 3 Ma ɔɔ yàka búgubugu, Dii,
bɔren né dǎmalɛ?
- 4 Ì ɛara ò ma mì sí, Dii,
ò ma faaba ke n gbēke yānzi.
- 5 Zaake gè é e à n tó kpáro,
wéé n sáabu kpá mira guuro.
- 6 Ma mbona ma kpasa,
ma miboko è ga kǒn wéé'io,
ma daebo è yīi kū ai guu gá dɔo.
- 7 Ma wéé kakana kǒn ɔɔsia ɔɔdɔnao,
èe gaa kè ma ibeenɔɔ pari yānzi.
- 8 À gu ma kiia zaakerinɔɔ,
zaake Dii ma ɔɔdɔna mà.
- 9 Dii ma wiipena mà,
Dii ma aduakena sì.
- 10 Wí é ma ibeenɔ kū í píngi aɔ gɔ bídi guu,
aɔé fu kāndo aɔ kpee li.

Salmo 7

Ì yā nnaa kpáma, Dii!

Lè kè Dauda sì Diine Beyāmi bori Kusu yā musu.

- 1 Dii ma Luda, ma nanzi,
ò ma mì sí ò ma faaba ke
gbē kè aɔ pèemaano ɔɔí.
- 2 Tó lenlo, aɔé ma ke gyáigyai
lán músu è kéíne nàme,
aɔé ma kēkēkōre,
gbēke é ma mì síro.

3 Dii ma Luda, tó ma taari ke kè,
 tó ma ɔ kú yā zaaan,
 4 tó ma à zaaa kè ma gbēdaaane,
 ke tó ma gbāaa m̀ ma ibeene pā,
 5 ñ tó ma ibee pì péema à ma kū,
 à kèse pépeema tɔɔte,
 à ma vīi b̀su'aatēn.

6 Ñ fee ñ ze kōn pɔfēo, Dii,
 ñ fee ma ibeenzi ní ǹse kp̀kpā yānzi.
 Ñ v́, ma Luda,
 ñ yā gōgō a zéa.

7 Ñ tó gbēnɔ kakōanzi,
 ñ kí bleíne zaa musu.

8 Dii, neè yākpae ke kōn gbēnɔ.
 Dii, ñ tó yā bɔmao nna ma yāzede lén,
 Luda Musude, ñ yā keme ma ǹsepura lén.

9 Luda, m̀be ní maa,
 neè ǹse kōn laasuuo kpoke.
 Ñ gbē zaaanɔ pāsíkena mì de,
 ñ gbē maaanɔ gba zekii.

10 Luda Musuden ma sengbango ũ,
 è gbē kè aɔ ǹse maaanɔ mì sí.

11 Luda è yākpae ke a zéa,
 è tó yā gō vēm̀ma guro píngi.

12 Tó gbē e a ǹse liero,
 Luda è a fēeda lé ke
 è a sá kú à kā.

13 È a gōkebo kè è gaa ínneɔ keke,
 è a kà tédeɔ kpá sála.

14 Ñ gwa, yā zaaa è nò dɔ gbēn,
 ben è wahaanò sí à né i egeē ũ.

15 È wèe yō gbēnɔne zāazā takuteē ũ,
 ben è zu wèe kè à yō pì guu.

16 À àisi pāsī è wí à musu,
 à wétāna gbēnɔa è wí à m̀ia.

17 Mé Dii sáabu kpá a maakeē yānzi,
 mé Dii Musude tó bɔ kōn lèsinao.

Salmo 8

Luda gakuì yā'ona

Dauda lè.

- 1 Dii wa Dii, n tó bɔna anduna gu pínɡia,
n gakuì bɔna gupuraaaa musu.
- 2 Ní dà né fétenɔne kɔn nékpántēno aɔ n sáabu kpá
le n ibeenɔ kɔn n zanguri gēebommarino yīte.
- 3 Kè ma n zīi gwà musu,
mɔvura kɔn sɔsɔne kè ní pèpe gweenɔ,
4 ma bè bón gbēntee ũ kè à yā ègɔ dɔnguu?
Bón à ũ kè neè làakari dɔa?
- 5 N à kè kēsāna malaikanɔzi féte,
n à kà kín kɔn gakuio kɔn bèeo.
- 6 Ní tò à kí blè pɔ kè ní kènɔa,
ní tò pɔ sānda pínɡi mì siene,
7 sāano kɔn zùnɔ kɔn nɔbɔsētēno pínɡi,
8 bāano kɔn kpɔnɔ kɔn pɔ kè kú ísiaannɔ.
- 9 Dii wa Dii, n tó bɔna anduna guu pínɡi.

Salmo 9

Luda sáabukpana kè è yā keke gbēnɔne yānzi

Dauda lè.

- 1 Dii, mé n sáabu kpá kɔn nòseo do,
mé n yābɔnsaekenano kpàakpa keíne.
- 2 Mé pɔnnaa ke mà ía dā n yā musu,
Luda Musude, mé n tó kpá kɔn lèsinao.
- 3 Ma ibeenɔ è kpee li,
aɔè lee wà gaga n ae.
- 4 Zaake n zemao n yā nnaa kpàma,
vēena n tintia n yā gògò a zéa.
- 5 N kpāké boriinɔzi,
n gbē zaaano kàate n ní tó dède míɔmíɔ.
- 6 N múnzi kè è yāaroo kpà ma zangurinɔzi,
n ní wétenɔ gbòro, aɔ yā dɔ gbēken dɔro.

- 7 Dii è kí ble guro píngi,
à a kpata diè yākpaekena yānzi.
- 8 Eé yākpae ke kōn anduna gbēnɔ súusu,
eé kí ble boriinɔ a zéa.
- 9 Diin utekii ũ gbē kè wèe gbāaa mɔɔnɔnɔnɔnɔ,
à deñne aafia'ekii ũ nawēakeguro.
- 10 Dii, gbē kè aɔ n tɔ dɔɔnɔ n náane vī,
neè n kii wèterinɔ zīnnaro.
- 11 À lè sí Diine, èe kí blee zaa Zayɔn,
à à yākenanɔ kpàakpa ke bori píngine.
- 12 Zaake è gēe bo gbēderia, yā è sánlo,
è takaasideenɔ wiilena yā da.
- 13 Dii, n̄ gwa lán ma ibeenɔ e ĩa daama nà,
n̄ ma wēnda gwa n̄ ma bo gaa lézī,
- 14 Ie mà n tɔ kpá Zayɔn bīilea,
mà pɔnnaa ke kè n ma mì s̄i yānzi.
- 15 Boriinɔ s̄i wēe kè aɔ ȳn̄,
aɔ gbá zù bà kè aɔ kpàkpa guu.
- 16 Wà Dii d̄s̄ kōn yākpaekena a zéao,
è tó gbē zaaa yākena wí à musu.
- 17 Gbē zaaanɔ è tá gèwāan,
borii kè aɔè Luda yā daroo p̄nɔ.
- 18 Wēndadeenɔ yā é s̄an zikiro,
takaasidee s̄o wéedɔzina yāana vīro.
- 19 N̄ f̄ee Dii, n̄ton tó gbēntee n ḡà fīro,
n̄ bori píngi kakɔa n̄ yākpae keñyo.
- 20 Dii, n̄ tó vīa boriinɔ k̄u,
Ie aɔ e wà d̄s̄ kè gbēnteenɔ n̄ ũ.

Salmo 10

Wéekena Ludaa à yākpae ke gbēnteenɔnɔ

- 1 Dii, b̄yānzi n̄ zena z̄az̄azi?
À kè dia neè n zīnda ute nawēakeguro?
- 2 Gbē zaaa è gbāasaidee wete à de wadakee guu,

- è mɔnafiki kene à à kũ.
 3 Gbē zaaa è a pɔnidenanɔ ãa dā,
 è sãnkarade sáabu kpá è Dii tɔ zaaa sí.
 4 Gbē zaaa wada bé à tò è Dii kii wetero,
 à Luda laasuu vīro.
 5 Yā kè è ke píngi è bɔne maame,
 è a zīnda kaara, è n doka daro,
 è lézukii ke a ibeenɔa.
 6 È be é kpágularo,
 égɔ kú pɔnnaan wahaa sai.
 7 Ège kɔn gbēkanao kɔn yā pāsio à lé pà,
 kisia yā kɔn yā zaaao bé ègɔ daa à lén.
 8 È nae taarisaiideene lakutu kpɛɛ
 le à e à à de asii guu,
 è mizaadee kpákpa gusae.
 9 È nae gbēnɔne asii guu lán músu bà,
 è nae lákpen le à e à gbāasaide kũ.
 Tó à à kũ, è à gáe kɔn a bào.
 10 Gbē kè à lè à kũ ègɔ daena sɔrɔrɔ,
 gbāaa bé à à nè.
 11 Gbē zaaa è be Luda è yā tàasi kero,
 è ɔ kú a wéεame è guu ero.

 12 Dii, ò fεε ò mó kɔn n gbāaaao,
 Luda, ògɔ takaasideenɔ tàasi keε.
 13 Luda, bɔyānzin gbē zaaa è dɔkenyo lezi?
 È be a swè guu né ãa daawaro.
 14 Baa kɔn beeeo neè gbēnɔ yā'ɔamma e sãnsãn,
 neè ò pɔsia yā da le ò è ò ɔ daímma.
 Gbāasaidee è a zīnda kpámma,
 tone kè gwàri vīroo dɔnlerin n ũ.
 15 Ñ gbē zaaanɔ kɔn gbē pāsino gàsá éíne,
 ò ò yā zaaa kè aɔe daa wà dɔroo wí ò musu.
 16 Dii ègɔ kí blee guro píngi,
 à yādarisaideenɔ é kaate à busun.

 17 Dii è takaasideenɔ wéekena sí,
 è ò gba swè, è swā kpá ò wiipenazi.
 18 È ze kɔn tone kè gwàri vīroonɔ
 kɔn gbē kè wèe wéε tāámmanɔ,
 le gbēntee kè de būsuti ũ
 tón tó swè kè gbēnɔn dɔro yānzi.

Salmo 11

Làakarikpaena

Dauda lè.

- 1 Ma na Diizi.
 Býānzín ée beeme mà vīa
 mà tá kpíi musuzi lán bāa bà?
 2 À zaakerinɔ gwa, aɔ kà kpà sála,
 aɔ nàe gusae aɔ ní sá gà,
 aɔ kà zù nòsemaadeenɔzi.
 3 Tó fɛɛakaarayā e kaateɛ,
 gbē maaanɔ é ke diamɛ?
 4 Dii kú a kpé kè kú adona guu,
 à vēena kpatan musu gwe.
 È wée té gbēnteenɔzi à ní tàasi ke.
 5 Dii è gbē maaanɔ yɔ à gwa,
 mɔde à zà zaakerinɔn
 kɔn gbē kè yā pāsí è kéíne nnaanɔ.
 6 Eé téyɔ kɔn ɔfāntēgbōo kú zaakerinɔa,
 ía wāaa bé eégɔ de ní baka ũ.
 7 Zaake Dii è yā ke a zéa,
 yāmaakena è kene nna,
 gbē maaanɔ é wée siàle.

Salmo 12

Gbēntee zaakeɛ

Dauda lè. Wè sí kɔn mɔɔlɛnaome.

- 1 Ñ ma mì sí, Dii,
 zaake gbē maa kee kuu dɔro,
 náanɛdee yāa gbēnteenɔ té.
 2 Baade è egge to a gbēdaaane,
 è lénnaa kásaíne kɔn nòseo plaa.
 3 Dii, ñ lénnade lé kò é
 kɔn gbē kè è a zīnda sé lezīo.
 4 Aɔè be ní lé bé eé tó wà zī ble,
 wà ní lé vī, dé bé eé kí blemmaa?

- 5 Wéetāna gbē busenɔa
 kɔ̄n wēndadeenɔ m̄bonao yānzi
 Dii bè é fεε sa
 à ní gba zébokii kè aɔ̄ɔe à ni dεε.
- 6 Dii yā see vīro,
 à de lán kondogi kè wà yò tévura guu
 wà bàasa gēn swεεplaaà bà.
- 7 Mpi Dii, négɔ̄ wa dākpaà guro pínɡi,
 né wa sí gbē beee takanɔa.
- 8 Tó gbēnɔ̄ yā bèè kù ɔ̄plaplaa,
 gbē zaaanɔ̄ ègɔ̄ lili oo kɔ̄n ìadānao gu pínɡia.

Salmo 13

Wiipena Ludazi

Dauda lè.

- 1 Ai bɔ̄rε, Dii?
 Ma yā égɔ̄ sāangu guro sānda pínɡin yó?
 Néɡɔ̄ mìkpeε zuume ai bɔ̄rεmε?
- 2 Méɡɔ̄ kɔ̄dee keε kɔ̄n ma laasuunɔ̄ ai bɔ̄rεmε?
 Ma ɔ̄ɔ̄ ègɔ̄ sia lán guu e ɔ̄ɔ̄ nà,
 ma ibεε égɔ̄ gbāaa bleema ai bɔ̄rεmε?
- 3 Dii ma Luda, ò ma gwa né ma yā ma,
 ò ma uu weremε le màton garo yānzi,
 4 le ma ibεε tón be a ma nero yānzi,
 le ma zangurino tón ɔ̄nnaa ke ma funa yā musuro.
- 5 Mée n gbēke náane keε,
 ma ɔ̄ɔ̄ kè nna kè n ma mì sì.
- 6 Mé lè sí Diine,
 zaake à yā maaa kème.

Salmo 14

Yōnkɔ̄ɔ̄ yā'ona

Dauda lè.

- 1 Yōnkɔ̄ɔ̄ è be a swèn Ludaa kuuro.
 Gbēnɔ̄ yàka, aɔ̄ yākεna zaa,
 yāmaakeri keε kú ní téro.

- 2 Zaa musu Dii è gbēnteeno tàasi ke
à gwa tó gbēke ɔ̀ndɔ̀w kà à a kii wete.
- 3 Aɔ̀ sàsà ń píngi aɔ̀ gɔ̀ d̀òrɔ̀ sai míɔ̀míɔ̀,
yāmaakeri kee kú ń téro, baa mèn do.
- 4 Zaakerinɔ̀w dɔ̀na vīnloo?
Aɔ̀è ma gbēnɔ̀w mómɔ̀w lán ú bà,
aɔ̀è Dii sísiro.
- 5 Gwen vīa ń kūn maamaa,
zaake Ludaa kú
kɔ̀n gbē maaano.
- 6 Wè kpá takaasideene a pɔ̀yezikenaa,
mɔ̀de Diin à utekii ũ.
- 7 Luda, ǹ bɔ̀ Zayɔ̀n ǹ mɔ̀ ǹ Isarailino m̀ì sí!
Tó Dii sòkpa kɔ̀n a gbēnɔ̀w ń gwena ziin,
Yakubu boriino é pɔ̀nnaa ke,
Isarailino é yáa dɔ̀.

Salmo 15

Ludayādari yā'ona

Dauda lè.

- 1 Dii, dé bé à zé vī à gē n be ua?
Dé bé eé fɔ̀ àgɔ̀ kú n kpíii musuu?
- 2 Gbē kè ègɔ̀ kuu taari sai,
è yā ke a zéa,
è yāpuraa o zaa a ǹsen.
- 3 È yā di gbēkearo,
è taari ke a gbēdaanero,
è a gbēndoo sɔ̀sɔ̀ro.
- 4 È kya ká ludayādarisainɔ̀n,
è bēè li ludayādarinɔ̀ne,
è a lùsena papa, baa tó à kène zī'ũ.
- 5 È ɔ̀w sēkǎ́nne a dialena yānziro,
è bɔ̀ taarisaidee kpɛɛ
ɔ̀dɔ̀nkpɛɛgba yānziro.

Gbē kè è ke lɛɛ é kpágula zikiro.

Salmo 16

Nana Ludazi adua

Dauda lè.

- 1 Ìn ma dākpa Luda,
m̀be ma nanzi.
- 2 Ma bè Diine: M̀be ma Dii ù,
n baasiro má ṕ ma ke víro.
- 3 N gbē kè aṣṣ kú b̀su kè guunṣ,
aṣmbe gakuidee kè wà k̀m̀enṣ ù.
- 4 Gbē kè aṣè wā wà gá t̄a kiiannṣ
è yāṣamma kpá n̄ z̄indazime.
Mé sa'o'aru kwéén̄yoro,
weé n̄ t̄annṣ t́ ma ma léz̄iro.
- 5 Dii, m̀be má n v̄i ndo,
n ma ka ma bakaa,
ma ẁendi kú n ɔz̄ime.
- 6 N t̄ɔt̄e léz̄ekiinnṣ k̀me gu maa guu,
gbaa kè n̄ d̄am̄e k̀me.
- 7 Mé Dii s̄áabu kpá kè è lé dama yānzi,
baa gwāav̄i è tó ma swè ma gba làakari.
- 8 M̀eéḡṣ Dii ee ma wéen,
lán à kú ma ɔplaazi n̄, ṕke é ma degero.
- 9 Beee yānzi ma p̄ɔ ̀eḡṣ nnazi,
ma n̄ṣeguu p̀.
- Má t̄amaa v̄i kè ma mè ̀eḡṣ kuu,
- 10 zaake né ma tó mira guuro,
né we n gbē kè kú adona yai k̄uro.
- 11 N ma da ẁendi zéa,
ma p̄onnaa ̀eḡṣ pana n kiia,
ṕ maaannṣ ̀eḡṣ kú n z̄i gurṣ p̄ingi.

Salmo 17

Taarisaidee aduakena

Dauda aduakena

- 1 Dii, n̄ ma yāzede ma,
n̄ swā kpá ma wiipenazi,
n̄ ma wéekena sí,

- zaake méé kee kōn mōnafikioro.
 2 N kiian mé yā nnaa en,
 n wée e yā kè zé vii ee sānsān.
 3 N ma swè gwà, n wée témazi gwāavī,
 n ma tàasi kè, nées yāke emaro,
 zaake ma zeo kè ma
 lé é ma kari kero.
 4 Mèè té gbēntee yākenanōziro,
 mèè gbē pāsīno zékpae séro.
 5 Ma lili ò n zén súusu,
 méé pā n yānero.
- 6 Méé lé zuunzi, zaake né wemala.
 Luda, ò swā kpá ma aduakenazi.
 7 Ì n gbēke bōnsae yā keme,
 ò gbē kè aō nānziino bō ní ibeeno ozi.
 8 Ì làakari dōma lán n wéene bà,
 ò ma soto n oru.
 9 Ì ma sí gbē zaaa kè
 aōè ìa damaanōa,
 ma ibee kè aō
 liganamazii pino.
 10 Aōè gbēke wée gwaro,
 aō lé è ìadāyā o.
 11 Aō pèema wà ligamazi,
 aō wée biima le wà e
 wà ma pāe toote.
 12 Aō yezi wà ma ke gyáigyai
 lán músu noaderi è ke nà,
 lán músu kè naena gusae bà.
- 13 Dii, ò fee ò danle ò ní ne,
 ò ma sí gbē zaaanōa kōn n fēdaao.
 14 Ì ma bō ní ozi kōn n gbāaao.
 Aō baka kú anduna kèkii guu,
 aō auziki ègō diñzi, aō néno è kā,
 aōè pō kè diñzino káe ní nēnoe.
 15 Mapi sō, mé wée sinle
 ma nòse maaa yānzi,
 tó ma n e ma fēeguro, beee é móma.

Salmo 18

Zìblena sáabu
(2Sa 22:1-51)

Lè kè Dii zòbleri Dauda sìne gurɔ̀ kè à à b̀ Solu kɔ̀n a ibeε kpaanɔ̀ ɔ̀zì.

- 1 Má yenzi Dii, míbe ma gbāaa ũ.
- 2 Diin ma gbèsi ũ kɔ̀n ma zeki gbāaa, ma mìsirime.
Ma Ludan ma gbèsi ũ, meè nazi.
Àmbe ma sengbango ũ, ma mìsiri gbāa kɔ̀n ma gulezìo.
- 3 Dii kà wà à sáabu kpá.
Meè à sísi, è ma bɔ̀ ma ibeεnɔ̀ ɔ̀zì.
- 4 Góro'ite vlèɛmao,
ísɔ̀ kè è ní kaate e ma blee.
- 5 Mira bànɔ̀ lìgamazi,
gaa takuteε kpàkpame ma aε.
- 6 Kè má kú nawēa guu, ma Dii sìsi,
ma wii pè ma Ludazi,
ben à ma kòto mà zaa a be,
ma wiii kà à kiia, à gè à swān.
- 7 Tɔ̀ɔ̀te lùgaluga à nìgānigā,
kpìiino dègedege ai ní kāsāan.
Aɔ̀ lùgaluga kè à pɔ̀ fè yānzi.
- 8 Tésukpe b̀o à yīzì,
té kè è ní kpata b̀o à lén,
à yɔ̀nɔ̀ e té keε à aε.
- 9 À musu wè à pìta,
lou sìsi à gbá gīzì.
- 10 Èe vīaa dina kerubu kpeε,
èe yāa paa íala.
- 11 À gusiaa dà a zīndala,
ludambe sia kũ à kúkiila.
- 12 Zaa à gakui tékena guu lou e sisii,
lougbe e kwεε, lou e pii pāsīpāsī.
- 13 Dii pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ̀ lapatana ũ.
- 14 À kà fā ma ibeεnɔ̀ à ní fāakɔ̀a,
à tò lou pìmma à pèmma.

- 15 Kè n pataímma, Dii,
 kè n pó bò n yīzī,
 ísīaa tɔɔtɛ bò gupuraa,
 anduna kāsāa gō kaena pōtē.
- 16 À ɔ bò zaa musu à ma kū,
 à ma bɔ swadaa guu.
- 17 À ma si ma íbɛ gbāaa ɔzī
 kōn ma zanguri kè aɔ gbāaa demalaano.
- 18 Aɔ lèema ma mɔnzíkɛguro,
 mɔde Dii zèmao.
- 19 À ma bɔ à ma gba mèporokii,
 à ma mì sī kè à yemazi yānzī.
- 20 Dii yā kème ma nòse maa lén,
 à fīa bòme ma gbāsīsaikɛ lén.
- 21 Zaakɛ má Luda yādienano kūna,
 mée à zaaa kɛ ma a Luda tònlo.
- 22 À dokayāno ègɔ dɔɔme aɛ píngi,
 mée kpɛɛ li yā kè à dienonero.
- 23 Ma kuuna taari vī Diinero,
 má a zīnda kūna durun sai.
- 24 Dii fīa bòme ma nòse maa lén,
 zaakɛ à è má kuu gbāsī sai.
- 25 Náanɛdeen n ũ náanɛdeenɔɛ,
 taarisaidɛen n ũ taarisaidɛenɔɛ.
- 26 Ní wásawasa gbɛ wásawasanɔɛ,
 mɔde neè íbetɛ kpá kōn gbɛ dɔɔsaideenɔ.
- 27 Neè zīndabusarinɔ mì sí,
 neè gbɛ kè aɔè n zīnda sé lezīnɔ sɔɛ.
- 28 Dii, neè ma fitia té tó nana,
 ma Luda, neè ma gusīaa líɛ gupuraa ũ.
- 29 Kōn n gbāaao mé fɔ mà kù kpá karaa,
 ma Luda gāzī mé fɔ mà vī gūla.
- 30 Luda kèkii sɔ yākena bɔɛzina,
 Dii yā see vīro, à wásawasa,
 à de sengbango ũ gbɛ kè aɔ nàzinɔɛ.
- 31 Dii baasiro, dén Luda ũu?
 Wa Luda baasiro, dén gbèsi ũu?
- 32 Luda bé è ma gba gbāaa,

- àmbe è zé porome súusu.
 33 È tó ma gbá kái gō nna lán zō pó bà,
 è tó màgō taa oo gulezīno musu.
 34 È zìkana dadame
 ai ma gāsā fō à mōgotē sá gá.
 35 Neè n zìblesengbango kpáma,
 ní ma kūna kōn n ɔplaa,
 neè nae ò ma tó bɔ.
 36 Neè ma zé yàasa kūme
 le ma gbá tón sataro.
- 37 Ma pɛɛ ma ibeɛnozi ma ní kükü,
 mée ɛara ma suro, sé kè ma gaa ma ní dede.
 38 Ma ní wíwi, aōɔe fō wà fɛɛ dɔro,
 aō lèe wà gō kaena ma gbá gīzī.
 39 N ma gba gbāaa ma zì kào,
 ní tò ma ibeɛno mì nàeme.
 40 Ní tò ma zangurino kpɛɛ lì,
 ben ma a ibeɛ pino kàate.
 41 Aō wii lè, gbēkee e ní mì síro,
 aō lé zù Diizi, èe weñlaro.
 42 Ma ní ké tíketike lán bùsuti kè ìa sèe bà,
 ma taa òm̄ma lán zé guu bɔtɔnga bà.
- 43 N ma bɔ gbē kè aō fɛɛmaziino ɔzī,
 n ma ke boriino mīdee ū.
 Borii kè má ní dōroonɔ è zò bleme,
 44 bori zītɔnɔ è na ní sàsaa ma aɛ.
 Tó aō ma yā mà, aōè mì sieme.
 45 Aō kā è ga,
 aōè bɔ ní zeki gbāaanɔn kōn luganao.
- 46 Dii kuu! Aubarikadeen ma gbèsi ū!
 Wà Luda ma mìsiri tó bɔ.
 47 Luda bé è gēɛ bome,
 è tó boriino mì sieme,
 48 è tò mà piti ma ibeɛnoɔn.
 N ma gba gbāaa de ma zangurinola,
 n ma bɔ gbē pāsīno ɔzī.
 49 Beee yānzi mé n sáabu kpá boriino té,
 mé n tó kpá, Dii.
 50 Dii è zì bíta ble kína kè à à sène,

è gbēkēē ke kína kè à à kàne,
mamoma Dauda kōn ma boriinoo
ai guro píngi.

Salmo 19

Ludambe gakui kōn Luda yā gakuio

Dauda lè.

- 1 Musu è Luda gakui bo gupuraa,
bàtumapōō è à zii ɔɔɔaŋne.
- 2 Len èegō yā oo le lán guu e dōō nà,
è dōna kpámma gwāavī kōn gwāavīo.
- 3 È yā oro, à yā'ona borii kuuro,
wè à kīi maro.
- 4 À kòto è da andunala píngi,
à yā'ona è gá ai tōtē lézekiia.
Luda kpé bō ɔfāntēne gwe,
- 5 è bo kpén à fēe lán nōseri bà,
è fēe táo kōn pōnnaao lán gōsagbāaa bà.
- 6 È fēe ludambelea kè,
è bikū à gá ai à léa kāa,
pōke ègō utena à puusunero.
- 7 Dii doka papana,
è ní kuuna keke à keŋne dō.
Dii yā náane vī,
è lé da ɔndōsaideenōa.
- 8 Dii ɔɔɔkii bé à súusu, è ní pōō ke nna.
Dii yādienanōō gbāsī vīro,
è ní uu wereŋne.
- 9 Misiēna Diine zé pì wéebōna,
weégō tézi guro píngi,
Dii yākpækēna yāpuraa vī,
ègō maa wásawasa.
- 10 À maa de vurala, baa vura maa,
à nnaa de zó'ila, baa zó búsu.
- 11 Beee musu nēè lé da mamoma n zōbleria,
gbē kè n yā kūna àre ègō bíta.
- 12 Dé bé eé fō à yā kè à zāanō dōō?
N̄ sùu kemao kōn ma taari kè utenameēnō.

13 Ñton tó mamɔma n zòbleri
 taari kenne gĩanziro,
 ñton tó durunno kí blemaro,
 mégõ kuu wásawasa taari bíta sai.

14 Ñ tó yā kè èe boɔ ma lén kenne
 kɔn laasuu kè kú ma swè guuo,
 Dii, ma gbèsi, ma mìsiri.

Salmo 20

Zìblena wéekée

Dauda lè.

- 1 Dii yā sínyo n nawēakeguro,
 Yakubu Luda n dākpa.
- 2 À dɔnle zĩmma boɔna a kúkiia,
 à n ñan ká boɔna zaa Zayɔn.
- 3 À n sa'ona sí píngi,
 à dɔ n sa'opo kè wè ká
 tén à té kũno yān.
- 4 À pɔ kè n poɔ yezi kenne,
 à tó ñ pɔ kè nées peea le.
- 5 Wé guda ke zì kè n blè yā musu,
 wé tuuta logo kɔn wa Luda tɔo.
 Dii wéekée kè n kè sí píngi.
- 6 Má dɔ sa kè Dii è kína kè à à kà mì sí,
 è yā sío zaa a beɛ kè kú adonan,
 è tó à zì ble kɔn a gàsā gbāaa.
- 7 Gbēkeno è sɔgorono náane ke,
 gbēkeno è sɔno náane ke,
 wapino sɔ, Dii wa
 Ludan weè náane ke.
- 8 Aɔé gèn sí wà léɛ,
 wapino sɔ wégõ zena gíngin.
- 9 Dii, ñ tó kína zì ble,
 tó wa n sisi, ñ wewala.

Salmo 21

Zìblena sáabu

Dauda lè.

- 1 Dii, kína e pɔnnaa kee kɔn n gbāaao,
à pɔɔ nna maamaa kè ní tò à zì blè.
- 2 N pɔ kè à pɔɔ yezi kpàa,
néé gí à wéekena síziro.
- 3 N daàle kɔn aubarika bítao,
n vura fùra kùne.
- 4 À wèndi gbèkamma, ben ní kpàa,
ní tò àgɔ kuu ai guro píngi.
- 5 À gakui bíta kè ní tò à zì blè,
n bèe kɔn bítakee kpàa.
- 6 Neègɔ aubarika daan guro píngi,
n kuuna bé à tò à pɔɔ kè nna.
- 7 Zaake kína náane dɔ Diia,
Luda Musude gbèke yānzi eé nigāro.

- 8 N ɔɔ é n ibeenɔ kù ní píngi,
né n zangurino kù kɔn n ɔplaaɔ.
- 9 Né ní ke mɔdate yàka ũ n móguro,
Dii é ní kaate a pɔfeguro, eé tó té ní ble.
- 10 Né ní néno m̀ de anduna guu,
né ní boriino kē gbēnteenɔa.
- 11 Baa tó aɔ lé kpàkɔsɔnzi,
aɔ poyeziyā é zii kero.
- 12 Né kà dɔdɔ ní wéea,
né tó aɔ kpee li.

- 13 N gbāakee guu, Dii, ò n zīnda sé lezī,
wé lè sí wà n bítakee sáabu kpá.

Salmo 22

Wiipena Ludazi

Dauda lè.

- 1 Ma Luda, ma Luda,
à kè dia n ma ton-ee?
Ma wii pè,
à kè dia néé mó ma m̀ síroo?

- 2 Ma Luda,
ma lé zùnzì fāantē, mōde nēe wemalaro,
ma wii pènzì gwāāvī dɔ, mēe yītero.
- 3 N kú adona n vēena kpatan,
mmɔn kè Isarailino è n sáabu kpá.
- 4 Mbe wa dezino n náane kè,
aō n náane kè, ben n n̄ m̀ s̀.
- 5 Aō lé zùnzì, ben aō b̀kii è,
aō n náane kè, ben wí e n̄ kũro.
- 6 K̀k̀o néngon ma ũ, gbēnteen ma ũro,
wèe ma s̀s̀s̀, wèe kya kaamagu.
- 7 Gbē kè aōe ma gwaanɔ e ma faboo,
aōe lézukii keema,
aōe n̄ m̀ k̄e degūdegū wèe bee:
- 8 Lán èe Dii náane k̄e nà, ēndē à à m̀ s̀,
tó à yā k̀n̄m̄e, à à m̀ s̀.
- 9 Mbe n ma bɔ ma da gb̄ēēn,
n ma gwa aafia ma ȳm̄iguro.
- 10 Má na n ɔz̄i zaa n̄'is̄omme,
ma Ludan n ũ zaale má
kú ma da gb̄ēēn.
- 11 N̄tongō kúmao z̄āro,
zaake wahaa k̄i k̄mao,
gb̄ēkee kuu à d̄malero.
- 12 Wà ligamazi paripari lán zùswareno bà,
wà ma kagura kè lán Basā
b̀usu zùsware gbāaano bà.
- 13 Wèe lé aemazi lán m̀usu s̄ɔd̄ori
kè aōe p̄ k̄e gyáigyaino bà.
- 14 Ma gbāaa ȳā lán í kweena bà,
ma gupekiino b̀k̄ūn p̄ngi,
ma m̀e ỳ lán z̄osa bà.
- 15 Ma k̀to g̀ga lán p̄e korii bà,
ma n̄e nà ma lé musu,
wà ma dae lán g̀e bà b̀sutin.
- 16 Lewanno ḡāli liganamazi,
gb̄e zaaa p̄ino n̄nak̄rema,
aō ma ɔɔno k̄n̄ ma gb̄ano z̄z̄.

- 17 Mé f̄ɔ̀ mà a wánɔ̀ naro p̄íngi,
wà wée biibia, wèe ma gwaa.
- 18 Āɔ̀ ma p̄ókāsāano kp̄àatet̄ek̄ɔ̀ne,
āɔ̀ kàbankpe kè ma uta yā musu.
- 19 Dii, ñtonḡɔ̀ kúmao z̄àro,
ríbe ma gbāaa ũ,
ñ m̄ɔ̀ ñ d̄ɔ̀male kpakpaa.
- 20 Ñ ma bɔ āɔ̀ f̄ēdaa lézī,
ñ ma w̄endi sí lewan p̄inɔ̀a.
- 21 Ñ ma bɔ músu p̄inɔ̀ lézī,
ñ ma si z̄us̄ete p̄inɔ̀ kobaa.
- 22 Mé n t̄ɔ̀ bɔ ma gb̄enɔ̀ t̄e,
mé n sáabu kpá kak̄ɔ̀ana guu.
- 23 A Dii v̄iakerinɔ̀, à à sáabu kpá,
a Yakubu boriinɔ̀, à à t̄ɔ̀ bɔ,
a Isarailinɔ̀, à mì siene.
- 24 Zaake èe kya ká takaasideenlo,
èe à w̄endakee faboro,
èe mìkpee zunero,
à swā kpà à wiipenazi.
- 25 Mé n sáabu kpá pari kak̄ɔ̀ana guu,
mé lù kè má s̄enne papa n v̄iakerinɔ̀ aezī.
- 26 Takaasideenɔ̀ é p̄ɔ̀ ble wà k̄ā,
Dii kii w̄eterinɔ̀ é à sáabu kpá,
āɔ̀éḡɔ̀ kú w̄endio gurɔ̀ p̄íngi.
- 27 Andunalezekideenɔ̀ é ḡɔ̀
Dii d̄ɔ̀ āɔ̀ ae d̄ɔ̀a,
borii kè āɔ̀ kuunɔ̀ é kúene n̄ p̄íngi,
- 28 zaake kíblena né Dii p̄óme,
è kí ble bori p̄íngia.
- 29 Anduna auzikideenɔ̀ é d̄onzi kene n̄ p̄íngi
k̄ɔ̀n gb̄e kè āɔ̀ kú gaa lézīnɔ̀,
gb̄e kè āɔ̀ gàa gákiiiano é mì siene n̄ p̄íngi.
- 30 Zia gb̄enɔ̀ é d̄ɔ̀zi,
āɔ̀é Dii yā t̄ɔ̀k̄e gb̄e kè āɔ̀é suunɔ̀ne,
- 31 Āɔ̀é mìsina yā o gb̄e kè wèe n̄ i k̄òroonɔ̀ne
zaake à ḡiake à kè.

- à tó Kína gakuidee gẽ.
 8 Dén Kína gakuidee pì ù s̄o?
 Dii gbāabitademe,
 àmbe Dii z̄ikari gbāadee pì ù.
 9 À b̄iilenɔ w̄ēw̄ē,
 à gbà ziinɔ w̄ēw̄ē,
 à tó Kína gakuidee gẽ.
 10 Dén Kína gakuidee pì ù s̄o?
 Dii Z̄ikp̄eden Kína gakuidee pì ù.

Salmo 25

Luda wa dākpari

Dauda lè.

- 1 Dii, míbe ma a sw̄è kp̄amma,
 2 Ma Luda, má n náanekena,
 ònton tó wí ma kúro,
 ònton tó ma ibeenɔ ma nero.
 3 Wí é gb̄è kè ā w̄é d̄onziinɔ k̄u zikiro,
 sé gb̄è kè ā b̄ò n kp̄e yākɔɔana sainɔ.
 4 Dii, ò n zé ɔɔame,
 ò n yā dadame.
 5 Ñ ma da n yāpura zéa,
 ò à yā dadame,
 zaake Luda ma mìsirin n ù,
 ma w̄é èḡɔ d̄onzime gurɔ píngi.
 6 N w̄enda k̄ɔn n yenzio ḡɔ d̄ongu,
 zaake beenɔ kúnyo zaa zi, Dii.
 7 Ñnton taari kè má k̄enɔ yā daro
 ke durun kè má kè ma ḡɔkp̄arekegurɔɔɔ.
 Ñ tó ma yā ḡɔ d̄ongu yenzi guu,
 kè ñ maa yānzi, Dii.
 8 Dii maa, è yā ke a zéa,
 beee yānzin è a yā dada durunkerinɔnzi.
 9 È z̄indabusarinɔ da a zéa,
 è yā maaa dadañe.
 10 Dii èḡɔ yenzi k̄ɔn náaneo v̄i
 k̄ɔn gb̄è kè ā a bà kuunañyo yā k̄unano.
 11 Baa kè ma durun bíta Dii,

- ò kēme n tóbɔna yānzi.
 12 Dé bé à Dii vīa vīi?
 Dii è adee da zé kè de à séa.
 13 Adee égō kú nnamana guu,
 à boriino bé wégō ní būsū vī.
 14 Dii ègō nna kōn a vīakerino,
 è tó aōgō a bà kuunañyo yā dō.
 15 Ma wée ègō pé Diia,
 zaake àmbe è ma gbá bɔ bàn.

 16 Ñ ae dɔma, né ma wēnda gwa,
 zaake má kú mado wétamma guu.
 17 Ma yā'ōammanɔ kàara ma nòse guu,
 ò ma bɔ ma nawēa pìn.
 18 Ñ ma wétamma kōn ma pɔsiaao gwa,
 né ma durunno kēma píngi.
 19 Ñ gwa lán ma ibeenɔ dàgula nà,
 aō zàmagu pāsipāsī.
 20 Ñ ma wēndi dākpa, né ma mì sí,
 òton tó wí ma kūro, zaake ma nanzi.
 21 Ñ tó yāpura kōn kuuna maaao gō ma dākpa,
 zaake ma wée ègō dɔnzi.

 22 Luda, ò Isarailino bɔ ní nawēanɔn píngi.

Salmo 26

Gbē maaa aduakena

Dauda lè.

- 1 Ñ yā nnaa kpáma Dii,
 zaake ma yā kè a zéa,
 ma n náane kè seka sai.
 2 Ñ ma lé ò ma gwa Dii,
 né ma nòse kōn ma laasuunɔ gwa,
 3 zaake n yenzi ègō dɔɔme ae,
 mēè zīi ke n yāpuraaa.
 4 Mēè vēe kōn egedeenɔoro,
 mēè gē mɔnafikideenɔ téro.
 5 Ma za durunkerino kakōanan,
 mēè vēe kōn gbē zaaanɔoro.
 6 Ma ɔ pìpi ma taarisaideke sèeda ũ,

- mée ligaa n gbāgbākiizi, Dii,
 7 le mà e mà n sáabu kpá lèsina guu,
 mé n yābonsaenɔ kpàakpa ke.
 8 Dii, má ye n kpé kè neègɔ kúnzi,
 guu kè n gakui è pitan.
- 9 Ìnton ma kakɔ̄a kɔ̄n durunkerinɔoro,
 ònton ma baka kakɔ̄a kɔ̄n gbēderinɔ pɔoro.
 10 Laasuu zaaa bé ègɔ dɔɔ́nne aɛ,
 aɔ ɔ ègɔ pana kɔ̄n ɔdɔnkprɛgbaanɔ.
 11 Mapi sɔ̄, meè yā ke a zéa,
 ò ma wēnda gwa, ò ma mì sí.
- 12 Ma zekii è gu maaan,
 mé Dii sáabu kpá pari kakɔ̄ana guu.

Salmo 27

Diin ma gupuraa ũ

Dauda lè.

- 1 Diin ma gupuraa ũ kɔ̄n ma mìsirio,
 dén mé vīa kene?
 Diin ma utekii ũ,
 dé vīa bé eé ma kũu?
- 2 Tó gbē zaaanɔ lèema le wà ma ke gyáigyai
 ke tó ma ibeenɔ kɔ̄n ma zangurinɔ fēemazi,
 aɔ́é gēn sí wà léɛ.
- 3 Baa tó zĩkarinɔ lìgamazi,
 ma kù é vīro,
 baa tó gbēnɔ fēemazi kɔ̄n zìo,
 ma làakari égɔ kpaenameɛ.
- 4 Yā mèn don mée gbekaa Diia,
 yā pìn mée weteɛ maamaa.
 Má yezi màgɔ kú Dii ua ai ma wēndi lén,
 le màgɔ à wée wete à kpén gwe,
 mé wée pé à maakeɛa.
- 5 Eé ma ute a kpén nawēakeguro,
 eé ma gwa a bisakutaan,
 eé ma ze gbè musu aafia.
- 6 Ma mì é gbā à de ma ibee kè aɔ̄n ligamaziinɔ pɔ́la,

mé saa o Dii ua kōn gudakenao,
mé lè sí mà à sáabu kpá.

- 7 Tó ma n sisi Dii, ò wemala,
ò ma wēnda gwa, né ma yā ma.
- 8 Ma nòse e lé daama mà n wée wete,
Dii, mée n wée weteē.
- 9 Ònton mìkpeē zu mamoma n zòblerinero,
ònton kpeē lime kōn pofōoro.
Ma donlerin n ū, ònton ma zīnnaro,
Luda ma mìsiri, ònton ma tónlo.
- 10 Tó ma de kōn ma dao pā kpāmazi,
Dii é ma sí.
- 11 Dii, ò n yāzedeē dame,
ò dome ae zé súusu guu ma wétāmmarinò yānzi.
- 12 Ònton tó ma ibeenò poyeziyā ke ma musuro,
zaake sèeda egdeeenò e yā diima,
gbē pāsīnò e pò bòò n yīzī.
- 13 Má yā kèkii náanekena,
kè Dii é à maaa keme anduna kè guu.
- 14 Ò wée do Diizi,
ò ze gbāa, né n làakari kpáe,
ò wée do Diizi.

Salmo 28

Wéekena kōn sáabukpanao

Dauda lè.

- 1 Dii, míbe ma gbèsi ū, mée n sisii,
ònton ma yā kpá swākotoro.
Tó n yītemala,
mé gō lán gbē kè aō sī gèwāa guunò bàme.
- 2 Mée donle wii pemma,
ò swā kpāmazi,
mée ma o see n kúkii kpa.
- 3 Ònton ma gáe ledò kōn gbē bēenò ke zaakerinòoro.
Aōè yā nnaa o n gbēdaaanòne,
mòde zangu bé à kú n swèn.
- 4 Ò kéñne aō yākenaa kōn n zaakenao,

- ò fīa boíne ní dàa
 le aõ yā zaaa wí ní musu.
 5 Aõè Dii yākena kōn à zīkenao yā daro,
 eé ní gboro, eé ní fæe doro.
- 6 Aubarikadeen Dii ũ,
 zaake à swā kpà ma wēnda wiipenazi.
 7 Diin ma gbāaa ũ kōn ma sengbangoo,
 má à náane ví ma swēn.
 È ma ïan ká, ma pɔɔ è ke nna,
 meè à sáabu kpá kōn lèsinao.
- 8 Diin a gbēnɔ gbāaa ũ,
 à de utekii ũ kí kè à kàne, è à mì sí.
 9 Ñ n gbēnɔ mì sí ñ aubarika dañgu,
 ñ ní dākpa ñgɔ ní kūna gurɔ píngi.

Salmo 29

Dii yā'ona zàga'ïa guu

Dauda lè.

- 1 A malaikanɔ, à Dii tó kpá,
 à gakui kōn gbāaaoo dõ Diine.
- 2 À Dii tó kpá,
 à kúe Diine à kúadona gupuraan.
- 3 Dii kòto dɔ ínɔla,
 Luda Gakuide è tó lou pūtā,
 Dii kòto kīi dɔ ínɔ musu.
- 4 Dii kòto gbāaa dɔ,
 Dii kòto gakui ví.
- 5 Dii kòto è sida línɔ para,
 Dii è Lebano búsú sida línɔ para.
- 6 È tó Lebano kpíiínɔ vīvī lán zùne bà,
 Emɔni gbè sɔ lán zùswarene bɔrɔ bà.
- 7 Dii kòto è bɔ kōn loupinao,
 8 Dii kòto è gbáa nigā,
 Dii è Kadési gbáa nigā.
- 9 Dii kòto è línɔ nigā,
 è líkpenɔ pu,
 gbē kè aɔɔ kú à ua guunɔɔ e beene,

Gakuideen à ũ.

- 10 Dii kú í kè dana andunalaa musu,
 Dii v̄eena Kí ũ gurɔ píngi.
 11 Dii è a gb̄eɔ gba gb̄aaa,
 Dii è aubarika daŋgu aṅgō aafia.

Salmo 30

Dii sáabukpana

Lè kè Dauda dà Luda ua kyakena yā musu.

- 1 Mé n tó sé lezī Dii,
 zaake n ma kaara,
 néé tó ma ibeɛɔ ma nero.
 2 Dii ma Luda, ma wii p̄enzi,
 ben n ma gba aafia.
 3 Dii, n ma si miraa,
 néé tó ma si ḡewāanlo.
 4 Dii gb̄eɔ, à à tó kpá,
 à à tó kè kú adona sáabu kpá.
 5 Zaake à p̄f̄ena è ḡi kero,
 à aubarika bé ègō kuu ai gb̄e w̄endi lén.
 ɔɔɔna ègō kuu gwāavī,
 ben guu è dɔ kōn p̄onnaao.
 6 Kè má kú nmanana guu ma bè:
 Mé kpágula zikiro.
 7 Dii, kè n aubarika d̄amagu,
 n ma ze ḡinḡin lán kp̄iii bà.
 M̄ode kè n m̄ikp̄ee z̄ume,
 ma gō bídi guu.
 8 N Dii, mbe ma n sisi,
 ma kúe kè ma diine ma bè:
 9 Bó àren ma gaa v̄ii ke ma sina ḡewāan?
 Ma mira é n tó kpán yó?
 Eé n náane kp̄aakpa ken yó?
 10 N̄ ma yā ma Dii ñ ma w̄enda gwa,
 Dii, ñgō de ma d̄onleri ũ.
 11 N ma ɔɔɔna liè ɔwāna ũ,
 n ma p̄sia utano p̄itima,
 n p̄onnaa d̄ame p̄kāsāa ũ.
 12 Mégō yītenaro, mégō n tó kpaame,

Dii ma Luda,
mégõ n sáabu kpaa guro píngi.

Salmo 31

Zindakpana Diia

Dauda lè.

- 1 Dii, míbe ma nanzi,
̀nton tó wí ma kũ zikiro.
̀N ma mì sí n maakena yãnzei,
- 2 ̀N swã kpámazi, ̀n ma faaba ke kpakpaa,
̀n gõ ma uteki gbè ù,
zèki gbãaa kè eé ma faaba kεε ù.
- 3 Ma gbèsi kõn ma zèki gbãaaon n ù,
̀n dõme ae ̀n ma da zéa n tó yãnzei.
- 4 ̀Nton tó mà si bà kè wà kpàkpamεenlo,
zaake ma mìsirin n ù.
- 5 Ma a ninii nãnnε n ɔzĩ,
̀n ma mì sí Dii Luda yãpurade.
- 6 Ma za gbè kè aõè na tãanɔan,
Diin má náane kè.
- 7 Mé yáa dɔ mà pɔnnaa ke kõn n yenzio,
zaake n ma yã'õamma è,
n ma nawεakena dõme.
- 8 Néε ma na ma ibεenɔne ní ɔzĩro,
n ma gba mèporokii.
- 9 ̀N ma wènda gwa Dii,
zaake má kagurakename,
pɔsɔiaa tò ma wée gõ sũkusuku,
ma pɔɔ sia kù ma nòse yàka.
- 10 Pɔsɔiaa e ma wèndi lagoo,
̀mbna e ma wè yãaa,
laasuu tò má gbãaa vĩ dɔro,
ma wánɔ b̀usa.
- 11 Ma gbèdaaanɔ è kya kámagu ma ibεenɔ yãnzei,
ma yã è ma gbènɔ vĩa kũ maamaa,
gbè kè weè dakõre gãalenɔ è pãme.
- 12 Ma yã e dɔ gbèken dɔro,
ma gõ lán gè bà,

- ma gǝ́nne lán oo kǎndo bà.
- 13 Mèè ma kè gbēnɔɔ e ma pee pari,
vīapɔɔɔ ligamazi.
Aǝ́è kakǝ́a wà lé kpákǝ́sǝ́mazi,
aǝ́è lɛdole ke ma wēndibona yānzi.
- 14 Mɔde ríbe ma n náane kè Dii,
mèè be ma Ludan n ũ.
- 15 Ma wēndi ègǝ́ kú n ɔzī guro pínɡime,
n ma sí ma ibee kè aǝ́ɔe ma wetee
wà ma dɛɛnɔ ɔzī.
- 16 N̄ uu were mamɔma n zǝ́bleria,
n ma mì sí n yenzi guu.
- 17 Dii, n̄ton tó wí ma kūro,
zaake ma wii pēnzi.
N̄ tó wí zaakerinɔ kū,
n̄ tó aǝ́ lé gǝ́ nakǝ́ana gèwāan,
- 18 n̄ tó egetori pinɔ néne nae.
Aǝ́è dǝ́ke kǝ́n gbē maaanɔ,
aǝ́è kya káńgu kǝ́n ĩadānao.
- 19 Auziki kè n̄ kàkǝ́a n vīakerinɔne bíta,
neè aubarika da gbē kè aǝ́ɔ
nanziinɔn gbē pínɡi wáa.
- 20 Tó gbēnɔ lé kpákǝ́sǝ́ńzi, neè n̄ ute n kuu,
tó wèe lɛokpakǝ́a keeńyo,
neè n̄ dǎkpa n kukiia.
- 21 Aubarikadeen Dii ũ,
zaake à yenzi bíta ɔdɔame
wéte kè wà ligazi guu.
- 22 Swè kēmagu gwe,
ben ma bè, wà n kii zé zǝ́me.
Kè ma faaba lé zùnzi,
n ma wēnda wiipena mà.
- 23 Àgǝ́ ye Diizi, amɔa a gbēnɔ.
Dii è a náanekerinɔ dǎkpa,
è fīa bo ĩadārinɔne pāsīpāsī.
- 24 Amɔa kè a wée dɔ Diizinɔ,
àgǝ́ gbāa à a swè kpáe.

Salmo 32**Durun'ona Ludane***Dauda lè.*

- 1 Aubarikadeen gbē kè Luda pɔ̀ kù à taarinɔ̀la
à à durunɔ̀ kēne ũ.
- 2 Aubarikadeen gbē kè Dii è à durun yā daroo ũ,
bensɔ̀ mɔ̀nafiki kú à nòse guuro.
- 3 Kè ma yīte kɔ̀n ma durun-o, ma yāyā,
ma wiii ègɔ̀ dɔ̀ zaa kɔ̀ngɔ̀ ai uusie.
- 4 N ɔ̀ tɔ̀ma fāantē kɔ̀n gwāavĩ,
ma gbāaa yāa lán guwāaguro ofāntē bé à ma lɛ̀ bà.
- 5 Ben ma wenne ma durunzi,
mée ma yā zaaa utenne dɔ̀ro.
Ma bè, mé ma taarinɔ̀ o Diine,
ben à ma durun kēmɛ.
- 6 Beee yānzi n náanekeri wée kemma a gurɔ̀ɔ̀azi,
tó yā zĩ'úu e mɔ̀ɔ̀, eé à lero.
- 7 Ma utekiin n ũ,
neè ma bɔ̀ wéetāmma guu,
neè ligamazi ò ma mì sí.
- 8 Mé yā danne mà n da zé kè de ò sɛ́a,
mé lé damma, ma wée gɔ̀ ténzi.
- 9 Ntongɔ̀ kuu laasuu sai
lán sɔ̀ ke bāagāsɔ̀ bàro,
tó nɛ́e aizi káíne kɔ̀n a bàoro,
aɔ̀è da n dɔ̀rɔ̀aro.
- 10 Yā'ɔ̀amma è da gbē zaaanɔ̀la,
Dii yenzi è liga à náanekerinɔ̀zi.
- 11 Gbē maaanɔ̀, à pɔ̀nnaa ke Dii yānzi,
nòsepuradeenɔ̀, à guda ke à yáa dɔ̀.

Salmo 33**Luda sáabukpana**

- 1 À guda dɔ̀ Diia gbē maaanɔ̀,
à kɔ̀ sio nòsepuradeenɔ̀ à sáabu kpá.

- 2 À Dii tó kpá kǝn kuntigio,
à lè síne kǝn mǝwǝ.
- 3 À lè dufu síne,
à p'ǝnnanǝ lé kǝn dǝnao kǝn pǝnna wiio.
- 4 Zaake yā kè Dii ò né yāpurame,
à náane vī a yākena píngi guu.
- 5 À ye maakeezi kǝn yāzedeo,
Dii yenzi anduna pà.
- 6 Dii yā'ona bé à musu kè,
à lé'ia bé à musupǝwǝ pèpe.
- 7 À í kàe gu dǝnkǝ, à gǝ ísíaa ũ,
à ínǝ kàkǝa, à gǝ í lǝ ũ.
- 8 Anduna gbē píngi, à vīa ke Diine,
gbē bēenǝ píngi, à mì siene.
- 9 Zaake à yā ò, ben anduna gǝ kaena,
à yā ò, ben p'ǝ píngi gǝ kun.
- 10 Dii è lé kè boriinǝwǝ kpàkǝsǝ ke pā,
è kpá būsudeenǝne kǝn p'ǝ kè aǝe pēeao.
- 11 Yā kè Dii zèò ègǝ diena gíngin,
yā kè à à pǝwǝ gbà ègǝ kuu gurǝ píngi.
- 12 Aubarikadeen borii kè Dii de à Luda ũu ũ,
gbē kè à n sè a p'ǝ ũunǝ.
- 13 Zaa musu Dii è guu gwa gīzī,
è gbēnteenǝ e n píngi.
- 14 Zaa à kúkiia è gbē kè aǝwǝ kú
anduna guunǝ tāsai ke n píngi.
- 15 Àmbe à baade píngi swè kè,
è n yākenanǝ dǝ píngi.
- 16 Kína ke è zī ble a zīkpe parikee yānziro,
zīkari ke è bǝ a gǝsagbāake yānziro.
- 17 Sǝ náanekena à n bǝwǝ né egeeme,
baa kǝn à gbāakeeo eé fǝ à gbē mì síro.
- 18 Dii wée kú a vīakerinǝ,
gbē kè aǝ wée dǝ à yenzizinǝ.
- 19 Eé n bǝ gaa lézī,
eé n gwa dekaagurǝ.
- 20 Wa wée ègǝ dǝ Diizi,
àmbe wa dǝnleri ũ kǝn wa sengbangoo.
- 21 Zaake Diin wa pǝwǝ ègǝ nnaa,

wá à tó kè kú adona náane vī.

22 Dii, ò tó n yenzi gō kúwao
lán wa wéé donzi ná.

Salmo 34

Dii maakena

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à a zīnda òie iadee ū Abimeleki ae, ai Abimeleki pèa à tà.

1 Mégō Dii tó sée lezī gurɔ yāana sai,
mégō à tó kpaá lán guu e dɔɔ ná.

2 Mégō ìa dāa Dii yā musu,
takaasideenɔ é ma aō pɔnnaa ke.

3 À bítakéé dō Diinēmao,
à tó wà à tó bɔ ledɔ.

4 Ma Dii kii wète, ben à wèmalá,
à ma bɔ ma vīanɔ guu.

5 Gbē kè aō wéé dɔzinɔ uu égō werena,
wí é gē n wéen zikiro.

6 Takaasidee kè Dii sisi, ben à wèàla,
à à bò à nawēanɔ guu pínɡi.

7 Dii Malaika égō kú à vīakerinɔ sae,
è n m̀ sí.

8 À dā à gwa, é e kè Dii nna,
aubarikadeen gbē kè nàzi ū.

9 Dii gbēnɔ, à vīa kene,
póke è kēsā à vīakerinɔaro.

10 Nɔaa è músunɔ de, póblee è kēsām̄ma,
m̀de pó maa ke è kēsā Dii kii wèterinɔaro.

11 Gbēnɔ, à m̀ à ma yā ma,
m̀ vīakena Diine dadaare.

12 Amɔa kè á yezi a wèndi gō maa
bensō á yezi a kuuna gō nna,

13 à a lé kū kōn yāzaa'onao,
àton tó egéé bɔ a lénlo.

14 À kpéé li à zaaane à à maa ke,
à aafia zé wete àgō tézi.

15 Dii égō gbē maaanɔ tàasi kéé,

- è swā kpá n wiipenazi.
 16 Dii è m̀̀kpɛɛ zu zaakerinɔɔ,
 ɛ aɔ yā tón dɔ gbɛ́kenlo yānzi.
- 17 Tó gbɛ́ maaano lé zù Diizi, è ma,
 è n bɔ n nawɛano guu píngi.
 18 Dii kii kɔn gbɛ́ kè aɔ pɔɔ yàkano,
 è dɔ gbɛ́ kè aɔ uu sisinanɔɔ.
- 19 Wahaa ègɔ gbɛ́ maaa lee gɛ̀n baaagɔ,
 mɔde Dii è à bɔ à guu píngi.
 20 È à wáno dákpa píngi,
 à ke è éro, baa mèn do.
- 21 Kisia é gbɛ́ zaaano dede,
 yā é vɛɛ gbɛ́ maaa ibeenɔɔ.
 22 Dii è a zɔ̀blerino m̀̀ sí,
 yā é vɛɛ gbɛ́ kè naziaro.

Salmo 35

Gbɛ́ maa wiipena Diizi

Dauda lè.

- 1 Dii, ǹ̀ íbetɛ kpá kɔn ma ibeenɔɔ,
 ǹ̀ zì ká kɔn gbɛ́ kè aɔɔe zì kaamaano.
 2 Ǹ̀ n sengbango kɔn n gɔ̀kɛbɔno sɛɛ,
 ǹ̀ fɛɛ ǹ̀ dɔmale.
 3 Ǹ̀ n sári kɔn n fɛ̀ɛdaao sé dɔ,
 ǹ̀ fɛɛ gbɛ́ kè aɔɔe ma gbeseenɔzi.
 Ǹ̀ beme ma m̀̀sirin n ù.
- 4 Gbɛ́ kè aɔɔe ma wetɛɛ wà ma deeno,
 ǹ̀ tó aɔ kpɛɛ li, wí ǹ̀ kù.
 Gbɛ́ kè aɔɔe à zaaa gɔ̀gɔ̀maziino,
 ǹ̀ tó aɔ fua, mà ǹ̀ kpɛɛ e.
- 5 Aɔgɔ de lán ése ùkà kè ìa sèè bà,
 Dii Malaika pɛ́m̀ma.
 6 Aɔ zé gɔ̀ gusiaa ù kɔn gu zāeo,
 Dii Malaika ɔ yīpańzi.
 7 Zaake aɔ wèè ỳ̀m̀e pã,
 m̀̀éè yāke keńnero, ben aɔ bà kpàkpame.

- 8 Ñ tò múnzi ní le à keíne ásarú ù,
 ñ tò bà kè aṵṵ kpàkpamee ní kũ,
 aṵ lée wèe kè aṵṵ yṵ pì guu.
- 9 Ma pṵṵ é gbasa à ke Diia nna,
 mé pṵnnaa ke kè à ma mì sì yānzi.
- 10 Mé be kṵn nṵseo do,
 Dii, dé bé à de lán n bà?
 Neè takaasideeno sí gbāamṵnnerinṵ,
 neè wēndadeeno bṵ ní wétāmmarinṵ ɔzī.
- 11 Sèeda egedeeno è fεemazi,
 aṵè yā kè má à yā dṵroo lalama.
- 12 Aṵè à maa fīa bome kṵn à zaaao,
 ben ma gṵ gbē miradodee ù.
- 13 Tó aṵṵe gyāa kee yā sṵ,
 meè uta kāsāa dame,
 meè ma zīnda busa kṵn léyinao,
 meè adua keíne yāana sai,
- 14 lán wà be aṵṵ de ma gbēnna ke ma dane ūu bà.
 Meègṵ lili oo mīpeena kṵn pṵsiaao,
 lán wà bè ma dan mée wēnda keene bà.
- 15 Mṵde kè ma gēn sì,
 aṵ ligamazi kṵn pṵnnaao,
 aṵ ma zāmba kè aṵ lēema,
 aṵ ma yaka yāana sai.
- 16 Aṵ ma fabò pāsīpāsī,
 aṵ swaa pītimazi.
- 17 Dii, négṵ ma gwaa le ai bṵreme?
 Músu pīnṵṵ e ma kee gyáigyai,
 ñ ma símma màgṵ kú wēndio.
- 18 Mé n sáabu kpá pari kakṵana guu,
 mé n tó kpá gbēno wáa.
- 19 Ñton tò ma ibeeno ma yāa dṵro,
 ñton tò gbē kè aṵ zāmagu pāano
 ma gwa kṵn wée zaaaoro.
- 20 Yā nnaa è bṵ ní lénlo,
 aṵè yā di nṵseyīideenoa.
- 21 Aṵè lé ae wà be:
 Ĕhē, ēhē, wa wée è.
- 22 Dii, n wée è, ñtongṵ yītenaro,

- ma Dii, òtongõ zàmaoro.
 23 Ma Luda, ò fɛɛ ò zɛmao,
 ma Dii, ò tó yā bɔmao nna.
 24 Nɛɛ yā ke a zéa,
 Dii ma Luda, ò yā nnaa kpáma,
 òton tó aõ ma yáa dɔro.
 25 Òton tó aõ be ní swɛ̀n wà ma nero,
 òton tó aõ be wà ma mɔ bɛero.
- 26 Lán aõɛ pɔnnaa kɛɛ ma wéetãmma musu nà,
 ò tó wí ní kũ mà ní kpɛɛ e.
 Lán aõɛ bítakɛɛ ɔɔɔame nà,
 ò wí dańma ò ní kpɛ bɔ.
 27 Gbɛ̀ kè ma bɔna maaa è keńne nnaano
 ò tó aõ pɔnnaa ke aõ guda ke.
 Gbɛ̀ kè ma bɔna aafia è keńnenɔ
 ò tó aõgõ bee Dii bé à bíta.
 28 Mapi sɔ, mé n maake yā o,
 mégõ n sáabu kpaa guro píngi.

Salmo 36

Gbɛ̀ntee zaaa

Dii zòbleri Dauda lè.

- 1 Gbɛ̀ zaaa durun yā da ma swɛ̀n,
 à wéɛ ègõ Luda wí víro.
 2 Zaake ègõ a zĩnda ee gbɛ̀ maaa ũme,
 è a durun dõ gbasa à zanlo.
 3 Ege kɔn mɔnafikio kú à lén,
 à ɔndõ kɔn maakenao tò.
 4 È yā zaaa laasuu lé a daekiia,
 è gí yā pāsĩziro,
 è a zĩnda da zé faasaideea.
- 5 Dii, n yenzi bíta kà ludambe,
 ní náane ví maamaa, à zõ ɔɔɔnenɔɔ.
 6 N maakena bíta lán kpĩĩnɔ bà,
 n yāzedeke lé víro lán ísia lò bà.
 Dii, nɛɛ gbɛ̀ntenɔ kɔn nòbɔnɔ bɔ píngi.
 7 Luda, n yenzi bèɛ ví fá,
 gbɛ̀ntenɔ è ute n ɔru.

- 8 Aṣè n ua pɔ́ble nɔ́sidee ble wà kǎ,
neè n swa'i pɔ́nnade kpámma aṣ mi.
- 9 Zaaƙe míbe wè̀ndibókii ũ,
wa kuuna n gupuraan bé à wa wée kè.
- 10 Ìngɔ́ yenzi ɔ̀ɔɔa gbē kè aṣo n dɔ̀wɔ̀wɔ̀ne ñgɔ́ gaa,
ñgɔ́ kpɛɛ ñgɔ́ nɔ̀sepuraadeeno mi sii.
- 11 Ñton tó ìadàrinɔ́ ma dúgu zɔ̀ro,
ñton tó zaakerinɔ́ ɔ́ yípamaziro.
- 12 Ñ gwa, mɔ̀nafikidee pínɔ́ lèè,
aṣ gò daena sòrɔ̀rɔ̀, aṣé fɔ́ wà fɛɛ dɔ̀ro.

Salmo 37

Gbē maaano kɔ́n gbē zaaano ziaa zĩ

Dauda lè.

- 1 Ñton tó gbē zaaano yā n kũ gbāaro,
ñton zaakerinɔ́ gwena ni dero,
- 2 zaaƙe aṣé kori kũ wà gaga tia lán sè̀ bàme,
aṣ maakee é yāa lán sè̀la ísi bà.
- 3 Ñ Dii náane ke, ñgɔ́ yā maaa kee,
ñgɔ́ kú b̀usu kèn, ñgɔ́ nnaa maa.
- 4 Ñ tó n pɔ̀ɔ gɔ́ nna Diia,
éé pɔ́ kè n nɔ̀se yezi kpámma.
- 5 Ñ ze kɔ́n Diio ñ à náane ke,
éé yā kènɔ́ kenne.
- 6 Eé tó yā bɔ̀nyo nna lán gudɔ̀na bà,
éé tó ñ bɔ́ maa lán fāantè gupuraa bà.
- 7 Ñ lé yĩte Dii ae ñ sɔ̀kpazi,
ñton tó auzikide yā n kũ gbāa
gurɔ̀ɔ kè à b̀ò kɔ́n a wééze zaaaoro.
- 8 Ñ pɔ́fè tó ñ mi kē pētēa.
Ñton tó yā beeno n kũ gbāaro,
è mɔ́ kɔ́n yāzaakenaome.
- 9 Zaaƙe gbē zaaano é kaate,
gbē kè aṣ wée dɔ́ Diizinɔ́ bé wégɔ́ b̀usu ví.

- 10 À gǔ́ f́éte kè gbě zaaano é gǔ́ kuu doro,
baa tó n ní wéte, né ní ero.
- 11 Zíndabusarino bé wégǔ́ bùsu vī,
aǔégǔ́ pónnaa kée kǔn aafia bítao.
- 12 Gbě zaaa è à zaaa kpákpa gbě maaazi,
è fězi.
- 13 Mǔde Dii è gǔ́ à yáa doro,
zaake à dǔ́ kè à guroro é papa.
- 14 Gbě zaaano è fědaa woto,
aǔè ní kà kpá sála,
le wà e wà takaasideeno kǔn wěndadeeno dedeo,
aǔé gbě kè ní yākena maaano kaate.
- 15 Aǔ zínda fědaa é ní zǔ́ ní swèn,
weé ní sáno é'énne.
- 16 Pó f́éte kè gbě maa vīi
de gbě zaa pariino auzikíla,
- 17 zaake gbě zaaano gbāaa é mì de,
mǔde Diin gbě maaano kūna ũ.
- 18 Dii taarisaideeno yā dǔ́,
aǔ́ baka è gǔ́ de ní pǔ́ ũ guroro píngi.
- 19 Wí é ní kū yā pásí guroro zīro,
baa tó dekaa kà, aǔégǔ́ kána.
- 20 Gbě zaaano sǔ́ é kaate,
Dii ibeeno é yāa lán sěla boro nà,
aǔé gěte lán tésukpe bà.
- 21 Gbě zaaa è pǔ́ sēkāmma à à fīa boro,
gbě maaa sǔ́ è gba da maamaa.
- 22 Gbě kè Dii aubarika dànguno bé wégǔ́ bùsu vī,
gbě kè à lé kěnneno sǔ́ é kaate.
- 23 Dii è gbě da zé kè de à séa,
à poro è gǔ́ nna à kuunaa.
- 24 Baa tó à gěnn sǔ́, eé léero,
kè Dii à kūna yānzi.
- 25 Zaa ma gǔ́kparekẹguro

- ai ma gaa ma zi kùo la,
 mée e Luda gbě maaa zìinna zikiro,
 mée e à nénɔɔ e baa kɛero.
- 26 Ègɔ̄ gba daa guro píngi
 ègɔ̄ pɔ̄ sɛkãánneme,
 à nénɔ̄ ègɔ̄ aubarika ví.
- 27 Ñ kpɛɛ li yã zaaane ñgɔ̄ à maaa kɛɛ,
 négɔ̄ kú bùsu kèn guro píngi.
- 28 Zaaɛ Dii ye yãzɛdeezi,
 eé a náanekerinɔ̄ zínnaro.
- Aṣégɔ̄ kuu aafia guro píngi,
 gbě zaaanɔ̄ sɔ̄ é kaate.
- 29 Gbě maaanɔ̄ bé wégɔ̄ bùsu ví,
 aṣégɔ̄ kún guro píngi.
- 30 Õndɔ̄yã è bɔ̄ gbě maa lén,
 à lé è yãzɛdee o.
- 31 À Luda doka kú à swèn,
 à gbá è sata pókearo.
- 32 Gbě zaaa è gbě maaa kpákpa
 le à e à à de,
- 33 mɔ̄de Dii é à tó à ɔ̄zĩro,
 eé we yãkpaɛ à nero.
- 34 Ñ sɔ̄kpa Diizi ñgɔ̄ à yã kũna,
 eé n kaara le ñgɔ̄ bùsu ví,
 né gbě zaaanɔ̄ kaatena e.
- 35 Ma gbě zaa gbāade ke è yã,
 à gbā à ɔ̄ tà lán lí kè tɔ̄ɔ̄te kène nnaa bà.
- 36 Kè tá ma kpa gwe, à kú gwe dɔ̄ro,
 ma à wète, mée à ero.
- 37 Ñ taarisaide yã gwa,
 ñ gbě maa yã tàasi ke,
 zaaɛ nḡseyĩidee boriinɔ̄ é gɔ̄ borii ũ.
- 38 Durunkerinɔ̄ sɔ̄ é kaate ledole,
 gbě zaaanɔ̄ borii é mì de.

- 39 Dii bé eé gbě maaanò mì sí,
eégõ deńne utekii ũ nawēakeguro.
40 Dii é dońle à ní bo,
eé ní sí gbě zaaanòa à ní mì sí
kè aõ nàzi yānzi.

Salmo 38

Takaasidee aduakena

Dauda lè.

- 1 Dii, òton ma toto kōn pōfēoro,
òton ma swā sōkāmē kōn pētēoro.
2 N kànò ma papa
n ɔ tōma.
3 Ma mē gbāaa yāa n pētē yānzi,
ma wá aafiaro ma durun yānzi.
4 Ma taarinò dāmala,
aõ tōma lán aso tìisi bà.
5 Ma bōnò fō,
aõ yai kù ma yōnkōkēe yānzi.
6 Má kuna, ma gō zòlolo,
mēègō té uuo sisina guro píngi.
7 Ma kpēewa e wii maamaa,
ma mē gbāaa víro.
8 Má gbāaa víro, ma mē kē búgubugu,
mēe wii lee ma poyakana yānzi.
9 Dii, ní pó kē má yezi dō píngi,
neè ma ìmbna ma sānsān.
10 Ma kù e víi gbì gbì, ma gbāaa yāa,
ma uu e té kee doro.
11 Ma gbēnnanò kōn ma gbēnò è gbēeme,
ma danenò è bà léme ma bōnò yānzi.
12 Gbē kē aõ wete wà ma denò è bà kpákpame,
ma wederinò è yā zaaa kpakōsōmazi,
aḡègō mōnafikiyā wàari paa kōo guro píngi.
13 Ma gō lán swādoò bà, mēè yā maro,
lán gbē kē à néne nàe bà, mēè lé è wēkōaro.
14 Má de lán gbē kē è yā maroo bà,
mēè weńlaro.

- 15 Dii, míbe ma wéε dɔnzi,
né ma yā ma, Dii ma Luda.
- 16 Ma bè, ònton tó aǎ yǒgǒ kemaro,
ònton tó aǎ ïa dā ma satana yānziro.
- 17 Ma ka læena,
mèègǒ kú yā'ɔamma guumε.
- 18 Mé ma yā zaaanɔ onne sa,
zaake ma durun yānzin ma pɔɔ yakanazi.
- 19 Ma ibεε pāsīnɔɔ lé vīro,
gbē kè aǎ zàmagu pāpāanɔɔ pari.
- 20 Aǎ è à maaa fīa bome kǒn à zaaao,
yā maaan má tézi, ben aǎ íbetε kpàmao.
- 21 Dii, ònton ma zīnnaro,
ma Luda, òntongǒ kúmao zāro.
- 22 Ñ mǒ ò dɔmale kpakpaa,
ma Dii, ma misiri.

Salmo 39

Takaaside wiipena Ludazi

Dauda lè.

- 1 Ma bè, mégǒ ma zīnda kūna dǒ,
mé tó ma lé ma da durunkena guuro.
Tó gbē zaaa kúmao, mé ma lé kū.
- 2 Ma lé nakǒa, ma yī kítikiti,
mée yāke oro, baa yā maaa se,
ben ma yā'ɔamma sǒkpa à kàara.
- 3 Ma swè puusu bò ma guu,
kè ma laasuu lè, ma swè té bò,
ben ma lé bò ma bè:
- 4 Dii, ò tó màgǒ ma wëndiguro lé dǒ,
kǒn ma guro pari zaka léo.
Ñ tó màgǒ dǒ lán ma wëndi é gē zéla nà kāndo.
- 5 N ma wëndi lé yǒ n ɔla zakan,
ma kuuna de wéε kǒn yīola n kiiaro.
Baade píngi è gē zéla lán ïa bàme,
- 6 gbēntee tena ègǒ de lán ɔra bàme.
È bāabāa bo à auziki kakǒa,

- mɔde à dɔ́ tó déń eé gɔ́ńero.
 7 Tó lɛmɛ, bó tãmaan mégɔ́ vīi?
 Mbe ma wée dɔ́nzi, Dii.
 8 Ñ ma taarino kēme,
 ñton tó yɔ́nkɔɔɔ ma faboro.
 9 Ma lé nakɔ́ana, méé ma lé wékɔ́aro,
 zaake mbe n yā beee kè.
- 10 Ñton ma lé dɔ́ro,
 ma gbāsī lè n ɔ́kū yānzi.
 11 Neè gbē toto neè wée tãa à durun yānzi,
 neè à auziki yaka lán blé bà.
 Baade píngi è gē zéla lán ĩa bàme.
- 12 Ñ ma aduakena sí Dii,
 ñ swā kpá ma wiipenazi.
 Ñton ma ɔ́dɔ́na kpá swákotoro,
 zaake n nibɔ́n ma ũ,
 má de gbē zítɔ́ ũ lán ma dezino bà.
 13 Ñ uu goma le ma pɔ́ɔ e àgɔ́ nna dɔ́,
 ai màgɔ́ gá anduna tó.

Salmo 40

Dii sáabukpana

Dauda lè.

- 1 Ma wée dɔ́ Diizi maamaa,
 ben à ae dɔ́ma à ma wiipena mà.
 2 À ma bɔ́ kokotēween,
 à ma bɔ́ foo guu.
 À ma gbá pèe gbèsi musu,
 à ma ze gwe gíngin.
 3 À lè dufu dàme ma lén,
 wa Luda sáabukpana pɔ́ ũ.
 Gbēno é e pari, vīa é ní kū,
 aṣé Dii náane ke.
- 4 Aubarikadeen gbē kè Dii náane vīi ũ,
 bensɔ́ è ae dɔ́ ĩadārinɔ́ kɔ́n tãagbāgbārinɔ́aro.
 5 Dii ma Luda, n yābɔ́nsaekenanɔ́ɔ pari,
 weé fɔ́ wà yā kè néé pɛeawee dɔ́dɔ́ro.

Tó mée tōkēenne, à lé vīro,
mé f̄ō mà o píngiro.

6 N̄ ye sa'opɔ ke gbaaziro,
ben n ma gba swā mà yā mao.
Née sa'opɔ kè wè ká tén à té kū
ke durun agbaakpabɔ gbekaro.

7 Ben ma bè: Mae kè,
ma mɔ lán wà kè takadan ma yā musu nà.

8 Má ye n poyezi kemε, ma Luda,
n doka kú ma swè guu.

9 Mé yāzedeē baaru kpá pari kakōana guu,
mé ma lé nakōaro, lán ní dō nà Dii.

10 Mée n yāzedeē uteñero,
ma n náane kōn n misinao yā ò.
Mée gí n yenzi kōn n yāpuraao o
pari kakōana guuziro.

11 Dii, ñton gí ma wēnda gwaziro,
n yenzi kōn n yāpuraao gō ma dākpa.

12 Zaake yā zaaa kè liganamazi lé vīro,
ma taarinɔ dāmala, mée guu eero,
à pari de ma mikāla, swè kēmagu.

13 Dii, ñ sùu ke ñ ma mì sí,
Dii, ñ ke kpakpa ñ mɔ ñ òmale.

14 N̄ tó wí gbē kè aōe ma wεε wà ma deeno kū,
aō ní mì péε.
N̄ tó gbē kè aō yezi mà mónzi eeno kpεε li,
aō uu yākōte.

15 Gbē kè aōè beme taale taaleeno,
ñ tó wí ní kū aō ke gíri.

16 Gbē kè aōe n kii weteeno,
ñ tó aō pɔɔ kemma nna aō yáa dɔ.
Gbē kè aō ye n misinazino
gō bee Dii bíta.

17 Takaaside wēndadeen ma ū,
ñ laasuu lé ma yāzi, Dii.
Mbe ma dɔnleri ū kōn ma misirio,
ma Luda, ñton gí kero.

Salmo 41

Gyãree aduakena

Dauda lè.

- 1 Aubarikadeen gbē kè è gbāasaide yā daa ũ,
Dii é à bɔ nawēakegurɔ.
- 2 Dii é à dākpa à à gba wēndi gbàa,
eé aubarika dan a b̀sun,
eé à na à ibeeno ɔzī aō n̄ poyezi kearo.
- 3 Dii é à dākpa à gyāpea,
eé tó à a gyāa pì ble.
- 4 Ma bè: Dii, ma durun kènne,
n̄ ma wēnda gwa n̄ ma gba aafia.
- 5 Ma ibeeno è ma kpákpa gaaò wà be:
Boren eé ga le à tó kaate?
- 6 Tó aō m̀ ma gwa,
egeyān aōè ome,
aōè baaru zaaa wete ma yā musu,
ben aōè fee wà gá wàgō
yā pì fāa bàazi.
- 7 Ma zangurino è ma kpákpa à zaaao,
aō píngi aōè àisi zaaa
kpámazi wà be:
- 8 Gagyāa bé à à lè,
eé fee a daekiia doro.
- 9 Baa ma gbēnna kè ma à náane kè,
kè weè ɔ kakōa ta dōnkō
guu b̀ ma kpee.
- 10 Mmɔn sō Dii, n̄ ma wēnda gwa,
n̄ ma gba aafia le mà fīa boíne.
- 11 Tó ma ibeeno e ma yōgō kemaro,
mégō dō sa kè ma yā kànne.
- 12 N̄ ma kūna ma n̄se maaa yānzi,
n̄ tò màgō kú n̄ aezī gurɔ píngi.
- 13 Aubarikade Dii, Isarailino Luda
zaa káaku ai gurɔ píngi!
Aami! Aami!

TAKADA PLAADÉE

Saamu 42–72

Salmo 42

Zìzo ɔ́ɔɔna

Kora boriino lè.

- 1 Lán zɔ̀ ègɔ̀ swasae ni dɛɛ nà,
len n nii kú ma swèn le, Luda.
- 2 Ma ninii e Luda ni dɛɛ, Luda Wèndide pì,
bɔ̀ren mé e mà gá wée siàlee?
- 3 Wée'i bé à gò ma pɔ̀blee ù
fāantē kɔ̀n gwāavio.
Wègɔ̀ beeme gurɔ̀ píngi:
N Ludaa kú māmeee?
- 4 Ma nòse wènne, ben yā kèkiino dòmagu,
lán meè gá parii guu nà ai Luda ua,
gbènɔ̀ ègɔ̀ téte ma kpɛɛ kɔ̀n gudakɛnao,
zìbaakerino ègɔ̀ té ma kpɛɛ kɔ̀n sáabukpanao.
- 5 Býānzin ma nòse yàkazi?
À kè dia ma làakari fèee?
Séde màgɔ̀ wée ɔ̀ɔ̀ Ludazi,
zaake mé ɛara màgɔ̀ à sáabu kpaá,
ma Mìsiri, ma Luda.
- 6 Ma nòse yàka, ben n yā dòmagu
zaa Miza kpiigeezi ai Yoda mà,
zaa ɛmɔ̀ni gbènɔ̀ musu.
- 7 Neè tó isòpeena kii gɔ̀ ɔ̀,
í lònɔ̀ e lé zuukɔ̀zi.
Ní tò í e daamala,
à sɔ̀ e taamao.
- 8 Dii è yenzi ɔ̀ɔ̀ame fāantē,
à lè ègɔ̀ da ma lén gwāaví,
mée wée keɛ Luda kè de ma wèndi ùua.
- 9 Meè be Luda ma gbèsine:
Býānzin ma yā sànguzi?

- À kè dia ní tò màgõ té kǒn posiaao
 ma ibee wéetãmma yānzii?
 10 Ma ïadammarino è ma sǒsǒ,
 beee yānzi ma wáno ègõ wii,
 aǒègõ beeme gurɔ píngi:
 N Luda kú māmeee?
- 11 Bóyānzin ma nǒse yàkazi?
 À kè dia ma làakari fēee?
 Séde màgõ wée dɔ Ludazi,
 zaake mé eara màgõ à sáabu kpaa,
 ma Mìsiri, ma Luda.

Salmo 43

- 1 Ñ ma yā nnaa kpáma Luda,
 ñ yā símao bori ludadǒrisaideeno yā musu,
 ñ ma bɔ gbē zaa mɔnafikideeno ɔzĩ.
- 2 Luda, mbe ma utekii ù,
 bóyānzin n gimazii?
 À kè dia ní tò ma gõ té kǒn posiaao
 ma ibee wéetãmma yānzii?
- 3 Ñ n gupura kǒn n yāpuraao zĩma,
 à dɔme ae n kpìii musu,
 à gámao ai n kúkiia gwe.
- 4 Mé gbasà mà gá n gbāgbākiia Luda,
 ma pɔɔ é kemma nna, Luda ma pɔnnaa,
 mé n tó kpá kǒn mɔɔɔ,
 Luda ma Luda.
- 5 Bóyānzin ma nǒse yàkazi?
 À kè dia ma làakari fēee?
 Mégõ wée dɔ Ludazi,
 zaake mé eara màgõ à sáabu kpaame,
 ma Mìsiri, ma Luda.

Salmo 44

Isarailino faaba wéekena

Kora boriino lè.

- 1 Luda, yā kè ní kè zaa gikena wa dezinɔ gurɔ,

- aõ òwe wa swã mà.
- 2 N ɔ yìpa bori pādenɔzi n ña dàímma,
n wa dezino kàe ní gbèn,
n ní kaara aõ dàgula.
- 3 Aõ fēɛdaa bé à ní ká bùsu kèaro,
aõ gāsã gbāaan aõ zì blèoro.
N zinda gāsã gbāaa bé à tò,
n aɛ dòm̄ma kè ní yeñzi yānzi.
- 4 Mbe ma Kína ù ma Luda,
neè tó Yakubu boriino zì ble.
- 5 N gāzín weè ɔ yìpa wa ibeenzi,
kōn n tson weè wa zangurino dúgu zõ.
- 6 Èe ke má sá náanekenanlo,
èe ke ma fēɛdaa bé è ma bɔro.
- 7 Zaake míbe neè wa sí wa ibeenɔa,
neè wí da wa zangurinoa.
- 8 Luda, weègõ n sáabu kpaá guro píngi,
weègõ n tó kpaá yāana sai.
- 9 Baa kōn beeeo n giwazi ní tò wí wa kũ,
neè bɔ kōn wa zìkpeeno dɔro.
- 10 Ní tò wa bɔru kpee wa ibeenɔne,
ní tò wa zangurino wa póno nàkōa.
- 11 N ní gbá zé aõ wa dede lán sāano bà,
n wa fāakōa boriino té.
- 12 N n gbēno yà aaga,
néɛ àre e à guuro.
- 13 Ní tò wa gbēdaano wa sōsō,
gbē kè aõ kú wa saeno wa lalandi kè.
- 14 Ní tò wa gõ pena pó ù boriinoe,
gbēno è ní mì ke degūdegū wa yānzi.
- 15 Meègõ kú kōn wíyāo guro píngi,
wí ègõ kú ma wéen
- 16 ma faborino kōn ma sōsōrino yānzi
kōn ma ibee kè aõ yezi wà gēe bomaano yāo.
- 17 Beee wa le píngi,
baa kè n yā e sāwaguro,
wée n bà kuunawao yā gbororo.
- 18 Wa laasuu e kēmmaro,

- wée kē n zéaro.
- 19 N wa wiwi,
n wa b̀usu k̀e gb̄ngboono t́kii ũ,
n gusia níginigi dàwala.
- 20 Tó wa Dii t́ s̀awagu yā,
ke tó wa wée d̀ò bori z̀it̀o t̄azi,
- 21 Luda é gí eziʼ?
Zaake àmbe à wa ǹs̄eguuyāno d̄ó píngi.
- 22 N yānzi wá kú gaa lézizi zaa k̄ongo ai uusia,
wè wa die lán s̄aa k̀e weé ní k̀oto kp̄ano bà.
- 23 Ñ vu Dii! À k̀e dia néé ii oo?
Ñ f̄e! Ñton gíwazi guro píngiro.
- 24 À k̀e dia n mikp̄e z̀uwee?
Wa w̄endake k̄on gb̄aaa k̀e w̄e m̄ow̄eeo s̄angun yó?
- 25 Wa ḡo yina b̀usutin,
wa ḡo daena t̄ot̄e.
- 26 Ñ f̄e ñ d̄owale,
ñ m̄ó ñ wa bo n yenzi yānzi.

Salmo 45

Kína n̄sena lè

Yenzi lè k̀e Kora boriino dà.

- 1 Yā nnaa e pipii ma sw̄e guu,
lán m̄eé lè k̀ekii daa ḱnane nà.
Ma lé nna lán takadak̄eri lák̄ebo bà.
- 2 N maakee de gb̄e píngila,
n légb̄e èḡo nna,
aubarika k̀e Ludaa d̄anguu yāana v̄iro.
- 3 N z̀ikari p̄as̄i, ñ n f̄eadaa sé ñ logo
n ḱkegakui s̄eeda ũ.
- 4 Ñ di s̄o ñ gá z̀i ble n gakuik̄e guu
yāpura k̄on ǹs̄edooo k̄on yāz̄edeeo yānzi,
ñ yā naasideeno ke k̄on n ɔplaa gb̄aaa.
- 5 Kí, n k̄ano lé s̄onte,
è ḡe à n ib̄eeno sw̄e z̄o,
boriino è léé n gbá sae.
- 6 Luda, néḡo v̄eena kpatan guro píngi,

négõ n kíkëgo kûna yãzedeede ù.

- 7 Ní ye yãmaakenazi, n za yãzaakenan.
Beee yãnze Luda, n Luda, n ka kpatan,
à pɔnnaa pìsimma de n gbẽnɔla.
- 8 Lí'ò gũ nnannaa pìsi n pókàsãanɔa,
mɔrɔ'ò è n pɔɔ ke nna
n kpé kè wà kèkè kɔn wesaswaa guu.
- 9 Kí nénɔgbẽnɔ kú n nɔ yenzideenɔ té,
n nɔ dufu kú n ɔplaazi,
à Ofi bùsu vura zãblebɔnɔ dana.

- 10 Nénɔkpare, ò swã kpá ò ma!
N de be kɔn n gbẽnɔ yã tón dɔnne aɛro.
- 11 N nɔmaakɛe e kí mè lugaa,
ò mí siene, zaake n diin à ù.
- 12 Tayadeenɔ é mɔ wà gba danne,
auzikideenɔ é n wée wete.
- 13 Kí nénɔkpare vèena kpéne guu kɔn gakuio,
wà ɔzìi kè à pókàsãanɔa kɔn vura bàò.
- 14 Wèe suuo kíne
kɔn à pókàsã wèzãdeenɔo dana.
Nénɔkpare zennirinɔo tézi,
aɔɔe suuo à kíia.
- 15 Wèe gèényo kíbe,
wèe pɔnnaa kɛe kɔn gudakenao.
- 16 N négõgbẽnɔ é gõ n denɔ gèe ù,
né ò diedie kínanɔ ù anduna guu píngi.
- 17 Mé tó n tó gõ dɔ gbẽnɔn yãana sai,
boriinɔ é gõ n sáabu kpaa gurɔ píngi.

Salmo 46

Ludaa kúwao

Kora boriinɔ lè.

- 1 Ludan wa utekii ù kɔn wa gbãaaò,
ègõ dɔɔwale gurɔ píngi wa nawèa guu.
- 2-3 Beee yãnze baa tó anduna yàka
bensõ kpíiinɔ lèe wà sì ísiaan,
baa tó í pì kàka à fùta dɔ
bensõ kpíiinɔ dège kɔn kíio,

swè é kēwaguro.

- 4 Swa kee kuu kè à í è mós ponnao Luda wéte guu,
Luda Musude kúkii kè kú adona pì.
- 5 Ludaa kú wéte pì guu, eé gō bezī ūro,
Luda é dōàle gudōnao.
- 6 Boriino e wii læe, kpatano e yāaa,
Luda pūtā, ben anduna yò.
- 7 Dii Zìkpedee kúwao,
Yakubu Ludan wa utekii ū.
- 8 À mós à Dii yākenano gwa,
lān à yā yà andunaa nà.
- 9 Àmbe è zì mī de ai anduna lén,
è sánō é'è è sárinō dúgu zō,
è té sō sengbangonā.
- 10 À ze tee è gō dō kè māmbe Luda ū.
Boriino é ma tó sé lezī,
weé ma tó kpá anduna guu píngi.
- 11 Dii Zìkpedee kúwao,
Yakubu Ludan wa utekii ū.

Salmo 47

Ludan anduna píngi kína ū

Kora boriino lè.

- 1 Bori píngi, à opa lé,
à ponna wii lé Ludane kōn gudao.
- 2 Zaake Dii Musude naasi vī,
àmbe anduna píngi Kína bíta ū.
- 3 À tò wa zì blè boriino,
à tò wa ō tō gbēno.
- 4 À wa toote baka kpàwá,
à yenzide Yakubu boriino ìadābo ū.
- 5 Luda fēe, wèe guda kee,
Dii zena, wèe kākāki pēe.
- 6 À lè sí Ludane, à lè síne,
à lè sí wa Kínane, à lè síne.

- 7 Zaake anduna píngi Kínan à ù,
à lè síne kǒn dǒnao.
- 8 Ludaa e kí blee boriinoɔ,
à v̄eena a kpata kè kú adonaa.
- 9 Boriino kpatablerinoɔ e kǒ kaakɔ̄a
gb̄e kè aɔ̄ de Ibraĩ Luda gb̄eño ù,
zaake anduna kínano né Luda póm̄e.
À deńla ní píngi.

Salmo 48

Zayɔn né Luda wéteme

Kora boriino lè.

- 1 Dii bíta, à kà wà à sáabu kpá maamaa
wa Luda wéte guu à kp̄iii kè kú adona musu.
- 2 Zayɔn gb̄e kaena maa,
à de anduna gb̄e píngine p̄onnaa ù.
Kína bíta wéte kú gb̄e p̄i gu'igbāroo kpame.
- 3 Ludaa kú à gudākpaikiino guu,
à tò wà a dǒ aafia'ekii ù.
- 4 Kè kínano ledole kè
le wà mǒ wà léea ledo,
5 kè aɔ̄ wéte p̄i è le, ben à b̄ò ní sae,
v̄ia ní k̄ū, ben aɔ̄ bàa lè.
- 6 Gwen aɔ̄ɔe lugaan
lán nɔgb̄e n̄wāwākeri bà.
- 7 N ní wiwi
lán ɔfāntēbɔe ĩa è latarino goro'iteno wíwi nà.
- 8 Yā kè wá màn wa wée è
Dii Z̄ikpede wa Luda wéte guu.
Luda wéte p̄i kàe àḡo kuu guro píngi.
- 9 Luda, wá kú n kpé ua,
wée laasuu lee n yenzikεεa.
- 10 Luda, lán n tǒ dàgula ai anduna lén nà,
len n sáabukpana dàgula le d̄o.
Neè yā ḡōḡō n gb̄eñōne a zéa.
- 11 Zayɔn kpiideeno e p̄onnaa kee,
Yudano b̄usu wétēdeeno p̄o kè nna,

yākpae kè ní kènò yānzi.

- 12 À dɔdɔkɔzi à liga Zayɔnzi,
à à bīi dākpaki lezī pariino naro.
13 À à bīino tàasi ke kɔn à zeki gbāaano
le à e à tɔkē kpēdeenone.
14 Zaake Luda kèn wa Luda ũ guro píngi,
è dowe ae ai wà gá gáo gákiiame.

Salmo 49

Auziki náanekena né misaiyāme

Kora boriino lè.

- 1 Bori píngi, à yā kèkii ma,
anduna píngi, à swā kpá,
2 kínano kɔn talakano,
auzikideeno kɔn takaasideeno a píngi.
3 Ōndɔyā kú ma lén,
dɔna kú ma swèn.
4 Mé swā dɔ yáasi yāzi
mà à bɔkɔte ke kɔn mɔɔlenao.
5 Mé vīa ke yā pāsī gurɔɔnero,
baa tó ma zangurino ligamazi.
6 Aɔ ní auziki náane vī,
aɔè ní ɔɔdaa ía dā.
7 Gbēke é fɔ à gí a gbēdaaane gaa kè eé à séziro,
eé e à pɔke kpá Ludaa à à wèndi booro.
8 Zaake gbē wèndi bona zī'ū,
auziki é fɔ à bo zikiro.
9 Eé fɔ à tó àgɔ kuu guro píngiro,
eé fɔ à gíne àton wée si gèwāalero.
10 Zaake wà dɔ kè baa ɔndɔrino è ga,
misaideeno kɔn yɔnkɔɔno è kaate le se,
aɔè ní auziki tó gbē pāndenone.
11 Baa kè wà ní tóno kpà būsunone yā,
aɔ mira égɔ de ní bee ũme guro píngi,
eégɔ ní kúkii ũ ai ní boriia.
12 Gbēntee kɔn a bèekεεo
ègɔ kuu guro píngiro,

- eé kaate lán nòbɔnɔ bàme.
 13 Mìsaideenɔ yāanan gwe,
 len à de le dɔ kɔn gbē kè aɔɔ té n tuubazino.
 14 Aɔ́e si gèwāan lán sāano bà,
 gaa bé eégɔ de n dāri ũ,
 gbē maaano é kí bleríma ziaa zĩ.
 Aɔ́ mènɔ é yai kũ miran,
 gèwāa bé eégɔ de n bæ ũ.
 15 Mɔde Luda é ma wèndi sí gèwāaa
 à gbāake kpámazi.
- 16 Tó gbē e kee auzikidee ũ
 bensɔ à be tɔ nnaa e kaara,
 ñton tó à kenne yāke ũro,
 17 zaake eé e à pɔke sé à táo a gagurɔro,
 à auzikino é péziro.
 18 Baa tó à a zīnda dɔ̃ aubarikadee ũ a wèndi gurɔ
 bensɔ wà à sáabu kpà à nnamana yānzi,
 19 eé ká a dezinɔlame,
 eé wée si gupuraale ziki dɔro.
 20 Gbèntee kɔn a bèekεεo, tó à wée e kēro,
 eé gēte lán nòbɔnɔ bàme.

Salmo 50

Dɔnzikena yāpuraa

Asafa lè.

- 1 Dii Luda Gbāapingidee e yā oo,
 èe lé zuu anduna gbēnɔzi
 zaa ɔfāntēbɔe kpa ai à gēkii kpa.
 2 Luda gakui e bii Zayɔn,
 wéte kè à maakεε papana.
 3 Wa Ludaa e mɔɔ, eégɔ yītenaro.
 Té kè è n blee kú à ae,
 zàga'ia pāsĩ ligazi.
 4 Èe musudeenɔ kɔn tɔɔtedeenɔ sisii
 le à e à yākpae ke kɔn a gbēnɔ.
 5 À bè: À ma yāmarinɔ kakɔame,
 gbē kè ma bà kúnyo sa'ona gāzĩnɔ.
 6 Ludan yākpækɛri ũ,
 musudeenɔ è à yākɛna a zéa kpàakpa ke.

- 7 À ma, ma gbēno, má yā vī mà oare,
Isarailino, mé a bɔbɔ a dàn,
mámbe Luda a Luda ũ.
- 8 Mée kpākēezi a sa'ona yānziro,
ke sa'opo kè eègɔ kaa tén à té kũ baa bɔre.
- 9 Má zùswaree kè kú a kpàsan nii vīro,
ke blè kè kú a kara guu,
- 10 Zaake nɔ̀bɔsēteno né ma pónome
kɔ̀n pókāde kpàsa kè aɔ̀ kú sīsī pariino musuo.
- 11 Má kp̄ii musu bāano dɔ̀ píngi,
sēte pɔ̀ keteno kuu ma pɔ̀ ũme.
- 12 Tó noaa e ma dee, mé oarero,
zaake má anduna vī kɔ̀n à pɔ̀ kè kunno píngi.
- 13 Mèè zùsware nɔ̀bɔ sɔ̀n yɔ̀?
Mèè blèkofii aru min yɔ̀?
- 14 À saa oma kēnnakɔ̀ pɔ̀ ũ,
à lù kè á sè ma Luda Musudea fīa bo.
- 15 À ma sīsī nawēakeguro,
mé a bɔ, é bèè líme.
- 16 Ben Luda bè zaakerinone:
À kè dia ée ma yādienano dɔ̀dɔ̀,
býānzín ma bà kuunańyo yā da a lénzi?
- 17 Á ye ma yādanneziro,
a ma yāno kpà kpee.
- 18 Tó a kpāi è, eè à ke a gbēna ũme,
bensɔ̀ eègɔ kaakɔ̀a kɔ̀n zinakerino.
- 19 A légbè zaa,
eè lénnaa kásańne.
- 20 Eègɔ a gbēndoo pee,
eè a da né ege bo.
- 21 A yā beeno kè, ben má yītana.
Ée daa má de lán a bàme,
mɔ̀de mé kpākēezi mà a bɔbɔ a dàn.
- 22 Amɔ̀a kè ma yā sàaguuno, à yā pì ma.
Tó len sɔ̀ro, mé a ke gyáigyai,
gbēke é fɔ̀ à a símaro.
- 23 Gbē kè kennakɔ̀ saa òmaa bèè líme,
èe ma gba zé mà dɔ̀aare
lán mèè gbēno mì sí nà.

Salmo 51

Yānza wéekena Ludaa

Lè kè Dauda dà gurɔɔ kè annabi Natā gàa à kiia à zinakena kōn Basebao gbera

- 1 Luda, ò ma wēnda gwa n yenzi guu,
 ò ma taarinɔ gogo n maa bíta yānzi.
- 2 Ñ ma yā zaaa kēma mà gō wásawasa,
 ò ma durun kēme míómíó.
- 3 Má a taarinɔ dō sa,
 ma durun ègō sāamaguro.
- 4 Mbe ma durun kènne,
 ma yā kè ní yeziroo kè.
 Tó n yā ò, n yā égō zé vī,
 tó n yākpae kēmao, n yā égō nna.
- 5 Zaa ma da ònsen má zaa,
 má durun vī zaa ma igurɔme.
- 6 Nōse maaa bé è kánne,
 ò òndɔɔ dame ma swè guu.
- 7 Ñ ma zú o kōn saboo le mà zē wásawasa,
 ò ma òse pípime le mà gō pú fénfen.
- 8 Ñ tó mà pɔnnaa ke kōn yáadɔnao,
 ò tó ma wá kè ní bùsanɔ were.
- 9 Ñton ma durunɔ yā daro,
 ò ma yā zaaanɔ bɔ ò zīnna píngi.
- 10 Luda, ò òsepuraa dame,
 ò eara ò tó ma làakari gō kpaena.
- 11 Ñton ma zīnnao,
 òton n Ninii símaro.
- 12 Ñ eara ò tó ma pɔɔ ke nna
 kè n ma mì sì yānzi.
 Ñ ma ninii gbaa màgō n yā maa
- 13 mé gbasa mà n yā dada zaakerinɔne,
 durunkerinɔ é eara wà ae òmma.
- 14 Ñ ma bɔ gbēdena yān,
 Luda, Luda ma mìsiri,
 mé lè sí n yākena a zéa musu.
- 15 Dii, ò ma gba lé
 mà n sáabu kpá.

- 16 Sa'ona è kenne nnaro,
tò lenlo le má ò.
Sa'opɔ̀ kè wè ká tén à té kũ è kánnero.
- 17 Saa kè méε oommaan ma nõseyĩ ù,
neè kya ká wēndade sùudeenlo.
- 18 Luda, ò aubarika da Zayɔ̀n
n pɔ̀yezi maa guu,
ò Yerusalemu bii gba gbāaa,
- 19 sa'ona a zéa é gbasa à kánne
kɔ̀n sa'opɔ̀ kè wè ká tén à té kũo,
weé saa o kɔ̀n zùswareenɔ̀ n gbāgbākiiia.

Salmo 52

Auzikide ìadāna

Lè kè Dauda dà gurɔ̀ kè à gà Aimeleki be, ben Edomu gbē Doegi gà à ò Solune

- 1 N gɔ̀sagbāaa, Luda gbēkeε kuu gurɔ̀ pínɡi,
à kè dia née ìa dāa kɔ̀n yā zaaao?
- 2 Neègɔ̀ léfɔ̀tɔ̀ kaa gbēnɔ̀zi gurɔ̀ pínɡi,
n lé nna lán gē mibobɔ̀ bà,
neè gbēnɔ̀ gbá séεo.
- 3 N̄ ye à zaaazi de à maaala,
egetona è kenne nna de yāpuraala.
- 4 N̄ ye gbēkaatena yāzi,
mɔ̀nafikiyā bé à da n lén.
- 5 Luda é n gbāaa kò é ai gurɔ̀ pínɡi,
eé n kũ à bɔ̀nyo n kpén,
eé n bɔ̀ gbē bēenɔ̀ té.
- 6 Tó gbē maaanɔ̀ è, vīa é n̄ kũ,
aṣé n lalandi ke wà be:
- 7 Gbē kè èe Luda ke a utekii ūroon yè!
À náane kpà a auziki bítaa,
à gɔ̀ gbāadee ù gbēkaatena guu.
- 8 Má de lán kù lásiadee kè kú Luda ua bà,
mégɔ̀ ze kɔ̀n Luda
yenzio gurɔ̀ pínɡime.
- 9 Mégɔ̀ n sáabu kpaa gurɔ̀ pínɡi
yā kè n̄ kè yānzi,

mé n tó sé lezĩ n yāmarinɔ aezĩ,
kè ní maa yānzi.

Salmo 53

Misaidee yā'ona

Dauda lè.

- 1 Yōnkɔɔ è be a swèn Ludaa kuuro.
Gbēnɔ yàka, aɔ yākena zaa,
yāmaakeri kee kú ní téro.
- 2 Zaa musu Luda è gbēnteenɔ tàasi ke
à gwa tó gbēke ɔndɔɔ kà à a kii wete.
- 3 Aɔ sàsā ní píngi aɔ gò dɔrɔ sai míomio,
yāmaakeri kee kú ní téro, baa mèn do.
- 4 Zaakerinɔɔ dōna víroo?
Aɔè ma gbēnɔ mómɔ lán ú bà,
aɔè Luda sísiro.
- 5 Gwen vĩa ní kún maamaa,
viapɔnɔɔ kú gwe sɔro.
Ludaa tò gbē kè aɔ lèɛawaanɔ gò kaena gènɔ ũ,
a wí dànmma kè Luda gínzi yānzi.
- 6 Luda, ò bɔ Zayɔn ò mó ò Isarailinɔ mì sí!
Tó Luda sòkpa kɔn a gbēnɔ ní gwena ziin,
Yakubu boriinɔ é pɔnnaa ke,
Isarailinɔ é yáa dɔ.

Salmo 54

Gbē kè wèe wée tāaa aduakena

Lè kè Dauda dà gurɔɔ kè Zifideenɔ gàa wà bè Solune, Dauda utena ní bùsun.

- 1 Luda, ò ma mì sí n tó yānzi,
ò yā símao kɔn n gbāāao.
- 2 Luda, ò ma aduakena ma,
ò swā kpá ma yā'onazi.
- 3 Zaake bori pāndenɔ fèemazi,
gbē pāsīnɔɔ e ma wèe wà ma de,
aɔè Luda yā daro.

- 4 Ludan ma dɔnleri ũ,
Dii bé à ma kũna.
- 5 Ñ ma zangurino zaaa sɔkpańma,
n̄ n̄ dúgu zɔ̄ n náane yānzi.
- 6 Mé saa omma kɔ̄n ma pɔyezio,
mé n tɔ̄ bɔ Dii, zaake n̄ maa.
- 7 À ma bɔ ma nawēano guu píngi,
à tò ma yògɔ̄ kè ma ibeenɔa.

Salmo 55

Aduakena kuuna wéetámma guu

Dauda lè. Wè sí kɔ̄n mɔ̄ɔnɔmɛ.

- 1 Luda, ñ ma aduakena ma,
ñton lá kú ma yálaro.
- 2 Ñ swā kpá ma yāzi ñ wemala,
ma laasuu ma likɔ̄a ma gɔ̄ bídi guu
- 3 ma ibeenɔ yā'ona yānzi
kɔ̄n gbē zaaano wéebiimano,
zaake aɔ̄ɔe ía daama,
aɔ̄ɔ ma kũna kɔ̄n pɔfēo.
- 4 Swè kēmagu,
ga vīa gēmagu.
- 5 Vīa ma kũ, mée lugalugaa,
ma ninii dà batan.
- 6 Tó má dèbe vī lán pɔtēe bà,
le mé vīa mà gá kámma bo,
- 7 mé bàa lé mà gá zāazā,
mé gá mà vēe gbáan.
- 8 Mé wā mà gá mà utekii wete,
le zàga'ia gbāaa tón ma lero yānzi.
- 9 Ñ n̄ yā gboro, Dii, ñ n̄ yā yākɔ̄teńe,
zaake má è zɔ̄ka kɔ̄n swèeo kú wéte guu.
- 10 Aɔ̄e kpáe ke bii musu fáantē kɔ̄n gwāavīo,
yā zaa kɔ̄n yā gbāaao di wéte guu.
- 11 Gbēdēdeyā bé à wéte pì pà,
gbāamɔ̄nnena kɔ̄n mɔ̄nafikio è kē à gāalero.

12 Tó ma ibeé bé èe ma s̄s̄ō yā, mé mena,
tó ma zanguri bé à
f̄emazi, mé utene.

13 M̄ode m̄beee, mm̄on k̄è wá s̄áa,
ma gb̄endoo, ma gb̄enna!

14 Weè f̄aadi bo k̄ōo yā nnanna,
weèḡō t̄ék̄ōzi parii té Luda ua.

15 Gaa é z̄amba ke ma ibeene,
āó si ḡewāan n̄ gb̄aagur̄o,
zaake zaaa v̄ēekii è n̄ guu.

16 Mapi s̄ō, meè Luda sísi,
Dii è ma mì sí.

17 K̄onḡo, f̄āant̄ē k̄ōn uusieo
meèḡō ma yā'ōamman̄o
b̄eene k̄ōn m̄bnao,
bens̄ō è ma yā ma.

18 Baa k̄è ma ibeeno pari,
è ma sí à ma b̄o sw̄een aafia.

19 Luda èḡō v̄ēena k̄patan gur̄o píngi,
eé ma yā ma, eé wí dar̄ma,
zaake āè n̄ dà liero,
āō Luda v̄ia v̄iro.

20 Ma gb̄ē p̄i sw̄èe k̄è k̄ōn a gb̄ēno,
à b̄ò ledole k̄è āō k̄è k̄ōo k̄p̄e.

21 È yā nnaa o lán z̄ó bà,
m̄ode sw̄èe laasuu kú à sw̄èn.
È l̄énnaa k̄asañne páipai,
m̄ode yáad̄omma
bà da à b̄òk̄omme.

22 Ñ n yā'ōamman̄o tó Diine,
eéḡō n k̄ūna,
è tó gb̄ē maaa fu zikiro.

23 Gb̄ēderi náanesaideeno
é n̄ gur̄o dagura lero,
Luda, né tó āō si ḡewāa t̄utuween.

Mapi s̄ō, méḡō n náane kee.

Salmo 56

Zindakpana Luda

Lè kè Dauda dà gurɔ kè Filisitiniɔ à kù zaa Gata.

- 1 Ñ ma wēnda gwa Luda, wèe pɛɛemazi,
wègɔ zì kaamao wàgɔ wée tãama gurɔ píngi.
- 2 Ma kpàkparinɔ ègɔ pɛɛemazi gurɔ píngi,
aɔ wada yānzin aɔɔe zì kaamaozi.
- 3 Tó vĩa e ma kũu, mé n náane ké.
- 4 Mé Luda tɔ kpá yā kè à ò yānzi,
má Luda náane vī, mé vĩa kero.
Bón gbēntee é fɔ à kemɛɛ?
- 5 Aɔègɔ ma yā lieɛ
kpɛegānda gurɔ píngi,
aɔègɔ ma kpákpa a zaaao.
- 6 Aɔè kɔ kakɔamazi wà naemɛ,
aɔè ma kpákpa wàgɔ yezi wà ma de.
- 7 Luda, ñton tó aɔ gbēke bɔro,
ñ boriinɔ ne kɔn pɔfɛo.
- 8 Ñ ma nawēa yā da,
ñ ma wée'ikweena ká n sèrɛ guu.
À kú n takada guuroo?
- 9 Tó ma Luda sisi,
ma ibeenɔ é bɔru kpɛɛ,
mégɔ dɔ kè à yā simao.
- 10 Mé Luda tɔ kpá yā kè à ò yānzi,
ee, mé Dii tɔ kpá yā pì ona yānzi.
- 11 Má Luda náane vī, mé vĩa kero.
Bón gbēntee é fɔ à kemɛɛ?
- 12 Luda, mé lù kè má sèmmaanɔ fĩa bo,
mé kennakɔo saa omma.
- 13 Zaake n ma si gaa lézĩ,
néɛ tó ma gèn sìro,
le màgɔ táa oonyo gupuraa
kè è wēndi kpámma guu.

Salmo 57

Wiipena Luda Musudezi

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à bàa lè Solune à ùte gbèween.

- 1 Ì ma wēnda gwa Luda, ì ma wēnda gwa,
zaake íbe ma nanzi.
Ì ma sɔɔ n ɔru ai ma bɔ gaa lézì.
- 2 Mée wii pɛe Luda Musudezi,
Luda kè è yā kè à ò papamɛe pì.
- 3 Eé tó dɔnle bɔ zaa musu à ma mì sí,
eé wí da gbē kè aɔɔe pɛemaziinɔa,
eé a gbēke kɔn a náaneyāo keme.
- 4 Má kú músunɔ té,
ma gɔ daena nòbɔ pāsīnɔ dagura.
Gbē pīnɔ nēne nna lán fēɛdaa bà,
aɔ swaa né sárime kɔn kào.
- 5 Luda, ì n zīnda tó sé lezì ai musumusu,
ì tó n gakui da andunala píngi.
- 6 Aɔ bà kpàkpame ma zén, ben nawēa tɔma,
aɔ wèe yò ma aɛ, ben aɔ zù à guu.
- 7 Ma làakari kpaena Luda, ma làakari kpaena,
mé lè sí mà n táaki lé.
- 8 Ì vu, ma swè!
Ma mɔɔ kɔn ma kuntigio kú máa?
Mé gudɔɔ pá mìò.
- 9 Dii, mé n sáabu kpá boriinɔ té,
mé n táaki lé gbēnɔne.
- 10 Zaake n gbēke bíta kà n kiia,
n náane ludambe luguu lè.
- 11 Luda, wà n tó sé lezì ai musumusu,
ì tó n gakui da andunala píngi.

Salmo 58

Gbē zaaano tona kōn Ludao

Dauda lè.

- 1 Gbāadeeno, èè yā o a zéa sōó?
Èè yākpae ke kōn gbēno súsusú?
- 2 Èè yā zaa wàari pá a swè guu,
èè gbāaa mo gbēno a būsun.
- 3 Gbē zaaano sāsā zaa ní igurōme,
egedeeno yàka zaa ní da gbēeme.
- 4 Aō légbé de lán mlè sewee bà,
aō de lán káre kè à a swā tàta bà,
- 5 le àton a kōkō'ori gaasia ó maro,
le mlè pì tón a dabokeri gonikee ero.
- 6 Luda, ò ní swaa é'énne ní lén,
Dii, ò músu pino swaa sōnteno é'énne.
- 7 Ò tó aō gē zéla lán í bàalena bà.
Tó aō sá gà, ò ní kàno é'énne.
- 8 Ò tó aō kori kù zén lán kōnto lóu bà,
aōgō de lán nòbōene kè èe ofántè eroo bà.
- 9 Ai yàka té gō oroo wā,
gbē zaaano é gē ía.
- 10 Gbē maaano é pōnaa ke,
zì kè Luda gēe bōñne gbē zaaano,
kè aō ní gbá pìpi ní aru guu.
- 11 Gbēno é be: Gbē maaano láada vī fá!
Ludaa kuu, è yākpae ke anduna guu.

Salmo 59

Ò ma sí ma ibeenōa

Lé kè Dauda dà gurōo kè Solu gbēno zì aō à dādā à be wà à de.

- 1 Ma Luda, ò ma sí ma ibeenōa,
ò ma bō gbē kè aō fēemaziino vzi.
- 2 Ò ma sí zaakerinōa,
ò ma bō gbēderino vzi.
- 3 Ò gwa, aōwe ma kpákpaá,
gbē pāsīno e swèe keemaó.

Dii, mée taari ke durun keínnero,
 4 mée sāsáñne yákearo,
 ben aṵ kú soruo wà nakõrema.
 Ñ ma wēnda gwa ñ fεε ñ mṵ ñ dṵmale!
 5 N Dii Luda Zíkpede, Isarailinṵ Luda,
 ñ fεε ñ wée tā borii m̀nṵa ń píngi.
 Ñton b̀nkpεede zaaa m̀nṵ wēnda gwaro.

6 Aṵè εara wà su uusie dṵ,
 aṵè likṵaa zṵ wéten,
 aṵè h̀u kema lán gbēeno bà.
 7 Ñ gwa, aṵ lóu e tṵ,
 fεε kpá ń lén,
 aṵè be gbēkee e ń maaro.
 8 Mpi sṵ Dii, neè ń yáa dṵ,
 neè borii píngi lalandi ke ń píngi.

9 Luda ma gbāa, ma wée dṵnzi,
 m̀be ma aafia'ekii ũ.
 10 Luda é dṵme ae a gbēkee guu,
 eé tó mà yṵgṵ ke ma zangurinṵa.
 11 Dii wa sengbango, ñton ń dedero,
 le aṵ yā tón sá ma gbēnṵnlo yānzi.
 Ñ tó aṵ likṵaa zṵ ñ ń sṵe kṵn n gbāaa.
 12 Yā kè è bṵ ń lén né durun yāme.
 Ñ tó aṵ wadakena ń kũ,
 zaake aṵè εgeε to, aṵè gbē ká.
 13 Ñ ń kaate kṵn pṵfēo,
 ñ ń dúgu zṵ, aṵtongṵ kuu dṵro
 de aṵgṵ dṵ ai zaa anduna léa
 kè Ludaa e ḱ iblee Yakubu boriinṵa.

14 Aṵè εara wà su uusie dṵ,
 aṵè likṵaa zṵ wéte guu,
 aṵè h̀u ke lán gbēeno bà.
 15 Aṵè ligaliga wàgṵ pṵblee wetεε,
 tó aṵe káro, aṵè wii pé.
 16 Mapi sṵ, mé lè sí n gbāaa yā musu,
 mà guda ke kṵngṵ n gbēke yānzi,
 zaake m̀be ma aafia'ekii ũ,
 m̀be ma utékii ũ nawēakegurṵ.

17 Luda ma gbāaa, mé n táaki lé,
 zaake míbe ma aafia'ekii ũ,
 Luda kè è gbēkēē kēmēē.

Salmo 60

Wé zì ble kōn Luda gbāaa

*Lè kè Dauda dà gurɔɔ kè à zì kà kōn Siria kè aɔɔ kú Mesopotamia
 b̀usun kōn Zoba b̀usu guunɔ, ben Yoabu m̀ à Èdomunɔ
 d̀ede Guzure Wisideen g̀ɔn borɔ kuri aweeplaa.*

- 1 Luda, n pɔ f̀ewazi,
 n ɔ gbàrewazi n wa zīna.
 Ñ sɔkpa ñ aē dɔwa sa.
- 2 Ñ tò wa b̀usu nìgā ai à pàra.
 Ñ eara ñ tata a gbèn,
 zaake à g̀ò kpámme.
- 3 Ñ tò yā zī'ũu sù n gbēnɔ,
 n wa kaka í gbāaa,
 ben wée tàtaataa boo.
- 4 M̀ode n tuuta d̀ò n vīakerinɔne,
 le aɔ e wà bɔ gbēnɔ ságana lézī.
- 5 Ñ wewala ñ wa mì sí kōn n gāsā gbāaa
 le wamɔwa n gbē yenzideenɔ e wà bɔ.
- 6 Luda yā ò zaa a kúkiia à bè:
 Mé Sekemu kpaatete kōn zīblena wiiio,
 mé gba da kōn Suko guzureo.
- 7 Giliada b̀usu né ma p̀ome,
 Manase boriinɔ b̀usu né ma p̀ome,
 Èflaimu boriinɔ b̀usu né ma m̀ofurame,
 Yudanɔ b̀usu né ma g̀òme.
- 8 M̀abunɔ b̀usu né ma ɔpipibɔme,
 m̀eè ma kyatee káe Èdomunɔ b̀usun,
 m̀eè zīblewiii dɔ Filisitininɔ b̀usua.
- 9 Dé bé eé gēmao wéte bíidee guuu?
 Dé bé eé d̀ome aē ai Èdomunɔ b̀usun?
- 10 Luda, à de míbe n ɔ gbàrewazi,
 neè bɔ kōn wa z̀ikpeenɔ dɔroo?
- 11 Ñ ɔ dawa wa ibeenɔ yānzi,
 zaake gbēntee dɔnle né yā pāame.

12 Wé zì ble kōn Luda gbāaa,
àmbe eé kiti pá wa ibeena.

Salmo 61

Kína aduakena

Dauda lè.

- 1 Luda, ò swā kpá ma wiipenazi,
ò ma aduakena ma.
- 2 Kuuna zaa anduna léa ma wii pèenzi,
kè ma suuna lè, ben ma n sisi.
N̄ gámao gbèsi kè lezī demalaa kiia.
- 3 Zaake míbe ma aafia'ekii ũ,
ma uteki gbāaa ũ ma ibeeno ae.
- 4 Má yezi màgō kú n ua guro píngi,
màgō soto n ɔru.
- 5 Luda, zaake n lù kè ma sènnèe mà,
n n vīakerino baka kpàma.
- 6 N̄ kína dō aafiao,
ò tó à ká a gurɔɔa.
- 7 Àgō kpata blee n dōna guu guro píngi,
ò à dākpa n gbēke kōn n náanekenao yānzi,
- 8 mé gbasa màgō n táaki lee lán guu e dɔɔ nà,
mégō lù kè má sènnèe fia boo guro píngi.

Salmo 62

Ludan utekii ũ

Dauda lè.

- 1 Luda ado bé à tò ma làakari kpáena,
àmbe è ma mì sí.
- 2 Àmbe ma gbèsi ũ kōn ma mìsirio,
mèè gbāa ea, mé nigā zikiro.
- 3 Gèn ũgban égō fèèè gbēzi?
É à ne lán gù kè è à kpán
ke kara zi wòkwɔkwɔ bàn yó?
- 4 À guna a tíla lén ée kpaakōsō,

eggetona bé è keare nna.
 Èè sa maaa o gbēne kōn léome,
 ben eè ní ká a swè guu.

5 Luda ado bé à tò ma làakari kpáena,
 zaake àpin ma wée dozi.

6 Àmbe ma gbèsi ũ ma mìsiri ũ,
 mēè gbāa ea, mé nigā zikiro,

7 Ma aafia kōn ma bēeo è bo à kiiame,
 àmbe ma gbèsi gbāaa ũ, ma utekii ũ.

8 Gbēno, àgō à náane kee guro píngi,
 à a swè wēne, àmbe wa utekii ũ.

9 Talakanɔ de lán lé'ia bàme,
 gbāadeeno e ká pōke léziro.

Tó wà ní yō kilooa,
 aō píngi égō de fakuume.

10 Àton gbēble'ɔ náane kero,
 àton ìa dā kōn kpāi pōoro.

Tó a auziki e kō,
 àton tó a swè gō kúaro.

11 Yā mèn doon Ludaà ò,
 yā mèn plaaa kēnon má mà:

Luda, mbe ní gbāaa vī,

12 Dii, mbe ní gbēkee vī,
 ben neè fīa bo baadene a yākenaa.

Salmo 63

Luda nidena

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à kú Yuda gbáan.

1 Luda, mbe ma Luda ũ,
 méé n wée wetee,
 ma ninii yenzi, méégō lugaanzi
 lán tɔɔte kori kè ye ízi bà.

2 Ma n e n kúkiin,
 ma wée sì n gbāa kōn n gakuiole.

3 Zaake n gbēkee maame de wëndila,
 n sáabukpana égō kú ma lén.

4 Mégō n tó kpaa ai ma wëndi lén,

- mé ɔ sé musu mà n sísi.
 5 Ma nòse é kã lán wè pɔ maaa ble wà kã nà,
 n táakilena éǵɔ kú ma lén kɔn gudakenao.
 6 N yã è òmagu ma daekiia,
 mèè laasuu lénzi gwããvĩ.
 7 Ma sɔtɔna n ɔru, mée lè sii,
 zaake mbè ma ònlèri ù.
 8 Ma ninii namma,
 ní ma kũna n ɔplaan.
- 9 Gbè kè aɔwe ma wɛenɔ é kaate,
 aɔé gè tɔɔten.
 10 Luda é tó wà ní òde kɔn fèedaao,
 aɔé gɔ gbèngboonɔ pɔblee ù.
 11 Kína sɔ é pɔnnaa ke kɔn Ludaɔ.
 Gbè kè aɔè be wà si kɔn Ludaonɔ é à sáabu kpá,
 egedeenɔ sɔ lé éǵɔ nakɔana.

Salmo 64

Ñ ma sí gbè zaaanɔ ɔzĩ

Dauda lè.

- 1 Luda, ò ma mbna ma,
 ò ma bɔ ma ibeé kè aɔwe vía daamaziinɔ ɔzĩ.
 2 Ñ ma ute gbè zaaa kè aɔ lé kpàkɔsɔmaziinɔne,
 zaakeri zɔkadee pínɔ.
- 3 Aɔè ní lé lé ke lán fèedaa bà,
 yã pásínɔ è bɔ ní lén lán kà sewɛedee bà.
 4 Aɔè taarisaidèe dádá le wà à pá,
 aɔè à pá kãndo, vía è ní kũro.
- 5 Aɔè kɔ yĩpa wà da zaakena guu,
 aɔè bàkpakpannena gusae yã gɔgɔ
 aɔè be: Gbèke é wa ero.
 6 Aɔè zaakena yã gɔgɔ wà be,
 yã kè wa à lé kpàkɔsɔ bɔezina.
 Gbèntee nòseguuyãnɔ asii bíta.
- 7 Mɔde Luda é ní pá kào,
 eé ní kènnà kãndo.

- 8 Eé tó yā kè aṣṣò ò wí ní musu,
gbě kè ní é pínghi égṣò mì ke degūdegū wà be taale.
- 9 Vīa é baade pínghi kū,
aṣé Luda yākenano tṣkě,
aṣégṣò yā kè à kènṣò laasuu leé.
- 10 Gbě maaano, àgṣò pṣonnaa kee Dii guu à nazi,
nṣeṣpuradeeno, àgṣò à táaki leé á pínghi.

Salmo 65

Bori pínghi wée do Ludazi

Dauda lè.

- 1 Luda, à kṣò sio wà n táaki lé Zayṣṣṣ,
wà lù kè wà sènnèeno fīa bo.
- 2 Mmṣṣṣ kè neè aduakena ma,
n kiian bori pínghi é sun.
- 3 Wa yā zaaano wa fu,
ben n wa taarino kèwe.
- 4 Aubarikadeen gbě kè ní sè n gēo n ua ũ.
N kpé pṣ maaano mṣwa,
n kpé kè kú adona pì.
- 5 Neè wewala kṣṣn yā maa naasideeno, Luda wa Mīsiri.
Andunalezekideeno kṣṣn isiabaadeeno wée dṣnzi ní pínghi.
- 6 N gbāaa dānla,
n kpīiino kè kṣṣn n ikoo.
- 7 Neè ísia kṣṣn a sṣṣṣṣ kīi kpáe,
neè boriino zṣka yāańne.
- 8 N dabuyāno è swě kē
gbě kè aṣṣò kú zaa tṣṣteleanoṣṣ,
wè guda dṣmma zaa ṣfāntēbṣe kpa
kṣṣn a gēkpen kpaao.
- 9 Neè làakari do andunaa, neè à gba í,
neè taaki ká tṣṣṣṣṣ, n swaanṣṣ pa kṣṣn ío,
neè tó blewée ke, zaake len ní dié le.
- 10 Neè í dagula ai búgbaruno pa,
neè guuno foo fṣ kṣṣn louo,
neè aubarika da pṣ kè bṣṣṣṣṣ.
- 11 Neè aubarika da burazīin wè kṣṣn wèo,

ble nósídee è kwéé n tuuban.

12 Póḍādākiino sè lá bòrɔ̀ kù sè̀te,
sìsĩno pɔ̀nnaa dà uta ù.

13 Pókādeenɔ̀ dàgula ní dādākiinɔ̀,
blewée dàgula sìsĩgeezi.
Wèe pɔ̀nna wii lee, wèe lè sii.

Salmo 66

Luda sáabukpana

1 Anduna gbě píngi,
à guda dɔ̀ Diia.

2 À lè sí à tɔ̀ gakuikée musu,
à à táaki lé à à tɔ̀ bɔ̀.

3 À be Ludané: N yākenanɔ̀ naasi vī,
n gbāa bíta è tó n ibeenɔ̀ na ní sāsaa.

4 Anduna píngi è kúenne,
aṣè n táaki lé wà n tɔ̀ bɔ̀.

5 À mɔ̀ à Luda yākenanɔ̀ gwa,
yā kè à kè gbēnteenɔ̀ne naasi vī.

6 À ísīaa lì gukori ù,
aṣ swaa bikù kèse.

Wà pɔ̀nnaa ke à yā musu.

7 Ègɔ̀ kí blee kɔ̀n a gbāaao gurɔ̀ píngi,
à wée ègɔ̀ kú boriinɔ̀.
Swāgbāadeenɔ̀ tón dɔ̀keoro.

8 Boriinɔ̀, à wa Luda sáabu kpá,
à táakiléna gɔ̀ kú a lén.

9 À wa wèndi dākpwae,
èe tó wa gbá sataro.

10 Luda, zaake n wa yɔ̀ n wa gwa,
n wa baasa lán kondogi bà.

11 N wa ka kpésīaan,
n aso tiisi diwe wa kpée.

12 Ní tò wà diwa lán sɔ̀ bà,
wa wée té mà, í dàwala,
ben n mɔ̀wao gunnamana guu.

13 Mé mɔ̀ n ua mà sa'opɔ̀ kè wè ká tén à té kù o,

- mé lù kè má sènnèeno fīa bonne,
 14 yā kè bō ma lén ma nawēakegurō.
 15 Mé saa omma kōn pō mèkpanano,
 mé sākaronō kpatanne,
 mé n gbāgbā kōn zùswareeno kōn blèkofīino.
- 16 Amōa kè á Luda vīa vīino,
 à mō à ma a píngi,
 mé yā kè à kēmee oare.
- 17 Ma wii pèzi,
 à táakilena da ma lén.
- 18 Tó ma yā zaaa dà ma swèn,
 le Dii gí ma yā mazi.
- 19 Mōde à ma yā mà,
 ben à ma aduakena sì.
- 20 Aubarikadeen Luda ū,
 èe gí ma aduakena maziro,
 èe gíme a gbēkeero.

Salmo 67

Aubarika gbekana Luda

Lè kè wè sí kōn mōrōno.

- 1 Luda, ò wa wēnda gwa,
 ò n uu werewa ò aubarika dawagu,
- 2 le anduna gbēno gō n zé dō,
 bori píngi dō lán nèè gbē mī sí nà.
- 3 Wà n táaki lé Luda,
 baade píngi n táaki lé.
- 4 Boriino pōnnaa ke à guda ke,
 zaake nèè yākpae ke kōn gbēno a zéa,
 nèè dō anduna boriinone ae.
- 5 Wà n táaki lé Luda,
 baade píngi n táaki lé,
- 6 gbasa tōtē blēe ke,
 Luda wa Luda é aubarika dawagu.
- 7 Luda é aubarika dawagu,
 anduna lezekideeno é vīa kene ní pingi.

Salmo 68

Luda bitakee

Dauda lè.

- 1 Luda é fεε, à ibεεnɔ é fāakɔ̄a,
à zangurino é bàa léne.
- 2 Lán tésukpe è gē kōn ĩao nà,
n̄ tó aɔ̄ gēte le.
Lán zósa è yó nà té sae,
zaakerino é kaate Luda aε le.
- 3 Gbē maaano sɔ̄ pɔ̄nnaa ke,
aɔ̄ yáa dɔ̄ Luda aε,
aɔ̄ vīvī kōn pɔ̄nna bitao.
- 4 À lè sí Ludane à lé maa,
à di ludambe luguua, à à tɔ̄ bɔ̄,
à tón Dii, à pɔ̄nna wii pé à aε.
- 5 Kuuna a kpé kè kú adona guu,
Luda né toneno deme,
gyaanɔ̄nɔ̄ zenyodeeme.
- 6 Luda è beε ke gbē kè gbē vīroone,
è pisinano bɔ̄e à n̄ da nmananan,
swāgbāadeeno sɔ̄ égɔ̄ kú gukori guume.
- 7 Luda, kè n dɔ̄ n gbēnɔ̄ne aε,
gurɔ̄ɔ̄ kè n táa òńyo gbáan,
- 8 tɔ̄ɔ̄te nīgānigā, ludambeε lou gbàre n aε,
mmɔ̄n kè n yā ò Sinai kpīii musu aε,
Luda, Isarailino Luda.
- 9 Luda, n̄ tò mɔ̄dɔ̄ kpà n̄ būsua kōsɔ̄kōsɔ̄,
n n gbē kpasanano gbà gbāaa.
- 10 N gbēnɔ̄ v̄εε à guu, Luda,
ben n wēndadeeno gbà pɔ̄ n maakeε yānzi.
- 11 Dii yā ò,
ben nɔ̄gbēnɔ̄ gɔ̄ à baarukparino ũ pari.
- 12 Kínano kōn n̄ zikpεεnɔ̄ e bàa lεε kpakpaa,
nɔ̄gbē kè aɔ̄ gɔ̄ beεnɔ̄ e n̄ pónɔ̄ kpaatete.
- 13 Baa kè a daε kpàsa gura,
kondogi í kú ma pɔ̄t̄εε d̄ɛbenɔ̄a,
à kānɔ̄ e té keε lán vura bà.

- 14 Kè Gbāapingide kínano fàakōa,
aō kwè Zalamo kpíiia lán lougbe bà.
- 15 Basā kpíi gakui vī,
Basā kpíi mìsōntēnɔɔ pari.
- 16 Amɔa kpíi mìsōntēnɔɔ,
bóyānzin ée kpíi kè Luda sè
a kíblekii ũu gwaa nòsegōaanwozi?
Gwen Dii égō kún guro píngi.
- 17 Luda sōgoronɔɔ lé vīro,
à kà bɔɔ leo ũgbangba.
Dii b̀ò zaa Sinai,
à mò à pita a guu kè kú adonan.
- 18 N fεε n ta musu dɔna zìzɔnɔne aε,
n gbaa s̀i gbēnɔa ai kōn swāgbāadeenɔɔ,
ben n vεε gwe, Dii Luda.
- 19 Aubarikadeen Dii Luda wa mìsiri ũ,
àmbe ègō wa asoonɔ sɛna lán guu e dɔɔ nà.
- 20 Wa Luda né Luda kè è ní mì síme,
Dii Luda bé è wa bɔ gaa lézì.
- 21 Luda é a ibeenɔ mì wíwííne,
gbēntee mìkpεε kádee kè aō t́é ní durun-onɔ.
- 22 Dii bè: Mé ní bɔε Basā b̀sun,
mé ní bɔε ísia l̀n,
- 23 Iε à a gbá ya a ibeenɔ arun,
a gbēenɔ é néne máen wà ní baka ble.
- 24 Luda, wa n gbēnɔ è aō t́étekōzi,
ma Luda ma Kína, aōε mɔɔ n kúkiia.
- 25 Lèsirinɔɔ t́é aε, batanɔɔ t́é ní kpεε,
nɔkp̄are s̀égēs̀égēparinɔɔ t́é ní gura.
- 26 À Luda t́ó bɔ pari kakōana guu,
à Dii sáabu kpá amɔa Isaraili boriinɔ.
- 27 Né zāade Beyāmi boriinɔ bé aō tena aε gwe,
beee gbera Yuda ḱinenɔ kōn ní gbēnɔ
kōn Zebuluni bori ḱinenɔ
kōn Nafatali bori ḱinenɔ.
- 28 Luda, ò n gbāaa ɔdɔawe,
Luda, ò bɔ kōn n gbāaa kè ní òdɔawe yāao.

- 29 Kínano é mónne kōn ní gbaano
n kpé kè kú Yerusalemu yānzi.
- 30 Ì kpākē Igipiti ítenoɔzi,
n̄ pata boriino zùswareenɔa kōn ní gbēnoɔ.
N̄ kondogi gò tōm̄ma,
n̄ gbē kè zìkana è keñne nnaano fāakōa.
- 31 Igipitino é z̄irino gbaremma,
Etiopiano é ɔ dɔnzi, Luda.
- 32 Anduna kpatablerinɔ, à lè sí Ludane,
à Dii táaki lé,
- 33 àmɔ kè à di ludambeɛ kè kuu zaa ziziia.
À ma, èe pūtāa gbāngbān.
- 34 À Luda gbāaa kpàakpa ke,
wà à bítakeɛ dō Isarailinoɔ,
à gbāaa kú ludambe puraan.
- 35 Luda, n̄ naasi vī n kúkiia,
Isarailino Luda è gbāaa kōn ikoo kpá a gbēnoɔ.

Aubarikadeen Luda ũ!

Salmo 69

Wéetāmma guu aduakena

Dauda lè.

- 1 Luda, n̄ ma m̄i sí,
zaake í ma k̄u ma waale.
- 2 Foo e ma m̄ɔɔ ma ka z̄à,
kèsepekii kuuro,
ma kpaɛ í lòn,
ísō e ma blee.
- 3 Ma wii lè ma kpaɛ,
ma kòto n̄aɛ,
ma wéɛ dō ma Ludazi
ai ma wéɛ kè yòɔɔ.
- 4 Gbē kè aō zàmagu pāanoɔ
pari de ma m̄ikānola.
Ma ibeenɔɔ lé vīro,
aō yezi wà ma de p̄s̄ke wíñne sai.
P̄s̄ kè m̄éɛ à kp̄ai oroon
aō bè mà i mà kp̄ám̄ma.

- 5 Luda, ní ma yǎnkoyǎnɔ dɔ,
ma taarinɔɔ utenannero.
- 6 Dii Luda Zìkpede,
gbě kè aɔ wée dɔnziinɔ
̀nton tó wí ní kǔ ma yǎnziro.
Isarailinɔ Luda,
gbě kè aɔè n kii wetenɔ
̀nton tó aɔ tɔ yaka ma yǎnziro.
- 7 Zaake n yǎnzin méè menaa kǎn sǎsǎozi,
ben wí gè ma wéen
- 8 Ma gɔ gbě zítɔ ù ma gběno té,
ma gɔ gbě miradodee ù ma da bēdeenɔ té.
- 9 N ua yā ma kǔ gbāa maamaa,
gběno dɔkenanyo gǔmɛ.
- 10 Tó ma lé yì pɔsɔiaa guu,
wègɔ ma sǎsǎo.
- 11 Tó ma pɔsɔia utanɔ fifíma,
wègɔ ma faboome.
- 12 Gbě kè aɔɔ vèena gǎalenɔ è ma pe,
ígbāamirinɔ è lè damao.
- 13 Mɔde tó à gǔ ma yǎnzi, Dii,
m̀be mégɔ wée keemma a gurɔɔa.
N̄ wemala Luda n gběke bíta yǎnzi,
̀n ma m̀ sí yāpura.
- 14 N̄ ma bɔ foon,
̀nton tó mà vlēenlo.
N̄ ma bɔ í lòn,
̀n ma sí ma zangurinɔa.
- 15 N̄nton tó ísɔ ma blero,
̀nton tó mà kpáè í lònlo,
̀nton tó wée tatamalero.
- 16 N̄ wemala Dii, zaake n gběkeè maa,
̀n aè dɔma n sùu bíta guu.
- 17 N̄nton m̀ikpèè zu n zòblerinero,
̀n wemala kpakpaa,
zaake ma gɔ kagurakena.
- 18 N̄ sǎmazi ̀n ma m̀ sí,
̀n ma faaba ke ma ibeenɔ yǎnzi.
- 19 N̄ ma sǎsǎna dɔ
kǎn ma wídammao kǎn ma kpɛbɔnao,

- née gbē kè aṵo ma kūna yāono ee.
 20 Sṵsṵna ma swè zṵ, ma gṵ gbāaa sai,
 gbē kè eé ma wēnda gwaan má wète, mée ero,
 gbē kè eé ma nṵse kpáemēen ma wée dṵzi, à kuuro.
 21 Aṵ ēzē zaaa kàme pṵbleen,
 kè ímii ma de, aṵ wē kpàkpāa kpàma ma mi.
- 22 Aṵ zībaakena gṵńne takutee ũ
 à n kú à yā lúnne.
 23 Aṵ wée sisi le aṵton guu ero,
 aṵ wó gṵ kokona.
 24 Ñ n pētē pitańma,
 ñ n pṵfē pāsī pisirńma.
 25 Aṵ bēe gṵ bezi ũe,
 aṵ gbēke tóngṵ kuu le à vēe n kpén doro.
 26 Zaake aṵè wée tā gbē kè n n lénṵa,
 aṵè gbē kè n n kari kènṵ wāwā yā o.
 27 Ñ n yā píngi taari dińne,
 aṵ baka tóngṵ kú n misina guuro.
 28 Ñ n tṵ gogo wēndi takada guu,
 le aṵ tṵ tóngṵ kú kṵn gbē maaano tṵoro.
- 29 Luda, má kú wāwāa guu kṵn yā'ṵammao,
 ñ ma sé lezī le mà bṵ aafia.
- 30 Mé Luda tṵ bṵ lēsina guu,
 mé à sáabu ke mà à tṵ sé lezī.
 31 Beee é ká Diine de sa'ona kṵn zùola,
 baa zùsware kobadee.
 32 Takaasideeno é e aṵ pṵnnaa ke,
 a Luda kiweterinṵ égṵ wēndi vī.
 33 Zaake Dii è wēndadeeno yā ma,
 è kya ká a gbē kè aṵo de zizṵ ũunṵnlo.
- 34 À à táaki lé musu kṵn tṵṵteo,
 ísia kṵn pṵ kè kú à guunṵ píngi.
 35 Zaake Luda é Zayṵn mī sí,
 eé eara à Yuda wéteno káe,
 à gbēno é vēen n pṵ ũ.
 36 À zṵbleri nénṵ bé wégṵ vī,
 gbē kè aṵo ye à tṵ nnaazinṵ égṵ kún.

Salmo 70

Wiipena mìsirizi
(Saa 40:14-17)

Dauda lè.

- 1 N yã nna Luda, ò ma mì sí,
Dii, ò ke kpakpaa ò mɔ ò dɔmale.
- 2 Ñ tó wí gbē kè aɔɔe ma wee wà ma deeno kũ,
aɔ ñ mì péé.
Ñ tó gbē kè aɔɔ yezi mà mɔnzi eeno kpée li,
aɔ uu yākɔte.
- 3 Gbē kè aɔè beme taale taaleeno,
ò tó aɔ eara kɔn wíyã.
- 4 Gbē kè aɔɔe n kii weteeno ɔɔ kemma nna aɔ yáa dɔ.
Gbē kè aɔɔ ye n mìsinazino gɔ bee Luda bíta.
- 5 Takaaside wëndadeen ma ù,
Luda, ò ke kpaa.
Mbe ma dɔnleri ù kɔn ma mìsirio,
Dii, òton gi kero.

Salmo 71

Mare ìsi aduakena

- 1 Dii, mbe ma nanzi,
òton tó wí ma kũ zikiro.
- 2 Ñ ma bɔ ò ma mì sí n maakena yãnzì,
ò swã kpámazi ò ma faaba ke.
- 3 Ñgɔ de ma uteki gbè kè mégae gá uten ù.
Ñ diè ò ma mì sí,
zaake ma gbèsi kɔn ma zeki gbāaaon n ù.
- 4 Ma Luda, ò ma bɔ zaakerino ɔzì,
ò ma si gbē zaa pāsīnɔa.
- 5 Mbe ma wée dɔnzi, Dii Luda,
mbe má n náanekena zaa ma gɔkparekeguro.
- 6 Ma gbāa èmma zaa ma iguro,
mbe n ma bɔ ma da gbéeen.
N táakin meègɔ lee.
- 7 Ma kuuna de yābɔnsae ù gbēnɔne pari,
zaake mbe ma uteki gbāaa ù.

- 8 N táakilena ègɔ̄ da ma lén,
mèègɔ̄ n maakee boo kɔngɔ̄ kɔ̄n uusieo.
- 9 N̄ton ma tón ma zikūkee yānziro,
nton ma zinna ma gbāa yāana yānziro.
- 10 Zaake ma ibeenɔ̄ e ma pee,
ma wederinɔ̄ e lé kpaakɔ̄sɔ̄mazi ma wɛ̄ndi bona yānzi.
- 11 Aɔ̄ bè: Luda gízime né, wà péa wà kú,
gbēke kuu kè à à mì síro.
- 12 Luda, n̄ton kemao zāro,
ma Luda, n̄ ke kpāa n̄ mɔ̄ n̄ dɔ̄male.
- 13 N̄ tó wí gbē kè aɔ̄e yā diimaanɔ̄ kú
le aɔ̄ kaate,
n̄ tó sɔ̄sɔ̄ da gbē kè aɔ̄e wée tāmaanɔ̄la
le aɔ̄ tó yaka.
- 14 Mapi sɔ̄, ma wée ègɔ̄ dɔ̄nzi,
mégɔ̄ n táaki lee màgɔ̄ gaa.
- 15 N maakena ègɔ̄ da ma lén gurɔ̄ píngi
kɔ̄n n misina kè má à lé d̄ɔ̄rooo.
- 16 Mé mɔ̄ mà n gbāabitakeyānɔ̄ o, Dii Luda,
n mèn do maakeen mé à kpàakpa ke gbēnɔ̄e.
- 17 N yā dāme zaa ma gɔ̄kparekegurɔ̄,
Luda, ai tia mée n yābɔ̄nsaenɔ̄ oo.
- 18 Baa kè ma zi kú, ma mìkā pura,
nton ma tónlo, Luda,
le mà e mà n gbāaa tɔ̄kē tiadeenɔ̄e,
mà n gbāakeyā da gbē kè aɔ̄e fēenɔ̄e ní píngi.
- 19 Luda, n maakena z̄ɔ̄ sɔ̄sɔ̄nenɔ̄a,
n yā bíta kè, dén weé lékɔ̄zinyo?
- 20 N̄ tò nawēa pāsī ma le paripari,
mɔ̄de né eara n̄ ma gba wɛ̄ndi dɔ̄,
né eara n̄ ma bɔ̄ tɔ̄te guu.
- 21 Né ma bèe kaarame,
né eara n̄ ma làakari kpáeme dɔ̄.
- 22 Ma Luda, mé n sáabu kpá
kɔ̄n mɔ̄rɔ̄o n náanekee yānzi.
Isarailinɔ̄ Luda kè ní kú adona,
mé n táaki lé kɔ̄n kungidio.
- 23 Guda ègɔ̄ dɔ̄ ma lén,

mamɔma kè n ma mì sì mé n táaki lé.
 24 Mэг̃ɔ n yāmaakena oo guro píngi,
 zaake wí gbě kè aɔ ma wete zaaaono kù,
 aɔ g̃ò k̃n bídio.

Salmo 72

Aduakena kínane

Sulemanu lè.

- 1 Luda, ò dada kínane à yākpae ke k̃n yāpuraao,
 ò tó kine yā maaa ke lán neè ke nà,
 2 Ie à do n gbēnɔne ae a zéa,
 à yā g̃ɔg̃ɔ talakanɔne súusu,
 3 k̃piiino é gbasa wà mɔ gbēnɔne k̃n aafiao,
 sisino é tó aɔg̃ɔ kú nnamana guu.
 4 Kína é tó yā bɔ k̃n talakanɔ nna,
 eé takaaside néno mì sí,
 eé gbāamɔnnerino dúgu z̃.
- 5 Eэг̃ɔ kuu lán ɔfántɛ èg̃ɔ kuu nà,
 lán mɔvura èg̃ɔ kuu nà wè k̃n wèo.
 6 Eэг̃ɔ de lán loumana buraa bà,
 lán mɔdo kè è kpá tɔtɛa bà.
 7 Gbē maaano é ɔ tá a gurɔɔa,
 nnamana èg̃ɔ bíta ai mɔɔ tóng̃ɔ kuu dɔro.
- 8 Eé kí ble zaa ísia baa kè kpa k̃n baa k̃a kpaao,
 sena zaa Yuflatia ai gana anduna léa.
 9 Borii kè aɔ kú gbáa guuno é mɔ wà kúene,
 à ibeenɔ é dae ní puua à ae.
 10 Taasisi kína k̃n ísia baa kínano é tángba kpáa,
 Seba k̃n Seba kínano é mɔ wà gba dane.
 11 Kínano é mɔ wà kúe à ae ní píngi,
 bori píngi é z̃ò blene.
- 12 Zaake eé wēndadee kè aɔ wiii doɔno bome,
 eé takaasidee kè aɔ doɔnleri víroono mì sí.
 13 Eé gbāasaideeno wēnda gwa,
 eé takaasideeno bɔ gaa léz̃i.
 14 Eé ní bɔ gbāamɔnnerino ɔz̃i k̃n gbē pāsino,
 zaake à ye ní arukwɛnaziro.

- 15 Luda kína dɔ̄ kɔ̄n aafiao!
 Wàgɔ̄ à gbaa Seba bùsu vura,
 wàgɔ̄ adua kɛɛnɛ yāana sai,
 wàgɔ̄ sa maaa oonɛ gurɔ̄ pínɡi.
- 16 N̄ tó burapɔ̄nɔ̄ ke à bùsun maamaa,
 à lánɔ̄ gɔ̄ da s̄is̄inɔ̄ musu sí plèplè,
 aɔ̄ né i wà pia lán Lɛbanɔ̄ lákpe bà,
 aɔ̄ gbā lán kàbapu bà s̄ète.
- 17 N̄ tó à tɔ̄ gɔ̄ kuu gurɔ̄ pínɡi
 lán ɔ̄fānt̄ɛ̀ bà,
 bori pínɡi é aubarika e à gāzī,
 wé à tɔ̄ nnaa sí.
- 18 Aubarikadeen Dii Luda, Isarailinɔ̄ Luda!
 Àmbe è yābonsaenɔ̄ ke ado.
- 19 Wàgɔ̄ à tɔ̄ gakuidee bɔɔ gurɔ̄ pínɡi!
 À tó à gakui da andunala pínɡi!
 Aami! Aami!

20 Yese né Dauda aduakɛna lén gwe.

TAKADA AAGŌDEE

Saamu 73–89

Salmo 73

Zaakerinɔ̄ nnamana

Asafa lè.

- 1 Luda è yā maaa ke Isarailinɔ̄ne yāpurame,
 at̄nsa n̄sɛpuradeenɔ̄.
- 2 Mapi s̄ɔ̄, ma kīi k̄ù lɛnao,
 ma gbá yezi à satame yā.
- 3 Kè ma zaakerinɔ̄ kuuna maaa è,
 ma ïadāri p̄inɔ̄ gwena ni dè.
- 4 Yāke è kpáńnero,
 aafia m̄òm̄ma bens̄ɔ̄ aɔ̄ m̄èkpana.
- 5 Aɔ̄è nawēa ke lán danɔ̄ bàro,
 aɔ̄è gyāa ke lán danɔ̄ bàro.
- 6 Aɔ̄è ïadāna da ní waale lán kāmbeɛ bà,

- aṣè pāsīkē da pókāsāa ũ.
 7 Aṣ swè kè gbāa yāzaakenao,
 yā vāi ní nòse pà.
 8 Aṣè gbè lalandi ke aṣè yā zaaa límma,
 aṣè gbāaa mórúne ní gwena bitakēe yānzi.
 9 Aṣè be: Luda pita wà ɔsi ká,
 bensō aṣ yā bé è ble anduna guu.
 10 Bee yānzi wè tá ní kpa,
 wè yā kè aṣò ò píngi sí yāpuraa ũ.
 11 Aṣè be: Luda é ke dea à dṣṣ?
 Luda Musude dṣna kà len yó?
- 12 Ñ gwa, zaakerino è yāke kàhān kero,
 aṣ gwena ègṣ kaara guro píngime.
 13 Ase ma nòse pura pān yó?
 Ma a ɔɔ bṣe taarin wásawasa pāmeṣ?
 14 Neègṣ ma gbēe guro píngi,
 neègṣ ma swā sukāame lán guu e dṣṣ nà.
 15 Tó ma ze kṣn yā beee taka onao,
 bee égṣ de bṣna n gbēnṣ kpeē yā ũme.
 16 Kè ma laasuu lè yā pizi mà e mà dṣ,
 à kème zī'ũ.
 17 Sé kè ma gē Luda kúkiin,
 ben ma wée gbasa à kè lán aṣé yāa nà.
- 18 N ní kpá guzāea yāpura,
 neè ɔ sṣnízi aṣ léē wà kaate.
 19 Aṣè gṣ kaatena pṣ ũ kāndo,
 vīapṣnṣ è ní le aṣ yāao.
 20 Lán nanaa è gē ĩa nà tó gbē vù,
 tó n fēe Dii, n tó aṣ gē ĩa le.
- 21 Kè ma nòse yàka,
 bensō ma pṣṣ sia kù,
 22 ma ke yṣnkṣ, má yāke dṣro,
 ma gṣnne lán nòbṣsēte bà.
- 23 Baa kṣn beeeo meègṣ kúnyo,
 ní ma kūna ma ɔplaaa.
 24 Neè dṣme ae kṣn n lédammanao,
 né yāa n ma sí ai n gakui guu.
 25 N baasiro, dén ma wée dṣzi musuu?

- N baasiro póke nii e ma de anduna guuro.
 26 Baa tó ma m̀è k̄n ma sw̄eò e yāaa,
 Ludan ma sw̄è gb̄aa'ekii ù,
 àmbe ma baka ù guro píngi.
- 27 Gb̄è k̀è ā k̀emmaano é m̀i d̀e,
 né gb̄è k̀è ā b̀ò n k̀peeno kaate.
- 28 Luda, ma s̄nzina bé à k̀eme nna,
 Dii Luda, ma n ke ma utekii ù,
 mé n yākenano t̄k̄éñe.

Salmo 74

Wiipena Ludazi à kpé k̀è wà ẁi yānzi

Asafa lè.

- 1 Luda, b́yānzin n giwazi ai guro píngizi?
 À k̀è dia n p̄t̄e e f̄ee n kp̄asa s̄aanozi?
- 2 Ñ tó gb̄è k̀è n í sí zaa ziino yā d̄ngu,
 borii k̀è í b̀ò ā ḡò n p̄ó ùuno
 k̄n Zayon kp̄iii k̀è í k̀è n k̀úkii ùuo.
- 3 N ibeeno n k̀úkii gb̄è wà dàe mámmam,
 ò d̄d̄zi ò gwa, à gb̀oro píngi
- 4 N zangurino z̄ka d̄o guu k̀è weè danlen,
 ā í z̄inda tuutano p̄e gwe s̄eda ù.
- 5 Wá è, ā kp̄asa d̄o musu,
 āwe kee lán w̄eḡò d̄ako k̄ee nà.
- 6 Lí ana maaa k̀è wà nàna n kpé ḡua,
 āo gb̄è wà gb̀oro k̄n kp̄asao k̄n aadao.
- 7 Ā té s̄ò n k̀úkiia à kwè,
 āo tò kpé k̀è n t̄ó k̀úa p̄i gb̄āsí lè.
- 8 Ā bè í n̄sen: Wà o t̄ómma mámmam.
 Ā té s̄ò wa bùsu aduakekpeno.
- 9 N kpé s̄edano kuu d̄oro,
 annabi ke kuu d̄oro.
 W̄eḡò kuu le ai b̄oreme?
 Wa gb̄ekee d̄oro.
- 10 Luda, né tó n ibeeno ḡo n yáa d̄o ai b̄oreme?
 N zangurino éḡo kya kaangu yāana sain yó?
- 11 B́yānzin n o kpà n k̀ulazi?

Ñ ɔ bɔɛ n utan ñ ní dede.

- 12 Ludan ma kína ũ zaa káaku,
àmbe è gbē mì sí anduna guu.
- 13 Mbe n ísíaa zòkɔre kɔn n gbãaa,
n kùkuku mìɔ wìwi í guu.
- 14 N Igipitino kàate gwe,
n ní gèɔ kpà gbáa nɔbɔɔ pɔblee ũ.
- 15 N swaano bɔ n zé wè bianɔne,
n swaa kè à í babana víroo zòkɔre.
- 16 Fãantē kɔn gwāvīo kú n pɔ ũ,
n mɔvura kɔn ɔfãntēo kúkii kēne.
- 17 Mbe n anduna gulezekino kè píngi,
n kwɛe kɔn buusioo gurɔɔ di.
- 18 N yá kè n ibeeno dɔ yā dɔngu Dii,
yɔnkɔɔɔ kya kà n tɔn.
- 19 Nton n pɔtēe kpá nɔbɔ pāsīnɔaro,
n gbē wēndadeeno yā tón sānguro.
- 20 N laakari dɔ n bà kuunawaoa,
zaake wa būsū gusaeno pāsī píngi.
- 21 Nton tó wa gwenawēndadeeno bɔru kpɛe kɔn wíoro,
ñ tó takaasideeno kɔn póniderino n táaki lé.
- 22 Luda, ñ fɛe ñ gí kɔn n zīndao,
ñ n yá kè yɔnkɔɔɔ e dɔɔ zena sai ma dé!
- 23 Nton zɔka kè n ibeeno e kaanzi kpá swākotoro,
n zangurino kii ñigɔ dɔ yāana sai.

Salmo 75

Ludan yākpakeri ũ

Asafa lè.

- 1 Wa sáabu kenne Luda, wa sáabu kenne.
Tó wà n yābɔnsaeno tókè, neègɔ kú kii.
- 2 Luda bè: Ma gurɔɔ di
kè mé yākpae ke a zéa.
- 3 Tó anduna nīgā kɔn gbē kè aɔ kúnno ní píngi,
mámbe meè à wesagbano kú gíngin.
- 4 Mèè o wadadeeno aɔton ña dāro,

- mèè o zaakerinɔne aɔton kùse biiro.
 5 Àton kùse bii ludambearo,
 àton waa nɔnɔmaziro.
- 6 Zaake gbāaa è bo ofantēbɔe kpa ke a gēkpen kparo,
 è bo gbāanlo,
 7 Ludan yākpækere ũ,
 àmbe è gbē doo lago à gbē doo kaara.
- 8 Togoo kú Dii ɔzī, í gbāaa kán à pà,
 èè sēsese à pɔfē ũ.
 È kú anduna zaakerinɔne ní pínɡi,
 ben aɔè mi wà yāa láe kɔn à gbɔo.
- 9 Mapi sɔ, méɡɔ yā pì oo guro pínɡi,
 mé Yakubu Luda táaki lé.
- 10 Mé zaakerinɔ koba éé,
 gbē maaanɔ koba sɔ, mé sé musu.

Salmo 76

Ludan zìblena gbāaa ũ

Asafa lè. Wè sí kɔn mɔwɔnɔ.

- 1 Wà Luda dɔ Yuda bùsumme,
 à tɔ bíta Isarailinɔ té.
- 2 À bisakutaa kú Salemu,
 à kúkii kú Zayɔn.
- 3 Zaa gwen à kà wāaanɔ è'ɛn
 kɔn sengbangonɔ kɔn fēedaanɔ kɔn zìkabɔnɔ.
- 4 Neè guu pu neèɡɔ té kee,
 n bítakee de kpíii kè aɔ kuu guro pínɡinɔla.
- 5 N kùgbāadeenɔ gbāaa sìmma,
 aɔɔ daena kɔn ga'iiio,
 ɡɔ gbāaa pìnɔ dokee e fɔ à a ɔɔ sèro.
- 6 Yakubu Luda, n kpākēńzi,
 ben sɔnɔ kɔn ní sɔgoronɔ ɡɔ kaena.
- 7 Mbe ní naasi vī ndo,
 tó n pɔ bɔ n yízī,
 dé bé eé fɔ à ze n aee?
- 8 Zaa musu n yākpae kè,
 vīa anduna kù, à yìte kítikiti,

9 zī kè Luda, n fɛɛ n̄ yā gōgō andunane
lɛ n̄ gbāasaideeno m̄i sí.

10 N pɔfɛna gbɛnɔzi è n tɔ bo,
n pɔfɛ kpaaa ègō dɔ n pii.

11 À lù sé Dii a Ludane à à fīa bo.
Amɔa kè á ligawaziino, à m̄o
à Luda kè de wàgō à vīa vīi gba pó.

12 È kpatablerinɔ k̄a busa,
è tó vīa anduna kínano k̄u.

Salmo 77

Luda donle begekena nawēa guu

Asafa lè.

- 1 Ma wii pè Ludazi ma à sisi,
ma wii pè Ludazi lɛ à ma yā ma.
- 2 Kè má kú nawēa guu ma Dii kii wète,
ma ɔ sè musu gwāavī kámmabona sai,
ma làakari wè à kpáero.
- 3 Kè ma laasuu tà Luda kiia, ben ma āā,
kè ma à yā wàari pà, ben ma suuna kè.
- 4 N ma wéɛ tē iii,
ma gō bídi guu ma kora yāzi mà o.
- 5 Ma dɔ yā ziinɔn
kōn wè kè gētɛnɔ.
- 6 Ma laasuu lè ma swè guu gwāavī,
ma a zīnda là mà wete mà dō.
- 7 Ma bè: Dii giwazi mámmann yó?
À pɔɔ é kewo nna dɔroo?
- 8 À gbēkeɛ yāa mámmann yó?
À yā ègō fɛena guro pínɡin yó?
- 9 Wa wēndagwana yā s̄a Ludann yó?
À pɔ fēwazi, eé sósobi kewao dɔroo?
- 10 Ben ma bè: Yā kè ōmaan yè.
Luda Musude ɔɔ būsawe.

11 Mé laasuu lé Dii yābɔnsaɛnɔa,
mé dɔ yā kè à kè yāanɔn.

12 Mé n dabuyākenano wàari pá pínɡi,

- mé n yābitakenano da ma swèn.
 13 Luda, n zé kú adona.
 Dii kpare bíta bè à kà lán wa Luda bà?
 14 Mbe Luda yābɔnsaekeri ũ,
 n n gbāaa m̀̀ boriinɔɛ.
 15 N n gbɛ̀nɔ̀ mì s̀̀ kɔ̀n n g̃s̃ã gbāaaɔ,
 wamɔ̀wa Yakubu kɔ̀n Yusuɔu boriino.
 16 Kè ísia wéɛ sínle Luda,
 kè ísia wéɛ sínle, ben à kó̀tɔ̀ kpà,
 à dègedege ai a lòn.
 17 Ludambeɛ í kwèɛ,
 lapatana kii gɔ̀ dɔ̀ musu,
 n kànɔ̀ e fāa loupina ũ.
 18 N pūtāna kii dɔ̀ zàgā'ia guu,
 n loupina anduna pù pínɡi,
 tɔ̀tɔ̀tɛ kè g̀iri, à nìgānigā.
 19 N zé b̀̀ ísiaan,
 n g̃ɛkii kè í bítanɔ̀ dagura,
 wèe n kè̀sɛgbe ero.
 20 N dɔ̀ n gbɛ̀nɔ̀ɛ aɛ lán s̃ã kpàsa bà
 Musa kɔ̀n Arunao gāzì.

Salmo 78

Lè kè Isarailinɔ̀ yā wa gbao làakarì

Asafa lè.

- 1 Ma gbɛ̀nɔ̀, à ma yādannena ma,
 à swā kpá ma yāzi.
 2 Mé yā oare kɔ̀n yáasio,
 mé yā kè utena zaa zii bɔ̀kɔ̀tɛ keare,
 3 yā kè wá mà bensɔ̀ wá d̃ɔ̀,
 yā kè wa denɔ̀ t̃ɔ̀kèwèe.
 4 Wé yā pì utɛ wa nénɔ̀nɛro,
 wé Dii táakilɛna da wa dionɔ̀ɛ,
 à gbāaa kɔ̀n yābɔnsaɛ kè à kè̀nɔ̀.
 5 À yā diɛ Yakubu boriinɔ̀ɛ,
 à a doka dà Isarailinɔ̀ɛ,
 à diɛ wa dezinɔ̀ɛ kè aɔ̀ tó ní nénɔ̀ gɔ̀ d̃ɔ̀,
 6 Iɛ à g̃ɔ̀ ní borii kè aɔ̀ kpénɔ̀ɛ fɛɛakaarayā ũ,
 aɔ̀ gbasa wà fɛɛ wà dada ní nénɔ̀ɛ se,

- 7 Ie aɔ e wà Luda náane ke,
à yākenano tón sānguro,
mɔde aɔégɔ à yādienano kūna.
- 8 Aɔgɔ de lán ní dezinɔ bàro,
zaake aɔ swāgbāaa kè aɔ gì Luda yāzi,
aɔ swè kú Ludaaro, aɔ yāpuraa vīnero.
- 9 Eflaimu boriino né kàzurinome,
ben aɔ bòru kpɛɛ zì guu.
- 10 Aɔɔe zɛ kɔn Luda bà kuunaño yāoro,
aɔ gì té à dokazizi.
- 11 À yākenano sāngu
kɔn yābonsae kè à òdɔańnenɔ.
- 12 À dabuyāno kè aɔ dezinɔ wáa
Zoā wéte guu, Igipiti busun.
- 13 À ísīaa zòkòrɛ à bikùńyo,
à tò í gò zena lán bīi bà.
- 14 À dónne ae téluguu guu fāantɛ,
gwāavī sɔ kɔn té gupuraa.
- 15 À gbèsi para gbáan,
à í kpámma bíta lán ísia'i bà.
- 16 À tò í bónne gbèn,
à tò í bàa lè lán swadaa bà.
- 17 Ben aɔ kpé wèe durun keene,
aɔ gì Luda Musude yā mazi gbáan.
- 18 Aɔ Luda yò wà gwà kɔn nòseplaaao,
aɔ ní poyezi pɔblee gbèkaa.
- 19 Aɔ Luda zaa bò wà bè:
Luda é fɔ à wa gba pɔblee gbáan kèn yó?
- 20 Baa kè à gbè lè, í bò à dàgula,
eé fɔ à pɔblee ke nòbo kpáwa dɔɔ?
- 21 Kè Dii yā pì mà, à pɔ fɛ,
ben té fɛɛ à dà Yakubu boriinɔla,
à pɔfɛ pìta Isarailinɔa.
- 22 Zaake aɔɔe Luda yā síro,
aɔɔe à mìsina gbāa náane kero.
- 23 Baa kɔn beeeo à yā dìe bātumane,
à musu zé wè,
- 24 ben à mana kwèɛńne aɔ blè,
à pɔblee kè bò musu kpámma.
- 25 Aɔ malaikano pɔblee blè,

- à kūsāe kēńne, à gē ɔla.
 26 À tò ĩa gbāaa b̀ò ɔfāntēb̀e kpa,
 à p̀e sɔɔmete kpa ĩaa d̀o kɔn a gbāaa,
 27 ben à ǹòb̀o kwēńne pari lán lutē bà,
 bāano dàńla lán ísiale b̀usu'aatē bà.
 28 À tò aɔ p̀itapita ní b̀uran,
 aɔ g̀ò káe ligana ní kpénc̀zi.
 29 Luda p̀ó k̀e aɔe à ni d̀eenc̀o kpámma,
 ben aɔ bl̀e wà k̀a ǵngin.
 30 Le à ni kpé à b̀óngu,
 gurɔ k̀e p̀óblee p̀i kpé da ní lén,
 31 Luda p̀ofē f̀eńzi,
 à Isaraili g̀o gbāano d̀ede,
 à ní g̀okparenc̀o l̀e à ǹe.

 32 Baa kɔn beeeo aɔ kpé ẁe durun k̀e,
 baa kɔn à yāb̀onsaekenc̀o, aɔe à náane kero.
 33 Ben à ní ẁendi k̀eńne pā lán ĺia bà,
 à tò m̀nzi ní lé.
 34 Tó à ní gb̀ekenc̀o d̀ede, ben aɔe à kii wete,
 aɔe eara wà ae d̀o kɔn wāaa.
 35 Ben aɔ d̀on sa k̀e Ludan ní gb̀esi ũ,
 Luda Musudeme ní m̀siri ũ.
 36 Gurɔ m̀a sa aɔe lé maa,
 aɔe egge tone,
 37 aɔ swē kúaro,
 aɔ à bà kuunańyo yā gb̀oro.
 38 Àpi s̀o ní ẁenda gwà,
 à ní durun k̀eńne, èe ní kaatero.
 Èg̀o a zĩnda p̀ofē kpaee baab̀re,
 è a p̀ētēpitammana ɔzā gba.
 39 À ní gb̀enteekee d̀m̀ma,
 k̀e aɔe g̀ete suna sai lán ĩa bà.

 40 Aɔ swāgbāaa k̀ene gbāan g̀en ũgbangba!
 Aɔ à p̀o yàka s̀ete gwe à k̀e bíta.
 41 Aɔ Luda ỳò wà gwà, aɔ Luda ỳò wà gwà,
 aɔ Isarailinc̀o Luda k̀e kú adona p̀o f̀e.
 42 À iko gbāaa s̀ańgu,
 lán à ní sí ní ibeenc̀o nà,
 43 lán à dabuyānc̀o k̀e Igipiti nà,
 bens̀o à yāb̀onsaenc̀o k̀e Zoā b̀usun.

- 44 À ní swa ínɔ̀ lì aru ũ,
ben aɔ̀be fɔ̀ wà à í mì dɔ̀ro.
- 45 À ifiínɔ̀ kàńgu, aɔ̀ ní soso,
kɔ̀n kasoónɔ̀ dɔ̀, à mɔ̀nzi kpàńzi.
- 46 À tò kwaanɔ̀ ní bura pɔ̀wɛenɔ̀ blè,
à sutɛ́nɔ̀ kà ní burapɔ̀nɔ̀.
- 47 À tò lougbe ní geepi líkpenɔ̀ kè dúgudugu,
zàga'ia ní kākā línɔ̀ è'e.
- 48 À ní pɔ̀kadeenɔ̀ kàate kɔ̀n lougbeo,
laa pèe ní kpàsanɔ̀.
- 49 À a pɔ̀fɛ́ bíta bòbòńzi,
à kèńyo ii kɔ̀n pɔ̀fɛ́o kɔ̀n pɛ̀tɛ́o,
à malaika kisiadeenɔ̀ gbàreńma.
- 50 À a pɔ̀fɛ́ zé wè, èe gí gaane dɔ̀ro,
à gagyāa kàńgu.
- 51 À Igipiti daudunɔ̀ dède ní píngi,
Hamu bori négɔ̀gbɛ́ káakunɔ̀ gàga.
- 52 Mɔ̀de à bò kɔ̀n a gbɛ́nɔ̀ lán sáanɔ̀ bà,
à dɔ̀ńne ae gbáan lán sá kpàsanɔ̀ bà.
- 53 À tényo làakarío kpáena vīa sai,
aɔ̀ ibeenɔ̀ sɔ̀, ísīaa dàńla.
- 54 À kàńyo a b̀usu lézi,
gusísídee kè à s̀i kɔ̀n a gbāaaò p̀i.
- 55 À pèńne boriinɔ̀,
ben à ní b̀usu kpàateteńne ní pɔ̀ ũ,
à ua kpàkpa Isaraili boriinɔ̀.
- 56 Ben aɔ̀ Luda yò̀ wà gwà aɔ̀ g̀i à yā mazi,
aɔ̀ Luda Musude yādienanɔ̀ kūnarò.
- 57 Aɔ̀ èara wà b̀ò à kpee lán ní denɔ̀ bà,
aɔ̀ náane vīro lán sá kotina bà.
- 58 Aɔ̀ à pɔ̀ɔ̀ fɛ́ kɔ̀n ní sa'okiinɔ̀,
aɔ̀ à nòsegɔ̀aanɔ̀ fɛ́e kɔ̀n ní tāanɔ̀.
- 59 Kè Ludaa d̀ò le, ben à pɔ̀ fɛ́,
à g̀i Isarailinɔ̀zi zaazaa.
- 60 À a bisakutaa tò zaa Silo gwe,
à bee kè à d̀ò gbɛ́nteenɔ̀ té p̀i.
- 61 À tò aɔ̀ wederínɔ̀ mò wà a àkpati sè,
àmbe à gbāa kɔ̀n à gakuibòkiiò ũ.
- 62 À tò wà a gbɛ́nɔ̀ dède kɔ̀n fɛ́edaao,
à pɔ̀ fɛ́ borii kè ní sézi.
- 63 Aɔ̀ g̀ɔ̀kparenɔ̀ té k̀ù z̀i guu,

- aõ nɔkparenɔɔ e e wà zākele sì dɔro.
 64 Wà ní sa'orino dède kɔn fēdaao,
 aõ gyaanɔɔ e fõ wà ɔɔ dòro.
- 65 Ben Dii fēe sa lán i'ori bà,
 lán gōsa kè vù kɔn wē'io bà.
 66 À ní wederino gbè, aõ bõru kpɛɛ,
 à tò aõ gò kɔn wíyāo guro píngi.
 67 À gì Eflaimu boriinɔzi,
 èe Yusufu borii pì sé dɔro.
 68 Yuda boriin à sè sa
 kɔn Zayɔn kpíii kè à yezio.
 69 À a kúkii bò musumusu gwe,
 eégõ kuu guro píngi lán anduna kaena bà.
 70 Ben à a zòbleri Dauda sè,
 à à bò sākpasan.
 71 À à bò sādān, à dò Isarailinɔne ae,
 Luda gbē Yakubu boriino kíname.
 72 Dauda ní kpá a kpɛɛ kɔn nòseo do,
 à dòíne ae kɔn a ɔ aubarikadeeo.

Salmo 79

Wēnda ɔɔɔɔna Yerusalemu wina yā musu

Asafa lè.

- 1 Luda, bori pādenɔ sì n būsun,
 aõ n kpé kè à kú adona yàka,
 aõ Yerusalemu wìwi wà dàe.
 2 Aõ n zòblerino gè kpà bāanɔa,
 aõ n yāmarino mè tò nòbo pāsínɔne pòblee ù.
 3 Wà ní aru kwèe lán í bà Yerusalemu bīikpɛɛ,
 gbēke kuu à ní vīiro.
 4 Wa gõ sōsōna pò ù wa saeedenɔne,
 fabona pò ù gbē kè aõ ligawazinɔne.
- 5 Dii, négõ pɔ fēewazi ai bōreme?
 N pētē té égõ kūu guro píngin yó?
 6 Ñ pɔfē pita borii kè aõ n dōroonɔa,
 gbē kè aõè n sísiroonɔ būsunɔa.
 7 Zaake aõ Yakubu boriino blè,
 aõ ní būsudè.

- 8 Ñnton wa deno durunno wí wa musuro.
 Ñ wēnda dōwe kpakpaa,
 zaake wa busa wa gō búgubugu.
- 9 Ñ dōwale, Luda wa mìsiri.
 Ñ wa mì sí le n tó bo,
 ñ wa durunno kēwe n tó yānzi.
- 10 Bóyānzin né tó bori pāndeno wa la wà be:
 Wa Ludaa kú māmeee?
 Ñ tó bori pāndeno gō dō wa wáa
 kè neè n zòblerino dedena gēe bońma.
- 11 Ñ tó zìzono ódona gē n swān,
 ñ gbē kè aō kú ga lézī pino bo
 kōn n gāsā gbāaa.
- 12 Ñ lalandi kè bori pānde kè ligawazino kēnnē
 fīa bońma gēn swēplaa, Dii.
- 13 Wamowa n gbēno, n kpāsa sāano,
 wé gbasa wāgō n sáabu kpaa guro píngi,
 wégō n tó tōkēéne ai wa boriia.

Salmo 80

Isarailino suna ní gwena ziia aduakena

Asafa lè.

- 1 Ñ swā kpá, Isarailino Dōn'aede,
 mmōn kè neè Yusufu boriino dā lán sāa bà.
 Ñ bo ñ mó, mmōn kè ní vēena kerubuno dagura,
- 2 ñ do Eflaimu boriinoe ae
 kōn Beyāmi boriino kōn Manase boriino.
 Ñ fēe kōn n gbāaa, ñ mó ñ wa mì sí!
- 3 Luda, ñ tó wà ɛara wà su wa gwena ziin,
 ñ uu werewa, ñ wa mì sí.
- 4 Dii Luda Zìkpede,
 né fē ñ gí n gbēno aduakena sízi ai bōrēme?
- 5 N wéé'i dōńne ní pómīna ũ,
 n ní wéé'i yōńne à pó pà, aō mì.
- 6 Ní tò wa gō fabona pó ũ wa saēdeenone,
 wa ibeenno e wa lalandi kee.

- 7 Luda Zìkpede, ò tó wà su wa gwena ziia,
 ò uu werewa ò wà mì sí.
- 8 N geepi lí wùre Iqipiti,
 n pè boriino, ben ò lí pì pè aõ gbèn.
- 9 N guu kèkene à kāsāa pèe,
 ben à ɔ tà à guu sì.
- 10 À ɔra dà kpiino,la,
 à gānɔ de sida lí bitano,la.
- 11 À ɔ tà à kà ai ísia léa,
 à oneno kà ai Yuflatizi.
- 12 Bóyānzin n à kara gbòrozi
 le gbē kè aõe gētēno ɔ ɔ maee à nézi?
- 13 Kyàkpano è lé kázi wà bi,
 nòbòsētēno è mɔ wà à lá ble.
- 14 N yā nna! Luda Zìkpede, ò eara ò ae dowa!
 Zaa musu ò wée kpáe ò gwa!
 Ò làakari dɔ geepi lí kèa,
- 15 borii kè ò pè n zīndaa,
 né kè ò sì n pɔ ũu pì.
- 16 Wà n geepi lí pì zò, wà té sò,la,
 n wée tēaa pitiíma, ben aõe kaatee.
- 17 Ò ɔ kúe gbē kè kú n ɔplaazia,
 gbēntee né kè ò sè n pɔ ũu pì,
- 18 wé kēmma dɔro.
 Ò wa kuuna kēke ò kewe, wé n sísi.
- 19 Dii Luda Zìkpede,
 ò tó wà su wa gwena ziia,
 ò uu werewa ò wa mì sí.

Salmo 81

Isarailino zībaa lè

Asafa lè.

- 1 À guda dɔ Luda wa gbāaaa,
 à ponna wii pé Yakubu boriino Luda.
- 2 À lè dɔ à bata lé
 kōn mɔɔ'ɔ nnao kōn kuntigio.
- 3 À kuu pé mɔ dufu bōnao,

- à pé tó mɔɔ ɔzi kè wa zībaaguro,
 4 zaake à de doka ũ Isarailinɔneme.
 yā kè Yakubu boriinɔ Ludaa diɛn gwe.
 5 À yā pì dà Yusufu boriinɔne
 gurɔɔ kè à v̄̀ Iqipiti b̄̀sula.
 Aɔ̀ kòto kè wà d̄̀roo mà à b̄̀:
- 6 Ma asoo gò a ḡ̀n,
 ma a ɔɔ b̄̀e ẽ̀bona z̄̀in.
 7 A wii p̄̀mazi naw̄̀akegurɔɔ, ben ma a bo,
 ma weala zaa louv̄̀inan,
 ma a le ma a gwa zaa Meriba í kiia.
- 8 À swā kpá ma gb̄̀nɔ, mé lé daawa,
 amɔa Isarailinɔ, tó é ma yā ma dé!
 9 Àtongɔ bori z̄̀itɔnɔ t̄̀a v̄̀i a t̄̀ero,
 àton kúe dii p̄̀andenero.
 10 Mámbe Dii a Luda ũ,
 ma a b̄̀e Iqipiti.
 À a lé w̄̀e, mé tó àḡ̀ k̄̀ana.
- 11 Mɔde Isarailinɔ ḡ̀i ma yā mazi,
 ma gb̄̀e p̄̀inɔɔ e mì siemero.
 12 Ben ma ní tó k̄̀n ní swāgb̄̀aakeeo,
 aɔ̀ t̄̀e ní z̄̀inda p̄̀yezizi.
 13 Tó wà be Isarailinɔ é ma yā ma,
 tó ma gb̄̀nɔɔ t̄̀e ma yāzi,
 14 le mé ní ibeenɔ s̄̀e ḡ̀ɔɔḡ̀ɔɔ,
 mé ɔ s̄̀o ní zangurinɔzi.
 15 Ma zangurinɔ é na ní s̄̀asaa ma ae,
 aɔ̀ w̄̀et̄̀ammana éḡ̀ɔ yāana v̄̀iro.
 16 Mé gbasa mà a gwa k̄̀n p̄̀w̄̀ee maaao,
 mé eara mà gb̄̀e z̄̀í kpáawa à m̄̀awa.

Salmo 82

Yākp̄̀aekena k̄̀n gb̄̀aadeeno

Asafa l̄̀e.

- 1 Ludaa v̄̀eena pari kak̄̀ana guu,
 èe yākp̄̀ae kee k̄̀n Ludanɔ à b̄̀e:
 2 Ai b̄̀ren éḡ̀ɔ yākp̄̀ae kee a kp̄̀eḡ̀anda

- à yā sí kōn zaakerinɔ?
 3 À yā nnaa kpá gbāasaideenɔa kōn tonenɔ,
 à ze kōn takaasideenɔ
 kōn gbē kè wèe wée tāmmanɔ.
 4 À gbāasaideenɔ kōn wēndadeenɔ m̀ì sí,
 à ǹ bɔ zaakerinɔ ɔzĩ.
- 5 Aɔ yāke dōro, aɔ ̀wà ke gbá zé dōro,
 aɔ kú gusiaa guume,
 ben anduna nigā ai a gĩzĩ.
- 6 Ma bè Ludanɔn a ũ,
 Luda Musude nēnɔn a ũ a píngi.
 7 Baa kōn beeeo é ga gbēntee gana ũme,
 é kpá guuzi lán gbāade kpaaanɔ bàme.
 8 Luda, ǹ fēe ǹ yākpae ke kōn andunao,
 zaake bori píngi né n pómē.

Salmo 83

Ibeenɔ kpana Ludaa

Asafa lè.

- 1 Luda, ǹtongɔ yitenaro,
 n lé tóngɔ nakɔanaro,
 ǹton ze sitiigiro, Luda.
- 2 Ǹ n ibeenɔ gwa lán aɔ fēe wà zè nà,
 n zangurinɔ e ǹ m̀ zuzu.
- 3 Aɔwe ɔndɔwe kee n gbēnɔzi,
 aɔwe lé kpaakɔsɔ n gbē yenzideenɔzi.
- 4 Aɔwe bee: À m̀ wà ǹ borii bɔ,
 le aɔ tɔ Isaraili tóngɔ dɔ gbēken dɔro.
- 5 Aɔ lé kpàkɔsɔ, aɔ yā kɔsè,
 aɔ lɛdole kè kɔo wà fēenzi.
- 6 Edɔmunɔ kōn Sumaila boriinɔ
 kōn Mɔabunɔ kōn Agyara boriinɔ
 7 kōn Gebalideenɔ kōn Amɔninɔ
 kōn Amalekinɔ kōn Filisitininɔ kōn Tayadeenɔ.
- 8 Baa se Asiriano nàmma dɔ,
 le aɔ ɔ da Lutu boriinɔa.
- 9 Ǹ keíne lán ǹ kè Midiānɔne nà,

- lán n̄ kè Sisera kōn Yabīone nà Kisōzi.
 10 N n̄ ké dúgudugu Endo,
 ben aō gō kaena tōte lán busa bà.
 11 N̄ ke n̄ wēenenone
 lán wà kè Orebu kōn Zeebuone nà.
 N̄ ke n̄ kinenone
 lán wà kè Zeba kōn Zalamunaone nà.
 12 Aōpino bé wà bè yā,
 wà Luda sādākii sé n̄ pō ũ.
 13 Ma Luda, n̄ tó aō gō lán iampuu sè bà
 lán ése ũkā kè ia e séee bà.
 14 Lán dako è té kū nà,
 kesō lán té è kp̄iino ble nà,
 15 n̄ péēnzi kōn n̄ zāga'iao,
 n̄ tó n̄ ia pāsī swē kēngu.
 16 N̄ tó wí gē n̄ wēen,
 le aō n̄ gbāaa dō Dii.
 17 Wí égō n̄ kūu guro p̄ingi kōn bídio,
 aōé b̄oru kpeē wà kaate.
 18 N̄ tó aōgō dō kè n̄ tōn Dii,
 m̄be Luda Musude ũ anduna guu p̄ingi.

Salmo 84

Luda ua begekena

Kora boriino lè.

- 1 N kúkii maa fá, Dii Z̄ikpede!
 2 Mée Dii ua bege kee ai guu e liima,
 ma nini kōn ma mèo e lugaa Luda Wèndidezi.
 3 Dii Z̄ikpede ma Kína ma Luda,
 baa sātē sà dō n̄ gbāgbākii sae,
 taakaso kpé bō gwe à a néno kàn.
 4 Aubarikadeenon gbē kè aō kú n̄ ua guuno ũ,
 aōgō n̄ táaki lee guro p̄ingi.
 5 Aubarikadeenon gbē kè aō gbāaan n̄ ũuno ũ,
 n̄ ua gana yā kú n̄ swē guu.
 6 Tó aōge gētee Baka guzurela,
 è gō lán guu kè ibōkiino v̄ii bà,
 p̄ótōguro lou è tó aubarika dagula.
 7 Aō gana guu aō gbāaa ègō kaarame

ai aṣ gá káo n kiia Zayṳn.

- 8 Dii Luda Zìkpede, ò ma aduakena sí,
 ò swā kpá ma yāzi, Yakubu Luda.
 9 Luda, ò kína kè de wa sengbango ũu gwa,
 ò wéε gō té kí kè ní kàzi.
- 10 Kuuna n ua gurɔ doo maame
 de kuuna gu pāndea gurɔ wàa sɔɔroola.
 Ma Luda ua zédākparikεε sì
 de kuuna ua ledò kōn zaakerinɔola.
- 11 Dii Ludaa deñne ɔfāntē kōn sengbangoo ũ,
 Dii è gbēkεε kéñne kōn bèeo,
 è gí pó maa kpá taarisaideenɔziro.
- 12 Dii Zìkpede,
 aubarikadeen gbē kè èe n náane kεε ũ.

Salmo 85

Aafia wéekena Ludaa

Kora boriino lè.

- 1 N aubarika dà n bùsun, Dii,
 n εara ò su kōn Yakubu boriino ní gwena ziin.
- 2 N n gbēnɔ taarinɔ gògo,
 n ní durunɔ kéñne píngi.
- 3 N n pɔ kpākpa tò píngi,
 n n pɔfē pāsī tò.
- 4 Ò sɔkpawao wa gwena ziin, Luda wa Mìsiri,
 ò pētē kè ní kèwao lago.
- 5 N pɔɔ égō fēnawazi gurɔ píngin yó?
 Né gō n pɔfēgurɔɔ gagaa wè kōn wèon yó?
- 6 Né εara ò n gbēnɔ kuuna keke ò kéñne dɔ,
 le aṣ pɔɔ e à kemma nnaroo?
- 7 Dii, ò n gbēkεε ɔdɔawe,
 ò wa mì sí kōn n gbāaao.
- 8 Ma swā dɔ Dii Luda yā'onazi,
 zaake è aafia lé gbē a yāmarinɔne,
 tó aṣɔe εara wà sɔkpa ní yñkoyānɔziro.
- 9 À vīakerinɔ m̀sina gurɔɔ zāro,

- le à gakui e àgõ kú wa b̀sun yānzi.
 10 Gbēke kōn náaneo è dakõre,
 yāzede kōn aafiao è ɔ kpákõa.
 11 Náane è ɔ poro musu,
 yāzede è ɔ nɔnɔ tɔtɛa.
 12 Dii é à maaa kewe,
 wa tɔtɛ é póblee ke.
 13 Yāzede ègõ té à aε,
 è zé kekenε.

Salmo 86

Dɔnle wéekena Luda

Dauda lè.

- 1 Dii, ò swā kpá ma yāzi ò wemala,
 zaake takaaside wēndadeen ma ũ.
 2 Ñ ma wēndi dākpa,
 zaake má a zīnda kpàmma.
 Ñ mamɔma n zòbleri m̀ sí,
 zaake mée n náane keε.
 Mbe ma Luda ũ.
 3 Ñ s̀u kemao, Dii,
 zaake meēgõ n sisii kɔngɔ kōn uusieo.
 4 Ñ mamɔma n zòbleri pɔɔ ke nna,
 zaake ma làakari tà n kiia, Dii.
 5 Ñ maa bensõ í s̀u vī, Dii,
 n gbēke bíta n s̀sirinɔne.
 6 Dii, ò swā kpá ma wéekenazi,
 ò làakari dɔ ma wēnda wiiia.
 7 Mé n sísi ma nawēakegurɔɔ zī,
 zaake neè wemala.
 8 Tāa ke é sí lékõzinyoro, Dii,
 gbēkee è fõ à n kena kero.
 9 Borii kè í kènɔ é mó wà kúenne,
 aõ n tó bɔ í píngi.
 10 Zaake í bíta bensõ neè dabuyānɔ ke,
 m̀be Luda ũ ndo.
 11 Ñ n zé ɔɔame, Dii, mégõ táa oo n yāpuraa guu,
 ò ma laasuu keme do, le màgõ n vīa vī.

- 12 Mé n sáabu kpá kǝn nǝseo do,
Dii ma Luda, méǵǝ n tǝ bǝǝ guro píngi.
- 13 Zaake gbǝke kǝ n kǝmǝe bíta,
n ma wǝndi bǝ gǝwǝa lǝn.
- 14 Luda, karambaanideenǝ e fǝǝmazi,
gbǝ pǝsǝnǝ e ma wǝe, aǝ n yǝ daro.
- 15 N Dii, Luda sǝsobideen n ũ,
n sùu vǝ bensǝ n pǝǝ è fǝ kpaaro,
n gbǝke kǝn n náaneo bíta.
- 16 Nǝ ae dǝma n ma wǝnda gwa,
n n zǝbleri gba gbǝaa,
n mapi n zǝnkpare né mǝ sí.
- 17 Nǝ yǝmaakena gbǝ dǝame
le ma zangurino e, wǝ n kǝ,
zaake Dii, n dǝmale,
n ma lǝakari kpǝǝme.

Salmo 87

Zayǝn né Luda wǝteme

Kora boriino lǝ.

- 1 Luda a wǝte kǝe
kpǝii kǝ à kú adona musu,
- 2 Dii ye Zayǝn bǝilǝnǝzi
de Yakubu boriino wǝte kpǝaanǝla píngi.
- 3 Luda wǝte,
Luda gakui yǝ ò n musu à bǝ:
- 4 Mé Igipitino kǝn Babilǝnudeenǝ da
gbǝ kǝ aǝ ma dǝǝnǝ té.
Filisitininǝ kú à guu dǝ
kǝn Tayadeenǝ kǝn Etiopianǝ.
Weé be, wǝ gbǝ beenǝ ò gwǝme.
- 5 Zayǝn yǝ musu weé be:
Wǝ wǝane kǝn wǝaneo ò gwǝme,
Luda Musude bé è à kǝsǝa pǝe gǝngin.
- 6 Tǝ Dii e gbǝnǝ tǝ daa takadan,
eé be: Wǝ gbǝ kǝ ò gwǝme.
- 7 Lǝsirino kǝn ōwǝrino n píngi aǝé be:
Wa maake píngi è bǝ Zayǝmme.

Salmo 88

Kuuna gaa lézì aduakena

Ezera bori Emani lè.

- 1 Dii Luda ma Mìsiri,
mée wii pɛenzi fãantē kōn gwãavĩo.
- 2 Ñ tó ma aduakena ká n kiia,
n swã kpá ma wiipenazi.
- 3 Zaake yã'õamma ma nòse pà,
ma wèndi kú gaa lézì.
- 4 Wà ma da gbē kè aᵛe sii gèwãanno té,
ma gō gbãasaidee ũ.
- 5 Wà pã kpàmazi wà ma da gèno té
lán gbē kè aᵛ daena miran sòrɔrɔno bà,
lán gbē kè aᵛ yã dɔngu dɔro
aᵛ bà kúnyo dɔroono bà.
- 6 N ma zu wèe zãn
ai tɔɔtɛ tú kokotewee gusiaan.
- 7 N pɔfē tōma,
à ísɔ dàmala.
- 8 Ñ tò ma gbēno ma zínna,
ń tò aᵛ ye ma kãziro.
Wà ma kagura kè, bokii kuuro,
- 9 nawèa ma wée sisi.
- Mée n sisii zaa kɔngo ai uusie,
ma ɔɔno dɔnzi.
- 10 Gèno nɛ yãbonsae keíneᵛ?
Gèwãadeeno bé wè fɛe wà n sáabu kpásᵛ?
- 11 Wè n gbēkeɛ tōkē mira guun yᵛ?
Wè n náanekeyã o gèwãann yᵛ?
- 12 Wà n dabuyãno dō gusiaa guun yᵛ?
N maakenano dōna kú yãsàngukii guun yᵛ?
- 13 Dii, mée wii pɛenzi,
ma aduakena kɔngo è ká n kiia.
- 14 Býyãnzin née giimazizi, Dii?
À kè dia n mìkpɛɛ zùmee?
- 15 Má kú gaa lézì wèndawènda zaa ma gōkpɛrekeguro,
n yã pãsino tōma, ma gō sãii.
- 16 N pɔfènamazii dàmala,

n vīapɔɔ ma kaate.

17 Aɔ dāmala lán í bà zaa kɔngɔ ai uusie,
aɔ ligamazi mámmam.

18 Ní tò ma gbèɔ kɔn ma gbènnanɔ ma zínna,
gusiaa bé à g̃ɔ ma kpàasi ù.

Salmo 89

Luda légbèna Daudane

Ezera bori Etani lè.

1 Dii, mégɔ lè sii n gbēke yā musu yāana sai,
mégɔ n náanekeyā kpàakpa kee wè kɔn wèo.

2 Mé o kè n gbēkee yāana víro,
n náanekee kāsāa pɛena n be zaa musu.

3 N bè: Ma bà kú kɔn gbē kè má sèo,
ma lé gbè ma zɔbleri Daudane.

4 Né tó à borii gɔ kí blee guro píngi,
né à kpata gba gbāaa ai à borii.

5 Musudeenɔ è n dabuyānɔ sáabu kpá, Dii,
malaikanɔ è n náanekeyā o ní kakɔana guu.

6 Zaake gbēkee kú musu kè kà Dii ūro,
malaika ke é sí lékɔziro.

7 Luda vīa è malaikanɔ kú ní kakɔanan,
à naasi vī de gbē kè aɔ ligazinla.

8 Dii Luda Zìkpede, dé bé à sènkpenyo?
Ní gbāaa vī kɔn náaneo yā píngi guu.

9 Neè gbāaa mɔ ísiaane,
tó à sɔ fèe vīvīnao, neè à gbāaa fɔ.

10 N Igipitinɔ dúgu z̃ɔ, aɔ g̃ɔ gèɔ ù,
n n zangurinɔ fàakɔa kɔn n gāsā gbāaa.

11 Musu né n pómɛ, tɔɔte dɔ né n pómɛ,
n anduna kàe kɔn pɔ kè kú à guunɔ píngi.

12 N gu'igbāro kɔn sɔɔmeteo kè,
Tabo kɔn Emɔni gbèɔ è guda ke kɔn n tɔo.

13 N gāsā né gbāaa pómɛ,
n ɔ gbāaa bensɔ n ɔplaa dɔ musu.

14 Maake kɔn yāzedekɛɛon n kpata kāsāa ù,

- gbēke kōn náaneo bé à ònne ae.
 15 Aubarikadeenon gbē kè aō gudadommaano ũ,
 kè aōè táa o gupuraa kè kú n kuunzi, Dii.
 16 Aōègō pōnaa kee kōn n tōo guro píngi,
 aōè ía dā kōn n maakeeo.
 17 Zaake aō gakui kōn ní gbāaon n ũ,
 n zenawao è wa sé lezī.
 18 Wa kína né Dii pómé,
 wa sengbango pí né Isarailino Luda pómé.
- 19 N yā ò n yāmarinone yā wéegupu'ena guu
 n bè: Ma ònle kè gō gbāaane,
 ma gōkpare sè musu a gbēno té.
 20 Ma a zōbleri Dauda è,
 ma a nōsi kua ma à òie.
 21 Mégō à kūna ma zōi,
 ma gāsā gbāaa égō kúo.
 22 Ibēe ke é fō à tángba síaro,
 gbē zaa ke é e à o tōaro.
 23 Mé à wederino ú ló à ae,
 mé à zangurino ne.
 24 Mé gbēkee keene kōn náaneo,
 weé à sé lezī kōn ma tōo.
 25 Mé ísíaa nane a zōi,
 eégō iko vī swaanōa.
 26 Eé ma sísi à be,
 má de a De ũ kōn a Ludaο,
 a gbēsi ũ kōn a mìsirio.
 27 Mé à ke ma daudu ũ,
 eégō de anduna kínano mīdee ũ.
 28 Mégō gbēkee vīo guro píngi,
 ma bà kè kúo gborona vīo.
 29 Mé tó à borii gō kí blee guro píngi,
 à kpata égō kuu lán ludambēe ègō kuu nà.
- 30 Tó à boriino pā kpà ma dokazi,
 bensō aōe té ma yādienanōziro,
 31 tó aō bō ma yā kpee,
 bensō aō ma yādannenano kūnaro,
 32 mé gò tōmma ní taarino yānzi,
 mé ní ke búgubugu ní zaakena musu.
 33 Mōde gbēkee kè má vīo é yāaro,

- mé f̄õ mà náanesaiyã kero.
 34 Mé ma bà kuunao yã gbororo,
 mé yã kè b̄ò ma lén liero.
 35 Má sì k̄õn ma kuunao ḡèn do,
 mé eḡee to Daudanero, kè ma b̄è,
 36 à borii é̄ḡõ kuu gur̄o píngi,
 à kpata é̄ḡõ kuu ma wáa lán of̄ántē bà.
 37 Lán m̄ovura de s̄èeda náan̄edee ù musu nà,
 len à kpata é̄ḡõ kuu gur̄o píngi le.
- 38 Baa k̄õn beeeo n gi kína kè n̄ kàzi,
 n ɔ gb̄àrezi n p̄o f̄èzi maamaa.
 39 N n bà kuuna k̄õn n z̄òblerio yã gb̄òro,
 n kya kà à kífuran n̄ p̄àe ɔɔɔe.
 40 N à wéte b̄iino gb̄òro,
 n à z̄eki gb̄āaano gb̄è n̄ d̄àe.
 41 Gb̄è kè āɔe ḡee z̄élaano n̄ baka b̄òn n̄ píngi,
 à ḡõ fabona p̄ó ù a bori daan̄one.
 42 N à wederino ḡà d̄ò musu,
 n̄ tò à ibeeno p̄onnaa kè.
 43 N à f̄ēeda gb̄āaa è,
 n̄éee z̄eo z̄i guuro.
 44 N à kík̄ego sia,
 n à kík̄pata lé k̄ùe.
 45 N̄ tò à zi k̄ũ a gb̄āaan,
 n wí d̄àa gumusu ù.
- 46 Dii, né̄ḡõ utenawe ai b̄oreme?
 N p̄of̄ē té é̄ḡõ k̄uu gur̄o píngin yó?
 47 N̄ laasuu lé ma w̄èndi kusukeea.
 N gb̄ēntee kè p̄ān yó?
 48 Dé bé é̄ḡõ kuu à gí gazii?
 Dé bé eé f̄õ à a z̄inda sí mira gb̄āaaa?
 49 Dii, gb̄ēk̄ee kè n̄ v̄i yāa ḡaa máme?
 N yenzi kè n̄ à lé gb̄è Daudane k̄õn náaneo s̄õ né?
 50 N̄ tó n z̄òbleri fabona yã d̄ongu,
 boriino ma atafii kè wà ma n̄òse yàka.
 51 N ibeeno kína kè n̄ kà lalandi kè
 ai guu kè à k̄èse p̄èen, Dii.
- 52 Aubarikadeen Dii ù ai gur̄o píngi!
 Aami! Aami!

TAKADA SIIGÕDEE

Saamu 90–106

Salmo 90

Luda kōn gbēnteeo

Luda gbē Musa aduakena.

- 1 Dii, wa utekiin n ũ wè kōn wèo.
 2 Le ní kpé n̄ kpiiinɔ ke,
 le ní kpé n̄ tɔɔte kōn andunao káe,
 Ludan n ũ zaa káaku ai gurɔ píngi.
- 3 N̄ dié kè gbēntee é sɔkpa tɔɔte,
 neè beñne aɔ eara b̄sutin.
 4 Wè wàa sɔɔroo denne lán gurɔ doo bà,
 à denne lán ḡia ke gwāav̄i zaka bà.
- 5 Neè gbēntee sé kōn ga'iiio,
 aɔ de lán s̄e ȳii bà kɔngɔ.
 6 È b̄e kɔngɔ à gbā,
 è yitoo k̄u à gaga uusie.
- 7 N pɔfē è wa kaate,
 n patammaana è swè k̄ewagu.
 8 Wa yā zaaanɔ kaena n ae,
 wa asiyyānɔ b̄o gupuraa n kuu.
- 9 Wa gurɔ è gēte n pētē yānzi,
 wa wēndi è yāa kōn m̄bnao.
 10 Wa wè è ká baaagɔ akuri,
 tó wá gbāa s̄o, basiigɔ.
 Nawēa kōn pɔsīaaon wè p̄inɔ è m̄owee,
 aɔ è gēte ḡɔɔḡɔ, ben weè kpá guuzi.
- 11 Dé bé à n pɔfē gbāa lé d̄ɔɔ?
 N pētē b̄ita kà v̄ia kè à de wà kennēe ũ.
 12 N̄ dawē wàḡɔ wa wēndi kusuke lé d̄ɔ,
 le wà ñnd̄ɔ e wa swè guu.
- 13 Dii, b̄oren né n pɔfē kpáee?
 N̄ n z̄ɔblerinɔ wēnda gwa.
 14 N̄ tó n gbēkke m̄wa lán guu e d̄ɔɔ nà,

- le wàgõ pɔnnaa kee kɔn gudakenao ai wa guro lén.
 15 Ñ wa pɔɔ ke nna ɔɔ kè ní tɔ̀wa guro lén,
 nawēa kè wá kè wè lén.
 16 Ñ n yākenano ɔɔɔa wamɔwa n zɔ̀blerinɔne,
 ñ tó wa néno n gbāaa gakui dɔ.
 17 Dii wa Luda, ñ tó wà n pɔnnaa e,
 ñ tó wa zīi kaarana e,
 ee, ñ tó wa zīi kaarana e.

Salmo 91

Ludan wa dākpari ũ

- 1 Gbē kè utena Luda Musude ɔzi
 égõ kú Gbāapingide ɔrazi.
 2 Eé be Diin a zeki gbāaa ũ,
 a Ludan a utekii ũ, á à náane ví.
 3 Àmbe é n sí karia,
 eé n mì sí gagyāaa.
 4 Eé n sɔɔ a pɔte, négõ utena à ɔru,
 à náanekee bé eé n dākpa lán sengbango bà.
 5 Gwāavī kaino kɔn fāantē kà vīanano
 aɔ ke vīa é n kūro,
 6 ke gagyāa kè égõ té gusiaan
 ke gyāgēwete kè è ní le fāantē gbāaa.
 7 Baa tó gɔɔn wàa sɔɔroo e leee n sae,
 ke gɔɔn bɔɔɔ kuri e gaa n ɔplaazi,
 pɔke é n lero.
 8 Né wée sé ñ gwa,
 né e lán wè wée tā zaakerinɔa nà.
 9 Tó n Luda Musude kè n utekii ũ,
 tó n Dii kè n kúkii ũ,
 10 yā zaa ke é n lero,
 mónzi é gē n uaro.
 11 Zaake eé n yā o a malaikanɔne,
 le aɔ n dākpa guu kè née gaan píngi.
 12 Aɔé n sé ní ɔzi
 le ñton gèn sí gbèaro yānzi.
 13 Né kèse ze músua kɔn káreo,

né kèɛɛ péɛpɛ gbèkaa kɔ̃n pitigooo.

- 14 Dii bè: Zaake à nàmazi, mé à bɔ,
zaake à ma dɔ̃, mé ɔ kúa.
15 Eé ma sísi, mé weàla,
tó yā nàkɔ̃rea, mégɔ kúo,
mé à mì sí mà à kpe da.
16 Mé à pɔɔ ke nna kɔ̃n wèndi gbàao,
mé tó à e lán mèè gbē mì sí nà.

Salmo 92

Luda sáabukpana

Kámmaboguro lè.

- 1 À maa wà n sáabu kpá, Dii,
wà lè sí wà n tɔ̃ bɔ, Luda Musude,
2 wà n gbèkɛɛ tɔ̃kɛ kongɔ,
wà n náanekɛyā o gwāāvī,
3 wà n táaki lé kɔ̃n mɔɔɔ
kɔ̃n kuntigi ɔ nnao.
4 N yākenanɔ è ma pɔɔ ke nna, Dii,
mèè guda dɔ n ɔzikenanɔa.
5 Dii, n yākenanɔ bíta maamaa,
n laasuunɔɔ zā à kè bíta.
6 Yɔ̃nkɔɔ yā pì dɔ̃ro,
mìsaidee é fɔ̃ à dɔ̃rɔ dɔ̃ro.
7 Baa tó gbē zaaanɔ fèe wà gbà lán sè bà
bensɔ zaakerinɔ kaarana è ń pínɡi,
aɔ ziaa né kaatena yāanasaimè.
8 Mmɔn sɔ̃ Dii,
nèègɔ kú musu gurɔ pínɡi.
9 Ñ gwa, n ibɛɛnɔɔ e yāaa,
zaakerinɔɔ e fāakɔ̃a ń pínɡi.
10 N ma gba gbāaa lán zùsète bà,
n nɔ̃si maaa kù ma mìa.
11 Ma wée sì ma wèterinɔ lɛɛnale,
ma swā ma ibɛɛ zaaanɔ wiii mà dɔ.
12 Gbē maaanɔ é gbā lán damina línɔ bà,

aṣé ke bíta lán Lebanɔ sida líno bà.

13 Aṣ pena Dii beɛ guu,

aṣé gbā wa Luda ua.

14 Baa kɔn ní zikũkeɛo aṣégɔ né iime,

aṣ lá éɔ tɛ keɛ sí plèple.

15 Aṣé be, Dii maa,

àmbe wa gbèsi ũ, zaa kee kú à guuro.

Salmo 93

Diin Kí ũ

1 Dii bé èe kí blee,

à bítakeɛ dana uta ũ.

Dii bítakeɛ dana,

à gbāaa dɔ a pii,

à anduna kàe gíngin,

eé degero.

2 N kpata pɛena zaa zizi,

ń kuu zaa káaku.

3 Í bíta dàgula Dii,

í bíta kíi dɔ,

í bíta e gāgā lee.

4 Dii kú musu, à bíta,

à bíta de í bíta kíila,

à gbāaa de ísia sɔ vīvīnala.

5 Dii, n yādienanɔɔ gborona vīro,

à kɔ sio n kpé gɔ kú adona ai guro píngi.

Salmo 94

Ludan yākpækɛri ũ

1 Dii Luda gēɛbońmari,

Luda gēɛbońmari, ñ bɔ gupuraa!

2 Anduna yākpækɛri, ñ fɛɛ,

ñ fīa bo wadadeenɔne í yākenaa.

3 Gbē zaaanɔ éɔ ní zīnda sɛɛ lezĩ ai bɔrɛmɛ?

Ai bɔrɛmɛ, Dii?

- 4 Zaaƙerino è wada yā o,
aṣè yā bɔɛ aṣè ïa dā́ ń pínɡi.
- 5 Dii, aṣè n gbēno dúgu zṣ,
aṣè gbāaa mo gbē kè n ń sɛnɔnɛ.
- 6 Aṣè gyaanɔnɔ kɔn bɔamɔnɔ dede,
aṣè tonenɔ kaate.
- 7 Aṣè be Dii e ń ero,
Yakubu boriino Luda
l̀aakari kúrmaro.
- 8 A yɔnkɔnɔ, à l̀aakari ke!
A misaideenɔ, é ɔndɔ́ kũ bɔren yee?
- 9 Luda bé à swā dṣ, eé gí yā maziṣ?
À wée kè, eé gí guu eziṣ?
- 10 È boriino tòto ke, eé gí ń swā gágaziṣ?
È yā dañne, à dɔna vīnloo?
- 11 Dii gbēntee laasuu dṣ,
kè yā pāame.
- 12 Aubarikadeen gbē kè neè tòto ke
n̄ n doka dane ù, Dii.
- 13 Neè à gba kámmabona nawēakeguro,
ai wàgṣ wée yṣ zaakerine.
- 14 Dii é pā kpá a gbēnɔziro,
eé gbē kè à ń sé a pṣ ùunɔ zīnnaro.
- 15 Weé ɛara wà yākpae ke a zéa,
nṣɛpuradeenɔ é zeo.
- 16 Dé bé eé fɛeme gbē zaaanɔzi?
Dé bé eé zɛmao zaaƙerino yā musuu?
- 17 Tó èe ke Dii dɔnle kèmenlo,
le má kú miran kítikiti kò.
- 18 Kè ma bè gu zāe e ma sɛɛɛ,
n ma kũ n gbēkeɛ guu, Dii.
- 19 Kè laasuu ma swè pà,
n ma l̀aakari kpàeme n ma pɔɔ kè nna.
- 20 N bà égṣ kú kɔn yālekpeegṣgṣrino kpataoṣ?
Aṣ yādienanɔ è mɔ́nne kɔn nawēao,
- 21 Aṣè lé kpakṣṣ gbē maaazi,
aṣè yā da taarisaiideela wà à de.
- 22 Diin ma zeki gbāaa ù,

ma Ludan gbèsi kè meè uten ù.

- 23 Eé ní zaakena sokparíma,
eé ní borii bɔ aɔ taarinɔ yānzi.
Dii wa Luda é ní borii bɔ.

Salmo 95

Luda táakilena

- 1 À mɔ wà pɔnna lè sí Diine,
wà guda dɔ Gbèsi kè è wa mì sía.
- 2 Wà mɔ à aɛ wà à sáabu kpá,
wà lè sí wà à táaki lé.
- 3 Zaake Dii né Luda kè bítame.
Kí bítame, à de dii píngila.
- 4 Tɔɔte zà gĩzĩgĩzĩ kú à ɔzĩ,
kpíi mìsɔntēnɔ né à pómɛ.
- 5 Ísia né à pómɛ, zaake à kè,
àmbe à tɔɔte í kàsa kɔn a ɔɔɔ.
- 6 À mɔ wà kúe wà dɔnzi ke
wà daɛ Dii wa Kèri aɛ.
- 7 Zaake àmbe wa Luda ù,
à kpàsa gbēnɔn wa ù,
à sãa kè èè ní dāanɔ ù.
- Tó a à kòto mà gbàa,
- 8 àton swāgbāaa ke
lán a dezínɔ kè nà
zaa Meribaro
ke Masa gurɔɔ kè aɔɔ kú gbáan.
- 9 Baa kè aɔ ma yākenanɔ è,
aɔ ma le wà ma gwa gwe.
- 10 Ben ma pɔ fè gbē pínɔzi ai wè baplaa,
ma bè gbē sāsānanɔn ní ù,
aɔɔ ma zénɔ dōro.
- 11 Ben ma la dà ma pɔfē guu ma bè,
aɔé gē ma kámmabokiinlo.

Salmo 96

Diin Kí bíta ũ

- 1 À lè dufu sí Diine,
anduna gbě píngi, à lè sí Diine.
- 2 À lè sí Diine à à tó bɔ,
àgɔ à mìsina baaru kpaa lán guu e dɔɔ nà.
- 3 À à gakuikéyā o boriinɔne,
à à yābɔnsaenɔ tɔkě baade píngine.
- 4 Dii bíta, à kà wà à táaki lé,
à kɔ sio wà vīa kene de tāanɔla ń píngi.
- 5 Boriinɔ tāanɔ né pɔ́ ginanɔme,
mɔde Dii bé à musu kè.
- 6 Bítake kɔ́n bèeo kúa,
gbāa kɔ́n gakuio kú à kúkiiame.
- 7 À gakui kɔ́n gbāaao dɔ́ Diine,
bùsu píngi gbēnɔ, à dɔ́ Diine.
- 8 À Dii tó gakui dɔ́ne,
à mɔ́ kɔ́n gbāao à gēo à ua.
- 9 À dɔ́nzi ke Diine à kúadona maakeen,
tɔɔtɔdeenɔ, àgɔ lugaa à ae a píngi.
- 10 À o boriinɔne, Dii e kí blee.
Anduna kaena gíngin, à nigāna vīro,
eé yākpae ke kɔ́n baade píngio a zéa.
- 11 Musudeenɔ, à pɔ́nnaa ke,
tɔɔtɔdeenɔ, à vī kɔ́n pɔ́nnaao,
isia kɔ́n pɔ́ kè kúnno, à kīi dɔ.
- 12 Sète kɔ́n pɔ́ kè kúnno, à pɔ́nna wii lé,
lí kè kú dàko guunɔ, à guda ke a píngi.
- 13 Aḡé pɔ́nnaa ke Dii ae, zaake èe mɔɔ,
èe mɔɔ yākpae ke kɔ́n andunao.
Eé yākpae ke kɔ́n andunao a zéa,
à yā gɔ́gɔ gbēnɔne kɔ́n yāpuraao.

Salmo 97

Dii mɔna

- 1 Dii bé èe kí blee!
Tɔɔtɔdeenɔ pɔ́nnaa ke,

ísiabaadeenɔ ǵɔ́ kú pɔ́nnaa guu.

2 Ludambe sia kɔ́n gusia níginigio ligazi,
maake kɔ́n yāzedeeon à kpata kāsāa ũ.

3 Té èǵɔ́ kūu à aɛ,
è ibɛɛ kè aɔ́n ligazinɔ kpata.

4 À loupina è tɔ́tɛ pu,
tó anduna è, è luga.

5 Kpiiinɔ è yɔ́ lán zósa bà Dii aɛ,
anduna píngi Dii aɛ.

6 Musudeenɔ è à maakɛɛ kpàakpa ke,
bori sānda píngi è à gakui e.

7 Wí è tāagbāgbārinɔ kú ń píngi,
gbē kè aɔ́è ía dā kɔ́n pɔ́ ginanɔ.
Tāanɔ é dɔ́nzi kenɛ ń píngi.

8 Zayɔ́ndeennɔ mà wà pɔ́nnaa kè,
Yuda wétedeennɔ kú pɔ́nnaa guu
n yākpækɛnanɔ yānzi, Dii.

9 Zaake ń kú musu de anduna píngila,
Dii, ń de tāanɔla ń píngi.

10 Dii ye gbē kè aɔ́ zà yā zaaannɔzi,
èǵɔ́ a yāmarinɔ wéndi dākpa,
è ń bɔ zaakerinɔ zɔ́i.

11 Guu è dɔ́ gbē maaanɔa,
nɔ́sɛpuradeennɔ pɔ́nnaa vī.

12 Gbē maaanɔ, à pɔ́nnaa ke Dii guu,
à à tɔ́ kè kú adona bɔ.

Salmo 98

Dii mɔ́na táakilena

1 À lè dufu sí Diine,
zaake à yābɔnsaenɔ kè,
à zì blè kɔ́n a ɔ́plaa kè kú adona gbāaaɔ.

2 Dii tò wà a m̀sina dɔ́,
à a maakɛna òdɔ́a boriinɔne.

3 Gbēke kɔ́n náane kè à vī kɔ́n Isarailinɔ dɔ́n,
andunalezekideenɔ wa Luda m̀sina è ń píngi.

- 4 Anduna píngi, à pɔnna wii pé Diine,
à gudakena kakɔn.
- 5 À mɔɔlɛna ɔ dɔ Diine,
à mɔɔ lɛne kɔn lèsinao
- 6 kɔn kākākipenao kɔn kuru'ɔo.
À pɔnna wii pé Dii wa Kínane.
- 7 Ísia kɔn pɔ kè kúnno kii ke,
anduna kɔn gbɛ kè aɔ kúnno ní píngi.
- 8 Swaanɔ ɔpa lé Dii aɛ,
kpiiɔnɔ guda ke ledole,
- 9 zaake èe mɔɔ yākpae ke tɔɔtɛme.
Eé yākpae ke kɔn andunao a zéa,
eé yā gɔgɔ gbɛnɔne kɔn yāpuraao.

Salmo 99

Luda kè kú adona

- 1 Dii e kí blee, boriinɔ luga,
à vēena kerubunɔ dagura,
anduna nigā.
- 2 Dii bíta Zayɔn,
à de bori píngila.
- 3 Aɔ à tɔ bíta naasidee bɔ,
à kú adona.
- 4 Kína pì gbāaa vī, à ye yāzedeezi,
àmbe à yākpaekena a zéa diɛ,
à yā gɔgɔ Yakubu boriinɔne a zéa.
- 5 À Dii wa Luda tɔ sé lezī,
à kúe à tinti aɛ,
à kú adona.
- 6 Musa kɔn Arunao kú à gbāgbārinɔ té,
Samuelin à sisirinɔ doke ũ,
aɔ à sisi, ben à wɛńla.
- 7 Zaa tɛluguu guun à yā òńne,
aɔ à doka kɔn à yādannenano kūna.
- 8 Dii wa Luda, n wɛńla,
mbe Luda kè è ní taari kɛńne ũ,

baa kōn beeeo n ní yā zaaano wìinne ní musu.

- 9 À Dii wa Luda tó sé lezĩ,
à donzi kene à kpìii kè kú adona musu,
zaake Dii wa Ludaa kú adona.

Salmo 100

Dii sáabukena

Sáabukena lè.

- 1 Anduna píngi, à ponna wii pé Diizi.
2 À donzi ke Diine kōn ponnaao,
à mó à kiia kōn gudakenao.
3 À dō kè Diin Luda ũ,
àmbe à wa ke, wá de à pó ũ,
wá de à gbēno ũ, à kpàsa sāano ũ.
4 À gē à ualen kōn sáabukena,
à gē à ua kōn à táakilenao,
à sáabu kene à à tó sé lezĩ.
5 Zaake Dii maa, à gbēke yāana vīro,
ègō náane vī guro píngi.

Salmo 101

Kína légbēna Ludane

Dauda lè.

- 1 Mé lè da n gbēke kōn yāzedeo musu,
mé lè sínne, Dii.
2 Mé làakari ke màgō kuu taari sai,
boren né mómazii?
Mégō kú ma ua kōn n̄sepuraao,
3 Ma wée égō kú pó ginaaro,
mé za yādōrsaikenan, eé namaro.
4 Ma n̄se égō m̄nafiki vīro,
ma bà égō kú kōn yā zaaoro.
5 Mé gbē kè è a gbēdaaa yaka à kpēe kaate,
mé sùu f̄ō kōn wadadeeno kōn ìadārin̄oro.
6 Ma wée égō kú ma bùsu náanedeeno,
le aōgō kúmao,
gbē kè ègō kú taari sai égō de ma zĩkeri ũ.

- 7 Mé we gbēsāsāri gō kú ma bero,
mé tó mōnafikidee ze ma aéro.
8 Mēgō ma būsū gbē zaaanō kaate lán guu e dōō nà,
mēgō zaakerinō borii bōō Dii wēte guu.

Salmo 102

Gbāasaidee aduakena

Wēndade gbāasaidee kè èe a yā'ōsammanō bōee Diine aduakena.

- 1 Dii, ò ma aduakena ma,
ò tó ma wiii n kii le.
2 Ònton wēe gá ò zume ma nawēakegurōro,
ò swā kpámazi,
tó ma n sisi, ò wemala kpakpaa,
3 Zaake ma gurōō e gētēe lán tésukpe bà,
ma mē e puusu bōō lán tēyō bà.
4 Ma nōse yàka, ma gō lán sē kori bà,
ma sā pōbleyān.
5 Ma òmbona gbāngbān bé à tò
ma gō wákabaran ū.
6 Ma gō lán gbāa tiongoo bà,
lán bezī koroo bà.
7 Ii è gē ma wéenlo,
ma gō lán bāa kè zō kpé musu adoo bà.
8 Ma ibeenō ègō ma sōsōō gurō pínghi,
ma faborinō è gbē ká kōn ma tóo.
9 Túbun mēè ble pōblee ū,
ma wēe'i è ká ma íminan
10 n pōfē kōn n pētēo yānzi,
zaake n ma se n ma zīnna.
11 Ma gurōō e gētēe lán ora bà,
ben mēe gagaa lán sē bà.
12 Mpi sō Dii,
nēgō kú kpatan gurō pínghi,
n tó é garo ai wa boriiia.
13 Né fēe ò Zayōn wēnda gwa, zaake gurōō kà,
gurōō kè ní diē kà, kè né à pōnnaa wete.
14 À gbèno kè n zōblerinōne maa,
à gborona būsū è keíne wēnda.
15 Bori pínghi é vīa kenne, Dii,

anduna kínano é n kíkèè dō ní píngi.

16 Zaake Dii é Zayɔn kèkè à bo do,

eé bo à mómma kōn gakuio.

17 Eé takaasideeno aduakena sí,

eé ní wéekena kpá swākotoro.

18 À tó yā kè gō kēna kpèedeeno yānzi

le gbē kè aō kpéno Dii táaki lé.

19 Dii tɔɔte gwà zaa a kúkiia,

zaa musu à wéè kpàè gīzī,

20 le à gbēno zòblena wii ma

à ní bo gaa lézī yānzi,

21 Weé Dii tó bo Zayɔn,

weé à táaki lé Yerusalemu.

22 zī kè gbēno é kō kakōa gwe,

kōn kpatablerinɔ wà dɔnzi kenè.

23 À ma gbāaa bùsa zégbān,

à ma wēndi kè kusu,

24 ben ma bè: Ma Luda,

ñton ma wēndi bo gugbānlo,

mmɔn kè ní kuu ai wa boriia.

25 N anduna kāsāa pèe zaa káaku,

musu né n ɔzīime.

26 Aō píngi é gēte, mɔde négō kuu,

aōé zi kū lán pókāsāa bà,

né ní lie lán uta bà ò ní zīnna.

27 Mpi sō n kuuna ègō dōnkō,

n gurɔɔ yāana vīro.

28 N zòblerinɔ néno ègō kuu aafia,

aō boriino é kāsāa pèe n kuu.

Salmo 103

Luda gbēkèe

Dauda lè.

1 Ma swè, ò Dii sáabu kpá,
ma baabo píngi, ò à tó kè kú adona bo.

2 Ma swè, ò Dii sáabu kpá,
ñton sã à yāmaakena kenlo.

3 È ma taarinɔ kēme píngi,

- è ma kēkōa kōn ma gyāano pīngi.
 4 È ma wēndi bɔ gèwāan,
 è à nnaa dialemɛ a gbēkɛ kōn a wēndao guu.
 5 È tó pɔ maaa kè má yezino mómá,
 le ma gɔkparekɛɛ e àgɔ dufu lán kúu pɔ bà.
- 6 Dii è yā ke a zéa,
 è tó yā bɔ kōn gwenawēndadeenɔ nna.
 7 À tò Musa a pɔyeziyā dō,
 à a yābɔnsaenɔ òdɔa Isarailinɔnɛ.
 8 Dii sùu vī kōn wēndaaɔ,
 à pɔɔ è fē kpaaro,
 à gbēkɛ bíta maamaa.
 9 Eé ní taari e gèn baaagɔro,
 eé pɔfē da a nɔsen gurɔ pīngiro.
 10 È yā kewe lán wa durunnɔɔ de nàro,
 è fia bowe lán wa zāzāanɔɔ de nàro.
 11 Lán ludambe lezī kà nà kōn tɔɔtɛɔ,
 len à gbēkɛɛ bíta le kōn à vīakerino.
 12 Lán ɔfántēbɔɛ kpa a zà kōn a gēkpen kpaao nà,
 len è wa taarino kēwa le.
 13 Lán de è wēnda dɔ a nénɔnɛ nà,
 len Dii è a vīakerino wēnda gwa le,
 14 Zaake à dɔ pɔ kè à wa keo,
 à dòn kè b̀usun wa ũ.
 15 Gbēntee wēndi kusu lán sè bà,
 ègɔ gakui vī gurɔ plaa lán lávu bà.
 16 Tó ía pàa, è gēte,
 guu kè à kún pì è dɔ à yān dɔro.
 17 Dii ègɔ gbēkɛɛ vī kōn a vīakerino
 zaa káaku ai gurɔ pīngi,
 è à maaa ke ní nénɔnɛ kōn ní dionɔ,
 18 gbē kè zè kōn à bà kuunańyo yāo
 bensɔ aɔ yā kè à dienɔ kúnano.
- 19 Dii a kpata diɛ musu,
 à gbāaa vī gbē pīngia.
 20 À Dii sáabu kpá, amɔa à malaikanɔ,
 a gbāadee kè eè à yā ma à zīi keano.
 21 À Dii sáabu kpá, a ludambe z̀ikpɛenɔ a pīngi,
 à z̀ikeri kè eè à pɔyeziyā keeno.
 22 À Dii sáabu kpá, amɔa à pɔ́kenano a pīngi

guu kè èe kí bleenno baama píngi.

Ma swè, ò Dii sáabu kpá.

Salmo 104

Dii Pópingikeri táakilena

- 1 Ma swè, ò Dii sáabu kpá.
Dii ma Luda, ní bíta maamaa,
ní gakui dana pókāsāa ũ, èe té kee,
- 2 n gupuraa kùnlá lán bisa bà,
n musu kpàe lán pè bà,
- 3 n be e bò ínola musu.
N ludambe luguu kè n sōgoro ũ,
neè dí ãa oca.
- 4 Neè ãa ke n zírino ũ,
neè tévura ke n zīkerino ũ.
- 5 N anduna kàe, n à kāsāa pèe,
à nigāna vī zikíro.
- 6 N ísīaa dàne uta gumusu ũ,
í pì dà kpīiinola.
- 7 N kpākē í pìzi, ben à bàa lè,
n pataa, ben à nàguzi.
- 8 Kpīiino bò gupuraaa, guzureno sòe,
ben í tà guu kè ní dienen.
- 9 N lézekii dà í pine, eé fō à vīàlaro,
eé eara à da tōtela ziki doro.
- 10 Neè tó íbōkiino í pisi swa'onenon,
ben à í ègō bàa lee kpīiino dagura.
- 11 Sēte pó píngi ègō à í mii,
à í è sagino í nii kēm̄ma.
- 12 Bāano è sà dō swaano sae,
aōègō kú à dàko guu, aō wiii ègō dō.
- 13 Zaa n be musu neè lou gbare kpīiinōa,
n zī gbè è anduna kã.
- 14 Neè tó sè bōe pókādeenone,
neè tó burapōno bōe gbēnteenone,
neè pōblee bōeñne tōtēa,
- 15 geepiwēe kè è ní pōo ke nnaa

- kōn nōsi kè è ní uu té kēeo
 kōn blēe kè è ní gba gbāaao.
- 16 Dii líno è mōdo e maamaa,
 sida lí kè à bà Lēbanōno.
- 17 Gwen bāano è sà doḍon,
 zūbaanino è bēe do pini lí musu.
- 18 Kpii lezīno de kpasaano kúkii ũ,
 gbèkotoono de gbè'ēeno utekii ũ.
- 19 N mōvura kè guro tāasikebo ũ
 kōn ofantē kè à a gēna kpén guroḍo dōo.
- 20 Neè tó guu si, ben gwāavī è ke,
 lākpepono è fēe táo píngi.
- 21 Músuno è noadena ō do,
 aḍè pōblee wete Ludaa.
- 22 Tó ofantē bēe, aḍè loḍe
 aḍ tá dae ní tòn.
- 23 Gbēntee è bo à gá zii ke,
 ègō yā ma a zīndaa ai uusie.
- 24 Dii, n yākenano pari fá!
 À píngi bō n ōndōo guume,
 anduna pana kōn pō kè ní kēno.
- 25 Ísia kuu, à bíta bensō à yàasa,
 pō bēe kè kú à guuno lé vīro,
 à néngo kōn à bítao píngi.
- 26 Goro'iteno ègō táa oon
 kōn kúkukuu kè ní kè à kōkō o à guuo.
- 27 Pō pino è wēe donzi ní píngi
 le n pōblee kpámma a guroḍa.
- 28 Neè kpámma, aḍè sēe,
 neè o poroñe, ben pō maaano è mómma.
- 29 Tó n mīkpe zūñne, aḍè bídi keme,
 tó n wēndi símma, aḍè ga wà eara wà tá būsutin.
- 30 Tó n n Ninii gbàre, pōno è wēndi e,
 neè tó toḍe eara à ke dufu.
- 31 Wà tó Dii gakui gō kuu guro píngi,
 wà tó Dii pōo ke nna a yākenano.
- 32 Àmbe è toḍe gwa, ben è dege,
 è o ke kpiiino, ben té sukpe è bo.

- 33 Mé lè sí Diine ai ma wëndi lén,
mé ma Luda táaki lé ai ma guro lén.
34 Ñ tó ma laasuu kánne, Dii,
lán mée ponnaa kenyo ná.
35 Durunkerinɔ̀ mì de anduna guu,
zaakerinɔ̀ tóngɔ̀ kuu dɔ̀ro.

Ma swè, ñ Dii sáabu kpá.
Aleluya!

Salmo 105

Luda a gbēnɔ̀ m̀sina

- 1 À Dii sáabu ke à à tó kpá,
à tó boriinɔ̀ à yākenanɔ̀ dɔ̀.
2 À lè sí à à táaki lé,
à à yābɔ̀nsaekenanɔ̀ tɔ̀kē píngi.
3 À ĩa dā kɔ̀n Dii tó kè kú adonao,
a Dii kiweterinɔ̀ à ponnaa ke,
4 À Dii kii wete à gbāaa wée kea,
àgɔ̀ à uu wetee yāana sai.
5 À tó yābɔ̀nsae kè à kènɔ̀ dɔ̀agu,
à dabuyākenanɔ̀ kɔ̀n à yākpaekenanɔ̀,
6 a Dii zɔ̀bleri Ibraĩ boriinɔ̀,
a Yakubu borii kè à a seenɔ̀.
7 Àmbe Dii wa Luda ũ,
à yākpaekena kú anduna guu píngi.
8 À bà kuunawao yā è sān zikiro,
yā kè à ðie égɔ̀ kuu ai wa boriia.
9 À bà kú kɔ̀n Ibraĩo,
à èara à si kɔ̀n a kuunao Isaakune dɔ̀.
10 À yā pì pàpa Yakubune dokayā ũ,
ben à kú kɔ̀n Isarailinɔ̀ ai guro píngi.
11 À bè é Kanaa b̀usu kpámma,
eégɔ̀ de ní baka ũ kè aɔ̀gɔ̀ vī.
12 Gurɔ̀ beee aɔ̀ pariro, wè ní yā daro,
aɔ̀ kú Kanaa b̀usun b̀amɔ̀nɔ̀ ũme.
13 Aɔ̀égɔ̀ likɔ̀aa zɔ̀n bori kɔ̀n boriionɔ̀ té,

- aṣègṣ lili oo bùsu kṣn bùsuo.
 14 Èe we wà gbāaa mṓnnero,
 à kpàkē kínanṓzi aṣ yā musu à bè,
 15 aṣton ṓ na gbē kè a ń séncaro,
 aṣton wéé tā a annabinṓaro.
- 16 Ben à tò nṓaa gḡè bùsu pìn,
 à tò aṣ kūsāe yāa píngi.
 17 Ben à Yusufu gbàre à dṓnne ń ae,
 wà à yà zṓ ũ.
 18 Wà mṓkyakoo kà à gbáa,
 wà mò dà à waale
 19 ai yā kè à gīake à ò gàa à pàpao,
 ben yā kè Dii dànè tò yā bṓo nna.
 20 Kè kína gbē zì, ben wà à gbàre,
 bùsu gbēnsi pì à bṓ bàn.
 21 À à diè a bùsu dṓn'aeḏee ũ,
 à tò à iko vī a auzikinṓa píngi.
 22 Yusufu à kíneno tṓto a pṓyezia,
 à ṓndṓo dàda à ibanṓne.
- 23 Ben Yakubu sù Igipiti,
 Isarailinṓ kuu nibṓnṓ ũ Hamu boriinṓ bùsun.
 24 Dii tò a gbēnṓ kṓ gwe maamaa,
 à tò aṣ pari kù de ń ibeenṓla.
 25 À ń ibee pìnṓ swā gbāgbāñne,
 ben aṣ zà à gbēnṓn, aṣ ṓndṓo kè à zṓblerinṓzi.
 26 À a zṓbleri Musa zímma
 kṓn Aruna kè à à sèo.
 27 Aṣ dabudabuyānṓ kè Igipitinṓne,
 aṣ yābṓnsaenṓ kè Hamu boriinṓ bùsun.
 28 À gusiaa gbàreñma, guu sù ń bùsun,
 kè aṣ gì à yā mazi yānzi.
 29 À ń ínṓ lì aru ũ,
 ben ń kpṓnṓ gàga.
 30 Kasonṓ dà ń bùsula
 kṓn ń gbāadeenṓ daekiinṓ píngi.
 31 À yā ò, ben ifiinṓ dàñla,
 gāinṓ sù ń té ai aṣ bùsu lén píngi.
 32 À lougbe kwèéñne lou gēe ũ,
 lapatana dà ń bùsula píngi.
 33 À ń geepi línṓ è'e kṓn ń kākāpura línṓ,

- à ǹ bùsu líno k̀e dúgudugu.
 34 À yā ò, ben kwaano kàngu,
 sutēno kà aō lé vīro.
 35 Aō ǹ bùsu s̀e kōn láo blè wà nè,
 aō ǹ burapono blè píngi.
 36 À ǹ bùsu dauduno d̀e d̀e ǹ píngi,
 ǹ né daudu k̀e aō ì ǹ òwazikegurono.
 37 À b̀o kōn Isarailino,
 aō kondogi kōn vuraō sena,
 aō bori gbēkee e g̀en sí z̀enlo.
 38 K̀e aō b̀e, Igititino ono k̀e nna,
 k̀e vīa ǹ k̀u Isarailino yā musu.
 39 À t̀eluguu dà a gbēnola,
 à k̀e té ũ gwāavī à guu p̀unne.
 40 Aō ẃe k̀e, ben à m̀onne kōn b̀uruno,
 à musu p̀obleē kp̀am̄ma, aō m̀om̄ma.
 41 À gb̀esi p̀ara, ben í b̀on,
 í bàa l̀e gbáan gwe lán swa'i bà.
 42 Zaake à d̀o lé k̀e à gb̀e
 a z̀òbleri Ibraīne yān.
 43 À b̀o kōn a gb̀eno, aōe ponoa kee,
 gb̀e k̀e à ǹ s̀eno e guda kee.
 44 À boriino bùsu kp̀am̄ma,
 aō z̀ii k̀e dano k̀e àre blè,
 45 Ie aō e wàg̀o à yādienano k̀una,
 aō à dokayāno da.
 Aleluya!

Salmo 106

Isarailino ǹ durunno ona Ludane

- 1 Aleluya!
 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
 à gb̀ekeē yāana vīro.
 2 Dé bé eé f̄o à Dii yābitakenano oo?
 Dé bé eé f̄o à à táaki lé píngii?
 3 Aubarikadeenon gb̀e k̀e aōe yā ke a z̀eano ũ,
 k̀e aōe yā maa ke gurō píngi.
 4 Tó ńe à nnaa kee n gb̀enone,

- ò tó ma yã gɔ̃ dɔ̃ngu, Dii,
 tó nées í m̀ì sii, ò ma wées gwa,
 5 ɛ ma baka e àgɔ̃ kú n gbēnɔ̃ nmananan,
 mà pɔ̃nnaa kɛ kɔ̃n borii kè n í sɛnɔ̃,
 ɛ mé n táaki ɛ́ n gbē p̀ìnɔ̃ té.
- 6 Wa durun kè lán wa dezínɔ̃ bà,
 wa taari kè wa yã zaaa kè.
- 7 Kè wa dezínɔ̃ kú Iyipiti,
 aɔ̃ɔe Dii dabuyākenanɔ̃ yã daro,
 gbēkeyā parii kè à kè́nnenɔ̃ sà́ngu,
 ben aɔ̃ swāgbāaa kè Isia Tēaa sae.
- 8 Baa kɔ̃n beeeo à í m̀ì s̀ì a tó yānzi,
 ɛ à à gbāa bíta ɔ̃ɔa.
- 9 À kpàkē Isia Tēaazi, ben gukori b̀ò,
 à gḗnyo à wèen, aɔ̃ bikù lán wà be gbáan bà.
- 10 À í b́ó í ibeenɔ̃ ɔ̃z̀ì,
 à í sí í zangurinɔ̃ gbāaaa.
- 11 Í dà í wederinɔ̃la,
 baa aɔ̃ gbē m̀èn do èe bɔ̃ro.
- 12 Ben aɔ̃ à yã kè à ò s̀ì,
 aɔ̃ à táaki ɛ́.
- 13 M̀òde à yākenanɔ̃ sà́ngu gɔ̃ɔ̃,
 ben aɔ̃ɔe zɛ ɛ à ɛ́ dammaro.
- 14 Aɔ̃ p̀óble pānde ni dè gbáan,
 ben aɔ̃ Dii ỳò wà gwà s̀ete gwe.
- 15 À p̀ó kè aɔ̃ wées kèa kpà́mma,
 ben à mè'ibabagyāa z̀ímma.
- 16 Aɔ̃ ǹòsegɔ̃aanɔ̃ kpà kɔ̃n Musao b̀uran
 kɔ̃n Aruna kè kú adona Diineo.
- 17 T̀ɔ̃te pàra à Datani m̀ò,
 à sik̀ore Abiramua kɔ̃n a gbēnɔ̃.
- 18 Té f̀ee aɔ̃ íbanɔ̃ té,
 ténene gbē zaaanɔ̃ blè.
- 19 Aɔ̃ m̀ò p̀ì zaa Orebu lán z̀ùswaree bà,
 aɔ̃ dɔ̃nzi kè í t̃aa kè aɔ̃ p̀ine.
- 20 Aɔ̃ Luda Gakuide lendee kpà
 kɔ̃n z̀ù s̀ēsori takao.
- 21 Aɔ̃ s̀à Luda í m̀isiri yān,

- kè à yā bítanɔ kèńne zaa Igipiti,
 22 kè à dabuyānɔ kè Hamu boriinɔ b̀sun,
 kè à naasiyānɔ kè Isia Tēaazi.
- 23 Beee yānzin à bè é a gbēnɔ kaate,
 ben Musa kè à à sè kpàne,
 à tò à pɔɔ kpàe, èe g̀a à n kaatero.
- 24 Ā kya kà b̀su nidee m̀n,
 ā g̀i Dii yā náane kezi.
- 25 Ā yābuu tà n bisakutaanɔ guu,
 āwe dɔ Dii yāziro.
- 26 Ben à ɔ d̀ à la dàńne à bè,
 é tó ā gaga gbáan,
 27 é tó ā boriinɔ gaga boriinɔ té,
 é n fāakɔa b̀sunɔ guu.
- 28 Ā d̀ Peo tāazi,
 ā p̀ kè wà saa òo p̀genɔa blè.
- 29 Ā yākenanɔ Dii pɔɔ fē,
 ben gagyāa s̄ngu.
- 30 Fineasi fēe à yā p̀ m̀ z̀,
 ben gyāa p̀ zè.
- 31 Ben Dii tò yā b̀o nna,
 à bà kúo ai à boriia.
- 32 Ā Dii pɔɔ fē Meriba í kiia,
 ben yā b̀ Musao zaa ā yāzi.
- 33 Zaake ā à ǹse ỳka,
 ben à yā ò laasuulena sai.
- 34 Āwe b̀su p̀ deenɔ kaate
 lán Dii diēńne ǹro.
- 35 Ā ỳk̀te k̀n borii p̀nɔ,
 ā n fēakaara zékpae sè.
- 36 Ā d̀ n tāanɔzi,
 ben yā p̀ g̀ńne takutee ũ.
- 37 Ā n nég̀gbēnɔ kè sa'opɔ ũ,
 ā saa ò tāanɔa k̀n ńnɔgbēnɔ.
- 38 Ā taarisaidenɔ k̀to kp̀kpa,
 ā nég̀gbēnɔ k̀n ńnɔgbē p̀nɔ.
 Ā saa òńyo Kanaa b̀su tāanɔa,
 ben ā b̀su p̀ gbāsī kè.

39 Aṣ gbāsí lè ní yākenanṵ yānzí,
aṣ gò náanesaideenṵ ù ní yākenanṵa.

40 Ben Dii pɔfē fèéńzi,
à ye gbē kè à ní séno kāzi dɔro.

41 À ní ná boriinṵne ní ɔzĩ,
ben aṣ zangurinṵ kí blè ní musu.

42 Aṣ ibeenṵ gbāaa mòńne,
aṣ ɔ tòm̃ma.

43 Ègṵ ní bɔɔ gèñ baaagṵ,
mɔde aṣ zè kɔn ní swāgbāakenao,
ben aṣ sòe ní durun yānzí.

44 Baa kɔn beeeo tó à ní wiii mà,
è ní nawēakena yā da.

45 Aṣ yānzí è dɔ a bà kuunańyo yān,
è a nòse liè a gbēke bíta yānzí.

46 À tò gbē kè aṣ ní kũkũ zizɔ ùunṵ
ní wēnda gwà.

47 Dii wa Luda, ñ wa mì sí!
Ñ wa bɔe boriinṵ té ñ wa kakṵa,
le wà n tó kè kú adona bɔ
wà ña dā kɔn n táakilenao.

48 Aubarikade Dii, Isarailinṵ Luda
zaa káaku ai gurɔ píngi!
Gbē píngi be aami!
Aleluya!

TAKADA SƆƆRODEE

Saamu 107–150

Salmo 107

Dii sáabukena

1 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkeè yāana vīro.

2 Gbē kè Dii ní bóno o le,
gbē kè à ní bó ní ibeenṵ ɔzĩnṵ.

- 3 Gbē kè à ní bọ̀ b̀̀̀su k̀̀n b̀̀̀̀suo à ní kak̄ōa
b̀̀̀na ɔ̀f̄ant̄ēb̄ɔe kpa k̀̀n a ḡēkpen kpaao
k̀̀n gu'igb̄āroo kpaao k̀̀n s̄ɔ̄met̄e kpaao.
- 4 Ās gb̄ēkeno lik̄ōa z̄̀ gb̄áan,
ās̄e w̄ete k̄e wēe gá v̄een z̄e d̄oro.
- 5 N̄ɔaa ní dé, ímii ní dé,
ās w̄endi suuna k̄e.
- 6 Ben ās wii p̄e Diizi ní naw̄ēakenan,
ben à ní bọ̀ ní w̄ét̄amma guu.
- 7 À ní dá z̄e s̄úusun
ai ās kà w̄ete k̄e ās̄e v̄een.
- 8 Wà Dii sáabu ke à gb̄ēke yānzi
k̀̀n yāb̄onsae k̄e è ke gb̄ēn̄ōneo.
- 9 Zaake è ímiderin̄o k̀̀to ȳii k̄úf̄ine,
è p̄o maa kpá n̄aderin̄o ās k̄a.
- 10 Ās gb̄ēkeno kú ga gusisin,
ās̄e naw̄ēa kee yina k̀̀n m̄̀kyakoo.
- 11 Zaake ās gi Luda yā mazi,
ās kya kà Luda Musude lédamman.
- 12 À tò wà ní busa k̀̀n z̄i gb̄āao,
ās ḡen si wà l̄e, d̄onleri kuuro.
- 13 Ben ās wii p̄e Diizi ní naw̄ēakena guu,
ben à ní bọ̀ ní w̄ét̄amma guu.
- 14 À ní bọ̀ ga gusisin,
à ní m̄̀kyakoon̄o ḡa à k̄ēk̄ē.
- 15 Wà Dii sáabu ke à gb̄ēke yānzi
k̀̀n yāb̄onsae k̄e è ke gb̄ēn̄ōneo.
- 16 Zaake è b̄iile gb̄a k̄e wà p̄i k̀̀n m̄̀got̄eo gboro,
è m̄̀si gb̄angan̄o é'e.
- 17 Ās gb̄ēkeno lik̄ōa ní sw̄agb̄āa yānzi,
ās w̄ét̄amma è ní taarin̄o yānzi.
- 18 P̄óblee nii b̄ò ní p̄ōn,
ās kà gana.
- 19 Ben ās wii p̄e Diizi ní naw̄ēakenan,
ben à ní bọ̀ ní w̄ét̄amma guu.
- 20 À a yā z̄im̄ma, ben ās k̄ēk̄ōa,
à ní bọ̀ gaa léz̄i.
- 21 Wà Dii sáabu ke a gb̄ēke yānzi
k̀̀n yāb̄onsae k̄e è ke gb̄ēn̄ōneo.

- 22 Wà kennakõo saa oa,
wà à yākenano tōkē kōn gudakenao.
- 23 Aõ gbēkeno dà ísiaala góro guu,
aõe laa taa í bíta pìla.
- 24 Aõ Dii yākenano è,
kōn yābonsae kè è ke í dagulano.
- 25 À yā ò, ben zàga'ia gbāaa kàka,
isiaa sō fēe musumusu.
- 26 Aõe fēe musu, wēe suu gīzī,
aõ kú kari lézī, ben swè kēngu.
- 27 Gó nìgānigānyo,
aõ tàtaataa bò lán wēderi bà,
íte'ōndō píngi yāam̄ma.
- 28 Ben aõ wii lè Diizi ní nawēakenan,
ben à ní bó ní wētamma guu.
- 29 À ia gbāaa zè, à gō ia fēe ū,
à ísō kpàe, ben í zè kítikiti.
- 30 Kè guu yī, aõ pōo kè nna,
ben à gāanyo íkpare kè aõ yezi.
- 31 Wà Dii sáabu ke à gbēkee yānzi
kōn yābonsae kè è ke gbēnoneo.
- 32 Wà à tó bō pari kakōana guu,
wà à táaki lé don'aedeeno kakōanan.
- 33 À swa ídeeno liē gbáa ū,
à tò íbōkiino gō gukori ū.
- 34 À tōte aubarikadee li gu wìsidee ū
gbē kè aõ vēeno yāzaakena yānzi.
- 35 À gbáa li sèbe ū,
à tò gukori gō íbōkiino ū.
- 36 À noaderino kàe gwe,
ben aõ wéte kàe wà vēen.
- 37 Aõ burapono tō, aõ geepe líno bà,
ben à né ínne maamaa.
- 38 À aubarika dàngu, aõ pari kù maamaa,
èe tó aõ pókādeeno làgoro.
- 39 Ben à ní lago dō, aõ bùsa
gbāamōnnena kōn mōnzio kōn pōsiaao yānzi.
- 40 À wí dà wēenenōa,
à tò aõ likōaa zō gukori zésaidee guu.

- 41 Mɔde à wēndadeeno b̀ takaanikeen à ní sé lezĩ,
à tò aõ ua k̀ lán kpàsapɔɔnɔ bà.
42 Tó gbē maaanɔ è, aõè pɔnnaa ke,
gbē zaaanɔ s̄ è ní lé nakõa.
43 Òndõdee làakari dɔ yā pìnɔa,
à Dii gbēkēe gwa lán à de nà.

Salmo 108

Luda bé è tó wà z̀ ble

Dauda lè.

- 1 Ma làakari kpaena, Luda,
mé lè sí mà n táaki lé k̄n n̄seo do.
2 Ma mɔɔ k̄n ma kuntigio kú máa?
Mé gudɔɔ pá mio.
3 Dii, mé n sáabu kpá boriinɔ té,
mé n táaki lé gbēnɔne.
4 Zaake n gbēkēe bíta kà n kiia,
n náane ludambe luguu lè.
5 Luda, wà n tó sé lezĩ ai musumusu,
n̄ tó n gakui da andunala píngi.
6 Ñ wewala n̄ wa mì sí k̄n n gāsā gbāaa,
le wamɔwa n gbē yenzideeno e wà bɔ.
7 Luda yā ò zaa a kúkiia à bè:
Mé Sekemu kpaatete k̄n z̀blena wiiio,
mé gba da k̄n Suko guzureo.
8 Giliada b̀su né ma p̄me,
Manase boriinɔ b̀su né ma p̄me,
Eflaimu boriinɔ b̀su né ma m̄furame,
Yudanɔ b̀su né ma gòme.
9 Mɔabunɔ b̀su né ma ɔpipibɔme,
m̄è ma kyatee káe Edɔmunɔ b̀sun,
m̄è z̀blewiii dɔ Filisitininɔ b̀sua.
10 Dé bé eé gēmao wéte bíidee guuu?
Dé bé eé d̄me ae ai Edɔmunɔ b̀sun?
11 Luda, à de m̄be n ɔ gbàrewazi,
n̄è bɔ k̄n wa z̀kpeeno d̄roo?
12 Ñ ɔ dawa wa ibeenɔ yānzi,
zaake gbēntee d̄nle né yā p̄ame.

13 Wé zì ble kōn Luda gbāaa,ò,
àmbe eé kiti pá wa ibeēnɔ.

Salmo 109

Sa zaa ona ibeene

Dauda lè.

- 1 Luda, míbe meè n táaki lé,
ñtongõ yītenaro.
- 2 Zaake gbē zaa bɔnkpeedeeno è ma yaka,
aṣè lé bɔ wà egeyā dima.
- 3 Aṣè ligamazi kōn zangu yāo,
aṣè swèe kemaò pòke wíwinnena sai.
- 4 Aṣè yenzi sɔkpame kōn yādimmanao,
baa kè meè adua keñe.
- 5 Aṣè à maaa fīa bome kōn à zaaao,
yenzi sɔ, kōn zanguo.
- 6 Ñ Setān swi kea,
ñ à kpakōzi kōn Ibilisio.
- 7 Ñ tó yākpae à ble,
ñ tó à aduakena kene taari ù.
- 8 À wèndi gõ kusu,
gbē pānde gõ à gēe ù.
- 9 À néno gõ de sai,
à naõ gõ gyaanɔ ù.
- 10 À néno gõ likɔazɔrinɔ ù wàgõ baa kee,
wàgõ ní kpakee ní be zīnɔ guu.
- 11 À fīadee à pónɔ nakōa píngi,
gbē zītɔnɔ à zī àre ble.
- 12 Gbēke tón gbēkee kenero,
wàton à né kè à tònɔ wēnda boro.
- 13 À boriino kaate,
aṣ tó tóngõ kú borii kè aṣé feeno téro.
- 14 À dezino zaakena yā gõ dɔ Diin,
ñton tó à da durun kēa zikiro.
- 15 Aṣ durun gõ dɔn Diin,
aṣ yā sā gbēnɔn anduna guu.
- 16 Zaake èe dɔn à gbēkee ke gbēkenero,
è wéé tā takaasideeno kōn wēndadeeno
kōn pɔsiadeeno ai gèwāan.

17 À ye sa zaa onnenazi,
 ò tó à wí à musu.

Sa maa onnena è kánero,
 ò tó aubarika keo zà.

18 À lékennena dà lán uta bà,
 à à mè yàku lán í bà,
 à gè à wánon lán nósi bà.

19 Kana pì gō daàla lán uta bà,
 àgō dō à pii lán asaa bà.

20 Dii fīa bo ma yādimmarinone le
 kōn gbē kè aōè yā zaaa
 o ma musunɔo.

21 Dii Gbāapingide,
 ò ma wēnda gwa n tó yānzi,
 ò ma bo n maake kōn n gbēkeo yānzi.

22 Zaake takaaside wēndadeen ma ũ,
 ma pɔɔ yàka búgubugu.

23 Mée gēteε lán uusie ɔra bà,
 má de lán kwaa kè ĩa e seε bà.

24 Léyina tò ma gbá è sí sé doro,
 ma yāyā ma gō wòɔzɔɔ.

25 Ma gō yáadɔzipɔ ũ
 ma yādimmarinone,
 aōè ma gwa wà mì gbāke.

26 Ñ dɔmale, Dii ma Luda,
 ò ma mì sí n gbēke yānzi,

27 le aō dō kè n ɔɔ bé à kè,
 míbe Dii, n kename.

28 Baa tó aō ma ka, né
 aubarika damagu,
 tó aō fēemazi, wí é ní kū,
 mapi n zòbleri mé pɔnnaa ke.

29 Tó zaaa gō ma yādimmarinone uta ũ,
 aō wí da ní zīndaa lán gumusu bà.

30 Mé Dii sáabu kpá kōn kòto gbāaa,
 mé à táaki lé pari kakōana guu.

31 Zaake è ze kōn wēndadeenɔ,
 è ní sí gbē kè aōè yā vēmmanɔa.

Salmo 110

Mesaya kíkee

Dauda lè.

- 1 Dii bè ma diine à v̄ē a ɔplaazi
ai àḡɔ à ibeeno kene à tinti ũ.
- 2 Dii é tó n iko dagula,
né kí ble n ibeenoɔa zaɔ Zayɔn.
- 3 N gb̄ēno é n̄ z̄inda kpámma z̄ikaguro
kp̄iii kè kú adona musu,
n ḡɔkpareno é mó n kiia lán gudɔnao kp̄íkpana bà.
- 4 Dii la dà, eé lé sɔkparo à bè:
Néḡɔ de sa'ori ũ ai guro p̄ingi
Melekizedeeki zékpaɛa.
- 5 Dii kú n ɔplaazi,
eé k̄inano dúgu z̄ɔ a p̄ɔf̄eguro.
- 6 Eé yākpae ke k̄ɔn boriino,
aɔ ḡeno éḡɔ kpá,
eé anduna p̄ingi k̄inano dúgu z̄ɔ.
- 7 Eé í mi swaazi zé léa,
beee yānzin à m̄i éḡɔ dana ílazi.

Salmo 111

Dii tóbɔna

- 1 Aleluya!
Mé Dii sáabu kpá k̄ɔn n̄ɔseo do
gb̄ē maaano kakɔana guu.
- 2 Dii yākenano bíta,
gb̄ē kè à yā k̄éne nnaano è wete wà d̄ɔ.
- 3 À yākenano bèe v̄i k̄ɔn gakuio,
à yāmaakena yāana v̄iro.
- 4 Dii tò wà d̄ɔ a yābɔnsaekenano,
à s̄uu v̄i k̄ɔn w̄endaao.
- 5 È p̄ɔblee kpá a v̄iak̄erinoɔ,
èḡɔ d̄ɔ a bà kuunaño yān.
- 6 À a yākenano gbāaa òd̄ɔa a gb̄ēnoe,
à bori pāndeno b̄usuno s̄i à kp̄ámma.
- 7 À yākenano náane v̄i bens̄ɔ à zé v̄i,

- à yādannenano yāpuraa vī píngi.
 8 Yā pìnɔ kāsāa pēena guro píngi,
 è yā ke a zéa kōn náaneo.
 9 À mīsiri zì à a gbēnɔ bò,
 à bà kúnyo guro píngi.
 À tó kú adona, à naasi vī.
- 10 Vīakena Diinen ɔndɔ̀ m̀ ù,
 gbḕ kè aɔ̀ à vīa vīinɔn asānsideenɔ̀ ù.
 À táakilena éǵɔ̀ yāana vīro.

Salmo 112

Gbḕ kè Dii vīa vīi

- 1 Aleluya!
 Aubarikadeen gbḕ kè Dii vīa vīi ù,
 bensɔ̀ Dii yādienano è káne maamaa.
- 2 À néno éǵɔ̀ gbāadeenɔ̀ ù ní b̀sun,
 ǹɔ̀sepuradee boriino éǵɔ̀ de aubarikadeenɔ̀ ù.
 3 ɔ̀ kōn auzikio di à be,
 à yāmaakena yāana vīro.
 4 Baa gusiaan guu è pu gbḕ maaane,
 ǹɔ̀sepuradee kè s̀uu kōn wēndaao vīi.
 5 Gbḕ kè è ɔ̀ poro, kè è p̀s̀ sēkā́ne,
 bensɔ̀ è yā ke a zéa, yā è b̀o nna.
 6 P̀s̀ke é gbḕ maa ĺa ble zikiro,
 à yā éǵɔ̀ d̀n̄gu guro píngi.
 7 Baaru zaaa è à vīa kūro,
 à làakari éǵɔ̀ kpaena, éǵɔ̀ Dii náane vī.
 8 À k̀ è vīro, vīa è à kūro
 ai à gá à ỳǵɔ̀ ke a ibeenɔ̀a.
 9 È gba da takaasideenɔ̀ne maamaa,
 à yāmaakena yāana vīro,
 à gbāaa éǵɔ̀ kaara kōn b̀eɔ̀.
- 10 Gbḕ zaaa è à e à p̀ fē,
 è swaa kakūn à naguzi,
 gbḕ zaaa p̀yezina è ke pā.

Salmo 113

Dii táakilena

- 1 Aleluya!
 Dii zòblerinɔ, à à táaki lé,
 à Dii tó bɔ!
- 2 Wà Dii sáabu kpá
 zaa tia ai guro píngi.
- 3 Wà Dii tó bɔ
 zaa ɔfántēbɔe kpa ai à gēkpen kpaaɔ.
- 4 Dii bíta de bori píngila,
 à gakui da musula.
- 5 Dé bé à kà Dii wa Luda ũu?
 À vēena kpatan zaa musu,
- 6 è wée zu gīzī
 à musu kōn tɔtɔe gwa.
- 7 È gbāasaideenɔ bɔ būsu té à n fεε,
 è wēndadeenɔ bɔ tubura à n sé lezī.
- 8 È n da kīnenɔ té,
 borii kè à sè kīnenɔ.
- 9 È pāaa kaara a been,
 è à ke nédande pɔnnadee ũ.
 Aleluya!

Salmo 114

Banla zībaa lè

- 1 Kè Isarailinɔ bɔ Igipiti,
 kè Yakubu boriinɔ bɔ gbē zītɔnɔ té,
- 2 Yudanɔ būsu gō Dii kúkii ũ,
 Isarailinɔ būsu gō à kíblekii ũ.
- 3 Isia Tēaa wée sīnle à bàa lè,
 Yoda í kpee lì.
- 4 Kpīiinɔ vīvī lán sākaronɔ bà,
 sīsīnɔ kɔɔ lè lán sānenɔ bà.
- 5 Ísia, bó bé à n le n bàa lè?
 Yoda, à kè dia n kpee lì?
- 6 Kpīiinɔ, bóyānzin a vīvī lán sākaronɔ bàzi?

Sĩsĩnɔ, à kè dia a kɔɔ lè lán sãnenɔ bà?

- 7 Anduna, ò lugaluga Dii aɛ,
Yakubu Luda aezĩ.
8 À gbèsi kè ìkaekii ũ,
à gbèpukāa lì ìbɔkii ũ.

Salmo 115

Dii bé è aubarika daŋgu

- 1 Èe ke wámbeero Dii,
èe ke wámbeero,
m̀be ní de wà n tó bɔ
n gbẽke kɔn n náaneɔ yãnzĩ.
- 2 À kè dia boriino è wa la
wà be wa Ludaa kú máme?
- 3 Wa Ludaa kú musu,
pó kè à yezin è ke.
- 4 Aɔ ní tãano pì kɔn kondogio kɔn vuraɔ,
gbẽntee ɔziime.
- 5 Aɔ lé vĩ, m̀de aɔè yã oro,
aɔ wée vĩ, m̀de aɔè guu ero.
- 6 Aɔ swā vĩ, m̀de aɔè yã maro,
aɔ yĩ vĩ, m̀de aɔè pɔ gũu maro.
- 7 Aɔ ɔ vĩ, m̀de aɔè pɔ kũro,
aɔ gbá vĩ, m̀de aɔè táa oro,
aɔè kòto kekero.
- 8 Aɔ pìrinɔ sɛnkpeñyome
kɔn gbẽ kè aɔe ní náane keeno ní píngi.
- 9 Isarailino, à Dii náane ke!
Àmbe a dɔnleri ũ kɔn a sɛngbangoo.
- 10 Aruna boriino, à Dii náane ke!
Àmbe a dɔnleri ũ kɔn a sɛngbangoo.
- 11 Dii vĩakerino, à Dii náane ke!
Àmbe a dɔnleri ũ kɔn a sɛngbangoo.
- 12 Dii dò wa yãn,
eé aubarika dawagu.
Eé aubarika da Isaraili boriino,

- eé aubarika da Aruna boriinɔn,
 13 eé aubarika da a vīakerinɔn,
 né féte gbēnsi.
- 14 Dii a bori kōare,
 apinɔ kōn a néno.
- 15 Dii aubarika daagu,
 àmɔ kè musu kōn tɔɔte kè.
- 16 Musu né Dii pómɛ,
 mɔde à tɔɔte nà gbēnteenɔne ní ɔzĩ.
- 17 Èe ke gènɔ bé wè Dii táaki léro,
 kesɔ gbē kè aɔ lé yītɛnɔ.
- 18 Wámbe, wégɔ Dii sáabu kpaa
 zaa tia ai guro pínɡi.
 Aleluya!

Salmo 116

Gbē kè bò gaa lézĩ Dii sáabukpana

- 1 Má ye Diizi, zaake à ma yā mà,
 à ma wiipenaazii mà.
- 2 Méɡɔ à sisii ai ma wēndi lén,
 kè à swā kpàmazi yānzii.
- 3 Ga bà fīkāmazi yā,
 mira wāwāa tōma,
 wéetāmma kōn pɔsiaao dāmala.
- 4 Ben ma Dii sìsi ma bè:
 Dii, n yā nna, n ma m̀ sí.
- 5 Dii sùu vī bensɔ à maa,
 wa Ludaa wēnda vī.
- 6 Dii è gbāasaideeno dākpa,
 kè ma busa, à ma m̀ sì.
- 7 Ma swè, n keke n kpáɛ,
 zaake Dii yā maaa kènne.
- 8 Dii, n ma bɔ gaa lézĩ,
 n wéɛ'i gògome, née tó ma gèn síro,
- 9 le màɡɔ té n aɛ gbē bēeno kukiia kè.
- 10 Baa kè nawēa tōma ma gɔ búgubugu,

má kpé à náane vī, ben ma yā ò.

11 Ma bídi kè ma bè:

Gbē píngi né egēdeenɔmɛ.

12 Bón mé fīa boo Diine

à maaa kè à kèmee musu píngii?

13 Mé Dii m̀sina togo sé musu,

mé à sísisio.

14 Mé lù kè má sè Diineno papa

à gbēno wáa ń píngi.

15 Dii yāmarino gana bèe vīne.

16 Dii, n yā nna, n z̀b̀lerin ma ũ,

nɔgbē kè à d̀nzi nén ma ũ,

n ma bo bàn.

17 Mé kennakōo saa omma,

mé n sísisio, Dii.

18 Mé lù kè má sè Diineno papa

à gbēno wáa ń píngi

19 à kpé ua Yerusalemu guu.

Aleluya!

Salmo 117

Dii táakilena

1 Amɔa bori píngino à Dii tó kpá,
amɔa bùsu píngi gbēno à à táaki lé,

2 Zaake gbēkee kè à vīwao kè bíta,
Dii náane vī guro píngi.

Aleluya!

Salmo 118

Gana Dii ua kōn sáabukenao

1 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkee yāana vīro.

2 Isarailino o:

À gbēkee yāana vīro.

3 Aruna boriino o:

À gbēkēε yāana vīro.

4 À vīakerino o:

À gbēkēε yāana vīro.

5 Ma Dii sìsi ma nawēa guu,
ben à wēmala à ma gba mēporokii.

6 Dii kúmao, vīa é ma kūro.
Bón gbēntee é fō à kemeε?

7 Dii kúmao ma dōnleri ū,
mé ma ibeeno tí dō.

8 À maa wà na Diizi de
gbēntee náanekenala.

9 À maa wà na Diizi de
gbāadeeno náanekenala.

10 Bori píngi ligamazi,
ben ma ní kaate kōn Dii tóo.

11 Aō ligamazi kpa píngi,
ben ma ní kaate kōn Dii tóo.

12 Aō fīma lán zóno bà,
ben aō gàga lán kàe té bà,
ma ní kaate kōn Dii tóo.

13 Aō ma yīpa kpeε, má yezi mà léε,
ben Dii dōmale.

14 Dii bé ma gbāaa ū, à táakin meε lé,
àmbe à gō ma mìsiri ū.

15 À ma, pōnna wiii dō gbē maaano bùran,
Dii oplaa zī bíta kè.

16 Dii oplaa kú musu,
Dii oplaa zī bíta kè.

17 Mé garo, mégō kuu,
mégō Dii yākenano tōkēε.

18 Dii ma toto maamaa,
mōde èè tó gaa ma sero.

19 À zé maaa gbàno wēme,
le mà gē mà Dii sáabu kpá.

- 20 Dii ua zén yè,
gbē maaano bé wè gēn.
- 21 Ma n sáabu kè Dii, zaake n wemala,
n gō ma m̀siri ũ.
- 22 Gbè kè kpéborino pā kpàzi
bé à gō kpé gooda gbè m̀dee ũ.
- 23 Dii bé à beee kè,
ben à k̀we yā̀bɔnsae ũ.
- 24 Gurɔ kè Dii dien yè,
wà pɔnnaa ken wà ǹse ke nna.
- 25 N yā nna Dii! N wa m̀ sí!
Ǹ s̀u ke Dii! N wa dakɔre m̀nnaao!
- 26 Aubarikadeen gbē kè èe mɔɔ kɔn Dii tóo ũ,
zaa Dii ua wée gbāake kpaanzi.
- 27 Diin Luda ũ, à guu p̀we.
À zà lá kpákpa àgō téo zībaakerinɔzi
ai sa'oki kobano kiia.
- 28 Ma Ludan n ũ, mé n sáabu ke,
ma Luda, mé n tó sé lezī.
- 29 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkeee yāana vīro.

Salmo 119

Luda yā sɛna lezī

- 1 Aubarikadeenɔn gbē kè aɔ kuu taari sai
wà Dii doka k̀nanao ũ.
- 2 Aubarikadeenɔn gbē kè aɔɔ Dii yā k̀na
wà à kii wete kɔn ǹseo doono ũ.
- 3 Aɔè yā kpeegānda kero,
aɔ̀gō té à zé guu.
- 4 N n ɔ̀ɔkii ɔ̀ɔawe,
le wàgō tézi kɔn làakarìo.
- 5 Má yezi màgō kú ma d̀ɔɔa
màgō n yādannenano k̀na.
- 6 Tó má n yādienano k̀na píngi,
bee é tó wí ma k̀ro.

- 7 Gurɔ kè mée n dokayā maaano dadaa,
mé n sáabu kpá kɔn nɔ̀sepuraao.
- 8 Mégɔ n yādannenano kūna,
nton ma tón mámmanlo.
- 9 Dian gɔ̀kpare e àgɔ kuu gbāsī sai nà?
Séde à yākena kɔ sé kɔn n yāo.
- 10 Mée n kii wetee nɔ̀seo do,
nton tó mà zā n yādienanɔaro.
- 11 Ma n yā dà ma swè guu
le màton durun kennero yānzi.
- 12 Aubarikadeen mmɔn Dii ũ,
n n yādienanɔ dame.
- 13 Dokayā kè aɔ bɔ n lénno píngi,
mé tɔ̀kèñne kɔn ma léo.
- 14 Meè pɔnnaa ke kɔn n yāno
lán wè ke kɔn auziki bítao nà.
- 15 Meè laasuu lé n ɔ̀ɔkiia,
ma wée kú n zénɔa.
- 16 Ma pɔɔ kè nna n yādienanɔa,
n yā é sāmaguro.
- 17 N yā maaa ke mɔma n zɔ̀blerine
le màgɔ kuu wèndio, mégɔ n yā kūna.
- 18 N ma wée kème
le mà wée si yābɔnsaenɔle n dokan.
- 19 Nibɔn ma ũ anduna guu,
nton n yādienanɔ utemero.
- 20 N dokayāno nidena baabɔre
ma swè blè.
- 21 Neè kpākè wadadeeno kè lé n kúnɔzi,
gbè kè aɔ zā n yādienanɔano.
- 22 N ma bɔ sɔ̀sɔnan kɔn dɔkenyoo,
zaake má n yāno kūna.
- 23 Baa kè kíneno vèe wà lé kpàkɔ̀sɔmazi,
ma laasuu égɔ kú n yādannenano.
- 24 N yāno è ma pɔɔ ke nna,
n yā pì è lé dama.
- 25 Ma gɔ daena tɔ̀ɔte,
n ma wèndi dākpa lán n ò nà.
- 26 Ma a yākenano dɔ̀ɔnne, ben n wemala,

- ò n yādannenano dame.
 27 Ñ tó mà n ɔɔkiino dɔ,
 ma laasuu égɔ kú n yābɔnsaenɔa.
 28 Ma ɔɔɔ sia à kè bíta,
 ò ma gba gbāa lán ní ò nà.
 29 Ñ ma kē mɔnafiki zéa,
 ò ma gba zé mà ze kɔn n dokao.
 30 Ma yāpura zé sè,
 ma swè ègɔ kú n dokaa.
 31 Má n yāno kūna ɔplaplaa,
 òton tó wí ma kūro, Dii.
 32 Mèè wā n yādienano zézi,
 zaake n ma làakari kpàeme.
- 33 Dii, ò n yādannenano zé ɔɔame
 le màgɔ kūna ai ma wèndi lén.
 34 Ñ ma gba ɔndɔɔ màgɔ n doka kūna,
 màgɔ zii kea kɔn nɔseo do.
 35 Ñ ma da n yādienano zén,
 zaake bee bé è kámagu.
 36 Ñ tó ma swè gɔ kú n yānoa,
 àton tá bini zénlo.
 37 Ñ ma wée go ɔɔ pāanɔa,
 ò ma wèndi dākpa lán ní ò nà.
 38 Ñ yā kè ní ò papa mɔma n zɔblerine,
 lé kè ní gbè n viakerinɔne.
 39 Ñ tó sɔsɔna kè mèè à vīa kee gomala,
 zaake n dokayānoo maa.
 40 Má ye n ɔɔkiizi fá,
 ò ma wèndi dākpa n maakee guu.
- 41 Dii, ò mɔ ò gbēkee keme,
 ò ma mì sí lán ní ò nà,
 42 gbasa mà yā sí ma sɔsɔrila,
 zaake mée n yā náane kee.
 43 Ñton yāpura yā sí ma lénlo,
 zaake n yāzedeem má wée dɔzi.
 44 Mégɔ n doka kūna
 ai gurɔ píngi,
 45 Mégɔ té aafia,
 zaake ma n ɔɔkii wète.
 46 Mé n yāno o kínano ae,

- wí é ma kũ s̄ro.
- 47 N yādienanɔ è ke ma pɔɔne,
zaake má ye yā pìnɔzi.
- 48 Ma ḡà s̄è n yādiēna k̄è má yezinɔne,
m̄èè laasuu lé n yādannenanɔa.
- 49 N̄ dɔ yā k̄è n̄ ò n zòblerinen,
zaake n̄ tò ma w̄ée dɔzi.
- 50 Yā k̄è è ma làakari kp̄áe ma nawēakenan ȳè,
n l̄égbēna bé è ma w̄endi dākpa.
- 51 Wadadeenɔ e ma faboo yāana sai,
baa k̄ɔn beeeo m̄èè zā n dokaaro.
- 52 M̄èè dɔ n dokayā k̄è kú zaa ziinɔn,
ben āñè ma n̄ɔse ȳii kūme, Dii.
- 53 M̄èè pɔ f̄ē maamaa,
k̄è zaakerinɔ è pā kp̄á n dokazi yānzi.
- 54 M̄èè l̄è sí n yādannenanɔ musu
ma kuuna anduna k̄èkii guu.
- 55 N yā èḡɔ dɔmagu gwāāvī, Dii,
m̄èèḡɔ n dokayānɔ kūna.
- 56 Ma yā beeenɔ k̄ɔ d̄ɔ,
zaake m̄èèḡɔ n ɔdɔkii gwaa.
- 57 Dii, m̄be ma baka ū,
ma lé gb̄ē k̄è mé n yā ma.
- 58 M̄èè kúe kenne k̄ɔn n̄ɔseo do,
n̄ s̄ùu kemao lán n̄ ò nà.
- 59 Ma a yākenanɔ laasuu l̄è,
ben ma sɔkpa n dokayānɔa.
- 60 Mé wā, mé gbá gáero,
l̄e mà n yādienanɔ da.
- 61 Baa k̄è gb̄ē zaaanɔ bà f̄ikāmazi,
n dokayānɔ é sāmaguro.
- 62 M̄èè f̄ee mà sáabu kenne lezāndo
n dokayā maaanɔ musu.
- 63 N vīakeri p̄íngi gb̄ēnnan ma ū,
gb̄ē k̄è āñè n ɔdɔkii gwaanɔ.
- 64 Dii, n gb̄ēkee anduna p̄à,
n̄ n yādienanɔ dame.
- 65 N à maaa k̄è m̄ɔma n zòblerine,
lán n̄ ò nà, Dii.

- 66 Ñ wéezēē kōn dōnao dame,
zaake ma n yādienano sī.
- 67 Le ní kpé ñ ɔ tōma, má sāsāname,
mōde tia sa má n yā kūna.
- 68 Ñ maa bensō n yākenanɔ maa,
ñ n yādienano dame.
- 69 Baa kè wadadeeno yāsiaa nāma,
mèègō n ɔɔkii gwaa kōn nòse do.
- 70 Aō swā gbāgbā, èe yā maro,
moma sō ma pɔɔ nna n doka.
- 71 N ɔtōmana kème maa,
le mà e mà n yādannenano dada.
- 72 Doka kè bō n lén maame
de vura kōn kondogi bɔɔ ũgbangbanɔla.
- 73 N ɔɔ ma í kàsa à ma ke,
ñ ma gba ɔndɔɔ mà n yādienano dada.
- 74 N viakerino é ma e wà ponnaa ke,
zaake n yān ma tāmaa dɔa.
- 75 Dii, má dō kè n dokayānɔ maa,
kè ní náane vī yānzin n ɔ tōmazi.
- 76 Ñ gbēkēē keme le ma nòse kpáē,
lán ní ò moma n zòblerine nà.
- 77 Ñ mó ñ wēnda dōme le màgō kuu,
zaake n dokayānɔn ma ponnaa ũ.
- 78 Ñ tó wí wadadee kè aō taari kème pānɔ kū,
mapi sō mé laasuu lé n ɔɔkii.
- 79 N viakerino su ma kiia,
gbē kè aō n yānɔ dōnɔ.
- 80 Ñ tò ma nòse gō pura n yānɔ musu
le wí tón ma kūro yānzi.
- 81 N mīsina yā e ma swè blee,
n yān ma wéē dɔzi.
- 82 Ma wéē dō n légbēnazi ai ma kpasa,
bɔren né ma nòse yīi kūmēē?
- 83 Má de lán báa bòkɔ kè tésukpe mà bà,
baa kōn beeo n yādienano è sāmāguro.
- 84 Moma n zòbleri mégō n dāa ai bɔreme?
Bɔren né ãa da ma wéētāmmarinɔa?
- 85 Wadadeeno è wèē yōme mà zun,
aō yā è kō sé kōn n dokaoro.

- 86 N yādienanɔ pínɡi náane ví,
 ò òmale, zaake wèe wée tāama pāme.
- 87 À gǔ fíte kè aǎe yāamao anduna guu,
 mɔma sǔ mée pā kpá n ɔɔkiiziro.
- 88 Ñ ma wèndi òkpá n gbēke yānzi,
 mé n yānɔ da.
- 89 Dii, n yā ègǔ kuu guro pínɡi,
 à kāsāa pɛena zaa musu.
- 90 Ñ náane ví wè kǔn wèò,
 n anduna kàe, ben à kpé kuu.
- 91 Pó pínɡi kpé kuu gbàa n doka musu,
 zaake pó pínɡi è ònzi.
- 92 Tó n dokan ma ɔɔnnaa ũ yāro,
 le ma kaate ma nawēakena guu.
- 93 N ɔɔkii é sāmágu zikiro,
 zaake à gāzín n ma wèndi òkpá.
- 94 N pón ma ũ, ò ma mì sí,
 zaake ma n ɔɔkii wète.
- 95 Gbē zaaanɔ e ma kpákpa wà ma de,
 mɔde ma làakari kú n yānɔ.
- 96 Má è kè pó maa pínɡi zaka lé kuume,
 mɔde n yādienanɔ bíta lé víro.
- 97 Má ye n dokazi à kè bíta fá,
 meègǔ laasuu lee zaa kɔngɔ ai uusie.
- 98 N yādienanɔ è tó ma òndɔɔ gǔ de ma ibeenɔ pólá,
 zaake à kú ma swèn guro pínɡi.
- 99 Ma wéezēe de ma yādannerinɔ pólá n pínɡi,
 zaake ma laasuu ègǔ kú n yānɔame.
- 100 Ma òndɔɔ de mareenɔ pólá,
 zaake meègǔ n ɔɔkiinɔ gwaa.
- 101 Meè mì kē zé zaa pínɡia
 le mà e màgǔ n yā kūna yānzi.
- 102 Mée kē n dokayānɔaro,
 zaake mbe n dāme.
- 103 N yānɔ nname à kè bíta,
 à nna de zólá ma lén.
- 104 N ɔɔkii è ma gba làakari,
 Beee yānzín ma za sāsāna zé pínɡinzi.
- 105 N yān fitia ũ ma gbáne,

è guu pume zén.

- 106 Ma la dà ma s̄o, zεo,
kè méḡo té n dokayā maaanz̄i.
- 107 Ma wétāmma nà kè b̄ita, Dii.
n̄ ma wèndi dākpa lán n̄ ò nà.
- 108 N̄ ma s̄abukpana sí,
gbasa n̄ n dokayān̄o dame, Dii.
- 109 Mèèḡo ma z̄inda da kari guu,
baa k̄on beeeo n dokayān̄o è s̄amaguro.
- 110 Zaakerin̄o takutεε kpàkpame,
m̄ode méε z̄a n̄ ɔɔk̄iario.
- 111 N̄ yān̄on ma túbi ū ai guro p̄ingi,
āɔmbe ma p̄onnaa ū.
- 112 Ma swè kú n̄ yādannenan̄o kenaa
ai ma wèndi lén.
- 113 Ma za n̄s̄εplaadeen̄on,
n̄ dokan má yezi.
- 114 M̄be ma uteki k̄on ma s̄engbangoo ū,
n̄ yān ma wée d̄ozi.
- 115 À gumala a zaakerin̄o
lε m̄aḡo ma Luda yādienan̄o k̄ūna.
- 116 N̄ḡo ma k̄ūna lán n̄ ò nà, méḡo kuu,
n̄ton tó tāmaa ma nero.
- 117 N̄ ma sé musu lε mà b̄o aafia,
ma wée éḡo pé n̄ yādannenan̄o.
- 118 Neè ḡi gbē kè āo z̄a n̄ yādannenaanz̄i,
āo m̄onafikikena né p̄ame.
- 119 Neè anduna zaakerin̄o kwée lán m̄oḡb̄o bà,
beee yānz̄in má ye n̄ yān̄oz̄izi.
- 120 Ma m̄è è fεε n̄ v̄ia yānz̄i,
n̄ dokayān̄o naasi v̄ime.
- 121 Ma yā kè a z̄éa s̄úusu,
n̄ton ma tó ma wétāmmarin̄onero.
- 122 N̄ kpégaau sé mam̄oma n̄ z̄òblerinε lε mà b̄o maa,
n̄ton tó wadadeen̄o wée tāmaro.
- 123 Ma wée d̄o n̄ m̄isinazi ai ma kpasa,
má s̄ōkpa n̄ légbēna maaazi.
- 124 N̄ yā keme n̄ gbēkεε guu,
n̄ n̄ yādannenan̄o da mam̄oma n̄ z̄òblerinε.
- 125 N̄ z̄òblerin ma ū, n̄ ma gba làakari

- 126 Yākēna gurɔɔ kà, Dii,
 zaake wèe bɔɔ n doka kpɛɛ.
 127 Má ye n yādienanɔzi de vurala,
 baa vura baasana.
 128 Má è n ɔɔkii maa,
 beee yānzin sāsāna zé píngi è kɛmɛrozi.

 129 N yānɔɔ demɛ yābɔnsaɛ ũ,
 beee yānzin má kūna ma swènzì.
 130 N yā bɔkɔtɛna è guu puñɛ,
 è n̄sɛdodeenɔ gba làakari.
 131 Ma lé aɛna, mée wesaa boo fèkuufekuu,
 zaake n dokayānɔ nii e ma dɛɛ.
 132 N̄ aɛ dɔma n̄ sùu kɛmao,
 lán nɛè ke gbē kè aɔɔ ye n tózinɔne nà.
 133 N̄ ma da zéa lán n̄ ò nà,
 òton tó yā zaa ke kí blemaro.
 134 N̄ ma bɔ gbē takiikerinɔ ɔzì
 lɛ mà n ɔɔkii gwa.
 135 N̄ uu were mamɔma n zòbleria,
 n̄ tó mà n yādannenanɔ dɔ.
 136 Wée'i e plaa ma wéen
 kè wà n doka kūnaro yānzi.

 137 Dii, n̄ maa,
 n dokayānɔ zé vī.
 138 N n yānɔ diɛ a zéa,
 aɔ náane vī maamaa.
 139 Ma ibɛenɔ sã n yān,
 ben aɔ yā ma kū gbāa maamaa.
 140 Wà n yā ȳ wà gwà à see ke vīro,
 mamɔma n zòbleri, má yezi maamaa.
 141 Póken ma ũro, wè kya kámagu,
 baa kɔn beeeo n ɔɔkii è sāmaguro.
 142 N yāmaakena yāana vīro,
 n doka yāpuraa vī.
 143 Nawēa kɔn yā'ɔammao ma le,
 mɔde n yādienanɔn ma pɔnnaa ũ.
 144 N yānɔɔ maa gurɔ píngi,
 n̄ ma gba làakari lɛ màgɔ kuu.

- 145 Mèè n sísi kǒn nǒseo do Dii,
 ò wemala, méǵǵ n yādienano kūna.
- 146 Mèè wiipenzi ò ma mì sí,
 méǵǵ n yāno kūna.
- 147 Mèè fèe ide'ide mà wii péenzi,
 n yān ma wée dozi.
- 148 Ii è na ma wéen gwāavīro
 le mà e mà laasuu lé n yā yānzi.
- 149 Ò ma yā ma n gbēke yānzi, Dii,
 ò ma wèndi dākpa lán n yāzedekèe de nà.
- 150 Gbē kè aǒè lé kpaakǒsǒmaziinǒ kīmao,
 mǒde aǒ zà kǒn n dokao.
- 151 Ó kīmao Dii,
 n yādienano píngi yāpuraa vī.
- 152 Zaa gikena má dǒ n yāno
 kè í diè àǵǵ kuu guro píngi.
- 153 Ò ma nawēakena gwa ò ma mì sí,
 zaake n doka e sāmaguro.
- 154 Ò zemaǒ ò ma bo,
 ò ma wèndi dākpa lán n à lé gbè nà.
- 155 N misina zà kǒn zaakerino,
 zaake aǒè n yādannenano wetero.
- 156 N wèndaa bíta, Dii,
 ò ma wèndi dākpa lán n yāzedekèe de nà.
- 157 Ma ibee kè aǒè wée tāmaanǒ pari,
 mǒde méè zā n yānoaro.
- 158 Má ye n náanesaideeno kāziro,
 kè aǒ n yā kūnaro yānzi.
- 159 Ò gwa lán má ye n doǒkiizi nà.
 Dii, ò ma wèndi dākpa n gbēkèe yānzi.
- 160 N yā píngipíngi né yāpuraame,
 n dokayāno maa aǒ yāana vīro.
- 161 Gbāadeeno è wée tāma pā,
 mǒde n yā vīa è ma kū.
- 162 Mèè pǒnnaa ke kǒn n légbēnao,
 lán ma auziki bíta sèe zì guu bà.
- 163 Ma za mǒnafikin, má ye à yāziro,
 n dokan má yezi.
- 164 Mèǵǵ n táaki lee guro do gèn swèeplaplaa
 kè n dokayāno maa yānzi.

- 165 Gbē kè aṣṣo ye n dokazino aafia bíta,
yāke è tó aṣṣo furo.
- 166 Ma wée dozi ò ma mì sí, Dii,
mèè té n yādienanṣi.
- 167 Má n yāno kūna,
zaake má yezi maamaa.
- 168 Mèè n doḍkii gwa mèè n yāno ma,
zaake ma yākena píngi kú n oẓime.
- 169 Ñ tó ma wiipena n kii le, Dii,
ò ma gba làakari lán ní ò nà.
- 170 Ñ tó ma aduakena ká n kiia,
ò ma mì sí lán n lé gbè nà.
- 171 N táakilena gṵ da ma lén,
zaake nēè n yādannenano dame.
- 172 Mé lè sí n légbēna musu,
zaake n yādienanṣo maa píngi.
- 173 Ñgṵ kú soruo ò doḍmale,
zaake ma ze kōn n doḍkii.
- 174 Mée à ni deè ò ma mì sí, Dii,
n dokan ma pōnnaa ũ.
- 175 Ñ tó mǎgṵ kuu, mégṵ n táaki lee,
ò tó n dokayāno gṵ ma kūna.
- 176 Ma kē zéa lán sāa kè sāsā bà,
ò mamoma n zḍbleri wete,
zaake n yādannenano e sāmaguro.

Salmo 120

Kuuna yāketedeeno té

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Ma nawēakena guu ma Dii sisi,
ben à wēmala.
- 2 Ñ ma sí yāsiadeeno oẓi
kōn mōnafikideeno léo.
- 3 Mōnafikide, Luda é kenyo dia nà?
Ke bón eé kennēe?
- 4 Eé wée tāmama kōn gṵsagbāaa kà lé nnaano
kōn sē lí sīsī wāaa.

- 5 Wāiyoo mamoma kè má kú Mesekinó té,
 má v̄ε Kedano bisakutaan.
 6 Ma v̄ε à gì kè maamaa
 kōn gbē kè aō zà aafianno.
 7 V̄ēena aafian má yezi,
 mōde tó ma yā ò, swèen aōè f̄εomazi.

Salmo 121

Dii wa Dākpari

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Ma w̄εe do s̄is̄ino kpa,
 guu kè ma donle è b̄on.
 2 Ma donle è b̄o Dii kiiame,
 àmbe à musu kōn t̄ot̄eo kè.
 3 Eé tó n gbá sataro,
 n dākpari é igoba páro.
 4 Isarailino dākpari é igoba páro fá,
 eé s̄o ii oro.
 5 Diin n dākpari ū,
 Dii denne ɔra ū n ɔplaazi.
 6 Ɔf̄antē é n lé f̄aantēro,
 kes̄o m̄ovura gwāavī.
 7 Dii é n sí kisira s̄anda píngia,
 eé n w̄endi dākpanne.
 8 Dii é n dākpa n gana guu kōn n sunao
 zaa tia ai guro píngi.

Salmo 122

Dauda aduakena Yerusalemune

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Kè wà bème wà gá Dii ua,
 ma ɔɔ kè nna.
 2 Wá zena n biilea sa, Yerusalemu.
 3 Wà Yerusalemu kàe nanakōana gíngin.
 4 Gwen Isaraili boriino è ḡen,

- borii kè Dii sè pìno.
 Aṣè gá Dii sáabu kpá
 lán à diéñne nà.
- 5 Gwen yāgṣṣṣrino kitanṣo káen
 Dauda boriino kpata kitanṣo ũ.
- 6 À aafia wée ke Yerusalemunè à be:
 Luda tó gbè kè aṣo yenziino aubarika e!
- 7 Aafia gṣ kú n bīino dagura,
 n gudākpaikiino gṣ kaena nna.
- 8 Ma gbēno kōn ma gbēnnano yānzi mé be,
 Luda n gba aafia.
- 9 Dii wa Luda kpé yānzi
 mé à maaa wée kenne.

Salmo 123

Wéedona Ludazi

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Ma wée sè, mée n kii gwaa,
 mmṣn kè n kpatan kú musu.
- 2 Lán zṣ wée ègṣ do pṣzi a bedee ɔzī nà
 bensṣ zṣnṣgbè wée ègṣ do a dazi,
 len wa wée ègṣ do Dii wa Ludazi le
 ai à gá wa wēnda gwao.
- 3 Ñ wa wée gwa, Dii, ñ wa wée gwa,
 zaake gbēno kyakanawaguu wa kpa maamaa.
- 4 Wa ñadarino lalandikena fṣ maamaa
 kṣn wadadeeno kyakungano.

Salmo 124

Dii wa zenyoodee

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

- 1 Tó Dii kúwao yāro,
 Isarailino o:
- 2 Tó Dii kúwao yāro
 gurṣo kè wà fèwazi,
- 3 le wà wa mómo bēe kè aṣo pṣ fèwazi,

4 Ƽ aõ dawała łań í bíta è dańła nà,
 Ƽ aõ wa sɛɛ wà tàwao łań swa pana bà,
 5 Ƽ aõ wa wara łań í fěna bà.

6 Aubarikadeen Dii ũ,
 kè èè tó wà wa kɛ gyáigyairo.

7 Wa bɔ takuteɛn łań bāa bà,
 bà kè, wa pitímma.

8 Wa donle è bɔ Dii kiiame,
 àmbe à musu kɔn tɔtɛo kè.

Salmo 125

Luda gběno kuuna aafia

Gana Yerusalemu lè.

1 Dii náanɛkerinɔ de łań Zayɔn kpíiì bà,
 à degena víroo, ègɔ kuu guro píngi.
 2 Ƽán kpíiinɔ ligana Yerusalemuzi nà,
 Ƽen Dii ligana a gběnozi Ƽe
 zaa tia ai guro píngi.
 3 Gbè zaaano é e wàgɔ kí blee
 gbè maaano bùsun wàgɔ gaaro,
 Ƽe gbè maaano tón ɔ da zaakenanlo yānzi.
 4 Dii, n̄ à maaa kɛ gbè maaanɔɛ,
 gbè kè aõ n̄se puraano.
 5 Gbè kè aõ zé kotina sèno sɔ,
 Dii é n̄ wara kɔn zaakerinɔɛ.

Luda Isarailino gba aafia!

Salmo 126

Isarailino suna n̄ gwena ziia

Gana Yerusalemu lè.

1 Kè Dii wa bɔ zòbleen à sùwao Zayɔn,
 à dɛwe łań nanaa bàɛɛ.
 2 Wa v̄i kɔn yáo wa guda kè,

- ben boriino bèkõne,
 Dii yā bíta kèwe.
 3 Dii yā bíta kèwe,
 ben wée pɔnnaa kee.
- 4 Dii, ò suwao wa gwena ziin,
 lán neè su kɔn ío gbáan nà.
 5 Gbē kè aɔ pɔ t̃ kɔn wéé'ionɔ,
 adeenɔ é kē kɔn gudakenaome.
 6 Gbē kè b̃ kɔn ɔɔ dɔɔ kɔn pɔwɛeo kūna,
 adee é eara à su kɔn gudakenao
 kɔn ése bakaao sena.

Salmo 127

Pó píngi né ludangbaame

Gana Yerusalemu lè kè Sulemanu dà.

- 1 Tó èe ke Dii bé à kpé b̃ro,
 ēndē à b̃rinɔ e zī p̃a keeme.
 Tó èe ke Dii bé à wéte d̃kparɔ,
 ēndē à d̃kparinɔ e itē kee p̃ame.
 2 Feena ide'ide, daena lezāndo,
 zībāabāakena p̃obleee yānzi né yā p̃ame,
 zaake Dii è a gbē yenzideenɔ gba kámmabona.
- 3 Néǵǵbēnɔ né Dii gbaame,
 ñenɔ né à láadame.
 4 Lán k̃anɔ de nà z̃ikari ɔzī,
 len n g̃ɔkparekeguro néǵǵbēnɔ de le.
 5 Aubarikadeen gbē kè à gbàra panańyo ũ,
 tó à ibeenɔ à lè g̃aale, wí é à k̃uro.

Salmo 128

Yā maaa kè Dii vīakeri è ee

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Aubarikadeen gbē kè Dii vīa vī
 bens̃ à té à zén ũ.
 2 Né n zī àre ble,
 néǵǵ aubarika vī, néǵǵ kuu aafia.

3 N naĩ éǵĩ kú n ua
 lán geepi lí n'íri bà,
 n néǵǵbēnǵ éǵĩ liga n teebuzi
 lán kù lí ketenǵ bà.

4 Len gbē kè Dii vīa vīi
 èǵĩ aubarika vī le.

5 Zaa Zayǵn Dii aubarika dangu
 ai n wēndi lén.
 À tó ò wée si Yerusalemu nmanale,
 6 à tó ò n dionǵ e kǵn wéeo.

Dii Isarailinǵ gba aafia!

Salmo 129

Isarailinǵ sa zaa ona ñ ibeenǵne

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Zaa wa néngo zĩ wà wée
 tǵwa gēn ũgbangba.
 Isarailinǵ o:
- 2 Zaa wa néngo zĩ wà wée
 tǵwa gēn ũgbangba,
 mǵde wèe fĩ wà wa furo.
- 3 Wà wa kpēegura bú wì,
 wà à dǵrǵ kè gbàagbāa.
- 4 Dii maa,
 à gbē zaaanǵ bà zǵwe.
- 5 Gbē kè aǵ zà Zayǵnnnǵ
 sǵkpa kpēe kǵn wíyāo.
- 6 Aǵǵ de lán sè kè
 bǵe kpé musu bà,
 ai àǵǵ gbā à gàga.
- 7 Eé sèkēri ǵkū paro,
 eé bakaa ke à sí yi wà da gǵnlo.
- 8 Gbē kè aǵǵe gēteenǵ tón be,
 Dii aubarika daǵguro,
 ke wà aubarika daǵgu kǵn Dii tóo.

Salmo 130

Wéedóna Diizi

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Zaa í lòn ma wii pè Diizi ma bè,
 2 Dii, ò ma yā ma,
 ò swā kpá ma wiipenazi ò ma wéé gwa.
 3 Dii, tó neè wa durunno kē ò dieme,
 Dii, dé bé eé boó?
 4 Mbe ní durunkēnnena zé vī,
 beee yānzin wè vīa kennezi.
- 5 Ma wéé ègō do Diizi, mée à dāa,
 à yān má sōkpazi.
 6 Lán gudākparinō wéé ègō do gudónazi nà,
 ma wéé ègō do Diizi deńla,
 ee, à de gudākparinō
 wéedóna gudónazila.
- 7 A Isarailinō, à wéé do Diizi,
 zaake Dii gbēkeé vī,
 à mīsina gbāaa vī papana.
 8 Àmbe eé Isarailinō bo
 aō durunno guu píngi.

Salmo 131

Nana Diizi

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

- 1 Dii, ìadāna kú ma swè guuro,
 meè gbēno gwa mà ní ke pōpōro,
 meè o ká yā kè demalaaziro,
 kesō yā kè zī'ūmee.
 2 Lenlo! Ma a laasuu kè do,
 ma a làakari kpàe
 lán né yōmiri kè kú à da ozi bà,
 ma nòse de lán né yōmiri pó bà.
- 3 A Isarailinō, a wéé gō do Diizi
 zaa tia ai guro píngi.

Salmo 132

Dauda boriinɔ v̄ēna kpatan Zayɔn

Gana Yerusalemu lè.

- 1 Dii, n̄ tó Dauda yā gō dɔngu
kōn nawēa kè à kènɔ pínɡi.
- 2 À la dà Diine,
à lù sè Yakubu Luda gbāadeene à bè,
- 3 é gē kpénlo,
é dae a gádoaro,
- 4 é we à igoba páro,
é tó ii na a wéenlo,
- 5 ai à gá guu eo Diine
à kpé dɔ Yakubu Luda gbāadeene.

- 6 Wa à baaru mà Eflata b̄usun,
wa b̄ɔa Yarimu bura.
- 7 Wà gá à kúkiia,
wà kúe à tinti aɛ.
- 8 Dii, n̄ f̄ee n̄ su n pitakiia,
mpi kōn n ikoke àkpatio.
- 9 N gbāgbārinɔ maakɛɛ da uta ũ,
n yāmarinɔ guda gō dɔ.
- 10 N̄ton m̄ikpɛɛ zu kína kè ní kànero
n zòbleri Dauda yānzi.

- 11 Dii s̄i kōn a kuunao Daudanɛ,
à náane v̄i, eé lé liero, à bè:
Mé n boriinɔ doke ká n kpatan.
- 12 Tó n boriinɔ ma bà kuunańyo yā dà,
tó aō yā kè má dàńnenɔ kūna,
aō boriinɔ éɡō v̄ēe n kpatan gurɔ pínɡi.
- 13 Zaake Dii Zayɔn sè,
à yezi àgō de a v̄ēekii ũ, à bè:
- 14 Guu kèn méɡō kún gurɔ pínɡi,
gura kèn méɡō v̄ēenan, zaake à ma pɔɔ gbàme.
- 15 Mé aubarika dan maamaa,
mé p̄óblee kpá à takaasideenɔ à m̄óńma.
- 16 Mé m̄isina da à sa'orinɔne uta ũ,
ma yāmarinɔ guda éɡō dɔ.

- 17 Gwen mé Dauda bori kína gbāadee b̄ɔn,

- gwen kína kè má kà té éǵǵ ðɔn.
 18 Mé wí da à ibeɛnɔɔ,
 à kífura éǵǵ té keɛ à mìa.

Salmo 133

Kuuna kɔo ledole guu

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

- 1 À gwa lán à maa bensɔ à nna nà,
 tó Luda gbɛnɔɔ kuu kɔo ledole guu.
 2 À de lán kyakɛna nɔsi
 kè wà kù Aruna mìa bà,
 kè plà à létānkakāa ai à kà à uta léa.
 3 À de lán wà be
 ɛmɔni kpíi bé èe kpaà bà Zayɔn kpíiɔɔ.
 Gwen Dii a aubarikadanguna ðien
 wèndi kè eé yāaroo ũ.

Salmo 134

Dii sáabukpana gwāāvī

Gana Yerusalemu lè.

- 1 A Dii zīkerinɔ,
 à Dii sáabu kpá a píngi,
 amɔa kè ée zīi keɛ Dii ua gwāāvīnɔ.
 2 À a ɔɔ sé musu Dii kúkii kpa,
 à à sáabu kpá.
 3 Zaa Zayɔn Dii aubarika daagu,
 àmbe à musu kōn tɔɔteɔ kè.

Salmo 135

Dii táakilena

- 1 Aleluya!
 À Dii tó bɔ!
 À Dii sáabu kpá, amɔa à zīkerinɔ!
 2 Amɔa kè eè zīi ke wa Dii benɔ,
 a gbē kè eèǵǵ zena wa Luda uanɔ.

3 À Dii tó bɔ, zaake à maa,
à à táaki lé, zaake beee bé à nna.
4 Dii Yakubu boriino sè a pɔ ũ,
à Isarailino die a gbē yenzideeno ũ.

5 Má dɔ kè Dii bíta,
wa Luda bé à de tāanɔla ń píngi.

6 Dii è yā kè à yezi ke
musu kɔn tɔtɔe,
ísiaano guu kɔn a lɔnɔ.

7 È tó lou sisi ai anduna lézekiia,
è tó lou ma kɔn à pinao,
è bɔ kɔn zàga'iao a pɔkaekiin.

8 À Igipiti dauduno dède
kɔn pɔkàde né káakuno píngi.

9 À sèedano kɔn dabuyāno kè Igipiti,
à wée tà Fili'aunaa kɔn a ìbano ń píngi.

10 À boriino kàate pari,
à kína gbāadeeno dède,

11 Amɔrinɔ kí Siɔ
kɔn Basā kí Oguo
kɔn Kanaa būsu kɔn ń píngi.

12 À ń būsu sɔ à kpà
a gbē Isarailino túbì ũ.

13 Dii, n tó ègɔ kuu guro píngi,
Dii, n yā égɔ dɔ gbēno ai wa boriia.

14 Zaake Dii é tó a gbēno bɔ maa,
eé a zɔblerino wēnda gwa.

15 Boriino ń tāano pì kɔn kondogio kɔn vuraa,
gbēntee zziinome.

16 Aɔ lé vī, mɔde aɔè yā oro,
aɔ wée vī, mɔde aɔè guu ero,

17 aɔ swā vī, mɔde aɔè yā maro,
aɔè wesaa boro.

18 Aɔ pìrinɔ sēnkpeñyome
kɔn gbē kè aɔ ténzino ń píngi.

19 Isarailino, à Dii sáabu kpá!
Aruna boriino, à Dii sáabu kpá!

20 Levi boriino, à Dii sáabu kpá!

Dii vīakerinɔ, à Dii sáabu kpá!
 21 Aubarikadeen Dii ũ zaa Zayɔn,
 àmɔ kè kú Yerusalemu.
 Aleluya!

Salmo 136

Dii sáabukena

- 1 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 2 À Luda kè de tāanɔla sáabu ke,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 3 À Dii kè de diinɔla sáabu ke,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 4 Àmbe è dabuyā bítanɔ ke ado,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 5 À musu kè kɔn a ɔndɔɔɔ,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 6 À tɔɔte kàe í musu,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 7 À pógupuri bítanɔ kè,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 8 À ɔfāntē kè à kí ble fāantē,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 9 À mɔvura kɔn sɔsɔnenɔ kè aɔ kí ble gwāāvī,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 10 À Iyipiti daudunɔ dède,
 à gbēkeε yāana vīro,
- 11 À Isarailinɔ bɛe í té,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 12 À a gāsā pòro kɔn a iko gbāāao,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 13 À Isia Tēaa zòkɔre plaa,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 14 À tò Isarailinɔ gēte à dagura,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 15 À Fili'auna kɔn a zìkpeεnɔ kà Isia Tēaan,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 16 À dò a gbēnɔne ae gbáan,
 à gbēkeε yāana vīro.
- 17 À kí bítanɔ lè à nè,

- à gbēkēē yāana vīro.
 18 À kí gbāadeenɔ dèdè,
 à gbēkēē yāana vīro.
 19 Amɔrinɔ kí Siḡ,
 à gbēkēē yāana vīro.
 20 Kɔn Basā kí Oguo,
 à gbēkēē yāana vīro.
 21 À n b̄usu s̄i à gba dào,
 à gbēkēē yāana vīro.
 22 À kpà a zòbleri Isarailinɔa túbi ū,
 à gbēkēē yāana vīro.
 23 À d̄ wa yān wa gwena zaaan,
 à gbēkēē yāana vīro.
 24 À wa bɔ wa ibeenɔ z̄i,
 à gbēkēē yāana vīro.
 25 È p̄blee kpá p̄ s̄anda p̄ngia,
 à gbēkēē yāana vīro.
 26 À Luda Musude s̄áabu ke,
 à gbēkēē yāana vīro.

Salmo 137

Zìzɔnɔ wiipena

- 1 Kè wa v̄ē Babilɔnu swaanɔ sae,
 Zayɔn yā d̄wagu, ben wa s̄u d̄.
 2 Wa wa mɔɔnɔ t̄o logona swagbara línɔa gwe.
 3 Gwen gbē kè āɔ wa k̄unanɔ bè wà lè sííne,
 wa w̄et̄ammarinɔa yezi wà k̄k̄ oíne,
 wà Zayɔn l̄enɔ doke sííne.
 4 Dian wé Dii l̄enɔ sí nà
 bori p̄andenɔ b̄usu guuu?
 5 Tó n yā s̄amagu Yerusalemu,
 ma ɔplaa ga.
 6 Tó Yerusalemu yā e d̄maguro,
 tó m̄é à die ma p̄nnakena mì ūro,
 ma néne nae.
 7 Dii, n̄ dɔ yā kè Ed̄munɔnɔ k̄en
 z̄i kè wà yā m̄ò Yerusalemune
 āɔ bè: À gbē à dae,
 à gbē à dae m̄ámmán.

- 8 Babilɔnudeenɔ né pɔ kaatenanɔmɛ!
 Aubarikadeen gbē kè eé yā kè á kèwee fīa boaree ũ,
 9 kè eé a néno kükū à n pà gbèa.

Salmo 138

Dii sáabukpana à gbēke yānzi

Dauda lè.

- 1 Mé n sáabu kpá kɔn n̄seɔ do,
 mé n táaki lé gbāadeenɔ aɛ.
 2 Mé kúe mà aɛ dɔ
 n kpé kè kú adona kpa,
 mé n tɔ bɔ n gbēke kɔn n náaneo yānzi,
 zaake n n tɔ kɔn n yāo sè lei de pɔ pínɡila.
 3 Kè ma n sisi, n wemala,
 n̄ ma kù ke gbāaa, n̄ ma swè kpáe.
 4 Tó anduna kínano yā kè n̄ ò mà,
 aɔ n sáabu kpá n̄ pínɡi, Dii.
 5 Aɔ lè sí Dii yākenano musu,
 zaake Dii gakui bíta.
 6 Baa kɔn Dii kuunamusukεεo,
 è gbē kēsānana wēnda gwa,
 è wéε pā gbē kè aɔɔe daa wà kànɔla.
 7 Baa tó wéetamma ligamazi,
 neè ma wēndi dākpa,
 neè ma ibeenɔ pɔfē kpáe,
 neè ma m̄ sí kɔn n gāsā gbāaa.
 8 Dii é yā kè à ò papame.
 Dii, n gbēkeε yāana vīro,
 n̄ton mamɔma kè n ma keε tóro.

Salmo 139

Dii yā sānda pínɡi dɔ

Dauda lè.

- 1 Dii, n ma yā gwàgwa n̄ d̄ɔ,
 2 n̄ ma vēena kɔn ma fεenaɔ d̄ɔ,
 zaa zāazā n̄ ma laasuuno d̄ɔ.

3 Neè ma taa'ona kɔn ma daenaɔ taaasi ke,
n kɔ dɔ kɔn ma yaɔn pingi.

4 Le ya kpé à bɔ ma lén,
Dii, ní dɔ sãnsã.

5 Ní ligamazi kpɛɛ kɔn aɛɔ,
n ɔɔ kúmala.

6 Dɔna beɛ demɛ dabuyã ùmɛ,
à demala, ma ɔndɔɔ e káaro.

7 Mán mé gán mà kē n Niniia?
Mán mé bàà sí mà gán mà koranzii?

8 Tó ma fɛɛ ma gaa musu, ní kú gwe!
Tó ma daekii kè gèwãan, ñye gwa!

9 Tó ma fɛɛ ma gaa ɔfãntɛbɔɛ kpa,
tó ma gaa vɛɛ ísia baa ɔfãntɛgɛkpen kpa,

10 baa gwemɛ má na n ɔzi,
négɔ ma kúna n ɔplaaɔ.

11 Tó ma bè gusiaa damala,
ke gupuraa kè ligamazii li gwãaví ù,

12 guu ègɔ siannɛro,
gwãaví ègɔ denne lán fãantɛ bàme,
gupura kɔn gusiaaɔ ègɔ sɛnkpenɛmɛ.

13 Mbe n ma guu kè,
n ma í kàsa ma da gbɛɛn.

14 Ma sáabu kè kɛnne ma kɛna naasi ví
bensɔ à yãbonsaɛ ví.

N yãkenanɔ è bɔ ní saɛ,
má dɔ sãnsãn ma nɔsen.

15 Gurɔɔ kè n ma í kàsa né'isɔ guu,
ma wá kee utenannɛro.

Kè ma mɛ e lii asii guu gwe,

16 n wéɛ sɔ ma négberele.

Lán n ma gurɔɔ diɛ nà pingi,

à lé kú n takadan

zaale à kee e naaro.

17 Luda, n laasuu bèɛ vímɛ maamaa,
à lé víro fá!

18 Tó má yezi mà nara,

aṣṣo pari de bṣu'āatēla.
 tó ma vu,
 mēègṣ kúnyo ai tia.

- 19 Luda, tó né gbē zaaano dede dé?
 À gumala a gbēderino!
 20 N ibeeno è n yā o kōn nòse zaaao,
 n tó bèe vī n lénlo.
 21 Dii, mēè za gbē kè aṣ zanguunonloo?
 Mēè gí gbē kè aṣ fēenzino kāzi.
 22 Má yāke vīnnero, se zangu,
 mēè n die ma ibeeno ūme.
- 23 Luda, n ma gwagwa n ma nòse dṣ,
 n ma yṣ n ma gwa n ma laasuu dṣ.
 24 N gwa tó má laasuu zaa ke vī,
 n ma da zé kè ègṣ kuu gurṣ pínɡia guu.

Salmo 140

Aduakena gbē zaaano musu

Dauda lè.

- 1 Dii, n ma sí gbē zaaanoa,
 n ma dākpa gbē pāsino yāzi.
 2 Aṣè yā zaaa laasuu lé n swè guu,
 swèen aṣègṣ wetee gurṣ pínɡi.
 3 Aṣè n lé keke lán mlè bà,
 aṣ léɡbe né pitigoo seweeme.
- 4 Dii, nton tó gbē zaaano ṣ namaro,
 n ma sí gbē pāsinoa,
 aṣè lé kpakṣṣo le wà ma pāe.
 5 Wadadeeno wèe yṣme,
 aṣ takutee kpàkpame,
 aṣ bà kpàme zén.
- 6 Dii, ma bènne: Ma Ludan n ū,
 n swā kpá ma wēnda wiiiizi, Dii.
 7 Dii Luda, ma mīsiri gbāaa,
 mmṣn kè neè ṣ kúmala zīlan,
 8 nton tó gbē zaaano n poyezi zé ero,

Dii, ònton tó aǎ lékpaḱḱḱḱna kǎ séro.

- 9 Gbē kè aǎ ligamaziino,
yā zaaa kè aǎe ma kpákpaao wí ní musu.
- 10 Tǎyǎ wāaa kúmma, wà ní zu tén,
aǎ si wèe kè aǎé bonloo guu.
- 11 Ònton tó gbēyakarino zekii e anduna guuro,
nì tó kisira gǎ gbē pāsino wèe zena sai.
- 12 Má dǎ kè Dii è yā nnaa kpá wëndadeenǎ,
è yā kèke takaasideenǎe a zéa.
- 13 Yǎpura, gbē maaano é n tó bo,
nǎsepuradeenǎ é gǎ kú n aezi.

Salmo 141

Misina aduakena

Dauda lè.

- 1 Dii, méé wii pǎenzi, nì ke kpakpaa,
tó ma n sisi, nì swā kpá ma yāzi.
- 2 Ò tó ma aduakena ká n kiia
lán tuaetiti tésukpe bà.
Ò tó ma ɔ dǎna musu gǎ denne
sa uusie ona ũ.
- 3 Dii, nì léso dame ma léne,
nì tó mà a lé fǎ.
- 4 Ònton tó yā zaaa ma swè gáero,
le màton kakǎa kǎn zaakerino
ní yāzaakena guuro,
le màton ní pǎ nnaano bleńyoro.
- 5 Tó gbē maaa ma le, à gbèkèe kèmemè!
Tó à kpàkēmazi, mé gíziro,
nǎsi kǎn a kpèome.
- Meègǎ adua kee baabore
le gbē zaaano yākèna gboro.
- 6 Tó wà ní gbāadeenǎ kà sǎsǎgoo wèen,
zaakerino é sí kè ma yā bé à nna.
- 7 Lán wè yàka para à bùu fāakǎa nà,
len aǎ wá é gǎ fāakǎana ní mirawèe léa le.

- 8 Dii Luda, míbe ma wée dɔnzi,
ma nanzi, ñton ma kpá gaaziro.
9 Ñ ma bɔ takutée kè wà kpàkpameenɔn,
bà kè zaakerinɔɔ kpàkpamee pìnɔ.
10 Ñ tó gbē zaaano si ñ zinda bà guu,
mapi sɔ mé gēte aafia.

Salmo 142

Aduakena gbèween

Dauda aduakena gurɔɔ kè à kú gbèween.

- 1 Mée ɔ gbāaa dɔɔ Diine,
mée wēnda wii pɛe Diizi.
2 Mée ma yāʼamma bɔeene,
mée ma nawēakena tɔkēene.
3 Tó ma nɔse yàka búgubugu,
míbe neēgɔ ma tá kèse dɔ.
Wà takutée kpàkpame ma zén.
4 Ñ wée sé ñ ma ɔplaa gwa,
gbēke è ma yā daro.
Má nakii vī dɔro,
gbēke è ma aafia gbekaro.
5 Dii, mée wii pɛenzi ma bè:
Míbe ma utekii ũ,
míbe ma baka ũ andunan.
6 Ñ swā kpá ma wiipenazi,
zaake ma gɔ múkumukume.
Ñ ma sí gbē kè aɔɔe pɛemaziinɔa,
zaake aɔ gbāaa demala.
7 Ñ ma bɔ kagurakena kèkiin, le mà n tó bɔ,
gbasa gbē maaano ligamazi
kè n yā maaa kème yānzi.

Salmo 143

Kuuna ibeenɔ ɔzī aduakena

Dauda lè.

- 1 Dii, ñ ma aduakena sí,
ñ swā kpá ma wēnda wiiiizi,

- ò wemala n náane kǒn n maaao yānzi.
 2 Ìton yākpae ke kǒn mamoma n zòblerioro,
 zaake gbēkee taari sai n kiiraro.
- 3 Ma ibee pèema à ma ne,
 à tò má kú gusiaan
 lán gbē kè gà zaa gikena bà.
- 4 Ben ma nòse yàka búgubugu,
 ma kà gà.
- 5 Yā ziziino dǒmagu,
 meè laasuu lé n zīkenanɔ,
 meè n yākenanɔ wàari pá.
- 6 Ma a ɔɔ donzi,
 meè n ni deé lán gukori è í ni de nà.
- 7 Ì wemala kpakpaa Dii,
 ma yēè vī dɔro.
 Ìton mìkpee zumero,
 le màton gǒ lán gbē kè aǒ sì gèwāanno bàro.
- 8 Ì n gbēkee ɔɔɔame kɔngɔ,
 zaake ríbe má n náane vī.
 Ì ma da zé kè de mà séa,
 zaake ríbe ma swè tà n kiia.
- 9 Ì ma sí ma ibeenɔ, Dii,
 ríbe ma nanzi.
- 10 Mbe ma Luda ũ,
 ò n poyeziyā dame.
 Ì tó n Nini maaa dǒme ae gusararaan.
- 11 Ì ma wèndi dākpa n tó yānzi, Dii,
 ò ma bɔ yā'ɔamma guu n maaa yānzi.
- 12 Ì ma ibeenɔ kaate n gbēkee yānzi,
 ò ma zangurino dede ní píngi,
 zaake n zòblerin ma ũ.

Salmo 144

Aduakena mìsina yā musu

Dauda lè.

- 1 Aubarikadeen Dii ma gbèsi ũ,
 è zìkana dadame,
 è ma ɔɔ tòto ke zìkana yānzi.

- 2 Àmbe ma utekii ũ, è gbēkeē keme,
à de ma zeki gbāaa ũ, è ma mì sí.
À de ma sengbango ũ kè meè nazi,
è tó boriino mì sieme.
- 3 Dii, bón gbēntee ũ
kè à yā ègō dōnguu?
Bón à ũ kè neè làakari dōa?
- 4 Gbēntee de lán kàsa kpíi bàme,
à wēndi è gēte lán ɔra bà.
- 5 Dii, n̄ musu nae n̄ pita,
n̄ ɔ ke kp̄iino le aō tésukpe bo.
- 6 N̄ tó lou pí n̄ gbēno fāakōa,
n̄ kà fā ní té aō lekōa.
- 7 N̄ ɔ bo zaa musu n̄ ma k̄u,
n̄ ma bo í bíta guu,
n̄ ma sí bori z̄it̄noa.
- 8 Egetona ní lé pà,
aōè ɔ p̄ae kōn l̄usena p̄āao.
- 9 Luda, mé lè dufu sínne,
mé n̄ táaki lé kōn m̄ɔɔ bà m̄en kurideeo,
10 mm̄on kè neè tó k̄inano z̄i ble,
neè n̄ z̄òbleri Dauda bo f̄ēeda p̄āsī lézī.
- 11 N̄ ma sí n̄ ma bo bori z̄it̄no ɔzī,
egetona ní lé pà,
aōè ɔ p̄ae kōn l̄usena p̄āao.
- 12 Wa négōgbēno é f̄ee ní gōkparekeguro
lán lí kè nnaa mà bà,
wa nénogbēno gō de
lán kíbe wesagba kè wà zāa blèa bà.
- 13 Wa d̄ōno é pa kōn p̄ó bori s̄anda píngio.
Wa s̄ano é kō leo wàa do,
aōé ká b̄ɔɔ ūgbangba wa kp̄asan.
- 14 Wa z̄ūno égō de n̄dandeenō ũ,
n̄òb̄ena égō kuuro,
lagona égō kuuro,
wēnda'ɔɔɔna égō kú ḡaalero.

15 Aubarikadeenon gbẽ kè aõ kuuna de læeno ù,
 aubarikadeenon gbẽ kè Dii de n Luda ùuno ù.

Salmo 145

Dii táakilena a maakena yānzi

Dii táaki kè Dauda lè.

- 1 Mé n táaki lé, ma Luda ma Kína,
 mégõ n tó ɓɔɔ gurɔ pínɡi.
- 2 Mégõ n sáabu kpaá lán guu e dɔɔ nà,
 mégõ n táaki læe yāana sai.
- 3 Dii bíta, à kà wà à táaki lé,
 à bítake lé vīro.
- 4 Kpàeno é n yākenano sáabu kpá Wurenone,
 aóé n yābitakenano kpàakpa ke.
- 5 Aóé n maake bíta gakuide yā o,
 mé n yābonsaekenano laasuu lé.
- 6 Aóé n yākena naaside gbāa yā o,
 mé n bítakee tōkēñne.
- 7 Aóé n maake bíta baaru kpá,
 aóé guda ke n yāzedekenano yānzi.
- 8 Dii sùu vī kōn wēndaaɔ,
 è pɔ fē kpaaro, à gbēkeɛ vī bíta.
- 9 Dii è à maa ke baade pínɡine,
 è a pɔ kè à kèno wēnda gwa n pínɡi.
- 10 Pɔ kè n kèno é n sáabu kpá n pínɡi,
 n yāmarino é n tó sé lezī, Dii.
- 11 Aóé n kpata gakui gari ke,
 aóé n iko gbāa yā o,
- 12 læ gbē pínɡi n yābitakenano dɔ
 kōn n kpata maa gakuide yāo.
- 13 N kpata né kpata yāanasaimɛ,
 négõ de kí ù ai wa boriia.
- Dii náane vī yā kè à ò pínɡi musu,
 à sùu vī kōn pɔ kè à kèno n pínɡi.
- 14 Dii è gbē kè aóɔe læeno kù,
 è gbē kè nawēa tòmmano fɛɛ.
- 15 Pɔ pínɡi wéɛ donzi,
 nèè pɔblee kpámma à gurɔɔa.

- 16 Neè ɔ poroíne pɔ́ mómma,
neè pɔ́ píngi poyezi bokótene.
- 17 Dii yākenanɔɔ maa píngi,
à gbēkεε vī a yā píngi kena guu.
- 18 Dii kīi kōn a sīsirinɔ́ n píngi,
gbē kè aḡè à sísi kōn yāpuraanonɔ.
- 19 È a vīakerinɔ poyezi bokótēne,
è n wiipena ma à n mī sí.
- 20 Dii è gbē kè aḡo yeaziinɔ dākpa n píngi,
mɔde eé zaakerinɔ kaate.
- 21 Dii táakilena égɔ da ma lén,
pɔ́ píngi gɔ́ à tɔ́ kè kú adona bɔɔ gurɔ píngi.

Salmo 146

Dii làakaridɔna wēndadeenɔa

- 1 Aleluya!
Ma swē, n Dii táaki lé.
- 2 Mégɔ́ Dii táaki lee ai ma wēndi lén,
mégɔ́ lè sii ma Ludane ai ma kuuna lén.
- 3 Àton náane ɔɔ gbāadeenɔaro,
mīsina kú gbēntee kiiaro.
- 4 Tó aḡ wēndi tà, aḡè eara wà gē būsun,
zī beean yā kè aḡe pεεa è yāa.
- 5 Aubarikadeen gbē kè Yakubu Luda de à dɔnleri ūu ū,
kè à wée ɔɔ Dii a Ludazi,
- 6 musu kōn tɔɔteo Kèri,
isia kōn pɔ́ kè kú à guunɔ́ píngi.
Dii náane vī gurɔ píngi,
- 7 è yā sí kōn gbē kè wèè gbāaa mɔɔnɔnɔ,
è pɔ́blee kpá nɔaderinɔa.
Dii è bà poro gbē kè aḡo yinanɔa,
- 8 Dii è vīanɔ́ wée wēne,
Dii è gbē kè nawēa tómmanɔ́ fεε,
Dii ègɔ́ ye gbē maaanɔzi.
- 9 Dii è bɔ́amɔnɔ́ gwa,
è ɔ da gyaanɔnɔa kōn tonenɔ,

mɔde è zé yākōte gbē zaaanɔne.

- 10 Dii ègō kí blee gurɔ píngi,
Zayɔndeeno, a Luda ègō kuu ai a boriia.
Aleluya!

Salmo 147

Pó píngi kú Luda ɔzī

- 1 Aleluya!
Lèsina wa Ludane maa,
à nna bensō à kō sio wà à táaki lé.
- 2 Dii e Yerusalemu fεεε dɔ,
èe Isaraili zìzɔnɔ kaakōa, èe εara à suńyo.
- 3 È gbē kè aō nòse yàkanɔ làakari kpáéíne,
è ní bò pípiíne.
- 4 À ɔɔɔneno lé dō,
è ní baade sísi a tóa.
- 5 Wa Dii bíta, à iko ví maamaa,
à ɔndō lé víro.
- 6 Dii è zīndabusarinɔ gba gbāaa,
mɔde è ɔ tō zaakerinɔ ai tɔɔtea.
- 7 À lè sí Diine kōn à sáabukenao,
à wa Luda táaki lé kōn mɔɔɔo.
- 8 È tó lou sisi,
è tɔɔte gba lou,
è tó sè bɔe sísinɔa.
- 9 È póblee kpá nòbɔnɔa
kōn gbáa kánkāna néno, tó aɔɔe wii pεε.
- 10 Èe ke sō gbāakeε bé è kánero,
èe ke gōsagbāakeε bé è kenero.
- 11 Gbē kè aō à vía víinɔ bé è káne,
gbē kè aō wée dɔ à gbēkeεzinɔ.
- 12 Yerusalemuɔdeeno, à Dii tó bɔ,
Zayɔndeeno, à a Luda táaki lé.
- 13 Zaake è aubarika daagu,
è a wéte bíileno gbāaa kaaraare.
- 14 È a gba aafia ai a būsule lén,

è pɔbori maaa kpáawa à mɔ́awa.

- 15 È yā o à kpāsā tɔɔtene,
à yā è ká gɔɔgɔɔ.
16 È tó lougbe kwé púu lán buu bà,
è tó kpíi kpá lán túbu bà,
17 è lougbe fā lán gbèkɔɔ bà.
Dé bé eé fɔ́ à zɛ à ía yīizi?
18 È yā o à kpāsā, lougbe è yó,
è ía gbare, à í è bàà lé.
- 19 È tó Yakubu boriino gɔ́ a yā dɔ́,
è doka kè a dieno da Isarailino.
20 Èe beee ke bori pānde kenero,
aɔ́ à yādienano dōro.
Aleluya!

Salmo 148

Dii pɔ́ kè à kèno à táakilena

- 1 Aleluya!
À Dii táaki lé, à bedeenɔ,
à à táaki lé zaa musu!
2 À à táaki lé, à malaikano a píngi,
à à táaki lé, à ìbano a píngi!
3 À à táaki lé, ɔ́fāntē kɔ́n mɔ́vurao,
à à táaki lé, sɔ́sɔ́ne ínnaano píngi!
4 À à táaki lé, bàtuma musumusu pɔ́no
kɔ́n í kè da ludambeelaano.
5 Aɔ́ Dii tɔ́ bɔ,
zaake à yā ò, ben aɔ́ kuu.
6 À ń pepe ń pékiia
le aɔ́gɔ́ kú gwe guro píngi,
à doka diéne, aɔ́é fɔ́ wà vīàlaro.
- 7 À Dii táaki lé, pɔ́ kè kú tɔɔtenɔ,
kpò gbèntēno kɔ́n ísia lɔ́no,
8 kɔ́n loupinao kɔ́n lougbeo kɔ́n lousisinao
kɔ́n zàgá'ia kè è mì sie à yāneo,
9 kɔ́n kpíiino kɔ́n sīsīno píngi
kɔ́n lí né'irino kɔ́n sida líno píngi,

- 10 kōn nòbòsētēno kōn pókādeeno píngi
kōn pótāa'onkuseano kōn bāano,
11 kōn anduna kínano kōn boriino píngi
kōn kíneno kōn bùsu gbāadeeno ní píngi,
12 kōn gōkpareno kōn nokpareno ní píngi,
gbēnsi né féte.
13 Aō Dii tó bō,
zaake à mèn doo tó bé à bíta,
à gakui de musu kōn tɔtɔeo pólá.
14 À kí kà a gbēnoŋe,
kè à yāmarino è à táaki lé,
Isaraili kè aō kīono.
Aleluya!

Salmo 149

Dii gbēno yākpækēna kōn boriino

- 1 Aleluya!
À lè dufu sí Diine,
à à táaki lé à gbēno kakōana guu.
2 Isarailino pɔɔ ke nna ní Kèria,
Zayondeeno pɔnnaa
ke kōn ní kíno.
3 Aō ō wā wà à tó bō,
aō à táaki lé kōn mɔɔɔ kōn sēgēsēgēo.
4 Zaake Dii gbēno yā è káne,
è mīsina fūra kú zīndabusarinōne.
5 Dii yāmarino pɔnna wii
pé ní zīblena yānzi,
aō guda dɔ ní daebɔ musu.
6 Luda táakilena gō da ní lén,
fēeda kɔplaplaaa gō naa ní ɔzī,
7 le aō gēe boo boriino,
aō wée tāo bùsu píngi gbēno,
8 le aō ní kínano yi yi kōn mōkyakoono,
aō mōgata ká ní wēenenɔ,
9 le aō yā dańla lán à kēna takada guu nà.
Gakui kè Dii yāmarino é een gwe.
Aleluya!

Salmo 150**Dii táakilena**

¹ Aleluya!

À Luda táaki lé à kúkiia,
à à táaki lé bàtuma bíta guu.

² À à táaki lé à gbāake yānzi,
à à táaki lé kè à bíta deńla yānzi.

³ À à táaki lé kōn kākākipenao,
à à táaki lé kōn mōroo kōn kungidio.

⁴ À à táaki lé kōn gāgāo kōn ōwānao,
à à táaki lé kōn googeo kōn kureo.

⁵ À à táaki lé kōn sēgēpanao,
à à táaki lé kōn sēgē ́ gbāaao.

⁶ Pó bēe píngi, à Dii táaki lé!
Aleluya!

YAASINŊ

Yā kè à yānzin wè yāasi zuzi

- 1** ¹ Yāasi kè Dauda né Sulemanu, Isarailinɔ kína zù,
² ɛ gběncɔ ɔndɔ kù aɔgɔ làakari vī,
aɔ dɔna yā dada,
³ aɔ gɔ wéɛzēri làakarideencɔ ũ
maakena kɔn yāzedeeo kɔn náanɛo yā guu.
⁴ Yāasi kēncɔ è nɔsedodee gba làakari,
è tó ɔwazi gɔ kú à dɔrɔa kɔn dɔnao.
⁵ Làakaridee é ma, à yādadana e à kaara,
nɔsedee é lédamma e à guu,
⁶ eé yāasi kɔn yālekɔzinao m̀ì dɔ
kɔn ɔndɔrincɔ yā'onao kɔn n̄ gara gbooto yāncɔ.
⁷ Viakena Diinen dɔna kāsāa ũ,
yɔnkɔɔ bé è kya ká ɔndɔncɔ kɔn lédammanao.

Làakarikena gbě zaaa mɔnafikizi

- ⁸ Ma né, n̄ n de yā'onnenena ma,
n̄ton pā kpá n da lédammaziro.
⁹ Eégɔ de fura maaa ũ n m̀ia,
eégɔ de kāmbee ũ n waale.
¹⁰ Tó durunkerincɔ e ɔndɔɔ daenzi,
n̄ton wero, ma né.
¹¹ Aɔè be: N̄ m̀ó wà gá gběncɔ dādā wà n̄ dede,
wà taarisaideencɔ kpákpa wà n̄ kükü.
¹² Wà n̄ m̀ómɔ bēe lán mira è n̄ m̀ómɔ nà,
wà n̄ m̀ó zaa lán gèwāa è n̄ m̀ó zaa nà,
¹³ wé pɔ ɔɔde bori sānda píngi e,
wa kpéncɔ é pa kɔn pɔ kè wá nàkɔancɔ.
¹⁴ N̄ m̀ó wà wa baka kakɔa,
wa píngi wa ɔɔsɔɔ égɔ dɔnkɔ.

- 15 Ma né, ñton gányoro,
 ñton zé sényoro.
 16 Zaake aṣègṣ wāa kōn yāzaakenao,
 aṣṣ kpaakōn gbēdenao.
 17 Bākpakpana bāano wāa né yā pāame.
 18 Aṣṣe takutee kpākpaa ní zīndaneme,
 aṣṣ toke bé à ní paa.
 19 Ɖṣzaa'erino ziaan gwe ní píngi,
 aṣṣ lugana pṣzi bé è ní wèndi bo.

Ɖndṣṣ e wa sisi

- 20 Ɖndṣṣ e wii lee gāale,
 à lé ɔ zédaan.
 21 Èe lé zuu zé kè wè kakṣan léa,
 èe kpāakpa kee wéte bīleno guu à be:
 22 Ɖndṣsaideeno, égṣ kuu kōn ɔndṣsaikεεo ai bṣreme?
 Faborino, é ze kōn ma fabonao ai bṣreme?
 Yōnkṣṣṣṣ, égṣ zaa dōnan ai bṣreme?
 23 Tó a ma lédamma mà yā,
 le ma a dōna pisiawa,
 mé tó àgṣ ma laasuu vī.
 24 Lán ma a sisi a gi swā kpāzi nà,
 ma ɔ pōroare, a gbēkee e làakari kero,
 25 lán a ma lédamma kpà swākoto nà píngi,
 ée we làakari kè ma a gbaaziro,
 26 tó mōnzi a le, mé a yāa dōme,
 tó yā a le, mé a lalandi keme,
 27 baa tó yā a le lán zàgā'ia bà,
 ke tó mōnzi a le lán toto bà,
 ke tó takaasi kōn yā'ṣammao gēazi.
 28 Zī beee a lé zumazi, mé sṣ wero,
 é ma kii wete, é ma e sṣro.
 29 Zaake a za dōnan,
 ée ze kōn vīakena Diineoro.
 30 Èe we ma lédammaziro,
 a kya kà làakari kè ma a gbaan.
 31 É a dà gbè e,
 yā zaaa kè a zeo é wí a musu.
 32 Kpeelina ɔndṣṣone é ɔndṣsaideeno dede,
 laasuusai é yōnkṣṣṣṣ dūgu zṣ.
 33 Gbè kè ma yā kūna sṣ égṣ kuu aafia,
 eégṣ kuu làakario kpaena vīakena zaaane sai.

Tena ɔndɔzi àre

- 2 ¹Ma né, tó n ma yā sì,
tó ní ma yādienano kūna n swèn,
²tó néeswā kpa ɔndɔyāzi,
tó n swè kpà asānsia,
³tó n lé zù wéezēezi,
tó n wii lè yā dɔro dɔnazi,
⁴tó n kpáe kèzi lán kondogi bà,
tó ní wète lán auziki kè utena bà,
⁵négɔ viakena Diine dɔ sa,
né bo Luda dɔnaa.
⁶Zaake Dii bé è ní gba ɔndɔ,
dɔna kɔn asānsio è bo à kiame.
⁷À zìblena kūna gbē maaano,
à de sengbango ũ taarisaidenano.
⁸È ɔ liga gbē maaanozi aɔ zé guu,
è a yamarino dākpa ní taa'ona guu.
- ⁹Négɔ yāzedee dɔ sa kɔn yā súusuo
kɔn yā maaao kɔn zé maaao píngi.
¹⁰Zaake ɔndɔ é gē n swèn,
dɔna é n pɔɔ ke nna.
¹¹N làakari é n dākpa,
asānsi é ɔ liganzi.
¹²Eé n bo gbē zaaano zén
eé n sí yābē'orino ɔzi.
¹³Gbē pino pà zé súusune,
aɔ gusia zé sè.
¹⁴Aɔè pɔnnaa ke zaakena guu,
aɔè yā zaa faasai nnaa ma.
¹⁵Aɔ yākena súusuro,
aɔègɔ yā kee monafiki guume.
- ¹⁶ɔndɔ pi é n bo zinakeri ɔzi,
eé n sí kaarua yānnanna'onnenaa.
¹⁷Nɔgbē pi pā kpà a nɛnɔkparekeguro gɔzi,
à Luda bà kuunao yā gbɔro.
¹⁸À beé è mì pényo gaaame,
à kpé zé è tányo gèwāan.
¹⁹Gbē kè gèzi è nɔse liero,
è wèndi zé le dɔro.

- 20 Ɔndɔ̀ pì é n da gbē maaano zéa,
 négɔ̀ dɔ̀rɔdeeno zé kūna.
- 21 Zaake nɔ̀sepuradeeno bé wé gɔ̀ bùsu vī,
 taarisaideeno bé wégɔ̀ kú à guu.
- 22 Zaakerino sɔ̀, weé péfíma wà ní bɔ̀ bùsumme,
 weé náanesaideeno kpake à guu.

Dii náanekena è ní gba ɔ̀ndɔ̀

- 3** 1 Ma né, ònton tó ma yādannena sānguro,
 òngɔ̀ yā kè má dìennɛeno kūna n swēn.
- 2 Zaake eé n ká wèndi gbàaa,
 eé aafia kaaranne.
- 3 Gbēke kɔ̀n náaneo tón kēm̄maro,
 òngɔ̀ dana kām̄bɛe ū,
 ò kē n swèa lán wè pɔ̀ kē walaaa nà,
- 4 n tɔ̀ éngɔ̀ nna,
 négɔ̀ maa Luda kiia kɔ̀n gbēnteenɔ̀.
- 5 Ñ Dii náane ke kɔ̀n nɔ̀seo do,
 ònton gbàaa kpá n zīnda dɔ̀naaro.
- 6 Ñgɔ̀ à dɔ̀ n yāpingikena guu,
 eé zé poronne súusu.
- 7 Ñnton n zīnda gwa ɔ̀ndɔ̀dee ūro,
 òngɔ̀ Dii vīa vī ò kē yā zaaaa.
- 8 Beee éngɔ̀ de n mē aafia ēzē ū,
 eé n wáno gba gbàaa.
- 9 Ñ bèe lí Diine kɔ̀n n auzikio
 kɔ̀n n bura pɔ̀ káakuno pín̄gi,
- 10 pɔ̀wɛe é n dɔ̀ pa ai àgɔ̀ kwéɛ,
 n lo isino é pa yélele kɔ̀n geepiwē dufuo.
- 11 Ma né, tó Dii e n totoo, ònton dɔ̀ke à yāoro,
 tó à kpākēnzi, ònton tó à kenne ïiro.
- 12 Zaake gbē kè Dii yezin è toto,
 lán de è ke a né kè kēne maaane nà.

Ɔndɔ̀ àre

- 13 Aubarikadeen gbē kè ɔ̀ndɔ̀ lè à kù
 à dɔ̀na è à pàpa ū.
- 14 Zaake à àre vī de kondogila,
 è kaarana kēnne de vurala.
- 15 À bèe vī de gbèbaila,
 pɔ̀ kè ní à nii vīino kee e ká à ūro.

- 16 Wèndi gbàa kú à ɔplaan,
 auziki kɔn gakuio kú à ɔzeen.
- 17 À yākenanɔ nna,
 à zé píngi aafia vī.
- 18 À de lí wèndidee ũ gbē kè kūnanɔne,
 aubarikadeenɔn gbē kè aɔɔ sɔn ũ.
- 19 Dii gonikεε guu à tɔɔte kàe,
 à ɔndɔɔ guu à musu kè.
- 20 À ísia wèe b̀̀ a dɔna guu,
 à tò ludambe luguu m̀̀ɔɔ vī.
- 21 Ma né, ñgɔ wéεzεε vī kɔn faao,
 ñton wéε vī̀laro.
- 22 Eégɔ de n ninii wèndi ũ,
 eégɔ de kàmbεε ũ n waale.
- 23 Négɔ té n làakaria,
 p̀̀ke é kpánnero.
- 24 Tó n daε, vīa é n kūro,
 né daε ñ ii o nna.
- 25 Né vīa ke karinero,
 ke m̀̀nzi kè è zaakerinɔ le kãndoo.
- 26 Zaake Dii égɔ de n m̀̀nakii ũme,
 eé tó n gbá vī takuteεla.
- 27 Tó n ɔɔ e n kpεε lee,
 gbē kè de ñ à maaa kεne, ñton gí keneziro.
- 28 Tó n ñankana zé vī,
 ñton be n gbēdaaane à gá gīa ai ziario.
- 29 N gbēdaaa kè kú n sae kè à n náanekena,
 ñton à zaaa kpákɔsɔziro.
- 30 Tó gbē e yāke kennero,
 ñton leokpakɔa keo pāro.
- 31 Ñton gbāamɔnneri gwena ni dero,
 ñton té à yākena keziro.
- 32 Zaake Dii tɛn m̀̀nafikideenɔ ũ,
 ǹ̀sepuradeenɔn è ke a kpaasinɔ ũ.
- 33 Dii è láari zī gbē zaaanɔ uaa,
 è aubarika da gbē maaanɔ bεen.
- 34 È lalandideenɔ lalandi ke,
 m̀̀ɔɔde à gbēkεε vī kɔn zĩndabusarinɔ.
- 35 ɔndɔɔdeε è b̀̀e e,
 ỳ̀nkɔɔ s̄̀ è wí da a zĩndaa.

Gbēnsi lédamma

- 4 ¹ Ma néɔ, à gbēnsi lédamma ma,
à làakari dɔa lɛ à asānsi e.
- ² Dōna súusun mée daaare,
àton pā kpá ma yādanneziro.
- ³ Kè má kuu né ũ ma de ɔzĩ,
má busana ma da né mèn do léle ũ.
- ⁴ Ma de yā dàme à bè:
Ñgɔ ma yā kūna n swè guu,
n ma yādienanɔ da négɔ kuu.
- ⁵ Ñ ōndɔ kū ñgɔ dōna vī,
nton sān n pā ma yānero.
- ⁶ Ñton pā kpá ōndɔzoro, eé n dākpa,
ñgɔ yezi, eé ɔ kúnla.
- ⁷ Ñ ōndɔ kū, àmbe yā píngi m̀i ũ,
n dōna wete kōn auziki kè n vīio píngi.
- ⁸ Ñ à kū gbāngbān, eé n kaara,
n à kū ɔplaplaa, eé bèe línne.
- ⁹ Eégɔ de fūra maaa ũ n m̀ia,
eégɔ denne kífura gakuidee ũ.
- ¹⁰ Ma né, n swā kpá ma yāzi,
n yā p̀i da, n wēndi égɔ gbāa.
- ¹¹ Ma ōndɔ zé òdɔanne,
ma n da à zé súusu guu.
- ¹² Tó née táa oon, p̀oke é kpánnero,
tó née bà lɛen, né gēn síro.
- ¹³ Ñgɔ ma lédamma kūna, nton ɔ gbarezoro,
n à kū gbāa, zaake àmbe n wēndi ũ.
- ¹⁴ Ñton zaakerinɔ zé séro,
nton té gbē zaaanɔ zézoro.
- ¹⁵ Ñ pā́nne, nton nammaro,
n kēm̀ma n n gáao.
- ¹⁶ Tó aɔɔe zaaa e wà k̀ero, aɔ̀e ii oro,
tó aɔ̀e gbē e wà kari kero, ii è gē n wéenlo.
- ¹⁷ Zaake zaakenan n p̀oble ũ,
wétāna gbēnɔan n ímina ũ.
- ¹⁸ Gbē maaanɔ zé de lán gudɔna bàme,
à gupuraa ègɔ ɔɔ lán ɔfāntē ɔna bà.
- ¹⁹ Zaakerinɔ zé de lán gusia níginigi bàme,
aɔ̀e p̀o kè tò wè gēn sí dōro.

- 20 Ma né, ñ làakari dɔ yā pìnɔa,
 ñ swā kpá ma yā'onnenazi.
- 21 Ñton kpá swākotoro,
 ñgɔ kūna n swè guu.
- 22 Zaake à de wèndi ũ gbē kè lè à kùne,
 à de mè píngi aafia ũ.
- 23 Kè denlaa ñ làakari dɔ n swè yāa,
 zaake wèndi kāsāa bò swè kiame.
- 24 Ñ bɔ yāzaa'onan,
 ñ mi kē yālekpe'e'onaa.
- 25 Ñ wée dɔ n aɛ,
 ñ guu gwa n kuu súusu.
- 26 Ñ zé sé súusu,
 n yākenanɔ píngi é bɔ maa.
- 27 Ñton na ɔplazi ke ɔzeziro,
 ñton gbá péé à zaa zénlo.

Làakarikena kaaruazi

- 5** 1 Ma né, ñ làakari dɔ ma dōnaa,
 ñ swā kpá ñ ma ɔndɔ yā ma,
 2 le ñgɔ kú n làakaria,
 dōna yā égɔ kú n lén.
- 3 Kaarua yā'ona égɔ nna lán zɔ bàme,
 è ní gáe kɔn lénnaao,
 4 mɔde zāazāa è ke'ine kyàkyā lán sewee bà,
 à lé nna lán fēeda kraplaplaaa bà.
- 5 À zé è mi pényo gaaa,
 è si kɔn gbē kè aɔ tēzinɔ gèwāan.
- 6 È laasuu lé wèndi zéaro,
 à dɔ a kē zé piaro.
- 7 Ma né, ñ swā kpá ma yāzi sa,
 ñton kpeɛ li ma lédammanero.
- 8 Ñ pā nɔgbē beee takane zāazā,
 ñton sɔ à be gāaleziro,
- 9 le n bēe tón gɔ gbē pāndenɔnero,
 le ñton n wèndi kpá gbē pāsīnɔaro,
- 10 le n auzikinɔ tón gɔ danɔnero,
 le n zī àre tón gɔ ua pānde deenɔnero.
- 11 Négɔ mboo n guro yāanaa,
 né yāyā n gbāaa é yāa.
- 12 Né be: Ma gi lédamhazi fá!

- Ma dɔkena totonao bé à tò.
 13 Mée lédammarinɔ yā'onnenana maro,
 mée swā kpá ma yādannerinɔziro.
 14 Féte bé à gò kè mé kpe bo
 anduna píngi wáa.
- 15 Ñ n zĩnda orozā í mi,
 ñ ze kɔn n zĩnda lòg'io.
 16 N í kweena bàazi maaro.
 N í fāna gāale zé vīro.
 17 Ñ tó àgɔ de n naɔ pɔ ù ado,
 àtongɔ de gbē pānde pɔ ūro.
 18 Luda aubarika da n íbɔkii pìn,
 ñ pɔnnaa ke kɔn n gɔkparekeguro ɔɔɔɔ.
 19 N gā yenzidee! N gbikyao maaa!
 Ñ tó à bɔndagana gɔ keenne nna,
 ñ a yenzi ni de lán guu e dɔɔ nà.
 20 Ma né, bɔyānzin né kaarua ni dezi?
 Bɔyānzin né bɔnda gá kɔn gbē pānde ɔɔɔzi?
 21 Gbēntee yākena kee utena Diinero,
 ègɔ zé kè à sè dɔ píngi.
 22 Zaakeri taari è bà kpákpane,
 à durun è à kù.
 23 À lédammmasai é a kpá gaazi,
 à yɔnkɔke bíta é à sāsā.

Fīa kɔn meao kɔn gbēntee pāao yā

- 6** 1 Ma né, tó n n gbēdaaa fīa dì n musu,
 tó n kpégaau sè gbēne,
 2 tó n lé n áсарu kè,
 tó n yā'ona n da yān,
 3 ñ ke lán kè bà, ma né, ñ lé bo yā pìn,
 zaake n na n gbēdaaa ɔzi.
 Ñ gá ñgɔ zeze n gbēdaaa pìzi,
 ñ agbaa kpáne.
 4 Ñton tó ii gē n wéenlo,
 ñton tó n wéebaa tìisi kūro,
 5 ñ n zĩnda sía lán gāa è n kē nà,
 lán bāa è bo bàkpakpari ɔzi nà.
- 6 Meade, ñ gá zèno gwa,
 ñ a yākena tàasi ke, né ɔndɔ kù.

- 7 À dɔn'aedee vīro,
à gbēnsi ke dii vīro.
- 8 È kūsāe zi di kwεεme,
è a pɔblee kakɔa pɔkεguro.
- 9 Meade, nεgɔ daena ai bɔreɛme?
Bɔren né vu iin?
- 10 Neè kamma bo féte neè ii o féte,
neè dae féte ɔkpana n kùsea.
- 11 Takaasi é gēnzi lán kpāi wéedewe bà,
pɔkēsammāna é summa
lán gbē kè gɔkebo kūna bà.
- 12 Gbēntee pāa né gbē zaaame,
ègɔ lili oo kɔn εgeεo da à lén.
- 13 È yā o kɔn wéεo kɔn ɔɔo,
è sèeda keńne kɔn gbáo.
- 14 Mɔnafiki bé à à nɔse pana,
yā zaa wàarin ègɔ paa guro píngi.
- 15 Beee yānzin mɔnzi é mɔa lézana sai,
kaatena é gēzi kāndo, eégɔ feena vīro.
- 16 Yā mèn swεedoo kuu kè Dii zàn,
à kà se swεεplaa kè dene tē ũ.
- 17 Wada, egetona, taarisaide dēna,
18 yā pāsī wàaripana, wāna zaaazi,
19 sèeda egetona kɔn danenɔ dɔkɔanao.

Làakarikena zinakenazi

- 20 Ma né, ñgɔ n de yādienanɔ kūna,
ñton pā kpá n da yādanneziro.
- 21 Ñgɔ kūna n swè guu,
ñgɔ dana kāmbeε ũ.
- 22 Eé dɔnne ae n táa'ona guu,
eé n dākpa n daena guu.
Tó n vu, eé lé damma.
- 23 Zaake yādiēna pínɔ né fitiame,
yādannēna pì né gupuraame,
lédamma kɔn totonao né zé wèndideeme.
- 24 Eé n sí nɔgbē zaaa ɔzī,
eé n bo gbē pānde nɔ yānnanna'onan.
- 25 Ñton à maakεε ni dero,
ñton tó à wéekpāntēdaenzina n kūro.

- 26 Kaarua è tó ní gǔ kori,
gbē pānde nɔɔ sǔ è ní wèndi bèèdee kaate.
- 27 Tó gbē té sè à dà a pɔte,
à pókāsāa é gí té kúziś?
- 28 Tó gbē kèse pèe téyōa,
eé gí à kpataziś?
- 29 Len à de le kǔn gbē kè gè a gbēdaaa nɔɔzio,
zaake tó à ɔ kèa, eé bɔ pāro.
- 30 Tó nɔaa e gbē dee, tó à kpāi ò,
wè à yā da pās?
- 31 Tó wà à kù, eé à fīa bo leo swæplaa,
eé pɔ kè à vī a uan kpá píngi.
- 32 Zinakeri laasuu vīro,
gbē kè è beee kee è a zīnda kaatemε.
- 33 Gbēna maa kǔn kpɛbɔnaon à baka ū,
à tɔ zaaa é kēaro.
- 34 Zaake gǔgbē nǔsegōaano bé eé su pɔfēo,
tó èe gēe boómma, eé ní wènda gwaro.
- 35 Eé agbaakpabɔ ke síro,
baa tó à gba bíta dāne, eé weziro.

Làakarikena kaaruazi

- 7** ¹ Ma né, ñgǔ ma yānɔ kūna,
ñ ma yādienanɔ da n nǔsen.
- ² Ñgǔ ma yādienanɔ kūna négǔ kú wèndio,
ñ làakari dɔ ma yādannenaa lán n wéene bà.
- ³ Ñ da n ɔnea tānga ū,
ñ kē n swēa lán wè kē walaaa nà.
- ⁴ Ñ o ɔndɔɔne n dāren à ū,
ñ asānsi sísi n gbē ū.
- ⁵ Eé n dākpa bɔna kaarua ɔzi,
eé n bɔ gbē pānde nɔ yānnanna'onan.
- ⁶ Má zena ma kpé windo guu,
mée bàazi gwaa.
- ⁷ Ben ma òwazi kenɔ è, ɔndɔɔ kēsā́mma,
gǔkpare kee kú ní té, à laasuu vīro.
- ⁸ Èe likōaa zɔɔ gāale,
èe waalogū kekeε nɔgbē kezi,
èe gētεε à be kpa gèn baaagǔ
- ⁹ zaa ɔfāntē lēnao ai gwāavī,
ai guu gàa à sì kùo maamaa.

- 10 Ben nɔgbē pì bò à mò daàlɛ ɔ̀ndɔ̀ɔ̀ndɔ̀,
èe ɔ maa a zĩndaa lán kaarua bà.
- 11 Kùgbāadeeme, à wísai vī,
à pòrɔ è pée bero.
- 12 Zikenɔa ègɔ kú zédaan, zĩkenɔa gāale,
ègɔ kpáe kee zéɔ̀nkpakɔa.
- 13 Ben à ɔ̀wazi pì kù à lé pèa,
à wéekpāntē dàezi à bè:
- 14 Sáabukpa sa'ona kúma yā,
ben ma lù kè má sè pì fīa bò gbāa.
- 15 Wa kɔ'ena yānzin ma bɔzi,
mée n wetee ma n e kè sɔ.
- 16 Ma kuntu kpàe ma gádoa
kɔ̀n Iyipiti b̀usu bisa wée maaao.
- 17 Ma tuaetiti fà ma daekia
kè wà kè kɔ̀n lí'ɔ̀ gū
nnannaao kɔ̀n líteeo.
- 18 Nè mɔ̀ wà yenzi ke ai guu gá dɔo,
wà wa poyezi ke ai à mɔ̀wa.
- 19 Zaake ma zā kú bero,
wéte kè à gāan zā.
- 20 À ɔ̀ɔ̀ɔ̀ yì à gāao,
ai àgɔ̀ gá su mɔ̀ɔ̀ é ɔ̀si ke.
- 21 À à swè blè kɔ̀n yā pari bɔɛnao,
à gā nàa kɔ̀n yānnanna'onao.
- 22 Ben ɔ̀wazi pì bò à tēzi gɔ̀ɔ̀,
lán zù kè wèe gaa kòto kpá bà,
lán gāa kè èe gbá pèee bàn dɔ̀,
23 lán bāa kè èe wāa à s̀i taan bà.
Èe dɔ̀ kè a a zĩnda kpà gaazinlo,
ai kà gāa à à swè kù.
- 24 Tia sa, ma néno, à ma yā ma,
à làakari dɔ̀ yā kè èe bɔ̀ɔ̀ ma lén-a.
- 25 Àton tó a laasuu tá à kiiaro,
àton sāsā à gē à zénlo.
- 26 Gbē kè à ní né à ní kaatenɔ̀ɔ̀ pari,
gbē kè à ní dèdè pìnɔ̀ lé vīro.
- 27 À bɛe né mira zédaame,
è gēnyo gèwāa kpénen.

Ɔndɔ e wa sisii

- 8 1 Ɔndɔ bɛ ɛɛ lɛ zuuwaziroo?
 Wɛzɛɛ bɛ ɛɛ wa sisiroo?
- 2 À kú sɪsɪ musu zɛ gɛzi,
 à zena zɛ́ɔnkpakɔa.
- 3 À kú wɛtɛ bɪɪlɛ sae,
 à kòto dɔ bɪɪlɛ pɪ gbàno kiia.
- 4 Gbɛno, ámbɛ mɛɛ a sisii,
 gbɛnteenɔ, mɛɛ lɛ zuuazi.
- 5 Nigãzideenɔ, à làakari wɛtɛ àgɔ vɪ,
 yɔnkɔɔno, à tó àgɔ laasuu vɪ.
- 6 À swã kpá, zaake yã tiisin mé oare,
 yã dɔrɔdee bɛ eé bo ma lɛn.
- 7 Zaake ma lɛ è yãpuraa o,
 ma za à zaaan.
- 8 Yã kɛ aɔ kú ma lɛnnɔ maa,
 aɔ kee mɔnafiki ke sãsãna vɪro.
- 9 À súusu asãsideenɔne pɪngi,
 à zɛ vɪ gbɛ kɛ aɔ dɔna viinɔne.
- 10 À ma lɛdamma sé de kondogila,
 à dɔna sé de vura maaala.
- 11 Zaake ɔndɔ bɛɛ vɪ de gbɛbainɔla,
 pɔke nii kúmma kɛ kà à ũro.
- 12 Mamɔma ɔndɔ, má làakari vɪ,
 má yãkena a zɛa dɔna vɪ.
- 13 Viakena Diinen zana à zaaan ũ.
 Ma za zɪndasena lezɪn kɔn ãadãnao
 kɔn kuuna zaaao kɔn yãlekpeɛ'onaoo.
- 14 Lɛdamma kɔn faakeɛo né ma pɔme,
 ma kiian gbãaa è bon kɔn asãnsikeɛo.
- 15 Kɪnanɔ è kpata ble ma gãzɪme,
 kpatablerinɔ è yãzɛdee die kɔn ma gbãaaome.
- 16 Gbãadeenɔ è iko ke ma gãzɪme
 kɔn anduna kpatadeenɔ n pɪngi.
- 17 Má ye gbɛ kɛ aɔ yemaziinɔzi,
 gbɛ kɛ aɛè ma wɛtenɔ bɛ wè ma e.
- 18 Auziki kɔn gakuio kú ma ɔzɪ
 kɔn ɔɔda kaaranao kɔn kuuna nnaao.
- 19 Né kɛ meè ínne sãɔ de vura maaala,
 kaarana kɛ meè keíne de kondogi wásawasala.

- 20 Má té yāzede zén,
mèè táa o zé súusu guu.
- 21 Mèè gbē kè aṵo yemaziinɔ gba pɔ́,
mèè ń auzikikaekiinɔ pañne.
- 22 Dii ma ke zaa a zī naanaguro,
ai àgɔ́ gá yā kè à kè zaa káakunɔ ke.
- 23 À ma die zaa káakume,
zaa à daeguro, le èe
anduna ke kôro.
- 24 À ma i zaale ísīaa kuuro,
íḃki kee kuu guro beeearo.
- 25 À ma i kpīiinɔ ā,
ai àgɔ́ gá sīsīnɔ kāsāa péε,
- 26 ai àgɔ́ gá anduna káε,
ke sēte ke b̄usu wén doo.
- 27 Kè èe pɔ́ kè kú musunɔ keε,
kè èe b̄atuma daa ísiaala,
- 28 kè èe lou naa musu,
kè èe tɔɔte í zé f̄ɔ,
- 29 kè èe ísia zeki lé keε,
le à í tón vī à zeki lélaro,
kè èe anduna kaεε, má kú gwe.
- 30 Má kú à sae ɔzīkeri maaa ũ,
ma pɔɔ ègɔ́ nna à aezī
lán guu e dɔɔ nà,
mèègɔ́ pɔɔnaa keεo guro s̄anda píngi.
- 31 Ma pɔɔ ègɔ́ nna Dii andunaa,
gbēnteennɔ de ma pɔɔnakebɔ ũ.
- 32 Tia sa, ma nénɔ, à ma yā ma,
aubarikadeen gbē kè ma zé kūna ũ.
- 33 À ma lédamma ma à ɔndɔ́ k̄ū,
àton pā kpáziro.
- 34 Aubarikadeen gbē kè èe swā kpaā ma yāzi ũ
kè ègɔ́ ma wetεε ma kpeεle,
kè ègɔ́ ma dāa guro s̄anda píngia.
- 35 Zaake gbē kè ma ee wèndi è,
eégɔ́ nna k̄on Diio.
- 36 Gbē kè kòramazii yā zaaa ì a zīndaneme,
gbē kè zàmaguunɔ ye gaazime.

Ɔndɔ̄ kɔ̄n yɔ̄nkɔ̄keɛo

- 9 ¹Ɔndɔ̄ a kpé bò,
à a wesagbanɔ̄ à mèn swɛɛplaa à pèɛɛɛ,
²à nòbɔ̄ dè à wɛɛ bà,
à pɔ̄bleenɔ̄ soru kè à kàè.
³À a nɔ̄kpare zìkerinɔ̄ zì,
èè lé zuu wéte sîsî mîsɔ̄ntɛ̀a à bè:
⁴A faasaideenɔ̄ à ɛara à mɔ̄ kè!
A laasusaideenɔ̄ mée ooare,
⁵à mɔ̄ à ma pɔ̄blee ble,
à wɛɛ kè má bà mi.
⁶À a yɔ̄nkɔ̄keɛ tó, éǵɔ̄ kú wèndio,
à táa o wéékɛ̀na zén.
- ⁷Gbè kè èè fabori daa zéa e sɔ̄sɔ̄ wɛtɛɛmɛ,
gbè kè èè kpàkɛ̀ɛ zaakɛrizi e taari wɛtɛɛ a zìndanɛmɛ.
⁸Nton kpàkɛ̀ɛ faboriziro, zaake eé kenyo ìime,
n ɔ̄ndɔ̄dee da zéa, eéǵɔ̄ yenzi.
⁹N yā da ɔ̄ndɔ̄rine, à ɔ̄ndɔ̄ é diàle,
n yā o gbè maaane, à dɔ̄na é kaara.
- ¹⁰Vīakena Diinen ɔ̄ndɔ̄ kāsāa ũ,
Luda kè kú adona dɔ̄nan wéékɛ̀na zé ũ.
¹¹Zaake né ǵi ke ma ǵāzī,
n wèndi gbāa é kaara.
¹²Tó n ɔ̄ndɔ̄, n zìndanɛmɛ,
tó faborin n ũ, n mî musu.
- ¹³Misaikɛɛ de lán nɔ̄gbè lédee bàme,
à ɔ̄ndɔ̄ vīro bensɔ̄ à yāke dɔ̄ro.
¹⁴È vɛɛ kītaa a kpɛɛɛ,
à kpé kú wéte sîsîa,
¹⁵èè lé zuu gbè kè aɔ̄ɛ ǵɛtɛɛnɔ̄zi,
èè bee gbè kè aɔ̄ tɛ̀ n zén súsunɔ̄nɛ:
¹⁶A faasaideenɔ̄ à ɛara à mɔ̄ kè!
A laasusaideenɔ̄, mée ooare,
¹⁷í kpāi mina èǵɔ̄ nna,
pɔ̄blena asii guu né zómɛ.
¹⁸Gbè pìnɔ̄ɔ̄ dɔ̄ kè beee né ǵèwāa zénlo,
gbè kè mîsaikɛɛ n sîsinɔ̄ sî ǵèwāa tûtuwɛɛn.

Sulemanu yáasino

- 10 ¹Né ñndõdee è tó a de ɔɔ ke nna,
né yõnkɔɔ è a da nõse yakane.
- ²Ɔɔ zaaa è àre kero,
yākena a zéa è ní sí gaa ɔzĩ.
- ³Dii è tó nɔaa gbē maaa dero,
è zaakerino tē pɔ kè aɔ yezi.
- ⁴Ɔ meadee è mɔ takaasio,
zĩkena ɔplaplaa sɔ è mɔ auzikio.
- ⁵Né kè pɔwɛɛ kàkɔa kwɛɛ né làakarideeme,
né kè è ii o pɔkɛguro wí vīro.
- ⁶Gbē maaa mì ègɔ aubarika vī,
mɔde yā pāsī bé à zaakeri lé pà.
- ⁷Gbē maaa è ga kɔn a tɔoro,
zaakeri tɔ è kaateme.
- ⁸Ñndõdee è zii ke yādienanɔa,
yābɔeri è a zīnda ne.
- ⁹Gbē kè è yā ke a zéa kú a làakaria,
zézaaseri yā é bɔ gupuraa.
- ¹⁰Gbēgwana kɔn wéɛ pāsio è mɔ yāo,
gbē kè è yā ute a nõse guuroo è íbete mì de.
- ¹¹Gbē maaa lé né íbɔki wëndideeme,
yā pāsī è zaakeri lé pa.
- ¹²Zangu è swèe da,
yenzi è lá ká taari píngila.
- ¹³Ñndõ yā ègɔ kú làakaridee lén,
flàn faasaidee pɔ ũ a kɔɛɛa.
- ¹⁴Ñndõrinɔ è dɔna zi ká,
làakarisaidee lé è à kaate aagame.
- ¹⁵Ɔɔdee auziki ègɔ dene lán wéte bīidee bà,
takaasidee takaasi sɔ è à kaate.
- ¹⁶Gbē maaa asaia è mɔne wëndio,
zaakeri àre è wéetamma ine.
- ¹⁷Gbē kè è lédamma maa è wëndi zé ɔɔańne,
gbē kè è pā kpá totonazi è ní sāsā.
- ¹⁸Gbē kè è zangu ute né egedeeme,
guderi né yõnkɔɔme.
- ¹⁹Yā pari bɔena ègɔ durun sairo,
gbē kè è a lé kū né làakarideeme.
- ²⁰Gbē maaa lé de lán kondogi wásawasa bà,
zaakeri nõse bèe vīro.

- 21 Gbē maaa yā'ona è paridee da zéa,
làakarisaidee è ga faasaikεε guu.
- 22 Dii aubarika è ní ke auzikidee ũ,
zīkena nawēao è póke kaararo.
- 23 Zaakena de yōnkōone kōkō yā ũ,
ōndō è ke làakarideene nna.
- 24 Yā kè zaakeri e vīa kεεne bé eé à le,
Luda é pó kè gbē maaa yezi kpáa.
- 25 Tó zàgā'ia kàka à gè, zaakerino ègō kuu doro,
gbē maaa kāsāa ègō pēna guro sànda píngi.
- 26 Lán levūu kpàkpà è ke swaane nà,
lán té sukpe è ke wéene nà,
len meadee de le gbē kè aó à zīnōne.
- 27 Vīakena Diine è wēndi gbàa kaara,
zaakerino sō, ní wēndi é gō kusume.
- 28 Gbē maaano wéé ègō dō ponnaazi,
zaakerino sō, tāmaa é ní ne.
- 29 Dii zé de utekii ũ gbē maaanōne,
zaakerino sō, è ní kaateme.
- 30 Weé gbē maaa fεε à gbèn zikiro,
gbē zaaa sō é vēekii e būsuno.
- 31 Ōndō yā è bō gbē maaa lén,
lézaadee sō, weé à néne zōkōreme.
- 32 Gbē maa yā kè kō sō wà oíne dō,
yākpεεgānda'ona ègō da gbē zaaa lén.

11 ¹Dii zà pōyōna kōn mōnafikion,
kilooyōna súusun à yezi.

- 2 Zīndasena lezī è mó wíyāo,
zīndabusanan ōndōyā ũ.
- 3 Gbē maaa nōsepuraa è a da zéa,
nāanesaidee nōse zaaa è à yaka.
- 4 Auziki àre vī yākpεεguro zīro,
yākena a zéa sō è ní sí gaaa.
- 5 Taarisaidée maakena è zé porone,
zaakeri zaakena è à ne.
- 6 Nōsepuradee maakena è à bō,
nāanesaidee pōnidena sō è à kū.
- 7 Tó gbē zaaa gà, à tāmaa è mì de,
pó kè à náanekena a gbāaguro píngi è yāa.
- 8 Gbē maaa è bō wétāmman,
ben gbē zaaa è gēn à gēε ũ.
- 9 Ludayādarisai lé è à gbēdaaa yaka,

- mɔde dɔna è gbē maaa bɔn.
- 10 Tó gbē maaano kú nnamanan,
wéte ègɔ nna,
tó gbē zaaano gàga, wè guda ke.
- 11 Wéte è kaara n̄sepuradeeno gāzī,
gbē zaaano lé è wéte de.
- 12 Faasaidee è a gbēdaaa fabo,
làakaridee è a lé kū.
- 13 Kɔmɔɔdee è bɔ asiiyāo gupuraa,
gbē náanedeè è ní asii ta.
- 14 Dɔn'aedesaikee è tó gbēno fu,
yākekəri pariino è tó wà zì ble.
- 15 Tó n gbē pānde fīa dì n musu,
n ka wétāmmalame,
gbē kè a ɔ b̄en è gɔ a làakaria.
- 16 Gbāamɔnneri ègɔ auziki vī,
mɔde nɔgbē n̄semaadee ègɔ b̄e vīnne.
- 17 Sùudee è maaa i a zīndane,
gbē pāsī è a zīnda kpá nawēazi.
- 18 Gbē zaaa asaia ègɔ aubarika vīro,
yāmaatōri è àre e yāpura.
- 19 Kuuna maa yāpura è ní ká wēndia,
tena à zaaazi è mó gaao.
- 20 Dii tēn n̄sezaadeeno ū,
à ɔɔ è ke nna taarisaideenɔa.
- 21 Yāpura, gbē zaaano é bɔ pāro,
mɔde gbē maaano é bɔ aafia.
- 22 Lán vura tānga de nà alɛde yīn,
len nɔ maa ōndōsaidee de le.
- 23 Gbē maaano poyezi è ní ká nnamanan,
gbē zaaano tāmaa è ní ne.
- 24 Gbē kè è gbaa daa è kaarana e,
gbē kè gí pó kè de à kpá kpázi è gɔ takaasimme.
- 25 Gbēntee aubarikadee é nnaa ma,
gbē kè è ní p̄yīi kū é p̄yīi e se.
- 26 Wè gbē kè è p̄wɛɛ utɛ ká,
wè sa maaa o gbē kè è yámmane.
- 27 Gbē kè è à maaa wete ègɔ nna kɔn gbēno,
gbē kè è à zaaa wete, yā zaaa é à le.
- 28 Gbē kè è a auziki náane ke é léɛ,
gbē maaa è ɔ tá lán lí ládee bà.
- 29 Gbē kè yā ì a uane é gɔ kori,

- yōnkɔɔ é gō ōndōdee zò ū.
- 30 Gbē maa yākennena né lí wèndideeme,
gbē kè è gbēno ee ōndō vī.
- 31 Zaake Luda è fīa bo gbē maaane andunan,
wee ludayādarisai kōn durunkerio pó o dɔɔ?
- 12** ¹Gbē kè lédamma è kene nnaa ye dōnazi,
gbē kè totona è kene zaaa mi viro.
- ²Gbē maaa è Dii ponnaa e,
mɔde Dii è yā da mɔnafikideela.
- ³Zaakena è gbēke kāsāa péero,
gbē maaa kāsāa ègō degena viro.
- ⁴Nɔ maaa de a zāne lán fūra bà,
nɔ wídamhari dene lán mèkemuna bà.
- ⁵Gbē maaano ègō pɛe yāzedee,
gbē zaaano lédamma mɔnafiki vī.
- ⁶Gbē zaaano yā né gbēdena yāme,
gbē maaano lé sō è n bɔ.
- ⁷Wè gbē zaaano lie n kpeḡānda aō mi de,
mɔde gbē maaano ua ègō kuu.
- ⁸Wè gbē tó bɔ a ōndō lémmɛ,
wè kya ká faasaideen.
- ⁹Gbē futa kè à zīri vīi sǎo de
gbē kè è a zīnda die póke ū bensō à pɔblee viroola.
- ¹⁰Gbē maaa a pókādeenɔ gwana dō,
gbē zaaano dà pāsī kōn n pónɔ.
- ¹¹Búbari aīadee ègō kāna,
laasuu kēsā gbē kè è pé gukorīaa.
- ¹²Gbē zaaa è ɔɔ zaaa ni de,
mɔde gbē maaa kāsāa ègō mɔdɔ vī.
- ¹³Gbē zaaa lé zaaa è à kū,
mɔde gbē maaa è bɔ yāketen.
- ¹⁴Lé maaa è n ká pó maaaa,
zīi kè gbē kè àre è gē a ɔzī.
- ¹⁵Yōnkɔɔ yākēna è kene maa,
ōndōdee sō è lédamma ma.
- ¹⁶Yōnkɔɔ è tó wà à pɔfē dō gōɔ,
làakarīdee sō è sōsō daro.
- ¹⁷Yāpura'ori è yāzedee o,
sèeda'egede yā ègō mɔnafiki vīme.
- ¹⁸Laasuusaiyā è n swè zō lán fēdaa bà,
ōndōdee légbɛ è mɔ aafīao.
- ¹⁹Yāpuraa kè wà ò ègō gīkēna,

- egεε sō è gē zéla lán wée'ibakena bà.
 20 Mɔnafiki kú zaalekpakōsōrinɔ swɛ̀n,
 gbē'aafiaweterinɔ bé aōɔ pɔnnaa vī.
 21 Zaa ke è gbē maaa lero,
 gbē zaaanɔ sō, yā è dańla.
 22 Dii tèn egεdee ũ,
 à pɔɔ ègō nna yāpuradeea.
 23 Lāakaridee ègō a dōna kūna a swɛ̀n,
 yōnkɔɔ è yā faasai kpàakpa ke.
 24 Zikena ɔplaplaa è tó gbē kí ble,
 meá è gbē da zòbleen.
 25 Kuuna bídi guu è gbē sōε,
 yānna'onnenena è ní pɔɔ ke nna.
 26 Gbē maaa è a gbēdaaa da zéa,
 gbē zaaanɔ yākena è ní sāsā.
 27 Meadee è a nòbɔ kā wawaro,
 aīadee è làakari dɔ a pónɔa.
 28 Kuuna yāzede zén wèndi vī,
 zé pì sena è ní kpá gaaziro.

13 ¹Né ɔndōdee è a de lédamma ma,
 fabori è gí kpākēnazi.

- ²Légbe nnaa è gbē ká pó maaaa,
 náanesaidee è ble a pásī guume.
³Gbē kè è a lé kū è a wèndi dākpa,
 gbē kè à lé è kúroo è a zīnda yaka.
⁴Meadee è pó kè à yezi ero,
 aīade sō è nnaa ma.
⁵Gbē maaa zà mɔnafikiyān,
 gbē zaaa è wí dańma è ní kpe bɔ.
⁶Maakena è zémaaseri mì sí,
 zaakena è durunkeri lie a kpeεgānda.
⁷Gbēkenɔ è ní zīnda die auzikidee ũ,
 mɔde aōègō póke vīro.
 Gbēkenɔ è ní zīnda die takaasidee ũ,
 mɔde aōègō pó vī bíta.
⁸Auzikidee è a zīnda bɔ kōn a auzikikεεo,
 takaasidee sō è vīadaanzina ero.
⁹Gbē maaanɔ gupuraa ègō puna,
 gbē zaaanɔ fitia è gamma.
¹⁰Zīndasena lezī è swèe da,
 lédammana è tó wà ɔndō kū.
¹¹ɔɔ zaaa è gá aεro,

- ɔɔ kè wà è ísimma guu s̄ è k̄s̄.
 12 Tāmaa ḡikena è ní n̄se yaka,
 p̄ɔ kè wà yezi ena è m̄ɔ w̄ɛndi dufuo.
 13 Gb̄ɛ kè è yā daroo é yā e,
 gb̄ɛ kè è yā ma é àre e.
 14 Ōnd̄ɔdee yādannen̄an íb̄oki w̄ɛndidee ũ,
 è ní b̄ɔ ga bàn.
 15 W̄éez̄ɛ maaa è tó gb̄ɛ dak̄ɔre gòmio,
 m̄ɔde náanesaideen̄ɔ zé èḡɔ p̄āsī.
 16 Làakarideen̄ɔ è yā ke k̄ɔn d̄ɔnao,
 ȳɔnk̄ɔɔ è a faasaik̄ɛɛ ɔɔɔān̄ne.
 17 Z̄iri zaaa è ḡɛ yān,
 ìba náan̄ɛdee è su aafia.
 18 Gina totonazi è m̄ɔ takaasio k̄ɔn w̄íyāo,
 lédammamana è b̄ɛɛ lííne.
 19 P̄ónid̄ena ena è ní p̄ɔɔ ke nna,
 m̄ɔde ȳɔnk̄ɔɔ ye k̄ɛna yā zaaaaziro.
 20 Gb̄ɛ kè té ōnd̄ɔrin̄ɔzi è ōnd̄ɔ k̄ū,
 gb̄ɛ kè kak̄ɔana k̄ɔn ȳɔnk̄ɔɔɔɔ è yā e.
 21 M̄ónzi èḡɔ té durunk̄er̄in̄ɔzi,
 nnamanan gb̄ɛ maaan̄ɔ àre ũ.
 22 Gb̄ɛ maaa è túbi tó a dion̄ɔne,
 durunk̄eri s̄ɔ auziki é ḡɔ gb̄ɛ maaan̄ɛ.
 23 Takaaside bura è p̄ɔblee ke maamaa,
 m̄ɔde yāk̄ena l̄ɛkp̄ɛɛ è tó à korazi.
 24 Gb̄ɛ kè è a né gb̄ɛroo zàn,
 gb̄ɛ kè ye a nézi è à toto káaku.
 25 Gb̄ɛ maaa è p̄ɔ ble à k̄ā,
 gb̄ɛ zaaan̄ɔ n̄se èḡɔ da kori.
14 ¹N̄ɔgb̄ɛ ōnd̄ɔdee è ua k̄áɛ,
 à faasaidee s̄ɔ è ua f̄āak̄ɔa.
 2 Gb̄ɛ kè è yā ke a zéa Dii v̄ia v̄ī,
 gb̄ɛ kè è zé sé súusuroo s̄ɔ è kya kán.
 3 Faasaide lén à gb̄ɛb̄ɔ ũ,
 ōnd̄ɔdee yā'ona è à b̄ɔ.
 4 Tó zù kuuro, p̄ɔble gb̄à èḡɔ da korime,
 wè àre bíta e k̄ɔn z̄un̄ɔ gb̄āaa.
 5 S̄èeda yāpuradee è eḡɛɛ toro,
 s̄èeda eḡɛde yā èḡɔ m̄ɔnafiki v̄ī.
 6 Fabori è kp̄áɛ ke ōnd̄ɔz̄i à korazi,
 yād̄ɔna aaga làakarideen̄ɛ.
 7 Ñ̄ k̄ɛ ȳɔnk̄ɔɔa z̄āaz̄ā,

- zaake né dōna earo.
 8 Òndō è tò làakaridee laasuu lé a zéa,
 yōnkōw faasaikē è à sāsā.
 9 Faasaideenō è kya ká taari kúekenan,
 gbē maaanō ègō nna kōo.
 10 Baade a zīnda yā'ōamma dō,
 gbē pōnnaa ègō de gbē pānde pō ūro.
 11 Gbē zaaanō ua é mī de,
 gbē maaanō be é ɔ tá.
 12 Zé ke kuu è ke gbēnōne maa,
 mōde à mīdekii né gaame.
 13 Baa yáadōna guu nōse è yaka,
 pōnnaa kuu kē è mī de kōn pōsiaao.
 14 Borukpēede yākena è wí à musu,
 gbē maaa è a yākena gbē e.
 15 Laasusaidee è yā píngi síme,
 làakaridee è yā náane ke laasuulena sairo.
 16 Òndōdee ègō zaakēna vīa vī è pāne,
 yōnkōw è náane kpá a zīndaa ègō wāna.
 17 Pōfēri è yā futaa ke,
 mōnafikidee è zangu i a zīdane.
 18 Òndōsaideenō è gō faa sai,
 làakarideenō è dōna kú fūra ū.
 19 Gbē zaaanō é mī sie gbē maaanōne,
 zaakerinō é kúe nōsepuradeenō kpēelēa.
 20 Takaasidee, baa à gbēdaaa è zan,
 mōde auzikide gbēnnanō ègō pari.
 21 Kyakana n gbēdaaan né durumme.
 Aubarikadeen gbē kē è wēnda dō takaasideenōne ū.
 22 Zaalekpakōsōrinō sāsānaroo?
 Maawaariparinōw sūu vī kōn náaneo.
 23 Mēkpana zīia ègō àre vī,
 yābōena pāa è mō kēsānao.
 24 Òndōdeenō auzikime ní fūra ū,
 yōnkōwōw faasaikē è mō kōn faasaiyāo.
 25 Sēeda yāpuradee è gbē mī sí,
 mōde sēeda egēdee yā mōnafiki vī.
 26 Vīakēna Diine né gbāa'eki náanēdeeme,
 à de mīsikii ū à nēnōne.
 27 Vīakēna Diine né íbōki wēndideeme,
 è tò wà bō ga bàn.
 28 Tó kína gbēnōw pari, ègō gakui vī,

bùsugbēsaikēē né kpatableri múnzime.

- 29 Gbē kè è pɔ fē kpaaro wéē kēna,
pɔfēri è a futakēē sé lezī.
30 Làakarikpaena né mē aafiamē,
zangu è mēkekpete kpánzi.
31 Wēndade wétammari è à Kēri kpe bo,
takaaside wéegwari è à Kēri kpe da.
32 Tó kisia gè zaakerizi, è à neme,
baa tó gbē maaa gà, à utekii vī.
33 Ōndō è vēekii e làakaridee nōsen,
mɔde wè e yōnkɔaro.
34 Yāzedeē è bùsu sé lezī,
durun sō è wí da gbēnɔa, baa déme.
35 Zōbleri làakaride yā è ká kínane,
mɔde è a pɔfē bɔbɔ à wídammaria.

- 15** ¹Yāwenlana dō è pɔfē kpáe,
yā pāsī è n pɔ fē.
2 Ōndōdee yā'ona è n gba dōna,
mɔde yōnkɔ yā ègō faa sai.
3 Dii wéē kú gu pínɡia,
ègō gbē zaaanɔ kōn gbē maaanɔ tàasi kēe.
4 Yābuse'ona è n gba wēndi dufu,
yālekpeē è n ká de.
5 Faasaidee è kya ká a de totonan,
lédamamari sōw làakari vī.
6 Gbē maaa ua ègō auziki vī bíta,
gbē zaa pónɔ ègō yākete vī.
7 Ōndōdee lé è dōna fā,
yōnkɔwɔn sō, aōw nōse vīro.
8 Dii tēn gbē zaaanɔ sa'ona ū,
mɔde gbē maaanɔ wéekena è káne.
9 Dii zà gbē zaaa yākenan,
à ye gbē kè aōw té yāzedeezinɔzi.
10 Totona pāsīn gbē kè pà zéne pó ū,
gbē kè ye lédammaziroo sō é game.
11 Lán Dii gèwāa kōn kaatenao yā dō nà,
wéē gbēntee swè pó o dɔɔ?
12 Fabori ègō yezi wà a gba làakariro,
è gá ōndōrinɔ kiiaro.
13 Nōse nnaa è tó uu gō werena,
nōse yakana è gbē ká de.
14 Laasuudee è dōna wete,

yōnkɔɔ è yāfaasai mómɔ.

15 Guro pínɡi ègɔ pāsī wēndadeeneme,
pɔnnadee ègɔ kú zībaa guu.

16 Pó vīna féte vīakena Diine guu
maa de auziki bíta kūna wahaa guula.

17 Dò pā blena yenzi guu
maa de nòbɔ nósíde sona kōn zanguola.

18 Pɔfēri è swèe da,
nòseyīidee è zɔka mì de.

19 Meadee zé ègɔ denɛ lèkara ũme,
gbē maa zé né zédaame.

20 Né ōndōdee è tó a de pɔɔ ke nna,
gbēntee yōnkɔɔ è kya ká a dan.

21 Yāfaasai è ke laasuusaideene nna,
laasuudee è zé sé síusu.

22 Lékpakōsōnasai è yā gboro,
lédamhari pariino è tó yā ke.

23 Yāwenlana dōɔ è a òri pɔɔ ke nna,
yā'ona à gurɔɔa ègɔ nna fá!

24 Wēndi zé è gá kōn làakarideenɔ musu
le aɔton sí gèwāanlo yānzi.

25 Dii è ìadāri ua wí,
è gyaanɔɔ gulezeki dākpa.

26 Dii zà laasuu zaaan,
yānna'ona è kene gbāsīro.

27 ɔɔzaaweteri è ìa da a uaa,
gbē kè zà ɔdɔnkpeegbaan ègɔ kuu aafia.

28 Gbē maaa è laasuu lé yā kè eé weńlaa,
yā zaaa è bɔe gbē zaaanɔ lén gɔɔ.

29 Dii zà kōn gbē zaaanɔ,
è swā kpá gbē maaanɔ aduakenazi.

30 Uu werena è ní pɔɔ ke nna,
baaru nnaa è ní wá were.

31 Gbē kè è swā dɔ aafia lédamhari
ègɔ bedee ũ ōndōrinɔ té.

32 Gbē kè gí totonazi zà a zīndan,
lédamhari sō è gɔ làakaridee ũ.

33 Vīakena Diine è ōndōɔ dańne,
zīndabusana è bèe líńne.

16 ¹Gbēntee è yā die a swèn,
mode à mīdena è bɔ Dii lémmɛ.

²Baade è a yākena e maame,

- mɔde Dii n̄ n̄seguuyāno ȳɔ à gwa.
 3 N̄ yā kè n̄eē kee na Dii ɔzĩ,
 n̄ p̄yeziyā é bɔ maa.
 4 Dii p̄ó píngi kè a p̄yezi yānzime,
 zaakerino p̄ón w̄étāmmagurɔ ũ.
 5 Dii t̄èn ĩad̄arino ũ,
 yāpurame aḡé bɔ p̄āro.
 6 Gb̄ēkeē k̄ōn n̄áaneo è lá ká taarila,
 v̄iakena Diine è tó wà p̄ā à zaaane.
 7 Tó gb̄ē yākenano kè Diine nna,
 è tó se à ibeeno keo nna.
 8 P̄ó féte ena maakena guu
 maa de àre zaa bíta enala.
 9 Gb̄ēntee è zé kè èe seē laasuu lé,
 mɔde Dii è a k̄eḡe da zéa.
 10 Lán kína è yā die Luda ḡēe ũ nà,
 à maa à yā bɔ yāzedeē kp̄eero.
 11 Zaka maaa k̄ōn kiloo súusuo né Dii p̄óme,
 p̄ótiisigwabo píngi né à p̄ókenanome.
 12 Èe k̄ó sío kína à zaaa kero,
 wè kpata k̄āsāa p̄éē yāzedeē musume.
 13 Yāzede'ori è ke k̄ínane nna,
 èḡɔ ye yāpura'orizi.
 14 Kína p̄of̄e de lán ga z̄iri bàme,
 mɔde ɔnd̄ɔdee è à té de.
 15 Kína uu werena èḡɔ aafia v̄i,
 à maakennena de lán p̄ót̄ɔguro lou bàme.
 16 ɔnd̄ɔk̄ūna maa de vurala z̄ā,
 ḡōna làakaridee ũu bèe v̄i de kondogi maaala.
 17 Gb̄ē maa zé kè è sé p̄ā zé zaaane,
 gb̄ē kè à a z̄indakūna d̄ɔɔ è a w̄èndi dākpa.
 18 ĩad̄āna è mó leenaɔ,
 z̄indasena lez̄i è mó kaatenao.
 19 Z̄indabusana talakano té maa
 de baka kuuna k̄ōn ĩad̄arinola.
 20 Gb̄ē kè è yā'onne maa è à maaa e,
 Dii n̄áanekeri èḡɔ p̄onnaa v̄i.
 21 Gb̄ē kè à n̄se papanan wè sísi làakaridee,
 gb̄ē kè à lé nnaan wè à yād̄ona zé e.
 22 Làakarín w̄èndi m̄i ũ gb̄ē kè aɔɔ v̄iinone,
 faasaideeno yāfaasai è w̄éē t̄ām̄ma.
 23 ɔnd̄ɔdee laasuu è à lé da zéa,

à lé è tó wà à yādōna zé e.

24 Yānna'ona né zóme,

à nna nōsen bensō è mè gba aafia.

25 Zé kee kuu è ke gbēnōne maa,

mōde à mīdekii né gaame.

26 Búbari nōse è à da zīin,

zaake nōaa è té kámme.

27 Gbē pāa è à zaaa gōgō,

à légbē de lán té ke èe kīu bàme.

28 Gbē dōrōsaidee è swèè da,

kōmōtōdee è gbēnnanō kēkōa.

29 Gbē pāsī è mōnafiki ke a gbēdaaane,

gbasa à à da zé zaaan.

30 Gbē kè èe wéé'igō kee laasuu ègō kpēegāndame,

gbē kè èe lézuki kee zè kōn à zaaaome.

31 Mīkā puraa né fūra gakuideeme,

maakena è ní káa.

32 Nōseyiidee maa de zīkarila,

gbē kè à a zīndakūna dōo maa de wétesirila.

33 Wè yā gbeka kōn o puraa,

mōde à bōkōtena è bō Dii kīame.

17 ¹Buredi kusu kori sona yākete sai
maa de nōbōgbēna ua swèedeena.

2 Zō làakaridee ègō gbāaa vī né wīdamhari musu,
égō baka vī ua túbi guu.

3 Wè kondogi kōn vurao baasa,
mōde Dii è ní swè tāsasi ke.

4 Gbē zaaa swā ègō nna kōn yā dōrōsaio,
egēdee làakari ègō kú gbēperia.

5 Gbē kè è takaasidee faboo è kyaka à Kèrimme,
gbē kè è gbē yāa dō mōnzia é bō pāro.

6 Dionōme ní dezino gakui ū,
denōme ní néno ìadābo ū.

7 Yāzede'ona è kōsi kōn yōnkōoro,
egē è kōsi kōn bēedeero.

8 Dōnkpēegbaa de yōbāndii ū a dārīne,
guu kè à lien píngi à tá ègō nname.

9 Gbē kè lá kà taarilaa e yenzi weteeme,
yāzifēeri sō è gbēnna kēkōa.

10 Dōndōri è kpākēnzina ma,
yōnkōo sōo e gbēna gēn baaagōo daro.

11 Yā zaaa è dō swāgbāadeene ae,

- weé zìri wēndadōrisaidee gbarezi.
- 12 Dakōrena kōn mūsu kè wà à néno sèeo
sàò de dakōrena kōn yōnkɔɔ mīsaikεεola.
- 13 Tó gbē à maaa fīa bò kōn à zaaaò,
à zaaa é kē à uaaro.
- 14 Leokpakōadana de lán ízewēna bàme,
n̄ gu gwe ai swèe gō gá fεε.
- 15 Yā nna kpana taarideea
kōn yādana taarisaideelaaò,
Dii zà yā beenɔn píngi.
- 16 Bó àren yōnkɔɔ vī ɔɔblena kyódōna musuu?
Zaake à n̄se vīro.
- 17 Gbēnna yenzi ègō kuu gurɔ sānda píngime,
vīi kōn dāaronɔ kuu dōkōnena yānzime.
- 18 Yōnkɔɔ è gbē fīa di a musu,
è kpégaau sé a gbēdaaane.
- 19 Gbē kè ye swèezi ye durunzime,
gbē kè à a gānule bō yàasa è mōnzi wete a zīndanε.
- 20 Laasuukpεεgāndadee è à maaa ero,
léfɔtɔdee è léε à da yān.
- 21 Yōnkɔɔ da pɔɔ ègō siame,
faasaidee de pɔɔ ègō nnaro.
- 22 N̄se nnaan ēzē maaa ū,
pɔsīaa è n̄ yāyā.
- 23 Zaakeri è ɔɔɔnkpεεgbaa ɔɔɔ a utan,
lé à yāzεdee mī deo yānzime.
- 24 Làakaride wée ègō kú ɔndɔɔa,
mɔde yōnkɔɔ wéεpekii ègō zāme.
- 25 Né yōnkɔɔ è tó a de pɔɔ gō sia,
è a da'ina n̄se yaka.
- 26 À maa wà wée tā taarisaideearo,
bēεdee gbēna a n̄se maa yānzi zé vīro.
- 27 Gbē kè è a lé kū dōna vī,
n̄seyiidee ègō làakari vī.
- 28 Baa yōnkɔɔ, tó à yītēna,
wè à diε ɔndɔɔdee ūme,
gbē kè è a lé kū né làakarideeme.

18 ¹ Zīnda poyezi è dɔ gbē kè è kēmmane aε,
è gí lédamma píngizi.

² Yōnkɔɔ è pɔnnaa ke làakari yā musuro,
yā kè bò à lén è o.

³ Zaakena è mó kyakanguome,

- kpeboya è wí ínne.
 4 Gbēntee légbè né í lòmè,
 swa'i bàalename, íboki wēndideeme.
 5 Kena zaakerine kèrekere
 ke yākena taarisaideene lèkpee maaro.
 6 Yōnkɔ lé è à da swèen,
 à yā'ona è à kpá gbēnazi.
 7 Yōnkɔ lé è à yaka,
 à yā'ona è à kù lán takutee bà.
 8 Gbēperi yā è keíne lán zó bà,
 è gē lén dō ai nōse guu.
 9 Gbē kè è pā kpá a zīizi né
 mónzide dāarome.
 10 Dii tó né uteki lezime,
 gbē maaa è bà lé à gēn à aafia e.
 11 Ɔde auziki dene lán wéte kè
 wà lèkaa ligazi bà,
 lán bīi kè weé fō wà didiaroo bà.
 12 Zīndasena lezī è mó gbēne kōn lænao,
 zīndabusana è mó bèeo.
 13 Gbē kè è weíla swākpana sai,
 mīsaikēe kōn kpebonao gōne.
 14 Kāgbāakee è gbē gba gbāaa gyāpea,
 mōde dé bé eé pōsīaa fō?
 15 Làakaridee è yā dada a swèen,
 ōndōdee swā ègō dō dōnazi.
 16 Gbaa kè gbē dà è zé kekene,
 è zé wēne gana gbēnsino kiia.
 17 Gbē kè yā ò káakun wè à
 gwa yānnadee ũ,
 ai à íbēe gō gá à ege bo.
 18 Kābankpekēna è swèe mī de,
 è gōsa gbāaano yokōa.
 19 Dane kè wà taari kēne yā ègō gbāa lán bīi bà,
 aō swèe de lán zétatana kōn lèo bà.
 20 Yā'ona dō è mó gbēne kōn kānao,
 à légbè è tó pō mōa.
 21 Gaa kōn wēndio kú lémmē,
 gbē kè ye yā'onazi è a gbè e.
 22 Gbē kè nɔ è í sé n pō maaa è,
 aubarika beee bō Dii kiīame.
 23 Takaasidee è yā o wēndawēnda,

auzikidee è weńla gbāngbān.

24 Gbēnna berəkete è à zaaa ínneme,
gbēnna kenɔ kuu aṣègɔ na gbēa de ua gbēla.

19 ¹Kuuna takaaside taarisaiidee ũu maa
de kuuna yɔnko yāzaa'ori ũula.

² Aĩa vīna dōna sai maaro,
wāna bíta è ní kē zéame.

³ Gbēntee faasaikεε è zé yakanε,
ben è Dii taari e.

⁴ Auziki è tó wà gbēnna e pari,
takaaside gbēnna è kēame.

⁵ Sèeda egεdee é bɔ pāro,
egεdee é gí wéetamma eziro.

⁶ Gbē paridee è kpatableri tó nnaa sí,
baade píngi ègɔ yezi gbadari gɔ de a gbē ũme.

⁷ Takaasidee danenɔ è pā kpázime,
weé à gbēnnanɔ kēana o dɔro.
Tó èe wetεε à yā ońyo,
aṣègɔ kú bero.

⁸ Gbē kè èe ɔndɔ kūu ye a zīndazime,
gbē kè ye làakarizi è à maaa e.

⁹ Sèeda egεdee é bɔ pāro,
egεtori é kaate.

¹⁰ Lán nmanana e kōsi kōn yōnkɔɔo nàro,
len zò kíblena wēenenɔa e kōsioro le.

¹¹ Làakaridee pɔɔ è fē kpaaro,
lákana taarilan à íadābɔ ũ.

¹² Kína pɔfēna de lán músu pūtāna bà,
à maakennena de lán mɔdɔpisina sēa bàme.

¹³ Né yōnkɔɔn a de yakana ũ,
nɔ swèedee de lán ítótōna zena sai bàme.

¹⁴ Wè bee kōn a auzikio e túbí ũme,
mɔde nɔ làakaride ena è bɔ Dii kiiame.

¹⁵ Meakena è ní da ibita'onan,
nɔaa è gbē gina de.

¹⁶ Gbē kè è yā'onnenana da è a wēndi dākpa,
gbē kè è a zīnda yākena daroo é ga.

¹⁷ Gbē kè wēnda dō takaasideene pó sēkā Diineme,
àmbe é à yākenanɔ fīa bone.

¹⁸ Ñ n né toto a gurɔɔa,
mɔde ñton tó à gē ɔla ai à garo.

¹⁹ Pɔfēbitadee é fīa bome,

tó n à bò, à bona éǵǵ lé vīro.

20 Ñ lédamma ma ñ totona sí,
le ñ ɔndɔ kũ guro aezĩ yānzi.

21 Laasuu kú gbēntee nòsen pari,
mɔde yā kè Dii zèò bé è ke.

22 Gbēkēen wè wete gbēntee,
takaasidee maa de egedeela.

23 Vīakena Diine è mɔ wèndio,
gbē kè vīi è ii o làakario kpaena,
à zaaa è à lero.

24 Meadee è ɔ gē taan
à fua à pɔblee lí à da a lén.

25 Ñ fabori gbē, yɔnkɔɔ é ǵǵ làakari vī,
ñ kpākē làakarideezi, eé yā dada.

26 Né kè è a de gbē à pé a daa né
né gina kè è wí dammame.

27 Ma né, tó n kámma bò kɔn lédammamano,
n pā yādɔnanen gwe.

28 Sèeda zaadee è yāzede fabo,
zaakeri è à zaaa mɔmɔ zaa.

29 Gò logona faborinɔla,
gbēnan yɔnkɔɔɔ pɔ ũ ní kpeea.

20 ¹Wēe è lalandi zíríma,
í gbāaa è ní da yābɔen,
gbē kè tò à a de ɔndɔv vīro.

2 Kína pɔfēna de lán músu pūtāna bà,
gbē kè tò à pɔ fē a zīnda kpà gaazime.

3 Baasina leokpakɔane bèe vī,
faasaideenɔ è kasake swèe kero.

4 Meadee è bú wí a gurɔɔaro,
tó à gàa bura pɔkéguro, è pɔke ero.

5 Gbēntee nòseguuyā né í lòmɛ,
mɔde asánsidee bé à yā pìnɔ tɔna dɔ.

6 Gbē paridee è a maakena yā o,
mɔde bɔna gbē náanedee zī'ũ.

7 Gbē maaa èǵǵ kuu taari sai,
aubarikadeenɔn né kè à ní tónɔ ũ.

8 Kína kè vēena a yākpaekekii
è à zaa píngi dɔ a wéɛ guu à plékɔte.

9 Dé bé é fɔ à o kè a nòse yāke vīro,
á kuu durun sai wásawasaa?

10 Kilooyɔna zaaa kɔn mɔnafiki zakao,

- Dii zà beeenɔn píngi.
 11 Baa k̄k̄ɔ'ona guu wè d̄ɔ néa,
 tó à yākena maa ke à zé vī.
 12 Swā kè wè yā mao k̄n wéε kè wè guu eoo,
 Dii bé à n̄ ké n̄ píngi.
 13 Tó n̄ ye i'onazi, né ḡɔ takaasidee ũme,
 ñ it̄, p̄ɔblee é móm̄ma.
 14 P̄ɔluri è be: À maaro! À maaro!
 Tó à kào ae, è a zīnda sáabu kpá.
 15 Vura kun, ben òso din,
 m̄ɔde d̄ɔna kuuna lémm̄e gbè bèedeē ũ.
 16 Tó gbē nibɔ fīa dì a musu,
 ñ à uta sí ñḡɔ k̄una tɔɔba ũ adee ḡε ũ.
 17 Dibidibi p̄ɔblee èḡɔ nna gbēn̄eme,
 è yāa à ḡɔ n lén lán gbèwa bà.
 18 Ñ ze yāo lédamma musu,
 ñ yā gwa maamaa, né gbasa ñ zì ká.
 19 K̄ɔm̄ɔɔdee èḡɔ lili oo k̄n danɔ asiyyāome,
 ñton kak̄ɔa k̄n yāb̄ɔer̄ioro.
 20 Gbē kè à a de ke a da k̄a,
 à fitia é ga gusia níginigimm̄e.
 21 Túbiblena ide wahaakesai
 èḡɔ aubarika vī zāaro.
 22 Ñton à zaaa ḡεebona laasuu léro.
 Ñ s̄ɔkpa Diizi à n m̄i sí.
 23 Dii zà kilooȳɔna zaaan,
 m̄ɔnafiki zaka è k̄enero.
 24 Dii bé è gbēntee kèse da zéa.
 Dian gbē é yā kè eé ke zé d̄ɔɔ?
 25 Gba légbēna Ludane kpaakpaa kari vī,
 né yāa ñ laasuu lé lù kè n̄ s̄ene p̄ia.
 26 Kína ōnd̄ɔdee è gbē zaaanɔ pleple
 à n̄ ká gbèn à n̄ agaa pá.
 27 Dii fitia è gbēntee laasuu pu,
 è n̄seguuyā tàasi ke píngi.
 28 Gbēk̄εε k̄n náaneon kína dākparinɔ ũ,
 maakena è à kpata kāsā péε.
 29 Ḡɔkparenɔ gbāaame n̄ ñadābɔ ũ,
 mare ñsinɔ m̄ikā puraame n̄ gakui ũ.
 30 Wéetāmmana è à zaaa k̄ér̄ma,
 fl̄à ɔamma è yā bèε n̄sen.

- 21 ¹ Kína nòse kú Dii ɔzĩ lán íze bàme,
 è à lie guu kè à yezin.
- ² Baade ègɔ ee a yākena maa,
 mɔde Dii bé ègɔ ní nòse dɔ.
- ³ Maakena kɔn yākena a zéao
 è ke Diine de sa'onala.
- ⁴ Zĩndasena lezĩ kɔn ĩadāao
 è zaakerino durun bo gupuraaame.
- ⁵ Aĩadee laasuu è à ká nnamanaa,
 nòsewāadee è gē takaasin.
- ⁶ Auziki kè gbē è egetona guu
 é gē ĩala à ní kpá gaazi.
- ⁷ Zaakerino pāsikena é táńyo,
 zaake aɔè we wà yāzede kero.
- ⁸ Taaride yākena ègɔ dɔro viro,
 taarisaide yākena ègɔ wásawasame.
- ⁹ Ina kpé làasin maa
 de kuuna kpén ledó kɔn no swèedeeola.
- ¹⁰ Zaakeri swé ègɔ kú à zaaaame,
 è a gbēdaaa wēnda gwaro.
- ¹¹ Tó wà wée tã faboria,
 yɔnkɔ è ɔndɔ kúme,
 tó wà kpākē ɔndɔdeezi,
 à dɔna è kaaramé.
- ¹² Ludaa maa, è zaakeri beɛ tãasi ke,
 è zaakerino ká kaatenan.
- ¹³ Gbē kè èe swā kpá wēndade wiiiziro,
 àpi é wii pé se, gbēke é weàlaro.
- ¹⁴ Gbadana asii guu è pɔfē kpáe,
 ɔɔnkpeegbaa sɔɔna utan è pɔfē mì de.
- ¹⁵ Yāgɔgɔna a zéa è gbē maaa pɔɔ ke nna,
 mɔde è vĩa dada zaakerizi.
- ¹⁶ Gbē kè pã làakari zéne
 é si gèwāadeeno tème.
- ¹⁷ Gbē kè nòse kpà pɔnnakena é gɔ takaasin,
 gbē kè ye wēzi kɔn nɔsio é ke auzikidee ũro.
- ¹⁸ Zaakerino gbē maaano tɔɔbakpabo ũ,
 Luda è wée tã náanesaideeno nòsepuradeeno gēe ũ.
- ¹⁹ Kuuna gbáan maa
 de vēena kɔn no swèede pētēdeola.
- ²⁰ Póble maaa kɔn nɔsio ègɔ kaena ɔndɔdee be,
 mɔde yɔnkɔ è a pɔ mómo gɔme.

- 21 Gbē kè è yāzedeē kōn gbēkēeo wete
è wēndi kōn yā nnao kōn bèeo e.
- 22 Ōndōdee è léē gōsa gbāaano wétea,
è zekigbāaa kè aōe à náane kee gboro.
- 23 Gbē kè à a lé fō bensō à a néne kù,
àmbe è a zīnda bo yān.
- 24 Gbē kè wada kōn iadānao vī tón fabori,
è yā ke kōn zaza bítaome.
- 25 Meadee poyezi è à kpá gaazi,
kè à o gbàre zīzi yānzi.
- 26 Ègō kú pónidenan guro sānda píngi,
gbē maaa sō è gba da nòseo do.
- 27 Gbē zaaa sa'ona Diia né tēme,
atēnsa tó èe oo kōn monafikio.
- 28 Sēeda egēdee é gē zéa,
gbē kè à tē à yāzi é kaate ai guro píngi.
- 29 Gbē zaaa wée ègō pāsime,
nōsepurade wée ègō té a yākenazi.
- 30 Ōndō ke wézeē ke lédamma,
aō ke é fō à Dii furo.
- 31 Wè sō soru ke zī yānzime,
mōde Dii bé à zīblena yā dō.

22 ¹Tō nnaa de auzikila,
nna kōn gbēno de vura kōn kondogiola.

- 2 Auzikidee kōn takaasidee kāsāa dōnkōme,
Dii bé à ní ké ní píngi.
- 3 Làakaridee è giake à à zaaa e à utene,
ōndōsaidee ègō gaa ai à wētāmma e.
- 4 Zīndabusana kōn viakēna Diineo gbèn
auziki kōn bèeo kōn wēndio ū.
- 5 Lè kōn takuteeo kú gbē dōrsaide zén,
gbē kè ye aafiazi è kēm̄ma.
- 6 Ñ né féte da zé kè de à séa,
tó à isi kù, eé kēaro.
- 7 Auzikidee è gbāaa mo takaasideene,
pósēkāri è zō ble pōdeene.
- 8 Gbē kè à à zaaa tō, adee é yā e à kēguro,
à pāsīkego é à gbē.
- 9 Luda é aubarika da gbē kè gbēkeē viin
kè è pōblee kpaate takaasideenone yānzi.
- 10 Ñ pé faboria, swèe é mī de,
yākete kōn wío é yāa.

- 11 Nòsepuradee kè à légbɛ nna
bé eégɔ de kína gbɛ́nna ũ.
12 Dii wée ègɔ té dɔ́nazi,
è m̀kpɛ zu náanesaide yāne.
13 Mɛadee è be músu kú bàazi,
tó ma bɔ, eé ma de gāale.
14 Kaarua lé né wèe zòtome,
gbɛ́ kè Dii pɔɔ fèò è lée à sin.
15 Faasaiyā ègɔ kú néno swèn,
totona kɔ́n flào é tó aɔ kēa.
16 Gbɛ́ kè è wée tā takaasidee le à a auziki kaara
kɔ́n gbɛ́ kè è gba da ɔɔdeeneo, aɔ píngi é kēsā.

Ɔndɔ́deeno lédamma

- 17 Ñ swā kpá ñ ɔ́ndɔ́rino yā'onnena ma,
ñ n nòse wē ma yādannenane,
18 zaake à nna ñgɔ kūna n swè guu,
àgɔ kú n lémmɛ.
19 Baa mpi, mée yā daanne gbāa,
le ñgɔ Dii náane vī yānzime.
20 Ma yā'onnena kènne mèn baaakuri,
yā pino lédamma kɔ́n dɔ́nao vī.
21 Mée yāpuraa kè náane vīi daanne,
le ñ e ñ yā weńla a zéame.

22 Ñton gbāasaidee ble à gbāasaikɛ yānziro,
ñton gbāaa mɔ wèndadeene yākpækɛkiiaro,
23 zaake Dii é yā sínyo,
eé wée tā gbɛ́ kè aɔɔe wée tāammanɔa.

24 Ñton gbɛ́nna kpá kɔ́n pɔ́fɛ́rioro,
ñtongɔ té kɔ́n pɛ́tɛ́deeroo,
25 le ñton à dà sée
ñ n zīnda kpá yāziri yānzi.

26 Ñton gbɛ́ke fīa di n musuro,
ñton kpégaau sénero.
27 Tó n póke vī ñ fīa booro,
weé n daebɔ sé n gīzī.

28 Ñton tɔɔte lé sèeda zii wurero,
n dezino bé aɔ pèe.

29 N gbē kè à a zīi dō maamaaa ès?
 Adee é zīi ke ḱinanɔne,
 èe ke talakanɔn eé keńero.

23 1 Tó n mɔ pɔ ble kɔn gbāadeeo,
 ñgɔ dō gbē kè kú n ae.

2 Tó sánkaradeeme n ũ,
 ñ fēe da n kòtoa.

3 Ñton wākū ke à pɔble nɔsideeziro,
 zaake pɔblee pì de lán dabuuzunnena bàme.

4 Ñton ìa da n zīndaa ɔɔbitawetena yānziro,
 ñ ɔndɔ kū ñgɔ n zīndakūna dō.

5 Wè wée lé ɔɔa, ben è gē zéla,
 è dèbe ɔɔɔ à vīa lán kúu bà.

6 Ñton aīapāsīde pɔ blero,
 ñton wākū ke à pɔble nɔsideeziro,

7 zaake ègɔ a ɔɔ naroo a nðsemme.
 Eé benne ñ pɔ ble ñ í mi,
 mɔde èe keɛe a nðsenlo.

8 Né à féte kè í blè pisime,
 sáabu kè í kè é ke pā.

9 Ñton yā o yɔnkɔɔ swānlo,
 zaake eé kyaka n ɔndɔyāmmē.

10 Ñton tɔɔte lé sèeda zii wurero,
 ñton tonenɔ bú lé ñ ká n pɔlaro,

11 zaake aɔ Dākpari gbāa,
 eé ɔɔ n kpeɛ à yā sínyo.

12 Ñ lédamma yā da n swèn,
 ñ làakari dɔ dɔnyāa.

13 Ñton gí n né totoziro.
 Tó n à gbè flào, eé garo.

14 Ñ à gbè flào,
 le ñ à ɔɔ gaa ɔzī.

15 Ma né, tó n ɔndɔɔ vī n swèn,
 ma ɔɔ é ke nna.

16 Tó yāzede e ɔɔ n lén,

ma pɔɔ é ke nna.

17 Ñnton durunkerinɔ gwena ni dero,
 ñgɔ̃ Dii vīa vī guro sānda píngi,

18 zaake négɔ̃ ziaa vīme,
 tāmaa é n nero.

19 Ma né, ñ ma yā ma le ñ ɔ̃ndɔ̃ kũ,
 ñ tó n swè̃ gɔ̃ té zé maaazi.

20 Ñnton kakɔ̃a kɔ̃n wēmiringro,
 ñtongɔ̃ kú lóudeenɔ̃ téro,

21 zaake wēderi kɔ̃n lóudeeɔ̃ è gɔ̃ takaasideenɔ̃ ù,
 aɔ̃ mèkpete è ní da utakāsādanamme.

22 Ñ n de'ina yā ma,
 tó n da zi kũ, ñnton kyakanlo.

23 Ñgɔ̃ yāpuraa wetee, ñnton ɔ̃ kpáziro,
 ñ ɔ̃ndɔ̃ kũ kɔ̃n yādadanao kɔ̃n wéezēeo.

24 Gbē maaa de pɔɔ ègɔ̃ nna maamaa,
 gbē kè né ɔ̃ndɔ̃dee ì pɔɔ ègɔ̃ nnaaame.

25 Ñ tó n de kɔ̃n n dao pɔɔ kemma nna,
 ñ tó n da'ina guda dɔmma.

26 Ma né, ñ n nɔ̃se wēme,
 n wéé gɔ̃ té ma yākenazi,

27 zaake kaarua né wèè zòotome,
 nɔ̃ pāpākeri né lɔ̃gɔ̃ zāme.

28 È gbē kpákpa lán kpāi wéedewe bà,
 è tó gɔ̃gbē paridee gɔ̃ náane sai.

29 Dén wè wāiyoo kene?

Dén wè o'oo kene?

Dé bé à leokpakɔ̃a vīi?

Dé bé à zɔka vīi?

Dé bé è kēna pāa?

Dé wéé bé à tēaa?

30 Gbē kè aɔ̃è gí ke wēmikiiano,
 kè aɔ̃è gá kpáe ke geepiwē yākɔ̃tenanɔ̃zime.

31 Ñnton wéé bii geepiwēea
 le à tēake wākũ n kũro,
 zaake ègɔ̃ pipii togoɔ̃ guume
 à gēna lén ègɔ̃ nna.

- 32 Eé yāa swaa tēm̄ma lán ml̄è bà,
eé n gbā à n kū lán pitigoo bà.
- 33 Né wée si p̄ kè n̄e e yārool̄e,
né laasuu kp̄egānda lé n sw̄n̄.
- 34 Néḡō de lán gb̄e kè daena góron ísiaalaa bà,
lán gb̄e kè kú góro'ite bisa mis̄ont̄ēa bà.
- 35 Né be: Wà ma gb̄e, èe ōmaro,
wà ma ke búgubugu, m̄e à wāwāa maro.
Boren ma wée é were le mà í wete mà mi doo?

24 ¹N̄tonḡō lugaa gb̄e zaaano gwenaziro,
nton kak̄anyona ni de sero,
²zaake yā gbāaa laasuu bé èḡō kú n̄ sw̄n̄,
yākete èḡō kú n̄ lémm̄e.

- ³Ōnd̄ōn wè be kp̄áeo,
làakari è tó àḡō p̄ena.
- ⁴D̄ōnan wè p̄ káo kp̄én̄o pa
k̄ōn auziki maa bèedeo.
- ⁵Ōnd̄ōdee gbāaa èḡō kaarame,
d̄ōri iko èḡō gaa aeme.
- ⁶Baaru è tó wà z̄i asānsi d̄ō,
tó yākek̄erin̄o pari, è tó wà z̄i ble.
- ⁷Ōnd̄ō lez̄i de faasaideela,
lakutu k̄ōkak̄ōaa guu à lé èḡō nak̄ōaname.
- ⁸Gb̄e kè èḡō zaakennena laasuu v̄iin
wè à sísi m̄onafikide.
- ⁹Yāfaasai wàaripana né durumme,
gb̄eke èḡō ye faboriziro.
- ¹⁰Tó n̄ mèkpete kè nawēakeguro,
n̄ gbāaa bítarō.
- ¹¹N̄ gb̄e kè aō m̄i p̄e gaaano m̄i sí,
n̄ gí gb̄e kè aō sòro wèe sii kaatenann̄one.
- ¹²Tó n̄ bè: O'o, wá d̄ō yāro fá,
Luda kè n̄òseguuyā d̄ō é eroo?
N̄ w̄endi gwàri à yā d̄ō,
eé f̄ia bo baadene a yākenaame.

- 13 Ma né, ò zɔ ble, zaake à maa,
zɔsa è ke léne nna.
- 14 Len òndɔ è ke gbɛne nna a ndɛsen le.
Tó n òndɔ kù, négɔ ziaa vī,
tāmaa é n nero.
- 15 Dàde, òton gbɛ maaa ua kpákparo,
òton à be pɔno kpokero.
- 16 Baa tó gbɛ maaa lèe gèn sweeplaa,
è eara à feeme,
zaakerino sɔ, múnzi è ní fu.
- 17 Tó n ibee lèe, òton pɔnnaa kero,
tó à fù, òton à yáa dɔro.
- 18 Tó Dii è le, eé kene nnaro,
à pɔfè é yāa n ibee piame.
- 19 Òton tó gbɛ zaaano yā n kù gbāaro,
òton zaakerino gwena ni dero,
- 20 zaake gbɛ zaaa égɔ ziaa vīro,
Luda é zaakerino fitia té de.
- 21 Ma né, ò vīa ke Diine kɔn kínao,
òton gbɛnna kpá kɔn gbɛ kè aɔ bɔ ní kpeɛnooro,
- 22 zaake yā é ní le kāndome.
Dé bé à dɔ lán weé ní ásarú ke nà?

Òndɔdeeno yān yè dɔ

- 23 Òndɔdeeno yān yè dɔ:
Gbɛweegwana yākpae guu maaro.
- 24 Gbɛ kè è yā nnaa kpá taarideea,
gbɛno é sa zaaa one, boriino é à ká.
- 25 Gbɛ kè è yā da taarideela égɔ à maaa ee,
Luda é aubarika dan maamaa.
- 26 Yāwenlana súusu
de lán lépena léa bàme.
- 27 Ò n bàazi zīi ke ò n bura soru ke,
né gbasa ò kpé bo sa.
- 28 Òton n gbɛdaaa bɔbɔ a dàn pāro,
òton tó n lé gbɛno sāsāro.

- 29 Ñton be: Mé kene lán à kème nàro,
kesõ mé fīa bone a yākenaa.
- 30 Ma pā meade búne,
ma do faasaidee geepiwē búzi,
31 ben má è lè b̄e à dàgula píngi,
à sè kù, gù kè à bò kōn gbèo lèe.
- 32 Ma yā beee gwà ma laasuu lèa,
ben pó kè má è yā dàdame.
- 33 Tó n bè: Mé ii o féte, mé kámma bo féte,
mé dae féte ɔkpana ma kùa,
34 takaasi é bo n à lán kpāi bà,
pókēsāmma é múnzi
lán gbē kè gōkebo kūna bà.

Sulemanu yáasi pādeno

25 ¹Sulemanu yáasi kè Yuda kí Ezekaya gbēno kè takada guunon yè.

- 2 Luda gakui vī à yā ute,
kínano gakui vī aō yā tàasi ke.
- 3 Lán wé fō wà ludambe lezī kōn tɔɔte l̄o d̄ro nà,
len wé fō wà kína laasuu d̄ro le.
- 4 Ñ kondogi gbāsī b̄e,
à p̄iri é pó maaa pio,
- 5 ñ zaakerino b̄e kína ae,
à kpata é gbāa kū yāzedee musu.
- 6 Ñton n zīnda sé lezī kína aero,
ñton v̄e gbēnsino v̄eekiario.
- 7 Zaake à s̄aɔ à benne ñ mó ae kè
de à n die kēsāna gbē b̄edeeno aela.
- 8 Yā kè n wée è,
ñtongō wāa kōn à gōgōnaoro,
zaake tó wà n yā ege b̄o,
bón né yāa ñ kee?
- 9 Tó née yā gōgō kōn n gbēdaaao,
ñton bo kōn gbē pānde asiioro.
- 10 Tó à mà, eé wí dammame,
n tó zaaa é yāa d̄ro.
- 11 Yāmaa'ona a gurɔɔa nna
lán mango t̄eaa kè da kondogi taan bà.
- 12 Ñndōdee lédamma maa gbē kè n̄se v̄iine

lán vura zāblebo bà.

- 13 Lán í yīi ègō de nà pókērinone,
len zīri náanedee de le gbē kè aō à zīnōne,
è n nōse yīi kūrīne.
- 14 Gbē kè è gbadana lé gbē ben è daroo
de lán lou kè sisi à ía kàka èe maroo bàme.
- 15 Menadee è tó kína a yāze e,
kpaena yāzi è tó à yā ble.
- 16 Tó n zó è, n ble mókōana yāo,
le ñton ble bíta n lé sokparoo yānzi.
- 17 Ñton n gbēdaaa be zé soro,
le àton kpasanyo à zanguro yānzi.
- 18 Gbē kè yā dì a gbēdaaaa
de lán gō ke fēedaa ke kàle sōnte bàme.
- 19 Làakarikpaena náanesaideea nawēakeguro
de lán swaa gyāree ke gbá ere bàme.
- 20 Ponna lèsina pōsiadeene
de lán utasimmana íampuu guro
ke yōnku kana bōa bàme.

- 21 Tó nōaa e n íbēe dēe, n pōblee kpáa,
tó ímiime sō, n à gba í.
- 22 Tó n kè le, nēe à ɔ kaane a lémme,
Dii é fīa bonne.

- 23 Lán gu'igbāroo kpa ía è mó louo nà,
len gbēpena è mó uusisinao le.
- 24 Ina kpé làasin maa
de kuuna kpén ledoo kōn nō swēedeeola.
- 25 Baaru nna bōna būsū zāazān
de lán íyīikpana gbē kè gbāaa yāaa bàme.
- 26 Gbē maaa kè è we zaakerine
de lán íbókii kè à í yana bàme,
lán lògō kè à í yàka bà.
- 27 Zóblena à ɔ gēe maaro,
gbē bèelina a zīndane gakui vīro.
- 28 Gbē kè à a zīndakūna dōroo
de lán wéte kè à bīi gborona bàme.

26 ¹Lán lousisina de nà kwēe,
lan loumana de nà pókēguroɔɔ,
len gakui e kōsi kōn yōnkɔɔoro le.

²Lán kíkoia kōn taakasoo

- ègɔ̄ vīavīa à gá kè à su kè nà,
 len gbēkana pāa è pɔ̄ke wommaro le.
- 3 Gezee né sɔ̄ pɔ̄me,
 flà né zaaki pɔ̄me,
 yɔ̄nkɔ̄w pɔ̄n gò ũ a κρεα.
- 4 Nton we yɔ̄nkɔ̄wla a faasaikεεaro,
 le nton gɔ̄ lán à bàro yānzi.
- 5 N̄ yā we yɔ̄nkɔ̄wla a faasaikε lén,
 le àton a zīnda gwa ɔ̄ndɔ̄dee ũro yānzi.
- 6 Tó n lékpāsā kè yɔ̄nkɔ̄w gāzī,
 n n zīnda yàkame, n yā wète n zīdane.
- 7 Yáasi kè kú yɔ̄nkɔ̄w lén
 de lán ere gbá kè e gbākeε bàme.
- 8 Bēelina yɔ̄nkɔ̄wne de lán gbèdana gbèmban bà.
- 9 Yáasi kè kú yɔ̄nkɔ̄w lén
 de lán lè kè dana wēderi ɔ̄zī bàme.
- 10 Gbē kè yɔ̄nkɔ̄w ke gbē gèzélāa dà zīin
 de lán tofekari kè è nɔ̄bɔ̄ pínɡi gbāa bàme.
- 11 Yɔ̄nkɔ̄ earana a yāfaasaikenaa
 de lán gbēε kè èara a pisizi bàme.
- 12 N gbē kè à a zīnda diε ɔ̄ndɔ̄dee ũu èɔ̄?
 Yɔ̄nkɔ̄w sàɔ̄ deàla.
- 13 Meadee è be: Músu kú zémme,
 nɔ̄bɔ̄ pāsī té gāaε.
- 14 Lán gbà ègɔ̄ nigāa a sigbea nà,
 len meadee ègɔ̄ lieliε a daekiiia le.
- 15 Meadee è ɔ̄ gē taan
 à fua à pɔ̄bleε lí à da a lén.
- 16 Meadee ègɔ̄ daa a ɔ̄ndɔ̄w
 de yāwenladōri gɔ̄wɔ̄n swεεplaaanɔ̄la.
- 17 Gbē kè vī à pèε danɔ̄ leokpakɔ̄an
 de lán gbē kè gbēε kù a swāa bà.
- 18-19 Gbē kè à a gbēdaaa sàsā
 gbasa à bène: Mée fāadi boome
 de lán bāndee kè e kà tédee
 kɔ̄n kà seweedeeo zuuńzi bàme.
- 20 Tó yàka kuuro, té è game,
 tó kɔ̄mɔ̄tɔ̄dee kuuro, swèè è yāame.
- 21 Lán sīsīi è ke téryɔ̄ne nà,
 lán yàka è ke téné nà,

len leokpakɔadee è swèe da le.

22 Kɔmɔɔɔde yā è keñne lán zó bà,
è gē lén dɔ̀ ai nòse guu.

23 Nòsepāsīdee kè è yā nnannaa oñne
de lán loo kè wà kondogi í lèa bàme.

24 Zanguri è a zīnda keke kɔn léome,
mɔde mɔnafiki bé à kú à swèn.

25 Tó yā nnannaa bò à lén, òton síro,
zaake yā zaa mèn swæplaa bé à kú à swèn.

26 Baa tó à a zangu ùte mɔnafiki guu,
à zaaa è bɔ gupuraa pari wáa.

27 Gbē kè èe wèe yɔ́ɔ́ne é zu à guume,
gbē kè èe gbè gbegere paa, gbè pì é si adeea.

28 Egdeee è za gbē kè è ní yakan,
mɔnafikidee è gbē kpá leenazi.

27 ¹ Nton n zīnda sáabu kpá zia yā musuro,
zaake ní dɔ̀ yā kè eé su ziaro.

2 Ñ tó wà n sáabu kpá,
òton n zīnda sáabu kpáro.

Ñ tó à bɔ gbēno lén,
òton tó à bɔ n lénlo.

3 Gbè tiisi, būsuaatē né asoome,
mɔde yɔ́nkɔɔ pɔfē tiisi de beenɔla píngi.

4 Pētē pāsī, pɔfē ègɔ dañla,
mɔde dé bé eé nòsegɔaano fɔ̀?

5 Kpākēna gbēzi gbē pariino wáa maa
de yena gbēzi asii guula.

6 Gbēnna yā'ɔamma kpánzi náane vī,
ibeε lépemmana mɔnafiki vī.

7 Gbē kè kāna è zaza kū zóame,
mɔde nɔaderi pɔ kyàkyā dōro.

8 Gbē kè kè a uaa èe likɔa zɔ̀
de lán bāa kè sāsā a sàa bàme.

9 Nósi gū nnannaa kɔn tuaetitio è ní pɔɔ ke nna,
lédakɔana kɔn nòseo doo è gbēnnano ke nna.

10 Nton pā kpá n gbēnnaziro ke n de gbēnna.
Tó yā n le, òton gá n vīi ke n dāaro bero.

N gbēdaaa kè kúnyo kīi maa
de n be gbē kè kú zāla.

- 11 Ma né, ñgõ ãndõ, ma pɔɔ é kemma nna,
mé we ma s̄s̄rinola.
- 12 Làakaridee è yã pãsi e káaku, ben è utene,
laasuusaidee è gí àgõ gaa, ben è yã e.
- 13 Tó gbē nibɔ fīa dì a musu,
ñ à uta sí ñgõ kūna tɔɔba ũ adee pì gēe ũ.
- 14 Tó n yã ò gbāngbān
n sa maaa ò n gbēdaaane kɔngɔ ide'ide,
weé da sa zaaa ũme.
- 15 Nɔ swēedee
de lán í kè e tɔtɔ zena sai lou zāa gurɔ bàme,
16 à dādāna de lán ña dādāna bàme,
adee e ñòsìí kūu kɔn ɔome.
- 17 Lán m̀nɔ è kō lé ke nà,
len gbēntee è a gbēdaaa keke le.
- 18 Tó gbē làakari dō kākā lía, eé à né ble,
tó gbē a dii yã mà, eé a kpe da.
- 19 Lán gbē è a ninii e ín nà,
len gbēnteenɔ ègõ kō laasuu dō le.
- 20 Lán gènɔ è mó gaaaro nà kɔn gèwāao,
len gbē wée yena pɔzi è móaro le.
- 21 Lán wè kondogi kɔn vurao maaa dō
a baasana guu nà,
len wè bèe lí gbēne à tɔɔna guu le.
- 22 Baa tó n faasaidee dà gón
n à sabò lán pówee bà,
à faasaike é kēaro.

- 23 Ñgõ n pókādeeno kuuna dō maamaa,
ñ làakari dɔ n kpàsa pónɔa,
24 zaake auziki ègõ kuu gurɔ sānda píngiro,
baa kpata è gõ gbē pɔ ũ ai a boriiaro.
- 25 Sē è yāa, à dufu è bɔe,
neè à tàgaa kpá pónɔa,
26 neè pókāsāa ke kɔn n sāano kāo,
neè bú lú kɔn n blè ɔɔo,
27 n blènɔ zwii ègõ dinzi n pɔblee ũ,
neè n uadeeno kɔn n nɔgbē zikerino gwao.

28 ¹ Zaakeri è baale, baa tó wèe péaro,
gbē maaa ègõ wórɔngɔ vī lán músu bà.
² Tó bùsu taari kè bíta, à kínano ègõ parime,
mɔde làakaride yādōri é tó aafia gõ kuu.

- 3 Kína kè è wée tā takaasideenɔ
de lán lou kè mà à bléenɔ yàka bàme.
- 4 Dokayādarisaideenɔ è zaakerinɔ sáabu kpá,
dokayādarinɔ sɔ aṣè swèe keńyo.
- 5 Gbē zaaanɔ yāzede gbá dōro,
mɔde gbē kè aṣè Dii ae wetenɔ dɔ wásawasa.
- 6 Takaaside taarisaidee maa
de auzikide yālekpæekerila.
- 7 Né dokayādari asānsi vī,
pāpādeenɔ gbēna è wí da a deame.
- 8 Gbē kè è a auziki kaara ɔdialena bíta guu
e pɔ kaakɔa gbē kè è takaasideenɔ wēnda gwaaneme.
- 9 Gbē kè è doka kpá swākoto,
Luda è za à aduakenan.
- 10 Gbē kè è gbē maaanɔ da zé zaaaa
é léè à da a zīnda takutemme,
taarisaideenɔ sɔ aṣè bɔ maa.
- 11 Ɔɔdee è a zīnda die ɔndɔdee ūme,
mɔde takaaside asānsidee è à ɔndɔ dɔame.
- 12 Tó gbē maaanɔ zī blè,
gbē píngi ègɔ ía dāame,
tó zaakerinɔ kpata blè,
baade ègɔ mī kpaa guuzime.
- 13 Tó n n taarinɔ ùte, né gá aéro,
tó ní ò bensɔ ní tò, Luda é n wēnda gwa.
- 14 Aubarikadeen gbē kè ègɔ Dii vīa vīi ū,
swāgbāadee sɔ è léè à da yān.
- 15 Gbē zaaa kè è kí ble takaasideenɔ
de lán músu kè èe pūtāa bàme,
lán gbèka kè èe kusiińma bà.
- 16 Dɔn'aedee kè è wée tā a gbēnɔ faa vīro,
gbē kè zà ɔzaa'enan wēndi ègɔ gbāa.
- 17 Gbēderi kè a laasuu e ía daaa
égɔ baalee ai à gá gaome.
Gbēke tón kpánero.
- 18 Gbē kè è yā ke a zéa égɔ aafiamé,
yāɔrɔsaikeri sɔ é léè kāndo.
- 19 Gbē kè è làakari dɔ a bú zīia ègɔ kāna,
gbē kè è pé gukoria sɔ ègɔ kú takaasi guume.
- 20 Luda é aubarika da nánɛdeen maamaa,
gbē kè e wāa à ke ɔɔdee ū é bɔ pāro.
- 21 Gbēweegwana maaro,

- baa kōn beeeo gbē é taari ke buredi kusu yānzi.
 22 Sānkaradee è wā kōn auziki'enaο,
 ègō dō kè takaasi é a lero.
 23 Gbē kè è kpākē gbēzi ègō nnaο
 de gbē kè à à tó nnaa sila.
 24 Gbē kè kpāi ò a de ke a daa,
 ben èe bee, taarinlo,
 adee sēnkpe kōn kpāi wéedeweome.
 25 Gbē kè wéekaka vīi è swèe dame,
 gbē kè Dii náane vī bé eé kaarana e.
 26 Gbē kè e a zīnda náane kee né yōnkwoome,
 gbē kè té ōndōzi bé eé bə maa.
 27 Pó è kēsā gbē kè è takaasideeño gba póaro,
 wè gbē kè è ní wéε gwaroo káme.
 28 Tó zaakerino kpata blè,
 baade ègō mī kpaa guuzime.
 Tó aō gāga, gbē maaano è dagula.

29 ¹ Gbē kè wà kpākēzi maamaa, ben à gī mazi,
 adee é kaate kāndo yō sai.

- 2 Tó gbē maaano dàgula, gbēno pōo ègō nname,
 tó gbē zaaa kú kpatan, wègō m boome.
 3 Gbē kè ye ōndōzi è a de pōo ke nna,
 kaaruano be zéseri è a o yaka.
 4 Kína è tó a būsū gbāa kaara yāzedeē musu,
 oonkpεεgbasiri sō è a būsū deme.
 5 Gbē kè èe lénnaa kee a gbēdaaane
 e bà kpakpaa a zīndaneme.
 6 Gbē zaaa taarikena è à kū takuteē ūme,
 gbē maaa è guda ke kōn pōnnao.
 7 Gbē maaa è làakari dō takaaside yāgōgōnaa,
 zaakeri sō è à yā daro.
 8 Gbē faborino è wéte wā,
 ōndōrino è gbēno làakari kpáéne.
 9 Tó ōndōdee gāa yākpae ke kōn yōnkwoο,
 yōnkwoο pī è pō fē è yāa dō, à lé è nakōaro.
 10 Gbēderino è za taarisaidemme,
 aōègō gbē maaano wete wà ní de.
 11 Yōnkwoο pōfē è bə à wéεame,
 ōndōdee sō è a pōfē naawame.
 12 Tó gbāadee e swā kpaa egeyāzi,
 à ibanə è gō zaakerino ū ní pīngime.
 13 Takaasidee kōn gbāamōnnerio yā mèn doo kè vī,

- Dii bé à tò ní wée e guu ee ní píngi.
 14 Kína kè è yākpæe ke takaasideenɔne kōn yāpuraao,
 à kpata kāsāpæena égɔ gbāa gurɔ sānda píngi.
 15 Totona kōn flāo è tó gbē ōndɔ kū,
 né kè wà à tò a zīndanɛ è wí da da daame.
 16 Tó zaakerinɔ dàgula, taarikena è kōme,
 mɔde gbē maaano é ní kpæe e.
 17 Nè n né toto, eé n làakari kpáenne,
 eé tó n pɔɔ ke nna.
 18 Guu kè Luda yā kunlo, wègɔ ní zīndakūna dōro.
 Aubarikadeen gbē kè à à doka kūna ũ.
 19 Wè zò toto kōn léoro.
 Baa tó à mà, eé zīi kearo.
 20 N gbē kè è wā à yā oo èsɔ?
 Yōnkɔɔ sàɔ de adeela.
 21 Zò kè wà à zaza kù zaa à néngo zī,
 é yāa à gɔ guturu ũme.
 22 Pɔfēri è swèe da,
 nɔsɛfutadee è durun ke maamaa.
 23 Íadāna è ní busame,
 zīndabusana bé è ní kaara.
 24 Gbē kè è ble kōn kpāio zà a zīndamme,
 è lada kōn Ludao, mɔde è we à yāpuraa oro.
 25 Viakena gbēnteeɛ né takutεεme,
 gbē kè è Dii náane kee mì égɔ da'iana.
 26 Gbē paridee è gbāadee æ wete,
 mɔde yākpækena né Dii yāme.
 27 Gbē maaa ye egɛdeeziro,
 gbē zaaa è za zésuususerimme.

Agu yā'ona

- 30** ¹Yake né Agu yā'oname.
 Ma kpsa Luda, ma kpsa maamaa,
²zaake ma yōnkɔkeε de dano pɔla,
 má gbēnteeke asānsi vīro.
³Mée ōndɔɔ dadaro,
 má Luda dōna vīro.
⁴Dé bé à gàa ludambe yā à sù?
 Dé bé à ía kàkɔa à kù a ɔzīi?
 Dé bé à lou'i kòko a pɔkāsāan?
 Dé bé à tɔɔte lé kè?
 À tón diaa? À Né tón diaa?

Tó n̄ d̄s̄.

- 5 Luda yānɔ p̄ngi see v̄iro,
èḡs̄ de s̄engbango ũ gb̄e k̄e n̄azine.
- 6 N̄ton yāke kaara à yā guuro,
le àton n̄ ege k̄anne n̄ z̄īro yānzi.
- 7 Yā m̄en plaaan m̄eε gbekaamma Dii,
n̄ton ḡiomerɔ ai m̄aḡs̄ ḡa ga.
- 8 N̄ ma k̄e yāp̄'ona k̄on egetonao,
n̄ḡs̄ ma gbaa p̄blee m̄ok̄anayāo.
N̄ton ma ke takaaside kes̄s̄ ɔɔde s̄a ũro,
- 9 le p̄ tónḡs̄ dimazi mà lé s̄enzi
m̄a be dén Dii ũu yānzi,
le takaasi tón ma k̄u mà kp̄ai o
m̄a n̄ t̄s̄ yakaro yānzi.

- 10 N̄ton yā di z̄a a dii k̄iario,
le àton n̄ k̄a à n̄ lero yānzi.
- 11 Gb̄ekenɔ kuu ās̄e n̄ denɔ k̄ame,
ās̄e sa maaa o n̄ danero.
- 12 Gb̄ekenɔ kuu ās̄eḡs̄ daa w̄a gb̄as̄iro,
m̄ode ās̄ zaakeε e k̄ēm̄maro.
- 13 Gb̄ekenɔ kuu ās̄e n̄ z̄inda sé lez̄i,
ās̄e gb̄enɔ gwa w̄a kw̄eε.
- 14 Gb̄ekenɔ kuu ās̄ swaa de lán f̄eεdaa bà,
ās̄ swaa s̄ontenɔ de lán f̄eεnɔ bà,
ās̄e anduna takaasideenɔ
k̄on gb̄entee w̄endadeenɔ keo gyaigyai.

- 15 M̄isi n̄enɔgb̄enɔ v̄i ḡɔn plaa,
ās̄e be: N̄ wa gbaa, n̄ wa gbaa.

P̄s̄ m̄en aaḡs̄ kuu k̄e ās̄e k̄aro,
à k̄a siiḡs̄ se, ās̄e be p̄s̄ m̄m̄maro:

- 16 Ḡewāa k̄on p̄aa n̄é'is̄ɔ
k̄on t̄ɔt̄eɔ zaake í è m̄oaro
k̄on t̄eɔ zaake è be a k̄aro.
- 17 W̄eε k̄e né è a de faboo
bens̄s̄ è kyakao a dan,
swawee gb̄aa k̄ank̄ananɔ é à w̄eε p̄i b̄o,
yeberekunɔ é à ḡe ble.

18 Yā mèn aagō kuu kè aō de ma dōnala,
à kà mèn siigō se má ní mì dōro:

19 Zé kè kúu ègō téo musu,
zé kè mlè ègō táa oon gbè sàraa,
zé kè goro'ite ègō tén ísíaa dagura
kōn zé kè gōgbè ègō yeo nōkparezio.

20 Nō zinakeri yākenan yè:
È pō ble à ɔ ma a léa
à be ée yā zaaa kero.

21 Yā mèn aagō bé è tó tōte lugaluga,
à kà siigō se, tōte é yā pìnɔ fōro:

22 Zō kè à kpata blè,
yōnkɔ kè pō blè à kà,
23 nōgbè kè wà zàn ben à zā kè
kōn zō nōkpare kè gō a dii zā nɔ ũuo.

24 Pō néngonɔ kú tōte mèn siigō,
mōde aō ōndō vī maamaa:

25 Babanneno kuu pō gbāaano ũro,
mōde aōè ble zi di kweeme.

26 Gbè'ēeno kuu pō bítano ũro,
mōde aōè beε bo gbèkotoomme.

27 Kwaanɔ ègō kína vīro,
mōde aōè bεε wà zeze
gāli kōn gāliome.

28 Né fō n zō kū kōn ɔɔ,
mōde è gá na kína kpé sàtazime.

29 Pō mèn aagō kuu kè aō tēna maa,
à kà siigō se, aō táa'ona nna:

30 Músu kè bíta nōbɔnɔ té,
è bɔru kpeε pōkenero

31 kōn kokya kè toke bōo kōn
blèkofii lètādeeo
kōn kína kè kú a zīkpeeno aεo.

32 Tó n yōnkoyā kè zīndasena lezī guu
ke tó n yā zaaa laasuu lè,
n ɔ kú n léa,

33 zaake lán wè zwii fagaa pá à nōsi bɔ nà,

ke lán wè yī kǔ wà fī à aru bɔ nà,
len gbě pɔfēna è swèè da le.

Kí Lemueli yā

- 31** ¹Kí Lemueli da lé dàa à bè:
² Diame, ma né? Bómee, ma né'ina?
 À kè diame, né kè ma à lé gbè Ludane?
³ N̄ton n wó de nɔgbēnɔ kiiaro,
 n̄ton zé kè è kínanɔ yaka séro.
- ⁴ Lemueli, geepiwēe de kínanɔ pómína ūro,
 í gbāaa de kpatablerinɔ pómína ūro,
⁵ le aɔton mi, dokayānɔ sāngu,
 aɔ yā gɔgɔ takaasideenɔne faa sairo yānzi.
⁶ À í gbāa kpá gbě kè aɔɔe mɔɔ gaanɔa,
 à geepiwē kpá pɔsiadeenɔa
⁷ aɔ mi, aɔ takaasi sāngu,
 aɔ yā'ɔamma tóngɔ dɔngu dɔro.
⁸ N̄ yā o gbě kè aɔé fɔ wà yā oroonɔ gēe ū,
 n̄ yā sí gbě kè aɔɔ dɔnleri víroonɔne.
⁹ N̄tongɔ yitenaro, n̄ yākpae ke a zéa.
 N̄ takaasideenɔ kɔn wēndadeenɔ yā nnaa kpámma.

Nɔ làakaridee

- ¹⁰ Dé bé eé nɔ làakaridee ee?
 À bèe vī de gbè bainɔla zā.
¹¹ À zā ègɔ à náane kee kɔn n̄sɛo dome,
 pɔ maa ke è kēsāaro.
¹² À maaan ègɔ kee a zāne,
 èe ke à zaaanlo ai a wēndi lén.
¹³ È sākā kɔn gbɔ̀bàò wete
 à a ɔzīi ke kɔn pɔnnaao.
¹⁴ È gá ble sé zā
 lán góro'ite latari bà.
¹⁵ È fēe gukēkōanao à póblee ke a uadeenɔne,
 è zīi kpaatete a nɔkpareenɔne.
¹⁶ È tɔɔte maaa wete à lú,
 è geepi líno pépen kɔn a zīnda b̀gɔ ɔɔɔ.
¹⁷ È gbāaa dɔ a pii asaa ū
 à gāsāwa bɔbɔ a zīia.
¹⁸ Ègɔ dɔ kè é yàra e,
 à fitia té ègɔ nana gwāavīme.

- 19 À ɔ̀ èg̃ɔ̀ porona àg̃ɔ̀ buutābo k̃ūna,
èg̃ɔ̀ k̃eke ɔ̀ wā a ɔ̀neɔ.
- 20 È ɔ̀ poro wēndadeenɔ̀ne,
è ɔ̀ liga takaasideenɔ̀zi.
- 21 È īampuu gurɔ̀ vīa ke a bedeenɔ̀ yā musuro,
zaake à uadeenɔ̀ è uta didi k̃ōame.
- 22 È daebo bisano tā a zīnda,
à p̃ókāsāano né t̃āaru bisa k̃ōn bisa gaarura'ideenome.
- 23 À zā è t̃ɔ̀ bo f̃aadibokiia,
èg̃ɔ̀ vēena gu d̃ōnk̃ɔ̀ k̃ōn b̃ūsu gb̃ēnsino.
- 24 Nɔ̀gb̃ē pi è p̃ódangān ke àg̃ɔ̀ yaa,
è g̃ere tā à kpá a latarinɔ̀a.
- 25 Èg̃ɔ̀ gb̃āa k̃ōn gakuio dana p̃ókāsāa ũ,
à kuuna zia yā è sw̃è k̃ēnlo.
- 26 Ōnd̃ōyā èg̃ɔ̀ daa à l̃én,
è yā dañne k̃ōn yenzio.
- 27 À w̃éè èg̃ɔ̀ té a ua yākenazi,
è meá p̃ɔ̀ blero.
- 28 À néno è f̃ee wà sa maaa one,
à zā è à s̃áabu kpá à be:
- 29 Nɔ̀gb̃ē paridee aīa vī fá,
m̃ode m̃be í deñla í píngi.
- 30 Kakana maaa èg̃ɔ̀ náane vīro,
nɔ̀maakee è g̃ē z̃élame,
nɔ̀gb̃ē k̃è Dii vīa vīin w̃è s̃áabu kpá.
- 31 Ñ z̃īi k̃è à k̃è àre kpáa,
ñ à t̃ɔ̀ kpá à yākena musu g̃āale.

LAASUUDEE

Yā píngi pāme

- 1** ¹Laasuude Dauda né, Yerusalemu kína yān yè.
² Ma laasuude ma bè:
Yā pā búgubugu,
yā pā búgubugu,
à píngi pāme.
- ³ Bó àren gběntee è e anduna guu
nawēa kè èe kēe a zī píngi guua?
- ⁴ Kpàenɔ è gēte, wurenɔ è su,
mɔde anduna ègɔ kuu gurɔ píngime.
- ⁵ Ɔfāntē è bɔ, è gē,
è wā à ɛara à gá guu kè è bɔn.
- ⁶ Īa è káka sɔɔmete kpa,
è liara à su gu'igbāroo kpa,
ègɔ ligaligaa àgɔ gaa àgɔ suu.
- ⁷ Swa píngi í ègɔ kaa ísɔiaa guume,
mɔde ísɔiaa è paro,
í pìnɔ è ɛara wà su swaa pìnɔ miamē.
- ⁸ Pó píngi è ní kpasa,
kpasa pì yā gē onala.
Gugwana è mɔ wéɛaro,
yāmana è swā paro.
- ⁹ Yā kè kuu yāa bé eé ɛara àgɔ kuu dɔ,
yā kè wà kè yāan weé ɛara wà ke dɔ.
À dufu kee kú anduna guuro.
- ¹⁰ Pókee kuu ke weé be:
Ñ pɔ dufu ke gwaɔ?
Auo! À gīake à kuu wa ā zaa zi kò.
- ¹¹ Gbē káakunɔ yā ègɔ dɔ gbēken dɔro.
Baa gbē kè aǎégɔ kuu ziaanɔ,
aǎ yā é dɔ gbēken ziakpēe zīro.

¹²Ma laasuude ma kí blè Isarailinɔa Yerusalemu. ¹³Ma m̀è kpà yā k̀è ẁèe k̀eɛ anduna guu p̀íngi tàasikena, má gwàgwa ɔ̀ndɔ́ɔ̀ndɔ́ má è Luda zī pāsi dà gb̀enteenɔne aɔ́ k̀e. ¹⁴Ma yā k̀è ẁèe k̀eɛ anduna guu è p̀íngi, à p̀íngi né pāme, pena gukoriaɛ.

¹⁵Pó kotina porona víro,
ẁè e wà pó k̀è kuuroo naroro.

¹⁶Ben má ò ma ǹɔse guu ma bè: Ñ gwa! Ma ɔ̀ndɔ́ bíta de gb̀è k̀è aɔ́ kpata blè Yerusalemu ma āanɔla ní p̀íngi, ma ɔ̀ndɔ́ k̀ɔn ma d̀ɔnao ẁéɛ b̀ò maamaa. ¹⁷Ben ma m̀è kpà ɔ̀ndɔ́ asii d̀ɔnaa le mà ỳɔnkɔke k̀ɔn mìsaiyāo asii d̀ɔ, ben má è beee né pena gukoriaɛ d̀ɔ.

¹⁸Ɔ̀ndɔ́ bíta è m̀ó k̀ɔn ǹɔseyakana bítaome,
ẁè yā́ɔamma e ní d̀ɔna lémmɛ.

P̀ɔnnakena né yā pāame

2 ¹Má ò ma z̀indane: Ñ f̀eɛ ñ p̀ɔnnakena ỳɔ ñ gwa ñ nnamana d̀ɔ, ben má è beee né pāame d̀ɔ. ²Má è k̀è yáadɔna né ỳɔnkoyāme. P̀ɔnnakena s̀ɔ, b̀ɔn ẁè ea? ³Ma p̀ɔnnaa ẁète ẁemina guu ma ɔ́ liga mìsaiyāzi, m̀ode ma sẁè e d̀ɔme ae ɔ̀ndɔ́ guu le mà d̀ɔ yā k̀è maa gb̀enteene à ke anduna guu a ẁèndi zaka lén.

⁴Ma zī bítanɔ ɔ́ kpà, ma kp̀enɔ b̀ò ma z̀indane ma geepi líno p̀èpe kp̀etekpete. ⁵Ma karano kpàkpa ma swa dàkonɔ k̀èke ma lí k̀è ẁè à né ble bori sānda p̀íngi bàban. ⁶Ma íkakiino k̀èke aɔ́g̀ɔ m̀ɔdɔ pisi líkpe pínɔa. ⁷Ma z̀ɔno lùlu g̀ɔgb̀enɔ k̀ɔn nɔgb̀enɔ, wà ní kenɔ ì ma be. Má z̀ɔno k̀ɔn p̀ɔkade ketenɔ vī paripari de gb̀è k̀è aɔ́ kú Yerusalemu ma āanɔla ní p̀íngi. ⁸Ma kondogi k̀ɔn vuraɔ kàk̀ɔamazi k̀ɔn ḱinanɔ auzikinɔ k̀ɔn ní b̀usu p̀ɔno. Ma l̀èsirinɔ s̀è g̀ɔgb̀è k̀ɔn nɔgb̀enɔ, ma nɔgb̀è k̀è g̀ɔgb̀è è lugańzinɔ s̀è pari. ⁹Ma t̀ɔ b̀ò, má bíta de gb̀è k̀è aɔ́ kú Yerusalemu ma āanɔla ní p̀íngi, ben má kp̀é ɔ̀ndɔ́ vī à p̀íngi guu.

¹⁰Méɛ gí ma z̀indane
k̀ɔn pó k̀è ma ẁéɛ bl̀ero.
Méɛ pó k̀è ma p̀ɔɔ gbà ke t́oro.
Ma p̀ɔɔ k̀è nna ma z̀íkɛna p̀íngia,
àmbe ma ísimmagaakpana p̀íngi láada ũ.

¹¹K̀è ma ẁéɛ t̀è yā k̀è má k̀ènɔzi p̀íngi
k̀ɔn ísimma k̀è má gà má kp̀àò à musu,
má è à p̀íngi né pāme, pena gukoriaɛ,
à àre vī anduna guuro.

¹²Ben ma laasuu tà ɔ̀ndɔ́
k̀ɔn ỳɔnkɔk̀eɛo k̀ɔn mìsaikeɛo kpa.
Yā k̀è wà k̀è zaa zii baasiro,
à kpareen kína g̀èɛbleri é ke d̀ɔɔ?

- 13 Má è òndòw àrè vī de mīsaikēela
lán gupuraa ègō àrè vī de gusiaala nà.
- 14 Òndòdee wée ègō kú a aè,
yōnkōw ègō lili oo gusiaan.
Ben má è góro dōnkō bé eé ní bikū ní pínghi.
- 15 Ben ma laasuu lè ma swèn ma bè,
zaake góro dōnkō bé eé wa bikū kōn yōnkōwō,
bó àrèn mé e ma òndòwō?
Ben ma bè, beee né yā pāame dō.
- 16 Òndòdee yā é dō gbēken de yōnkōwōlaro,
aō pínghi yā é sà gbēnōn zia.
Òndòdee è ga lán yōnkōw bàmè.

Ísimmagaakpana né yā pāame

17 Ben ma kya kà ma kuunan, zaake yā kè wèe kēe anduna guu pínghi è kēme nòseyakayā ùmè. À pínghi né pāme, pēna gukoriame. 18 Ben ma kya kà zīi kè má kè anduna guunōn pínghi kè mé tó ma gēēblerine yānzi. 19 Dé bé à dō tó òndòdee ke yōnkōwō à ùu? Baa kōn beeeo zīi kè má kè anduna guu kōn òndòwō é gōnēme. Beee né yā pāame dō. 20 Ben ma pōw yàka ísimma kè má gà má kpà anduna guu pínghi yā musu. 21 Zaake gbē è zīi ke kōn òndòwō kōn dōnao kōn gonio, ben è tó gbē kè èe à ke keroone à gō à pō ū. Beee né yā pāame dō, nòseyakayāme maamaa. 22 Bón gbē è e ísimma kè à gà à kpà anduna guu kōn wōsīi kè à kào pínghi yā musuu? 23 À kuuna anduna guu gurōw pínghi à zīi ègō wōwōne kōn yā'šammao kōn pōyakanaome. Baa gwāāvī à làakari ègō kpaenaro. Beee né yā pāame dō.

24 Yā kè maa kōn gbēnteeo bé à de à pō ble à í mi à a zī sáabu kpá. Má è beee bō Luda wōzīme dō. 25 Luda dōnle sai dé bé eé fō à pō ble à pōnnaa kēe? 26 Luda è òndō kōn dōnao kōn pōnnaao kpá gbē kè à kēnea, mōde è auziki kakōana zīi da durunkerine le à sí à kpá gbē kè à kēnea. Beee né yā pāame dō, pēna gukoriame.

Yā pínghi kōn a gurōwōme

- 3** 1 Yā pínghi kōn a gurōwōme,
bōkōte pínghi kōn a kegurōwō.
- 2 Né'igurōw kuu, gagurōw kuu,
pōtōgurōw kuu, à wuregurōw kuu.
- 3 Degurōw kuu, gbana aafia gurōw kuu,
gborogurōw kuu, à dōgurōw kuu.
- 4 Wōdōgurōw kuu, yáadōgurōw kuu,
sósobikegurōw kuu, kōkō'ogurōw kuu.
- 5 Gbēfāakōana gurōw kuu, gbēkakōana gurōw kuu,
bōndagagurōw kuu, à kēna gurōw kuu.

- 6 Pówetegurɔɔ kuu, à ɔkpazina gurɔɔ kuu,
 pókūna gurɔɔ kuu, à gbarena gurɔɔ kuu.
 7 Pógaakēgurɔɔ kuu, à nabigurɔɔ kuu,
 lékūna gurɔɔ kuu, yā'ona gurɔɔ kuu.
 8 Yenzi gurɔɔ kuu, zangu gurɔɔ kuu,
 zīkagurɔɔ kuu, kaena aafia gurɔɔ kuu.

9 Bó àren zīkeri è e nawēa kè à kèa? 10 Ma zīi kè Ludaa dà gbēnteenɔne aɔ kɛe è. 11 Ludaa tò pó píngi maa a gurɔɔa. À kuuna gurɔ píngi laasuu dà gbēntee swɛ̀n dɔ, baa kɔ̀n beeeo eé fɔ̀ à yā kè Luda e kɛe zaa anduna daena ai à midēnaa gbá dōro. 12 Má dɔ̀ kè pókēe maa kɔ̀n gbēnteeo de kuuna pɔ̀nnaa guu kɔ̀n maakenao à wèndi lénlaro. 13 Tó gbē è pó blee èe í mii èe a zī píngi sáabu kpaá, Luda bé à à gbà. 14 Má dɔ̀ kè yā kè Luda è kɛe égɔ̀ kuu gurɔ píngime. Weé fɔ̀ wà pókē kaaranlo, weé fɔ̀ wà pókē lagonlo. Ludaa kè le, le wàgɔ̀ a vīa vī yānzime. 15 Pó kè kuu tia gīake à kuu zaa zi kò. Pó kè eégɔ̀ kuu zia kuu yā kò. Luda è yā kè wà kè yāano gbè sísi.

- 16 Ma yā è anduna guu dɔ,
 guu kè de yāzedeē gɔ̀ kún,
 yāzesaidee bé à kú gwe,
 guu kè de yā maaa gɔ̀ kún sɔ̀,
 yā zaaa bé à kú gwe.
 17 Ma bè ma swè guu,
 Luda é yākpae ke kɔ̀n gbē maaano
 kɔ̀n gbē zaaano n píngi,
 zaake yākena píngi kɔ̀n a gurɔɔome,
 bókòte píngi kɔ̀n a kegurɔɔo.

18 Ma bè ma swè guu dɔ, gbēnteenɔ sɔ̀, Luda è n yā wée wéne le aɔ dɔ̀ n zīndaa kè wà de lán nɔ̀bɔɔnɔ̀n bàmē. 19 Baa zaa zi gbēnteenɔ kɔ̀n nɔ̀bɔɔnɔ̀n, góro dɔ̀nkɔ̀ bé èe n bikūu. Lán nɔ̀bɔ̀ è ga nà len gbēntee è ga le se, aɔ wesabona dɔ̀nkɔ̀mē. Gbēntee de nɔ̀bɔ̀laro, zaake à píngi pāme. 20 Aɔ píngi è gá gu dɔ̀nkɔ̀mē, zaake aɔ píngi bò būsuti guume, aɔ píngi é eara à gɔ̀ būsuti ūmē. 21 Tó gbēntee ninii è tá musu, nɔ̀bɔ̀ pó sɔ̀ è tá gīzime, dé bé à dɔ̀? 22 À yā bé à tò má è yākee maa kɔ̀n gbēnteeo de à a zī sáabu kpálaro, zaake à bakan gwe. Dé bé eé tó à dɔ̀ yā kè eé ke à gberaa?

Kuuna kɔ̀o

4 1 Ben ma gbāaa kè wèe mɔ̀n gbēnɔne anduna guu yā gwà dɔ̀ píngi. Ma gbē kè wèe wée tāammanɔ̀ wée'i è, aɔ̀ lāakarikpaeri vīro. Aɔ̀ lāakarikpaeri vīro, zaake aɔ̀ wéetāmmari pinɔ̀ bé wà gbāaa vī. 2 Ben ma bè, gbē kè aɔ̀ gànɔ̀ sáabu vī de gbē kè aɔ̀ kuunɔ̀la, 3 mɔ̀de gbē kè wèe i kòro bensɔ̀ èe wée si à zaaa

kè wè ke anduna guuleroo sàòmma ní píngi. ⁴Má è kè pò kè tò gbě è zii ke à mè kpáa, le àgɔ de a gbědaaala yānzime. Beee né yā pāame do, pena gukoriamε.

⁵Yōnkɔɔ è ɔ kpá a kùla ai à yāyā.

⁶Kuuna kōn pò ɔkū doo làakario kpaena
maa de kuuna kōn pò ɔkū plaaao kōn
ísimmagaakpanao kōn pena gukoriaola.

⁷Ben ma eara ma yā pā pānde è anduna guu do. ⁸Gbēke bé à kuu à né vīro, à vīi ke dāaro vīro. À ísimma è yāaro, baa kōn beeeo à auziki è mɔaro. Dé yānzin èe zii kēezi? Bóyānzi à nnamana tē a zindanezi? Beee né yā pāame do, yābókɔte pāsime.

⁹Plaa de doola,
zaake aɔ zīkena àre égɔ maa.

¹⁰Tó gbě mèn doo lèε, à gběndoo é à sé.
Wāiyoo gbě mèn do!
Tó à lèε, eégɔ sèri vīro.

¹¹Tó gɔɔn plaa daena gu dōnkōn,
aɔé kɔ puusu ma.
Dian gbě mèn doo é ke nà à bɔ ïan?

¹²Wè gbāa mɔ gbě mèn doone,
gɔɔn plaaano sɔ aɔè ze wà gíme.
Bà né aagɔɔ è kē kpaaro.

¹³Gɔkpare ɔndɔde takaasidee maa de kína zikūna yōnkɔɔ kè è lédamma ma dɔroola, ¹⁴baa tó gɔkpare pì bò kpésiaa guu, ben à gɔ kí ū, ke tó wà à ì bùsu pìn takaasidee ū. ¹⁵Má è anduna tē kína gēɛbleri gɔkpare pizime. ¹⁶Guro beeeo à gběno pari lé vīro, à de ní don'aedee ū. Mɔde gbě kè aɔ mò zāano e à sáabu kpáro. Beee né yā pāame do, pena gukoriamε.

Légbēna Ludane laasuu sai

5 ¹Tó n gaa Luda ua guu, ñgɔ kú kōn làakario. Ñ sɔzi ñ à yā maa maa de yōnkɔɔɔ sa'ona gweela, zaake aɔ yādōnasai bé è tó aɔ yā zaa ke. ²N lé tóngɔ wāaro, ñton wā ñ yā o Ludanero. Lán à kú musu ní kú tɔɔte nà, ñton yā o pari. ³Lán yābókɔte parii è mɔ kōn nana'onao nà, len yā pari bɔena è mɔ kōn yōnkɔyāo le. ⁴Tó n lù sè Ludane, ñton à papana guro gágaro. Ñ à papa, zaake yōnkɔɔɔ yā è kánero. ⁵Lùsena Ludane sai maa de n lù sène papana saila. ⁶Ñton tó n lé n da yānlo. Ñton o sa'orine n bè n sá lùsena yānlo. Ñ yezi Luda pò fēnzi n yā pì yānzi à zii kè nēe kee kaaten yó? ⁷Nana pari ona kōn yā pari bɔena è mɔ kōn yā pāaome. Beee yānzi ñgɔ Luda vīa vī.

Auziki né yā pāame

⁸Tó ní è wèe gbāa mɔɔ takaasideenɔne gukea, wèe giinne kōn yāzedeo wèe yā gɔgɔɔnne a zéaro, ñton tó yā pì bɔ n saero, zaake bùsu pì

gbāadeenɔɔ e wée dɔɔkɔne, ben aɔ gbēnsinɔɔ e wée dɔɔɔne dɔ. ⁹Aɔ píngi è bùsu pì baka blemɛ, zaake kína bé à buraano vī.

- ¹⁰ Gbē kè ye ɔɔzi è kēsāa,
gbē kè ye auzikizi àre è móaro.
Bee né yā pāame dɔ.
- ¹¹ Tó auziki e kaara,
à blèrinɔ ègɔ kaaramɛ.
Bɔ àren à vī a diine?
À wée biia baasiro.
- ¹² Zígbaakeri è i nnaa o,
baa tó à pɔ blè féte ke bíta.
Auzikidee sɔ pɔ parii è tó à ii oro.
- ¹³ Ma nòseyakayā pāsī è anduna guu,
gbēke zé tàta a ɔɔdaale
à a zīnda kari kè,
¹⁴ ben à ɔɔkɔte zaaa kèò,
à auziki kàate píngi.
Kè à négɔgbē ì, à pɔke vī kè à tónero.
- ¹⁵ Gbēntee è ɔɔ a da gbēen būume.
Lán à mò nà len è liara à tá le dɔ,
è a zī àre ke e à sé à na a ɔzi à táoro.
- ¹⁶ Yā kèkii né nòseyakayā pāsime dɔ.
Lán gbē mò nà len è liara à tá le dɔ.
À ísimma gà à kpà à pè gukoria pā,
bɔ bé à gɔne?
- ¹⁷ Beee gbera à a guro dè gusiaan
kɔn nòseyakana bítao
kɔn gyāao kɔn ɔɔfēo.

¹⁸ Ben má è à maa kɔn gbēnteeo à pɔ ble à í mi à zīi kè à kè kɔn nawēao anduna guu sáabu kpá a wèndi zaka kè Luda à gbà lén, zaake à bakan gwe. ¹⁹Beee gbera tó Luda gbē kà ɔɔdaaa kɔn auzikio, ben à à gbà zé à aufāni keo, à ze kɔn a bakao à a zī sáabu kpá. Luda bé à à gbà. ²⁰Ègɔ laasuu lee a wèndi zakaa pari dɔro, zaake Luda bé à yā màa kɔn ɔɔnnaao.

6 ¹Ma nòseyakayā è anduna guu dɔ kè ɔ tɔ gbēnteenɔɔ. ²Luda gbē kà ɔɔdaaa à gbà auziki kɔn bèeo, à pɔ kè de àgɔ à nii de píngi vī, ben Ludaa e à gba zé à aufāni kèoro, gbē pānde bé à gɔ vī. Beee né yā pāame, nòseyakayā pāsime dɔ.

³Tó gbē né ì mèn basɔɔro, ben à zi kù kótokoto, baa kɔn à gikenao, tó èe ɔɔnnaa keoro, tó à gà, tó à vīina kpedanaro, ma bè né kè wà ì gè ũu sàò deàla. ⁴Zaake né pì mò pāme, ben à tà gusiaan, à tɔ gɔ gusiaan. ⁵Baa kè èe ɔfāntē ero bensɔ à yāke dɔro, à mè kpaena de auzikidee pila. ⁶À de gbē kè kuu wè ɔɔro plaa ɔɔnnakesaila. Aɔ è gá gu dɔnkɔ ní pínginloo?

- 7 Gbēntee ísimma kè à gà èe kpaá,
 le à pɔ e à da lén yānzime,
 mɔde à gbɛɛ è káro.
- 8 Bón ɔndɔdee deo yɔnkɔlaa?
 Bó àren yākèna a zéa è i takaasideene?
- 9 Pɔnnakèna kɔn pɔ kè ní viio
 maa de à pānde nidenala.
 Beee né yā pāame dɔ, pɛna gukoriamɛ.
- 10 Pɔ kè kè yā tɔ vī kò,
 pɔ kè gbēntee de à ũ sɔ, wà dɔ kò.
 Gbēntee é fɔ à leokpakɔa ke
 kɔn gbē kè à gbāaa dealaaro.
- 11 Yābɔena parii è yā yaka.
 Bó àren beee vī gbēnɛ?

12 Dé bé à dɔ pɔ kè maa kɔn gbēnteeo à wèndi kori zaka kè è gēte lán
 ɔra bà guuu? Dé bé eé fɔ à yā kè eé ke à kpɛɛ anduna guu onɛ?

ɔndɔdannena

- 7** 1 Tɔ nnaa maa de nɔsi gū nna bèedeela,
 gagurɔɔ maa de igurɔɔla.
- 2 Gēna ua kè wèe gè ɔɔ dɔɔn maa
 de gēna ua kè wèe zībaa keɛnla,
 zaake baade píngi yāanan gwe,
 à maa gbē kè aɔɔ kuunɔ yā pì da.
- 3 Sósobikèna maa de yáadɔnala,
 pɔsiakèna gberan nɔse è wee.
- 4 ɔndɔdee làakari ègɔ kú ua kè wèe ɔɔ dɔɔn-a,
 yɔnkɔɔ làakari ègɔ kú ua kè wèe pɔnnaa keɛn-a.
- 5 À maa n ɔndɔdee kpākēnzina da
 de n swā kpá yɔnkɔɔ gɔ n tɔ kpaala,
- 6 zaake yɔnkɔɔnɔ yáadɔɔ de
 lán kyàkpa lí tépūtāna kii guu bàme.
 Beee né yā pāame dɔ.
- 7 Gbāa mɔna gbēnɔne è tó ɔndɔdee yɔnkɔ kūme,
 ɔɔnkɔpɛɛgbaa è gbē yakame.
- 8 Yā mīdena maa de à daɛnala,
 mena maa de ní zīnda sena lezila.
- 9 Nton tó n pɔ fē kpaaro,
 zaake yɔnkɔɔ bé ègɔ pɔfē vī.
- 10 Nton be bóyānzin yāgurɔɔ maa de tia pɔlaro,
 zaake yālana beee taka né ɔndɔyānlo.

- 11 Õndõw né pɔ maame lán túbi bà,
à àre vī gbē kè aõe ɔfántē eenɔne.
- 12 Õndõw né utekiime,
lán ɔɔ de utekii ũ nà,
mɔde dõna àren yè:
Õndõw è gbē kè aõ vīino wèndi dākpa.
- 13 Ñ laasuu lé Luda yākenanɔa.
Dé bé eé fɔ à pɔ kè à kè kotina dɔɔɔ?
- 14 Tó gurɔ nnaa mòmma, ñ pɔnnaa keo.
Tó gurɔ zaaame sɔ, ñ laasuu lé.
Luda bé à à píngi kè,
le gbēke tóngɔ à ziaa dõro yānzi.
- 15 Ma wèndi kori kè guu
ma yā kènɔ è píngi.
Ma gbē maaa è,
à gà a maakena guu,
ma gbē zaaa è,
èe gi kee a yāzaakena guu.
- 16 Ñton tó n maakena ɔ gēro,
ñton tó n òndõw ɔ gēro.
À kè dia né n zinda kaateɛ?
- 17 N zaaa tón ɔ gēro,
ñtongɔ yɔnkɔɔ ũro.
À kè dia né ga n gurɔɔ āa?
- 18 À maa ñgɔ yā mèn plaaa pìnɔ kūname,
ñton ɔ kpáziro,
zaake gbē kè Luda vīa vī
è à plaaa pìnɔ zé e píngime.
- 19 Õndõw è tó òndõdee gbāaa gɔ de
wéte gbāade gɔɔn kurinɔla.
- 20 Gbē maaa kè ègɔ yā maaa kee
kè è durun keroo kú anduna guuro.
- 21 Ñton swā kpá yā kè gbēnɔɔ e oozi píngiro,
le ñton ma n zīkeri e n sɔsɔɔro.
- 22 Zaake ní dɔ n zīndane,
kè mpi se n gbēnɔ sɔsɔ pari.
- 23 Ma yā beenɔ gwà kɔn òndõwɔ píngi,
ma zeo kè mà òndõ kū,
ben à zà kùmao.
- 24 Baa tó òndõw fɔ àgɔ dia, à kúkii zà,
à asii bíta maamaa,
dé bé eé fɔ à bɔa?

- 25 Ma ɔ̃ndɔ̃ kɔ̃n yā pínɡio mì tàasi kè,
 má gwàgwa le mà e mà dɔ̃,
 le mà yāzaakena dɔ̃ yɔ̃nkɔ̃kɛe ũ,
 le mà yɔ̃nkɔ̃kɛe dɔ̃ mìsaikee ũ.
- 26 Nɔ̃gbɛ̃ kè de takutee ũ,
 à swè né gbàngidime,
 à ɔ̃ɔ̃ɔ̃ né mɔ̃kyakoomɛ,
 à yā è ma ɔ̃ɔ̃ yaka de gaala.
 Gbɛ̃ kè à yā kà Ludanɛ è pitin,
 mɔ̃de nɔ̃gbɛ̃ pì è durunkerì kùme.
- 27 Ma laasuude ma bè,
 ò yā kè ma bɔ̃a gwa.
 Kè mée yā gwaa zéazea
 le mà e mà à mì dɔ̃,
- 28 gurɔ̃ kè mée wɛtɛɛ esai,
 ma gɔ̃gbɛ̃ maaa è mèn do
 gɔ̃ɔ̃n wàa ɔ̃ɔ̃roonɔ̃ té,
 mɔ̃de baa nɔ̃gbɛ̃ maa mèn do
 mée e ò téro.
- 29 Yā kè ma bɔ̃an yè.
 Luda gbènteenɔ̃ kè nɔ̃sepuradeenɔ̃ ũme,
 ben aɔ̃ gè mɔ̃nafiki zén.
- 8** ¹Dé bé à de lán ɔ̃ndɔ̃dee bà?
 Dé bé à yānɔ̃ bɔ̃kɔ̃tɛna dɔ̃ɔ̃?
 ɔ̃ndɔ̃ è gbèntee uu werene,
 è à wée pāsī lie wée maaa ũ.
- ² Ñ mì sie kína yāne,
 zaake n lù sène kɔ̃n Luda tóome.
- ³ Ñton wā ò gu à aezíro,
 òton ze yā kè è kene zaaa kpeero,
 zaake yā kè kène nnaan è ke pínɡi.
- ⁴ Zaake kína yā bé à zé vī,
 dé bé eé fɔ̃ à bene: Bón née kee gwee?
- ⁵ Gbɛ̃ kè mì siene é gē yānlo,
 gbɛ̃ kè ɔ̃ndɔ̃ é à gurɔ̃ kɔ̃n à kenao dɔ̃.
- ⁶ Yā pínɡi a gurɔ̃ kɔ̃n a kenao vīme,
 baa tó yā'ɔ̃amma e tɔ̃ɔ̃ gbēa maamaa.
- ⁷ Zaake gbēkee ziaa dɔ̃ro,
 dé bé eé fɔ̃ à yā kè eé mɔ̃ɔ̃ onɛ?
- ⁸ Gbēkee a wèndi kūna gbāaa vīro,
 lɛme se gbēke é fɔ̃ à a gagurɔ̃ɔ̃ sɔ̃ aéro.
 Wè e wà bò sozan zì guuro,

leme do yā zaaa è a kèrino gbarero.

⁹Kè ma yā kè wèe kee anduna guu laasuu lè píngi, má è gbēntee è gbāaa bleńma à ía kpáńzi. ¹⁰Ben ma zaakeri kè wèe n̄ vīino è. Gbēno b̄ Luda ua guu ā m̄ n̄ t̄ n̄naa sí wéte kè ā n̄ yā zaaa kèn guu. Beee né yā pāame do. ¹¹Tó wèe ía da dàkeria kpakpaaro, à yā è tó gbēno zeo n̄ swèn wà à zaaa keme se. ¹²Baa tó durunkerì dà kè gèn̄ baaaḡ, ben à ḡi kè, má d̄ kè gbē kè āno Luda vīa vī bens̄ āno m̄i s̄eeneɔɔ s̄aɔ deàla. ¹³Yā é b̄o zaakerino n̄naro kè āno Luda vīa vīro yāńzi, āo gur̄o é ḡi kero lán ɔra b̄ame.

¹⁴Yā pā pāndee kuu èe kee anduna guu. Yā è gbē maa le lánd̄o zaakerin à ūu bà, yā è zaakeri le lánd̄o gbē maaan à ūu bà. Ma bè beee né yā pāame do. ¹⁵Mèè p̄n̄nakena s̄ábu kpá, zaake à maa k̄n̄ gbēnteeo anduna guu à p̄o ble à í mi à p̄n̄naa ke, p̄n̄naa p̄i é d̄one ae à z̄ikena guu lán Luda à gbà à w̄endi lén nà anduna guu.

¹⁶Ma mè kpà ònd̄okūnaa, ben b̄ok̄te kè wèe kee anduna guu kè ii è na n̄ wéenlo fáantē k̄n̄ gwāav̄io, ma à laasuu lè ¹⁷má è Ludaa t̄o gbēke é f̄o à yā kè èe kee anduna guu d̄oro. Baa tó gbē kpáe k̄zi maamaa, eé à m̄i d̄oro. Baa tó ònd̄odee bè á d̄o, eé f̄o à b̄oro.

Yā d̄onk̄o bé èe baade píngi d̄aa

9 ¹Ma beeno laasuu lè píngi, ben ma zeo kè gbē maaano k̄n̄ ònd̄orino k̄n̄ n̄ yākenano kú Luda ɔzime. Gbēke èḡo d̄o tó yenzi ke zangu e a d̄aaro. ²Yā d̄onk̄o bé èe baade píngi d̄aa, yāpuradeeno k̄n̄ n̄sep̄asideeno, gbē maaano k̄n̄ gbē zaaano, gbāsisaideeno k̄n̄ gbās̄ideeno, ludagbāgb̄arino k̄n̄ ludagbāgb̄arisaino. Lán à de k̄n̄ gbē maaano nà, len à de le k̄n̄ durunkerino. Lán à de nà k̄n̄ gbē kè āè la daano, len à de le k̄n̄ gbē kè āè la daroono. ³Yā kè è ke anduna guu píngi n̄seyakayāme, kè yā d̄onk̄o bé è gbē píngi le. Yā zaaa k̄o gbēnteeo swèn, ȳonk̄oyā bé è d̄ońne ae, à gbera āè tá ḡewāan. ⁴Gur̄o kè gbē kú w̄end̄io èḡo t̄amaa vī. Gbēe kè b̄ee see s̄aɔ de músu ḡela. ⁵Gbē b̄eeɔɔ d̄o kè āè ga, ḡeno s̄o p̄ke d̄oro. Āo láada ke vī d̄oro, āo yā é do gbēken d̄oro. ⁶Āo yena gbēzi k̄n̄ n̄ zana gbēn-o k̄n̄ n̄ n̄seḡoano ḡè zélan gwe. Āo bà èḡo kú k̄n̄ yā kè è ke anduna guuo ziki d̄oro. ⁷N̄ gá n̄ n̄ p̄o ble k̄n̄ p̄n̄naao, n̄ n̄ geepiw̄ee mi k̄n̄ yáad̄o, zaake Luda n̄ yākena p̄ino s̄ábu kpà k̄o. ⁸Nḡo uta puraa dana gur̄o píngi. N̄tonḡo kuu n̄osi d̄ok̄na n̄ m̄ia sairo. ⁹N̄ p̄n̄naa ke k̄n̄ n̄ nāo yenzideeo n̄ w̄endi kori kè Ludaa kp̄amma anduna guu lén, zaake n̄ bakan gwe gur̄o kè n̄ ísimma ḡa n̄ee kpaa anduna guu.

¹⁰Z̄ii kè n̄ ɔ nà a kenaa, n̄ ke n̄ gbāa lén, zaake z̄ii ke yāḡońna ke d̄ona ke ònd̄o kú ḡewāan kè n̄ee taanlo. ¹¹Má è anduna guu do kè b̄ak̄pak̄s̄obl̄ena è ke bà nna yānlo, z̄ibl̄ena è ke gbāa yānlo,

póble'ena è ke òndõ yānlo,
 auziki'ena è ke wéezē yānlo,
 nna kōn gbēnɔ è ke kyódōna yānlo,
 zaake gurɔ zaa kōn kisiao è ní lé ní píngi,
 12 gbēkee gurɔ kè yā zaaa é a lee dōro.
 Lán kpɔ kè sɪ táaru guu bà,
 lán bāa kè bà kù bà,
 len guu è dɔ gbēne zaazaa à à kù kùsu le.

Òndõ de gbāaala

13 Ma òndõ ke taka è anduna guu, à yā ma kù gbāa. 14 Lakutu kee kuu yā, à gbēnɔ pariro, ben kína gbāadee m̀ è lèea à līga à bīizi. 15 Gōgbē takaaside òndõde kee kú lakutu pì guu, à lakutu mì sɪ kōn a òndõɔ, ben takaasidee pì yā e dɔ gbēkenlo. 16 Ben ma bè òndõ de gbāaala, m̀de wè kya ká takaaside òndõn, wè à yā daro.

17 Òndõdee yā yīyīi kè wà swā kpàzi
 maa de yōnkɔɔn kí patammanala.

18 Òndõ maa de gōkebɔnɔla,
 m̀de durunkerɪ m̀n doo è yā maa bíta yakame.

Yōnkɔke kari

10 1 Lán ifi gènɔ è tó tuaekeri nòsi gūu zaa kù nà,
 len yōnkɔke féte è gbē kè òndõ vī kōn bèeo tó yaka le.

2 Òndõdee laasuu è tá ɔplazi,
 yōnkɔ pɔ è tá ɔzezi.

3 Baa tó yōnkɔ e táa oo zén,
 à òndõ ègɔ kēsāname,
 è tó baade píngi a misaiké dō.

4 Tó gbāadee pɔ fēnzi,
 ònton gu n tílaro.
 Kuuna n làakaria è lá ká taari bítala.

5 Ma nòseyakayā ke è anduna guu,
 à de gbāade sāsāna yāa ūme.

6 Wè yōnkɔn ká gwena maaan pari,
 auzikideenɔ sɔ ègɔ kú gwena kēsānan.

7 Ma zònɔ è di sɔa,
 wēenɔn sɔn e táa oo kèse lán zònɔ bà.

8 Gbē kè èe wèe yɔn é zu à guu,
 gbē kè èe bīi gboroo, mlè é à só.

9 Gbē kè èe gbè wii, gbè é à kēnna,
 gbē kè èe yàka paraa, yàka é à kari ke.

10 Tó kpása lé nnaro,

ben wèe à lé kekero,
sé ò gàsāwa bobɔzi kɔn gbāaao,
mɔde ɔndɔw è tó wà à zé eme.

11 Tó mlè bɔn'āa kè a kɔkɔ'orine à à sò,
à àre vī à guu dɔro.

12 Ɔndɔdee légbɛ nna,
mɔde yɔnkɔw lé è à kaateme.

13 È na yā'onaa yɔnkɔyɔnkɔ,
è à mi de kɔn misaiyā zaaao,

14 zaake yɔnkɔw è yā bɔeme.
Lán gbēke yā kè eé mɔ dɔro nà,
dé bé eé fɔ à yā kè eé ke à kpɛɛ onɛ?

15 Yɔnkɔw zii è à kpasame,
ai se è zé dɔ gana wéte guuro.

16 Wāiyoo bɔsu kè à kína de gɔkpare ũ,
à ibano ègɔ pɔ gbɛɛ zaa gudɔnao.

17 Mɔnnadeen bɔsu kè à kína de kíne ũ,
à ibano è pɔ ble à gurɔɔa gbāakaarana yānzi,
èe ke wédɛna yānzinlo.

18 Tó gbē mea vī,
à kpé líkɔkūnɔ ègɔ zunname,
tó èe gwaa wéɛo,
à kpé é í bɔ.

19 Wè pɔble bíta ke pɔnnakena yānzime,
wēmína è mɔ kɔn yáadɔɔo,
mɔde ɔɔ bé è mɔ kɔn à pínɡio.

20 Nton kína sɔsɔro, baa n nɔse guu,
nton auzikide káro, baa n kpé guu,
zaake bāa é yā pì sée à gá oíneme.

11 1 N̄ gba da pɔbleeo gbɛnɔne,
zikea né e dɔ.

2 N̄ kpaatete gɔɔn swɛɛplaaanɔne ke sɔraagɔ,
zaake n̄ mɔnzi kè eé bɔsu lee dɔro.

3 Tó ludambe sia kù kɔn ío,
è ma tɔɔtea lou ũme,
tó lí lèe ɔfántɛbɔe kpa ke ɔfántɛgɛkpen kpa,
guu kè à lèen, gwen ègɔ daɛen.

4 Gbē kè à wée dɔ íazi è pɔ tɔro,
gbē kè èe ludambe siaa gwaa è pɔ kéro.

5 Lán n̄ wèndibɔkii dɔro nà
ke né kasana a da gbɛɛen,
né fɔ n̄ Luda Pɔ́pingikeri zii dɔro.

- 6 Ñ pɔ tʃ kɔŋɔ,
 ñton meá ke uusiero,
 zaake ní dʃ tó à kparee bé eé aubarika kero.
 Kèkiin yoo ke kèkāan yoo,
 ke aʃégɔ maa ní píngin yoo, ní dʃro.
- 7 Gupura nna,
 wéesina ofántēle è káíne.
- 8 Baa tó gbě wèndi gbàa fʃ àgɔ dia,
 à pɔnnaa ken píngi.
 Baa kɔn beeeo à laasuu lé gusia gurɔɔa,
 zaake aʃégɔ parime.
 Yā kè èe mɔɔ píngi pāme.

Lédana gɔkpareɔa

- 9 Gɔkpare, ñ pɔnnaa ke n ɔwazikeguro,
 ñ tó n pɔɔ ke nna n gɔkparekeguroɔa.
 Ñ yā kè n pɔɔ gbà ke
 ñ té pɔ kè kènnēezi,
 mɔde à píngi guu ñgɔ dʃ
 kè Luda é yākpae kenyo.
- 10 Ñton tó n pɔɔ yakaro,
 ñ n mèʃammanɔ gonla,
 zaake gɔkpareke kɔn mikā siaao è gē zélame.
- 12** 1 Ñ tó n Kèri yā gɔ dɔngu n gɔkparekeguro
 ai guro zaaa gá ká,
 ai wè kè né be néé à nnaa ma dɔrooa.
- 2 Ñ tó à yā gɔ dɔngu
 ai ɔfántē kɔn gupuraaɔ gɔ lago,
 ai mɔvura kɔn sɔsɔneno gɔ sia kū,
 ai loumana gbera guweresai gɔ gá su.
- 3 Guro beeeo n ɔɔɔ é gɔ lugaluga,
 n gbánɔ é koko,
 n pɔsobɔɔ é kámma bo kè aɔɔ pari dɔro yānzi,
 n gugwabɔɔ é guu e ní windo guu dāadāa.
- 4 N lé é gɔ nakɔana gāale,
 wísilɔgbe kīi é buse künne.
 Bāano wīii é n vu iin,
 nɔkpareno lè é kenne buse.
- 5 Né vīa ke gulezīne kɔn lili'ona zé guuo,
 n mikā é pura kū lán desu vú bà.
 Né n zīnda gāe lán kwa taa'ona bà,
 pɔke é n mè fεε dɔro,

zaake gbēntee è gá a gákiiame,
ben ɔ́ɔɔ́rɪnɔ ègɔ́ lili oo gāale.

- 6 Ñ tó n Kèri yā gɔ́ dɔngu
ai n kondogi bà gɔ́ gá kē,
ai n vura taa gɔ́ gá kpaato kũ,
ai n í loo gɔ́ gá wíwi,
ai n lògɔ googa gɔ́ gá wí,
7 ai n bùsuti gɔ́ eara à gá gē tɔɔten,
guu kè à bòn,
ai n ninii gɔ́ gá tá
Luda kè kpammaa kiia.
8 Ma laasuude ma bè:
Yā pā búgubugu,
à píngi pāme.

Yā pì mīdena

9 Beee gbera lán laasuudee pì ɔ́ndɔ ná, à dɔna dàdańne. À laasuu lè à kpáe kè yāzi, ben à yáasinɔ kè pari. 10 À kpáe kè yā maaazi, ben à yā pìnɔ kè a zéa, bensɔ́ yāpurame.

- 11 Ɔ́ndɔ́dee yānɔɔ de
lán gò kè wè pókádeeno zɔ́o bàme,
aɔ́ yā'onano de
lán kuusa kè wà pà gínginnɔ bà.
Sādāri mèn doo bé à yā pìnɔ dà.

12 Ma né, ñ làakari ke, ñton yāke kaaranlo. Wè takadano kē paripari, à lé víro. Kyókēna bíta sɔ́ è mè kpasame. 13 Wà à píngi mà, à mīdenan yè:

- Ñ vīa ke Ludane,
ngɔ́ à yādienano kūna,
zaake baade píngi yān gwe.
14 Luda é yākpae ke wa yā píngi musu,
kɔ́n yā kè utēnao píngi,
baa à maaa ke à zaaa.

DANIELI

Danieli gōna Babilōnu kína ìba ũ

1 ¹Yudanc kí Yoyakimu kíblena wè aagōdee guu, Babilōnu kí Nebukaneza mò à Yerusalemu kagura kè. ²Ben Dii kí Yoyakimu nàne à zǝi kōn Luda kpé pókenc, ben à tào Babilōnia bùsun à kàe a tākpe auzíkikaekiin.

³Ben kína pì bè a begwari Asapenazane à mós kōn Isaraili gōkpare kè aō kuu kí ke gbāade borii ũunc, ⁴gō maa seesai kè aō ōndōw kà wà yā píngi dada wàgō wéezēē viino, gbē kè aōē yā dōro dō kpakpaa bensō aō goni kà wà zii ke kíbeenc. Gwàri pì bé eé Babilōnia yā dadañne kōn à kyóo. ⁵Kína diè kè wà pōblee kè eè ble lán guu e dōw nà lífíne kōn wēe kè eè miio, wà yā dadañne ai wè aagō, beee gbera aōē zii keare. ⁶Yuda kenc kú n té, Danieli kōn Ananiao kōn Misailio kōn Azariao. ⁷Gwàri pì n tó liéñne. À tó kpà Danieline Betesaza, Anania sō Sadaraka, Misaili sō Mesaki, Azaria sō Abedinego.

⁸Danieli zèo a swēn kè é kína pō ble kesō à à wēe mi à gbāsī léro, ben à zé wēte begwari pì le à pōblee pì tó gwe. ⁹Ludaa tò begwari pì gbēkēe kè Danieline à à wēnda gwà, ¹⁰mōde à bène: Má a dii kína vīa vī, zaake àpì bé à a pōble kōn íminao diè. Tó à n e pōsīaa guu de n sáa daanōla sō né? Né tó yā pì wí ma musu kína ae. ¹¹Gwàri pì dākpari diè à làakari gō kú Danielia kōn Ananiao kōn Misailio kōn Azariaoa, ben Danieli bène: ¹²Ō wamōwa n zōblerino yō n gwa ai guro kuri. Neēgae dò lá atēe kpáawa kōn ío ado ¹³n wa lékōzi kōn gōkpare kè aōe pōble dōnkō ble kōn kínaonō, né gbasa n kewe lán n yezi nà. ¹⁴À wēñne yā beeezi, ben à kēñne le ai guro kuri.

¹⁵Kè guro kuri pì pàpa, à n gwá, ben à è aō aafia vī aō mēkpana de gōkpare kpaaa kè aōe pōble dōnkō ble kōn kínaonōla. ¹⁶Ben aō dākpari pì e kína pōble kōn à wēe kpámma dōro, séde dò lá pāa. ¹⁷Luda gōkpare gōn siigōw pino gbà dōna kōn wéezēēo. Aō takada yáasi dō, ben aō laasuu vī n píngi. Danieli sō wéegupu'ena kōn nana bōkōtenao dō.

¹⁸Kè wè aagōw kè kí Nebukaneza diè wà yā dada gōkpare pinoñe lé kà, ben begwari pì gāaño à kiia. ¹⁹Kè kína fàadi bōño, ben à è kè aō gbē

kee sēnkpe kōn Danieliōro kōn Ananiaō kōn Misailio kōn Azariaō, ben aō gō à ibanō ũ. ²⁰Kína n lála ōndō kōn dōnao yā musu pīngi, ben à è aō de māsokerinō kōn wéézēri kè aō kú a būsu guunola pīngi leo kuri. ²¹Danieli kú gwe ai Sirusu kíblena wè káaku guu.

Nebukaneza nana'ona anduna kpatano yā musu

2 ¹Nebukaneza kíblena wè plaadee guu à nanaano ò. Nanaa pì yā à kù gbāa, eé fō à ii òro. ²Ben à bè wà māsokerinō kōn asidōrinō kōn ēzēdeenō kōn sōsōneyādōrinō sísi le aō nanaa pì bōkōtēare. Kè aō mō à ae, ³à bèñne: Ma nanaa ò, nanaa pì ma kù gbāa. Má yezi mà nanaa pì asii dō. ⁴Ben aō bène kōn Siria yāo: Wà n dō aafiao, Zaaki! Ñ nanaa pì yā o wamōwa n zōblerinōne, wé à bōkōtēne. ⁵Kína bèñne: Yā kè ma zeo mà keareen yè. Tó ée nanaa pì kōn à bōkōtēnao omero, weé a zōzōkōre wà a uano ke tuburaa ũ. ⁶Tó a nanaa pì kōn à bōkōtēnao tōkème sō, mé a kpe da maamaa, é gbaano e a asaiā ũ. À nanaa pì ome sa kōn à bōkōtēnao.

⁷Aō èara wà bène dō: Kí, ñ nanaa pì o wamōwa n zōblerinōne, wé à bōkōtēne. ⁸Ben kína bèñne: Má dō sānsān kè ée yā gāgaame, kè á yā kè ma zeo mà kearee dō yānzì. ⁹Tó ée nanaa pì omero, yā mèn doo bé à gōare. A lé kpàkōsō à egēe tōme kōn yālekpeome ai yā gō gá lie. À nanaa pì ome, mé gō dō kè é fō à à bōkōte. ¹⁰Ben aō bène: Kí, gbēkee kú anduna guu kè eé fō à yā kè nēe gbekaa kèkii bōkōtēnnero. Kína kee kuu kè à yā beee taka gbeka māsokerinō kōn asidōrinō kōn sōsōneyādōrinōaro, baa tó kí ìsi gbāadeeme. ¹¹Kí, yā kè nēe gbekaa pì zī'ū. Gbēke é fō à onnero, sé Luda, bensō à beē kú gu dōnkō kōn wamōwa gbēnteenōro.

¹²Yā beee tò kína pētē kè à pō fē maamaa, à bè wà Babilōnu ōndōrinō dede n pīngi. ¹³Kè wà ōndōrinō dedena yā kpàakpa kè, ben wèe Danieli kōn a gbēno wetee wà n dede. ¹⁴Kè kína dogarinō gbēnsi Ariōki gāa Babilōnu ōndōrinō dede, ben Danieli yāzedee òne kōn asānsio ¹⁵à à là à bè: Bōyānzì kína yā pāsì pì diēzi? Ben Ariōki yā pì tōkè Danieline. ¹⁶Ben Danieli gāa à wéé kè kínaa à sō kōn gurōo ae féte gbasa à nanaa pì bōkōtēne. ¹⁷Ben à tà be à yā pì tōkè a gbēno Anania kōn Misailio kōn Azariaō. ¹⁸À bèñne aō wéé ke Luda Musudea à wēnda dōñne nanaa pì asii yā musu, le wàton n dede kōn Babilōnu ōndōri kpaaanōro yānzì.

¹⁹Gwāavīn Danieli wéegupu è, Luda Musude nanaa pì asii òne, ben Danieli à sáabu kpà à bè:

²⁰Wàgō Luda sáabu kpaa gurō pīngi,
àmbe à ōndō kōn gbāaao vī.

²¹È gurō kōn à zakao lie,
è kínano kpá kpatan è n bōn,
è ōndō da ōndōdeenōne,
è dōna kpá wéézērinōa.

²²È asii yāno kōn yā kè aō utenano dōdāñne,

à gusia yānɔ dɔ, zaake àmbe è guu pu.
 23 Ma n sáabu kè ma dezino Luda,
 ma n tɔ kpà,
 zaake n ɔndɔ kɔn gbāaa kàarame.
 N yā kè wá gbèkammaa tɔkème,
 n nanaa kè kína ò òɔɔawe.

Danieli nana bokɔtena kɔnane

24 Ben Danieli gaa Ariɔki kè kína à die à Babilɔnu ɔndɔrinɔ dɛdɛe kiia à bène: Nton Babilonu ɔndɔrinɔ dɛdɛro. N gámao kína kiia le mà à nanaa bokɔtene. 25 Gwe gɔɔ Ariɔki Danieli sè à gáao kína kiia à bène: Ma gbè kè eé fɔ à n nanaa bokɔtenne è Yuda zizɔnɔ té. 26 Kína Danieli kè wè bene dɔ Betesaza là à bè: Né fɔ n nanaa kè má ò bokɔteme n à yáasi tɔkèmeɔ? 27 Danieli wèala à bè: Ɔndɔri ke asidɔri ke māsokeri ke sɔsɔneyādɔri ke é fɔ à asiiyā kè n gbèka pì onnero. 28 Mɔde Ludaa kú musu, àmbe è asiiyā oñne. Kí Nebukanɛza, Luda yā kè eé mɔ ke ziaa òɔɔanneme. Nanaa kè n ò n gádoa kɔn wéegupu kè n èon yè. 29 Kí, gurɔɔ kè n daena n gádoa n laasuu tà yā kè eé mɔ keea. Luda bé è asiiyā ɔɔɔaɔne, ben à tò n yā kè eé mɔ kee dɔ. 30 Mapi sɔ, èe ke ma ɔndɔɔ bé à de danɔ pɔla gbasa Luda asiiyā pì òmero. À òme le n è n à bokɔte mame ñgɔ laasuu kè kú n nɔse guu dɔ.

31 Kí, n guu gwà ben n pɔke taka è n ae lán gbèntee bà. À bíta èe té kee bensɔ à naasi vī. 32 Pɔ taka pì mī né vurame atɛɛ, à kùse kɔn à gāsánɔ né kondogi, à gbèee kɔn à gisino né mɔgoteme, 33 à gbánɔ né mɔsime, à gbálanɔ né mɔsi kɔn guome. 34 Gurɔɔ kè née gwa, gbèsi ke gbɔro, èe ke gbèke bé à ɔ kèaro, ben à mɔ à sì pɔ taka pì gbála kè de mɔsi kɔn guo uuɔɔa, à n wíwi. 35 Gɔɔgɔɔ mɔsi kɔn guo kɔn mɔgotɛo kɔn kondogio kɔn vurao wíwi, ben à gɔ lán ése mɔsɔiaa kè kú pɔwɛegbèkiia bà. À gète kɔn iao, wèe à gbè e dɔro, ben gbèsi kè sì pɔ taka pì gɔ kpìi gbèntè ũ à anduna pà píngi.

36 Nanaa pìn gwe. Kí, wé à bokɔtenne sa. 37 Kí, mbe kɔnɔ kína ũ. Luda Musude n kpa kpatan kɔn ikoo kɔn gbāaa kɔn gakuio. 38 À gbènteenɔ kɔn nɔbɔsɛtenɔ kɔn báanɔ nanne n ɔzì. Guu kè aɔ kún píngi négɔ de n kína ũme. Mbe mī kè de vura pì ũ. 39 Kpata pānde é bɔ n kpɛɛ, eé ká n kpata ũro. Beee gbera à aagɔdee é bɔ à da andunala píngi. Beeen mɔgotè pì ũ. 40 Kpata siigɔdee é mɔ, eégɔ gbāa lán mɔsi bà, zaake mɔsi è pɔ píngi wíwi à n tí bome. Lán mɔsi è pɔ wíwi nà, len eé kpata káakupɔnɔ mī de à n ke dúgudugu le. 41 Lán n à gbálanɔ kɔn gbánenɔ è nà, à gukenɔ de gù kpatana ũ bensɔ à gukenɔ de mɔsi ũ, len kpata pì égɔ kèkèkɔana le, mɔde mɔsi gbāaa égɔ kú à guume, zaake n è mɔsi kakɔana kɔn guo. 42 Lán gbáne pì gukenɔ de mɔsi ũ nà bensɔ à gukenɔ de gù ũ, len kpata pì kpadoo égɔ gbāa vī le, à kpadoo égɔ busana. 43 Lán n mɔsi è kakɔana kɔn gù kpatanao nà, len gbèntee boriinɔ égɔ kú gwe kakɔana le, mɔde aɛ kɔ síro lán n è mɔsi è kɔ sí kɔn guoro nà.

⁴⁴Kína pìno gurɔ Luda Musude é kpata kè è yāaroo fεε. Kpata pì mīdena vīro, eé gō bori pāndenɔ pɔ ũ zikīro. Kpata pì é kpata káakupɔ pìno ke dúgudugu à nì mī de, àpì bé eé gō kuu gurɔ píngi. ⁴⁵Lán nì è nà gbèsi ke gb̄oro kpīiia, èe ke gb̄eke bé à ɔ kèaro, ben à gàa à mōsi kōn mōgotēo kōn gūo kōn kondogio kōn vurao wīwi, kí, Luda Bítade yā kè eé mɔ ke ziaa òdɔanneme. Nanaa pì né yāpuraame, à bɔkɔtena náane vī.

⁴⁶Ben kí Nebukaneza dàe a puua Danieli aε à bèe līne, ben à bè wà saa oa wà tuaetiti kpatane. ⁴⁷À bè Danieline: A Luda né tāano Ludame, kīnanaɔ diime yāpura. Àmbe è asiiyā bōnne gupuraaa, zaake n fō n bōwe kōn asii pìo. ⁴⁸Ben kína Danieli gbà gbāaa à à gbà pónɔ à gè ɔla, à à kpà kpatan àgō wée téare Babilonu būsuzi, à à dié Babilonu òndōrino píngi gbēnsi ũ. ⁴⁹Danieli wée kè kīnaa, ben à Sadaraka kōn Mesakio kōn Abedinegoo dié Babilonu būsua gbāadeeno ũ. Danieli sōɔ kú kí beme.

Gōn aagō zuna mōdate guu

3 ¹Kí Nebukaneza tāa pì kōn vurao lán gbēntee bà. À lezī kà gāsāsuu baaagō, à yàasa sō gāsāsuu swēdomε. Ben à pēe Dura guzuren Babilonu būsun. ²Ben à lékpāsā kè a būsua gbēnsinone le aō kō kakōa, kīnanaɔ, lédammarino, zīkpe gbēnsino, gbāadeeno, ɔɔ'uterino, yākpakerino, yāgōgōrino kōn a būsua kpatablerino nì píngi, aō mɔ pɔ kè à pì à pēe pì kya ke. ³Ben būsua gbēnsi pìno kō kākōa pɔ taka pì kyakenazi aō zēze à aε. ⁴Ben kpāakpakeri bè pariinone gbāngbān: Būsua píngi gbēno kōn bori píngio, à yā kè wà diereε ma. ⁵Tó a kuru'ɔ mà kōn kureo kōn googeo kōn kúuo kōn mɔɔɔ kōn kōkōpɔno píngi, à kúe à dɔnzi ke pɔ taka kè kí Nebukaneza pì kōn vurao à pēe pīne. ⁶Gbē kè gī kúe à dɔnzi kenezi, wée adee zu mōdate pāsī guu gōmε. ⁷Beeε yānzi tó gbēno kōkōpɔno pìno ɔ mà, būsua píngi gbēno ke bori píngin yoo, aō kè kúe wà dɔnzi ke vura pɔ taka pīne.

⁸Guro beeean sɔɔnoyādōri kenɔ mō wà Yuda kenɔ káara kè ⁹aō bè kí Nebukanezane: Wà n dō aafiao Zaaki! ¹⁰Kí, n yā dié n bè, tó gbēno kōkōpɔno ɔ mà, aō kúe wà dɔnzi ke pɔ taka kè nì pì kōn vurao pīne. ¹¹N bè gbē kè èe kúe à dɔnzi kenero, wée adee zu mōdate pāsī guume. ¹²Tō, Yuda kenɔ kuu, n nì dié Babilonu būsua gbāadeeno ũ. Aō tón Sadaraka, Mesaki kōn Abedinegoo. Kí, gbē pìno è n yā maro aō è n tāano gbāgbāro, bensō aō è dɔnzi ke vura pɔ taka kè nì pēe pīnero. ¹³Ben Nebukaneza fē maamaa à bè wà mōare kōn Sadarakao kōn Mesakio kōn Abedinegoo. Ben wà mō wà gbē pìno kpāa. ¹⁴Nebukaneza nì lá à bè: Sadaraka, Mesaki kōn Abedinegoo, ée gii ma tāano gbāgbāzi yāpura n yó? Ée gii dɔnzi ke vura pɔ taka kè má pēenezin yó? ¹⁵Tó a soru kè à kúe à dɔnzi ke pɔ taka kè má pì pīne gurɔ kè a pónɔ ɔ mà, eé ke maa, mōde tó ée dɔnzi kenero, wée a zu mōdate pāsī guu gōmε. Tāa kpereε bé eé fō à a bɔ ma ɔzī? ¹⁶Aō bè: Kí, à zé vī wà wa zīnda boro. ¹⁷Kí, tó wà wa zu mōdate guu, wa Dii kè wée zò

dozi é f5 à wa bɔn à wa sí n ɔzi. ¹⁸Baa tó èe ke sɔro, ñgɔ dɔ kè wé n tāano gbāgbāro. Wé donzi ke vura pɔ taka kè n pèenero. ¹⁹Ben Nebukaneza pɔ fɛ pāsīpāsī à uu sisiñzi. À bè wà mɔdate kaara de yā pɔla leo swēepīaa.

²⁰Ben à ò a zìkpe gɔsagbāa kenɔne aɔ Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo yiya wà n zu mɔdate pāsī pì guu. ²¹Ben gɔsa pìno n yíyi kɔn n pɔkāsāa kè aɔ danano, utano kɔn sòkotonɔ kɔn lawanino pìngi, ben aɔ n sé wà n zu mɔdate pāsī pì guu. ²²Lán kína yā diè pāsīpāsī nà bensɔ mɔdate pì wà maamaa, ben té puusu gɔsagbāaa kè aɔ n zún pìno lè à n dède. ²³Gɔn aagɔɔ pìno sɔ aɔ gaa wà sɔ mɔdate gbāaa pì guu yiyina.

²⁴Ben kí Nebukaneza kè giri à fɛe à zè, ben à a ibanɔ là à bè: Gɔn aagɔn wà zù tén yiyinaroo? Aɔ wèàla wà bè: Leme kí! ²⁵Ben à bè: À gwa! Gɔn siigɔn má è. Aɔ porona aɔɔe taa oo té pì guu bensɔ èe pɔke wòmamaro. Aɔ gɔn siigɔdee b̀k̀ɔba Luda Né keo. ²⁶Ben à s̀ mɔdate pì lézi à bè: Sadaraka, Mesaki kɔn Abedinegoo, Luda Musude zòblerino, à bɔe. Ben aɔ b̀e té pin. ²⁷B̀su gb̀ensino kɔn lédammarino kɔn zìkpe gb̀ensino kɔn gb̀adeeno kɔn kínano k̀k̀ɔnzi aɔ è té pì e f5 à pɔke wòmamaro. Baa aɔ mìkà e té k̀uro, aɔ utano e yakaro, wèe tésukpe gũu marima sero. ²⁸Ben Nebukaneza bè: Wà Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo Luda sáabu kpá! À a malaika z̀ à a zòbleri kè aɔ à náane viino mì sɔ. Aɔ g̀i yā kè má diè kezi aɔ n zinda kpà gaaa, le waton kúe wà donzi ke dii pãdenɔnero yãnzì, sé n Dii. ²⁹Bee yãnzì yā kè má dien yè. Tó gb̀eke Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo Luda tɔ zaa sɔ, b̀su pìngi gb̀e ke bori kpãreen yoo, weé à z̀z̀k̀re wà à ua ke tuburaa ùme. Zaake dii pãnde é f5 à gb̀e mì sí lero. ³⁰Ben kína Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo gwena kàarañne Babilonu b̀sun.

Nebukaneza nana'ona lí yā musu

4 ¹Kí Nebukaneza bé èe yā kè oo gb̀e pìngine, b̀su gb̀e pìngi kɔn borii kè kú anduna guu pìngio à bè: Agɔ kuu kɔn aafiao maamaa! ²Má è à kè maa mà dabuyā kɔn yābɔnsae kè Luda Musude k̀emeeno oare. ³À dabuyāno bíta fá! À yābɔnsaeno pāsī. À kpata yāana víro, à kíblena égɔ kuu guro pìngime.

⁴Mamoma Nebukaneza má kú nmanana guu ma be, ma làakari kpãena, ⁵ben ma nanaa ò ai vía ma kú. Kè má daena ma gádo musu yā kè má è kɔn laasuu kè má lèo tò swè k̀magu. ⁶Má diè kè wà m̀me kɔn Babilonu òndòrino n pìngi aɔ nanaa pì b̀k̀teme. ⁷Kè asidòrino kɔn dabudabukerino kɔn sɔɔneyádòrino kɔn m̀sokerino mò, ben ma nanaa pì yā òñne, aɔɔe f5 wà à b̀k̀temero. ⁸Zāazāan Danieli kè wà ma taa tɔ kpãne, kè wè bene Betesaza mò ma kiia, ben ma nanaa pì òne. À Luda kè kú adona Ninii ví. ⁹Ma bè: Betesaza, òndòrino gb̀ensi, má dɔ kè n Luda kè kú adona Ninii ví, asiiyā ègɔ z̀'ùnnero. Yā kè má è nanaa guun yè. Ñ à b̀k̀teme. ¹⁰Pɔ kè má è ma laasuu guu guro kè má daena ma gádo musun yè. Mée guu

gwaa ben ma lí è zena tɔɔte gura súusu, à lezì maamaa. ¹¹Lí pì bíta kù à gbà ai à mìsɔntē gàa à z̄ ludambɛɛa. Wè lí pì e zaa anduna lé zekiinɔa píngi. ¹²À lánɔɔ maa, à né ì bíta, à pɔblee m̄ gbē píngia. N̄bɔsētɛnɔ ɔra è à gbáru, bāanɔ è m̄ wà z̄z̄ à ḡanɔa. P̄ w̄ɛndide píngi è pɔblee ea.

¹³Mée p̄ pì ee w̄ɛɛgupu guu gurɔɔ kè má daena ma gádoa, ben ma malaika è bona ludambe. ¹⁴À lé zù gbāngbān à bè: À lí pì z̄ à né à à ḡanɔ k̄ɛ. À à lánɔ woro à à b̄ɛnɔ f̄aakɔa. À tó n̄bɔnɔ b̄aa lé wà k̄ɛ. À tó bāanɔ b̄ɛ à lánɔ guu. ¹⁵M̄ɔde à lí pì kusu k̄n à k̄āsāanɔ tó tɔɔte guu à m̄si gada kp̄anɛ k̄n m̄gotē p̄o s̄ɛ guu gwe. Kp̄í é kp̄àla, eéḡó kú s̄ɛn gwe k̄n n̄bɔnɔ. ¹⁶À m̄ é likɔa, à laasuu é ḡó lán n̄bɔnɔ p̄ò bà ai w̄ɛ sw̄ɛplaa. ¹⁷Malaikanɔ bé wà ȳà kè Ludaa diɛ pì ò, à iba p̄inɔ bé wà ȳà kè Luda z̄è kp̄aakpa kè, le gbē kè aɔɔ kuunɔ e wà d̄ɔ kè Luda Musude bé à iko v̄i gb̄ɛntee kpatanɔa. È gbē kp̄á kpatan lán à yezi nà, baa gbē kè k̄ēsāna. ¹⁸Mamɔma kí N̄ɛbukaneza, nanaa kè má òn gwe. Betesaza, ò à b̄ok̄ɔteme sa, zaake ma kpata ɔnd̄ɔri kee e f̄ɔ à b̄ok̄ɔtemero. M̄ɔde né f̄ɔ, zaake ní Luda kè kú adona Ninii v̄i.

Danieli nana b̄ok̄ɔtena kínaɛ

¹⁹Ben Danieli kè wè bene d̄ɔ Betesaza bídi kè ȳà p̄ia. Laasuu kè èe l̄ɛɛ tó sw̄ɛ k̄ɛn. Ben kína bè: Betesaza, òton tó nanaa pì k̄n à b̄ok̄ɔtenao n v̄ia k̄uro. Ben Betesaza bènɛ: Ma dii, Luda tó nanaa pì ḡó de n zangurinɔ ȳà ù. Luda tó à b̄ok̄ɔtena ḡó de n ib̄ɛnɔ ȳà ù. ²⁰Lí kè ní è bíta bens̄ɔ à gb̄aa ai à mìsɔntē z̄ ludambɛɛa, ben wè e zaa anduna lé zekiinɔa píngi. ²¹À lánɔɔ maa, à né ì bíta, à pɔblee m̄ gbē píngia. N̄bɔsētɛnɔ kú à gbáru, bāanɔ è m̄ z̄z̄ à ḡanɔa. ²²Kí, míbe lí pì ù. N iko bíta bens̄ɔ ní gb̄aa v̄i. N bítak̄ɛ gb̄à à z̄ ludambɛɛa, n kpata ɔ t̄a ai anduna léa. ²³Kí, n malaika ke è bona ludambe à bè: À lí pì z̄ à ke p̄ɔp̄ɔ, m̄ɔde à à kusu k̄n à k̄āsāanɔ tó tɔɔten. À m̄si gada kp̄anɛ k̄n m̄gotēo s̄ɛ guu gwe. Kp̄í é kp̄àla, eéḡó kú k̄n n̄bɔsētɛnɔ ai w̄ɛ sw̄ɛplaa.

²⁴Kí, à b̄ok̄ɔtenan yè. Ȳà kè Luda Musude diɛ ma dii kína ȳà musun yè. ²⁵Weé p̄emma wà n b̄o gb̄ɛnteenɔ t̄ɛ, néḡó kú k̄n n̄bɔsētɛnɔ néḡó s̄ɛ soo lán zù bà. Kp̄í é n gbē, néḡó kuu le w̄ɛ sw̄ɛplaa ai ò gá d̄ɔ kè Luda Musude bé à iko v̄i gb̄ɛntee kpatanɔa, è gbē kp̄á kpatan lán à yezi nà. ²⁶Lán à bè wà líkusu k̄n à k̄āsāanɔ tó nà, beee bè tó n Luda d̄ɔ ikodee ù, eé ɛara à n kp̄á kpatan. ²⁷Beee ȳanzi kí, ò ma lédamma kè ma. Ñ kè n durunɔa òḡó ȳà kee a z̄éa. Ñ n ȳà zaakena tó òḡó gb̄ɛk̄ɛ kee takaasideenɔnɛ, ke n nnamana éḡó gaa gw̄ɛɛ.

²⁸Ȳà p̄inɔ kí N̄ɛbukaneza lè píngi. ²⁹M̄ɔ kuri aw̄ɛplaa gbera kína e t̄aa oo a be kpé bíta musu Babilɔnu. ³⁰Ben à bè: Babilɔnu bíta kè má k̄àe ma kíblekii ùun ȳeroo? Má k̄àe k̄n ma iko gb̄aaao ma kíke gakui ȳanzime. ³¹Ai kína ḡó ȳà pì o à ȳaa, kòto ke b̄ò ludambe à bè: Kí N̄ɛbukaneza, ȳà kè wà ò n ȳà musun yè: Wà n b̄o kpatan sa. ³²Weé

pémma wà n bɔ gbēnteenɔ té, négɔ kú kɔn nɔ̀bɔsētɛnɔ négɔ sè soo lán zù bà. Néɔ kuu le wè swēplaa ai n̄ gá d̄s̄ kè Luda Musude bé à iko vī gbēntee kpatanɔ, è gbē kpá kpatan lán à yezi nà. ³³Gwe gɔw̄ yā kè wà ò Nebukanɛza musu kè. Wà pèa wà à bɔ gbēnteenɔ té, à sè sò lán zù bà, kpí à yàku. À mìkà gbà lán kúu kã bà, à ɔnkɔkɔ bɔ̀bɔ sɔ̀wɔwɔwɔ lán bā ɔnkɔkɔ bà.

³⁴Kè wè swēplaa pi pàpa, mamɔma Nebukanɛza ma wée sè ma musu gwà, ben ma su ma làakaria. Ben ma Luda Musude sáabu kpà ma Gurɔ̀pingide tɔ̀ kpà ma bèe line. Zaake à kíkɛe yāana vīro, à kpata ègɔ̀ kuu gurɔ̀ píngi. ³⁵Gbē kè aɔ̀w̄ kú anduna guunɔ̀ n̄ píngi dene pólke ūro. È ke lán à yezi nà kɔn gbāadee kè aɔ̀w̄ kú musunɔ̀ kɔn gbēntee kè aɔ̀w̄ kú tɔ̀wɔnɔ̀. Gbēke è f̄s̄ à kpànero, gbēke è f̄s̄ à bene bón èe kɛero.

³⁶Gurɔ̀w̄ kè ma su ma làakaria, ben ma ɛara ma su ma kíkɛgakuin kɔn bèeo kɔn bítakeeo. Ma ìbanɔ̀ kɔn ma bùsu gbāadeenɔ̀ ma gbeka, aɔ̀ ma ka kpatan, ben ma iko de káakupɔ̀la. ³⁷Mamɔma Nebukanɛza mée musu Kína sáabu kpaa sa mée bèe liine mée à tɔ̀ kpaa, zaake à yākenanɔ̀w̄ maa píngi, ègɔ̀ yā kɛe a zéa. Eé f̄s̄ à gbē kè è a zinda sé lezī busa.

Yā kēna gūa

5 ¹Kí Belisaza a bùsu gbāadeenɔ̀ sisi zībaa pɔ̀bleea gɔ̀w̄n wàa sɔ̀wɔro, ben èe wēe miiñyo. ²Kè à ɔ̀w̄w̄ kè í pià nna, à bè wà mɔ̀ kɔn vura ìmibɔ̀w̄n kɔn kondogi ìmibɔ̀ kè a dezi Nebukanɛza sèe Luda kpén Yerusalemunɔ̀ le à í mio, àpi kɔn a bùsu gbāadeenɔ̀ kɔn a ɔ̀wɔw̄n kɔn a nɔ̀ yìgisainɔ̀. ³Ben wà mò kɔn togoo pìnɔ̀, aɔ̀w̄e í miio. ⁴Kè aɔ̀w̄e wēe mii, aɔ̀w̄e taa kè wà n̄ ké kɔn vuraɔ̀ kɔn kondogio kɔn m̀d̀gotēo kɔn m̀sio kɔn lío kɔn gbèo sáabu kpaa. ⁵Gwe gɔ̀w̄ gbēntee ɔ̀w̄ bɔ̀ fitia'izi, èe ɔ̀gbɛ kēe kíbe gū̀ kè lólɔnaa. Kína ɔ̀w̄ pi è, èe pól kēe, ⁶ben à laasuu tò swè kēn. À uu yākɔ̀te à gbāaa bùsa, ben à gbánɔ̀w̄ e lugalugaa. ⁷À wii gbāaa lè à bè, wà mɔ̀ kɔn asid̄rino kɔn sɔ̀wɔneyād̄rino kɔn m̀sokerino. Ben à bè Babilɔnu ònd̄rino pìnɔ̀ne: Gbē kè ɔ̀gbɛ kèki kyó kè ben à à b̀k̀ɔ̀teme, mé gumusu tēa kɔn vura kāmbeeo danɛ, eé gɔ̀ ma bùsu gbāadeenɔ̀ gbē aagɔ̀dee ū. ⁸Kè kína ònd̄rino pìnɔ̀ gē n̄ píngi, ben aɔ̀ gbēkee e f̄s̄ à ɔ̀gbɛ pi kyó kè à à b̀k̀ɔ̀tenero. ⁹Swè èara à kè kí Belisazan maamaa, à èara à uu yākɔ̀te, ben à bùsu gbēnsino ḡs̄ bídi guu.

¹⁰Kè kí naɔ̀ kína kɔn bùsu gbēnsino zɔ̀ka mà, à gēnzi pɔ̀blekiiia à bè: Wà n̄ d̄s̄ kɔn aafiao Zaaki! Nton tó n̄ laasuu n̄ n̄sɛ yakaro, n̄ton tó n̄ uu gɔ̀ sisinaro. ¹¹Gbēkee kú n̄ bùsun kè, à Luda kè kú adona Ninii vī. N̄ dezi Nebukanɛza gurɔ̀ wà è à làakari vī kɔn wéezēeo kɔn ònd̄ɔ̀w̄o lán Luda bà. N̄ dezi à die wéezērinɔ̀ kɔn asid̄rino kɔn sɔ̀wɔneyād̄rino kɔn m̀sokerino gbēnsi ū. ¹²À ònd̄ɔ̀ kɔn à d̄nao pāsī, è yā píngi ma. È nanaanɔ̀ b̀k̀ɔ̀te è yā zī'ũunɔ̀ yáasi t̀k̀k̄ kɔn yālek̄zinanɔ̀. À tón Danieli. Kína tɔ̀ kpàne ò Betesaza. N̄ à sísi se, eé yā pi b̀k̀ɔ̀tenne.

¹³Kè wà mò kɔn Danielio kína pì kiia, ben kína bène: M̀be z̀z̀z̀ kè wè be Danieli kè ma dezi b̀o Yudanò b̀usun ũs? ¹⁴Má mà wà bè ní Luda Ninii vī, ní làakari vī kɔn wééẏéé kɔn ɔ̀ndɔ́ wééɓnao. ¹⁵Wà m̀m̀e kɔn ɔ̀ndɔ́rinò kɔn yá'asidɔ́rinò tia, le aɔ ɔ̀gbe kè kyó ke aɔ à b̀okɔ́teme, mode aɔe f̄oro. ¹⁶Má mà wà bè nèè f̄o ñ yānò b̀okɔ́te nèè f̄o ñ yālekɔ́zinanò t̀k̀k̀. Tó n f̄o n ɔ̀gbe kè kyó kè n à b̀okɔ́teme, mé gumusu t̄ea kɔn vura k̄ambeo danne, né ḡo ma b̀usu gbāadeenò gb̄e aaḡodee ũ. ¹⁷Ben Danieli bène: Ñ n gbaanò kù ñ asaiapò pì kpá gb̄e pāndea. Mode baa kɔn beeo mé ɔ̀gbe pì kyó kenne kí, mé s̄o b̀okɔ́tenne. ¹⁸Kí, Luda Musude bé à ḱíke kɔn bítakeo kɔn gakuio kɔn bèeo kpà n dezi Nebukanezaa. ¹⁹Lán à à sè lezī nà, gb̄e ṕngi à vīa vī, aɔè m̀ siene, bori ṕngi ke yā'ona bori ṕngin yoo. Gb̄e kè à yezi à à de, è à deme. Gb̄e kè à yezi à à bɔ, è à bome. Gb̄e kè à yezi à gwena kaarane, è à kaara. Gb̄e kè à yezi à à busa, è à busame. ²⁰Mode kè à a z̄inda sè lezī à swā gbāa kù bens̄o à zaza kù, ben Luda à b̀o kpatan à à gakuio k̀ è. ²¹Wà p̄ea wà à b̀o gb̄enteenò t̄é, à laasuu ḡo lán ǹb̀onò p̄o bà. À kú kɔn sakenò à s̄e sò lán zù bà. Kp̄í à ỳaku, ben à d̀o sa kè Luda Musude bé à iko vī gb̄entee kpatanò, è gb̄e kè à yezi kpá kpatan. ²²Mpi s̄o Belisaza, à dion n ũ. Baa kè ní yā p̄inò d̄o ṕngi, n̄e n z̄inda busaro. ²³N d̀ok̀e Dii Musudeo ní tò wà mò kɔn à kpé togoonò, ben mpi kɔn n b̀usu gb̄ensinò kɔn n ɔ̀ɔ̀ɔ̀ kɔn n ɔ̀ yigisainò w̄e m̀io, ben n t̄aa kè wà kè kɔn vura kɔn kondogio kɔn m̀got̄eo kɔn m̀sio kɔn lío kɔn gb̄eo sáabu kpà, p̄o kè aɔè guu ero aɔè yā maro bens̄o aɔo d̄ona víroonò. N w̄endi kɔn n ziaao kú Luda ɔ̀zime, ben n̄e bèe línero. ²⁴Bee yānzin à tò ɔ̀o pì mò à ɔ̀gbe pì k̄ezi.

²⁵Yā kè ɔ̀o pì k̄en yè: Mene, mene, tekeli, paasi. ²⁶Yā p̄inò b̀okɔ́tenan yè: Mene bè, Luda n ḱiblegurò n̄aro à à lé zè. ²⁷Tekeli bè, wà n t̄iisi lé gwà kilooa wà è n̄e kiloo séro. ²⁸Paasi bè, wà n kpata kpàatete Midiānò kɔn Pesianòe.

²⁹Belisaza yā ò a ibanone, ben aɔ gumusu t̄ea kɔn vura k̄ambeo dà Danieline wà kpàakpa kè wà bè, b̀usu gbāadeenò gb̄e aaḡodeen à ũ. ³⁰Gwāāvī d̄onk̄ò pì guun wà Babilonia kí Belisaza dè. ³¹Midiā borii kè wè bene Dariusu bé à v̄eè à ḡeè ũ a w̄e baaaḡo aw̄eplaadee guu.

Danieli zuna músunò w̄en

6 ¹À kà Dariusune à b̀usu gbāadeenò die ḡoɔn basw̄eedo, ben à ní díedie a b̀usun ṕngi. ²À ḡoɔn aaḡoɔ die ní gb̄ensinò ũ. Danieli né ḡoɔn aaḡoɔ p̄inò dokeme. B̀usu gbāadeenò è ní yānò t̀k̀k̀ gb̄e p̄inòe, le wàton ásarú ke ḱinanero yānzí. ³Danieli ɔ̀ndɔ́o wééɓna de gb̄ensinòla kɔn b̀usu gbāadeenò ní ṕngi, ben kína z̄eo à à die a b̀usu gb̄ensi ũ. ⁴Ben gb̄ensinò kɔn b̀usu gbāadeenò e zé wet̄e wà yāke ea kpata kè à bl̄e yā musu, mode à taari víro, aɔe yāke earo, zaake à náane vī a yākena guu ṕngi. È pā kpá yākeziro è sāsā yākearo. ⁵Ben aɔ bè: Wé yākee

e Danieliario, tó èe ke à Luda doka musu baasiro. ⁶Ben gběnsinɔ kɔn gbāadeenɔ m̀i p̀èk̀ɔrɛ aɔ gàa wà kína lè wà bè: Kí Dariusu, wà n dɔ kɔn aafiao! ⁷Wamɔwa gběnsinɔ kɔn kínanɔ kɔn z̀ikpe gběnsinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn lédammarinɔ kɔn n ìbanɔ ń píngi, wa lé kpàkɔsɔ wá è à maa n̄ yā kè diɛ ngɔ z̀ii kɛɛa. Guro baaakuri daguran tó gbē wée kè dii kea ke gběnteen yoo, tó èe ke mpi baasiro, wà adee sé wà zu músunɔ wèen. ⁸Kí, n̄ yā p̀i diɛ sa n̄ ɔ da takada kèn, le gbēke tón yā p̀i liero yānzi. Eégɔ de Midiānɔ kɔn Pesianɔ doka kè weé f̄ɔ wà gbororoo ũ. ⁹Ben kí Dariusu yā p̀i diɛ à a ɔɔ dà takadan.

¹⁰Kè Danieli mà wà yā p̀i diɛ, à tà be. À kpé kè kú musu windonɔ aɛ dɔ Yerusalemu a wēwēna. Ben à kùè à adua kè à Luda sáabu kpà, lán è ke nà lán guu e dɔɔ nà gèn aagɔgɔ. ¹¹Ben gbē p̀inɔ m̀i p̀èk̀ɔrɛ aɔ gàa wà à è èe adua kɛɛ èe dɔnle wée kɛɛ Luda. ¹²Ben aɔ gàa wà kína lè yā kè à diɛ p̀i musu wà bè: N yā diɛ n̄ bè ai guro baaakuri dagura gbē kè wée kè dii kea ke gběnteen yoo, tó èe ke mpi baasiro, weé adee sé wà zu músunɔ wèen guume. Ben kína bè: Yā p̀i seka víro, à g̀ò Midiānɔ kɔn Pesianɔ doka kè weé f̄ɔ wà gbororoo ũme. ¹³Ben aɔ bène: Yudanɔ b̀usu z̀izɔ Danieli è n yā daro ke yā kè n̄ diɛ p̀i. Ègɔ adua kɛɛ lán guu e dɔɔ nà gèn aagɔgɔme. ¹⁴Kè kína yā p̀i mà, à kènɛ zaa maamaa. À zèò à Danieli m̀i sí, ben èe à bɔna zé wetee ai ɔfántè gàa à g̀èò kpén. ¹⁵Ben gbē p̀inɔ èara wà p̀èk̀ɔrɛ wà gàa wà kína lè wà bè: Kí, n̄ Midiānɔ kɔn Pesianɔ doka dɔ, wà bè yā kè kína diɛ kɔn yā kè à gizio liena víro. ¹⁶Ben kína bè wà m̀ɔ kɔn Danielio wà à zu músunɔ wèen. Kína bè Danieline: N Luda kè neégɔ dɔnzi kɛene guro píngi n bɔ!

¹⁷Kè wà à zù wèe p̀i guu, wà gbè sè wà tàta wèe p̀i léa, ben kína sèeda kèa kɔn a tāngao kɔn a b̀usu gbāadeenɔ tānganɔ, le gbēke tón yāke lie Danieli musuro yānzi. ¹⁸Ben kína tà be à g̀i p̀ɔ ble gwāāvī beeeazi, bensɔ èe a nɔgbē ke yā gbekaro. Èe f̄ɔ à ii òro. ¹⁹Kè guu d̀ò, guwɛe e kɛɛ, ben kína p̀i f̄ɛ à gàa músunɔ wèe p̀i kiia kpakpaa. ²⁰Kè à s̄ò wèe p̀izi, à lé zù Danielizi kɔn p̀ɔsiaaò à bè: Danieli, Danieli, Luda Wèndide z̀ɔbleri! N Luda kè neégɔ dɔnzi kɛene guro píngi f̄ɔ à n bɔ músunɔ léz̄iɔ? ²¹Danieli wèàla à bè: Luda n dɔ aafiao Zaaki! ²²Ma Luda a malaika z̀i, à mò à músunɔ lé nàk̀ɔa, aɔɔe ma kènnaro, zaake ma denɛ taarisaidee ũ. Kí, m̄ee taari ke kenne zikiro. ²³Kína p̀ɔɔ kè nna maamaa, ben à bè wà Danieli gá wà à bɔ wèe p̀i guu. Kè wà à b̀ò, wèe e à kènnà gukearo kè à Luda náane kena yānzi. ²⁴Ben kína bè wà m̀ɔ kɔn gbē kè aɔ yā di Danielianɔ, ben wà n̄ z̀úzu wèe p̀i guu se kɔn n̄ néno kɔn n̄ naɔnɔ. Ai aɔgɔ gá tɔɔte le, músunɔ n̄ dā aɔ n̄ k̀k̀k̀ aɔ n̄ wánɔ ẁiwi píngi.

²⁵Kí Dariusu takada kè gbē kè aɔ kú a b̀usu guunɔne n̄ píngi kɔn bori sānda píngio à bè: Àgɔ kú aafiao maamaa! ²⁶Ma yā kè diɛ ma b̀usu gbē píngine, kè aɔgɔ Danieli Luda v̄ia v̄i aɔ dɔnzi kɛne. Zaake Luda Wèndide kè kuu guro píngin à ũ. À kpata yāana víro, èg̀ò kí blee guro píngime. ²⁷È

gbē mī sí è ñ bɔ. È dabuyānɔ kɔn yābɔnsaenɔ ke musu kɔn tɔɔteo. Àmbe à Danieli bɔ mūsuno lézī. ²⁸Danieli gbāaa è Dariusu kíbleguro kɔn Pesia bori Sirusu kíbleguro.

Danieli wéegupu'ena pɔ bēe mèn siigɔnɔ yā musu

7 ¹Babilɔnu kí Belisaza kíblena wè káaku guu Danieli wéegupu è, à yāke è a laasuu guu guro kè à daena a gádoa, ben à wéegupu pì yā kè takadan à à yā mìnɔ ò. ²Danieli bè: Mée guu gwaa wéegupu'ena guu gwāavī, ben ma ludambe ĩa mèn siigɔ è, aɔe kakaa ísia bíta. ³Ben pɔ bēe bíta mèn siigɔnɔ bɔ ísiaan, aɔ bori bɔ doodo. ⁴À káakudee bɔ lán mūsu kè à kúu dèbenɔ vīi bà. Kè mée gwaa, wà à dèbe wòwoa, ben wà à sè wà zè à gbá plaaaa lán gbēntee bà, ben wà gbēntee swè danɛ. ⁵Ben ma pɔ bēe plaadee è, à bɔ lán kpera bà. À gɛekesekena, gbàntēwa mèn aagɔ kpna à lézī. Ben wà bène à fɛɛ à nɔbɔ só maamaa. ⁶Bee gbera ma guu gwà, ben ma pɔ bēe pānde è, à bɔ lán gbèka bà. À dèbe vī a kpɛea lán bāa bà mèn siigɔ bensɔ à mī vī mèn siigɔ. Wà à kpà kpatan. ⁷Bee gbera kè mée guu gwaa wéegupu pì guu gwāavī le, ma pɔ bēe siigɔdee è, è tó via gbē kū ai swè kēn. À gbāaa sáa víro. À swaa né m̀sime bensɔ à bíta, è pɔ sóo, à wíwí, è kèse pépɛɛ à kpaaa kè g̀a. À bɔ ado kɔn pɔ bēe kè aɔ d̀ne aenɔ. À koba mèn kuri. ⁸Kè mée laasuu lee à koba pìnɔ yā musu, ben ma koba pānde è, à néngo èe bɔɔ ñ té, ben koba káaku mèn aagɔnɔ wòwo aɔ guu b̀ne. Má è koba néngo pì wée vī lán gbēntee pɔ bà. À lé vī dɔ kè ègɔ wada yā oo.

⁹Kè mée gwaa, má è wà kíblekitanɔ kàe, ben Tontoride m̀ò à v̀ea. À pɔkāsāanɔ de pú fénfen lán buu bà, à m̀kà de lán sākā bà. À kíblekita de ténene ũ, à górogbanɔ vī aɔe té bɔɔ. ¹⁰Té bɔ à g̀zī èe bàa lee à ae lán swaa bà. Gɔnɔ bɔɔ leo bɔɔ e ĩba bleenɛ, gbē kè aɔ zena à aenɔ kà gɔnɔ miliɔ basɔɔro. Yākpaekerinɔ v̀eɛ, ben wà takadanɔ wèwē. ¹¹Ben má kpé mée tàasi kee wada yā kè koba pì e oo yānzī, ben má kpé mée gwaa ai wà g̀a wà pɔ bēe pì dè wà à gè dúgu z̀ wà sè wà z̀ tén. ¹²Wà pɔ bēe pāndenɔ bɔ kpatan, m̀de wà ñ tó wèndio ai guro plaa.

¹³Kè mée guu gwaa gwāavī wéegupu pì guu le, ben ma pɔ è lán gbēntee né bà, èe m̀ɔ ludambe luguun. Kè à kà, ben wà à kpan'ae kè wà g̀ao Tontoride kiia. ¹⁴À à kpà kpatan à iko kpàa kɔn gakuio, ben baade p̀ngi dɔnzī kène, b̀su p̀ngi gbē kɔn bori sānda p̀ngio. À iko égɔ kuu guro p̀ngi à yāana víro, à kpata é m̀ de zikiro.

Wéegupu b̀kɔtena

¹⁵Mamɔma Danieli ma pɔɔ yàka. Yā kè mée ee ma laasuu guu tò swè kèmagu. ¹⁶Ma sɔ gbē kè aɔ zena gweenɔ dokezi ma yā pìnɔ yāpuraa gbèkaa p̀ngi. Ben à yā òme à yā pìnɔ b̀kɔtemɛ. ¹⁷Pɔ bēe bíta mèn siigɔ pìnɔ né kpata mèn siigɔ kè aɔé bɔ anduna guunɔme. ¹⁸M̀de Luda

Musude gbēno bé wé kpata sí wà ble aṣégō vī guro pínɡi, kpata pì éɡō yāana vīro. ¹⁹Beee gbera má yezi mà yāpuraa dō pó bēe siigōde yā musu. À taka bō ado kōn pó bēe kpaanome, è tó vīa gbē kū de à kpaanola. À swaa né mōsime, à onkoko né mōgotēme, è pó só à wíwi è kèse pépepe à kpaanà kè gōa. ²⁰Má yezi mà koba mèn kuri kè aṣō kú à miano yáasi dō dō kōn koba kè bō ben koba mèn aagōwō wòwo wà guu tònēo. Koba pì wée vī kōn léo, è wada yā o, à zena gbāa de à kpaanola. ²¹Kè má kpé mée gwaa, koba pì e zī kaa kōn Luda gbēno èe nī fuu. ²²Ben Tontoride pì mō à yā nnaa kpà a gbē pìnca, zaake kpata gōna Luda Musude gbēno pó ũ guro bé à kà.

²³Wà bème lán kè bà. Pó bēe mèn siigōdee pì né kpata siigōdee kè eé bō anduna guume. À taka bō ado kōn kpata kpaanō, eé da andunala pínɡi à kèse pépepe à wíwi. ²⁴Koba mèn kuri pìnō né kpata pì kína gōwō kuri kè aṣé kí bleenome. Kína kè bō adona kōn à káakupōwō é fēe nī gbera eé kí gōwō aagōwō bō kpatan. ²⁵Eé Luda Musude tō zaa sí eé gbāa mó à gbēnōne eé wete à zībaa gurōwō kōn doka kè Ludaa diēno lie. Wà Luda gbēno nàne à zī wè aagō kōn a kusuo. ²⁶Mōde yākpakerino é vee aṣō à bō kpatan, aṣé kpata pì mì de mōmō ai guro pínɡi ²⁷gbasa wà anduna kpata pínɡi kíke kōn ikoo kōn bítakeeo kpá Luda Musude gbēnō. À kpata pì né kpata kè eé yāarome, kpatablerino é donzi kene aṣé mì siene nī pínɡi. ²⁸Yā pì lén gwe. Mamōma Danieli, ma laasuunōwō tō vīa ma kū maamaa, ma uu lie, ben má yā pì kūna ma swēn.

Sākaro swèekena kōn blèkofii

8 ¹Belisaza kíblena wè aagōdee guu mamōma Danieli ma wéegupu è à kè má è káaku baasi. ²Mée guu gwaa ma wéegupu'ena pì guu, ben má è má kú kíbe Susa wétēdaan Elamu būsun. Má kú swaa kè wè be Ulai sae. ³Ma wée sè ma guu gwà, ben ma sākaro è zena swaa pì léa. À koba vī mèn plaa. Aṣō gbāa, mōde à doo gbāa de à doola, à kè gbāa pì bō zāame. ⁴Ma sākaro pì gwà, èe sō dadaa ɔfāntēgēkpen kpa kōn gu'igbāroo kpaao kōn sōwmete kpaao, èe koba máemaee. Nōbō kee e fō à zè à ginero, gbēkee e fō à bō à gbāaa zīro. Ègō a zīnda poyezi keeme, ben à a zīnda sè lezī.

⁵Mée laasuu lee yā pì, ben ma blèkofii è bōna ɔfāntēgēkpen kpa, à bà andunala pínɡi à gbá e pée tōtōero. À koba bíta vī a wéegbātān. ⁶À gàa sākaro kè zena swa léa pì kiia, ben à kúu òa kōn pōfē pāsio. ⁷Kè má è à sūzi kōn pōfēo le, à à gbēgbē ai à à koba mèn plaa pìnō è'e, ben sākaro pì e fō à pèaro. Blèkofii à nè à kèse pépepe, gbēkee e fō à à bō à zīro. ⁸Ben blèkofii a zīnda dī, mōde kè à pèe maamaa, à koba bíta pì è, ben koba pāndeno bōe wà kpà mèn siigō à gēe ũ, aṣō lé dōdō anduna gooda siigōwō.

⁹Koba pìnō doke gbādā néngo bō, ben à bíta kù maamaa. À gàa sōwmete kpa kōn ɔfāntēbōe kpaao kōn būsū maa kpaao. ¹⁰À bíta kù ai à gàa

pé ludambe zìkpeena, ben à sɔsɔne kenɔ wòro à ní kwée tɔɔte à kèse pèpepèmma. ¹¹À a zìnda sè à kè sáa kɔn zìkpe pìnɔ Kínao. À saa kè wègɔ ooa lán guu e dɔɔ nà mì dè à à kúkii kè bezí ũ. ¹²Wà zìkari pìnɔ nàne à ɔzì kɔn saa kè wègɔ oo lán guu e dɔɔ nàò bɔnkpeeyā kè wà kè yānzi, ben à yāpuraa pàe tɔɔte. Yā kè à kè píngi bɔ maa. ¹³Ben má mà malaika e yā oo, ben malaika pānde à là à bè: Wéegupu'ena yā pi é gá ke ai bɔreme? Saa kè wègɔ oo lán guu e dɔɔ nà yā pi kɔn bɔnkpeeyā kè è guu yaka pìo kɔn Luda kpé kpaɔmmanao kɔn kèsepepepeena zìkpe pìnɔao. ¹⁴Ben à bème: Eégɔ gaa ai gurɔ wàa kuri aweedo kpé basɔro sa'ona kongɔ kɔn uusieo gbera, Luda kpé é gbasaa à bɔ maa.

Wéegupu bɔkɔtena

¹⁵Gurɔ kè mamɔma Danieli mée wéegupu pi ee le, mée zé wetee mà à yáasi dɔ, ben ma pɔke è zena ma ae à bɔ lán gɔgbè bà. ¹⁶Ben ma gběntee kòto mà bɔna Ulaizi à le zù à bè: Gablieli, ñ wéegupu kè gbè pi è bɔkɔtene. ¹⁷À sòmazi ma zekiia. Kè èe mɔɔ, vīa ma kú, ben ma dae ma puua. À bème: Gběntee né, ñgɔ dɔ kè wéegupu kè ní è de andunayāagurɔ yā ũme. ¹⁸Gurɔ kè èe yā oome, ii ma kú gbāa, má daena ma puua. Ben à ɔ nàma à ma fee à ma ze. ¹⁹À bè: Mée yā kè eé mɔ Luda pɔfēpitammagurɔ ziakepe zī onneme, zaake andunayāagurɔ yāme. ²⁰Sākaro kobamēplaadee kè ní è pi de Midiānɔ kɔn Pesia kínanɔ ũme. ²¹Blèkofii sɔ né Girisi kpatame. Koba bíta kè dɔ à wéegbātān de à kína káaku ũ. ²²Koba mèn siigɔ kè aɔ bɔe koba kè è gēe ũu pi né kpata mèn siigɔ kè aɔé bɔe à borii guunome, mɔde aɔ gbāaa é ká lán à bàro.

²³Aɔ kíblena gurɔ zāa zī, tó aɔ taarikena lé kà, kína uu fēkpana mɔnafikide kàsara é fee. ²⁴À gbāaa é kaara, èe ke kɔn à zinda gbāaaonlo. À pɔkaatena é swè kēngu. Yā kè eé ke píngi égɔ papaname, eé gɔsagbāaanɔ kɔn Luda gbēnɔ dúgu zɔ. ²⁵À ɔndɔɔ guu à mɔnafiki égɔ papaname, eégɔ daa a ka. Tó gbēnɔ yāke dɔnaro, ben eé ní dúgu zɔ paripari eé fee kɔn kínanɔ Kínao. Weé à kaate, mɔde gběntee ɔonlo.

²⁶Sa kongɔ kɔn sa uusieo ogurɔ wéegupu kè ní è né yāpuraame. Ñ yā pi ká takadan, zaake eé ke ziakepe zīme. ²⁷Mamɔma Danieli ma gbāaa yāa, ben ma gyāa kè gurɔ plaa. Kè ma fee, ma eara ma zīi kè kínane. Ma bídi kè wéegupu kè má è pi yāa, mée à bɔkɔtena dɔro.

Danieli aduakena

9 ¹Asueru né Dariusu, Midiā bori kíblena Babilonia b̀usun wè káaku guu, ²mamɔma Danieli ma yā kè Dii ò annabi Yeremayane è takadan à bè, Yerusalemu é gɔ bezí ũ wè baaagɔ akurime. ³Ben ma ae dò Dii Ludaa ma kúe kène ma wée kèa kɔn léyinao kɔn túbuo kuna ma mià kɔn pɔsia utanɔo dana. ⁴Ma adua kè Dii ma Ludaa, ma a gbēnɔ durunno òne ma bè:

N yā nna Dii Luda. Ní bíta bensõ ní naasi vī. Neègõ n bà kuuna kõn gbē kè aõ yenzi añè n yā maano kūna náane guu. ⁵Wa durun kè wa yā zaa kè. Wa taari kènne wa kpæ linne. Wa bõ yā kè ní diè kõn n dokano kpæ. ⁶N zòbleri annabinõ yā ò wa kínano kõn wa kpatablerinõ kõn wa dezino kõn wa bõsu gbēno ní píngi kõn n tso, ben wée ní yā maro. ⁷Dii, ní maa. Wapino sõ wa gõ kõn wío gbāa, wamowa Yerusalemu deeno kõn Yudano píngi kõn Isaraili kè aõ kú kíino kõn Isaraili kè aõ kú zà bõsu kè n ní fāakõan aõ bona n kpæ yānzino ní píngi. ⁸Dii, wí wa kú durun kè wá kènne yānzi, wapino kõn wa kínano kõn wa kpatablerinõ kõn wa dezino. ⁹Dii wa Luda, baa kè wa sāsā n yāa, ní wēnda vī kõn sùuo. ¹⁰Dii wa Luda, wée mi siennero wée té doka kè ní dà n zòbleri annabinõ aõ òweencziro. ¹¹Isarailinõ pà n dokane ní píngi aõ gí n yā mazi. Ben n láari kèwa kè wa durun kènne yānzi, lán ní ò n zòbleri Musa doka takadan nà. ¹²N yā kè n bè eé wa lee kèwe kõn wa gbēnsino. N mónzi kpàwazi, wée yā kè Yerusalemu lè taka e anduna guu zikiro. ¹³Wa Luda, yā pì wa le lán à yā kú Musa doka takadan nà, mōde wée n kii wetero, wée kpæ li wa durunõ wa làakari dõ n yāpuraaro. ¹⁴Dii wa Luda, nēe gí ke kõn mónzi kpanawazioro, zaake n yā ègõ nna n yākena guu píngi, ben wée n yā maro. ¹⁵Dii wa Luda, n bõ kõn wa gbē kè aõ de n gbē ũuno zaa Iyipiti kõn n gāsā gbāaao, n tó bõ lán à kuu ai kõn a gbāaao nà. Wa durun kè wa taari kènne. ¹⁶Dii, lán n yākenanõ maa píngi nà, ò n pofè kõn n pētēo kē n wéte Yerusalemu kõn n kpiio sa, zaake Yerusalemu kõn wamowa kè wá de n gbē ũuno gõ fabona pò ũ gbē kè aõ ligawaziinõ ní píngi wa durunõ kõn wa dezino yāzaakenao yānzi. ¹⁷Wa Luda, ò mamoma n zòbleri wékeke kè mée keemma sí sa kõn ma wēnda wiiio. Dii, ò aè dõ n kúkii kè gbõroa n tó yānzi. ¹⁸Luda, ò swā kpá ò ma yā ma. N wée sé ò wéte kè n tó kúa bezī gwa. Èe ke wa maakena yānzin wée wée keemmaziro, n wēnda bíta yānzime. ¹⁹Dii, ò ma yā ma! Dii, ò sùu ke! Dii, ò swā kpá ma yāzi ò ke kpakpaa! Ma Luda, ònton gí kero n tó yānzi, zaake n tó kú wéte pía kõn n gbēno me.

Azuma baaagõ akuri yā

²⁰Gurõ kè mée yā oo le, mée adua kee mée ma durunõ yā oo kõn ma gbē Isarailinõ durunõ, mée wée kee Dii ma Luda a kpíi yā musu, ²¹kè mée adua kee le, Gablieli, gbē kè má è wéegupu'ena guu yāa pì vĩa à mò ma kiia sa uusie ogurõ. ²²A yā òme à bè: Danieli, ma bõ ma mōnzi le mà n wée kēnneme, n dōna e à kaara. ²³Kè n na aduakenaa, Luda n wékeke sì, ben ma mō mà onne, zaake à gbē yenzideen n ũ. N làakari dõ yā kèa ò laasuu lé wéegupu kè nēe eea. ²⁴Luda azuma baaagõ akuri diè n gbēno kõn n wéte pìo, le à taarinõ mì de à durunõ vī à yā zaaano kēawa, eé bõ

kōn bōna maaa kè eé yāarooo, wéegupu'ena kōn annabikēe kenao lé é ká, weé Ludakukii kya ke. ²⁵Ń laasuu lé yā kèa ñgō dō kè naana zaa gurōw kè wà diē kè Yerusalemu é eara à su a gwena ziia ai à gàa pé Mesaya mógurōwa eégō de azuma swēeplaa kōn azuma baaagō awēeplaa ũme. Weé eara wà káe weé à gāaleno keke kōn zédaano, mōde nawēa égō kuu gurōw pì. ²⁶Azuma baaagō awēeplaa pì gbera weé Mesaya pì de, gbēke é zeoro. Kína kè èe mōw zìkpeeno é wéte pì kaate kōn Luda kpéo. À midena é su lán í gublana bà. Ai à lé gō gá ká zíkana kōn kaatenao égō kuu lán Ludaa diē nà. ²⁷Kína pì é lédole ke kōn gbēnoo pari ai azuma do. Azuma doo pì dagura eé sa'ona kōn gbadanao m̀ de à tēpo guyakari péé gwe ai kaatena kè Ludaa diē guyakari pìne gá à leo.

Gakuidee bō à mōna Danielizi

10 ¹Pesiano kí Sirusu kíblena wè aagōdee guu wà yā biia Danieli kè wè bene dō Betesazane. Yā pì né yāpuraame, bensō zì gbāa yāme. À yā pì mà wéegupu'ena guume, ben wà à bōkōtene.

²Gurō beea mamōma Danieli, mée pōsīaa kee azuma aagōw dagura.

³Mée pō nnaa blero, nōbō ke wēe e gē ma lénlo. Mée nōsi kemaro ai azuma aagōw pì gàa à pāpao.

⁴Mō káaku gurō baro awēsiigōdee zī má zena swa bíta kè wè sísi Tigiri sae. ⁵Ma wée sè ma guu gwà, ben ma gbēke è à táaru bisa dana, vura maa asaa dōna à pii. ⁶À mè bō lán gbè bēedee bà, à uu de lán loupina bà. À wée de lán sèté bà, à ɔɔw kōn à gbánɔɔ e té kee lán mōgotē lóna bà. À kòto de lán gbē parii kīi bà. ⁷Mamōma Danieli mámbe ma wéegupu pì è mado. Gbē kè aōw kúmaonɔɔ e ero, mōde swē kēngu, ben aō bàa lè wà gàa wà ùte. ⁸Mámbe ma gō mado, mée wéegupu bíta pì ee. Ma gbāaa yāa, ma uu liē, ma gō gbāaa sai.

⁹Ma à kòto mà, ben gurōw kè mée maa, ii ma kū gbāa, ma dae ma puua. ¹⁰Ben wà ɔ nàma wà ma se wà ma kue ma kosooa kōn ma ɔɔ, mée lugalugaa. ¹¹Ben wà bème: Luda gbē yenzide Danieli, ñ làakari dō yā kè mée oonneea. Ñ fee ñ ze, zaake wà ma zimmame. Kè à òme le, ma fee ma ze, mée lugalugaa. ¹²Ben à èara à bème: Danieli, ñton tó vīa n kūro, zaake zaa gurō káaku kè n n nōse kpà yā wàaripanaa bensō n n zīnda būsà Ludane, à yā sinyo. N yā pì yānzin ma mōzi. ¹³Pesia būsū taa kí ma dādā gurō baro awēedo, ben malaika kíno do Mikaeli bé à mò à ma ïan kà. ¹⁴Ma mō le mà yā kè eé n gbēno le gurō zāa zī bōkōtenne, zaake wéegupu kè nēe ee kuu zia yā ũme.

¹⁵Gurōw kè èe yā pì oome, ma a m̀ pèe, má yītēna kítikiti. ¹⁶Gbē kè bō lán gbēntee bà pì ɔ kè ma léa, ben ma lé wè ma yā ò. Ben ma bè gbē kè zena ma aene: Dii, ma wāwāa mà pō kè mée ee yānzi, ma gō gbāaa sai. ¹⁷Dii, mamōma n zōbleri mé ke diame mà yā onyo? Má gbāa vī doro, wesabona kèmao zī'ū. ¹⁸Gbē kè bō lán gbēntee bà pì èara à ɔ kèma à

ma gba gbāaa ¹⁹à bè: Luda gbē yenzide, ñton tó vīa n kūro. Ñgō kú kōn aafiao! Ñ tó n làakari gō kpaena! Ñ swē gō gbāa! Kè à yā òme, ben ma gbāa è ma bè: Dii, ñ yā òme sa, zaake n ma gba gbāaa. ²⁰Ben à bè: Ñ yā kè tò ma m̄ n kiia dōs? Mé eara mà gá zì ká kōn Pesia t̄aa pìo tia. Tó ma ta, Giriki t̄aa é m̄. ²¹M̄ode mé yā kè kú Yāpura Takadan onne ḡia. Gbēkee e ze à ma ñan káro, séde a malaika Mikaeli baasiro.

11 ¹Midiā bori Dariusu kíblena wè káaku guu, ma ze ma gi kōn Mikaelio ma à dākpa.

Sɔɔmete kína kōn gu'igbāro kínao

²Yāpuraan mée oonne. Kína pāndeno é fεe gōɔn aagō aō kí ble Pesia b̄usun. Aō siigōdee té ñ kpeε, eégō auziki vī maamaa deñla. Eé gbāaa e a auziki pì yānzi eé tó gbē píngi fεe Girisi b̄usuzi. ³Kína gbāadee é fεe à kí ble b̄usunɔa pari, eégō kee lán à yezi nà. ⁴À fεena gbera à kpata é gboro à ke leo siigō, anduna gooda siigōɔnɔ baade kōn a p̄o. Èe ke à boriino bé wé kpata p̄ino blero, gbē pāndeno bé wé ble, à kpata p̄ino gbāaa é ká à káakup̄o ūro.

⁵Sɔɔmete kpa kína é gō gbāa vī, m̄ode à zìkpeeno gbēnsi ke é gō gbāa vī deàla. Eé kí ble à kpata é gō bíta. ⁶Guro plaa gbera aóε ledole ke. Sɔɔmete kpa kína é a n̄nokpare kpāsā gu'igbāro kínaa ledolekena kōo s̄eeda ū, m̄ode n̄gbē pì é gō iko vī gwero, kína pì kōn à néo é gi kero. Weé n̄gbē pì kōn gbē kè aō m̄ono kōn à deo kōn à ñankario kpáñma guro beee. ⁷N̄gbē pì dane ke bé eé kí ble à de ḡε ū. Eé léε gu'igbāroo kpa kína zìkpeeno eé gē à zeki gbāaan. Eé zì káñyo à gbāa m̄óñne. ⁸Eé ñ t̄aan̄o kōn ñ dii kè aō k̄asano s̄εe wà táo Igipiti kōn ñ p̄o b̄eedee kè wà kè kōn vuraō kōn kondogion̄o. Eé gu'igbāroo kpa kína tón ḡia guro plaa. ⁹Gu'igbāro kpa kína pì é m̄o à léε sɔɔmete kpa kína pì b̄usua se, m̄ode eé eara à tá a b̄usun. ¹⁰À n̄no é zì soru ke aō zìkpeeno kakōa paripari. Aóε da zén aō dagula lán swapana bà. Aóε zì ká ai aō gá káo à zeki gbāaan. ¹¹Sɔɔmete kpa kína é f̄e eé gá zì ká kōn gu'igbāroo kpa kínao kōn zìkpeε kè à kākōa paripariino eé zì bleñma. ¹²Tó à zìkpeε p̄ino s̄εe à t̄ányo, eé a z̄inda sé lezī. Eé ñ d̄ede gōɔn b̄oro kuri, m̄ode eé e à zì bleñma guro píngiro. ¹³Gu'igbāro kpa kína é eara à zìkpeeno kakōa paripari de à káakup̄ola. Tó à guro kà, eé m̄o kōn a zìkpe parii p̄ino, baade kōn a gōkeb̄ono.

¹⁴Guro beee gbē paridee é fεe sɔɔmete kpa kínazi. N bori gō p̄as̄ino é f̄eezi w̄εgupu kè ñ é yāpapana yānzi, m̄ode aóε m̄innaa kero. ¹⁵Gu'igbāro kpa kína é m̄o à w̄ete b̄iide kagura ke eé sí. Sɔɔmete kpa zìkpeeno gbāaa é f̄o à kpáñnero, baa aō zìkpe maaano. Aō gbāaa é f̄oro. ¹⁶Kína kè m̄o à l̄εea é ke lán à yezi nà, gbēke é f̄o à kpánero. Eé ze b̄usu maaan eégō à kaatena zé vī. ¹⁷Eé zeo à m̄o kōn a b̄usu ikoo píngi, m̄ode eé ledole ke kōn sɔɔmete kpa kínao. Eé a n̄nokpare kpāsāa le à e à à kpata yaka yānzi. Yā pì é zé

kero, eégõ àre ke vīnero. ¹⁸Eé gbasà à aè dɔ ísīaa saè bùsunɔa eé sí pari, ben zìkpeenɔ gbēnsi ke é à wada mì de eé tó à wada wí à musu. ¹⁹Eé eara à aè dɔ a be bùsu zeki gbāaanɔa sa, mɔde eé gēn sí à lée, weé à e dɔro.

²⁰À gē é be'wɔsiri gbāamɔnneri gbaremma le à a kíkɛgakui kaara yānzi, mɔde gurɔ plaa gbera eé game, èe ke pɔfē ke zì yānzinlo. ²¹À gē éégõ de gbē gina kè wèe à kpá kpatanloo ũ. Gurɔ kè gbēnɔ yāke danaro, eé mɔ à lénnaa kásáñne à kpata símma. ²²Eé zìkpeenɔ wíwi a aè dúgudugu, eé n kaate kɔn kína kè à ledole kèoo. ²³Ledolekenao gbera eé bɔ à kpe, à gbāaa é kaara, baa tó à gbēnɔ pariro. ²⁴Eé gē bùsu auzikidee kè à gbēnɔ yāke danaroonɔzi, eé yā kè a denɔ ke a dezínɔ e fɔ wà kèroo ke. Eé n pɔnɔ sée eé n pókādeenɔ nakɔa eé n auziki pínɔ kpaatete à ibanɔne. Eé à zaaa kpakɔsɔ zeki gbāaanɔzi, mɔde eé gurɔ plaa kero. ²⁵Eé swè die à té ká a zindan. Eé gē sɔɔmete kpa kínazi kɔn zìkpeenɔ paripari. Sɔɔmete kpa kína pì é zì káo kɔn a zìkpe parii kè aɔ gbāaa kè bítanɔ, mɔde eé n fɔro, zaake weé lé kpakɔsɔzime. ²⁶Gbē kè aɔè pɔ bleonɔ é zìbɔnkpee kene. Weé pé à zìkpeenɔ wà n paridee dede. ²⁷Kí gɔɔn plaa pínɔ é vèe teebu dɔnkɔzi kɔn nɔsezaaa aɔ egeɛ tokɔne. Eé zé kero, zaake yā é mì de à gurɔgame. ²⁸Gu'igbāro kpa kína é da a bùsu zén kɔn auziki bítao, mɔde eé yā zaaa kpakɔsɔ gbē kè Luda bà kúnɔyonɔzi. Eé yā lúnne gbasà à tá a bùsun.

²⁹Tó à gurɔ kà, eé eara à gē sɔɔmete kpa bùsuzi, mɔde kèkii éégõ de lán à káakupɔ bàro. ³⁰Ɖfántégékpēdeenɔ é gíne kɔn góro'itenɔ. Eé na a sāsaa, eé eara à gá pɔfē pita gbē kè Luda bà kúnɔyonɔ. Eé ze kɔn gbē kè aɔ Luda bà kuunaño yā gbòronɔ. ³¹À zìkpeenɔ é Luda kpé gbāsī lé aɔé saa kè wègõ oo lán guu e dɔɔ nà mì de aɔé tēpɔ guyakari péen. ³²Eé gbē kè aɔ Luda bà kuunaño yā gbòronɔ mì lie kɔn mɔnafikio, mɔde gbē kè aɔ n Luda dɔɔnɔ é ze gbāa aɔ gíne. ³³Aɔ gbē kè aɔ ɔndɔvīnɔ é yā da gbēnɔne pari, mɔde gurɔ plaa dagura weé n gbēkenɔ kwé kɔn fēdaao weé n gbēkenɔ kpáta weé n gbēkenɔ ká kpésiaan weé n pɔnɔ símma. ³⁴Tó aɔ lèe le, weé n ían ká fète, mɔnafikideenɔ é namma pari. ³⁵Ɖndɔri pì kenɔ é kpágula, le Luda e à n baasa à n gbāsī worómma, le aɔ nɔse e à pura kú ai gurɔ lé gá ká, zaake gurɔ pì é ká lán Luda die nàme.

Kína kè eé a zīnda sé lezī

³⁶Kína ke bé eé ke lán à yezi nà eé a zīnda sé lezī, eé bítakeɛ dɔ a zīndane de tāanɔla píngi eé dɔkena yā o Luda kè deñlaa musu. À yā éégõ gaame ai Luda pɔfēpitammagurɔ gá papao, zaake Luda é yā kè à zèo kemɛ. ³⁷Kína pì é a dezínɔ tāanɔ yā daro ke tāa kè nɔgbēnɔ ègõ yezi. Eé tāa ke yā daro eé bítakeɛ dɔ a zīndane deñla píngi. ³⁸Eé zeki gbāaanɔ tāa kpe da a dii ũ aɔ gē ũ. Eé dii kè a dezínɔ dɔroo pì kpe da kɔn vurao kɔn kondogio kɔn gbè bèedeo kɔn pɔ auzikideenɔ. ³⁹Eé yā lú zeki gbāa gbèntēnɔne bori zítɔnɔ tāa pì gāzī. Eé gbē kè aɔ à dɔɔnɔ kpe da maamaa. Eé tó aɔ kí ble gbēnɔa pari, eé bùsu kpàateteñne n asaia ũ.

40Tó à guro lé kà, sɔɔmetɛ kpa kína é léɛa zìò, ben gu'igbāroo kpa kína é fɛzi lán zàgà'ita bà kɔn sɔgorono kɔn sɔdeeno kɔn goro'iteno paripari. Eé gē būsunozi pari à dagula. 41Eé gē būsua maaazi dɔ. Būsua paridee é léɛ, mɔde ɛdɔmuno kɔn Mɔabuno kɔn Amɔnino gbēnsino é bɔ. 42À iko é būsua pariino le, Igipiti é bɔro. 43Eé gbāaa ble Igipiti auziki kè utenanɔa, vura kɔn kondogio kɔn pɔ̀ bēdeeno pínɡi. Libiano kɔn Etiopiano é m̀ siene. 44Baaru kè eé bɔ ofántēbɔɛ kpa kɔn gu'igbāroo kpaao é tó swè kēn, eé da zén kɔn pɔ̀fē bítao gbē parideeno kaatena kɔn ǹ m̀denao yānzi. 45Eé a kíkɛ bisakutaa dɔ ísia kɔn Luda kp̄ii maaao dagura. Gwen eé gan, gbēke é à ñan káro.

Guro zāa zī

12 1Guro beea Mikaeli, malaika isi kè è zɛ kɔn n gbēno é fɛɛ. Guro beee nawēa éɡɔ́ bíta. Zaa boriino naana guro ai guro beea à taka e ke zikiro. Guro beea n gbē kè aɔ́ tɔ́ kú Luda takada guuno é bɔ. 2Gbē parii kè aɔ́ɛ ii oo tɔ́ɛ guuno é vu. Aɔ́ gbēkeno éɡɔ́ wēndi kú eé yāroo vī, aɔ́ gbēkeno s̄ lalandi kɔn wí yānasaio. 3Gbē kè aɔ́ ɔ́ndɔ́ vīno éɡɔ́ té kee lán musu pɔ́no bà. Gbē kè aɔ́ è tó parii bɔ maa pino éɡɔ́ té kee lán sɔɔnoeno bà. 4Mpi s̄ Danieli, ñ yā pino ká takadan ñ koko ñ à lé nak̄a ai gurɔ́ pì lé gá ká. Gbē parideeno éɡɔ́ gaa weéɡɔ́ suu le wà d̄na kaara.

5Mamɔma Danieli ma guu gwà, ben ma gɔ́no plaaano è, gbē doo zena swaa baa kè kpa, gbē doo baa kaa kpa. 6Aɔ́ gbē mèn doo bè gbē kè táaru bisa dana à zena swa'ilaane: Yābɔnsae pino é m̀ de bɔreme? 7Gbē kè táaru bisa dana à zena swa'ilaai pì a ɔ́plaa kɔn a ɔ́ɛɛo sè musu, ben má mà à bè kɔn Gurɔ́pingide tɔ́o: Wè aagɔ́ kɔn a kusuome. Tó wà Luda gbēno gbāaa f̄ wà yāa, yā pino gbasa wà m̀ de pínɡi. 8Má mà, mɔde mēɛ à bɔk̄tɛna d̄ro, ben ma à là ma bè: Dii, yā pì gbè é bɔ diame? 9À wèmalaa à bè: Danieli, ñ gá! Yā pino m̀ éɡɔ́ utename, weéɡɔ́ pɔ́ kúɛa ai guro lé gá ká. 10Zi beea gbēno gbās̄i é kēm̄ma pari, aɔ́ n̄sɛ é pura kú lán wà ǹ baasa bà, mɔde gbē zaaano é keke wàɡɔ́ zaa. Gbē zaa ke é yā pì d̄ro d̄ro, mɔde gbē kè aɔ́ ɔ́ndɔ́ vīno bé wé ma. 11Tó wà saa kè wè o lán guu e d̄ɔ́ nà m̀ dè wà t̄ɛɔ́ guyakari p̄ɛn, guro wàa swéedo kpé basiigɔ́ akuri bé ééɡɔ́ kuu. 12Aubarikadeen gbē kè eé guro wàa swéedo kpé baswéɛplaa sɔɔrosai d̄a à ká ũ. 13Mpi s̄, ñ gá ai n guro léa. Né anduna tó gbasa ñ fɛɛ ñ n baka le guro zāa zī.

YUNUSA

Yunusa bàalena Diine

1 ¹Dii yā ò Amitai né Yunusane à bè: ²Ñ fεε ò gá wéteda bíta kè wè be Nineva guu ò kpākēñzi, zaake aō zaakena ma kii lè. ³Ben Yunusa bàa lè Diine à mì pè Tasisia. Kè à kà Yōpa, à góro'ite è gwe kè èe gaa Tasisi. Kè à fīa bō, à gèn kōn gbē kè aōe gaa gweeno, èe bàa lεε Diine. ⁴Dii ĩa gbāaa gbàre ísiaala, ben zàgā'īa pāsī fēε ísiaala ai góro'ite yezi à para. ⁵Vīa góro gbēno kù, baade e wii pεε a tāazi, ben aō góro pì asoono bōe aōe kaa ín le góro e à futa kù. Yunusa sō pita à gè à dàε góro gīzī, ben i bíta à sè. ⁶Górodee gāa à à lè à bè: Bó iin néε oo lεε? Ñ fεε ò wii pé n tāazi, wègō dōro tó eé wa wéε gwa à wa bo.

⁷Ben aō bèkōne: À mō wà kàbankpe ke le wà dō gbē kè gèwazi kōn kisia kèo. Kè aō kàbankpe kè, ben à Yunusa kù. ⁸Aō à là wà bè: Ñ owe gbē kè í de à ū, mmōn kè n gèwazi kōn kisia kè takao. Zī kpāreen neε kee? N bo máme? Bùsu kpāree gbēn n ūu? Bori kpāreen n ūu? ⁹À wèñla à bè: Eberun ma ū. Dii Luda Musude kè ísia kōn tōtōe kèn mēε dōnzi kene. ¹⁰Ben vīa gbē pìno kù, swè kēngu, aō bène: Bóyānzi í kè lezi? Gbē pìno dō kè èe bàa lεε Diineme, kè à óñne le yānzi. ¹¹Í kpé e góro zuzu, ben aō à là wà bè: Dian wé kenne nà le ísiaa busawee? ¹²À bèñne: À ma sé à ma zu ísiaan le í busaare, zaake má dō kè mámbe ma gēazi kōn zàgā'īa gbāaa kèo. ¹³Aō nà górolinaa le wà e wà bikù, mōde aōe fōro, zaake í kpé e í zuzuume. ¹⁴Ben aō wii pè Diizi wà bè: N yā nna Dii! Ñton wa kaate gbē kè wèndibōna yānziro. Dii, ñton wa die taarideeno ū à dena yā musuro, zaake n n poyezi dàweme. ¹⁵Ben aō Yunusa sè wà zù ísiaan, ben í pì zuzuna kpàe. ¹⁶Dii yā pì tò vīa gbē pìno kù maamaa, ben aō saa òa aō lù sène. ¹⁷Ben Dii tò kpò gbèntē bō à Yunusa mò, ben à kè kpò pì gbēεen fāantē aagō gwāavī aagō.

Yunusa aduakena kpò gbēεen

2 ¹Zaa kpò pì gbēεen Yunusa wéε kè Dii a Ludaa à bè:
²Ma lé zù Diizi ma kagurakena guu,
ben à wèmalā.

- Zaa gèwāa lòn ma wii pè,
ben à ma yā mà.
- ³ N ma zu ísia lòn
ai zaa à guragura,
ísõ dìdima kòn à kakanao,
n ísòkana fùta taa ò ma mìla.
- ⁴ Ma bè n pema bɔna n kiia,
mɔde mé eara mà wée si
n kpé kè kú adonale.
- ⁵ Í ma kú ma waale,
í lò ma mɔ,
burugu fìkã ma mìzi.
- ⁶ Ma kpaɛ ai kpíiino kāsāazi,
tɔɔte zé kè wēna víroo tātamale.
Ben n ma bɔ gèwāan,
n ma mì sɪ Dii ma Luda.
- ⁷ Kè má yezi mà anduna tó,
Dii, n yā dòmagu,
ben ma wée kemma,
à n kii le ai n kpé kè kú adonan.
- ⁸ Gbē kè aɔ pɔ gina yā kūnanao kè Luda aubarikaa,
⁹ mapi sɔ, mé saa omma kòn saábukenaο,
mé lù kè má sènnɛɛ fīa bo.
Dii bé è í mì sí.

¹⁰ Kè Dii yā dà kpò pìne, ben à Yunusa pìsi ísiaa lézi.

Yunusa gana Nineva

3 ¹ Dii yā ò Yunusane à gènn plaade do à bè: ² Ñ fɛɛ ñ gá wétèda bíta kè wè be Nineva guu ñ yā kè má ònnɛɛ kpàakpa keñne gwe. ³ Ben Yunusa fɛɛ à gàa Nineva lán Dii òne nà. Nineva sɔ wéte bírame maamaa. Tá kè weé o wà wéte pì paa wà bɔo kà guro aagɔ tá ũ. ⁴ Á gè wétèdaa pì guu à taa ò guro do, ben à nà kpàakpakenaà à bè: Guro baplaaa bé à gò kè weé Nineva kaate. ⁵ Ninevadeeno Luda yā sì, ben aɔ léyi kpàakpa kè aɔ posia utanao kùnlá, né fète kòn gbènsio.

⁶ Kè à baaru Nineva kína kii lè, à fɛɛ a kíblekitaa à a gumusu bò à zù à uta kāsāa dà à lutɛ dàala nòseliɛna sèeda ũ. ⁷ Á bè wà kpàakpa ke a wétén lán kè bà: Lán kína kòn a ìbanao diɛ nà n yè. Gbèntee kòn pókādeeno píngi, póblee tón gē í lénlo, aɔton í miro. ⁸ Gbèntee kòn pókādeeno uta kāsāa dada í píngi, aɔgɔ wii pɛɛ Ludazi wàgɔ zɛàla. Baade bɔ a zé zaaan à ɔ bɔ yā pāsín. ⁹ Dé bé à dɔ tó eé wa wēnda gwa à nòse lie, à fēna pāsí yāa à wa bɔ kaatenan? ¹⁰ Kè Luda í yākèna è kè aɔ bò í zé zaaan, à í wēnda gwà, èe tó mónzi kè à diɛ à kpánzi í le dɔro.

Dii yā dadana Yunusane kè à gbēncō wēnda gwa

4 ¹Yā pì kè Yunusane zaa ai, ben à pɔ fē. ²À wée kè Diia à bè: N yā nna Dii! Mée yā beee o zaa ma būsunloo? Beee yānzin ma bàa sì mée taa Tasisizi! Zaake má dō ke ní sùu kōn wēndaaō vī. N pɔɔ è fē kpakpaaro, ní gbēke bíta vī, nèè yā da n nòsenlo. ³Tia sa Dii, ò ma sé, zaake ma ga wée sì de ma kuunala. ⁴Dii bène: À maa n pɔ fē?

⁵Yunusa bò wétēdaa pì guu à gāa à vèe ɔfāntēbɔe kpa. À kutaa dō gwe à kú à guu, èe yā kè eé wétēdaa pì lee dāa. ⁶Ben Dii tò zāgā fēe à ora kpà Yunusala le à nawēa e à lago. Zāgā pì yā tò Yunusa pɔɔ kè nna maamaa. ⁷Kè guu dō, ben Ludaa tò kòkò mō à zāgā pì zō, ben à kori kù à gā. ⁸Kè ɔfāntē fēe à gbāa kù, Luda bò kōn ĩa wāaaō ɔfāntēbɔe kpa, ben ɔfāntē e à lee a mīa. Kè à yēe vī dɔro, ben à ga ni dē à bè: Ma ga wée sì de ma kuunala. ⁹Ben Luda bène: À maa n pɔ fē zāgā beee yā musu? Ben à bè: À maa, à kà mà pɔ fē ai mà ga. ¹⁰Ben Dii bène: Zāgā kè nēe à zii kero, mibe ní tò à gbàro, ben à kēnne wēnda. À fēe gwāavī dooa, ben à gā gwāavī do. ¹¹Mapi sō, à maa wétēda bíta Nineva keme wēndaroo? Aō né kè aōɔ ɔplaa dōkōzi kōn ɔzēeroonɔɔ parii de bɔro baswēdoolaa bensō aō pókādeeno kpēese.

ZAKARI

Dii légbēna Isarailinɔ yā musu

- 8 ¹Dii Zìkpede yā sùma à bè:
² Mamɔma Dii Zìkpede ma bè,
méé nòsegɔaano kpaa Zayɔn yā musu maamaa,
èe ma nòse kpataa pāsípāsī.
- ³ Mamɔma Dii ma bè,
mé ɛara mà su Zayɔn,
mé vɛɛ Yerusalemu.
Weé be Yerusalemune Wéte Yāpurade,
weé be mamɔma Dii Zìkpede kpíiine Luda Kpíii.
- ⁴ Mamɔma Dii Zìkpede ma bè,
gɔ gbēnsinɔ kɔn nɔ gbēnsinɔ
é ɛara wà káe Yerusalemu gāalenɔ,
baade kɔn a gòo kúna
kè aɔ zi kú yānzi.
- ⁵ Gɔkparenɔ kɔn nɔkparenɔ
é wéte pì gāalenɔ pa dɔ,
aɔégɔ kɔkɔ oo à zédaano guu.
- ⁶ Mamɔma Dii Zìkpede ma bè,
Yā pì é bɔ borii kè gbē kpaaa kè aɔ gɔnɔ sae guro beee,
mɔde eé bɔ ma saero.
Mamɔma Dii Zìkpede mámbe má ò.
- ⁷ Mamɔma Dii Zìkpede ma bè,
mé ma gbēnɔ bɔe ɔfántɛbɔe kpa bùsunɔn
kɔn ɔfántɛgɛkpen kpa bùsunɔn,
- ⁸ mé suńyo aɔgɔ kú Yerusalemu,
aɔé gɔ ma gbēnɔ ũ,
mégɔ deńne Luda náanedee ũ a zéa.
- ⁹Mamɔma Dii Zìkpede ma bè, amɔano kè ée yā kèkii maano annabinɔ
lézì zaa guro kè wà ma kpé ɛe dàe ai gbàa, à aĩa ke kpé pì bonazi. ¹⁰Ai
guro pì gàa à kào gbēnteenɔ kɔn pókādeenɔ è asaiapo e zì guuro. Gbē kè

èe gaa kōn gbē kè èe suuo aafia vīro n̄ ibeenɔ yānzi, zaake má tò wà íbete kpà kōo kō tēe. ¹¹Mɔde mé yā ke borii kè gbē kpaaa kè aɔ gōnɔne tia lán yāa bàro. Mamɔma Dii Zìkpede mámbe má ò. ¹²Ludambɛ é mɔɔ kpá, blɛwɛ é gō aafia, geepi línɔ é né i, tɔɔtɛ é pòblee ke. Mé pó pínɔ kpá borii kè gbē kpaaa kè aɔ gōnɔa gbaa ũ. ¹³A Yudanɔ kōn Isarailinɔ, lán a gō gbē kè boriinɔ è n̄ ká kōn a tɔnɔn ũ nà, len mé a mì sí mà tó wà aubarika daŋgu kōn a tóo le dɔ. Àton tó vīa a kūro. À aīa ke.

¹⁴Mamɔma Dii Zìkpede ma bè, lán ma zɛo ma mónzi kpàazi gurɔ kè a dezinɔ ma pɔɔ fème nà, ben mée a wēnda gwaro, ¹⁵len ma zɛo le dɔ mà à maaa ke Yerusalemudeenɔne kōn Yudanɔ n̄ píngi gurɔ kènɔa. Mamɔma Dii Zìkpede mámbe má ò. Àton tó vīa a kūro. ¹⁶Yā kè égae keɛn yè. A baade gae yāpuraa o a gbēdaane. Àgae yā gōgō a zéa nnanna a yākpækekiinɔn. ¹⁷A gbēke tón a gbēdaaa kpákpa a zaaaoro. Egetona kōn ma tóo tón kearero, zaake ma za yā pínɔn píngi. Mamɔma Dii Zìkpede mámbe má ò.

¹⁸Dii Zìkpede yā èara sùma à bè: ¹⁹Mamɔma Dii Zìkpede ma bè, lé kè eègō yii mɔ siigōdee guu kōn mɔ sɔɔrodeeo kōn mɔ swɛɛplaadeeo kōn mɔ kurideeo é gō a Yudanɔne zībaa maaa kè é ponnaa ken kōn yáadɔnao ũ. Beee yānzi à wete àgō kuu kōn yāpuraao kōn aafiao. ²⁰Mamɔma Dii Zìkpede ma bè, boriinɔ kōn wétedeeno é mɔ pari ai tia. ²¹Weé gá okōne wéte kōn wéteo wà be: Wà gá Dii kii wete wà Dii Zìkpede pì wée wete. Mapi mé gá se. ²²Boriinɔ kōn bùsu gbāade gbēnɔ é mɔ ma kii wete pari Yerusalemu le wà ma wée ke. ²³Mamɔma Dii Zìkpede ma bè, zī pìn gōn kuri kè aɔ b̄ b̄ bori kōn boriio guunɔ e Yuda mèn do kū a uta léa wà bene, wé gányome, zaake wá mà kè Ludaa kúao.

Yā vēena Isarailino ibeenɔa

- 9** ¹Dii é yā da Adaraka bùsula,
eé tó yā vēe Damasikua,
zaake gbēntee wée kú Diia
kōn Isaraili boriinɔ n̄ píngi.
- ²Yā pì é vēe Amataa dɔme
kōn Tayao kōn Sidōo,
baa kè òndōrinɔme maamaa.
- ³Tayadeeno bii gbāaa bò wà liga n̄ wétezi,
aɔ kondogi kàkōañzi lán bùsu'āatē bà,
aɔ vura nànakōañzi lán zé guu bùsuti bà.
- ⁴Ñ gwa! Dii é n̄ pónɔ sím̄ma,
eé zé kè aɔ vī ísiaala mì dɛ.
Té bé eé n̄ wéte pì ble.
- ⁵Asakelɔnideeno é e, vīa é n̄ kū.
Gazadeeno é petee bo kōn wāwāao

- kōn Ekerɔnideeno dɔ,
 zaake tāmaa é n̄ néme.
 Gazadeeno é kora n̄ kínazi,
 Asakelɔni é gɔ bezĩ ũ.
- 6 Bori pāndeno é Asadɔdi sí,
 Dii é Filisitininɔ wada m̄i de.
- 7 Eé n̄bɔ kòtokpasai bɔ n̄ lézĩ,
 eé t̄pɔ bɔ n̄ lén.
 Aɔ gbē kè ḡɔnɔ é gɔ wa Luda pɔ ũme,
 aɔé gɔ lán Yudanɔ bori gāli ke bà,
 Ekerɔnudeeno é gɔ à gbēnɔ ũ
 lán Yebusinɔ kè nà.
- 8 Dii é a b̄usu kōn a gbēnɔ dākpa
 z̄ikari kè aɔɔe m̄ɔ léém̄manɔ yānzi.
 Gbāam̄nnerinɔ é gbāaa blem̄ma d̄ɔro,
 zaake é gɔ wée ténzime sa.

Zayɔn Kína m̄ɔna

- 9 A Zayɔndeeno à p̄onnaa ke maamaa,
 a Yerusalemudeeno à áyuwi ke.
 À gwa, a kína e m̄ɔɔwa,
 è yā ke a zéa bensɔ z̄iblerime.
 À n̄ɔse ȳii bensɔ à di zaaki kp̄ee,
 à di zaakin̄e b̄ɔrɔ kp̄ee.
- 10 Eé s̄ɔgoronɔ b̄ɔe Eflaimu b̄usun,
 eé tó z̄ikas̄ɔnɔ gɔ kú Yerusalemu d̄ɔro,
 weé z̄ikasanɔ é̄e.
 Eé aafia kp̄aakpa ke bori p̄ingine,
 eé kí ble zaa ísia léa kè kōn à léa k̄āo,
 zaa Yuflatizi ai anduna léa.
- 11 Am̄ɔa kè á de z̄iz̄ɔnɔ ũ s̄ɔ,
 mé a b̄ɔe w̄eé ísai p̄in
 ma bà kuunaao aru yānzi.
- 12 Z̄iz̄ɔ tāmaadeeno, à su a w̄éte b̄iideen,
 baa gbāa mée ooare, mé s̄ɔkpaare leo plaa.
- 13 Yudanɔn ma sá kè meè gá ũ,
 Eflaimunɔn ma kà kè meè kp̄ààla ũ.
 Mé Zayɔndee p̄inɔ gbare Girikinɔa,
 aɔé ḡɔme lán ḡɔsagbāaa f̄ēdaa bà.
- 14 Zaa musu Dii é bɔ à m̄ɔ a gbē p̄inɔa,
 à kà é ḡēte lán loupina bà.
 Dii Luda é kākāki pé,

eé mós zaa sɔɔmetɛ kpa zàga'ia guu.

- 15 Dii Zìkpede é ɔ liga a gbēnɔzi,
 aḵé ń ibeeno ke gyáigyai kɔn gbèmbagbeno.
 Aḵé ń aru mi wà pata lán wēmiri bà,
 aḵé ke zímzim lán taa kè wè aru fāo sa'okiia bà.
- 16 Dii ń Luda é ń mì sí zī pìà a kpàsa sāano ù,
 aḵégḵ té kee à bùsun lán kífura gbè bèedeeno bà.
- 17 Aḵ maake é gbē wée ble fá!
 Pówe é tó gḵkpareno feena gḵ nna,
 geepiwē é tó nɔkpareno mè kpá.

Dii ɔligana Yudanɔzi

- 10** ¹À lou gbeka Diia laudedeguro,
 zaake Dii bé è tó lou sisi,
 è tó lou maíne,
 è tó bura póno ke baadene.
- ²Tāano è yā gè o,
 māsokerino è yā egge e.
 Wéegupu'erino yā né monafikiyāme,
 aḵ gbēno nḵsekpaennena né yā pāame.
 Beee yānzin gbēno likḵana lán sāano bà,
 aḵ kú nawēan kè aḵ dāri viro yānzi.
- ³Ma pɔɔ fēna aḵ dārinɔzi,
 mé wée tā ń dɔn'aedee pinɔa.
 Mamoma Dii Zìkpede
 mé ɔ liga Yudanɔzi ma kpàsa póno ù,
 mé ń ke lán sḵ kè kái nna zìlan bà.
- ⁴Èdaegbe é bo ń té,
 kuta lípee kɔn zìkasao é bo gwe,
 kpatablerino é bo gwe ń píngi.
- ⁵Aḵégḵ de gḵsagbāaano ù,
 aḵé kèse péepɛ ń ibeeno zìkazenon botonga ù.
 Lán má kúnýo nà, aḵé zì ká wà sḵdeeno fu.
- ⁶Mé Yudanɔ gba gbāaa,
 mé Yusufu boriino mì sí,
 mé suńyo ń gwena ziin, kè má ń wēnda vī yānzi.
 Aḵégḵ de lán mée ń zīnna yāroo bà,
 zaake māmbe Dii ń Luda ù, mé yā weńla.
- ⁷Èflaimuno é gḵ gḵsagbāaano ù,
 aḵ pɔɔ é gḵ nna lán wēe ń kū bà.
 Aḵ néno é e wà pɔnnaa ke,
 aḵ pɔɔ é ke nna Diia.

- 8 Mé swee péńzi mà ń kakōa,
mé ń bo, ašé pari kũ lán yāa bà.
- 9 Baa tó ma ń fāakōa boriino té,
ma yā éǵō dōngu zaa būsu zāazānōa.
Ašpino kōn ń néno éǵō kuu aō su.
- 10 Mé ń bōe Igipiti busun mà suńyo,
mé ń kakōa Asiria busun
mà suńyo Giliada busun kōn Lebano.
- Guu é móm̄maro.
- 11 Ašé bikũ Igipiti ísaaaa,
ašé à í kokonano fu,
Nili í lōno é baba.
Asiriano wada é kpáe,
Igitino iko é yāa.
- 12 Mamōma Dii Zikpede ma bè,
ma gbēno é gbāa e ma guu aǵō tēmazi.

11 ¹Lebano būsu, ñ zé wē
le n sida lino té kũ.

- 2 Pini lino, à sósobi ɔɔ dɔ,
zaake sida lino lēe, gakuidee pino yāka.
Basā būsu gbíi lino, à sósobi ɔɔ dɔ,
zaake líkpe sisina pì kwè.
- 3 Sādāriño sósobi ɔɔ dɔ,
zaake aō sādāki maaano yāka.
Músuno wiini dɔ,
zaake Yoda dāko kàate.

Sādāri maa kōn sādāri bèesaideeo

4Dii ma Luda bè màǵō sāa kè de wà ń kòto kpáno dākpa, ⁵zaake aō lūriño è ń kòto kpámē, wè wéé tām̄maro. Aō yārino sō è be wa sáabu kè Diine, zaake wa ɔɔdaa lè wá kũ. Aō dāri pino è ń wēnda gwaro. ⁶Dii bè é anduna gbēno wēnda gwa doro, é tó aō lée kō ɔɔzi kō ń kínano ɔɔzi dɔ. Aō é anduna dúgu zō bensō é gbēke bɔ ń ɔɔziro. ⁷Ben ma sāa kè de wà ń kòto kpáno dākpa, atēnsa kè wèe wéé tām̄manɔ. Ben ma gò sè mèn plaa ma tó kpānne. À doo tón Gbēke, à doo sō Ledole, ben mée sāa pino dākpaao.

⁸Mɔ doo guu ma sādāri gōno aagō mōno kàate. Ma sāano ye ma kāziro, ben ma fuńma. ⁹Ma bè sāano mé ń dākpa doro, à kè aōe gaano ga, à kè aōe kaatenɔ kaate, kpaaa kè gōno kō só. ¹⁰Ben ma a gò kè ma tó kpāne Gbēke sè má è ma a bà kuuna kōn bori pingio gbōro. ¹¹Bākuunaño pì gboroguro pìn sāa kè wèe wéé tām̄manɔ kè aōe ma gwaano dō sa kè yā pì bō Dii kiiame. ¹²Ma bè sāano tó à kēnne, aō ma asaia kpāma. Tó len sōro, aǵō ń pó kūna. Ben aō fia bōme kondogi ɔɔ

mèn baaakuri. ¹³Dii bème mà a luna ɔ kè aɔ tɔkè pì zu oroborine, kè èe ɔ ɔ bɔ de beeelaroo pì, ben ma kondogi ɔ mèn baaakuri pìnɔ sè má zù oroborine Dii ua guu. ¹⁴Ben ma a gò plaadee kè ma tɔ kpàne Ledole sè má è ma gbèkèe kè Yudano kɔn Isarailino ɔ vī kɔo gbòro.

¹⁵Ben Dii bème mà sādāri bèesaidee dada sa, ¹⁶zaake é sādāri die nì busun kè eégɔ làakari dɔ sāa kè aɔwe kaatenɔaro, eé à kè fāakɔaan wetero, eé èzè ke à kè kènnanɔnero, eé à kè gbāaano gwaro. Eé sã mèkpanano kèsesɔ woto à nì só.

¹⁷Wāiyoo sādāri bèesaidee kè è pā kpá sāanzɔ!

Weé à lé fēdaao a gāsāa kɔn a wée ɔplaaɔ,
à gāsā pì é gazi, à wée pì é nan kpaturugu.

Dii Yerusalemu bɔna bori pínɡi ɔzī

12 ¹Yā kè Dii ò Isarailino musun yè. Dii kè musu kpàe à tɔtɔe kàe bensɔ è nini í kása gbēntee guu bè: ²À gwa! Mé Yerusalemu ke lán togoo kè à í é borii kè aɔ ligazino tàtaa pá bà. Aɔé Yerusalemu kagura ke kɔn Yudano būsuo pínɡi. ³Zī pìà tó anduna boriino pínɡi à kagura kè le, mé Yerusalemu ke bori pínɡine gbèsi kè sí séroo ũ. Gbè kè èe wetee à sé pínɡi é à zinda kèna. ⁴Zī pìà mé tó gídí gē sɔnɔn pínɡi, mé bàn zī nì òrinɔa. Mamɔma Dii mámbe má ò. Ma wée égɔ wēna Yudano yā musu, mé boriino sɔnɔ vīa kúfne. ⁵Yudano kínano é be nì swèn, Yerusalemudeeno gbāa, kè Dii Zìkpeden nì Luda ũ yānzì.

⁶Zī pìà mé tó Yudano kínano gɔ lán téyɔ kè kú yàka gbáru bà, lán sète kè sɔɔ sè bakaano guu bà. Aɔé gbè kè aɔ liganzino sāsā ɔplazi kɔn ɔzezio, Yerusalemu égɔ kaena a gbèn. ⁷Mamɔma Dii mé Yuda wétenɔ bɔ káaku, le Dauda boriino gakui kɔn Yerusalemudeeno pɔo tóngɔ de Yuda kpaaano pɔlaro. ⁸Zī pìà mamɔma Dii mé ɔ kú Yerusalemudeenɔla. Zī pìà aɔ gbāasaideeno é gbāa e lán Dauda bà, Dauda boriino sɔ é gbāa e lán Luda bà, lán Dii Malaika kè dɔfne ae bà. ⁹Zī pìà mé ze kɔn borii kè aɔ mò léé Yerusalemuano kaatenao nì pínɡi.

Yudano aedɔna Diia

¹⁰Mé ma Ninii pisi Dauda boriino kɔn Yerusalemudeeno nì pínɡi, le aɔ ma sùu dɔ aɔ adua ke, aɔ mamɔma kè aɔ ma zɔw gwa. Aɔé sósobi ɔ dɔ à yā musu lán wè dɔ né mèn doo gana yā musu nà. Aɔé pɔsiaa kene lán wè ke daudu gana yā musu nà. ¹¹Zī pìà Yerusalemudeeno sósobi ɔdɔna égɔ de lán sósobi ɔ kè wà dɔ Adadarimo Megido gusararaan bà. ¹²Būsu pì gbèno é sósobi ɔ dɔ fáandi kɔn fáandio, Dauda boriino nítèe, aɔ nɔgbèno nítèe, Natā boriino nítèe, aɔ nɔgbèno nítèe, ¹³Levino nítèe, aɔ nɔgbèno nítèe, Simeì boriino nítèe, aɔ nɔgbèno nítèe, ¹⁴kɔn bori kpaaano nítèetèe, aɔ nɔgbèno nítèetèe dɔ.

13 ¹Zī pìà íbɔkii é wē Dauda boriino kɔn Yerusalemudeeno durunkènnena kɔn gbāsibɔnnena yānzì. ²Zī pìà mé tāano tɔ mì

de ní b̀usun, ā yā é̄ḡɔ̄ dɔ gb̄eken d̄ɔro. Mam̄ɔma Dii Z̄ikp̄ede m̄ámbe má ò. Mé annabi ēgēenɔ̄ mì de ní b̀usun k̄ɔn weḡũnna k̄è āɔ̄e ní gba lé̄nɔ̄. ³Tó gb̄e kp̄e e annabikeyā oo, à de k̄ɔn à da'inao é bene à ḡàn gwe, zaake à ēgēe tò k̄ɔn ma t̄óme. Tó èe annabikeyā oo, à de k̄ɔn à da p̄inɔ̄ bé wé à z̄ɔ̄ wà de. ⁴Z̄i p̄ia annabi s̄ānda p̄íngi é wí de k̄ɔn yā k̄è èe ee onao. Āɔ̄e annabi p̄ókā uta da āɔ̄ gb̄enɔ̄ s̄āsāo d̄ɔro. ⁵Eé be annabin a ũro, búbarin a ũ, ée buraa kee zaa a ÷wazikegur̄ome. ⁶Tó wà à là: B̄ɔ̀ b̀ògb̄e bé kú n ɔ̄ɔ̄nɔ̄ s̄ɔ̄? Eé be: É'e! Ma k̄enna ma gb̄enɔ̄ b̄eme. ⁷Mam̄ɔma Dii Z̄ikp̄ede ma bè:

F̄ēda, ñ f̄e ma s̄ād̄arizi, ḡɔ̄ k̄è de ma gb̄ēndoo ũu p̄i.

Ñ ma s̄ād̄ari p̄i lé, s̄ānɔ̄ é f̄āak̄ɔ̄a,

mé ɔ̄ t̄ɔ̄ āɔ̄ gb̄e kp̄eēdeenɔ̄.

⁸Weé b̀usu gb̄enɔ̄ leo plaaa lé wà ní d̄ede,

m̄ode leo doo é ḡɔ̄ à guu.

Mam̄ɔma Dii m̄ámbe má ò.

⁹Mé leo doo p̄i baasa k̄ɔn t̄éo lán kondogi baasana bà.

Mé ní maaa ȳɔ̄ mà gwa lán wè vura maaa ȳɔ̄ wà gwa nà.

Āɔ̄e ma s̄ísí, mé weñla.

Mé be ma gb̄enɔ̄n ní ũ, āɔ̄e be Diin ní Luda ũ.

Z̄i z̄āade k̄ɔn Dii sunao

14 ¹À gwa, Dii gur̄ɔ̄ e m̄ɔ̄, weé a p̄ɔ̄nɔ̄ síawa wà kpaatet̄ek̄ɔ̄ne a wáa. ²Dii é bori p̄íngi kak̄ɔ̄a Yerusalemuzi, le āɔ̄ z̄i k̄áao āɔ̄ wéte p̄i sí. Āɔ̄e kp̄enɔ̄ kpoke, āɔ̄e kusi n̄gb̄enɔ̄. Weé tá k̄ɔn wéte p̄i deenɔ̄ kpadoo z̄iz̄ɔ̄n ũ, m̄ode weé ní kpadoo k̄è āɔ̄ ḡɔ̄nɔ̄ b̄ɔ̄e wéte p̄i guuro. ³Dii é m̄ɔ̄ z̄i k̄á k̄ɔn borii p̄inɔ̄ lán è ke nà yā z̄ikaguro ⁴Z̄i p̄ia Dii é gbá p̄ée Kùkpe s̄ísí mìs̄ɔ̄nt̄ēa Yerusalemu ÷f̄ānt̄ēb̄ɔ̄e kpa. S̄ísí p̄i é parak̄ɔ̄re plaa naana zaa ÷f̄ānt̄ēb̄ɔ̄e kpa ai ÷f̄ānt̄ēḡēkp̄en kpa, à guzure é̄ḡɔ̄ bíta maamaa. S̄ísí p̄i kpadoo é tá gu'igb̄aroo kpa, à kpadoo s̄ɔ̄ s̄ɔ̄met̄e kpa. ⁵É bàà lé à tá s̄ísí p̄inɔ̄ guzuren, zaake guzure p̄i é gá pé Azeliame. É bàà lé lán a dez̄inɔ̄ bàà lè t̄ɔ̄te lugaluganane Yudano kí Uzia gur̄ɔ̄ nà, Dii ma Luda é m̄ɔ̄ k̄ɔn a gb̄e k̄è āɔ̄ kú adonano led̄o.

⁶Z̄i p̄ia gupuraa é̄ḡɔ̄ kuuro, p̄ógupurinɔ̄ é guu pu d̄ɔro. ⁷Z̄i p̄i é b̄ɔ̄ adona, f̄ānt̄ē ke gwāāvī é̄ḡɔ̄ kuuro. Dii bé à gur̄ɔ̄ p̄i d̄ɔ̄. Tó uusie k̄è, guu é pu. ⁸Z̄i p̄ia í w̄ēndide é b̄ɔ̄ Yerusalemu à bàà lé, à kpadoo é tá ÷f̄ānt̄ēb̄ɔ̄e kpa ai s̄èbe wisideen, à kpadoo é tá ÷f̄ānt̄ēḡēkp̄en kpa ai ísiaan kw̄ee k̄ɔn buusieo p̄íngi. ⁹Dii bé é̄ḡɔ̄ de anduna p̄íngi Kína ũ. Z̄i p̄ia àmbe é̄ḡɔ̄ Dii ũ ado, à t̄ɔ̄ bé é̄ḡɔ̄ kuu ado. ¹⁰B̀usu p̄i p̄íngi é ḡɔ̄ gusararaa ũ naana zaa Ḡēba ai Rim̄ɔ̄ k̄è kú Yerusalemu s̄ɔ̄met̄e kpa. M̄ode Yerusalemu é̄ḡɔ̄ kaena a gb̄en musumusu naana zaa Beyāmi bíilea ai Bíile Káaku k̄ɔn Gooda Bíileo, naana zaa Ananeli bíi lez̄ízi ai kí geēp̄i'if̄ēkiia. ¹¹Weé̄ḡɔ̄ kú à guume, weé kaate ziki d̄ɔro. Yerusalemu é̄ḡɔ̄ aafia.

¹²Gagyãa kè Dii é ká borii kè aã lèe Yerusalemuann yè. Aã mè égõ vãa zena, aã wée é vã a tóon, aã néne é vã n lén. ¹³Zi pía Dii é tó gídi gëngu maamaa, aãé kã kũkũ kã ɔɔa wà léekã. ¹⁴Yudano é zì ká Yerusalemu n píngi aãé zì ble borii kè aão liganzina, aãé n auziki nakã, vura kã kondogio kã pókãsaano kè bita. ¹⁵Gagyãa pì é ká sãnon se kã bãagããno kã lakumino kã zaakino kã pókãdee kè kú gbẽ pìno bũrannno píngi.

¹⁶Borii kè aã mò wà lèe Yerusalemu pìno, aã gbẽ kè aã gõno égõ gaa gwe wè kã wèo le wà donzi ke kí Dii Zìkpedene aã Kutadãna zĩbaa ke. ¹⁷Tó anduna bori kee e gá Yerusalemu donzi ke kí Dii Zìkpedenero, lou é maãneo. ¹⁸Tó Igitino e gá zĩbaa pì kero, lou é maãnero bensõ Dii é gagyãa kè è ká borii kè aãé gá zĩbaa pì keroonon kángume. ¹⁹Wée kè eé tã Igitino kã borii kè èe gá zĩbaa pì keroonon gwe. ²⁰Zi pía weé kè sã angotanã wà be: Dii p. Dii kpé daganã égõ sãnkpe kã sa'oki taanome. ²¹Oroo kè kú Yerusalemu kã Yudano bũsuono égõ Dii Zìkpede pì ù píngi. Gbẽ kè aãé mó saa oono é sé wà nõbo fũfu keo. Zi pía latari égõ kú Dii Zìkpede ua doro.

MALAKI

Sa'ona yā

1 ¹Yā kè Dii ò Isarailinɔne Malaki gāzín yè. ²Mamɔma Dii ma bè má yeazi, ben a bè ma yeazi diame? Mamɔma Dii ma bè Isau né Yakubu viinloo? Baa kɔn beeeo Yakubun má yezi ³ma gi Isauzi, ben ma à gusisídee li gugbagaaga ũ, ma à b̀usu kè gb́aa gbēngboonɔ kúkii ũ. ⁴Edomu gbē pinɔ bè wà ní wéténɔ dúgu z̀, weé eara wà ní bezínɔ fée. Ben mamɔma Dii Z̀ikpede ma bè: Tó wà k̀eke wà k̀ae, mé gboro, weé befine B̀usu Zaa gbēnɔ, gbē kè Dii p̀tē k̀enzi ai guro p̀nginɔ! ⁵É wée si yā pile à be Dii bíta ai Isarailinɔ b̀usu baa k̀aa kpa.

⁶Né è a de kpe da bensɔ z̀bleri è a dii kpe da. Kè má de a De ũ, ée ma kpe daaɔ? Kè má de a Dii ũ, á ma vía víɔ? Mamɔma Dii Z̀ikpede mámbe méé a laa. A sa'orinɔ ámbé ée kya kaamagu. Eè be: Dian wa kya kàngu nà? ⁷Kè a kya kà ma teebun yānzime. Eè mó ma gbāgbākiiia kɔn p̀oble gbāsio. Eè be: Dian wa n gbāgbākii gbāsí lè? ⁸Kè a mɔ saa oma kɔn p̀ókāde víanɔ, yā zaaan gweroo? Kè a saa òma kɔn p̀ó erenɔ kɔn à gyāreenɔ, yā zaaan gweroo? Á gá kpá b̀usu gbēnsia à gwa, tó a yā é káne à a sáabu kpá. Mamɔma Dii Z̀ikpede mámbe méé a laa.

⁹Á agbaa kpáme mà a wēnda gwa. Mɔde tó p̀ó beee takanɔ kú a z̀í, mé síɔ? Mamɔma Dii Z̀ikpede mámbe méé a laa. ¹⁰Wà be a gbēke gà à ma ua zé tàta yā, le wàton gē wà té pekɔre ma gbāgbākiiia pāro. Beee s̀aɔ. Mamɔma Dii Z̀ikpede mámbe má ò. A yā e keeme nnaro, mé a gba síro. ¹¹Zaa ɔfántēbɔe kpa ai à gēkiiia ma tó égɔ bíta boriinɔ té. Weé tuaetiti kpátame weé móme kɔn gba gbāsísainɔ gu p̀ngia, zaake ma tó égɔ bíta boriinɔ té. Mamɔma Dii Z̀ikpede mámbe má ò. ¹²Mɔde apinɔ eè d̀oke kɔn ma tóo eè be ma teebu gbāsí ví, ben eè saa oa kɔn p̀ókāde ginanɔ. ¹³Mamɔma Dii Z̀ikpede ma bè: Eè be a kpasao kɔn yā p̀io, ben eè lézukii kea. Tó a mɔ ma gbāgbā kɔn p̀ó k̀òk̀unano kɔn p̀ó erenɔ kɔn p̀ó gyāreenɔ, mé beeenɔ síɔ? Mamɔma Dii mámbe méé a laa. ¹⁴Mɔnafikidee kè p̀ó kyà ví a kpàsan kè à lé gbēme, ben à gà à ma gbāgbā kɔn p̀ó seedeeo à gē ũ, ma láari kè adeea. Zaake mámbe Kína bíta ũ, ma tó è boriinɔ naasi k̀. Mamɔma Dii Z̀ikpede mámbe má ò.

2 ¹Mamoma Dii Zìkpede ma bè: A sa'orino a yān yè sa. ²Tó ée ma yā maro, tó ée da a swèn à ma tó boro, mé láari keawa le àton gō aubarika vīro. Má b̀agu se kò, zaake ée da a swèn a ma tó boro. ³À ma! Mé kpākē a boriinozi a yānzi, mé zībaa sa'orono gb̀ lóló a uua, weé a sée wà a kwé. ⁴Égō dō sa kè ma yā beee d̀eare le ma bà kuuna kōn Levi boriino gō kuu. Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò. ⁵Ma bà kuunaíyo pì guu ma ẁendi kōn aafiao kpàfma le aōgō ma vīa kee, ben aō ma vīa kè, ma tó naasi ní kù. ⁶Yādannena yāpuraa da ní lén, wèe egeyā ma ní lénlo. Aō táa òmao kōn lédoleo kōn ǹse puraa, aō gbēno b̀ à zaaa guu pari. ⁷À maa sa'ori gō dōna vī le gbēno e wà yādannena ma à lézi, zaake àmbe mamoma Dii Zìkpede zìri ù. ⁸Amoa sō a kē zéa, a yādannenano t̀o gbēno fù pari, a ma bà kuuna kōn Levi boriino gboro. Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò. ⁹Ben má t̀o wà kya k̀agu ma a kēsā gbē píngi kiia, kè ée t̀e ma tuubaziro bensō eè gbēno t̀e bo doka musu.

Gina noozi yā

¹⁰À de wa píngi De mèn dome? À de Luda dōnkō bé à wa kee? Bó bé à t̀o weé yāfee kekōne? Wa Luda bà kuuna kōn wa dezino yā gboro. ¹¹Yudano yāfee kè aō yā zaaa kè Isarailino b̀sun kōn Yerusalemuo, zaake aō no tāagbāgbārinō sè wà Dii kpé kè à yezi gbāsī lèo. ¹²Gbē kè yā beee taka kè, Dii à kē Yakubu boriino, baa t̀o déme, baa t̀o à m̀o kōn gbaano Dii Zìkpedene.

¹³Yā plaadee kè eè keen yè. Eègō s̀o d̀o àgō wii pee, a wé'e'ì ègō kú Dii gbāgbākiia, kè èe wéé sé à gbaa kè a mone gwa gbaa à siro yānzi. ¹⁴Eè be: Bó bé à m̀o kōn yā k̀o? Kè Dii bé s̀edadee ù a dagura kōn n gōkparekeguro nokpammao yānzime. Zaake n nokpamma pìn n gbēndoo kè a kō yā mà ù, ben n yāfee kène. ¹⁵À de Dii a ke mè dōnkō ù le a mè kōn a léo gō dōnkō yānzime? Bón Ludaa e pee a mèdōnkōkee pì musuu? Le a néno e wà à yā ma yānzime. Beee yānzi àgō a zīnda kūna dō le àton yāfee ke a nokpammanero. ¹⁶Mamoma Dii Isarailino Luda ma bè, ma za yìgidenan yān kōn no kpebonao. Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò. Àgō a zīnda kūna dō, àton yāfee kenero.

¹⁷À t̀o Dii kpàsa kōn a yā'onao. Eè be: Wa yā kparee bé à à kpàsa? Kè eè be zaakerino maa Diine, ben aō yā è káne yānzi. Eè be d̀o Luda kè è yākpae ke kōn gbēno a zéa pì kú máme?

Dii yākpaekeguro zī

3 ¹Mamoma Dii Zìkpede ma bè: À ma! Mé ma zìri gbare à dome ae à zé kekeme. Dii kè eè à kii wete é gē a kpén kando. À ma, ma bà kuunao Malaika kè a p̀o d̀a pì e noo! ²Mode dé bé eè à móguro f̀o? Tó à b̀o gupuraa, dé bé eè f̀o à zee? Zaake eégo de lán m̀baasari t̀e bame, lán p̀pipiri m̀o gbaa bà. ³Eé vèe à gbēno baasa à ní gbāsī

bo. Eé gbāsī bo Levi boriinon lán wè ke vura kōn kondogione nà, gbēno é gbasá wà mós Diine kōn gbaano a zéa. ⁴Zī pìà Yerusalemudeeno kōn Yudano ń píngi gbaa é ká Diine lán yāa bà, lán à zii bà.

⁵Mamoma Dii Zìkpede ma bè: Mé mósazi yākpækekiiia mēgō wāa mà gbē kè aōw ma vīa vīroonw bōbō ń dàn: Pódammarinw kōn zinakerinw kōn gbē kè aōè la da egeyā musunw kōn gbē kè aōè gbāaa mw ń zīkerinone kōn gyaanow kōn toneno kōn bōamow.

Kpāi'ona Ludaa

⁶Mamoma Dii mēè liero. Beee yānzin a Yakubu boriinw ée kaatero. ⁷Mamoma Dii Zìkpede ma bè: Zaa a dezinw gurōw a pā ma yāne á téziro. À ae dōma, mé ae dōawa. Eè be, dian wé ae dōmmaa?

⁸Gbēntee è kpāi o Ludaa? Mōde ée kpāi ooma. Eè be, bó musun ée kpāi oomaa? A ṕ kuride kōn a gbaano yā musume. ⁹A bori píngi gō láari ṕ ū kè ée kpāi ooma yānzi. ¹⁰À mós kōn ṕ kurideeo píngi à ká ma auzikikaekiin, le ṕblee gō kú ma kpén. Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò. À ma lé beee musu à gwa, tó mēe musu zé wē ma aubarika p̀siare a kora à kákiiziro.

¹¹Mamoma Dii Zìkpede ma bè: Mé kpá a bura ṕ yàkarinone le aōton a ṕonw kaatero. A geepi línw né é wororo. ¹²Bori píngi é be aubarikadeenw a ū, zaake a b̀su égō nna. Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò.

¹³Mamoma Dii ma bè: A yā pāsī ò ma musu. Eè be, bó yān wá ò n musuu? ¹⁴A bè zòblena Ludane né yā pāame. Kè wa zii kè Dii Zìkpede yāa bensō wa p̀sia utanw dà à yānzi, bó àren wá è? ¹⁵Tia la eè be wadadeenw aubarikadeenw ū. Ée daa zaakerinw bé wèe kāsāa p̀eē, gbē kè è be Luda pita wà ōsi ká sō, yāke è à lero.

¹⁶Ben gbē kè aōw Dii vīa vīinw yā ò kōo, ben à swā kpà ń yāzi à mà. Ben wà gbē kè aōw Dii vīa vīi kè aōè laasuu léanw t́ kè dōngu takadan à ae. ¹⁷Mamoma Dii Zìkpede ma bè gurōw kè ma bo kōn yāo, aōégō de ma ṕ ū ma auziki ū. Mé s̀u keñyo lán gbē è s̀u ke kōn a né kè èe zii keeneo nà. ¹⁸É gbē maaano kōn gbē zaaano dōkōzi sa, gbē kè aōwe dōw Ludazinw kōn gbē kè aōwe dōwziroonw.

Dii mógurōw

4 ¹Mamoma Dii Zìkpede ma bè: À ma! Gurōw p̀i e mōw, eégō wāa lán m̀odate bà, bensō wadadeenw kōn zaakerinw égō de lán s̀è kori bà. Gurōw p̀i é ń kpata ń píngi, aō kāsāa ke aō ōne é gōro. ²Amōa kè á ma vīa vīinw sō, a m̀sina Ōfántē é bo, aafia égō kú à gupuraaazi. É bōe àgō vīvīi lán z̀une kè wà ń gbáeno bà. ³Mamoma Dii Zìkpede ma bè: Gurōw kè ma bo kōn yāo, é kiti pá gbē zaaanōa, aōégō de lán túbu bà a gbá gīzī.

⁴À tó doka kè má kpà ma zòbleri Musaa zaa Orebu gō dōagu, yā kè má diē Isarailinone kōn yā kè má dànnēo. ⁵À ma! Mé annabi Ilia zīawa ai ma mógurōw bíta naasidee gō gá ká. ⁶Eé tó denw ōw gō kú ń nēnōa bensō nēno ōw égō kú ń denōa. Tó lenlo, mé mós mà ō pāe a b̀sua mà lé keare.

The New Testament

MATIU

Baaru nnaa kè Matiu kě

Yesu Kirisi ina 1:1–2:23
Yaaya Batisikeri waazikena 3:1–3:12
Yesu batisikena 3:13–4:11
Yesu yādannena Galili 4:12–18:35
Zaa Galili ai Yerusalemu 19:1–20:34
Yesu kuuna Yerusalemu 21:1–26:13
Yesu gana kōn a fɛnao 26:14–28:20

Yesu Kirisi bori bɔzia (Luk 3:23-38)

- 1** 1 Ibraĩ kōn Daudao bori Yesu Kirisi bɔzian yè:
2 Ibraĩ Isaaku ì,
Isaaku Yakubu ì,
Yakubu Yuda ì kōn a v̄ĩno kōn a dāaronɔ,
3 Yuda Perezi kōn Zerao ì kōn a nɔ Tamao,
Perezi Ezerɔnu ì,
Ezerɔnu Ramu ì,
4 Ramu Aminadabu ì,
Aminadabu Nasō ì,
Nasō Salamo ì,
5 Salamo Bɔaza ì kōn a nɔ Rahabuo.
Bɔaza Ɔbedi ì kōn a nɔ Rutuo,
Ɔbedi Yese ì,
6 ben Yese kí Dauda ì.

Ben Dauda Sulemanu ì kōn Uria naō,
7 Sulemanu Reoboamu ì,
Reoboamu Abia ì,
Abia Asa ì,

- 8 Asa Yosafata ì,
Yosafata Yehoramù ì,
Yehoramù Uzia ì,
9 Uzia Yotamù ì,
Yotamù Aaza ì,
Aaza Ezekaya ì,
10 Ezekaya Manase ì,
Manase Amò ì,
Amò Yosia ì,
11 Yosia Yoyakini ì kōn a dāaronò gurɔɔ kè wà gbēnò kùkù wà tàńyo
Babilonu.

- 12 Tana kōn gbēnò Babilonu gberan Yoyakini Sealatieli ì,
Sealatieli Zerubabeli ì,
13 Zerubabeli Abiudu ì,
Abiudu Eliakimu ì,
Eliakimu Azò ì,
14 Azò Zadòki ì,
Zadòki Akimu ì,
Akimu Eliudu ì,
15 Eliudu Eleaza ì,
Eleaza Matā ì,
Matā Yakubu ì,
16 Yakubu Mariama zā Yusufu ì,
ben Mariama Yesu kè wè bene Mesaya ì.

17 Zaa Ibraī gurɔɔɔa ai à gàa pé Daudaa, de kōn a néo kuu gēro dosaimē. Zaa Dauda gurɔɔɔa ai gurɔɔ kè wà tà kōn gbēnò Babilonu, de kōn a néo kuu gēro dosaimē. Zaa tana kōn gbēnò Babilonu ai à gàa pé Mesayaa, de kōn a néo kuu gēro dosaimē.

Yesu Kirisi ina
(Luk 2:1-7)

18 Dian wà Yesu Kirisi ì nàń yè: À da Mariama kuu Yusufu nòkpamma ũmē. Ai àgò gá zā ke, à nò sì kōn Luda Nini gbāaao. 19 À gòkpamma Yusufu pì né gbē maaamē, à yezi à wí daaro, ben à zèò kè é bò à yāń asii guu. 20 Gurɔɔ kè èe laasuu lēe yā pìà, Dii malaika bò à m̀zi nanaa guu à bène: Dauda bori Yusufu, ñton bídi ke n nòkpamma Mariama sena yā musuro, zaake nò kè à sina bò Luda Nini kiiamē. 21 Eé né i gògbē ũ, né tó kpáne Yesu, zaake eé a gbēnò bò n durunno guu. 22 Beee kè píngi, lē yā kè Dii ò annabi gāzī ke, à bè:

23 Nòkpare lezii bé eé nò sí

à né i gǔgbē ũ,
weé tó kpáne Imanueli.

Tó pì bè, Ludaa kúwao.

²⁴Kè Yusufu vù, à kè lán Dii malaika diene nà, à a ɲɔɔ pì sè. ²⁵Mòde èè à dɔ ɲɔgbē ũro ai à gàa à négǔgbē pì ì. Ben à tó kpàne Yesu.

Sɔsɔneyādǒrino mɔna Yesu gwa

2 ¹Wà Yesu ì Betelemu Yudea b̀sun kí Herɔdu guɔ. Ben sɔsɔneyādǒrino b̀ ɔfántɛbɔe kpa, aɔ m̀ Yerusalemu, ²aɔ gb̀nɔ l̀ ẁa b̀: Né kè ẁa ì Yudanɔ kína ũu kú máa? Wa à sɔsɔne è ɔfántɛbɔe kpa, ben wa m̀ kúene. ³Kè kí Herɔdu ỳa pì mà, à bídi kè kɔn Yerusalemudeenɔ ní p̀ngi. ⁴À Yuda sa'orikino kɔn ludayādannerino k̀kɔa ní p̀ngi, ben à ní lá guu kè weé Mesaya in. ⁵Aɔ wè̀la ẁa b̀: Betelemume zaa Yudea b̀sun. Zaake lán annabi kè ǹn ỳe:

⁶Betelemu kè kú Yudanɔ b̀sun,
ní k̀s̀ana Yuda ẁetenɔziro fá.
Zaake n guun kína é b̀n,
kè eé dɔ ma gb̀ Isarailinɔne aɛ.

⁷Ben Herɔdu sɔsɔneyādǒrino sìsi asii guu, à sɔsɔne pì bɔguro s̀ans̀an gb̀ekam̀ma. ⁸Ben à ní gbare Betelemu à b̀: À g̀a à né pì baaru gbekagbeka kɔn làakarìo. Tó a à è, à m̀ a ome, mapi se, mé g̀a kúene.

⁹Kè aɔ kína ỳa mà, ben aɔ dà z̀en. Ben sɔsɔne kè aɔ è ɔfántɛbɔe kpa ỳa pì d̀d̀ne aɛ dɔ ai à gàa à z̀e né pì kúkiila. ¹⁰Kè aɔ sɔsɔne pì è, aɔ p̀ɔ kè nna maamaa. ¹¹Aɔ g̀e kp̀en, aɔ né pì è kɔn a da Mariamao, ben aɔ kùe ẁa dɔnzi k̀ene. Ben aɔ ní auziki àkpatino ẁeẁe, aɔ à gb̀a vura kɔn tuaetitio kɔn lí'ɔ g̀u nnannaao. ¹²Ludaa d̀ne nanaa guu kè aɔton bɔe Herɔdu kiiaro, ben aɔ tà ní b̀sun kɔn z̀e p̀andeo.

Gana kɔn Yesuo Iyipiti

¹³Aɔ tana gbera Dii malaika b̀ à m̀ Yusufuzi nanaa guu à b̀: Ǹ f̀e ǹ né pì sé kɔn a dao, ǹ bàa lé ì g̀ányo Iyipiti, nég̀o kú gwe ai mà m̀ mà ỳa onne dɔ, zaake Herɔdu é né pì wete à deme.

¹⁴Ben Yusufu f̀e gẁaav̀i, à né pì sè kɔn a dao, à g̀aányo Iyipiti. ¹⁵À kú gwe ai Herɔdu gàa à g̀ao. Beee kè, l̀e ỳa kè Dii ò annabi g̀az̀i ke ỳanzime, à b̀:

Ma a né gb̀ese Iyipiti.

Négǔgb̀eno dedena

¹⁶Kè Herɔdu è sɔsɔneyādǒrino ɔndɔ k̀eazi, ben à pɔ f̀e maamaa. À sɔsɔne bɔguroɔ taka dɔ ỳa kè à gb̀eka sɔsɔneyādǒri p̀inɔa ỳanzi, ben à gb̀enɔ z̀i aɔ négǔgb̀e kè aɔ k̀a ẁe plaa ke kè aɔ k̀es̀azino d̀ede Betelemu kɔn a buraano p̀ngi. ¹⁷Ỳa kè annabi Yeremaya ò kè sa, à b̀:

18 Wà wii gbāaa mà Rama,
wèe ɔɔ dɔɔ, wèe wii pɛɛ.
Raseli e a néno ɔɔ dɔɔ,
à gì agbaa mazi, zaake aɔɔ kuu dɔɔro.

Suna Igitio

19 Kè Herɔdu gà, ben Dii malaika bɔ̀ à mò Yusufuzi Igitipi nanaa guu
20 à bè: Ñ fɛɛ ñ né pì sé kɔ̀n a dao, ñ tányo Isarailino b̀sun, zaake gbẽ kè
aɔɔɛ wetɛɛ wà né pì wèndi bɔ̀nɔɔ gàga.

21 Ben à fɛɛ à né pì sè kɔ̀n a dao, à tányo Isarailino b̀sun. 22 Kè à mà
Akelaú bé èe kí blee Yudea a de Herɔdu gɛɛ ù, gwe v̄ena v̄ia à kù. Luda
yā òne nanaa guu, ben à tà Galili b̀sun, 23 à gaa à v̄e wéte kè wè be
Nazareti. Len yā kè annabinɔ̀ ò pàpa le, kè aɔ̀ bè: Weé à sísi Nazareti gbẽ.

Yaaya Batisikeri waazikena

(Maa 1:1-8, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

3 1 Beee gbera Yaaya Batisikeri mò Yudea gbáan, èe waazi keɛ 2 à bè: À
nɔ̀se lie, kpata kè bɔ̀ Luda kiia kà kii. 3 À yān annabi Isaya ò yā à bè:
À baarukpari kòto ma dɔ̀ gbáan,
èe bee à zé keke Diine,
à zé wéwɛnɔ̀ porone súusu.

4 Yaaya ègɔ̀ pókāsaa kè wà tà kɔ̀n lakumi kão dana, è baa asaa dɔ̀ a
pii. Sutɛ kɔ̀n zɔ̀'ion à pɔ̀blee ù. 5 Wègɔ̀ bɔ̀ɛ Yerusalemu kɔ̀n Yudea b̀su gu
píngio kɔ̀n Yoda d̀rɔ̀zio wàgɔ̀ mɔ̀ɔ̀ à kiia. 6 Aɔ̀è ñ durunnɔ̀ o gupuraaa,
ben è ñ batisi ke Yodan.

7 Kè Yaaya è Farisino kɔ̀n Sadusinɔ̀ e mɔ̀ɔ̀ a kiia pari aɔ̀ batisi ke, ben
à bèñne: Gbèntee pitigoonɔ̀! Dé bé à lé dàawa à bàa sí pɔ̀fɛ̀ kè Luda é
pitaámmane? 8 À nòseliena yā ke, weégɔ̀ dɔ̀ kè a lie. 9 Kè Ibrai de a dezi ù,
àtongɔ̀ daa kè beee bé eé a bɔ̀ro. Mée ooare, Luda é fɔ̀ à gbè kèno ke Ibrai
boriino ù. 10 Kpása diena línozi kò. Luda é lí kè è né maaa iroo zɔ̀ à zu té
guu. 11 Mée a batisi keɛ a nòseliena sèeda ùme, mɔ̀de gbẽke é mó ma gbera
à gbāaa demala, mée ká mà à kyatee séɛnero. Àmbe eé a batisi ke kɔ̀n
Luda Ninio kɔ̀n téo. 12 À gbaka kùna a ɔ̀zì ésegbèkiia. Tó à fã, eé a pówɛ
ká a d̀n, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

Yesu batisikena

(Maa 1:9-11, Luk 3:21-22)

13 Ben Yesu bɔ̀ Galili b̀sun à mò Yaaya kiia Yodazi le à a batisi ke.
14 Yaaya yezi à gí à bè: Mamɔ̀ma kè má de ñ ma batisi keɛn n mɔ̀ ma
kiiaɔ̀? 15 Ben Yesu wèla à bè: Àgɔ̀ de le gĩa, zaake à kɔ̀ siwao le yā píngi
kena a zéa yānzi. Ben à wèzi. 16 Kè Yesu batisi kè, à bikù gɔ̀ɔ̀. Zì beea
ludambɛɛ wèkɔ̀a, ben à è Luda Nini è e suu lán pɔ̀tɛɛ bà à zàawa. 17 Ben

wà kòto mà bɔna ludambe à bè: Ma né mèn do léle yenzideen yè, kè ma
 ٥٥٥ nnaa maamaa.

Yesu yɔagwana

(Maa 1:12-13, Luk 4:1-13)

4 ¹Ben Luda Nini gàa kɔn Yesuo gbáan, le Ibilisi à yɔ à gwa. ²Yesu
 lé yì fàantē kɔn gwāavio ai guro baplaa. Kè nɔaa e à deɛ, ³ben
 gbēkēkeri pì sɔzi à bè: Tó Luda Nén n ũ, ñ be gbè kèno li buredi ũ. ⁴Yesu
 wèàla à bè: À kú Luda yān wà bè:

Pɔbleen gbēntee ègɔ kúo adoro,
 sé yā kè Ludaa e oo píngi.

⁵Ben Ibilisi à sè à gàao Luda wéte, à à zè Luda kpé mìsɔntēa, ⁶à bè: Tó
 Luda Nén n ũ, ñ ɔ kpá n zīndazi, zaake wà kè Luda yān wà bè:

Eé n yā o a malaikanɔɛ,
 aɔé n sé n zī le ñton gèn sí gbèaro yānzi.

⁷Yesu wèàla à bè: Wà kè do wà bè:

Ñton Dii n Luda lé ñ gwaro.

⁸Ben Ibilisi à sè à gàao do kpíi lezī maamaa musu, à anduna kpatano
 òɔɔane píngi kɔn n auzikino ⁹à bè: Mé n gba beeenɔ píngi, tó n kue n
 donzi keme. ¹⁰Ben Yesu bène: Ñ gumala Setān! Zaake wà kè Luda yān wà
 bè,

ñ donzi ke Dii n Ludane
 ñgɔ dozi ado.

¹¹Ben Ibilisi à tò gwe sa, ben malaikano mò wà dɔ̀ale.

Yesu nana a zīia zaa Galili

(Maa 1:14-15, Luk 4:14-15)

¹²Kè Yesu mà wà Yaaya kù wà dà kpésiaan, ben à tà Galili. ¹³Èe vèe
 Nazareti doɔo, à gàa à vèe sèbe sae Kapenam, Zebuluni boriino kɔn
 Nafatali boriino bùsun, ¹⁴le yā kè annabi Isaya ò ke yānzi à bè:

¹⁵Zebuluni boriino kɔn Nafatali boriino bùsu,
 zaa ísīaa kpa ai Yoda baa kāa kpa,
 Galili bùsu kè bori pāndeno kún pì,

¹⁶aɔ gbē kè aɔ kú gusiaa guuno gupura isi è,
 guu dò bùsu kè kú gaa lézī pì deenɔe sa.

¹⁷Zaa guro beeean Yesu nà waazikenaa à bè: À nòse lie, kpata kè bò
 Luda kiia kà kīi.

Yesu iba káakuno sisina

(Maa 1:16-20, Luk 5:1-11)

¹⁸Kè Yesu e doo Galili sèbezi, à gɔɔn plaaano è, vīi kɔn dāaroo,
 Simo kè wè be Pita kɔn a dāaro Anduruo. Aɔɔe táaru kpaa sèbe pì

guu, zaake sɔɔɔɔɔɔɔɔ. ¹⁹Ben Yesu bèñne: À mɔ́ à témazi, mé a ke gbɛweterinɔ́ ũ. ²⁰Zaa gwe gɔ́w aɔ́ ń táarunɔ́ tòn aɔ́ bɔ́ wà tɛ̀zi. ²¹Kè à gàa aɛ, à gɔ́wɔ́n plaa pāndenɔ́ è, v̄i kɔ́n dāaroo dɔ́, Zebedi né Yemisi kɔ́n a dāaro Yohanao. Aɔ́w kú góro'ite guu kɔ́n ń de Zebedi pìo, aɔ́we ń táarunɔ́ kɛkɛɛ. Yesu ń sísí, ²²ben aɔ́ ń de tò góro guu gwe gɔ́w, aɔ́ bɔ́ wà tɛ̀zi.

Yesu yādannena Galili

(Luk 6:17-19)

²³Yesu ègɔ́ lili oo Galili b̀sun, è yā dañne ń aduakekpenɔ́ guu, è kpata kè b̀ Luda kiia baaru kpá, è gbɛ̀nɔ́ kɛkɔ́a kɔ́n gyā bori sānda pínɡio. ²⁴À tɔ́ dà Siria b̀sula pínɡi, ben wègɔ́ mɔ́wne kɔ́n gbɛ̀ kè aɔ́we gyā bori pínɡi kɔ́n wāwāao kɛɛnɔ́ kɔ́n zĩndeenɔ́ kɔ́n gasindadeenɔ́ kɔ́n ɛɛnɔ́, ben è ń kɛkɔ́a. ²⁵Wà b̀ Galili kɔ́n Wétɛmenkuri b̀suo kɔ́n Yerusalemuo kɔ́n Yudeao kɔ́n Yoda baa kāa kpaao paripari wà tɛ̀zi.

Aubarikadeenɔ́n Yesu ibanɔ́ ũ

(Luk 6:20-23)

- 5** ¹Kè Yesu parii pínɔ́ è, à didi sísía. Kè à v̄ɛɛ, à ibanɔ́ m̀ à kiia, ²ben à nà yādannena à bè:
- ³ Aubarikadeenɔ́n gbɛ̀ kè aɔ́ ń kɛsāna dɔ́wɔ́n ũ, zaake kpata kè b̀ Luda kiia de ń pɔ́ ũ.
- ⁴ Aubarikadeenɔ́n pɔ́siadeenɔ́ ũ, zaake Luda é ń làakari kpáɛñne.
- ⁵ Aubarikadeenɔ́n gbɛ̀ kè aɔ́ ń zĩnda b̀sanɔ́ ũ, zaake aɔ́mbe weégɔ́ anduna v̄i.
- ⁶ Aubarikadeenɔ́n yāzede niderinɔ́ ũ, zaake aɔ́mbe aɔ́é ká.
- ⁷ Aubarikadeenɔ́n w̄ɛndadɔ́nnerinɔ́ ũ, zaake Luda é ń w̄ɛnda dɔ́.
- ⁸ Aubarikadeenɔ́n ǹsepuradeenɔ́ ũ, zaake aɔ́mbe aɔ́é w̄ɛɛ si Ludale.
- ⁹ Aubarikadeenɔ́n íbetɛmiderinɔ́ ũ, zaake weé ń sísí Luda n̄nɔ́.
- ¹⁰ Aubarikadeenɔ́n gbɛ̀ kè wè ìa daríma yāmaakena yānzinɔ́ ũ, zaake kpata kè b̀ Luda kiia de ń pɔ́ ũ.
- ¹¹ Aubarikadeenɔ́n a ũ, tó wà a s̄s̄s̄, tó wà ìa dàawa, tó wà yā zaa pínɡi diawa ma yānzi.
- ¹² À pɔ́wnaa ke à yāa dɔ́, zaake a láada bíta ludambe. Len wà ìa dà annabi kè aɔ́w kú a āanɔ́a le.

Yesu ìbanɔn wisi ũ kɔn gupuraa

(Maa 9:50, Luk 14:34-35)

¹³Ámbe wisi ũ andunanɛ. Tó wisi i nnaa tà, dian weé ke nà à gɔ wisi ũ dɔɔ? À àre kee vī dɔro, séde wà kwéɛ gbēnɔ taa oa.

¹⁴Ámbe gupuraa ũ andunanɛ. Wéte kè wà kàe sīsī musu è fɔ àgɔ utenaro. ¹⁵Wè fitia na wà gbaka kúéaro. Wè di dabu musume, le à guu pu gbē kè aɔɔ kú uanɔne. ¹⁶À guu pu gbēnɔne le, le aɔ a maakenano e wà a De kè kú musu tɔ kpá.

Musa doka bɔkɔtena

¹⁷Àtongɔ daa ma mɔ Musa doka kɔn annabinɔ yānɔ gboronlo. Mée mɔ gbororo, ma mɔ le mà papame. ¹⁸Yāpuraan mée ooare, ludambɛ kɔn tɔɔteo é gēte, mɔde doka pī wēzā féte ke a pɔ kete ke é gētero, yā píngi é ke. ¹⁹Bee yānzi tó gbē gi yā kè wà diɛ pìnɔ dokezi, baa à kè kēsānañzi, tó è da gbēnɔne aɔ ke le, adee égɔ kēsānañzi kpata kè bɔ Luda kiia gbēnɔ téme. Tó gbē kūna, tó è dañne le sɔ, adee égɔ bíta kpata kè bɔ Luda kiia gbēnɔ té. ²⁰Mée ooare, tó a yāmaakena de ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ pɔlaro, é gē kpata kè bɔ Luda kiia guuro.

Pɔfēna

²¹Á mà wà bè yādeenɔne, aɔton gbē dero. Gbē kè gbē dè, weé yākpae keo. ²²Mapi sɔ, mée ooare, gbē kè pɔ fē a gbēdaaazi kà wà yākpae keo. Gbē kè a gbēdaaa sɔsɔ kà wà gáo gbāadeenɔ kiia. Gbē kè bè a gbēdaaane mīsaide sɔ kà à gē tén. ²³Tó n mɔ n Luda gba pɔ a gbāgbākīia, tó n dɔn gwe kè n gbēdaaa n yā kūna, ²⁴n n gba tó sa'okii aɛ gwe, n gá n agbaa kpá adeene gīa, gbasa n mɔ n saa o sa. ²⁵Tó n ibee e gaanyo yākpaekekīia, n ke kpakpaa n keo nna zaa zén, le àton n kpá yākpaeakeriari yānzi. Tó née ke lero, yākpaeakeri pī é n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan. ²⁶Yāpuraan mée oonne, né bɔ gwero ai n gá fīa boo píngi. Baa kɔbɔ é gɔ ténziro.

Zinakena

²⁷Á mà wà bè, àton zina kero. ²⁸Mapi sɔ, mée ooare, tó gbē nɔgbē gwà kɔn laasuu pāndeo, adee zina kèon gwe kò. ²⁹Tó n wée ɔplaa è tó n fu, n bɔ n zīnna. N korana n mēgu kezi maa de wà n mē píngi zu ténla. ³⁰Tó n ɔplaa è tó n fu, n zɔ n zīnna. N korana n mēgu kezi maa de n mē píngi tana ténla.

Yigidena

(Mat 19:9, Maa 10:11-12, Luk 16:18)

³¹Wà bè dɔ, tó gbē e gii a naɔzi, à yìgidela kpáa. ³²Mapi sɔ, mée ooare, gbē kè gi a naɔzi, tó èe ke à gɔpɔsɛ kènlo, à zā pī bé è tó à gɔ zinakeri ũ. Gbē kè nɔɔ kè wà gīzi sè sɔ zina kèn gwe.

Ladana

³³Á mà wà bè yādeenɔne dɔ, aɔ̄ yā kè aɔ̄ sì kɔ̄n Diio papa, aɔ̄ton fuaro. ³⁴Mapi sɔ̄, méε ooare, àton la da sero. Àton yā sí kɔ̄n ludambεero, zaake Luda kíblekitame, ³⁵ke anduna, zaake Luda tintime, ke Yerusalemu, zaake Kína isi wéteme. ³⁶Ñton yā sí kɔ̄n n mioro, zaake né fɔ̄ ñ n mĩkã mèn doo pura kũ ke ñ à sia kũro. ³⁷Àgae be ee ke auo. Yā kè de beeelaa bò à zaaa guume.

Gēɛbona

(Luk 6:29-30)

³⁸Á mà wà bè, wà wée fía bo kɔ̄n wéεo, swaa kɔ̄n swaao. ³⁹Mapi sɔ̄, méε ooare, àton gēε bo gbē kè zaaa kèarearo. Tó gbē n swān kè n gasu ɔplaaa, ñ à doo dɔne dɔ. ⁴⁰Tó gbē yezi à n dansiki yākpae kenyo, ñ n utadaa tónε dɔ. ⁴¹Tó gbē gā namma ñ aso séare kiloo do, ñ gáone kiloo plaa. ⁴²Tó gbē pɔ̄ wée kemma, ñ kpáa. Ñton gbē kè yezi à pɔ̄ sēkamma tēro.

Yena ibeezi

(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³Á mà wà bè, àgɔ̄ ye a gbēdaaazi, à za a ibeen. ⁴⁴Mapi sɔ̄, méε ooare, àgɔ̄ ye a ibeenzi, à adua ke gbē kè aɔ̄è wée tāawaanone, ⁴⁵le à gɔ̄ a De kè kú musu néno ũ yāpura. Zaake è ɔfāntē bɔ gbē zaaanone kɔ̄n gbē maaano n pínɡi, è lou ma taarisaideenone kɔ̄n taarideeno n pínɡi. ⁴⁶Tó gbē kè aɔ̄ yeaziinon á yeñzi, é láada ke e Luda kiiá? Baa be'ɔɔsirino è ke leroo? ⁴⁷Tó a gbēnon eè ì kpákpańma n̄tēε, bɔ́ á deo gbē pāndenɔlaa? Baa kifiiino è ke leroo? ⁴⁸Beeε yānzi àgɔ̄ kuu papana, lán a De kè kú musu kuu papana nà.

Gbadana

6 ¹À làakari ke a dɔnzi yākena gupuraaazi. Àton ke gbēntee wée yānziro. Tó ée keε le, é láada e a De kè kú musu kiiaro. ²Tó née gba daa takaasideenone, ñton a kpàakpa ke lán mɔnafikideeno bàro. Aɔ̄è ke aduakekpeno guu kɔ̄n gāalenɔ, le gbēno n tó nnaa sí yānzime. Yāpuraan méε ooare, aɔ̄ n láada èn gwe kò! ³Mpi, tó née gba daa takaasideenone, ñton tó n ɔzeε dɔ lán n ɔplaa e keε nàro. ⁴Ñ tó n gbadana ke asiiyā ũ, n De kè asiiyā dɔ̄o é à fía bonne.

Aduakena

(Luk 11:2-4)

⁵Tó ée adua keε, àtongɔ̄ de lán mɔnafikideeno bàro. Aɔ̄ègɔ̄ yezi wà adua ke zena aduakekpen kɔ̄n zéɔ̄nkpakɔ̄ano, le gbēno n e yānzi.

Yāpuraan mée ooare, aǎ ní láada èn gwe kò! ⁶Mpi, tó nées adua kee, ò gē n kpé guu, ò gbà tata, ò wée ke n De kè kú gwe asii guua, n De kè asiiyā dǎo é sínyo. ⁷Tó ée adua kee, àton yā bǎe pari lán kifiino bàro. Aǎègǎ daa ní yābǎena parii guun Luda é sínyo. ⁸Àtongǎ de lán ní bàro, zaake a De pǎ kè á à nii vīi dǎ ai àgǎ gá gbekaa. ⁹Àgae adua ke lán kè bà:

Wa De kè kú musu,
 ò tó wàgǎ dǎ kè n tǎ adona.

¹⁰ Ì tó kpata kè bǎ n kiia bǎ gupuraa,
 wà n pǎyezi ke anduna guu,
 lán wè ke zaa musu nà.

¹¹ Ì wa gba ú kè wé ble gbàa.

¹² Ì wa taarino kēwe,
 lán weè kē gbē kè aǎ taari kēweenone nà.

¹³ Ìnton tó wà fu yǎagwanaaro,
 ò wa sí à zaaaa.

¹⁴ Tó a gbēno taari kēñne, a De kè kú musu é a pǎ kēare se. ¹⁵ Tó ée gbēno taarino kēñne sǎro, a De é a taarino kēarero.

Léyina

¹⁶ Tó á léyina sǎ, àton uu sisi lán mǎnafikideeno bàro. Aǎè ní uu yākǎte le gbēno gǎ dǎ kè aǎ léyina yānzi. Yāpuraan mée ooare, aǎ ní láada èn gwe kò! ¹⁷ Mpi, tó ní léyina, ò uu pípi, ò nǎsi mǎmamma, ¹⁸ le gbēno tón dǎ ní léyinaro, sé n De kè kú asii guu baasiro. N De kè asiiyā dǎo é à fīa bonne.

Auziki yǎ

(Luk 11:33-36, 12:33-34, 16:13)

¹⁹ Àton auziki kakǎaazi anduna guu kèro, gura kè kǎkǎno è pǎ yakan, pǎno è kǎtē kpán bensǎ kpāino è gu fǎ aǎ pǎno séen. ²⁰ Á a auziki kakǎa ludambe, gura kè kǎkǎno è pǎ yakanlo, pǎno è kǎtē kpánlo bensǎ kpāino è gu fǎ aǎ pǎno séenlo. ²¹ Zaake guu kè n auziki kún, gwen n làakari ègǎ kún se.

²² Wéen mè fitia ũ. Tó n wée aafia, n mè píngi ègǎ gupuraa ũ. ²³ Tó n wée gbāaro sǎ, n mè píngi ègǎ gusiaa ũ. Tó gupuraa kè ní kūna de gusiaa ũ, gusiaa pì bíta. ²⁴ Gbēke è fǎ à dǎ dii mèn plaaaziro, zaake ée za gbē doon àgǎ ye gbē doozi, kesǎ ée na gbē dooa à kya ká gbē doon. É fǎ àgǎ dǎ Ludazi kǎn ǎǎo lédoro.

Ludanaanekena

(Luk 12:22-31)

²⁵ Beee yānzi mée ooare, àton a wèndi kǎhān ke à be bǎn wé ble ke bǎn wé miro. Àton mè kǎhān ke à be bǎn wé daro. Wèndi de pǎbleelaroo? Mè de pǎkǎsāalaroo? ²⁶ Á gwa bāanǎa. Aǎè pǎ tǎro, aǎè pǎ kēro, aǎè pǎ

ká dǝ guuro, mɔde a De kè kú musu è pǝblee kpámma. Á bèe ví maamaa de bãanlaroo? ²⁷A té, dé bé eé f5 à a wëndi gbàa kaara, baa guro do, a kàhànkèna guuu?

²⁸Bóyānzin eè pǝkāsā kàhān kezi? À lá vúdeeno gwa sèn lán aǝ de nà. Aǝ è zii kero, aǝ è buu tǝro, ²⁹mɔde mée ooare, baa Sulemanu kǝn a auzikio, èe uta da à maa kà aǝ ke ũro. ³⁰Sèla kè kuu gbàa eé té kú ziaa, lán Luda è pǝ nazi le nà, amɔa ludanaanekēsānadeeno, weé a pǝ o dǝǝ? ³¹Beee yānzi àton pǝke kàhān ke à be bǝn wé ble ke bǝn wé mi ke bǝn wé daro. ³²Kifiinɔn pǝ pìnɔ pínɡi yā è dǝnne ae. Zaake a De kè kú musu dǝ kè pǝ pìnɔ kǝ siao, ³³à tó kpata kè bǝ à kiia kǝn à yǝzedeo dǝare ae gīa, eé pǝ pìnɔ kaaraare dǝ pínɡi. ³⁴Beee yānzi àton ziaa kàhān kero, zaake ziaa a zinda yā dǝ. Guro pínɡi yǝšamma mǝa.

Kǝ taari'ena

(Luk 6:37-38,41-42)

7 ¹Àton gbè taari ero, Luda é a taari e sero. ²Zaake lán nèè gbè taari e nà, len Luda é n taari e le. Zaka kè n eè yǝoñnen eé yǝonne. ³Bóyānzi née sèburu kè da n gbèdaaa wéen eezi, bensǝ née líkusu kè da n wéen yā daaroo? ⁴Kè líkusu da n wéen, à kè dia né be n gbèdaaane à tó n sèburu kè da à wéen bǝne? ⁵Mɔnafikide! N líkusu kè da n wéen bǝ gīa, né gbasa n guu e wásawasa, le n e n sèburu kè da n gbèdaaa wéen bǝne.

⁶Àton Luda pǝ kpá gbèenɔaro
le aǝton sǝkpa wà a kari kero yānzi.
Àton a gbè bèedeeno zu aledenɔnero
le aǝton tǝa o'oaro yānzi.

Wéekena

(Luk 11:9-13)

⁷À wée ke, Luda é kpáawa. À wete, é e. À gbà lé, Luda é wēare. ⁸Zaake gbè kè wée kèn wè kpáa, gbè kè wète sǝ è e. Gbè kè gbà len weé wēne. ⁹A té, dé bé eé gbè kpá a néa, tó à buredi wée kèa? ¹⁰Tó à kpǝ wée kèa sǝ, eé mlè sé à kpáaǝ? ¹¹Baa kǝn a zaakeeo, á pǝ maa kpana a nénɔa dǝ. Weé a De kè kú musu pǝ maa kpana gbè kè aǝ wée kèanɔa pǝ o dǝǝ?

¹²À ke gbènoe lán á yezi aǝ keare nà. Musa doka kǝn annabino yāno mìn gwe.

Zéle kpaatoo

(Luk 13:24)

¹³À gē zéle kpaatoo guu. Zé kè à lé yàasa ben à mèporokii víi è gányo kaatena guume. Been gbè paridee e se. ¹⁴Zé kè è gányo wëndi guu lé kpaato à nakǝana, bensǝ gbè kè aǝ è wà seenoɔa pariro.

Gbē dōna a yākenaa
(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵À làakari ke annabi egeenɔzi. Aṣè mós a kiia sã báao dana, mode lēwan nɔaderinɔn ní ũ. ¹⁶È ní dō ní yākenaa. Wè geepi bo lè líaro. Wè kākāa e babane láaro. ¹⁷Lí maaa è né nnaa i, lí zaaa è né gina i. ¹⁸Lí maaa è fṣ à né gina ìro, lí zaaa è fṣ à né nnaa ìro. ¹⁹Wè lí kè è né maaa iroo zṣ wà zu té guume. ²⁰Leme é ní dō ní yākenaa le.

²¹Èe ke gbē kè ègṣ ma sisii Dii, Dii, bé eé gē kpata kè bò Luda kiia guuro, sé gbē kè è ma De kè kú musu poyezi kee. ²²Yākpaekegurɔ zī gbē parideenɔ é beme: Dii, Dii, wa Luda yā ònne kōn n tṣó né! Wa zīnno gòmma kōn n tṣó né! Wa dabuyānɔ kè pari kōn n tṣó né! ²³Mé beñne wásawasa: Má a dō zikiro. À gumala zaakerinɔ!

Kpébori gṣɔn plaaano
(Luk 6:47-49)

²⁴Beee yānzi gbē kè à ma yā kènɔ mà, ben à zīi kèa de lán gbē làakaridee kè à a kpé bò gbèa bàme. ²⁵Kè lou mà, í dàgula, ía kàka à sù kpé pia, ben èe léero, kè wà à èe dàe gbèa yānzi. ²⁶Gbē kè ma yā kènɔ mà, ben èe zīi kearoo de lán misaidee kè à a kpé bò bṣusu'aatèa bàme. ²⁷Kè lou mà, í dàgula, ía kàka à sù kpé pia, ben à gbòro à lèe bitimm.

Yesu iko

²⁸Kè Yesu yā beenɔ ò à yāa, à yādannena bò parii sae, ²⁹zaake èe yā dañne lán ludayādannerinɔ bàro, à dàñne ikoome.

Kusu kēkōana
(Maa 1:40-45, Luk 5:12-16)

8 ¹Kè Yesu pita sisīa, parii tézi. ²Ben kusu ke mò à kùe à ae à bè: Dii, tó ní yezi, né fṣ ò ma kēkōa wásawasa. ³Yesu ɔ bò à kèa à bè: Má yezi. Ñ gṣ wásawasa. Zaa gwe gṣò à kusu yāa. ⁴Ben Yesu bène: Ñton o gbēke maro. Ñ gá ò n zīnda ɔɔa sa'orine, ò sa'opo kè Musa diè kpá n kēkōana sèeda ũ gbēnɔne.

Sozano gbēnsi zīkeri kēkōana
(Luk 7:1-10)

⁵Kè Yesu e gēe Kapenam, ben Romu sozano gbēnsi mò à kiia, a wée kèa ⁶à bè: Dii, ma zīkeri daena be, à kṣṣ kṣ, mè e ɔɔa maamaa. ⁷Ben Yesu bène: Mé gá mà à kēkōa. ⁸Ben gbēnsi pì bène: Dii, mée ká ò gá ma bero. Ñ yā ò dé, ma zīkeri é kēkōa. ⁹Zaake mapi se, wà iko vīmame, ben má iko ví sozano. Mèè o aṣ gbē doone à gá, è sṣ gá. Mèè o à pāndene à mós, è sṣ mós. Mèè o ma zīkerine à kè ke, è sṣ ke.

¹⁰Kè Yesu yā pì mà, à b̀̀ à sae, ben à bè gbē kè aõ t́́zinɔne: Yāpuraan mée ooare, mée e gbēke ma náane kè le Isarailino t́́ero. ¹¹Mée ooare, gbēno é bo ɔfántēbɔe kpa kɔn ɔfántēgēkpen kpaao paripari aõé m̀́ p̀́ ble kɔn Ibraiõ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo kpata kè b̀̀ Luda kiia guu. ¹²Gbē kè aõ de yā wàgɔ́ kú kpata pì guuno sɔ́, weé n̄ zu bàazi gusiaa guume. Gwen aõé ɔ́ ɔn wà ɔ di n̄ musu. ¹³Ben Yesu bè sozano gbēnsi p̄ne: Ñ tá be. À kenne lán n ma náane kè nà. Ben à z̄ikeri pì gbāa k̀̀ gurɔ́ m̀̀a gɔ́.

Gyāreeno kēkōana paripari

(Maa 1:29-34, Luk 4:38-41)

¹⁴Yesu g̀̀a Pita be, ben à è à naɔ daa daena, èe m̀̀wāaa kee. ¹⁵Kè à ɔ kè à ɔɔa, ben à mè yīi k̀̀, ben à f̄e à p̀́blee k̀̀ne.

¹⁶Kè uusie k̀̀, ben wà m̀̀ne kɔn z̄indeeno paripari, ben à z̄in p̄ino gòm̄ma kɔn yāona, à gyāreeno k̀̀kōa n̄ p̄ingi. ¹⁷Len yā kè annabi Isaya ɔ̀̀ pàpa le à bè:

À wa gbāasaik̄e s̀̀,
à wa gyāano k̀̀wa.

Gbē kè aõ yezi wà té Yesuzino

(Luk 9:57-62)

¹⁸Kè Yesu è parii k̀̀kōaazi, ben à bè a ìbanɔne: Wà bikū s̀̀be baa.

¹⁹Ben ludayādanneri ke m̀̀ à bè Yesune: Danneri, guu kè n̄ee gaan p̄ingi m̀̀gɔ́ t́́enzi. ²⁰Yesu bène: Gbēngboono n̄ tò v̄i, bāano n̄ sà v̄i, Gbēntee Né s̄́ ìampakii v̄iro.

²¹Ben ìba pānde bène: Dii, ñ tó ai ma de kpá guuzi ḡi. ²²Ben Yesu bène: Ñ t́́mazi. Ñ tó g̀̀no n̄ g̀̀no v̄i.

Yesu zàgā'ia zena

(Maa 4:35-41, Luk 8:22-25)

²³Yesu g̀̀e g̀̀oro'ite guu, ben à ìbanɔ t̀̀zi aõ dà zén. ²⁴Kāndo zàgā'ia gbāaa k̀̀ka s̀̀bela, í e v̄iv̄i èe kakaa n̄ g̀̀oron. Yesu e ii oo, ²⁵ben à ìbanɔ s̄́zi, aõ à v̀̀ wà bè: Dii, ñ wa m̀̀ sí, wée kaateeme. ²⁶Ben à bè'ine: Ludanaanekēsānadeeno! À kè dia á v̄i v̄i lee? Ben à f̄e à g̀̀ ìane kɔn ío, ben guu ỳ̀ kítikiti. ²⁷Yā pì b̀̀ gbē p̄ino sae aõ bè: Gbē kpatee taka boriin ỳ̀? Baa ìa kɔn ío è à yā mame.

Z̄inno gēna aledeno guu

(Maa 5:1-20, Luk 8:26-39)

²⁸Kè Yesu bik̀̀ baa k̄a kpa Gadara b̀̀sun, z̄inde g̀̀ono plaa kenɔ b̀̀ mirakpetea, aõ m̀̀ wà dààle. Aõ p̄asi maamaa, gbēke è f̄i à b̄e gwero. ²⁹Aõ wii lè wà bè: Bón wá v̄i k̀̀ z̄zi, Luda Né? N m̀̀ wée tāwa kè ai à gurɔ́ ḡ́ kán ỳ̀? ³⁰Alède kpasa bíta kúnyo k̄aa, aõe p̀́ ble. ³¹Ben z̄in p̄ino agbaa kpà Yesune wà bè: Tó n p̀̀wa, ñ

wa gbare alede kpàsa kèkàa guu. ³²Ben Yesu bèinne: À gá. Ben aõ gòríma aõ gè alèdeno guu. Ben alede kpàsa pì wì bào píngi, aõ sòro sísìgeezi, aõ sì sèben, ben aõ gàga í guu gwe. ³³Ben alèdèdàrinò bàà lè wà gè wéte guu, aõ yā pìno tókèíne kòn yā kè zindeenò lèo píngi. ³⁴Ben wétedeenò bòe wà gàa da Yesule ní píngi. Kè aõ à è, aõ agbaa kpàne kè à bóríne ní bùsun.

Gbè kaena kèkòana

(Maa 2:1-12, Luk 5:17-26)

9 ¹Yesu gè góro guu, à èara à sèbe bikù à kà a be wéte. ²Ben gbèkeno mònne gbè kaena daena gyàresebon. Kè Yesu è aõ a náane ví, ben à bè gbè kaena pine: Ma gbè, ò n làakari kpáe! N durunno kèmma. ³Ludayādanneri keno kú gwe, ben aõ ò ní nòse guu wà bè: Gbè beee e dọkæ Ludaome. ⁴Yesu ní laasuu dõ, ben à ní lá à bè: Bóyānzi ée laasuu zaa lèe a nòse guuzi? ⁵Tó ma bè, à durunno kèa ke tó ma bè, à fèe à táa o, à kparee bé à aagaa? ⁶Má ò le le àgõ dõ kè Gbèntee Né durunkènnena iko ví tóte kème. Ben à bè gbè kaena pine: Ñ fèe ò n daebo sé ò tá be. ⁷Ben à fèe à tà be. ⁸Kè parii è le, vía ní kù, aõ Luda kè iko beee taka kpà gbènteenò tó bõ.

Matiu sisina

(Maa 2:13-17, Luk 5:27-32)

⁹Yesu bõ gwe, èe gètèe, ben à gbè kè wè be Matiu è vèena a be'wosikpen. À bène: Ñ mó ò témazi. Ben à fèe à tèzi. ¹⁰Kè Yesu e pò blee à be, be'wosirino kòn durunkerino kú gwe pari, aõe pò bleeo kòn à ibano ledò. ¹¹Kè Farisino è le, ben aõ à ibano là wà bè: Bóyānzi a dii e pò blee kòn be'wosirino kòn durunkerinozi? ¹²Kè Yesu yā pì mà à bè: Gbè kè aafia víi bà kú kòn likita yāoro, sé gyàree. ¹³Á gá à laasuu lé yā kè kèna Luda yān beee mizi wà bè: Kõ wèndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo. Mée mó gbè maaano sísiro, sé durunkerino.

Léyina

(Maa 2:18-22, Luk 5:33-39)

¹⁴Ben Yaaya Batisikeri ibano mò aõ Yesu là wà bè: À kè dia wapino kòn Farisino weè lé yi, ben n ibano è yi seroo? ¹⁵Ben Yesu yā lèkòziíne à bè: Nòseri gbèno é pòsaa ke gurwo kè à kúnyo nòse guun yó? Auo, mòde à gurwo é mó kè weé nòseri pì bo ní té, gbasa aóé lé yi sa. ¹⁶Gbèke è uta zii nambata na kòn pólè dufuoro, zaake uta dufu é sòkòzi à kèkòre, à zii fóna é kaara. ¹⁷Wè geepiwè dufu ká tũu zii guuro. Tó wà kè le, tũu é pũtame, wèe pì è kwéé, tũu é yaka. Auo, wè geepiwè dufu ká tũu dufu guume, aóégõ maa ní píngi.

Nénokpare fèe à bõna gaan kòn nògbè kè ɔ kè Yesu utaa

(Maa 5:21-43, Luk 8:40-56)

¹⁸Gurwo kè Yesu e yā beeno oonne, gbàade ke mò à kùe à aè à bè: Ma nénogbè gà tia. Ñ mó ò ɔ kea, eégõ kú wèndio. ¹⁹Ben Yesu fèe à tèzi kòn a ibano.

²⁰Nɔgbē kee kú gwe, aru è bɔea à kà wè kùri awɛɛplaa. À m̀̀ à ɔ kè Yesu uta léa à kpɛɛ kpa. ²¹Zaake à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé kèkɔ́a. ²²Yesu liè à à è, ben à bè: Ñ n làakari kpáɛ, nɔgbē! Ma náane kè ñ kè bé à n kèkɔ́a. Gwe gɔ́ɔ nɔgbē pì kèkɔ́a.

²³Kè Yesu kà gbāadee pì be, à è wèè kure pɛɛ, parii kii dɔ. ²⁴Ben Yesu bè: À a zīnda gá. Né pì e garo, èe ii oome. Ben aɔ́ɔe à lalandi keɛ. ²⁵Kè wà pè gbēnɔa aɔ́ b̀̀e bàazi, ben Yesu gè̀̀ kpén, à né pì kù a ɔɔa, ben à fèɛ. ²⁶Ben yā pì baaru dà b̀̀usu pila píngi.

Vĩano kèkɔ́ana

²⁷Kè Yesu b̀̀ gwe, vĩa gɔ́ɔn plaaanɔ tɛzi kɔ́n wiiio wèè bee: Ñ wa wēnda gwa, Dauda Bori! ²⁸Kè Yesu kà be, vĩa pìnɔ s̀̀zi, ben à ñ lá à bè: Á ma náane vī kè mé f̄́ mà yā pì keareɔ? Aɔ́ wèàla wà bè: Lemɛ, Dii. ²⁹Ben à ɔ kè ñ wéa à bè: Àgɔ́ deare lán a ma náane kè nà. ³⁰Ben aɔ́ wéɛ guu è. Yesu kpàkḗnzi à bè: Àton o gbēke maro. ³¹Baa kɔ́n beeeo aɔ́ g̀̀a wà à baaru f̀̀akɔ́a b̀̀usu pin píngi.

Nénaenade kèkɔ́ana

³²Gurɔ́ kè vĩanɔ e b̀̀ɛɛ, wà m̀̀ Yesune kɔ́n zīnde kè à néne naena. ³³Kè Yesu zīn pì g̀̀a, ben à yā ò. Yā pì b̀̀ parii sae aɔ́ bè: Wéé yā beee taka e Isarailinɔ b̀̀sun yāro. ³⁴Ben Farisinɔ bè: È zīn goṛma kɔ́n zīnno kína gbāaaome.

Yesu gbēnɔ wēndadɔ́na

³⁵Yesu g̀̀a wétenɔa kɔ́n lakutunɔ píngi, à yā dà́nne ñ aduakekpɛnɔ guu, à kpata kè b̀̀ Luda kiia baaru nnaa kpá́nne, à gyāreenɔ kèkɔ́a ñ píngi kɔ́n gbāasaideenɔ ñ píngi. ³⁶Kè à parii è, ben aɔ́ kène wēnda, zaake aɔ́ kú bídin aɔ́ líkɔ́a lán s̄́a kè aɔ́ dàri víroonɔ bà. ³⁷Ben Yesu bè a ìbanɔne: Pókekɛna bíta, m̀̀de zikerinɔ pariro. ³⁸À wéɛ ke Buradee le à zikerinɔ gbare aɔ́ a pó keke.

Yesu z̀̀iri gɔ́ɔn kùri awɛɛplaaanɔ diena

(Maa 3:13-19, Luk 6:12-16)

10 ¹Yesu a ìba gɔ́ɔn kùri awɛɛplaaanɔ sisi, ben à ñ gba iko aɔ́ zīnno goṛma, aɔ́ gyāreenɔ kèkɔ́a kɔ́n gbāasaideenɔ ñ píngi. ²Z̀̀iri gɔ́ɔn kùri awɛɛplaa pìnɔ tónɔn yè: Gbē káaku Simɔ kè wè bene Pita kɔ́n à dāaro Anduruo, Zebedi né Yemisi kɔ́n à dāaro Yohanao, ³Filipi, Batɔ́lɔmiu, Tomasi, be'ɔ́ɔsiri Matiu, Alafeu né Yemisi, Tadeu, ⁴Simɔ Aīade kɔ́n Yudasi Isikariɔti kè b̀̀ à kpɛɛo.

Yesu z̀̀irinɔ zīna

(Maa 6:7-13, Luk 9:1-6)

⁵Kè Yesu e gɔ́ɔn kùri awɛɛplaa pìnɔ zīi, à bè́nne: Àton gá bori pāndenɔ kiiaro. Àton gē Samaria wétenɔ guuro. ⁶À gá Isaraili kè aɔ́ s̄́a lán s̄́a bànɔ

kiia. 7À gá àgõ waazi kee àgõ gaa à be: Kpata kè b̀ Luda kiia kà kii! 8À gyãreeno kēkōa, à gèno fēe b̀na gaan, à kusunɔ kēkōa wásawasa, à zinnɔ gomma. Lán á è p̀kekpasai nà, à keíne p̀kesisai. 9Àton ɔ da à b̀konlo. 10Àton b̀kologomma séro ke uta plaadee ke kyatee ke gò, zaake zikeri kō sio à à p̀blee e. 11Wéte kè é kán píngi ke lakutu, à gbē maaa wete à pitaa, àgõ kú gwe ai à gá gēo zéla. 12Tó a gē ua guu, à ì nnaa kpárima. 13Tó uadeenɔ kō sio, a ì nnaa é gōíne. Tó aɔɔe kō sio s̄ro, a ì nnaa é eara à sɔkpaawa. 14Guu kè wèe a sín ke wèe swā kpá a yãziro, à b̀ ua ke lakutu pin à lutē gogo a gbánɔa. 15Yãpuraan mée ooare, yãkpaekegurɔ zī wétamma kè Sɔɔɔmu k̄n Ḡmɔradeenɔ é ee ègõ s̄o de wéte pì deenɔ p̀la.

Yā kè eé Yesu ibanɔ le onnena
(Maa 13:9-13, Luk 21:12-17)

16Mée a zii lán s̄anɔ bà lewannɔ téme. Àgõ làakari vī lán mlènɔ bà, àgõ de yãkekerisaideenɔ ù lán p̄tēenɔ bà. 17À làakari ke gbēnteenɔzi, zaake aɔé a kükū wà a na yãkpaekerinɔne ñ z̄zi, aɔé a gbēgbē ñ aduakekpenɔ guu. 18Weé gáao b̀usu gbēnsinɔ k̄n kínanɔ kiia ma yãzi. Ègõ deíne ma s̄edadeenɔ ù k̄n bori p̄andenɔ. 19Tó wà a kpárima, àton yā kè é o ke yā kè é límma damu kero. Zī beee Luda bé é yā kè é oo da a lén. 20Èe ke áambe é yā oro, a De Nini bé eé yā da a lén.

21Vii k̄n d̄aaronɔ é kō kpárima wà de. Denɔ é b̀ ñ néno kpee. Néno é b̀ ñ denɔ k̄n ñ danɔ kpee wà ñ de. 22Gbē píngi é zaagu ma yãzi, m̄ode gbē kè zena gbāa ai à gurɔ léa é misina e. 23Tó wèe wée t̄aaawa wéte ken, à bàa lé à tá à p̄anden. Yãpuraan mée ooare, é gá Isarailinɔ b̀usu wétenɔ guu à yāa píngi, Gbēntee Né é ḡiake à m̄ó. 24Ìba ègõ de a dannerilaro. Z̄iri ègõ de a diilaro. 25Tó ìba a yādanneri gwena lè ke tó z̄iri a dii gwena lè, beee m̄ò le. Tó wà t̄ kpà ua bedeene Belezebubu, t̄ kè à zaa de beelaan weé kpá à bedeennɔe.

Zena k̄n Yesuo gbēnɔ ae
(Luk 12:2-9)

26Àton v̄ia keínero. P̀kee kuu utena kè é b̀ gupuraaaro. Asiiyā kee kuu kè weé gí d̄ziro. 27À yā kè mée ooare gusiaan o gupuraa. À yā kè eé maa kp̄aikp̄ai kp̄aakpa ke ḡale. 28Gbē kè aɔé mèbaa kaate, m̄ode aɔé f̄ wà ninii d̄eroonɔ, àton v̄ia keínero. À v̄ia ke Ludanɔ kè eé f̄ à nini k̄n m̄eo kaate té guu píngi. 29Wè s̄atē mèn plaaá yá k̄ob donloo? M̄ode aɔ ke è léé t̄ote a De yād̄ona sairo. 30Baa a mik̄anɔ, à à lé d̄ó. 31Bee yãzi àton v̄ia kero. A b̄ee de s̄atē pariinɔla.

32Gbē kè z̄emaɔ gbēnɔ ae, mé zeo ma De kè kú musu ae. 33Gbē kè lé s̄emazi gbēnɔ ae s̄ó, mé lé sézi ma De kè kú musu ae.

Kēkēkōana Yesu yãzi
(Luk 12:51-53, 14:26-27)

34Àtongõ daa ma m̄ò le gbēnɔ ḡõ nna k̄so anduna guunlo. Mée m̄ó le gbēnɔ ḡõ nna k̄so yãzinlo, sé f̄ena k̄zi. 35Ma m̄ome, le ḡõgbē b̀ a de

kpɛɛ, nɔgbɛ ɓɔ a da kpɛɛ, nɔzãree ɓɔ a zã da kpɛɛ. ³⁶Gbɛ bɛdeeno é gɔ̃ à ibeeno ũ. ³⁷Gbɛ kè ye a de ke a dazi demalaa e ká àgɔ̃ de ma ìba ũro. Gbɛ kè ye a nɛgɔ̃gbɛ ke a nɔgbɛzi demalaa e ká àgɔ̃ de ma ìba ũro. ³⁸Gbɛ kè èè a líkpangbãroo sé àgɔ̃ téomaziro, adee e ká àgɔ̃ de ma ìba ũro. ³⁹Gbɛ kè à a wɛ̀ndi kũna, adee é korazi. Gbɛ kè gì a wɛ̀ndizi ma yãnzì sɔ̃, adee é gɔ̃ wɛ̀ndi vī.

Láada ena yã

(Maa 9:41)

⁴⁰Gbɛ kè à a si ma sìme. Gbɛ kè ma si sɔ̃, adee gbɛ kè ma zii sìme. ⁴¹Gbɛ kè annabi sì a annabike yãnzì é annabi láada e. Gbɛ kè gbɛ maaa sì a maake yãnzì é gbɛ maaa láada e. ⁴²Baa í yīin, gbɛ kè né kèkiino doke gbà ma ìbakee yãnzì, yãpuraan mée ooare, adee é kora a láadaziro.

Yaaya Batisikeri z̃irino

(Luk 7:18-35)

11 ¹Kè Yesu yã beeno dà a ìba gɔ̃ɔn kuri awɛɛplaaanɔne à yãa, à bɔ̃ gwe, à gàa waazi ke ñ wétɛno guu, èe yã daańne.

²Zaa kpésiaan Yaaya Kirisi yãkenanɔ mà, ben à a ìba kenɔ z̃ì ³aɔ̃ à la, àmbe gbɛ kè eé mɔ̃ ũɔ̃, ke wàgɔ̃ wée dɔɔ gbɛ pãndezime? ⁴Ben Yesu wɛ̀nla à bè: À gá yã kè ée maa ée ee gbã Yaayane à be, ⁵vianɔɔ e guu ee, ɛɛnɔɔ e táa oo, kusunɔɔ e kèekɔa, swãdoonɔɔ e yã maa, gɛnɔɔ e fɛɛɛ, takaasideenɔɔ e baaru nna waazi maa. ⁶Aubarikadeen gbɛ kè è fu ma yãaroo ũ.

⁷Kè Yaaya z̃irino tà, Yesu Yaaya yã ò pariine à bè: Bón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ìa e nigãan yɔ̃? ⁸Bón a gaa gwa saa? Gbɛ kè pɔ̃kãsã zãe danan yɔ̃? Pɔ̃kãsãmaadarino ègɔ̃ kú kíbeme. ⁹Bón a gaa gwa saa? Annabin yɔ̃? Lem! Mée ooare, à de annabila se. ¹⁰Zaake Yaayan wà à yã kè Luda yãn wà bè: Mé ma z̃iri gbare n ã le à zé kekenne. ¹¹Yãpuraan mée ooare, nɔgbɛ né'ina guu gbɛkee e ɓɔ à kà Yaaya Batisikeri ũro. Baa kɔn beeeo gbɛ kè de gbɛ kpɛɛdee ũ kpata kè bɔ̃ Luda kiia guu deàla. ¹²Zaa gurɔ̃ kè Yaaya Batisikeri nà waazikenaa ai mɔna gbãa, wèe kɔ̃deɛ kee wà gɛ kpata pin, ben kùgbãadeenɔɔ e gɛɛn. ¹³Musa kɔn annabinɔ pínɡi gĩake wà à yã ò ai à gàa pé Yaayaa. ¹⁴Tó é fɔ̃ à sí, Yaaya pì bé à Ilia kè wà bè eé mɔ̃ ũ. ¹⁵Gbɛ kè swã vī à ma.

¹⁶Bón mé t̃ɔ̃rigbɛno lékɔ̃zio? Aɔ̃ de lán né kè aɔ̃ kú yàra guu aɔ̃ɔe lé zuukɔ̃zino bà ¹⁷wèe bee:

Wa kure pèare, ée ɔ̃ wãro,
wa wɛ̀nda lè siare, ée sósobi kero.

¹⁸Zaake Yaaya mɔ̃, èe buredi sóro, èe wɛɛ miro, ben wà bè z̃indeeme.

¹⁹Kè Gbɛntee Né mɔ̃, è pɔ̃ ble, è í mi, ben wà bè: Guturu wɛ̀mirime, be'ɔ̃ɔ̃sirino kɔn durunkerino gbɛnname! Mɔ̃de wè ɔ̃ndɔ̃ dɔ̃ a yãkenaame.

Yesu zɔkákana wéte keno deenɔzi

(Luk 10:13-15)

²⁰Ben Yesu fɛɛ à zɔka kà wéte kè à a dabuyā paridee kènno gbɛnɔzi, kè aɔɔe ní nɔse liero yānzi à bè: ²¹Wāiyoo Korazideeno! Wāiyoo Betesaidadeeno! Tó ma dabuyā kè má kè a ténɔ kè Taya kɔn Sidɔo yā, le wéte pì deeno pɔkāsāano dàdāńla, aɔ vɛɛ tubura à gí kè nɔseliena sèeda ũ. ²²Mée ooare, yākpækeguroɔ zĩ a wétamma éǵɔ de Tayadeeno kɔn Sidɔdeeno pɔla. ²³A Kapenamudeeno sɔ é gbā à zɔ Ludaan yó? Weé ɔ sɔazi ai gèwāan. Zaake tó wà dabuyā kè má kèareeno kè Sɔɔmu yā, le à kuu ai kɔn a gbāao. ²⁴Mée ooare, yākpækeguroɔ zĩ a wétamma éǵɔ de Sɔɔmudeeno pɔla.

Kámmabona Yesu kiia

(Luk 10:21-22)

²⁵Zĩ beea Yesu bè: Baa, musu kɔn tɔɔte Dii, ma n sáabu kè, kè n yā beeno úte yádɔrinɔne kɔn ɔndɔrinɔ, n bo kyódɔrisainɔne. ²⁶Leme, Baa, zaake n pɔyeziname. ²⁷Ma De pɔ píngi nàme ma zĩ. Gbɛkee Luda Né dɔro, tó èe ke De Luda baasiro. Gbɛkee De Luda dɔro, tó èe ke à Né kɔn gbɛ kè Né pì yezi à à ɔɔańnenɔ baasiro.

²⁸À mɔ ma kiia amɔa kè á aso sena a kpasano píngi, mé a gba zé à kamma bo. ²⁹À ma gbóngo sé à yā dada ma kiia, a làakari é kpáe, zaake má buse bensɔ ma nɔse yĩ. ³⁰Ma gbóngo sena zĩ'uro, ma asoo tiisiro.

Kámmaboguro yā

(Maa 2:23–3:6, Luk 6:1-11)

12 ¹Guro beea Yesu e pāa buraanɔla kámmaboguroɔ zĩ. Nɔaa e à ìbano deɛ, ben aɔ pɔwɛe wɔro, aɔɔe soo. ²Kè Farisinɔ è le, ben aɔ bène: Ñ n ìbano gwa, aɔɔe yā kè wè ke kámmaboguroɔ zĩroo keɛ. ³Ben Yesu bèńne: Ée kyó ke á è lán Dauda kè nà kɔn a gbɛnɔ guroɔ kè nɔaa e ní deeroo? ⁴À gè Luda ua guu, àpi kɔn a gbɛnɔ buredi kè wà kàe Ludane sò, buredi kè aɔɔ à sona zé vīro, sé sa'orinɔ. ⁵Kè sa'ori kè aɔɔ kú Luda ua guu kámmaboguroɔ zĩnɔ è guroɔ pì yā daro, bensɔ èe keńne taari ũro, ée à kyó ke á è Luda yānloo? ⁶Mée ooare: Pɔ kè à bíta de Luda ualaa kú kè. ⁷Tó á yā kèkii mì dɔ, kè kɔwëndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo, le ée taarisaiideeno taari ero. ⁸Zaake Gbɛntee Né bé à iko vī kámmaboguroɔa.

⁹Kè Yesu bɔ gwe, ben à gè ní aduakekpen. ¹⁰Gɔgbɛ kee kú gwe, à ɔ doo fɛfɛna. Gbɛkenɔ e zé wetɛɛ wà yā di Yesua, ben aɔ à là wà bè: Gbɛkɛkɔana kámmaboguroɔ zĩ zé vīɔ? ¹¹Ben à wèńla à bè: Tó a gbɛkee sāa vī à zù wèen kámmaboguroɔ zĩ, à gí gá à bozi? ¹²Gbɛntee de sāala zà. Beee yānzi maakena kámmaboguroɔ zĩ zé vī. ¹³Ben Yesu bè gɔgbɛ pìne: Ñ n ɔɔ pì poro. Kè à pòro, ben à kè a gbèn wásawasa lán à doo bà. ¹⁴Ben Farisinɔ bɔe wà gāa wà yā gɔgɔ dian aǵé ke nà wà Yesu de.

Zíkèri kè Ludaa sè

¹⁵Yesu dḡ, ben à gù gwe. Parii bḡ wà tḡzi, ben à gyāree kè aḡḡ kú ní ténḡ kèkḡa ní píngi, ¹⁶à gínne aḡ o gbḡ kè á de à ù. ¹⁷Len Luda yā kè annabi Isaya ò kè le, à bè:

¹⁸Ma zíkèri kè má sèn yè,
ma yenzidee kè à yā è kámaguu.
Mé ma Ninii di à musu,
eé yāzede da boriinḡne.

¹⁹Eé leokpakḡa kero, eé patammaro,
gbḡke é à zḡka ma dḡ gāalero.

²⁰Eé kàba kè kpá zén éro,
eé fitia wéé'ibakena dero,
ai à tó yāzede zì ble.

²¹Bori píngi tāmaa éḡḡ dḡa.

Zin gona gbḡḡa

(Maa 3:20-30, Luk 11:14-23)

²²Ben wà mò Yesune kḡn zinde vā kè à néne naena. Yesu à kèkḡa, èe yā oo sa, èe guu ee. ²³Ben yā pì bḡ gbḡḡ sae ní píngi wà bè: Dauda borii pìn yèroo? ²⁴Kè Farisinḡḡ mà, ben aḡ bè: Gbḡ kèkii é fḡ à zīn goḡḡmaro sé kḡn zīnḡḡ kí Belezebubu gbāaa. ²⁵Yesu ní laasuu dḡ, ben à bè: Kpata kè à gbḡḡ ìbete kpà kḡo é kaate. Wéte ke ua kè à gbḡḡ ìbete kpà kḡo é ḡḡ bezi ùme. ²⁶Tó Setān e a zīnda goo gbḡḡḡ, à ìbete kpà a zīndaon gwe. À kpata é ḡi ke diame? ²⁷Tó Belezebubu gbāaan meḡḡḡ zīnḡḡ goooḡḡma sḡ, a gbḡḡ è ní go kḡn dé gbāaaome? Len a zīnda gbḡḡ a ege bḡ le. ²⁸Tó Luda Nini gbāaan mée zīn goḡḡḡ, àḡḡ dḡ kè kí kè Ludaa kà mò à a len gwe.

²⁹Dian gbḡ é ke nà à ḡḡ ḡḡsagbāaa kpén à à pḡḡḡ séee? Séto à à yì ḡiā, gbasa à à kpé kpoke. ³⁰Gbḡ kè de ma gbḡ ūroo né ma ibeeme. Gbḡ kè èe pḡ kaakḡamaaroo e fāakḡame. ³¹Beee yānzi mée ooare, Luda é gbḡḡ durunḡḡ kḡḡne kḡn a tḡ zaaa kè aḡḡ sísino píngi, mḡde eé gbḡ kè à à Ninii tḡ zaaa sḡ kḡro. ³²Tó gbḡ Gbḡntee Né tḡ zaaa sḡ, Luda é kḡne, mḡde tó gbḡ Luda Nini tḡ zaaa sḡ, eé adee kḡ anduna tiaa kèkii guuro ke à kè èe mḡḡ.

Gbḡ dḡna a yākenaa

(Luk 6:43-45)

³³Tó lí maa, à né éḡḡ maame. Tó lí zaa sḡ, à né éḡḡ zaame. Zaake líbeḡn wè lí dḡa. ³⁴Gbḡntee pitigoonḡ! Kè á zaa, à kè dia é fḡ à yā maaa oo? Zaake yā kè swḡḡ pàn lé è o. ³⁵Gbḡ maaa è à maaa bḡ à maaa kè kaena a guume. Gbḡ zaaa sḡ è à zaaa bḡ à zaaa kè kaena a guume. ³⁶Mée ooare, yākpaeḡḡḡḡḡ zī gbḡḡ è ní faasaiyā kè aḡḡ ò tḡkḡ Ludane píngi. ³⁷Zaake yā kè ní ò bé eé yā nnaa kpámma kesḡ à yā danla.

Sèedagbekana Yesua
(*Maa 8:11-12, Luk 11:29-32*)

³⁸Ben ludayādannērino kōn Farisi kenjo bè Yesune: Danneri, wá yezi ñ sèeda ke ke wà e. ³⁹Ben Yesu wèñla à bè: Tōwrigbē zaa ludanaanekerisaideeno bé wè sèeda gbekama, mode mé sèeda ke keñnero, sé annabi Yunusa pó. ⁴⁰Lán Yunusa kè kpò isí gbèè guu nà fāantē kōn gwāavio ai guro aagō, len Gbēntee Né é ke le tōten fāantē aagō gwāavī aagō. ⁴¹Yākpækeguro zī Ninevadeeno é fèe wà yā da tōwrigbēnc̄la, zaake kè aō Yunusa waazi mà, aō ñ nòse liè, ben gbē kè bíta de Yunusalaa kú kè. ⁴²Yākpækeguro zī sōomete kpa nōgbē kína é fèe à yā da tōwrigbēnc̄la, zaake à bō zaa anduna léa à mō Sulemanu òndōyā ma, ben gbē kè de Sulemanulaa kú kè sa.

Zīn earana a be ziia
(*Luk 11:24-26*)

⁴³Tó wà zīn gò gbēa, ègō likōaa zōw gukorin àgō vēekii wetē. Tó èe ero, ⁴⁴ben è be: Mé liara mà tá ma be ziiame. Tó à kà gwe, è e à da pā, à waana wásawasa zéazea. ⁴⁵Ben è gá à zīn kè aō pāsī dealaano sēe mèn swēep̄laa à suñyo aōè gē wà vēen. Leme adee gwena zāa zaaa ègō de à káakup̄la. Goro dōnkō pì bé eé tōwrigbē zaaano bikū sō.

Yesu daneno
(*Maa 3:31-35, Luk 8:19-21*)

⁴⁶Kè Yesu e yā oo gbēnc̄ne, ben à da kōn à dāaronc̄ kà, aō zè bàazi, aō yezi wà yā oo. ⁴⁷Ben wà bène: N da kōn n dāaronc̄ ze bàazi, aō yezi wà yā onyo. ⁴⁸Ben à wèàla à bè: Dén ma da ūu? Dén ma dāaronc̄ ūu? ⁴⁹Ben à c̄ dō à ìbanca à bè: Ma da kōn ma dāaronc̄n yè. ⁵⁰Zaake gbē kè è ma De kè kú musu poyezi keen ma dāaro kōn ma dāreo kōn ma dao ù.

Yālekōzina kōn pówēfārio
(*Maa 4:1-20, Luk 8:4-15*)

13 ¹Guro dōnkō pì zī Yesu bō be à gàa à vēe sèbe léa. ²Wà pàzi paripari, ben à gè à vēe goro'iten, gbēnc̄ gō zena sīsila ñ píngi. ³Ben à yā lèkōziñne pari à bè: Búbari ke bé à bō à gàa pówēe fā. ⁴Lán èe fāa nà, ben à kenc̄ lèe zé guu, bāano mō wà blè. ⁵À kenc̄ lèe gbè sàra musu, gura kè būsū vī bítarō, ben aō bōe gōw, kè būsū bíta gwero yānzī. ⁶Kè cfāntē fēe, ben aō té kù wà gàga kè aō kāsāa vīro yānzī. ⁷À kenc̄ lèe lènc̄ guu, ben lè fēe à nākōrēm̄ma. ⁸À kenc̄ sō lèe tōte maaa guu, aō fēe wà né ì, à kenc̄ wée basōwōro, à kenc̄ baaagōgō, à kenc̄ baaakurikuri. ⁹Gbē kè swā vī à ma.

¹⁰Ben Yesu ìbanco sōzi, aō à là wà bè: Bóyānzī née yā oon̄ne kōn yālekōzinaozi? ¹¹Ben à wèñla à bè: Luda a gba zé à kpata kè bō à kiia

asiino dɔ, mɔde èe ní gba zéro. ¹²Zaake gbē kè pɔ vīin, Luda é kaarane ai àgɔ dizi. Gbē kè pɔke víroo sɔ, baa à néngo kè à vīi Luda é sía. ¹³Beee yānzin mée yā ooñne kɔn yālekɔzinaozi, le aɔ guu gwa pɔke'ena sai, aɔ swā kpá yāmasai, à dɔro dɔna sai. ¹⁴Luda yā kè annabi Isaya ò kèrɔmma à bè:

Aɔégɔ swā kpaa yākemana sai,
aɔégɔ guu gwaa pɔke'ena sai.

¹⁵Aɔ nɔse víro le aɔton ɔndɔ kuro yānzi,
aɔ swā gbāa le aɔton yā maro yānzi,
aɔ wée kpakɔrena le aɔton guu ero yānzi,
zaake aɔ yezi wà ae dɔma mà ní gba aafiaro.

¹⁶Aubarikadeenɔn a ù kè a wée e guu ee, bensɔ a swā e yā maa.

¹⁷Yāpuraan mée ooare, annabino kɔn gbē maaano kuu yā pari, aɔ yezi wà pɔ kè ée eeno e, aɔe ero, aɔ yezi wà yā kè ée maano ma, aɔe maro.

¹⁸À pɔwɛfāri yā mi dɔ sa. ¹⁹Tó gbē kpata kè bɔ Luda kiia yā mà ben èe dɔro, Setān è mɔ à pɔ kè wà tɔ à swè guu pì síame. Pɔwɛ kè lèe zé guu mìn gwe. ²⁰Pɔwɛ kè lèe gbè sàraa sɔ, been gbē kè yā mà à sì gɔ kɔn pɔnaao ù. ²¹Zaake à kāsāa víro, è ke gurɔ plaaro. Tó yā'ɔamma à lè ke tó wà wée tàa yā pì yānzi, è fume gɔ. ²²Pɔwɛ kè lèe lèno guu de lán gbē kè yā mà a sì bà, mɔde anduna yā kàhānkena kɔn yena auzikizio è nakɔrea, ben è gɔ àre sai. ²³Pɔwɛ kè lèe tɔte maaa guu de lán gbē kè yā pì mà à à dɔro dɔo bà. È ke kaarana pɔ ù, aɔ kenɔ basɔɔro, kenɔ baaagɔgɔ, kenɔ baaakurikuri.

Yālekɔzina kɔn sɛfɔɔo

²⁴Yesu yā pānde lèkɔziñne à bè: Lán kpata kè bɔ Luda kiia de nān yè: Gbēke ése maaa tɔ a bura. ²⁵Gurɔ kè wée ii oo, ben à ibe mɔ à fɔ wée fā ése pin, ben à gè zéla. ²⁶Kè ése nɔ sì èe piaa, ben fɔɔ pì bɔ gupuraa. ²⁷Ben buradee zikerino mɔ wà bène: Dii, pɔwɛ maaan ní tɔ n buranloo? Fɔɔ gāa bɔ mame? ²⁸Ben à bèñne: Ibe bé à beee kè. Ben zikerino bène: Ní yezi wà gá wurewuren yɔ? ²⁹Ben à bè: Auo! Tó ée wurewure, é wure kɔn éseome. ³⁰À tó aɔ fɛ ledɔ ai pɔkɛgurɔ. Mé o pɔkɛrinɔne aɔ fɔɔ pì kè gā, aɔ à bakaa yi té pɔ ù, gbasā wà ése kè wà ká ma dɔn.

Yālekɔzina kɔn musadi wéeo

(Maa 4:30-32, Luk 13:18-19)

³¹Yesu yā pānde lèkɔziñne à bè: Kpata kè bɔ Luda kiia de lán musadi wée kè gbē sè à tɔ a buraa bàme. ³²À wée kete de pɔwɛnɔla píngi, mɔde tó à fɛe, è ke bíta de dò pɔnɔla píngi. È lí ke ai bāano è mɔ wà zɔzɔ à gāna.

Yālekɔzina kɔn buredisese'ézɛo

(Luk 13:20-21)

³³Yesu yā pānde lèkɔziñne à bè: Kpata kè bɔ Luda kiia de lán buredisese'ézɛ kè nɔgbē sè à kà flawa zaka lé aagɔ guu à yākɔte píngi bà.

Pó kè tò Yesu yā lèkōziínne
(Maa 4:33-34)

³⁴Yesu yā beeno ò gbēno kōn yālekōzinao. Èe yāke oíne yālekōzina sairo, ³⁵le yā kè annabi ò ke yānzi, zaake à bè:

Mé lé wē mà yālekōzina oíne,
mé yā kè utena zaa andunakaegurɔ oíne.

Sěfɔ yā bokōtena

³⁶Ben Yesu gbēno tò gwe à tà be. À ibanɔ sòzi aɔ bè: N̄ bura fɔ yā bokōte kewe. ³⁷Ben à bēíne: Pówɛmaatōri né Gbēntee Néme. ³⁸Bura né anduname. Pówɛ maa né kpata kè b̀ Luda kiia gbēno. Fɔ né Setān gbēno. ³⁹Ibɛ kè n̄ t̀ né Ibilisime. Pókɛkena né andunayāagurɔ. Pókērino né malaikanome. ⁴⁰Lán wè fɔ kē wà ká tén nà, len eé ke le andunayāagurɔ. ⁴¹Gbēntee Né é a malaikanɔ gbare aɔ gbēkekerino kōn zaakerino bɔe a kpata gbēno té n̄ píngi, ⁴²aɔ n̄ ká té pāsī guu. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di n̄ musu. ⁴³Ben gbē maaano égɔ té kee lán ɔfāntē bà kpata kè b̀ n̄ De kiia guu. Gbē kè swā vī à ma.

Yālekōzina kōn auzikio

⁴⁴Kpata kè b̀ Luda kiia de lán auziki kè utena tɔɔte guu bàme. Kè gbēke b̀a, à kèke à ùte, ben pɔnnaa guun à tà à pó kè à vīino yā píngi, ben à tɔɔte pì lù.

Yālekōzina kōn gbè b̀edeo

⁴⁵Lán kpata kè b̀ Luda kiia de n̄n yè dɔ. Laatari bé èe òso maaano wete. ⁴⁶Kè à òso ɔɔdee è, ben à tà à pó kè à vīino yā píngi, ben à òso pì lù.

Yālekōzina kōn táaru

⁴⁷Lán kpata kè b̀ Luda kiia de n̄n yè dɔ. Wà táaru kpà sèben, à kpò bori sānda píngi kù. ⁴⁸Kè à pà, wà gàe wà bikùo baa, ben wà vèe wà à maaano plèple wà kà gbíin, wà à zaaano kwèe. ⁴⁹Len éegɔ de le andunayāagurɔ. Malaikanɔ é mó gbē zaaano sée wà n̄ bɔ gbē maaano té, ⁵⁰aɔé n̄ ká té pāsī guu. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di n̄ musu. ⁵¹Ben Yesu n̄ lá à bè: A yā beeno mì d̀ sa píngi? Aɔ wèàla wà bè: Ee! ⁵²Ben à bēíne: Tò yādanneri kpata kè b̀ Luda kiia yā d̀ada, éegɔ de lán bedee kè è pó dufu kōn à ziio bɔ a làasi guu bàme.

Nazaretideeno gina Yesuzi
(Maa 6:1-6, Luk 4:16-30)

⁵³Kè Yesu yā beeno lèkōziínne à ỳa, à b̀ gwe, ⁵⁴à g̀a a be wéte, ben èe yā daáíne n̄ aduakekpen. À yā b̀ n̄ sae aɔ bè: Mákpan gēgbē pì

ǎndǎ kǎn dabuyǎ beenǎ ǎn? ⁵⁵Lí'ari nǎn yǎeroo? À da tǎn Mariamaroo? À dǎaronǎn Yemisi kǎn Yusufuo kǎn Simǎo kǎn Yudao ũroo? ⁵⁶À dǎrenǎ kúwao kǎeroo? À yǎ beenǎ ǎ máme píngii? ⁵⁷Ben aǎ gǎzi. Yesu bǎǎne: Annabi ǎgǎ bǎe sairo, sé à be wǎte kǎn à uao. ⁵⁸ǎe dabuyǎ ke gwe pariro, kǎ aǎe à náane kero yǎnzi.

Yaaya Batisikeri gana
(*Maa 6:14-29, Luk 9:7-9*)

14 ¹Guro mǎa búsu pí kí Herǎdu Yesu baaru mǎ. ²Ben à bè a ìbanǎne: Gbǎ pi né Yaaya Batisikerime. À fǎe bǎna gaan, beee yǎnzin à gbǎaa ǎ èe dabuyǎnǎ keezi. ³Zaake Herǎdu Yaaya kú yǎ, à mò kǎa, à à dà kpǎsiaan a vǎi Filipi naǎ Herǎdia yǎnzi. ⁴Zaake Yaaya ǎgǎ beene: N Herǎdia kúna nǎ ũ zé vǎro. ⁵Herǎdu yezi à à de, mǎde ǎe vǎ kee gbǎnǎne, zaake aǎ à annabikǎe sì.

⁶Herǎdu iguro làa kǎkǎ zǎ Herǎdia nǎnǎkpare ǎ wǎ gbǎ kǎ aǎ mò gweenǎne, ben à kǎ Herǎdune nna maamaa. ⁷Ben à lé gbǎ à bè: Má la dà kǎ mé n gba pǎ kǎ n à wǎe kǎma píngi. ⁸Ben à da yǎ kǎkane à be: Ñ ma gba Yaaya Batisikeri mì dana perenti guu kǎ tia. ⁹Ben kǎna pǎ yǎka, mǎde kǎ à la dà nibǎnǎ wǎa yǎnzin à bè wǎ kpǎazi. ¹⁰Ben à gbǎ zǎ wǎ Yaaya mì zǎ kpǎsiaan. ¹¹Kǎ wǎ mò kǎn à mìo dana perenti guu, wǎ kpǎ né pia, ben à gǎao a danǎ. ¹²Ben Yaaya ìbanǎ mò wǎ à gǎ sǎ wǎ vǎi, ben aǎ gǎa wǎ ò Yesune.

Yesu pǎblekpana gǎgbǎ gǎǎn kǎnǎ sǎroonǎa
(*Maa 6:30-44, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15*)

¹³Kǎ Yesu yǎ pí mǎ, ben a gǎ góro'ite guu, ǎe gaa gusǎe le ǎgǎ kú ado. Kǎ gbǎnǎnǎ mǎ, aǎ bǎ wǎte kǎn wǎteǎo pari wǎ pǎezi kǎe. ¹⁴Kǎ Yesu bǎ góro guu, à gbǎnǎ ǎ paripari, ben aǎ kǎne wǎnda, ben à gyǎree kǎ aǎ kú ní tǎnǎ kǎkǎ. ¹⁵Kǎ uusie kǎ, à ìbanǎ sǎzi aǎ bè: Gura kǎkii né sǎte pǎrotime, bensǎ guu e sii. Ñ gbǎnǎ gbare aǎ tá lakutunǎ guu, aǎ pǎblee wete wǎ lá. ¹⁶Ben Yesu wǎnla à bè: ǎe ke tiasi aǎ táro. À pǎ kpǎmǎa aǎ ble. ¹⁷Ben aǎ bǎne: Buredi mǎn sǎro kǎn kpǎ mǎn plaaaon wǎ vǎ kǎ. ¹⁸Yesu bǎǎne: À mǎome kǎ. ¹⁹À ò gbǎ pǎnǎne aǎ vǎe sǎa, ben à buredi mǎn sǎro kǎn kpǎ mǎn plaaa pǎnǎ sǎ, à a wǎe sǎ musu, à aubarika dǎn. Ben à buredi pí lìlikǎre à kpǎ à ìbanǎa, aǎn kpǎatete gbǎnǎne. ²⁰Aǎ pǎ blǎ wǎ kǎ ní píngi. Ben wǎ à kpǎaa kǎ gǎnǎ sǎe gbǎi kuri aweeplaaa pǎ. ²¹Gǎgbǎ kǎ aǎ pǎ blǎnǎ kǎ gǎnǎ kǎnǎ sǎro taka, nǎgbǎnǎ kǎnǎ nǎnǎ baasi.

Yesu táa'ona sǎbelaa
(*Maa 6:45-52, Yoh 6:16-21*)

²²Yesu gǎ nà a ìbanǎa gǎnǎ aǎ gǎ góro'iten, aǎ dǎne ae gana sǎbe baa kǎa kpa ai ǎgǎ parii gbare. ²³Aǎ gbarena gbera, à dǎdi sìsǎ musu à adua ke

ado. Guu e sii, à kú gwe ado. ²⁴Góro'ite pì kà zà kōn í léao, ben í e gó pì yīpayīpaa kè zàga'ia kàkañzi yāñzi. ²⁵Gudɔnao Yesu gàa ní kiia, èe táa oo íla. ²⁶Kè aõ à è èe táa oo íla, ben swè kēngu aõ bè: Gèwāadeeme! Aõ wii lè kōn vīao, ²⁷ben Yesu bèñne gɔɔ: À a làakari kpáε, māmbee! Àton tó vīa a kūro. ²⁸Ben Pita bène: Dii, tó mbee, n tó mà táa o íla mà mós n kiia. ²⁹Ben Yesu bè: Ñ mós! Ben Pita bò góro guu, èe táa oo íla èe gaa à kiia. ³⁰Kè à è ía e kakaa, ben vīa à kù. Èe vléε, ben à wii pè à bè: Dii, n ma mī sí. ³¹Gwe gɔɔ Yesu ɔ bò à à kù, ben à bène: Ludanaanekēsānade! Bóyāñzi n seka kèzi? ³²Kè aõ gè góro guu, ía zè. ³³Ben gbè kè aõ kú góro guuno dɔnzi kène aõ bè: Luda Néme n ù yāpura.

Yesu gyāreeno kēkōna zaa Genesareti

(Maa 6:53-56)

³⁴Kè aõ bikù baa, aõ kà Genesareti bùsun. ³⁵Gwedeeno Yesu dõ, ben aõ à baaru dàgula bùsu pìn píngi, ben wà mōne gyāreeno ní píngi. ³⁶Wà wée kèa le wà ɔ ke baa à uta léa. Ben gbè kè aõ ɔ kèano kèkōa ní píngi.

Feeakaarayā

(Maa 7:1-13)

15 ¹Farisi kenɔ kōn ludadādanneri kenɔ bò Yerusalemu aõ mò Yesu kiia, ben aõ à là wà bè: ²Bóyāñzi n ìbano ègɔ wa dezino feeakaarayā kūnarozì? Aõ è ɔ pípi gbasà wà pò blero. ³Ben Yesu wèñla à bè: Bóyāñzin eè gí Luda yādienanɔzi àgɔ a feeakaarayā kūna? ⁴Zaake Luda bè, à bèε lí a de kōn a daone. À bè dɔ, gbè kè à a de ke a da kpe bò, wà adee dε. ⁵Apino sō eè be, tó gbè bè a de ke a dane, pò kè á vī à ní kpe dao gɔ Luda pò ù, ⁶àsuna a de kpe daoro. Leme eè Luda yā ke famma le, le àgɔ a feeakaarayā kūna yāñzi. ⁷A monafikideeno! Isaya annabikēyā ò a yā musu wásawasa à bè:

⁸Bori beee è bèε limeε kōn léome,

aõ swè kúmaro.

⁹Aõ ègɔ dɔnzi kèene pāme,

gbèntee yāzεkparen aõè dañne.

Yā kè è tó wàgɔ gbāsī

(Maa 7:14-23)

¹⁰Ben Yesu parii sisiazi à bè: À swā kpá à yā ma. ¹¹Èe ke pò kè è gè lén bé è tó gbè gɔ gbāsīro. Yā kè è bɔ lén bé è tó gbè gɔ gbāsī. ¹²Ben a ìbano sɔzi aõ bè: N dõ kè Farisino yā pì mà à ní zõ ní swènloo? ¹³Yesu wèñla à bè: Pò kè ma De kè kú musu e tɔro weé wureme. ¹⁴À ní tó gwe. Vīa dɔn'aedeeno me! Tó vīa gò kūna vīane, aõ plaa ní píngi é si wèεmme. ¹⁵Pita bène: Ñ yā pì bɔkɔtewe. ¹⁶Ben Yesu bè: A laasuu kpé yīi se? ¹⁷Á dõ kè pò kè gè lén è tá gbèen gbasà à bɔ mènloo? ¹⁸Yā kè è bɔ lén sō è bɔ swè

guume. Àmbe è tò gbě gō gbāsī. ¹⁹Zaake zaa swě guun laasuu zaaa è bɔn: Gbēdena, zinakena, pāpākēna, kpā'ona, egetona kōn gbēsōsōnao. ²⁰Yā beeenɔ bé è tò gbě gō gbāsī, póblena ɔpipsisai è tò gbě gō gbāsīro.

Nɔgbě zītɔ wéekēna

(Maa 7:24-30)

²¹Ben Yesu bò gwe, à gàa Taya kōn Sidōo būsun. ²²Kanaa nɔgbě kee kú būsú pìn, à mɔ à wii pèzi à bè: Dii, Dauda Bori, ò ma wēnda gwa. Zīn e wée tāa ma nénɔkparēa maamaa. ²³Ben Yesu e wealoro. À ìbanɔ sōzi, aō wée kēa wà bè: N pé nɔgbě pìà, zaake ègō tēwazi kōn wiiiomē. ²⁴Yesu wēnla à bè: Isarailinɔ sāsāna lán sāanɔ bāme. Aō kiian Luda ma zīn ado. ²⁵Ben nɔgbě pì mɔ à kùene à bè: Dii, ò ma ìanka. ²⁶Yesu bène: À maa wà nénɔ póblee sé wà zu gbēenɔnero. ²⁷Ben nɔgbě pì bè: Yāpurame Dii! Mòde baa gbēenɔ è póblee buru kè lèè ní dii teebu gīzīnɔ sése. ²⁸Ben Yesu wēla à bè: Nɔgbě, ní ma náane vī bíta. À kenne lán ní yezi nà. Ben à nénɔkparē pì aafia è zī pìà gōo.

Yesu gyāreenɔ kēkōana pari

²⁹Yesu bò gwe à gàa èe dɔɔ Galili sèbezi, ben à bikù à vèe sīsīa. ³⁰Wà m̀nne kōn erenɔ kōn vianɔ kōn gbě kòkūnanɔ kōn swādoonɔ kōn gyāre pāndenɔ paripari. Wà ní káe à ae, ben à ní kēkōa. ³¹Kè gbēnɔ è swādoonɔ e yā oo, gbě kòkūnanɔ e gōo wásawasa, erenɔ e taa oo, vianɔ e guu ee, yā pì b̀ò ní sae, ben aō Isarailinɔ Luda sáabu kpà.

Yesu póblekpana gōɔn bɔɔ siigōɔnɔ

(Maa 8:1-10)

³²Yesu a ìbanɔ sisiazī à bènne: Gbě kènɔ kème wēnda, zaake aō giake wà kúmao gurɔ aagō, ben aōo pòke vī wà blero. Má yezi mà ní gbare kōn nɔaaoro, le guu tón limma zénlo yānzi. ³³Ben a ìbanɔ à là wà bè: Mákpan wé póblee en sète pòrɔtu kè, à parii kè taka kāa? ³⁴Ben Yesu ní lá à bè: Buredi mèn ūgban á vīi? Aō bè: Mèn swēplaame kōn kpò kete kenɔ. ³⁵Ben à bè parii vēe tɔɔte. ³⁶Ben à buredi mèn swēplaa pìnɔ sè kōn kpònɔ, à sáabu kè, ben à lìlikōre à kpà a ìbanɔ, aō kpà gbēnɔ. ³⁷Baade pínɡi pò blè wà kà. Wà à kpaaa kè gōnɔ sèe ai gbíi swēplaa pà. ³⁸Gōgbě kè aō pò blènɔ kà gōɔn bɔɔ siigō, nɔgbēnɔ kōn nénɔ baasi. ³⁹Kè Yesu gbēnɔ gbare, ben à gè goro'ite guu, à gàa Magadā būsun.

Farisinɔ mɔnafiki

(Maa 8:11-21, Luk 12:54-56)

16 ¹Farisinɔ kōn Sadusinɔ m̀ Yesu kiia le aō à yō wà gwa, ben aō à gbeka à sèeda ke kèinne kōn Luda gbāaao wà e. ²Ben Yesu wēnla à bè: Tó ɔfāntē gè kpén èe be, ludambēe é kēkōa, zaake à tēa

kù. ³Tó kɔngɔme eè be, lou é ma gbàa, zaake ludambɛ de tẽ g̃ɛg̃ɛ. Á ludambe wée dɔkɔzi, mɔde ée f̃ɔ à gurɔɔ kèkii sèeda d̃ɔro. ⁴T̃ɔrigb̃ɛ zaa ludanaanekerisaideeno bé wè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke keńnero, sé Yunusa p̃ɔ. Ben à ñ tó gwe à tà.

⁵Kè à ibanɔ bikù baa gwe, buredi kūsāe yā s̃āngu. ⁶Ben Yesu bèńne: Àg̃ɔ a z̃inda kūna d̃ɔ! À làakari ke Farisino k̃ɔn Sadusino buredisese'ĕz̃ɛzi. ⁷Ben ãɔwe beek̃ɔne: Kè wée buredi séro yānzin à ò lezi. ⁸Yesu d̃òm̃ma, ben à ñ lá à bè: Ludanaanekēsānadeeno, b̃óyānzin ée beek̃ɔne kè á buredi ṽiro yānzimezi? ⁹Ai tia ée d̃ɔro? Buredi mèn s̃ɔroo kè má kpà g̃ɔɔn b̃ɔro s̃ɔroona yā e d̃ɔaguroo? Á s̃èe gb̃ii ũgbame? ¹⁰Buredi mèn sweeplaa kè má kpà g̃ɔɔn b̃ɔro siig̃ɔɔna s̃ɔ, á s̃èe gb̃ii ũgbame? ¹¹B̃óyānzin ée d̃ɔ kè buredi yān mée oareroroz̃i? À làakari ke Farisino k̃ɔn Sadusino buredisese'ĕz̃ɛzi! ¹²Ben ã d̃ɔ sa èe ke buredisese'ĕz̃ɛ yān èe oońne wà làakari kez̃iro, Farisino k̃ɔn Sadusino yādannename.

Yesu mesayake ona

(Maa 8:27-30, Luk 9:18-21)

¹³Kè Yesu kà Sizarea Filipi b̃usun, ben à a ibanɔ là à bè: Dén gb̃ɛno è be Gb̃ɛntee Né de à ũu? ¹⁴Ã wèàla wà bè: Gb̃ɛkenɔ è be Yaaya Batisikerime, gb̃ɛkenɔ è be Iliá, gb̃ɛkenɔ è be d̃ɔ Yeremaya ke annabi yāano doken n ũ. ¹⁵Ben à ñ lá à bè: Apino s̃ɔ, dén eè be má de a ũu? ¹⁶Simɔ Pita wèàla à bè: Mesayan n ũ, Luda W̃ɛndide Né. ¹⁷Ben Yesu bène: Aubarikadeeme n ũ, Yunusa né Simɔ! Zaake èe ke gb̃ɛntee bé à yā beee d̃annero, ma De kè kú musume. ¹⁸Méee oonne: Pitame n ũ, gb̃ɛsi p̃in mé ma s̃ɔsi káea. G̃ɛwāa gb̃āa é z̃i blearo. ¹⁹Mé kpata kè b̃ɔ Luda kiia m̃ɔnenɔ kpám̃ma. P̃ɔ kè ñ yì t̃ɔɔte yina musu. P̃ɔ kè ñ p̃òto t̃ɔɔte potona musu. ²⁰Ben Yesu a ibanɔ swā s̃ùk̃áńne le ãton o gb̃ɛkenɔ kè Mesayan a ũro.

Yesu a ga k̃ɔn a f̃ɛnao yā'ona

(Maa 8:31–9:1, Luk 9:22-27)

²¹Zaa gurɔ beean Yesu e a Yerusalemu gana yā b̃ok̃ɔtee a ibanɔne à bè, séde à w̃ɛt̃amma e maamaa gb̃ɛnsino k̃ɔn sa'orikino k̃ɔn ludayādannerino ɔz̃i, wée a de, à gurɔ aag̃ɔdee z̃i é f̃ɛɛ. ²²Ben Pita g̃aao kpado, èe giine à bè: Kai Dii! Bee é n lero! ²³Ben Yesu liè à bè Pitane: Ñ gume gwe Setan! Ñ yezi ñ zé z̃ɔmeme. N laasuu né Luda p̃ɔnlo, gb̃ɛntee p̃óme.

²⁴Ben Yesu bè a ibanɔne: Tó gb̃ɛ yezi à ke ma iba ũ, séde à g̃i a z̃inda w̃ɛndizi, à a líkpangb̃aroo sé à téomazi. ²⁵Gb̃ɛ kè yezi àg̃ɔ a w̃ɛndi kūna é korazi. Gb̃ɛ kè g̃i a w̃ɛndizi ma yānz̃i s̃ɔ, adee bé eé̃g̃ɔ w̃ɛndi ṽi. ²⁶Tó gb̃ɛ g̃ɔ anduna ṽi p̃íngi, tó à kòra a w̃ɛndizi, b̃ɔ àren eé ee? B̃ón gb̃ɛ é e à a w̃ɛndi lendee kpáo? ²⁷Zaake Gb̃ɛntee Né é liara à su a De gakui guu k̃ɔn a malaikano, gbasa à f̃iá bo baadene a yākenaa. ²⁸Yāpuraan méee ooare, gb̃ɛkenɔ kú gura kè ãé garo ai ã Gb̃ɛntee Né e, èe suu k̃ina ũ.

Yesu lina

(Maa 9:2-13, Luk 9:28-36)

17 ¹Gurɔ swæedoo gbera Yesu Pita kɔn Yemisio kɔn à dāaro Yohanao sɛ̀ɛ̀ à gàarıyo kpil leziá nt̄ɛ̀. ²Ben à li ní wáa. A uu e té kɛ̀ɛ̀ lán ofánt̄ɛ̀ bà, à pókāsāano ḡɔ́ pú fénfen lán loupina bà. ³Ben Musa kɔn Iliao b̀ò wà m̀d̀n̄zi, aɔ́ɛ̀ yā oo kɔn Yesuo. ⁴Ben Pita bè Yesune: Dii, à maa kè wá kú kè. Tó ní yezi, mé kutaa d̀ò m̀èn aaḡɔ́, n ṕò m̀èn do, Musa ṕò m̀èn do, Iliá ṕò m̀èn do. ⁵Gurɔ̀ kè èe yā oo, ludambɛ̀ lugu tékena dàńla, ben aɔ́ kòto mà à guu à bè: Àmbe ma Né m̀èn do léle yenzidee ū, à yā è kámagu. À à yā ma. ⁶Kè à ìba pìnɔ̀ kòto pì mà, v̄ia ní kù maamaa, aɔ́ d̀àe ní puua. ⁷Ben Yesu s̀n̄zi, à ɔ̀ kèmm̄a à bè: À fɛ̀ɛ̀, àton v̄ia kero. ⁸Kè aɔ́ wéé sè musu, aɔ́ɛ̀ gbēke ero, sé Yesu ado.

⁹Kè aɔ́ɛ̀ pitaa kpilii pia, Yesu diɛ́n̄ɛ̀ à bè: Àton wéegupu kè á è yā o gbēke maro ai Gbēntee Né fɛ̀ɛ̀ bɔna gaan. ¹⁰Ben à ìbanɔ̀ à là wà bè: B̀yānzin ludayādannerinɔ̀ è be Iliá bé eé m̀ó káakuzi? ¹¹Ben à wèńla à bè: Iliá é m̀ó yāpuramɛ̀, eé yā pín̄gi kɛ̀kɛ̀ a gbèn. ¹²M̀ɔ̀de mée ooare, Iliá m̀ò k̀ò, ben aɔ́ɛ̀ à d̄ɔro, ben aɔ́ ní p̄yezi kène. Len aɔ́ɛ̀ wéé t̄a Gbēntee Néa le d̀ò. ¹³Ben à ìbanɔ̀ d̀ò kè Yaaya Batisikerin à téa.

Négb̄ɛ̀ z̄inde k̀k̄ɔna

(Maa 9:14-29, Luk 9:37-42)

¹⁴Kè aɔ́ kà parii guu, ḡɔ́gb̄ɛ̀ ke m̀ò à k̀ɛ̀ Yesune ¹⁵à bè: Dii, ò ma né wēnda gwa, zaake gasindadeeme. È nawēa ke maamaa, èḡɔ́ léɛɛ̀ tén ke ín baabɔɛ̀. ¹⁶Ma m̀ɔ̀o n ìbanɔ̀ɛ̀, aɔ́ɛ̀ f̄ɔ̀ wà à k̀k̄ɔaro. ¹⁷Ben Yesu bè: T̄ɔ̀rigb̄ɛ̀ yakana ludanaanekerisaideenɔ̀! M̀éḡɔ́ kúao ai b̀ɔremɛ̀? M̀éḡɔ́ menaaao ai b̀ɔremɛ̀? À m̀óme né p̄io kè. ¹⁸Yesu ḡi z̄in p̄ine, ben à g̀ò né p̄ia, à k̀k̄ɔa gwe ḡɔ̀.

¹⁹Beeɛ̀ gbera Yesu ìbanɔ̀ s̀zi nt̄ɛ̀, aɔ́ à là wà bè: À kè dia wéé f̄ɔ̀ wa pé z̄in pia à b̀roo? ²⁰À wèńla à bè: Kè á Luda náane v̄i bítaro yānzime. Yāpuraan mée ooare: Tó á Luda náane v̄i féte lán ef̄ɔ̀ wéé bà, é o kpilii k̀k̄iine à gu kè à gá k̄aa, eé ke le. Yāke é a furo. ²¹Z̄in kè taka è sí b̀roo, sé kɔn aduakenao kɔn léyinao.

Yesu ɛara à a ga kɔn a fɛnao yā'ona

(Maa 9:30-32, Luk 9:43-45)

²²Gurɔ̀ kè à kú kɔn a ìbanɔ̀ lɛdo Galili, à bèn̄ɛ̀: Weé Gbēntee Né nańne ní ɔ̀zi, ²³wéé à de, à gurɔ̀ aaḡɔ́dee z̄i eé fɛ̀ɛ̀. Ben aɔ́ ǹsɛ̀ yāka maamaa.

Luda ua ɔ̀ fiabona

²⁴Kè aɔ́ kà Kapenam̄u, Luda ua ɔ̀sirinɔ̀ m̀ò wà Pita là wà bè: A danneri è Luda ua ɔ̀ kpároo? ²⁵Pita wèńla à bè: È kpá. Kè Pita e ḡɛ̀ɛ̀, be,

Yesu gĩake à bène gɔ̄ɔ: Simɔ, déncɔn anduna kè kínano è be'ɔɔ ke yàra'ɔɔ símmaa? Aɔ nénɔn yɔ̄ɔ ke gbě pāndenɔmɛ? N yā pì è diaa? ²⁶Pita bè: Gbě pāndenɔmɛ. Yesu bène: Tó lɛmɛ, aɔ nénɔn bà kuuro. ²⁷Mɔde le wa yā tón ɔ̄m̄maro yānzi, ò gá ò daburu da sèbe guu. Kpò káaku kè né kũ, ò à lé wě, né ɔ̄ e à guu. Ò bee sé ò kpáríma, mapí kɔ̄n mpio pò ù.

Tena Yesuzi lán né bà
(Maa 9:33-37, Luk 9:46-48)

18 ¹Zì beea Yesu ìbanɔ mɔ̄ aɔ à là wà bè: Dé bé à deńla kpata kè bò Luda kiia gběncó té? ²Ben Yesu né féte ke sisi à à zè ní aezí ³à bè: Yāpuraan mée ooare, tó ée ònse lie a gɔ̄ lán né féte bàro, é gě kpata kè bò Luda kiia guuro. ⁴Gbě kè à a zĩnda bũsa à gɔ̄ lán né féte kèkii bà, àmbe deńla kpata kè bò Luda kiia gběncó té. ⁵Gbě kè né beee taka sì ma ìbakee yānzi, mámbe à ma si.

Yā kè è tó wà sāsā
(Maa 9:42-48, Luk 17:1-2)

⁶Tó gbě tó né kè ma náane vīi kèkiino doke sāsā, eégɔ̄ sàò adeene wà wísilogbe gběnté dɔ̄ à waale wà à zu sèbe lòn. ⁷Wāiyoo anduna, kè yā kè è tó wà sāsā kú à guu yānzi. Séde yā kè è tó wà sāsā gɔ̄ kuu, mɔde wāiyoo gbě kè sāsāna yā pì bò à kiia. ⁸Tó n ɔ̄ ke n gbá bé è tó ò sāsā, ò zɔ̄ ò zĩna. À sàonne ò gě wěndi guu kɔ̄n ɔ̄ kusuo ke ɛɛ ù de n gɔ̄ ɔ̄ mèn plaaa ke gbá mèn plaaa vīla wà n zu té kè è garoo guu. ⁹Tó n wée bé è tó ò sāsā, ò bɔ ò zĩna. À sàonne ò gě wěndi guu kɔ̄n wée dooo de n gɔ̄ wée mèn plaaa vīla wà n zu té guu gèwāan.

Yālekɔ̄zina kɔ̄n sā sāsānao
(Luk 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹À làakari ke dɔ̄kena kɔ̄n né kèncó dokezi, zaake mée ooare, aɔ malaikanɔ̄ kú musu, aɔɔ kú kɔ̄ wéen kɔ̄n ma De kè kú gweeo baabɔɛ. ¹²Ée daa diame? Tó gbě sāa vī mèn basɔ̄ɔro, tó à doo sāsā, eé à mèn basɔ̄ɔro dosai tó sísigeezi gwe, à gá à à sāa kè sāsā pì weteroo? ¹³Yāpuraan mée ooare, tó à bɔa, à ɔ̄ɔ̄ égɔ̄ nnaa de à mèn basɔ̄ɔro dosai kè aɔ̄ɛ sāsāroonɔla. ¹⁴Len a De kè kú musu yezi né kèncó doke sāsā sɔ̄ro le.

Sùukena kɔ̄o

¹⁵Tó n gbědaaa taari kè, ò gá ò à le ndo, ò yā pì bɔne gupuraa. Tó à n yā mà, n n gbě pì mile blè. ¹⁶Tó èe n yā ma sɔ̄ro, ò gbě mèn doo ke gɔ̄ɔn plaa sé ò namma, le à yā pì sí sèedade gɔ̄ɔn plaa ke aagɔ̄ɔ musu. ¹⁷Tó à gí ní yā mazi, ò yā pì o sɔsi gběncóne. Tó à gí à sɔsi gbě pìncó yā mazi dɔ̄, ò à die kifii ke gbě zítɔ̄ ù.

¹⁸Yāpuraan mée ooare, pɔ̀ kè á yì tɔ̀ɔte yina musu, pɔ̀ kè á pòto tɔ̀ɔte potona musu. ¹⁹Mée ooare dɔ̀, tó a gɔ̀ɔn plaaanɔ̀ lé kè do tɔ̀ɔte kè, yā kè a à wée kè ma De kè kú musua píngi, eé keare. ²⁰Zaake guu kè gɔ̀ɔn plaa ke gɔ̀ɔn aagɔ̀ɔnɔ̀ kàkɔ̀an kɔ̀n ma tɔ̀o, má kú n tɛ̀.

²¹Bee gbera Pita mò à Yesu là à bè: Dii, gè̀n ũgban mà sùu ke kɔ̀n ma gbè kè ègɔ̀ taari keemeeo? Gè̀n swæeplaaan yɔ̀? ²²Yesu wè̀la à bè: Mée oonne, èe ke gè̀n swæeplaaanlo, gè̀n swæeplaa læo baaagɔ̀ akurime.

²³Bee yānzi kpata kè bɔ̀ Luda kiia de lán kè bà. Kína ke bé à yezi à a ɔ̀ yā gɔ̀gɔ̀ kɔ̀n a ibanɔ̀. ²⁴Kè à nà ɔ̀ pì yāa, ben wà m̀ne kɔ̀n gbè kè à à fīa sena miliɔ̀ wàa kurio. ²⁵Kè à ɔ̀ vī à fīa pì boro, ben à dii bè wà à yá kɔ̀n à naɔ̀ kɔ̀n à néno kɔ̀n pɔ̀ kè à vīino píngi gbasaa wà à kè. ²⁶Ben iba pì dàe a dii aezī, à agbaa kpàne à bè: N̄ mena kema, mé n fīa bonne píngi. ²⁷Ben à dii à wēnda gwà à à gbàre, à fīa pì t̀ne. ²⁸Kè iba pì bɔ̀ dé, à dàkɔ̀re kɔ̀n a iba daa kè à fīa dɔ̀a kondogi ɔ̀ mèn basɔ̀ɔroo. Ben à à kù, èe ɔ̀ tɔ̀ a kòtoa à bè: N̄ ma fīa bome. ²⁹À iba daaa pì dàe à aezī, à agbaa kpàne à bè: N̄ mename, mé n fīa bonne. ³⁰Mɔ̀de èe wero. À tò wà à dà kpésiaan ai à à fīa bone. ³¹Kè à iba kpaaanɔ̀ è le, aɔ̀ n̄se yàka maamaa, ben aɔ̀ gàa wà yā kè kè pì tɔ̀kè n̄ diine píngi. ³²Ben dii pì à sisi à bè: Iba pásī! Ma n fīa t̀onne píngi, kè n agbaa kpàme yānzi. ³³Lán ma sùu kènyo nà, le n sùu kè kɔ̀n n gbēdaaa le se. ³⁴À dii pì pɔ̀ fè̀, à tò wà à dà kpésiaan, wàgɔ̀ wée taa ai à gá à fīa pì boo píngi. ³⁵Ben Yesu èara à bè: Tó a baade è sùu ke kɔ̀n a gbēdaaa kɔ̀n n̄seo doro, len ma De kè kú musu é keare le se.

Gina nɔ̀ɔzi yā

(Maa 10:1-12)

19 ¹Kè Yesu yā beeenɔ̀ ò à yāa, à bɔ̀ Galili à gàa Yudea bùsu kpado Yoda baa kaa kpa. ²Parii tézi, ben à n̄ gyāreenɔ̀ kèkɔ̀aíne gwe. ³Farisi kenɔ̀ mò wà à yɔ̀ wà gwa, ben aɔ̀ à là wà bè: Gɔ̀gbè zé vī à gí a naɔ̀zi yā píngi yānzin yɔ̀? ⁴À wè̀nla à bè: Kè Luda n̄ ké gɔ̀gbè kɔ̀n nɔ̀gbèo ũ zaa káaku, eé à kyó ke á màroo? ⁵Luda bè, beee yānzin gɔ̀gbè é a de kɔ̀n a dao tó, aɔ̀é nakɔ̀a kɔ̀n a naɔ̀, aɔ̀ gɔ̀ɔn plaa é gɔ̀ mè doo ũ. ⁶Aɔ̀ kuu plaa dɔ̀ro, sé do. Beee yānzi gbè kè Luda n̄ nákɔ̀anɔ̀, gbēntee tón n̄ kèkɔ̀aro. ⁷Ben Farisinɔ̀ à là wà bè: Bóyānzi Musa diè gɔ̀gbè yìgidetakada kpá a naɔ̀a à à gbareozi? ⁸Yesu wè̀nla à bè: A swāgbāa yānzin Musa a gba zé à a nɔ̀ɔnɔ̀ gbarezi, mɔ̀de à de le zaa káakuro. ⁹Mée ooare, gbè kè gí a naɔ̀zi, tó èe ke à gɔ̀pɔ̀se kènlo, tó à nɔ̀ pānde sè, adee zina kèn gwe.

¹⁰Ben à ibanɔ̀ bène: Tó len gɔ̀gbè yā de le kɔ̀n a naɔ̀, à maa wà nɔ̀ séro. ¹¹Ben Yesu bè́ne: Èe ke gɔ̀gbè píngi bé eé yā pì f̄ro, sé gbè kè Luda n̄ gbá à zénɔ̀. ¹²Zaake gbēkenɔ̀ è nɔ̀ séro, kè wà n̄ í le yānzi, gbēkenɔ̀ ègɔ̀ kuu le kè wà n̄ fè̀e kè yānzi, gbēkenɔ̀ n̄ zinda kù le kpata kè bɔ̀ Luda kiia yānzi. Gbè kè eé yā pì f̄ à f̄.

Aubarikadana nénɔn
(*Maa 10:13-16, Luk 18:15-17*)

¹³Wèe mɔ́ Yesune kɔ́n nénɔ le à ɔ kɛ́mɛma à adua kɛ́nɛ, ben à ìbano gínɛ. ¹⁴Ben Yesu bè: À tó nénɔ mɔ́ ma kiia. Àton gínɛro, zaake aɔ takano pɔ́n kpata kè bɔ́ Luda kiia ũ. ¹⁵Kè à ɔ kèkɛ́mɛma, ben à bɔ́ gwe.

Auzikidee
(*Maa 10:17-31, Luk 18:18-30*)

¹⁶Ben gɔ́gbɛ ke mò Yesu kiia, à à là à bè: Dannɛri, bɔ́ maaan mé ke mà wèndi kè è yāaroo ee? ¹⁷À wèlà à bè: À kè dia nɛɛ ma laa maakena yāzi? Luda ado bé à maa. Tó ní yezi ò gɛ wèndi pì guu, ògɔ à yādienano kūna. ¹⁸Ben à à là à bè: À kpareemɛ? Ben Yesu bè: Nton gbɛ dero, nton zina kero, nton kpāi oro, nton yā di n gbɛdaaaaro, ¹⁹ògae bèe lí n de kɔ́n n daone, ògɔ ye n gbɛdaaazi lán n zīnda wèndi bà. ²⁰Gɔ́kpare pì bène: Má yā beeno kūna píngi. À kparee bé à gòme do? ²¹Yesu bène: Tó ní yezi ògɔ papana, ò gá ò n pɔ́nɔ yá píngi, ò à ɔɔ kpá takaasideeno, ò mɔ́ ò tɛmazi, nɛgɔ auziki vī ludambe. ²²Kè gɔ́kpare pì yā pì mà, à tà posiaao, kè à auzikino vī bíta yānzi.

²³Ben Yesu bè à ìbanɔne: Yāpuraan mɛɛ ooare, à zī'ũ auzikideene à gɛ kpata kè bɔ́ Luda kiia guu. ²⁴Mɛɛ ooare do, lakumi gɛna pɔ́ɔyīn aaga de auzikide gɛna kpata kè bɔ́ Luda kiia guula. ²⁵Kè à ìbano yā pì mà, ben à bɔ́ ní saɛ maamaa aɔ bè: Tó lemɛ, dé bé eé fɔ́ à mīsina ee? ²⁶Ben Yesu ní gwá tíii, à bèñne: Gbɛntee é fɔ́ro. Luda kiia baabo píngi è sí ke.

²⁷Ben Pita wèlà à bè: Wa baabo píngi tò wa tenzi. Bɔ́ bé eé gɔ́we saa? ²⁸Yesu bèñne: Yāpuraan mɛɛ ooare: Tó Gbɛntee Né vɛɛ a kíblekita gakuideea anduna dufu guu, amɔ́a kè á tɛmaziino é vɛɛ kíblekita mèn kuri aweɛplaaano, àgɔ yā gɔ́gɔɔ Isaraili bori mèn kuri aweɛplaaano. ²⁹Gbɛ kè à a bɛɛ ke a vīino tò ke a dāaronɔ ke a de ke a da ke a nénɔ ke a buraano ma yānzi, adee é ɛara à beee taka e leo basɔ́ro, bensɔ́ eé wèndi kè è yāaroo e. ³⁰Mɔ́de gbɛ káakuno égɔ kpɛedeeno ũ pari, kpɛedeeno égɔ gbɛ káakuno ũ pari.

Yālekɔ́zina kɔ́n ayakerino

20 ¹Lán kpata kè bɔ́ Luda kiia de nà n yè: Uabede ke bé à bɔ́ kongo ide'ide, à gaa ayakerino wete aɔ zii keare a bura. ²Aɔ yā kɔ́ sè à fīa boñne kondogi ɔɔ mèn doodo. Ben à ní gbáɛ a bura. ³À bɔ́ do mò kèndo, ben à gbɛ pāndeno lè yāra guu kaena pā. ⁴À bèñne: Apino sɔ́, à gá à zii ke ma bura, mé fīa boare a zéa. ⁵Ben aɔ gaa. À ɛara à bɔ́ do ɔ́fāntɛ midangura, ben à ɛara à bɔ́ ɔ́fāntɛ ɔ́ra pitanao, à ò gbɛ pāndeno le do. ⁶Kè à bɔ́ uusie, à gbɛ pāndeno lè kaena, ben à ní lá à bè: Bóyānzi á kaena kè pā zaa kongo? ⁷Aɔ wèlà wà bè: Kè wèe zii dawero yānzime. À bèñne:

À gá à zii ke ma bura se. ⁸Ɖfántē gēna kpénn buradee pì bè a ayakerino gbēnsine: Ñ ayakerino sísi ñ fīa boñne. Ñ naa gbē kpēedeena ai à gá mi deo gbē káakunwa. ⁹Ben uusiēdeen m̀, aɔ kondogi ɔɔ è mèn doodo. ¹⁰Kè gbē káakunwa m̀, aɔɔe daa í ɔɔ éǵɔ de gbē kpēedeena pólame, ben kondogi ɔɔ mèn doon aɔɔ è í píngi. ¹¹Kè aɔ í ɔɔ si, ben aɔ léfɔɔɔ kà bedee pizi ¹²wà bè: Awa doon gbē zāadeen zii kè, ben n í ké sēnkpe kōn wamɔwa kè wa zī bíta kè ɔfántē gbāaa guuoɔ? ¹³Ben à wè í gbē doo pila à bè: Ma gbē, mée n blero. Wa kō yā mà kondogi ɔɔ mèn doo musunloo? ¹⁴Ñ n pó sí ñ tá. Má yezi mà kpá gbē zāadee kèkiia lán n pó bàme. ¹⁵Má zé vī mà ke kōn ma ɔɔ lán má yezi nàroo? Néé wée bɔɔɔzi kè má gbēkē vī yānzin yɔ? ¹⁶Len kpēedeena éǵɔ gbē káakunwa ù le, gbē káakunwa éǵɔ kpēedeena ù.

Yesu eara à a ga kōn a fēnao yā'ona

(Maa 10:32-34, Luk 18:31-34)

¹⁷Gurɔɔ kè Yesu e gaa Yerusalemu, à a iba gōn kuri awēplaaano sēe ñdona, à yā òñne zén à bè: ¹⁸Wée gaa Yerusalemume. Gwen weé Gbēntee Né kpá sa'orikinwa kōn ludayādannerino, aɔé yā daála à ga, ¹⁹aɔé a kpá bori pānde gbēnwa. Aɔé à fabo, aɔé à gbē flào, aɔé à pá lía wà à de, à guro aagōdee zī eé fēe.

Yemisi kōn Yohanao wéekena

(Maa 10:35-45)

²⁰Ben Zebedi néno da m̀ Yesu kiia kōn a néno. À yezi à wée kea, ben à kùene. ²¹Ben à à là à bè: Bón í yezi? À wèàla à bè: Ñ tó ma né gōn plaaa kèno vēnyo n kpatan, gbē doo n ɔplaazi, gbē doo ɔzezi. ²²Ben Yesu bè né pìnne: Á yā kè ée à wée keamaa dōro. Togo'i kè mé mi, é fɔ à míɔ? Aɔ wèàla wà bè: Wé fɔ. ²³Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii, é mi fá, m̀de vēena ma ɔplaazi ke ma ɔzezi né ma yānlo. Gbē kè ma Dee kèkènneno pómé. ²⁴Kè à iba gōn kuri kpaaano yā pì mà, aɔ pɔ fē vī kōn dāaroo pizi. ²⁵Ben Yesu í kákɔa à bèñne: Á dɔ ke bori pānde kínano è gbāaa ble í gbēnwa, gbāadeena sɔ è iko múnne, ²⁶m̀de à de le a kiiaro. A té gbē kè yezi à gɔ gbēnsi ù, sé adee ke a ziri ù. ²⁷Leme do gbē kè yezi à gɔ gbē káaku ù, sé adee ke a zò ù. ²⁸Zaake Gbēntee Né e m̀ le wà zii kenero, à m̀ le à zii kénneme, à a zinda wèndi kpá le à gbēno bo pari yānzi.

Via baakerino kēkōana

(Maa 10:46-52, Luk 18:35-43)

²⁹Gurɔɔ kè aɔɔe ɔɔ Yeriko, parii té Yesuzi. ³⁰Via gōn plaaano vēena zé léa, aɔɔ mà Yesu bé èe gēte, ben aɔɔe lé gbāaa zuu wà bè: Dii, Dauda Bori, ñ wa wēnda gwa! ³¹Wà giñne wà bè aɔ yite, ben aɔ lé gbāa zuna kàara wèe bee: Dii, Dauda Bori, ñ wa wēnda gwa! ³²Ben Yesu zè à í sísi,

à ní lá à bè: Bón á yezi mà kearee? ³³Aṣ wèàla wà bè: Dii, wá yezi wa wée guu eme. ³⁴Yesu ní wēnda gwà, à ɔ kè ní wéa. Gwe gṵṵ aṣ wée guu è, ben aṣ tēzi.

Gbāakekpana Yesuzi Yerusalemu

(Maa 11:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)

21 ¹Kè aṣ kà kīi kōn Yerusalemu, aṣ kà Betefage lakutu kè kú Kùkpe sīsīgeezi, ben Yesu a iba zī gṵṵn plaa, ²à bèñne: À gá lakutu kè káe a ae kèkàa guu. Tó a gē gṵṵ, é zaaki e kōn a néo bàdona gwe. À poro à suome. ³Tó wà a la wà bè, à kè diaa, à be Dii bé à yezi, eé eara à suo tia. ⁴À kè le le yā kè annabi ò ke yānzime à bè:

⁵À o Zayondeenone

aṣ kīna bé èe mɔɔ ní kiia.

À buse à di zaakine bṛɔ kpe.

⁶Iba pino gàa wà kè lán Yesu òñne nà. ⁷Aṣ sù zaaki pìo kōn a néo, aṣ ní utano kpàem̄ma, ben Yesu òñne. ⁸Gbēnɔ e ní utano kpàe zén paripari, gbēkenɔ e lá zṵṵ, aṵe kpàe zén dɔ. ⁹Gbē kè aṵ tē aezino kōn gbē kè aṵ tē kpeɔ e wii lē wèe bee:

N̄ gbāaa ke, Dauda Bori!

Aubarikadeen gbē kè èe mɔɔ kōn Dii tó ũ!

Wà gbāake kpāzi ai ludambe.

¹⁰Kè Yesu gē Yerusalemu, wéte lògo, gbē píngi e bee: Dén gbē beee ũu? ¹¹Parii bè: Annabi Yesume. À bṵ Nazareti, Galili bṵsun.

Yesu kuuna Luda ua

(Maa 11:15-19, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)

¹²Yesu gē Luda ua guu, à pè laayarino kōn laaluringa à ní bóe ní píngi. A ɔɔlendekeringo teebuno kōn pṵtēyarino kitanɔ yīpa à kwēñne. ¹³À bèñne: Wà kè Luda yān, ma kpé égṵ de aduakekpe ũ, ben á kè gbēblerino tò ũ.

¹⁴Vīano kōn ereno mò à kiia Luda ua guu gwe, ben à ní kēkōa. ¹⁵Kè sa'orikino kōn ludayādannerino yābōnsae kè èe keeno è, bensṵ aṵ mà nēnɔ e wiii dɔɔa Luda ua guu aṵe bee, n̄ gbāaa ke, Dauda bori, ben aṣ pṵ fē. ¹⁶Aṣ bène: N̄ mà lán aṵe oo nà? Yesu wēñla à bè: Leme! Kè Ludaa dà né fétenone kōn nékpāntēno aṣ a sáabu kpá, ée à kyó ke á màroo? ¹⁷Ben à bṵ wéte pìn à ní tón, à gàa à ì Betani.

Kākā lí kana

(Maa 11:12-14,20-24)

¹⁸Kè guu dṵ kōngṵ ide'ide, à òlara e suu wéten, ben nṵaa e à dēe. ¹⁹À kākā lí è zé léa, ben à sṵzi èe pṵke earo, sé à lánɔ. Ben à bè lí pīne: Né né i ziki dɔro. Gwe gṵṵ lí pī kori kù à gāga. ²⁰Kè à ìbanɔ è, ben à bṵ ní sae aṵ bè: À kè dia kākā lí pī kori kù le gṵṵ? ²¹Yesu wēñla à bè: Yāpuraan mée

ooare, tó á Luda náane ví seka sai, èe ke kākā lí pì yān é ke adoro. Tó á ò kpìi kènne à fèe à a zīnda sé à zu sèben, eé ke le. ²²Tó á Luda náane ví, yā kè a à wée kèa aduakena guu píngi, é e.

Yesu gbekana a ikozi

(Maa 11:27-33, Luk 20:1-8)

²³Yesu gè Luda ua guu, èe yā daaíne. Ben sa'orikino kōn gbēnsino m̀ wà à là wà bè: Iko kpareen nēe yā kènno kèeo? Dé bé à n gba iko pì? ²⁴Ben Yesu wèñla à bè: Mapi s̄, yā mèn doon mé gbekaawa. Tó á òme, mé iko kè mée yā kènno kèeo oare. ²⁵Dé ikon Yaaya gbēno batisi kèo? À b̀ Luda kiiian ý, ke gbēntee kiiame? Ben ā yā g̀ḡ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la, b́yānzin wée Yaaya yā sírozi. ²⁶Tó wa bè gbēntee kiiame s̄, wá gbēno v̄a ví, zaake gbē píngi Yaaya annabikèe sì. ²⁷Ben ā wè Yesula wà bè: Wá d̄ro. Ben Yesu bèñne: Èndē mapi se, mé iko kè mée yā kènno kèeo oarero.

Négōgbē gōon plaaano

²⁸Ben Yesu bè: Gbēke négōgbēno ví gōon plaa. Ben à bè Worune: Ñ gá ñ zī ke bura gbāa. ²⁹Woru bè: Mé gáro. Ben à a n̄se lie zāa à gaa. ³⁰Maree pì gaa à bè Sabine le d̄. Sabi bè: T̄. Ben èe gáro. ³¹Á è diaa? Gōon plaaa p̄no guu, ā dé bé à a de p̄yezi kè? Ā bè: Worume. Ben Yesu bèñne: Yāpuraan mée ooare, be'w̄sirino kōn kaaruano é gē kpata kè b̀ Luda kiiia guu a ā. ³²Zaake Yaaya m̀, à zé súusu òd̄aare, ée à yā síro. Be'w̄sirino kōn kaaruano bé wà à yā sì. Baa kōn beee enao ée a n̄se lie zāa a à yā síro.

Geepi líkpe ayakerino

(Maa 12:1-12, Luk 20:9-19)

³³À yā pānde ma d̄. Burade ke bé à kuu, à geepi líkpe bà à kara ligazi, à wèe ȳ à guu geepi'ifèkii ū à búdākpagba d̄. Ben à bú pì nà ayakerinone ñ z̄i, ben à fèe táo. ³⁴Kè geepiz̄gur̄w̄ kà, ben à a z̄irino z̄i ayakeri p̄noa, le ā a geepi beé sí. ³⁵Ben ayakeri p̄no à z̄irino kùkū, ā ñ gbē doo gbē, ā ñ gbē doo dè, ā ñ gbē doo pàpa gbèò wà à dè. ³⁶Ben à èara à z̄iri pāndeno z̄imma, ā parii de gbē káakunola, ben āw̄ kèñne le d̄. ³⁷Zāan à a né z̄imma à bè: Āé ma né yā da. ³⁸Kè ayakeri p̄no né pì è, ā bèkōne: Túbiblerin yè. À tó wà à de, à túbi é ḡ wa p̄ ū. ³⁹Ben ā à kù wà b̀o buraa guu, ā à dè. ⁴⁰T̄! Tó buradee pì sù, b́n eé ke ayakeri p̄no? ⁴¹Ā wèàla wà bè: Eé gbē pāsī p̄no dede pāsīpāsī, eé buraa pì na ayakeri pānde kè āé à baka kpáa à gur̄wanone ñ z̄i. ⁴²Ben Yesu bèñne: Ée Luda yā kè kyó keroo?

Gbè kè kpéborino pā kpàzi
bé à ḡ kpé gooda gbè m̄dee ū.

Dii bé à beee kè
ben à kèwe yābɔnsae ũ.

43-44 Bee yānzi méε ooare: Luda é a bɔ kpata kè bɔ a kiia guu, eé gbē kè aṣé à baka kpáano kán.

45 Kè sa'orikinɔ kɔn Farisinɔ Yesu yālekɔzina pinɔ mà, aṣɔ dɔ kè n̄ yān èe oo.
46 Ben aṣ zé wète wà à kũ, mɔde aṣ vīa kè pariine, kè wà à diε annabi ũ yānzi.

Nɔse pɔnnakena

(Luk 14:15-24)

22 ¹Yesu èara à yā lèkɔzínne à bè: ²Lán kpata kè bɔ Luda kiia de n̄n̄n̄ yè dɔ. Kína ke bé èe nɔse pɔnnaa kee a néne, ³ben à a zìrinɔ zì aṣ o gbē kè à n̄ s̄isi aṣ m̄j p̄j bleenɔne aṣ m̄j, mɔde aṣ yezi wà m̄ro. ⁴Ben à èara à zìri pāndenɔ zì à bènn̄ne: À gá à o gbē kè ma n̄ s̄isinɔne ma sorumi mà, ma zùswareenɔ kɔn p̄kade mèkpananɔ dè má kèke kò. Aṣ m̄j nɔsepoblekiia. ⁵Ben aṣe làakari dɔ yā piaro, aṣ baade gàa a bɔkɔte kè. Gbēkenɔ gàa n̄ bura, gbēkenɔ gàa laa tá. ⁶Gbē kpaaanɔ zìri pinɔ kùkũ, aṣ wí dām̄ma, aṣ n̄ déde. ⁷Ben kína pì pɔ f̄e à a sozanɔ gbàre, aṣ gàa wà gbēderi pinɔ dède, ben aṣ té s̄ɔ n̄ wètea. ⁸Ben kína pì bè a zìrinɔne: Nɔsepoblee mà, mɔde gbē kè ma n̄ s̄isinɔ e k̄o síoro. ⁹À gá zéɔnkpakɔanɔ guu, à gbē kè á è píngi s̄isi nɔsepobleea. ¹⁰Ben zìri pinɔ f̄e wà gàa zénɔ guu, aṣ gbē kè aṣ n̄ éno kàkɔa, gbē zaaanɔ kɔn gbē maaanɔ n̄ píngi. Len nɔse pɔnnakerinɔ guu pà le.

¹¹Kè kína pì gē à pɔnnakeri pinɔ gwa, à gɔgbē ke è gwe, à nɔse pɔnna uta danaro, ¹²ben à bène: Ma gbē, à kè dia n̄ gē kè nɔse pɔnna uta dasaii? Ben à yītēna kítikiti. ¹³Ben kína bè a dogarinɔne: À à ɔɔɔ yi kɔn à gbánɔ, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ɔɔ dɔn wà ɔ di n̄ musu. ¹⁴Zaake gbē kè Luda n̄ s̄isinɔɔ pari, mɔde gbē kè à n̄ s̄enɔɔ pari.

Be'ɔɔkpāna Sizaa yā

(Maa 12:13-17, Luk 20:20-26)

¹⁵Beee gberan Farisinɔ bɔ wà gàa wà yā gɔgɔ lán aṣé ke nà aṣ Yesu kũ a yā'ona guu. ¹⁶Ben aṣ n̄ ìbanɔ z̄ia kɔn Herɔdu gbēnɔ aṣ bè: Danneri, wá dɔ kè gbē yāpuradeen n̄ ũ. Neè Luda zé dañne síusu, neè gbē wée gwaro, neè gbē gwena gwaro. ¹⁷Lán n̄ è nà n̄ owe. À zé vī wà be'ɔɔ kpá Sizaa, ke à zé vīro? ¹⁸Yesu n̄ n̄se zaaa d̄m̄ma, ben à bè: M̄ɔnafikideenɔ! B̄yānz̄in ée ma ȳɔ ée gwaazi? ¹⁹À ɔɔ kè wè be'ɔɔ kpáo ɔɔɔame. Ben aṣ ɔɔ pì doo kpàa. ²⁰Ben à n̄ lá à bè: Dé mì wēzān yè kɔn à t̄so? ²¹Aṣ wèla wà bè: Siza p̄me. Ben à bènn̄ne: Èndē à p̄ kè de Siza p̄ ũ kpá Sizaa, é p̄ kè de Luda p̄ ũ kpá Ludaa. ²²Kè aṣ yā pì mà, à bɔ n̄ sae, ben aṣ tà wà à tò gwe.

Gènn̄ f̄ena yā

(Maa 12:18-27, Luk 20:27-40)

²³Gurɔ d̄nkɔ pì z̄i Sadusi kè aṣè be gènn̄ è f̄eeroonɔ m̄o Yesu kiia, ben aṣ à gbèka wà bè: ²⁴Danneri, Musa òwe tó gɔgbē gá n̄'isai, à d̄aaro a v̄i

gyaanɔw sé, le à né borii dato a viine. ²⁵Tò. Dedɔnkɔdeenɔw kú wa té yā gɔɔn swæplaa. Woru ɔw sè, ben à gà à ɔw pì tò né'isai, ben gyaanɔw gò Sabine. ²⁶À kè Sabine le dɔ kɔn Bico ai à gà pé n swæplaaadeea. ²⁷Aɔ píngi gberan ɔw pì gà se. ²⁸Tò! Gènc fægurɔw zī aɔ gɔɔn swæplaa pìnc tɛ, dé bé eégɔ ɔw pì vīi? Zaake n píngi aɔ à dɔ ɔw ũ. ²⁹Ben Yesu wèñla à bè: A sāsā a Luda takada kɔn à gbāaao dɔsai yānzi. ³⁰Tó gènc fæe, aɔé ɔw séro, aɔé zā kero, weégɔ kuu lán malaikanɔw kuu nà ludambeme. ³¹Gènc fæena yā musu ée yā kè Ludaa òare kyó keroo? À bè, ³²ambe Ibrai kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda ũ. Luda è ke gènc Luda ũro, gbē bēeno Ludame. ³³Kè gbēnc yā pì mà, à yādannena bò n sae.

Dokayā kè deñlaa

(Maa 12:28-34, Luk 10:25-28)

³⁴Kè Farisinɔw mà Yesu Sadusinɔw fù, aɔ kàkɔa. ³⁵Ben aɔ dokadɔrino doke à yɔ à gwa, à à là à bè: ³⁶Danneri, dokayā kparee bé à de a kpaanɔlaa? ³⁷Yesu wèàla à bè: Ñgɔ ye Dii n Ludazi kɔn nòseo do kɔn n ninio píngi kɔn n laasuo píngi. ³⁸Dokayā kè à bèe ví de a kpaanɔlaan gwe. ³⁹À plaadee kè bɔkɔbaon yè: Ñgɔ ye n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bà. ⁴⁰Musa doka píngi kɔn annabinɔw yāo logona dokayā mèn plaa kèncame.

Mesaya bori yā

(Maa 12:35-37, Luk 20:41-44)

⁴¹Lán Farisinɔw kakɔana nà, Yesu n lá à bè: ⁴²Á è dia Mesaya yā musuu? Dé boriin à ũu? Aɔ wèàla wà bè: Dauda boriime. ⁴³Ben Yesu bèñne: Á kè dia Luda Nini didi Daudaa, ben Dauda Mesaya sisi Diii? À bè,

⁴⁴Dii bè ma diine à vèe a ɔplaazi
ai àgɔ à ibeenɔ káene a gbá gīzī.

⁴⁵Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégɔ de à borii ũ ɔwɔ? ⁴⁶Gbēkee e fɔ à wèàlaro. Zaa gurɔ beea gbēkee e gà à yāke laa dɔro.

Ludayādannerinɔw kɔn Farisinɔw mɔnafiki

(Maa 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46)

23 ¹Beee gbera Yesu yā ò gbēncɔne kɔn a ìbanɔ ²à bè: Ludayādannerinɔw kɔn Farisinɔw bé wà gò Musa gēe ũ. ³Beee yānzi à yā kè aɔé oareenɔ ke píngi àgɔ kúna. Mòde àton n yākera kero, zaake aɔé yā kè aɔé oo kero. ⁴Aɔé aso tiisi yi yi wà di gbēncɔne n gān bensɔ baa ɔnetee do aɔègɔ yezi wà káziro. ⁵Aɔé n yā píngi ke le gbēnc n e yānzime. Len aɔé Luda yā ēzēba gbèntē da le, aɔé bàkɔw gbāa da n pókāsāanɔzi. ⁶Aɔègɔ yezi wavèè ɔwnna pòble vèeki maaanɔw kɔn aduakekpe vèeki maaanɔw. ⁷Aɔègɔ yezi wàgɔ ì kpákpaam̄ma yàranɔa, wàgɔ n sisi Rabi. ⁸Àton tó wà a sisi Rabi, zaake a píngi viinɔw kɔn dāaronɔme a ũ, a

Danneri mèn dome. ⁹Àton gbēke sísi a de tɔɔte kèro, zaake a De mèn dome, àmbe à kú musu. ¹⁰Àton tó wà a sísi aædero, zaake a Aædee mèn dome, àmbe Mesaya ũ. ¹¹A zìrin gbēnsi ũ a té. ¹²Gbē kè è a zīnda kaara, Luda é à busa. Gbē kè è a zīnda busa, Luda é à kaara.

Yesu kpākēna ludayādannerino kōn Farisinɔzi

(Luk 11:39-42,44,52)

¹³Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Èè kpata kè bò Luda kiia zé tata gbēnɔne. Èè gē à guuro, bensɔ èè wezi gbē kè aɔɔ yezi wà gē à guunɔ gēn sero.

¹⁴Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Èè adua gbāa ke le gbēnɔ a e yānzi, ben èè gyaanɔɔɔ kpé sífma. Beee yānzi a wéetamma égɔ pāsī de gbē píngi pōla.

¹⁵Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Èè lili o tɔɔte kōn ísiao iba mèn do ena yānzi. Tó a à è sɔ, èè à ke té pɔ ũ deala leo plaa.

¹⁶Wāiyoo a vĩa dɔn'aædeenɔ! Èè be, tó wà si kōn Luda kpéo, à yāke víro, mɔde tó wà si kōn Luda kpé vurao, beee bé à yā vī. ¹⁷Vĩa mīsaideenɔ! À kparee bé à bítaa? Vuran yó, ke Luda kpé kè è tó vura gɔ à pɔ ũu? ¹⁸Èè be dɔ, tó wà si kōn sa'okiio, a yāke víro, mɔde tó wà si kōn sa'obɔ kè kú gwee, beee bé à yā vī. ¹⁹Vĩanɔ! À kparee bé à bítaa? Sa'obɔn yó, ke sa'okii kè è tó sa'obɔ gɔ Luda pɔ ũu? ²⁰Gbē kè yā si kōn sa'okiio si kōn pɔ kè kú gweenɔ píngime dɔ. ²¹Gbē kè yā si kōn Luda kpéo si kōn Luda kè kú à guuome dɔ. ²²Gbē kè yā si kōn ludambæeo si kōn Luda kíblekitao kōn Luda kè vēēnaaome.

²³Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Èè tofeenɔ tɔɔtedo kōn kpee'āao kōn dā láo kuridee kpá Ludaa, ben èè dokayā tiisino tón, yāzede kōn sùuo kōn náaneo. Yā beenɔ bé à de àgɔ kūna à kpaaa tona sai. ²⁴Vĩa dɔn'aædeenɔ! Èè mósɔ né bɔ a íminan, ben èè lakumi mɔ.

²⁵Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Èè gbāsī bɔ togoonɔ kpee kōn taanɔ, mɔde wākū kōn zīndakūnadōsaio bé à a nðse pà. ²⁶N Farisi vĩa! Ñ gbāsī bɔ togo guune gĩa, à kpee é gɔ gbāsī sai.

²⁷Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Á de lán mira kè wà aali puraa lèanɔ bàme. Aɔ kpee maa wéene, mɔde gèwanɔ kōn gbāsī píngio bé à í guu pà. ²⁸Leme apinɔ se dɔ, a kuuna maa gbēnɔ wéene, mɔde mōnafiki kōn yā zaaao bé à a guu pà.

²⁹Wāiyoo a yādannerino kōn Farisinɔ! Mōnafikideenɔ! Èè pɔ bo annabino miranɔ, èè zā ble Luda gbēnɔ pɔa ³⁰èè be: Tó wá kuu yā wa dezinɔ gurɔ, wa bà égɔ kúnyo annabino dedena guuro. ³¹Leme á si kè gbē kè aɔ annabino dèdenɔ boriinɔn a ũ. ³²Á aĩa ke, à a dezinɔ kāndagbe ba à à mì de sa! ³³Mlènnɔ! Gbēntee pitigoonɔ! É ke dia à bɔ té yā kè danaalaa guuu? ³⁴Beee yānzi mé annabino kōn òndòrinɔ kōn yādannerino zīawa. É í gbēkenɔ dede,

é ní gbēkeno pá lía, é ní gbēkeno gbē flāo a aduakekpeno guu, é pémma wéte kōn wéteo. ³⁵Leme Luda gbē kè wà ní dēdeno yā é wí a musu le, sena zaa gbē maa Abila denaa ai à gàa pé Berekia né Zakari kè a à dè Luda kpé kōn sa'okiio daguraa. ³⁶Yāpuraan mée ooare, yā beeno píngi é wí tōorigbēno musume.

Yerusalemu yā
(Luk 13:34-35)

³⁷Yerusalemudeeno, Yerusalemudeeno! Èè annabino dēde, èè gbē kè Luda ní zīawaano papa gbèò à ní dēde. Mèègō yezi mà a kakōamazi gèn baaagō, lán koo è a dēbe kú a nēnola nà, mōde ée weziro. ³⁸Luda é a kpé tóare bezí ùme sa. ³⁹Mée ooare, é ma e dro ai à be, aubarikadeen gbē kè èè mōo kōn Dii tōo ù.

Yerusalemu yakana kōn andunayāaguro sèedano
(Maa 13:1-20, Luk 21:5-24)

24 ¹Yesu bō Luda ua guu èè taa, ben à ìbano sōzi wà lézukii kēne à kpénōa. ²Ben Yesu bèñne: A beee è píngi? Yāpuraan mée ooare, weé gbè ke tó dikōaro, weé gboro píngime.

³Guro kè Yesu vēena Kùkpe sīsigezi, à ìbano mō à kiia gusae, aō à là wà bè: Ì owe, bōren yā kēno é kēe? Bō bé eégō de n suna kōn andunayāaguro sèeda ùu? ⁴Yesu wēñla à bè: À làakari ke, àton tó wà a sāsāro. ⁵Zaake weé mō pari ma tōo, aōégō bee Mesayan í ù, aōé gbēno sāsā pari. ⁶É zìno baaru ma kōn à wàpeo. Àton bídi kero. Sé beeno ke, mōde guro yāana kpé. ⁷Bori kōn boriio é feekōzi, leme do būsuo kōn būsuo. Nōa kōn tōote nigānigānao éégō kú gukenōn. ⁸Yā beeno píngi nōwāwā naana ù. ⁹Bee gbera weé a kükū wà a kpáñma, wà wée tāawa wà a de, bori píngi é zaagu ma yānzi. ¹⁰Gbēno é fuma pari, aōé bo kō kpe, aōé zakōn. ¹¹Annabi egeeno é mō pari wà gbēno sāsā pari, ¹²yā zaa é kō, gbē parideeno yenzi é busa. ¹³Gbē kè zena gbāa ai à guro léa bé éé misina e. ¹⁴Weé kpata kè bō Luda kiia pì baaru kpá anduna baama píngia sèeda ù bori píngine, gbasa pō píngi é mī de.

¹⁵Tó a tē guyakari kè annabi Danieli à yā ò è Luda ua, kyókeri gō dō, ¹⁶gbē kè aō kú Yudeano bàa sí wà mī pé kpìiino. ¹⁷Gbē kè kú a kpé musu tón pita à gē kpé guu à pōke sé à bōoro. ¹⁸Gbē kè kú buraa tón liara be à a uta séro. ¹⁹Wāiyoo nōsindadeeno kōn nédandeeeno guro beee. ²⁰À adua ke le bàasina pì tón ke buusie ke kámmaboguro zīro. ²¹Zaake guro pì wétamma éégō bíta. Zaa guro kè Luda anduna kè ai gbāa, à taka e kero, bensō éé ke zikiro. ²²Tó Ludaa e guro pìno lagoro, le gbēke é bōro. Mōde éé guro pìno lago a gbē kè à ní séno yānzime.

Gbēntee Né suna
(Maa 13:21-37, Luk 17:20-37, 21:25-33)

²³Guro beee tó gbēke bèare, à Mesaya gwa kè kesō à Mesaya gwa kāa, àton síro. ²⁴Zaake Mesaya egeeno kōn annabi egeeno é mō wà sèeda

bítanɔ kɔ̄n dabuyãno ke, le wà baa gbē kè Luda n̄ séno sāsāo, tó eé sí ke. 25 À ma, ma gīake má òare zaa káaku kò. 26 Tó wà bèare à gwa, à kú s̄n̄, àton gáro. Ke tó wà bèare à gwa, à kú kpétu, àton síro. 27 Zaake lán lou é pí à ludambɛ pura kú zaa ofántēboɛ kpa ai à gēkpen kpa nà, len Gbēntee Né suna égō de le. 28 Guu kè gè kún, gwen yeberekunɔ é kō kakōan.

29 Gurɔ pinɔ wétãmma gbera gōo ofántē é sia kú, moɔvura é í kero, soɔɔnonɔ é woro ludambe, gbāaa kè aōo kú musunɔ é nigã. 30 Gbēntee Né sèeda é gbasa à bo ludambe, borii kè aōo kú anduna guunɔ é n̄ zīnda gbēgbē n̄ píngi, aḡé Gbēntee Né suna e ludambe luguun kɔ̄n gbāaa kɔ̄n gakui bítao. 31 Eé a malaikanɔ zī kɔ̄n kākāki'ɔ gbāaa, aḡé a gbē kè à n̄ séno kakōa anduna gooda siigōo zaa ludambe lé gura kè kɔ̄n à lé káao.

32 À yā dada kākā lía. Tó à gāno í kpàkpa, èe lá bōro paa, á dō guwāagurɔ kà kii. 33 Leme sō, tó a yā pinɔ è píngi le, àgō dō kè à suna kà kii, à kú kp̄el̄ea. 34 Yāpuraan mée ooare, gurɔ kè gbēno é gētero ai yā pinɔ gá keo píngi. 35 Musu kɔ̄n tɔɔteo é gēte, moɔde ma yāno gētena vīro.

36 Gbēkee à gurɔ ke à gurɔ zaka dōro, baa malaika kè aōo kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda. 37 Lán à de nà Nuu gurɔ, len eégō de le se Gbēntee Né sugurɔ. 38 Gurɔ kè í e da andunalaro, wèe pó blee wèe í mii, wèe noɔ se wèe zā kee ai Nuu gaa à gè goro'ite guu. 39 Aḡoɛ dōro, ben í m̄ à n̄ s̄e n̄ píngi. Len eégō de le se Gbēntee Né sugurɔ. 40 Gbē gōon plaaano égō kú bura, weé gbē doo sé wà gbē doo tón. 41 Noɔgbē gōon plaaano égō pó loɔo gbèn, weé gbē doo sé wà gbē doo tón. 42 Beee yānzi a wée gō dɔ, zaake á dō gurɔ kè a Dii é suro. 43 Àgō kèkii dō. Tó bedee gurɔ zaka kè kpāi é m̄sa dō yā, le a wée gō dɔ, eé tó à a kpé fōro. 44 Beee yānzi apino sō, àgō kú soruo, zaake Gbēntee Né é su gurɔ zaka kè a wée dozirooame.

Zīkeri náanede làakaridee

(Luk 12:41-48)

45 Dén zīkeri náanede làakaridee kè à dii a zīkerino nàne a ozi le à póblee kpámma à gurɔo ūu? 46 Aubarikadeen zīkeri kè à dii à lè èe kee le a sugurɔo ū. 47 Yāpuraan mée ooare, eé a auziki píngi nane a ozi me. 48 Moɔde tó zīkeri pì pásī, ben à bè a n̄se guu a dii e gí kee, 49 ben à nà a zīkeri daano gbēgbēnaa, èe pó blee èe í mii kɔ̄n wēderino, 50 à dii é su gurɔ kè à wée dozirooame, gurɔ zaka kè à dōroo, 51 eé à zōzōkōre, à à baka da kɔ̄n moɔnafikideeno. Gwen weé so don wà o di n̄ musu.

Nɔkpare gōon kurino

25 1 Gurɔ beee kpata kè b̄o Luda kiia égō de lán nɔkpare gōon kuri kè aō n̄ fitiano sè wà b̄o, aḡoɛ gaa da noɔserile bàme. 2 Aḡ gōon soɔroonɔ né m̄saideenɔme. Aḡ gōon soɔroonɔ s̄o làakarideenɔme. 3 À m̄saideeno n̄ fitiano sè n̄osi kūsāe sai, 4 à làakarideeno s̄o n̄ fitiano sè kɔ̄n n̄osi kūsāe. 5 Noɔseri e m̄o kpaaro, ben i n̄ lé n̄ píngi, aḡoɛ ii oo.

⁶Lezāndo wà wii lè: Nɔseri e ɲɔɔ! À fɛɛ à gá daàle. ⁷Ben nɔkpare pìno vù ní píngi, aɓ ní fitiano kèkè. ⁸Ben mìsaideenɔ bè làakarideenɔ: À wa gba nɔsi féteroo! Wa fitia e gaa né! ⁹Ben làakaridee pìno wèñla wà bè: Eé mɔwa kɔn apino píngiro. À gá à a pɔ lú à yàrinɔ kiia. ¹⁰Kè aɓ gàa lú, ben nɔseri kà. Gbè kè aɓ soru kènɔ gèò nɔse guu, ben wà gbà tàta. ¹¹Zāzāa nɔkpare kpaaa pìno sù, aɔɔe lé zuu: Dii, Dii! Ñ zɛ wèwe! ¹²Ben à wèñla à bè: Yāpuraan méé ooare, má a dɔro. ¹³Bee yānzi a wée gɔ do, zaake á à gurɔ ke à gurɔ zaka dɔro.

Ɔɔdakena zìrinɔne

(Luk 19:11-27)

¹⁴Kpata kè bɔ Luda kiia de lán gbè kè èe gaa wétea bà, ben à a zìkerino sisi, à a auziki nánne ní ɔzì. ¹⁵À ɔɔdaa kè aɓ gbè doone zika ɔɔro, gbè plaadee zika plaa, gbè aagɔdee zika do, aɓ baade gbāa lén, ben à gàa wétea. ¹⁶Zikasɔrodee gàa à laa tà kɔn ɔɔ pìo gɔɔ, ben à àre è zika ɔɔro. ¹⁷Zikaplaadee kè le do, ben à àre è zika plaa. ¹⁸Zikadodee sɔ gàa à wèe yò, ben à a dii ɔɔ pì ùten. ¹⁹Gurɔ plaaa gbera zìkeri pìno dii sù, ben èe a ɔɔ yā gɔgɔɔnyo. ²⁰Zikasɔrodee mɔ kɔn zika ɔɔro pānde kè à èo à bè: Dii, ñ zika ɔɔroo kè ní kpāmaa gwa, à àre kàarame zika ɔɔro do. ²¹Ben à dii bène: Ñ kè zìkeri maa nāanede! Lán ní náane vī kɔn à féteo nà, mé à bíta nanne n ɔzì sa. Ñ gè ma pɔnnakena guu. ²²Zikaplaadee mɔ do à bè: Dii, ñ zika plaaa kè ní kpāmaa gwa, à àre kàarame zika plaa do. ²³Ben à dii bène: Ñ kè zìkeri maa nāanede! Lán ní náane vī kɔn à féteo nà, mé à bíta nanne n ɔzì sa. Ñ gè ma pɔnnakena guu. ²⁴Ben zikadodee mɔ sa à bè: Dii, má dɔ kè n yānɔɔ zī'ū. Neè pɔ kè guu kè nées tɔnlo. Neè pɔ kakɔa guu kè nées gbēnlo. ²⁵Ben vīa ma kū, ma gaa ma n ɔɔ ùte wèen. N pɔe kè. ²⁶Ben à dii bène: Zìkeri zaa meade! Ñ dɔ kè meè pɔ kè guu kè méé tɔnlo, meè pɔ kakɔa guu kè méé gbēnloo? ²⁷À maa yā n ɔɔdaa kèo gbēkene, le tó ma su, mà a pɔ sí kɔn à àreo. ²⁸À zika doo pì sía à kpá zikasɔrodeea. ²⁹Zaake gbè kè pɔ vīin Luda é kaarane ai à dizi. Gbè kè vīroo sɔ, baa kè à vīi Luda é síame. ³⁰Zìkeri pāa kèkii sɔ, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ɔɔ don wà ɔ di ní musu.

Ziakpɛ zī yākpækɛna

³¹Tó Gbēntee Né mɔ a gakui guu kɔn a malaikano ní píngi, eé vèe a kíblekita gakuideea. ³²Anduna boriino é kakɔa à aɛ ní píngi, eé ní kèkɔa, lán pɔdāri è sāano kèkɔa kɔn blèno nà. ³³Eé sāano kpá a ɔplaazi, blèno ɔzɛzi. ³⁴Bee gbera Kína pì é be gbè kè aɔɔ kú a ɔplaazinɔne: Amɔa kè ma De aubarika dàaguuno, à mɔ à kpata kè à à soru kèare zaa andunakaɛgurɔɔ ble. ³⁵Zaake kè nɔaa e ma deɛ, a pɔblee kpàma. Kè ímii e ma deɛ, a í kpàma. Kè má kuu nibɔ ū, a ma si. ³⁶Kè má kú būu, a asii tàme. Kè méé gyāa keɛ, a ma gwa. Kè wà ma da kpésiaan, a mɔ wée kpàemazi.

³⁷Gbē maaano é bene: Dii, boren wá è ncaa e n dɛɛ wa póblee kpàmma ke ímii e n dɛɛ wa í kpàmmaa? ³⁸Boren wa n e nibo ũ wa n si, ke ní kú bũu wa asii tànnɛɛ? ³⁹Boren wa n e nɛɛ gyāa keɛ, ke wà n da kpésiaan wa gaa wée kpàenzi? ⁴⁰Kína pì é weńla à be: Yāpuraan mée ooare, yā kè á kè gbē kēsānane ma gbē kènɔ tɛ, mámbe á kème.

⁴¹Bee gbera eé be gbē kè aɔ kú a ɔɛɛzinɔne: À gume gwe amɔa kè Luda lé kèareenɔ! À tá tɛ kè eé garoo kè Ludaa kèke Ibilisine kɔn a ibano guu. ⁴²Zaake ncaa e ma dɛɛ, ée póblee kpámaro. Ímii e ma dɛɛ, ée í kpámaro. ⁴³Má de nibo ũ, ée ma síro. Má kú bũu, ée asii támɛro. Mée gyāa keɛ ke wà ma da kpésiaan, ée mó à wée kpáemaziro. ⁴⁴Aɔé gbasa wà à la wà be: Dii, boren wa n e kɔn ncaa ke ímii ke nibo ũ ke bũu ke gyāree ke pisina ũ, ben wée n ían károo? ⁴⁵Kína é weńla à be: Yāpuraan mée ooare, lán ée ke gbē kè kēsānane gbē kènɔ tɛro nà, mámbe ée kemero. ⁴⁶Gbē beenɔ é tá wɛɛtamma kè è yāaroo guume, gbē maaano sɔ wɛndi kè è yāaroo guu.

Lékpakɔsɔna Yesuzi

(*Maa 14:1-2, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53*)

26 ¹Kè Yesu yā beenɔ ò píngi à yāa, ben à bè a ibanɔne: ²Á dɔ kè Banla zĩbaa gɔ̃ guro plaa, weé Gbēntee Né kpámma wà à pá lía.

³Bee gbera sa'orikinɔ kɔn Yuda gbēnsinɔ kàkɔa sa'oriki isi kè wè be Kayafa be. ⁴Aɔ yā gɔ̃gɔ̃ ɔndɔɔo lán aɔé Yesu kú wà à de nà ⁵wà bè: Wàton ke zĩbaa zĩro, le gbēnɔ tón zɔka káro yānzi.

Nósi gũ nna kuna Yesu mìa

(*Maa 14:3-9, Yoh 12:1-8*)

⁶⁻⁷Kè Yesu kú Betani, Simɔ Kusu be, èe pɔ blee gɛɛkesekena, ben nɔgbē ke sɔzi, à gbaaa néngo kè nósi gũ nna ɔɔdee kú à guu kũna, ben à kù Yesu mìa. ⁸Kè à ibanɔ è le, ben aɔ ɔɔ fɛɛ wà bè: Bón pɔ laalaakena kè ũu? ⁹Le wà nósi pì yà yā kɔn ɔɔ bítao wà kpà takaasideenɔa. ¹⁰Yesu dɔ́mma, ben à bènnɛ: Bóyānzi ée ía daa nɔgbē piazi? À zĩ maaa kèmemɛ. ¹¹Takaasideenɔ égɔ kúao guro píngi, mapi sɔ mégɔ kúao guro píngiro. ¹²Kè à nósi pì kù ma mèa, à kè le le à ma gè keome. ¹³Yāpuraan mée ooare, guu kè wèe ma baaru nna waazi keen anduna guu píngi, weégɔ yā kè nɔgbē pì kè oo à ɔngɔ yānzi.

Yudasi bɔna Yesu kpɛɛ

(*Maa 14:10-11, Luk 22:3-6*)

¹⁴Bee gbera gɔ̃n kuri awɛɛplaaano doke kè wè bene Yudasi Isikarioti gàa sa'orikinɔ kiia ¹⁵à bè: Tó ma Yesu kpàawa, bón á yezi à kpámma? Ben aɔ kondogi ɔɔ mèn baaakuri nàro wà kpàa. ¹⁶Zaa guro beean èe zé wɛɛɛ à Yesu kpámma.

Banla pɔ́ble kekena*(Maa 14:12-21, Luk 22:7-14, Yoh 13:21-38)*

¹⁷Buredi Sésè'èzēsai zībaa guro káakudee zī Yesu ibanɔ̀ m̀ wà à là wà bè: Mán n̄ yezi wà gá kekenne ñ Banla pɔ́ blen? ¹⁸À wèñla à bè: À gá wétèn gɔ́gbēke kiia à bene, Danneri bè a gurɔ̀wà kà kii. À ben é Banla pɔ́ blen kɔ́n a ibanɔ̀. ¹⁹Yesu ibanɔ̀wà kè lán à dàñne nà, aɔ́ Banla pɔ́bleyā kèke. ²⁰Kè uusie kè, Yesu gèekesekena teebuzi kɔ́n a gɔ́wɔ́n kuri awèeplaaa pìnɔ̀. ²¹Gurɔ̀wà kè aɔ́we pɔ́ blee à bè: Yāpuraan mée ooare, a gbē mèn doo é ma kpámma. ²²Aɔ́ n̄se yàka maamaa, ben aɔ́we à laa doodo: Asa mámbeeroo, Dii? ²³Yesu wèñla à bè: Gbē kè wée ɔ́ kaakɔ́a taa guu ledoo bé eé ma kpámma. ²⁴Gbēntee Né é kpá guuzi lán à kēna à yā musu nà, mɔ́de wāiyoo gbē kè eé Gbēntee Né kpámma pì. Eé ke sàò adeene tó wèè à i yāro. ²⁵Ben Yudasi kè eé à kpámma pì bè: Asa mámbeeroo, Rabi? Yesu bène: Mbe n̄ ò gwe.

Dii pɔ́blee*(Maa 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kɔ̀ 11:23-25)*

²⁶Kè aɔ́we pɔ́ blee, Yesu buredi sè à aubarika dàn, ben à likɔ́re à kpà a ibanɔ̀wà à bè: À sí à só, ma mèn yè. ²⁷Ben à togoo sè à aubarika dàn, à kpámma à bè: À mi a píngi. ²⁸Ma arun yè, Luda bà kuuna kɔ́n gbē pariinɔ̀ aru ũ, kè eé bɔ́ema aɔ́ durunkēnnena yānzi. ²⁹Mée ooare, zaa gbāa mé geepi'i kè mi dɔ́ro ai kpata kè bɔ́ ma De kiia gá bɔ́o gupuraaa, gbasa mà à dufu miao sa. ³⁰Kè aɔ́ lè s̄i, ben aɔ́ bɔ́e wà gàa Kùkpe s̄is̄igeezi.

Yesu gĩake à dɔ́ yā kè Pita é ke*(Maa 14:27-31, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)*

³¹Ben Yesu bèñne: A píngi é fuma gwāavīa, zaake wà kè Luda yān wà bè: Mé sādāri lé, sāano é fāakɔ́a. ³²Mɔ́de ma feena gbera mé dɔ́are ae gana Galili. ³³Ben Pita bène: Baa tó aɔ́ fúmma n̄ píngi, mé fúmma zikiro. ³⁴Ben Yesu bène: Yāpuraan mée oonne, gwāavīa ai koo gɔ́ gá lé zu, né lé sémazi gēn aagɔ́. ³⁵Pita bène: Baa tó mé gà mà ganyo, mé lé sēnzi zikiro. Ben à ibanɔ̀wà ò le se n̄ píngi.

Yesu aduakena zaa Getesemani*(Maa 14:32-42, Luk 22:39-46)*

³⁶Ben Yesu kɔ́n a ibanɔ̀wà kà guu kè wè be Getesemani, ben à bèñne: À v̄e kè ai mà gá adua ke kāaa. ³⁷À Pita kɔ́n Zebedi né gɔ́wɔ́n plaaano sè à gāaño. À pɔ̀ɔ́ sia kù à n̄seyɔ̀wɔ̀ s̄i. ³⁸Ben à bèñne: Ma pɔ̀ɔ́ sia kù maamaa ai gaa lézī. À ze kè à it̄e kema. ³⁹Kè à gāa ae féte, ben à kùe tɔ̀t̄e à adua kè à bè: Baa, tó eé sí ke, ñ tó togo'i kè gēt̄emala. Mɔ́de èe ke lán má yezi n̄anlo, séde lán n̄ yezi nà. ⁴⁰Ben a liara à sù à a ibanɔ̀wà lè, aɔ́we ii oo. Ben

à bè Pitane: Len yó? Ée f̄ a itē kèmao baa awa doroo? ⁴¹À itē ke àḡ adua kee, le àton fu yāgwanaaro yānzi. Ninii yezi, m̄de m̄e buse. ⁴²À k̄mma à ḡn plaade, à adua k̄ à bè: Baa, tó togoo k̄ é ḡtemala a í mi sairo, ñ tó n p̄yezi ke. ⁴³K̄ à liara à sù à n̄ lé, āwe ii oo d̄, zaake āwe imioo d̄d̄e. ⁴⁴Ben à n̄ tón d̄, à ḡa à w̄e k̄ à ḡn aaḡde, à yā d̄nk̄ p̄ ò d̄. ⁴⁵Ben à liara à sù à iban̄ kiia à bèñne: Ée ii oo, ée k̄mma boo ai tian yó? À gwa! Gur̄ k̄ k̄i. Wà Gb̄ntee Né kp̄a durunk̄erin̄. ⁴⁶À f̄e wà tá. Gb̄ k̄ ma nañne n̄ ōz̄i e m̄o.

Yesu k̄na

(Maa 14:43-50, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

⁴⁷K̄ à kp̄ èe yā p̄ oo, ben Yudasi, à iba ḡw̄n kuri aw̄eplaaan̄ doke m̄ k̄n pariio, āw̄ f̄edaan̄ k̄na k̄n ḡon̄, āw̄ b̄ sa'orikin̄ k̄n Yuda gb̄nsin̄ kiia. ⁴⁸B̄nkp̄eēde p̄ s̄ s̄eda òñne à bè: Gb̄ k̄ mé lé péa, àmbe gwe. À à k̄. ⁴⁹Ben à m̄ p̄ Yesua ḡw̄ à bè: F̄w̄, Rabi! Ben à lé péa. ⁵⁰Yesu bène: Ma gb̄, ñ n̄ kena ke! Ben wà m̄ wà w̄ p̄e Yesua wà à k̄. ⁵¹Ben Yesu gb̄n̄ doke a f̄edaa w̄to, à sa'oriki isi z̄iri l̄o à à swā ḡ. ⁵²Ben Yesu bène: Ñ n̄ f̄edaa s̄w̄ a kp̄en. Zaake gb̄ k̄ z̄ k̄n f̄edaa, f̄edaa bé eé à de. ⁵³Tó má yezi ma De malaika z̄ik̄p̄een̄ gb̄areme ḡw̄ de ḡali kuri aw̄eplaaan̄, n̄ d̄ mé fua mà a w̄e kean yó? ⁵⁴Tó má k̄ le s̄, dian yā k̄ wà k̄ Luda yān wà bè eé ke lee é kee? ⁵⁵Ben Yesu bè pariine: Kp̄ai w̄edewen ma ù k̄ a m̄ à ma k̄ k̄n f̄edaan̄ k̄n ḡon̄w̄? M̄eēḡ w̄eē Luda ua lán guu e d̄w̄ nà m̄eēḡ yā daaare, ée ma k̄uro. ⁵⁶M̄de yā p̄ k̄ píngi, le yā k̄ annabin̄w̄ k̄ Luda yān ke yānzi. Ben à iban̄ bà l̄ n̄ píngi āw̄ à t̄on.

Yuda gb̄adeen̄ yākp̄aekena k̄n Yesuo

(Maa 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Yoh 18:13-14,19-24)

⁵⁷Gb̄ k̄ āw̄ Yesu k̄n̄ ḡaao sa'oriki ìsi Kayafa be. Ludayādannerin̄ k̄n gb̄nsin̄ kak̄ana gwe. ⁵⁸Pita té à kp̄e k̄aa ai sa'oriki ìsi p̄ be. À ḡe ua guu, à w̄e k̄n dogarin̄ le à yā p̄ m̄dena e. ⁵⁹Sa'orikin̄ k̄n Yuda yākp̄aekerin̄ n̄ píngi e s̄eda wet̄e Yesuzi wà à de. ⁶⁰Baa k̄ gb̄n̄ m̄ wà eḡyā didia pari, èe kero. Z̄aazāa ḡw̄n plaa ken̄ m̄ ⁶¹āw̄ bè: Gb̄ p̄ bè é f̄ à Luda kp̄é w̄í à eara à bo gur̄ aaḡw̄ dagura sé! ⁶²Ben sa'oriki ìsi f̄e à z̄ à bè Yesune: Ñ yāke v̄ ñ w̄nlaroo? Yā k̄ w̄e didiim̄maa k̄ de diaa? ⁶³Yesu ȳite kp̄e, ben sa'oriki ìsi p̄ bène: Ma nanne Luda W̄endidezi, ñ owe tó Luda Né Mesayan n̄ ù. ⁶⁴Yesu w̄àla à bè: Len n̄ ò le. Mapi s̄, m̄eē ooare, zaa gb̄a é Gb̄ntee Né e w̄ena Gb̄apingide ōplaazi, bens̄ é à suna e ludambe luguun. ⁶⁵Ben sa'oriki ìsi p̄ a utan̄ ḡ à k̄ à bè: A d̄k̄e Ludao! À k̄ dia w̄e s̄edade p̄ande ken̄ wet̄e d̄we? Á mà lán à d̄k̄e Ludao nà. ⁶⁶Yā kp̄areen̄ a z̄e tiaa? Ben āw̄ w̄àla wà bè: Á taari k̄ wà à de. ⁶⁷Ben wà lóu sù à uua, wà à l̄le ōk̄u. Gb̄ken̄ à swān k̄ke ⁶⁸āw̄ bè: Mesaya, ñ annabikeyā o ñ gb̄ k̄ n̄ lee owe.

Pita léseña Yesuzi*(Maa 14:66-72, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18,25-27)*

⁶⁹Pita v̄eena ua, ben z̄onkpare ke mò à bène: Mpi s̄o nèèḡo kú ledò k̄on Galili gb̄e Yesu piom̄e. ⁷⁰Ben à lé s̄e ní píngi wáa à bè: M̄eē yā k̄e n̄eē oo d̄or̄o d̄oro. ⁷¹Ben à f̄eē à ḡe ḡanun. N̄ogb̄e p̄ānde à è, ben à bè gb̄e k̄e āo kú gween̄one: Gb̄e k̄ekii ledò k̄on Yesu Nazaretiom̄e. ⁷²Pita èara à lé s̄e à la dà à bè: Má gb̄e p̄i d̄oro. ⁷³K̄e à k̄e saa féte, gb̄e k̄e āo zena gween̄o s̄ò Pitazi āo bè: Yāpuram̄e, āo gb̄e doon n̄ ū, zaake wá n̄ d̄o n̄ yāonaame. ⁷⁴Ben à f̄eē à a z̄inda kà à la dà à bè: Má gb̄e p̄i d̄oro. Zaa gwe ḡōn koo lé zù. ⁷⁵Ben yā k̄e Yesu ò d̄o Pitan k̄e à bè, ai koo ḡo gá lé zu, eé lé séazi ḡen aaḡo. Ben Pita b̄ò bàazi à p̄osia óo d̄o.

Yudasi gana*(Z̄ir 1:18-19)*

27 ¹K̄e guu d̄o k̄onḡo ide'ide sa'orikin̄o k̄on Yuda gb̄ensin̄o ní píngi yā ḡòḡo Yesuzi le wà à de. ²Āo à yì, ben āo ḡaa wà à nà bùsu gb̄ensi Pilatin̄e a z̄i.

³K̄e Yudasi k̄e b̄ò à kp̄e è yā dàala, à ḡò t̄omad̄yāa guu, ben à ḡaa kondogi o m̄en baaakuri p̄i s̄okpa sa'orikin̄one k̄on gb̄ensin̄o ⁴à bèñne: Ma durun k̄e, ma taarisaid̄e kp̄a gaazi. Ben āo bène: Wa bà ūgbaa? N̄ yān gwe. ⁵Ben Yudasi o p̄i zù Luda kp̄en, ben à tà à ḡaa à a z̄inda lògo. ⁶Ben sa'orikin̄o o p̄i s̄eē āo bè: O p̄i kana Luda kp̄e o dakii guu z̄é v̄iro, zaake gb̄ede'ow̄m̄e. ⁷K̄e āo yā ḡòḡo, ben āo orobori ḡüt̄okii lù k̄on o p̄io nib̄on̄o viikii ū. ⁸Bee yānzi ai k̄on a gb̄āao w̄e be t̄ote pine t̄ote Arudeezi. ⁹Ben yā k̄e annabi Yeremaya ò k̄e à bè: Wà kondogi o m̄en baaakuri p̄i s̄eē, o k̄e Isarailin̄o z̄eo wà kp̄a à yā musu p̄i, ¹⁰ben wà orobori ḡüt̄okii lùo lán Dii dieme nà.

Pilati yākp̄aekena k̄on Yesuo*(Maa 15:2-5, Luk 23:3-5, Yoh 18:33-38)*

¹¹Yesu zena bùsu gb̄ensi aez̄i. Ben gb̄ensi p̄i à là à bè: M̄be Yudano k̄ina ūó? Yesu w̄eàla à bè: Len ní ò le. ¹²Guro k̄e sa'orikin̄o k̄on gb̄ensin̄o e yā didiia, èe yāke weñlaro. ¹³Ben Pilati bène: N̄eē yā parii k̄e w̄e didiim̄aa maroo? ¹⁴M̄ode Yesu e yāke o yā p̄ino doke musuro, ben yā p̄i b̄ò bùsu gb̄ensi p̄i sae maamaa.

Yādana Yesula*(Maa 15:6-15, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)*

¹⁵Banla z̄ibaa z̄i píngi bùsu gb̄ensi p̄i è p̄isinano doke k̄e gb̄en̄o yezi gb̄areñne. ¹⁶Guro m̄da s̄o pisina t̄odee kú gwe w̄e be Baraba. ¹⁷K̄e parii k̄ak̄ōa, ben Pilati ní lá à bè: D̄en á yezi mà gb̄arearee? Baraban yó, ke Yesu

kè wè be Mesaya? ¹⁸Zaake à dɔ̄ kè nòsegōaano vīna kōn Yesuo yānzin wà à kpàawazi.

¹⁹Gurɔ̄ kè Pilati vēena a tintia, à naɔ̄ gbē zīa à bè: Nton yāke ke gbē maaa pīnero, zaake nanaa kè má ò à yā musu gīa gwāavī īa dāma maamaa.

²⁰Sa'orikino kōn gbēnsino nàkōre gbēno aɔ̄ Baraba gbeka, aɔ̄ be wà Yesu de. ²¹Ben bùsu gbēnsi pì ní lá à bè: Gōɔ̄n plaa pino guu, dén á yezi mà gbarēaree? Ben aɔ̄ bè, Barabame. ²²Ben Pilati ní lá à bè: Bón mé ke kōn Yesu kè wè be Mesaya? Baade píngi bè: N̄ à pá lía. ²³Ben à ní lá à bè: Bó dàn à kè? Ben aɔ̄ wii lè wà kàara wà bè: N̄ à pá lía. ²⁴Kè Pilati è é f̄ à yāke kero, zōka e kaara, ben à í t̄, à a ɔ̄ pìpi gbēno wáa à bè: Ma ɔ̄ b̄e gbē pì gana yān. A yāme. ²⁵Ben gbē pino bè: À dena yā wí wa musu kōn wa n̄no. ²⁶Ben à Baraba gbārēine, à bè wà Yesu gbē flào wà à pá lía.

Sozano Yesu fabona

(*Maa 15:16-20, Yoh 19:2-3*)

²⁷Ben Pilati sozano gē Yesuo bùsu gbēnsi pì be, ben aɔ̄ ní gāli kākōa ní píngi aɔ̄ ligazi. ²⁸Aɔ̄ à p̄no b̄e aɔ̄ gumusu tēaa dāne, ²⁹ben aɔ̄ lè fura t̄ aɔ̄ kune, aɔ̄ kàba n̄ane a ɔ̄plaan gò ū. Ben aɔ̄we kúekueene, aɔ̄we à faboo wèe bee: Fɔ̄, Yudano kína! ³⁰Aɔ̄ lóu s̄ua, aɔ̄ kàba pì s̄e aɔ̄ à l̄e a mia. ³¹Kè aɔ̄ à fabò wà yāa, ben aɔ̄ gumusu pì gòala aɔ̄ à zīnda p̄kāsāano dāne, ben aɔ̄we gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(*Maa 15:21-32, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27*)

³²Kè aɔ̄ b̄e aɔ̄we gaa, aɔ̄ dākōre kōn Sireni gbē kè wè be Simɔ̄, ben aɔ̄ gā nàa à Yesu líkpangbāroo sé. ³³Ben aɔ̄ kà guu kè wè be Gɔ̄gota kè bè m̄iwatorokii. ³⁴Ben aɔ̄ geepiwēe kè wà yākōte kōn ēzēo d̄ne à mi. Kè à í kè, ben à ḡi mizi. ³⁵Kè aɔ̄ à pá lía, ben aɔ̄ kàbankpe kè wà à p̄kāsāano kp̄aatetekōne. ³⁶Ben aɔ̄ vēe aɔ̄we à dākpaa gwe. ³⁷Wà yā kè wà dia kè wà nà à mila wà bè:

Yudano kína Yesun yē.

³⁸Ben wà kp̄ai wēedeweno pá lía à sae gōɔ̄n plaa, gbē doo à ɔ̄plaazi, gbē doo à ɔ̄zezi. ³⁹Gbē kè aɔ̄we gēe zēla gweenɔ̄ e ní m̄i k̄e degūdegū, aɔ̄we à s̄s̄ɔ̄ ⁴⁰wà bè: M̄m̄on kè n bè né Luda kpé wí n̄ eara n̄ bo gurɔ̄ aagō daguran gweroo? Tó m̄be Luda Né ū, n̄ n zīnda m̄i sí n̄ pita lía. ⁴¹Leme d̄o sa'orikino kōn ludayādannerino kōn gbēnsino e à faboo le wà bè: ⁴²À gbē pāndeno m̄i sí, m̄ode éé f̄ à a zīnda m̄i síro. Isarailino kīnanloo? À pita lía tia, wé à náane ke. ⁴³À Luda náane vī. Tó Ludaa yezi, ēndē à à bo sa, zaake à bè ambe Luda Né ū. ⁴⁴Baa kp̄ai kè wà ní pá lía ledoonɔ̄ e à s̄s̄ɔ̄ le d̄o.

Yesu gana

(*Maa 15:33-41, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30*)

⁴⁵Kè ɔ̄fāntē kà m̄idangura, ben gusiaa dà bùsu p̄ila píngi ai fāantē m̄ò aagō. ⁴⁶Fāantē m̄ò aagōn Yesu wii lè gbāngbān à bè: Eloī, Eloī, lema

sabatani! Beee bè, ma Luda, ma Luda, à kè dia n ma ton? ⁴⁷Kè gbē kè aō zena gwe kenō yā pì mà, ben aō bè: Daa e Ilia sísii. ⁴⁸Zaa gwe gō aō gbē doo bàa lè à gàa à sabo sè à dà geepiwē kpākpa guu, à fīfī kapaa, ben à dō Yesune à mi. ⁴⁹Ben gbē kpaano bè: À ze gīa wà gwa tó Ilia é mō à à mì sí. ⁵⁰Yesu èara à wii gbāaa lè dō, ben à a wēndi gbàre.

⁵¹Ben Luda kpé lábure kēkōre plaa bōna musu suna gīzi. Tōote nigānigā, gbēno pàrapara, ⁵²mirano wēwē, ben Luda gbēno fēe bōna gaan pari. ⁵³Yesu fēe bōna gaan gbera aō bōe miran, aō gè Luda wēten, gbēno ní é pari. ⁵⁴Kè sozano gbēnsi kōn a gbē kè aōe Yesu dākpaano tōote nigānigāna pì è kōn yā kè aō kēno pīngi, vīa ní kū maamaa aō bè: Yāpurame Luda Nén gbē kè ū. ⁵⁵Nōgbēno kú gwe pari, aōe guu gwaa kāaa. Aō té Yesuzi bōna Galilime, aōgō pōblee keene. ⁵⁶Ní tén Mariama Magadalení kún kōn Mariamao Yemisi kōn Yusufuo da kōn Zebedi néno dao.

Yesu vīina

(*Maa 15:42-47, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42*)

⁵⁷Kè uusie kè, Arimatea gbē tōdee kè wè bene Yusufu mō. Yesu ibame dō. ⁵⁸À gàa à Yesu gè gbēka Pilatia, ben Pilati bè wà kpāa. ⁵⁹Kè Yusufu gè pì sè, a táaru bisa dufu fīfīa, ⁶⁰à à dà a zīnda gbēwēe kè wà sō mira ūu guu. Ben à gbè bíta gbegere pà à tà wēe pile à tà. ⁶¹Mariama Magadalení kōn Mariama pānde pìo vēena gwe, aō aedōna miraa.

⁶²Kè gurō liē, kāmabogurō zī kà, ben sa'orikino kōn Farisino gàa Pilati kiia ledō ⁶³aō bè: Yā kè gbēkekeri pì ò a bēe zī dōwagu à bè, gurō aagō gbera é fēe. ⁶⁴Ní tó wāgō mira pì dākpa ai à gurō aagōdee zī. Tó lenlo, à ibanō é mō wà à gè sé kpāi, aōé o gbēnoe à fēe bōna gaan. Ege zāa beee égō de à kākupōla. ⁶⁵Ben Pilati bēnne: À sozano sí à gá à mira pì dākpa lán é fō nà. ⁶⁶Ben aō gàa wà sèeda kè mira lé gbèa, aō sozano tō gwe aōgō dākpa.

Yesu fēe à bōna gaan

(*Maa 16:1-11, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10*)

28 ¹Kāmabogurō gbera Azumanengo zī kōngō ide'ide Mariama Magadalení kōn Mariama pānde pìo bō wà gàa mira gwa. ²Ben tōote nigānigā gbāngbān, zaake Dii malaika ke bō musu, à mō à gbè pì gbegere pà à guò mira léame, ben à vēea. ³À uu de lán loupina bà, à uta de pú fénfen lán buu bà. ⁴Vīa gudākparino kù, aōe lugalugaa, ben aō gō sàii. ⁵Ben malaika pì bè nōgbē pīnoe: Àton tó vīa a kūro. Má dō kè Yesu kè wà pà lán ée wetee. ⁶À kú kēro, à fēe lán à ò nà. À mō à guu kè wà à dàen gwa, ⁷é gá à o à ibanōe kpakpa à fēe bōna gaan. Éé dōnne ae gana Galili. Gwen é à en. Má òaren gwe.

⁸Ben aō bō miran kpakpa kōn vīao, mōde aō pōo nna bíta. Aō bàa lè aōe gaa à baaru kpá à ibanōe. ⁹Ben Yesu dànlé gō, à ì kpāmāma. Kè aō

s̀̀zi, aõ ðonzi k̀̀ne, ben aõ ɔ k̀̀e a k̀̀sekpeea. ¹⁰Ben Yesu b̀̀ne: Àton tó v̄ia a k̄uro. À gá à o ma gb̄enɔne aõ gá Galili. Gwen aõé ma en.

Soza gudākparino yāgbānena

¹¹K̀̀e nɔgb̄enɔ tà, ben soza gudākpari kenɔ g̀̀ wéte guu, aõ yā k̀̀ k̀̀enɔ ò sa'orikinɔne píngi. ¹²Ben sa'oriki p̄inɔ gb̄ensinɔ sisi, aõ yā g̀̀g̀, ben aõ ɔɔ bíta kpà soza p̄inɔa gusae ¹³aõ b̀̀: À be à ìbanɔ bé wà mò gwāavī, aõ à g̀̀ s̀̀ kpāi gurɔ k̀̀ ée ii oo. ¹⁴Tó b̀̀su gb̄ensi yā p̄i mà, wé agbaa kpáne, é bɔ yāketen. ¹⁵Sozanɔ ɔɔ p̄i sì, ben aõ k̀̀ lán wà dà́ne nà. Ben yā p̄i g̀̀ Yudanɔne baaru ū ai k̄n a gb̄ao.

Yesu z̄i nana a ìbanɔne n̄ ɔz̄i

(Maa 16:14-18, Luk 24:36-49, Yoh 20:19-23, Z̄ir 1:6-8)

¹⁶Yesu ìba g̀̀n kuri awɛɛdoonɔ gàa Galili kp̄iii k̀̀ à à kii g̀̀g̀ne yāa musu. ¹⁷K̀̀e aõ à è, aõ ðonzi k̀̀ne, m̀̀de aõ gb̄ekenɔ e seka kee. ¹⁸Ben Yesu s̀̀n̄zi à b̀̀ne: Luda musu k̄n tɔtɛo iko píngi kpàma. ¹⁹Beee yānzi à gá à bori píngi ke ma ìbanɔ ū, à n̄ bat̄isi ke k̄n De Luda tó k̄n à Né tó k̄n à Ninii tó, ²⁰à yā k̀̀ má ð̄areenɔ dà́ne aõg̀ k̄na píngi. À ma, m̀̀g̀ kúao gurɔ píngi ai anduna gá yāao.

MAAKU

Baaru nnaa kè Maaku kè

Yesu batisikena 1:1–1:13

Yesu yādannena Galili 1:14–9:50

Zaa Galili ai Yerusalemu 10:1–10:52

Yesu kuuna Yerusalemu 11:1–14:9

Yesu gana kōn à fɛɛnao 14:10–16:20

Yaaya Batisikeri waazikena

(Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

1 ¹Luda Né Yesu Kiriſi baarun yè. ²À nàa lán à kú annabi Isaya takada guu nà, à bè:

Mé ma z̄iri gbare n ā
à zé kekenne.

³À kpàakpakeri kòto ma dɔ gbáan à bè:

À zé keke Diine,
à zé wéwɛnɔ porone súusu.

⁴Len Yaaya Batisikeri kú gbáan le, èe waazi kee, à ò gbɛ̀nɔne aō nòse lie aō batisi ke, Luda é ní durun kɛ́nne. ⁵Yudea búsudeenɔ kōn Yerusalemudeenɔ gàa à kiia ní píngi, aō ní durunɔ ò gupuraaa, ben à ní batisi kè Yodazi. ⁶Yaaya ègō uta kè wà t̄a kōn lakumi k̄ao dana, à báa asaa d̄o a pii. Sutē kōn z̄'ion à p̄blee ũ. ⁷À waazi kè à bè: Gb̄eke é m̄ó ma gbera à gb̄aaa demala. Méé ká mà kúe mà à kyatee b̄ɔb̄ɔnɛro. ⁸Méè a batisi ke kōn íome, gb̄e p̄i s̄o ée a batisi ke kōn Luda Ninio.

Yesu batisikena

(Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)

⁹Guro beee Yesu b̄o Nazareti, Galili b̄usun, à m̄ò, ben Yaaya à batisi kè Yodazi. ¹⁰Kè Yesu bik̄ù ḡw̄o, à è ludambɛe e w̄ɛk̄ōa, Luda Ninii e suuawa lán p̄t̄ɛe bà. ¹¹Ben à kòto mà b̄ona ludambe à bè: M̄be ma né m̄èn do léle yenzidee ũ, kè ma p̄ɔ nnamma.

Yesu yāgwana
(*Mat 4:1-11, Luk 4:1-13*)

¹²Ben Luda Nini à gbàrè gbáan gɔɔ, ¹³ben à kú gwe kɔn nɔ̀bɔ̀sɛ̀tɛno ai guro baplaa, Setān e à yɔ̀ à gwa. Ben malaikanɔ̀ m̀ wà d̀àlè.

Yesu iba káakunɔ̀ sisina
(*Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11*)

¹⁴Yaaya kúna gberan Yesu tà Galili, èe baaru nnaa kè b̀ b̀ Luda kiia kpaa ¹⁵à bè: À gurò kà, kpata kè b̀ b̀ Luda kiia kà kii. À nɔ̀sɛ̀ lie à baaru nnaa pì sí.

¹⁶Kè Yesu e dɔ̀ Galili sèbèzi, à Simo kɔn a dāaro Anduruo è, aɔ̀e táaru kpaa sèbe pìn, zaake sɔ̀rɔ̀kɔ̀nɔ̀mɛ. ¹⁷Ben Yesu bènnɛ: À m̀ à tɛ̀mazi, mé a ke gbèwɛ̀tɛrino ù. ¹⁸Zaa gwe gɔ̀ aɔ̀ ǹ táarunɔ̀ tòn aɔ̀ b̀ wà tɛ̀zi. ¹⁹Kè à gàa aɛ̀ féte, à Zebedi né Yemisi è kɔn a dāaro Yohanao. Aɔ̀ kú goròite guu, aɔ̀e ǹ táarunɔ̀ kekɛɛ. ²⁰À ǹ sísi gɔ̀, ben aɔ̀ ǹ de Zebedi kɔn ayazikɛrinò tò gorò guu gwe aɔ̀ b̀ wà tɛ̀zi.

Yesu zinde kèkɔ̀ana Kapenamú
(*Luk 4:31-37*)

²¹Aɔ̀ gàa Kapenamú. Kè kámmabogurò kà, Yesu gàa aduakɛkpen, èe yā daańne. ²²À yādannena b̀ ǹ sae, zaake è dańne ikoomɛ, èe ke lán ludayādannerinò p̀ b̀nlo.

²³Zi beea gɔ̀gbè zinde kee kú aduakɛkpen gwe. À wii lè à bè: ²⁴Bón wá ví kɔ̀ ɔ̀zi, Yesu Nazareti? N m̀ ǹ wa kaaten yó? Má dɔ̀ gbè kè ǹ de a ù, m̀be Luda gbè kè kú adona ù. ²⁵Ben Yesu gi zín pine à bè: Ǹ yite! Ǹ go gbè pia. ²⁶Ben zín pì à nigānigā à wii gbāaa lè, ben à gò. ²⁷Bídi gbènò kú ǹ píngi, aɔ̀e kɔ̀ lalaa: Bó taka bori yān gwee? Yādannena dufun yó? È yā dańne ikoo fá! Baa kɔn zinnɔ̀, tó à yā óńne, aɔ̀e à yā mame. ²⁸Ben kāndo à tɔ̀ dà Galili b̀sula píngi.

Yesu gyāreenɔ̀ kèkɔ̀ana pari
(*Mat 8:14-17, Luk 4:38-41*)

²⁹Kè Yesu b̀ aduakɛkpen, ben à tà Simo kɔn Anduruo be gɔ̀ kɔn Yemisio kɔn Yohanao. ³⁰Simo naɔ̀ daa daena, èe m̀wāaa kee, ben wà à yā ò Yesune gɔ̀. ³¹À gàa à kiia à à kù a ɔ̀ɔ̀ à à fɛ̀. Ben à mè yii kù ai à p̀blee kèńne.

³²Kè uusie kè, ɔ̀fántɛ̀ e gɛ̀e kpén, wà m̀nɛ kɔn gyāreenɔ̀ kɔn zindeenɔ̀ ǹ píngi. ³³Wétedeenɔ̀ kàkɔ̀a à kpé kpɛɛlɛa ǹ píngi. ³⁴À gbènò kèkɔ̀a pari kɔn gyā bori sānda píngio, à zinnɔ̀ gò gbènòa paripari. È zinnɔ̀ gba zé aɔ̀ yā oro, zaake aɔ̀ dɔ̀ gbè kè à de a ù.

Yesu waazikɛna zaa Galili
(*Luk 4:42-44*)

³⁵Kɔngɔ̀ ide'ide Yesu fɛ̀e à b̀ à gàa sɛ̀n gusae, èe adua kee gwe. ³⁶Ben Simo kɔn a gbènò p̀eɛzi. ³⁷Kè aɔ̀ b̀a, aɔ̀ bènɛ: Baade píngi e n gbekaa.

³⁸Ben à bènnè: Wà gá gu pãndea lakutu kè kú wa saenɔ guu, mé waazi ke gwe dɔ, zaake beee yãnzin ma mɔzi. ³⁹Leme ègɔ lili oo Galili busun le, ègɔ waazi kee aɔ aduakekpenɔ guu, ègɔ zĩnno gogoomma.

Kusu kēkōana

(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

⁴⁰Ben kusu ke m̀̀ à kiia à kùe à wée kèa à bè: Tó ní yezi, né f̄̀ ò ma kēkōa wásawasa. ⁴¹À kè Yesune wēnda, ben à ɔ̀ b̀̀ à kèa à bè: Má yezi, ò ḡ̀ wásawasa. ⁴²Zaa gwe ḡ̀ɔ̀ à kusu yàa à kēkōa wásawasa. ⁴³Ben Yesu à gbàre ḡ̀ɔ̀ à ḡ̀ne à bè: ⁴⁴N̄ton o gbēke maro. N̄ gá ò n zĩnda ɔ̀ɔ̀a sa'orine ò sa'opɔ̀ kè Musa die kpá n kēkōana sèeda ù gbēnɔne. ⁴⁵Kè à b̀̀, à gàa èe yā̀ pì o'ooñne. Yā̀ pì dàgula, ben Yesu è f̄̀ à gē wéten gupuraaa doro. Èḡ̀ kú s̄̀n gusaeme, ben wèḡ̀ ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ baama píngi wàḡ̀ɔ̀ m̄̀ɔ̀ à kiia.

Gbē kaena kēkōana

(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

2 ¹Guro plaaa gbera Yesu liara à tà Kapenamu. Kè wà mà à kú be, ²ben wà pàzi paripari, gēkii kuu doro baa kp̄eɛɛa, èe Luda yā ooñne. ³Ben wà m̄̀ne gbē kaena, ḡ̀ɔ̀n siiḡ̀ɔ̀ bé wà à s̄̀na. ⁴Kè āɔ̀e e wà s̄̀o Yesuziro parii yãnz̄i, ben āɔ̀ dio kp̄e musu, āɔ̀ kp̄e f̄̀ guu kè Yesu kún. Kè āɔ̀ f̄̀, ben āɔ̀ gyāree pì pita k̄n à daebɔ. ⁵Kè Yesu è āɔ̀ a náane v̄̀, a bè gbē kaena pine: Ma gbē, n durunno k̄mma. ⁶Ludayādanneri kenɔ v̄̀ena gwe āɔ̀e oo ní n̄se guu: ⁷B̄yãnz̄i gbē kè e oo lezi? Èe d̄̀kke Ludaom̄̀ee! Dé bé eé f̄̀ à durunno k̄ñne, tó èe ke Luda ado baasiroo? ⁸Gwe ḡ̀ɔ̀ Yesu d̄̀ a n̄se guu laasuu kè āɔ̀e lee, ben à ní lá à bè: B̄yãnz̄i ée laasuu beee taka lee a n̄se guuzi? ⁹Tó ma bè gbē kaena pine à durunno k̄a, ke tó ma bè à f̄̀e à a daebɔ sé à t̄́a o, à kp̄aree bé à aagaa? ¹⁰Má ò le le àḡ̀ d̄̀ kè Gbēntee Né durunkēnnena iko v̄̀ t̄̀ɔ̀te kè. Ben à bè gbē kaena pine: ¹¹Ma bènnè ò f̄̀e ò n daebɔ sé ò tá be. ¹²Ben à f̄̀e ḡ̀ɔ̀ à a daebɔ pì s̄̀ à b̄̀o gbēnɔ wáa ní píngi. Yā̀ pì b̀̀ ní sae, ben āɔ̀ Luda tó b̀̀ wà bè: Wée yā̀ kè taka e yā̀o.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

¹³Yesu liara à b̀̀ à gàa s̄̀be léa. Wèe m̄̀ɔ̀ à kiia paripari, ben èe yā daañne. ¹⁴Gurɔ̀ kè èe ḡ̀t̄̄e, ben à Alafeu né Levi è v̄̀ena a be'ɔ̀ɔ̀sikpen. À bène: N̄ m̄̀ ò t̄́mazi. Ben à f̄̀e à t̄̀zi.

¹⁵Z̄ikea kè Yesu e p̄̀ ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ be, be'ɔ̀ɔ̀sirino k̄n durunkerinɔ̀ e p̄̀ ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ pari k̄n à ibanɔ led̄o. Zaake gbē beee takanɔ̀ t̄̀zi pari. ¹⁶Farisi kè āɔ̀e Luda yā dañnenɔ̀ kú gwe. Kè āɔ̀ è Yesu e p̄̀ ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ led̄o k̄n be'ɔ̀ɔ̀sirino k̄n durunkerinɔ̀, ben āɔ̀ à ibanɔ̀ là wà bè: B̄yãnz̄in èe p̄̀ ɔ̀ ɔ̀ ɔ̀ led̄o k̄n

be'wosirino kōn durunkerinwozi? ¹⁷Kè Yesu yā pì mà, à bèñne: Gbē kè aafia vii bà kú likita yāoro, sé gyāree. Mée mó gbē maaano sísiro, sé durunkerino.

Léyina

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

¹⁸Yaaya Batisikeri ibano kōn Farisinwo e lé yii, ben wà mò wà Yesu là wà bè: Yaaya ibano kōn Farisi ibano è lé yi, ben n ibano è yi sero né? ¹⁹Ben Yesu bèñne: Nɔseri gbēno é lé yi gurwo kè à kúnyo nɔse guun yó? Gurwo kè nɔseri kúnyo, aḡé lé yiro. ²⁰À gurwo é mó kè weé nɔseri bo ní té, gbasa aḡé lé yi sa. ²¹Gbēke è uta zii nambata na kōn pólé dufuoro. Tó wà kè le, uta dufu é sōkōzi à kēkōre, à zii fōna é kaara. ²²Wè geepiwē dufu ká tūu zii guuro. Tó wà kè le, wēe pì é tūu pūtā, wē kōn tūuo é yaka ní píngi. Auo, wè geepiwē dufu ká tūu dufu guume.

Kámmabogurwo yā

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

²³Kámmabogurwo zīkea Yesu e pāa buraanola. Lán èe gaa nà à ibano pówēe wòro, aḡe soo. ²⁴Ben Farisino bène: Ñ gwa! Bóyānzin aḡe yā kè wè ke kámmabogurwo zīroo keezi? ²⁵Ben Yesu wēnla à bè: Ée à kyó ke ziki á è lán Dauda kè gurwo kè àpi kōn a gbēno e takaasi kee, kè nɔaa e ní deeroo? ²⁶Sa'oriki Abiata gurwoa à gē Luda ua guu, à buredi kè wà kàe Ludane sò, kè gbēkee à sona zé vīro, sé sa'orino, ben à kpà a gbēno. ²⁷Yesu èara à bèñne do: Luda kámmabogurwo diè gbēntee aafia yānzime. Èe ke kámmabogurwo yānzin à gbēntee kèziro. ²⁸Bee yānzi Gbēntee Né iko vi kámmabogurwoa se.

3 ¹Yesu èara à gaa aduakēkpen. Gōgbē kee kú gwe à ɔ doo fēfēna. ²Gbēkeno e Yesu tàasi kee, tó eé à kēkōa kámmabogurwo zī, le wà yā e wà dia. ³Ben Yesu bè gbē kè à ɔ ɔ fēfēna pīne: Ñ fēe n ze zà guu. ⁴Ben à ní lá à bè: Kámmabogurwo zī à zé vī wà à maaa ken yó, ke à zaaa? Wà gbē mì sín yó, ke wà deme? Ben aḡe yāke oro. ⁵Yesu ní gwá pōfēo à ligazi, zaake à ɔ ɔ yāka ní swāgbāa yānzi. Ben à bè gōgbē pīne: Ñ n ɔ ɔ pì poro. Kè à pōro, ben à ɔ ɔ pì kè a gbēn. ⁶Ben Farisino bde wà gaa wà yā gōgō kōn kí Herodu gbēno gō, dian aḡé ke nà wà Yesu de.

Pari kōkakōaa sèbe léa

⁷Yesu kōn a ibano ní zīnda gāñne gwe, aḡ gaa sèbe léa. Ben parii bō Galili wà tēzi. ⁸Gbēkeno bō Yudea do kōn Yerusalemuo kōn Edomuno būsuo kōn Yoda baa kāa kpaa kōn Tayao kōn Sidōo wà mò à kiia paripari, kè aḡ yā kè èe keeno baaru mà yānzi. ⁹Parii yānzi Yesu ò a ibanone aḡ goro'ite soru keare, le wàton nakōrearo yānzi. ¹⁰Zaake Yesu gbēno kēkōa pari, ben gyāreeno e nakōreara pari le wà ɔ kea. ¹¹Zīndeeno sō, tó aḡ à wée è, aḡé mó wà dae à aeme, aḡé wii lé wà be: Mbe Luda Né ũ. ¹²Ben Yesu è gīñne aḡ o gbē kè á de à ũ.

Yesu z̄iri ḡɔɔn kuri awɛɛplaaano diena
(*Mat 10:1-4, Luk 6:12-16*)

¹³Kɛ̀ Yesu didi kpiiia, à gbɛ̀ kɛ̀ à yezino sisiazi, ben aɔ̀ m̀ à kiia. ¹⁴Ben à ḡɔɔn kuri awɛɛplaaano diɛ aɔ̀ḡɔ̀ kúao, lɛ̀ àḡɔ̀ n̄ z̄i waazi ke, ¹⁵aɔ̀ḡɔ̀ iko v̄i aɔ̀ z̄inn̄o goṛmma. À tɔ̀ kpànnɛ z̄irino. ¹⁶Aɔ̀ tɔ̀n yɛ̀: Simo kɛ̀ à tɔ̀ kpànnɛ Pita. ¹⁷Zebedi né Yemisi kɔ̀n a dāaro Yohanao. À tɔ̀ kpànnɛ B̄anegɛ. Tɔ̀ p̄i bɛ̀ lapatammariɔ̀. ¹⁸Beeɛ gbera Anduru, Filipi, Batɔ̀lɔ̀miu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Tadeu, Simo Aĩade ¹⁹kɔ̀n Yudasi Isikariot̄i kɛ̀ b̀ b̀ à kpɛɛo.

Z̄ingona gbɛ̀noa
(*Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10*)

²⁰Kɛ̀ Yesu tà bɛ̀, ben gbɛ̀no ɛ̀ara wà kàkɔ̀a dɔ̀ pari, ben Yesu kɔ̀n a ìbanɔ̀o e z̄é e wà p̄ɔ̀ blè sero. ²¹Kɛ̀ à bedeenɔ̀ yā p̄i mà, aɔ̀ dà z̄én wà à gbɛɛɛ, zaake aɔ̀ɔ̀e bee ìa kàame.

²²Ludayādanneri kɛ̀ aɔ̀ b̀ Yerusalemu wà m̀noɔ̀ b̀: À Belezzebubu v̄i, z̄inn̄o k̄ina p̄i gbāaan è z̄in goṛmma. ²³Ben Yesu n̄ sisiazi à yālek̄ɔ̀zina ònnɛ à b̀: Setān é f̄ɔ̀ à a z̄inda goṛmma? ²⁴Tó kpata gbɛ̀no ìbete kpà k̄ɔ̀, kpata p̄i é ḡi kɛ̀ɔ̀? ²⁵Tó uadeenɔ̀ ìbete kpà k̄ɔ̀, ua p̄i é ḡi kɛ̀ɔ̀? ²⁶Tó Setān ìbete kpà k̄ɔ̀n a z̄inda gbɛ̀no aɔ̀ k̄ɛ̀k̄ɔ̀a, eé ḡi kero, eé m̄i demɛ. ²⁷Gbɛ̀ke é f̄ɔ̀ à ḡɛ̀ ḡɔ̀sagbāaa kp̄én à à p̄ɔ̀no s̄ɛero, séto à à ȳi ḡia, gbasa à à kp̄é kpoke.

²⁸Yāpuraan m̄ɛɛ ooare, Luda é gbɛ̀no durunno k̄énnɛ kɔ̀n a tɔ̀ zaa kɛ̀ aɔ̀ɛ̀ s̄isino p̄ingi, ²⁹m̄ode tó gbɛ̀ Luda Nini tɔ̀ zaa sisi, eé k̄ɛ̀nɛro, zaake adee durun kɛ̀ è sí k̄énn̄eroo k̄ɛ̀mɛ. ³⁰Yesu ò lɛ̀ kɛ̀ aɔ̀ b̀ à z̄in v̄i yānzime.

Yesu daneno
(*Mat 12:46-50, Luk 8:19-21*)

³¹Kɛ̀ à da kɔ̀n à dāaronɔ̀ kà, aɔ̀ z̄é bàazi, ben aɔ̀ gbɛ̀ z̄i wà à sisi. ³²Gbɛ̀no v̄ɛɛna wà ligazi pari, ben wà bène: Ñ gwa! N da kɔ̀n n dāaronɔ̀ ze bàazi aɔ̀ɔ̀e n gbekaa. ³³Ben à wèñla à b̀: Dén ma da kɔ̀n ma dāaronɔ̀ ùu? ³⁴Ben à gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀ v̄ɛɛzino gwà à b̀: Ma da kɔ̀n ma dāaronɔ̀n yɛ̀. ³⁵Gbɛ̀ kɛ̀ è Luda p̄oyezi keen ma dāaro kɔ̀n ma dāreo kɔ̀n ma dao ù.

Yālek̄ɔ̀zina kɔ̀n p̄ówɛf̄ario
(*Mat 13:1-23, Luk 8:4-15*)

4 ¹Yesu ɛ̀ara èe yā daańne s̄ɛ̀be saɛ. Wà p̄azi paripari, ben à ḡɛ̀ à v̄ɛ̀ ḡoro'iten ìla, gbɛ̀no ḡɛ̀ kaena s̄is̄i baa s̄ɛ̀be léa n̄ p̄ingi. ²À yā dańne kɔ̀n yālek̄ɔ̀zinano pari. Lán èe daańne nà à b̀: ³À swā kpá! Búbari ke bé à kuu à b̀ à ḡà p̄ówɛ f̄a. ⁴Lán èe f̄āa nà, ben à kenɔ̀ l̄ɛ̀ z̄é guu, bāano m̀ wà blè. ⁵À kenɔ̀ l̄ɛ̀ gbè sàra musu, gura kɛ̀ bùsu v̄i bítaru, ben aɔ̀ b̀ɛ̀ ḡɔ̀, kɛ̀ bùsu

bíta gwero yānzi. ⁶Kè ɔfāntē fɛɛ, ben aɔ té kù wà gàga, kè aɔ kāsāa vīro yānzi. ⁷À keno lèe lènɔ guu, ben lè fɛɛ à nàkɔrɛm̄ma aɔɛ né iro. ⁸À keno sɔ lèe tɔɔte maa guu. Aɔ bɔe wà fɛɛ aɔ né ì, à keno kaarana kè baaakurikuri, keno baaagɔgɔ, keno basɔɔɔɔro. ⁹Ben Yesu bè: Gbē kè swā vī à ma.

¹⁰Kè Yesu gùrnɛ gwe à kú ado, ben à gɔɔn kuri awɛɛplaaano kɔn gbē kè aɔ kúzinɔ mò wà yā pìnɔ mì gbèkaa. ¹¹Ben à bènnɛ: Luda kpata kè bɔ à kiia asii kpàawa àgɔ dɔ, mɔde meè yā píngi o gbē kpaaanone kɔn yālekɔzinanome,

¹²le aɔgɔ guu gwaa pɔke'ena sai,
aɔgɔ swā kpakpaa à dɔrɔ dɔna sai,
le aɔton ae dɔ Luda,
à ní durunno kēnnero yānzi.

¹³Ben Yesu ní lá à bè: Á yā pì dɔroo? É ke dia à yālekɔzina ke dɔɔ? ¹⁴À ma! Búbari pì Luda yān èe fāa. ¹⁵Gbēkeno de lán zé guu pɔwɛe bà, guu kè wà Luda yā fān. Tó aɔ mà, ben Setān è mɔ à Luda yā kè wà fā ní té pì sím̄ma gɔɔ. ¹⁶Gbēkeno de lán pɔwɛe kè lèe gbè sàra musu bà. Tó aɔ Luda yā mà, aɔè sí gɔɔ kɔn pɔnnao. ¹⁷Zaake aɔ kāsāa vīro, aɔè ke gurɔ plaaro. Tó yāɔamma ní lé ke tó wà wée tām̄ma yā pì yānzi, aɔè fume gɔɔ. ¹⁸Gbēkeno de lán pɔwɛe kè lèe lènɔ guu bà. Aɔ Luda yā mà, ¹⁹mɔde anduna yā kàhānkɛna kɔn yena auzikizio kɔn pɔ kpaaanɔ nidenaò è nàkɔrɛm̄ma, ben yā pì è gɔ àre sai. ²⁰Gbēkeno de lán pɔwɛe kè lèe tɔɔte maaano bà. Aɔè Luda yā ma wà sí, ben aɔè ke kaarana pɔ ù, aɔ keno baaakurikuri, keno baaagɔgɔ, keno basɔɔɔɔro.

Yālekɔzina kɔn fitiao

(Luk 8:16-18)

²¹Yesu bènnɛ: Wè fitia na wà gbaka kúea ke wà die gádo gbáruɔ? Dabu musun wè dinloo? ²²Asiiyā kee kuu kè weé gí boaziro. Pókee kuu utena kè eé bɔ gupuraaro. ²³Gbē kè swā vī à ma.

²⁴À bènnɛ dɔ: À làakari ke yā kè ée maa. Zaka kè eè yɔónnen Luda é yɔoare eé eara à kaaraare dɔ. ²⁵Gbē kè pɔ vīin Luda é kaaranɛ. Gbē kè pɔke víroo sɔ, baa à néngo kè à vīi Luda é sía.

Yālekɔzina kɔn pɔwɛebɔenaò

²⁶À bè dɔ: Kpata kè bɔ Luda kiia de lán pɔwɛe kè gbē fā buraa bà. ²⁷Gwāavī kɔn fāantɛo baa tó èe ii oo ke à bɛe, pɔwɛe pì è bɔre à ìsi kù, gbē pì ègɔ dɔ lán è ke nàro. ²⁸Tɔɔte bé è pɔwɛe i a zīnda. È kà pá gīa, gbasa à nò sí, à gberan è pia. ²⁹Tó à mà, ben wè kē kontoo, zaake à kekegurɔɔ bé à kà.

Yālekɔzina kɔn musadi wéeo

(Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19)

³⁰À bè dɔ: Bón kpata kè bɔ Luda kiia bɔkɔbao? Bón wé e wà lékɔzio? ³¹À de lán musadi wéé bà, kè à wéé kete de pɔwɛe kè wè tɔnɔla píngi,

³²mɔde tó wà t̄s̄, è bɔe à ke bíta de dò pónɔla píngi. È ḡà ḡegeteno ke ai b̄aano è m̄ó wà z̄s̄z̄ à lá ɔran.

³³Yesu Luda ȳa ónne pari k̄on ȳalek̄z̄ina beee takano āo mana lén.

³⁴Èe ȳake ónne ȳalek̄z̄ina sairo. Tó à kú k̄on à ibanɔ ñt̄e, ben è ȳa píngi bok̄t̄eñne.

Yesu z̄aga'ia zena

(Mat 8:23-27, Luk 8:22-25)

³⁵Kè uusie e kee, à bè à ibanɔne: Wà bikū baa k̄aa kpa. ³⁶Zaake Yesu kú góro guu, ben āo ḡeò ledó āo dà zén le wà parii tò gwe. Góro p̄andeno ḡaaniyo. ³⁷Ben z̄aga'ia gb̄aaa f̄e. Í e góro ȳipayipaa èe kaa à guu ai à yezi à pa. ³⁸Yesu kú góro kp̄e kpa, èe ii oo à mì di m̄ibok̄oa. Ben à ibanɔ à vù āo bène: Danneri! Kè wée kaate, n̄ee bídi keroo? ³⁹Ben à f̄e à ḡi ñane à bè ínne: Ñ̄ ȳite! Ñ̄ ze t̄ee! Ben ña kp̄ae, guu ȳi k̄itiki. ⁴⁰Ben à ñ lá à bè: À kè dia á seka v̄i l̄ee? Ase á ma náane v̄iro ai tia? ⁴¹Ben āo ḡò bídi guu, āo k̄o lalaa wà bè: Dén gb̄e kè ùee? Baa ña k̄on ío è à ȳa mame.

Z̄inno gbarena aledenɔ

(Mat 8:28-34, Luk 8:26-39)

5 ¹Āo kà Gadara b̄usun s̄ebe baa k̄aa kpa. ²Kè Yesu b̄o góro guu ḡo, z̄inde ke b̄o mirakpetea à m̄ò à dàale. ³Èḡo kú gb̄ewee kè de mira ùunɔ guu. Baa m̄okyakoo è f̄o à à ȳi d̄oro. ⁴Zaake w̄e à yi k̄on m̄okyakooome w̄e à da lín baabore, m̄ode è m̄ò p̄inɔ k̄ek̄e è lí p̄inɔ gborogboro. Gb̄eke è à gb̄aaa f̄oro. ⁵Gw̄aav̄i k̄on f̄aant̄eo píngi èḡo t̄aa oo mirakpetea k̄on s̄isigeez̄inɔ, èḡo wii lee èḡo a z̄inda lilií gb̄eò.

⁶Kè à Yesu è k̄aa, ben à bàa l̄e à m̄ò à k̄uè à ae. ⁷⁻⁸Kè Yesu bè z̄in p̄i goa, ben à wii gb̄aaa l̄e à bè: Yesu, Luda Musude Né, b̄on wá v̄i k̄o z̄ii? Ma nanne Ludazi ñton w̄ee t̄amaro. ⁹Ben Yesu à là à bè: N t̄on diaa? Ben à w̄eàla à bè: Ma t̄on Pari, zaake wá pari. ¹⁰Ben āo agbaa kp̄a Yesune maamaa wà bè àton p̄ér̄ma b̄usu p̄i guuro.

¹¹Alede kp̄asa bíta kú gwe, āo p̄o blee s̄isigeezi. ¹²Ben z̄in p̄inɔ w̄ee kè Yesua wà bè: Ñ̄ wa gbare aledenɔ té wà ḡe ñ guu. ¹³Yesu ñ gbá zé, ben z̄in p̄inɔ gòà wà ḡe alede p̄inɔ guu. Ben alede kp̄asa kè kà b̄oro plaa taka p̄inɔ w̄i bào āo s̄oro s̄isigeezi āo s̄i s̄eben, ben āo ḡaga gwe. ¹⁴Ben alded̄arino bàa l̄e wà ḡa ȳa p̄i t̄ok̄eñne w̄ete guu k̄on buraano. Ben gb̄eno b̄de wà ḡa ȳa kè kè p̄i gwa. ¹⁵Kè āo m̄ò Yesu kiia, āo ḡogb̄e kè z̄in kú à guu pari ȳa p̄i è v̄eena gwe, à uta dana à b̄an p̄i w̄erea, ben v̄ia ñ k̄u. ¹⁶Gb̄e kè āo ȳa p̄i è w̄eono ȳa kè z̄indee p̄i l̄e t̄ok̄eñne k̄on aledenɔ ȳa. ¹⁷Ben āo agbaa kp̄a Yesune kè à b̄on̄ne ñ b̄usun.

¹⁸Kè Yesu e ḡee góro'ite guu, ḡogb̄e kè z̄inno v̄i ȳa p̄i w̄ee k̄ea le à t̄ao. ¹⁹Yesu e wero à bène: Ñ̄ tá n be n gb̄eno kiia, ñ ȳa kè Dii k̄ennee ónne píngi, dia à n w̄enda b̄o nà. ²⁰Ben ḡogb̄e p̄i t̄a, èe ȳa kè Yesu k̄ene kp̄aakpa kee W̄etemenkuri b̄usun, ben ȳa p̄i b̄o gb̄e píngi sae.

Yairu né feena kɔn nɔgbē kè ɔ kè Yesu utaa

(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

²¹Yesu liara à bikù sèbe baa kãa kpa kɔn góroo, ben parii kàkɔazi sèbe léa. ²²Aduakekpe gbēnsi kè wè bene Yairu mò gwe. Kè à Yesu è, à dàe a puua à gbá sae, ²³ben à kúe kène maamaa à bè: Ma nénɔgbē kú gaa lézi. N̄ m̄ ɔ kèa, le à gbāa kú àḡɔ kú wèndio. ²⁴Ben Yesu dào zén. Parii tézi aɔɔe nakɔreɛa.

²⁵Nɔgbē kee kú gwe aru è bɔɛa à kà wè kuri aweɛplaa. ²⁶Ẹzèdeeno à kè takaasidee ũ maamaa, à a ɔ blè píngi. Èe aafia ero, è keke àḡɔ kaarame. ²⁷Kè à Yesu baaru mà, ben à s̄ Yesuzi parii guu kpe kpa. Ben à ɔ kè à utaa, ²⁸zaake à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé kékɔa. ²⁹Ben à arubɔɛna pì zè ḡɔɔ. À d̄ a mè guu kè à kékɔa kɔn a gyāa pìo. ³⁰Zaa gwe ḡɔɔ Yesu d̄ a mè guu kè gbāa ke b̄agu, ben à lie parii guu à bè: Dé bé à ɔ kè ma utaa? ³¹Ben à ibano bène: N̄ è lán gbēnɔ e nakɔreɛmma nà, ben n bè dé bé à ɔ kèmmaɔ? ³²Ben Yesu gbēnɔ gwà à ligazi le à gbē kè yā pì kè e. ³³Via nɔgbē pì kù èe lugalugaa, zaake à d̄ yā kè à à lè a mè guu, ben à mò à dàe a puua à gbá sae à à yāpuraa òne píngi. ³⁴Ben Yesu bène: Nɔgbē, ma náane kè í kè bé à n kékɔa. N̄ tá be aafia, n gyāa pì kèmma gwe.

³⁵Kè Yesu kpé èe yā oo, wà b̄o aduakekpe gbēnsi pì be wà mò wà bène: N né pì kè sai, òton ía da danneria d̄ro. ³⁶Yesu e swā kpá í yānzìro, ben à bè gbēnsi pìne: N̄ton tó swè kēnguro, ò ma náane ke dé. ³⁷Èe we gbēke gá zearero, sé Pita kɔn Yemisio kɔn Yemisi dāaro Yohanao. ³⁸Kè aɔ kà gbēnsi pì be, Yesu è wèe ɔɔ d̄ɔ wèe wii gbāaa le wèe kpāngeda kee maamaa. ³⁹Kè à ḡɔ kpén, à í lá à bè: Bóyānzi ée kpāngeda kee ée ɔɔ d̄ɔɔzi? Né pì e garo, èe ii oome. ⁴⁰Kè aɔɔe à lalandi kee, ben à pèmma aɔ b̄e bàazi í píngi. Sé né pì de kɔn à dao kɔn à ìba kè aɔ kúonɔ, āmbe à í sé à ḡényo guu kè né pì kún. ⁴¹Ben à né pì kù a ɔɔa à bène: Talita kum! Yā pì bè, nénɔkpare, ò fe. ⁴²Zaa gwe ḡɔɔ né pì fèe à taa ò. Né pì s̄ kè wèe kuri aweɛplaa. Yā pì b̄o í sae maamaa. ⁴³Ben Yesu ḡinne pátipati āton 0 gbēke maro. Ben à bè wà p̄blee kpáa à ble.

Nazaretideeno gina Yesuzi

(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

6 ¹Yesu b̄o gwe à gaa a be wéte, à ibano tézi. ²Kè kámmaboguro ɔ, ben èe yā daanne aduakekpen. Ben parii kè aɔ à yā màno bídi kè wà bè: Mákpan ḡgbē pì yā kèno èn? Ɔnd̄ɔ kpāreen wà kpàa, ben èe dabuyā kè takano kee? ³Àmbe lí'ari ũroo? Mariama nénloo? Yemisi kɔn Yusufo kɔn Yudaο kɔn Simɔnɔ v̄iin gweroo? À dārenɔ bé wà kúwao kèroo? Ben aɔ ḡizi. ⁴Ben Yesu bèinne: Annabi èḡɔ bèe sairo, sé à be wéte kɔn à danenɔ kiiao kɔn à uao baasiro. ⁵Yesu e f̄ à dabuyā ke kè gwero, sé gyāree kè à ɔ kèmma à í kékɔa kenɔ baasiro. ⁶Kè aɔɔe à náane kero, aɔ yā b̄o à sae maamaa.

Yesu z̄irino z̄ina
(*Mat 10:5-15, Luk 9:1-6*)

Ben à ḡa lakutu k̄on lakutuo, èe yā daañne. ⁷Ben à a iba ḡwon kuri awɛɛplaaano sisiazi, ben à n̄ z̄i ḡwon plaplaa, à n̄ gbá iko āo z̄inno gom̄ma. ⁸À bèñne: Àton p̄oke sé à ḡaoro, k̄usae ke b̄okologomma ke ɔɔ, sé gò. ⁹À kyatee kpá, m̄ode àton uta da mèn plaaro. ¹⁰Ua k̄e a pitan, àḡo kú gwe ai à gá boo wéte p̄i guu. ¹¹Guu k̄e wèe a sín ke wèe swā kpá a yāziro, tó ée taa, à lut̄e gogo a gb̄an̄a n̄ tona k̄on Ludao s̄eeta ũ. ¹²Ben āo dà z̄én. Āo n̄seliena waazi k̄e gb̄en̄one ¹³āo z̄inno ḡom̄ma pari, āo n̄osi m̄ama ḡyāreen̄a pari āo n̄ k̄ek̄ōa.

Yaaya Batisikeri gana
(*Mat 14:1-12, Luk 9:7-9*)

¹⁴Kí Her̄odu yā p̄ino mà, zaake Yesu t̄o k̄a gu p̄ingia. Gb̄eken̄o e bee Yaaya Batisikeri bé à f̄eɛ bōna gaan, beee yānzin à gb̄āaa è èe dabuyāno k̄eezi. ¹⁵Gb̄eken̄o bè Iliame, gb̄eken̄o bè annabime lán annabi yāano doke bà. ¹⁶K̄e Her̄odu mà à bè: Yaaya k̄e ma à m̄i z̄ō bé à f̄eɛ bōna gaan.

¹⁷⁻¹⁸Zaake Her̄odu d̄onk̄o p̄i bé à a v̄ii Filipi nāo Her̄odia sia à s̄e. K̄e Yaaya èḡo oone à v̄ii no sinaa maaro, ben Her̄odu t̄o w̄a Yaaya k̄u w̄a m̄o k̄aa w̄a à dà kp̄esiaan. ¹⁹Her̄odia s̄o Yaaya p̄et̄e k̄una à yezi à à de, m̄ode èe z̄é ero, ²⁰zaake Her̄odu d̄ō k̄e Yaaya né Luda gb̄e súusume, ben èe v̄ia kene è t̄o w̄a ïa daaro. T̄o à ḡa à à yā ma, laasuu è ḡemme. Baa k̄on beeeo èḡo ye à f̄aadibonazi.

²¹Her̄odia z̄é è Her̄odu iguru làa k̄ōk̄o z̄i. Her̄odu gb̄āadeeno k̄on soza gb̄ensino k̄on Galili gb̄e ḡirimadeeno k̄ak̄ōa p̄oblekiia. ²²Ben Her̄odia n̄en̄okpare ḡe à ɔ w̄a. À k̄e Her̄odune nna k̄on a nib̄on̄o n̄ p̄ingi, ben k̄ina bè né p̄ine: P̄o k̄e n̄ yezi n̄ à w̄ee k̄ema, mé n̄ gba. ²³Ben à èara à bène: Ma la d̄anne p̄o k̄e n̄ à w̄ee k̄ema p̄ingi, mé n̄ gbame, baa ma kpata kpaate. ²⁴Ben n̄en̄okpare p̄i b̄o à ḡa à a da gb̄eka à bè: B̄on mé w̄ee kea? Ben à da bène, Yaaya Batisikeri m̄i. ²⁵Gwe ḡo à liara à s̄u kpakpaa à ḡa à o k̄inane: Má yezi n̄ ma gba Yaaya Batisikeri m̄i dana perenti guu k̄e tia.

²⁶Ben k̄ina p̄o ȳaka maamaa, m̄ode k̄e à la dà nib̄on̄o w̄aa yānzin èe f̄o à ḡi d̄oro. ²⁷Ben k̄ina p̄i a dogari ke z̄i ḡo, à bène à gá à à m̄i z̄ō à m̄o. Ben à ḡa à à m̄i z̄ō kp̄esiaan ²⁸à dà perenti guu à m̄o à kp̄a né pia, ben à kp̄a a daa. ²⁹K̄e Yaaya ibano yā p̄i mà, ben āo m̄o w̄a à ḡe s̄e w̄a v̄ii.

P̄oblekpana ḡwon k̄on s̄onroon̄a
(*Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15*)

³⁰Yesu z̄iri p̄ino s̄u à kiia, ben āo yā k̄e āo k̄en̄o k̄on yā k̄e āo dànneno òne p̄ingi. ³¹W̄ee gaa w̄ee suu, ben Yesu k̄on a z̄irino e z̄é e āo p̄o bl̄e sero parii yānzi. Ben à bèñne: À m̄o w̄a gá gusae wat̄e w̄a k̄amma bo féte.

32 Ben aɔ̀ dà zén góro'ite guu aɔ̀e gaa gusae nt̃ē. 33 Kè gbēnɔ̀ ní gana è, aɔ̀ ní dɔ̀, ben aɔ̀ bɔ̀ wéte kɔ̀n wéteo pari wà bàa lè kèse wà kà gwe ní ã. 34 Kè Yesu bɔ̀ góro guu, à gbēnɔ̀ è paripari, ben aɔ̀ kène wēnda, zaake aɔ̀ de lán s̃āa kè aɔ̀ dàri víroonɔ̀ bàme. Ben èe yā daañne maamaa.

35 Kè ɔ̀fāntē b̃usa, ben à ibanɔ̀ s̃zi aɔ̀ bè: Gura kèkii né s̃te p̃rotume, bens̃ guu e sii. 36 Ñ gbēnɔ̀ gbare aɔ̀ tá bura kɔ̀n lakutu kè kú k̃iɔ̀na, aɔ̀ p̃ wete wà lú wà ble. 37 Ben Yesu wēñla à bè: À p̃ kpám̃ma aɔ̀ ble. Ben aɔ̀ bène: Ñ yezi wà gá buredi lú kondogi ɔ̀ wà do wà kpám̃ma aɔ̀ blen yó? 38 Ben Yesu ní lá à bè: Buredi mèn ũgban á ṽii? À gá gwa. Kè aɔ̀ kà, aɔ̀ bè: Buredi kuu mèn s̃ɔ̀ro kɔ̀n kp̃do mèn plaa.

39 Ben à bènne: À gbēnɔ̀ vēevēe s̃la b̃ɔ̀ra gāliagālia. 40 Ben aɔ̀ vēevēe gāli kɔ̀n gālio, gāli kenɔ̀ g̃ɔ̀n bas̃ɔ̀ro, gāli kenɔ̀ g̃ɔ̀n baplaa akuri.

41 Ben Yesu buredi mèn s̃ɔ̀ro kɔ̀n kp̃do mèn plaaa p̃io s̃è à w̃e s̃è musu à aubarika dàn. Ben à buredi p̃i lilik̃ɔ̀re à kp̃a à ibanɔ̀, aɔ̀ kp̃atete gbēnɔ̀ne. Ben à kp̃o mèn plaaa p̃inɔ̀ kp̃ateteñne ní p̃ingi. 42 Aɔ̀ p̃ blè wà kà ní p̃ingi. 43 Ben wà buredi kpaa kɔ̀n kp̃o kpaaa kè g̃ɔ̀n s̃e gb̃i kuri aw̃eplaaa p̃a. 44 G̃gb̃e kè aɔ̀ p̃ blènɔ̀ kà g̃ɔ̀n b̃ɔ̀ro s̃ɔ̀ro.

Yesu t̃aa'ona s̃èbela

(Mat 14:22-33, Yoh 6:16-21)

45 Yesu g̃ã nà à ibanɔ̀ g̃ɔ̀ aɔ̀ g̃e góro'iten, le aɔ̀ d̃ne ae gana Betesaida ai àg̃o pari gbare. 46 Kè à lé z̃ám̃ma, ben à didi kp̃iɔ̀ musu à gàa adua ke. 47 Kè uusie kè góro'ite kú s̃èbe dagura, Yesu s̃ɔ̀ kú í baa ado. 48 Ben à è górofina e ã daañma, kè ã gbāaa e kakaañzi yānzi. Gud̃nao à gàa ní kiia èe t̃aa oo íla, ben à kè dian á yezi à g̃eñlaa bà. 49 Kè aɔ̀ à è èe t̃aa oo íla, aɔ̀e daa g̃ewāadeeme, ben aɔ̀ wii lè. 50 Zaake aɔ̀ à è ní p̃ingi, ben sw̃e k̃éngu. Ben Yesu yā bèñne g̃ɔ̀: À a làakari kp̃ae, m̃ámbee! Àton tó ṽia a k̃uro. 51 Kè à g̃e góro guu, ben ãa z̃e, ben yā p̃i b̃o ní sae maamaa, 52 zaake aɔ̀ w̃e e k̃e buredi yāaro kè laasuu k̃e s̃ám̃ma yānzi.

Yesu gyāreenɔ̀ k̃ek̃ɔ̀ana zaa Genesareti

(Mat 14:34-36)

53 Kè aɔ̀ bik̃ù baa, aɔ̀ kà Genesareti, ben aɔ̀ ní góro bà d̃o gwe. 54 Kè aɔ̀ b̃e góro guu, wà Yesu d̃e g̃ɔ̀, 55 ben aɔ̀ bàa lè wà gàa b̃usu p̃i lakutu p̃ingia, wà gyāreenɔ̀ s̃e kɔ̀n ní daeb̃ɔ̀nɔ̀, guu kè wà mà à kún p̃ingi w̃eg̃o m̃ónyo à kiia. 56 Guu kè à g̃aan p̃ingi, lakutunɔ̀ ke w̃etenɔ̀ ke buraanɔ̀, w̃eg̃o m̃ɔ̀ne gyāreenɔ̀ ai wà ní k̃ae ỹaranɔ̀, ben w̃e w̃e kea le wà ɔ̀ ke baa à uta léa. Ben gb̃e kè aɔ̀ ɔ̀ k̃eanɔ̀ k̃ek̃ɔ̀a ní p̃ingi.

F̃eakaarayā

(Mat 15:1-9)

7 1 Farisinɔ̀ kɔ̀n ludayādanneri kè aɔ̀ b̃o Yerusalemu kenɔ̀ mò Yesu kiia, 2 ben aɔ̀ è à ìba kenɔ̀ e p̃o blee ɔ̀p̃ipisai. 3 Zaake Farisinɔ̀

kōn Yudano ní píngi ní dezino fɛɛakaarayā kūname, aɔ̀ è pɔ̀ ble ɔ̀pipi a zéa sairo. ⁴Tó aɔ̀ bɔ̀ yàra wà sù, aɔ̀ è pɔ̀ ble zú'osairo. Aɔ̀ ɔ̀ fɛɛakaarayā pāndɛnɔ̀ kūna pari. Lɛmɛ aɔ̀ è togoonɔ̀ kōn loonɔ̀ kōn butanɔ̀ pípi le. ⁵Ben Farisinɔ̀ kōn ludayādanneri pinɔ̀ Yesu là wà bè: Bóyānzi n ìbanɔ̀ ègɔ̀ wa dezino fɛɛakaarayā kūnaziroo? Aɔ̀ è pɔ̀ ble ɔ̀pipisai. ⁶Yesu wɛ̀nla à bè: A mɔ̀nafikideenɔ̀, Isaya annabikɛyā ò a mɔ̀nafikideenɔ̀ yā musu wásawasa lán à kè Luda yān nà à bè:

Bori beee è bèɛ lime kōn léome,
aɔ̀ swè kúmaro.

⁷Aɔ̀ ègɔ̀ dɔ̀nzi kɛɛmɛ pāme,
gbɛ̀ntee yāzɛkpareɛn aɔ̀ è dańne.

⁸A pā kpà Luda yādannenazi, ben á gbɛ̀ntee fɛɛakaarayā kūna. ⁹Ben à bèńne dɔ̀: A pā Luda yāne le à e àgɔ̀ a fɛɛakaarayā kūna maan yó? ¹⁰Musa bè, àgae bèɛ lí a de kōn a daone. Á bè dɔ̀, gbɛ̀ kè à a de ke a da kpe bɔ̀, wà adee de. ¹¹Apinɔ̀ sɔ̀, eè be tó gbɛ̀ bè a de ke a danɛ, pɔ̀ kè á ví à ní kpe dao né Kɔ̀banime, ¹²à zé ví à a de kōn a dao kpe dao dɔ̀ro. Kɔ̀banin pɔ̀ kè wè kpá Ludaa ũ. ¹³Lɛmɛ eè Luda yā ke famma a fɛɛakaarayā kè eè dańne yānzi. Yā beee takanɔ̀n eè ke pari.

Yā kè è tó wàgɔ̀ gbāsí

(Mat 15:10-20)

¹⁴Ben Yesu èara à parii sisiazi à bè: Á swā kpá à ma yā ma a píngi. ¹⁵Pɔ̀kee kuu kè è gɛ̀ gbɛ̀ guu kè è à ke gbāsíro. Pɔ̀ kè è bɔ̀ gbɛ̀ guu bé è tó àgɔ̀ gbāsí. ¹⁶Gbɛ̀ kè swā ví à ma. ¹⁷Kè à parii tò gwe à tà be, ben à ìbanɔ̀ à gbèka yā pì mizi. ¹⁸Á bèńne: A laasuu kpé yíi seɔ̀? Kè pɔ̀kee kuu kè è gɛ̀ gbɛ̀ guu à tó àgɔ̀ gbāsíro, á dɔ̀roo? ¹⁹Pɔ̀ pì è gɛ̀ a swè guuro, sé à gbɛɛɛn, gbasa à bɔ̀ mèn. Len Yesu pɔ̀ble píngi kè blena pɔ̀ ũ le tɛ̀ sai. ²⁰Ben à bè: Yā kè è bɔ̀ gbɛ̀ guu bé è tó àgɔ̀ gbāsí. ²¹Zaake zaa gbɛ̀ntee swè guun laasuu zaaa è bɔ̀n: Pāpākena, kpā'ona, gbɛ̀dena, zinakena, ²²wākū, nɔ̀sezaaa, mɔ̀nafiki, wísaiyā, sánkara, gbɛ̀sɔ̀sɔ̀na, wada kōn misaiyāo. ²³Yā zaaa pinɔ̀ è bɔ̀ swè guu píngi, àmbe è tó gbɛ̀ gɔ̀ gbāsí.

Nɔ̀gbɛ̀ zítɔ̀ Yesu náanekena

(Mat 15:21-28)

²⁴Yesu bɔ̀ gwe à gàa Taya b̀sun, ben à pita ua kea. Á yezi wà a dɔ̀ro, mɔ̀de èe e à a zīnda ùtero. ²⁵Nɔ̀gbɛ̀ kè à nénɔ̀kpare zīn víi Yesu baaru mà, ben à mò à dàè à ae gɔ̀. ²⁶Nɔ̀gbɛ̀ pì sɔ̀ Giriki gbɛ̀me wà à ì Siria Fenisia b̀sun. Á wéɛ kè Yesua le à zīn goare a néa. ²⁷Ben Yesu bène: N̄ tó wà pɔ̀blee kpá nénɔ̀a gīa, zaake à maa wà nénɔ̀ pɔ̀blee sé wà zu gbɛɛnɔ̀nero. ²⁸Ben nɔ̀gbɛ̀ pì wèàla à bè: Dii, baa gbɛ̀ kè aɔ̀ è daeńzino è nénɔ̀ pɔ̀ble buru sése. ²⁹Yesu bène: Kè n yāwenlana maa yānzi, n̄ tá, n né zīn gòa. ³⁰Kè à kà be, à a né è daena pèa, zīn pì gòa.

Swādo kēkōana

³¹Ben Yesu f̄ɛ Taya b̄usun à ḡa Sid̄, ben à b̄ɛ k̄n W̄ɛtemenkuri b̄usuo ai à ḡa à k̄ Galili s̄ɛbezi. ³²Ben w̄à m̄nɛ k̄n sw̄ado bebekario, w̄à w̄ɛ k̄a l̄ à ɔ k̄a. ³³Yesu b̄ò parii guu k̄n sw̄adoo p̄io à a ɔnetee p̄ɛp̄ɛ à sw̄ān. K̄ɛ à l̄ou s̄u, ben à ɔ k̄ɛ à n̄ɛn̄a. ³⁴À w̄ɛ s̄ɛ musu à wesaa k̄ak̄ōa à b̄ò, ben à b̄ɛn̄ɛ: Ɛfata. Ȳā p̄i b̄ɛ n̄ w̄ɛ. ³⁵Zaa gwe ḡɔɔ ḡɔgb̄ɛ p̄i sw̄ā w̄ɛ à n̄ɛn̄ ḡuɛ, ben à ȳā ò w̄asawasa. ³⁶Yesu b̄ɛn̄n̄e āɔton o gb̄ɛke maro, m̄ode dian ɛɛ giin̄n̄e n̄a, lem̄e āɔɛ à kp̄aakpa k̄ɛɛn̄n̄e l̄e. ³⁷Ȳā p̄i b̄ò n̄ sae maamaa à ḡɛ onala, ben āɔ b̄ɛ: À ȳā p̄ingi kena ɛḡɔ maam̄ɛ. È tó baa sw̄adoon̄ɔ ȳā ma, ben è tó bebekarin̄ɔ ȳā o.

P̄ɔblekpana ḡɔɔn b̄ɔɔ siiḡɔn̄ɔa

(Mat 15:32-39)

8 ¹Gur̄ɔ m̄n̄ɔ guu d̄o gb̄ɛn̄ɔ p̄azi pari. Āɔ p̄ɔblee v̄i w̄à b̄lero, ben Yesu a ìban̄ɔ s̄isiaz̄i à b̄ɛn̄n̄e: ²Gb̄ɛ k̄ɛn̄ɔ k̄ɛm̄e w̄ɛnda, zaake āɔ ḡiake w̄à k̄úmao gur̄ɔ aaḡɔ, ben āɔ p̄ɔke v̄i w̄à b̄lero. ³Tó ma n̄ gb̄áɛ āɔ tá b̄ɛ k̄n n̄ɔaao, guu é liim̄ma z̄ɛ guu, zaake n̄ gb̄ɛken̄ɔ b̄okii z̄ā. ⁴Ben à ìban̄ɔ à là w̄à b̄ɛ: M̄ákp̄an w̄ɛ p̄ɔblee en s̄ɛte p̄ɔɔtu k̄ɛ k̄ɛ ɛé gb̄ɛ p̄in̄ɔ k̄āa? ⁵Ben Yesu n̄ lá à b̄ɛ: Buredi m̄ɛn̄ ùgb̄an á v̄ii? Āɔ b̄ɛ: M̄ɛn̄ sw̄ɛplaam̄ɛ. ⁶Ben à b̄ɛ parii v̄ɛɛ t̄ɔɔte. Ben à buredi m̄ɛn̄ sw̄ɛplaa p̄in̄ɔ s̄ɛ à s̄áabu k̄ɛ, ben à lilik̄ɔre à kp̄a à ìban̄ɔ āɔ! k̄paatete pariine, ben āɔ kp̄aateɛn̄n̄e. ⁷Āɔ kp̄ò n̄ngon̄ɔ v̄i féte d̄o. K̄ɛ à aubarika d̄an, à b̄ɛn̄n̄e āɔ ɛara w̄à beee k̄paateɛn̄n̄e d̄o. ⁸Ben āɔ bl̄ɛ w̄à k̄ā, ben w̄à à kp̄aaa k̄ɛ ḡɔn̄ɔ s̄ɛɛ gb̄íi sw̄ɛplaa. ⁹Gb̄ɛ p̄in̄ɔ k̄a b̄ɔɔ siiḡɔ. K̄ɛ Yesu n̄ gb̄áɛ, ¹⁰ben à ḡɛ ḡóro'ite guu k̄n a ìban̄ɔ, āɔ ḡaa Dalamanuta b̄usun.

Farisin̄ɔ m̄ɔnafiki

(Mat 16:1-12)

¹¹Ben Farisin̄ɔ m̄ò āɔɛ leokpak̄ōa k̄ɛɛo āɔɛ lí p̄ɛɛa, āɔɛ w̄ɛɛɛ à s̄ɛɛda ke k̄ɛn̄n̄e k̄n Luda gb̄āaa. ¹²Ben à wesaa k̄ak̄ōa à b̄ò à b̄ɛ: B̄ýānz̄i t̄ɔɔrigb̄ɛn̄ɔ è s̄ɛɛda gb̄ekamazi? Ȳāpuraan m̄ɛɛ ooare, mé s̄ɛɛda ke k̄ɛn̄n̄ero. ¹³Ben à n̄ tó gwe à ɛara à ḡɛ ḡóro'ite guu à tà baa k̄ā kpa.

¹⁴À ìban̄ɔ s̄ān āɔ buredi k̄ūsāɛ s̄ɛ. Buredi m̄ɛn̄ d̄oɔ bé à ḡɔn̄n̄e ḡóro guu. ¹⁵Ben Yesu lé d̄ām̄ma à b̄ɛ: Àḡɔ a z̄inda k̄ūna d̄o. À làakari ke Farisin̄ɔ k̄n Her̄ɔdu gb̄ɛn̄ɔ buredis̄ɛs̄ɛ'ɛz̄ɛzi. ¹⁶Ben āɔɛ beek̄ɔn̄ɛ: K̄ɛ w̄á buredi v̄iro ȳānz̄in̄ à ò l̄ɛzi. ¹⁷Yesu d̄ām̄ma, ben à n̄ lá à b̄ɛ: B̄ýānz̄i ɛɛ bee k̄ɛ á buredi v̄iro ȳānz̄imezi? Ai tia a w̄ɛ e k̄ɛ à d̄óroo? Á laasuu v̄iroo? ¹⁸Á w̄ɛ v̄i à guu eoroo? Á sw̄ā v̄i à ȳā maoroo? Ȳāke è d̄ɔaguroo? ¹⁹K̄ɛ ma buredi m̄ɛn̄ s̄ɔɔroo lilik̄ɔre má kp̄a ḡɔn̄ɔ b̄ɔɔ s̄ɔɔroon̄ɔa, a à kp̄aaa s̄ɛɛ gb̄íi ùgb̄ame? Āɔ w̄ɛàla w̄à b̄ɛ: M̄ɛn̄ kuri aw̄ɛplaam̄ɛ. ²⁰Ben à ɛara à n̄ lá à

bè: Kè ma buređi mèn swēplaa l̄likōre má kpà ḡōn b̄o siiḡōn, a à kusu s̄e gb̄in ūgbame? Ā wèàla wà bè: Mèn swēplaa. ²¹Ben à bèñne: Ai tia a d̄oro?

Betesaida v̄ia wéewēna

²²Kè ā kà Betesaida, ben wà m̄ne v̄iao wà wée k̄a à ɔ kea. ²³Ben à v̄ia p̄i k̄u a ɔɔa à b̄o wéte kpe. À lóu s̄u à wéa à ɔ k̄a, ben à à là à bè: Néé guu eé? ²⁴Ben ḡōgb̄e p̄i a wée s̄e musu à bè: Mée gb̄en ee lán línò bà āo t̄aa oo. ²⁵Ben Yesu èara à ɔ k̄e à wéa d̄o. Kè ḡōgb̄e p̄i wée k̄e biibii, ben à wée w̄e èe p̄o píngi ee sa wásawasa. ²⁶Ben Yesu à gb̄are à tá be à bè: N̄ton b̄e lakutu guuro.

Yesu mesayake ona

(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)

²⁷Kè Yesu e gaa k̄n a ìban̄o Sizarea Filipi lakutun̄o guu, ben à a ìban̄o là zé guu à bè: Dén gb̄en̄o è be má de à ūu? ²⁸Ā wèàla wà bè: Gb̄eken̄o è be Yaaya Batisikerime, gb̄eken̄o è be Ilia, gb̄eken̄o è be d̄o annabi yāan̄o doken n ū. ²⁹Ben à n̄ lá à bè: Apin̄o s̄o, dén eè be má de à ūu? Pita wèàla à bè: Mesayan n ū. ³⁰Ben Yesu n̄ swā s̄ukāñne le āton yā p̄i o gb̄eke maro.

Yesu a ga k̄n a f̄enaŋ yā'ona

(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

³¹Ben à nà yādannena a bè: Séde Gb̄entee Né wétamma e maamaa, gb̄ensin̄o k̄n sa'orikin̄o k̄n ludayādannerin̄o é ḡizi, wé à de, à guro aaḡo dee z̄i eé f̄e. ³²À yā p̄i òñne wásawasa, ben Pita ḡaao kpado, èe giine. ³³Kè Yesu lie à a ìban̄o gwà, ben à p̄ata Pitaa à bè: N̄ gume gwe Setān! N laasuu né Luda p̄nlo, gb̄entee p̄ome.

³⁴Bee gbera Yesu parii sisiaz̄i k̄n a ìban̄o à bèñne: Tó gb̄e yezi à ke ma ìba ū, séde à ḡi a z̄inda w̄endizi à a líkpansé à téomazi. ³⁵Gb̄e k̄e yezi à ḡo a w̄endi k̄una é korazi. Gb̄e k̄e ḡi a w̄endizi ma yānzi k̄n ma baaru yāo s̄o, adee é ḡo w̄endi v̄i. ³⁶Tó gb̄e ḡo anduna v̄i píngi, tó à k̄ora a w̄endizi, b̄o àren à v̄ii? ³⁷Bón gb̄entee é e à a w̄endi lendee kpáo? ³⁸Tó gb̄e mapi k̄n ma yān̄o wí d̄e t̄ōrigb̄e durunde ludanaanekerisaideen̄o té, Gb̄entee Né é adee wí de guro k̄e eé su a De gakui guu k̄n à malaikan̄o.

9 ¹Ben à bèñne: Yāpuraan mée ooare, gb̄eken̄o kú gura k̄e āé garo ai ā k̄i k̄e Ludaa k̄a e, èe suu k̄n gb̄aao.

Yesu lina

(Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

²Guro swēdoo gbera Yesu Pita k̄n Yemisio k̄n Yohanao s̄e à òñyo kp̄ii lez̄ia n̄t̄e. Ben à l̄i n̄ wáa, ³à p̄okāsāan̄o e té kee pú f̄énfen. Gb̄eke

kú anduna guu kè eé f̄s̄ à à pura k̄i lero. ⁴Ben Ilia k̄n̄ Musao b̄ò wà m̄n̄zi, āōe yā oo k̄n̄ Yesuo. ⁵Ben Pita b̄è Yesune: Danneri, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa d̄o mèn aaḡs̄, n p̄o mèn do, Musa p̄o mèn do, Ilia p̄o mèn do. ⁶À d̄s̄ yā kè ée ooro, zaake v̄ia n̄ k̄i maamaa. ⁷Ludambe luguu p̄ita à d̄an̄la, ben ās̄ k̄òto mà à guu à b̄è: Àmbe ma Né mèn do léle yenzidee ū. À à yā ma. ⁸Kāndo kè ās̄ guu gwàgwa, āōe gb̄ke e d̄oro, sé Yesu ado.

⁹Kè āōe pitaa kp̄iii p̄ia, ben Yesu b̄èñne āton yā kè āō è p̄i o gb̄ke maro ai Gb̄ntee Né f̄e b̄ona gaan. ¹⁰Ās̄ yā p̄i k̄una, m̄ode āōe k̄o lalaa wèe bee: F̄e b̄ona gaan yā beee de diame? ¹¹Ben ās̄ à là wà b̄è: B̄oyānzin ludayādannerin̄o è be Ilia bé eé m̄ó k̄áakuzi? ¹²À w̄en̄la à b̄è: Ilia é m̄ó k̄áaku yāpurame, eé yā p̄ingi keke à gb̄n̄, m̄ode à kè dia wà kè Luda yān wà b̄è, Gb̄ntee Né é w̄et̄amma e maamaa ai wà ḡizi? ¹³M̄ode m̄éé ooare Ilia m̄ó k̄o, ben ās̄ n̄ p̄oyezi k̄ène, lán wà à yā ò Luda yān nà.

Néḡgb̄ z̄inde k̄k̄ōana

(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)

¹⁴Kè ās̄ s̄u n̄ gb̄e k̄paaano kiia, āō è parii ligan̄zi, ben ludayādannerin̄o e leokpak̄ōa k̄eñyo. ¹⁵Kè parii Yesu è, à yā b̄ò n̄ sae, ben ās̄ bàa lè wà gàa wà ì kp̄aa ḡō n̄ p̄ingi. ¹⁶Ben à à ìban̄o là à b̄è: B̄o leokpak̄ōan ée k̄eñyo l̄ee? ¹⁷Ben ḡōgb̄e ke w̄èla zà guu à b̄è: Danneri, ma m̄onne ma néome, z̄in bé à à néne n̄ae. ¹⁸Tó à didia, è à p̄ae t̄ote, èḡo lóufuta b̄oe, èḡo swaa soo, è gb̄gb̄a s̄oro. Ma b̄è n̄ ìban̄one ās̄ pé z̄in p̄ia à b̄o, ben ās̄ f̄ua. ¹⁹Ben Yesu b̄èñne: T̄ōrigb̄e ludanaanekerisaideeno! M̄éḡo k̄úao ai b̄oreme? M̄éḡo menaao ai b̄oreme? À m̄ome né p̄io kè.

²⁰Kè wà m̄one, kè z̄in p̄i Yesu è ḡō, ben à né p̄i n̄iganiḡa à à p̄ae t̄ote. Ben èe ḡegere paa èe lóufuta b̄oe. ²¹Yesu né p̄i de là à b̄è: Zaa b̄oreme à k̄úo l̄ee? À w̄èla à b̄è: Zaa à né f̄ete z̄ime. ²²Èḡo à zuu té k̄n̄ ío guu baab̄ore, èḡo yezi à à de. Tó né f̄s̄ n̄ p̄oke ke, n̄ wa w̄enda gwa n̄ wa faaba ke. ²³Yesu b̄ene: N b̄è, tó mé f̄s̄? Baabo p̄ingi è sí ke gb̄e kè ma náane v̄ine. ²⁴Ben né p̄i de wii lè ḡō à b̄è: Má n̄ náane v̄i. N̄ n̄ náane kè èe k̄es̄āama kaarame. ²⁵Kè Yesu è zà e nak̄ōrēmma, à ḡi z̄in pine à b̄è: Z̄in sw̄ado k̄padugu, má ònne n̄ go né pia. N̄ton ḡè à guu d̄oro. ²⁶Ben z̄in p̄i wii lè à à n̄iḡa p̄as̄ip̄as̄i, ben à ḡò. Né p̄i ḡo daena lán ḡè bà ai paridee b̄è à ḡame. ²⁷Ben Yesu à k̄u a w̄a, à à f̄e à zè.

²⁸Kè Yesu ḡè ua guu, ben à ìban̄o à gb̄eka gusae wà b̄è: À kè dia wée f̄s̄ wà pé z̄in p̄ia à b̄oro? ²⁹Ben à w̄en̄la à b̄è: Kè taka è sí b̄oro, sé k̄n̄ aduakenao.

Yesu eara à a ga k̄n̄ a f̄eanao yā'ona

(Mat 17:22-23, Luk 9:43-45)

³⁰Kè ās̄ b̄ò gwe, ben ās̄ p̄à Galiline. Yesu yezi wàḡo à k̄úkii d̄oro, ³¹zaake èe yā daa a ìban̄one. À b̄èñne: Weé Gb̄ntee Né na gb̄n̄one n̄ w̄z̄i wà à de, à gur̄o aaḡōdee z̄i eé f̄e. ³²Āōe à yā p̄i d̄oro d̄oro, ben v̄ia n̄ k̄i ās̄ yā p̄i gb̄ekaa.

Tena Yesuzi lán né féte bà
(*Mat 18:1-5, Luk 9:46-48*)

³³Ben ā kà Kapenamú. Gurɔ̀ kè à kú be, à a ibanɔ̀ là à bè: Bó leokpakɔ̀an ée kee zé guuu? ³⁴Ben ā ȳitena, zaake āɔ̀e leokpakɔ̀a kee zé guu denlaa yā musumē. ³⁵Ben à v̄ē à ḡɔ̀n kuri awɛɛplaaa pinɔ̀ sisiazì à bè: Tó gbē yezi à ke gbē káaku ū, adee ḡɔ̀ kpɛɛdee ū, à ḡɔ̀ baade p̄ingine z̄iri ū. ³⁶À né féte sè à à zè í aezì, ben à à sè à à kpà a kùla à bèñne: ³⁷Gbē kè né kènɔ̀ doke sì ma ìbakee yānzi, mámbe à ma si. Gbē kè ma si s̄o, mámbe à ma si madoro, gbē kè ma z̄in á sì.

Gbē kè èe íbete kpáwaoroo né wa baakpɛeme
(*Luk 9:49-50*)

³⁸Ben Yohana bène: Dannɛri, wa gbēke è, èe z̄innɔ̀ goom̄ma k̄ɔ̀n n t̄o, ben wa gine, zaake wa gbēnlo. ³⁹Ben Yesu bè: Àton ḡinero, zaake gbēke é f̄o à dabuyā ke k̄ɔ̀n ma t̄o à ɛara à ma t̄o zaa sí d̄oro. ⁴⁰Gbē kè èe íbete kpáwaoroo né wa gbēme. ⁴¹Yāpuraan m̄ēe ooare, gbē kè à a gba ímina kè á kuu Kirisì p̄ó ū yānzi, adee é kora a láadaziro.

⁴²Tó gbē tò né kè ma náane v̄ii k̄ekiinɔ̀ doke s̄àsā, eéḡo s̄àɔ̀ adeene wà w̄isilɔ̀gbɛ gb̄ent̄ɛ d̄o à waale wà à zu s̄ebe guu. ⁴³⁻⁴⁴Tó n ɔ̀ bé è tó ò fu, ò z̄o ò z̄inna. À s̄àɔ̀nne ò ḡɛ w̄endi kè è yāaroo guu k̄ɔ̀n ɔ̀ kusuo de n ḡɔ̀ k̄ɔ̀n ɔ̀ m̄èn plaaaola ò ḡɛ té kè è garoo guu ḡewāan. ⁴⁵⁻⁴⁶Tó n gbá bé è tó ò fu, ò z̄o ò z̄inna. À s̄àɔ̀nne ò ḡɛ w̄endi kè è yāaroo guu ɛɛ ū de n ḡɔ̀ k̄ɔ̀n gbá m̄èn plaaaola wà n zu tén. ⁴⁷Tó n w̄éé bé è tó ò fu, ò b̄o. À s̄àɔ̀nne ò ḡɛ kpata kè b̄o Luda kiia guu k̄ɔ̀n w̄éé dooo de n ḡɔ̀ k̄ɔ̀n w̄éé m̄èn plaaaola wà n zu tén, ⁴⁸gura kè ā k̄ókobii è yāaro, té p̄i è garo.

⁴⁹Té é mè ɔ̀ baade p̄ingia lán wè p̄ó keke k̄ɔ̀n wisio nà. ⁵⁰Wisi né p̄ó maaame, m̄ode tó à nnaa tà, dian weé ke nà à ḡɔ̀ wisi ū d̄o? À tó wisi ḡɔ̀ kú a guu, éḡo nna k̄o.

Gina n̄ɔ̀zi yā
(*Mat 19:1-12*)

10 ¹Ben Yesu b̄o gwe à gàa Yudea b̄usun ai Yoda baa k̄aa kpa. Parii ɛara wà k̄ak̄azi gwe, ben à yā dàñne lán è ke nà. ²Farisi kenɔ̀ m̄ò wà à ȳo wà gwa, ben ā à là wà bè: Ḡɔ̀gbē zé v̄i à ḡi a nāz̄i? ³À w̄enla à bè: Musa dàare diaa? ⁴Ā b̄e: Musa ḡɔ̀gbē gbà zé à ȳigidetakada k̄e à a nāo gbareo. ⁵Ben Yesu bèñne: A swāgbāa yānzin Musa doka beee dàarezi. ⁶Zaa káaku kè Luda anduna kè, à ḡɔ̀gbē kè k̄ɔ̀n n̄ɔ̀gb̄eome. ⁷Bee yānzi ḡɔ̀gbē é a de k̄ɔ̀n a dao tó, āé nak̄o k̄ɔ̀n a nāo, ⁸ā ḡɔ̀n plaaa é ḡɔ̀ mè doo ū. Āɔ̀ kuu plaa d̄oro, sé do. ⁹Bee yānzi gbē kè Luda ñ nak̄o, gb̄tee tón ñ k̄ek̄o. ¹⁰Kè Yesu tà be, à ìbanɔ̀ à là yā p̄i m̄izi. ¹¹Ben à bèñne: Gbē kè ḡi a nāz̄i à n̄o pānde sè, adee zina kè a n̄o káakune. ¹²N̄ɔ̀gbē kè ḡi a z̄azi à ḡɔ̀ pānde sè s̄o, à zina kèn gwe.

Yesu aubarikadana néncɔ
(*Mat 19:13-15, Luk 18:15-17*)

¹³Wèe mɔɔ Yesune kɔn néncɔ le à ɔ keŋma, ben à ibanɔ gínne. ¹⁴Kè Yesu è le, à pɔ fɛ̀ à bèñne: À tó néncɔ mɔ ma kiia, àton gínnero, zaake aɔ takanɔ pɔn kpata kè bɔ Luda kiia ũ. ¹⁵Yāpuraan mée ooare, gbē kè èe kpata kè bɔ Luda kiia sí lán né féte bàroo é gēnlo. ¹⁶Ben à néncɔ sè à ñ kɔkpa a kùla, à ɔ kèkeŋma à aubarika dàngu.

Auzikidee
(*Mat 19:16-30, Luk 18:18-30*)

¹⁷Kè Yesu dà zén èe gaa, ben gɔgbē ke bàa lè à mò à kùe à ae à là à bè: Danneri maa, dian mé ke nà mà wèndi kè è yāaroo ee? ¹⁸Ben Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado. ¹⁹Ŋ dokanɔ dɔ: Nton gbē dero, nton zina kero, nton kpāi oro, nton yā di n gbēdaaaaro, nton gbē blero, ñgae bèe lí n de kɔn n daone. ²⁰Ben à bè: Danneri, zaa ma néngo zī má yā beeno kūna pínɡi. ²¹Ben Yesu à gwà yenzi wéeo à bène: Yā mèn doo bé à gōnne. Ñ gá ñ pɔ kè ñ vīno yá pínɡi ñ à ɔɔ kpá takaasideenɔ, ñ mɔ ñ témazi, négɔ auziki vī ludambe. ²²Ben gɔgbē pì uu sīsì yā pì yānzi, à tà pɔsīaao kè à auzikinɔ vī bíta yānzi. ²³Ben Yesu a ibanɔ gwāgwa à bèñne: À zī'ũ maamaa auzikideene à gē kpata kè bɔ Luda kiia guu. ²⁴À yā pì bɔ à ibanɔ sae, ben Yesu èara à bèñne: Gbēnɔ, à zī'ũ gbēne maamaa à gē kpata kè bɔ Luda kiia guu! ²⁵Lakumi gēna pɔɔyīn aaga de auzikide gēna kpata kè bɔ Luda kiia guula. ²⁶Ben yā pì bɔ à ibanɔ sae maamaa, aɔ bèkōne: Tó lemɛ, dé bé eé fɔ à mīsina ee? ²⁷Yesu ñ gwá à bè: Gbēntee é fɔro, sé Luda. Luda kiia baabɔ pínɡi è sí ke.

²⁸Ben Pita bène: Wa baabɔ pínɡi tò wa tenzi. ²⁹Yesu bè: Yāpuraan mée ooare, gbē kè à a bee tò ke a vīno ke a dāaronɔ ke a da ke a de ke a néno ke a buraa ma yānzi kɔn ma baarukpannena yāo, ³⁰adee é eara à beeno kɔn vīno kɔn dāaronɔ kɔn danɔ kɔn néno kɔn buraanɔ e leo basɔro anduna kè guu, mɔde kɔn wéetammaome, eé wèndi kè è yāaroo e anduna kè èe mɔɔ guu. ³¹Gbē káakunɔ égɔ kpɛedeeno ũ pari, kpɛedeeno égɔ gbē káakunɔ ũ.

Yesu eara à a ga kɔn a fɛnao yā'ona
(*Mat 20:17-19, Luk 18:31-34*)

³²Aɔ èara wà dà zén aɔɔe gaa Yerusalemu. Yesu dɔ a ibanɔne ae, ben yā pì bɔ ñ sae, vīa gbē kè aɔɔ tɛ̀ à kpɛeno kù. Ben Yesu a gɔnɔn kuri aweɛplaaanɔ sèe ndona, à èara à yā kè weé kearee òñne dɔ ³³à bè: À ma! Wée gaa Yerusalemume. Weé Gbēntee Né kpá sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ, aɔé yā daàla à ga, aɔé à kpá bori pāndenɔ. ³⁴Aɔé à fabo aɔé lóu sua aɔé à gbē flào aɔé à de, à gurɔ aagɔdee zī eé fɛe.

Yemisi kōn Yohanao wéekena

(Mat 20:20-28)

³⁵Ben Zebedi néno Yemisi kōn Yohanao s̄ Yesuzi ā bène: Danneri, wá yezi ñ yā kè wée wée keemmaa kewe. ³⁶Ben à ñ lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

³⁷Ā wèàla wà bè: Ñ tó wà wēnyo n kpata guu, gbē doo n ɔplaazi gbē doo ɔzɛzi. ³⁸Yesu bèñne: Á yā kè ée à wée keemaa d̄ro. Togo'i kè mé mi, é f̄ à mi? Wétamma kè mé gēn é f̄ à gē à guu? ³⁹Ā wèàla wà bè: Wé f̄. Ben Yesu bèñne: Togo'i kè mé mii é mi, wétamma kè mé gēn é gēn, ⁴⁰m̄de vēna ma ɔplaazi ke ma ɔzɛzi né ma yānlo. Gbē kè Ludaa kèkēñneno p̄me.

⁴¹Kè à ìba ḡɔn kuri kpaaano yā p̄i mà, ā p̄ f̄ Yemisi kōn Yohanaozi. ⁴²Ben Yesu ñ kákōa à bèñne: Á d̄ kè gbē kè wèe ñ gwaa bori pānde kīnana ūuno è gbāaa ble ñ gbēnoa, gbāadeeno s̄ è iko m̄ñne, ⁴³m̄de à de le a kiiraro. A té gbē kè yezi à ḡ gbēnsi ū, sé adee ke a z̄iri ū. ⁴⁴Leme d̄o gbē kè yezi à ḡ gbē káaku ū, sé adee ke a píngi z̄ ū. ⁴⁵Zaake Gbēntee Né e m̄ le wà z̄i kenero, à m̄ le à z̄i kēñneme, à a z̄inda wēndi kpá le à gbēno bo pari yānzi.

Batimeu wéewēna

(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)

⁴⁶Ā kà Yeriko. Kè Yesu e b̄ɔ gwe kōn a ìbano kōn parii, v̄a Timeu né Batimeu vēna zé léa, èe baa kee. ⁴⁷Kè à mà wà bè Yesu Nazareti bé èe ḡtɛɛ, ben à nà lé gbāa zunaa à bè: Yesu, Dauda Bori, ñ ma wēnda gwa! ⁴⁸Ben parii e giine wèe bee à ȳite. Ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda Bori, ñ ma wēnda gwa. ⁴⁹Yesu zè à bè: Á à sísi. Ben wà v̄a p̄i sísi wà bène: Ñ n làakari kpáe ñ f̄e. Èe n sísii. ⁵⁰Ben v̄a p̄i a uta b̄ à v̄ à f̄e à m̄ Yesu kiia. ⁵¹Ben Yesu à là à bè: Bón ñ yezi mà kennɛ? V̄a p̄i wèàla à bè: Rabi, má yezi ma wée guu eme. ⁵²Ben Yesu bène: Ñ gá, ma náane kè ñ kè bé à n kēkōa. Zaa gwe ḡɔ à wée guu è, ben à dào zén.

Gbāakekpana Yesuzi Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)

11 ¹Kè ā kà k̄i kōn Yerusalemuo, ā kà Betefage kōn Betani kè kú Kùkpe s̄is̄iḡɛz̄io, ben Yesu a ìbano z̄i ḡɔn plaa ²à bèñne: Á gá lakutu kè káe a ae kēkāa guu. Tó a gē ḡɔ, é zaakine b̄ro e b̄ad̄na gwe, gbēkee e dia zikiro. Á poro à suo. ³Tó wà a la wà bè, bón ée kee gwe, à be Dii bé à yezi, eé eara à suo tia. ⁴Ben ā ḡa ā zaaki è b̄a d̄na kp̄eɛɛa bàazi. Kè āɔe poroo, ⁵ben gbē kè āɔ z̄e gweeno ñ lá wà bè: Bón ée kee zaaki p̄io kè ée poroo? ⁶Ā wēñla lán Yesu òñne nà, ben wà ñ tó ā táo. ⁷Ā s̄u zaaki p̄io Yesune, ā ñ utano kp̄aea, ben Yesu òñne. ⁸Gbēno e ñ utano kp̄aɛ zé guu pari, gbēkeno e lán z̄o s̄en āɔe kp̄aɛ d̄o. ⁹Gbē kè āɔ té aez̄ino kōn gbē kè āɔ té kp̄eeno e wii l̄e wèe bee:

Ì gbāaa kẹ!

Aubarikadeen gbē kè èe mɔɔ kɔn Dii tɔo ũ.

¹⁰ Luda aubarika da wa dezi Dauda kpata kè èe bɔɔ gupuraaan.

Wà gbāake kpázi ai ludambe.

¹¹ Kè Yesu kà Yerusalemu, à gè Luda ua, ben à baabo píngi gwà à ligazi. Kè ɔfántě e gēe kpén yānzi, ben à bò à gāa Betani kɔn a iba gɔɔn kuri awēplaaanɔ.

Kākā lí kana kɔn Yesu kuuna Luda uao

(*Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22*)

¹² Kè guu dò, aɔ bò Betani, ben nɔaa e Yesu deɛ. ¹³ À kākā lí è kāaa à lá kù. Ben à gāa gwa ke tó à bɛɛ vī. Kè à kà gwe, èe pɔke ero, sé à lánɔ, zaake kākā magurɔɔ e ká kɔro. ¹⁴ Ben à bè lí pine: Gbēke é n bɛɛ ble ziki doro. À ibanɔ yā pì mà.

¹⁵ Kè aɔ kà Yerusalemu, Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarinɔa kɔn laalurinɔ à n bɔɛ. À ɔlendekeerinɔ teebunɔ kɔn pɔtēɛyarinɔ kitanɔ yìpa à kwèñne. ¹⁶ Èe we gbēke a asoo sè à gèteo Luda ua guuro. ¹⁷ Ben à yā dà gbēnɔne à bè: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kpé égɔ de aduakekpe ũ bori píngine, ben á kè gbēblerinɔ tò ũ. ¹⁸ Sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ yā pì mà, ben aɔɔe zé wetee wà à de. Aɔɔe vīa keene, zaake à yādannena bò baade píngi sae. ¹⁹ Kè usiie kè, ben Yesu kɔn a ibanɔ bòe wéte pì guu.

²⁰ Kè guu dò, aɔɔe gētee, ben aɔ kākā lí pì è à gāga kɔn a kāsāao. ²¹ Ben à yā dò Pitan, ben à bè Yesune: Rabi, n kākā lí kè n kà gwa, à kori kù. ²² Yesu wèñla à bè: Ágɔ Luda náane vī. ²³ Yāpuraan méɛ ooare, tó gbē ò kpíii kène à fee à a zinda sé à zu sèben, tó èe seka ke a nòse guuro, tó à náane vī kè yā kè à ò pì é ke, eé keneme. ²⁴ Beee yānzi méɛ ooare, tó ée adua kee, yā kè a à wée kè píngi, à die à gīake á è kò, é sɔ e. ²⁵ Tó a fee ée adua kee, tó á nòse zaaa vī gbēkeo, à kène, le a De kè kú musu a durunno kēare dɔ. ²⁶ Tó ée gbēno kè sɔro, a De kè kú musu é a taarinɔ kēare sero.

Yesu gbekana a ikozi

(*Mat 21:23-27, Luk 20:1-8*)

²⁷ Ben aɔ kà Yerusalemu. Lán Yesu e lili oo Luda ua guu nà, sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ kɔn gbēnsinɔ mò ²⁸ wà à là wà bè: Iko kpareen née yā kèno keeo? Dé bé à n gba yā pì kena iko? ²⁹ Ben Yesu wèñla à bè: Yā mèn doon mé gbekaawa. À wemala, mé iko kè méɛ yā kèno keeo oare. ³⁰ À ome. Yaaya gbēno batisikena bò Luda kiian yó, ke gbēntee kiiame? ³¹ Ben aɔ yā gɔgɔ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la bóyānzin wée Yaaya yā sírozi. ³² Tó wa bè gbēntee kiiame sɔ, tó! Aɔ gbēno vīa vī, zaake gbē píngi Yaaya annabikee sì. ³³ Ben aɔ wè Yesula wà bè: Wá dɔro. Ben Yesu bèñne: Èndě mapi se, mé iko kè méɛ yā kèno keeo oarero.

Geepi líkpe ayakerinɔ

(*Mat 21:33-46, Luk 20:9-19*)

12 ¹ Ben Yesu fèe èe yālekɔziñne à bè: Gbēke bé à geepi líkpe bà à kara ligazi, à wèe yò geepi'ifèkii ũ à búdákpagba dà, ben à bú pì

nà ayakerinɔne ní ɔzĩ, ben à fɛɛ táo. ²Kè geepizɔgurɔwà kà, ben à a zĩri zĩ ayakeri pìnɔa, le à a geepi beɛ pì sí. ³Ben ayakeri pìnɔ à kù wà à gbɛ̀, aɔ̀ à gbàre ɔkòri. ⁴Ben à èara à zĩri pãnde zĩ dɔ. Ben aɔ̀ gbɛ̀ beee lè a mià aɔ̀ wĩ dàa. ⁵A èara à gbɛ̀ pãnde zĩ dɔ, ben aɔ̀ gbɛ̀ beee dè. Lɛn à gbɛ̀ pãndenɔ zĩ lɛ pari, wà ní gbɛ̀kenɔ gbɛ̀ wà ní gbɛ̀kenɔ dè. ⁶À nɛgɔgbɛ̀ mèn do yenzidee bé à gɔ̀ne sa, ben à à zĩ zãa à bè: Aɔ̀é ma né yã da. ⁷Ben ayakeri pìnɔ bèkɔ̀ne: Túbiblerin yè. À tó wà à de, à túbi é gɔ̀ wa pɔ̀ ũ. ⁸Ben aɔ̀ à kù aɔ̀ à dè, ben aɔ̀ à gè sè wà bɔ̀o buraa guu. ⁹Tò! Bón buradee pì é keɛ? Eé mó à ayakeri pìnɔ dede à buraa pì na gbɛ̀ pãndenɔne ní ɔzĩ. ¹⁰Eé Luda yã kè kyó keroo?

Gbè kè kpéborinɔ pã kpàzi
bé à gɔ̀ kpé gooda gbè mĩdee ũ.

¹¹Dii bé à beee kè,

ben à kèwe yãbɔ̀nsaɛ ũ.

¹²Ben aɔ̀ zé wète wà à kù, zaake aɔ̀ dɔ̀ kè ní yãnzin à yãlekɔ̀zina pì òzi, mɔ̀de aɔ̀ vía kè pariine, ben aɔ̀ à tò gwe aɔ̀ tà.

Be'ɔ̀ɔ̀kpana Sizaa yã (Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

¹³Ben wà Farisi kenɔ kɔ̀n Herɔ̀du gbɛ̀nɔ zĩ Yesu kiia ɔ̀ndɔ̀ɔ̀, le wà à kù a yã'ona guu. ¹⁴Kè aɔ̀ kà, ben aɔ̀ bène: Danneri, wá dɔ̀ kè gbɛ̀ yãpuradeen n ũ. Neè gbɛ̀ wée gwaro, neè gbɛ̀ gwena gwaro, neè Luda zé dañne súusu. À zé ví wà be'ɔ̀ɔ̀ kpá Sizaa, ke à zé víro? Wà kpáan yɔ̀, ke wàton kpáaro? ¹⁵Yesu ní mɔ̀nafikikeɛ dɔ̀m̄ma, ben à bèñne: Bóyãnzin ée ma yɔ̀ ée gwaazi? À mó ɔ̀ pì dooo mà gwa. ¹⁶Kè aɔ̀ kpàa, ben à bèñne: Dé mì wɛ̀zãn yè kɔ̀n à tɔ̀o? Aɔ̀ wèla wà bè: Siza pómɛ. ¹⁷Ben Yesu bèñne: À pɔ̀ kè de Siza pɔ̀ ũ kpá Sizaa, à pɔ̀ kè de Luda pɔ̀ ũ kpá Ludaa. À yã bɔ̀ ní sae.

Gè̀nɔ̀ fɛena yã (Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

¹⁸Ben Sadusi kè aɔ̀è be gè̀nɔ̀ è fɛeroonɔ̀ mɔ̀ Yesu kiia, aɔ̀ à gbèka wà bè: ¹⁹Danneri, Musa òwe a takada guu à bè, tó gbɛ̀ gà à a naɔ̀ tòn né'isai, à dàaro gyaanɔ̀w pì sé, le à né borii dato a víine. ²⁰Tò! Dedɔ̀nkɔ̀deɛnɔ̀w kuu gɔ̀ɔ̀n swɛɛplaa. Woru ɔ̀w sè, ben à gà né'isai. ²¹Ben Sabi ɔ̀w pì sè dɔ, ben à gà à ɔ̀w pì tò né'isai. Ben Biɔ̀ kè le dɔ ²²ai à gà pé ní swɛɛpladeea. Aɔ̀ píngi gà né'isai. Aɔ̀ píngi gberan ɔ̀w pì gà se. ²³Gè̀nɔ̀ fɛɛgurɔ̀w zĩ aɔ̀ dé bé eégɔ̀ ɔ̀w pì víi? Zaake aɔ̀ gɔ̀ɔ̀n swɛɛplaa ní píngi aɔ̀ à dɔ̀ ɔ̀w ũmɛ. ²⁴Ben Yesu wèníla à bè: A Luda yã kɔ̀n a gbãaao dɔ̀sai yãnzin a sã̀sã̀ziroo? ²⁵Tó gè̀nɔ̀ fɛɛ, aɔ̀é ɔ̀w séro, aɔ̀é zã kero, weégɔ̀ kuu lán malaikanɔ̀w kuu nà ludambɛmɛ. ²⁶Gè̀nɔ̀ fɛena yã musu, ée Musa takada kyó keroo? Gura kè à gyanto yã òn Luda bène ambe Ibraĩ kɔ̀n Isaakuo kɔ̀n Yakubuo Luda ũ. ²⁷Luda è ke gè̀nɔ̀ Luda ũro, gbɛ̀ bèenɔ̀ Ludamɛ. A sã̀sã̀ à kè bíta.

Dokayā kè deńlaa
(*Mat 22:34-40, Luk 10:25-28*)

²⁸Ludayādanneri kee kú gwe, à leokpakōa kè aōe kee mà. Kè à è Yesu yā wèńla maamaa, ben à sōzi à à là à bè: Dokayā kparee bé à de à kpaanola píngii? ²⁹Yesu wèala à bè: Yā kè deńlaan yè: Isarailino à swā kpá. Dii wa Ludan Dii ũ ado. ³⁰Ngō ye Dii n Ludazi kōn nōseo do kōn n niniio píngi kōn n laasuuo píngi n gbāa lén. ³¹À plaadeen yè: Ngō ye n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bà. Dokayā kee de beeenlaro. ³²Ben ludayādanneri pì bène: Yā maame, danneri. N yāpuraa ò, n bè Luda mèn dome, à pāndee kuuro, sé àpi. ³³Yena Ludazi kōn nōseo do kōn n laasuuo píngi n gbāa lén kōn yena n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bào de sa'opo kè wè ká tén à té kūla kōn sa'ona bori sānda píngio. ³⁴Kè Yesu è à yā wèala kōn làakario, à bène: Gēna kpata kè bō Luda kiia guu zānyoro. Zaa guro beee a gbēkee e gā à yāke laa doro.

Mesaya bori yā
(*Mat 22:41-46, Luk 20:41-44*)

³⁵Yesu èara èe yā daañne Luda ua guu, ben à gbēno là à bè: À kè dia ludayādannerino è be Dauda boriin Mesaya ũu? ³⁶Kè Luda Nini dīdi Daudaa, à bè:

Dii bè ma diine à vèe a oplaazi
ai àgō à ibeenō káene a gbá gīzī.

³⁷Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégō de à borii ũ dōo?

Ludayādannerino kōn Farisino monafiki
(*Mat 23:1-36, Luk 20:45-47*)

Ben parii e à yā maa ponnaao. ³⁸À yādannena guu à bè: À làakari kee ludayādannerinozi. Aōègō ye tetenazi kōn uta isino dana, le wàgō ì kpákpaam̃ma yāranōa. ³⁹Aōègō wetee wà vèe aduakekpe vèeki maaano guu kōn zībaa vèeki maaano. ⁴⁰Aōè adua gbāa ke le gbēno í e yānzi, ben aōè gyaanōno kpé símma. Aō wéetamma égō pásipāsī de gbē píngi pōla.

Gyaano takaasidee gbāa
(*Luk 21:1-4*)

⁴¹Ben Yesu vèe Luda ua guu oodakii ae, èe gbēno gwaa lán aōe o daan nà. Oode sànoo e o bíta daan. ⁴²Ben gyaano takaasidee mò à kōbo plaa dan, èe ká sue doro. ⁴³Ben Yesu a ìbanō kākōa à bēnne: Yāpuraan mée ooare, gyaano takaasidee kè o dà oodakii guu de gbē píngila. ⁴⁴Zaake aō o sà guun aō bōn wà kàn í píngi. Nōgbē kè sō, à takaasikee guun pō kè à vī à pō bleon à dàn píngi.

Yerusalemu yakana kɔn andunayāaguro sèedano

(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)

13 ¹Kè Yesu e bɔɔ Luda ua guu, à ibano doke bène: Danneri, n̄ gwa lán wà kpé maaa kè takano bò nà kɔn gbè maaa kè takano. ²Ben Yesu bène: N kpé isi kèno è pínɡiɔ? Gbè kee kú guu kè kè weé tó dikɔaro, weé gboro pínɡime.

³Yesu v̄ena Kùkpe s̄is̄iḡeezi aedɔkɔana kɔn Luda uao, ben Pita kɔn Yemisio kɔn Yohanao kɔn Anduruo à gbèka gusae wà bè: ⁴N̄ owe, bɔren yā kèno é kee? Bó bé eéḡɔ de à pínɡi keɡuro sèeda ūu? ⁵Ben Yesu bèfne: À làakari ke, àton tó wà a sāsāro. ⁶Weé mó pari ma tóo, aéḡɔ bee Mesayan n̄ ū aóe gbèno sāsā pari. ⁷Tó a z̄ino baaru mà kɔn à wàpeo, àton bídi kero. Sé beeenɔ ke, m̄ode anduna yāana kpé. ⁸Bori kɔn boriio é f̄eek̄ɔzi, lem̄e d̄o b̄usu kɔn b̄usuo. T̄ɔɔte nigānigāna éɡ̄ɔ kú gukenɔn kɔn n̄oaa. Yā beeenɔn n̄wāwā naana ū.

⁹À làakari ke. Weé a kùkú wà a na yākpaek̄erinoe n̄ ɔz̄i, weé a gbēgbē aduakekpenɔ guu. Weé a ze b̄usu gbēnsino kɔn k̄inano ae ma yānzi, le àɡ̄ɔ deñne ma sèedadeenɔ ū. ¹⁰Sé wà ma baaru nna waazi ke bori pínɡi ma ḡia. ¹¹Tó wà gāaao yākpaek̄ek̄iia, àton ḡiake à yā kè é o damu kero. Yā kè Luda d̄aare a lén guro m̄dan à o, zaake ámbe é yā oro, Luda Ninime. ¹²V̄ii kɔn d̄aaronɔ é k̄ɔ kpám̄ma wà de. Denɔ é b̄o n̄ n̄eno kpee. N̄eno é b̄o n̄ denɔ kɔn n̄ danɔ kpee wà n̄ de. ¹³Gbē pínɡi é zaagu ma yānzi, m̄ode gbē kè zena gbāa ai à guro léa é m̄isina e.

¹⁴Tó a t̄ē guyakari è guu kè de àɡ̄ɔ kúnlo, kyókeri ḡɔ d̄ɔ, gbē kè aɔɔ kú Yudeano bàa sí wà m̄i pé kp̄iina. ¹⁵Gbē kè kú a kpé musu tón pita à gē kpé guu à p̄oke sé à b̄oro. ¹⁶Gbē kè kú buraa tón liara be à a uta séro. ¹⁷Wāiyoo n̄sindadeenɔ kɔn n̄dandeenɔ guro beea. ¹⁸À adua ke le yā p̄i tón ke buusie guro, ¹⁹zaake w̄et̄amma éɡ̄ɔ kuu guro p̄ino. Zaa guro kè Luda anduna kè ai gbāa à taka e kero, eé s̄ɔ ke zik̄iro. ²⁰Tó Dii e guro p̄ino lagoro, le gbēke é b̄oro. M̄ode à guro p̄ino làgo a gbē kè à n̄ sénɔ yānzime.

Gbēntee Né suna

(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

²¹Guro beea tó gbēke bèare, à Mesaya gwa kè kes̄ɔ à Mesaya gwa kāaa, àton síro. ²²Zaake Mesaya eɡ̄eenɔ kɔn annabi eɡ̄eenɔ é mó wà sèedano kɔn dabudabuyāno ke, le wà gbē kè Luda n̄ sénɔ sāsāo, tó eé sí ke. ²³À làakari ke. Ma ḡiake ma yā pínɡi òare zaa káaku ò.

²⁴Guro p̄ino w̄et̄amma gbera ɔf̄ant̄é é sia k̄u, m̄ovura é í kero, ²⁵ɔɔɔnoe é woro ludambe, gbāaa kè aɔɔ kú musuno é nigā, ²⁶gbasa wà Gbēntee Né suna e ludambe luguun kɔn gbāa bítao kɔn gakuio. ²⁷Eé a malaikano z̄i, le aɔ gbē kè à n̄ sénɔ kak̄o anduna gooda siiḡɔɔa, zaa anduna léa ai ludambe léa.

28 À yā dada kākā lía. Tó à gǎ̀nɔ́ í kpàkpa èe lá b̀̀rɔ́ paa, á d̄s̄ k̀̀è guwāagurɔ́ k̀̀à k̄i. 29 Leme s̄, tó á è yā p̀̀nɔ́ e kee le, àḡs̄ d̄s̄ k̀̀è à suna k̀̀à k̄i, à kú kp̄eɛlea. 30 Yāpuraan m̄e ooare gurɔ́ k̀̀è gb̄n̄o é ḡ̀tero ai yā p̀̀nɔ́ gá keo píngi. 31 Musu k̄n̄ tɔ́tɔe é ḡ̀te, m̄ode ma yānɔ́ ḡ̀tena v̄iro.

32 Gb̄kee à gurɔ́ ke à gurɔ́ zaka d̄ro, baa malaika k̀̀è ān̄ kú musunɔ́ ke Luda Né, sé De Luda. 33 À làakari ke, a w̄e ḡs̄ d̄, zaake á d̄s̄ gurɔ́ k̀̀è eé suro. 34 À de lán gb̄ k̀̀è èe gaa w̄tea bà. À a bee tò a z̄ikerinɔ́e baade k̄n̄ a z̄io, ben à bè a gudākparine a w̄e ḡs̄ d̄. 35 Apino s̄, á d̄s̄ gurɔ́ k̀̀è bedee é suro, uusien yoo, lezāndon yoo, kolezuon yoo, ke gudɔ́nao. Beee yānzi a w̄e ḡs̄ d̄, 36 le àton su kāndo à a le, ée ii ooro yānzi. 37 Yā k̀̀è m̄e ooare m̄e oo baade píngineme, a w̄e ḡs̄ d̄.

Lékpak̄s̄na Yesuzi

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

14 1 Banla z̄ibaa k̄n̄ Buredi S̄s̄e'ēz̄esai z̄ibaa ḡs̄ gurɔ́ plaa, ben sa'orikinɔ́ k̄n̄ ludyādannerinɔ́ e z̄é wet̄e ɔ́nd̄ɔ́ wà Yesu k̄i wà de. 2 Zaake ān̄ bè: Wàton ke z̄ibaa z̄iro, le gb̄n̄o tón z̄oka káro yānzi.

N̄osi ḡu nna kuna Yesu m̄ia

(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

3 Gurɔ́ k̀̀è Yesu kú Betani, Simɔ́ kusu be, èe p̄ ɔ́ blee ḡekesekena, ben nɔ́gb̄ ke s̄z̄i à gbaaa néngo k̀̀è n̄osi ḡu nna bori maa ɔ́dee kú à guu k̄na. Ben à gbaaa p̄i waa è, à n̄osi p̄i kú Yesu m̄ia. 4 Gb̄kenɔ́ kú gwe, ān̄ ɔ́ w̄e wà bè: Bón n̄osi p̄i laalaak̄na ūu? 5 Weé f̄ wà yá de kondogi wà do kp̄e basɔ́roola wà à ɔ́ kpá takaasideenɔ́. Ben ān̄ léf̄ɔ́ kà nɔ́gb̄ pizi. 6 Ben Yesu bè: À à tó gwe. B̄yānz̄in ée ĩa daaazi? À z̄i maa k̄ememe. 7 Takaasideenɔ́ éḡs̄ kúao gurɔ́ píngi, gurɔ́ k̀̀è á yezi, é f̄ à keñne. Mapi s̄ m̄éḡs̄ kúao gurɔ́ píngiro. 8 À k̀̀è a gb̄a lémm̄e, à ḡiake à n̄osi kú ma m̄e le à ma ḡe keome. 9 Yāpuraan m̄e ooare, guu k̀̀è w̄e ma baaru nna waazi keen anduna guu píngi, weéḡs̄ yā k̀̀è nɔ́gb̄ p̄i k̀̀è oo à d̄ngɔ́ yānzi.

Yudasi b̄na Yesu kp̄e

(Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)

10 Beee gbera ḡɔ́n kuri aw̄eplaaano doke k̀̀è w̄e bene Yudasi Isikarioti ḡa sa'orikinɔ́ kiia, le à Yesu kp̄ám̄ma. 11 K̀̀è ān̄ à yā m̄a, ben ān̄ ɔ́ k̀̀è nna, ben ān̄ lé gb̄ne k̀̀è weé ɔ́ kp̄a. Ben èe z̄é wet̄e à Yesu kp̄ám̄ma.

Banla p̄ble kek̄ena

(Mat 26:17-25, Luk 22:7-14,21-23, Yoh 13:21-30)

12 Buredi S̄s̄e'ēz̄esai z̄ibaa gurɔ́ káakudee z̄i k̀̀è w̄e Banla s̄ane b̀̀rɔ́ k̀̀to kpá, Yesu ibano à là wà bène: Mán n̄ yezi wà gá kek̄enne n̄ Banla p̄ blen?

¹³ Yesu gɔ̃ɔn plaaa zì a ìbanɔ tɛ à bèñne: À gá wéte guu. Gɔ̃gbē ke é daale à í sena kɔ̃n looo. À tɛzi ¹⁴ ai ua kè eé gēn. À o ua pì bedeene, danneri bɛ mán a pitakii kún, guu kè é Banla pɔ̃ blen kɔ̃n a ìbanɔ? ¹⁵ Eé kpé musu bíta kè wà kèke ɔɔbaare. À pɔ̃bleyā kekewe gwe. ¹⁶ Yesu ìba pìnɔ dà zén, aɔ̃ gò wéte pì guu, ben aɔ̃ è lán à òñne nà. Ben aɔ̃ Banla pɔ̃bleyā kèke gwe.

¹⁷ Kè uusie kè, ben Yesu gaa gwe kɔ̃n a gɔ̃ɔn kuri awɛɛplaaa pìnɔ. ¹⁸ Kè aɔ̃ vèe wèe pɔ̃ blee, ben à bè: Yāpuraan mée ooare, a gbē mèn doo kè wée pɔ̃ blee ledoo é ma kpámma. ¹⁹ Aɔ̃ nɔ̃se yàka, ben aɔ̃ɔe à laa doodo: Asa māmbeeroo? ²⁰ Ben à bèñne: A gɔ̃ɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wée pɔ̃ blee taa guu ledome. ²¹ Gbēntee Né é kpá guuzi lán à kēna a yā musu nà, mɔ̃de wāiyoo gbē kè eé bɔ Gbēntee Né kpɛe pì. Eé ke sàò adeene tó wèe à i yāro.

Dii pɔ̃blee

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

²² Kè aɔ̃ɔe pɔ̃ blee, Yesu buredi sè à aubarika dàn, ben à likɔ̃re à kpà a ìbanɔ à bè: À sí, ma mèn yè. ²³ Ben à togoo sè à aubarika dàn à kpámma, ben aɔ̃ mì ní pínghi. ²⁴ Ben à bèñne: Ma arun yè, Luda bà kuuna kɔ̃n gbē pariinɔ aru ũ, kè eé bɔɛmaa. ²⁵ Yāpuraan mée ooare, mé geepe'i mi gĩa dɔ̃ro ai kpata kè bɔ Luda kiia gá bɔo gupuraa, gbasa mà à dufu mi sa. ²⁶ Kè aɔ̃ lè sɪ, ben aɔ̃ bɔe wà gaa Kùkpe sísigɛzi.

Yesu gĩake à dɔ̃ yā kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

²⁷ Ben Yesu bèñne: A pínghi é fuma, zaake wà kè Luda yān wà bè: Mé sādāri lé, sāanɔ é fāakɔa. ²⁸ Mɔ̃de ma fɛena gbera mé ɔ̃are ae gana Galili. ²⁹ Ben Pita bène: Baa tó aɔ̃ fù ní pínghi, mé furo. ³⁰ Ben Yesu bène: Yāpuraan mée oonne, gwāavīa ai koo gɔ̃ gá lé zu gēn plaa, né lé sémazi gēn aagɔ̃. ³¹ Ben Pita bè māmnam: Baa tó mé gà mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben aɔ̃ ò le se ní pínghi.

Yesu aduakena zaa Getesemani

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

³² Aɔ̃ kà guu kè wè be Getesemani, ben Yesu bè a ìbanɔne: À vèe kè ai mà gá adua ke. ³³ À Pita kɔ̃n Yemisio kɔ̃n Yohanao sè à gaañyo. Sósobi à kù à nòseyɔ̃gɔ̃ sɪ. ³⁴ Ben à bèñne: Ma pɔ̃ɔ sia kù maamaa ai gaa lézi. À ze kè à itē ke. ³⁵ Kè à gaa ae féte, ben à kùe tɔ̃te à adua kè tó eé sí ke, guro zaka pì gēteala. ³⁶ À bè: Baa, ma De, baabo pínghi è sí kenne. N̄ togo'i kè síma, mɔ̃de èe ke yā kè má yezinlo, sé kè ní yezi. ³⁷ Ben à liara à sù à a ìbanɔ lè, aɔ̃ɔe ii oo. Ben à bè Pitane: Simɔ̃, néé ii oon yɔ̃? Néé fɔ̃ n itē kè baa awa doroo? ³⁸ À itē ke agɔ̃ adua kee le àton fu yɔ̃agwanaaro yānzi. Ninii yezi, mɔ̃de mè buse. ³⁹ À liara à gaa

adua ke, ben à yā dōnkō pì ò dō. ⁴⁰Kè à liara à sù à ní lé, aōe ii oo, zaake aōe imioo dedee. Aō dō dian weé yā one nàro. ⁴¹À suna gèn aagōdeeo à bèñne: Ée ii oo, ée kámma boo ai tian yó? À m̀ le. Gurɔ̀ kà sa. À gwa, wà Gbēntee Né kpà durunkerinɔ̀. ⁴²À fɛe wà gá. Gbē kè ma kpañma pì e m̀wá fá.

Yesu kùna

(*Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12*)

⁴³Kè à kpé èe yā pì oo, ben Yudasì à g̀wɔ̀n kuri awɛɛplaaanɔ̀ doke m̀ kɔ̀n pariio, aō fɛɛdaanɔ̀ kùkùna kɔ̀n gònɔ̀. Aō b̀ s'orikinɔ̀ kɔ̀n ludayādannerinɔ̀ kɔ̀n gbēnsinɔ̀ kiia. ⁴⁴Bɔ̀nkɛɛdee pì s̄ sèeda òñne à bè: Gbē kè mé lé péa, àmbe gwe. À à kù gbāa à táo. ⁴⁵Ben à m̀ pè Yesua g̀wɔ̀ à bène: Rabi! Ben à lé péa. ⁴⁶Ben wà ɔ̀ pèe Yesua wà à kù gíngin. ⁴⁷Ben gbē kè aō zena gweeno doke a fɛɛdaa wòto à sa'oriki ìsì zìrì ke lèo à à swá gò. ⁴⁸Ben Yesu bèñne: Kpāi wéedewen ma ū, kè a m̀ à ma kù kɔ̀n fɛɛdaanɔ̀ kɔ̀n gònɔ̀wó? ⁴⁹Mèèḡw̄ kúao Luda ua lán guu e dɔ̀w ná, mèèḡw̄ yā daaare, ée ma kùro. M̀de sé yā kè wà kè Luda yān papa. ⁵⁰Ben à ìbanɔ̀ bàà lè ní píngi aō à tòn.

⁵¹G̀kpare kee tézi à p̀ke danaro, táaru bisan à kùala. Kè wà à kù, ⁵²ben à b̀ ní ɔ̀zì à a bisa tòñne gwe à bàà s̄ à tà b̄u.

Yuda gbāadeenɔ̀ yākpækena kɔ̀n Yesuo

(*Mat 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Yoh 18:13-14,19-24*)

⁵³Ben aō g̀aa Yesuo sa'oriki ìsì be. Sa'orikinɔ̀ kɔ̀n gbēnsinɔ̀ kɔ̀n ludayādannerinɔ̀ kàkɔ̀a gwe ní píngi. ⁵⁴Pita té à kpɛe káaa ai à g̀aa à g̀è sa'oriki ìsì be ua guu. À v̄ee gwe, èe té kpákpaa kɔ̀n dogarinɔ̀ ledò. ⁵⁵Sa'orikinɔ̀ kɔ̀n Yuda yākpækèrinɔ̀ ní píngi e sèeda wetee Yesuzi wà à de, ben aōe ero. ⁵⁶Wà eḡyā didia pari, m̀de aō yākee e k̄ séro. ⁵⁷Ben gbēkenɔ̀ fɛe wà eḡyā didia wà bè: ⁵⁸Wá mà à bè é Luda kpé kè gbēntee b̀ wí é à pānde bo gurɔ̀ aag̀wɔ̀ dagura kè gbēntee e boro. ⁵⁹Baa kɔ̀n beeeo aō yā e k̄ séro. ⁶⁰Ben sa'oriki ìsì fɛe à zè ní ae à Yesu gbèka: Ní yāke v̄ì n̄ weñlaroo? Yā kè wèe didiimmaa kè de diaa? ⁶¹Yesu yīte kpé èe yāke weàlaro, ben sa'oriki ìsì pì èara à à gbèka: M̀be Mesaya, Luda Aubarikade Né ūs? ⁶²Ben Yesu bè: Mámbe à ū. É Gbēntee Né e v̄eena Gbāapingide ɔ̀plaazi, bens̄ é à suna e ludambe luguun. ⁶³Ben sa'oriki ìsì pì a utanɔ̀ g̀à à kè à bè: À kè dia wée sèedade pānde kenɔ̀ wetee doee? ⁶⁴Á mà lán à d̀kè Ludao nà. Yā kpāreen a zeo tiaa? Ben aō yā dààla ní píngi aō bè wà à de. ⁶⁵Ben gbēkenɔ̀ fɛe wà lóu s̄ua. Ben wà p̀ yīne à uua, wèe à lélee ɔ̀kūo wèe beene: N̄ annabikeyā o n̄ gbē kè n̄ lee o. Ben dogarinɔ̀ à kù aō à swān kèke.

Pita léseña Yesuzi

(*Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18,25-27*)

⁶⁶Pita kú ua guu g̀zì, ben sa'oriki ìsì z̀nɔ̀kpāreenɔ̀ doke m̀ gwe. ⁶⁷Kè à Pita è èe té kpákpaa, ben à wée péa à bène: Mpi s̄ nèèḡw̄ kú ledò kɔ̀n Yesu

Nazaretiome. ⁶⁸Ben à lé sè à bè: Má à dōro, mée yā kè née oo dōro dōro. Ben à fèe à gè gānun. ⁶⁹Kè zònkpare pì à è gwe do, ben à ò gbē kè aō zena gweene à bè: Aō gbē mèn doon yè. ⁷⁰Ben Pita lé sè do. Kè à kè saa fète, gbē kè aō zena gweene bè Pitane: Yāpurame aō gbē doon n ũ, zaake Galili gbēn n ũ. ⁷¹Ben à fèe à e a zīnda kà à la dà à bè: Má gbē kè ée à yā oo pì dōro. ⁷²Zaa gwe gōn koo lé gè plaadee zù, ben yā kè Yesu ò dō Pitan, kè à bè, ai koo gō gá lé zu gè plaa, eé lé séazi gè aagō. Ben à nà sōdona.

Pilati yākpakena kōn Yesuo

(Mat 27:1-2, Luk 23:1-5, Yoh 18:28-38)

15 ¹Kè guu dō gō sa'orikino kōn gbēnsino kōn ludayādannerino kōn gbāadeeno n píngi yā gōgō, ben aō Yesu yì aō gaa wà à nà Pilatine a zī. ²Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudano kína ũs? Yesu wèla à bè: Len n ò le. ³Sa'orikino e yā didiia, ⁴ben Pilati à là do: Né yāke oroo? Yā kè wè didiimaa ma fá! ⁵Mōde Yesu e yāke weñlaro, ben yā pì bō Pilati sae.

Yādana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yoh 18:39–19:16)

⁶Banla zībaa zī wè pisinano doke kè gbēno à wée kè gbareñe. ⁷Guro m̀a sō gbēkee kú kpésiaan wè be Baraba. À kú kōn gbē gaabudee kè aō gbē dēno. ⁸Ben parii sō Pilatizi aō wée kèa à ke lán è keñne nà. ⁹Ben Pilati n lá à bè: Á yezi mà Yudano kína gbarearen yó? ¹⁰Zaake à dō kè nōsegōaano kè sa'orikino vī kōn Yesuo yānzin wà à kpàawazi. ¹¹Ben sa'orikino gbēno làakari fèe, le aō o Pilatine à Baraba gbareñe. ¹²Ben Pilati n lá à bè: Bón á yezi mà ke kōn gbē kè eè be Yudano kinao tiaa? ¹³Ben aō wii lè wà bè: Ñ à pá lía! ¹⁴Ben Pilati bèñne: Á kè diaa? Bó dàn à kè? Ben aō wii lè wà kàara wà bè: Ñ à pá lía! ¹⁵Pilati yezi à gbēno ponnaa wete, ben à Baraba gbareñe. À Yesu kpà sozanco aō à gbē flào aō à pá lía.

Yesu fabona

(Mat 27:27-31, Yoh 19:2-3)

¹⁶Ben soza pino gāo b̀usu gbēnsi pì be, ben aō n gāli kākōa píngi. ¹⁷Aō gumusu tēaa dāne, ben aō lè fura tã aō kùne. ¹⁸Ben aōe ì kpaaa wà bè: Fōn Yudano kína! ¹⁹Aōe à le gò a m̀ia aōe lóu suua, aōe kuèe n kosooa wèe m̀i síene. ²⁰Kè aō à fabò wà yāa, ben aō gumusu tēaa pì gòala aō à zīnda p̀kāsāa dāne. Ben aō b̀o wèe gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27)

²¹Kè aōe gaa, Sireni gbē kè wè bene Simo b̀o lakutu kea èe suu wete guu, ben aō gā nàa à Yesu líkpansé. Àmbe Alesanda kōn Rufuo de ũ.

22 Ben aɔ gaa Yesu guu kɛ wɛ be Gɔgɔta kɛ bɛ mɪwatorokii. 23 Ben aɔ geepiwɛɛ kɛ wà yàkɔtɛ kɔn ɛzɛo dɔnɛ, mɔde ɛɛ miro. 24 Kɛ aɔ à pà lía, ben aɔ à pɔkàsáano kpàatete wà kàɛ, ben aɔ kàbankpɛ kɛ lán aɔ baade é sé nà. 25 Aɔ à pà lía mɔ kɛndome. 26 Wà yà kɛ wà dia kɛ wà nà lía à mila wà bɛ: Yudano kína.

27 Wà kpáì wéedewenɔ pà lía à sae gwe dɔ gɔɔn plaa, gbɛ doo à ɔplaaɔi, gbɛ doo à ɔzɛzi. 28 Len yà kɛ wà kɛ Luda yán pàpa lɛ kɛ wà bɛ: Wà à kàkɔa kɔn dàkɛrino.

29 Gbɛ kɛ aɔɔe gɛɛ zéla gweenɔɔ e ní mɪ kɛ degúdegú, aɔɔe à sɔsɔ wà bɛ: Ɛhɛ! Mmɔn kɛ n bɛ né Luda kpé wí ñ ɛara ñ bo guro aagɔɔ daguran gweroo? 30 Ñ n zɪnda mɪ sí ñ pita lía! 31 Leme dɔ sa'orikino kɔn ludayádannerino e à faboo lɛ wà bɛ: À gbɛ pàndenɔ mɪ sí, mɔde eé fɔ à a zɪnda mɪ síro. 32 Tó Mɛsaya, Isarailino kína pita lía tia wà e, wé à náane kɛ. Ben gbɛ kɛ wà ní pá lía ledoonɔɔ e à sɔsɔ dɔ.

Yesu gana

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

33 Kɛ ɔfántɛ kɛ mɪdangura, ben gusiaa dà bùsu pila píngi ai fáantɛ mɔ aagɔ. 34 Fáantɛ mɔ aagɔn Yesu wii lɛ gbàngbàn à bɛ: Eloi, Eloi, lema sabatani! Beee bɛ: Ma Luda, ma Luda, à kɛ dia n ma ton? 35 Kɛ gbɛ kɛ aɔɔ zena gwe kenɔ yà pì mà, ben aɔ bɛ: À ma, ɛɛ Ilia sísi. 36 Ben gbɛke bàà lɛ à gaa à sabo sɛ à dà geepiwɛ kpàkpà guu, à fifi kapaa, ben à dɔ Yesune à mi. Ben à bɛ: À zɛ gíà wà gwa tó Ilia é mɔ à à pita. 37 Yesu wii gbàaa lɛ à wɛndi tà. 38 Ben Luda kpé lábure kɛkɔrɛ plaa bɔna musu suna gízi. 39 Kɛ sozano gbɛnsi kɛ zɛ Yesu aɛ gwee è lán à gà nà, ben à bɛ: Yàpurame Luda Nén gbɛ kɛ ù. 40 Nɔgbɛ kenɔ kú gwe dɔ aɔɔe guu gwaa káaa. Ní tén Mariama Magadaleni kún kɔn Mariamao Yemisi Néngo kɔn Yusufuo da kɔn Salomeo. 41 Gurɔ kɛ Yesu kú Galili, aɔmbe aɔɛgɔ tézi wàgɔ à ñan ká. Nɔgbɛ pàndenɔ kú gwe dɔ pari kɛ aɔ gaa Yerusalemu ledɔ.

Yesu vɪina

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

42 Azuma zɪ usiɛ. Kɛ wɛɛ kámmaboguro soru kɛɛ, 43 Yusufu Arimatea gbɛ mɔ. Gbɛ tɔdeeme Yuda gbàadeenɔ tɛ. Àmɔ sɔ e kpata kɛ bɔ Luda kíia dāa. À kùgbāaa kɛ à gaa Pilati kíia à Yesu gɛ gbèkaa. 44 Kɛ Pilati mà Yesu gíake à gà kò, à bɔ à sae. Ben à sozano gbɛnsi sísi à à là tó Yesu gà kò. 45 Kɛ Pilati gbɛnsi yà pì mà, ben à Yusufu gbà zé à gè pì sé. 46 Ben Yusufu gaa à táaru bisa lù, ben à gaa à à gè pita lía à bisa pì fifia. À à dà gbèwɛɛ kɛ wà sɔ mira ùu guu, ben à gbɛ gbɛntɛ gɛgere pà à tàta wɛɛ pìlɛ. 47 Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yusufu dao è gura kɛ wà Yesu gè pì dàen.

Yesu fɛena gaan

(Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

16 1 Kámmaboguro yāanao usiɛ Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yemisi dao kɔn Salomeo nɔsi gū nnaa lù, lɛ wà gá wà kú Yesu

mèa. ²Azumanengo zĩ kɔngɔ ide'ide aɔ̀ b̀ wèe gaa mira pì kiia. ³Aɔ̀ kɔ̀ là zén wà bè: Dé bé eé gbè m̀ gbegere pá à guowe mira léa s̄ɔ̀? ⁴Zaake gbè pì bíta maamaa. Kè aɔ̀ wéé sè wà gwà, ben aɔ̀ è wà gbè pì gbegere pá wà guò mira pì léa. ⁵Kè aɔ̀ gè mirawéé pì guu, ben aɔ̀ gɔ̀kpare ke è v̄éna ɔ̀plazi à utagyaba puraa dana. Ben aɔ̀ kè ḡiri. ⁶À bèñne: Àton ke ḡiɔ̀ro, Yesu Nazareti kè wà pá lían ée weteeroo? À f̄é, à kú kèro. À guu kè wà à dàen gwa, ⁷é gá à o à ibanone k̄ɔ̀n Pitao kè èe d̄ɔ̀ñne ae gana Galili. Gwen aɔ̀é à en lán à òñne nà. ⁸Aɔ̀e lugalugaa yā pì b̀ ní sae, ben aɔ̀ b̀ miran aɔ̀ bàa lè. Aɔ̀e yāke o gb̄ekenero kè v̄ia ní kú yānzi.

Yesu b̀ à m̄ona a ìbanɔ̀zi

(*Mat 28:9-20, Luk 24:13-49, Yoh 20:11-23, Z̄ir 1:6-8*)

⁹Kè Yesu f̄é Azumanengo zĩ kɔngɔ ide'ide, à a z̄inda òɔ̀a Mariama Magadalenine káaku. Nɔ̀gbè pì guun Yesu pè z̄in mèn sweeplaaanɔ̀. ¹⁰Ben nɔ̀gbè pì ḡaa à ò gbè kè aɔ̀ kúo yāanone. Aɔ̀ n̄se yakana wèe ɔ̀ d̄ɔ̀. ¹¹Kè aɔ̀ mà kè Yesu kú wèndio ai nɔ̀gbè pì à è wéé, aɔ̀e síro.

¹²Bee gbera gurɔ̀ kè ní ḡɔ̀n plaaanɔ̀ té zé guu aɔ̀e gaa wéte guu, à b̀ à m̀n̄zi lán gbè pānde bà. ¹³Kè aɔ̀ liara wà s̄u, aɔ̀ ò gbè kpaaanone, m̄ode aɔ̀e ní yā síro. ¹⁴Zāazāa à b̀ à m̀ a ìba ḡɔ̀n kuri aweedoonɔ̀zi kè aɔ̀e p̄ó blee. Ben à kp̄ak̄ēñzi ní swāgbāa yānzi, zaake aɔ̀e à náane kero bens̄ aɔ̀e gbè kè aɔ̀ à è kè à f̄éno yā síro. ¹⁵Ben à bèñne: À gá anduna gu p̄ingia à ma baaru nnaa kpá gb̄enone ní p̄ingi. ¹⁶Gbè kè s̄i ben à batisi kè bé eé m̄isina e. Gbè kè èe sí síro, yā é v̄é adeea. ¹⁷Gbè kè aɔ̀ baaru pì s̄ino yākenanɔ̀n yè: Aɔ̀égae z̄innɔ̀ goñma k̄ɔ̀n ma t̄o, aɔ̀égae yāke borii o. ¹⁸Aɔ̀é ml̄é sé k̄ɔ̀n ɔ̀ɔ̀. Baa tó aɔ̀ sewéé m̄i, p̄óke é ní lero. Aɔ̀égae ɔ̀ ke gyāreenɔ̀ aɔ̀ gbāa k̄u.

Tana Yesuo ludambe

(*Luk 24:50-53, Z̄ir 1:9-11*)

¹⁹Kè Dii Yesu yā òñne à yāa, ben Luda à sè à t̄ao musu, ben à v̄é Luda ɔ̀plaaazi. ²⁰Ben à ìba p̄ino ḡaa wà waazi kè gu p̄ingia. Dii z̄ii kènyo à a yā kāsāa pèe k̄ɔ̀n dabuyā kè t̄ezino.

LUKU

Baaru nnaa kè Luku kè

Yesu Kirisi ina 1:5–2:52

Yaaya Batisikeri waazikena 3:1–3:20

Yesu batisikena 3:21–4:13

Yesu yādannena Galili 4:14–9:50

Zaa Galili ai Yerusalemu 9:51–19:27

Yesu kuuna Yerusalemu 19:28–22:46

Yesu gana kōn à fɛnao 22:47–24:53

1 ¹Gbē paridee ɔ kpà, le wà yā kè kè wa té tǒkē takada guu zéazea, ²lán gbē kè aɔɔ de yā pì sèedadeenɔ ũ kōn a baarukparinɔɔ òwe nà zaa káaku. ³Tia sa mapi sɔ, lán ma wée tē yā pinɔzi nà doodo zaa a daena, má è à maa mà kēnne zéazea, ma gbē bèede Tiofilu, ⁴le ñ yā kè wà dānnee sānsān dō.

Malaika gǎake à Yaaya Batisikeri ina yā ò

⁵Yudea bùsu kí Herɔdu gurɔ sa'ori kee kuu, à tón Zakari. À kú Abia sa'orinɔ gǎli guume. À naɔ tón Elizabeti, Aruna boriime dɔ. ⁶Aɔ plaaá n pínɡi maa Ludane. Aɔègɔ kuu taari sai, aɔɔ Dii doka kōn yā kè à dienɔ kūna. ⁷Mɔde aɔ né vīro, zaake Elizabeti né pāaame, ben aɔ gɔɔn plaaá n pínɡi zi kù.

⁸Gurɔɔ kè sa'ona kà n gǎlia, Zakari bé èe sa'ona Ludaa zii kee. ⁹Lán sa'ori pínɔ è ke nà, aɔ kàbankpe kè, ben kàbankpe Zakari kù, le à gá tuaetiti kpata Dii kpén. ¹⁰Tuaetitikipatagurɔ parii kàkōa kpælea pínɡi aɔɔe adua kee. ¹¹Ben Dii malaika bò à mɔzi à zè tuaetitikipataki ɔplazi. ¹²Kè Zakari à è, à kè giri, vīa à kù. ¹³Ben malaika pì bène: Ñton tó vīa n kūro Zakari. Luda n wéekēe sì, n naɔ Elizabeti é né i gōgbē ũ, né tó kpáne Yaaya. ¹⁴N ɔɔ é ke nna, né yáa dɔ, gbēnɔ é pɔnnaa ke à ina yā musu pari, ¹⁵zaake eégɔ de Diine gbēnsi ũme. Eé wēe ke í gbāa ke miro, Luda Nini égɔ kúa zaa à da gbæemmē. ¹⁶Eé tó Isarailinɔ ae dɔ Dii n Ludaa pari, ¹⁷eé dɔ Diine ae kōn Luda Nini gbāaa kè Ilia vī yāao. Eé tó denɔ lé ke do

kōn n̄ n̄n̄, eé tó swāyāmarisaideen̄ gbē maaan̄ ɔ̄nd̄ɔ̄ sé. Eé tó gbēn̄ gō kú soru guu Diine.

¹⁸Ben Zakari bè malaika p̄ine: Mé yā p̄i s̄āns̄ān d̄ɔ̄ diame? Zaake mare zikūnan ma ū, ben ma naō zi k̄ū d̄ɔ̄. ¹⁹Ben malaika p̄i wèàla à bè: Mámbe Gablieli ū, m̄èḡɔ̄ zena Luda aez̄i. Àmbe à ma z̄i mà yā p̄i onne mà baaru nnaa p̄i kp̄anne. ²⁰Ō ma, n̄ néne é nae, né f̄ɔ̄ n̄ yā oro ai yā p̄i gá keo, k̄è n̄é ma yā k̄è eé ke a gur̄ɔ̄ɔ̄ síro yānzi. ²¹Gur̄ɔ̄ɔ̄ m̄à s̄ɔ̄ wèè Zakari d̄āa. À gikena Luda kp̄én b̄ò n̄ sae. ²²K̄è à b̄ò, èe f̄ɔ̄ à yā ònyoro, ben wà d̄ò k̄è à w̄éegupu è Luda kp̄émme. Lán à néne n̄è n̄à, ben èe yā ooñne k̄ōn ɔ̄ɔ̄. ²³K̄è Zakari sa'ogur̄ɔ̄ɔ̄ p̄àpa, ben à tà be. ²⁴Bee gbera à naō Elizabeti n̄ò sì, ben à a z̄inda ùte ai m̄ɔ̄ s̄ɔ̄ro à bè: ²⁵Dii yā k̄è k̄eme, à ma w̄enda gwà, à ma b̄ɔ̄ w̄ín.

Malaika ḡiake à Yesu ina yā ò

²⁶À m̄ɔ̄ sw̄eedodee guu Luda malaika Gablieli z̄i Galili lakutu k̄è wè be Nazareti guu. ²⁷À gàa n̄kpare lezii k̄è à t̄ón Mariama kiia. À ḡɔ̄kamma v̄i Dauda borii ū. À t̄ón Yusufu. ²⁸K̄è malaika p̄i ḡè à kiia, à bène: F̄ɔ̄ aubarikade! Dii kúnyo. ²⁹Mariama bídi k̄è maamaa yā p̄ia, à laasuu l̄è à bè: Ì beee m̄i de diame? ³⁰Ben malaika p̄i bène:

Mariama, òton tó v̄ia n̄ k̄uro,
zaake Luda gb̄èk̄ee k̄enneme.

³¹Ō ma! Né n̄ò sí n̄ né i ḡɔ̄gb̄è ū,
né t̄ɔ̄ kp̄áne Yesu.

³²Eéḡɔ̄ de gb̄ēnsi ū,
w̄é à sísi Luda Musude Né.
Dii Luda é à kp̄á
à dezi Dauda kpatan,

³³eéḡɔ̄ kí blee Yakubu boriin̄ɔ̄ne gur̄ɔ̄ p̄íngi,
à kíblena éḡɔ̄ yāana v̄iro.

³⁴Ben Mariama bè malaika p̄ine: K̄è má ḡɔ̄gb̄è d̄ɔ̄ zikiro, beee é sí ke diame? ³⁵Malaika wèàla à bè:

Luda Nini é summa,
Luda Musude gb̄āaa é danla.
Bee yānzi né k̄è né ii p̄i kuuna éḡɔ̄ adona,
w̄é à sísi Luda Né.

³⁶N dane Elizabeti néḡɔ̄gb̄è n̄sina se a zikū guu. N̄ɔ̄gb̄è k̄è wà diè p̄āaa ūu p̄i kú k̄ōn n̄ò m̄ɔ̄ sw̄eedoo tia. ³⁷Zaake Luda kiian baabo p̄íngi è sí ken. ³⁸Ben Mariama bè: Dii z̄òblerin ma ū. À keme lán n̄ ò n̄à. Ben malaika p̄i tà à à t̄òn.

Mariama gana Elizabeti gwa

³⁹Gur̄ɔ̄ɔ̄ m̄à Mariama f̄ēe à gàa lakutu k̄è kú Yudea b̄usu gus̄is̄ideen ḡɔ̄ɔ̄. ⁴⁰À gàa Zakari be, ben à ì kp̄à Elizabetia. ⁴¹K̄è Elizabeti Mariama ì p̄i mà, à né v̄i à

gbɛɛ guu, ben Luda Nini sù Elizabetia, ⁴²à wii gbāaa lè à bè: Aubarikadeen n ũ de nɔgbɛ pínɡila. Aubarikadeen né kè kú n gbɛɛn ũ dɔ. ⁴³Bón ma ũ kè ma Dii da mɔ ma gwaa? ⁴⁴Gurɔw kè ma n ì mà dé, né kè kú ma gbɛɛn v̄ kɔn pɔnnao. ⁴⁵Aubarikadeen n ũ, mmɔn kè n yā kè Dii ònnɛ s̄, kè eé kɛ.

Mariama Dii tó sena lezī

- ⁴⁶Ben Mariama bè:
 Mée Dii tó sɛɛ lezī ma swè guu,
⁴⁷ma pɔw e keɛ nna Luda ma Mísiria,
⁴⁸zaake à ma yā dà,
 mamɔma à zòbleri kè mée ká pòke lézīroo.
 Zaa tia ai gurɔ pínɡi weé beme aubarikadeeme,
⁴⁹zaake Luda gbāade yā bíta kème.
 À tó kú adona.
⁵⁰È wēnda dɔ gbɛ kè aɔè a v̄ia keɛnɔne
 ai n̄ borii.
⁵¹À a gāsā pòro à a gbāaa òɔaíne,
 à ìadàrinɔ fàakɔa kɔn n̄ laasuunɔ.
⁵²À gbāadeenɔ bɔ kpatan,
 à talakanɔ sè lezī.
⁵³À pɔ maaanɔ kpà nɔaderinɔa aɔ kà,
 mɔde à ɔɔdeenɔ gbàre ɔkori.
⁵⁴À a zòbleri Isarailinɔ ìan ká,
 aɔ yā e s̄anlo.
⁵⁵À wēnda dɔ Ibraíne kɔn a borii p̄inɔ
 lán à ò wa dezinɔne nà.
- ⁵⁶Mariama v̄ɛɛ kɔn Elizabetio lán mɔ aagɔw bà, ben à tà bɛ.

Yaaya Batisikeri ina

⁵⁷Elizabeti né'igurɔw kà, ben à né ì gɔgbɛ ũ. ⁵⁸Kè à fáandideenɔ kɔn à danenɔw mà lán Dii wēnda d̄ɔne nà, aɔ pɔnnaa kèo. ⁵⁹À gurɔ sɔraagɔdee zī aɔ mɔ b̄angu ke né p̄ine, le wà à de Zakari tó kpáne, ⁶⁰ben à da bè: Auo! Weé à sísi Yaayame. ⁶¹Aɔ bène: Gb̄ɛkee kú n danenɔ té kè à tó beee v̄iro. ⁶²Ben aɔ yā ò à dene kɔn ɔɔ, le wà dɔ dian à yezi wà tó kpáne nà. ⁶³Zakari walaa gbèka, ben à k̄ɛa: À tón Yaaya. Yā p̄i b̄ò n̄ sae n̄ p̄ínɡi. ⁶⁴Gwe gɔw à néne gùe, à lé b̄ò èe yā oo èe Luda sáabu kpaa. ⁶⁵Ben v̄ia n̄ fáandideenɔ kù n̄ p̄ínɡi, ben Yudea bùsu gusísìde gb̄enɔw e yā p̄i tók̄ɛ n̄ p̄ínɡi. ⁶⁶Ben gb̄ɛ kè aɔ yā p̄i mànɔ kūna n̄ n̄ɔse guu wà bè: Bón né p̄i éɡɔ de a ũ ziaa? Zaake Dii ɔw ligazime.

Zakari annabikeyā'ona

- ⁶⁷Luda Nini sù à de Zakaria, ben à annabikeyā ò à bè:
⁶⁸Wà Dii Isarailinɔ Luda sáabu kpá!

- À mò à a gbě̀nɔ̀ b̀ò.
 69 À Mìsiri gbāadee b̀òwe
 a z̀òbleri Dauda bori té,
 70 lán à ò a annabinɔ̀ gāzī nà zaa gikena.
 71 Aḡ b̀è eé wa sí wa ibeɛnɔ̀,
 eé wa b̀ɔ̀ gbḕ k̀è aḡ z̀àwaguu p̀ìnɔ̀ ɔ̀zī.
 72 Leme à wa dezínɔ̀ wēnda gwà le,
 à bà kuunańyo yā e sānlo.
 73 À la dà wa dezi Ibraĩne
 74 à b̀è é wa b̀ɔ̀ wa ibeɛnɔ̀ ɔ̀zī,
 é wa gba zé wà dɔazi vīa sai,
 75 le wa kuuna gōne adona gbḕ maaano ũ
 ai wa wēndi lén.
 76 Mpi sō ma né,
 weé n sísi Luda Musude annabi,
 zaake m̀be né dɔ Diine ae ñ zé kekene.
 77 Né tó à gbḕnɔ̀ dḡ lán eé ní m̀ sí nà,
 lán eé ní durunno kēńne nà.
 78 Zaake wa Ludaa sùu vī,
 b̀ona musu eé m̀ wa gwa lán gudɔna bà,
 79 le à guu pu gbḕ k̀è aḡ kú gusiaa guunɔ̀ne
 k̀ɔn gbḕ k̀è aḡ kú gaa lézínɔ̀,
 le à wa gbá da aafia zén.
 80 Né p̀i bíta k̀ù à g̀ò kāgbāadee ũ. A kú gbáan ai gurɔ̀ k̀è à b̀ò
 Isarailinɔ̀ne gupuraa.

Yesu Kirisi ina
(Mat 1:18-25)

2 ¹Gurɔ̀ m̀a Siza Ogɔsutu b̀ò k̀ɔn yāo à b̀è wà a b̀usu gbḕnɔ̀ naro ní p̀íngi.
²Narona káaku k̀è wà k̀èn gwe gurɔ̀ k̀è Kiriniu de Siria b̀usu gbḕnsi ũ.
³Baade p̀íngi g̀aà a be wéte le wà à t̀ɔ da takadan. ⁴Yusufu s̀ò b̀ò Nazareti,
 Galili b̀usun à g̀aà Dauda be lakutu Betelemu, Yudea b̀usun, ke à de Dauda
 borii ũ yānzi. ⁵À g̀aà le wà à t̀ɔ da takadan gwe k̀ɔn a nɔ̀kpamma Mariama
 k̀è ǹsinao, ⁶ben gurɔ̀ k̀è aḡ kú gwe, à né'igurɔ̀ k̀à, ⁷ben à a né daudu ì. À
 bisa fífia à à dàe p̀ókādeeno p̀òblebɔ̀n, k̀è aḡe guu e nibɔ̀nɔ̀ pitakiiaro yānzi.
⁸Sādārinɔ̀ kú b̀usu d̀ɔnkḡ p̀i guu, aḡe ii s̀ète aḡe ní s̀aano dākpaa
 gwāavī. ⁹Ben Dii malaika b̀ò à m̀ńzi, Dii gakui guu p̀ù à liganzi, ben vīa
 ní k̀ù maamaa. ¹⁰Malaika p̀i b̀eńne: Àton tó vīa a k̀uro, zaake ma m̀ m̀à
 baaru nnaa kpáareme, gbḕ p̀íngi ɔ̀ɔ é ke nna maamaa. ¹¹Wà Mìsiri iare
 Dauda wéten gwāavīa, àmbe Mesaya ũ Dii ũ. ¹²Sèeda k̀è eé tó à à d̀ɔn
 yè: É nékpāntē e daena p̀ókādeeno p̀òblebɔ̀n, bisa fífia. ¹³Kāndo ludambe
 z̀ikpɛenɔ̀ kú k̀ɔn malaika p̀iò ledò paripari, aḡe Luda sáabu kpaa wà b̀è:

14 Wà Luda tó bɔ zaa musu,
gbē kè aɔ yā kènɛ nnaanɔ aafia e tɔtɔea.

15 Kè malaika pìnɔ gùfɛla aɔ tà ludambe, ben sādārinɔɔ bèkɔnɛ: Wà gá Betelemu, le wà yā kè kè pì e, yā kè Dii tò wá dǎ. 16 Ben aɔ fɛe wà gàa kpakpaa aɔ bɔ Mariama kɔn Yusufuoa kɔn nékpāntē pìo daena pókādeeno pòblebɔn. 17 Kè aɔ à è, aɔ yā kè wà ònɛ né pì musu ò. 18 Ben yā kè sādārinɔɔ ò pì bɔ gbē kè aɔɔ mǎnɔ sae ní pínɡi. 19 Mariama yā pì kūna a nòse guu pínɡi èe laasuu lɛea. 20 Sādārinɔ liara wà tà, aɔɔe Luda tó sɛe lezī aɔɔe à sáabu kpa yā kè aɔɔ mà ben aɔɔ è yānzi, zaake à kè lán wà ònɛ nà.

Tókpana Yesune

21 À guro ɔraagɔdee zī né bāngukegurɔɔ kà, ben wà tó kpānɛ Yesu, tó kè malaika ò zaale wèe à nò síroo.

Yesu ɔɔɔana Diine

22 Kè aɔ gbāsibɔgurɔɔ kà, aɔ à sè wà gàa à ɔɔɔa Diine Yerusalemu lán Musa doka ò nà. 23 Zaake à kú Dii doka takadan wà bè, wà daudunɔ kpá Diia. 24 Aɔ sa'opɔ kè wà diɛ Dii doka takadan kpà, wà bè pɔtɛɛ mèn plaa kè lukulukune bɔrɔ mèn plaa.

25 Gbēkee kú Yerusalemu à tón Simeɔ. Gbē maaame, à Luda vīa vī à wéɛ dɔ Isarailinɔ m̀sinazi. Luda Ninii kúa, 26 ben à bènɛ eé ga Dii gbē kè wè be Mesaya ena sairo. 27 Luda Nini d̀nɛ aɛ, ben à gè Luda ua guu. Kè Mariama kɔn Yusufuo mò kɔn ní né Yesuo yā kè wà diɛ doka takadan kena yānzi, 28 ben Simeɔ à si a ɔzī à Luda sáabu kpà à bè:

29 Ñ mamɔma n z̀bleri gbare aafia guu sa
lán ní òmɛ nà Dii,

30 zaake ma wéɛ s̀ M̀siri kè ní diɛle,

31 kè n à yā kèkè bori pínɡi wáa.

32 Eégɔ de gupuraa ũ le à guu pu bori pāndenɔnɛ
à n gbē Isarailinɔ tó sé lezī.

33 Yā kè à ò né pì musu bɔ à de kɔn à dao sae. 34-35 Simeɔ sa maaa ònɛ, ben à bè né pì da Mariamane:

Àmbe eégɔ de sèeda kè Isarailinɔ é gízi ũ,
pɔsɛaa é n swè z̀ lán f̀ɛɛdaa bà.

Isaraili kenɔ é kaate aɔ kenɔ é m̀sina e à gāzī,
aɔ nòse guu yā é bɔ gupuraa.

36 Nɔgbē annabi kee kú gwe à tón Ana, Fanueli né, Asa boriime. Nɔgbē pì zī kù kótokoto. À zā kè kɔn a gɔkpammao wè swɛɛplaa, 37 ben à gɔ gyaanɔɔ ũ ai wè basiigɔ awɛɛsiigɔ. È bɔ Luda uaro, ègɔ dɔɔ Ludazi fāantē kɔn gwāavio kɔn léyinao kɔn aduakɛnao. 38 Zī beea gɔɔ à s̀nzi, à Luda sáabu kpà, èe né pì yā oo gbē kè aɔ wéɛ dɔ Yerusalemu bɔnazinɔnɛ ní pínɡi.

Liara tana Nazareti

³⁹Kè Yusufu kɔn Mariamao kè lán à kú Dii doka takadan nà píngi wà yàa, aɔ liara wà tà ní be wéte Nazareti, Galili busun. ⁴⁰Né pi fɛɛ à gbãa kù. Òndɔw m̀da, ègɔ kú kɔn Luda aubarikao.

Yesu gana Luda ua a néngo zĩ

⁴¹Wè kɔn wèo Yesu de kɔn à dao è gá Banla zĩbaa ke Yerusalemume. ⁴²Kè Yesu kà wè kuri awɛɛplaa, aɔ liara wà g̀a zĩbaa ke lán aɔ̀è ke nà. ⁴³Kè zĩbaa yàa, aɔ̀e taa, ben aɔ̀ né Yesu g̀ò Yerusalemu, aɔ̀w à yā d̄ɔro. ⁴⁴Aɔ̀e daa à kú ní gb̄enɔ tème. Kè aɔ̀ t́aa ò gurɔ do, ben aɔ̀e à wetɛɛ ní danenɔ kɔn ní gb̄e d̄ɔnanɔ té. ⁴⁵Kè aɔ̀e à ero, aɔ̀ liara wà g̀a à wetɛ Yerusalemu. ⁴⁶À gurɔ aaḡɔde zĩ aɔ̀ à è Luda ua guu v̄eena yādannerino té, èe swā kpaá ní yāzi, èe yā lalaam̄ma. ⁴⁷À yā d̄ɔna kɔn à yāwenlanao b̄ò gb̄e kè aɔ̀e à yā maanɔ sae ní píngi. ⁴⁸Kè à de kɔn à dao à è, à b̄ò ní sae, ben à da bène: B̄yānz̄i ní kèwe lezi? N de kɔn mapio bídi kè n wetena yānz̄i. ⁴⁹À wèníla à bè: Á kè dia ée ma wetɛɛ? Á d̄ɔ kè à k̄o sio mà a De b̄ok̄ɔte kenloo? ⁵⁰M̄ɔde aɔ̀e yā kè à ò́nne pi d̄ɔrɔ d̄ɔro.

⁵¹Yesu liara à t̄ányo Nazareti à ní yā mà. À da yā p̄inɔ k̄una a n̄ɔse guu píngi. ⁵²Yesu bíta kù, à òndɔw kàara à nna kɔn Ludao kɔn gb̄enteenɔ.

Yaaya Batisikeri waazikena

(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Yoh 1:19-28)

3 ¹Siza Tiberia kíblena wè ḡérodee guu P̄ontiu Pilatin Yudea b̄usu gb̄ens̄i ũ, Herɔdu e kí blee Galili, à v̄ii Filipi e kí blee Iturea b̄usun kɔn Tarakoniti b̄usuo, Lisania s̄ɔw e kí blee Abilene b̄usun. ²Anasa kɔn Kayafaon sa'orikino ũ. Gurɔw m̀da Luda yā ò Zakari né Yaayane gbáan. ³Ben à f̄ɛɛ èe ligaa Yoda baa k̄aa kpa kɔn baa kè kpaaozi píngi, èe waazi kee gb̄enɔne. À ò́nne aɔ̀ ní n̄ɔse lie aɔ̀ batisi ke, Luda é ní durunno k̄é́nne. ⁴Lán à kú annabi Isaya takada guu nà à bè:

À baarukpari kòto ma d̄o gbáan,
èe bee à zé k̄eke Diine,
à zé wéwenɔ porone súusu.

⁵Guzure píngi é tata,
kp̄iino kɔn s̄is̄ino é dae píngi.
Zé kotinanɔ é poro súusu,
zé wok̄uwok̄unɔ é kpak̄ɔs̄ɔ,

⁶gb̄e s̄anda píngi é e lán Luda è ní mì sí nà.

⁷Gb̄enɔ èḡɔ m̄ɔw à kiia pari aɔ̀ batisi ke, ben è bénne: Gb̄entee pitigoonɔ! Dé bé à lé dàawa à bàa sí p̄ɔf̄e kè Luda é pitam̄mane? ⁸À n̄ɔseliena yā ke, weéḡɔ d̄ɔ kè a lie. Kè Ibraĩ de a dezi ũ, àtonḡɔ daa kè beee bé eé a b̄oro. Méɛ ooare, Luda é f̄ɔ à gb̄e k̄enɔ ke Ibraĩ boriino ũ. ⁹Kpása diena línc̄zi kò. Luda é lí kè è né maaa iroo z̄ɔ à zu té guu.

¹⁰ Gbēno à là wà bè: Tó leme, wé ke diame? ¹¹ À wèñla à bè: Gbē kè uta vī mèn plaaa à à doo kpá gbē kè vīrooa. Gbē kè póblee vī à ke le do. ¹² Be'wosirino m̀do batisi ke, ben aṣ à là wà bè: Danneri, wé ke diame? ¹³ À wèñla à bè: Àton be'wo símma de lán wà diè nàlaro. ¹⁴ Sozano à là: Wapino sṣ, wé ke diame? À bèñne: Àton gbāaa m̀do gbēnoe à n blero. À ze kōn fīa kè wè boareeo.

¹⁵ Gbēno tāmaa e kaara. Baade píngi e laasuu lée a nòse guu Yaaya yāa, tó àmbe Mesaya ũ. ¹⁶ Yaaya bèñne ń píngi: Mèè a batisi ke kōn íome, m̀doe gbēke é m̀do à gbāaa demala, méè ká mà à kyatee b̀ob̀onero. Àmbe eé a batisi ke kōn Luda Ninio kōn téo. ¹⁷ À gbaka kūna kè eé p̀o fáo. Eé p̀wèe ká a d̀n, eé à sàko ká té kè è garoo guu. ¹⁸ Yaaya baaru nna kpannena guu à nàk̀orémma kōn yā pādeno pari. ¹⁹ Ben à kpàkè kí Heroduzi a v̀i naṣ Herodia yā musu kōn yā zaa pānde kè à k̀no píngi, ²⁰ ben Herodu èara à yā zaaa kè do, à Yaaya dà kpésiaan.

Yesu batisikena

(*Mat 3:13-17, Maa 1:9-11*)

²¹ Kè Yaaya e gbēno batisi kèe ń píngi, à Yesu batisi kè se. Gurwo kè Yesu e adua kèe, ludambèe wèk̀sa, ²² ben Luda Nini s̀ua, à de lán p̀tèè bà. Ben à k̀to mà b̀na ludambe à bè: M̀be ma Né mèn do léle yenzidee ũ, kè ma p̀wo nnamma maamaa.

Yesu bori b̀ozia

(*Mat 1:1-17*)

²³ Gurwo kè Yesu nà a zīia, à kà wè baaakuri taka. Wèe daa Yusufu nè'iname.

Yusufu sṣ Eli néme,

²⁴ Eli sṣ Matata néme,

Matata sṣ Levi néme,

Levi sṣ Meleki néme,

Meleki sṣ Yanai néme,

²⁵ Yanai sṣ Yusufu néme,

Yusufu sṣ Matatia néme,

Matatia sṣ Amosi néme,

Amosi sṣ Naumu néme,

Naumu sṣ Èseli néme,

Èseli sṣ Nagai néme,

²⁶ Nagai sṣ Maata néme,

Maata sṣ Matatia néme,

Matatia sṣ Semei néme,

Semei sṣ Yoseki néme,

Yoseki sṣ Yoda néme,

- Yoda s̄ Yoanana néme,
 27 Yoanana s̄ Resa néme,
 Resa s̄ Z̄erubabeli néme,
 Z̄erubabeli s̄ Sealatieli néme,
 Sealatieli s̄ Neri néme,
 Neri s̄ Meleki néme,
 28 Meleki s̄ Adi néme,
 Adi s̄ Kosamu néme,
 Kosamu s̄ Ēlemadamu néme,
 Ēlemadamu s̄ Ēe néme,
 Ēe s̄ Ȳosua néme,
 29 Ȳosua s̄ Ēlieza néme,
 Ēlieza s̄ Yorimu néme,
 Yorimu s̄ Matata néme,
 Matata s̄ Levi néme,
 Levi s̄ Simēo néme,
 30 Simēo s̄ Yuda néme,
 Yuda s̄ Ȳusufu néme,
 Ȳusufu s̄ Yonamu néme,
 Yonamu s̄ Eliakimu néme,
 Eliakimu s̄ Melea néme,
 31 Melea s̄ Mena néme,
 Mena s̄ Matata néme,
 Matata s̄ Natā néme,
 Natā s̄ Dauda néme,
 Dauda s̄ Yes̄e néme,
 32 Yes̄e s̄ Ɔbedi néme,
 Ɔbedi s̄ B̄oaza néme,
 B̄oaza s̄ Salam̄o néme,
 Salam̄o s̄ Nas̄o néme,
 Nas̄o s̄ Aminadabu néme,
 33 Aminadabu s̄ Ramu néme,
 Ramu s̄ Ēzer̄onu néme,
 Ēzer̄onu s̄ P̄erezi néme,
 P̄erezi s̄ Yuda néme,
 Yuda s̄ Yakubu néme,
 34 Yakubu s̄ Isaaku néme,
 Isaaku s̄ Ibraī néme,
 Ibraī s̄ Tera néme,
 Tera s̄ Nao néme,
 Nao s̄ Serugu néme,
 35 Serugu s̄ R̄eu néme,

Reu sɔ̄ Pelegi néme,
 Pelegi sɔ̄ Eberu néme,
 Eberu sɔ̄ Sela néme,
 Sela sɔ̄ Kaina néme,
 36 Kaina sɔ̄ Apasada néme,
 Apasada sɔ̄ Semu néme,
 Semu sɔ̄ Nuu néme,
 Nuu sɔ̄ Lameki néme,
 Lameki sɔ̄ Metusela néme,
 37 Metusela sɔ̄ Enɔku néme,
 Enɔku sɔ̄ Yaredi néme,
 Yaredi sɔ̄ Malaleli néme,
 Malaleli sɔ̄ Kenana néme,
 Kenana sɔ̄ Enɔsu néme,
 38 Enɔsu sɔ̄ Seti néme,
 Seti sɔ̄ Adamu néme,
 Adamu sɔ̄ Luda néme.

Yesu yɔ̄agwana

(Mat 4:1-11, Maa 1:12-13)

4 ¹Yesu bɔ̄ Yoda èe suu pana kɔ̄n Luda Ninio, ben Ninii pì gàao gbáan.
²Ibilisi à yɔ̄ à gwà gwe ai guro baplaa. Guro m̀̀a èe p̀̀ke blero. Kè guro
 baplaaa pì p̀̀pa, ǹ̀aa e à ðe. ³Ben Ibilisi bène: Tó Luda Nén n ù, ò be gbè kè
 li buredi ù. ⁴Yesu wè̀̀ala à bè: À kú Luda yān wà bè: P̀̀bleen gbèntee èg̀ kúo
 adoro.

⁵Ben Ibilisi g̀̀ao gu lezīn, ben à anduna kpatanɔ̄ ò̀̀ɔane p̀̀ngi a zeki
 gbèn g̀̀ɔ̄ ⁶à bè: Mé n gba beeenɔ̄ iko p̀̀ngi kɔ̄n a gakuio, zaake à kú
 ma ɔ̄zime, gbè kè má yezin mé kpáa. ⁷Tó n ðonzi kème, eé g̀̀ɔ̄ n p̀̀ ù
 p̀̀ngime. ⁸Yesu wè̀̀ala à bè: Wà kè wà bè, ò ðonzi ke Dii n Ludane ò̀̀g̀
 ðɔ̄zi ado.

⁹Ben Ibilisi g̀̀ao Yerusalemu à à zè Luda kpé mìsɔ̄ntēa à bè: Tó Luda
 Nén n ù, ò ɔ̄ kpá n zīndazi kè, ¹⁰zaake wà kè Luda yān wà bè:

Eé n yā o a malaikanɔ̄ne aɔ̄ n dākpa.

¹¹Aɔ̄e n sé n ɔ̄zī le ò̀̀ton gè̄n sí gbèaro yānzi.

¹²Yesu wè̀̀ala à bè: Wà bè ò̀̀ton Dii n Luda lé ò̀̀ gwaro.

¹³Kè Ibilisi Yesu yɔ̄ à gwà kɔ̄n yā p̀̀ngio à yāa, ben à à tòn ai zīkea
 ðɔ̄.

Yesu nana a zīia Galili

(Mat 4:12-17, Maa 1:14-15)

¹⁴Yesu liara à tà Galili kɔ̄n Luda Nini gbāaa, ben à tɔ̄ dà bùsu p̀̀la
 p̀̀ngi. ¹⁵È yā ðáñne n̄ aduakekpɛnɔ̄ guu, baade p̀̀ngi è à sáabu kpá.

Nazaretideeno gina Yesuzi
(*Mat 13:53-58, Maa 6:1-6*)

¹⁶Ben à gàa Nazareti, guu kè à né blèn. Kámmabogurɔɔ zĩ à gàa aduakekpen lán è ke nà. À fɛɛ à zè le à kyó ke, ¹⁷ben wà annabi Isaya takada kpàa. Kè à pòro, à bɔ guu kè wà yā kèkii kēn-a wà bè:

¹⁸Dii Ninii kúma,
à ma die mà baaru nnaa kpá takaasideenɔne,
à ma zĩ mà gɔ́nzĩndane kpàakpa ke
gbē kè aɔ́ nĩ zĩnda vĩroonɔne,
mà wéewēna kpàakpa ke vianɔne,
mà gbē kè aɔɔ yinano poro,

¹⁹mà Dii gbēkekennegurɔɔ kpàakpa ke.

²⁰Ben à takada pi kòko à kpà dɔnleria à vèè. Gbē kè aɔɔ kú kpé guuno wéé fīa nĩ píngi. ²¹Ben à nà yāonnēnaa à bè: Luda yā kè pàpa gbàa lán ée maa nà. ²²Yā maaa kè da à lén bɔ́ nĩ sae nĩ píngi, aɔɔɛ à tɔ́ nnaa sii wà bè: Yusufu nén yèroo?

²³Ben à bènnɛ: Má dɔ́ sànsàn kè é yáasi kè zume. Tó mbe likita ũ, n n zĩnda kēkɔa. É beme mà yā kè á mà má kè zaa Kapenamumu ke ma be wéte guu kè dɔ.

²⁴Yāpuraan mée ooare, annabi ègɔ́ bèè vī a be wéte guuro. ²⁵Mée ooare yāpura, kè ludambe zé tàta Ilia gurɔ, gyaanɔɔɔ pari. Lou e maro ai wè aagɔ́ kɔ́n mɔ swædo, ben dekaa bíta kà Isarailino busun píngi, ²⁶mɔde Luda e Ilia zĩ nĩ gbēkearo, sé gyaanɔɔ kè kú Zarefa, Sidɔ sae. ²⁷Annabi Elisa gurɔ sɔ́, Isarailino busun kusunɔɔ dimme, mɔde èè nĩ gbēke kēkɔaro, sé Siria busu gbē Naama.

²⁸Kè gbē kè aɔɔ kú aduakekpe guuno yā pi mà, aɔ́ fè maamaa nĩ píngi.

²⁹Ben aɔ́ bɔ́ kɔ́n Yesuo wéte kpee aɔ́ gàao sísí kè nĩ wéte káɛa gòroa, le wà ɔ́ sɔ́zi à léɛ à sín yānzi. ³⁰Ben à bɔ́ nĩ té à tà.

Yesu zĩnde kēkɔana Kapenamumu
(*Maa 1:21-28*)

³¹Yesu tà Kapenamumu, Galili busun, ben èè yā daańne kámmabogurɔɔ zĩ. ³²À yādannena bɔ́ nĩ sae, zaake à yā iko vī. ³³Gɔ́gbē zĩnde kee kú aduakekpen gwe, ben à wii gbāaa lè à bè: ³⁴Áa! Bón wá vī kɔ́ ɔ́zĩ, Yesu Nazareti? N mɔ́ n wà kaaten yɔ́? Má dɔ́ gbē kè nĩ de a ũ, mbe Luda gbē kè kú adona ũ. ³⁵Ben Yesu gi zĩn pine à bè: N̄ yíte! N̄ go gɔ́gbē pía. Ben zĩn pi gɔ́gbē pi pàè gbēno té à gò, èè à kēnnaro. ³⁶Gbēno bídi kè nĩ píngi, aɔɔɛ kɔ́ lalaa: Bó taka bori yān gwee? È yā da zĩnnɔne kɔ́n iko gbāaa, ben aɔ́è gońma. ³⁷Ben à tɔ́ dà busu pila píngi.

Gyāreeno kēkɔana pari
(*Mat 8:14-17, Maa 1:29-34*)

³⁸Kè à bɔ́ aduakekpen, ben à tà Simɔ be. Simɔ naɔ́ daa e mēwāaa kee maamaa, ben wà à yā òne. ³⁹Yesu zèàla à gi mēwāaa pine, ben à mè yīi kù. Zaa gwe gɔ́ɔ à fɛɛ à pɔ́blee kèńne.

40 Kè ɔfántē gè kpén, gbē kè aɔ gyāree vīno m̀nyo Yesu kiia, ben à ɔ kèkè ní baadea à ní kēkōa kōn ní gyā bori sānda pínɡio. 41 Zínno sɔ e bɔɔ gbēno guu kōn wiiio pari wà bè: Mbe Luda Né ũ. Mòde è gínne aɔ yā o, kè aɔ à dɔ Mesaya ũ yānzi.

Yesu waazikena Galili

(Maa 1:35-39)

42 Gukēkōana Yesu b̀ wéte guu à g̀a gusae, ben gbēno e à wete. Kè aɔ b̀a, aɔ yezi à ní tóro. 43 Ben à bènne: Sé mà kpata kè b̀ Luda kiia baaru kpá wéte kpaanone dɔ, zaake beee yānzin Luda ma zizi. 44 Ben à g̀a èe waazi kee Yudea b̀su aduakekpeno guu.

Yesu iba káakuno sisina

(Mat 4:18-22, Maa 1:16-20)

5 1 Zíkea Yesu zena Genesareti sèbe baa, ben gbēno k̀k̀zazi pari le wà Luda yā ma yānzi, aɔɔe nakɔrea. 2 Ben à goro ite è kaena baa m̀en plaa, sɔɔkono b̀en aɔɔe ní táaruno pipii. 3 Ben à gè goro pinɔ doke guu kè de Simo pɔ ũ, à wée kèa à goro pì yípa fete à gēo ín. Ben à vèe goro pì guu à yā dà gbēnoe.

4 Kè à yā ò à yāa, ben à bè Simone: Ǹ gá kōn goroó í lɔn, à táaru zu, é kpò k̀. 5 Simo wèala à bè: Danneri, wa zii kè ai guu g̀a dɔo wée p̀ke k̀uro, m̀de lán ní ò nà, mé zu. 6 Kè aɔ kè le, aɔ kpò k̀k̀a gidigidi ai aɔ táaruno yezi à kè. 7 Ben aɔ ɔ kè yáku ní goroode daanone aɔ m̀ wà ní ían ká. Kè aɔ m̀, aɔ kpò k̀a goro m̀en plaa pinɔ guu à pà ai aɔ yezi wà vlè. 8 Kè Simo Pita è le, à k̀e Yesu gbá sae à bè: Ǹ gu ma sae Dii, zaake durunkerin ma ũ. 9 Simo bídi kè kōn gbē kè aɔ k̀ ledoono ní pínɡi kpò parii kè aɔ k̀ pì yānzi. 10 Leme dɔ Yemisi kōn Yohanao, Zebedi né kè aɔ de k̀ gbē ũ kōn Simo bídi kè se. Ben Yesu bè Simone: Ǹton tó vīa n k̀uro. Zaa gb̀a gbēnteen négɔ wee. 11 Kè aɔ k̀ kōn ní goroó baa, ben aɔ p̀ pínɡi tòn wà tēzi.

Kusu kēkōana

(Mat 8:1-4, Maa 1:40-45)

12 Zíkea Yesu k̀ wéte ke guu, ben g̀gbē kè kusu dààlaa m̀. Kè à Yesu è, à dàe a puua à wée kèa à bè: Dii, tó ní yezi, né f̀ ò ma kēkōa wásawasa. 13 Ben Yesu ɔ b̀ à kèa à bè: Má yezi, ò g̀ wásawasa. Zaa gwe g̀o à kusu yāa. 14 Ben Yesu bène: Ǹton o gbēke maro. Ǹ gá ò n zinda ɔɔa sa'orine ò sa'opo kè Musa die kpá n kēkōana sèeda ũ gbēnoe.

15 Yesu baaru dàgula de yāala. Gbēno è kakōa pari wà à yā ma, le à ní kēkōa kōn ní gyāano dɔ. 16 Ben Yesu è bɔ ní tē à gá adua ke gusae.

Gbē kaena kēkōana

(Mat 9:1-8, Maa 2:1-12)

17 Zíkea Yesu e yā daañne. Farisi kenɔ kōn ludayādanneri kenɔ vēena gwe. Aɔ b̀ Galili kōn Yudea wéteno guu pínɡi kōn Yerusalemuo. Luda

gbāaa kúo, ben èe gyāreeno kēekōa. ¹⁸Ben gbēkeno mò, aōo gbē kaena sena kōn daebɔo, aōe zé wetee wà gēo wà à die Yesu ae. ¹⁹Kè aōe gēkii ero parii yānzi, ben aō didio kpé musu, aō kpé fō, ben aō à pita kōn à daebɔo zà guu Yesu ae. ²⁰Kè Yesu è aō a náane vī, à bè: Ma gbē, n durunno kēmma. ²¹Ludayādannerino kōn Farisi pinɔo ò ní nòse guu: Dén gbē kè èe dɔkee Ludao kè ũ sɛe? Dé bé eé fō à durun kēñne, tó èe ke Luda ado baasiroo? ²²Yesu ní laasuu dō, ben à ní lá à bè: Bóyānzi ée laasuu beee taka læ a nòse guuzi? ²³Tó ma bè à durunno kēa, ke tó ma bè à fɛe à taa o, à kparee bé à aagaa? ²⁴Má ò le le àgō dō kè Gbēntee Né durunkēnnena iko vī tɔɔte kème. Ben à bè gbē kaena pin: Ma bènne, n fɛe n n daebɔ sé n tá be. ²⁵Gwe gōo à fɛe à zè ní wáa, à a daebɔ pi sè à tà be, èe Luda sáabu kpaa. ²⁶Baade píngi lé àe, ben aō Luda tó bò. Vīa guu aō bè: Wa dabuyà è gbàa.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Maa 2:13-17)

²⁷Beee gbera Yesu bò, ben à be'ɔɔsiri kè wè bene Levi è vèena a be'ɔɔsikpen. À bène: N mó n témazi. ²⁸Ben à fɛe à pó píngi tòn à tɛzi. ²⁹Ben à pòble bíta kè a be à Yesu sisia, be'ɔɔsirino kōn gbē pāndeno e pò bleéno pari. ³⁰Ben Farisino kōn ní ludayādannerino yākete kà a ibanɔzi wà bè: Bóyānzi ée pò blee ée í mii kōn be'ɔɔsirino kōn durunkerinozi? ³¹Ben Yesu wèñla à bè: Gbē kè aafia vīi bà kú likita yāoro, sé gyāree. ³²Mée mó gbē maaano sísi aō ní nòse liero, sé durunkerino.

Léyina yā

(Mat 9:14-17, Maa 2:18-22)

³³Ben wà bène: Yaaya ibano ègō lé yii aōègō adua kee baabɔe. Leme kōn Farisi ibano dɔ, mɔde n gbēno ègō pò blee aōègō í miime. ³⁴Ben Yesu wèñla à bè: É fō à be nɔseri gbēno lé yi gurɔo kè à kúnyoó? ³⁵À gurɔo é mó kè weé nɔseri pi bɔ ní té, gbasa aóé lé yi sa. ³⁶Yesu yā lèkōziinne dɔ à bè: Gbēke è uta dufu li wà di a ziilaro. Tó wà kè le, uta dufu é yakame, à zii é kō sí kōn uta dufu nambata pìoro. ³⁷Wè geepiwē dufu ká tùu zii guuro. Tó wà kè le, wē dufu pi é tùu pūtāme, eé kwéé, tùu é yaka. ³⁸Auo, wè geepiwē dufu ká tùu dufu guume. ³⁹Gbē kè kō dō kōn wē zi minao è à dufu sáabu kpáoro, è be à zii bé à nna.

Kámmaboguro yā

(Mat 12:1-14, Maa 2:23-3:6)

6 ¹Kámmaboguroo zīkea Yesu e pāa buraanla, ben à ibano pówɛe wòro aō suguu pà ní ɔɔn, aōe soo. ²Ben Farisi keno bèñne: Bóyānzin ée yā kè de wè ke kámmaboguroo zīroo keezi? ³Yesu wèñla à bè: Ée à kyó ke á è lán Dauda kōn a gbēno kè nà gurɔo kè nɔaa e ní deeroo? ⁴À gè Luda ua guu à

buredi kè wà kàe Ludane sè à sò, à kpà a gbēnɔa, buredi kè gbēkee à sona zé vīro, sé sa'orinɔ. ⁵Ben Yesu bèñne: Gbēntee Né bé à iko vī kámmabogurɔɔa.

⁶Kámmaboguro pānde zī dɔ Yesu gè aduakεkpen èe yā daaǎne. Gōgbē kee kú gwe à ɔplaa fēfēna. ⁷Ludayādannerinɔ kōn Farisinɔ e Yesu tàasi kee, tó eé à kēkōa kámmabogurɔɔ zī, le wà yā e wà dia. ⁸À n laasuu dō, ben à bè gbē kè à ɔ fēfēna pīne: Ñ fēe ñ zè zà guu. Kè à fēe à zè gwe, ⁹ben Yesu bèñne: Mée a laame. À zé vī wà yā maaa ke kámmabogurɔɔ zīs, ke à zaaa? Wà gbē mì sín yó, ke wà demε? ¹⁰Yesu n gwá à ligánzi n píngi, ben à bè gōgbē pīne: Ñ n ɔɔ pì poro. Kè à pòro, ben à ɔɔ kè a gbèn. ¹¹Farisinɔ pɔ fē maamaa, ben aō lé kpàkōsō Yesuzi, dian aōé kene nà.

Ziri gōn kuri awēplaaano diena

(Mat 10:1-4, Maa 3:13-19)

¹²Gurɔ beea Yesu bò à gaa adua ke sīsigezi, ben à wée kè Ludaa gwāavī ai guu gaa dɔ. ¹³Kè guu dō, ben à a ìbanɔ sisiazì, à gōn kuri awēplaaano bò n tē, à n díe zirinɔ ũ. ¹⁴Gbē pīnɔ tón yè: Simɔ kè à tó kpàne Pita, à dāaro Anduru, Yemisi, Yohana, Filipi, Batɔlomi, ¹⁵Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Simɔ kè wè bene Aíade, ¹⁶Yemisi né Yudasi kōn Yudasi Isikarioti kè gō bɔnkpeede ũuo.

Yesu yādannena Galili

(Mat 4:23-25)

¹⁷Yesu pitaño à zè gusararaaa, guu kè à ìba kpaano kōn pario kún. Aō bò Yerusalemu kōn Yudea būsuo píngi kōn ísialea wéte kè kú Taya kōn Sidō saenɔ. ¹⁸Aō mō à yā ma, le à n kēkōa kōn n gyāano dɔ. Gbē kè zīn e ìa daammanɔ kēkōa dɔ. ¹⁹Baade píngi e wetεe à ɔ kea, zaake gbāaa e bɔɔ à guu, èe gbē píngi kēkōame.

Aubarikadeenɔn Yesu ìbanɔ ũ

(Mat 5:1-12)

²⁰Ben à wée sè à a ìbanɔ gwà à bè:

Aubarikadeenɔn amɔa takaasideenɔ ũ,
zaake kpata kè bò Luda kiia de a pó ũ.

²¹Aubarikadeenɔn amɔa kè nɔaa e a deε tiaano ũ,
zaake é ká.

Aubarikadeenɔn amɔa kè ée ɔɔ dɔɔ tiaano ũ,
zaake é yáa dɔ.

²²Aubarikadeenɔn a ũ,
tó wà zàagu, tó wà giazi, tó wà a sōsō,
tó wà a tó zaaa sè Gbēntee Né yānzi.

²³Gurɔ kè yā beeenɔ a le, à pɔnnaa ke à vīvī kōn pɔnnao, zaake a láada bíta ludambe. Len aō dezinɔ kè annabinɔne le.

- 24 Wāiyoo amɔa ɔɔdeenɔ,
a gīake a a mè nnaa mà kò.
25 Wāiyoo amɔa kè á kǎna tiaanɔ,
nɔaa é a de.
Wāiyoo amɔa kè ée yáa dɔɔ tiaanɔ,
é sósobi ke à ɔɔ dɔ.
26 Wāiyoo apinɔ, tó baade píngi e a tó nnaa sii,
zaake len aɔ dezinɔ kè annabi egedeenɔne le.

Yena ibeezi

(Mat 5:38-48)

27 Mée oo amɔa kè ée ma yā maanɔne, àgɔ ye a ibeenɔzi à à maaa ke gbē kè aɔ zàaguunɔne. 28 À sa maaa o gbē kè aɔè sa zaaa oareenɔne. À adua ke gbē kè aɔè ia daawaanɔne. 29 Tó gbē n swān kè n gasu dooa, ò à doo dɔne dɔ. Tó gbē n utadaa simma, ònton gíne kǒn n dansikiro. 30 Tó gbē pɔ wée kemma, ò kpáa. Tó gbē n pɔ simma, ònton gbekaaro. 31 À ke gbēnɔne lán á yezi aɔ keare nà. 32 Tó gbē kè aɔ yeziinɔn á yeñzi, bɔ sáabun á víi? Baa durunkerinɔ ègɔ ye gbē kè aɔ yeñzinɔzi se. 33 Tó gbē kè aɔè à maaa keareenɔn eè à maaa keñne, bɔ sáabun á víi? Baa durunkerinɔ è ke le se. 34 Tó gbē kè a wée dɔzi à pɔ emmanɔn eè pɔ sēkǎñne, bɔ sáabun á víi? Zaake durunkerinɔ è pɔ sēkǎkɔne, le aɔ e wà à gēe sí yānzime. 35 Àgɔ ye a ibeenɔzi à à maaa keñne. À pɔ sēkǎñne wéedɔzisai, é láada bíta e, égɔ de Luda Musude néɔn ũ, zaake è à maaa ke guturunɔne kǒn gbē zaaanɔ. 36 Àgɔ wēnda ví lán a De wēnda ví nà.

Kɔ taari'ena

(Mat 7:1-6)

37 Àton gbē taari ero, Luda é a taari e sero. Àton yā vée gbēaro, Luda é yā véeawaro. À sùu ke kǒn gbēnɔ, Luda é sùu keao. 38 À gbē gba pɔ, Luda é a gba se. Eé zaka maaa kè à gbēgbē à wē à pà yélele káare a utalen. Zaake zaka kè eè yɔónnen Luda é yɔonne se.

39 Ben à yā lèkɔziñne à bè: Vía é fɔ à gò kú vianes? Aɔ plaa ní píngi é si wēenloo? 40 Ìba ègɔ de a dannerilaro, mode gbē kè yā dàda à bɔezi de lán a danneri bàme. 41 Bóyānzi nées sèburu kè da n gbēdaaa wéen eezi, bensɔ nées lí kè da n wéen yā daaroo? 42 Mmɔn kè nées líkususu kè da n wéen eero, né ke dia ò be n gbēdaaane, à tó ò sèburu kè da à wéen bɔne? Mɔnafikide! Ñ líkususu kè da n wéen bɔ gíá, né gbasá ò guu e wásawasa, le ò e ò sèburu kè kú n gbēdaa wéen bɔne.

Gbē dɔna a yākenaa

(Mat 7:16-20, 12:33-36)

43 Lí maaa è né zaaá iro, lí zaaá è né maaa iro. 44 Wè lí píngi dɔ a néame. Wè kǎkǎa bo lè líaro, wè geepe e gyantoaro. 45 Gbē maaa è à maaa

bo à maaa kè kaena a guume. Gbē zaaa sō è à zaaa bo à zaaa kè kaena a guume. Zaake yā kè swè pàn lé è o.

Kpébori gōon plaaano

(Mat 7:24-27)

46 Bóyānzin eègō ma sísi Dii, Diizi, ben eè yā kè má ò keroo? 47 Gbē kè mò ma kiia, à ma yā mà ben à zīi kèa, mé ɔɔaare lán adee de nà. 48 À de lán ēbori kè wèe yō zāazā à ēe kpàe gbèa bàme. Kè swaa pà, í dàgula à kà kpé pizi, èe nigāro kè wà bò maa yānzi. 49 Gbē kè à ma yā mà ben èe zīi kearoo de lán ēbori kè ēe kpàe tɔtela pā wèeyōsai bàme. Kè swa'ì kàzi, ben à kwè bitim gōo. Kpé pì yakana kè bíta.

Sozano gbēnsi zikeri kēkōana

(Mat 8:5-13)

7 1 Kè Yesu yā beeno ò gbēnoe píngi à yāa, ben à gaa Kapenamuu. 2 Romu sozano gbēnsi kee kú gwe, à zikeri ví kè à bēe vīne maamaa, ben èe gyāa kee ai à kà gana. 3 Kè gbēnsi pì Yesu baaru mà, à Yuda gbēnsino zia wà wée kea à mó à a zikeri pì mì sí. 4 Kè aō kà Yesu kiia, aō wée kèa gbāngbān wà bē: Gbē pì kō sio ò à ìan ká. 5 À ye wa boriizi, àmbe à aduakekpe dōwe. 6 Ben Yesu gaañyo. Kè à kà kīi kōn à beeo, ben gbēnsi pì a gbēnno zì wà yā kēkii one: Dii, òton ìa da n zīndaaro, mée ká ò gē ma bero. 7 Beee yānzin má die kè mée ká mà mó n kiia ma zīndaro. Ò yā o, ma zikeri é kēkōa. 8 Zaake mapi se wà iko vīmame, má iko ví sozano. Mee o aō gbē doone à gá, è sō gá. Mee o à pāndene à mó, è sō mó. Mee o ma zikerine à kè ke, è sō ke. 9 Kè Yesu yā pì mà, à bō à sae. Ben à lie à bē gbē kè aō téazinno: Mee ooare, mée e gbēke ma náane kè le Isarailino téro. 10 Kè ziri pino liara wà sù, aō è zikeri pì kēkōa.

Gyaano né mèn do léle fēena gaan

11 Beee gbera Yesu gaa wéte kè wè be Naini guu. À ibano kōn gbē pāndeno gāao paripari. 12 Kè à kà kīi kōn wéte pì biileo, à è wà gè sena wèe bɔɔo. Gyaano né mèn do léleme. Wétepideno kú kōn no gbē pio pari. 13 Kè Dii à è, ben à kène wēnda à bène: Òton ɔɔ doro. 14 Ben à sō gè pizi à ɔ kè à àkpatia. Kè gbē kè aō senano zè, ben à bē: Gōkpare, má ònne ò fēe! 15 Ben gè pì fēe à vèe à nà yā'ona. Ben Yesu à kpà à daa. 16 Vía gbēno kù í píngi, aō Luda saabu kpà wà bē: Wa annabi ìsi è wa té. Aō bē dɔ: Luda mò a gbēno gwa. 17 Ben Yesu baaru dà Yudea būsula kōn būsua kè ligazino píngi.

Yaaya Batisikeri zīrino

(Mat 11:2-19)

18 Yaaya ibano yā pino tōkène píngi. Ben Yaaya í gōon plaaano sísi 19 à í zī Diia aō à la, àmbe gbē kè eé mó ūs, ke wàgō wée dɔɔ gbē pāndezime?

20 Kè gbě pìno kà Yesu kiia, aṣ bènè: Yaaya Batisikeri bé à wa zĩ wà n la, míbe gbě kè eé m'ú, ke wàg'ò wée d'ò gbě pāndezime? 21 Zaa gwe g'ò Yesu gběno k'èk'òa pari k'òn n'í gyāano k'òn n'í wāwāano k'òn n'í z'inn'o. À tò v'ian'o guu è pari d'ò. 22 Ben à bè Yaaya z'irin'one: À gá à yā kè á è bens'ò á màn'o gbānè. À onè v'ian'ò e guu ee, e'eren'ò e t'aa oo, kusun'ò e k'èek'òa, swādoon'ò e yā maa, g'èno e f'ee, takaasideen'ò e baaru nna waazi maa. 23 Aubarikadeen gbě kè è fu ma yāaroo ũ.

24 Kè Yaaya z'irino tà, Yesu Yaaya yā ò pariinè à bè: B'ón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ía e nigāan y'ò? 25 B'ón a gaa gwa saa? Gbě kè p'ókāsā zāc danan y'ò? Nnamari kè aṣè p'ókāsā maaa daano èg'ò kú k'íbemè. 26 B'ón a gaa gwa saa? Annabin y'ò? Leme! Mée ooare à de annabila se. 27 Zaake Yaayan wà à yā kè Luda yān wà bè:

Mé ma z'iri gbare n ā
à zé kekennè.

28 Mée ooare, n'ogbè n'ina guu gbēkee e ká Yaaya ũro. Baa k'òn beeeo gbě kè de gbě kp'eedee ũ kpata kè b'ò Luda kiia guu de'ala.

29 Kè baade p'ingi à yā mà, ai k'òn b'e'w'osirino sé, aṣ yā nnaa kpà Ludaa, zaake Yaaya n'í batisi kè. 30 Farisino k'òn ludayādannerino s'ò g'ì yā kè Ludaa diè à k'èf'inezi, ben aṣe we Yaaya n'í batisi k'èro.

31 Ben Yesu bè: B'ón mé t'òrigb'èno l'èk'òzio? B'ón aṣ b'òk'òbao? 32 Aṣ de lán né kè aṣ kú yàra guu, aṣe lé zuuk'òzino bà wèe bee:

Wa kure p'èare, ée ō wāro.

Wa w'ènda lè siare, ée ō d'òro.

33 Zaake Yaaya Batisikeri m'ò, èe buredi sóro, èe w'èe miro, ben a bè z'indeemè. 34 Gb'èntee Né m'ò, è p'ò ble è í mi, ben a bè: Guturu w'èmirime, b'e'w'osirino k'òn durunkerino gb'ènnamè. 35 M'òde wè ònd'ò d'ò a yākenaame.

N'ósi g'unnade kuna Yesu gbáa

36 Farisi ke Yesu sisi à m'ò à p'ò bleao. Yesu g'aa à b'e, ben èe p'ò blee g'èk'esekena. 37 N'ogbè dàzaade kee kú w'ète p'ì guu. Kè à mà Yesu e p'ò blee Farisi p'ì b'e, ben à m'ò gwe g'baa n'èngoo kè n'ósi g'ū nnao kú à guu. 38 À zè à kp'ee à gbá sae, èe ō d'ò. À w'è'i e t'ò à k'èsek'p'ee, ben èe gogoo k'òn a m'ik'áo, à lé p'èpe à gbáa, ben à n'ósi g'ū nnaa p'ì k'ua. 39 Kè Farisi kè à à sisi p'ì è l'e, ben à ò a sw'èn: Tó gbě p'ì né annabime, l'e à n'ogbè kè èe ò k'ee kè taka d'ò, kè dàzaadeemè. 40 Ben Yesu bè Farisi p'ine: Sim'ò, má yāke v'ì mà onne. Sim'ò bè: Ñ o, Danneri. 41 Yesu bè: Ì dakeri ke bé à kuu, g'òno plaaano à f'ia k'ūna, gbě doo kondogi ò m'èn w'aa plaa kp'è bas'òro, gbě doo s'ò m'èn bap'laa akuri. 42 Kè aṣ p'òke v'ì wà f'ia booro, ben à n'í k'è aṣ plaa n'í p'ingi. Aṣ t'é, dé bé eég'ò yezi de a daalaa? 43 Sim'ò w'è'ala à bè: Mée daa gbě kè wà à k'è k'òn ò b'itaomè. Yesu bènè: N we maa. 44 Ben Yesu ae d'ò n'ogbè p'ia, à bè Sim'one: N n'ogbè p'ì è'ò? Kè ma g'è n b'e, néé í kp'áma

weé gí bɔo gupuraaziro. Asiiyā kee kuu kè weé ma wà gí o gupuraaziro. 18 Beee yānzi à yā ma kōn làakarario. Gbē kè pó viin Luda é kaarane. Gbē kè pòke víroo sɔ, baa pò kè èe daa á vii Luda é sía.

Yesu danenɔ

(Mat 12:46-50, Maa 3:31-35)

19 Yesu da kōn à dāaronɔ m̀ò à kiia, ben aɔɔe e wà s̀ɔziro parii yānzi. 20 Ben wà bène: N da kōn n dāaronɔ kú bàazi, aɔɔ ye n k̀ɔ'enzi. 21 Ben à wènía à bè: Gbē kè aɔ̀e Luda yā ma aɔ zii keanon ma da kōn ma dāaronɔ ũ.

Yesu zàgá'ia zena

(Mat 8:23-27, Maa 4:35-41)

22 Zíkea Yesu g̀e góro'ite guu kōn a ibanɔ, ben à bèñne: Wà bikū s̀eɔe baa. Ben aɔ dà zén. 23 Gurɔɔ kè aɔɔe gaa, ii Yesu lè. Ben zàgá'ia f̀eɔe s̀eɔela, í e kaa góro guu, aɔɔ kú kari lézi. 24 Ben à ibanɔ s̀ɔzi aɔ à vù wà bè: Danneri! Danneri! Wée kaateɛ! Ben à f̀eɔe à gí íane kōn í kè èe n góro yipayipao, ben à zè, guu kè kítikiti. 25 Ben à bèñne: Á ma náane víroo? Ben yā pì b̀ò n sae, vía n kú, ben aɔ bèk̀ɔne: Dén gbē kè ũ see? Baa ía kōn ío, è yā dieñne, ben aɔ̀e à yā mame.

Íade k̀e k̀ɔana

(Mat 8:28-34, Maa 5:1-20)

26 Ben aɔ kà Gadara b̀usun s̀eɔe baa Galili b̀usu ɔfántèbɔe kpa. 27 Kè Yesu bikú í baa, à dàk̀ɔre kōn wéte g̀ɔgbē kè zín viio. À gurɔplaa kè èe p̀kásāa naawaro. Ègɔ kú bero, sé mirakpeteɛ. 28-29 Wè à yi kōn m̀ɔkyakoonɔ wè à da lín à k̀una yānzi, m̀ode è m̀ɔkyakoo pìnɔ k̀e k̀e m̀e, zín pì è à si s̀en. Kè à Yesu è, ben à wii lè à m̀ò à k̀ue à aezí, ben à p̀t̀ā à bè: Yesu, Luda Musude Né, b̀ón wá vī k̀ɔ ɔzii? N yā nna! Nton wée tāmāro. À ò le kè Yesu bè zín pāsī pì b̀ɔ à guu yānzime. 30 Ben Yesu à là à bè: N tón diaa? Ben à wèàla à bè: Ma tón Pari. Zaake zinnɔ kú à guu parime. 31 Ben zín pìnɔ agbaa kpà Yesune maamaa wà bè àton n gbare aɔ si gèwāa wèe zòoto guuro.

32 Alède kpàsa bíta kú gwe, aɔɔe pò blee s̀isigeezi. Ben zín pìnɔ wée kè Yesua à n gba zé aɔ gè n guu. Yesu n gbá zé, 33 ben zinnɔ gò gbē pia wà g̀e alède pìnɔ guu. Ben alède kpàsa pì wì bàò aɔ sòro s̀isigeezi wà s̀i s̀eben wà g̀aga gwe. 34 Kè aɔ alèdèdārinɔ è le, aɔ bàà lè wà g̀aa wà yā pì t̀ɔk̀éne wéte guu kōn buraanɔ. 35 Ben wà b̀e le wà yā kè kè pì gwa. Kè aɔ m̀ò Yesu kiia, aɔ gbē kè zinnɔ gò pì è vèena Yesu gbá sae p̀kásāao dana, à kú a làakaria. Ben vía n kú. 36 Kè gbē kè aɔ yā pì è wéenɔ òñne dian wà zindee pì k̀e k̀o nà, 37 ben Gadara b̀usu gbēnɔ p̀ingi wée kè Yesua à b̀ɔ n b̀usun, zaake vía n kú maamaa. Ben à g̀e góro'ite guu èe taa. 38 Gbē kè

zĩnnɔ gòà pì agbaa kpàne le à táo, mɔde Yesu gĩne à bè: ³⁹ Ñ eara ñ tá n be ñ yā kè Ludaa kènnɛe onne píngi. Ben à tà à yā kè Yesu kèaree kpàakpa kè wéte pì guu píngi.

Yairu né feena gaan kɔn nɔgbē kè ɔ kè Yesu utaa

(*Mat 9:18-26, Maa 5:21-43*)

⁴⁰ Kè Yesu èara à sù, ben gbēnɔ gbāake kpàzi, zaake baade píngi e à dāame. ⁴¹ Ben gɔgbē kè de aduakekpe gbēnsi ũu kè wè bene Yairu mò à dàe a puua Yesu gbá sae, à kúe kène le à gá a be, ⁴² kè à né mèn do léle e gaa yānzi. Nénɔgbē pì kà wè kuri awɛplaa. Kè Yesu e gaa, ben parii e nakɔrea.

⁴³ Nɔgbē kee kú gwe, aru è bɔea à kà wè kuri awɛplaa. Pó kè à vī píngi à dè èzèdeeno kiia, mɔde gbēkee e fɔ à à kèkɔaro. ⁴⁴ Kè à sù Yesuzi kpe kpa, ben à ɔ kè à uta léa. Zaa gwe gɔɔ à arubɔena zè. ⁴⁵ Ben Yesu bè: Dé bé à ɔ kèmaa? Ben baade píngi bè á à yā dɔro. Ben Pita bè: Danneri, gbēnɔ liganzi aɔwe nakɔreemma. ⁴⁶ Ben Yesu bè: Gbēke ɔ kèma, zaake má dɔ kè gbāaa bɔ ma mè guu. ⁴⁷ Kè nɔgbē pì è wà a yā dɔ, ben à mò èe lugalugaa à dàe a puua à gbá sae, ben à yā kè tò à ɔ kèa ò baade píngi wáa kɔn dian à aafia è nàò gɔɔ. ⁴⁸ Yesu bène: Nɔgbē, ma náane kè n kè bé à n kèkɔa. Ñ tá be aafia.

⁴⁹ Kè Yesu kpé èe yā oo, wà bɔ aduakekpe gbēnsi pì be, wà mò wà bène: N né pì kè sai, ñton ña da danneria dɔro. ⁵⁰ Yesu yā pì mà, ben à bè Yairune: Ñton tó swè kenguro. Ñ ma náane ke dé, eé kèkɔa. ⁵¹ Kè à kà à be, èe we gbēke gèaoro, sé Pita kɔn Yohanao kɔn Yemisio kɔn né pì de kɔn à dao. ⁵² Gbē kè aɔ kú gweenɔ e ɔɔ dɔɔ n píngi aɔwe kpāngeda kee. Ben Yesu bè: Àton ɔɔ dɔro. Èe garo èe ii oome. ⁵³ Ben aɔ à lalandi kè, zaake aɔ dɔ kè né pì gà kɔ. ⁵⁴ Yesu à kù a ɔɔa, ben à pùtā à bè: Nénɔkpare, ñ fee! ⁵⁵ Ben à wèndi sù, à fèe gɔɔ. Yesu bè wà pɔblee kpáa. ⁵⁶ Yā pì bɔ né pì de kɔn à dao sae, ben Yesu bèinne aɔton yā kè kè pì o gbēke maro.

Yesu zĩrino zĩna

(*Mat 10:5-15, Maa 6:7-13*)

9 ¹ Yesu a iba gɔɔn kuri awɛplaaano sisiazii, ben à n gbá gbāa kɔn ikoo aɔ zĩn bori píngi goɔmma, aɔ gyāano kèmma. ² Ben à n zĩ aɔ kpata kè bɔ Luda kiia yā waazi ke, aɔ gyāareno kèkɔa. ³ À bèinne: Àton pɔke sé à gáoro, gò ke bɔkɔlogomma ke kūsāe ke ɔɔ ke uta mèn plaa. ⁴ Ua kè a pitan, àgɔ kú gwe ai à gá bɔo wéte pì guu. ⁵ Wéte kè wèe a sínlo, à bɔn à lutɛ gogo a gbánɔa n tona kɔn Ludao sèeda ũ. ⁶ Ben aɔ dà zén, aɔ lìga wéte kɔn wéteo, aɔ baaru nnaa kpáinne, aɔ gyāano kèmma baama píngi.

Herɔdu bídikena

(*Mat 14:1-12, Maa 6:14-29*)

⁷ Kè kí Herɔdu yā beeno mà píngi, ben à bídi kè, zaake gbēkeno e be Yaaya Batisikeri bé à fèe bɔna gaan. ⁸ Gbēkeno bè Ilia bé à bɔ à mɔnzi,

gbēkeno bè do annabi yāano doke bé à fɛɛ. ⁹Herodu bè: Ma Yaaya mi zǝ. Dén gbē kè ma à baaru mà pì ũ sɛɛ? Ben èe wetɛɛ à wée siale.

Yesu pɔblekpana gɔgbē gɔɔn bɔɔ sɔɔroona

(*Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Yoh 6:1-14*)

¹⁰Kè ziri pino sù, ben aɔ yā kè aɔ kèno gbà Yesune. Ben à ní sé fíte à gaaŋyo wéte kè wè be Betesaida. ¹¹Kè parii dǝ, ben wà pèezi. À gbāake kpànzì, à kpata kè bɔ Luda kiia yā òfɛne, ben à gbē kè aɔ yezi wà ní kèkɔano kèkɔa.

¹²Kè ɔfāntē bɔsa, ziri gɔɔn kuri awɛplaaano sɔzi aɔ bène: N gbēno gbare aɔ gá pitaki kɔn pɔbleeo wete lakutu kɔn buraa kè kú kiino guu, zaake sète pòɔtun wá kún kè. ¹³À bèŋne: Apino à pɔ kpáŋma aɔ ble. Ben aɔ bè: Buredi mèn sɔɔro kɔn kpò mèn plaaan wá ví. Séde wà gá pɔblee lú gbē kènoe ní píngi. ¹⁴Gɔgbēno kú gwe gɔɔn bɔɔ sɔɔroo taka. Ben à bè a ibanone: À tó aɔ vɛvɛɛ gáli kɔn gálio gɔɔn baplaa akurikuri. ¹⁵Ben aɔ kè le, aɔ ní vɛvɛɛ ní píngi. ¹⁶Ben à buredi mèn sɔɔro kɔn kpò mèn plaaa pino sè à a wée sè musu à aubarika dàn. Ben à lilikɔre à kpà à ibanona, aɔ kpàatete gbēnoe. ¹⁷Aɔ pɔ blè wà kà ní píngi, ben wà à kpaaa kè gɔno sèe gbíi kuri awɛplaaa pà.

Yesu mesayake ona

(*Mat 16:13-19, Maa 8:27-29*)

¹⁸Zikea kè Yesu e adua kɛɛ ado, à ibanone mò wà à lè, ben à ní lá à bè: Dén gbēno è be má de à ũu? ¹⁹Aɔ wèàla wà bè: Gbēkeno è be Yaaya Batisikerime, gbēkeno è be Ilia, gbēkeno è be do annabi yāano doke bé à fɛɛ. ²⁰Ben à ní lá à bè: Apino sɔ, dén èe be má de à ũu? Pita wèàla à bè: Luda gbē Mesayan n ũ.

Yesu a ga kɔn a fɛnao yā'ona

(*Mat 16:21-28, Maa 8:31-9:1*)

²¹Ben à giŋne aɔton yā pì o gbēke maro. ²²Ben à bè do: Séde Gbēntee Né wétamma e maamaa, gbēnsino kɔn sa'orikino kɔn ludayādannerino é gízi, wé à de, à guro aagɔdee zī eé fɛɛ.

²³Ben à bèŋne ní píngi: Tó gbē yezi à ke ma iba ũ, séde à gí a zinda wèndizi, àgɔ a líkpangbāroo sɛɛ lán guu e doo nà àgɔ téomazi. ²⁴Gbē kè yezi àgɔ a wèndi kúna é korazi. Gbē kè gí a wèndizi ma yānzì sɔ, adee égɔ wèndi ví. ²⁵Tó gbē gɔ anduna ví píngi, tó à a zinda kpà à gɛɛ ũ à kòra a wèndizi, bó àren à víi? ²⁶Tó gbē mapi kɔn ma yāo wí dè, Gbēntee Né é adee wí de guroo kè eé su a gakuì guu kɔn a De gakuio kɔn a malaikano gakuio. ²⁷Yápuraan mée ooare, gbēkeno kú gura kè aɔé garo ai aɔ kí kè Ludaa kà e.

Yesu lina

(*Mat 17:1-8, Maa 9:2-8*)

²⁸Yā pì ona gbera à kà azuma do taka, ben à Pita kɔn Yohanao kɔn Yemisio sè à diŋyo kpíiia le à adua ke. ²⁹Kè èe adua kɛɛ, à uu liè à pɔkāsāano kè pú

fénfen. ³⁰Kāndo gṵṵn plaaanṵ kúo, Musa kṵn Iliao, aṵṵe yā kṵn Yesuo. ³¹Aṵ bṵ wà mṵnzi gakuí guu, aṵṵe anduna kè eé tó zaa Yerusalemu yā ooo. ³²Ii Pita kṵn a gbēnṵ sè. Kè aṵ vù, aṵ Yesu gakuí è kṵn gṵṵn plaaà kè aṵṵ zena à saenṵ. ³³Kè gṵṵn plaaà pìnṵṵ e kēe Yesua, Pita bène: Dii, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa do mèn aagṵ, n pṵ mèn do, Musa pṵ mèn do, Ilia pṵ mèn do. À dṵ yā kè ée ooro. ³⁴Kè èe oo le, ludambe luguu pita à dàfíla. Kè aṵṵ kú à guu, vīa n kū, ³⁵ben aṵ kòto mà à guu à bè: Ma Né kè ma à sèn yè. À à yā ma. ³⁶Kòto pì mana gbera aṵṵ è Yesu gṵṵ gwe ado. Aṵ n lé kù aṵṵe yā kè aṵṵ è o gbēke ma gurṵṵ mṵaro.

Négōgbē zīnde kēkṵana
(*Mat 17:14-18, Maa 9:14-27*)

³⁷Kè guu dṵ, aṵ pita kpīii pì musu, ben gbēnṵ mṵ da Yesule pari. ³⁸Zà guu gṵgbē ke pùtā à bè: Danneri, n yā nna! Nè ma né gwa, zaake né mèn doo kè má vīin gwe. ³⁹Zīn è fēea, ben è wii lé kāndo. È à pāe àgṵ petee boo àgṵ lóu futa bṵe, è ĩa daa è goa kpakpaaro. ⁴⁰Ma wéé kè n ìbanṵa aṵ pé zīn pia à bṵ, ben aṵ fūa. ⁴¹Yesu bè: Tṵṵrigbē yakana ludanaanekerisaideenṵ! Mégṵ kúao ai bṵreme? Mégṵ menaaao ai bṵreme? Nè mṵ kṵn n né pio kè. ⁴²Ai né pì gṵ gá sṵzi, ben zīn pì à pāe, èe petee boo. Ben Yesu gí zīn pīne à né pì kēkṵa, ben à à kpà à dea. ⁴³Luda gbāa bíta yā pì bṵ n sae n pīngi.

Yesu eara à a ga yā'ona
(*Mat 17:22-23, Maa 9:30-32*)

Gbēnṵ lé àe Yesu yākenaa pīngi, ben à bè a ìbanṵne: ⁴⁴Àgṵ yā kèkīi kūna a nṵse guu. Weé Gbēntee Né na gbēnṵne n ɔzī tia. ⁴⁵Aṵṵe yā pì dṵro dṵro, à mī utenañne, aṵ fūa, ben vīa n kū aṵ yā pì gbekaa.

Denlaa yā
(*Mat 18:1-5, Maa 9:33-37*)

⁴⁶Ben aṵ fēe kṵn leokpakṵao denlaa yā musu. ⁴⁷Yesu laasuu kè kú n nṵse guu dṵ, ben à né féte sè à à zè a sae, ⁴⁸à bèñne: Gbē kè né kè taka si ma ìbakee yānzi, mámbe à ma si. Gbē kè ma si sṵ, adee gbē kè ma zīi síme. Gbē kè a zīnda ñe kēsāna a té bé à gbēnsi ũ.

Gbē kè èe ìbete kpáaoroo a baakpēeme
(*Maa 9:38-40*)

⁴⁹Ben Yohana bè: Dii, wa gbēke è, èe zīnnṵa gooríma kṵn n tṵo, ben wa gīne zaake wa gbēnlo. ⁵⁰Ben Yesu bè: Àton gínero, zaake gbē kè èe ìbete kpáaoroo né a baakpēeme.

Samaria bùsu lakutu gina Yesuzi

⁵¹Kè Yesu tana ludambe gurṵṵ kà kīi, à mī pè Yerusalemua. ⁵²Ben à gbēnṵ gbàre aṵ dṵare ae, ben aṵ gàa wà gè Samaria bùsu lakutu ke guu

le wà soru kenɛ. ⁵³Ben lakutu pì deenɔ gí à sízi kè à mì pè Yerusalemua yānzi. ⁵⁴Kè à ìba kenɔ Yemisi kōn Yohanao è le, aɔ bè: Dii, ní yezi wà be té bɔ ludambe à mɔ à ní kaaten yɔ? ⁵⁵Ben Yesu liè à kpàkēnzi. ⁵⁶Ben aɔɔe gaa lakutu pāndea.

Tena Yesuzi
(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷Kè aɔɔe té zén, gɔgbē ke mò à bè Yesune: Guu kè nēe gaan píngi, mégɔ ténzi. ⁵⁸Yesu bène: Gbēngboonɔn ní tò vī, bāanɔn ní sà vī, Gbēntee Né sɔ ñampakii viro. ⁵⁹Yesu bè gbē pāndene: Ñ mɔ ñ tēmazi. Ben gbē pì bè: Dii, ñ tó ai ma de kpá guuzi gia. ⁶⁰Yesu bène: Ñ tó gènɔ ní gènɔ vii. Mpi sɔ, ñ gá kpata kè bɔ Luda kiia yā waazi ke. ⁶¹Gbē pānde bè dɔ: Mégɔ ténzi Dii, mɔde ñ tó mà gá lé za ma bedeenɔa gia. ⁶²Yesu bène: Gbē kè swaaro na a ɔzi, tó èe kpɛe gwaa, adee e kɔ sí kōn kpata kè bɔ Luda kiiaoro.

Gɔɔn baaagɔ akuri aweɛplaaɔ zīna
(*Mat 11:20-27, 13:16-17*)

10 ¹Beee gbera Dii gɔɔn baaagɔ akuri aweɛplaa pāndenɔ diè, ben à ní zī gɔɔn plaplaa aɔ dɔare aɛ wéte kōn guu kè á yezi à gánɔɔ píngi. ²À bèñne: Pókekɛna bíta, mɔde à zikerinɔɔ pariro. À wée ke Buradeea, le à zikerinɔ gbare aɔ a pɔ keke. ³À da zén. Mée a zii lán sáne bɔrɔnɔ bà lewannɔ téme! ⁴Àton ɔɔɔ séro ke bɔkɔlogomma ke kyateenɔ. Àton ze zén à ì kpá gbēkearo. ⁵Ua kè a gēn píngi à be gia Luda ua pì gba aafia. ⁶Tó aafiadee kú gwe, a ì aafiadee é gɔne. Tó à kú gwe sɔro, eé liara à suawame. ⁷Ágɔ kú ua pì guu, à pɔ kè wà kpàawaa mi à ble, zaake zikeri kà à a asaia e. Àtongɔ pitakii lendee kpákpaaro. ⁸Wéte kè a gēn ben wà a si, à pɔ kè wà mɔoaree ble. ⁹À wéte pì gyāreenɔ kēkōa, à o gbēnɔne kpata kè bɔ Luda kiia kànyo kii. ¹⁰Tó a gē wéte guu, tó wèe a si sɔro, à bɔe gāale à be: ¹¹Baa a wéte lutē kè kpà wa gbála, wa gògo a tona kōn Ludao sèeda ũ. Ágɔ dɔ sānsān kè kpata kè bɔ Luda kiia kà kii. ¹²Mée ooare, yākpaekegurɔɔ zī wéetamma kè Sɔdɔmudeenɔ é ee égɔ sàɔ de wéte pì deenɔ pɔla.

¹³Wāiyoo Korazideenɔ! Wāiyoo Betesaidadeenɔ! Tó ma dabuyā kè má kè a ténɔ kè Taya kōn Sidɔo yā, le wéte pì deenɔ pɔkāsānɔ dàdañla, aɔ vèe tubura à gí kè nɔseliɛna sèeda ũ. ¹⁴Yākpaekegurɔɔ zī a wéetamma égɔ de Tayadeenɔ kōn Sidɔdeenɔ pɔla. ¹⁵A Kapenamudeenɔ sɔ é gbā à zɔ Ludaan yɔ? Weé ɔ sɔazi ai gèwāan.

¹⁶Ben Yesu bè a ìbanɔne: Gbē kè à a yā mà ma yā màme. Gbē kè giazi gimazime. Gbē kè gimazi sɔ, adee gí gbē kè ma zīizime.

¹⁷Gɔɔn baaagɔ akuri aweɛplaa pìnɔ gāa, ben aɔ liara wà sù kōn pɔnnaao aɔ bè: Dii, baa zīnɔ m̀i siɛwe n tɔ yānzi. ¹⁸Yesu bèñne: Ma Setān è à lèe bɔna ludambe lán loupina bà. ¹⁹Ma a gba zé à táa o mlèñnɔ kōn swínɔ kōn a ibee gbāa

pínginɔa, pʻsɛ é a kēnnaro. ²⁰Baa kōn beeeo àton ponnaa ke kōn mì kè zinnɔ è siareeroo. À ponnaa ke kè a tʻ kú takadan ludambe yānzi.

²¹Zī beeeo Luda Nini Yesu ɔɔ kè nna maamaa à bè: Baa, musu kōn tɔɔteo Dii, ma n sáabu kè, kè n yā beeno ùte yādōrinɔne kōn ɔndōrino n boo kyódōrisainɔne. Lemɛ, Baa, zaake n pɔyeziname. ²²Ma De pʻ píngi nàme ma ɔɔ. Gbēkee Luda Né dōro, tó èe ke De Luda baasiro. Gbēkee De Luda dōro, tó èe ke à Né kōn gbē kè Né pì yezi à ɔɔaíneno baasiro.

²³Ben Yesu aɛ dò a ibanɔa ñtē, à bèñne: Aubarikadeenɔn a ù pʻ kè ée ee wéoo yānzi. ²⁴Méee ooare, annabino kōn kínanoɔ kuu yā pari aɔɔ yezi wà pʻ kè ée eeno e, aɔɔe ero, aɔɔ yezi wà yā kè ée maano ma, aɔɔe maro.

Samaria bùsu gbē maaa

²⁵Dokadōri ke fēe le à Yesu yō à gwa à bè: Danneri, dian mé ke nà mà wèndi kè è yāaroo ee? ²⁶Yesu bène: Dian wà kè doka takadan nà? N kyó kè ní dōro dō diame? ²⁷Gbē pì wèàla à bè: Ñgō ye Dii n Ludazi kōn nòsɛo do kōn n ninio píngi kōn n laasuo píngi n gbāa lén, beee gbera ñgō ye n gbēdaaazi lán n zinda wèndi bà. ²⁸Yesu bène: N we maa. Ñgae ke le, ñégō kuu. ²⁹Gbē pì yezi à yā nnaa kpá a zindaa, ben à Yesu là à bè: Dén ma gbēdaaa ùu?

³⁰Ben Yesu bène: Gbēke bé à bō Yerusalemu èe gaa Yeriko, ben kpāi kàsarano zé zōne. Aɔ à pʻkāsāano sia aɔ à gbē búgubugu ai à kà gana. Ben aɔ à tòn aɔ gè zéla. ³¹À mò à lè saori ke zé dōnkɔ pì sè. Kè à à è, ben à pàne à gète. ³²Lemɛ do kè Levi bori ke kà guu pìn à à è, ben à pàne à gète. ³³Mɔde Samaria bùsu gbēkee té zé pin. Kè à mò à à è, ben à kène wènda. ³⁴À sōzi à èzè màma guu kè kènaanɔa kōn nòsio kōn geepiwéoo, à pʻ yiyia. Ben à à sè à dī a zaaki kpɛe à gāao nibono pitakia, gura kè à à gwàn. ³⁵Kè guu dō, ben à kondogi ɔɔ bō mèn plaa à kpà pitakidee pia à bè: Ñ à gwame. Tó n ɔɔ blè de kèla à musu, mé fīa bonne, tó ma su.

³⁶Tò! Gōon aagōo pino té dén née daa gbē kè kpāino lèea pì gbēdaaa ùu?
³⁷Dokadōri pì wèàla à bè: Gbē kè à à wènda dōme. Ben Yesu bène: Ñ gá ñ ke le se.

Yesu kuuna Maata kōn Mariamao be

³⁸Gurɔ kè Yesu kōn a ibanɔo té zén, aɔ kà wéte guu, ben nɔgbē kè wè bene Maata Yesu si a be. ³⁹À dāaro vī wè à sísi Mariama, à vèe Dii gbá sae èe à yā maa. ⁴⁰Kii zīi kè Maataa bíta, ben à mò Yesu kiia à bè: Dii, kè ma dāaro ma to zīila mado, èe kenne yāke úroo? Ñ one à ma ñan ká. ⁴¹Ben Dii wèàla à bè: Maata, Maata, née damu kee bíta, née ña daa n zindaa kōn yānoo pari. ⁴²Yā mèn doo bé à zé vī. Mariama baka maaa sè, weé síaro.

Aduakena

(Mat 6:9-13, 7:7-11)

11 ¹Zíkea Yesu e adua kee gukea. Kè à yāa, à ìba ke bène: Dii, ñ aduakena dadawe lán Yaaya dà a ibanɔne nà. ²Ben à bèñne: Tó ée adua kee, àgae be:

Baa, ñ tó wàgō dō kè n tó adona.

Ñ tó kpata kè bō n kiia bō gupuraaa.

³ Ñ wa gba pō kè wé ble lán guu e dōw nà.

⁴ Ñ wa durunno kēwe,

zaake weè kē gbē kè aō taari kèweenone ní píngi.

Ñton tó wà fu yōagwanaaro.

⁵ Ben à bēñne: Wà be a gbēke bé à gbēna ví, ben à gà à kiia lezāndo à bène: Ma mo n kiame, ñ buredi sēkāmē mèn aagō. ⁶ Nibō pītama tiame, má pōke ví mà kpáaro. ⁷ Ben à gbēna pì wèlala zaa kpé guu à bè: Ñton ña damaro, ma zé tātā kò. Ma gē kpén kōn ma nēno, mé fō mà fēe mà pōke kpámmaro. ⁸ Mēe ooare, baa tó èe fēe à kpàa gbēnnake yānzīro, eé fēe à pō kè à yezi kpáa, kè à zēzi dāndān yānzi. ⁹ Mapi sō mēe ooare, à wēe ke, Luda é kpáawa. À wete, é e. À gbà lé, Luda é wēare. ¹⁰ Zaake gbē kè wēe kèn wè kpáa, gbē kè wētē sō è e, gbē kè gbà lèn, weé wēne. ¹¹ Amōa kè á nēno ví, tó a né kpō wēe kèawa, a dé bé eé mlè sé à kpáa? ¹² Ke tó à né konegbee wēe kèawa, a dé bé eé swí sé à kpáa? ¹³ Baa kōn a zaakeo, á pō maa kpāna a nēno dō. Weé a De kè kú musu Nini kpāna gbē kè aō wēe kēano pō o dō?

Zingona gbēna

(Mat 12:22-30,43-45, Maa 3:20-27)

¹⁴ Yesu e zīn swādo kpadugu goo gbēa. Kè zīn pì gò, swādo pì nà yā'ona, ben yā pì bō parii sae. ¹⁵ Ben aō gbēkeno bè: È zīn goñma kōn zīnno kí Belezēbubu gbāaaome. ¹⁶ Ben gbē pāndeno à yō wà gwà, aō à gbēka à sēeda ke keñne kōn Luda gbāaao. ¹⁷ Kè Yesu ní laasuu dō, ben à bēñne: Kpata kè à gbēno íbete kpà kōo é kaate. Ua kè à gbēno íbete kpà kōo é gō bezī ūme. ¹⁸ Tó Setān íbete kpà kōn a gbēno, à kpata é gì ke? Má ò le kè ée bee meè zīn goñma kōn Belezēbubu gbāaao yānzime. ¹⁹ Tó Belezēbubu gbāaan meè zīnno goñma, a gbēno è goñma kōn dé gbāaaome? Leme a zīnda gbēno a ege bō le. ²⁰ Tó ma zīngomma né Luda ogbeme, àgō dō kè kí kè Ludaa kà mō à a len gwe. ²¹ Tó gōsagbāaa gōkebono kūna èe a ua dākpāao, à auzikino ègō aafiamē. ²² Mōde tó gbē kè à gbāaa dealaa mō à gēzi à gbāaa mōne, eé à gōkebo kè à náane kenano sēe eé à auziki kpaateteñne. ²³ Gbē kè kúmaoroo bō ma kpeeme. Gbē kè è pō kakōamaoroo è fāakōame.

²⁴ Tó wà zīn gò gbēa, ègō likōaa zōw gukorin àgō wēekii wete. Tó èe ero, ben è be: Mé liara mà tá ma be ziiame. ²⁵ Tó à kà gwe, è e à waana wásawasa zéazea, ²⁶ ben è gá zīn kè aō pāsī dealaano sēe mèn sweeplaa à suñyo, aōè gē wà vēen. Leme adee gwena zāa zāaa ègō de à káakupōla.

Aubarika yā

²⁷ Kè Yesu e oo le, nōgbē ke pūtā zà guu à bè: Aubarikadeen nōgbē kè n i à yō kpāmmaa ū. ²⁸ Ben Yesu bè: Auo! Aubarikadeenōn gbē kè aō Luda yā mà aō kūnāno ū.

Sèeda gbekana Yesua

(Mat 12:38-42)

²⁹Kè parii e kaara, ben Yesu bè: T̄ōrigbēn̄ɔɔ zaa. Āñè sèeda gbekama, m̄ode mé sèeda ke kēn̄ero, sé Yona p̄. ³⁰Lán Yunusa de sèeda ù Ninevadeen̄ɔɔ nà, len Gbēntee Né é̄ḡɔ de sèeda ù t̄ōrigbēn̄ɔɔ le. ³¹Yākpaek̄egur̄ɔɔ zī s̄ɔmet̄e kpa n̄ɔgbē kína é f̄e à yā da t̄ōrigbēn̄ɔɔ, zaake à b̄ò zaa anduna léa à m̄ò Sulemanu ɔ̄nd̄ɔyā ma, ben gbē kè de Sulemanulaa kú kè sa. ³²Yākpaek̄egur̄ɔɔ zī Ninevadeen̄ɔɔ é f̄e wà yā da t̄ōrigbēn̄ɔɔ, zaake kè Ninevadeen̄ɔɔ Yunusa waazi mà, āñ n̄ n̄se lie, ben gbē kè b̄íta de Yunusalaa kú kè sa.

Wéen m̄e fitia ù

(Mat 5:15, 6:22-23)

³³Wè fitia na wà die gukpadozi ke wà gbaka kúeero. Wè di dabu musume, le gbē kè āɔe gēen̄ɔɔ gupuraa e yānzi. ³⁴N wéen n m̄e fitia ù. Tó n wée aafia, n m̄e píngi é̄ḡɔ gupuraa ù. Tó n wée gbāaro s̄ɔ, n m̄e píngi é̄ḡɔ gusiaa ù. ³⁵Bee yānzi ñ làakari ke le gupuraa kè n̄e daa n̄ v̄ii t̄onḡɔ de gusiaa ùro. ³⁶Tó n m̄e píngi gupuraa v̄i à kee kú gusiaa guuro, eé̄ḡɔ guu puu wásawasa lán fitia'i d̄ommaa bàme.

Yesu ludayādannerin̄ɔɔ k̄ɔn̄ Farisin̄ɔɔ b̄ɔb̄ɔna n̄ dàn

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40, Luk 20:45-47)

³⁷Kè Dii yā ò à yāa, ben Farisi ke à sisi à m̄ò à gá p̄ bleao, ben à ḡè à v̄èe. ³⁸Kè Farisi p̄i è èe ɔ da ín gbasa wà p̄ blero, à b̄ò à sae. ³⁹Ben Dii bène: A Farisin̄ɔɔ eè gbāsī b̄ɔ togoon̄ɔɔ kp̄e k̄ɔn̄ taan̄ɔ, m̄ode wākū k̄ɔn̄ yā zaaao bé à a n̄se p̄a. ⁴⁰Ȳn̄k̄ɔɔɔ! Luda kè p̄ kp̄e kè bé à à guu kè seroo? ⁴¹À p̄ kè kú a taan̄ɔ guu dā wēndadeen̄ɔɔ, a taa p̄in̄ɔ é ḡōare gbāsī sai.

⁴²Wāiyoo a Farisin̄ɔɔ! Eè tofeen̄ɔɔ t̄ɔt̄eɔdo k̄ɔn̄ kp̄e'āao k̄ɔn̄ d̄ò p̄on̄ɔ píngi kuridee kp̄a Ludaa, ben eè p̄a kp̄a yāzede k̄ɔn̄ yena Ludazio. Yā beeen̄ɔɔ b̄è à de àḡɔ k̄una p̄akpana à kpaan̄ɔzi sai. ⁴³Wāiyoo a Farisin̄ɔɔ! Eèḡɔ yezi à v̄e aduakekp̄e v̄eeki maaan̄ɔn̄, eèḡɔ yezi wàḡɔ ì kp̄akpaaawa yàran̄ɔa. ⁴⁴Wāiyoo am̄ɔan̄ɔ! Á de lán mira kè wèḡɔ t̄aa ooa a yād̄ɔna sai bàme.

⁴⁵Ben dokad̄ori ke bène: Danneri, tó n̄ ò le, n̄e wa s̄s̄ɔɔme se. ⁴⁶Yesu bè: Wāiyoo a dokad̄orin̄ɔɔ s̄ɔ! Eè gbēn̄ɔɔ da asosena zī'ūun, ben eè ɔ daíma k̄ɔn̄ à senaoro, baa ɔnetee. Wāiyoo am̄ɔan̄ɔ! ⁴⁷Eè p̄ bo annabi kè a dez̄in̄ɔ n̄ déden̄ɔ miran̄ɔa d̄ongu yānzi. ⁴⁸Leme á s̄i kè a ze k̄ɔn̄ a dez̄in̄ɔ yākenan̄ɔme. Āñ annabin̄ɔ d̄ede, ben eè p̄ bo n̄ miran̄ɔa. ⁴⁹Bee yānzi Luda w̄ez̄e guu à bè, é annabin̄ɔ k̄ɔn̄ z̄irin̄ɔ zīawa. É n̄ gbēken̄ɔ dede, é w̄e t̄á n̄ gbēken̄ɔa. ⁵⁰Leme annabi kè wà n̄ dede zaa anduna daegur̄ɔ ai gb̄aan̄ɔ yā w̄i t̄ōrigbēn̄ɔ musu le, ⁵¹sena zaa Abila denaa ai à

gàa pé Zakari kè wà à dè sa'oki kōn Luda kpéoo daguraa. Èè, mée ooare, yā beeenɔ pínɡi é wí tšwrigbēnɔ musumɛ. ⁵²Wāiyoo a dokadōrinɔ! A dōna gbà mōne wòto. Ée gē à guuro, ben a kpa gbē kè aō yezi wà gē à guunɔne. ⁵³Kè Yesu bò gwe, ludayādannerinɔ kōn Farisinɔ nàkōrea gbāngbān, aōe yā lalaaa pari, ⁵⁴aōe à kpákpa le wà à kū yā kè èe oo guu.

Làakarikana Farisinɔ mɔnafikizi

(Mat 10:26-27)

12 ¹Guro beea gbēnɔ kàkōazi, wà n lé dōro, ai aōe kèse pēpēeekōa, ben à yā ò à ibanɔne gīa à bè: À làakari ke Farisinɔ bureppsesē'ēzēzi. Àmbe n mɔnafiki ũ. ²Pókee kuu utena kè é bɔ gupuraaaro. Asiyā kee kuu kè weé gí dōziro. ³Leme dɔ yā kè á ò gusiaan weé ma gupuraa, asiyā kè á ò kō swān kpétu weé à kpàakpa ke gāale.

Zena kōn Yesuo gbēnɔ ae

(Mat 10:19-20,28-33, 12:32)

⁴Ma gbēnnanɔ, mée ooare, gbē kè aōé mèbaa kaate à gbera aōé fō wà yāke keare dōroonɔ, àton vīa keñnero. ⁵Mé gbē kè de à vīa kene oare. À vīa ke Ludane kè gbāa vī à a zu té guu mèkaatena gbera. Èè, mée ooare, à vīa kene. ⁶Wè sātē mèn sɔɔro yá kɔbɔ plaaroo? Mɔde aō ke yā è sá Ludanlo. ⁷Baa a mikānɔ, à à lé dō. Àton vīa kero, a bèe de sātē pariinɔla.

⁸Mée ooare, gbē kè zēmao gbēnɔ ae, Gbēntee Né é zeo Luda malaikanɔ ae. ⁹Gbē kè lé sēmazi gbēnɔ ae sō, mé lé sézi Luda malaikanɔ ae. ¹⁰Tó gbē Gbēntee Né zaa bò, Luda é kēne. Mɔde tó gbē Luda Nini tó zaaa sì, eé kēnero. ¹¹Tó wèe gaaao yākpækekiia aduakekpen ke kīnanɔ kōn gbāadeenɔ ae, àton a zīnda bɔna ke yā kè é o damu kero, ¹²zaake Luda Nini bé eé yā kè de à oo daare zī beea.

Yōnko ɔɔdee

(Mat 6:19-34)

¹³Zà guu gbēke bè Yesune: Danneri, n̄ o ma vīine à ma baka kpáma wa túbi guu. ¹⁴Ben à wèàla à bè: Ma gbē, dé bé à ma die a yākpækeri ke a yāgōgōri ũu? ¹⁵Ben à bè gbēnɔne: Agō a zīnda kūna dō. À làakari ke pó pínɡi aīapāsīkenazi, zaake auziki né gbēntee wēndinlo, baa tó à fō agō dikōa dia.

¹⁶Ben à yā lèkōziñne à bè: Ɔɔdee bé à kuu à buraa ble kēne maamaa, ¹⁷ben à laasuu lè à bè: Bón mé kee? Má blewēkakii vīro. ¹⁸Ben à bè: Pó kè mé keen yè: Mé ma pókaekiinɔ gboro, mé à bítanɔ bo, mé ma blewē kán pínɡi kōn ma auzikinɔ. ¹⁹Mé be ma zīndane: Gbē, n gīake n̄ pó maaa vī bíta kè eé kányo wè ũgbangba? N̄ kámma bo n̄ pó ble n̄ í mi n̄ pōnnaa ke. ²⁰Ben

Luda bène: Yōnkɔ, gwāāvīa mé n wëndi gbekamma. Soru kè ní kè é gō dé pò ùmè? ²¹Leme gbē kè auziki t̄k̄ōazi, mōde à de ɔɔdee ù Luda kiiaro yā de le.

Ludanaanekena

(Mat 6:19-21,25-34)

²²Ben à bè a ìbanɔne: Beee yānzi mée ooare, àton a wëndi kàhān ke à be bón wé blero, àton a mè kàhān ke à be bón wé daro. ²³Wëndi de pòbleela. Mè de pòkāsāala. ²⁴À gbāa kānkānānɔ gwa. Aōè pò t̄ōro aōè pò k̄ero, aōɔ d̄ò ke gbàsɔ vīro, baa k̄ōn beeo Luda è ní gwa. Á bèe vī maamaa de bāanola fá! ²⁵A té, dé bé éé f̄ō à a wëndi gbāa kaara, baa gurɔ do, a kàhānkena guuu? ²⁶Tó é yā néngo kè f̄ōro, b̄yānzi ée yā kpaaanɔ kàhān k̄eezi? ²⁷À lá vúdeenɔ gwa s̄en lán aōɔ de nà. Aōè z̄ii kero aōè buu tāro, mōde mée ooare baa Sulemanu k̄ōn a auzikio, èe uta da à maaa kà aō ke ūro. ²⁸S̄ēla kè kuu gbāa éé té k̄ū zia, lán Luda è pò nazi le nà, amɔa ludanaanekēsānadeenɔ, weé a pò o d̄ɔɔ? ²⁹Àton tó pò kè é ble ke pò kè é mi yā d̄are aero. Àton à damu kero. ³⁰Pò p̄inɔ p̄ingi yā è d̄o anduna kè kifiinɔne ae, a De s̄ɔɔ d̄ò kè pò p̄inɔ k̄ò s̄iao. ³¹À tó kpata kè b̄ò à kiia yā d̄are ae, éé pò p̄inɔ kaaraare. ³²Ma kp̄asa néngo gbēnɔ, àton vīa kero, zaake a De p̄oyezime à a kpá kpata p̄in. ³³À pò kè á vīino yā à takaasideenɔ gba à ɔɔ. À ɔɔɔɔ kè è zi k̄ūroo z̄ò, ludambe auziki kè è yāaro kákii ū, kè kp̄ai è s̄ōziro, k̄ōk̄o s̄ò è à yakaro. ³⁴Zaake guu kè a auziki kún, gwen a làakari éḡò kún se.

Zīkeri náanede làakaridee

(Mat 24:45-51)

³⁵Àḡò kú soru guu, à tó a fitia ḡò nana. ³⁶Àḡò de lán gbē kè aōɔe ní dii suna dāa à su k̄ōn n̄ose p̄onnakenao bà, le gurɔɔ kè à mò à gbà lè, weé zé wēne ḡɔɔ. ³⁷Aubarikadeenɔ zīkeri kè ní dii é ní le b̄ēe a sugurɔɔa p̄inɔ ū. Yāpuraan mée ooare, dii p̄i é a p̄onɔ keke à yi, éé ní wēe, éé pòblee kak̄ōaīne. ³⁸Baa tó à mò lezāndo ke kongo ide'ide, tó à ní lé le, aubarikadeenɔ ní ū. ³⁹Àḡò yā k̄èkii d̄ò. Tó bedee gurɔ zaka kè kp̄ai é m̄óa d̄ò yā, le éé tó à a kpé f̄ōro. ⁴⁰Apinɔ s̄ò, àḡò kú soruo, zaake Gbēntee Né é su gurɔ zaka kè a wée d̄ozirooame.

⁴¹Pita bè: Dii, wa yānzin n yā p̄i lèk̄ōzizió, ke baade p̄ingi yānzime? ⁴²Dii bè: Dén begwari náanede làakaridee kè à dii è a zīkerinɔ nane a ɔɔz̄i le à pòblee kp̄ám̄ma à gurɔɔa ūu? ⁴³Aubarikadeen zīkeri kè à dii à lè èe k̄ee l̄ee a sugurɔɔa ū. ⁴⁴Yāpuraan mée ooare, éé a auziki p̄ingi nane a ɔɔz̄ime. ⁴⁵Mōde tó zīkeri p̄i bè a n̄ose guu a dii suna e gi k̄ee s̄ò, ben à nà a zīkeri daanɔ gbēgbēnaa, ḡōgbēnɔ k̄ōn n̄ōgbēnɔ, èe s̄ankara pò blee èe wēdeɛ k̄ee, ⁴⁶à dii é su gurɔɔ kè à wée d̄ozirooame, gurɔ zaka kè à d̄ōroo, éé à z̄ōz̄ōk̄ōre à à baka da k̄ōn kifiinɔ.

⁴⁷Zīkeri kè à a dii p̄oyezi d̄ò, ben èe soru ke à à p̄oyeziyā k̄ero, weé à gbē búgubugu. ⁴⁸Zīkeri kè à a dii p̄oyezi d̄ōro, ben à yā kè de wà à gbēzi

kè s̄, weé à gbē féteme. Gbē kè Luda à gbà bítan Luda é wetea bíta. Gbē kè Luda pó nàne a ɔzī bítan, eé gbekaa deńla.

Kĕkĕkōana Yesu yānzi

(Mat 10:34-36)

⁴⁹Tĕn ma mɔ na andunaa, mée gizi té pì gō kūu se tiaro. ⁵⁰Má wétamma vī kè mé gēn, má kú laasuu bíta guu ai à gá yāao. ⁵¹Ée daa ma mɔ le gbēno gō nna kōo anduna guun yó? Auo! Mée ooare, kĕkĕkōana yānzin ma mɔzi. ⁵²Zaa tia ua kè gōɔn sɔɔroonɔ kún, aǎ kō kpaatete. Gōɔn aagōɔn é bɔ gōɔn plaaano kpe, gōɔn plaaano é bɔ gōɔn aagōɔn kpe. ⁵³De é bɔ a nĕgōgbē kpe, nĕgōgbē é bɔ a de kpe. Da é bɔ a nĕnɔgbē kpe, nĕnɔgbē é bɔ a da kpe. Zā da é bɔ nɔzāree kpe, nɔzāree é bɔ a zā da kpe.

Gurɔ kĕki yáasi dōna

(Mat 16:2-3)

⁵⁴Yesu bè pariine: Tó á è lou e sisii ɔfántĕgĕkpen kpa, é be gōɔ lou é ma, ben è ke le. ⁵⁵Tó á è ía e bɔɔ sɔɔmete kpa, é be guu é wā, bensō è wā. ⁵⁶Mɔnafikideeno! Á tɔɔte kōn ludambɛo wée dōkōzi, ben á gurɔ kĕki yáasi dō sōro né?

Gaafaa wetena

(Mat 5:25-26)

⁵⁷Bóyānzin á yākena a zéa dō a zīndaaroo? ⁵⁸Tó n ibee e gaanyo yākpaekēkiia, n̄ aīa ke le à gaafaa kenne zaa zén, le àton n gáe à gányo yākpaekeri kiiaro yānzi. Tó n̄ee ke lero, yākpaekeri pì é n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan. ⁵⁹Mée oonne, né bɔ gwero ai n̄ gá fia boo píngi. Baa kɔbɔ é gō ténziro.

N̄seliena ke gaa

13 ¹Gurɔ beea gbēkeno mò wà Galili gbē kè Pilati n̄ déde à n̄ aru yākōte kōn n̄ sa'obo aruono yā ò Yesune. ²Ben Yesu bèinne: Kè Galili gbē pino gaa de le, ée daa aǎ durun de Galili gbē kpaano pōlan yó? ³Auo! Mée ooare, tó ée n̄se liero, a píngi é ga lán n̄ bàme. ⁴Gōɔn baro plaasai kè Siloamu kpédidikōana gbòro à sīm̄ma aǎ gágano s̄, ée daa aǎ taari de gbē kpaana kè aǎ kú Yerusalemuno pōlan yó? ⁵Auo! Mée ooare, tó ée n̄se liero, a píngi é ga lán n̄ bàme.

⁶Ben à yā kĕkii lĕkōziinne à bè: Gbēke bé à kākā lí bà a swadako guu, ben à gāa a be wete èe ero. ⁷Ben à bè a zīkerine: Ñ gwa, à wè aagōdeen yè, kè ma mɔ be wete kākā lí p̄ia mée ero. Ñ zō, wé tó à guu sí pān yó? ⁸Ben zīkeri pì bène: Baa, n̄ tó ai zii dɔ. Mé guu bi mà ligazi mà taaki káne. ⁹Éé gí né i ziiziro. Tó èe né iro sa, èndē n̄ zō n̄ ne.

Nɔgbē kòkùna kēkōana

10 Kámmabogurɔɔ zī Yesu e yā daańne aduakekpen. 11 Nɔgbē kee kú gwe, zīn à kòkù kù à kà wē baro plaasai. Ègɔ kokoname è fɔ à a zīnda poro baa fétero. 12 Kè Yesu à è, ben à à sisi à bè: Nɔgbē, n kòkēe gòmma. 13 Ben à ɔ kèa. Zaa gwe gɔɔ à pòro, ben à Luda sáabu kpà.

14 Ben aduakekpe gbēnsi pɔ fē kè Yesu à kēkōa kámmabogurɔɔ zī yānzi, ben à fē à bè gbēnɔne: Gurɔ swædoo bé à kuu kè wè zīi ken. Àgae mɔ wà a kēkōa gurɔ beenɔa, mɔde kámmabogurɔɔ zī baasi. 15 Ben Dii wèlala à bè: Mɔnafikideenɔ! Kámmabogurɔɔ zī a baade è a zù ke zaaki poro a bàɔkiia à gá í kpáaroo? 16 Ibrai bori nɔgbē kèkii sɔ, Setān à yì wè baro plaasaimē. À bà pì poronaa kámmabogurɔɔ zī zé víroo? 17 Kè à ò le, ben wí à ibeenɔ kù n píngi, mɔde gbēnɔ pɔɔ kè nna dabuyā kè èe keenɔa píngi.

Yālekōzina kōn musadi wéeo

(Mat 13:31-32, Maa 4:30-32)

18 Ben Yesu bè: Bón kpata kè bò Luda kiia bòkɔbao? Bón mé lékōzio? 19 À de lán musadi wéé kè gbē sè à tɔ a kara guu bà. Kè à bɔe, à kè lí ũ, ben bāanɔ mɔ wà zòzò à gānɔa.

Yālekōzina kōn buredisese'ēzēo

(Mat 13:33)

20 Ben à bè ɔɔ: Bón mé kpata kè bò Luda kiia lékōzio? 21 À de lán buredisese'ēzē kè nɔgbē sè à kà flawa zaka lé aagɔɔ guu à yākɔte píngi bà.

Zéle kpaatoo

(Mat 7:13-14, 21-23)

22 Gurɔɔ kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe gēe wéténɔ kōn lakutunɔla èe yā daańne, 23 ben gbēke à là wà bè: Baa, gbē kè aɔé m̀sina e ziaa zīnɔɔ pariuro? Ben Yesu bè gbēnɔne: 24 À aia ke à gē zéle kpaatoo guu. Mée ooare, gbē parideenɔ é wete wà gēn, mɔde aɔé f̄ro. 25 Tó bedee fē à zé tàta, tó a gɔ bàazi, ben ée gbà leé ée bee: Baa, n zé wēwe, eé beare á a d̄s gukearo. 26 Beee gbera tó a bène à p̄s blèao, à í m̄iao, à yā dańne a be gāale, 27 eé beare á a d̄s gukearo. À guala a zaakerinɔ a píngi.

28 Tó a Ibrai kōn Isaakuo kōn Yakubuo kōn annabinɔ è píngi kpata kè bò Luda kiia guu, ben wà a zu bàazi, gwen é ɔɔ d̄ɔn à ɔ di a musu. 29 Gbēnɔ é bɔ ɔfāntēbɔe kpa kōn ɔfāntēgēkpen kpaao kōn gu'igbāroo kpaao kōn sɔɔmete kpaao, aɔé mɔ p̄s ble kpata kè bò Luda kiia guu. 30 Len kpeedeenɔ égɔ gbē káakunɔ ũ le, gbē káakunɔ égɔ kpeedeenɔ ũ.

Yerusalemu yā
(*Mat 23:37-39*)

³¹Guro beea gɔɔ Farisi kenɔ mɔ Yesu kiia aɔ bène: Ñ fɛe gura kè, zaake Herodu yezi à n demɛ. ³²Ben à bènne: À gá o flɛngo pìne, mée zìnnɔ goómma mée gyāreeno kɛkɔa gbàa kɔn ziaao, à guro aagɔdee zì sɔ mé ma zìi papa. ³³Baa kɔn beeo séto mà gá ae gbàa kɔn ziaao kɔn ziaandoo, zaake èe kɔ sío annabi ga gukearo, sé Yerusalemu. ³⁴Yerusalemudeeno, Yerusalemudeeno! Èè annabino dɛdɛ, èè gbɛ kè Luda n zīawaano pápa gbèo à n dɛdɛ. Mɛɛgɔ yezi mà a kakɔamazi gèn baaagɔ, lán koo è dèbɛ kú a nɛnɔla nà, mɔde èè weziro. ³⁵Luda é a kpé tóare bezì ùmɛ sa. Mée ooare, é ma e dɔro ai à be, aubarikadeen gbɛ kè èè mɔɔ Dii tóo ù.

Yesu kuuna Farisi ke be

14 ¹Kámmaboguro zīkea Yesu gáa pɔ ble Farisino gbɛnsi ke be, ben gbɛ kè aɔ kú gweenɔ e à kpákpa. ²Kakagyākeri kee kú Yesu ae gwe. ³Ben Yesu dokadɔrino kɔn Farisino là à bè: Wè gbɛ kɛkɔa kámmaboguro zìɔ ke wè kɛkɔaro? ⁴Ben aɔ gò yitena kítikiti. Ben Yesu gyāree pì kú à à kɛkɔa à à gbàre. ⁵Ben à n lá à bè: Tó a gbɛkee né ke zù vī à zù lɔgɔn kámmaboguro zì, eé à bɔ gɔɔroo? ⁶Aɔɔe fɔ wà wèàlaro.

⁷Yesu è dian gbɛ kè wà n sísino e vɛeki maaa kúu nà, ben à yā lèkɔzínne à bè: ⁸Tó wà n sisi nɔɔe pɔbleea, ñton vɛe vɛeki maaa guuro. Tó wà gbɛ kè bèe vī denlaa sisi né! ⁹Tó a sisiri mɔ à bènne: Ñ fɛe ñ vɛeki kpá gbɛ pì, né fɛe ñ gá vɛe kpɛe kpa kɔn wíome. ¹⁰Tó wà n sisi, ñgae vɛe kpɛe kpa, le tó n sisiri mɔ, eé benne: Ma gbɛnna, ñ fɛe ñ mɔ ae kè. Beee é n ke bèe vī gbɛ kè á kú lɛdoono ae. ¹¹Gbɛ kè è a zīnda sé lezín Luda é à busa. Gbɛ kè è a zīnda busa sɔ, Luda é à sé lezì.

¹²Ben Yesu bè a sisiri pìne: Tó nɛe gbɛno sísi pɔble fáantɛ blenaa ke uusie pɔ, ñton n gbɛnno sísiro ke n vīino kɔn n dāaronɔ ke n danɛno ke n ɔɔde daano. Tó n kè le, aɔé eara wà n sísime se aɔ fīa bonne. ¹³Tó nɛe gbɛno sísi pɔbleea, ñ takaasideeno sísi kɔn gbɛ kɔkɔnno kɔn ereno kɔn vīano, ¹⁴né gɔ aubarikadee ù, zaake aɔ pɔke vī wà fīa boonnoro. Luda bé eé fīa bonne gbɛ maaano fɛeguro zì.

Yālekɔzina kɔn pɔble bítao
(*Mat 22:1-10*)

¹⁵Kè gbɛ kè aɔ kú lɛdoono doke yā pì mà, ben à bè Yesune: Aubarikadeen gbɛ kè eé pɔ ble kɔn kpata kè bɔ Luda kiia gbɛno ù. ¹⁶Yesu bène: Gbɛke bé à yezi à pɔblee ke, ben à gbɛno sisi paripari. ¹⁷Pɔbleguro zì à a zīkeri zì à o gbɛ kè à n sísino aɔ mɔ, wà pɔ píngi soru kè wà yāa sa. ¹⁸Ben aɔ baade e wetɛe wà n kè. Gbɛ káaku bène: Ma bú lù, mé gá gwa. N yā nna, ñ ma kè. ¹⁹Gbɛ pānde bè: Ma zù zīkebɔno lù mèn kuri,

mé gá ní gwa. N yā nna, ò ma kē. ²⁰Gbē pānde bè: Ma nɔɔ sè dufume. Beee yānzi mé e mà móro. ²¹Ben zíkèri pì liara à tà à ní légbè ò a diine. Ben bēdee pì pɔ fē à bè a zíkèrine: Ñ gá wéte guu kpakpaa gāalenɔ kɔn zédaanɔ, ñ takaasideenɔ kɔn gbē kòòkūnanɔ kɔn vianɔ kɔn erenɔ kakɔa ñ suño yò kè. ²²Beee gbera zíkèri pì m̀ ò bènè: Dii, ma yā kè ní ò kè, m̀ode v̄ēki kpé kuu. ²³Ben dii pì bè zíkèri pìne: Ñ gá zéno guu kɔn zé wéwenɔ píngi, ñ gā na gbēnɔa aɔ gē le ma ua pa. ²⁴Méé ooare, gbē kè ma ní sísi pìno ke é lé zò ma p̀blee piaro.

Góna Yesu ìba ù

(Mat 10:37-38)

²⁵Wà té zén kɔn Yesuo paripari, ben à liara à bèñne: ²⁶Tó gbē m̀ò ma kiia, ben à ye a dezi demala ke a da ke a naɔ ke a nénɔ ke a viino ke a dāaronɔ ke api zīnda, eé f̄ ò ke ma ìba ùro. ²⁷Gbē kè èe a líkpangbāroo sé àḡo t̄éomaziro, adee é f̄ ò ke ma ìba ùro. ²⁸Tó a gbēkee yezi à kpédidikɔana bo, eé v̄ēe gīa à à ɔɔ dɔɔ à gwa, tó eé f̄ ò à zii pì keroo? ²⁹Tó èe kè lero, ben à ēe kpàe, tó èe f̄ ò à yāaro, gbē kè è píngi é à lalandi ke ³⁰wà be: Gbē kèkii nà kpébonaa à f̄ua à à m̀i de. ³¹Ke tó kína yezi à gá z̄i ká kɔn kína pānde, eé v̄ēe gīa à a laasuu lé à gwa, tó a soza gāli kurinɔ é f̄ ò wà kù kpá soza gāli baroo kè aɔɔe suunɔaroo? ³²Tó à è é f̄ro, eé z̄irinɔ z̄i le aɔ ledolekena zé wetea zaale èe ká kiiro. ³³Leme dɔ, tó a gbēkee e ɔ kpá p̀ kè à viinozi píngiro, eé f̄ ò ke ma ìba ùro.

³⁴Wisi né p̀ nnaame, m̀ode tó à í nnaa tà, dian weé ke nà à ḡo nna dɔɔ? ³⁵À maa tɔɔte kesò zùgb̄kaekiinero, wè kwéeme. Gbē kè swā v̄i à ma.

Pó kè sàsānɔ

(Mat 18:12-14)

15 ¹Be'w̄osirinɔ kɔn durunkerinɔ e s̄w̄ Yesuzi le wà à yā ma ní píngi. ²Ben Farisinɔ kɔn ludayādannerinɔ e yāketè kaazi aɔ bè: Gbē kèkii è durunkerinɔ sí è se p̀ bleño ledò. ³Ben Yesu yā kèkii lèk̄ozíinne à bè: ⁴Wà be a gbēkee s̄aa v̄i mèn basɔɔro, ben à doo sàsā, è à basɔɔro dosai tó s̄en à péé s̄aa kè sàsā p̄izi ai à gá eroo? ⁵Tó à b̄ò, è à sé à da a ḡan kɔn p̄onnao ⁶à táo be à a gbēnnanɔ kɔn a fáandideenɔ sísi à beñne: À p̄onnaa kemao. Ma a s̄aa kè sàsā è. ⁷Leme dɔ méé ooare, weé p̄onnaa ke ludambe durunkeri mèn doo kè n̄se liè yā musu de gbē maa ḡw̄n basɔɔro dosai kè aɔ n̄seliena nii v̄iroonɔla.

⁸Nɔgbē kè kondogi ɔ v̄i mèn k̄uri s̄o né? Tó à mèn doo sàsā, è fitia na à kpé waa à wete busebuse ai à gá eroo? ⁹Tó à b̄ò, è a gbēnnanɔ kɔn a fáandideenɔ sísi à beñne: À p̄onnaa kemao. Ma kondogi ɔ kè sàsā p̄i è. ¹⁰Leme dɔ méé ooare, Luda malaikanɔ è p̄onnaa ke durunkeri mèn doo kè n̄se liè yā musu.

Négōgbē kè sàsá

¹¹Yesu bè dɔ: Gbēke bé à kuu à nэгōgbēnɔ vī gōnɔn plaa. ¹²Ben Sabi bè a dene: Baa, n̄ ma asaia kè mэгō vī túbi guu kpáma. Ben de pì a auziki kpàatetefine. ¹³Èe ke guro plaaro, ben Sabi a pónɔ nàkɔa píngi à tà bùsu pānden zàazā. Gwen à a auziki kàaten pāpākena guu. ¹⁴Kè à pó kè à vīino dè píngi, ben dekaa gbāaa kà bùsu pìn, ben à gò takaasio. ¹⁵À gàa à nà bùsu pì gbēkezi ayazikeri ũ, ben gbē pì à gbàre a bura à póblee kpá aledenɔa. ¹⁶Egō yezi à pó tɛe kè aledenɔɔ e blee ble à kà, mode wè póke kpáaro. ¹⁷Kè à làakari sù à bè: Ma de ayazikerinɔ póblee vī diñzi, ben mée gaa kōn nɔaao kè. ¹⁸Mé fɛe mà tá ma de kiia, mé bene: Baa, ma durun kè Ludane kōn mpio se, ¹⁹mée kō sío wà ma sísi n né ũ dɔro. N̄ ma die n ayazikerinɔ doke ũ. ²⁰Ben à fɛe èe taa a de kiia. Kè à té kaaa èe suu, à de pì à è, ben à kène wēnda. À bàa s̄i à gàa à kùsia, à lé pèa. ²¹Ben né pì bène: Baa, ma durun kè Ludane kōn mpio, mée kō sío wà ma sísi n né ũ dɔro. ²²Ben de pì bè a zikerinɔne: À gá kpakpaa, à utada maaa kè de à kpaanɔla sé à m̄ à dane, à tanga dane à kyatee kpáne. ²³À zùswarene b̄rɔ m̀ekpana kù à de, wà só ponnakena guu, ²⁴zaake ma né pì gà à fɛeme. À sàsáme, ben ma à è. Ben ān nà ponnakena.

²⁵Woru s̄o kpé bura. Kè èe suu à kà k̄i kōn beeo, ben à bata ɔ mà dɔ kōn k̄k̄o k̄iio. ²⁶Ben à zikerinɔ doke sísi à à là b̄n wèe kee. ²⁷Ben à wèala à bè: N dāaro bé à s̄u, ben n de zùswarene b̄rɔ m̀ekpana dè, kè à à è aafia yānzi. ²⁸Ben Woru pɔ f̄e, à ḡi ḡe ua guuzi. Kè à de b̄ à agbaa kpáne, ²⁹ben Woru bè a dene: È'e, à kà w̄e ũgbangba kè mée z̄i keenne, mée ḡi n yāzi zikiro, ben baa blèkofii gina n̄ee kpáma mà ponnaa keo kōn ma gbennanɔoro. ³⁰Kè n né kè à n auziki kàate kaaruanɔne pì s̄u, n zùswarene b̄rɔ m̀ekpana dene. ³¹Ben à de bène: Ma né, í kúmao guro píngi. Pó kè má vī píngi n p̄ome. ³²À kō sío wà pó ble kōn ponnaaome, zaake n dāaro pì gà à fɛeme. À sàsáme, ben wà à è.

Auziki náanesai

16 ¹Yesu bè a ìbanɔne: Dɔde ke bé à kuu à begwari die a zikerinɔne. Ben wà mò wà k̄mɔtɔ kène wà bè, èe à auziki kaatee. ²Ben à à sísi à bène: Yā kè má mà n musu de diame? N̄ yā kè n̄ee kee n begwana guu t̄kēme. Né f̄o ñḡo de ma begwari ũ dɔro. ³Ben begwari pì ò a sw̄e guu: Ma dii e ma b̄ɔɔ z̄i guu, mé ke diame? Àe kè mé f̄o mà s̄e waro, ben baakena deme w̄iyā ũ. ⁴Má d̄o yā kè mé ke le gb̄nɔ ma die í be, tó à ma b̄o z̄iin. ⁵Ben à a dii fiadeenɔ sísi doodo à gb̄e káaku là à bè: N̄ ma dii f̄ia k̄una ũgbame? ⁶À bè: N̄osi gaawa lé basɔoro. Ben begwari pì bène: N f̄ia takadan yè. N̄ v̄ee n̄ k̄e baplaa akuri kpakpaa. ⁷Ben à bè gb̄e pāndene: Mpi s̄o, n f̄ia ũgbame? Ben à bè: Ése s̄aki basɔoro. Ben begwari pì bène: N f̄ia takadan yè, n̄ k̄e basiiḡo. ⁸Ben dii pì begwari náanesaidee pì s̄ábu

kpà wéézē kè à kè yā musu. Zaake anduna kèki gbēno wée zēna de gupuradeenola ní kō tēe yākena guu.

⁹Mapi sō, mée ooare à gbēnnano wete kōn ɔ náanesaio, le guro kè à yāawa, Luda é a die be kè è yāaroono guu. ¹⁰Gbē kè náane ví kōn à féteo égō náane ví kōn à bítaome se. Gbē kè náane ví kōn à féteoroo égō náane ví kōn à bítao sero. ¹¹Tó ée ke á náane ví kōn ɔ náanesaio, Luda é a náane ke kōn à yāpuradeeó? ¹²Tó ée ke á náane ví kōn gbē pānde pónoro, Luda é a zīnda pó kpáawa? ¹³Zikeri è fō à do dii mēn plaaaziro, zaake eé za gbē doon àgō ye gbē doozi, kesō eé na gbē dooa à kya ká gbē doon. É fō àgō do Ludazi kōn ɔ do ledoro.

¹⁴Farisino ye ɔzi. Kè aō yā pì mà píngi, ben aōe lézukii kee Yesua. ¹⁵Yesu bèñne: Èè yā nnaa kpá a zīndaa gbēnteenɔ kiiame, mōde Ludaa a swè dō. Yā kè bíta gbēnteenonen Luda è kya kán.

Ɔde kōn Lazaruo

(Mat 5:31-32, 11:12-13, Maa 10:11-12)

¹⁶Musa doka kōn annabino takadano kuu ai Yaaya gurɔɔa. Zaa guro beean wée kpata kè bō Luda kiia baaru kpaa, ben gbē píngi e wete à gēn kōn gbāaa. ¹⁷Ludambe kōn tɔtɔe gētēna aaga de doka pì wēzā féte gogonala. ¹⁸Gbē kè gi a naōzi à no pānde sè, adee zina kēme. Gbē kè no kè wà gizi sè sō zina kēn gwe.

¹⁹Gōgbē ɔde kee kuu è pókāsā maa ɔdeeno da, ègō ponnaa kee nnamana guu guro píngi. ²⁰Baakeri kè wè bene Lazaru ègō daena à be gānu, bōno do do à mèa. ²¹Ègō pōblee kè è lé ɔdee pì teebu gīzi blēna ni de. Gbēno bé wègō à bō pīno sāsāa. ²²Baakeri pì gā, ben malaikano à sè wà tào Ibrai kuu. Ɔdee pì gā se, ben wà à vī. ²³Kuuna wētāmma guu gēwāan, kè à wée sè musu, ben à Ibrai è kāaa, Lazaru kú à sae. ²⁴Ben à lé zūzi à bè: Baa Ibrai, n̄ ma wēnda gwa, n̄ Lazaru zī à a ontee zō ía, à mó à tōme ma néne, zaake mée wāwāa maa tévura kèkii guume. ²⁵Ben Ibrai bè: Ma né, n̄ tó nnamana kè liganzi n wēndiguro yā dōngu kōn takaasi bíta kè Lazaru kèo. À làakari kpaena gura kè sa, ben ní kú wāwāa guu. ²⁶Bee gbera wèe zòoto kú wa dagura. Tó gbē yezi à bō kè à gá a kiia, eé fōro, gbēke é fō à bō gwe à mó wa kiia sōro. ²⁷Ben ɔdee pì bè: N yā nna Baa, tó leme, n̄ à zī ma de be, ²⁸zaake má dāaronó ví gōno ɔoro. À gá lé daímma, le aōton mó gu wāwādee kè guuro. ²⁹Ben Ibrai bè: Aō Musa kōn annabino takadano vī, aō ní yā ma. ³⁰Ben ɔdee pì bè: Auo, Baa Ibrai! Tó gbēke bō gaan à gāa ní kiia, aōé ní n̄se lie. ³¹Ben Ibrai bène: Tó aōe Musa kōn annabino yā maro, baa tó gbēke bō gaan, aōé à yā síro.

Yesu yākeno

(Mat 18:6-7, 21-22, Maa 9:42)

17 ¹Yesu bè a ibanone: Yā kè è tó gbēno fuu ègō sairo, mōde wāiyoo gbē kè è bō à kiia. ²Eégō sàò adeene wà wísilɔgbe gbētē do

a waale wà à zu sèbe guu de à tó né kèkiinɔ doke fula. ³Àgɔ́ kú kɔ́n làakarío. Tó n gbèndoo durun kè, n gá n à le. Tó à a nòse lie, n kēne. ⁴Tó à durun kènne gurɔ do gèn swæplaa, ben à èara à bènne gèn swæplaa a nòse lie, n kēne. ⁵Dii zìrɔn bène: N̄ wa ludanaanekena kaarawe. ⁶Dii bè: Tó á Luda náane vī féte lán efɔ wée bà, é o sí lí kèkiine à a zīnda wo à gá pé sèbe guu, eé a yā ma.

⁷Tó a gbēkee zò vī èe sè waa ke èe sāano dāa, tó à sù buraa, à dii é bene à mɔ́ à pɔ́ ble gɔ́n yɔ́? ⁸Auo, eé bene à pɔ́blee keare, à a uta lie à mɔ́are pɔ́bleeo kɔ́n íminao, àpi é gbasa à pɔ́ ble à í mi. ⁹Wè zò sáabu kpá kè à yā kè wà dànè kè yānzin yɔ́? ¹⁰Leme apinɔ sɔ́, tó a yā kè Ludaa dàaree kè píngi, à be: Zɔ́nɔn wa ũ, wa zīin wá kè.

Kusu gɔ́n kurinɔ kēkɔ́ana

¹¹Kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe ligaa Samaria bùsu lézekiizi kɔ́n Galilio. ¹²Kè èe gēe lakutu ken, ben gɔ́gbē kusu gɔ́n kurinɔ dààle. Aɔ́ ze káaa, ¹³aɔ́ lé zùzi wà bè: Dii Yesu, n wa wēnda gwa. ¹⁴Kè à n̄ é, ben à bèñine: À gá à a zīnda ɔ́ɔa sa'orinɔne. Kè aɔ́e gaa, ben aɔ́ kēkɔ́a. ¹⁵Kè aɔ́ gbē doo è a kēkɔ́a, ben à liara à sù, èe Luda sáabu kpaá kɔ́n kòto gbāaa. ¹⁶À dàe a puua Yesu ae à ì kpàa. Gbē pi né Samaria gbēme. ¹⁷Ben Yesu bè: Gɔ́n kurinɔ bé wà kēkɔ́aroo? Gɔ́n kēndoonɔ kú máme? ¹⁸Aɔ́ gbēkee e liara à mɔ́ Luda sáabu kpáro, sé gbē zìtɔ kèɔ́? ¹⁹Ben Yesu bène: N̄ fēe n̄ tá, ma náane kè n̄ kè bé à n̄ kēkɔ́a.

Gbēntee Né suna (Mat 24:23-28,37-41)

²⁰Farisinɔ Yesu là kpata kè bɔ́ Luda kiia bɔ́na gupuraaazi, ben à wèñla à bè: Kpata kè bɔ́ Luda kiia è bɔ́ gupuraa wà e kɔ́n wéero. ²¹Weé be à kú kè ke à kú káaro. Kpata kè bɔ́ Luda kiia pì kú a té kème.

²²Ben à bè a ìbanɔne: À gurɔ e mɔ́ kè é Gbēntee Né sugurɔ pinɔ doke ena ni de, é ero. ²³Weé beare à kú káa ke à kú kè, mɔ́de àton gáro, àton ténzìro. ²⁴Lán loupina è guu pu ludambe lé gura kè kɔ́n à lé káao nà, len eégɔ́ de le Gbēntee Né sugurɔa. ²⁵Séto à wéetamma è maamaa gīa, tɔ́rigbēnɔ é gízi. ²⁶Lán à de nà Nuu gurɔ, len eégɔ́ de le se Gbēntee Né sugurɔ. ²⁷Gbēnɔ e pɔ́ blee wèe í mii, wèe nɔ́ se wèe zā kee ai Nuu gaa à gē góro'ite guu, ben í dà andunala, wà gàga píngi. ²⁸Leme dɔ́ Lutu gurɔ, wèe pɔ́ blee wèe í mii, wèe pɔ́ luu wèe pɔ́ yaa, wèe pɔ́ tɔ́ wèe kpé boboo. ²⁹Gurɔ kè Lutu bɔ́ Sɔ́ɔmu, té kɔ́n ɔ́fántēgbɔ́ kwè bɔ́na ludambe, ben wà gàga píngi. ³⁰Len eégɔ́ de le gurɔ kè Gbēntee Né é bɔ́ gupuraa.

³¹Gurɔ beea gbē kè kú a kpé musu tón pita à gē kpé guu à pɔ́nɔ sée à bɔ́oro. Leme dɔ́ gbē kè kpé buraa tón liara à pɔ́ sé bero. ³²À tó Lutu naɔ́ yā dɔ́agu. ³³Gbē kè yezi àgɔ́ a wèndi kúna é korazi. Gbē kè gí a wèndizi sɔ́, adee égɔ́ wèndi vī. ³⁴Mée ooare, gwāavī beea gɔ́n plaaano égɔ́ daena

kɔ̄ sae, weé gbē doo sé wà gbē doo tón. ³⁵Nɔ̄gbē gɔ̄ɔn plaaano éǵɔ̄ pɔ̄ lɔ̄lɔ̄ gu dɔ̄nkɔ̄n, weé gbē doo sé wà gbē doo tó. ³⁶Gɔ̄gbē gɔ̄ɔn plaaano éǵɔ̄ kú bura, Luda é gbē doo sé, eé gbē doo tó. ³⁷Ben aɔ̄ à là wà bè: Dii, má kpaá? À wèńla à bè: Guu kè gè kún, gwen yeberekunɔ̄ é kɔ̄ kakɔ̄an.

Gyaanoɔ̄ kè zè yākpækèrila

18 ¹Yesu yā lèkɔ̄zińne le à ɔ̄ɔ̄ańne aǵɔ̄ adua kee kɔ̄sɔ̄kɔ̄sɔ̄ aɔ̄ton kpasaro. ²À bè: Yākpækèri ke bé à kú wéte kea, à Luda vīa vīro è gbēke yā daro. ³Gyaano kee kú wéte pì guu, èǵɔ̄ moɔ̄ à kiia gèn baaagɔ̄ è be: Ñ zemaɔ̄ ma ibee yā musu. ⁴Èe wero ai gurɔ̄ plaa. Beee gbera à bè a zīndane: Baa tó má Luda vīa vīro, bensɔ̄ mēè gbēke yā daro, ⁵lān gyaanoɔ̄ pì e ĩa daama nà, mé zeo. Tó mēe ke lero, à zemalana yāana sai é ma āāme.

⁶Ben Dii bè: À yākpækèri zaaa yā'ona ma. ⁷Luda é ze kɔ̄n gbē kè à nı́ sé aɔ̄ɔe wii lēa fāantē kɔ̄n gwāavınɔ̄oroɔ̄? Eé ke kɔ̄kɔ̄kɔ̄ kɔ̄n weńlanaon yɔ̄? ⁸Mēe ooare, eé zēnyome gɔ̄ɔ. Baa kɔ̄n beeo tó Gbēntee Né sù, eé a náanekèri e anduna guuɔ̄?

Farisi kɔ̄n be'ɔ̄ɔsiriɔ

⁹Ben à èara à yā kèkii lèkɔ̄zi gbē kè aɔ̄è nı́ zīnda die maa aɔ̄ kya káńgunɔ̄ne. ¹⁰Gɔ̄ɔn plaa kenɔ̄ bé wà gàa adua ke Luda ua guu, gbē doo né Farisime, gbē doo sɔ̄ be'ɔ̄ɔsiri. ¹¹Farisi pì zena èe adua kee. À bè a swè guu: Luda, ma n sáabu kè kè má de lán gbē kpaano bāro, dibidibikerino, náanesaideeno, zinakerino ke lán be'ɔ̄ɔsiri kè bà. ¹²Mēèǵɔ̄ lé yii gurɔ̄ plaplaa azuma kɔ̄n azumao. Pɔ̄ kè má è píngi mēè à kuridee bonne. ¹³Be'ɔ̄ɔsiri pì sɔ̄ ze kāaa, èe fɔ̄ à wée sè à musu gwà sero. À kpāngeda kè à bè: Luda, n sùu kemao, durunkerin ma ũ. ¹⁴Mēe ooare, gɔ̄gbē pì tà a be Luda yāsiona guume, èe ke Farisi pínlo. Zaake gbē kè è a zīnda sé lezī Luda é à busa. Gbē kè è a zīnda busa sɔ̄ Luda é à sé lezī.

Aubarikadana nénɔ̄n

(Mat 19:13-15, Maa 10:13-16)

¹⁵Wèe moɔ̄ Yesune kɔ̄n nı́ né fétenɔ̄ le à ɔ̄ kemma. Kè à ìbanɔ̄ è le, ben aɔ̄ gínne. ¹⁶Ben Yesu nénɔ̄ sisi à bè: À tó nénɔ̄ mó ma kiia, àton gínnero, zaake aɔ̄ takano pón kpata kè bɔ̄ Luda kiia ũ. ¹⁷Yāpuraan mēe ooare, gbē kè eé kpata kè bɔ̄ Luda kiia sí lán né féte bāroo é gēnlo.

Auzikidee

(Mat 19:16-30, Maa 10:17-31)

¹⁸Gbāade ke mò à Yesu là à bè: Danneri maa, dian mé ke mà wèndi kè è yāaroɔ̄ ee? ¹⁹Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado. ²⁰Ñ dokano dɔ̄: Ñton zina kero, ñton gbē dero, ñton kpāi oro, ñton

yā di n gbēdaaaaro, ñgae bèe lí n de kōn n daone. ²¹Ben à bène: Zaa ma néngo zín má yā beeenō kūna píngi. ²²Kè Yesu yā pì mà, à bène: Yā mèn doo bé à g̀nnne. Ñ pó kè ní v̄iino yā píngi ñ à ɔ kpá takaasideenɔ, négō auziki v̄i ludambe. Beee gbera ñ m̄ó ñ t̄émazi. ²³Kè à yā pì mà, à n̄òse yàka, zaake auzikibitadeeme. ²⁴Kè Yesu à gwà, ben à bè: À z̄i'ũ maamaa auzikideene à ḡe kpata kè b̄ò Luda kiia guu. ²⁵Lakumi ḡena p̄ɔɔȳin aaga de auzikide ḡena kpata kè b̄ò Luda kiia guula. ²⁶Ben gb̄e kè āo yā pì màno bè: Dé bé eé f̄o à m̄isina ee? ²⁷Yesu w̄en̄la à bè: Yā kè gb̄entee f̄ua à ke, Luda kiia è sí ke.

²⁸Ben Pita bè: Wa baabo píngi tò wa tenzi. ²⁹Ben Yesu bèñne: Yāpuraan m̄ee ooare, gb̄e kè à a bæe tò ke a nāo ke a v̄iino ke a d̄aaronɔ ke a de ke a da ke a néno kpata kè b̄ò Luda kiia yānzi, ³⁰adee é ɛara à beee taka e de yāala paripari anduna kè guu, eé w̄en̄di kè è yāaroo e anduna kè èe moɔ guu.

Yesu ɛara à a ga kōn a f̄enaŋo yā'ona

(Mat 20:17-19, Maa 10:32-34)

³¹Yesu a ḡɔɔn kuri aw̄eɛplaaano k̄àk̄ɔaazi, ben à bèñne: Wée gaa Yerusalemu. Gwen yā kè annabinɔ kè Luda yān Gb̄entee Né musu é papan píngi sa. ³²Weé à kpá bori p̄ande gb̄enɔ, āoé à fabo, āoé à s̄s̄o, āoé lóu sua, āoé à gb̄e fl̄aŋo, āoé à de, ³³à gurɔ aaḡoodee z̄i eé f̄e. ³⁴M̄ode à ìba pinɔ e à ke mì d̄ɔro, zaake yā pì mì utenañne, āo d̄o yā kè èe ooro.

V̄ia baakeri k̄ek̄ɔana

(Mat 20:29-34, Maa 10:46-52)

³⁵Kè Yesu kà k̄i kōn Yerikoo, v̄ia kee v̄eena zé léa, èe baa kee. ³⁶Kè à mà gb̄enɔ e ḡeɛe pari, ben à ní lá à bè, b̄ón w̄e kee. ³⁷Ben wà bène, Yesu Nazareti bé èe ḡeɛe gwe. ³⁸Ben à lé z̄uzi à bè: Yesu, Dauda bori, ñ ma w̄enda gwa. ³⁹Gb̄e kè āo t̄e aez̄ino ḡine wà bè à ȳite, ben à lé gb̄aa zuna kàara èe bee: Dauda bori, ñ ma w̄enda gwa. ⁴⁰Yesu z̄e à bè wà m̄o. Kè à m̄ò, ben Yesu à là à bè: ⁴¹B̄ón ní yezi mà kennee? À w̄eàla à bè: Dii, má yezi ma w̄e guu eme. ⁴²Ben Yesu bène: Ñ guu e. Ma náane kè ní kè bé à n k̄ek̄ɔa. ⁴³Zaa gwe ḡɔ à w̄e guu è, ben à t̄ezi, èe Luda s̄áabu kpa. Kè baade píngi è le, ben wà Luda t̄ò b̄ò.

Zakeusi

19 ¹Kè Yesu kà Yeriko, èe ḡeɛe à guu. ²Gb̄ekee kú gwe à tón Zakeusi. Be'ɔɔsirino gb̄ensime, bens̄o auzikideeme. ³Èe w̄eɛe à e gb̄e kè Yesu de a ū, m̄ode gb̄e gbootoome, èe f̄o à è ɛro parii yānzi. ⁴Ben à bàa l̄e à gàa ae à dì síi lía le à Yesu e, zaake eé boe gwe kpa. ⁵Kè Yesu kà gwe, ben à w̄e s̄e musu à bène: Zakeusi, ñ pita kpakpaa. Séde mà pita n be gb̄aa. ⁶Ben Zakeusi pita kpakpaa à à sì kōn p̄onnao. ⁷Kè gb̄enɔ è

le, ben aõɔe wisõɔ kaa wà bè: À gàa pita durunkerì be. ⁸Ben Zakeusi fèe à zè à bè Diine: Dii, mé ma auziki kpadoo kpaate takaasideenɔne. Tó ma gbêke takii kè sõ, mé eara mà à gëe kpáa leo siigõme. ⁹Ben Yesu bène: Ua kè deenɔ misina è gbãa. Zaake gbê kèkii se né Ibraĩ boriime. ¹⁰Gbëntee Né m̀ le à gbê kè sàsà wete à à mì síme.

Dɔdakena zikerinɔne

(Mat 25:14-30)

¹¹Gurɔɔ kè wèe à yã pì maa, ben à èara à yã kàarañne dɔ. Lán à kà kii kɔn Yerusalemuo nà, wèe daa kpata kè b̀ Luda kii a è b̀ gupuraaa gõme, ben à yã lèkõzĩñne ¹²à bè: Kína bori ke bé èe gaa bùsu zàazàn le wà à kpá kpatan, eé liara à su. ¹³Ben à a zikerinɔ sisi gõn kuri, à kondogi ɔɔ kpà ní baadea mèn basɔɔɔro, à bèñne: Àgõ laa tao ai màgõ gá su. ¹⁴À bùsudeenɔ sõ zàn, ben aõ zìrinɔ zì à kpæe aõ bè: Wé we gbê pì kí blewero. ¹⁵Kè wà à kpá kpatan à sù, à bè wà zikeri kè a ɔɔ kpam̃ma pìnɔ sísi, le à e à dõ lán aõ àre è nà. ¹⁶Gbê káaku m̀ à bè: Dii, n ɔɔ pì àre kàarame leo kuri. ¹⁷Ben à bène: Ní kè, zikeri maa. Lán ní náane ví kɔn à féteo nà, négõ iko ví wéte mèn kurinɔa. ¹⁸Gbê plaadee m̀ à bè: Dii, n ɔɔ pì àre kè leo ɔɔro. ¹⁹Ben à bène: Mmɔn sõ, négõ iko ví wéte mèn ɔɔroonɔa. ²⁰Ben gbê pãnde m̀ à bè: Dii, n ɔɔe kè. Má ùte kokona bisa kàsaa guu. ²¹Má n vía ví, zaake n yãɔɔ zĩ'ũ. Neè pó kè née diero sé, neè pó kè née t̃ro kē. ²²Ben à bène: Zikeri zaa, n lé bé à n kari kè. Ní dõ kè ma yãɔɔ zĩ'ũ, meè pó kè mée diero sé, meè pó kè mée t̃ro kē. ²³Kè ní dõ le, b́yãnzin née ɔɔdaa keoñne, le tó ma su, mà a pó sí kɔn à àreoroo? ²⁴Ben à bè gbê kè aõ kú gweenɔne: À à ɔɔ pì sía à kpá gbê kè àre è leo kuria. ²⁵Ben wà bène: Dii, à àre leo kuri kúna kò. ²⁶Ben à wèñla à bè: Mée ooare, gbê kè pó viin Luda é kaarane. Gbê kè víroo sõ, baa kè à víi Luda é síame. ²⁷Ma ibee kè aõ yezi mà kí bleñneroonɔ sõ, à ḿnyo kè à ní dede ma ae.

Gbãakekpana Yesuzi Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Yoh 12:12-19)

²⁸Kè Yesu yã pì ò à yãa, ben à dà zén, èe gaa Yerusalemu. ²⁹Kè à kà kii kɔn Betefageo kɔn Betanio s̃s̃i kè wè be Kùkpe gæzi, ben à a ìba zì gõn plaa ³⁰à bèñne: À gá lakutu kè kú a ae kèkãa guu. Tó a gë, é zaakine b̀ro e bàdɔna gwe, gbêkee e dia zikiro. À poro à suo. ³¹Tó wà a la wà be, à kè dia ée poroo, à be Dii bé à yezi. ³²Ben zìrinɔ gàa, aõ è lán à òñne nà. ³³Kè aõɔe zaaki pì poroo, ben à diinɔ ní lá wà bè: À kè dia ée zaaki pì poroo? ³⁴Aõ wèñla wà bè: Dii bé à yezi. ³⁵Ben aõ sù zaaki pìo Yesune, aõ ní utanɔ kpàea, ben aõ Yesu dia. ³⁶Lán èe gaa nà, gbẽɔɔ e ní utanɔ kpaæe zén.

³⁷Kè à kà kii kɔn guu kè zé pì mì pè Kùkpe s̃s̃i guzureao, ben pɔnnaa guu à ìba kè aõ tézinɔ ní píngi nà Luda sáabukpanaa kɔn kòto gbãaao dabuyã kè aõ ènɔ musu píngi ³⁸wà bè:

Aubarikadeen kína kè èe moɔ Dii tɔo ũ.

Aafia kú ludambe, gakui kú musu.

³⁹Farisi kè aɔɔ kú zà guu kenɔ bène: Danneri, ñ kpākē n ìbanɔzi. ⁴⁰Ben à wèńla à bè: Mée ooare, tó aɔ yíte, gbèno bé weé wii pi lé.

Yesu ɔɔɔna Yerusalemudeenone

⁴¹Kè à sò Yerusalemuzi, à gwà, ben à ɔɔ dɔ à musu ⁴²à bè: Tó n yā kè eé mɔ́nne kɔ́n aafiao dɔ́ gbàa yā dé, le à ke nna. Mɔ́de tia sa à utenanneme. ⁴³À gurɔɔ é mɔ́ kè n ibeenɔ é gbà lezĩno dɔ wà liganzi wà n kagura ke ⁴⁴aɔé n gboro aɔé n gbèno dúgu zɔ. Baa gbè ke aɔé tó didikɔaro, kè née gurɔɔ kè Luda wée kpàenzii dɔro yānzi.

Yesu kuuna Luda ua

(Mat 21:12-17, Maa 11:15-19, Yoh 2:13-22)

⁴⁵Kè Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarino. ⁴⁶À bèńne: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kpé égɔ de aduakεkpe ũme, ben á kè gbēblerino tó ũ.

⁴⁷Lán guu e dɔɔ nà Yesu ègɔ yā daańne Luda ua guu. Ben sa'orikino kɔ́n ludayádannerino kɔ́n gbēnsino e zé wetee wà à de, ⁴⁸mɔ́de aɔɔe à kena zé ero, kè baade píngi swā kpá wée à yā maa yānzi.

Yesu gbekana a ikozi

(Mat 21:23-27, Maa 11:27-33)

20 ¹Zíkea Yesu e yā daa gbēno Luda ua guu, èe baaru nnaa kpaáńne, ben sa'orikino kɔ́n ludayádannerino kɔ́n gbēnsino mɔ́ ²wà bène: Ñ owe, iko kpareen née yā kèno keeo? Dé bé à n gba iko pi? ³Ben à wèńla à bè: Mapi se mé yā gbekaawa. Á ome, ⁴Yaaya gbēno batisikena bɔ́ Luda kiián yɔɔ, ke gbēntee kiiame? ⁵Ben aɔ́ yā gɔ́gɔ́ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la, bɔ́yānzín wée Yaaya yā sírozi? ⁶Tó wa bè gbēntee kiiame sɔ́, gbē píngi é wa pápa gbèo aɔ́ wa dede, zaake aɔ́ Yaaya annabikεε si. ⁷Ben aɔ́ wèàla wà bè: Wá dɔ́ tó mán à bɔ́nlo. ⁸Ben Yesu bèńne: Èndē mapi se mé iko kè mée yā kèno keeo oarero.

Geepi líkpe ayakerino

(Mat 21:33-46, Maa 12:1-12)

⁹Ben Yesu yā kèkii lèkɔ́zínne à bè: Gbēke bé à geepi líkpe bà, ben à nà ayakerinoe ñ ɔ́zì à fεε táo à gurɔ́plaa kè gwe. ¹⁰Kè geepizɔgurɔɔ kà, ben à a zìri zì ayakeri pìnɔa, le aɔ́ a geepi bεε pì kpáa, ben ayakeri pìnɔ à gbè, aɔ́ à gbàre ɔ́kori. ¹¹Ben à èara à zìri pānde zì dɔ, ben aɔ́ à gbè aɔ́ wí dàa aɔ́ à gbàre ɔ́kori. ¹²Ben à èara à gbē aagɔ́dee zì dɔ, ben aɔ́ à kènna aɔ́ pèa. ¹³Ben buradee pì bè: Mé ke diame saa? Mé ma négɔ́gbē mèn do yenzidee zímma. Ke aɔ́ é yā da gwεε? ¹⁴Kè ayakeri pìnɔ à è, aɔ́ bèkɔ́ne: Túbiblerin yè, wà à de, à túbì é gɔ́ wa pɔ́ ũ. ¹⁵Ben aɔ́ bɔ́o buraa guu, aɔ́ à dè.

Tò! Bón buradee pì é keńyo? ¹⁶Eé mós à ayakeri pìnc dede à buraa pì na gbě pāndenone n̄ ɔzī. Kè gbēno yā pì mà aō bē: Wàton ero! ¹⁷Ben Yesu n̄ gwa tíii à bē: Yā kè wà kē Luda yān kèkii de diame?

Gbè kè kpéborinɔ pā kpāzi
bé à gò kpé gooda gbè mīdee ū.

¹⁸Gbē kè lēe gbè pìà é wíwime,
tó à lēe à s̄i gbēa s̄o, eé à ú lómē.

Be'ɔɔkpana Sizaa yā

(Mat 22:15-22, Maa 12:13-17)

¹⁹Ludayādannerinɔ kōn sa'orikinɔ d̄ò kè n̄ yānzin à yālekōzina pì òzi, ben aō zé wète wà à kū ḡɔ, m̄ode aō vīa kè gbēn̄one. ²⁰Aōwe à kpákpa, ben aō zāmbadee kè aōwe n̄ zīnda diēe gbē maaa ūunɔ z̄ià, le wà e wà à kū à yā'ona guu, wà à kpá n̄ b̄isu gbāadeea à gbāaa m̄one. ²¹Ben zāmbadee p̄inɔ à là wà bē: Danneri, wá d̄o kè neē yā o ñ yā dañne a zéa. Neē gbē wéē gwaro, neē Luda zé dañne kōn yāpuraao. ²²À zé vī wà be'ɔɔ kpá Sizaa' ke wàton kpáaro? ²³Yesu n̄ m̄onafikikee d̄òm̄ma, ben à bēñne: ²⁴À ɔɔ pì doo ɔɔame mà gwa. Dé mi wēzān yē kōn à t̄so? Aō wèà la wà bē: Siza p̄ome. ²⁵Ben à bēñne: Tò, à p̄ó kè de Siza p̄ó ū kpá Sizaa, à p̄ó kè de Luda p̄ó ū kpá Ludaa. ²⁶Ben aō f̄ua wà à kū à yā'ona guu gbēno wāa. À yāwenlana b̄o n̄ sae, ben aō n̄ lé ȳite.

Gèno f̄ena yā

(Mat 22:23-33, Maa 12:18-27)

²⁷Ben Sadusi kè aōē be gèno è f̄eroonɔ m̄ò Yesu kiia, aō à gbèka ²⁸wà bē: Danneri, Musa òwe a takada guu à bē: Tó gbē gà à a naō t̄ò né'isai, à dāaro gyaanɔ pì sé, le à né borii dato a v̄iine. ²⁹Leme ded̄onkōdeenɔ kuu ḡɔn sweeplaa. Woru ɔɔw s̄e, ben à gà né'isai. ³⁰Ben Sabi ɔɔw pì s̄e d̄o. ³¹Sabi gbera Biɔ s̄e d̄o. Aōw kè le n̄ ḡɔn sweeplaa n̄ píngi, aō gàga né'isai. ³²Aō píngi gberan ɔɔw pì gà se. ³³Tò! Gèno f̄eegurɔw z̄i aō dé bé eéḡo ɔɔw pì v̄ii? Zaake aō ḡɔn sweeplaa n̄ píngi aō à d̄ò ɔɔw ūme. ³⁴Ben Yesu wèñla à bē: Anduna kè gbēno è ɔɔw sé aōē zā ke, ³⁵m̄ode gbē kè Ludaa diē kè aō k̄o sio wà b̄o gaan aō anduna dufu leenɔ é ɔɔw séro, aōé zā kero. ³⁶Weéḡo kuu lán malaikanɔw kuu n̄ame, weé ga d̄oro. Weéḡo de Luda néno ūme, gàaf̄eenɔ ū. ³⁷Baa Musa à gèno f̄ena yā p̄itiañne gura kè à gyanto yā òn à bē, Diin Ibrai kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda ū. ³⁸Dii è ke gèno Luda ūro, gbē bēenɔ Ludame, zaake gbē píngi b̄ēe Ludane. ³⁹Ben ludayādanneri kenɔ f̄eē wà yā ò wà bē: Danneri, n̄ yā maaa ò. ⁴⁰Ben aōwe gà wà yāke làa d̄oro.

Mesaya bori yā

(Mat 22:41-46, Maa 12:35-37)

⁴¹Yesu n̄ lá à bē: À kè dia wè be Dauda boriin Mesaya ūu? ⁴²Zaake Dauda bē Saamu takada guu:

Dii bè ma diine à v̄e a ɔplaazi

⁴³ ai àḡɔ à ibeeno kene tinti ũ.

⁴⁴ Kè Dauda bène Dii, à kè dia eéḡɔ de à borii ũ dɔɔ?

Ludayādannerino k̄n Farisino ɔnafiki

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40)

⁴⁵ Kè baade p̄ngi e à yā maa, ben à bè a ibanɔne: ⁴⁶ À làakari ke ludayādannerinozi. Aṣ̄éḡɔ yezi wàḡɔ tetenazi k̄n uta gb̄aano dana, le wàḡɔ ì kpaaɔma yàranɔa. Aṣ̄éḡɔ yezi wà v̄e aduakεkpe v̄eeki maaano k̄n p̄nna p̄ble v̄eeki maaano. ⁴⁷ Aṣ̄e adua gb̄aa ke le gb̄eno ní e yānzi, ben aṣ̄e gyaano kpe síɔma. Aṣ̄ w̄et̄amma éḡɔ p̄s̄i de gb̄e p̄ngi p̄la.

Gyaano takaaside ɔdana

(Maa 12:41-44)

21 ¹ Kè Yesu w̄e s̄e musu, ben à è ɔdeeno e ní gbaano daa ɔdakii guu. ² Ben à gyaano takaaside ke è gwe, à kɔɔ plaa dan. ³ Ben à bè: Yāpuraan m̄e ooare, gyaano takaasidee p̄i ɔɔ dan de gb̄e p̄ngila. ⁴ Zaake aṣ̄ ɔɔ s̄a guun aṣ̄ b̄n wà k̄n ní p̄ngi. Nɔgb̄e p̄i s̄ɔ, à takaasikee guu p̄ k̄ à v̄i à p̄ bleon à dan p̄ngi.

Yerusalemu kaatena k̄n andunayāguro s̄edano

(Mat 24:1-21, Maa 13:1-19)

⁵ Gb̄ekenɔ e Luda ua yā oo, aṣ̄ bè wà à kp̄no k̄ke maa k̄n gb̄e maaano k̄n p̄ k̄ wà Luda gb̄ano, ben Yesu bè: ⁶ Guroke é su k̄ p̄ k̄ á è k̄no, baa gb̄e ke weé tó dik̄aro, weé gboro p̄ngime.

⁷ Ben aṣ̄ à là wà bè: Danneri, b̄ren yā k̄no é kee? Bó bé eéḡɔ de à keguro s̄eda ũu? ⁸ Ben à w̄nla à bè: À làakari ke, àton tó wà a s̄as̄aro, zaake weé m̄o pari k̄n ma t̄o, aṣ̄éḡɔ bee Mesayan ní ũ, gurɔɔ p̄i s̄ɔ k̄ k̄i. Àton t̄éziro. ⁹ Tó a z̄ino baaru mà ke tó á mà wà f̄ek̄zi yāno, àton tó v̄ia a k̄uro. Sé beeno ke k̄aku ḡia, m̄de anduna é yāa ḡɔro. ¹⁰ Ben à bènne: Bori k̄n borii é f̄ek̄zi, leme d̄o b̄usu k̄n b̄usuo. ¹¹ T̄ote niḡaniḡana p̄s̄ino k̄n n̄aao k̄n gaḡyāano éḡɔ kú gukenɔa. Àisi zaa v̄ia yāno é b̄o ludambe.

¹² Le yā p̄no kpe à su p̄ngi weé a k̄k̄u wà w̄e tāawa. Weé a na aduakεkpedeenɔne ní ɔz̄i, weé a ká kp̄siaan, weé ḡaao k̄n k̄n b̄usu gb̄ensino ae ma t̄o yānzi, ¹³ éḡɔ deñne ma s̄edadeeno ũ. ¹⁴ À à làakari kp̄ae, àton yā k̄ é o damu ke k̄akuro, ¹⁵ zaake m̄ambe mé yā daare a l̄en, mé a gba ɔnd̄o, le a ibeε ke tón gí à yāzi ke à a ege boro. ¹⁶ Baa a de k̄n a dao k̄n a v̄ino k̄n a d̄aronɔ k̄n a daneno k̄n a gb̄ennano é a kp̄ama, wà a gb̄ekenɔ de. ¹⁷ Baade p̄ngi é zaagu ma yānzi, ¹⁸ m̄de baa a m̄k̄a w̄en doo é z̄innaro. ¹⁹ Zena gb̄aa guu é w̄endi e.

²⁰ Tó á è z̄ik̄peno liga Yerusalemuzi, àḡɔ d̄o k̄ à kaatena z̄a d̄o. ²¹ Gb̄e k̄e aṣ̄ kú Yudeano bàa sí wà m̄i pé kp̄iinɔa, gb̄e k̄e aṣ̄ kú Yerusalemuno f̄ak̄o.

Lakutudeenɔ tón gẽ à guuro. ²²Zaake gurɔɔ pì né wéetãmmagurɔɔme, le yã kè wà kè Luda yã papa píngi yãzi. ²³Wáiyoo n̄sindadeenɔ k̄n nédandeenɔ gurɔ beea, zaake bùsu pì nawēa éǵɔ bíta, Luda pɔfē é pita gbē pìnɔa. ²⁴Weé n̄ gbēkenɔ dɛdɛ fēdaao, weé n̄ gbēkenɔ k̄kū wà tányo bùsu píngi guu z̄ɔɔnɔ ũ, bori pãndenɔ é kiti pá Yerusalemua ai aɔ gurɔɔ papa.

Gbēntee Né suna

(Mat 24:29-35, Maa 13:24-31)

²⁵Sèedanɔ éǵɔ kú ɔfãntēa k̄n mɔvurao k̄n sɔɔnɔnɔ, bori píngi éǵɔ kú pɔsɔaa guu tɔɔtɛ. Aɔéǵɔ kú bídi guu ísɔa k̄i k̄n à zuzunao yãzi. ²⁶Viakena yã kè èe mɔɔ andunaa yãzi gídi é tó gbēnɔ gbāsì lé, zaake pɔ kè kú ludambɛenɔ é sāsā n̄ kúkiia, ²⁷weé gbasaa wà Gbēntee Né suna e ludambe luguun k̄n gbāaao k̄n gakui bítao. ²⁸Tó yã beeenɔ nà kenaa, à fɛé à ze à a mì sé musu, zaake a mìsina bé à kà k̄i.

²⁹Yesu yã lèkɔziinne à bè: À kākā lí gwa k̄n lí kpaaanɔ. ³⁰Tó á è aɔ lá b̄rɔ pà, eè d̄ɔ à zinda kè guwāagurɔɔ kà k̄i. ³¹Lɛmɛ s̄ɔ, tó á è yã p̄nɔɔ e kee le, àǵɔ d̄ɔ kè kina kè b̄ɔ Luda kiia suna kà k̄i. ³²Yāpuraan mée ooare, gurɔɔ kè gbēnɔ é gētero ai yã p̄nɔ gá keo píngi. ³³Musu k̄n tɔɔteo é gēte, mɔde ma yãnɔɔ gētena v̄iro.

³⁴À làakari ke. Àton tó misaiyā k̄n wēdekenao k̄n wèndi kàhānkenao a làakari s̄awaro, le à sugurɔɔ tón a kú kãndo lán takutɛe b̄aro yãzi.

³⁵Zaake eé kúe gbē kè aɔɔ kú tɔɔtenɔa baama píngi. ³⁶À itē ke, àǵɔ adua kee baabɔɔ, le à f̄ɔ à piti yã kè èe mɔɔa píngi à ze Gbēntee Né aɛ.

³⁷Lán guu e dɔɔ nà Yesu éǵɔ yã daafine Luda ua. Tó uusie kè, è b̄ɔ à gá i Kùkpe s̄isigeezi. ³⁸Kɔngɔ ide'iden baade píngi è fɛé à gá à yã ma Luda ua guu.

Lékpakɔs̄ɔna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Yoh 11:45-53)

22 ¹Buređi Sése'ezēsai z̄ibaa kè wè be Banlaa kà k̄i. ²Sa'orikinɔ k̄n ludayādannerinɔ e zé wetɛe wà Yesu de, zaake aɔɔe v̄ia kee gbēnɔne.

Yudasi b̄ona Yesu kpɛe

(Mat 26:14-16, Maa 14:10-11)

³Ben Setān gē Yudasi kè wè bene Isikariot̄i guu, ḡɔn̄ kuri awɛɛplaaano dokeme. ⁴Ben Yudasi gaa à lé kpàk̄ɔs̄ɔ k̄n sa'orikinɔ k̄n Luda ua dākpari gbēnsinɔ dian é ke nà à Yesu kpám̄ma. ⁵Aɔ p̄nɔ kè nna, ben aɔ lɛdole kè wà ɔɔ kpáa. ⁶À z̄eɔ, ben èe zé wetɛe à Yesu kpám̄ma parii mikpɛe.

Banla p̄oble kekena

(Mat 26:17-25, Maa 14:12-21, Yoh 13:21-30)

⁷Buređi Sése'ezēsai z̄ibaa gurɔɔ kà, gurɔɔ kè wè Banla s̄ane b̄rɔ kòto kpá. ⁸Ben Yesu Pita k̄n Yohanao z̄i à bè: À gá Banla p̄bleyā kekewe.

⁹Ben aõ à là wà bè: Ní yezi wà kèkè máme? ¹⁰Ben à wèńla à bè: Tó a gaa wéte guu, gōgbē ke é daale à í sena looo. À tézi ai ua kè eé gēn. ¹¹À o ua pì bēdeene, Danneri bè mán pitakii kún, guu kè é Banla pó blen kōn a ibanoo? ¹²Eé kpé musu bíta kè wà kèkè ɔɔaare. À póbleyā kèkè gwe. ¹³Kè aõ gaa, aõ è lán Yesu óńne nà, ben aõ Banla póbleyā kèkè gwe.

Dii póblee

(Mat 26:26-30, Maa 14:22-26, 1Kɔ 11:23-25)

¹⁴Kè à gurɔɔ kà, Yesu mò à vèe gwe kōn a zírino lèdo. ¹⁵Ben à bèńne: Banla póblee kè blenaa nii e ma ðee maamaa ai màgō gá nawēa ke, ¹⁶zaake mée ooare, mé ble ɔɔro ai kpata kè bō Luda kiia gá bɔo gupuraa, gbasa zībaa yāpura gá mɔ. ¹⁷Kè à togoo sè, à Luda sáabu kpà, ben à bè: À sí à ɔɔɔkōne, ¹⁸zaake mée ooare, mé geepi'i mi ɔɔro ai kpata kè bō Luda kiia gá bɔo gupuraa. ¹⁹Kè à buredi sè, ben à aubarika ðàn à likōre à kpámma à bè: Ma mè kè má kpà a yānzin yè, àgaegō beee kee ma yā ɔɔnaagu yānzi. ²⁰Kè aõ pó blè wà yāa, à togoo pì sè le ɔɔ à bè: Ma aru kè eé bɔeareen yè, Luda bà kuuna kōn gbēno dufu aru ũ. ²¹Ma bɔnkpædee ɔɔ kúmaa taagu, ²²zaake Gbēntee Né é kpá guuzi lán Ludaa ðiene nàme. Wāyoo gbē kè eé à kpámma pì. ²³Ben aõ nà kō lalanaa wà bè: Wa dé bé eé yā beee kee?

Denla yā

²⁴Ben leokpakōa fēe ní té, kè aõ yezi wà dō ní gbē kè de a daala. ²⁵Ben Yesu bèńne: Bori pānde kínano è gbāaa ble ní gbēno, gbāadeeno sō è ní zīnda sísi yāmaakerino. ²⁶Mɔde àton ke lero. Séde gbē kè bíta a té gō ðe lán gbē kè kēsāazii bà. Séde a ɔɔn'aædee gō ðe lán gbē kè èe zīi keearee bà. ²⁷Póbleri kōn zírino, aõ dé bé à bíta? Póblerinloo? Mapi sō má kú a té lán zīri bàme. ²⁸Gbē kè zèmao ma nawēakena guunon a ũ. ²⁹Lán ma De ma kpa kpatan nà, len mé a kpá kpatan le se, ³⁰é pó blemao ma kpatan, é vèe kíblekitan àgō yā gōgō kōn Isaraili bori mèn kuri awēeplaaano.

Yesu gĩake à dō yā ké Pita é ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Yoh 13:36-38)

³¹Simɔ, Simɔ, ò ma. Setān zé wète à a fāfā lán wè pówee fāfā nà. ³²Ben ma adua kēnne le ma náane kè ní vīi tón kēsāmmaro. Tó n liara n suma, ò n gbēno gba gbāaa. ³³Pita bène: Dii, má sì wà ma da kpésiaan mà ganyo. ³⁴Yesu bè: Pita, mée oonne, ai koo gō gá lé zu gbāa, né lé sémazi gēn aagō.

³⁵Ben à ní lá à bè: Kè ma a zī ɔɔɔ kōn bōkologommao kōn kyateeno sai, pōke kēsāawaɔ? Ben aõ bè: Auo. ³⁶Ben à bèńne: Tia sa gbē kè ɔɔɔ vī, à sé. Leme ɔɔ kōn bōkologommao. Gbē kè fēedaa vī sōro, à a uta yá à lú. ³⁷Mée ooare, séto yā kè wà kè Luda yān ma musu papa kè wà bè: Wà à ðie

dōnkō kōn taarikeringo. Yā kè wà kè ma musu pì bé èe kèe sa. ³⁸A5 bè: Dii, fēeda mèn plaan yè. Ben à bèñne: Beee mò.

Yesu aduakena zaa Kùkpe sīsigeezi
(*Mat 26:36-46, Maa 14:32-42*)

³⁹Yesu bò à gàa Kùkpe sīsigeezi lán è ke nà. À ibanoo tézi. ⁴⁰Kè à kà guu kè èe gaan, à bèñne: À adua ke le àton fu yōagwanaaro. ⁴¹Ben à kèñma à kà lán wè gbè zu à lé zaka bà. Ben à kùe à adua kè ⁴²à bè: Baa, tó ní yezi, ò togoi kè síma, mōde èe ke ma poyeziyānlo, séde n pó. ⁴³Ben malaika bò ludambe à mōzi à à gbà gbāaa. ⁴⁴Kuuna wéetāmma guu èe adua kèe kōn aīao. Ben à ísimma e tōo tōotea lán arutōna bà. ⁴⁵Kè à adua kè, à fēe à liara à sù à a ìbanoo lè, aōe ii oo kōn pōsiaao. ⁴⁶Ben à bèñne: À kè dia ée ii oo? À fēe à adua ke le àton fu yōagwanaaro.

Yesu kūna
(*Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Yoh 18:3-11*)

⁴⁷Kè à kpé èe yā oo, ben wà kà paripari. Gbē kè wè bene Yudasi, à ìba gōon kuri awéplaaano doke bé à dōñne ae. Kè à sōzi le à lé péa, ⁴⁸ben Yesu bène: Yudasi, lépenaan né Gbēntee Né kpáorímma? ⁴⁹Kè gbē kè aō kú kōn Yesuono yā kè èe mōo è aō bè: Dii, wà ní léle kōn fēedaon yó? ⁵⁰Ben aō gbē doo sa'oriki ìsi zìri lè à à swā oplakpapoo gò. ⁵¹Ben Yesu bè: À beee tó. Kè à o kè à swāa, ben à kè a gbèn. ⁵²Ben à bè sa'orikino kōn Luda ua dākparino kōn gbēnsi kè aō mōzinone: A mōmazi kōn fēedaano kōn gōno lán kpāi wéedewen ma ūu bà? ⁵³Lán guu e doo nà mēegō kúao Luda ua, ben ée o kemaro. Mōde gurwo kè de a pó ūme, gusia kíblena gurwoe.

Pita lékena Yesuzi
(*Mat 26:57-58,69-75, Maa 14:53-54,66-72, Yoh 18:12-18,25-27*)

⁵⁴Kè aō Yesu kú wà sùo, aō gāao sa'oriki ìsi be. Pita té ní kpee kāaa. ⁵⁵Kè wà té lè ua gura, wà kàe wà ligazi, ben Pita mò à sòto ní té. ⁵⁶Zōnokpare ke à è, ben à wéé pèa à bè: Gbē kèkii kúo sō né. ⁵⁷Ben à lé sèzi à bè: Nōgbē, má à dōro. ⁵⁸Kè à kè saa féte gbē pānde à è, ben à bè: Mpi se, aō gbē doon n ū. Ben Pita bè gōgbē pine: Mámbeero! ⁵⁹Kè gurwo zaka gēte lán awa doo bà, gbē pānde nākōrea à bè: Yāpura gbē kèkii kúome, zaake Galili gbēme. ⁶⁰Ben Pita bè: Má dō yā kè ní téaro. Zaa gwe gōo kè èe yā oo, ben koo lé zù. ⁶¹Dii lie à wéé pè Pita, ben yā kè à ò dō Pitan kè à bè, ai koo gō gá lé zu gbāa, ée lé séazi gēn aagō. ⁶²Ben Pita bò bàazi à pōsiaoo dō.

Yesu fabona
(*Mat 26:67-68, Maa 14:65*)

⁶³Gbē kè aōe Yesu dākpaano à fabò aō à gbē. ⁶⁴Aō pó yìne a uua, ben aōe à lalaa wà bè: Ñ annabikeyā o, dé bé à n lée? ⁶⁵Dōkeona guu aō yā pari pāndenoo òne dō.

Yuda gběnsinɔ yākpaekena kɔn Yesuo
(*Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Yoh 18:19-24*)

⁶⁶Kè guu dɔ, Yuda gběnsinɔ kɔ kàkɔa, sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ n pínɡi, ben aɔ Yesu sè wà gàao n yākpaekɛkiia. ⁶⁷Ben aɔ à là wà bè: Mesayan n ũs? Ñ owe. À wèńla à bè: Tó má òare, é síro. ⁶⁸Tó ma yàke làawa sɔ, é wero. ⁶⁹Zaa tia la Gběntee Né éɡɔ vèena Luda Gbāade ɔplaazi. ⁷⁰Ben baade pínɡi bè: Ase Luda Nén n ũs? Ben à wèńla à bè: Lán á ò nà, mámbe à ũ. ⁷¹Ben aɔ bè: Wa bà ũgba kɔn sèedadeeo dɔɔ? Wá mà à lézi kò.

Pilati yākpaekena kɔn Yesuo
(*Mat 27:1-2,11-14, Maa 15:1-5, Yoh 18:28-38*)

23 ¹Ben aɔ fɛɛ n pínɡi aɔ gàao Pilati kiia. ²Aɔɔe yā diia wà bè: Wa gbē kè è èe gudeɛ kee wa busun, è gínne wà be'ɔɔ kpá Siza, ben à a zinda die Mesaya ũ, kí ũ. ³Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudano kína ũs? À wèla à bè: Len n ò le. ⁴Ben Pilati bè sa'orikinɔ kɔn parii kè aɔɔ kú gweenɔne: Mée taari e gɔgbē piaro. ⁵Ben aɔ nàkɔrea wà bè: Èɡɔ té kaa gbēnɔn a yādannena guu Yudea busun pínɡi. À nà Galilime ai à gàa à kào kè sa.

⁶Kè Pilati mà le, ben à gbèka tó Galili gbēn à ũ. ⁷Kè à dɔ kè à bɔ Herɔdu busunme, ben Herɔdu pì sɔɔ kú Yerusalemu zì beee, ben à à gbàre à kiia. ⁸Kè Herɔdu Yesu è, ben à pɔɔ kè nna maamaa. À à baaru mà, ben à yezi n wée sikɔle zaa gikena. À wée dɔzi à Yesu dabuyākena e. ⁹À yāno làlaa pari, ben Yesu e à ke weàlaro. ¹⁰Sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ zena gwe aɔɔe yā didiia pāsīpāsī. ¹¹Herɔdu kɔn a sozano kya kà Yesun aɔ à fabò aɔ uta wéedeɛ dāne, ben à èara à à gbàre Pilati kiia. ¹²Zì beean Herɔdu kɔn Pilatio gɔ kɔ gbē ũ, zaake aɔ íbete kpà kɔome yā.

Yādana Yesula
(*Mat 27:15-26, Maa 15:6-15, Yoh 18:39–19:16*)

¹³Pilati sa'orikinɔ kɔn gbāadeeno kɔn gbē kpaaano kàkɔa ¹⁴à bèinne: A móme kɔn gɔgbē kè a bè guderimeo. Ma à làla a wáa yā kè á didiano musu, mée e à taari ke kèro. ¹⁵Len Herɔdu e ero le se, zaake à èara à à gbàrewame. À gwa, èe yàke ke kè à kà wà à dero. ¹⁶⁻¹⁷Mé tó wà mè ɔa, gbasà mà à gbare. ¹⁸Ben aɔ wii lè n pínɡi lèdo wà bè: Ñ gɔgbē pì de! Ñ Baraba gbarewe! ¹⁹Baraba pì sɔ wà à dà kpésiaan yā bɔna gbāadeeno kpɛɛ kɔn gbēdenao yānzime. ²⁰Pilati yezi à Yesu gbare, ben à gbēno làakari gè à sùoawa. ²¹Ben aɔ èara wà wii lè wà bè: Ñ à pá lía! Ñ à pá lía! ²²À gèn aagɔdeeo Pilati bèinne: Bó dān à kè? Mée taari kè kà wà à deɛ earo. Mé tó wà mè ɔa, gbasà mà à gbare. ²³Ben aɔ zèzi aɔɔe gbekaaa kɔn wii

gbāaaò à à pá lía. Ben aǎ zɔkákana tò aǎ yā blè. ²⁴Ben Pilati diè kè wà ke lán aǎ gbèkaawa nà. ²⁵Gǎgbè kè wà dà kpésiaan bɔna gbāadeenɔ kpée kɔn gbēdenaò yānzi kè aǎ gbèka pìn à gbàreñe, ben à Yesu kpà gaazi lán aǎ yezi nà.

Yesu pana lía

(*Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Yoh 19:17-27*)

²⁶Kè wèe gaao, ben Sireni gbè Simɔ e suu kɔn buraaò, ben wà à kù wà lík pangbāroo dìne àgǎ téo Yesuzi. ²⁷Parii bò wà tézi kɔn nɔgbè kè aǎwè ɔɔ dɔɔ aǎwè sósobi keeneno. ²⁸Yesu lie à ae dòmma à bè: Yerusalemu nɔgbèñɔ, àton ɔɔ dɔ ma yānzirò. À ɔɔ dɔ a zīnda yānzi kɔn a néno. ²⁹Zaake à gurɔɔ e mɔɔ kè weé be: Aubarikadeenɔn pāaa kè aǎwè né iro, né e yǎ mimmaroonɔ ù.

³⁰Gurɔ beeeà weé be
kpiiino léé à símma,
sísinɔ léé à dañla.

³¹Kè wèe yā kè taka kee kɔn lí búsuò, lí kori pǎ égǎ de diame?

³²Wèe gaa kɔn dàpāsikeri gɔɔn plaa kenɔ dɔ, le wà ní dede kɔn Yesuo ledò. ³³Kè aǎ kà guu kè wè be Miwatorokiia, ben aǎ à pà lía gwe kɔn dàpāsikeri pinɔ, gbè doo à ɔplaazi, gbè doo à ɔzezi. ³⁴Ben Yesu bè: Baa, ñ ní kè, zaake aǎwè dǎ pǎ kè wèe keero. Ben aǎ kàbankpe kè wà à pǎkāsāano kpàatetekɔne. ³⁵Gbèñɔ zena gwe wà wéé kà wèe à gwaa, ben Yuda gbāadeenɔ e lézukii keeà wà bè: A gbè pāndenɔ mì sì. Tó Mesaya kè Ludaa dièn à ù, à a zīnda mì síme! ³⁶Sozanɔ e à faboo dɔ. Ben aǎ sǎzi aǎ geepiwè kpàkpà dǎne ³⁷aǎ bè: Tó Yudanɔ kínan n ù, ñ n zīnda mì sí. ³⁸Sèeda kee na à mìla wà kèa:

Yudanɔ kínan yè!

³⁹Dàkeri kè aǎwè logona lía pinɔ doke dɔkena yā òne à bè: Mesayan n ūroo? Ñ n zīnda mì sí kɔn wapinɔ ledò. ⁴⁰Ben à gbèndoo kpàkèzi à bè: Née vīa kee Ludaneroo? Yā dǎnkǎ bé à vèewa. ⁴¹Wapinɔ, wa pǎ kú a zéame. Pǎ kè wá tǎ bé à bǎewe, mǎde gǎgbè kè daa e yā zaa ke kero. ⁴²Ben à bè: Yesu, tó n mǎ kpata ble, ñ dɔ ma yān. ⁴³Ben à wèàla à bè: Yāpuraan méé oonne, gbāa négǎ kúmao auzenna.

Yesu gana

(*Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Yoh 19:28-30*)

⁴⁴Kè ɔfāntè kà mìdangura, ben gusiaa dà bùsu pìla píngi ai fāantè mǎ aagǎ. ⁴⁵Luda kpé lábure kèkǎre plaa. ⁴⁶Yesu wii gbāaa lè à bè: Baa, ma a wèndi nànnè n ɔzi. Kè à ò le, ben à wèndi tà. ⁴⁷Kè sozanɔ gbènsi yā kè kè pì è, à Luda sáabu kpà à bè: Yāpurame gbè maaan à ù. ⁴⁸Parii kè aǎ kàkǎa wà mǎ guu gwaanɔ, kè aǎ yā kè kènɔ è, aǎ liara wà tà aǎwè kpāngeda kee. ⁴⁹Yesu gbè dǎnanɔ kɔn nɔgbè kè aǎwè tézi bɔna Galilinɔ píngi zena kāaa aǎwè guu gwaa.

Yesu viina

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Yoh 19:38-42)

⁵⁰Gõgbẽ kee kuu à tón Yusufu. Yuda gbãadeenɔ dokemɛ. Gbẽ maaame, bensõ à bèe vī. ⁵¹È lé da yā kè à gbẽnɔ zè kɔn a kenao pìnlo. Yuda lakutu Arimatea gbẽmɛ, à wée dɔ kpata kè bɔ Luda kiiazi. ⁵²À gàa Pilati kiia à Yesu gè gbèkaa. ⁵³Ben à gè pì pita à táaru bisa fífia à dà gbèwɛ kè wà sò mira ũu guu, wèe gbẽke dan zikiro. ⁵⁴Gurɔɔ pì né Azuma zĩme, kámmabogurɔɔ e kaa. ⁵⁵Nɔgbẽ kè aɔɔ té Yesuzi bɔna Galilinoɔ té Yusufu pì kpɛɛ, aɔ mirawɛ pì è dian à Yesu gè dàe à guu nà. ⁵⁶Ben aɔ tà wà gàa nɔsí gū nna kɔn ɛzẽ kè è tó gè vāroo soru ke. Kámmabogurɔɔ zĩ aɔ kámma bò lán Ludaa diè nà.

Yesu fɛɛ bɔna gaan

(Mat 28:1-10, Maa 16:1-8, Yoh 20:1-10)

24 ¹Azumanengo zĩ kɔngɔ idɛ'idɛ nɔgbẽ pìnɔ bɔ wà gàa mira pì kiia kɔn nɔsí gū nnaa kè aɔ à soru kèo. ²Aɔɔ lè wà gbè gò mira léa. ³Kè aɔ gè, aɔɔe Dii Yesu gè ero. ⁴Aɔɔ kú bídi guu, ben gɔgbẽ gɔɔn plaa kenɔ bɔ wà mɔnzi kɔn pókāsāa kè èe té keenɔɔ dana. ⁵Via n kú aɔ n mī nàe, ben gɔgbẽ pìnɔ bèñne: À kè dia ée gbè bɛɛ wetɛɛ gènɔ tée? ⁶À kú kèro, à fɛɛ. À tó yā kè à òare gurɔɔ kè à kú Galili dɔagu 7à bè, séde wà Gbẽntee Né kpá durunkerinɔa aɔ à pá lía, à gurɔ aagɔdee zĩ eé fɛɛ. ⁸Ben à yā pì dɔngu. ⁹Bɔna mira kiia, aɔ gàa wà yā pì baaru kpà zĩri gɔɔn kuri awɛedoonɔne kɔn gbè kpaanɔ. ¹⁰Mariama Magadalení kɔn Yoanao kɔn Yemisi da Mariamao kɔn nɔgbẽ kpaana kè aɔɔ kúnɔnɔ bɛ wà yā pì ò zĩri pìnɔne. ¹¹Ben nɔgbẽ pìnɔ yā pì kèñne lán fàadi yā bà, aɔɔe síro. ¹²Ben Pita fɛɛ à bàa sɔ à gàa mira pì kiia. Kè à wée kpàe mira pìn, èe pòke ero, sé táaru bisanɔ, ben à liara à tà laasuu guu, yā pì à kú gbāa.

Zaa Emausi zén

(Maa 16:12-13)

¹³Gurɔ dɔnkɔ pì zĩ Yesu iba gɔɔn plaa kenɔ e gaa lakutu kè wè be Emausi. À zā kɔn Yerusalemuo lán kiloo kuri awɛedoo bà. ¹⁴Aɔɔe yā kè kè píngi fàadi bookɔne, ¹⁵ben gurɔɔ kè aɔɔe à fàadi boo aɔɔe à laasuu lɛɛ, Yesu n lé zén, ben aɔɔe táa oo lɛdo. ¹⁶Ben n wée sɔsi aɔɔe à dɔro. ¹⁷Ben à n lá à bè: Bó yān á té ée oo kɔo? Ben aɔ zè uuo sisina. ¹⁸Aɔ gbè doo kè wè bene Keleopa wèàla à bè: Mmɔn nibɔn n ũ ndo Yerusalemu gwɛɛ, kè nɛe yā kè kè gurɔplaa kèa dɔroo? ¹⁹Ben à n lá à bè: Yā kparemɛ? Aɔ wèàla wà bè: Yesu Nazareti yāme. Annabi isime. Baade píngi dɔ kè à yākena kɔn à yā'onaò bɔ Luda kiiame. ²⁰Ben sa'orikinɔ kɔn wa gbãadeenɔ daa kpámma, le wà yā daàla yānzi, ben wà à pà lía wà à dè. ²¹Wapinɔ sɔ, daan wée daa eé Isarailinɔ mī sí. Beee gbera yā pì kena gurɔ aagɔdeen

gbāa. ²²Ben yā kè wa nɔgbē kenɔ ò bò wa sae. Kè aɔ gāa à mira kiia kɔngɔa ide'ide, ²³aɔɔe à gè ero. Aɔ sù aɔ bè malaikano bò wà m̀ǹzi aɔ bèñne à kú wèndio. ²⁴Ben wa gbēkenɔ gāa wà mira pì gwà, aɔɔ è lán nɔgbē pìnɔɔ òñne nà, à kú gwerɔ. ²⁵Ben Yesu bèñne: Laasusaideenɔ, eè yā kè annabinɔɔ ò sí kpakpaaro. ²⁶Ludaa e die Mesaya wétamma e lán kè bà gbasa à gē a gakui guuroo? ²⁷Naana zaa Musa takadaa ai à gāa pé annabinɔ pɔa pínɡi, Yesu yā kè kēna Luda yān a musu b̀k̀tēñne pínɡi.

²⁸Kè aɔ kà kīi kōn lakutu kè aɔɔe gaan-o, Yesu kè lán é gē zélaa bà. ²⁹Ben aɔ à kùkū aɔ bè: Ñ gɔwao kè. Uusie kè, guu e mɔɔ si. Ben à gèe ua guu à g̀ñyo. ³⁰Gurɔɔ kè èe pɔ bleñyo, ben à buredi sè à aubarika dàn, ben à likɔre à kpámma. ³¹Ben aɔ wée kè aɔ à d̀s sa, ben aɔ à wète wà kòrazi. ³²Ben aɔ bèkōne: Kè èe yā oowe zén èe Luda yā b̀k̀tēewe, wa ǹse guu e puuroo? ³³Ben aɔ fēe gwe gɔɔ aɔ liara wà gāa Yerusalemu. Aɔ à ziri gɔɔn kuri awēdoonɔ è kakōana gwe kōn gbē kè aɔ ǹm̀manɔɔ ³⁴aɔɔe bee: Dii fēe yāpurame, à b̀s à m̀ Simɔzi. ³⁵Ben gɔɔn plaaa pìnɔɔ zè guu yā t̀k̀ēñne kōn dian aɔ à d̀s nà buredi likɔrena guuo.

Yesu bɔ à mɔna a ibanɔzi

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Yoh 20:19-23, Zīr 1:6-8)

³⁶Kè aɔɔe yā pì oo le, kāndo aɔ à è zena ní té, ben à bèñne: Àgɔ kú aafiao! ³⁷Ben swè kēngu aɔ kè giri, aɔɔe daa gèwāadeen wà è. ³⁸Ben à bèñne: À kè dia a ǹse fēe? À kè dia á kú kōn ǹseplaaao? ³⁹À ma ɔɔnɔ kōn ma gbánɔ gwa, kè mámbee! À ɔ kema à gwa. Gèwāadee ègɔ mè kōn wáo vī lán á è má vī nàro. ⁴⁰Kè à ò le, ben à a ɔɔnɔ kōn a gbánɔ òdɔañne. ⁴¹Pɔnnaa guu aɔɔe à yā síro, kè à b̀s ní sae yānzi. Ben à ní lá à bè: Pɔble kee kuuɔ? ⁴²Ben aɔ kp̀ kpátea k̀ɔ kpàa, ⁴³ben à si à sò ní wáa.

⁴⁴Ben à bèñne: Yā kè má òare gurɔɔ kè má kúao bé à kè. Ma bè séde yā kè wà ò ma musu Musa doka takadan kōn annabinɔ takadao kōn Saamu takadao papa pínɡi. ⁴⁵Ben à ní ǹse wēñne le aɔ yā kè kú takada pìnɔ guu òrɔ òs. ⁴⁶À bèñne: Wà kè Luda yān wà bè Mesaya é wétamma e, à gurɔ aagɔdee zī eé fēe bɔna gaan, ⁴⁷wéé waazi ke bori pínɡine kōn à t̀so naana zaa Yerusalemu, le aɔ ǹse lie aɔ durunɔ kēm̄ma. ⁴⁸Ámbe yā pì sèedadeenɔ ũ. ⁴⁹Mapi sɔ, mé gbaa kè ma De à lé gbè kpāsāare. Àgɔ kú wéte guu kè ai gbāaa bɔ ludambe à daala.

Yesu tana ludambe

(Maa 16:19-20, Zīr 1:9-11)

⁵⁰Kè Yesu b̀ǹnyo wéte kpεε ai Betani sae, ben à a ɔɔnɔ sè lezī à aubarika dàngu. ⁵¹Kè èe aubarika daangu le, ben à kēm̄ma, Luda à sè à tào a kiia. ⁵²Ben aɔ ònzi kēne aɔ liara wà tà Yerusalemu kōn pɔnna bítao. ⁵³Àg̀g̀ kú Luda ua guu gurɔ pínɡi àg̀g̀ Luda sáabu kpaa.

YOHANA

Baaru nnaa kè Yohana kě

Yaaya Batisikeri kɔn Yesu iba káakunɔ 1:1–1:51

Yesu yádannena 2:1–12:50

Yesu kuuna Yerusalemu 13:1–17:26

Yesu gana kɔn à fɛnao 18:1–20:31

Yesu bo à mɔna a ibanɔzi 21:1–21:25

Yesu Kirisi mɔna anduna guu

1 ¹Zaa káaku Yā kuu, Yā pì kú kɔn Ludaɔ, Yā pìn Luda ũ. ²À kú kɔn Ludaɔ zaa káaku. ³Luda pɔ́ pínɡi kè à gāzime, pɔ́kee kuu kè à kè à sairo. ⁴À guun wěndi kún, ben wěndi pì de gupuraa ũ gbēnɔne. ⁵Gupuraa pì è pu gusiaan, ben gusiaa pì é e à daàlaro.

⁶Luda gbēke zì à tón Yaaya. ⁷À mò gupuraa pì sèedadee ũme, à gupuraa pì yā ò gbēnɔne, le baade pínɡi à náane ke à gāzì. ⁸Àmbe gupuraa pì ũro, à mò gupuraa pì sèedadee ũme. ⁹Gupura yāpuradee kè è guu pu baade pínɡine bé èe mɔɔ anduna guu.

¹⁰Yā pì kú anduna guu. Baa kè Luda anduna kè à gāzì, anduna e à dɔro. ¹¹À mò a be, ben à gbēnɔɔ e à síro. ¹²Gbē kè aɔ zèò wà à náane kènɔ sɔ, à n gbá zé aɔ gǐ Luda nénɔ ũ. ¹³Aɔ ina pì e bo gbēke aru guuro, èe bo mēfɛena ke gɔgbē poyezi kiiaro, Luda bé à n í. ¹⁴Yā pì kè gbēntee ũ, à gurɔplaa kèwao, ben wa à gakuì è, De Luda Né mèn do léle gakuime, à gbēke kɔn yāpuraaɔ papana.

¹⁵Yaaya à sèeda kè à pùtā à bè: Gbē kè ma à yā òn yè, ma bè gbē kè èe mɔɔ ma gberaa demala kè à kuu ma ā yānzi. ¹⁶À gbēke papana guu à gbēkeke kè wa baadene, ben wa aubarika è didikɔa. ¹⁷Luda a doka kpàwa Musa gāzì, à gbēke kɔn yāpuraaɔ kèwe Yesu Kirisi gāzime. ¹⁸Gbēkee e wée si Ludaɔ zikiro. Luda Né mèn do léle kè kú a De kuu pì bé à tò wà à dɔ.

Yaaya Batisikeri sèedakena Yesu yā musu
(*Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Luk 3:1-18*)

¹⁹Yuda gbāadee kè aṣṣ kú Yerusalemuno sa'ori kenṣ kṣn Levi bori kenṣ zì Yaayaa, ben aṣ à là wà bè: Dén n ũu? Yā kè à ónṣn yè. ²⁰À ónṣn wásawasa, èe yāke uteñnero à bè: Mesayan ma ũro. ²¹Ben aṣ à là wà bè: Dén n ũ seṣ? Iliamen ũṣ? À wèñla à bè: Auo! Ben aṣ èara wà à là do: Annabi isin n ũṣ? À wèñla à bè: Auo! ²²Ben aṣ bène do: Dén n ũ sṣṣ? Ñ owe le wà gá wà o gbē kè aṣ wa zīinṣne. Dian nēe oo nà zīnda yā musuu? ²³Ben à bè lán annabi Isaya ò nà:

Gbē kè a kòto do gbáann ma ũ,
kè èe bee wà zé poro Diine.

²⁴Gbē kè wà ní zī pìnṣ sṣ bṣ Farisino kiiame. ²⁵Ben aṣ à là wà bè: Zaake Mesayan n ũro ke Iliá ke annabi isi, b́yānzi nēe gbēnṣ batisi kēzi? ²⁶Yaaya wèñla à bè: Mèe gbēnṣ batisi kē kṣn ío, mṣde gbēkee kú a té á à dṣro. ²⁷Àmbe é mṣ ma gbera, mēe ká mà à kyatee bṣbṣnero. ²⁸Yā pìnṣ kè Betani kè kú Yoda baame, guu kè Yaaya e gbēnṣ batisi kēen.

Sāne Bṣrṣ kè Ludaa kpà

²⁹Kè guu dṣ, Yaaya èara è èe mṣṣ a kiia, ben à bè: Sāne Bṣrṣ kè Ludaa kpà à anduna durun goon yè. ³⁰Gbē pì yān má ò yā ma bè, gbē kè èe mṣṣ ma gberaa demala, kè à kuu ma ā yānzi. ³¹Má à dṣ yāro, mṣde ma mṣ, mēe gbēnṣ batisi kēe le Isarailino à dṣ yānzime. ³²Yaaya à sèeda kè à bè: Má è Luda Nini bṣ ludambe lán pṣtēe bà à mṣ à zṣa. ³³Mēe à dṣ yāro. Kè Luda ma zī gbēnṣ batisi kē, à bème gbē kè má è a Ninii mṣ à pìtaa, àmbe eé gbēnṣ batisi kē kṣn Ninii pìo. ³⁴Ma beee è, ma sṣṣ sèeda kè kè àmbe Luda Né ũ.

Yesu ìba káakunṣ

³⁵Kè guu dṣ, Yaaya èara à kú gwe do kṣn a ìba gṣṣn plaaanṣ. ³⁶Kè à Yesu è èe gēteṣ, à bè: Sāne Bṣrṣ kè Ludaa kpàn gwe! ³⁷Kè ìba gṣṣn plaa pìnṣ yā pì mà, aṣ bṣ wà tè Yesuzi. ³⁸Yesu liè à è aṣṣ téazi, ben à ní lá à bè: Bón á yezi? Aṣ bène: N beṣ kú máme Rabi? Tṣ pì bè Danneri. ³⁹À wèñla à bè: À mṣ à gwa. Ben aṣ gàa wà guu kè à kún è, ben aṣ gṣṣ zī beee. Uusie mṣ siigṣ taka.

⁴⁰Gṣṣn plaa kè aṣ Yaaya yā mà aṣ bṣ wà té Yesuzi pìnṣ, aṣ gbē doo né Simṣ Pita dāaro Andurume. ⁴¹À gàa à a vṣi Simṣ lè gīa, ben à bène: Wa Mesaya è. Tṣ pìn wè be do Kiriisi. ⁴²Ben à gāo Yesu kiia. Yesu à gwà tíii à bè: Yohana né Simṣn n ũ. Weé benne Pitame sa. Tṣ pì bè gbè.

⁴³Kè guu dṣ, Yesu yezi à tá Galili bṣsun, ben à dà Filipile à bène: Ñ témazi. ⁴⁴Filipi pì né Anduru kṣn Pitao be wéte Betesaida gbēme. ⁴⁵Ben Filipi gàa à Natanaeli lè à bè: Gbē kè Musa a yā ò a doka guu, bensṣ annabinṣ a yā ò do,

wa à è. Yusufu né Yesume. Nazareti gbēme. ⁴⁶Natanaeli bène: Gbē maaa é bo Nazaretis? Filipi bène: Ñ mós ñ gwa. ⁴⁷Kè Yesu Natanaeli è èe mɔɔ a kiia, à à yā ò à bè: Isaraili yāpuraadeen yè, à nòse mɔnafiki vīro. ⁴⁸Ben Natanaeli bène: Ñ ma dō māmè? Ben Yesu wèàla à bè: Ai Filipi gō gá n sísi, ma n e kākā lí gbáru. ⁴⁹Ben Natanaeli bène: Rabi, Luda Nén n ũ, Isarailino Kínan n ũ. ⁵⁰Yesu bène: Kè má ònne ma n e kākā lí gbáru bé à tò n ma náane kèsò? Né yā bíta e de kèla. ⁵¹À èara à bène do: Yāpuraan mée ooare, é ludambèe e wēkōana, Luda malaikano égō didii Gbēntee Néa aōgō pitaaa.

Nɔsena zaa Kana

2 ¹À guro aagōdee zī wèe nɔɔ sɛɛ zaa Kana, Galili būsun. Yesu da kú gwe, ²ben wà Yesu kōn a ìbanɔ sisi nɔse kiia do. ³Kè geepiwēe kēsā, Yesu da bène: Aō wēɛ vī dɔro né. ⁴Ben Yesu wèàla à bè: À kè dia n ma le beeeoee? À guro e káme kòro. ⁵Ben à da bè zīkerinone: Lán eé oare nà, à ke le. ⁶Gbè orozānɔ kú gwe mèn sweedo Yudano gbāsībo'ikabonɔ ũ. À kenɔ è í sí lita basiigōme, à kenɔ sō baswædo. ⁷Ben Yesu bè zīkerinone: À í káka orozā kènɔn à pa. Ben aō í kákan à pà yélele. ⁸Ben à bèñne: À tó à gáo kɔk'orino gbēnsine sa. Ben aō tó wà gāaone. ⁹Kè gbēnsi pì í liena wēɛ ũu pì dà, èe dō guu kè à bònlo, mɔde zīkeri kè aō í pì tònɔ dō. Ben gbēnsi pì nɔzā sisi ¹⁰à bène: Wē nnaan wè kpámma gia. Guro kè í n kú, ben wè mós kōn gebuo sa. Mpi sō, n wē nnaa tò zāa. ¹¹Yesu dabuyākena káakupon gwe, kè à kè zaa Kana, Galili būsun. À tó bò, ben à ìbanɔ à náane kè. ¹²Beee gbera Yesu gāa Kapenamu kōn a dao kōn a dāaronɔ kōn a ìbanɔ, mɔde aōɔe guroplaa ke gwero.

Yesu kuuna Luda ua

(*Mat 21:12-13, Maa 11:15-17, Luk 19:45-46*)

¹³Kè Yudano Banla zībaa kà kīi, ben Yesu gāa Yerusalemu. ¹⁴À è wèe zùnɔ kōn sāano kōn lukulukunɔ yaa Luda ua guu, wɔlendekeerinɔ wēena gwe. ¹⁵Ben à bàflā tā à pèrmma aō boe kōn sāano kōn zùnɔ píngi. À wɔlendekeeri pínɔ wɔ fāakōa, à n teebunɔ yīpa à kwēñne. ¹⁶Ben à bè lukulukuyari pínɔne: À pó pínɔ sée à boo píngi. Àton ma De ua ke yàra ũro. ¹⁷Ben yā kè kēna Luda yān kèkii dō à ìbanɔn kè à bè: N ua yā ma kū gbāa maamaa. ¹⁸Ben Yuda gbāadeeno à là wà bè: Dabuyā kpareen né kewe le wà dō kè n yā beee kēna iko vīi? ¹⁹Yesu wēñla à bè: À Luda kpé kè wí, mé eara mà kpé pì fɛɛ guro aagō dagura. ²⁰Ben gbāadee pínɔ bène: Wē baplaa awɛeswædon wà kpé pì bò, ben mmɔn né fɛɛ guro aagō guu? ²¹Mɔde Luda kpé kè à téa pì, à mè yān èe oo. ²²Kè Yesu fɛɛ bonɔ gaan, yā kè à ò pì dō à ìbanɔn, ben aō yā kè kēna Luda yān sì kōn yā kè Yesu ò pìo.

Yesu baade píngi nòse dō

²³Kè Yesu kú Yerusalemu Banla zībaa zī wà à náane kè pari, kè wà dabuyā kè à kènɔ è yānzi. ²⁴Yesu e n náane kero, zaake à baade píngi nòse dō. ²⁵Èe ke séto gbēke gbē yā ònero, zaake à yā kè kú baade nòse guu dō.

Yesu kōn Nikodemuo

3 ¹Farisi kee kuu kè wè bene Nikodemu. Yuda gbāadeeno dokeme. ²À m̀ Yesu kiia gwāavī à bène: Rabi, wá d̄s̄ kè m̀be danneri kè b̀ Luda kiia ū, zaake gbēke é f̄s̄ à dabuyā kè neè keeno kero, sé Ludaa kúo. ³Ben Yesu bène: Yāpuraan mée oonne, tó èe ke wà gbē kèke wà à ì do baasiro, eé f̄s̄ àḡs̄ kpata kè b̀ Luda kiia d̄s̄ro.

⁴Ben Nikodemu Yesu là à bè: Weé gbē kè zi k̀ ì diame? Eé eara à gē a da gbēen le wà keke wà à i don ȳs̄? ⁵Ben Yesu wèla à bè: Yāpuraan mée oonne, tó èe ke wà gbē ì k̄n ío k̄n Luda Ninio baasiro, eé f̄s̄ à gē kpata kè b̀ Luda kiia guuro. ⁶Gbētee né'ina né m̀ yāme, Luda Nini né'ina né nini yāme. ⁷N̄ton tó yā kè má ònne b̄ n saero, séto wà keke wà a i do. ⁸Īa è káka guu kè à yezin. Neè à k̄i ma, ní d̄s̄ guu kè à b̄n ke guu kè èe gaanlo. Len èḡs̄ de le k̄n gbē kè Luda Nini à io.

⁹Ben Nikodemu à là à bè: Yā beee é sí ke s̄s̄? ¹⁰Yesu wèla à bè: N Isarailin̄ yādanneri ina ben ní beee d̄s̄ro? ¹¹Yāpuraan mée oonne, yā kè wá d̄s̄on wée oo. Yā kè wá è s̄edan wée kpaa, ben ée gii wa yā sízi. ¹²Lán ma anduna yā òare nà, ben a gi sízi, tó ma ludambe yā òare, é sís̄? ¹³Gbēkee e gá ludambe zikiro, sé Gbētee Né kè b̀ gwee baasiro. ¹⁴Lán Musa ml̄è s̄è à d̄s̄ musu gbāan nà, len weé Gbētee Né sé wà do musu le, ¹⁵le gbē kè èe à náane kee ḡs̄ w̄endi kè è yāaroo v̄i. ¹⁶Zaake Ludaa ye andunazi à kè bíta, ben à a Né m̄en do léle kpà, le gbē kè èe à náane kee tón garo, sé àḡs̄ w̄endi kè è yāaroo v̄i. ¹⁷Ludaa e a Né z̄i anduna guu le à yā v̄ee andunaa yānzinlo, le anduna misina e à gāz̄i yānzime. ¹⁸Yā é v̄ee à náanekeriaro. Yā ḡiake à v̄ee à náanekerisaia k̄, kè èe Luda Né m̄en do léle p̄i náane kero yānzi. ¹⁹P̄s̄ kè tó yā v̄ee gbēnoan ȳe: Gupuraa m̀ anduna guu, m̄ode gbēnoan ye gusiaazi de gupuraa p̄ila, kè ās̄ yākenan̄o zaa yānzi. ²⁰Zaake zaakeri p̄ingi è za gupuraamme, è m̀ gupuraa kiiaro, le à yākenan̄o tón b̄ gupuraaaro yānzi. ²¹Gbē kè è z̄i ke yāpuraaa, àmbe è m̀ gupura kiia, le wàḡs̄ d̄s̄ kè kuuna Luda guun à yā p̄in̄o k̄en.

Yaaya Batisikeri s̄edakena Yesu yā musu

²²Bee gbera Yesu ḡaa Yudea b̄sun k̄n a ìban̄o. À gur̄plaa k̄nyo gwe, èe gbēno batisi kee. ²³Yaaya e gbēno batisi kee se zaa Ain̄o, Salimu sae, zaake í di gwe. W̄eḡs̄ m̄o à kiia, ben è ní batisi ke. ²⁴Zaake w̄e Yaaya da kp̄esiaan k̄ro. ²⁵Gur̄ beea Yaaya ìba ken̄o nà leokpak̄akenaa k̄n Yuda gbāade keo gb̄s̄ib̄ona yā musu. ²⁶Ben ās̄ s̄s̄ Yaayazi wà bè: Rabi, gbē kè k̄nyo yā Yoda baa k̄aa kpa, kè n à yā òwee bé èe gbēno batisi kee tia, baade p̄ingi e gaa à kiia. ²⁷Yaaya bè'ine: Gbēke è f̄s̄ à p̄s̄ke e à síro, tó èe ke Luda à gbà baasiro. ²⁸Àmbe ma s̄edadeeno ū kè ma bè m̄ambe Mesaya ūro. Ma bè Luda ma z̄i mà d̄one aeme. ²⁹N̄s̄eri bé à nōo v̄i. N̄s̄eri gbēna

sõ ègõ ze à sae è swā kpá à yāzi, nɔseri kòto è à pɔɔ ke nna. Len sõ ma ponnaa kè bíta le. ³⁰Séde àpi gõ kaara mapi sõ màgõ lagoo.

Gbē kè bò musu

³¹Gbē kè bò musu de baade pín-gila. Gbē kè bò tɔɔte né anduna gbēme, anduna yān è o. Gbē kè bò ludambe sɔɔ de baade pín-gila, ³²ègõ pɔ kè à è kɔn yā kè à mào sèeda kee, ben gbēkee e à yā siiro. ³³Gbē kè à à yā si zèo kè Luda né yāpuradeeme. ³⁴Gbē kè Luda à zì pì è Luda yā o, zaake Luda a Ninii kpàa papaname. ³⁵De Ludaa ye a Nézi, ben à pɔ pín-gi nàne a ɔzì. ³⁶Gbē kè èe Né pì náane kee wèndi kè è yāaroo vī. Gbē kè èe gii à yā mazi é wèndi pì ero, Luda pɔfē kpé kúame.

Yesu kɔn Samaria nɔgbēo

4 ¹Farisinɔɔ mà kè Yesu e gbēno batisi kee èe ibano ee de Yaayala. ²Èe ke Yesu bé è n batisi ke a zindaro, à ibano bé wè ke. ³Kè Yesu yā pì mà, à fēe Yudea à èara èe taa Galili. ⁴Kè èe gaa sɔ, à kù à bɔe Samaria busun. ⁵Ben à kà Samaria wéte kè wè be Sika. À zà kɔn tɔɔte kè Yakubu kpá a né Yusufuaoro. ⁶Yakubu lɔgɔ kú gwe. Yesu taa ò à kpàsa, ben a vèe lɔgɔ pì sae. Ofantē kà midangura.

⁷Samaria nɔgbē ke mò í tɔ, ben Yesu bène: Ì ma gba í mà mi. ⁸À ibano sɔ gàa pɔblee lú wéte guu. ⁹Ben nɔgbē pì bène: Yudan n ù, Samaria nɔgbēn ma ù, ben nēe ímina wéε keεmaa? Zaake Yudano kɔn Samariadeeno yā è kɔ séro. ¹⁰Ben Yesu bène: Tó n gbaa kè Luda è dañne dɔ kɔn gbē kè èe í wéε keεmmaao, le ríbe né wéε kea à n gba í wèndidee.

¹¹Nɔgbē pì bène: Baa, n googa víro. Lɔgɔ kè sɔ wèe zà. Né í wèndidee pì e máme? ¹²N de wa dezi káaku Yakubula gwεε? Àmbe à lɔgɔ pì tówe. Àpi à í mì kɔn a néno kɔn a pɔkadeeno. ¹³Ben Yesu bène: Gbē kè í kè mì, ímii é eara à à deme dɔ. ¹⁴Gbē kè eé í kè mé kpáa mi sɔ, ímii é à de ziki dɔro. Zaake í kè mé kpáa é gɔ à nɔse guu íboki í kè eé bɔene wèndi kè eé yāaroo ùme.

¹⁵Ben nɔgbē pì bène: Baa, n ma gba í pì, le ímii tón ma de mà mɔ í tɔ kè dɔro. ¹⁶Yesu bène: Ì gá n zā sísi à mɔ ledò. ¹⁷Nɔgbē pì wèàla à bè: Má gɔɔ víro. Ben Yesu bène: Kè n bè, n gɔɔ víro, n yā ò a zéame. ¹⁸N zā kè gèñ sɔɔro, ben gɔgbē kè n kúo tiaa né n zānlo. N yāpuraa ò. ¹⁹Ben nɔgbē pì bène: Baa, má dɔ sa kè annabin n ù. ²⁰Wa dezino dɔnzi kè Ludane kpìii kè musu, apino sɔ eè be Yerusalemu bé guu kè wà dɔnzi kenne ù. ²¹Yesu bène: Nɔgbē, n ma yā sí. Gurɔkee e suu kè é dɔnzi ke De Ludane kpìii kè musu ke Yerusalemu dɔro. ²²Apino, eè dɔnzi ke Ludane, mɔde á à dɔro, wapino sɔ, wèe dɔnzi kenne, bensɔ wá à dɔ, zaake mìsina è bɔ wa Yudano kiiame. ²³Gurɔɔ e suu à kà kò, kè dɔnziri yāpuradeeno é dɔnzi ke De Ludane kɔn yāpuraao kɔn à Ninii gbāaa. Gbē beee takano De Luda e wεεe aɔ dɔnzi keare. ²⁴Luda né niniime, séde gbē kè aɔè dɔnzi keneno dɔnzi kenne kɔn yāpuraao kɔn à Ninii gbāaa.

²⁵Ben nɔgbē pì bène: Má dɔ̀ kè Mesaya kè wè bene Kirisi é mɔ̀. Tó à m̀, eé yā pínɡi bókɔ̀tewe. ²⁶Ben Yesu bène: Mamoma kè mée yā onnee, mámbé à ũ.

²⁷Gurɔ̀ beee Yesu ibanɔ̀ sù, aɔ̀ à lè èe yā oo kɔ̀n nɔgbēo. À b̀ ní sae, mɔ̀de aɔ̀ gbēkee e à la b́n à yeziro ke b́yānzi èe yā oo kɔ̀n nɔgbē piɔ̀ziro. ²⁸Ben nɔgbē pì a loo tò gwe, à gè wéte guu à bè gbēnɔ̀ne: ²⁹À m̀ à gɔ̀gbē ke gwa. À yā kè má kènɔ̀ òme pínɡi. Ke Mesaya pime gwée? ³⁰Ben aɔ̀ b̀e wéte guu, aɔ̀e gaa Yesu kiia.

³¹Gurɔ̀ beee sɔ̀ Yesu ibanɔ̀ bène: Rabi, né pɔ̀ bleroo? ³²Ben à bè́nne: Má p̀ble ke v́ kè á d̄ro. ³³Ben à ibanɔ̀ kɔ̀ l̀la wà bè: Gbēke m̀ne p̀bleeon yɔ̀? ³⁴Ben Yesu bè́nne: Ma p̀bleen gbē kè ma zii pɔ̀yezikena ũ ai mà zii kè à d̄m̄e m̀ de. ³⁵Apinɔ̀ eè be mɔ̀ siigɔ̀ bé à gɔ̀ kè p̀kēgurɔ̀ é ká. Mée ooare, à wée sé à buraanɔ̀ gwa, zaake p̀nɔ̀ mà aɔ̀ kà kēna. ³⁶P̀kēri e a asaia ee k̀, èe gbēnɔ̀ kaakɔ̀a wēndi kè è yāaro pɔ̀ ũ, le p̀t̄ri kɔ̀n p̀kērio p̀nnaa ke ledɔ̀. ³⁷Zaake yā k̀kii né yāpuraame: Gbēke bé è pɔ̀ t̄, gbēke kē. ³⁸Ma a zī pɔ̀ kē gura kè ée zii k̄enlo. Gbē p̀andɔ̀ bé wà zii kè gwe, ben ée ní zii àre blee.

³⁹Samaria gbē kè aɔ̀ kú wéte pì guunɔ̀ Yesu náane kè pari yā kè nɔgbē pì ò́nne yānzi, kè à bè à yā kè á kènɔ̀ òare pínɡi. ⁴⁰Beee yānzi kè aɔ̀ kà Yesu kiia, aɔ̀ wée k̄a à gɔ̀nyo, ben à k̄nyo gurɔ̀ plaa. ⁴¹Kè Yesu yā ò́nne, gbē p̀andɔ̀ a náane kè paripari. ⁴²Ben aɔ̀ bè nɔgbē p̀ine: Èe ke yā kè ní òwe yānzin wa à náane k̄zi adoro. Wa à yā mà wa z̄ndame, ben wá d̄s sa kè anduna Misirin à ũ yāpura.

Gbāadee né k̄kɔ̀ana

⁴³Kè à gurɔ̀plaa k̄nyo, à gberan à tà Galili, ⁴⁴zaake à bè annabi ègɔ̀ bèe v́ a z̄inda b̀sunlo. ⁴⁵Kè à kà Galili, Galilideenɔ̀ gbāake kp̄azi, zaake aɔ̀ gàa wà Banla z̄ibaa kè Yerusalemume, ben aɔ̀ yā kè à kè z̄ibaa pì z̄inɔ̀ è pínɡi. ⁴⁶Ben Yesu èara à gàa Kana, gura kè à í lien geepiwēe ũ. B̀su gbāade kee kú gwe, à négɔ̀gbē e gyāa kee zaa Kapenamɔ̀. ⁴⁷Kè à mà Yesu b̀ Yudea à sù Galili, ben à gàa à kiia à wée k̄a à gá a né k̄kɔ̀a, zaake à kú gaa léz̄i. ⁴⁸Ben Yesu bène: Tó èe ke a dabuyānɔ̀ kɔ̀n yābɔ̀nsaenɔ̀ è baasiro, é ma náane kero. ⁴⁹Ben gbāadee pì bène: Baa, ñ m̀ le ma né kpé à ga. ⁵⁰Yesu bène: Ñ tá be. N né é garo. Gɔ̀gbē pì yā kè Yesu òne s̀, ben à dà zén. ⁵¹Kè à té zén, à dàk̄re kɔ̀n a z̄irinɔ̀, ben aɔ̀ bène à né kuu. ⁵²Ben à ní lá à bè: Gurɔ̀ zaka kp̄aree takan à kè s̄aɔ̀? Ben aɔ̀ bène: Ḡia f̄aant̄e m̀ do zakan m̄ewāaa pì k̄a. ⁵³Ben de pì d̄s kè gurɔ̀ zaka kè Yesu òare kè a né é garoon gwe. Ben aɔ̀ à náane kè, àpi kɔ̀n a bedeenɔ̀ ní pínɡi. ⁵⁴S̄eeda plaadee kè Yesu kè b̄na Yudea suna Galilin gwe.

Gyāre k̄kɔ̀ana dada'okiia

5 ¹Beee gbera Yudanɔ̀ z̄ibaa ke kà, ben Yesu èara à gàa Yerusalemu.
²Dada'okii kú gwe S̄a Ḡekii sae kè wè be Beteseda kɔ̀n Eberu yāo.

Dada'okii pì kámmabokii vī leo sɔɔro, ³gyāreenɔ ègɔ daenan paripari, vīano kɔn ereno kɔn gbē kè aɔ mēguu fēfēnanɔ. ⁴⁻⁵Gɔgbē kee kú gwe èe gyāa kee à kà wē baplaa plaasai. ⁶Kè Yesu à è daena gwe, à dɔ kè èe gyāa kee a gì kè maamaa, ben à bène: N̄ yezi ngɔ aafiaɔ? ⁷Ben gyāree pì wèla à bè: Maree, má gbēke vī à ma da í guu gurɔɔ kè à dègero. Tó mée gaa gēn, gbē pānde è gīake à gē ma āme. ⁸Yesu bène: N̄ fεe n̄ ze, n̄ n pè sè n̄ táa o. ⁹Gwe gɔɔ gɔgbē pì aafia è. À a pè sè à táa ò. Gurɔɔ pì né kámmabogurɔɔ zīme, ¹⁰ben Yuda gbāadeenɔ bè gɔgbē kè kēkɔa pīne: Kámmabogurɔɔ zīn gbāa. À zé vī ngɔ n̄ pè senaro. ¹¹À wēnla à bè: Gbē kè ma gba aafia bé à òme mà a pè sé mà táa o. ¹²Ben aɔ à là wà bè: Dé bé à bène n̄ n pè sé n̄ táa oo? ¹³Gbē kè kēkɔa pì dɔ tó dénlo, zaake Yesu gète parii kè aɔ kú gweenɔ tème. ¹⁴Bee gbera Yesu à è Luda ua guu, ben à bène: N̄ ma, n̄ aafia è. N̄ton durun ke dɔro, le yā kè zaa de beeelaa tón n̄ le dɔro yānzi. ¹⁵Ben gɔgbē pì gà à ò Yuda gbāadeenɔne kè Yesu bé à tò a aafia è.

¹⁶Ben gbāadee pīnɔ wée tà Yesua, kè è yā beee takanɔ ke kámmabogurɔɔ zī yānzi. ¹⁷Ben Yesu wēnla à bè: Ma De ègɔ zīi kee kámmabosaimε, len mée kee le se. ¹⁸Yā beee yānzi gbāadee pīnɔ e Yesu wetee wà à dezi de káakula. Èe ke kè è kámmabogurɔɔ zī yā daro ado yānzinlo, kè è be Ludan a De ũ, èe a zīnda kee sēnkpe kɔn Ludao yānzime.

Luda Né iko

¹⁹Yesu èara à wēnla à bè: Yāpuraan mée ooare, Luda Né è fɔ à yāke ke kɔn a zīnda gbāaaoro, sé yā kè à è a Dee e kee baasiro, zaake yā kè à De è ke píngi, àmbe à Né pì è ke se. ²⁰Zaake De Ludaa ye a Nézi, è yā kè è ke píngi ɔɔane. Eé yā kè bíta de beeelaa ɔɔane, eé bɔ a sae. ²¹Lán De Luda è gèno vu à wēndi kpáríma nà, len à Né è wēndi kpá gbē kè à yezinɔa le. ²²De Luda è yākpae ke kɔn gbēkeoro, à yākpækena gbāa píngi kpà a Néa, ²³le baade píngi bèe li a Néne, lán aɔè li De Ludane nà. Gbē kè èe bèe li Luda Nénero, adee e bèe lii à De kè à à zīnero. ²⁴Yāpuraan mée ooare, gbē kè èe ma yā maa, bensɔ èe gbē kè ma zī náane kee, adee wēndi kè è yāaroo vī. Yā é vēεaro, adee bɔ gaan à gè wēndi guume. ²⁵Yāpuraan mée ooare, gurɔkee e suu à kà kò, kè gèno é Luda Né kòto ma, aɔ gbē kè aɔo mànɔ é fεe. ²⁶Lán De Luda wēndikpammana gbāa vī nà, len à wēndikpammana gbāaa kpà a Néa le dɔ. ²⁷À yākpækena gbāaa kpàa dɔ, kè à de Gbēntee Né ũ yānzi. ²⁸Àton tó beee bɔ a saero, zaake gurɔkee e suu kè gè kè aɔo kú mira guuno é à kòto ma ²⁹wà bɔe ní píngi. Maakerinɔ é fεe wà gē wēndi guu, zaakerinɔ sɔ yāvεemmana guu. ³⁰Mèè fɔ mà yāke ke kɔn ma zīnda gbāaaoro. Mèè yākpae ke lán à òme nàme, mèè yākpae ke a zéa, zaake mèè ma zīnda poyezi wetero, sé gbē kè ma zīi pì pò.

Yesu iko sèedadeenɔ

³¹Tó má de ma zīnda sèedadee ũ, le ma yā náane víro. ³²Sèedade pāndee kuu kè è ma yā o, má dɔ kè ma yā kè è oo náane vī. ³³Baa apinɔ, a gbēno zì Yaayaa,

ben à yāpuraa òare. ³⁴Mée mè kpá gbēntee sèedadekenaaro, mée beee ooare le à e à bɔ zia yānzime. ³⁵Yaaya de lán fitia kè nana èe guu puu bà, ben a we à ponnaa kè à gupuraazi guɔɔ plaa. ³⁶Yā kè De Ludaa dàme mà keeno, kè mée kee pɔɔɔ deare sèeda ũ, kè De Luda bé à ma zī. Ma sèeda pì de Yaaya pɔla. ³⁷Ma De kè ma zī ma yā ò dɔ. Èe à kòto ma zikiro, èe wée siàlero, ³⁸à yā e wēkii e a swē guuro, kè èe gbē kè à à zī náane kero yānzī. ³⁹Eè Luda yā tàasi ke, zaake eègɔ daa gwen é wēndi kè è yāaroo en. Ma yān takada pì e oo sɔ, ⁴⁰mɔde ée gii mó ma kiiazi le à wēndi pì e. ⁴¹Mée sáabu wetee gbēntee kiario, ⁴²mɔde má a dɔ, má dɔ kè á ye Ludaziro. ⁴³Ma mɔ kɔn ma De tɔo, ben ée ma síro. Tó gbē pānde mɔ kɔn a zinda tɔo, é à sí. ⁴⁴Lán eè sáabu wetekɔa nà, mɔde eè sáabu wete Luda mèn do lélea lero, é ke dia à ma yā síí? ⁴⁵Àtongɔ daa mámbe mé gá kɔn a yāo ma De kiario, Musa kè a wée dɔzi bé eé gá a yāo. ⁴⁶Tó a Musa yā sì, le a ma yā sì se, zaake ma yān à kè Luda yān. ⁴⁷Kè ée yā kè à kè Luda yānɔ síro, é ke dia à ma yā síí?

Póblekpana gōgbē gōɔn bɔɔ sɔɔroonɔa

(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Luk 9:10-17)

6 ¹Beee gbera Yesu bikū Galili sèbe kè wè be dɔ Tiberia baa. ²Gbēnɔ gɔ tézi paripari, kè aɔ à dabuyānɔ è dian èe gyāreenɔ kēekɔana yānzī. ³Ben Yesu didi à vèe sīsīa kɔn a ibanɔ. ⁴Yudanɔ Banla zibaa kà kī. ⁵Kè Yesu wée sè musu, à è gbēnɔ e mɔɔ a kiia paripari, ben à Filipi là à bè: Mákpan wé pòblee lún le gbēnɔ blee? ⁶À beee ò le à Filipi yɔ à gwa yānzime, zaake à dɔ lán é ke nà. ⁷Ben Filipi wèala à bè: Kondogi ɔɔ mèn wàa do buredi, baa tó wà lili baadene fétéfete, eé mómámaro. ⁸À ibanɔ doke Anduru, Simɔ Pita dáaro bène: ⁹Négɔgbē kee kú kè, à buredi aaga ví mèn sɔɔro kɔn kpò néngonɔ mèn plaa. Bón beee é ke parii kènonɔ? ¹⁰Yesu bè: À gbēnɔ vèevèe. Sè di guu pìn, ben aɔ vèevèe. Gōgbēnɔ kà gōɔn bɔɔ sɔɔro taka. ¹¹Yesu buredi pìn sè à aubarika dàn, ben à kpàatete gbē kè aɔ vèena pìnɔne lán aɔ yezi nà. Len à kpò kpámma le dɔ. ¹²Kè aɔ kà ní píngi, à bè a ibanɔne: À à kpaaa kè gɔ sèe píngi, le à ke tón ke pāro. ¹³Ben aɔ buredi mèn sɔɔro kè wà sò pì kpaaa kè gōn sèe gbíi kuri awèplaa pà. ¹⁴Kè wà dabuyā kè Yesu kè pì è wà bè: Gbē pì né annabi kè èe mɔɔ anduna guume yāpura. ¹⁵Yesu dɔ kè wà yezi wà mó wà a kú wà a ká kí ũ kɔn gbāaaome, ben à guíne gwe à èara à didi sīsī musu ado.

Yesu taa'ona sèbela

(Mat 14:22-33, Maa 6:45-52)

¹⁶Kè uusie kè, à ibanɔ gàa sèbe baa. ¹⁷Ben aɔ gè góro'ite guu, aɔɔe bikūu sèbe pì baa kāa Kapenamu kpa. Guu gīake à sì Yesu e ká ní kii kɔro. ¹⁸Zàgá'ia gbāaa kàka, ben í e fèe. ¹⁹Kè à ibanɔ góro lì wà kà kiloo sɔɔro ke swèdo taka, ben aɔ Yesu è èe taa oo íla, èe sɔɔ ní górozi, ben vía ní kú. ²⁰Ben à bèinne: Mámbee! Àton tó vía a kúro. ²¹Aɔ wèzi à gè góro guu, ben góro pì kà guu kè aɔɔe gaan gɔɔ.

Gbēno Yesu wetena

22 Kè guu dò parii kpé zena sèbe baa kãa. AƆ dƆ kè goro'ite kú gwe yã mèn dome, Yesu sƆ èe gē goro pì guu kƆn a ibanƆro, aƆ tà ñtēeme. 23 Zãazãa goro'ite pãndenƆ bƆ Tiberia, aƆ mƆ guu kè kii kƆn guu kè wà buredi sòn-o, kè Dii sáabu kpà. 24 Kè parii pì è àpi ke à ibanƆro kú gwe doro, aƆ gē goro pinƆ guu aƆ gàa à wete Kapenamú.

Yesu bé pƆblee kè è ñ ká wëndia ũ

25 Kè aƆ à è sèbe baa gwe, aƆ bène: Rabi, n ka kè bƆreme? 26 Yesu bèñne: Yãpuraan mée ooare, ée ma wete buredi kè á sò a kã yãnzime, èe ke dabuyã kè á ènƆ yãnzinlo. 27 Àton zii ke pƆblee kè è yãa yãziro, sé pƆblee kè è ñ ká wëndi kè è yãarooa. Gbēntee Né bé eé a gba pƆblee pì, zaake àpin De Luda a sèeda kèa.

28 Ben aƆ à là wà bè: Dian wé ke nà wà yã kè Ludaa yezi wà kee kee? 29 Yesu wēñla à bè: Yã kè Ludaa yezi à keen yè: À gbē kè à à zì náane ke. 30 AƆ bène: Dabuyã kpareen né kewe, le wà e wà n náane kee? Yã kpareen né kee? 31 Wa dezinƆ mana blè gbáan lán wà kè Luda yãn nà wà bè: A pƆblee kè bƆ musu kpámma aƆ blè. 32 Ben Yesu bèñne: Yãpuraan mée ooare, èe ke Musa bé à pƆblee kè bƆ musu kpàawaro. Ma De bé è pƆblee yãpuradee kè bƆ musu kpáawa. 33 PƆblee kè Ludaa kpà pin gbē kè bƆ musu è wëndi kpá andunaa ũ.

34 AƆ bène: Mare, ñgƆ pƆblee beee taka kpaawa gurƆ píngi. 35 Ben Yesu bèñne: Mámbe pƆblee kè è ñ ká wëndia ũ. NƆaa é gbē kè mƆ ma kiia dero, ímii é ma náanekeri de zikiro. 36 Baa kƆn beeeo lán má òare nà, baa kè a ma e, ée ma náane kero. 37 Gbē kè ma Dee kpàmaa é mƆ ma kiia, mé pé gbē kè mƆ ma kiiaa zikiro. 38 Èe ke ma zinda poyezi yãnzin ma bƆ musu ma mƆziro, sé gbē kè ma zì pƆ. 39 PƆ kè gbē kè ma zii pì yezin yè: Màton tó gbē kè à kpàmaanƆ ke sàsàro. À yezi mà ñ fee ziaa zì. 40 Zaake pƆ kè ma Dee yezin yè: Gbē kè wée pè à Néa bensƆ èe à náane kee gƆ wëndi kè è yãaroo vī, mé à fee ziaa zì.

41 Ben Yuda gbãadeenƆ zƆka kàzi, kè à bè ambe pƆblee kè bƆ musu ũ yãzi. 42 AƆ bè: Gbē pì né Yesu Yusufu nénloo? Wá à de kƆn à dao dƆ né! Ben èe bee a bƆ musume. 43 Yesu bèñne: Àton zƆka káro. 44 Gbēke é fƆ à mƆ ma kiiaro, tó èe ke ma De kè ma zii à sisi baasiro, mé à fee ziaa zì. 45 À kēna annabinƆ takada guu wà bè: Luda bé eé yã da baadene. Gbē kè De Luda yã mà bensƆ à à yã dà, àmbe è mƆ ma kiia. 46 Èe ke gbēke De Luda è kƆn wéonlo. Gbē kè bƆ à kiia bé à à è ado. 47 Yãpuraan mée ooare, ma náanekeri wëndi kè è yãaroo vī. 48 Mámbe pƆblee kè è ñ ká wëndia ũ. 49 A dezinƆ mana blè gbáan, baa kƆn beeeo aƆ gàga. 50 PƆblee kè è bƆ musu sƆ, tó gbē blè, eé garo. 51 Mámbe pƆblee wëndidee kè bƆ musu pì ũ. Tó gbē à kè blè, eégƆ kuu gurƆ píngi. PƆblee kè mé kpámman ma mēbaasi ũ, le anduna gƆ wëndi vī yãzi.

⁵²Ben gbāadee pìnɔɔ e leokpakōa kee kōo wà bè: Gbē pì é f̄ à a m̀baasi kpáwa wà sòn yó? ⁵³Ben Yesu bèñne: Yāpuraan mée ooare, tó ée Gbēntee Né m̀baasi só a à aru mìro, éǵ w̄ndi v̄iro. ⁵⁴Gbē kè è ma m̀baasi só à ma aru mii w̄ndi kè è yāaroo v̄i. Mámbe mé à f̄e ziaa z̄i. ⁵⁵Zaake ma m̀baasi né p̄ble yāpuraame, ma aru né ímina yāpuraame. ⁵⁶Gbē kè è ma m̀baasi só à ma aru mii kú ma guu, má s̄ɔ kú à guu. ⁵⁷Lán De Luda W̄ndide ma z̄i bens̄o má kuu à yānzi nà, len gbē kè è ma m̀baasi só éǵ kuu ma yānzi le. ⁵⁸P̄blee kè b̀ musun gwe. À de lán p̄blee kè a dezínɔ blè ā ḡà bàro. P̄ble beee blèri éǵ kuu gurɔ s̄anda p̄ngime. ⁵⁹Yesu yā beeenɔ ò gurɔ kè èe yā daañne Kapenamu aduakekpemme.

Yesu ìba kenɔ b̄rukpeekena

⁶⁰Kè à ìbanɔ yā pì mà, ā paridee bè: Yā gbāaame, dé bé eé beee f̄ɔ? ⁶¹Yesu d̄ a sw̄e guu kè a ìbanɔ e z̄ka kaa yā pì musu, ben à bèñne: Yā pì e a fuu? ⁶²Tó á è Gbēntee Né f̄e èe taa guu kè à kún yā s̄ né? ⁶³Luda Nini bé è w̄ndi kpám̄ma, m̀baasi né p̄kenlo. Yā kè má òareenɔ Luda Nini kè è n̄ ká w̄ndia yā ũ. ⁶⁴M̄de a gbēkenɔ e ma náane kero. Zaake Yesu gbē kè āɔe a náane keroonɔ d̄ zaa káaku k̄n gbē kè eé a kpám̄mao. ⁶⁵Ben à bè d̄: Beee yānzin má òarezi, gbēke é f̄ à m̄ ma kiiaro, séto De Luda à gbà zé.

⁶⁶Zaa gurɔ beee à ìba kenɔ b̄ru kpe paripari, āɔe tézi d̄ro. ⁶⁷Ben Yesu a ìba ḡɔn kuri aweeplaaanɔ là à bè: Á yezi à tá sen yó? ⁶⁸Simɔ Pita w̄àla à bè: Dii, dé kiian wé gán? N̄ w̄ndi kè è yāaro yā v̄i. ⁶⁹Wa n náane kè, wá d̄ ke Luda gbē kè à kú adonan n ũ. ⁷⁰Yesu bèñne: A ḡɔn kuri aweeplaa k̄enɔn má s̄eroo? Baa k̄n beeeo a gbē doo né ibilisime. ⁷¹Yudasi, Simɔ Isikarioti n̄n à téa. Àpin ḡɔn kuri aweeplaa p̄nɔ doke kè eé à kpám̄ma ũ.

Yesu k̄n a d̄aronɔ

7 ¹Beee gbera Yesu gàa Galili w̄te k̄n w̄teo, zaake à yezi à lili o Yudearo, kè Yuda gbāadeenɔ e à wet̄e wà à de yānzi. ²Yudanɔ Kutad̄na z̄baa kà k̄i, ³ben à d̄aronɔ bène: N̄ f̄e gura kè n̄ gá Yudea, le n ìba kè āɔ kú gweenɔ yā kè n̄e keenɔ e se. ⁴Tó gbē yezi à t̄ɔ b̄, è a yān ke utenaro. Lán n̄e yā k̄enɔ taka kee nà, n̄ n z̄inda ɔɔa andunane. ⁵Baa à d̄aro p̄nɔ āɔe à náane kero. ⁶Ben Yesu bèñne: Á gurɔ e káme k̄ro. Am̄anɔ s̄ á zé v̄i gurɔ s̄anda p̄ngi. ⁷Anduna é we à zaaguro, m̄de à z̄magu kè meè be à yākena zaa yānzi. ⁸Á gá z̄baakekiia, mée gaaro, zaake à gurɔ e káme k̄ro. ⁹Kè à yā pì ò, ben à ḡ Galili.

Yesu gana Kutad̄na z̄baakekiia

¹⁰Kè à d̄aro p̄nɔ gàa z̄baakekiia, gbasà àton gá. Èe gá gbēnɔ wáaro, à gàa asii guume. ¹¹Yuda gbāadeenɔ e à wet̄e z̄baakekiia ā bè: Àpi

kú máa? ¹²Parii guu wèe yābuu tāa maamaa à musu. Gbēkeno bè: Gbē maaame. Gbēkeno bè: Auo, èe gbēno sāsāame. ¹³Gbēkee e a yā o gupuraaaro, kè wèe vīa kee gbāadee pìnɔne yānzi.

¹⁴Kè zībaa kà a dagura, Yesu gāa Luda ua guu, èe yā daafine. ¹⁵À yā bò gbāadee pìnɔ sae wà bè: Gbē kè èe kyó keroo bé à takada dō lɛs? ¹⁶Ben Yesu bèfne: Yā kè meè dafine né ma zīnda yānlo, gbē kè ma zīi yāme. ¹⁷Gbē kè yezi à zɛ kōn Luda poyezikenaog égō dō tó ma yādannena de Luda pō ū, kesō ma zīnda yān mée oo. ¹⁸Gbē kè è a zīnda yā oo e wetee à tō bome. Gbē kè èe wete à gbē kè a zīi tō bɔɔ náane vī, mɔnafiki kú à guuro. ¹⁹Musa e doka daareroo? A gbēke yā pì kūna sōro. Bóyānzin ée wetee à ma dezi?

²⁰Ben gbēno bène: Ní zīn vīme. Dé bé èe wetee à n dee? ²¹Yesu bèfne: Dabuyā mèn don má kè, ben à bò a píngi sae. ²²Musa bāngukena yā dàare, ben èe bāngu ke kámmaboguroo zī. Ase èe ke Musa kiian à nānlo, à bò a dezi káakunɔ kiame. ²³Lán wè bāngu ke néne kámmaboguroo zī nà le waton bɔ Musa doka kpɛero yānzi, à kè dia a pɔɔ fēnamazi, kè ma gbē gbà aafia wásawasa kámmaboguroo zīi? ²⁴Àton yā gwa lán a wée e ee nàro. À yā gwa a zéa.

Yesun Mesaya ūs?

²⁵Ben Yerusalemudeeno bè: Gbē pì né gbē kè wèe à wetee wà à deenloo? ²⁶À gwa, èe yā oo gupuraa, ben gbēkee e yā liaro. Gbāadeeno à dō Mesaya ū yāpuraan yó? ²⁷Wá dō guu kè gbē kèkii bōn. Tó Mesaya mō, weégō dō guu kè à bōnlo. ²⁸Bee yānzi gurɔɔ kè Yesu e yā daafine Luda ua guu, à pūtā à bè: Á ma dō bensō á dō guu kè ma bōn. Ase mée mō kōn ma zīndaoro. Gbē kè ma zīi né yāpuradeeme, ben á à dōro. ²⁹Má à dō, zaake ma bɔ à kiiame, àmbe à ma zī.

³⁰Ben aōe à wetee wà à kū, mōde gbēkee e ɔ naaro, zaake à gurɔɔ e papa kōro. ³¹Zà guu wà Yesu náane kè pari wà bè: Tó Mesaya mō, ée dabuyā ke pari de kè gbē kèkii kèlan yó?

Dogarino zīna aō Yesu kū

³²Kè Farisinɔɔ mà wèe yābuu tāa zà guu à yā musu, ben sa'orikino kōn Farisi pino dogarino zī wà à kū. ³³Ben Yesu bè: Ma kuunaao gō fété, gbasà mà tá gbē kè ma zīi kiia. ³⁴É ma wete à koramazi, zaake é fō à gá guu kè má kúnlo.

³⁵Ben gbāadee pìnɔ e kō lalaa: Mán à yezi à gán kè wé korazi? À yezi à gá wa gbē kè aō fāakōa Giriki būsuno guu kiia le à yā da Giriki pìnɔnen yó? ³⁶Yā kè à ò pì mì de diame? Kè à bè wé a wete wà koraazi bensō guu kè á kún wé fō wà gá gwero né.

Í kè è ní ká wèndia

³⁷Zībaa gurɔ zāa bíta zī Yesu fēe à pūtā à bè: Gbē kè ímii e à dee à mō ma kiia à í mi, ³⁸gbē kè èe ma náane kee sō, í kè è ní ká wèndia égō bà

lɛɛ zaa à nɔ̄se guu lán wà kɛ̀ Luda yān nà. ³⁹À yā kè ò Luda Nini kè gbɛ̀ kè aɔ̄ɛ a náane kɛ̄nɔ̄ é sí yā musume. Aɔ̄ɛ Luda Nini pì vī gīaro, kè Yesu e gīake à tɔ̄ bɔ̀ kòro yānzì.

Gbēnɔ̄ kɛ̀kɛ̀kɔ̄ana Yesu yānzì

⁴⁰Kè gbēnɔ̄ yā pì mà, gbēkeno bè: Gbɛ̀ kèkii né annabi pìme yāpura. ⁴¹Gbēkeno bè: Gbɛ̀ kèkii né Mesayame. Mɔ̄de gbēkeno bè: Mesaya é bɔ̀ Galili sɔ̄ɔ̄? ⁴²Wà kè̀ Luda yān wà bè, Mesaya né Dauda boriime, eé bɔ̀ Dauda be wéte Betelemume. ⁴³Ben gbēnɔ̄ kɛ̀kɛ̀kɔ̄a Yesu yānzì. ⁴⁴Aɔ̄ gbēkeno yezi wà à kù, mɔ̄de gbēkee e ɔ̀ naaro.

Yuda gbāadeenɔ̄ è Yesu náane kero

⁴⁵Ben dogarinɔ̄ èara wà tà sa'orikinɔ̄a kɔ̄n Farisinɔ̄. Ben aɔ̄ n̄ lá wà bè: Bɔ̀yānzì ée à kù a suoziroo? ⁴⁶Dogari pìn wènlà wà bè: Gbēkee e yā o lán gbɛ̀ kèkii bà zikiro. ⁴⁷Ben Farisinɔ̄ bɛ̀nne: À a likɔ̄a sen yɔ̄? ⁴⁸Gbāadee ke Farisi ke à náane kèn yɔ̄? ⁴⁹Pari beee Luda yā dɔ̄ro, Luda lé kè̀nɛme. ⁵⁰Nikodemu kè gāa Yesu kiia yāa né gbāadee pìnɔ̄ dokeme. À bɛ̀nne: ⁵¹Wa doka guu wà bè, wàton yā da gbɛ̀la a yā mana sairo ke yā kè̀ à kè̀ dɔ̄na sairo. ⁵²Aɔ̄ bène: Galili gbɛ̀n n̄ ù seɔ̄? Ñ t̄aasi ke ñ gwa, né e kè̀ annabi ke è bɔ̀ Galiliro. ⁵³Ben baade tà a be.

Nɔ̄gbɛ̀ kè̀ wà kù zinakena guu

8 ¹Yesu gāa Kùkpe s̄s̄igeezi. ²Kè guu d̄ɔ̄ gɔ̄, à èara à gāa Luda ua guu. Baade p̄ngi m̄ à kiia, ben à v̄ɛ̀ èe yā daānne. ³Ben ludayādannerinɔ̄ kɔ̄n Farisinɔ̄ m̄ à kiia kɔ̄n nɔ̄gbɛ̀ kè̀ wà kù zinakena guu, aɔ̄ à zè zà guu ⁴aɔ̄ bè Yesune: Danneri, wà nɔ̄gbɛ̀ kè̀ kù kɔ̄n ḡp̄ɔ̄seɛo wéedewe. ⁵Wa doka guu Musa diɛ̀ wà nɔ̄gbɛ̀ kè̀ taka pápa gbèò wà à demɛ. Ñ è dia sɔ̄ɔ̄? ⁶Aɔ̄ beee ò le aɔ̄ à yɔ̄ wà gwa wà e wà yā daàla yānzime. Ben Yesu n̄aè èe ɔ̄gbɛ̀ kè̀ tɔ̄tɛa. ⁷Kè aɔ̄ kpé wèe à lalaa, ben à a m̄ sè lezì à bɛ̀nne: A gbɛ̀ kè̀ èe durun ke zikiroo à pá gbèò káaku. ⁸Ben à èara à n̄aè èe ɔ̄gbɛ̀ kè̀ tɔ̄tɛa dɔ̄. ⁹Kè aɔ̄ mà le, ben aɔ̄ f̄aakɔ̄a doodo s̄ena zaa gbɛ̀nsinɔ̄a. Ben aɔ̄ Yesu tò ado kɔ̄n nɔ̄gbɛ̀ pio. ¹⁰Ben à èara à a m̄ sè lezì à bène: Nɔ̄gbɛ̀, aɔ̄ tà m̄ámɛ? Wèe yā danla dɔ̄roo? ¹¹Nɔ̄gbɛ̀ pì wèàla à bè: Baa, aɔ̄ gbēkee kú kè̀ dɔ̄ro. Ben Yesu bène: Mapi se, mé yā danlaro. Ñ gá. Zaa gb̄aa ñton durun ke dɔ̄ro.

Yesun gupuraa ù andunane

¹²Ben Yesu yā ò gbēnɔ̄ne dɔ̄ à bè: Mámbe gupuraa ù andunane, gbɛ̀ kè̀ t̄émazii égɔ̄ kú gusiaan dɔ̄ro, gupuraa kè̀ è n̄ ká wèndian adee égɔ̄ vī.

¹³Ben Farisinɔ̄ bène: Ñ de n z̄inda s̄èedadee ù, n yā náane v̄iro. ¹⁴Ben Yesu wènlà à bè: Baa tó méɛ ma z̄inda yā oo, ma yā náane v̄i, zaake má d̄ɔ̄ guu kè̀ ma bɔ̄n kɔ̄n guu kè̀ méɛ taan-o. Amɔ̄ano s̄ɔ̄, á guu kè̀ ma bɔ̄n kɔ̄n guu kè̀ méɛ taan-o d̄ɔ̄ro. ¹⁵Ée ma taari ee gbēnteekeɛmmɛ. Méɛ gbēke

taari e s̄oro. 16 Tó ma gbē taari è s̄o, taari'ena pì éǵō náane vī, zaake má kú madoro, ma De kè ma zīi kúmao. 17 À kú a doka takadan wà bè, sèedade ḡōn plaaano yā bé à náane vī. 18 Mámbe ma zīinda sèedadee ũ. Ma De kè ma zīi né ma sèedadeeme do.

19 Ben ās̄ à là wà bè: N dee kú máme? Yesu wèñla à bè: Á ma d̄oro, bens̄o á ma De d̄oro. Tó a ma d̄o, le a ma De d̄o. 20 Yesu yā beee ò ɔɔsikiia, gurɔɔ kè èe yā daañne Luda ua guume. Wèè à k̄uro, zaake à gurɔɔ e papa k̄oro.

É f̄o à gá guu kè mée taanlo

21 Ben Yesu bèñne do: Mée taa, é ma wete, m̄ode é ga a durun guume. É f̄o à gá guu kè mée taanlo. 22 Ben gbāadee p̄ino bè: Á bè wé f̄o wà gá guu kè ée taanlo. Eé a zīinda den yó? 23 Ben Yesu bèñne: T̄ote kè gbēnon a ũ, musu gbēn ma ũ. Anduna kèki gbēnon a ũ, anduna kèki gbēn ma ũro. 24 Beee yānzin ma bèare é ga a durun guume. Tó ée sí kè mámbe gbē kè má de à ũu ũro, é ga a durun guume.

25 Ben ās̄ à là wà bè: Déme n ũu? Yesu wèñla à bè: Gbē kè má dare zaa káakun ma ũ. 26 Má yā vī pari mà o a musu mà yā daoala. Gbē kè ma zīi né yāpuradeeme, yā kè má mà à kiian mēè o andunane.

27 Āo de d̄o kè De Ludan à téaro, 28 ben Yesu bèñne: Tó a Gbēntee Né sè á d̄o musu, é gbasà à d̄o kè mámbe gbē kè má de à ũu ũ. Mēè yāke ke k̄on ma zīindaoro, yā kè ma Dee dāmeen mēè o. 29 Gbē kè ma zīi kúmao, èe ma tó madoro, zaake mēǵō yā kè è káne kee gurɔ p̄ingi. 30 Gurɔɔ kè Yesu e yā p̄ino oo, wà à náane kè pari.

Wēeneno k̄on z̄ono

31 Ben Yesu bè Yuda gbāadee kè ās̄ à yā s̄inone: Tó á ma yā k̄una, éǵō de ma iban̄o ũ yāpura. 32 Éǵō yāpuraa d̄o, yāpuraa pì é tó à ḡo a zīinda vī.

33 Ben ās̄ bène: Ibraī boriin wa ũ, wée z̄o ble gbēkene zikiro. Ben nēe bee wé ḡo wa zīinda v̄i? 34 Yesu wèñla à bè: Yāpuraan mée ooare, gbē kè è durun kee né durun z̄ome. 35 Z̄o kuu ua gbē ũ gurɔ p̄ingiro, ua nén ua gbē ũ gurɔ p̄ingi. 36 Tó Luda Né a bo z̄obleen, é ḡo a zīinda vī yāpura. 37 Má d̄o kè Ibraī boriin a ũ, m̄ode ée ma wete à ma de kè ma yā kú a n̄ose guuro yānz̄i. 38 Yā kè má è ma De kiian mée oo, yā kè á mà a de kiian ée kee.

39 Ben ās̄ bène: Ibraīn wa de ũ. Ben Yesu bèñne: Tó Ibraī n̄enon a ũ, le a Ibraī dà s̄e. 40 Tia sa ée ma wete à ma de, mam̄oma kè ma yāpuraa kè má mà Luda kiia òaree. Ibraī e yā beee taka kero. 41 Ée a de yākena keeme. Ben ās̄ bène: Gitas̄ot̄onenon wa ũro. De m̄en doon wá vī, àmbe Luda ũ. 42 Yesu bèñne: Tó a den Luda ũ, le á yemazi, zaake Luda kiian ma b̄on ma m̄o. Mée mó k̄on ma zīindaoro, àmbe à ma zī. 43 Á kè dia ée ma yā d̄oro d̄oro? Kè eè f̄o à ma yā d̄oro d̄oro yānzime. 44 A de Ibilisi p̄on a ũ, à p̄yez̄in á yezi à ke. Gbēderin à ũ zaa káaku, è ze k̄on yāpuraoro,

kè yāpuraa kú à nòse guuro yānzi. Tó à egge tò, à zīnda dàn gwe, zaake egedeen à ũ, egge mímè. ⁴⁵Mapi sō, mèe yāpuraa o. Beee yānzi eè ma yā síro. ⁴⁶A té, dé bé eé be ma durun kè? Kè yāpuraan mée oo, à kè dia ée ma yā siiroo? ⁴⁷Gbē kè de Luda pó ũu è yā kè Ludaa e oo mame. Á de Luda pó ũro, beee yānzin eè ma yā maziro.

Yesu dena Ibraīla

⁴⁸Ben gbāadee pìnɔ̀ bènɛ: Samaria gbēn n ũ! Ní zīn vīme! Ke yāpuranlo?

⁴⁹Ben Yesu bè: Má zīn vīro. Mèè bèè li ma Dene, mɔ̀de eè ma kpɛ bo.

⁵⁰Mèè wete mà a zīnda tó bɔ̀ro, gbēke bé è weteme, àmbe yāgɔ̀gɔ̀ri ũ.

⁵¹Yāpuraan mée ooare, gbē kè è dɔ̀ ma yāzi é ga zikiro.

⁵²Ben gbāadee pìnɔ̀ bènɛ: Wá dɔ̀ sa kè ní zīn vī. Ibraī gá kōn annabinɔ̀ píngi, ben née bee gbē kè è dɔ̀ n yāzi é ga zikiro? ⁵³Ní de wa dezi Ibraī kè gálan yó? Annabinɔ̀ gága dɔ̀. Dén née n zīnda diee à ũu? ⁵⁴Ben Yesu bè: Tó mée ma zīnda tó bɔ̀ome, beee bèè vīro. Ma De kè ée bee à de a Luda ũ, àmbe è ma tó bo. ⁵⁵Á à dɔ̀ro, mɔ̀de má à dɔ̀. Tó ma bè má à dɔ̀ro, mégɔ̀ de egedee ũ lán a bàme. Má à dɔ̀, ben má à yā kūna. ⁵⁶A dezi káaku Ibraī pɔ̀nnaa kè ma gurɔ̀ ena yā musu. À è, ben à pɔ̀ kè nna.

⁵⁷Ben gbāadee pìnɔ̀ bènɛ: Née ká wè baplaa akuri kɔ̀ro, ben n Ibraī ès?

⁵⁸Yesu bènnɛ: Yāpuraan mée ooare, le wèè Ibraī i kɔ̀ro, má kuu. ⁵⁹Ben aɔ̀ gbè sèè le wà à pápao. Ben a a zīnda ùte à bò Luda ua guu.

Gɔ̀gbē kè wà ì vīa ũ kékɔ̀ana

9 ¹Kè Yesu e lili oo, à gɔ̀gbē kè wà ì vīa ũu è. ²Ben à ibanɔ̀ à là wà bè: Rabi, dé durun yānzin wà gbē pì ì vīa ũzi? Á zīnda pó yānzin yó, ke à de kōn à dao pómè? ³Yesu wèñla à bè: Èe ke àpi ke à de kōn à dao durun yānzinlo. Le wà Luda yākena ea yānzime. ⁴Séde wà gbē kè ma zīi zīi ke zaa gupura wéezī. Gusiaa e suu kè gbēke é zī ke e à ke dɔ̀ro. ⁵Gurɔ̀ kè má kú anduna guu, má de gupuraa ũ andunane.

⁶Kè à ò le, à lóu sù tɔ̀te, ben à yà à màma à wéɛnɔ̀. ⁷À bène: Ní gá ñ uu pípi Siloamu í guu. Tó pì bè, í gbarena. Ben à gáa à uu pìpi, ben à sù wéɛo wēna. ⁸À fáandideenɔ̀ kōn gbē kè aɔ̀ à dɔ̀ baakeri ũunɔ̀ bè: Gbē kè ègɔ̀ baa kee vēena pìn gweroo? ⁹Gbēkenɔ̀ bè: Àpime. Gbēkenɔ̀ bè: Auo, adee bókɔ̀baome. Gɔ̀gbē pì bè: Mámbee! ¹⁰Ben aɔ̀ à là wà bè: Á kè dia n wéé wè? ¹¹À wèñla à bè: Gbē kè wè bene Yesu bé à bùsu yà à màma ma wéɛa, à bè mà gá uu pípi Siloamu í guu. Kè ma gaa ma uu pìpi, ben ma guu è. ¹²Ben aɔ̀ à là wà bè: Àpi kú máme? Á bè: Má dɔ̀ro.

Farisino yālalana gbē kè de vīa ũ yāaa

¹³Ben aɔ̀ gáa Farisino kiia kōn gbē kè de vīa ũ yāa pìo. ¹⁴Bensō kámmabogurɔ̀ zīn Yesu bùsu yà à à wéé wèone. ¹⁵Ben Farisino à là dɔ̀: Dian ní kè nà n guu è? Á wèñla à bè: Á bɔ̀tɔ̀nga mà ma wéɛame. Kè má

pìpi, ben ma guu è. ¹⁶Ben Farisi kenɔ bè: Gbē pì e bɔ Luda kiianlo, zaake è kámmabogurɔɔ zī yā daro. Aɔ gbēkenɔ bè: Durunkerì é fɔ à dabuyā beeenɔ taka keɔ? Ben aɔ kèkèkɔɔ. ¹⁷Ben aɔ à là dɔ: Mmɔn sɔ, gbē kè à n wée wènnɛɛ, née à yā daa diame? À bè: Annabime. ¹⁸Baa kɔn beeeo gbāadeenɔ e sí kè vian à ũ gbasa à wée wèro, ben aɔ gàa wà à de kɔn à dao sìsi. ¹⁹Aɔ ní lá wà bè: A nén yèɔ? A à ì via ũn yɔ? À kè dia èe guu ee saa? ²⁰Ben à de kɔn à dao wèníla wà bè: Wá dɔ kè wa néme. Wa à ì via ũme. ²¹Mɔde lán à kè nà èe guu ee sa, ke gbē kè à à wée wène, wá dɔro. À à la gwe. Gbē òndɔname, eé fɔ à a zinda yā o. ²²À de kɔn à dao ò le, kè aɔɔe vīa kee gbāadeenɔne yānzime. Zaake aɔ zèo kè gbē kè bè Yesu né Mesayame, wà aduakekpe zé zɔne. ²³Beee yānzin à de kɔn à dao bè, gbē òndɔname, aɔ à lazi.

²⁴Gbē kè de via ũ yāa pì sisina gèn plaadee guun aɔ bène: N̄ yāpuraa o Luda yānzi. Wá dɔ kè gɔgbē pì né durunkerime. ²⁵Ben à bè: Tó durunkerime, má dɔro. Yā mèn don má dɔ. Vian ma ũ yā, ben mée guu ee sa. ²⁶Ben aɔ à là wà bè: Bón à kènnɛɛ? Dian à kè nà à n wée wènnɛɛ? ²⁷À wèníla à bè: Má òare kò, ée swā kpáro. Bóyānzin á yezi à mazi dɔɔ? Á yezi à gɔ à ibanɔ ũ sen yɔ? ²⁸Ben aɔ zɔka dɔa wà bè: Mbe ní de à ìba ũ gwe! Wamɔwa sɔ Musa ibanɔn wa ũ. ²⁹Wá dɔ kè Luda yā ò Musao. Àmɔ sɔ, wá dɔ guu kè à bɔnlo. ³⁰Ben gɔgbē pì bèinne: À yābɔnsae ma gwe! À ma wée wème, ben á dɔ guu kè à bɔnlo? ³¹Wá dɔ kè Luda è swā kpá durunkerino yāziro, mɔde è swā kpá a yāmari kè aɔè a poyezi keeno yāzi. ³²Zaa lán Luda anduna kàe nà, wèe ma gbēke gbē kè wà à ì via ũu wée wène zikiro. ³³Tó èe ke gbē pì bɔ Luda kiiaro, eé fɔ à pɔke kero. ³⁴Ben aɔ bène: Wà n ì durun guu mɔmɔme, ben née yā daaweɔ? Ben aɔ pèa.

Ludadɔsai né viakūname

³⁵Yesu mà kè wà pèa. Kè à à è, à à là à bè: Née Gbēntee Né náane keɔ? ³⁶Gɔgbē pì wèàla à bè: Mare, dén à ũ le mà e mà à náane kee? ³⁷Yesu bène: N à è, àmbe e yā oonyo. ³⁸Ben gɔgbē pì bène: Dii, mée n náane kee. Ben à donzi kène. ³⁹Ben Yesu bè: Gbēno kèkèkɔana yānzin ma mɔzi anduna guu kè, le wéesiadeenɔ wée kè, wéekèrino gɔ wéesiadeenɔ ũ.

⁴⁰Farisi kenɔ kú gwe. Kè aɔ yā pì mà, aɔ bène: Wapino, vianɔn wa ũ seɔ? ⁴¹Ben Yesu bèinne: Tó vianɔn a ũ, le á durun vīro. Mɔde kè ée bee a wée kēna yānzi, a durun kpé kúaome.

Yālekɔzina kɔn sādārio

10 ¹Yāpuraan mée ooare, gbē kè è gē sā karalenlo, mɔde è vī karala gu pānden, adee né kpāime, kpāi wéedeweme. ²Gbē kè è gē karalen sɔ, adeen sādāri ũ. ³Kara dākpari è zé wē adeene, sāano sɔɔ à kòto dɔ. È a sāano sísi aɔ baade tɔa à bɔényo. ⁴Tó à bɔényo, è donne ae aɔègɔ tézi kè aɔɔ à kòto dɔ yānzi. ⁵Aɔè we wà té gbē pāndeziro. Aɔè bàa léne kè aɔɔ gbē pānde kòto dɔro yānzi. ⁶Yesu yā pì lèkɔzínne, ben aɔɔe dɔ tó bó yān èe oonnero.

Yesu né sādāri maaame

⁷Beee yānzi Yesu èara à bèñne: Yāpuraan mée ooare, mámbe karale ū sāanɔne. ⁸Gbē kè aɔ dɔme aenɔ né kpāinome, kpāi wéedewenome ní píngi, ben sāanɔ e ní yā maro. ⁹Mámbe karale ū. Gbē kè gè ma guu é aafia e. Eégɔ gēe àgɔ bo eé póblekii e. ¹⁰Kpāi'ona yānzin kpāi è mɔzi è pɔ de è pɔ kaate. Ma mome, le gbēnɔ gɔ wèndi vī aɔgɔ vī papana. ¹¹Mámbe sādāri maaa ū. Sādāri maaa è gí a wèndizi a sāanɔ yānzi. ¹²Ayazikeri né sādāri maaanlo. Kè sāanɔ de à pɔ ūro yānzi, tó à è lewan e mɔɔ, è sāanɔ tón à bàa léme, ben lewan è sí sāanɔ té à ní fāakɔa. ¹³Gbē pì bà ègɔ kú kɔn sāanɔoro, kè à de ayazikeri ū yānzi. ¹⁴Mámbe sādāri maaa ū. Má a sāanɔ dɔ, ma sāanɔ sɔɔ ma dɔ, ¹⁵lán De Ludaa ma dɔ bensɔ má à dɔ nà. Mèè gii ma wèndizi aɔ yānzi. ¹⁶Má sā pāndenɔ vī kè aɔ kú kara kè guuro. Sé mà suńyo se. Aɔé ma kòto ma, kpàsa é gɔ mèn do kɔn dàrio mèn do. De Ludaa yemazi ¹⁷kè mée gii ma wèndizi yānzi, le mà eara mà sí dɔ. ¹⁸Gbēke é ma wèndi símaro, mé gízi kɔn ma zīndaome. Má à gizina zé vī, má à sina zé vī dɔ. Yā kè ma Dee diemēen gwe.

¹⁹Yā pì yānzi Yuda gbāadeenɔ kèkèkɔa dɔ. ²⁰Aɔ té gbē paridee bè: À zīn vīme, à mì liè. Bóyānzin ée swā kpaa à yāzizi? ²¹Aɔ gbēkeno bè: Zinde yā'onan gwerò. Zin é fɔ à vīa wée wéɔ?

Yesu a ludake onnena

²²Luda kpé kyakena zībaa kà zaa Yerusalemu. Buusie guume, ²³ben Yesu e lili oo Luda ua guu, zaa guu kè wè be Sulemanu gbaadaan. ²⁴Ben Yuda gbāadeenɔ ligazi, aɔ à là wà bè: Né wa tó logona ai bɔremé? Tó Mesayan n ū, ò owe wásawasa. ²⁵Ben Yesu wèñla à bè: Má òare, ée síro. Yā kè mée kee kɔn ma De tóo pìnɔn à sèeda ū. ²⁶Amɔanɔ sɔ ée síro, kè á de ma sāanɔ ūro yānzime. ²⁷Ma sāanɔ è ma kòto ma. Má ní dɔ, ben aɔègɔ tēmazi. ²⁸Mèè wèndi kè è yāaro kpámma, aɔé ga zikiro. Gbēke é fɔ à ní bo ma ɔzīro. ²⁹Ma De kè à ní kpámaa de baade píngila. Gbēke é fɔ à ní bo à ɔzīro. ³⁰Mapi kɔn ma Deo wá dɔnkɔme.

³¹Gbāadee pìnɔ gbè sèse dɔ le wà à pápao wà à de. ³²Ben Yesu bèñne: Ma yā maaa kè ma Dee dàmeenɔ kèare pari. Yā maa kpāree yānzin á yezi à ma pápa gbèozì? ³³Ben gbāadee pìnɔ wèàla wà bè: Wá yezi wà n pápa gbèò yā maaa kè ní kè yānzinlo. Kè n dɔkè kɔn Ludao yānzime. Gbēnteen n ū, ben n n zīnda diè Luda ū. ³⁴Ben Yesu wèñla à bè: Ludaa ò a doka takadan à bè Ludanɔn ní ū. ³⁵Luda e gbē kè èe yā ooñne pìnɔ sísi ludaanɔroo? À yā gogona vī sɔro. ³⁶Mamɔma kè ma De ma die adona à ma zī anduna guu sɔ, kè ma bè Luda Né n ma ū, bóyānzi a bè ma dɔkè kɔn Ludaozi? ³⁷Tó mée ma De kena keero, àton ma yā síro. ³⁸Tó mée kee sɔ, baa tó ée ma yā síro, à ma náane ke ma yākenanɔ yānzi, le àgɔ dɔ sànsān kè De Ludaa kú ma guu, ben má kú à guu sɔ. ³⁹Ben aɔ èara wèe zé wetee wà à kū, ben à pitińgu.

⁴⁰Ben à èara à gàa Yoda baa kãa kpa, guu kè Yaaya gbẽno batisi kèn káaku. À gurɔplaa kè gwe, ⁴¹ben wà mò à kiia paripari wà bè: Baa kè Yaaya e dabuyã ke kero, yã kè à ò gbẽ kèkiimusu píngi né yãpuraame. ⁴²Ben wà à náanɛ kè gwe pari.

Lazaru gana

11 ¹Gbẽ kè wè bene Lazaru e gyãa kɛɛ zaa Betani wéte kè Mariama kɔn a v̄i Maatao kún. ²Mariamán nɔgbẽ kè nósi gūnnadee kù Dii gbáa à gògo kɔn a mìkão ù. ³Ben Lazaru dāre pìnɔ lékpāsā kè Yesune wà bè: Dii, n gbēnnaa e gyãa kɛɛ. ⁴Kè Yesu yã pì mà à bè: Gyãa pì é mì de gaaoro. Le wà Luda gakui e yānzime, le Luda Né s̄o t̄o b̄o à musu. ⁵Yesu ye Maata kɔn à dāaroozi kɔn Lazaruo. ⁶Kè à mà Lazaru e gyãa kɛɛ, ben à ḡo guu kè à kún gīa gurɔ plaa. ⁷Beee gberan à bè a ibanɔne: Wà èara wà gá Yudea. ⁸Ben à ibanɔ bène: Rabi, gbāadeenɔ yezi wà n pápa gbèò èe ḡi kero, ben n̄ yezi wà èara wà gá gwe d̄o? ⁹Yesu bè: Fāantē doo né awa kuri awɛɛplaanloo? Gbẽ kè èe t̄aa oo fāantē è ḡèn síro, kè èe guu ee anduna kèkii gupuraazi yānzì. ¹⁰Tó èe lili oo gwāavī, è ḡèn sí kè à gupuraa pì vīro yānzì.

¹¹Yã pì ona gberan Yesu bèñne: Wa gbēnna Lazaru ii òme. Mé ga mà à vu. ¹²Ben à ibanɔ bène: Dii, tó èe ii oome, eé aafia e. ¹³Lazaru ga yān Yesu e ooñne, ben aɔɔe daa i'oname yāpura. ¹⁴Ben Yesu òñne wásawasa sa à bè: Lazaru gāme. ¹⁵Ma pɔɔ kè nna kè má kú gwero, le à e à ma náanɛ ke yānzì. Wà gá à kiia. ¹⁶Ben Tomasi kè wè bene Sika bè a gbēnɔne: Wà gá kɔn Diio wà ga wa píngi.

Yesun gbẽ ké è gèno vu à wèndi kpámma ù

¹⁷Kè Yesu kà gwe, à mò à lè wà Lazaru v̄i à gīake à kè gurɔ siiḡo kò. ¹⁸Betani kú kii kɔn Yerusalemuo lán kiloo aaḡo b̄a. ¹⁹Yuda gbāadeenɔ b̄o zaa gwe pari āo mò Maata kɔn Mariamao kiia, le wà s̄u kpáñne āo d̄aḡo ga yã musu. ²⁰Kè Maata mà Yesu e mɔɔ, à b̄o à gàa daàle, m̄ode Mariama zè be. ²¹Ben Maata bè Yesune: Dii, tó n̄ kú kème yã, le ma d̄aḡo e garo. ²²Baa tia má d̄o kè yã kè n̄ gbèka Ludaa, eé kenne. ²³Yesu bène: N d̄aḡo é f̄e. ²⁴Maata bène: Má d̄o kè eé f̄e zì kè gèno é f̄e ziaa zì. ²⁵Yesu bène: Mámbe gbẽ kè è gèno f̄e à wèndi kpámma ù. Baa tó ma náanekeri gà, eéḡo kpee kuu. ²⁶Gbẽ kè kuu, ben èe ma náanɛ kɛɛ é ga zikiro. N beee sí? ²⁷Maata bène: Èè, Dii, má sì kè Mesayan n ù, Luda Né kè wà bè eé mó anduna guu.

Yesu wé'i kàn

²⁸Kè Maata ò le, ben à gàa à a dāaro Mariama sìsi, ben à òne asii guu à bè: Danneri mò èe n gbekaa. ²⁹Kè Mariama yã pì mà, à f̄e kpakpaa èe gaa à le. ³⁰Yesu e gīake à ḡe wéte guu k̄oro, à kpé kú guu kè Maata

dàalen. ³¹ Gbāadee pìnɔ kú kpén kɔn Mariamao, aɔɔe sùu kpaane. Kè aɔ è à fɛe kpakpaa à bɔ, aɔ bɔ wà tɛzi, zaake wèe daa èe gaa ɔɔ dɔ miraame.

³² Kè Mariama kà guu kè Yesu kún, kè à à è, à kùe à gbá sae à bène: Dii, tó n kú kème yā, le ma dāgɔɔ e garo. ³³ Yesu è èe ɔɔ dɔɔ, ben gbāadee kè aɔɔ kúo pìnɔɔ e ɔɔ dɔɔ dɔ. Ben à nɔseyɔɔɔ sɔ sɔ pɔɔ yàka. ³⁴ Ben à bè: A à vīi máme? Aɔ wèàla wà bè: Maree, n mɔ n gwa. ³⁵ Yesu wé'e'ì kàn. ³⁶ Ben gbāadee pìnɔ bè: À gwa lán à yezi nà. ³⁷ Ben aɔ gbēkeno bè: Àmɔ kè vīa wé'e wè, eé fɔ à gɔ Lazarune àton garoo?

Lazaru fɛena

³⁸ Kè Yesu e gaa mira pì kiia, ben à nɔseyɔɔɔ sɔ dɔ. Mira pì né gbèwɛeme, gbè gbèntè tataàle. ³⁹ Yesu bè: À gbè pì go à léa. Ben gbè kè gà pì dāre Maata bène: Dii, èe gūu sɔɔ, zaake à kè guro siigɔn yè. ⁴⁰ Yesu bène: Mée onne kè tó n ma náane kè, né Luda gakui eroo? ⁴¹ Kè wà gbè pì gò, ben Yesu wé'e sè musu à bè: Baa, ma n sáabu kè kè n ma yā mà. ⁴² Má dɔ kè nɛgɔ ma yā maa guro pínɡi, mɔde má ò le pari kè aɔɔ kú kènɔ yānzime, le aɔ e wà sí kè míbe n ma zī. ⁴³ Kè à ò le, ben à pūtā kɔn kòto gbāaaò à bè: Lazaru, n bɔ. ⁴⁴ Ben gbè kè gà pì bɔ, pɔle fífi à mèa, bisa yina à mia. Yesu bènne: À pɔ poroa à à gbare.

Lékpakɔsɔna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Luk 22:1-2)

⁴⁵ Yuda gbāadee kè aɔ mɔ Mariama kiia pìnɔ, kè aɔ yā kè Yesu kè pì è, aɔ a náane kè pari. ⁴⁶ Mɔde aɔ gbēkeno gàa Farisino kiia, aɔ yā kè Yesu kè tɔkèñne. ⁴⁷ Ben sa'orikino kɔn Farisi pìnɔ gbāadeeno sɔsi kakɔanaa wà bè: Gbè pì e dabuyā kee pari, wé'e kee diame? ⁴⁸ Tó wá tò èe kee le, baade é à náane ke, Romudeeno é mɔ wà wa Luda kpé kɔn wa boriio kaate pínɡi. ⁴⁹ Ben Kayafa aɔ gbè mèn doo kè de sa'oriki isi ũ wè beeeà bènne: Á yāke dɔro. ⁵⁰ Á dɔ kè gbè mèn do gana wa pínɡi gēe ũu maa de wa bori kaatenalaroo? ⁵¹ Èe yā pì o a zīnda pɔyezioro. Kè à de sa'oriki isi ũ wè beeeà yānzin à annabikeyā ò kè Yesu é ga Yudano gēe ũ. ⁵² Èe ke Yudano n̄tēenlo, ai kɔn Luda né kè aɔɔ fāakɔnanano dɔ, le à n ke mè dɔnkɔ ũ. ⁵³ Zaa zī beeean gbāadee pìnɔ zè kɔn Yesu denao. ⁵⁴ Beee yānzī Yesu e bɔ gupuraaá n̄ té dɔro. Ben à gàa lakutu kè kú gbáa sae kè wè be Eflaimu. À gurɔplaa kè gwe kɔn a ibanoo.

⁵⁵ Yudano Banla zībaa kà kīi. Wà bɔ lakutuno guu paripari, wà gàa Yerusalemu gbāsibɔna yānzī ai zībaa pì gɔ ká. ⁵⁶ Aɔɔe Yesu wetee, aɔɔ zena Luda ua guu, aɔɔe kɔ lalaa wèe bee: Èe daa diame? Eé we à mɔ zībaa kè keɔ? ⁵⁷ Sa'orikino kɔn Farisino d̄ie kè tó gbēke Yesu kúkii dɔ, à onne le aɔ e wà à kù.

Nósi gū nna kuna Yesu gbáa

(Mat 26:6-13, Maa 14:3-9)

12 ¹ Banla zībaa gè guro swéedo, ben Yesu mɔ Betani, Lazaru kè à à fɛe bɔna gaan be wéte. ² Wà pɔblee kè Yesune gwe. Maata bé èe

póblee kpaateteε, Lazaru s̄o kú póblerin̄o té k̄on Yesuo. ³Ben Mariama n̄osi bori maa ɔɔdee s̄e à m̄o, à kù Yesu gbáa, ben à à gbá gògò k̄on a mìk̄ao. N̄osi ḡu d̄agula kp̄e p̄i guu. ⁴Yesu ìban̄o doke Yudas̄i Isikarioti k̄e eé Yesu kp̄ám̄ma bè: ⁵N̄osi k̄e ɔ k̄a kondogi w̄aa do kp̄e bas̄oɔro. B̄oȳānzi w̄eé yá wà à ɔ kp̄a takaasideen̄oaziroo? ⁶Èe beee o takaasideeno w̄endagwana ȳānz̄inlo, k̄e à de kp̄ai ū ȳānz̄ime. Àmbe èḡo ɔɔɔ k̄ūna àḡo ɔɔ kok̄ē. ⁷Ben Yesu bè: Ñ̄ n̄ogb̄e daa tó. À beee diε ai ma ḡe kegur̄oame. ⁸Takaasideeno èḡo kúao gur̄o p̄ingi, mapi s̄o m̄éḡo kúao gur̄o p̄ingiro.

Lékpak̄s̄ona Lazaruzi

⁹Yuda gb̄aadeen̄o mà k̄e Yesu kú Betani, ben āo ḡaa gwe paripari. Èe ke Yesu ȳānz̄in āo ḡaazi adoro, le d̄o āo Lazaru k̄e Yesu à f̄eε bona gaan e ȳānz̄ime. ¹⁰Ben sa'orikin̄o z̄eò wà Lazaru de se d̄o, ¹¹zaake beee ȳānz̄in gb̄aadeen̄o e k̄ēímma pari, āoε Yesu náane k̄eεzi.

Gb̄aaek̄pana Yesuzi zaa Yerusalemu (Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹²K̄e guu d̄o, parii k̄e āo m̄ò z̄ībaa ke Yerusalemun̄o mà k̄e Yesu e m̄o, ¹³ben āo kpakpa lán̄o z̄ōz̄ō āo ḡaa daàleo. Āoε wii l̄eε w̄eε bee:

Ñ̄ gb̄aaa ke!

Aubarikadeen gb̄e k̄e èe m̄o Dii t̄o ū!

Aubarikadeen Isarailin̄o Kína ū!

¹⁴Yesu zaaki è à dià lán̄o à k̄ēna Luda ȳān nà wà bè:

¹⁵Zayondeeno, àton v̄ia kero.

A kína e m̄o à di zaakin̄e b̄oro kp̄eε.

¹⁶À ìban̄o e yā p̄i m̄i d̄o ḡiara. Yesu f̄eε à tana gakui guu gberan āo d̄o sa k̄e wà yā p̄i k̄e à musume, ben āo p̄ino bé wà à p̄ingi k̄ēne.

¹⁷K̄e Yesu Lazaru sisi à à f̄eε bona miran, gb̄e k̄e āo kúono à baaru kp̄akpañne. ¹⁸Bee ȳānz̄in parii ḡaa wà daàlezi, zaake āo mà k̄e à dabuyā p̄i k̄e. ¹⁹Ben Farisin̄o bèk̄ōne: Á ès̄? Wé f̄o wà p̄oke woaro. À gwa lán̄o anduna b̄o à t̄ezi nà.

²⁰Girikin̄o kú gb̄e k̄e āo m̄ò donzi ke z̄ībaakek̄iian̄o té, ²¹ben āo ḡaa Filipi k̄e b̄o Betesaida, Galili b̄usun kiia, āo w̄eε k̄ea wà bè: Maree, wá ye Yesu k̄ōenazi. ²²Filipi ḡaa à ò Andurune, ben āo ḡaa wà ò Yesune l̄edo.

Yesu a ga yā'ona

²³Yesu bèñne: Gb̄ēntee Né t̄ób̄ogur̄o k̄a. ²⁴Yāpuraan m̄eε ooare, tó p̄w̄eε e ḡe b̄usu guu à f̄ōmba b̄oro, èḡo kuu adome. Tó à f̄ōmba b̄o s̄o, è né i maamaa. ²⁵Gb̄e k̄e ye a w̄endizi é korazi. Gb̄e k̄e ḡi a w̄endizi anduna k̄ēkiin̄o s̄o, adee èḡo k̄ūna ai gur̄o p̄ingi. ²⁶Tó gb̄e yezi à z̄ii k̄eme, àḡo t̄emazi. Ma z̄ikeri èḡo kú guu k̄e má kún. Tó gb̄e e z̄ii k̄eme, ma De é a kpe da. ²⁷Tia sa ma p̄oɔ yàka. B̄on mé oo? Mé be, Baa, ñ ma b̄o yā k̄e èe

mɔɔmaan yɔ? Auo! Ma mɔ yā kè èe mɔɔmaa pì yānzime. ²⁸Baa, ò tó bɔ. Ben kòto bɔ ludambe à bè: Ma tó bɔ kò, bensɔ mé eara mà bɔ dɔ.

²⁹Kè gbē kè aɔɔ kú gweenɔ mà, aɔ bè: Lou bé à pùtā. Gbēkenɔ bè: Malaika bé à yā ònɛ. ³⁰Ben Yesu bèñne: Èe ke ma yānzin kòto pì bɔziro, a yānzime. ³¹Yā è vɛe anduna kèkiia sa. Wee anduna kèki kína bɔ kpatan sa. ³²Mapi sɔ, tó wà ma se wà ma dɔ musu, mé bori sànda píngi gáe aɔ su ma kiia.

³³Kè Yesu ò le, à gaa kè eé gaa takan à téa. ³⁴Ben gbēnɔ bène: Wá mà à kú doka takadan wà bè Mesaya égɔ kuu gurɔ píngime, ben n bè weé Gbēntee Né sé wà dɔ musu sɔ né? Dén Gbēntee Né pì ũu? ³⁵Yesu wèñla à bè: Gupura kuunaao gɔ̀ fétème. Gurɔ̀ kè gupuraa pì kúao, àgɔ̀ taa oon, le guu tón sia kúawaro yānzi. Gbē kè èe taa oo gusiaan dɔ guu kè èe gaanlo. ³⁶Gurɔ̀ kè á gupuraa pì vī, à gupuraa pì náane ke, le à gɔ̀ gupuradeenɔ ũ. Kè Yesu ò le, ben à gaa à ùtèñne.

Gbēnɔ e Yesu náane kero

³⁷Baa kɔn dabuyā parii kè à kè ñ wáanɔ, aɔɔe à náane kero, ³⁸le yā kè annabi Isaya ò e à papa yānzi kè à bè:

Dii, gbēkee e baaru kè wá kpà síro.

Wà n gbāaa è wèe dɔro.

³⁹Aɔɔe we wà à náane kèro, zaake Isaya bè dɔ:

⁴⁰Luda ñ wée vīa kùñne

le aɔton guu ero.

À ñ kù keñne gbāa

le aɔton yā ma aɔ ae dɔa à ñ kēkɔaro.

⁴¹Isaya beee ò kè à Yesu gakui è yānzime, ben à à yā ò. ⁴²Baa kɔn beeeo gbāadee pìnɔ Yesu náane kè pari. Farisino yānzin aɔ̀gɔ̀ yezi wà dɔ́m̄maro, le wàton aduakekpe zé zɔ́ñnero yānzi. ⁴³Zaake aɔ̀ yezi gbēnteenɔ ñ sáabu kpá de Luda ñ sáabu kpála.

⁴⁴Ben Yesu pùtā à bè: Gbē kè èe ma náane kee, èe ke mapin èe náane kee adoro, èe gbē kè ma zī náane keeme se dɔ. ⁴⁵Gbē kè èe ma ee e gbē kè ma zīi eeme se. ⁴⁶Ma mɔ anduna guu gupuraa ũme, le gbē kè èe ma náane kee tón gɔ̀ gusiaan dɔro. ⁴⁷Gbē kè ma yā mà ben à kúnaro, èe ke mámbe mé yā vɛearo, zaake méé mɔ yā vɛe andunaanlo, ma mɔ anduna mì síme. ⁴⁸Gbē kè gímazi ben èe ma yā síro, yākpækɛna e à dāa. Yā kè má ònɛ pì bé eé vɛea ziaa zī. ⁴⁹Zaake méé yāke o kɔn ma zīndaoro. Yā kè má ò kɔn yā kè má dāñneo, ma De kè ma zīi bé à dieme. ⁵⁰Má dɔ̀ kè yā kè à dieme né wèndi kè è yāaro yāme. Beee yānzi yā kè méé oo, méé oo lán ma Dee dàme nàme.

Yesu a ibanɔ gbá pipina

13 ¹Le Banla zībaa kpé à ká, Yesu dɔ̀ kè a bɔna anduna kèkii guu tana a De kiia gurɔ̀ kà. Lán à ye a gbēnɔzi anduna guu nà, à

yeńzi ai a wèndi lémmè. ²Kè aõɔe uusie pɔ ble, Ibilisi gĩake à yā dà Simo Isikarioti né Yudasi swèn kɔ, le à Yesu kpámma. ³Yesu d̄ kè a De pɔ píngi nàare a ɔzi. À d̄ kè a bɔ Luda kiiame, bens̄ é ɛara à tá à kiiame. ⁴Gurɔɔ kè aõɔe pɔ ble, Yesu f̄ɛ à a uta b̄ à kàe, ben à tawei sè à d̄ a pii. ⁵Beee gbera à í kà taa guu, ben à nà a ìbanɔ gbá pipinaa, èe gogoo k̄n tawei kè à d̄ a pii. ⁶Kè à kà Simo Pita kiia, Pita bène: Dii, m̄be né ma gbá pípimeɔ? ⁷Yesu wèla à bè: N̄ yā kè m̄e kee d̄ ḡiara, m̄de né yā à d̄. ⁸Pita bène: Né ma gbá pípimero fá! Yesu bène: Tó m̄e n gbá pípiro, n bà kúmao ɔro. ⁹Simo Pita bène: Dii, èe ke ma gbáme adoro, ma ɔ k̄n ma miome ɔ. ¹⁰Yesu bène: Gb̄ kè zú ò bà kú k̄n a m̄gu ke pipinaoro, séde à gbá, zaake à z̄name. Á gbās̄iro, m̄de èe ke a pínginlo. ¹¹À gb̄ kè eé a kpámma d̄. Beee yānz̄in à bè aõ gbās̄isai ní píngiro.

¹²Kè à ní gbá pípińne à yā, à a uta sè à dà, ben à ɛara a gbèn. À bèńne: Á yā kè má k̄aree d̄ɔ? ¹³Eè ma sísi Danneri kes̄ Dii. Ée oo a z̄ame, zaake má de à ūme. ¹⁴Lán mamoma kè má de a dii k̄n a dannerio ūu a gbá pípiare nà, àgae k̄ gbá pípii le se. ¹⁵Ma à taka k̄are. Àgae ke lán má k̄are nà. ¹⁶Yāpuraan m̄e ooare, z̄bleri èḡ de a diilaro, z̄iri èḡ de gb̄ kè à à z̄ilaro.

¹⁷Lán a yā beee d̄ nà, aubarikadeenɔn a ū tó ée kee le. ¹⁸Eè ke a píngi yān m̄e ooro. Má gb̄ kè ma ní s̄nɔ d̄. Séde yā kè k̄ena Luda yān kè papa kè wà bè: Gb̄ kè weè ɔ kak̄a ta d̄nk̄o guu bé à b̄ ma kp̄e. ¹⁹M̄e ooare tia le à kp̄ à m̄, le tó à m̄, é sí kè m̄ambe à ū. ²⁰Yāpuraan m̄e ooare, gb̄ kè ma z̄iri sì ma sim̄e. Gb̄ kè ma sì s̄, adee gb̄ kè ma z̄ii sim̄e.

Yesu gĩake à d̄ yā kè Yudasi é ke

(Mat 26:20-25, Maa 14:17-21, Luk 22:21-23)

²¹Kè Yesu ò le, à n̄seyɔɔ s̄, ben à òńne wásawasa à bè: Yāpuraan m̄e ooare, a gb̄ mèn doo bé eé ma kpámma. ²²Ben à ìbanɔ k̄ gwàgwa k̄ w̄ézi aõ bídi kè gb̄ kè à téa. ²³Ìba doo kè Yesu yezi geekesekena à sae. ²⁴Ben Simo Pita lézukii k̄ne à Yesu la tó dén à téa. ²⁵Ben ìba p̄i nà Yesuzi à à là à bè: Dii, démeɛ? ²⁶Yesu wèla à bè: Mé loma z̄ òd̄a mà kpá adea. Ben à loma z̄ òd̄a à kpà Simo Isikarioti né Yudasia. ²⁷Kè Yudasi loma p̄i sì, Setān ḡn ḡɔ. Ben Yesu bène: Yā kè né ke ò ke kpakpaa. ²⁸Gb̄ kè aõɔe pɔ bleɔ kee e d̄ tó b̄yānz̄i Yesu òne leziro. ²⁹Kè Yudasi bé èḡ ɔɔɔ k̄na, ben gb̄kenɔ e daa Yesu bène à gá z̄ibaa pɔ kè aõ yezinɔ lúme ke à gá p̄ke kpá takaasideenɔ. ³⁰Kè Yudasi loma p̄i sì, à b̄ ḡɔ. Gwāav̄ime s̄.

Yesu gĩake à d̄ yā kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:17-21, Luk 22:31-34)

³¹Kè Yudasi b̄, ben Yesu bè: Tia sa Gb̄ntee Né é t̄ b̄, Luda s̄ é t̄ b̄ à yā musu. ³²Tó Luda t̄ b̄ à musu s̄, Luda é à t̄ b̄ a kiia, bens̄ eé b̄ ḡɔme. ³³Ma n̄nɔ, ma kuunaao ḡ f̄eteme. É ma wete, m̄de m̄e ooare

tia lán má ò gbāadeenɔne nà, é f̄s̄ à gá guu kè mée taanlo. ³⁴Mée yā dufu dieare, àgae yekōzi. Lán má yeazi nà, apinɔ s̄s̄ àgae yekōzi le dɔ. ³⁵Tó á yekōzi, baade píngi é a d̄s̄ ma ìbanɔ ù.

³⁶Simɔ Pita à là à bè: Dii, née taa máme? Yesu wèàla à bè: Guu kè mée taan, né f̄s̄ n̄ tэмazi ḡiáro, m̄ode né yāa n̄ m̄s̄. ³⁷Pita bène: Dii, b̄yānzi mé f̄s̄ mà tэмzi tiaroo? Mé gí ma wèndizi n̄ yānzi. ³⁸Yesu bè: Né gí n̄ wèndizi ma yānzi s̄s̄? Yāpuraan mée oonne, ai koo ḡs̄ gá lé zu, né lé sémazi gèen aaḡs̄.

Yesun ludambe zé ù

14 ¹Àton tó a n̄se yakaro. À Luda náane ke, à ma náane ke dɔ. ²Ma De be kpénenɔ kuu pari, tó à de lero, le má òare. Mée gaa guu kekeare. ³Lán mée gaa guu kekeare nà, mé eara mà m̄s̄ mà a sée mà táao ma kiia, le apinɔ se àḡs̄ kú guu kè má kún. ⁴Á guu kè mée taan zé d̄s̄. ⁵Ben Tomasi bène: Dii, wá d̄s̄ guu kè née taanlo. Wé f̄s̄ wà à zé d̄s̄ diame? ⁶Yesu wèàla à bè: Mámbe zé ù, mámbe yāpuraa k̄n̄ wèndio ù. Gbēke è e à gá ma De kiia ma gbákúna sairo. ⁷Tó á ma d̄s̄, le á ma De d̄s̄. Zaa tia a à d̄s̄, bens̄s̄ a à è.

⁸Ben Filipi bène: Dii, n̄ n̄ De ɔɔɔawe. Bee é m̄s̄wa. ⁹Yesu bène: Filipi, má kúao zaa gikena, ben ní ma d̄s̄roo? Gbē kè ma ee ma De ème. B̄yānzi née bee mà a De ɔɔɔarezi? ¹⁰Kè má kú ma De guu, bens̄s̄ ma Dee kú ma guu, née síroo? Yā kè mée ooare mée oo k̄n̄ ma zindaoro. Ma De kè kú ma guu bé è a yākenanɔ ke. ¹¹Kè ma bè má kú ma De guu, ma De s̄s̄ kú ma guu, à ma yā sí. Tó len s̄s̄ro, à sí dabuyākena pinɔ yānzi. ¹²Yāpuraan mée ooare, gbē kè èe ma náane kee é yā kè meè ke pinɔ ke. Baa kè à de beenɔlaa se, kè mée taa ma De kiia yānzi. ¹³P̄s̄ s̄anda píngi kè é wée ke k̄n̄ ma t̄son mé ke le ma De t̄s̄ b̄o ma musu yānzi. ¹⁴P̄s̄ kè é à wée kema k̄n̄ ma t̄s̄o píngi, mé ke.

Yesu légbēna a Nini yā musu

¹⁵Tó á yemazi, éḡs̄ yā kè má dienɔ kúna. ¹⁶Mé wée ke ma Dea, eé a gba Zenyode pānde kè eéḡs̄ kúao guro píngi ¹⁷Nini Yāpurademe. Anduna gbēnɔ é f̄s̄ wà à síro, zaake āɔɔe a eero, bens̄s̄ āɔɔ à d̄s̄ro. M̄ode á à d̄s̄, zaake à kúao, bens̄s̄ eéḡs̄ kú a guu. ¹⁸Mé a tó adoro, mé eara mà m̄s̄ a kiia. ¹⁹À ḡs̄ féte kè anduna é ma e d̄ro, m̄ode é ma e. Kè má kuu yānzi, éḡs̄ kuu se. ²⁰Zi p̄ian éḡs̄ d̄s̄ kè má kú ma De guu, á kú ma guu, bens̄s̄ má kú a guu. ²¹Gbē kè ma yādienanɔ dà bens̄s̄ à kúna, adee bé à yemazi. Ma De éḡs̄ ye gbē kè yemaziizi, mapi s̄s̄ m̄éḡs̄ yezi mé ma zinda ɔɔɔane.

²²Ben Yudasi à là, èe ke Yudasi Isikariotinlo, à bè: Dii, à kè dia né n̄ zinda ɔɔɔawe, ben anduna s̄s̄ eé n̄ eroo? ²³Ben Yesu wèàla à bè: Tó gbē yemazi, eéḡs̄ ma yā kúna. Ma De éḡs̄ yezi, wé m̄s̄ à kiia wà v̄e led̄o. ²⁴Gbē kè yemaziroo ma yā kúnaro. Yā kè ée maa p̄i e b̄o ma kiario, à b̄o

ma De kè ma zii kiiame. ²⁵Ma yã pì òare gurɔɔ kè má kpé kúao. ²⁶Ma De é a Ninii zĩ kɔn ma tɔo Zenyodee ũ. Àmbe eé yã píngi dadaare, eé tó yã kè má òaree dɔagu píngi. ²⁷Mée a too kɔn aafiao, ma zĩnda aafian mée a gbaa. Mée a gbaa lán anduna è n gba nàro. Àton tó a nòse yakaro, àton tó vĩa a kũro. ²⁸Á mà má òare mée taa mé ɛara mà mɔ a kiia. Tó á yemazime, le a pɔɔ nna kè mée taa ma De kiia yãnzì, zaake ma Dee demala. ²⁹Má òare tia le à kpé à ke, le tó à kè, é ma náane ke. ³⁰Mé e mà yã oao à gí kè dɔro, zaake anduna kèki kína e mɔɔ. À gbãa vī ma musuro, ³¹mɔde lán ma Dee dàmè nàn mée kee, le anduna e à dɔ kè má yezi. À fɛe wà gu gura kè.

Yesun geepi lí yāpuraa ũ

15 ¹Mámbe geepi lí yāpuraa ũ, ma Den geepi lí búdee ũ. ²È lígā kè péma né'ina sai píngi zɔ, bensɔ è à né'iri píngi ɔne kɛɛ le à né'ina kaara yānzì. ³Apino sɔ á zɛname yā kè má òare yānzì. ⁴Àgɔ kú ma guu lán má kú a guu nà. Lígā è fɔ à né kpá a zĩndaoro, séde àgɔ kú lídaa. Lɛme apino é fɔ à né kpáro, séto àgɔ kú ma guu baasiro. ⁵Mámbe geepi lídaa ũ, ámbe à gāno ũ. Gbē kè kú ma guu, bensɔ má kú à guu, àmbe eé né kpá maamaa, zaake é fɔ à póke ke ma sairo. ⁶Tó gbē kú ma guuro, weé à zĩnna, lán wè lígā zɔ wà zĩnna à kori kũ wà sée wà ká tén à té kũ nà. ⁷Tó á kú ma guu, bensɔ ma yā kú a guu, à pó sānda píngi kè á yezi wée ke, é e. ⁸Tó a né kpà maamaa, gbēno égɔ dɔ kè ma ibanɔn a ũ yāpura, ma De tɔ é bo. ⁹Má yezi lán ma Dee yemazi nà. Àgɔ kú ma yenzi guu. ¹⁰Tó á yā kè má dieno kũna, égɔ kú ma yenzi guu, lán má yā kè ma Dee dieno kũna nà, bensɔ má kú a yenzi guu. ¹¹Ma yā pino òare, le pɔnaa kè má vīi gɔ kú a guu yānzime, a pɔnaa égɔ papana. ¹²Yā kè má diareen yè: Àgɔ yekɔzi lán má yezi nà. ¹³Tó gbē gí a wèndizi a gbēnnano yānzì, gbēkee yenzi vī de beeelaro. ¹⁴Tó ée yā kè má diaree kee, ma gbēnnano a ũ. ¹⁵Mèè a sísì zòblerino dɔro, zaake zòbleri ègɔ a dii bokɔte dɔro. Ma a sisi ma gbēnnano me, zaake yā kè má mà ma De kiian má òare píngi. ¹⁶Àmbe a ma sɛro, mámbè ma a se, ben ma a zĩ à gá né ká, nékana kè eé yāaroo, gbasà De Luda a gba pó sānda píngi kè a wée kèa kɔn ma tɔo. ¹⁷Yā kè má diareen yè: Àgɔ yekɔzi.

Anduna zana Yesun kɔn a ibanɔ

¹⁸Tó anduna zàagu, àgɔ dɔ kè à zàmagu a ā. ¹⁹Tó anduna gbēno a ũ, le anduna yezi. Lán ma a se ma a bo anduna guu nà, á de à gbēno ũro. Bee yānzin anduna zàaguzi. ²⁰À tó yā kè má òaree gɔ dɔagu. Zòbleri ègɔ de a diilaro. Lán aɔ wée tàma nà, len aɔé tãawa le. Tó aɔɔ ma yā kũname, aɔégɔ a yā kũna se dɔ. ²¹Aɔé yā beeno keare píngi ma tɔ yānzì, zaake aɔ gbē kè ma zii dɔro. ²²Tó mée mó ma yā òñne yāro, le aɔɔ taari vīro. Mɔde tia la aɔ taari agbaa vīro. ²³Gbē kè zàmaguu zà ma Demme se. ²⁴Tó mée

yā kè wèe ke yāroo ke ā tēro, le āo taari vīro. M̄ode tia la āo yā kè má kènò è, ben āo zàmagu k̄n ma Deo wa píngi, ²⁵le yā kè kú āo doka guu papa, kè wà bè āo zàmagu pāme. ²⁶Tó Zenyodee kè mé à gbareawaa b̄o ma De kiia à m̄ò, Nini Yāpurade kè è b̄o à kiia pì, eé ma sèeda ke. ²⁷Apino s̄ó é ma sèeda ke, kè á kúmao zaa káaku yānzi.

16 ¹Ma yā kènò òare le àton furo yānzime. ²Weé aduakekpe zé z̄are. À gur̄o e suu se kè gbē kè eé a de éḡo daa Luda z̄iin ée kee. ³Āoé yā pìnò keare, kè āo ma De k̄n mapio d̄oro yānzi. ⁴Ma yā kènò òare le tó à gur̄o kà, éḡo d̄ó kè má òare kò.

Luda Nini z̄ii

Mée yā kènò oare zaa káakuro, kè má kúao yānzi. ⁵Mée taa gbē kè ma z̄ii kiia sa, m̄ode a gbēkee e ma la guu kè mée taanlo. ⁶A n̄òse yàka sa kè ma yā kènò òare yānzi. ⁷Yāpuraan mée ooare, ma tana é àre keare, zaake tó mée táro, Zenyodee pì é m̄ó a kiiaro. Tó ma ta, mé à z̄iawa. ⁸Tó à sù, eé tó anduna a yā zé d̄ó durun k̄n maakenao k̄n yāvēmmanao musu. ⁹Āoé à yā zé d̄ó durun yā musu, kè āo ma náane kero yānzi. ¹⁰Āoé à yā zé d̄ó maakena yā musu, kè mée taa ma De kiia, é ma e d̄oro. ¹¹Āoé à yā zé d̄ó yāvēmmanao musu, kè yā v̄e anduna k̄eki kínaa yānzi. ¹²Má yā v̄i d̄o pari mà oare, m̄ode é yā pìnò f̄o ḡiara. ¹³Tó Nini Yāpurade sù, eé òare ae yāpura píngi guu. Eé yā o a z̄inda d̄onaoro, yā kè à màn eégae o, eé yā kè èe suunò baaru kpáare. ¹⁴Eé ma t̄o b̄o, zaake eé ma yānò s̄ee à t̄k̄eare. ¹⁵Pó kè ma Dee v̄i píngi né ma p̄ome. Bee yānzin ma bè eé ma yānò s̄ee à t̄k̄earezi.

P̄osia liena p̄onnaa ū

¹⁶À ḡò féte kè é ma e d̄oro, à ḡò féte kè é ma e d̄o. ¹⁷Ben à ìba kenò bèk̄n̄e: B̄ó yān èe oowe gwee? À bè à ḡò féte kè wé a e d̄oro, à ḡò féte kè wé a e d̄o. À bè d̄o, ée taa a De kiiame. ¹⁸Ben āo bè: À ḡò féte kè à ò pì de diame? Wée yā kè èe oo pì d̄oro d̄oro. ¹⁹Yesu d̄ó kè āo yezi wà a la, ben à bèñne: Kè ma bè à ḡò féte kè é ma e d̄oro, bens̄ò à ḡò féte kè é ma e d̄o, been ée k̄o lalaazis̄? ²⁰Yāpuraan mée ooare, é d̄o d̄o à s̄osobi ke, m̄ode anduna é p̄onnaa ke. Éḡo kú p̄osiaa guu, m̄ode a p̄osiaa pì é lie p̄onnaa ū. ²¹Tó n̄ogbē yezi à né i, à p̄o è yaka kè à wāwākegur̄o kà yānzi. Tó à né ì s̄o, wāwāa kè à kè pì è d̄on d̄oro. À p̄o è ke nna, kè à né dufu ì anduna guu yānzi. ²²Len apino s̄o a n̄òse yakana le ḡia. Mé eara mà a e d̄o, a p̄o é ke nna, gbēke s̄ó é f̄o à a p̄onnaa pì síawaro. ²³Z̄i p̄ian é yāke lama d̄oro. Yāpuraan mée ooare, ma De é p̄o s̄anda píngi kè é wée kea k̄n ma t̄o kpáawa. ²⁴Ai tia ée p̄oke wée ke k̄n ma t̄oro. À wée ke, é e le a p̄onnaa ḡo papana.

Yesu z̄i bl̄e andunaa

²⁵Ma yā pìnò l̄ek̄ziareme. À gur̄o e suu kè mé yā oare k̄n yālek̄z̄inao d̄oro, mé ma De yā oare wásawasa. ²⁶Z̄i p̄ian é wée ke k̄n ma t̄o. Mée

oare kè mámbe mé wée keare ma Dearo, ²⁷zaake ma De a zĩndane yeazi kè á yemazi yānzi, bensõ a ma bõna à kiia sị. ²⁸Ma bõ ma De kiia ma mo anduna guu. Tia sa mée anduna too mée taa à kiia.

²⁹Ben à ibanõ bènne: Tð, née yā oo kõn yālekõzinao dõro, née oo wásawasame sa. ³⁰Wá dõ sa kè n̄ yā píngi dõ, èe ke séto wà yāke gbekammaro. Bee yānzin wa n bõna Luda kiia sizi. ³¹Ben Yesu bènne: Ée ma náane kae sa? ³²À gurõ e suu à kà kò, kè é fāakõa, a baade é tá a be à ma tó mado. Baa kõn beeo má kuu madoro, zaake ma Dee kúmao. ³³Ma yā kènõ òare, le a làakari gõ kpaena kuuna ma guu. É wétamma e anduna guu, mode à nõse kpáe, ma gĩake ma zĩ blè andunaa.

Yesu aduakena a ibanõne

17 ¹Yesu yā pì ona gbera à wée sè musu à bè: Baa, à gurõ kà. Ñ n Né tó bõ, le n Né n tó bõ. ²Ñ tò má iko vī gbē sãnda píngi musu, le mà wèndi kè è yāaro kpá gbē kè n̄ kpàmaanõ. ³Mmõn Luda mèn do léle yāpurade kõn mapi Yesu Kirisi kè n̄ zìo dõnan wèndi kè è yāaroo pì ù. ⁴Ma n tó bõ tõtõea. Zii kè n̄ dàmè mà ke má kè ma yāa. ⁵Baa, ñ gakui kpáma n kiia tia sa, lán n̄ kpàma nà n kiia zaale anduna kaenaro. ⁶Gbē kè n̄ n̄ sé andunan n̄ n̄ kpàmaanõ má tò aõ n dõ. N pónõme, ben n̄ n̄ kpáma. Aõ n yā kũna, ⁷aõ dõ sa kè yā kè n̄ dàmè píngi bõ n̄ kiiame. ⁸Ma yā kè n̄ dàmèe dàñne. Aõ sị, ben aõ dõ kè ma bõ n̄ kiiame yāpura. Aõ sị sõ kè mbe n ma zĩ. ⁹Mée wée keeñne, èe ke andunagbēnõn mée keeñnero, séde gbē kè n̄ n̄ kpámaa pìnõ, zaake n pónõme. ¹⁰Ma gbēnõ né n gbēnõme n̄ píngi, n pónõ né ma pónõme píngi. Mée tó bõ n̄ gāzĩ. ¹¹Mée suu n kiia, mégõ kú anduna guu dõro, mode aõpìnõ égõ kú anduna guu. Ma Baa Kuadonade, ñgõ n̄ kũna kõn n tó kè n̄ kpàma gbāaa, le aõgõ kuu mè dõnkõ lán wa bà. ¹²Gurõ kè má kúnyo, má n̄ kũna kõn tó kè n̄ kpámaa pì gbāaa. Ma n̄ dākpa, ben aõ gbēkee e sāsáro, séde gbē kè m̄ pè kaatenaa le n yā e à papa yānzi. ¹³Tia sa mée suu n kiia. Ma yā kènõ ò anduna guu, le aõgõ pònnaa kè má vī vī àgõ papana n̄ guu. ¹⁴Ma n yā dàñne, ben anduna zañgu, kè anduna gbēnõme n̄ ùro yānzi, lán mapi má de anduna gbē ùro nà. ¹⁵Mée wée keemma, èe ke le ñ n̄ bõ anduna guunlo, mode le ñ n̄ dākpa zaaa yānzime. ¹⁶Anduna gbēnõme n̄ ùro, lán mapi má de anduna gbē ùro nà. ¹⁷Ñ tó aõ kuuna gõ adona kõn yāpura gbāaa. N yān yāpuraa pì ù. ¹⁸Lán n ma zĩ anduna guu nà, len mapi sõ ma n̄ zĩ anduna guu le. ¹⁹Meè ma zĩnda kpaamma aõ yānzi, le aõgõ kuu n gbēnõ ù yāpura. ²⁰Èe ke mée wée keeñne ñdonlo, kõn gbē kè aóe ma náane ke n̄ yā yānzinõme dõ, ²¹le aõ píngi gõ kuu mè dõnkõ ù. Baa, lán n̄ kú ma guu nà bensõ má kú n guu, aõpìnõ sõ gõ kú wa guu le, le anduna e à sí kè mbe n ma zĩ. ²²Gakui kè n̄ kpàmaan má kpámma, le aõgõ kuu mè dõnkõ lán wa bà. ²³Má kú n̄ guu, bensõ n̄ kú ma guu, le aõgõ kuu mè dõnkõ ù mámmam, le anduna gõ dõ kè mbe n ma zĩ, bensõ n̄ yeñzi lán n̄ yemazi nà. ²⁴Baa, gbē

kè ní kpàmaanɔ, má yezi aɔgɔ kú guu kè má kún, le aɔ wée si ma gakuile, gakui kè ní kpàma kè ní yemazi zaale anduna kaenaroo. ²⁵Baa Maa, anduna n dɔro, mɔde má n dɔ, ben gbē kènɔɔ dɔ kè mbe n ma zī. ²⁶Má tò aɔ n dɔ, mégae tó aɔgɔ n dɔ, le yenzi kè ní vīmao gɔ kú ní guu, le mapi sɔ màgɔ kú ní guu.

Yesu kūna

(*Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Luk 22:47-53*)

18 ¹Yesu yā pì ona gbera à bò kɔn a ibanɔ, ben aɔ bikù Kidironu baa kaa kpa. Swadako kú gwe, ben à gèn kɔn a ibanɔ. ²Yudasi bonkpɛede sɔɔ guu pì dɔ, zaake Yesu kɔn a ibanɔ ègɔ kaakɔa gwe baabɔrɛ. ³Ben Yudasi gàa gwe kɔn soza gàli dooo kɔn dogari kè sa'orikino kɔn Farisinɔ ní zīnɔ. Aɔɔ fitianɔ kūna kɔn sètɛnɔ kɔn gɔkɛbɔnɔ. ⁴Yesu yā kè eé a lee dɔ píngi, ben à bò à dànlɛ à ní lá à bè: Dén ée wetɛɛ? ⁵Aɔ wèàla wà bè: Yesu Nazaretimɛ. À bèñne: Mámbe à ũ. Yudasi bonkpɛede pì kúnyo. ⁶Kè Yesu bèñne, mámbe à ũ, ben aɔ tatakpɛe kè, aɔ bò wà lɛɛ. ⁷Yesu ní lá do: Dén ée wetɛɛ? Ben aɔ bè: Yesu Nazaretimɛ. ⁸Yesu wèñla do à bè: Má òare kè mámbe à ũ. Tó mámbe ée ma wetɛɛ, à tó gbē kènɔ tá. ⁹À ò le le yā kè à ò yāa e à papa yānzime, kè à bè: Gbē kè n ní kpàmaanɔ, aɔ gbēkee e sāsāro. ¹⁰Simɔ Pita fēdaa logona, ben à wòto à sa'oriki ìsi zīri lèo à à swā oplaa gò. Zīri pì tɔn Malaku. ¹¹Ben Yesu bè Pitane: Ñ n fēdaa sɔɔ a kpéen. Mé togo'i kè ma Dee dieme í miroo?

¹²Ben sozanɔ kɔn ní gbēnsio kɔn Yuda dogarinɔ Yesu kù aɔ à yì. ¹³Ben aɔ gàao Anasa kiia gā. Anasa né Kayafa kè de sa'oriki ìsi ũ wē beeca anzureme. ¹⁴Kayafa bé à lé dà Yuda gbāadeenɔ yā à bè: À maa gbē mèn doo ga baade píngi gēɛ ũme.

Pita léseña Yesuzi

(*Mat 26:69-70, Maa 14:66-68, Luk 22:55-57*)

¹⁵Simɔ Pita kɔn iba pāndeó té Yesu kpɛɛ. Sa'oriki ìsi iba pānde pì dɔ, ben iba pì té Yesuzi à gē sa'oriki ìsi pì be ua, ¹⁶mɔde Pita gɔ ze kpɛɛlea gāare. Ben iba kè sa'oriki ìsi dɔɔ pì gàa à yā ò nɔgbē kè èe zé pì dākpaane, ben à tò Pita gē. ¹⁷Ben nɔgbē zédākpari pì Pita là à bè: Gōgbē pì ibanɔ dokeme n ũroo? Pita wèàla à bè: Mámbeero! ¹⁸Zīrinɔ kɔn dogarinɔ e té kè aɔ lè kpákpa kè ìa kuu yānzi. Pita kúnyo gwe, èe té kpákpa se.

Sa'oriki yālalana Yesua

(*Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Luk 22:66-71*)

¹⁹Ben sa'oriki ìsi e Yesu lalaa à ibanɔ yāzi kɔn à yādannenao. ²⁰Yesu wèàla à bè: Ma yā ò baade píngine gupuraa. Ma yā dàdañne aduakekpɛnɔ guu kɔn Luda uao, guu kè Yudanɔ è kɔ kakɔan ní píngi. Mée yāke o asii guuro. ²¹Bóyānzi née ma lalaazi? Ñ ma yāmarinɔ la, aɔ yā kè

má òñne d5. ²²Kè Yesu yā ò le, dogari kè a5o kú gweeno doke à swān kè à bè: Wè yā we sa'oriki isila lero. ²³Yesu wèàla à bè: Tó yā zaaan má ò, ò o wà ma. Tó yāpuraan má ò s5, b5yānzin n ma lezi? ²⁴Ben Anasa Yesu gbàre sa'oriki isi Kayafa kiia yina.

Pita ɛara à léсна Yesuzi do

(Mat 26:71-75, Maa 14:69-72, Luk 22:58-62)

²⁵Pita kpé ze gwe èe té kpákpa. Ben wà à là wà bè: À ibano doken n ūroo? Pita lé sè à bè: Mámbeero! ²⁶Sa'oriki isi z̄irino doke né gbē kè Pita à à swā gò daneme, ben à bè: Mée a e ledò swadako guuroo? ²⁷Ben Pita lé sè do. Zaa gwe g5o koo lé zù.

Pilati yākpækena k5n Yesuo

(Mat 27:1-2,11-14, Maa 15:1-5, Luk 23:1-5)

²⁸Gukèk5anao ben Yuda gbāadeeno b5 k5n Yesuo Kayafa be, a5 gāao b5su gbēnsi be. A5e gē à bero, le a5tong5 gbāsiro yānzi, zaake a5o yezi wà Banla zībaa keme. ²⁹Bee yānzi Pilati b5 à m5 ní kiia à bè: B5 yān a be gbē kè kè? ³⁰A5 wèàla wà bè: Tó zaakerinlo, le wée mó wà à kpámmaro. ³¹Ben Pilati bèñne: À à sé à gá yākpae keo a zīnda dokaa. Ben gbāadee pin5 bène: Wá gbēdena zé vīro. ³²Bee kè le yā kè Yesu ò e à papa yānzime, kè à a ga yā taka ò. ³³Ben Pilati ɛara à gè ua. À Yesu sisi, ben à à là à bè: Mbe Yudano kīna ū5? ³⁴Yesu wèàla à bè: Née oo le k5n n zīndaon y5, ke wà ma yā ònneme? ³⁵Pilati bè: Yudan ma ū5? N boriino k5n n sa'orikino bé wà n kpama. Bón ní kè? ³⁶Yesu bè: Ma kpata né anduna kèki p5nlo. Tó ma kpata né anduna kèki p5me, le ma ibano z̄i kà le wàton ma kpá Yuda gbāadeenaro. Ma kpata né anduna kèki p5nlo. ³⁷Ben Pilati bène: Ase kīname n ūu? Yesu wèàla à bè: N̄ ò a zéa kè kīnan ma ū. Wà ma i, ben ma mo anduna guu yāpura sèedadee ū. Gbē kè de yāpura p5 ūu è ma yā ma. ³⁸Pilati bè: Bón yāpuraa ūu?

Yādana Yesula

(Mat 27:15-31, Maa 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kè à ò le, à ɛara à b5 à gāa Yuda gbāadeeno kiia à bèñne: Mée taari ke e gbē kèaro. ³⁹Á fɛɛakaarayā vī kè meè pisanano doke gbarɛare Banla zībaa zī. Á yezi mà Yudano kīna gbarɛaren y5? ⁴⁰Ben a5 wii lè do wà bè: Àmbeero, Barabame! Baraba pì s5 né kpāi wéedeweme.

19 ¹Ben Pilati bè, wà Yesu kū wà à gbē flāo. ²Ben sozano lè fūra t̄a a5 kùne a5 gumusu t̄ɛaa dànɛ. ³A5e s5ozi doodo a5e bee: F5o, Yudano kīna! Ben a5e à swān kɛkɛɛ. ⁴Pilati ɛara à b5 do, ben à bè gbēnoɛ: À gwa, mée boɔoare bàazi kè, le à e à d5 kè mée yāke earo. ⁵Yesu b5 bàazi, à lè fūra pì kuna à gumusu wéedee pì dana. Ben Pilati bèñne: G5gbē pìn yè! ⁶Kè sa'orikino k5n dogarino à è, a5 wii lè wà bè: N̄

à pá líá! Ñ à pá líá! Ben Pilati bèñne: À à kũ à pá líá a zĩnda, zaake mée taari ke earo. ⁷Yuda gbāadee pìnc wèàla wà bè: Wá doka ví, bensõ doka pì bè séde à ga, kè à a zĩnda diè Luda Né ũ yānzi.

⁸Kè Pilati yā pì mà, ben vĩa kèkè à à kũ. ⁹À èara à gè kōn Yesuo ua do, ben à à là à bè: N bɔ máme? Yesu e weàlaro, ¹⁰ben Pilati bène: Né yā o maoroo? Ñ dõ kè má n gbarena iko ví, bensõ má n pana líá iko víroo? ¹¹Yesu wèàla à bè: Ñ iko ke ví ma musuro, sé kè Ludaa kpammaa. Bee yānzi gbè kè ma kpammaa durun bé à bíta. ¹²Zaa gurɔ beee Pilati e zé wetèe à à gbare, mɔde Yuda gbāadeenɔ wii lè wà bè: Tó n gbè pì gbàre, Siza gbēnname n ũro. Gbè kè à a zĩnda diè kína ũ fbete kpà kōn Sizaome. ¹³Kè Pilati yā beee mà, à bè wà bɔ kōn Yesuo bàazi. Ben à vèe a tintia guu kè wè be gbè gusararaan, kōn Eberu yāo sɔ, Gabata. ¹⁴Banla zĩbaa sorukegurɔ zĩme, ɔfántè kà midangura. Ben Pilati bè Yuda gbāadee pìncne: A kɔnan yè. ¹⁵Ben aɔwe wii lèe wèe bee: Ñ à de. Ñ à de. Ñ à pá líá. Pilati bèñne: Mé a kína pá líá? Sa'orikincɔ bè: Siza baasiro, wá kína ke víro. ¹⁶Ben Pilati Yesu kpámma aɔ à pá líá.

Yesu pana líá

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Luk 23:26-43)

Ben aɔ à sè wà tàò. ¹⁷Yesu bɔ wéte guu à a zĩnda líkpangbāroo sena, à gaa guu kè wè be Mɔwatorokii, kōn Eberu yāo sɔ Gɔgɔta. ¹⁸Gwen wà à pá líá kōn gɔɔn plaa pāndencɔ, gbè doo à ɔplaazi gbè doo à ɔzezi, ben Yesu kú ñ dagura. ¹⁹Pilati takada kè à nà Yesu líkpangbāroo pia. Yā kè à kè pìn yè:

Yesu Nazareti, Yudanɔ kína.

²⁰Yudanɔ takada kè à kè pì kyó kè pari, zaake guu kè wà Yesu pà lían pì zà kōn wéteoro. Wà lá pì kè kōn Eberu yāo kōn Romudeenɔ yāo kōn Giriki yāome. ²¹Ben Yuda sa'orikincɔ bè Pilatine: Ñton kè ñ be Yudanɔ kɔnaro, mɔde ñ kè kè àmbe à bè Yudanɔ kɔnan a ũ. ²²Pilati bè: Yā kè má kèn má kè. ²³Kè sozanɔ Yesu pà líá wà yāa, ben aɔ à pɔkāsāanɔ sèe wà kpàatete leo siigɔ baade mìa. Aɔ à utagyaba kè wà tã nabina sai zaa musu ai gízì sè do, ²⁴ben aɔ bèkōne: Wàton uta pì kèkèkōrero. Wà kàbankpe ke le wàgɔ dõ gbè kè eé gōne. Aɔ kè le, le yā kè wà kè Luda yān e à papame, kè wà bè:

Aɔ ma pɔkāsāanɔ kpàatetekōne,

aɔ kàbankpe kè ma uta yānzi.

Bee yānzin sozanɔ kè lezi. ²⁵Yesu da kōn à da dāaroo kōn Kolopa naɔ Mariamao kōn Mariama Magadalenio kú lí kè wà Yesu pàa sae. ²⁶Kè Yesu a da kōn a ìba kè à yeziò è zena kɔ sae, à bè a dane: Nɔgbè, n nén yè! ²⁷Ben à bè ìba pìnc: N dan yè! Zaa zĩ beean ìba pì à sè à tàò a be.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Luk 23:44-49)

²⁸Beee gbera Yesu dõ kè à píngi pàpa. Le yā kè kēna Luda yān e à papa ben à bè: Ímii e ma dee. ²⁹Loo kú gwe, geepiwè kpàkpā kán pana. Ben

wà sabo kpàè wěe pì guu wà pè sèlia wà dò Yesune a léa. ³⁰Kè à wěe pì mi à bè: Yā yāa. Ben à a mi pèè à a wèndi gbàrè.

Yesu zōna kōn sário

³¹Kámmabogurɔ sorukegurɔɔ zīme. Yuda gbāadeenɔɔ yezi gèno gō lía ai kámmabogurɔɔ zīro, zaake kámmabogurɔɔ zī pì né gurɔ isime. Ben aō gàa wà wée kè Pilatia wà ní gbá é'è wà ní pita. ³²Ben sozano gàa wà gbē káaku kè wà pà lía ledò kōn Yesuo gbá è'è kōn à plaade póo dɔ. ³³Kè aō kà Yesu kiia, aō è à gīake à gà kò, ben aōe à gbá é'ero. ³⁴Ben sozano doke Yesu zò kōn sário a gbàntèa. Gwe gōo aru kōn ío bòe. ³⁵Gbē kè yā pì è wéeo bé à ò. À sèedakena yāpuraā vī, à dō kè yāpuraan ée oo, le apino sō à e à Yesu náane ke. ³⁶Yā beeno kè le yā kè kēna Luda yān kèkii papame, wà bè: Weé à wá ke éro. ³⁷À kēna Luda yān dɔ wà bè: Aóé gbē kè wà à zò gwa.

Yesu vīina

(*Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Luk 23:50-56*)

³⁸Beee gbera Yusufu Arimatea gàa à wée kè Pilatia, le à a gba zé à Yesu gè pita. Yesu ibame asii guu, kè èe via kee Yuda gbāadeenone yānzi. Pilati wène, ben à gàa à à gè sè à tàò. ³⁹Nikodemu kè gàa Yesu kiia gwāavī gàa se kōn lí'ɔɔo yākōtena kōn èzè kè è tó gè vārooo à kà kiloo baaakuri taka. ⁴⁰Ben aō Yesu gè sè aō táaru bisano fífia kōn èzè pìo, lán Yudano è gè kpe da nà ní fēakaarayā guu. ⁴¹Kara kú guu kè wà Yesu pà lía pìn. Gbèwée kè wà sò mira ū dufu kú kara pì guu, wèe gbēke dan zikiro. ⁴²Gwen aō Yesu dàen, kè à zānyoro, kè dɔ Yudano kámmabogurɔɔ e kaa yānzi.

Yesu fēe à bōna gaan

(*Mat 28:1-8, Maa 16:1-8, Luk 24:1-12*)

20 ¹Azumanengo zī kōngɔ ide-ide Mariama Magadalenī bò à gàa mira kiia, ben à lè gbè gona mira léa. ²Ben à bàa lè à gàa Simo Pita kiia kōn iba pānde kè Yesu yezi pìo à bèfīne: Wà Dii bò miran, wá dō guu kè wà à dànlo. ³Ben Pita kōn iba pānde pìo fēe wà gàa mira kiia. ⁴Aō gōon plaa ní píngi e bàa lee ledò, ben iba pānde pì bà nna de Pitala, à kà mira kiia káaku. ⁵Kè à wée kpàen, ben à táaru bisano è kaena, mɔde èe gē à guuro. ⁶Kè Simo Pita kà à gbera, ben à gè miran. À táaru bisa pì è kaena ⁷kōn bisa kè wà fífí à mīao. Bisa pì pekōrena kōn pólè pìnooro, à kokona diena adome. ⁸Ben iba kè kà mira kiia káaku pì gè se. À è, ben à sì. ⁹Ai tia aōe yā kè kēna Luda yān dōro dōro kè wà bè, ée fēe bōna gaan. ¹⁰Ben iba gōon plaaa pìno èara wà tà be.

Yesu bɔ à mōna Mariama Magadalenizi

(*Mat 28:9-10, Maa 16:9-11*)

¹¹Mariama zena mirawee léa, èe ɔɔ dɔɔ. Lán èe ɔɔ dɔɔ nà le, ben à wée kpàe miraween. ¹²Ben à malaika gōon plaaano è vēena guu kè wà Yesu gè

dàen yāa. À doo kú mizi kpa, à doo sɔ gbá kpa. Aɔɔ uta puraa dana. ¹³Ben aɔ à là wà bè: Nɔgbɛ̄, bɔ́ bé à n le née ɔ́ dɔɔ? À wɛ́fíla à bè: Wà ma Dii sè wà tàome, má dɔ́ guu kè wà à dàenlo. ¹⁴Kè à ò le, ben à lie à Yesu è zena, mɔ́de èe dɔ́ kè Yesunlo. ¹⁵Yesu à là à bè: Nɔgbɛ̄, bɔ́yānzin née ɔ́ dɔɔzi? Dén née wɛtɛɛ? Mariama e daa karadeeme, ben à bène: Maree, tó mbe n à sè n bɔo, ñ ome guu kè n à dàen le mà gá mà à sé. ¹⁶Yesu bène: Mariama! Ben à aɛ dɔ́a à bène kɔ́n Eberu yāo: Rabi! Tɔ́ pì bè Danneri. ¹⁷Yesu bène: Ñton ɔ kemaro, mée tá ma De kiia kòro. Ñ gá ñ o ma gbēnɔne mée taa ma De kɔ́n ní Deo kiia, ma Luda kɔ́n ní Ludao kiia. ¹⁸Ben Mariama Magadaleni gàa à à baaru kpà à ìbanɔne à bè: Ma Dii è. Ben à yā kè à òne tɔ́kɛ́ñe.

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Luk 24:36-49)

¹⁹Azumanengo beee a uusie à ìbanɔ kakɔana kpén, aɔ gbà tàtáñle aɔ m̀ɔne kà, ke aɔɔe vīa kee Yuda gbāadeenɔne yānzi. Ben Yesu m̀ò à zè ní té à bèñne: Àgɔ́ kú aafiao! ²⁰Kè à ò le, ben à a ɔɔɔ ɔ́dɔ́añne kɔ́n a gbàntɛ̀o. Kè ìba pìnɔ Dii è, aɔ ɔɔɔ kè nna maamaa. ²¹Yesu èara à bèñne: Àgɔ́ kuu aafiao! Lán ma De ma zì nà, len mée a zii le. ²²Kè à ò le, ben à ìa vùrma kɔ́n léo à bè: À Luda Nini sí. ²³Gbɛ̄ kè a ní kè kɔ́n ní durunnɔ, à kèrman gwe. Gbɛ̄ kè ée ní kènero sɔ, eé kèrmaro.

Yesu kɔ́n Tomasio

²⁴Gurɔɔ kè Yesu m̀ò, Tomasi, à ìba gɔ́ɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wè bene Sika kúnýoro. ²⁵Ben à ìba kpaaanɔ bène: Wa Dii è. Ben à bèñne: Tó mée kuusa gbè e à ɔɔɔ guu ma ɔnetee pènlo, bensɔ́ mée ɔ zɔ́ à gbàntɛ̀aro, mé síro. ²⁶À gurɔ láa à ìbanɔɔ kú kpén dɔ, Tomasi kúnýo sa. Aɔ gbà tàtáñle aɔ m̀ɔne kà, ben Yesu m̀ò à zè ní té à bè: Àgɔ́ kuu aafiao! ²⁷Ben à bè Tomasine: Ñ n ɔnetee pé ma ɔɔ guu kè ñ gwa, ñ n ɔɔ zɔ́ ma gbàntɛ̀a. Ñton seka ke dɔro. Ñ ma náane ke. ²⁸Tomasi wèàla à bè: Ma Dii, ma Luda. ²⁹Yesu bène: Kè n ma e yānzin n ma náane kèzi. Aubarikadeenɔn gbɛ̄ kè aɔ ma náane kè ma ena sainɔ ù.

³⁰Yesu dabuyā pāndɛnɔ kè pari a ìbanɔ wée wáa kè wèe kè takada kè guuro. ³¹Mɔ́de wà yā kènn kè, le à e à Yesu sí Luda Né Mesaya ù à wèndi e à náanekena guu yānzime.

Yesu a zīnda ɔ́dɔ́a a ìbanɔne sèbe léa

21 ¹Bee gbera Yesu èara à a zīnda ɔ́dɔ́a a ìbanɔne dɔ Tiberia sèbe léa. Lán kè bàn à a zīnda ɔ́dɔ́añne. ²Simɔ́ Pita kú lɛdo kɔ́n Tomasi kè wè bene Sikao kɔ́n Natanaeli kè b̀ò Kana, Galili b̀usuo kɔ́n Zebedi nénn kɔ́n Yesu ìba gɔ́ɔn plaa pāndɛnɔ. ³Simɔ́ Pita bèñne: Mée gaa kpò wɛ. Ben aɔ bène: Wapinɔ se wé gányo. Ben aɔ gàa wà gè góro'ite guu, mɔ́de aɔɔe póke kú gwāavī beeearo. ⁴Kè guu e mɔɔ dɔ, Yesu zena baa, mɔ́de a

ìbanɔɔ e dɔ kɛ àmbeeero. ⁵Ben à lé zùnzì à bè: Gbēnɔ, ée pɔke e á kùroo? Aɔ bè: Auo! ⁶Ben à bèñne: À kàmbeε táaru zu góro ɔplazi é pɔ kù. Kɛ aɔ zù, aɔ kpɔ kù paripari aɔ fùà wà sé. ⁷Ben ìba kɛ Yesu yezi pì bè Simo Pitane: Diime. Pita uta danaro. Kɛ à mà wà bè Diime, ben à a uta sè à dà à kùsi ía. ⁸Ìba kpaanɔɔ e kàmbeε táaru gáε pana kɔn kpɔ aɔε suuo kɔn góroo, zaake aɔ zà kɔn baaoro, à de mita basɔro takalaro. ⁹Kɛ aɔ bikù baa, aɔ buredi è kaena gwe kɔn kpɔ kpákpatεana. ¹⁰Yesu bèñne: À mɔ kɔn kpɔ kɛ á kù tiaao kenɔ. ¹¹Ben Simo Pita gè góro guu à kàmbeε táaru gàε à bikùo baa. À pana kɔn kpɔ gbèntēnɔ mèn baswεεplaa akuri awεε'aagɔ. Baa kɛ à pari le, táaru pì e kéro. ¹²Yesu bèñne: À mɔ à pɔ blε. À ìba kee e fɔ à lé bɔ à à là dén à ũro, zaake aɔ dɔ kɛ Diime. ¹³Yesu gàa à buredi sè à kpámma. Len à kɛ le kɔn kpɔ dɔ. ¹⁴Yesu a zìnda ɔɔana a ìbanɔne gènn aagɔdeen gwe à fεena bɔna gaan gbera.

Yesu kɔn Pitao

¹⁵Kɛ aɔ pɔ blε wà yàa, Yesu Simo Pita là à bè: Yohana né Simo, ní yemazi de gbè kènɔla? À wèla à bè: Eè Dii, ní dɔ kɛ má yenzi. Yesu bène: Ñ pɔblee kpá ma sáne bɔrɔnɔ. ¹⁶À gènn plaade Yesu èara à à là dɔ à bè: Yohana né Simo, ní yemazi? À wèla à bè: Eè Dii, ní dɔ kɛ má yenzi. Yesu bène: Ñ ma sáanɔ dāme. ¹⁷À à là à gènn aagɔde à bè: Yohana né Simo, ní yemazi? Kɛ Yesu Pita là à gènn aagɔde tó à yeazi, à pɔɔ yàka, ben à bène: Dii, ní yā pínɡi dɔ. Ñ dɔ kɛ má yenzi. Yesu bène: Ñ pɔblee kpá ma sáanɔ. ¹⁸Yāpuraan mée oonne, kɛ ní de gɔkpare ũ, neè pɔ da n zìnda ò gá guu kɛ ní yezin, mɔde tó n zi kù, né n ɔɔnɔ poro, gbē pānde é danne à gányo guu kɛ ní yeziroon. ¹⁹Kɛ Yesu ò le, Pita gaa kɛ eé Luda tɔ bɔnɔ à téa. Beee gbera Yesu bène: Ñ témazi.

Yesu kɔn ìba kɛ Yesu yezi

²⁰Pita liε à ìba kɛ Yesu yezi pì è ténzì. Gbē pì bé à nà Diizi gurɔɔ kɛ aɔε pɔ blee, à à là gbē kɛ eé à kpám̄mazi. ²¹Kɛ Pita à è, à bè Yesune: Dii, gbē kɛ sɔ né? ²²Yesu bène: Tó má yezi àgɔ kú wèndio ai màgɔ gá su, à yā n e máme? Ñgɔ témazi dé. ²³Ben yā pì dàgula Yesudeenɔ té kɛ ìba pì é garo. Mɔde Yesu e one kɛ eé gí gazinlo. À bè, tó á yezi àgɔ kuu ai àgɔ gá su, à yā à e máme?

²⁴Ìba pì bé à yā kènɔ sèeda kɛ. Àmbe à takada kɛ kɛ, ben wá dɔ kɛ à sèedakena náane vī.

Midena

²⁵Yesu yā pāndenɔ kɛ paripari dɔ. Tó wà kɛ takada guu doodo pínɡi, mée daa anduna a zìdane é fɔ à takada kɛ wà kɛ pìnɔ síro.

ZĪRINŌ YĀKENANŌ

Yesu tana ludambe 1:1–1:26

Luda Nini pitana 2:1–2:47

Yudano Yesu yā sīna 3:1–12:25

Pōlu wéteḡana káakudee 13:1–14:28

Pōlu wéteḡana ḡen plaadee 15:1–18:22

Pōlu wéteḡana ḡen aagōdee 18:23–21:16

Pōlu gana Romu 21:17–28:31

Légbēna Luda Nini yā musu

1 ¹Tiofilu, má ònne ma takada káaku guu lán Yesu kè nà kōn yā kè à dāñnenō pínḡi zaa à naana gurō ²ai gurō kè à yā òne a zīrinōne kōn Luda Nini gbāaao, ben Luda à sè à tàò a kiia. ³Zaake à gana gbera à a zīnda òdōańne à sèeda yāno kēńne pari kè tò aō dō seka sai kè à bēe. À a zīnda òdōańne ai gurō baplaa à kpata kè bō Luda kiia yā òńne. ⁴Kè aō kakōana, ben à bēńne: Àton bō Yerusalemuro. Àḡō lé kè ma Dee gbèare dāa, lán ma à yā òare nà. ⁵Zaake Yaaya gbēno batisi kè í guume, mōde gurō plaa kèa mé a batisi ke Luda Nini guu.

Tana Yesuo ludambe

(Maa 16:19-20, Luk 24:50-53)

⁶Kè aō kakōana le, ben aō à là wà bè: Dii, gurō kè guun né Isarailino kpata sukpańne? ⁷À wēńla à bè: Á zé vī àḡō gurō kesō gurō zaka kè ma Dee òne kōn a zīnda ikoo dōro. ⁸Tó Luda Nini pitaawa, é gbāaa e àḡō de ma sèedadeeno ū Yerusalemu kōn Yudea būsuo gu pínḡio kōn Samaria būsuo ai à gá pé anduna léa. ⁹Yā bee ona gbera Luda à sè ní wáa ai à gàa à sāsā ní wēen à ḡē ludambe luguun. ¹⁰À tana guu lán aō wéé pé ludambeea nà, ben ḡōno plaa kenō bō wà zè ní sae aō pōkāsā puraano dana. ¹¹Aō bè: Galili būsudeeno, à kè dia á zena ée ludambe gwaa? Yesu kè Luda à bō a té à tàò a kiia pì, eé eara à mó lán á è èe taa gwe nà.

Yudasi ḡēekana

¹²Ben aō pita Kùkpe sīsīa aō sù Yerusalemu. Sīsī pì zà kōn Yerusalemuo à kà lán kiloo do taka bà. ¹³Kè aō kà, ben aō didi kpé musu, guu kè aōḡō

kún. Pita kú gwe kǒn Yohanao kǒn Yemisio kǒn Anduruo kǒn Filipio kǒn Tomasio kǒn Batɔɔmiuo kǒn Matiuo kǒn Alafeu né Yemisio kǒn Simo Aĩadeeo kǒn Yemisi né Yudasio. ¹⁴Aɔ́ píngi ní zĩnda kpà aduakena ledo kǒn Mariama Yesu dao kǒn Yesu dāaronɔ kǒn nɔgbɛ kpaanao.

¹⁵Gurɔ beea Pita fɛɛ à zè Yesu ìba kè aɔ́ kà gɔɔn baswæedo takano té à bè: ¹⁶Ma gbɛno, yā kè Dauda ò kǒn Luda Nini gbāaa Yudasi kè dò gbɛ kè aɔ́ Yesu kúnɔne ae yā musu, tiasime Luda yā pì papa. ¹⁷Wa gbɛndoomɛ yā à baka kú wa zīi kèkii guu. ¹⁸À tɔɔte lù kǒn ɔɔ kè à è a zaakena guuo. Gwen à bàkè à lèen, à gbɛɛ pùtā à nɔaenɔ bɛe píngi. ¹⁹Yerusalemudeenɔ píngi yā pì mà, ben aɔ́ tɔ́ kpà guu pìne Akeledama kǒn ní bori yāo. Tɔ́ pì bè gbɛderi tɔɔte. ²⁰Wà à yā ò Saamu takada guu wà bè:

À bɛɛ gɔ́ bezī ùmɛ,
gbɛke tóngɔ́ kuu le à vɛɛ à guu dɔro.

Wà bè dɔ:

Gbɛ pānde gɔ́ à gɛɛ ù.

²¹⁻²²Bee yānzi gbɛ kè aɔ́gɔ́ tɛwazi gurɔ kè wá ledo kǒn Dii Yesuo zaa Yaaya gbɛno batisikegurɔ ai gurɔ kè Luda à bɔ wa ténɔ, wà ní gbɛn doo bɔ àgɔ́ de à fɛna gaan sɛedadee úwao. ²³Ben wà gɔɔn plaaano bɔ, Yusufu kè wè bene Basaba wè bene dɔ Yusutu kǒn Matiao. ²⁴Ben aɔ́ adua kè wà bè: Dii, ní baade píngi nɔsɛ dɔ. Gɔɔn plaa kèno té ò gbɛ kè ní bɔ ɔɔbawe, ²⁵le à bà gɔ́ kú wamɔwa zírino zīi kèkii guu yānzi, zīi kè Yudasi bɔn à gàa guu kè kɔ́ sio guu. ²⁶Ben aɔ́ kàbankpe kè gɔɔn plaa píno yā musu. Ben kàbankpe Matia kù, ben aɔ́ à dà zīri gɔɔn kuri aweedoonɔ té.

Luda Nini pitana

2 ¹Kè Pentikosi zībaa gurɔ kà, aɔ́ kú gu dɔnkɔa ní píngi. ²Kāndo aɔ́ kīi mà bɔna ludambe lán zàga'ia gbāaa bà, ben kpé kè aɔ́ vɛɛn wà. ³Aɔ́ pɔ́ è lán téneneno bà à fāakɔa à zɔ́ ní baadea. ⁴Ben Luda Nini pitańma ní píngi, ben aɔ́ nà yākebori'ona lán Ninii pì ní gbá lé nà.

⁵Yuda kenɔ kú Yerusalemu gwe, ludaɔdari kè aɔ́ bɔ anduna bùsu píngi guuno ù. ⁶Kè aɔ́ ní zɔka pì mà, aɔ́ kàkɔańzi paripari, ben aɔ́ bídi kè, kè aɔ́ mà wèe ní baade píngi bori yā oo. ⁷Yā pì ní kú gbāa à bɔ ní sae aɔ́ bè: Yā'ori píno né Galilideenɔmɛ ní píngiroo? ⁸À kè dia wá mà aɔ́ɔe wa baade bùsu yā oo? ⁹Paatianɔ kǒn Midiano kǒn Elamunɔ wa ù kǒn gbɛ kè aɔ́ kú Mesopotamiano kǒn Yudeao kǒn Kapadosiao kǒn Pɔntuo kǒn Asiao ¹⁰kǒn Firigiao kǒn Pamfiliao kǒn Igitipio kǒn Libia bùsu kè kú Sireni sae kǒn gbɛ kè aɔ́ bɔ Romunɔ. ¹¹Yudanɔ kǒn gbɛ kè aɔ́ ní dɔnzi zé sɛnɔn wa ù kǒn Keretino kǒn Larubunɔ, ben wée maa aɔ́ɔe Luda yābɔnsae kenano oo kǒn wa baade boriyāno. ¹²Yā pì ní kú gbāa aɔ́ bídi kè, aɔ́ɔe kɔ́ lalaa wèe bee: Yā kpare takan gwee? ¹³Gbɛkenɔ sɔ́ e ní lalandi kee wà bè: Aɔ́ í sè wà kàme.

Pita waazikena

¹⁴Ben Pita fɛɛ à zè kǒn a gbɛ kpa a gɔɔn kuri aweedoonɔ, à yā ò gbāngbān à bè: Amɔa Yudanɔ kǒn gbɛ kè á kú Yerusalemunɔ píngi, à swā

kpá à tó mà yā pì oare. ¹⁵Í e gbē pìno kǔ lán ée daa nàro, zaake kóngo mò kēndoon tia. ¹⁶Yā kè annabi Yoeli òn yè:

¹⁷Luda bè:

Ziaa zī mé ma Ninii pisi gbē píngia,
a néngōgbēno kōn a nénōgbēno é annabikeyā o,
a gōkpareno é wéegupu e,
a mare ìsino é nanaa o.

¹⁸Guro beeno

mé ma Ninii pisi ma zòblerinō
gōgbēno kōn nōgbēno ní píngi
aḡé annabikeyā o.

¹⁹Mé sèedanō ke musu,

mé yābōnsaeno ke anduna guu,
aru kōn téo kōn tésukpe siaao égō kuu.

²⁰Ɔfántē é sia kǔ,

mōvura é tā lán aru bà
ai Dii suguro ìsi gakuidee gō gá ká,

²¹gbē sānda píngi kè aḡè Dii sísinō é bō.

²²Isarailino, à yā kè ma. Lán á dō a zīndane nà, Luda Yesu Nazareti

òdoare a gbē ũ kōn dabuyāno kōn yābōnsaeno kōn sèeda kè à kè à gāzī a ténō. ²³Luda zèo a poyezi kōn a dōnao guu wà à kpàawa, ben á tò bori pāndenō à pà lía wà à dè. ²⁴Ben Luda ga bà pōtoa à à fèe, zaake à zé kuu kè ga é fō àgō à kūnaro. ²⁵Zaake Dauda à yā ò à bè:

Mèègō Dii ee ma wéen guro píngi,
lán à kú ma ɔplaazi nà
póke é ma degero.

²⁶Bee yānzin ma pōo ègō nnazi,

ma nòseguu pù.
Má tāmaa vī kè ma mè égō kuu,

²⁷zaake né ma tó mira guuro,

né we man gbē kè kú adona yai kūro.

²⁸N ma da wēndi zéa,

ma pōnnaa égō pana n kiia.

²⁹Ma gbēno, mé fō mà wa dezi káaku Dauda yā oare wásawasa. À gà wà à vī à mira kú wéte kèn ai kōn a gbāao. ³⁰À annabikee guu à dō kè Luda lù sèare à bè, é a boriino doke ká à kpatan. ³¹Dauda gīake à Mesaya fèena gaan è, ben à à yā ò à bè: Luda é à tó mira guuro, eé we à mè yai kūro.

³²Yesu pìn Luda à fèe gaan. À sèedadeenōn wa ũ wa píngi. ³³Vèena Luda ɔplaazi à à Ninii kè à à lé gbèwee sì a Dea. Yā kè ée ee bensō ée maa tiaa de Luda Nini kè à pisiwaa ũme. ³⁴Zaake èe ke Dauda bé à fèe à gà ludambero, à bè:

Dii ò ma diine à vèe a ɔplaazi

³⁵ ai àgõ à ibeeno kene a tinti ũ.

³⁶ Isarailino, àgõ dõ sãnsãn kè Yesu kè a à pà lían Luda die Dii ũ, Mesaya ũ do.

³⁷ Kè aõ yã pì mà, à ñ swè zò, ben aõ Pita kõn zĩri kpaano là wà bè: Gbẽno, wé ke diame? ³⁸ Ben Pita bèñne: A baade nõse lie à batisi ke kõn Yesu Kirisi tóo, a durunno é kēawa é Luda Nini sí gbaa ũ. ³⁹ Zaake lé kè Luda gbè pì de a pó ùme kõn a néno kõn gbè kè aõ kú zàno, gbè kè Dii wa Luda é ñ sísi pino ñ píngi. ⁴⁰ À yã pãndeno òñne pari à nàkõrẽmma à bè: À a zĩnda bo tóorigbè zaaa kèno té. ⁴¹ Ben gbè kè aõ à yã pì sino batisi kè. Zĩ beean wà kàara ñ té gõno bozo aagõ. ⁴² Aõ làakari dõ zĩrino yãdannena kõn kõgbẽkenao kõn Dii pòblenao kõn aduakenao.

Yesudeeno kuuna kóo

⁴³ Zĩri pino e sèeda kõn yãbonsaeno kee, ben vĩa baade píngi kù. ⁴⁴ Dii náanekerino píngi gáli dõnkõme. Pó kè aõ viino gò aõ píngi pò ũ. ⁴⁵ Tó aõ ñ pò kè aõ viino yà, aõè à ɔ kpaatetekõne lán baade bokõte de nà. ⁴⁶ Lán guu e doo nà aõègõ kó kaakõa Luda ua, aõègõ pò blee kó be kõn ponnao kõn nõseo do. ⁴⁷ Aõègõ Luda tó kpa, bensõ aõègõ nna kõn baade píngio. Dii ègõ gbè kè ée ñ mì siino kaara ñ té lán guu e doo nà.

Gõgbè ere kèkõana

3 ¹ Zíkea Pita kõn Yohanao gaa Luda ua fãantẽ mò aagõ aduakeguro. ² Gõgbè kee kú gwe wà à ì ere ùme. Lán guu e doo nà wè à sé wà mó wà à die Luda ua gãnu kè wè be Gãnu Maa guu. Gwen ègõ baa kee gbè kè aõje gèe ua pì guunja. ³ Kè à Pita kõn Yohanao è, aõje mojo gè Luda ua, ben à baa kèmma. ⁴ Aõ wée pèa, ben Pita bène: Ñ wa gwa kè. ⁵ Ben à wée pèmma èe ñ gba dāa. ⁶ Ben Pita bène: Má ɔ vĩro, mode pò kè má viin mé n gba. Kõn Yesu Kirisi Nazareti tóo ñ fèe ñ táa o. ⁷ Ben Pita à kù a ɔplaa à à fèe à zè. Gwe gõ à gbálanõ kõn à kèsewaazino gbāa kù. ⁸ À vĩ à zè, ben à nà táa'ona. À gènyo Luda ua, èe táa oo èe vĩvĩ èe Luda sáabu kpa. ⁹ Baade píngi à è èe táa oo èe Luda sáabu kpa, ¹⁰ ben aõ à dõ baakeri kè ègõ wèe Luda ua Gãnu Maaan ũ, ben yã kè à à lè ñ kù gbāa à bò ñ sae.

Pita waazikena Luda ua

¹¹ Lán à na Pita kõn Yohanao nà guu kè wè be Sulemanu gbàdaan, ben baade píngi e gèe ñ kiia, zaake yã pì bò ñ saeme. ¹² Kè Pita gbèno è, à bèñne: Isarailino, bóyãnzin yã pì bò a saezi? Bóyãnzin a wée fĩfiwa lezi? Ée daa wa zĩnda gbāaa kesõ wa ludayādana bé à tò gbè kè táa ò gwèe? ¹³ Wa dezi káakuno Ibrai kõn Isaakuo kõn Yakubuo Luda gwena kpà a zĩkeri Yesua. Apino sõ a à kpà gbāadeenja a bo à kpèe Pilati kè zè kõn à gbarenao ae. ¹⁴ A bo Luda gbè maa kè à kú adona pì kpèe, ben a wée kè Pilatia à gbèderi gbareare. ¹⁵ A Wèndikpammari dè, ben Luda à fèe bõna

gaan. À sèedadeenon wa ù. ¹⁶Yesunaanekena bé à tò gōgbē kè á à dō ée à gwaa kè kēkōa Yesu tó gbāa yānzi. Yesunaanekena bé à à gbà aafia a píngi wáa. ¹⁷Tia ma gbēno, má dō kè apino kōn a gbāadeenon yā kè á kè né wéesia yāme. ¹⁸Luda dō annabinone ae, ben aō gīake wà ò ní píngi kè Mesaya é wétamma e, bensō à kè le. ¹⁹Bee yānzi à nōse lie à ae dō Luda, a durunno é kēawa, le à móare nōsekpaena ²⁰à Yesu kè à gīake à à diare Mesaya úu pì zīawa. ²¹Séde àgō kú musu gīa ai gurōw kè Luda é pó píngi keke à ke dufu, lán à dà a annabinone nà aōw ò zaa káaku. ²²Musa bè, Dii a Luda é a gbēke sé annabi ù lán a bà. À yā kè eé oaree ma píngi. ²³Gbē kè èe annabi pì yā ma sōro, Luda é adee bō a té à à de. ²⁴Annabi kè aō Luda yā ònō píngi naana Samuela gurōw kèki baaru kpà. ²⁵Yā kè annabi pìno ò kōn Luda bà kè kú kōn a dezi káakunōw gō a pó ù, lán à ò Ibraīne nà à bè é aubarika da anduna bori píngin à borii gāzī. ²⁶Kè Luda a zīkeri pì diē, à à zīawa káaku, le à aubarika daagu, à a baade kpēe li a yāzaakenanone.

Yākpækena kōn Pitao kōn Yohanao

4 ¹Kè Pita kōn Yohanao e yā oo gbēnone, sa'orino kōn Luda kpé dogari gbēnsio kōn Sadiuso gēnzi. ²Aō pō fē, kè aōwe yā daa gbēnone yānzi, aōwe gēno fēna Yesu guu kpàakpa kee. ³Ben aō ní kú aō ní dá kpésiaan ai guu dō, zaake guu giake à sī kò. ⁴Mōde gbē pari kè aō ní yā mànō Yesu náane kè ai aō gōgbēno pari kù à kà gōnōw bōwōwōwō taka.

⁵Kè guu dō, Yuda gbāadeenō kōn gbēnsino kōn lodayādannerino kākōa Yerusalemu. ⁶Sa'oriki Anasa kú gwe kōn Kayafao kōn Yohanao kōn Alesandao kōn gbē kè aōw de sa'oriki pì dane ūunō ní píngi. ⁷Wà mò kōn Pitao kōn Yohanao gbāadee pìno ae, ben wà ní lá wà bè: Bó gbāaa ke dé tón a beee kèo? ⁸Ben Luda Nini sù Pitaa à bèñne: Gbāadeenō kōn gbēnsino, ⁹lán ée wa lalaa gbāa nà yā maaa kè wá kè erene yānzi, dian wá kè à kēkōa nà, ¹⁰amōano kōn Isarailino píngi àgō dō kè gbē kè zena a ae kè aafia è kōn Yesu Kirisi Nazareti kè a à pà lía Luda à fēe bōna gaan tóome. ¹¹Leme gbè kè amōa kpéborino a pā kpàzi bé à gō kpé gooda gbè mīdee ù. ¹²Gbē pānde kee kuu kè eé gbē mī síro, zaake anduna guu píngi Luda e gbēke diē gbēnteenone à ní mī síro, séde àpì.

¹³Kè aō Pita kōn Yohanao kùgbāakee è, bensō aōw dō kè talaka wésiadeenome ní ù, à bō ní sae, ben aō dō sa kè aō gīake wà kú kōn Yesuome yā. ¹⁴Lán aō gbē kè kēkōana pì è ze nà ní sae, aōwe fō wà yāke ò dōro. ¹⁵Aō bèñne aō bōe, ben aō lé kpàkōs ¹⁶wà bè: Wé ke dia kōn gbē pìno? Zaake Yerusalemudeenōw dō píngi kè aō dabuyā bíta kè, wé fō wà gí beeziro. ¹⁷Le yā pì tón dagula de kèlaro, wà kpàkēnzi pāsīpāsī aōton yā ò gbēkene kōn tó pìo dōro. ¹⁸Ben aō ní sísi aō yā diēñne kè aōton yā ò kesō aō yā dañne kōn Yesu tóoro pátipati. ¹⁹Ben Pita kōn Yohanao wēñla wà bè: À gwa a zīdane. A yān wé maś, ke Luda pō? À kperee bé

à maa Ludanɛ? ²⁰Zaake wé fɔ wà gí wà yā kè wá mà bensɔ wá è oziro. ²¹Gbāadee pìnɔ èara wà vīa dàdānzi, ben aɔ n gbáe. Aɔɛ wéetāmmana zé ero, zaake baade píngi e Luda sáabu kpaá yā kè kè pì yānzi. ²²Gbē kè aɔ kēkōana dabuyā beee kēne pì zii de wē baplaala.

Yesudeeno kùgbāa wéekena

²³Kè wà n gbáe, ben aɔ tà n gbēnɔ kiia, aɔ ònne lán sa'orikɔn kōn gbēnsinɔ ònne nà. ²⁴Kè aɔn mà, aɔ wii pè Ludazi ledole wà bè: Dii, mbe n musu kè kōn tɔtɛo kōn ísiaao kōn pɔ kè kú n guunɔ píngi. ²⁵N dà n zĩkeri wa dezi Daudane kōn n Ninii gbāaa, ben à bè:

Bóyānzin boriinɔ e zɔka kaazi?

À kè dia wèe lé pāa kpaakōsɔɔ?

²⁶Anduna kɔnanɔ e zĩ soru kee,

kpatablerinɔ e kaakōa Diizi

kōn Kí kè à kào.

²⁷Yāpuraame, Herodu kōn Pōntiu Pilatio kō kākōa wéte kè guu kōn Isarailinɔ kōn bori pāndenɔ n zĩkeri kè kú adona Yesu kè n kà kí ũu pìzi. ²⁸Aɔ kè lán n gĩake n zeo nà n gbāaa kōn n poyezinao guu. ²⁹Tia sa Dii, n yā pāsí kè aɔ ò ma gwe. Wamɔwa n zɔblerinɔ, n wa gba lé wà n yā o kōn kùgbāaa maamaa. ³⁰N ɔ dawa le wà gbēnɔ kēkōa wà dabuyānɔ kōn yābonsaenɔ ke kōn n zĩkeri kè kú adona Yesu tɔo. ³¹Kè aɔ adua kè wà yāa, guu kè aɔ kōkakōan nigā, Luda Nini sùmma n píngi, ben aɔ gāa wèe Luda yā oonne kōn kùgbāaa.

Yesudeeno nōsedōnkōkēna kōo

³²Yesu náanekerinɔ laasuu dōnkō vī kōn ledoleo. Aɔ gbēke è be a pɔ kè á vīinɔ né a pɔme adoro. Aɔ pɔ píngi né aɔ píngi pɔme. ³³Luda zĩrinɔ e Dii Yesu feena gaan yā oo gbēnɔne kōn gbāa bítao. Aɔ Luda gbēke bíta è n píngi. ³⁴Pókee e kēsā n gbēkearo, zaake gbē kè aɔ bú ke kpé vīinɔ è yá wà mɔ kōn a ɔɔ ³⁵wà kpá zĩrinɔ, le aɔ kpá baadea lán à à bɔkōte de nà. ³⁶Levi bori Yusufu kè bɔ Sipiru būsun kú n té. Luda zĩrinɔ tɔ kpāne Banaba. Tɔ pì bè Làakarikpaeri. ³⁷À bú kè à vīi yā, ben à mɔ à a ɔɔ kpà zĩrinɔ.

Anania kōn Safirao

5 ¹Gōgbē kè wè bene Anania kuu dɔ kōn a naɔ Safirao. A tɔɔte yà, ²à à ɔɔ kokè kōn a naɔ dōnao, ben à gāa à à kpaaa kpà zĩrinɔ. ³Ben Pita bène: Anania, bóyānzin n tò Setān dōnne ae le see? N n tɔɔte ɔɔ kokè, ben n egɛe tò Luda Ninine. ⁴Gurɔ kè nēe tɔɔte pì yáro, n pónloo? Kè n yà sɔ, lán n yezi nà, né ke kōn à ɔɔoro? À kè dia n yā beee kena laasuu dànguu? Èe ke gbēnteen n egɛe tònɛro, Ludan n tònɛ. ⁵Kè Anania yā pì mà, à lèe à gā. Ben vīa gbē kè aɔ yā pì mànɔ kù maamaa. ⁶Gōkparenɔ gè aɔ bisa dààla, ben aɔ à sè wà gāa wà à vīi.

⁷Kè à kà lán awa aagɔ̀wà bà, yāke mana sai à naɔ̀ m̀ò à gè. ⁸Ben Pita à là à bè: Ì omè, a tɔ̀tɔ̀tè pì yà lán kè bàn yó? À wèlà à bè: Èè, lemè. ⁹Ben Pita bène: Bóyānzin a Luda Nini lè á gwàzi? Gbè kè aɔ̀ n zā v̄iino kú kpèele, aɔ̀é n sé wà bɔ̀nyo se. ¹⁰Gwe gɔ̀wà à lèè à aè, à gà. Kè gɔ̀kpareno gè, aɔ̀wà è à gà, ben aɔ̀ à sè wà gàa wà à v̄iì a zā sae. ¹¹Ben v̄iā sɔ̀si gbèno kú maamaa ní píngi kɔ̀n gbè kè aɔ̀ yā pì mànò ní píngi.

Dabuyāno kɔ̀n yābɔ̀nsaeno

¹²Luda zìrino e dabuyā kɔ̀n yābɔ̀nsaeno kèe pari gbèno té. Yesudeeno è kɔ̀kakɔ̀aa ke ledole Sulemanu gbàdaan. ¹³Gbè pāndeno è we wà nām̄maro, mode baade píngi è ní tó nnaa sí, ¹⁴mode gbè parii kè aɔ̀we Dii Yesu náane kèeno, gɔ̀gbèno kɔ̀n nɔ̀gbèno ní píngi, aɔ̀gèw̄ kaara ní té. ¹⁵Ben wà gyāreeno sèe kɔ̀n daebɔ̀no kɔ̀n gyāresebɔ̀no wà ní káe zén, le tó Pita e gètèe, à ninii e à da ní gbèkenola yānzi. ¹⁶Parii b̀ò wéte kè kú Yerusalemu saenɔ̀n wà m̀ò kɔ̀n gyāreeno kɔ̀n gbè kè zīnno e ìa daaṁmanɔ̀, ben aɔ̀ kèkɔ̀a ní píngi.

Wéetāmma m̀ona zìrinoe

¹⁷Ben sa'oriki kɔ̀n Sadusi gāli gbè kè aɔ̀wà de à gbè ūuno fèe wà ǹòsègɔ̀aano kpānyo. ¹⁸Aɔ̀ zìrino kùkù aɔ̀ ní ká kpésiaan, ¹⁹ben Dii malaika m̀ò à kpé pì zé wéñne gwāav̄i à ní b̀oè à bè: ²⁰À gá àgɔ̀ kú Luda ua, à wèndi dufu pì yā o baade píngine. ²¹Zìrino yā pì mà, ben aɔ̀ gàa Luda ua kɔ̀ngò ide'ide aɔ̀we yā daaṁne.

Kè sa'oriki kɔ̀n a gbèno fèe, aɔ̀ Isaraili gbāadeeno kɔ̀n ní gbènsino kàkɔ̀a, ben aɔ̀ dogarino z̄i aɔ̀ gá zìrino b̀oè kpésiaan aɔ̀ m̀ónyo. ²²Kè dogari pino kà gwe, aɔ̀we ní e kpénlo. Ben aɔ̀ èara wà tà wà bèñne: ²³Kè wa ka kpé pì kiia, wá è gbànoo tatana gíngin a dākparino kú kpèele, mode kè wá wè, wée gbèke enlo. ²⁴Kè Luda ua dākparino gbènsi kɔ̀n sa'orikino yā pì mà, aɔ̀ bídi kè lán yā pì de nà. ²⁵Ben gbèke m̀ò à bèñne: À ma! Gbè kè a ní ká kpésiaa guunoo kú Luda ua aɔ̀we yā daaṁne. ²⁶Ben Luda ua dākparino kɔ̀n ní gbènsio gàa wà ní kùkù wà sùnyo yākete sai, zaake aɔ̀we v̄iā kèe gbènoe, le aɔ̀ton ní pápa gbèoro yānzi.

²⁷Kè aɔ̀ sùnyo, aɔ̀ ní zé gbāadeeno aè, ben sa'oriki ní lála yāzi à bè: ²⁸Wa giare pátipati à yā daṁne kɔ̀n tó pìo, ben á tó yā pì kpé e daa Yerusalemula píngi, bens̄o á yezi à gbè pì ga yā diwaɔ̀? ²⁹Ben Pita kɔ̀n z̄iri kpaaano wèñla wà bè: Luda yā bé à kɔ̀ sio wà ma de gbèntee póla. ³⁰Wa dezino Luda bé à Yesu kè a à lògo lía á dè pì fèe. ³¹Luda à sè à wèe a ɔ̀plaazi Kíne M̀isiri ū, le à Isarailino gba zé aɔ̀ ǹòse lie, à ní durunno kèñne. ³²Yā pino sèedadeenɔ̀n wa ū, wapino kɔ̀n Luda Nini kè Luda è kpá gbè kè aɔ̀e a yā maanɔ̀o.

³³Kè aɔ̀ yā pì mà, aɔ̀ pɔ̀ fèe maamaa, ben aɔ̀wà yezi wà ní dèdè. ³⁴Farisi kè wè bene Gamalieli kú ní té. Ludayādannerime, baade píngi è à tó nnaa

sí. À fɛɛ à zè à bè wà bɔ kɔn gbɛ̀ pìnɔɔ gĩa. ³⁵Ben à bènnɛ: Isarailino, à làakari ke yā kè á yezi à ke gbɛ̀ pìnɔnea. ³⁶À gurɔɔ e gɪ kero kè Tuda fɛɛ èe a zīnda diee a ka. Wà tɛzi lán gɔɔn wàa plaaa bà. Kè wà à dè, ben à ìbanɔ fàakɔ̄a, ben yā yāa. ³⁷À gbera Galili gbɛ̀ Yudasi fɛɛ gbɛnarogurɔ à gbɛnɔ gàè à nàawa pari. À gà se, ben à ìbanɔ fàakɔ̄a ń píngi. ³⁸Méé ooare tia, àton gbɛ̀ pìnɔ yā daro, à ń tó. Tó aɔ pɔyezi kɔn ń yākenanɔ b̀ gbɛntee kiiame, eé m̀ dɛ. ³⁹Tó à b̀ Luda kiiame s̄, é f̄ à kpánnero. À làakari ke z̀kana kɔn Ludaozi. ⁴⁰Aɔ à yā mà, ben aɔ z̀rino s̄si aɔ ń gbɛ̀. Aɔ giinne aɔ yā o kɔn Yesu t̄o, ben wà ń gbáe.

⁴¹Z̀rino b̀ gbāadeenɔ kii a kɔn pɔnnao, zaake aɔ è wà kà kè wà wí damma Yesu t̄o yānzi. ⁴²Lán guu e dɔɔ nà aɔèḡɔ yā daañne Luda ua guu kɔn ń b̄enɔ, aɔèḡɔ Yesu baaru nnaa kpaanne kámmabosai, aɔè be àmbe Mesaya ũ.

Dɔnleri gɔɔn swɛɛplaaanɔ diena

6 ¹Gurɔ beea kè Yesu ìbanɔ e kaara, aɔ Girikiyāmarinɔ e yākete kaa aɔ Eberuyāmarinɔzi wà bè, tó wèe p̄ɔblee kpaatete lán guu e dɔɔ nà, wè pā kpá ń gyaanɔzime. ²Ben z̀ri gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ Yesudeenɔ s̄si ń píngi wà bè: À zé v̄i wà pā kpá Luda yāzi wà làakari dɔ p̄ɔble kpaatetenaaro. ³À ḡɔgbɛnɔ bɔ a té gɔɔn swɛɛplaa, gbɛ maaa kè ònd̄ɔ p̄k̄ɔrɛmma kɔn Luda Ninionɔ, le wà ń die z̄i p̄i gbɛnsinɔ ũ, ⁴wé làakari dɔ aduakenaa kɔn Luda yā'onnenao. ⁵Yā p̄i kèf̄ine ń píngi, ben aɔ Sitiv̄i kè Luda Nini p̄k̄ɔrea kɔn ludanaanekenao sè kɔn Filipio kɔn Porokoruo kɔn Nikanɔ kɔn Timɔ kɔn Pamenaɔ kɔn Antiɔku gbɛ Nikola kè Yudanɔ dɔnzize sè yāao. ⁶Wà gāaño z̀rino kii, ben aɔ adua kèf̄ine aɔ ɔ kèf̄ima.

⁷Luda yā e daagula, Yesu ìbanɔ e kaara Yerusalemu maama, ben sa'orino Yesu yā s̄i paripari.

Sitiv̄i kūna

⁸Luda aubarika kɔn gbāao p̄k̄ɔre Sitiv̄ia, ben èe dabuyā kɔn yābɔnsaenɔ kee gbɛnɔ té. ⁹Aduakekp̄e kee kuu kè wè be w̄enenɔ aduakekp̄e. Aɔ gbɛkenɔ b̀ Sireni kɔn Alesandariao kɔn Silisia b̀suo kɔn Asia b̀suo. Ben aɔ ìbete kpà kɔn Sitiv̄io aɔ leokpak̄a k̄eo. ¹⁰M̄de aɔɔe à f̄ro ònd̄ɔ kè Luda Nini à gbà yānzi. ¹¹Aɔ té kà gbɛnɔ, ben gbɛ̀ pìnɔ bè: Wá mà à b̀ Musa kɔn Ludao yā kp̄e. ¹²Aɔ Yudanɔ kɔn ń gbɛnsinɔ kɔn lodayādannerino làakari fɛɛ, ben aɔ gāa wà Sitiv̄i k̄i, aɔ gāao ń gbāadeenɔ kii. ¹³Ben aɔ m̀ kɔn s̄edade egeenɔ aɔ bè: Gbɛ̀ kè bé èḡɔ Luda kpé kɔn à dokao zaa boo yāana sai. ¹⁴Zaake wá mà à bè Yesu Nazareti é kpé p̄i kaate à wa f̄eakaarayā kè Musa dāwee lie sé. ¹⁵Ben gbāadee kè aɔ w̄ena gweenɔ w̄e p̄e Sitiv̄ia ń píngi, aɔ è à uu dɛ lán malaika uu bà.

Sitiví yá'ona gbāadeenɔne

7 ¹Ben sa'oriki Sitiví là à bè: N yā pìno ò yāpuraan yó? ²Ben à bè: Ma gbēno kōn ma denɔ, à ma! Luda Gakuide bò à mɔ wa dezi káaku Ibraízi gurɔ kè à kú Mesopotamia būsun, zaale à kpé à gá v̄e Arana. ³À bène: Ñ bo n būsun n danenɔ té n tá būsú kè mé ɔɔdanneen. ⁴Ben à bò Kaladia būsú pì guu à gaa à v̄e Arana. À de gaa gbera Luda sùo būsú kè á kún tiaa kè pìn. ⁵Ludaa e būsú pì tɔɔte ke kpáa baa kèse doro, mɔde à à lé gbēne à bè eé gɔ à pɔ ũ kōn à boriino. Gurɔ beeeaa s̄o Ibraí né v̄iro. ⁶Luda bène lán kè bà: N boriino é nibɔ ble būsú pānden. Gwen aṣé zò blen, weé w̄e tām̄ma ai w̄e w̄aa plaa. ⁷Luda bè é ïa da borii kè aṣé zò bleñnenɔa, Ibraí borii pìn é bɔe wà mɔ wà dɔnzi keare gura kè pìn. ⁸Ben Luda bāngukena yā dà Ibraíne a bà kuunao sèeda ũ. Kè à Isaaku ì, à bāngu kène à gurɔ soraagɔdee zī. Len Isaaku kè Yakubune le dɔ, ben Yakubu kè wa dezi káaku gɔɔn kuri aw̄eplaaanɔne le se dɔ. ⁹Ben wa dezi káaku pìnɔ n̄sɛgɔaano kpà kōn n̄ gbēndo Yusufuo, aṣ à yà wà tào Iqipiti. Ludaa kúo ¹⁰à à bò à naw̄ea pín̄gi guu. Luda Yusufu pì gbà ɔndɔɔ à tò à nna kōn Iqipiti kí Fili'aunao, ben à à dīe Iqipiti būsú gbēnsi ũ kōn a be uao. ¹¹Ben dekaa kà Iqipiti kōn Kanaa būsuo pín̄gi. Naw̄ea kè bíta, wa dezi pìnɔ e p̄oke e wà bl̄ero. ¹²Kè Yakubu mà p̄ow̄ee kú Iqipiti, à wa dezi pìnɔ z̄i gwe. Aṣ gana káakudeen gwe. ¹³À ḡen̄ plaadeen Yusufu a zīnda ɔɔɔa a v̄īinɔne, ben Fili'auna Yusufu danenɔ d̄ɔ. ¹⁴Ben Yusufu gbē z̄i a de Yakubua à mɔ kōn a danenɔ n̄ pín̄gi. Aṣ pín̄gi gɔɔn baaagɔ akuri asɔɔrome. ¹⁵Ben Yakubu gaa Iqipiti. Gwen à gàn kōn wa dezi pìnɔ n̄ pín̄gi. ¹⁶Wà sù kōn n̄ ḡenɔ Sekemu, ben wà n̄ v̄īi gb̄ew̄ee kè Ibraí lù mira ũ guu Amɔ n̄enɔa à fia b̄òñne kōn kondogio.

¹⁷Kè lé kè Ludaa gbē Ibraíne gurɔ kà k̄i à papa, wa borii pari k̄i à kàara Iqipiti maamaa. ¹⁸Ben kí dufu kè Yusufu d̄oro kpata bl̄e Iqipiti. ¹⁹À p̄as̄i kōn wa boriio à w̄ee t̄a wa dezinɔa, à tò aṣ n̄ n̄enɔ kw̄e aṣ ḡaga. ²⁰Gurɔ beeean wà Musa ì à àisi maa. Wà à gwà a de be mɔ aaḡome. ²¹Kè wà à z̄inna, ben Fili'auna n̄enɔgbē à s̄e à à gwà a zīnda né ũ. ²²Wà Iqipitinɔ ɔndɔɔ dà Musane pín̄gi, à ḡɔ gbēnsi ũ yá'ona guu kōn yākenao.

²³Kè à kà w̄e baplaa, à dà a n̄sɛ guu à gá a Isaraili daano gwa. ²⁴Kè à è Iqipiti gbē e ïa daa a gbē m̄en̄ dooa, ben à yā s̄i kōn a gb̄eo à ḡe b̄oa à à d̄e. ²⁵Kè Ludaa yezi à a gbēno m̄i sí à ḡaz̄i, èe daa aṣo d̄ome, m̄ode aṣo d̄oro. ²⁶Kè guu d̄ɔ, Isaraili ḡoɔn plaaanɔ e sw̄ee kee, ben a m̄ò à n̄ yók̄o à agbaa kp̄añne à bè: Ma gbēno, à kè dia ée ïa daak̄o k̄o t̄ee? ²⁷Ben gbē kè èe ïa daa a gbēndooa ɔ ȳpa Musazi à bè: Dé bé à n ke kí yāḡoḡori ũwee? ²⁸Ñ yezi n̄ ma de lán n Iqipiti gbē d̄e nà ḡian yó? ²⁹Kè Musa yā pì mà, à bà l̄e à tà Midiā būsun. Gwen à n̄éḡgbēno ìn ḡoɔn plaa.

³⁰W̄e baplaaa gberan malaika bò à m̄zi gbáan Sinai kp̄iii sae gyanto té guu. ³¹Kè Musa dabuyā beee è, à bò à sae. Kè à s̄z̄i à gwa, à Dii kòto mà

à bè: ³²Mámbe n dezinɔ Ibraĩ kɔ̃n Isaakuo kɔ̃n Yakubuo Luda ũ. Vĩa Musa kù èe lugalugaa, èe fɔ̃ à wée sè à gwàro. ³³Ben Dii bène: Ñ n kyatee bɔbɔ, zaake guu kè ní zen kú adoname. ³⁴Ma wétamma kè wèe mɔɔ ma gbē kè aɔ̃ kú Igipitinɔne è sãnsãn ma ní mbona mà, ben ma mɔ mà ní mì sí. Mé n zĩ Igipiti sa. ³⁵Musa kè aɔ̃ gine yā wà bè, dé bé à à kè kí yāgɔ̃gɔ̃ri ũñne pìn Luda yā òne malaika kè bò à m̀zi gyanto guu gāzi, à à zĩ kína kè eé ní gbare ũ. ³⁶Àmbe à b̀nyo à yābonsaenɔ kɔ̃n dabuyānɔ kè Igipiti kɔ̃n Isia Tēaao kɔ̃n gbáa guuo wē baplaa. ³⁷Musa pì bé à bè Isarailinɔne, Luda é ní gbēke sé annabi ũ lán a bà. ³⁸Musa pì kú kɔ̃n gbē kè aɔ̃ kakɔ̃ana pìnɔ gbáan, à kú gwe kɔ̃n wa dezinɔ kɔ̃n malaika kè yā òne Sinai kpii musuo. Àmbe à yā wëndideenɔ s̀ à kpáwa.

³⁹Wa dezinɔ e à yā maro, ben aɔ̃ g̀zi aɔ̃ laasuu èara à tà Igipiti. ⁴⁰Aɔ̃ bè Arunane: Ñ tãa kenɔ kewe aɔ̃ dɔwe ae, zaake Musa kè wa bɔe Igipiti, wá dɔ̃ yā kè à à lèro. ⁴¹Gurɔ̃ beean aɔ̃ tãa pì lán zùswarene b̀rɔ̃ bà, ben aɔ̃ saa òa aɔ̃ zĩbaa kè pɔ̃ kè aɔ̃ kè ní zĩdane pì yā musu. ⁴²Ben Luda kp̃e lĩñne à tò aɔ̃ dɔnzi kè ludambe pɔ̃nɔne lán wà kè annabinɔ takada guu nà wà bè:

Isarailinɔ, èe ke mámbe a saa òma gbáan wē baplaaro.

⁴³Tãa M̀leki bisa kutaan á sena
kɔ̃n sɔsɔne tãa Refā kè a zeo takao.
Dii kè á pì a dɔnzi kèñnenɔ yānzin
mé tó wà táao Babilɔnu kãa kpa.

⁴⁴Wa dezinɔ Luda bà kuunañyo kutaa vĩ gbáan. Luda à taka òdɔa Musane, ben wà kè lán Ludaa òne nà. ⁴⁵Kutaa pì g̀ Yɔsuane kɔ̃n wa dezinɔ, ben aɔ̃ m̀ wà bori pānde kè Luda pèmmañnenɔ b̀suu s̃mma. Kutaa pì kú gwe ai Dauda gurɔ̃. ⁴⁶Dauda pì nna kɔ̃n Ludao, ben à wée kèa le à e à kpé bo Yakubu Ludane. ⁴⁷Sulemanu bé à kpé pì b̀ne. ⁴⁸M̀de Luda Musude ègɔ̃ kú kpé kè gbēnteenɔ b̀ guuro, lán annabi ò nà:

⁴⁹Dii bè:
Musu né ma kíblekitame,
tɔɔte né ma tintime.
Kpé kparee takan é bomee?
Mákpan ma pitakii kún?

⁵⁰Mámbe ma pɔ̃ p̀ngi kèroo?

⁵¹Ludayādarisainɔn a ũ! A ǹse wēnaro! A swā gbāame! Èègɔ̃ gii Luda Ninizi, èègɔ̃ k̃e lán a dezinɔ bà. ⁵²Annabi kpareen a dezinɔ g̀ wée tãazi? Aɔ̃ gbē kè aɔ̃ g̃iake wà Gbē Maa m̀na yā ò pìnɔ d̀de. Adee pìn a bɔ̃ à kp̃e a à d̀ sa. ⁵³A doka kè malaikanɔ s̀o s̀, m̀de ée zĩ ke à yāaro.

Sitivĩ papana gbèò

⁵⁴Kè aɔ̃ yā pì mà aɔ̃ pɔ̃ f̀zi, aɔ̃ swaa s̀zi. ⁵⁵Ben Luda Nini d̀ Sitivĩa à wée pè ludamb̃eaa, ben à Luda gakui è kɔ̃n Yesuo zena à ɔ̃plaazi. ⁵⁶Ben à

bè: À ma! Ma ludambɛɛ è wěna, Gběntee Né zena Luda ɔplaaɓi. ⁵⁷Ben aɔ ɔ t̄ata n̄ swāle aɔ wii gbāaa lè, ben aɔ kùsia ledole. ⁵⁸Aɔ à gàè wà b̄ò wéte kpɛɛ, ben aɔɔɛ à pápaa gbèò le wà à de. Aɔ n̄ uta isino b̄ò wà kàè òwazi kè wè bene Solu sae. ⁵⁹Kè aɔɔɛ Sitiví pápaa gbèò le, à adua kè à bè: Dii Yesu, n̄ ma ninii sí. ⁶⁰Ben à kùè à wii gbāaa lè à bè: Dii, n̄ton n̄ durun kèkii daro. Yā beee ona gberan à gà.

8

¹Solu kú gbē kè aɔ Sitiví d̄eno kpɛɛ.

Solu wéetamma m̄ona Yesudeenone

Zi beean wà nà wéetāna s̄osi gbē kè aɔ kú Yerusalemunɔa maamaa. Zìrino baasi, aɔ f̄aak̄ɔa n̄ píngi Yudea k̄on Samaria b̄usunɔ guu.

²Ludayādari kenɔ Sitiví v̄ii aɔ à gà ò d̄ò k̄on wii gbāaa. ³Ben Solu aīa kè k̄on s̄osi gbēno kaatenao. Èḡo ḡɛe ua k̄on uao àḡo ḡo gbēno k̄on n̄o gbēno k̄ukūu àḡo n̄ ḡáɛ à ḡá à n̄ ká kp̄ésiaan.

Baarunnakpana Samaria b̄usun

⁴Gbē kè aɔ f̄aak̄ɔaano ḡaa wà Yesu baaru kp̄a gu s̄anda píngin. ⁵Filipi ḡaa Samaria b̄usu wéte ken, ben à Mesaya waazi k̄ɛnne. ⁶Kè gbēno Filipi yā mà, bens̄o aɔ dabuyā kè à k̄eno è, aɔ làakari d̄ò yā kè èe ooa k̄on n̄seo do. ⁷Zaake gbē kè aɔ z̄inno ḡom̄ma k̄on wii gbāaaonɔo pari, bens̄o gbē k̄òk̄unano k̄on ereno k̄èk̄ɔa pari. ⁸Ben wà p̄onnaa kè maamaa wéte p̄i guu.

⁹Ḡo gbē kee kú gwe zaa zi wè bene Simo. Èḡo dabuyā kee à b̄ò Samariadeeno sae, ben à a z̄inda diɛ gbē b̄èedeɛ ū. ¹⁰Né féte gbēnsi píngi è làakari d̄ò à yāa aɔ be: Gbē p̄i né gbē kè wè bene Luda Gbāabitadeeme. ¹¹Dabuyā kè èḡo kee n̄ té zaa gikena n̄ k̄u gbāa. ¹²M̄ode kè aɔ kpata kè b̄ò Luda kiia baaru kè Filipi kp̄aɛne k̄on Yesu Kiriisi t̄oo mà, aɔ s̄i, ben aɔ b̄at̄isi kè ḡo gbēno k̄on n̄o gbēno n̄ píngi. ¹³Baa Simo yā p̄i s̄i à b̄at̄isi kè, ben à nà Filipia. Kè à dabuyā k̄on gbāa yā bíta kè Filipi e keeno è, yā p̄ino b̄ò à sae.

¹⁴Kè z̄irino mà zaa Yerusalemu Samariadeeno Luda yā s̄i, aɔ Pita k̄on Yohanao z̄im̄ma. ¹⁵Kè aɔ kà gwe, aɔ adua k̄ɛnne le aɔ Luda Nini e yānz̄i. ¹⁶Wà n̄ b̄at̄isi kè yā k̄on Dii Yesu t̄oo, m̄ode Luda Ninii e di aɔ gb̄ɛkearo. ¹⁷Kè aɔ ɔ k̄ɛm̄ma, ben aɔ Luda Nini è sa. ¹⁸Kè Simo è aɔ Luda Nini è k̄on z̄irino onammanao, ben à m̄ɔnne ɔo ¹⁹à bè: À ma gba gbāaa p̄i se, le gbē kè ma ɔ k̄èa é Luda Nini e. ²⁰Ben Pita bène: N ɔo kaatenyo, zaake néɛ daa né ludangbaa lú k̄on ɔome. ²¹N ɔo kú z̄ii p̄i guuro, n baka kú à guuro, zaake n n̄se maa Ludanero. ²²Ń kpɛɛ li n yā zaa p̄ine n̄ adua ke Diia, ke eé s̄uu kenyo k̄on n laasuu beee takao gwɛɛ? ²³Zaake má è kè sewɛɛ k̄āsāa kú n guu, durun bà k̄anne. ²⁴Ben Simo bè: À adua keme Diia le yā kè á ò ke tón ma lero yānz̄i.

²⁵Kè Pita k̄on Yohanao Dii s̄èeda kè aɔ à yā dànn̄e, ben aɔ èara aɔɔɛ taa Yerusalemu, aɔɔɛ baaru nnaa kpaa Samaria lakutuno guu pari.

Filipi kɔn Etiopia gbāade keo

²⁶Dii malaika yā ò Filipine à bè: Ñ fɛɛ ñ gá sɔɔmetɛ kpa. Ñ zé kè bò Yerusalemu à gàa Gaza sé, zé kè bɛ gbáan. ²⁷Ben à dà zén. Etiopia gbēkee té zé pìn. Etiopia bùsu kína kè de nɔgbē ũu kè wè bene Kandase begwarimɛ, à auziki dākparinɔ gbēnsimɛ. À mò à donzi kè Yerusalemu, ²⁸ben à liara èe taa vɛena a sɔgoro guu, èe annabi Isaya takada kyó kee. ²⁹Ben Luda Nini bè Filipine: Ñ gá ñ sɔ sɔgoro kèkãazi. ³⁰Ben Filipi bàa lè à gàa. À mà èe annabi Isaya takada kyó kee, ben à à là à bè: Ní kyó kè née kee bɔkɔte dɔɔ? ³¹À wèàla à bè: Tó gbēkee e à bɔkɔtemero, mé fɔ mà à dɔro dɔɔ? Ben à Filipi sisi à gè à vèe à sae. ³²Yā kè èe à kyó kee pìn yè:

Lán sãa kè wèe gaa à kòto kpá bà,
lán sãne bɔro kè wèe à kã kɛɛ bà,
à yĩte kpɛ èe lé wɛkɔaro.

³³Wà wí dàa,

wèe yãkpaɛ keo a zéaro.

Dé bé eé fɔ à à guro gbɛno yā oo?

Zaake wà à wèndi bò anduna guu.

³⁴Ben gɔgbē pì bè Filipine: Ñ omɛ, dé musun annabi yā beee ò sɔɔ? À zĩndan yó ke gbē pãndeme? ³⁵Naana Luda yā pia Filipi Yesu baaru nnaa kpãne. ³⁶Kè aɔɔe gaa aɛ, aɔ kà í kiia, ben gɔgbē pì bè: Ñ í gwa kè. Bó bé eé kpámɛ mà batisi kee? ³⁷Ben Filipi bène: Tó n yā pì sì kɔn nɔseo do, né fɔ. À wèàla à bè: Má sì kè Yesu Kirisi né Luda Néme. ³⁸Ben à bè wà goro ze. Ben aɔ plaa ní píngi aɔ pita wà gè ín. Ben à à batisi kè. ³⁹Kè aɔ bikù baa, ben Dii Nini Filipi kpà guuzi, gɔgbē pì e à e dɔro, ben pɔnnaa guu à gè zéla. ⁴⁰Filipi a zĩnda è ze Azotu, ben à gàa à Yesu baaru nnaa kpà wéte kɔn wéteo ai à gàa à kào Sizarea.

Yesu bɔ à mɔna Soluzi

(Zĩr 22:6-16, 26:12-18)

9 ¹Guro beee sɔ Solu e pɔ bɔɔ a yĩn, èe yā pãsi oo Dii ìbanɔ dedena yā musu. À gàa sa'oriki kiia, ²à gbèkaa à takada kè Damasiku aduakekpɛdeenɔne à kpáawa, lɛ tó à zé pì deeno è gwe, gɔgbɛno kɔn nɔgbɛno ní píngi, eé ní kùkù à suño Yerusalemu. ³Kè à dà zén, èe gaa à kà kii kɔn Damasikuo, ben kãndo gupuraa bò ludambe à damala. ⁴À bò à lèe, ben à kòto mà à bène: Solu, Solu, bó bé à tò née wée tãamaa? ⁵Ben à bè: Dén n ũu, Dii? Ben à wèàla à bè: Mámbe Yesu kè née wée tãaa ũ. ⁶Ñ fɛɛ ñ gè wéte guu, wé onne yā kè né ke. ⁷Gbē kè aɔɔe gaa ledoonɔ gɔ sãii. Aɔ kòto pì mà, mɔde aɔɔe gbēke ero. ⁸Kè Solu fɛɛ, à a wée wè, ben èe guu ero. Ben wà à kù a ɔɔa wà gàao Damasiku. ⁹À kè guro aagɔ gu'ena sai, èe pɔ blero èe í miro.

¹⁰Yesude kee kú Damasiku kè wè bene Anania. Dii yā òne wéegupu'ena guu à bè: Anania. Ben à wèàla à bè: Maɛ kè, Dii. ¹¹Ben Dii bène: Ñ fɛɛ ñ

da zé kè wè be Súusun ai Yudasi be ua n Taasu gbě kè wè bene Solu gbeka. Èe adua kee gwe. ¹²Wéegupu'ena guu à n e, n mɔ n ɔ kèa le à guu e. ¹³Ben Anania bène: Dii, má mà wà gbě pì yā ò pari, lán à yā zaaa kè n gbě kè aɔ kú Yerusalemunɔne nà. ¹⁴Sa'orikino à gbà zé à gbě kè aɔne n sisii gura kèno kùkù. Beee yānzin à m̀zi. ¹⁵Ben Dii bène: Ñ gá, zaake ma gbě pì sè à gá ma tó bɔ bori pāndenɔne kɔn n kɔnanɔ kɔn Isarailinɔome. ¹⁶Lán eé wéetamma e ma tó yānzi nà mé ɔɔane. ¹⁷Ben Anania bɔ à gàa à gè ua pìn, à ɔ kè Solua à bè: Solu ma gbě, Dii Yesu kè bɔ à m̀nzi zén gurɔɔ kè née mɔɔ kè, àmbe à ma zī le n guu e Luda Nini summa yānzi. ¹⁸Gwe gɔɔ pó bɔe à wéen lán kpòtɛe bā aɔ lèe, ben à guu è. Ben à fèe à batisi kè. ¹⁹Kè à pó blè, à gbāaa è.

Solu waazikena zaa Damasiku

Solu gurɔplaa kè kɔn Damasiku Yesudeenɔ, ²⁰ben à nà Yesu yā waazikena a gɔɔ Yudano aduakekpɛno guu, à bè Yesu né Luda Néme. ²¹Yā pì bɔ gbě kè aɔ m̀nɔ sae aɔ bè: Gbě beee bé èe gbě pì sisirino ásarua kè Yerusalemuroo? Àmbe èe ḿ kè à n kùkù à tányo sa'orikino kiiraro? ²²Solu sɔ gbāaa ègɔ kaara, ben à yā Yuda kè aɔ kú Damasikunɔ fù à òɔaíne kè Yesu né Mesayame.

²³Gurɔ plaaa gbera Yudano lé kpàkɔsɔzi aɔ à de, ²⁴ben à n lékpakɔsɔnaazii pì mà. Aɔne wéte biilenɔ dākpaa fáanté kɔn gwāavio le wà à de yānzi. ²⁵Gwāavin Solu gbēno à dà gbíin wà à gbàre kɔn bāo bāazi bɔna bii musu.

Solu waazikena zaa Yerusalemu

²⁶Kè à kà Yerusalemu, à wéte à na Yesudeenɔ, ben aɔ vīa kène n pínɡi, aɔne à Yesudeke wée síro. ²⁷Ben Banaba à sè à gāao zírino kiia, à gbáíne lán Solu Dii è zén nà kɔn yā kè Dii òneo kɔn lán à Yesu yā ò gupuraa nà zaa Damasikuo. ²⁸Ben Solu gè n tɛ à ligányo Yerusalemu à yā ò gbēnɔne kɔn Dii tɔo gupuraan. ²⁹Kè à yā ò Yuda Girikiyāmarinɔne à leokpakɔa kényo, ben aɔne wetee wà à de. ³⁰Kè à gbēnɔ dɔ, aɔ gāa wà zène Sizarea, ben à tà Taasu.

³¹Beee gbera sosi kè kú Yudea kɔn Galilio kɔn Samaria būsuo kuu aafia pínɡi. Aɔne gbāa kuu wèe gaa ae vīakena Diine guu, aɔne kaara kè Luda Nini n làakari kpàéíne yānzi.

Ainea kékɔana

³²Pita è lili o wéte kɔn wéteo pínɡi, ben à gāa Luda gbě kè aɔ kú Lidano gwa. ³³À gɔgbě kè wè bene Ainea è gwe, à kɔɔ kù kaena wè sɔraagɔ. ³⁴Ben Pita bène: Ainea, Yesu Kiri n kékɔa. Ñ fèe n n pè koko. Ben à fèe gɔɔ. ³⁵Lidadeenɔ kɔn Sarɔnudeenɔ à è, ben aɔ lìe wà ae dɔ Diia.

Tabita feena gaan

³⁶Nɔgbě Yesude kee kú Yɔpa à tɔn Tabita, kɔn Giri ki yāo sɔ Dɔkasi. Tɔ pì bè zɔ. Yā maa kena pèkɔrea, bensɔ à takaasideenɔ wēnda dɔ. ³⁷Gurɔ

beeean à gyāa kè à gà. Kè wà à zú ò, wà à sè wà dàe kpé musu guu. ³⁸Yɔpa sɔw zà kɔn Lidaoro. Kè Yesudeenɔw mà Pita kú gwe, aɔ n gɔwɔn plaaano zia aɔ wée kèa wà bè: N mɔ wa kiia kpakpaa. ³⁹Ben Pita fɛe à gaaŋyo. Kè à kà, wà didio kpé pi musu. Ben gyaanɔwɔ sɔzi n pingi kɔn wɔ dɔwɔ, aɔ uta kɔn pɔkāsāa kè Tabita kè gurɔw kè à kpé kúnyono òdɔane. ⁴⁰Pita pèmma à n bóe bàazi. À kùe à adua kè, ben à ae dò gè pìà à bè: Tabita, n fɛe. Kè à wée wè, à Pita è, ben à fɛe à vɛe. ⁴¹Pita à kù a wɔa à à fɛe à zè. Ben à Luda gbè pìnɔ sisi kɔn gyaanɔwɔ, ben à à kpàmma bɛe. ⁴²Yā pì dà Yɔpala píngi, ben wà Dii náane kè gwe pari. ⁴³Pita gurɔplaa kè gwe zaa Simɔ Āa be.

Pita kɔn Kɔneliuo

10 ¹Gbēkee kú Sizarea à tɔn Kɔneliu. Àmbe soza gāli kè wè be Itali gāli gbēnsi ũ. ²Gbè pì né ludayādarime, ègɔ Luda vīa vī, àpi kɔn a bēdeen n píngi. È gba da maamaa, bensɔ ègɔ adua kee gènn baaagɔ. ³Zikea faantē mɔ aagɔ à Luda malaika è tētētē wéegupu guu, à gè a be à bène: Kɔneliu. ⁴Ben Kɔneliu wée biia kɔn vīao, ben à bè: Bómee, Dii? À wèàla à bè: N aduakena kɔn n gbadana gbēnɔneo kà Luda kiia, ben à sì. ⁵N gbēnɔ zī Yɔpa sa, le aɔ Simɔ kè wè bene Pita sísi. ⁶À pita gbè kè wè bene Simɔ Āa be. À bee kú ísia léa. ⁷Kè malaika pì tà, Kɔneliu a zikeri gɔwɔn plaa kenɔ sisi kɔn soza ludayādari kè nazio. ⁸Kè à yā pì tɔkèŋne píngi, ben à n zī Yɔpa.

⁹Kè guu dò, ben aɔ dà zén aɔ kà kīi kɔn wéte pìo. Gurɔ beea kè ɔfāntē kà midangura, Pita di kpé musu le à adua ke. ¹⁰Nɔaa e a dɛe à yezi à pɔ ble, ben gurɔw kè wèe pɔblee kee à wéegupu è. ¹¹À ludambe è wèkɔana, pɔkee e pitaa lán bisa bíta bà. Bà dɔdɔna a gētɛe mèn siigɔwɔna píngi, èe suu gīzī. ¹²Pɔ bori píngi kú à guu, nɔbɔwɔ kɔn pɔtaa'onkuseano kɔn bāano. ¹³Ben wà bène: Pita, n fɛe n de n sɔ. ¹⁴Ben Pita bè: Agya Dii. Mée tɛ pɔ ke pɔ gbāsī ble zikiro. ¹⁵Ben à kòto pì mà à gènn plaadee dɔ wà bè: Pɔ kè Luda bè à zēna, nton à tɛ boro. ¹⁶À kè le gènn aagɔ, ben kāndo wà pɔ pì gà wà tào ludambe.

¹⁷Pita e bídi kee wéegupu kè à è pìà, ben Kɔneliu zīri kè aɔ Simɔ bee gbèkano kà gɔw, aɔw zena gānulea. ¹⁸Aɔ lé zù wà gbèka tó gwen Simɔ kè wè bene Pita pitan. ¹⁹Ai tia Pita e laasuu lee wéegupu kè à èa, ben Luda Nini bène: Gɔwɔn aagɔwɔw e n gbekaa. ²⁰N pita n gānyo seka sai, zaake māmbe ma n zīm̄ma. ²¹Ben Pita pita à gà gbè pìnɔ kiia à bè: Māmbe gbè kè ée gbekaa ũ. Bóyānzin a mɔ kèzi? ²²Aɔ bè: Sozano gbēnsi Kɔneliu bé à wa zī. Gbè maaame, à Luda vīa vī. Yudanɔ píngi è à tɔ nnaa sí. Luda malaika bène à n sísi n mɔ a be le à n yā ma. ²³Ben Pita gènyo ua à n yàari kè.

Kè guu dò, à fɛe à dànyo zén. Yɔpa Yesude kenɔ gāao ledò. ²⁴À gurɔ aagɔdeen aɔ kà Sizarea. Kɔneliu a danenɔ kɔn a gbēna fɛfɛnɔ kàkɔa èe

ń dāa. ²⁵Kè Pita gè ua, ben Kɔneliu gaa à dààle à kùe à aezĩ. ²⁶Ben Pita à fèe à bè: Ñ fèe ñ zè. Gbēnteen ma ũ se. ²⁷Èe yā ooo ai aō gaa wà gèò kpén, ben à gbēno lè kakōana gwe paripari. ²⁸À bèñne: Á dō kè Yudanɔ zé vī aō yākōte kōn bori pāndeo ai aō gē ń uaro. Mɔde Ludaa òdɔame mātɔn gbēke gbāsĩ gwa ke mà à tè boro. ²⁹Beee yānzi kè wà ma sisi, ma mɔ seka sai. Má yezi mà yā kè a ma sisia ma sa. ³⁰Ben Kɔneliu bè: À gurɔ siigōdeen yè, kè mée adua kèe ma be ɔfāntē mò aagō mɔndaa'i. Ben kāndo ma gbēke è zena ma aè à pókāsāa kè èe té kèe dana ³¹à bè: Kɔneliu, Luda n aduakena sì, n gbadana kàne. ³²Ñ gbēno zĩ Yɔpa Simɔ kè wè bene Pita sisi. À pita Simɔ Āa be zaa ísia léa. ³³Ben ma gbēno zĩmma gōɔ. Lán n mɔ nà à kè maa. Tia sa wa píngi wá kú kè Luda dōna guu, le wà yā kè Dii ònne ñ owee ma yānzi.

Pita yā'onaa

³⁴Pita nà yā'onaa à bè: Má sì yāpura sa kè Luda è gbēke wée gwaro. ³⁵Bori sānda píngi té gbē kè èe vīa kèene, bensō è yā maaa kèe, adee yā bé è káne. ³⁶Ñ lékpāsā kè Ludaa kè Isarailinɔne dō, à kēnaao nna Yesu Kirisi gāzĩ baaru nnaa kpāñne. Àmbe bori sānda píngi Dii ũ. ³⁷Á yā kè kè Yudea gu sānda píngi dō, lán à nàa nà zaa Galili Yaaya waazikena batisikena yā musu gbera. ³⁸Á dō lán Luda a Ninii pisi Yesu Nazaretia nà, ben à kú kōn gbāaa à gaa wéte kōn wéteo, à yā maaa kēñne à gbē kè Ibilisi ń gāsā fīñne ń kpèenɔ kèkōa, zaake Ludaa kúo. ³⁹Wámbe yā kè kè Yudea būsun kōn Yerusalemuo píngi sèedadeenɔ ũ. Wà à lògo lía wà à dè, ⁴⁰ben Luda à fèe bɔna gaan à gurɔ aagōdee zĩ à tò à a zĩnda òdɔawe. ⁴¹Èe ke gbē sānda píngi bé à à èro, sé wamɔwa kè Luda gīake à wa se à sèedadee ũnɔ. Á fèena gaan gbera wa pɔ blè wa í mìo. ⁴²Ben à diewe wà waazi ke gbēnɔne wà oñne kè ambe gbē kè Ludaa diè gbē bēenɔ kōn gèwāadeenɔ píngi yākpækèri ũ. ⁴³Annabinɔ píngi à yā ò aō bè gbē kè aō à náane kèno durunɔ é kēñma à tó gāzĩ.

Luda Nini pitana bori pāndenɔa

⁴⁴Gurɔ kè Pita kpé èe yā pì oonne, Luda Nini pita gbē kè aōe yā pì maanɔa ń píngi. ⁴⁵Yā pì bō Yuda Yesudee kè aō mò kōn Pitaonɔ sae, kè baa bori pāndenɔn Luda a Ninii pisiñma gbaa ũ yānzi. ⁴⁶Zaake aōw mà aōe yāke borii oo aōe Luda yābɔnsae kenanɔ oo. Ben Pita bè: ⁴⁷Gbē pino Luda Nini è lán wa bà. Dé bé é fō à gíñne ń batisikenazi? ⁴⁸Ben à bè wà batisi kēñne kōn Yesu Kirisi tóo. Ben aō wée kèa à gurɔplaa kēnyo.

Pita bori pāndenɔ yā gbāna Yuda Yesudeenɔne

11 ¹Zìrino kōn Yesudee kè aōw kú Yudeanɔw mà lán bori pāndenɔ Luda yā sì nà se. ²Kè Pita sù Yerusalemu, gbē kè aō zè kōn bàngukeyāonɔ à taari è ³aō bè: N gē gefɔodeenɔ be n pɔ blènyo. ⁴Ben

Pita fêe èe yā pì bɔkɔtɛɛíne zéazea à bè: ⁵Má kú Yɔpame, mée adua kee, ben ma wéegupu è. Ma pɔke è lán bisa bíta bà, bà dɔdɔna à gētɛe mèn siigɔɔɔna, à bɔ ludambe èe pitaa ma kiia. ⁶Ma wée pèa tíii, ma nɔbɔɔ è à guu, s̄etepɔɔɔ kɔn pɔtaa'onkuseaɔɔ kɔn bāaɔɔ. ⁷Ben ma kòto mà wà bème: Pita, ñ fɛe ñ de ñ só. ⁸Ben ma bè, agya Dii, t̄e pɔ kesɔ pɔ gbāsī kee e ḡe ma lén zikiro. ⁹Kòto pì bɔna ludambe ḡen plaadee bè dɔ, pɔ kè Ludaa kèke à ḡò wásawasa, màton à t̄e boro. ¹⁰À kè le ḡen aagɔ, ben wà èara wà gà píngi wà tàò ludambe. ¹¹Gurɔ beee zakan ḡɔɔn aagɔ kè wà ñ zīma bɔna Sizareana m̀ò ua kè má kún. ¹²Ben Luda Nini bème mà gányo seka sai. Wa gb̄e ḡɔɔn swædoo kèkiino gàmao ledò se, ben wa ḡe gb̄e kè gb̄e pìnɔ zīmaa be. ¹³Ben à òwe lán a malaika è nà, à b̀ò à m̀òazi a kpén à òare à gb̄e zī Yɔpa à ma sísi, ¹⁴le mà yā kè eé a mì sí oare, api kɔn a b̄edeena ñ píngi. ¹⁵Kè ma na yā'ona, Luda Nini pitaímma lán à pitawa káaku nà. ¹⁶Ben yā kè Dii ò kè d̀òmagu kè à bè, Yaaya gb̄enɔ batisi kè kɔn ío, api s̄ó è wa batisi ke kɔn Luda Ninio. ¹⁷Kè Luda gba d̄ɔnkɔ k̄éñne kɔn wamowa kè wa Dii Yesu Kirisi náane k̄enɔ, dén ma ù mà f̄ɔ mà gí Ludane? ¹⁸Kè aɔ yā pì mà, aɔɔe yāke o d̄oro, ben aɔ Luda t̄ɔ b̀ò wà bè: Wá è Luda èara à bori pāndenɔ gbà zé dɔ aɔ n̄se lie aɔ w̄endi kè è yāaroo e.

Antiokudeena zena kɔn Yesuo

¹⁹Wéetāmma kè f̄e Sitiví gaa gbera bé à tò gb̄enɔ f̄aakɔa wà tà Fenisia b̄usun kɔn Sipiru b̄usuo kɔn Antiokuo, aɔɔe Luda yā oo Yudanone ñt̄e. ²⁰M̀òde aɔ gb̄e kenɔ né Sipiru b̄usu kɔn Sireni b̄usuo gb̄enone, ben aɔ gàa Antiokuo aɔɔe yā oo bori pāndenone se dɔ, aɔɔe Dii Yesu baaru nnaa kpaáñne. ²¹Dii e ɔ daámma, ben gb̄enɔ yā pì s̄ì pari aɔ ae d̀ò Diia.

²²Ben yā pì baaru kà Yerusalemu s̄osi gb̄enɔ kiia, ben aɔ Banaba z̄í Antiokuo. ²³Kè à kà gwe, à è lán Luda aubarika k̄éñne nà, ben à pɔɔ kè nna. À lé dàmma ñ píngi aɔ ze kɔn Diio kɔn n̄seo do. ²⁴Banaba né gb̄e maaame, Luda Nini kɔn ludanaanekenaò p̄ek̄orea, ben wà kàara Dii gb̄enɔ guu pari. ²⁵Ben Banaba gàa Taasu le à Solu wete. ²⁶Kè à à è, ben à s̄uo Antiokuo. Aɔèḡɔ kaakɔa kɔn s̄osi gb̄enɔ paripari aɔḡɔ yā daáñne ai w̄è do papana. Antiokuo gwen wà Yesu ibana s̄isin Yesudeena ù káaku.

²⁷Gurɔ beean annabinɔ b̀ò Yerusalemu aɔ m̀ò Antiokuo. ²⁸Aɔ gb̄e kè wè bene Agabu f̄e à zè à ḡiake à dekaa bíta kè eé ká anduna guu píngi yā òñne kɔn Luda Nini gb̄āaa. Kalaudiu kíblena gurɔn dekaa pì kà. ²⁹Ben Yesudeena zèò wà ñ gb̄e kè aɔ kú Yudeana kámasa ke lán baade gb̄āaa kà nà wà kp̄as̄āñne. ³⁰Ben aɔ kè le aɔ Banaba kɔn Soluo z̄ìò aɔ kpá ñ gb̄ensina.

Yemisi dena kɔn Pita dana kp̄esiaan-o

12 ¹Gurɔ beean kí Herɔdu ɔ p̄e Yesude kenɔa p̄ās̄ip̄ās̄i. ²À Yohana v̄ii Yemisi dè kɔn f̄eɔdaa. ³Kè à è yā beee kè Yudanone nna, ben

à èara à Pita kù dɔ. À beee kè Buredi Sése'ēzēsai zībaa zīme. ⁴Kè à Pita kù, à à dà kpésiaan à à nà sozanone n zī aō à dākpa. Soza pìno gāli doo né gōno siisiigōme leo siigō. À diè à yākpae keo gbēno wāa Banla zībaa gbera. ⁵Ben wà Pita kūna kpésiaan, mōde sōsi gbēno e adua keene zena sai.

Pita bōna kpésiaan

⁶Zī kè tó guu dō kè Herodu é bo, zī beee gwāwīn Pita e ii oo soza gōno plaaano dagura yina kōn mōkyakooo mēn plaa, bensō gōno plaaano kú kpēlea aōwe kpé pì dākpa. ⁷Kāndo gōo Dii malaika gè gwe, ben kpé pì pù. À Pita lè a gbāntēa à à vù à bè: N fēe kpakpaa. Ben mōkyakoo pino bōe à zōa. ⁸Ben malaika pì bène: N n uta da n n kyatee kpá. Pita kè le, ben malaika pì bè: N n uta kakōa n kū n témazi. ⁹Ben Pita bō à tēzi. Èe yā kè malaika e keene dō yāpuraa ūro, èe daa nanaan ée oo. ¹⁰Aō gētē gudākpari kākula kōn à plaadee, ben aō kà bīilea. Bīile pì gbà né mōme, ben à wēñne kōn a zīndao. Aō bōe aōwe gēe wēten, ben gwe gōo malaika pì Pita tò zēdaa guu. ¹¹Kè Pita wée kēkōa à bè: Má dō sānsān sa kè Dii a malaika zì, le à ma bo Herodu zī kōn yā kè Yudano wée dozi wà kemēe pingi.

¹²Kè à làakari sù, à gāa Yohana kè wè bene dō Maaku da Mariama be. Wà kakōana gwe pari wēe adua kee. ¹³Kè à gānu gbà lè, ben nōgbē zikeri kè wè bene Roda gāa gwa. ¹⁴Kè à Pita kōto dō, pōnnaa guu èe zé wēro, à bàa lè à èara à gāa à bēñne Pita ze kpēlea. ¹⁵Wà bène: Ia e kaamman yó? Ben à zēo kè yāpurame. Ben wà bè: Á malaikame. ¹⁶Pita kpé èe gbà lee. Kè aō wè, aō à è, ben yā pì bō n sae. ¹⁷Ben à o kēñne yáku aō yīte, ben à tōkēñne lán Dii a bo kpésiaan nà. Ben à bè: Á gá à o Yemisine kōn wa gbē kpaano. Ben à bō à gāa gu pāndea dɔ.

¹⁸Kè guu dō, zōka gbāaa gē sozano dagura aōwe kō lalaa: Bó bé à Pita lè? ¹⁹Herodu bè wà à wete. Kè wēe à ero, ben à yā làla gudākpari pino, ben à bè wà n dede.

Herodu gana

Bee gbera Herodu bō Yudea à gāa à gurɔplaa kè Sizarea. ²⁰À pō fē Tayadeeno kōn Sidōdeenozi maamaa, ben gbē beeno ledole kè aō mò à gwa ledō. Aō gāa kína pì begwari Blasatu kiia. Kè Blasatu n yāze è, aō gāa ledole ke kōn Heroduo, zaake aō būsuo pōblee è bo à būsomme.

²¹Kè gurɔ kè wà diè kà, Herodu a kible'utano dà à gāa à vèe a tintia, ben à yā o gbēno. ²²Gbēno wii lè wà bè: Luda ke bé èe yā oo, èe ke gbēntenlo. ²³Gwe gōo Dii malaika à lè à à nè, kè èe bitakee dō Ludanero yānzi, ben à mè kōko kà à gā.

²⁴Luda yā gōo dagula èe kaara. ²⁵Banaba kōn Soluo sō, kè aō n kámasa yā kèke wà yāa, aō bō Yerusalemu aō Yohana kè wè bene Maaku sè wà tào.

Banaba kōn Soluo zīna

13 ¹Annabinɔ kōn yādannerinɔ kú Antiokú sɔsi gbēnɔ té, aɔ tón Banaba kōn Simeɔ kè wè bene Báasiaao kōn Sireni bùsu gbē Lusiuo kōn Manae kè né blè kōn kí Herɔduo ledoo kōn Soluo. ²Gurɔɔ kè aɔɔe dɔnzi kèe Diine kōn léyinao, Luda Nini bè: À Banaba kōn Soluo die ndona zīi kè ma ní séa yānzi. ³Kè aɔ lé yì aɔ adua kè, ben aɔ ɔ didimma aɔ ní gbáe, aɔ dà zén.

Kuuna Sipiru bùsun

⁴Kè Luda Nini Banaba kōn Soluo zì le, aɔ gàa Selusia. Zaa gwe aɔ gè goro'iten aɔ gàa Sipiru bùsun. ⁵Kè aɔ kà Salami, aɔ Luda yā waazi kè Yudanɔ aduakekpenɔ guu. Yohana Maaku kúnyo dɔnleri ũ. ⁶Aɔ bɔe luan pin ai Pafɔ, ben aɔ kpàkɔa kōn Yuda dabukeri kè de annabi egɛe ũuo gwe. À tón Yesune. ⁷Ègɔ kú kōn bùsu pì gbēnsi Segiu Pɔluo. Gbēnsi pì né ɔndɔrime, ben à Banaba kōn Soluo sisi kè à yezi à Luda yā ma yānzi. ⁸Dabukeri pì tón Elima kōn Giriki yāo. À fbete kpànyo, èe wetee à gbēnsi pì swā gbāgbā le àton Yesu náane kero yānzi. ⁹Ben Solu kè wè be dɔ Pɔlu, Luda Nini dia, ben a wée pè Elimaa à bè: ¹⁰Ibilisi néno doken n ũ! Maa píngi kpaaside! Gbēntee kè yā zaa píngi pèkɔrea! Wéezèri pásì! Né Dii zé súusu liena kpeegānda tóroo? ¹¹Tia sa Dii é ɔ kúemma le ò vĩa kú. Né gurɔplaa ke ɔfāntè'esai. Gwe gɔɔ Elima wée gè dāadāa, gusiaa kùea. Ben èe ɔ máemaee à gbē wete à a ɔ kú. ¹²Kè gbēnsi pì yā kè kè pì è, à Dii náane kè, zaake Dii yā kè Pɔlu dāne à kù gbāa.

Kuuna Antiokú kè kú Pisidia bùsun

¹³Ben Pɔlu gè goro'iten kōn a gbēnɔ aɔ bɔ Pafɔ wà gàa Pega, Pamfilia bùsun. Gwen Yohana Maaku ní tón à èara à tà Yerusalemu. ¹⁴Bona Pega aɔ gàa Antiokú kè kú Pisidia bùsun. Kámmabogurɔɔ zī aɔ gàa wà vèe aduakekpen. ¹⁵Doka kōn annabinɔ takadanɔ kyókèna gbera aduakekpe gbēnsinɔ gbē zì à bèñne: Gbēnɔ, tó á kaarana yāke vī à o gbēnɔne, à o. ¹⁶Ben Pɔlu fèe à ɔ zùñne à bè: Isarailinɔ kōn bori pānde dɔnzirinɔ, à ma yā ma. ¹⁷Isarailinɔ Luda wa dezino sè, ben à ní borii kàara kè aɔ kú Iqipiti bùsun. Ben à bɔnyo gwe kōn a gbāa bítao. ¹⁸À ní gwa gbāan lán wè baplaaa bà. ¹⁹À gbāaa blè Kanaa bùsu bori mèn swèeplaaanɔa, ben à ní bùsu pì kpāmma. ²⁰À píngi kà wè wàa plaa kpé baplaa akuri taka. Beee gbera à yāgɔgɔrinɔ dieñne ai à gàa pé annabi Samuelia. ²¹Kè aɔ kína gbèka, ben Luda Kisi né Solu, Beyāmi borii dieñne. À kpata blè wè baplaa, ²²ben Luda à bɔ kpatan à Dauda kà à gèe ũ. Luda Dauda yā ò à bè á è Yese né Dauda pɔɔ kèare, eé a poyezi píngi yā kemɛ. ²³À borii guu à Yesu bòn Isarailinɔne Mísiri ũ lán à à lé gbè nà. ²⁴Ai Yesu pì gɔ gá mɔ Yaaya gīake à waazi kè Isarailinɔne ní píngi, à òñne aɔ ní nɔse lie aɔ batisi ke.

25 Kè Yaaya zii kà yāana à bè: Dén ée daa má de a ũu? Gbē kè á wée dɔzin ma ũro. Á ma! Adee e mɔɔ ma gbera, méé ká mà à kyatee bɔbɔnero.

26 Ma gbēnɔ, Ibraī boriino kōn bori pānde dɔnzirino, wapinɔn Luda misina yā kèkii kpàsāwe. 27 Yerusalemudeeno kōn n gbāadeeno e Yesu dōro, aɔwe annabino takada kè wègɔ à kyó kee kámmaboguro zī píngi zé dōro, ben aɔwò tò annabi pino yā pàpa aɔ yā vèe. 28 Aɔwe yāke ea kè à kà wà à dero, ben aɔ wée kè Pilatia wà à de. 29 Kè aɔ yā kè wà kè à yā musu kè píngi, wà à pita lía wà à dàe miraween. 30 Mɔde Luda à fèe bona gaan. 31 Guro pariino guu à bò à mò gbē kè aɔ bò Galili aɔ gāao Yerusalemunczi. Aɔmbe à sèedadeeno ũ gbēnɔne. 32 Wapino sɔ, wa mɔ à baaru nnaa kpáare. Lán Luda lé gbē wa dezinɔne nà 33 à kè wamɔwa kè wá de aɔ borii ũunɔne, à Yesu fèe lán wà ò Saamu plaadee guu nà. Luda bè:

Ma nén n ũ,
gbàan ma n i.

34 Èe yai kūro, mɔde Luda à fèe bɔna gaan lán Ludaa ò nà yā à bè:
Mé kúadona aubarika keare yāpura
lán má ò Daudane nà.

35 Ben wà ò gukea dɔ wà bè:
Né we n gbē kè kú adona yai kūro.

36 Dauda sɔ Luda pɔyezi kè a gurɔɔa, à gà wà à mira kpàkɔzi kōn à dezinɔ pɔo, ben à yai kù. 37 Gbē kè Luda à fèe bɔna gaan pì e yai kūro. 38 Ma gbēnɔ, àgɔ dɔ kè durunno kēnnena waazi kè wée keearee bò Yesu gāzime. 39 Musa doka è fɔ à tò yā bɔnyo nnaro, mɔde Luda è tó yā bɔ kōn gbē kè aɔwe Yesu náane keeno nna à píngi guu. 40 Á làakari ke, le yā kè annabinɔ ò tón a lero 41 aɔ bè:

Á ma, a faborino,
à ke giri à kaate,
zaake mé yāke ke a gurɔɔa.
Baa tó wà òare, é síro.

42 Kè Pɔlu kōn Banabao e bɔe aduakekpen, wà kùeíne aɔ eara wà mó yā pì onne kámmaboguro làa dɔ. 43 Kè wèe fāakɔa, Yudano kōn gbē kè aɔe dɔnzi keńyonɔ bò wà tɛ Pɔlu kōn Banabaozi pari. Aɔ yā òńne aɔ lé dàmma, le aɔgɔ gaa ae kōn gbēkee kè Ludaa kēńneo.

44 Kámmaboguro làa wétedeeno kàkɔa n píngi wà mò Dii yā ma. 45 Kè Yudano parii è le, aɔ n̄segāano kpà maamaa, ben aɔwe Pɔlu yā ege boo wèe à sɔsɔ. 46 Ben Pɔlu kōn Banabao yā òńne kōn kùgbāao wà bè: Ámbe à kɔ sio wà Luda yā oare gīa káaku. Zaake a gizi ée daa ée ká à wèndi kè è yāaroo ero, wé eara wà ae dɔ bori pādenɔa sa. 47 Zaake Dii yā kè diewe à bè:

Ma n die gupuraa ũ bori pādenɔne,
le n̄ gá kōn misina yāo ai tɔɔte lé zekiia.

48 Kè bori pādenɔ yā pì mà, aɔ pɔɔ kè nna aɔ bèe lì Dii yāne, ben gbē kè Luda n̄ díe wèndi kè è yāaro pɔ ũunɔ Yesu náane kè. 49 Ben Dii yā dà

bùsu pìla píngi. ⁵⁰Yudano ɔ s̄ bori pānde nɔgbē dɔnziri bèedeenzi k̄n wéte gbāadeenco, ben ā wée tà Pɔlu k̄n Banabaoa ā pèmma ní b̄sun. ⁵¹Ā lutē gògo ní gbánɔa ā tona k̄n Ludao sèeda ũ, ben ā ḡa Ikɔniu. ⁵²Yesudeenco s̄, Luda Nini pèk̄ɔr̄mma k̄n pɔnnao.

Kuuna Ikɔniu

14 ¹Āɔ k̄e Ikɔniu lán āɔ k̄ d̄so nà, ā ḡe Yudano aduakekpen ā yā ò ai Yudano k̄n bori pādenɔ Dii náane k̄e paripari. ²Ben Yuda k̄e ā ḡi yā pì sízino bori pādenɔ swā gbàgbā Yesudeenco ā íbete kp̄anyo. ³Baa k̄n beeo Pɔlu k̄n Banabao gurɔplaa k̄e gwe ā Dii yā ò k̄n kùgbāao, ben Dii ní gbá zé ā s̄edanɔ k̄n dabuyānɔ k̄e, k̄e yāpuraa kp̄a a gbēkeyā k̄e āɔe ooa. ⁴Ben wétedeenco k̄ek̄k̄ɔa, gbēkenɔ z̄e k̄n Yudano, gbēkenɔ s̄ k̄n z̄irino. ⁵Ben Yudano k̄n bori pādenɔ k̄n ní gbāadeenco z̄eò wà wée t̄amma wà ní pápa gbèò. ⁶K̄e Pɔlu k̄n Banabao ní yā d̄, ben ā bà s̄i wà tà Likaonia bùsu wétenɔ guu, Lisitira k̄n Debio k̄n ní lakutunɔ. ⁷Ben āɔ kp̄e wèe baaru nnaa pì kp̄aain̄e gwe.

Kuuna Lisitira

⁸Ḡɔgbē kee kú Lisitira à gbánɔ f̄ef̄ena. Zaa lán wà à ì nà ereme, èe t̄aa o zikiro. ⁹Èe swā kpaa Pɔlu yāzi, ben Pɔlu wée p̄ea t̄fii, à è à ludanaanekena k̄a à à k̄ek̄ɔa, ¹⁰ben à bène k̄n k̄oto gbāao: Ñ f̄ee ñ z̄e n gbāa. Ben à v̄i à z̄e à nà t̄aa'ona. ¹¹K̄e gb̄enɔ è lán Pɔlu k̄e nà, ben ā wiii k̄ak̄un k̄n Likaonia yāo wà bè: T̄aanɔ lì gb̄enteenco ũ ā p̄itawa. ¹²Ā t̄o kp̄a Banabane Zusu, Pɔlu s̄ Emesi k̄e àmbe è d̄ain̄e ae k̄n yā'ona yānzi. ¹³Zusu pì kp̄é kú wéte kp̄ee, ben à gbàgb̄ari m̄ò k̄n z̄uswaree k̄e wà lávu z̄ableɔ k̄én̄nenɔ wéte bíl̄e. À yezi gb̄enɔ saa oo z̄irino. ¹⁴K̄e Banaba k̄n Pɔluo yā pì mà, ā ní utano ḡa wà k̄ek̄e, ben ā s̄i gb̄enɔ té k̄n wiii ¹⁵wà bè: Gb̄enɔ, b̄oyānzi ée kee lezi? Gb̄enteenco wa ũ se lán a bà. Baaru nnaan wée kp̄aare, le à kp̄ee li p̄o gina k̄en̄ne à ae d̄o Luda W̄endidea. Àmbe à musu k̄e k̄n t̄ɔteo k̄n ís̄iaao k̄n p̄o k̄e kú à guuno píngi. ¹⁶À bori píngi tò yā ā ní z̄inda zé s̄e. ¹⁷Baa k̄n beeo à a z̄inda òd̄oare maakena guu. È t̄o lou maare le à p̄o k̄e a gurɔɔa. È a gba p̄oble bíta le àḡo kú p̄onnaa guu. ¹⁸Baa k̄n yābee'ona, ɔsi k̄n ɔsiio ā gbasa wà ḡi gb̄en̄ne wà saa om̄ma.

¹⁹Ben Yudano b̄ò Antiok̄u k̄n Ikɔniu ā m̄ò wà gb̄enɔ swā gbàgbā. Ben ā Pɔlu pápa gbèò ā à ḡaè wà b̄ò wéte kp̄ee, āɔe daa à ḡame. ²⁰K̄e Yesudeenco k̄ak̄ozi, ben à f̄ee à ḡe wéte guu. K̄e guu d̄ò, àpi k̄n Banabao ḡa Debi.

Zírino tana Antiok̄u

²¹K̄e ā baaru nnaa kp̄aain̄e wéte pì guu, ā gb̄enɔ è pari. Ben ā èara wà ḡa Lisitira k̄n Ikɔniu k̄n Antiok̄uo, ²²āɔe Yesudeenco gbaa gbāa,

aɔɔe lé daam̄ma aɔ ze gb̄aa Yesu náanekena guu wà bè: Séde wà nawēa ke maamaa ḡia, gbasa wà gē kpata kè b̀ò Luda kiia guu. ²³Aɔ gb̄ensinɔ̀ dìeñne s̄osi k̄ɔn s̄osio, ben aɔ adua k̄eñne k̄ɔn léyinao aɔ n̄ ná Dii kè aɔ à náane kè ɔz̄i.

²⁴Kè aɔ b̀òe Pisidia b̀usu kpa, ben aɔ kà Pamfilia b̀usun. ²⁵Aɔ Luda yā ò Pega, ben aɔ ḡaa Atalia. ²⁶Gwen aɔ ḡè goro'it̄en, aɔ tà Antiok̄u, guu kè wà n̄ ná Ludane a ɔz̄i yā, le à gb̄eke keñne z̄ii kè aɔ kè wà yāa tia yā musu. ²⁷Kè aɔ kà, aɔ s̄osi gb̄enɔ̀ kàk̄ɔa aɔ yā kè Ludaa k̄eñne gb̄āñne píngi, lán à bori p̄andenɔ̀ gbà zé aɔ a náane kè nà. ²⁸Ben aɔ gurɔ̀plaa k̄eñyo gwe.

Yāḡɔḡɔna Yerusalemu

15 ¹Gb̄ekenɔ̀ b̀ò Yudea aɔ m̀ò Antiok̄u, ben aɔ yā dà Yesudeenɔ̀ne wà bè: Tó ée b̄angu ke lán Musa die n̄aro, é m̄isina ero. ²P̄olu k̄ɔn Banabao z̄oka k̄āñzi aɔ leokpak̄ɔa k̄eñyo maamaa yā p̄i musu. Ben Yesudeenɔ̀ z̄è P̄olu k̄ɔn Banabao k̄ɔn n̄ gb̄ekenɔ̀ ḡa Yerusalemu le aɔ yā p̄i ḡɔḡɔ k̄ɔn z̄irino k̄ɔn gb̄ensinɔ̀. ³Aɔ ḡaa wà z̄eñne, ben aɔ b̀òe Fenisia k̄ɔn Samario b̀usu kpaao. Aɔ bori p̄andenɔ̀ n̄seliēna yā t̄òk̄è n̄ gb̄enɔ̀ne gwe, ben aɔ p̄ɔɔ kè nna maamaa. ⁴Kè aɔ kà Yerusalemu, s̄osi gb̄enɔ̀ k̄ɔn z̄irino k̄ɔn gb̄ensinɔ̀ gb̄aake k̄p̄āñzi, ben aɔ yā kè Ludaa k̄eñne píngi baaru k̄p̄āñne. ⁵Ben Farisi Yesude kenɔ̀ f̄e wà bè: Séde bori p̄andenɔ̀ b̄angu ke, wà oñne aɔḡɔ Musa doka k̄una. ⁶Ben z̄irino k̄ɔn gb̄ensinɔ̀ k̄ɔ kàk̄ɔa aɔɔe yā p̄i gwaa. ⁷Kè yāḡɔḡɔna gb̄aa k̄ù, Pita f̄e à bèñne: Ma gb̄enɔ̀, á d̄ɔ kè Luda ma die a t̄é à ḡi kè, le bori p̄andenɔ̀ Yesu baaru nnaa ma ma l̄en aɔ à náane ke. ⁸Luda baade píngi n̄ɔse d̄ɔ, ben à n̄ gb̄a a Ninii n̄ sina s̄eeda ũ lán à wa gba nà. ⁹Ludaa e n̄ die doodo k̄ɔn wapinɔ̀ro. Á n̄ n̄ɔse pipiñne kè aɔ Yesu náane kè yānzi. ¹⁰B̄yānzi ée Luda lee ée gwaa tiaz̄i? Asoo kè wa dezino f̄ua wà sé k̄ɔn wapinɔ̀, àmbe á yezi à diñne? ¹¹Lenlo! Wá s̄i kè wé m̄isina e Dii Yesu gb̄eke yānzi lán aɔpinɔ̀ bà se.

¹²Gb̄enɔ̀ kè k̄itikiti n̄ píngi, ben aɔ sw̄a k̄p̄a Banaba k̄ɔn P̄oluoz̄i, aɔɔe s̄eedanɔ̀ k̄ɔn dabuyā kè Ludaa kè n̄ ḡaz̄i bori p̄andenɔ̀ t̄enɔ̀ ooñne. ¹³Kè aɔ yā ò wà yāa, Yemisi f̄e à yā ò à bè: Ma gb̄enɔ̀, à ma yā ma. ¹⁴Simɔ̀ ò lán Luda w̄e p̄a bori p̄andenɔ̀la káaku nà à gb̄enɔ̀ s̄è n̄ t̄é a p̄ó ũ. ¹⁵Annabino yānɔ̀ k̄ɔ s̄è k̄ɔn beeeo, zaake aɔ bè:

¹⁶Beee gbera mé eara mà m̄ó mà Dauda bez̄i bo,

mé à guforonɔ̀ keke mà tata mà à f̄e,

¹⁷le gb̄entee kpaaanɔ̀ ma kii wete,

bori p̄ande gb̄e kè ma t̄ó kúmma pinɔ̀ n̄ píngi.

Dii kè èe yā p̄i kee bé à ò,

¹⁸àmbe à tò wà yā p̄i d̄ɔ zaa káaku.

¹⁹Beee yānzi má è à maa wà yā kè z̄i'ũu die bori p̄ande kè aɔɔe ae d̄ɔɔ Ludaanɔ̀nero. ²⁰Wà takada k̄eñne aɔ m̄i k̄e t̄aa p̄obleea k̄ɔn p̄ap̄akenao k̄ɔn n̄òb̄o k̄òtokpasaio k̄ɔn aruo. ²¹Zaake à ḡi kè kè w̄eḡɔ Musa takada

kyó kee aduakekpeno guu kámmabogurɔɔ zĩ píngi wègɔ à doka waazi kee wéte kɔn wéteo.

Gběno zĩna bori pānde Yesudeenɔ

²²Ben zիրինո kɔn gbēnsino kɔn sɔsi gbēno píngi zèo wà gbēno bo ní té wà ní zĩ Antiokku kɔn Pɔluo kɔn Banabao. Ben aɔ ní aede keno bɔ, Yudasí kè wè bene Basaba kɔn Silasio. ²³Wà ní zĩ láo, yā kè wà kè à guun yè:

Wamɔwa zիրինո kɔn gbēnsino wa ì kpà amɔa wa gbē kè aɔ de bori pānde iunɔa zaa Antiokku kɔn Siria búsuo kɔn Silisia búsuo. ²⁴Wá mà wa gbēkeno gàa a kiia wa lé sae, aɔ a nòse yàkaare aɔ a da bídin ní yā'ona guu. ²⁵Ben wa ledole kè wa zeo kè wà gbēno bo wà ní zĩawa kɔn wa gbē yenzideenɔ Banaba kɔn Pɔluo ²⁶kè aɔ gí ní wèndizi wa Dii Yesu Kirisi tɔbɔna yānzi.

²⁷Beee yānzi wée Yudasí kɔn Silasio zĩiawa, le aɔ yā kè wá kè lán oare kɔn léo. ²⁸Zaake Luda Nini kɔn wapino wa zeo wàton aso ke diarero, séde pɔ kè zé vii kèkiino. ²⁹À mi kè nòbo kè wà saa òo táaaa kɔn aruo kɔn nòbo kòtokpasaio kɔn pāpākenao. À maa à mi kè beeenɔ. Wà kɔ e aafia!

³⁰Ben wà ní gbáe aɔ gàa Antiokku. Aɔ sɔsi gbēno kàkɔa ní píngi, ben aɔ lá pì kpām̄ma. ³¹Kè aɔ à kyó kè, ben aɔ pɔɔ kè nna maamaa kɔn nòseyiiküyā pìo. ³²Yudasí kɔn Silasio né annabinɔme, ben aɔ lé dà ní gbē pinɔa maamaa aɔ ní gbá gbāaa. ³³Kè aɔ gurɔplaa kè gwe, Yesudeenɔ lé zàm̄ma, ben aɔ tà ní zիրինո kiia aafia. ³⁴⁻³⁵Pɔlu kɔn Banabao gɔ Antiokku. Kɔn gbē pari pāndenɔ aɔ Dii yā dàñne, aɔ baaru nnaa kpām̄ne.

Pɔlu kɔn Banabao kèkɔana

³⁶Gurɔ plaa gbera Pɔlu bè Banabane: Wà eara wà gá wa gbēno gwa wéte kè wa Dii yā waazi kèn yāano guu, wàgɔ dɔ lán aɔ kuu nà. ³⁷Banaba yezi à Yohana Maaku sé à gányo, ³⁸ben Pɔlu e daa à maa aɔ gbē kè kèrn̄ma Pamfilia à gí téñzi ní zii guu sé dɔro. ³⁹Kè aɔɔe kɔ yā maro, ben aɔ kèkɔa. Banaba Maaku sè aɔ gè góro'iten aɔ gàa Sipiru. ⁴⁰Ben Pɔlu Silasi sè. Yesudeenɔ ní ná Diine a ɔzi le à gbékee keñne, ben aɔ dà zén, ⁴¹aɔ bɔe Siria kɔn Silisiao aɔ sɔsi gbēno gbà gbāaa.

Pɔlu wétegana kɔn Timɔtio kɔn Silasio

16 ¹Pɔlu kà Debi kɔn Lisitirao. Gwen Yesude kee kún à tón Timɔti. À da né Yuda Yesudeeme, à de sɔ né Girikime. ²À tɔ nna Yesudee kè aɔ kú Lisitira kɔn Ikɔniuono kiia. ³Pɔlu yezi à gáao, ben a bāngu kène Yuda kè aɔ kú wéte pinɔ guuno yānzi, zaake aɔ píngi dɔ kè à de né Girikime. ⁴Wéte kè aɔ gāan píngi, aɔ yā kè zիրինո kɔn gbēnsino die Yerusalemu ò sɔsi gbēno aɔgɔ kúna. ⁵Ben aɔɔe gbāa kúu ní ludanaanekena guu aɔɔe pari kúu lán guu e dɔɔ nà.

Pɔlu wégupu'ena Toroasi

⁶Luda Nini gĩñne aɔ gá Luda yā o Asia búsun, ben aɔ bɔe Firigia kɔn Galatia búsuno. ⁷Kè aɔ kà Misia búsú lén, aɔ yɔa wà gè Bitinia búsun,

ben Yesu Ninii e weńnero. ⁸Kè aĩ gè Misia b̀sula, ben aĩ kà Toroasi. ⁹Gwāavĩ Pɔlu Masedonia b̀su gbēke è zeala wéegupu'ena guu, èe agbaa kpaane à bè: Ñ bikũ ñ ḿ wa kiia Masedonia ñ dɔwale. ¹⁰Kè à wéegupu è le, ben wa Masedonia soru kè gɔɔ, zaake wá dɔ sa kè Luda bé èe wa sísi wà gá baaru nnaa kpáíne.

Lidia Yesu zé sena

¹¹Ben wa gē goro'iten Toroasi wa mì pè Samɔtarasia. Kè guu d̀ wa ka Neapoli. ¹²Bɔna gwe wa gaa Filipi. Àmbe Masedonia b̀su kpadoo pì wétedaa ũ kè Romudeenɔ vī. Ben wa gurɔplaa kè wéte pì guu. ¹³Kámabogurɔɔ zī wa bɔ wéte kpɛɛ, wa gaa swaa sae, guu kè wá mà aduakèkii kún. Ben wa vɛ wa yā ò nɔgbē kè aĩ kakɔana gweenɔne. ¹⁴Nɔgbē kee kú gwe wè bene Lidia. Tiatira gbēme, bisa wé tēa búgu yàrimɛ, bensɔ Luda dɔnzirimɛ. Èe yā kè Pɔlu e oo maa, ben Dii a swè wène à yā pì sì. ¹⁵À batisi kè kɔn a bedeenɔ, ben à wée kèwa à bè: Tó a ma Dii náanekena sì, à ḿ à pita ma be. Ben wa à yāze è.

Pɔlu kɔn Silasio dana kpésiaan Filipi

¹⁶Zíkea kè wée gaa aduakèkiia, wa dakɔre kɔn zɔnɔgbē kè mlè taa vīio. À diino è ɔɔ e maamaa à ziyá'onnena musu. ¹⁷Ben à b̀ à téwazi, wapino kɔn Pɔluo, èe wii lee à bè: Gbē kènɔ né Luda Musude zɔblerinɔme, aɔɔe mìsina zé kpàakpa keɛare. ¹⁸Ègɔ kee le lán guu e dɔɔ nà, ben yā pì Pɔlu à'ā. À lie à bè zīn pìne: Má ònne kɔn Yesu Kirisì tɔo ñ goa. Ben à gòa gɔɔ.

¹⁹Kè à diino dɔ ñ àre'ena à yā musu tãmaa yāa, ben aĩ Pɔlu kɔn Silasio kù aĩ ñ gáe wà gaańyo gbāadeenɔ kiia yàra guu. ²⁰Aɔ gaańyo yākpækèrinɔ kiia aĩ bè: Gbē kènɔ né Yudanɔme, aɔɔe wa wéte yakaawe. ²¹Fɛɛakaarayā kè wa Romudeenɔ doka gì wà sí ke wà keɛn aɔɔe daańne. ²²Parii fɛɛńzi, ben yākpækèri pino bè wà ñ pɔnɔ pitímma wà ñ léle gòo. ²³Kè wà gbēna maaa kèńne, ben wà ñ dá kpésiaan wà bè kpé pì dākparine à ñ dākpa maamaa. ²⁴Kè wà òne le, ben à ñ dá kpétu à ñ gbáno dà lín gíngin.

²⁵Lezāndo Pɔlu kɔn Silasio e adua kee aɔɔe lè sii Ludane, gbē kpaanɔɔ e swā kpa a yāzi. ²⁶Kāndo tɔɔte nigānigā kɔn gbāaao ai kpé pì gũnɔ dège. Gwe gɔɔ à gbànɔ wèwè píngi, ben pisinanɔ m̀kyakoonɔ b̀ɛímma píngi. ²⁷Kè kpé dākpari pì vù, à gbànɔ è wèwèna píngi, ben à a fèedaa wòto à yezi à a zīnda de, zaake èe daa pisinanɔ bàa sìme. ²⁸Ben Pɔlu pùtā kɔn kòto gbāaao à bè: Ñton n zīnda kari kero. Wá kú kè wa píngi. ²⁹Kpé dākpari pì bè wà ḿ fitiao, ben à sì ñ té kɔn bào à kùe Pɔlu kɔn Silasio ae èe lugalugaa. ³⁰À b̀ńyo bàazi, ben à bè: Mareenɔ, dian mé ke mà mìsina ee? ³¹Aɔ bène: Ñ Dii Yesu náane ke, né mìsina e, mpi kɔn n bedeenɔ a píngi. ³²Ben aĩ Dii yā òne kɔn a bedeenɔ ñ píngi. ³³Lezāndo beean kpé dākpari pì ñ sé à gàa à ñ b̀nɔ pìpíńne, ben à batisi kè gɔɔ kɔn a gbēnɔ ñ

píngi. ³⁴Ben à gènyo a be à póblee kèńne. Àpi kɔn a bedeenɔ ɔɔ kè nna maamaa kè aɔ Luda náane kè yānzi.

³⁵Kè guu dè, yākpækeringɔ dogaringɔ zì aɔ gá one à gbē pìno gbare. ³⁶Ben kpé dākpari pì bè Pɔlunɛ: Yākpækeringɔ gbēno zìma le mà a gbare. À bɔe à tá aafia. ³⁷Ben Pɔlu bè dogari pìnonɛ: Aɔ wa gbē gbēno wáa yākpækənawao sai aɔ wa da kpésiaan, wamɔwa kè Romudeenɔn wa ũ. Tia sa aɔ yezi wà wa bɔe asii guuɔ? O'o! Auo! Séde aɔ mɔ wà wa bɔe n zīnda. ³⁸Dogari pìno yā pì gbà yākpækeringɔne. Kè aɔ mà Romudeenɔn n ũ, ben vīa n kù. ³⁹Ben aɔ mɔ wà agbaa kpàńne wà n bɔe kpésiaan, ben wà wée kèmma aɔ bɔńne n wéte guu. ⁴⁰Kè aɔ bɔe kpésiaan, aɔ gaa Lidia be. Aɔ Yesudeenɔ lè gwe, ben aɔ n nɔse yīi kùńne aɔ gè zéla.

Pɔlu kuuna Tesalonika

17 ¹Aɔ bɔe kɔn Amfipɔlio kɔn Apɔloniao, ben aɔ kà Tesalonika, guu kè Yudanɔ aduakekpe kún. ²Ben Pɔlu gè aduakekpen lán à kɔ dɔo nà, à waazi kèńne yā kè kēna Luda yān musu kámmaboguro gèen aagɔ. ³Èe bɔkɔteńne lán à kɔ sio Mesaya wétamma e nà à fee bɔna gaan à bè: Yesu kè mée à yā ooaree bé à Mesaya pì ũ. ⁴Aɔ gbēkenɔ yā pì zé è, ben aɔ nà Pɔlu kɔn Silasioa. Len Giriki dɔnzirino nàmma le pari se ai kɔn nɔgbè tɔdeenɔ pari dɔ.

⁵Ben Yudanɔ nɔsegɔaanɔ kpàńyo, aɔ lilipāpā'oringɔ kàkɔa aɔ pari kù, ben aɔ wéte lɔgo. Aɔ gaa wà liga Yasɔ beezi, aɔwe Pɔlu kɔn Silasio wetee le wà n kù wà bɔńyo gupuraa. ⁶Kè wèe n ero, aɔ Yasɔ kɔn Yesude pāndenɔ gae wà bɔńyo wéte gbāadeenɔ kiia, aɔwe wii lee wèe bee: Gbē pìno né anduna guderinɔme. Aɔ mɔ kè, ⁷ben Yasɔ n díe a be. Gbē pìno e pāa Siza dokane n píngi, aɔè be kína pāndee kuu wè bene Yesu. ⁸Yā pì zì gbēno ɔɔa kɔn wéte gbāadeenɔ. ⁹Ben aɔ ɔɔ si Yasɔa kɔn a gbē kpaaanɔ aɔ n gbáe.

Pɔlu kuuna Berea

¹⁰Gwāavī beee gɔɔ Yesudeenɔ Pɔlu kɔn Silasio gbare Berea. Kè aɔ kà gwe, ben aɔ gè Yudanɔ aduakekpen. ¹¹Gbē beenɔ nɔse maaa de Tesalonikadeenɔla aɔ Luda yā si ɔplaplaa. Lán guu e dɔɔ nà aɔgɔ Luda yā gwagwaa le wà dɔ tó Pɔlu yā pìno yāpuraa vī. ¹²Aɔ gbēno Dii náane kè pari kɔn Giriki nɔgbè bèedeenɔ kɔn Giriki gɔgbēno pari dɔ. ¹³Kè Tesalonika Yudanɔ mà Pɔlu e Luda yā waazi kee Berea dɔ, ben aɔ mɔ gwe aɔ yākete dà gbēno té aɔ n ɔɔ fɛe. ¹⁴Ben Yesudeenɔ Pɔlu gbare gɔɔ ísīaa kpa, mɔde Silasi kɔn Timotio gɔ gwe. ¹⁵Gbē kè aɔ gaa ze Pɔlunenɔ gāao Ateni, ben aɔ èara wà tà Silasi kɔn Timotio kiia kɔn Pɔlu légbɛo, à bè aɔ mɔ wà a le kpakpaa.

Pɔlu kuuna Ateni

¹⁶Kè Pɔlu e n dāa Ateni, à nɔse yāka kè à è tāa di wéte pì guu yānzi. ¹⁷Ben à waazi kè Yudanɔne kɔn bori pānde dɔnzirino aduakekpen kɔn

gbē kè ègō ní lee yàra guuno lán guu e dɔɔ nà. ¹⁸Pɔlu e yā lækōzi kōn yāwaaripari kè wè ní sísi Èpikureno kōn Sotoikinɔ. Ben aɔ gbēkenɔ bè: Bó yān titimako kè e bɔɛɛ? Gbēkenɔ bè: Wée daa taa dufunɔ yā kpàakpan èe keɛ. Aɔ ò le kè èe Yesu yā kōn à fɛena gaan-o baaru nnaa kpaañne yānzime. ¹⁹Ben aɔ Pɔlu sè wà gào gbēnsino kiia Areopagu aɔ bè: Né yā dufu kè nèè dañne oweroo? ²⁰Wa yābonsaɛ mà n lèzí, wá yezi wà à bókòtè dō. ²¹Atenideeno píngi kōn nibo kè aɔ kú gweeno aḡègō ye yā pāndeziro, séde yā dufu mana kōn à wàaripanao.

²²Ben Pɔlu fɛɛ à zè Areopagudee pìno té à bè: Atenideeno, má è á mìsiena tãanɔne aña ví maamaa yā píngi guu. ²³Kè mée lili oo a wéte guu, mée pɔ kè eè dɔnzi keñnenɔ tãasi keɛ, ben ma sa'oki ke è, wà pɔ kèa wà bè: Luda kè wá dōro pɔ. Luda kè á à dōro ée dɔnzi keene, à baarun mée kpaaare. ²⁴Luda anduna kè kōn pɔ kè kú à guuno píngi. Àmbe musu kōn tɔɔte Dii ũ, ègō kú kpé kè gbēnteenɔ bòneno guuro. ²⁵À bà kú kōn gbēntee ɔdamma keoro. Àmbe è wèndi kōn wesabonao kpá baade píngia kōn pɔ píngio. ²⁶À bori píngi bɔ gbē mèn do kiiame, ben aɔ kú anduna gooda siigō píngia. A giake à gurɔ dièdiè bori píngine kōn guu kè aḡègō kún léo. ²⁷À ní ké le aḡō à wetɛ aɔ ɔ máemaɛ ai aɔ gá bɔa. Baa kōn beeeo à zà kōn wa gbēkeoro. ²⁸Zaake àmbe è tó wàgō wèndi ví wà wa mè sé wàgō kuu. Lán a keɛ kenɔ ò nà: À boriinɔn wa ũ se. ²⁹Lán Luda boriinɔn wa ũ nà, wàtongō daa Ludaa de lán taa bàro kè gbēntee kè kōn vurao ke kondogi ke gbè kè à à ɔzii kèa a laasuua. ³⁰Luda mìkpɛɛ zù wa wéesiagurɔ yāne, mɔde èe yā dièe gbēnɔa gu sãnda píngia tia le aɔ nɔse lie. ³¹Zaake à gurɔ diè kè gbē kè à à sè yākpae ke kōn andunao a zéa. À gbē kè à à sè pì fɛɛ bɔna gaan sèeda ũ baade píngine.

³²Kè aɔ fɛɛ bɔna gaan yā pì mà, aɔ gbēkenɔ à fabò, mɔde aɔ gbēkenɔ bè: Wé n yā pì ma zíkèa dɔ. ³³Ben Pɔlu bɔ ní kiia. ³⁴Gbēkenɔ nàa, ben aɔ Yesu náane kè. Areopagu gbē kè wè bene Dionisiu kú ní té kōn nɔgbē kè wè bene Damario kōn gbēkenɔ dɔ.

Pɔlu gurɔplaakena Kɔrinti

18 ¹Bee gbera Pɔlu bɔ Ateni à gàa Kɔrinti. ²À kpàkɔa kōn Yuda keo gwe, Pɔntu bùsu gbē kè wè bene Akila kōn a naɔ Pirisilao. Aɔ sù kōn Itali bùsuo dufume, kè Siza Kalaudiu diè Yudanɔne aɔ bɔɛ Romu yānzi. Pɔlu gàa ní kiia, ³ben à pìtaríma, èe zii keñño kè ɔzidɔnkɔkerinɔn ní ũ yānzi. Zaake bisakutakerinɔn ní ũ ní píngi. ⁴Kámmabogurɔ zì píngi è waazi ke aduakɛkpen èe wetɛ Yudanɔ kōn Girikinɔ a yāze e.

⁵Kè Silasi kōn Timɔtio bɔ Masedonia bùsun aɔ sù, Pɔlu zè kōn waazikenao èe oo Yudanɔne wásawasa kè Yesun Mesaya ũ. ⁶Kè Yudanɔ íbete kpào aɔ à sòsò, ben à a pókāsãano kpòkèñla à bè: Yā kè á kè wí a musu, ma yān dɔro. Zaa tia mé gá bori pāndenɔ kiiame. ⁷Kè à bɔ gwe, à gàa à pita bori pānde dɔnziri kè wè bene Titiu Yusutu be aduakɛkpe

pì sae. ⁸Aduakekpe gbēnsi Kirisipu Dii náane kè kōn a bēdeeno ní píngi. Kōrintidee kè aṣ Pōlu yā mànò Yesu náane kè pari, ben aṣ batisi kè.

⁹Gwāavī kea Dii ò Pōlune wéegupu'ena guu à bè: Nton tó vía n kūro, nton kámma bo kōn yā'onnenaoro, ¹⁰zaake gbēnɔ kú ma pɔ ũ pari wéte kè guu. Má kúnyo, gbēke é n kú à ìa dammaro. ¹¹Ben Pōlu wè do kōn mo swēdooo kè gwe ègɔ Luda yā daa gbēnɔne.

¹²Gurɔ kè Romu gbē Galio de Girisi būsú gbēnsi ũ, Yudano ledole kè, aṣ fē Pōluzi, aṣ gāo yākpaekekiia ¹³aṣ bè: Àmbe e té kaa gbēnɔ aṣgɔ dɔnziyā kè pà wa dokane kūna. ¹⁴Kè Pōlu yezi à yā o, ben Galio bè Yudanɔne: Yudanɔ, tó dà ke taari bíta keme yā, à kō sio mà menaao. ¹⁵Lán ée yākete kaa gbēnɔ tó yā musu nà kōn a zinda dokao, beee gɔ a yā ũme. Ma gi yā beee taka kekenazi. ¹⁶Ben à pèmma à ní bɔe yākpaekekpen. ¹⁷Ben parii aduakekpe gbēnsi Sɔsɔtene kù aṣ à gbègbē yākpaekekpe kpēlea. Mɔde èe ke Galione yāke ũro.

Pōlu tana Antioku

¹⁸Pōlu gurɔplaa kè Kōrinti dɔ, ben à lé zà Yesudeenɔ à gè goro'iten èe taa Siria būsun. Pirisila kōn Akilao gāao. À m̀ b̀ Kenkerea lu kè à sè Ludane yānzì. ¹⁹Kè aṣ kà Efesu, Pōlu Pirisila kōn Akilao tò gwe. A gāo aduakekpen aṣ yā lèkɔzi kōn Yudanɔ, ²⁰ben aṣ wé kèa à gurɔplaa keńyo. Ben à g̀, ²¹mɔde kè èe lé zaamma à bè: Tó Ludaa wè, mé ɛara mà mɔ a gwa. Ben à gè goro'iten zaa Efesu. ²²Kè à kà Sizarea, à gāo à ì kpà sɔsi gbēnɔ zaa Yerusalemu, ben à tà Antioku. ²³Kè à gurɔplaa kè gwe à ɛara à dà zén à gāo wéte kōn wéte Galatia būsun kōn Firigia būsuo à Yesudeenɔ gbà gbāaa ní píngi.

Apolo waazikena Efesu

²⁴Yuda kee kuu à tón Apolo, Alesandaria gbēme. À lé nna, bensɔ à Luda yā dɔ maamaa. ²⁵Wà Dii zé yā dànɛ, ben Yesu yādannena à swè blè. È dańne a zéa, mɔde Yaaya batisikena yān à dɔ. À m̀ Efesu, ²⁶ben à nà yā'ona aduakekpen kōn kùgbāaao. Kè Pirisila kōn Akilao à yā mà, ben aṣ à sisi aṣ Luda zé yā b̀kɔtene sãnsãn. ²⁷Kè Apolo yezi à gá Girisi būsun, Yesudeenɔ à gbà swè, ben aṣ takada kè Yesudee kè aṣ kú gweenɔne le aṣ à kú ɔplaplaa. Kè à kà gwe, à ɔ dà gbē kè aṣ Yesu náane kè Luda gbēke ɛ gāzĩnɔa maamaa. ²⁸Zaake à yā Yudanɔ fù parii guu mámmam, à òdɔańne Luda yā guu kè Yesun Mesaya ũ.

Pōlu kuuna Efesu

19 ¹Gurɔ kè Apolo kú Kōrinti, Pōlu gè Asia būsú gura. Kè à kà Efesu, à Yesude kenɔ lè gwe, ²ben à ní lá à bè: Kè a Dii náane kè, a à Ninii ès? Ben aṣ wèla wà bè: Auo, wé à Nini kuuna yā ma sero. ³Ben à ní lá à bè: Batisi kpareen á kè? Aṣ wèla wà bè: Yaaya pómɛ. ⁴Ben Pōlu

bèinne: Yaaya gběno batisi kè aṣ nòseliena sèeda ùme. À ò gběnoṣe aṣ gbě kè eé mọ a kpere náane ke. Yesun à téa gwe. ⁵Kè aṣ yā pì mà, aṣ batisi kè kōn Dii Yesu tóo. ⁶Kè Pọlu ọ kèmma, Luda Nini òmma, ben aṣ yāke borii ò aṣ annabikeyā ò. ⁷Gbě pino ní píngi kà lán gōn kuri awēplaa ba.

⁸Pọlu ègō gaa aduakekpen ai mo aagō. À yā ònne kōn kùgbāāao, èe yā gágaáyo le aṣ a yāze e kpata kè bọ Luda kiia musu. ⁹Moḍe aṣ gběkeno swāgbāāa kè aṣe Luda yā síro, ben aṣ zé pì zaa bọ parii guu. Ben Pọlu gbě kè aṣ Yesu náane kèno sèe aṣ bọ ní té. Ben ègō yā gágaáyo Tiranu kyókpen lán guu e ọọ ná. ¹⁰À kè le ai wè plaa, ben Asia búsudeeno Dii yā mà Yudano kōn Girikino ní píngi.

Seva néno

¹¹Luda Pọlu gbà zé à dabuyā bōnsaeno kè. ¹²Len baa tó wà ísimmagogobono ke fūranọ kè Pọlu mēa wà gaa wà kè gyāreṣa, aṣe kēkōame aṣ zīno è goṣma. ¹³Yuda zingommari kè aṣegō lili oo keno wète wà zīn go kōn Dii Yesu tóo aṣ bè: Wá òare kōn Yesu kè Pọlu è à yā waazi ke tóo, à goṣma. ¹⁴Yudano sa'oriki kè wè bene Seva négōgbě gōn swēplaaano bé wè ke le. ¹⁵Ben zīn bèinne: Má Yesu dō, bensō ma Pọlu baaru mà. Apino sō, dén a ũu? ¹⁶Ben zīndee pì kùsímma à gbāa mōinne, à ní né ní píngi à ní kēnna, ben aṣ bàa lè wà bōe ua pì guu būu. ¹⁷Kè Efesudeeno yā pì mà Yudano kōn Girikino ní píngi, vīa ní kū, ben wà Dii Yesu tó sè lezī. ¹⁸Ben gbě kè aṣ Yesu náane kèno mọ aṣe ní yākenano oo gupuraa pari. ¹⁹Pōdamari keno ní takadano nākōa aṣ mọ wà kà tén parii wáa. Kè wà takada pino ọọ dōdọ, wà è à kà kondogi ọọ mèn boro baplaa akuri. ²⁰Len Dii yā e daagula le èe gbāa kūu.

Yāketete fēna Efesu

²¹Yā beeno kena gbera Pọlu zèo a nòse guu kè eé bọe kōn Masedonia búsuo kōn Girisi búsuo à gá Yerusalemu à bè tó a gaa gwe, séde mà gá Romu. ²²Ben à a dōnleri gōn plaa keno zī Masedonia, Timōti kōn Erasatuo. Àmo sō gō Asia būsuno gā.

²³Guro beean yāketete fēe maamaa Dii zé yā musu. ²⁴Kondogipiri kee kuu à tón Demeteriu, è Atemi tāakpe taka pì kōn kondogio. À piri daano è àre bíta e zīi pì. ²⁵Ben à ní kākōa kōn ní gbēdaaa kè aṣe zī beee taka keeno à bèinne: Gběno, á dō kè ọzīi kèn wa blekii ũ. ²⁶Èe ee bensō èe maa lán Pọlu e kee nà, kè à bè tāa kè wà ní pino né diinonlo. À gběno mì lèe pari, aṣ à yāze è. Èe ke Efesu kèn adoro ai kōn Asia būsuno gu parideeome. ²⁷Yā kè é fō à mōnzi iwe fá. Èe ke wa ọzī lēna adonlo, à yā é tó tāa nōgbě bíta Atemi kpé ke pā, tāa kè Asia búsudeeno kōn anduna gběno píngi è dōnzi kene pì gakui kò é é.

²⁸Kè aṣ yā pì mà, aṣ pọ fē, ben aṣ nà wiilēnaa wà bè: Efesudeeno Atemi bíta. ²⁹Wéte lògo, gběno bàa lè aṣe sii kōkakōakekiin, ben wà Masedonia

bùsu gǔon plaa Gayusi kǒn Arisitaku kè aǎhè gá wétèn kǒn Pòluono kù wà gàańyo gwe. ³⁰Pòlu yezi à gē zà pì guu, ben Yesudeenɔ e wenero. ³¹Asia bùsu gběnsi kenɔ né à gběnnanɔmɛ, ben aǎ gběno zǎa wà le dàa àton gē zànlo. ³²Kakǎana yàka, gběno e wii lɛɛ aǎwe kǒ yǎ maaro, zaake aǎ paridee dǔ tó bǔyǎnzin wà kàkǎaziro. ³³Yudanɔ ɔ sǎ Alesandazi à yǎ o, ben zà guu gběkenɔ e lé dɔɔa. Ben Alesanda ɔ gbàkèńne le aǎ yíte, à yezi à Yudanɔ bà bɔ yǎn gběno wáa. ³⁴Kè wà à dǔ Yuda ũ, ben aǎ píngi wiii sǐkǒn lán awa plaaà bà aǎ bè: Efesudeenɔ Atemi bíta.

³⁵Ben wéte gběnsi ní zɔka zè à bè: Efesudeenɔ, baade píngi dǔ kè á de tǎa bíta Atemi kpé dǎkpari ũ kǒn à lakpasagbeo. ³⁶Lán gběke é fǔ à bɔ beee kpɛero nà, à a zǐnda kù tɛɛɛ. Àton yàke ke kǒn nǔse wǎaoro. ³⁷A mɔ kǒn gbě kènɔ gura kè, aǎwe ɔ ke wa tǎakpɛ pǔkearo aǎwe wa tǎa tǔ zaaa síro. ³⁸Beee yǎnzi, tó Demeteriu kǒn a pìri daanɔ yǎ vǐ kǒn gběkeo, yǎkpækɛgurɔ kuu kǒn yǎkɛkɛrinɔ. Aǎ gá kǔ káara ke gwe. ³⁹Tó á yǎ pǎnde vǐ dɔ, weé gǔgǔare kakǎana kè gbàadeenɔ sisi guu. ⁴⁰Zaake weé fǔ wà wa taari e zɔka kè wà kà gbàa kèkii yǎnzi. Wé yǎzede e wà o zɔka pì musuro, zaake à gbáze víro. ⁴¹Yǎbee'ona gberan à gběno gbàre.

Pòlu gana Masedonia bùsun kǒn Girisio

20 ¹Kè zɔka yǎa, Pòlu Yesudeenɔ kàkǎa à ní gbá swè à lé zàńma, ben à gaa Masedonia. ²Kè èe gétɛe bùsu beela, à gběno gbà swè kǒn yǎno pari ai à gaa à kào Girisí, ³ben à mɔ aagɔɔ kè gwe. Kè èe gaa gē góro'iten le à tá Siria bùsun, à mà Yudanɔ lé kpàkǎsǎzi, ben à zèo à ɛara à tá kǒn Masedonia kpaa. ⁴Gbè kè aǎ gaa zenenɔ tǔn yè: Berea gbè Piru né Sopata kǒn Tesalonika gbè Arisitaku kǒn Sekunduo kǒn Debi gbè Gayusio kǒn Timɔtio kǒn Asia bùsu gbè Tikiku kǒn Torofimuo. ⁵Gbè beeenɔ dǔwe ɛe wà gaa, aǎwe wa dǎa Toroasi. ⁶Wapinɔ sǔ Buredi Sése'èzèsai zǐbaa gbera wa gē góro'iten Filipi, ben gurɔ sɔɔroo gbera wa ní lé Toroasi. Gwen wa azuma doo dèn.

Yutiku lɛena bɔna windon

⁷Azumanengo zǐ wa kǔ kàkǎa, le wà buredi só ledɔ. Pòlu e waazi kɛńne. Kè à yezi à tá tó guu dǔ, ben à dà yǎla ai lezǎndo. ⁸Fitia parii kú kpé musu guu kè wá kǔkàkǎan. ⁹Gǔkpare kee vèena windo guu kè wè bene Yutiku, èe igoba paa. Kè Pòlu waazikena kè gbàa, ii à lè, ben à bǔ zaa kpé musu pì leo aagǔde windo guu à lɛɛ, ben wà à sè gè ũ. ¹⁰Ben Pòlu pìta à kùsia, ben à à sè à kpà a kùla à bè: Àton tó swè kɛaguro, à kú wèndio. ¹¹Kè à ɛara à didi musu, à buredi lilikǔre a sò, ben à yǎ ò maamaa ai guu dǔo, ben à dà zén. ¹²Ben wà tà kǒn gǔkpare pìo bɛɛ, gběno nǔse yǐi kù maamaa.

Zaa Toroasi ai Miletu

¹³Wapinɔ sǔ wa gaa wa gē góro'iten, wa dɔ Pòlune ɛe wa ta Aso, wéte kè wé à sén. Len à zèo lɛ, zaake à yezi à gá gwe kèseme. ¹⁴Kè à wa le Aso,

ben wa à sè wa gaa Mitileni. ¹⁵Kè guu dò, wa bɔ gwe kɔn goro'iteo wa gaa Kio. Gu sia dɔnao wa gaa Samɔ, ben à guru aagɔdee zɔn wa ka Miletu. ¹⁶Pɔlu zèo yā à dɔ Efesuzi le guruɔ tɔn gēa Asia bɔsunlo yānzi, zaake èe wāa le à e à ká Yerusalemu ai Pentikosi zībaa gɔ káme, tó eé sí ke.

Pɔlu lézana Efesu gbēnsinɔa

¹⁷Pɔlu gbēnɔ zī sɔsi gbēnsinɔa Efesu à bè aɔ mɔ Miletu. ¹⁸Kè aɔ kà, ben à bèñne: Á dɔ lán meè ke nà guruɔ kè má kúao zaa zī kè ma gbá pèe Asia bɔsun kè. ¹⁹Ma zīi kè Diine zindabusana guu kɔn wée'io. Ma nawēa kè Yudano lékpakɔsɔnamazi yānzi. ²⁰Mée kaarana yāke utearero, ma waazi kèare má dàare gupuraa kɔn a beɛnɔ. ²¹Ma lé dà Yudanɔa kɔn Girikinɔ n píngi aɔ ae dɔ Ludaa aɔ wa Dii Yesu náane ke. ²²Tia sa mée gaa Yerusalemu lán Luda Nini ma dan nà, yā kè eé ma le gwe má dɔro. ²³Wéte kɔn wéteo Luda Ninii e oome kpésia kɔn wétammao e ma dāa. ²⁴Mɔde ma wèndi bèe vime dɔro, séde mà yā kè mée pèea le mà zīi kè Dii Yesu dàmee ke mà à mi de. Àmbe Luda gbēke baarunnakpana gbēnɔne ũ.

²⁵Amɔa kè ma lili ò a té ma kpata kè bɔ Luda kiia waazi kèareeno, má dɔ tia sa kè wé wée sikɔle dɔro. ²⁶Bee yānzi má òare gbāa, tó a gbēke sāsā, ma yān beee ũ dɔro. ²⁷Ma Luda poyezi píngi òare, mée à ke utearero. ²⁸À làakari dɔ a zīndaa kɔn sāa kè Luda Nini a die n gbēnsi ũunɔ n píngi. À Luda sɔsi gbē kè à n lú kɔn a zīnda aruo pinɔ gwa. ²⁹Má dɔ kè ma tana gbera lewan pásī kè aɔ sāano wēnda víroonɔ é si a té. ³⁰Baa a gbēkenɔ é fee wà yālekpee dañne, le wà gbēnɔ gá wà namma. ³¹Bee yānzi àgɔ kú a làakaria. Lán ma lé dà a baadea kɔn wée'io nà fāantē kɔn gwāavio wē aagɔɔ dagura kammabosai, à tó à yā gɔ dɔagu.

³²Tia sa mée a naa Ludane a ɔzī kɔn à gbēke yā kè eé fɔ à gbāaa kaaraareo, à a gba zé le a baka gɔ kú kɔn à gbēnɔ n píngi. ³³Mée gbēke ɔ ke à pɔkāsā ke ni dero. ³⁴Á dɔ a zīndane kè ma zīi kè kɔn ma zīnda ɔome, ben ma pɔ kè wá à nii vī kɔn ma gbēnɔ è. ³⁵Má òdɔaare à píngi guu à zīi ke lán kè bà à gbāasaideeno ïan ká. Yā kè Dii Yesu ò gɔ dɔagu kè à bè gbadana pɔnnaa vī de gbasinala.

³⁶Yābee'ona gbera à kùe a kosooa kɔn n baade píngio à adua kè. ³⁷Aɔ wée'i kàn n píngi aɔ mlēmle Pɔlua aɔ lé pèpèa. ³⁸Yā kè tò aɔ pɔɔ sia kù bita bé à de kè à bè n wée é sikɔle dɔroo ũ. Ben aɔ zène ai goro'ite kiia.

Pɔlu tana Yerusalemu

21 ¹Wa kēnamma gbera wa gē goro'iten wa da zén wa mī pè Kosua. Gu làa dɔnao wa ka Rode, ben bɔna gwe wa gaa Patara. ²Gwen wa goro'ite kè èe gaa Fenisia bɔsun è, ben wa gēn wa da zén. ³Kè wa Sipiru è kāaa, wa pāne ɔzèezi wée gaa Siria bɔsun, ben wa ka Taya, guu kè wà goro'ite asoo bɔn. ⁴Wa Yesudeeno wéte, ben wa azuma doo kēnyo. Aɔ gbēkenɔ ò Pɔlune kɔn Luda Nini gbāaa kè àton gá Yerusalemu.

⁵Mɔde kè wa guro beenco lé pà, wa fɛɛ wée taa. Aɔ gàa zewe ní píngi kɔn ní ɔɔɔɔ kɔn ní nénɔ wéte kpɛɛ ai ísia léa. Ben wa kue wa kosooa wa adua kè. ⁶Kè wa lé zàkɔa, wa gɛ goro'iten. Aɔmɔnno sɔ èara ní be.

⁷Bɔna Taya wa ɛara wa da zén ai wa ka Tɔlemai. Wa ì kpà Yesudeenɔa wa keńyo guro do. ⁸Kè guu dɔ, wa fɛɛ wa gaa Sizarea. Wa gaa wa pita baarunnakpari Filipi be. Gɔɔn swɛɛplaaa kè wà ní sé yãanɔ dokeme. ⁹À nénɔgbɛ annabinɔ vī gɔɔn siigɔ aɔɔe zã ke kɔro. ¹⁰Wa gurɔplaakena gwee guu annabi kè wè bene Agabu bɔ Yudea bùsun à mɔ. ¹¹Kè à mɔ wa kiia, à Pɔlu utaba sè à a zīnda gbánɔ kɔn a ɔɔɔɔ yio à bè: Lán Luda Ninii ò nànyè: Gbɛ kè bà kè vīi, len Yudanɔ é à yi Yerusalemu aɔ à kpá bori pāndenɔa le. ¹²Kè wa yā pì mà, wapinɔ kɔn wéte pì deenɔ wa agbaa kpà Pɔlune àton gá Yerusalemuro. ¹³Ben à bè: Bóyānzi ée ɔɔ dɔɔ ée ma nòse yakaamezi? Atongɔ yina ũ sero. Baa tó mé ga Yerusalemu Dii Yesu tó yānzi, ma sorumi mà. ¹⁴Kè wèe fɔ wà mile blèro, wa kámma bò wa bè: Dii pɔyezi ke. ¹⁵Bee gbera wa soru kè, ben wa gaa Yerusalemu. ¹⁶Yesudee kè aɔɔ kú Sizarea kenɔ gàa wà pitawao Sipiru gbɛ Nasɔ be. Yesudeen à ũ zaa zi.

Pɔlu gana Yemisi gwa

¹⁷Kè wa ka Yerusalemu, Yesudeenɔa wa si kɔn pɔnnao. ¹⁸Kè guu dɔ, Pɔlu gàawao Yemisi be. Gbɛnsinɔ kakɔana gwe ní píngi. ¹⁹Pɔlu ì kpàmma, ben à yā kè Ludaa kè a zii gāzī bori pāndenɔ té tɔkɛńne mámmam zéazea. ²⁰Kè aɔ yā pì mà, aɔ Luda sáabu kpà. Ben aɔ bène: Ñ yā pì gwa, wa gbɛ. Yudanɔ Yesu náane kè bɔɔ ũgbangba, ben aɔ píngi aia vī Musa doka musu. ²¹Aɔɔ mà kè née yā daa Yuda kè aɔɔ kú bori pāndenɔ ténɔne aɔ kpɛɛ li Musa dokane, aɔton bāngu ke ní nénɔnɔero aɔtongɔ ní fɛɛakaarayānɔ kúnaro. ²²Wé ke diaa? Zaake aɔé gí n mɔna maziro. ²³Ñ ke lán wé onne nà. Wa té gɔɔn siigɔ kenɔ lù sè Ludane. ²⁴Ñ ní sé à gá gbāsī bɔ a zīndan, ñ ní fīa bo le aɔ e wà mì bo, baade píngi gɔ dɔ kè yā kè aɔɔ mà n musu né yāpuranlo. Aɔé e kè mpi sɔ ní té Musa dokazi. ²⁵Bori pānde Yesudeenɔ sɔ, wa takada kè wá òńne wa zeo aɔ mì kè nòbɔ kè wà saa òo tāaa kɔn aruo kɔn nòbɔ kòtokpasaiɔ kɔn pāpākenao.

²⁶Ben Pɔlu gbɛ pìnɔ sè à tàńyo. Kè guu dɔ, aɔ gbāsī bɔ ní zīndan, ben à gè Luda ua le à gbāsībɔguro lé ðie kɔn saa kè weé o ní baadenɔ.

Pɔlu kúna Luda ua

²⁷Kè gbāsībɔna guro swɛɛplaa beee kà yāana, Asia bùsu Yuda kenɔ Pɔlu è Luda ua. Aɔ té kà pariin, ben aɔ à kù. ²⁸Aɔɔe wii lee wà bè: Isarailinɔ, à wa faaba ke. Gbɛ kèkii bé ègɔ yā daa baade píngine gu píngia, kè bɔ wa gbɛnɔ yā kpɛɛ kɔn wa dokao kɔn gura kèo. Bee gbera à ðokè Luda uao ðɔ à gè kɔn Girikinɔ. ²⁹Aɔɔ ò le kè aɔ Efesu gbɛ Torofimu è kɔn Pɔluo wéte guu yā yānzime, ben aɔɔe daa Pɔlu gèo Luda uame.

³⁰Wéte lògo, gbɛnɔ wì kɔn bào zaa gu píngia aɔ mɔ wà Pɔlu kù Luda ua aɔ à gàe wà bòo. Gwe gɔɔ wà Luda ua pì gbànɔ tàta. ³¹Kè aɔɔ yezi wà à

de, yā pì baaru Romu sozano gbēnsi kii lè, à mà Yerusalemu lògo. ³²Gwe gɔɔ à soza bàdeenɔ sè kɔn à bàsaideenɔ, ben aɔ gèńla kɔn bào. Kè gbēnɔ sozano gbēnsi pì è kɔn sozano ledò, aɔ Pɔlu gbēna tò. ³³Ben gbēnsi pì sɔ Pɔluzi à à kù à bè wà à yi kɔn m̀kyakoonɔ mèn plaa. À n lā à bè: Dén gbē pì ũu? Bó yān à kè? ³⁴Ben zà guu gbēnɔ e wii læ aɔwe yā dɔnkɔ ooro. Kè zɔka e tó gbēnsi pì fì à yā pì sànsān maro, à bè wà gáo sozano be. ³⁵Kè wà kào didikiia, sozano bé wà à sè gbēnɔ nanakɔana yānzi. ³⁶Zaake baade píngi tézi kɔn wiio aɔwe bee: À à de.

Pɔlu gina kɔn a zĩndao

³⁷Kè wà yezi wà gē kɔn Pɔluo sozano be, ben à gbēnsi pì là à bè: Né we mà yā ońneɔ? Ben à à là à bè: Nèè Giriki yā maɔ? ³⁸Igipiti gbē kè fè gbāadeenɔzi zĩna à gaa gbáan kɔn b̀suderì gɔɔn bɔɔ siigɔɔnɔn n ũroo? ³⁹Pɔlu wèàla à bè: Yudan ma ũ. Wà ma i Taasu, Silisia b̀summe. Wéte t́saideenlo. Ma wée kèmma n ma gba zé mà yā o gbēnɔne. ⁴⁰À à gbà zé, ben Pɔlu zè didikiia à ɔ kè gbēnɔne yáku. Kè aɔ yìte kítikiti, à yā ońne kɔn Eberu yāo à bè:

22 ¹Ma gbēnɔ kɔn ma mareenɔ, à swā kpá à ma yāze ma tia. ²Kè aɔw mà èe yā ońne kɔn Eberu yāo, aɔ zè kítikiti. Ben Pɔlu bè: ³Yudan ma ũ, wà ma i Taasu, Silisia b̀summe, ben ma né blè wéte guu kè. Gamalieli kiian ma doka kè wa dezinɔ kũna dàdan a zéa. Má aĩa vi Ludane lán á kuu nà gbāa a píngi. ⁴Ma wée t̀ dɔnzize pì sèrinɔa ai aɔ gbēkenɔ gàga, ma gɔgbē kɔn nɔgbēnɔ kùkù ma n ká kpésiaan. ⁵Sa'oriki kɔn gbēnsinɔ de ma sèedadeenɔ ũ n píngi. Ma takada kè aɔw kè Damasiku Yudanɔne sì n ɔzi, mée gaa gwe mà gbē pìnɔ kùkù mà suńyo Yerusalemu wà wée tām̄ma.

Pɔlu a Yesu zé sena t̀kènnena

(Zir 9:1-19, 26:12-18)

⁶Kè má té zén, ma ka kii kɔn Damasikuo ɔfántè kà m̀dangura, ben kãndo gupura bíta b̀ ludambe à dàmala. ⁷Ma bɔ ma læ tɔɔte, ben ma kòto mà wà bème: Solu, Solu, à kè dia née wée tãamaa? ⁸Ben ma bè: Dén n ũu, Dii? Ben à bème: Mámbe Yesu Nazareti kè née wée tãaa ũ. ⁹Gbē kè aɔw kúmaonɔ gupuraa pì è, m̀de aɔwe gbē kè èe yā oomao kòto maro. ¹⁰Ben ma à là: Bón mé kee, Dii? Ben à bème mà fèe mà gē Damasiku. Gwen weé yā kè a dieme mà kee ome píngi. ¹¹Gupuraa pì í gbāaa tò ma wée e guu e dɔro, ben ma gbēnɔ ma kũ ma ɔɔa aɔ gèmao Damasiku.

¹²Dɔnziri kee kú gwe kè wè bene Anania. È m̀ sie Luda dokane, bensɔ Damasiku Yudanɔ píngi è à t́ nnaa sí. ¹³À m̀ ma kiia à zè ma sae, ben à bème: Solu ma gbē, n eara n guu e. Gwe gɔɔ ma wée wè, ben ma à è. ¹⁴À bè wa dezinɔ Luda bé à ma se læ mà wée si Gbē Maale mà yā ma à lén mà à pɔyezi dɔ. ¹⁵À bè mégɔ de à sèedadee ũ màgɔ yā kè má è kɔn yā kè má

mào oo baade pínɡine. ¹⁶Ben à bè bón mée dāa dɔɔ, mà fɛɛ mà batisi ke ma durunno é kēma kōn à sísinao.

Pɔlu zína bori pāndeno kiia

¹⁷Kè ma ɛara Yerusalemu, mée adua keɛ Luda ua, ben ma wéegupu è. ¹⁸Ma Dii è, à òmɛ mà ke kpakpaa mà bɔ Yerusalemu, zaake gbēno é yā kè mée oo a musu síro. ¹⁹Ben ma bè Diine, aɔɔ dɔ sãnsãn kè meègɔ gēɛ aduakekpe kōn aduakekpen-o le màgɔ à náanekerino kaa kpésiaan wàgɔ ní gbēɛ. ²⁰Kè wèè à sèedade Sitiví dɛɛ sɔ, mapi má kú gwe ma ze kōn à dèrinɔ, má ní utano kūnaíne. ²¹Ben Dii bèmɛ mà gá, é ma zī ai bori pāndeno kiia zàazà.

Pɔlu né Romu gbēme

²²Aɔ swā kpà à yāzi ai à gà à kà bori pāndeno yā pia, ben aɔ nà wiiiia wà bè: À à de! Gbē kè taka kuuna zé víro! ²³Aɔɔe wii leɛ aɔɔe ní utano gbākeɛ aɔɔe bùsuti fāa musu. ²⁴Ben Romu sozano gbēnsi bè wà gē kōn Pɔluo ní be, wà à gbē kōn flào ai à yāpuraa o wà e wà yā kè wèè wiii dɔɔa à yānzi ma. ²⁵Kè wèè Pɔlu ɔɔɔo poroo le wà à yi, à bè soza bàdee kè kú gweene: A à zé ví à Romu gbē gbē yākpækesaiɔ? ²⁶Kè soza pì yā pì mà, à gà à bè ní gbēnsine: Bón né keɛ? Gbē pì né Romu gbēme. ²⁷Ben gbēnsi pì mò à Pɔlu là à bè: Ní omɛ, Romu gbēn n úɔ? À wèàla à bè: Eè. ²⁸Ben gbēnsi pì bène: Ma ɔɔ bíta kpàme, ben ma gɔ Romu gbē ũ. Ben Pɔlu bène: Mapi sɔ wà ma i à ùmɛ. ²⁹Ben gbē kè aɔɔ yezi wà yā lalaa yāano bòru kpeɛ gɔɔ. Kè gbēnsi pì dɔ kè Pɔlu né Romu gbēme, vía à kú kè à tò wà mò kàa yānzi.

Yuda gbāadeeno yākpækena kōn Pɔluo

³⁰À guu dɔ kè gbēnsi pì yezi à yā kè Yudano mòo sãnsãn ma, à mò pòroa, ben à sa'orikinɔ kōn Yuda gbāadeeno kākɔa à mò kōn Pɔluo ní aɛ.

23 ¹Pɔlu wéɛ pè gbāadeeno à bè: Ma gbēno, yākeɛ e ma swè ví Luda aɛro ai kōn a gbāao. ²Ben sa'oriki Anania ò a dogarinɔne aɔ à lé a léa. ³Ben Pɔlu bène: Luda n lé se, gbēntee kākā be. Ní vèena néɛ yākpae keɛmao doka musu, ben mpi sɔ n bɔ à kpeɛ, n bè wà ma lé. ⁴Ben dogari pìno bè: Mbe néɛ Luda sa'oriki sɔsɔ leɔ? ⁵Pɔlu bè: Gbēno, má dɔ sa'orikinlo, zaake wà kè Luda yān wà bè wàton wa bùsu gbāadee tɔ zaa a síro.

⁶Pɔlu dɔ kè gbāadee pìno gbēkenɔ né Sadusinɔmɛ, aɔ gbēkenɔ sɔ Farisinɔ, ben à ònne gbāngbān: Ma gbēno, Farisin ma ũ, Farisinɔ nén ma ũ. Gèno fèena tãmaa kè má ví yānzin ée yākpae keɛmaozi. ⁷Kè à yā pì ò, Farisinɔ kōn Sadusinɔ fèe kōo kōn leokpakɔao, ben kakɔana kpàate leo plaa. ⁸Sadusinɔ è be gèno è fèero, bensɔ malaikanɔ kōn niniinɔɔ kuuro. Farisinɔ sɔ zè kōn yā pìnɔo pínɡi. ⁹Zɔka gbāaa gè ní té, ben Farisi kè aɔɔ

doka dañne kenɔ fɛɛ kɔ̃n leokpakɔ̃a gbāaaɔ aɔ̀ bɛ̀: Wée yā zaa ke e gbɛ̀ kɛ̀aro. Tó ninii ke malaika bé à yā òne sɔ̀ né? ¹⁰Kɛ̀ leokpakɔ̃a gbāa kù, sozanzɔ̀ gbɛ̀nsi e vīa kee le gbɛ̀nɔ̀ tón Pɔ̀lu ke gyáigyairo yānzɔ̀, ben à ò a sozanzɔ̀ne aɔ̀ pita wà gɛ̀ ní tɛ̀ aɔ̀ à kù wà gáo ní be.

¹¹Zī beeeaa gwāavī Dii bɔ̀ à mɔ̀ Pɔ̀luzi à bɛ̀: N̄ làakari kpáe! Lán n ma yā ò Yerusalemu kɛ̀ nà, séde n̄ o Romu dɔ̀.

Lékpakɔ̃sɔ̃na Pɔ̀luzi

¹²Kɛ̀ guu dɔ̀, Yuda kenɔ̀ kàkɔ̃a asii guu aɔ̀ la dà wà bɛ̀ weé pɔ̀ blero weé í miro ai wà gá Pɔ̀lu deo. ¹³Lékpakɔ̃sɔ̃ri pìnzɔ̀ de gɔ̃nzɔ̀ baplaaala. ¹⁴Aɔ̀ gaa sa'orikinzɔ̀ kɔ̃n gbɛ̀nsinzɔ̀ kiia aɔ̀ bɛ̀n̄ne: Wá sɔ̀ kɔ̃n Ludao wa bɛ̀ tó wée Pɔ̀lu dero, tó wa pɔ̀ blè, Luda láari kɛ̀wa. ¹⁵Apinzɔ̀ kɔ̃n gbāadeenzɔ̀ a píngi à gá à o sozanzɔ̀ gbɛ̀nsine à mɔ̀are kɔ̃n Pɔ̀luo lán wà be á yezi à à yānzɔ̀ taasi ke tia de à káakupɔ̀laa bà. Wapinzɔ̀ sɔ̀ wégɔ̀ kú soru guu wà à de zén ai àgɔ̀ gá ká kɛ̀.

¹⁶Kɛ̀ Pɔ̀lu dāre négɔ̀gbɛ̀ ní yā kɛ̀ aɔ̀ gɔ̀gɔ̀ pì mà, ben à gaa à gɛ̀ sozanzɔ̀ be à ò Pɔ̀lune. ¹⁷Ben Pɔ̀lu soza bàdee sisi à bɛ̀ne: N̄ gá kɔ̃n gɔ̀kpare kɛ̀o a gbɛ̀nsi kiia, zaake à yezi à baaru ke kpáneme. ¹⁸Ben à à sɛ̀ à gāo ní gbɛ̀nsi kiia à bɛ̀: Pɔ̀lu kɛ̀ wà à dà kpén ma sisi à kùeme mà mɔ̀ n kiia kɔ̃n gɔ̀kpare kɛ̀o. À yāke vī à yezi à onne. ¹⁹Ben gbɛ̀nsi pì gɔ̀kpare pì kù a zɔ̀a à gāo gusae ní gɔ̃nzɔ̀ plaa, ben à à là à bɛ̀: Bó yān ní vī n̄ omɛ̀? ²⁰Ben à bɛ̀: Yudanzɔ̀ bé wà lé kpàkɔ̃sɔ̀, aɔ̀ yezi wà kúenne n̄ mɔ̀ kɔ̃n Pɔ̀luo ní gbāadeenzɔ̀ zia, lán wà be aɔ̀ yezi wà à yā gwa tia de à káakupɔ̀laa bà. ²¹N̄ton weñnero, zaake aɔ̀ gbɛ̀nzɔ̀ e à dāa zén wà de gɔ̃nzɔ̀ baplaaala. Aɔ̀ la dà wà bɛ̀ weé pɔ̀ blero weé í miro ai wà gá à deo. Aɔ̀ sorumi mà kɔ̀, n yān aɔ̀ swā dɔ̀zi. ²²Gbɛ̀nsi pì bɛ̀ gɔ̀kpare pìne: N̄ton tó gbɛ̀ke dɔ̀ kɛ̀ ní òmero. Ben à à gbàre.

Pɔ̀lu gbarena Sizarea

²³Ben à soza bàde gɔ̃nzɔ̀ plaaanzɔ̀ sisi à bɛ̀n̄ne: À o soza fɛ̀edade gɔ̃nzɔ̀ wàa doonzɔ̀ne aɔ̀ soru ke wà gá Sizarea uusie úbleguro kɔ̃n sɔ̀de gɔ̃nzɔ̀ baaagɔ̀ akurinzɔ̀ kɔ̃n sáride gɔ̃nzɔ̀ wàa doonzɔ̀. ²⁴À sɔ̀ yā keke Pɔ̀lune à dia le wà gáo b̄usu gbɛ̀nsi Felisi kiia aafia. ²⁵Ben à takada kɛ̀ne à bɛ̀:

²⁶B̄usu gbɛ̀nsi Felisi, mamɔ̀ma Kalaudiu Lisia ma takada kɛ̀ kɛ̀nne ma ì kpàmma. ²⁷Yudanzɔ̀ bé wà gbɛ̀ kèkii kù aɔ̀ yezi wà à de. Kɛ̀ ma à d̄ Romu gbɛ̀ ù, ben ma gaa kɔ̃n sozanzɔ̀ ma à s̄mma. ²⁸Kɛ̀ má yezi mà à taari kɛ̀ aɔ̀ èa ma, ma à sɛ̀ ma gaa aɔ̀ yākpækeringɔ̀ kiia. ²⁹Gwen má d̄n̄ kɛ̀ taari kɛ̀ aɔ̀ èa né ní doka yāme, èe yā kɛ̀ kà wà à de ke wà à da kpésiaan kero. ³⁰Kɛ̀ wà lé kpàkɔ̃sɔ̀zi, wà à kpāi kɛ̀me, ben ma à gbàremma gɔ̃nzɔ̀ má ò yādeenɔ̀ne aɔ̀ gá kɔ̃n à yāo n kiia gwe.

³¹Ben sozanzɔ̀ kɛ̀ lán wà òn̄ne nà aɔ̀ Pɔ̀lu sɛ̀ wà gāo Antipatari gwāavī. ³²Kɛ̀ guu dɔ̀, soza kɛ̀ aɔ̀ze taa oo kɛ̀se pìnzɔ̀ Pɔ̀lu nà sɔ̀deenɔ̀ne ní z̄zi aɔ̀

doo ae, ben aõ èara wà tà ní be. ³³Kè sõdeeno kà Sizarea, aõ takada pì kpà bùsu gbēnsi pì, ben aõ Pòlu nàne à ɔzì. ³⁴Bùsu gbēnsi pì takada pì kyó kè, ben à Pòlu là bùsu kè à bòn. À mà kè Silisia bùsun à bòn, ³⁵ben à bène: Tó gbē kè aõ yā vīnyono m̀, mé ma lán aõé o nà. Ben à bè wàgõ à dākpaa Herodu pitakiia.

Yudano Pòlu káarakpana

24 ¹Guro sɔɔroo gbera sa'oriki Anania m̀ Sizarea kɔn gbēnsi keno kɔn dokadɔri kè wè bene Tetuluo. Aõ m̀ Pòlu káara kpá bùsu gbēnsi kiia. ²Kè wà Pòlu sìsi, Tetulu fɛe èe yā daaàla à bè: Felisi, kɔn n aubarikao wa bùsu kaena aafia. N zia laasuulena bé à wa bùsu ke maa. ³Wè n tó nnaa sí wàgõ n sáabu kpaa gu píngia guro píngi. ⁴Kè má yezi mà n yā gágaro, mé wée kemma ñ sùu kewao ñ wa yā néngo kèkii ma. ⁵Wá è kè gbē pì né guderime. È yākete da Yudano té anduna guu píngi, à de donzize egge kè wè ní sísi Nazaretideeno don'aedee ũ. ⁶Baa se à yezi à Luda ua gbāsì lé, ben wa à kù. ⁷⁻⁸Tó n à lala n zīnda, né taari kè wá èa yāpura dõ. ⁹Ben Yudano yā'i kàara wà bè len yā pìno de le.

Pòlu gina kɔn a zīndao Felisi ae

¹⁰Ben bùsu gbēnsi pì m̀ kè degū Pòlune le à yā o. Ben Pòlu bè: Lán má n dõ yākpækèri ũ bùsu kè guu à wè gi kè nà, beee yānzi mée ma mibɔna yā oo ma làakariazi. ¹¹Tó n gbèka, weé onne kè ma gana Yerusalemu mà donzi kee de guro kuri awɛeplaalaro. ¹²Wèe ma e mée leokpakɔa kee kɔn gbèkeo Luda uaro. Wèe ma e mée yākete daa aduakèkpeno guu ke wéte guuro. ¹³Gbē pìno é fõ wà taari kè aõ èmaa sèedadee ennero. ¹⁴Má sì kè zé kè aõe sísi donzize egge pì guun mée doo wa dezino Ludazi. Má yā kè wà kè Musa doka guu kɔn annabino takadano náanekena píngi. ¹⁵Ma wée do Ludazi lán aõpino bà kè gbē maaano kɔn gbē zaaano é fɛe ɔna gaan ní píngi. ¹⁶Bee yānzi mɛègõ ma zīnda totoo guro píngi le ma swè tóngõ vī Luda ae ke gbēntee aéro. ¹⁷Ma wèkena kɔn ma bùsuo gbera ma eara ma su ma ɔ dāmma ma saa ò ¹⁸Luda ua. Kè mée saa oo ma gbāsibɔna gbera, ben wà ma le gwe. Mée gbēno kákɔaro, yākete kuuro. ¹⁹Asia bùsu Yuda kenon yādeeno ũ. Séde aõ mó wà yā ɔ kɔ lén n kiia. ²⁰Tó lenlo, ñ tó gbē kè aõ kú kèno dà kè aõ èma guro kè aõ yākpae kèmao o. ²¹Sé yā mèn doo kè má ònne kɔn kòto gbāaao, gèno fɛena yā musun aõe yākpae keemaazi.

²²Felisi Yesu zé ɔkòte dõ, ben à lá kà Yudano yāla à bè: Tó sozano gbēnsi Lisia m̀, mé a yā m̀ deare. ²³À ò soza bàdeene agõ Pòlu dākpaa, m̀de à à gba zé à ñam pá, à tò à gbēno à ñan ká.

Pòlu kuuna kpésiaan Sizarea

²⁴Guro plaaa gbera Felisi m̀ kɔn a Yuda naõ kè wè bene Durusilao. À Pòlu sìsi, ben à Kirisi Yesu náanekena yā mà. ²⁵Pòlu e yā oo maakena

wà mò kɔ̄n Pɔluo. ²⁴Ben Fesutu bè: Kí Agaripa kɔ̄n amɔa kè á kúwao kèno pínɡi, a gbè kèkii ès? Yuda kè aɔ̄o kú Yerusalemuno kɔ̄n gura kèno n pínɡi gbè pì yā sè wà mɔ̄oma, aɔ̄oe wii læema aɔ̄ bè à maa àgɔ̄ kuu dɔ̄ro. ²⁵Mapi sɔ̄, mée e à yāke kè kè kà wà à dero, ben lán à zè kɔ̄n Sizao nà, ma zeo mà à gbareea. ²⁶Mée yā pì gbá dɔ̄ gbasa mà takada kē kínane à yā musuro. Beee yānzi ma mɔ̄o a ae, atēnsa mpi kí Agaripa, le yālalanaa gbera mà yā e mà kē. ²⁷Zaake pisina gbaremmāna taari kè wà èa sãnsãn ona sai zé vī ma kiiaro.

Pɔlu a zĩnda yā bɔkɔ̄tena kí Agaripa ae

26 ¹Ben Agaripa bè Pɔlune: N zé vī n n yā o. Ben Pɔlu ɔ sè à a zĩnda yā bɔkɔ̄te à bè: ²Kí Agaripa, má è ma minnaa kè, kè má è mée ma zĩnda yā bɔkɔ̄te n ae gbàa taari kè Yudanɔ̄ dīma pínɡi yā musu. ³Atēnsa kè n Yudanɔ̄ fɛɛakaarayā dɔ̄ pínɡi kɔ̄n n yāketenɔ̄. Beee yānzi ma wée kèmma n ma yā kè mame. ⁴Yudanɔ̄ ma kuuna dɔ̄ n pínɡi zaa ma né féte zī naana zaa ma b̄usun ai Yerusalemu. ⁵Aɔ̄o ma dɔ̄ à gí kè. Tó aɔ̄o yezi, aɔ̄e fɔ̄ wà o kè má kú wa dɔ̄nzirinɔ̄ gāli kè gbāa kɔ̄n Luda yāo kè wè be Farisinɔ̄ té. ⁶Tia sa wèe yākpae kɛmao kè ma wée dɔ̄ lé kè Ludaa gbè wa dezinɔ̄nezi yānzi. ⁷Wa bori mèn kuri awɛɛplaaano ègɔ̄ dɔ̄o Ludazi fāantē kɔ̄n gwāawio wéedona légbēna dɔ̄nkɔ̄ pizi. Kí, tāmaa pì yānzin Yudanɔ̄ fɛemazizi. ⁸Bóyānzin Luda gèno fena kèare yā zésaidee ūzi sɛɛ? ⁹Mapi sɔ̄ yā, ma zeo kè yā kè eé bɔ̄ Yesu Nazareti kpeɛ pínɡin mégɔ̄ kɛɛ. ¹⁰Len má kè le Yerusalemu. Sa'orikinɔ̄ ma gba zé, ben ma Luda gbēno kà kpésiaan pari. Tó wèe n dedee sɔ̄, ma lé ègɔ̄ kú à guume. ¹¹Méegɔ̄ gaa aduakekpe kɔ̄n aduakekpeo gèn baaagɔ̄ màgɔ̄ wée tāarmā mà gā narīma le aɔ̄ lé sé Yesuzi. Ma pɔ̄o fēnañzi, ben meè gá ĩa darīma wéte swabaaanɔ̄a.

Pɔlu a Yesu zé sena yā'ona

(Zĩr 9:1-19, 22:6-16)

¹²Beee yānzi mée gaa Damasiku kɔ̄n iko kè sa'orikinɔ̄ ma gbareoozi. ¹³Kí, kè má té zén kɔ̄n ɔ̄fāntēo di m̄idangura, ma gupuraa è à b̄o ludambe à dàmalā kɔ̄n ma gbēno, à pāsī de ɔ̄fāntēla. ¹⁴Wa lee tɔ̄tɔ̄te wa pínɡi, ben ma koto mà wà bème kɔ̄n Eberu yāo: Solu, Solu, à kè dia née wée tāamaa? Lèzɔ̄na kɔ̄n gbáo kyatee sai e ĩa daamma fá! ¹⁵Ma bè: Dén n ūu, Dii? Ben Dii bè: Mámbe Yesu kè née wée tāaa ū. ¹⁶N fɛɛ n ze. Ma bɔ̄ ma mɔ̄nzi le mà n sé ma zĩkeri ūme, ñgɔ̄ de yā kè n è kɔ̄n yā kè mé ɔ̄ɔ̄anneo sèedadee ū. ¹⁷Mé n m̄i sí Yudanɔ̄ ɔ̄zī kɔ̄n bori pāndenɔ̄. Mé n zīimma ¹⁸le n n wée kēinne, aɔ̄ kpeɛ li gusiaane wà ae dɔ̄ gupuraa, aɔ̄ bɔ̄ Setān gbāaan wà gē Luda pón, le aɔ̄ durunno e à kēmma, aɔ̄ baka gɔ̄ kú kɔ̄n Luda gbēno ma náanekena yānzi.

Pɔlu zĩkena Yesune

¹⁹Kí Agaripa, àmbè à tò mée gí ludambe gbè kè b̄o à m̄omazi yāziro. ²⁰Ma waazi kè Damasiku gīa kɔ̄n Yerusalemuo, ben má kè Yudea b̄usu

gu píngia kǒn bori pāndeno kiiao. Má òñne aǎ nǎse lie wà ae dɔ Ludaa, aǎ yā kè eé tó wà dǎ kè aǎ nǎse lie ke. ²¹Beee yānzin Yudanɔ ma kũ Luda uazi, aǎ yezi wà ma de. ²²Luda dɔnlɛn má kuuo ai kǒn a gbàao, ben má zena à sèedadee ũ né fète kǒn gbēnsinone n píngi. Meè yā pānde oro, sé yā kè annabinɔ kǒn Musao ò à kɛe baasiro. ²³Aǎ bè Mesaya é mè'ŕamma e, àmbe eé fɛe bɔna gaan káaku à gupura yā o Yudanone kǒn bori pāndeno.

²⁴Kè Pɔlu e a zīnda yā bɔkɔtɛe le, Fesutu wiii dɔa à bè: Īa kàmmann yɔ Pɔlu? N dǔna bíta bé èe n mì lie. ²⁵Ben Pɔlu bè: Īa e kámáro, gbē bèede Fesutu. Yāzedeenn mée oo, bensɔ yāpuraame. ²⁶Kí, lán n yā beeenɔ dǎ nà mé fǎ mà yā onne súusu vīa sai. Má dǎ kè à kee e ke n mì kpɛero, zaake yā pì né gusae yānlo. ²⁷Kí Agaripa, n yā kè annabinɔ ò sǐ? Má dǎ kè n sǐ. ²⁸Ben Agaripa bè Pɔlune: Gurɔ zaka néngo kè guu née daa né fǎ n ma lie mà gǔ Yesudee ũn yɔ? ²⁹Pɔlu bè: Baa tia ke gikɛna má yezi, tó Ludaa wè. Èe ke ndonlo, kǒn gbē kè aǎe ma yā maa gbàanɔ n píngi, aǎ gǔ lán má de nà mǔkyakoo kènnɔ baasi. ³⁰Ben kína pì kǒn bǔsu gbēnsio kǒn Benisio fɛe kǒn gbē kè aǎ kakɔana gweenɔ. ³¹Kè aǎ bǎe, aǎe o'ookɔne: Gbē pì e yā kè kà wà à de ke wà à da kpésiaan kero. ³²Ben Agaripa bè Fesutune: Tó gbē pì e ze kǒn gana Siza kiiao yāro, le wé fǎ wà à gbare.

Gana kǒn Pɔluo Romu goro'ite guu

27 ¹Kè wà zèo wà da Itali zén, ben wà Pɔlu kǒn pisina kpa keno nà soza bàdee kè wè bene Yuliune a zǐ. À de soza gǎli kè wè be Siza sozanɔ dɔn'aadeennɔ doke ũ. ²Wa gē goro'ite kè bɔ Adaramitiumu guu, èe bɔe kǒn Asia bǔsu wétennɔ, ben wa da zén. Masedonia bǔsu gbē Arisitaku Tesalonika kúwao. ³Kè guu dǎ wa ka Sidǔ. Yuliu Pɔlu kúna kǒn nǎseo do, ben à à gbà zé à gá a gbēnnɔ gwa le aǎ dɔnlɛ kene. ⁴Kè wa bɔ gwe, wa ka í dagura. Kè ĩa e daawale yānzi, ben wa dɔ Sipiru bǔsuzi kpeɛ kpa. ⁵Táa'ona ísĩaa dagura wa dɔ Silisia kǒn Pamfilia bǔsunɔzi, ben wa ka Mira, Lisia bǔsun. ⁶Gwen soza bàdee pì Alesandaria goro'ite kè èe gaa Itali èn, ben à wa kan.

⁷Gurɔ keno guu wa tá bǔsa. Ōsi kǒn ōsiion wa ka Sinidu léa. Kè ĩa e wewe wà gá súusuro, wa pāne wa bɔ Kereti bǔsu kpeɛ kpa Salamone sae. ⁸Ōsi kǒn ōsiio wée dɔ Keretizi, ben wa ka guu kè wè be Górodɔki Maaan. À kii kǒn wéte kè wè be Laseao. ⁹Lán wa gǐ kè zén nà, wa gana ae gǔ kari ũ, zaake Yudanɔ léyigurɔ gē kǔ. Beee yānzi Pɔlu lé dàmma ¹⁰à bè: Gbēnnɔ, má è tá kèkii é mó kǒn ásarú bítao kǒn mǔnzio. Èe ke goro pì kǒn à asoonɔ adonlo, kǒn wapinome se. ¹¹Mɔde soza bàde górofiri kǒn górodeeo yā sǐ de Pɔlu yāla. ¹²Gu pì maa wà goro dɔn wà buusie ble gwero, ben gbē paridee zè kǒn dana zén-o. Aǎ yezi wà ká Fenisi, wéte kè kú Kereti ɔfántgēkpen kpa, tó eé sí ke wà buusie ble gwe.

Zàga'ia fɛena ísĩaala

¹³Kè ĩa buse fɛe sɔɔmete kpa, aǎe daa aǎe fǎ wà n poyezi keme. Ben aǎ n goro pòro wà dà zén aǎe dɔ Keretizi kiikii. ¹⁴Èe gǐ kero zàga'ia gbāaa

kè wè be ìa pāsī b̀ Kereti kp̄iii kpa. ¹⁵À goro lie, wée f̄ wà mì d̄a d̄oro, ben wa ḡó t̄ézi. ¹⁶Kè à wa kpa luan néngo kè wè be Kodazi, à k̀wa s̄àò féte. D̄si k̄n̄ ɔsiion wa wa górone mìsib̀ è wá k̀ gwe. ¹⁷Kè āw̄ sè wà g̀èò goro ìsi guu, ben āw̄ k̀k̀e āw̄ bà k̀ goro ìsi p̄ine. Kè āw̄e v̄ia k̄e Libia b̀su ìsararaa g̀enane yānzi, ben āw̄ goro kúra p̀e ìn āw̄ g̀ t̄é ìazi. ¹⁸Kè guu d̀, lán zàgà'ia ḡi e wa goro ȳipaȳipaa gbāngbān nà, ben āw̄ nà asoono zuzunaa í guu. ¹⁹À guro aaḡōdee z̄i āw̄ ñ goro z̄ikeb̀n̄ b̀e āw̄ kwèe ñ z̄inda. ²⁰À kà guro ūgbangba ofānt̄ē k̄n̄ s̄ɔs̄ɔnen̄ɔ e b̄oro, ìa pāsī p̄i k̄n̄ louo e kp̄aero. Misina t̄amaa kè wá v̄i yā ȳawa p̄ingi.

²¹Wa gur̄ɔplaa kè wée e wa p̄ bl̄ero, ben P̄olu f̄e à bè'ine: Gb̄ēn̄, tó a ma yā m̄ame yā, le wée f̄e Kereti, m̄n̄zi k̄n̄ ásaruo kè borii gbasa à wa lero. ²²Ai tia m̄e lé daaawa à a làakari kp̄aé! A gb̄ēke é garo, séde goro p̄i yaka. ²³Ḡia gwāav̄i Luda kè má de à p̄ ū m̄e d̄ɔɔzi malaika b̀ à m̄mazi ²⁴à bè: N̄ton v̄ia kero, P̄olu. Séde ñ Siza ae le. Luda gb̄ē kè āw̄ kúnyo goro guun̄ b̀onne aafia ñ p̄ingi. ²⁵Bee yānzi gb̄ēn̄, à a làakari kp̄aé! Má Luda náane v̄i kè eé ke lán à òme nà. ²⁶Séde wà ká luan ke ìsararaan.

²⁷À guro ḡero dosaidee z̄i gwāav̄i ìa pāsī p̄i e wa ḡaee Adariatiki ìla ai tia. Ben lezāndo goro gb̄ēn̄ e daa wa ka k̄i k̄n̄ í baaome. ²⁸Ben āw̄ bà ìlogwabo gb̄are ìn, āw̄ è ḡàs̄asuu basiiḡ. Kè à kè saa féte āw̄ gb̄are d̄, āw̄ è à z̄à kà ḡàs̄asuu baaaḡ. ²⁹Āw̄e kp̄ana gb̄elaa v̄ia k̄e, ben āw̄ kúra m̄en̄ siiḡ gb̄are goro p̄r̄o kp̄e, ben āw̄e adua k̄e le guu d̄r̄ma. ³⁰Goro gb̄ēn̄ e zé wet̄e āw̄ b̄e goro guu āw̄ bà lé, ben āw̄e goro mìsib̀ p̄i p̄itaa āw̄ da ìla, āw̄e k̄e lán wà be wà yezi wà kúrano gb̄are goro ae bà. ³¹Ben P̄olu bè soza bàdeene k̄n̄ à bàsaideen̄: Tó gb̄ē been̄ e ḡó goro guuro, é f̄ à b̄oro. ³²Ben sozano goro mìsib̀ b̄ano z̄z̄z̄ āw̄ tò à l̄e ìn.

³³Kè guu yezi à d̄, P̄olu agbaa kp̄a'ine ñ p̄ingi āw̄ p̄ ble à bè: À guro ḡero dosain gb̄aa a ḡó logona p̄blee sai. ³⁴M̄e agbaa kp̄aaare à p̄ ble, le à gb̄aaa e à b̄o aafia. Baa a mìk̄a m̄en̄ do eé léero. ³⁵P̄olu yābee'ona gbera à buredi sè à Luda s̄áabu kp̄a baade p̄ingi wáa, ben à lì èe soo. ³⁶Āw̄ baade p̄ingi làakari kp̄aé, ben āw̄ p̄ bl̄e sa. ³⁷Wam̄owa kè wá kú goro guun̄ wa p̄ingi wa ka ḡɔn̄ wà do kp̄e baaaḡ akuri aweesweedo. ³⁸Kè āw̄ p̄ bl̄e wà k̄a, āw̄ p̄w̄e b̀e wà kà ìn, le goro e à futa k̄i yānzi.

Goro'ite yakana

³⁹Kè guu d̀, āw̄ s̄is̄iaa è āw̄e d̄oro. Kè āw̄ ígukoto è k̄n̄ b̀su'āat̄eō sarara, ben āw̄ z̄eò wà gá k̄n̄ goroó ígeezi, tó weé f̄. ⁴⁰Āw̄ kúrano p̄oro āw̄ dà í guu, ben āw̄ goro lib̄n̄ bà p̄oro ḡo. Āw̄ goro ae bisa p̄oro ìane, ben āw̄ mì p̄e íge e p̄ia. ⁴¹Ben āw̄ s̄i b̀su'āat̄ēn̄ d̄ona sai, ben goro z̄e gwe. B̀su'āat̄ē p̄i goro ae k̀ ḡingin èe f̄ à nigāro, ben ìs̄okana kè e kakaa k̄n̄ gb̄aaao e goro p̄r̄o kp̄e yakaa. ⁴²Sozano z̄eò wà p̄isinan̄ dede, le āw̄ gb̄ēke tón í kp̄a wà p̄it̄inguro yānzi. ⁴³M̄ode soza bàdee yezi à P̄olu mì sí, ben à ḡinne āw̄ ñ p̄yezi ke. À bè ìkparino d̄inne ae āw̄ kusi ìa āw̄ bik̄i,

44 gbē kpaaano gō té ní kpēe lí lèetēgeeno ke góro kasono musu. Len baade pingi í baaa lè aafia le.

Pɔlu kuuna Malata luan

28 ¹Kè wa í baaa lè aafia, wá mà luan pì tón Malata. ²Bedeeno wa si kōn yenzio maamaa. Aō gbāake kpàwazi, aō té sà lèwe, zaake lou nà manaa, ben ía bē. ³Pɔlu yàka kete kàkōa à m̀ èe kaa tén, pitigoo kú à guu. Kè té puusu à pà, à b̀ à Pɔlu sò a ɔa. ⁴Kè bedeeno mlè̀ pì è d̀ à ɔa, aō bèkōne: Gbē beee né gbēderime yāpura. Baa kè à bikù íla aafia, yāpuraa e wene àgō kuuro. ⁵M̀de Pɔlu mlè̀ pì gbāke à dà tén, èe p̀ke kenero. ⁶Gbēno wée d̀zi kè à ɔ é ká à lée à ga gwe gōwme. Kè à g̀ kè, aō è p̀kee e à lero, ben aō lé lie aō bè, gbē pì né taa isi keme.

⁷Guu pì saen luan gbēnsi kè wè bene Publiu bēe kún. À wa die guro aagō à nibōke kèwe kōn yenzio. ⁸Publiu dee daena kōn m̀wāao èe bāndubāndu kee. Ben Pɔlu gè̀ à kiia à adua kène, à ɔ kèa à à kèkōa. ⁹Kè à kè le, luan pì gyāre kpaaano m̀ à kiia, ben aō kèkōa se. ¹⁰Aō wa kpe dà maamaa. Kè wée taa, aō kūsāe kèwe d̀.

Pɔlu kana Romu

¹¹Wa kuuna luan pì guu m̀ aagō gbera wa gē goro'ite kè buusie blè gween wa da zén. Goro pì b̀ Alesandaria wà sika tāano sēeda kèa. ¹²Kè wa ka Sirakusi, wa guro aagō kè gwe. ¹³Bona gwe wa d̀ ígezi ai wa gaa káo Regiumu. Kè guu d̀ ía b̀ ɔwmete kpa, à guro plaadeen wa ka Puteoli. ¹⁴Wéte pì guun wa Yesudeeno lèn. Aō bè wà sùu ke wà azuma doo kényo. Wá kè le, ben wa da Romu zén. ¹⁵Romu Yesudeeno wa baaru mà, ben aō m̀ dawale. Gbēkeno wa le Apiu Yāran, gbēkeno sō guu kè wè be Pitakimen'aagōn. Kè Pɔlu ní é, à Luda sáabu kpà à a làakari kpāe.

Pɔlu waazikena Romu

¹⁶Kè wa ka Romu, wà Pɔlu gbà zé àgō kuu adona kōn soza kè eégō à dākpaao. ¹⁷Guro aagō gbera Pɔlu Yuda gbēnsino sisi. Kè aō kàkōa, à bèñne: Ma gbēno, mée zā Yudanone yākearo. Mée b̀ wa dezino fēakaarayāke kpēero, ben wà ma kù Yerusalemu wà ma kpa Romudeenoa. ¹⁸Aō ma lala yāzi aōe yāke e ma musu kè kà wà ma dero, ben aō yezi wà ma gbarē. ¹⁹Ben Yudano b̀ ma kpēe. Tiasi ma ze kōn gana Siza kiiao, èe ke má yā vī kōn ma bùsu gbēnonlo. ²⁰Beee yānzi ma a gbeka, le wà kō e mà yā oao, zaake gbē kè Isarailino wée d̀zi yānzin wà m̀ kè kàmazi.

²¹Ben aō bène: Wée takada ke e à b̀ Yudea bùsun n yā musuro. Wa gbēke sō e b̀ gwe à sùwe kōn n baaru zaaaoro. ²²Wá è à maa wà yā kè ní vii ma n lézi, zaake wá mà kè wè dōnzize pì zaa bo gu pingiame.

²³Aō guro d̀ekōne kōn Pɔluo, ben aō m̀ à kiia ua kè à pitan paripari. À yezi aō a yāze dō Yesu yā musu, ben à nà Musa dokaa kōn annabino

yāno, à kpata kè b̀ Luda kiia yā ònne à b̀k̀tēne zaa kongo ai uusie.

²⁴Gbēkeno yā kè èe oono zé è, m̀de gbēkeno gizi. ²⁵Kè aōe kēekōa kōn leokpakōao, Pɔlu yā mèn doo kàarañne à b̀: Yā kè Luda Ninii dà annabi Isayane à ò a dezinone né yāpuraame, kè à b̀:

²⁶ Ñ gá ò o gbē m̀nne,
aōégō swā kpaā yākemana sai,
aōégō guu gwaa yāke'ena sai.

²⁷ Aō ǹse vīro le wàton òndō kūro yānzi,
aō swā gbāa le aōton yā maro yānzi,
aō wéε kpakōrena le aōton guu ero yānzi,
zaake aō yezi wà ae dōma mà í gba aafiaro.

²⁸⁻²⁹ Beee yānzi, àgō dō kè Luda gbēno zì kōn m̀sina yāo bori pādeno. Aōmbe weé sí.

³⁰ Pɔlu kè kpé kè èe à fīa boo guu wè plaa mámmam. Ègō gbē kè aōè m̀ fāadi boonō kūu ɔplaplaa í píngi. ³¹ À kpata kè b̀ Luda kiia yā waazi kēñne à Dii Yesu Kirisi yā dàñne kōn làakario kpaena, gbēkee e kpānero.

ROMUDEENƆ

Baade píngi né durunkerime 1:1–3:20

Lán Luda è tó yā bɔ́nyo nna nà 3:21–4:25

Kuuna gbē dufuno ũ Kirisi guu 5:1–8:39

Yā kè Ludaa e wetee Isarailino musu 9:1–11:36

YesudeenƆ yākēna 12:1–15:13

Pɔlu ikpammana 15:14–16:27

Pɔlu ikpana RomudeenƆa

1 ¹Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu zɔ̀bleri, Luda ma sisi à ma die a z̀iri ũ, baaru nnaa ²kè à g̀iake à à lé gbè a annabinɔ̀ne aɔ̀ kè à yān kpàri ũ. ³⁻⁴À Né Yesu Kirisi wa Dii yān baaru nnaa pì ũ. À gbēnteekee guu à b̀ Dauda borii guume. À ludaninikkee guu à fēena gaan ò̀ɔ̀awe kɔ̀n gbāaa kè Luda Nén à ũ. ⁵Kirisi ma gba zé màgɔ̀ de a z̀iri ũ bori píngine, le aɔ̀ e wà à náane ke aɔ̀ gɔ̀ à yāmarino ũ le à tó bɔ̀. ⁶Á kú gbē kè Yesu Kirisi ní sisi à ní séno té se. ⁷Ma takada kèkii kēare, a Romudee kè Ludaa yeazi à a sisi a gɔ̀ à gbēno ũ píngi. Luda wa De kɔ̀n Dii Yesu Kirisio gbēkee kēare à a gba aafia.

⁸Káaku g̀ia ma Luda sáabu kè Yesu Kirisi gāzī a píngi yā musu, kè a ludanaanekena dà andunala píngi yānzi. ⁹Tó mée adua kee gurɔ̀ píngi, a yā è sāmaguro. Ludan ma sèedadee ũ. Àpin mée dɔ̀ɔ̀zi kɔ̀n ǹsɛo do mée à Né yā baaru kpaa. ¹⁰Meègɔ̀ wée kea à zé kekeme lán à yezi nà, le mà e mà m̀ a gwa sa. ¹¹Ma wéesimalena nii e ma dee maamaa, le mà e mà Luda Nini gba ke daagu a kāsāpeena yānzi, ¹²le a ludanaanekena kɔ̀n ma p̀so e à wa baade gba swè. ¹³Ma gbēno, má yezi àgɔ̀ dɔ̀ kè meègɔ̀ gurɔ̀ diee gēn baaagɔ̀ mà m̀ a gwa, le mà a zīi gbè e a té lán má è bori pāndeno té nà, m̀ode ai tia mée zé ero. ¹⁴Girikiyāmarino kɔ̀n Girikiyāmarisaideeno ní píngi, d̀rino kɔ̀n d̀risaideeno ní píngi, ní yā g̀o ma yā ũ. ¹⁵Bee yānzi ma mè wà mà baaru nnaa pì kpá a Romudeenɔ̀ne se. ¹⁶Meè wí de kɔ̀n baaru nnaa pì yāoro, àmbe gbāaa kè Luda è gbē kè aɔ̀e à náane keeno mì sío ũ, atēnsa Yudanɔ̀, ní gbera bori pāndeno. ¹⁷Baaru nnaa pì è owe lán Luda è tó yā bɔ́nyo nna nà. À de ludanaanekena yā ũ adome, lán wà kè Luda yān nà wà bè: Gbē kè Ludaa tò yā b̀o nna à náane kè èe kee yānzi égɔ̀ kuu.

Gbēnteenɔ né taarideenɔme Luda kiia

¹⁸Zaa musu Luda è a pɔfē pita gbēntee kè ní zaakena è zé zǝ yāpuraanenɔa ní pākpazina kǝn ní zaakenao yānzi. ¹⁹Yā kè weé fǝ wà dǝ Luda yā musu utenañnero, Luda bé à yā pì bǝñne gupuraaa. ²⁰Zaa gurɔɔ kè à anduna kàè, à gbāaa kè è yāaro kǝn à ludakèe kè wè e kǝn wéeroo bǝ gupuraaa à zǝiɔ guu wásawasa. Beee yānzi gbēnteenɔ agbaakpana vīro. ²¹Aǝ Luda dǝ, mǝde aǝ è bèe líne a zéa wà à sáabu kpáro. Ní laasuunɔ kè pā, ben aǝ gǝ gusiaan ní misai yānzi. ²²Aǝ ní zǝnda diè ǝndǝrinɔ ũ, ben aǝ gǝ misaideenɔ ũ. ²³Aǝ è dǝnzi ke gbēntee kè aǝ è gaanɔ kǝn bāanɔ kǝn nǝbɔnɔ kǝn pǝtaa'onkuseanɔ takane Luda kè è garoo gǝe ũ.

²⁴Àmbe à tò Luda ní kpá gbāsikenazi, le aǝ wísaiyā ke kǝo, lán aǝ è à ni de ní nǝse guu nà. ²⁵Aǝ Luda yāpuradee lendee kpà kǝn egεeo. Aǝ è dǝnzi ke Luda pǝkenanɔne wà dǝnzi Luda kè pǝ píngi kè gǝe ũ. Aubarikadeen à ũ gurɔ píngi! Aami.

²⁶Beee yānzi Luda ní kpá wísaiyā nidεnaa. Baa ní nǝgbēnɔ yā kè wè kee lendee kpà kǝn yā kè wè keroo. ²⁷Lεme se gǝgbēnɔ yā kè wè ke kǝn nǝgbēnɔ tò, aǝ è lugakǝzi. Gǝgbē kǝn gǝgbēo è wísaiyā ke kǝo aǝ è à gbè e ní zǝndaa ní sāsāna lén. ²⁸Zaake aǝwe we wà zè kǝn Luda dǝnaoro, ben à ní laasuu kè lekpeε, le aǝ yā kè de wà keroonɔ ke. ²⁹Yā zaa píngi pǝkǝrεmma: Nǝse pāsī, wéekaka, kena kǝo ii, nǝsegǝaanɔ, gbēdena, swèe, gbēblena kǝn monafikikenao. Kǝmǝtǝdeenɔn ní ũ, ³⁰gbēyakarino, Luda ibeenɔ, gbē takiikerino, yǝkǝdeenɔ, iadārinɔ, zaa laasuulerino, de kǝn dao yāmarisaidenɔ, ³¹misaidenɔ, náanesaidenɔ, gbēyakerisaidenɔ, sǝsobisaidenɔ. ³²Aǝ dǝ kè Ludaa diè kè yā beee taka kèrinɔ kà wà ní dede, mǝde aǝ è ze kǝn à kenanɔ adoro, aǝ è té ká à kèrinɔmme dǝ.

Luda é yākpae ke a zéa

2 ¹Beee yānzi mmɔn kè neè gbē pānde taari ee, ní agbaa vī nǝ kpáro. Tó n gbē pānde taari è, n n zǝnda dà yāmmε, zaake n gbētaari'eri neè ke le se dǝ. ²Wá dǝ kè Luda yākpækεna kǝn yā beee taka kèrinɔ kuu a zéame. ³Mmɔn kè neè yā beee taka kèrinɔ taari e, ben neè ke le se, néε daa né bǝ Luda yākpækεnan yǝ? ⁴Ke néε dǝkεe kǝn Luda nnakennena bítao kǝn à menao kǝn à sǝuome? Ní dǝ kè Ludaa e à nnaa keenne le n n nǝse lie yānzinloo? ⁵N swāgbāaa kè, néε nǝse liero, néε pǝfē kaakǝanzi ai Luda pǝfēpitammagurɔɔ zǝ, tó Luda yākpækεna kǝn gbēnɔ a zéa bǝ gupuraaa. ⁶Eé fia bo baadene a yākenaa. ⁷Gbē kè aǝwe gakui kǝn bèeo kǝn mēvāsaiο wεtεε bensǝ aǝwe à maa kee kǝn menanɔ é wēndi kè è yāaroo e. ⁸Gbē kè ní zǝnda pǝyeziyā e dǝǝñne ae aǝ gǝ yāpuraazi aǝ té à zaaazino sǝ, Luda é pǝfē kǝn pētēo pitamǝma. ⁹Wéetamma kǝn wāwāo é zaakeri píngi le, atēnsa Yudanɔ, ní gbera bori pāndenɔ. ¹⁰Luda é maakeri píngi gba gakui kǝn bèeo kǝn aafiao, atēnsa Yudanɔ, ní gbera bori pāndenɔ. ¹¹Zaake Luda è gbēke wéε gwaro.

¹² Gbē kè durun kè Musa doka dōsai é kaate le doka pì sai. Gbē kè durun kè nana doka pì ɔzī sō, Luda é yākpae keo doka pì musume. ¹³ Èe ke gbē kè èe doka maa kōn swāo bé à maa Luda kiiaro. Gbē kè èe zī keea bé eé bɔ maa. ¹⁴ Tó borii kè aō Musa doka dōroonɔ yā kè kō sio kè kōn n zīndao, aō doka vī n zīndaame. ¹⁵ Aōwe ɔdɔɔawe kè yā kè kú doka pì guu kú n nōsemme. Aō laasuu e yāpura kpaaa dɔ, zaake aō laasuu mèn doru, à keno è n da yān, à keno è n bɔn. ¹⁶ Leme yākpaekegurɔɔ zī Luda é yākpae ke kōn gbēnteenɔ yā kè utena aō nōsen musu Kirisi Yesu gāzī, lán baaru nnaa kè méé kpaà ò nà.

Yudano né dokadarisaideenome

¹⁷ N Yuda ina, n ze kōn n Yudakeeo, n Musa doka náane vī, née yōkō kee Luda. ¹⁸ N Luda poyezi dō kōn yā kè zé vīo, kè wà doka pì dàdanne yānzī. ¹⁹ Née daa n de vīano wéedeē ū, gbē kè aō kú gusiaa guunɔ fitia ū, ²⁰ wéesiadeenɔ yādanneri ū, gbē dufunɔ aufaa ū. Née daa Luda dokan dōna kōn yāpuraao mī ū. ²¹ Mmɔn kè neē yā da gbē pāndenone, bōyānzī neē da n zīdanezīroo? N bè wàton kpāi oro, mpi neē o sōs? ²² Neē be wàton zina kero, neē zina ke sōs? Neē kya ká tāanɔn, neē n kpé pónɔ kpāi o sōs? ²³ Neē yōkō ke Luda doka musu, ben n doka pì danasai è Luda tó yaka. ²⁴ Zaake a yānzin bori pāndenɔ ègō Luda tó zaaa siizi lán wà kè à yān nà.

²⁵ Tó n Luda doka kūna, ben bāngukena àre vīnne. Tó née à yā da sōro, n sáa kōn gefɔdeenenome. ²⁶ Tó gefɔdee Luda dokanɔ kūna, Luda é gefɔdee pì gwa sáa kōn gbē kè bāngu kèoroo? ²⁷ Baa tó n doka takada pì kūna bensō n bāngu kè, tó née doka pì daro, bāngukerisaidee kè kūna é tó yā danla. ²⁸ Kuuna Yuda ū yāpura né mèbaayānlo, leme bāngukena yāpura né mèbaayānlo se. ²⁹ Kuuna Yuda ū yāpura né nōsguueyāme, leme dɔ bāngukena yāpura né nōseguuyāme se. Luda Nini zīime, èe ke doka takada yānlo. Luda bé è gbē beee taka sáabu kpá, èe ke gbēnteenlo.

3 ¹ Kaarana kpureen Yudakee vīi? Àre kpureen bāngukena vīi? ² À kaarana vī bíta yā píngi guu. Káaku gīa Luda a yā nānne n ɔzīme. ³ Kè aō gbēkenɔ náane vīro, bón beee vīi? Aō kuuna náane sai é Luda náane gboroo? ⁴ Auo! Lenlo! À tó Luda gō yāpura vī, baa kè gbē píngi né egedeeme, lán wà kè Luda yān nà wà bè:

Tó n yā ò, n yā ègō zé vī,
tó n yākpae kēnyo, n yā é ble.

⁵ Tó wa zaakee è Luda maakee bɔ gupuraaa, bó yān wé oo? Wé be Ludaa maaro kè è pɔfē pitawa yānzin yó? Méé oo lán gbēntee ona bàme. ⁶ Auo! Lenlo! Tó Luda yāze vīro, à kè dia eé fō à yākpae ke kōn andunao? ⁷ Gbēke é be, tó a egedekee e Luda náane kaara bensō èe à tó bɔɔ, bōyānzin eé yā daala lán durunkeri bàzi? ⁸ Tó n ò le née bee wà yā zaaa ke, yā maaa é bɔn. Gbēkenɔ ma tó zaaa sì wà bè len mèè o le. Luda yādanlana kō siño.

Gbēkee maaro

9Tò! Wa Yudanɔ wá sàɔn yó? Lenlo fá! Zaake ma Yudanɔ kɔn bori pāndenɔ bòbò ní dàn ní píngi kò, aɔ píngi né durun zònɔme. 10Wà kè Luda yān wà bè:

Gbēkee maaro, baa mèn do.

11 Làakaride kee kuuro, Luda kii weteri kee kuuro.

12 Aɔ sàsà ní píngi aɔ gò dòrɔ sai,
yāmaakeri kee kuuro, baa mèn do.

13 Aɔ kòto de lán mira wēna bàme,
aɔ è lénnaa kásańne,

aɔ légbè né pitigoo seweeme,

14 yā ii kɔn gbēkanao ní lé pà.

15 Aɔ wāa kɔn gbēdenao,

16 aɔ è kisia kɔn psiaao kpáńzi,

17 aɔ aafia zé dōro,

18 aɔ wéé ègɔ Luda wí vīro.

19 Wá dɔ kè Luda doka píngi de gbē kè aɔ na doka pì ɔzínɔ pɔ ũme,
le gbē píngi lé gɔ nakɔana, anduna gbē píngi gɔ taaridee ũ Luda kiia.

20 Zaake gbēke é bɔ maa Luda kiia doka pì kūna yānzīro. Luda doka bé è tó wà durun dɔ.

Dian Luda è tó yā bɔńyo nna nà

21 Dian Luda è tó yā bɔńyo nna nà bɔ gupuraa sa, lán à yā kēna Musa doka kɔn annabinɔ takadanɔ guu nà. Èe ke à doka kūna yānlo. 22 Luda è tó yā bɔńyo nna Yesu Kirisi náanekena yānzime. Gbē kè èe à náane kee píngi pómé. Gbēkee bɔna adoro, 23 zaake baade píngi durun kè, aɔ kēsā Luda gakuizi. 24 Luda è tó yā bɔńyo nna gbaa ũ a gbēke yānzī Kirisi Yesu kè à ní bó gāzī. 25 Àpin Ludaa kpà durun agbaakpabɔ ũ gbē kè aɔɔe à aru náane keenɔne, le à ɔɔa baade píngine kè eè yā ke a zéame. À mena yā, èe durun ziino yā daro, 26 ben à òɔańne tia kè eè yā ke a zéa. Dian Luda è yā ke a zéa nà n gwe, bensɔ è tó yā bɔ kɔn Yesu náanekerinɔ nna.

27 Gbēnteenɔ é fɔ wà ïa dā dɔɔ? Beeé é sí kero. Býyānzii? Zaake à de zíkēna dokaa yā ũro, ludanaanekena yāme. 28 Zaake má è yā è bɔ gbēo nna Yesu náanekena yānzime, zíkēna dokaa baasi. 29 Luda né Yudanɔ Ludame ńtēɔ? Bori pāndenɔ Ludan seroo? Eè, bori pāndenɔ Ludame dɔ. 30 Zaake Luda mèn dome. Eé tó yā bɔ kɔn gbē kè bāngu kèo nna a náane kè èe kee yānzime, bensɔ eé tó yā bɔ kɔn gefɔɔdeeo nna a náane dɔnkɔ pì musu. 31 Wéé doka daa póke ũro ludanaanekena yānzín yó? Lenlo, wéé gbāaa kpaaame.

Yā bɔna Ibraïo nna ludanaanekena yānzī

4 1 Wa Yudanɔ, wé be diame wa dezi káaku Ibraï yā musuu? 2 Tó Ludaa tò yā bɔo nna yā kè à kè yānzī, le à ïadāyā è, mɔde èe fɔ à dà Luda

aeziro. ³Dian wà ò nà Luda yān? Wà bè Ibraĩ Luda náane kè, ben Ludaa tò yā b̀ò nna a náane kè à kè yānzi. ⁴Fĩabona zĩkerine né gbēkekennenanlo, à asaiapome. ⁵Baa tó gbē e yāke kero, tó èe Luda kè è tó yā b̀ò kɔn taarideenɔ nna náane kee, Luda é tó yā b̀ò nna a náane kè èe kee yānzi.

⁶Dauda gbē kè Ludaa tò yā b̀ò nna yākekesai aubarika'ena yā ò à bè:

⁷Aubarikadeenɔn gbē kè Luda pɔ kù ní taarinɔla à ní durunno kèímanɔ ũ.

⁸Aubarikadeen gbē kè Dii é à durun yā daroo ũ.

⁹Aubarika beee né gbē kè b̀angu kè póme adoś, ke gefɔɔde póme dɔ? Wà bè Ludaa tò yā b̀ò kɔn Ibraĩ nna, kè à à náane kè yānzi. ¹⁰Ibraĩ de diame gurɔ kè Ludaa tò yā b̀ò nna? À b̀angukenaś ke gefɔɔdeeme? Èe b̀angu kero, gefɔɔdeeme. ¹¹Ben à b̀angu kè sèeda ũ kè Ludaa tò yā b̀ò nna à gefɔɔdekegurɔ yānzi. Len à de gefɔɔdee kè Ludaa tò yā b̀ò nna dezi ũ le ní píngi ní ludanaanekena yānzi. ¹²À de gbē kè aś b̀angu kènɔ dezi ũme dɔ. Èe ke aś b̀angukena yānzinlo, kè aś tē wa dezi Ibraĩ kèsegbezi yānzime kè à Luda náane kè à gefɔɔdekegurɔ.

Dian Ibraĩ Luda náane kè nà

¹³Luda lé gbē Ibraĩne kɔn à boriinɔ à bè anduna é gɔ ní pɔ ũ. Èe ke à doka kũna yānzinlo, kè Ludaa tò yā b̀ò nna a náane kè à kè yānzime.

¹⁴Tó gbē kè aś doka kũnanɔ bé weé kí ble, èndē ludanaanekena àre vĩro bensɔ Luda légbēna kè famma, ¹⁵zaake doka è mó kɔn Luda pɔfome. Guu kè doka kúnlo, taari ègɔ kuuro. ¹⁶Bee yānzi pɔ kè Luda a lé gbē ena né à náanekena yāme, le àgɔ de à gbēke yā ũ. Légbēna pì sɔ né Ibraĩ bori pìnɔ póme ní píngi, èe ke gbē kè aś Musa doka kũna íntēenɔnlo, kɔn gbē kè aśɔe Luda náane kee lán Ibraĩ b̀anɔome dɔ. Ibraĩ né wa píngi dezime. ¹⁷À de wa dezi ũ Luda kiia, lán wà kè Luda yān nà. Luda bè a à diē bori pariinɔ dezi ũ. Ibraĩ Luda kè è wēndi kpá gènɔa à tó pɔ kè kuu yāroonɔ gɔ kuu náane kè. ¹⁸À Luda náane kè à wée dɔ pɔ kè gbēke wée doziroozi, ben à gɔ bori pariinɔ dezi ũ lán Ludaa òne nà à bè, leme à boriinɔ égɔ de le. ¹⁹Ibraĩ kà lán wē basɔroo taka bà. Baa tó à laasuu lè a gɔgbēkebɔsaia kɔn Sara né'iso tatanao, à ludanaanekena e busaro. ²⁰Èe seka ke lé kè Ludaa gbēnearo, èe gí Luda náane keziro, ben à gbāa è a ludanaanekena à Luda tɔ b̀ò, ²¹zaake à dɔ kè à yā fēena vĩro, Luda é fɔ à lé kè à gbē pì ke. ²²Bee yānzin Ludaa tò yā b̀ò nnazi. ²³Wēe yā b̀onao nnaa pì kē à mèn doo yānziro, ²⁴wà kè wamɔwa kè Luda é tó yā b̀owao nnaanɔ yānzime dɔ, wamɔwa kè wée Luda kè à wa Dii Yesu fēe b̀ona gaan náane keenɔ. ²⁵Luda à kpàíma le à e à wa taarinɔ kēwe yānzime, ben à à fēe wēndio le yā e à b̀owao nna yānzi.

Kena nna kɔn Ludao

5 ¹Lán Ludaa tò yā b̀owao nna nà à náane kè wée kee yānzi, wá nnao sa wa Dii Yesu Kirisi gāzĩ. ²À náanekena guu wa zé è à gāzĩ wa gē

Luda gbēkeɛ kè wá kúo pì guu, ben wée ponnaa keɛ kɔ̃n Luda gakui kè wá wée dozio. ³Èe ke beee adoro, wée ponnaa keɛ kɔ̃n wa nawēakenao do, zaake wá dō kè nawēa è mɔ̃ kɔ̃n menao, ⁴mena è mɔ̃ kɔ̃n dà maaao, dà maaa è mɔ̃ kɔ̃n tāmaao, ⁵tāmaa sɔ̃ è wa néro, zaake Luda a yenzi dà wa nɔ̃sen a Ninii kè à wa gbaa gāzī. ⁶Wa gbāasai guu Kirisi gà wamɔ̃wa zaakerinɔ̃ gēē ũ gurɔ̃ kè Ludaa diea. ⁷Gana gbē maaa gēē ũu aagaro. Ke gbēke é we à ga gbē maaa gēē ũ gwēe, ⁸ben Ludaa òdoawe dian á yewazi nà, zaake wa durundekeɛ guun Kirisi gà wa gēē ũ. ⁹Lán yā bòwao nna nà sa à aru yānzi, wa wa sina Luda pɔ̃fēa à gāzī yā o doɔ? ¹⁰Yā wá ìi kɔ̃n Ludao me, ben wa keo nna à Né gana yānzi. Lán wa ke Ludao nna nà sa, wa wa misina à kuuna wèndio yānzi yā o doɔ? ¹¹Èe ke kèkiime adoro, wée ponnaa keɛ kɔ̃n Ludao do wa Dii Yesu Kirisi kè tò wa keo nnaa gāzī.

Kirisi yālekōzina kɔ̃n Adamuo

¹²Gbē mèn doo yānzin durun gè anduna guu, ben durun gaa ì. Leme do gaa kú baade pínɡia, kè baade pínɡi durun kè yānzi. ¹³Durun kú anduna guu le Musa doka kpé à mɔ̃. Gurɔ̃ kè doka kuuro, Ludaa e durun yā daro, ¹⁴mɔ̃de sena zaa Adamua ai à gàa pé Musaa ga kí blè baade pínɡia, baa gbē kè aɔ̃de durun ke lán Adamu sāsāna bàroonɔ̃. Adamu né gbē kè eé mɔ̃ takame.

¹⁵Mɔ̃de ludangbaa é sí lékōzi kɔ̃n Adamu taarioro, zaake lán gbēnɔ̃ gà nà pari Adamu ado sāsāna yānzi, Luda gbēke kɔ̃n à gbaao kè kà gbēnɔ̃ pari Yesu Kirisi ado gbēke yānzi de beeela. ¹⁶Ludangbaa é sí lékōzi kɔ̃n gbē mèn do durun pìoro. Taari mèn doo pì bé à mò kɔ̃n yākpaekenao, ben yā vèe gbēnteenɔ̃. Taarinɔ̃ mò kɔ̃n ludangbaao, ben yā bò kɔ̃n gbēnɔ̃ nna. ¹⁷Lán Adamu ado taari bé à tò gaa mò à kí blè nà, Yesu Kirisi ado yā kè à mò bíta de beeela. Beee yānzi gbē kè Luda gbēkeɛ kèñne, kè à tò yā bònyo nna gbaa ũunɔ̃ é kí ble wèndi kè è yāaroo guu. ¹⁸Beee yānzi lán taari mèn doo pì tò yā vèe bori pínɡia nà, leme do maakena mèn doo pì è tó bori pínɡi bɔ̃ maa le aɔ̃ wèndi kè è yāaroo e. ¹⁹Lán gbē mèn do swāgbāaa bé à tò gbēnɔ̃ gō durundeenɔ̃ ũ parii nà, leme do gbē mèn do yāmana é tó gbēnɔ̃ bɔ̃ maa pari le. ²⁰Doka mò le taari e àgō kaara yānzime, mɔ̃de kè durun kàara, Luda gbēkeɛ kàara de beeela. ²¹Lán durun kíblena mò kɔ̃n gaao nà, len do Luda gbēke kíblena è tó wà bɔ̃ maa le, wà wèndi kè è yāaroo e wa Dii Yesu Kirisi gāzī.

Kuuna Kirisi guu

6 ¹Wé be diame? Wé gí wàgō durun keɛ le Luda gbēkeɛ e àgō kaaran yɔ? ²Auo! Lenlo! Wamɔ̃wa kè wá de gènɔ̃ ũ durun yā musu, à kè dia wégō kpɛe wàgō durun keɛ doɔ? ³Wamɔ̃wa kè wa batisi kè Kirisi Yesu pò ũunɔ̃, á dō kè wá kúo à gaa guuroo? ⁴Wa gao batisikena guu, wà wa viio le wàgō kú kɔ̃n wèndi dufuo, lán Kirisi fèe gaan kɔ̃n a De gbāa gakuio à

kuu nà. ⁵Lán wa g̃o mè d̃n̄k̃ ũ à gaa guu nà, len wé g̃o le à f̄ena guu se. ⁶Wá d̃ kè wa dà zii gào lía, le wa mè durundee kaate wàton zò ble durunne d̄oro, ⁷zaake gbē kè gà b̄o durun yāmm̄e. ⁸Lán wa ga k̄n̄ Kirisio nà, wá à náane vī kè wég̃o kuuo d̄o. ⁹Wá d̃ lán Kirisi f̄e gaan nà, eé ga d̄oro, gaa gbāa vīa d̄oro. ¹⁰Zaake gana kè à gà, à gà durun yā musu ḡen dome, kuuna kè à kuu tia s̄, à kuu Luda p̄ ũme. ¹¹Len apino se, à a z̄inda die ḡen ũ durun yā musu le, ég̃o kuu Luda p̄ ũ Kirisi Yesu guu. ¹²Beee yānz̄i àton tó durun kí ble a mè kè eé gaaa a dà zaaa d̄are ae d̄oro. ¹³Àton a m̄egu ke kpá durun-a yāzaakeb̄o ũro. À a z̄inda kpá Ludaa gbē kè ā f̄e gaan wà kuuno ũ, à a m̄eguuno kpáa yāmaakeb̄on̄ ũ. ¹⁴Àton tó durun g̃o gbāa vīawa d̄oro, zaake á na doka ōz̄i, sé Luda gbēk̄e.

Maakena z̄on̄o

¹⁵Dian gwee? Lán wá kú doka ōz̄i d̄oro nà, sé Luda gbēk̄e ōz̄i, wég̃o k̄p̄e wàg̃o durun k̄een ȳ? Auo! Lenlo! ¹⁶Á d̃ kè tó a a z̄inda kpà gbēa ée mì siene, á de adee zò ũnloo? Tó durunn a a z̄inda kpàa, é game. Tó a mì sīe Ludane s̄, é b̄o maa. ¹⁷Wa sáabu kè k̄n̄ Ludao, zaake durun z̄on̄on a ũ yā, ben a mì sīe yā kè wà dàare z̄eazeane k̄n̄ n̄seo do. ¹⁸A b̄o durun yān a g̃o maakena z̄on̄o ũ. ¹⁹M̄eé yā p̄i oo lán gb̄ent̄ee yā'ona bà a gbāasai yānz̄ime. Lán a a m̄eguuno kpà yā p̄āp̄ak̄ena k̄n̄ yā zaaa z̄on̄o ũ a yā zaaa kè nà, len tia d̄o à a m̄eguuno kpá maakena z̄on̄o ũ le a kuuna g̃o adona. ²⁰Kè á de durun z̄on̄o ũ yā, a bà kú k̄n̄ maakenaoro. ²¹Àre k̄pareen á è yā kè á kè yā kè à k̄are wíyā ũ tiaano musuu? Yā p̄ino m̄idena né gaame. ²²Tia sa lán a b̄o durun yān nà ée d̄o Ludazi, a àren kuuna adona ũ, à m̄idena s̄ né w̄endi kè è yāroome. ²³Durun asaia né gaame, m̄ode gb̄aa kè Ludaa dàwe wa Dii Kirisi Yesu guun w̄endi kè è yāroo ũ.

Wá kú Musa doka ōz̄i d̄oro

7 ¹Ma gb̄en̄o, m̄eé yā ooare lán gbē kè ā Musa doka d̄on̄o bà. Á d̃ kè doka iko vī gbēa gur̄o kè à kú w̄endionloo? ²Len doka p̄i noz̄aree yì a zāa le gur̄o kè à kú w̄endio. Tó à zā gà, ben doka p̄i è à gb̄are. ³Gur̄o kè à zā kuu, tó à g̃o g̃o p̄ande p̄ ũ, weé bene zinakerime. Tó à zā game s̄, doka p̄i à gb̄aren gwe. Tó à g̃o g̃o p̄ande p̄ ũ sa, beee né zina yāme d̄oro. ⁴Len apino se ma gb̄en̄o, a ga doka musu Kirisi mè ḡaz̄i, ben a g̃o gbē kè f̄e b̄ona gaan p̄i p̄ ũ, le wà e wà kaarana e Luda p̄ ũ. ⁵Kè wa dà d̄owe ae yā, doka bé à tò durun nii wa de wa mè guu, ben wa kaarana è ga p̄ ũ. ⁶Tia s̄ wa ga p̄ kè wa k̄u zò ũu p̄i yā musu, wa b̄o dokan, ben wée d̄o Ludazi à Ninii zé dufu guu, èe ke doka takada zé z̄iinlo.

Doka k̄n̄ durun-o

⁷Wé be diame? Luda doka né durunn ȳ? Lenlo fá! Doka p̄i bé à tò ma durun d̄. Tó doka e be wàton p̄ ni deroro, le má d̃ dian p̄nidena

ègõ de nàro. ⁸Durun zekii è Luda yãdiena pì gãzĩ, ben à tò pò píngi nii ma de. Zaake kè má doka dõro, durun deme yãke ũro. ⁹Má kuu yã doka sai, mɔde kè ma yãdiena pì mà, durun vù iin, ¹⁰ben ma ga. Yãdiena kè de à wèndi kpámaa pì mòmè kɔn gaao. ¹¹Durun zekii è yãdiena pì gãzĩ, ben à kèkè à ma de yã pì gãzĩ. ¹²Leme doka pì kuuna adona, bensõ Luda yãdiena pì kuuna adona, à zé vī bensõ à maa. ¹³Yã maaa bé à tò ma gaó? Lenlo fá! Le durun e à bɔ gupuraaa, à gaa ime yã maaa gãzĩ, le wà durun dõ durun ũ yãdiena pì gãzĩ.

Zĩkana kɔn durun-o

¹⁴Wá dõ kè doka pì bɔ Luda kiiame. Mapi sõ, dàdeen ma ũ, má na durun ɔzĩ. ¹⁵Meègõ yã kè mée kee gbá dõro, zaake meè yã kè má yezi mà kee kero, yã kè má yezi mà keroon meè ke. ¹⁶Tó yã kè má kè e kó sé kɔn ma poyeyiãoro, ma we kè doka pì maa. ¹⁷Èe ke mámbe mée keero, durun kè kú ma guume. ¹⁸Má dõ kè yã maaa kú ma guuro, ma dà maaro. Meègõ yezi mà yã maaa ke, mɔde meè fõ mà kero. ¹⁹Yã maaa kè má yezi mà ke, meè kero. Yã zaaa kè má yeziroon meè ke. ²⁰Tó yã kè má yeziroon mée kee, èe ke mámbe mée keero, durun kè kú ma guume. ²¹Má è tó má yezi mà à maaa ke, à zaaa bé è dɔme ae. ²²Luda doka bé è kemè nna ma swè guu, ²³mɔde má è iko pãndee kú ma mè guu, ègõ zĩ kaa kɔn iko kè kú ma laasuu guuo, ben má na durun iko kè kú ma mè guu pì ɔzĩ. ²⁴Mamɔma wèndade ina, dé bé eé ma sí ma mè kè ma kpa gaazi kè ɔzĩ? ²⁵Ma sáabu kè kɔn Luda! Kɔn wa Dii Yesu Kirisi gbãaa. Len má de zò ũ Luda dokane ma laasuu guu le, bensõ má de zò ũ durun ikone ma dà guu.

Zĩblena kɔn Luda Nini gbãaa

8 ¹Yã é v̄ee gbē kè aɔ kú Kirisi Yesu guunɔa dɔro, ²zaake kuuna Kirisi Yesu guu Luda Nini kè è wèndi kpámma gbãaa ma bɔ durun kɔn gaao ikon. ³Yã kè Musa doka e fõ à kèro gbēntee gbãasaikè yãnzĩ, Luda kè. À a zĩnda Né zĩ gbēntee ũ lán wamɔwa durundeeno bà durun kènnena yãnzĩ, ben à wí dà durun-a a Né mè pì gãzĩ, ⁴le yã kè doka e wetee yãpuraa kewa, wamɔwa kè wa dà è dɔwe ae dɔro, sé Luda Nini. ⁵Gbē kè aɔ dà è dɔñne aeno è làakari dɔ í dà yãa, gbē kè Luda Nini è dɔñne aeno è làakari dɔ Luda Nini yãa. ⁶Dà dɔnnena ae né gaame. Luda Nini dɔnnena ae né wèndi kɔn aafiaome. ⁷Dà dɔnnena ae né íbetekpana kɔn Ludaome. Adee è mì sie Luda dokanero, eé fõ sero. ⁸Gbē kè aɔ dà è dɔñne aeno yã è ká Ludanero.

⁹Apino sõ, a dà è dɔare aero, sé Luda Nini, tó à kú a guu yãpura. Tó gbē Kirisi Ninii vī sɔro, à de Kirisi pò ũro. ¹⁰Tó Kirisi kú a guu, baa tó a mè gà durun yãnzĩ, Luda Ninii deare wèndi ũme, kè Luda tò yã bɔao nna yãnzĩ. ¹¹Tó Luda kè Yesu f̄ee gaan Ninii kú a guu, Luda kè Kirisi pì f̄ee gaan é wèndi kpá a mè kè gà pìà à Ninii kè kú a guu gãzĩ.

¹² Beee yānzi ma gbēnɔ, tena wa dàzi né tiasinlo, poyezime. ¹³ Tó á té a dàzi, é game. Tó a a yāzaakenanɔ mì dè kōn Luda Nini gbāaa sɔ, égɔ kuu. ¹⁴ Gbē kè Luda Nini è dɔ́nɛ aenɔ bé wà Luda nénɔ ũ. ¹⁵ Zaake ninii kè è tó wà zò ble kōn v̄iaon á èro, Luda Nini kè tò a gɔ Luda nénɔ ũun á v̄i, ben weè wii lé Ludaa kōn à gbāaa wà be: Baa, wa De. ¹⁶ Ninii pì è o wa niniine kè Luda nénɔn wa ũ. ¹⁷ Lán à nénɔn wa ũ nà, à túbiblerinɔn wa ũ. Luda túbiblerinɔn wa ũ, wé ble ledò kōn Kirisiome. Tó wa nawēa kèò, wégɔ kúo à gakuu guu.

Wéedɔna Luda gakuizi

¹⁸ Má è wé fɔ wà gurɔɔ kèkii nawēa lékōzi kōn gakuu kè Luda é bɔowe gupuraaaro. ¹⁹ Luda pókenanɔ píngi wéé dɔ à nénɔ bɔna gupuraaazi yāana sai. ²⁰ Zaake Ludaa tò a pókenanɔ gè pāpākeɛ guu píngi. Èe ke aɔ poyezinlo, Luda bé à kè le, le n̄ wéedɔzina guu ²¹ anduna bɔ yakana kè èe zò bleene guu, gbasaa àgɔ a zīnda v̄i Luda nénɔ gakuu guu. ²² Wá dɔ kè Luda pókenanɔ píngi e mboò kōn wāwāao lán n̄i pɔ bà ai tia. ²³ Èe ke beeme adoro, wamɔwa kè wá Luda Nini v̄i kpégaau ũunɔ, wéé mboò kpāi se ai Luda gɔ gá wa mè lie à wa sí a nénɔ ũ. ²⁴ Luda wa mì s̄i le wà wéé dɔ beeezi. Pɔ kè wà è kōn wéé né wéedɔzina yān dɔro. Dé bé è wéé dɔ pɔ kè à gīake à èzi? ²⁵ Tó wa wéé dɔ pɔ kè wéé eroozii sɔ, weégɔ dāa kōn menaome.

²⁶ Leme sɔ Luda Nini è dɔwale wa gbāasai guu, zaake wá aduakena dɔ a zéaro, ben Luda Nini è kúe kewe Ludane kōn mbona kè à yā gè onalaa. ²⁷ Luda è n̄se guu e bensɔ à a Ninii laasuu dɔ, zaake Luda Nini è kúe ke Luda gbēnɔne lán Ludaa yezi n̄ame. ²⁸ Wá dɔ kè yā píngi è bɔ maa gbē kè aɔ ye Ludazinɔne, gbē kè à n̄ s̄isi à n̄ sé lán èe wetee n̄anɔ. ²⁹ Zaake Ludaa dié zaa káaku kè gbē kè à gīake à n̄ d̄ɔnɔ b̄ok̄ɔba kōn a Néo, le àgɔ de daudu ũ dāaro pariino té. ³⁰ Gbē kè à n̄ díe zaa káaku pinɔn à n̄ s̄isi, ben à tò yā b̄ò kōn gbē kè à n̄ s̄isi pinɔn nna, ben à tò gbē kè yā b̄ón̄yo nnaa pinɔ gɔ gakuu v̄i.

Yenzi kè Ludaa v̄iwao Kirisi Yesu guu

³¹ Wé o diame yā beeenɔ musuu? Lán Luda zèwao nà, dé bé eé fɔ à kpáwee? ³² Lán èe gí kōn a zīnda Néoro nà à à kpà wa píngi yānzi, eé gí pɔ píngi naawe gbaa ũ s̄ozis? ³³ Dé bé eé gbē kè Luda n̄ sé n̄ káara kee? Luda bé è tò yā b̄ón̄yo nna. ³⁴ Dé bé eé yā dawalaa? Kirisi Yesu gà, kè de beelaa à èara à f̄e à kú Luda ɔplaazi, èe kúe keene. ³⁵ Bó bé eé wa kē Kirisi yenzia? Nawēa ke ĩadamma ke wétamma ke n̄oaa ke takaasi ke kari ke f̄eadaa, aɔ ke é f̄os? ³⁶ À kēna Luda yān wà bè:

N yānzi wá kú gaa léz̄izi zaa kɔngɔ ai uusie,
wè wa dié lán s̄aa kè weé n̄ kòto kpánɔ bà.

³⁷ Yā beeenɔ guu píngi wá de z̄iblerila gbē kè yewazi gāz̄i. ³⁸ Zaake má dɔ s̄ans̄an kè gaa ke w̄endi ke malaikanɔ ke z̄innɔ ke tia yā ke zia yā ke

gbãadeenɔ ³⁹ke musu pɔnɔ ke tɔɔte pɔnɔ ke Luda pɔkena pãndenɔ, aɔ ke é fɔ à wa kē yenzi kè Ludaa vīwaoaro wa Dii Kirisi Yesu guu.

Luda Isarailinɔ sena a gbēnɔ ũ

9 ¹Mée yāpuraa oo Kirisi guume, mée egge toro. Ma laasuu è wezi kɔn Luda Ninio se. ²Ma pɔsɔia kè bíta, ma nɔse ègɔ yakana guro píngi. ³Mé fɔ mà wée ke Ludaa à ma kē Kirisia, à láari kema ma Isaraili daanɔ gēe ũ. ⁴Aɔmɔnɔnɔn Luda ní sé a néno ũ, à a gakui ðɔańne, à bà kúnɔyo, à a doka kpámma, à donzikena dańne, à lé gbēńne. ⁵Aɔɔ de Luda gbē káakunɔ boriinɔ ũ, bensɔ aɔ borii guun Kirisi kè de gbē píngilaa bòn gbēntee ũ. Àmbe Luda kè de wàgɔ à sáabu kpaa guro píngi ũ. Aami.

⁶Èe ke yā kè Ludaa ò lèe pãnlo, zaake Isaraili gbē píngin Isaraili yāpuraa ũro. ⁷Èe ke Ibraĩ boriinɔ píngi bé Ibraĩ pì néno ũ Luda kiiaro, zaake Ludaa bè Ibraĩne, Isaaku boriinɔn weégae beńne à boriinɔ ũ. ⁸Leme èe ke né kè à ní í pɔyezionɔn Luda néno ũro, né kè à ní í Luda légbēna musunɔn borii pìnɔ ũ. ⁹Zaake Luda lé gbē à bè: Mé ɛara mà mɔ zii mɔndaa'i, Sara é né í gɔgbē ũ. ¹⁰⁻¹²Èe ke beee adoro. Luda è gbēnɔ sé lán èe wetee nàme, èe ke aɔ yākena yānzinlo, kè à ní sisi yānzime. Leme kè Rebeka sikanɔ nò sɔ kɔn wa dezi Isaakuo, ai àgɔ gá ní í, ai aɔgɔ gá à maa ke à zaaa ke, Luda bè Rebekane, à kè bɔ káaku égɔ né ũ gbē zāane. ¹³Lán wà kè Luda yān nà wà bè:

Má ye Yakubuzi,

Isau sɔ, ma gizi.

¹⁴Wé be diame? Yā zaaa kú Luda kiian yɔ? Lenlo fá! ¹⁵Zaake à bè Musane, gbē kè á yezi à sùu keon é keo, bensɔ gbē kè á yezi à wēnda dōnen é dōne.

¹⁶Beee yānzi Luda gbēnɔ sena e bɔ gbēnteenɔ pɔyezi gāzĩro ke aɔ aĩakenan, à bɔ Luda sùu guume. ¹⁷Zaake Ludaa ò Fili'aunane a yān à bè: Ma n ka kpatan le mà a gbāaa ɔɔa gbēnɔne n musume, wà ma tɔ kpá anduna guu píngi. ¹⁸Leme gbē kè à yezi à sùu keon è keo le, bensɔ gbē kè à yezi à à swā gbāgbān è gbāgbā.

Luda pɔfē kɔn à sùuo

¹⁹A gbēke é ma la, bɔyānzi Ludaa e gbēnɔ taari eezi ɔɔɔ? Dé bé eé fɔ à gí Luda pɔyezizi? ²⁰N gbēntee ina, dén n ũ gbasà n yā sí Ludalaa? Oroo é a bɔri la à be: Bɔyānzi n ma bo lán kè bàziɔ? ²¹Orobori zé vī à oro swāde kɔn à swāsaio bo kɔn gù dɔnkɔ kè à tɔtooro? ²²Tó Ludaa yezi à a pɔfē ɔɔańne le aɔɔ a gbāaa dɔ, ben à mena bíta kè kɔn gbē kè aɔɔ de à pɔfē pitańma à ní kaatenɔ sɔ né! ²³Tó à beee pì kè, le wamɔwa kè à sùu kèwaonɔ a gakui bíta dɔ sɔ né, wamɔwa kè à gĩake à wa keke le wà gē a gakui pì guunɔ! ²⁴Gbē kè Luda ní sisi à ní sé pìnɔn wa ũ. Èe ke Yudanɔme n̄tēero, kɔn bori pãndenɔome se. ²⁵Lán Ludaa bè annabi Osea takadan nà

- Borii kè aõ de ma gbẽno ũroonon mé beñne ma gbẽno.
 Borii kè má yeñziroonon mégõ yeñzi.
 26 Gura kè Luda beñne aõ de a gbẽno ũro,
 gwen weé ní sísi Luda Wẽndide pì nẽno.
 27 Isaya wii lè Isarailino yã musu à bè:
 Baa tó Isarailino pari
 lán ísiale bũsu'aatẽ bà,
 aõ kpaaa kè gõ bé eé bo.
 28 Zaake Dii é yã kè à ò ke anduna guu,
 bensõ eé à mì de zena saime.
 29 Lán Isaya gĩake à bè nà:
 Tó Dii Zikpedee e wa bori kenõ tó yãro,
 le wa gõ lán Sõdõmudeeno bà,
 le wa ke lán Gõmõradeeno bà.

Isarailino gina Kirisi baaruzi

- 30 Wé be diame saa? Bori pãdenõ e wetẽ Luda tó yã boñyo nnaro, ben à tò à boñyo nna. À tò yã boñyo nna a náane kè aõ kè yãzi. 31 Isarailino sõõ e wetẽ Luda tó yã boñyo nna doka musu, ben èe boñyo nnaro.
 32 Bõyãnzii? Kè aõ yezi Luda tó yã boñyo nna ní yãkenaa yãnzime, èe ke à náanekena yãnzino. Aõ gẽn sù gbè kè è ní pãea 33 lán wà kè Luda yã nà:
 N gwa, mée gbè kè è tó wà gẽn sí die Zayõn,
 gbèsi kè è tó wà fuu.
 Wí é gbè kè à à náane kè kũro.

10 1 Ma gbẽno, yã kè má yezi ma swè guu mée a wée kee Ludaan Isarailino misina ũ. 2 Mé fõ mà ní sèeda ke kè aõ aĩa vī kõn Luda yãro, mõe aõ wée kẽnaro. 3 Zaake aõ dõ dian Luda è tó yã boñyo nna nãro, ben aõgõ wetẽ yã boñyo nna kõn ní zĩnda gbãaaõ. Dian Luda è tó yã boñyo nna nà, aõõe síro. 4 Zaake Kirisi Musa doka lé pãpa, le yã bo kõn gbè sãnda píngi kè à à náane kèõ nname.

Misina né gbè píngi pómẽ

- 5 Dian doka è tó yã boñyo nna nãn Musa ò a takadan à bè, gbè kè yã pì kè bé é wẽndi e à guu. 6 Dian ludanaanekena è tó yã boñyo nna nã kẽna à yã à bè:
 Nton o n nõsen ñ be,
 dé bé eé gá ludambe à Kirisi pitaro,
 7 ke dé bé eé gá gẽwãan à Kirisi bo gaanlo.
 8 Yã kè à òn yè:
 Yã pì kúnyo kii,
 à kú n lén kõn n nõseo.
 Ludanaanekena yã kè weè à waazi keen yã pì ũ. 9 Tó ní ò kõn léõ gupuraa kè Yesun Dii ũ bensõ ní sù n swèn kè Luda à bõ gaan, eé n mì sí. 10 Zaake

yā pì sina n swèn bé è tó yā bonyo nna bensõ yā pì ona kõn n léo bé è n mì sí. ¹¹À kēna Luda yān wà bè, wí é gbē kè èè à náane kee kũ zikiro.

¹²Yudano kõn bori pāndeno e bo doodo kōoro, zaake aõ píngi Dii dõnkõme, è kaarana ke gbē kè aõè à sísinoe ní píngi. ¹³Zaake Dii sísirino è bo ní píngi. ¹⁴Dian gbēno é à sísi à náanekena sai? Dian aõé à náane ke à yāmana sai? Dian aõé à yā ma waazikeri sai? ¹⁵Tó wèe waazikerino zĩmmaro, dian aõé waazi keñne nà? À kēna Luda yān wà bè: Baarunnakparino mōna è keñne nna fá! ¹⁶Mōde èè ke baade píngi bé à baaru nnaa pì sìro. Ben Isaya bè: Dii, dé bé à wa yā sì? ¹⁷Leme ludanaanekena è bo à yāmana kiame, yā pì sõ né Kirisi yāme. ¹⁸Ma bè yóó! Aõe manloo? Aõo mà.

Aõ kòto dà andunala píngi,
aõ yā'ona gàa ai tɔɔte lézekiia.

¹⁹Ma bè yóó! Isarailino e dōroó? Káaku gĩa Musa bè:

Mé tó aõ nõsegōaano kpá kõn borii kè aõo de ma gbē ũroonoo,
mé tó aõ pɔ fē gbēntee wéesiadeeno yā musu.

²⁰Ben Isaya Luda yā ò kõn kù gbāaao à bè:

Gbē kè aõe ma kii weteroono bé wà ma e,
ma a zĩnda òdɔa gbē kè aõe ma gbekaroonone.

²¹Isarailino yā musu à bè:

Zaa kongo ai uusie ma ɔ dõ
bori swāgbāadee kè aõ fēmaonone.

Ludaa e Isarailino zĩnnaro

11 ¹Ma bè yóó! Luda a zĩnda gbēno zĩnnan yóó? Lenlo fá! Mapi, Isarailin ma ũ. Ibraĩ boriin ma ũ Beyāmi borii guu. ²Ludaa e a gbē kè à gĩa ke à ní dõno zĩnnaro. Á Iliia yā kè kēna Luda yān kèkii dōroo? Kè à gàa kõn Isarailino yāo Luda kiia, à bè: ³Dii, aõ n annabino dède aõ n gbāgbākiino gbðro. Mámbe ma gõ mado, ben aõe ma wεε. ⁴Luda bè Iliane diame? À bè, á gbē kè aõe kúe Baalineroono kũna a pó ũ gõno boro sweeplaa. ⁵Leme dɔ aõ gbē kpaaa kè Luda ní sé a gbēkee guunoo kpé kuu ai gbāa. ⁶Lán à ní sé a gbēkee guu nà, èè ke aõ yākena yānzinlo. Tó lenlo, èndē Luda gbēkee égo gbēkee ũro. ⁷Dian gwee? Isarailino e yā kè wèe wεε ero, mōde aõ gbē kè Luda ní sēno è. Aõ gbē kè aõ gõno nõse tàta, ⁸lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Luda iwesaa kpàñzi,
ben aõ wεε e guu ero,
aõ swā e yā maro ai kõn a gbāao.

⁹Dauda bè dɔ:

Aõ zĩbaakena gõñne takutee ũ à ní kũ,
à gõñne gēnsikii ũ le à yā lúñne.

¹⁰Aõ wεε sisi le aõton guu ero,

aɔ wó gɔ kokona gurɔ píngi.

¹¹Ma bè yó! Kè Isarailinɔ gè̀n sì, aɔ lèè mámmann yó? Lenlo fá! Aɔ taarinɔ yānzin Luda bori pāndenɔ mì sìzi, le Isarailinɔ nòsegōaanɔ kpányo yānzi. ¹²Lán aɔ taarinɔ bé à tò anduna kaarana è nà, bensɔ aɔ funa bé à tò bori pāndenɔ kaarana è, weé n lé papana yā o dɔɔ?

Bori pāndenɔ mìsina

¹³Méé yā oo a bori pāndenɔne sa. Lán má de zìri ù bori pāndenɔ kiia nà, mèè ìa dā ma zìrike yā musu, ¹⁴le mà a zīnda boriinɔ nòse fèe aɔ nòsegōaanɔ kpá mà n gbèkenɔ mì sí. ¹⁵Zaake Luda gina Isarailinɔzi bé à tò anduna kèo nna, tó à èara à n sí dɔ, beee égɔ de diame? Beee égɔ de wèndi ù gè̀nɔne.

¹⁶Tó wà pɔ dufu dàe, à kpaaa gɔ aubarika pɔ ùme. Tó lí kāsāa de Luda pɔ ù, à gā̀nɔ de à pɔ ùme se. ¹⁷Luda kù lí yāpura gā̀ kenɔ zòzò, ben à mmɔn kè n de kùtè lí ùu pè à gbèn, le ògɔ kuu kɔn kù lí maaa kāsā gbāaa. ¹⁸Ñton kya ká kù lí yāpura gā̀ kè à zòzònkɔnlo. N ke dia nées ìa dāa? N kuu lí kāsāa yānzime, èe ke lí kāsāa bé à kuu n yānziro. ¹⁹Né be, à ligā̀ pìnɔ zòzò le à n pé n gbèn yānzime. ²⁰Leme, mɔde à n zòzò kè aɔwe a náane kero yānzi. Mmɔn sɔ, n zekii è kè nées Luda náane kee yānzi. Ñton wada kero. N làakari ke! ²¹Lán Ludaa e gí kù lí yāpura gā̀nɔ zòzòziro nà, eé gí n zòzi sero. ²²N gwa lán Ludaa maa nà bensɔ à pāsì. À pāsì kɔn gbè kè aɔ fuanɔ, ben à maanne, tó n ze kɔn à maakenao. Tó lenlo, eé n zòme se. ²³Tó Isarailinɔ n ludanaanekesai tò, eé eara à n pé n gbèmmè, zaake à n pena n gbèn gbāa vī. ²⁴Tó Luda n zò kùtè lía à n pe kù lí yāpuraa lán wè kero nà, kù lí gā̀ yāpuraanɔ eara à pena n zīnda lía zé vī de beelaroo?

Isarailinɔ mìsina zāa

²⁵Ma gbè̀nɔ, má yezi àgɔ asiiyā kèkii dɔ, le a wée tóngɔ sia à a zīnda die ìadārinɔ ùro yānzi. Isaraili kpaanɔ swāgbāa kù gīa ai bori pāndenɔ gēna kpata kè bò Luda kiia guu lé gɔ ká. ²⁶Beee gbera Luda é Isarailinɔ mì sí n píngi lán à kēna Luda yān nà kè wà bè:

Mìsiri é bɔ Zayɔn,
eé Yakubu boriinɔ kè ludadōsaia.

²⁷Ma bà kuunaño yān gwe
gurɔ kè mé n durunno kḗnne.

²⁸Baaru nnaa pì yā musu aɔ de Luda ibeenɔ ù a yānzi. Luda gbè̀nɔ sena yā musu aɔ de Luda yenzideenɔ ù aɔ dezinɔ yānzi. ²⁹Zaake ludangbaanɔ kɔn gbè kè à n sísi à n séɔ è sí liero. ³⁰A bori pāndenɔ ée Luda yā ma yāro. Tia sa Luda sùu kèao kè Isarailinɔ e à yā maro yānzi. ³¹Len Isarailinɔ gí Luda yā mazi le tia, le Luda e à sùu keao, gbasa à sùu keño. ³²Luda yāmasai kpà gbè sānda píngizi, le à e à sùu keño n píngi yānzime.

Luda sáabukpana

33 Luda ñndõ kõn a dõnao bítakee kà zà fá.

Gbēke é fõ à bɔ yā kè à zèo asiiaro,
weé fõ wà à dòrɔ dõro.

34 Dé bé à Dii nòse dõw?

Dé bé à yā dànè à lédamhari ùu?

35 Dé fīa bé à dɔ Ludaa kè eé bone?

36 Pó píngi bò à kiiame,
aõ kuu kõn à gbāaao,
bensõ aõ kuu à pò ù.

Wàgõ à tó bɔɔ gurɔ píngi. Aami.

Zíkèna Ludane

12 ¹Beee yānzi ma gbēnɔ, lán Luda wa wēnda dõ le nà, ma wée kèawa à a zīnda kpáa sa'opɔ bēe seesai kè è káne ù. Àmbe a dɔnzíkèna a zéa ù. ²Àton té anduna tiaa kè tuubaziro. À tó Luda a dà lie, a làakari e à gõ dufu, le à e à à pɔyezi dõ, yā kè maa, ben à nna, ben à papana.

³Gbaa kè Ludaa dāme yānzin mēe oo a pínginezi, àton a zīnda maa bo de a maa lélaro. A baade a zīnda dié a yāpura lén lán Luda à gbà zé à a náane ke nà. ⁴Gbēntee mè mèn doo guunɔ vī pari, aõ baade kõn a zīiome. ⁵Leme, baa kõn wa parikee, wa mè dõnkõ Kirisi guume, mègu daanɔn wa ù. ⁶Wa gbaa bò doodo kõne lán Ludaa dāwe nà a gbēke guu. Tó annabikeyā'ona gbaan í vī, ñ ke n ludanaanekena lén. ⁷Tó zīrikeeme, ñ ke. Tó yādannename, ñ dañne. ⁸Tó lédammaname, ñ dañma. Tó gbadaname, ñ da aaga. Tó dɔn'aedekeme, ñ ke kõn aīao. Tó wēndadɔnnename, ñ dõñne kõn pɔnnao.

⁹À kõ sio yenzi gõ mɔnafiki sai. À kpēe li à zaaane, à ze kõn à maaao. ¹⁰Àgõ nna kõo kõ gbēnɔ ù. Àgõ wāa kõn bèelikõnenao. ¹¹Àgõ aīa vī mea sai, a mè gõ wāa Dii zīi guu. ¹²À pɔnnaa ke yā kè a wée dozi yā musu. À mena fõ nawēakena guu. À mè kpá aduakena. ¹³À dɔnle ke Luda gbē kè pò e kēsāarmanɔne. Àgae nibɔ ke. ¹⁴À sa maaa o a wéetāmmarinɔne. À sa maaa oñne, àton í káro. ¹⁵À pɔnnaa ke kõn pɔnakerinɔ. À sɔ dɔ kõn sɔdɔrinɔ. ¹⁶Àgõ kú kõo nna. Àton a zīnda sé lezīro. À gbēnna kpá kõn takaasideenɔ. Àton a zīnda dié yādɔrinɔ ùro. ¹⁷Àton yā zaaa fīa bo kõn à zaaaoro. Àgae yā kè maa baade píngine ke. ¹⁸Tó eé sí ke, tó á à zé vī, àgõ nna kõn gbē sānda píngio. ¹⁹Ma gbē yenzideenɔ, àton gēe bo gbēaro, à à tó kõn Ludao. À kēna Luda yān wà bè:

Dii bè, ambe é gēe boñma,
ambe é fīa boñma.

²⁰Tó nɔaa e n ibee dee, ñ pòblee kpáa. Tó ímiime sõ, ñ à gba í. Tó í kè le, nēe à ɔɔ kaane a lémmē. ²¹Ñton tó yā zaa zì blemmaro. Ñ zì blea kõn à maaao.

Misiena b̄usu gb̄aadeenone

13 ¹Baade p̄ingi m̄i sie b̄usu gb̄aadeenone, zaake iko kee kuu Luda lé saero. Luda bé à gb̄aadee k̄e āo kuuno òie ñ p̄ingi. ²Beee ȳanzi gb̄e k̄e b̄ò gb̄aadee ȳa kp̄ee, adee b̄ò Luda ȳadiena kp̄eeme. Gb̄e k̄e b̄ò ñ kp̄een ñ zinda dà ȳamme. ³Èe ke maakerino bé w̄e v̄ia ke kpatablerinone, sé zaakerino. Tó ñ yezi gb̄aadeeno v̄ia dadanziro, ñ ȳa maa ke, eé n s̄áabu kp̄á. ⁴Gb̄aadee né Luda z̄ikerime n aafia ȳanzi. Tó n ȳa zaaa k̄e s̄ò, ñ v̄ia kene, zaake à f̄eedaa logona p̄anlo. Luda z̄ikerime, è ḡee bone zaakeria. ⁵Beee ȳanzi à maa à m̄i sieñe. Èe ke w̄etamma ȳanzi adonlo, a laasuu ȳanzime d̄o. ⁶Beee ȳanzin eè be'ɔ kp̄ázi d̄o, zaake gb̄aadeeno né Luda z̄ikerinome, āo z̄ii p̄i keeneme. ⁷À baade f̄ia boñne p̄ingi. À be'ɔ kp̄á à siria, à a laaano takada sí d̄o. À m̄i sie gb̄e k̄e de à m̄i sienene. À gb̄e k̄e de à à ȳa da ȳa da.

Gurɔ k̄a k̄ii, w̄aḡo yek̄ozi

⁸Àton gb̄eke f̄ia séro, sé yek̄ozina f̄ia baasiro. Gb̄e k̄e ye a gb̄edaaazi, Luda doka p̄ek̄ream̄e. ⁹W̄a bè ñton zina kero, ñton gb̄e dero, ñton kp̄ai oro, ñton gb̄e p̄o ni dero. Ȳa p̄ino k̄on ȳadiena p̄ande k̄e āo kuuno p̄ingi kú ȳa k̄ekii guume w̄a bè: Ñḡo ye n gb̄edaaazi lán n zinda w̄endi bà. ¹⁰Yenzi è tó gb̄e ȳa zaaa k̄e a gb̄edaaanero. Yenzin Luda doka papana ù. ¹¹À ke le, zaake á gurɔ k̄e w̄a kúa k̄e d̄o. A vuna iin gurɔ k̄a, zaake wa misina k̄ii tia de gurɔ k̄e wa Yesu náane k̄ela. ¹²Guu si à k̄a z̄a, gudona k̄a k̄ii. W̄a m̄i k̄e gusia ȳano w̄a gupura ḡokebono sée. ¹³W̄aḡo kú wa d̄oroa f̄aant̄e gb̄eno ù faasai k̄ok̄o k̄on w̄edenao sai, p̄ap̄akena k̄on w̄isaiȳao sai, leokpak̄o k̄on zanguo sai. ¹⁴À Dii Yesu Kirisi z̄ek̄pae sé. Àton tó a dà zii d̄oare ae à à nidena kero.

K̄o taari'ena

14 ¹À gb̄e k̄e buse ludanaanekena guu die ȳakete sai. ²Gb̄ekeno ludanaanekena è p̄ske t̄e boro, ben gb̄e k̄e āo ludanaanekena busanano è n̄o s̄oro. ³Gb̄e k̄e è p̄o p̄ingi ble tón kya ká gb̄e k̄e è p̄o p̄ingi bleroonlo, bens̄o gb̄e k̄e è p̄o p̄ingi bleroo tón gb̄e k̄e è p̄o p̄ingi blee taari ero, zaake Luda à sìme. ⁴Dén n ù k̄e n̄e dano z̄ikeri taari ee? Tó à f̄e ke à f̄uan yoo, à Dii ȳan gwe. Eé f̄o, zaake Dii gb̄aaa é tó à f̄o. ⁵Gb̄ekeno si k̄e gurɔ keno nna de à kenola, gb̄e p̄andeno si k̄e gurɔ p̄ingi s̄ame. Baade laasuu ḡo d̄onk̄o k̄on ȳa k̄e à z̄eoo. ⁶Gb̄e k̄e è gurɔ bo è bo Dii ȳanzime. Gb̄e k̄e è p̄o p̄ingi blee è ble k̄on Dii gb̄aaaome à Luda s̄áabu kp̄á. Gb̄e k̄e è p̄o t̄e è t̄e Dii ȳanzime à Luda s̄áabu kp̄á. ⁷Gb̄eke èḡo kuu a z̄inda ȳanziro, gb̄eke è ga a z̄inda ȳanziro. ⁸Tó w̄a kuu, w̄a kuu Dii p̄o ùme, tó wa ga, wa ga Dii p̄o ùme. W̄a kuun yoo, wa gan yoo, w̄a de Dii p̄o ùme. ⁹Zaake Kirisi gà à f̄e, le àḡo de ḡew̄aadeeno k̄on gb̄e b̄een̄o Dii ùme. ¹⁰K̄e n̄e n

gbēndoo taari ee sɔ́ nɛ? Mmɔn sɔ́, à kè dia nɛe kya kaa n gbēndoon sɔ́?
Luda ɛgɔ́ wɛna a tintia, wa píngi wé bɔ́ wà zɛ à aɛ, ¹¹lán à kɛna Luda yān
nà Dii bè:

Kɔ́n ma kuunao, baade píngi é kúeme,
gbɛ́ sānda píngi é ma ludakee dɔ́.

¹²Len baade é a zīnda yā tɔ́kɛ Ludane le.

Àton yā kè eé tó a gbēndoo fuu kero

¹³Beee yānzi wàton kɔ́ taari e dɔ́ro. Kè de à kɔ́ taari e, à zɛo kè é yā kè
eé tó a gbēndoo fuu kero. ¹⁴Dii Yesu guu má dɔ́ sānsān kè pɔ́ble ke ɛgɔ́
gbāsi a zīndaro. Mɔde tó gbɛ́ diɛ kè pɔ́ gbāsi, ben ɛgɔ́ gbāsine. ¹⁵Tó n n
gbēndoo nɔ́se yàkanɛ pɔ́ kè n blè yānzi, n yenzi vīnero. Pɔ́blee kè n blè
yānzi nton gbɛ́ kè Kirisi gà à yānzi kaatero. ¹⁶Àton tó wà kya káare pɔ́ kè
á è à maanlo, ¹⁷zaake kpata kè bɔ́ Luda kiia né pɔ́blena kɔ́n íminao yānlo.
Yākena a zéa kɔ́n aafiao kɔ́n pɔ́nnaa kè Luda Nini è ínnɛo yāme. ¹⁸Gbɛ́ kè
èe dɔ́ Kirisizi lán beee bà yā è ká Ludane, bensɔ́ gbɛ́ntee è à sáabu kpá.
¹⁹Beee yānzi wàgae kɔ́ aafia wete wàgɔ́ kɔ́ sɛɛ lezi. ²⁰Nton Luda zīi yaka
pɔ́blee yānziro. Pɔ́ble píngi maame, mɔde pɔ́ kè eé tó n gbēndoo fuu blena
maaro. ²¹Nɔ́bɔ́sonan yoo, wɛminan yoo, yā kè eé tó n gbēndoo fu píngi,
à maa n tɛme. ²²Pɔ́ kè n náane kè, n tó à gɔ́nne kɔ́n Ludao. Aubarikadeen
gbɛ́ kè èe a zīnda taari e kɔ́n pɔ́ kè à zɛoroo ũ. ²³Tó gbɛ́ e seka kee pɔ́blee
kè èe bleea sɔ́, à a zīnda dà yāmmɛ, kè èe kɔ́ sé kɔ́n à ludanaanekenaoro
yānzi. Yā kè èe kɔ́ sé kɔ́n gbɛ́ ludanaanekenaoroo né durumme.

Wàgɔ́ yekɔ́zi wéedɔ́na Ludazi guu

15 ¹Wamɔwa kè wá gbāa ludanaanekena guunɔ́, séde wà gbɛ́ kè aɔ́
gbāaroonɔ́ sé lezi aɔ́ gbāasaikɛɛ guu. Wàtongae wa pɔ́yezi kero.
²Wa baade gae yā kè eé ke a gbɛ́daaane nnaa ke à bɔ́na maaa yānzi kɔ́n
à kāsāpeena. ³Zaake Kirisi e a zīnda pɔ́yezi kero. À kɛna Luda yān wà
bè, gbɛ́nɔ́ dɔ́kena Ludao gɔ́ne. ⁴Yā kè wà kè yā píngi, wà kè lédanawaa
yānzime. Luda yā pì è wa gba mena, è wa gba swɛ́ le wàgɔ́ tāmaa vī.
⁵Luda kè è n gba mena à n gba swɛ́ tó àgɔ́ nɔ́sedɔ́nkɔ́ vī kɔ́o lán Kirisi
Yesu pɔ́ bà, ⁶le à Luda wa Dii Yesu Kirisi De tó bɔ́ kɔ́n nɔ́se dɔ́nkɔ́o kɔ́n
ledoleo.

⁷À kɔ́ sí lán Kirisi a si nà Luda tɔ́bɔ́na yānzi. ⁸Méɛ ooare, Kirisi gɔ́ zīri
ũ Yudanɔ́ne, le à lé kè Ludaa gbɛ́ aɔ́ dezinɔ́ne papa, aɔ́gɔ́ dɔ́ kè Luda náane
vī, ⁹le bori pāndenɔ́ Luda tó bɔ́ à sùu yānzi lán à kɛna Luda yān nà wà bè:

Beee yānzi mé n sáabu kpá boriinɔ́ tɛ,
mé n tó kpá.

¹⁰Wà bè dɔ́:

Boriinɔ́, à pɔ́nnaa ke kɔ́n Luda gbɛ́nɔ́.

¹¹Wà bè dɔ́:

Amɔa bori píngi à Dii tó kpá,
amɔa bùsu píngi gběno à à táaki lé.

12 Isaya bè do:

Yesɛ kāsāa é pìto pá,
eé fɛɛ à kí ble bori pāndenɔne,
aṣégɔ wée doɔzi.

13 Luda kè gbě píngi wée dozi tó ponnaa pekōreawa kōn aafiao a náane kè ée kɛɛ yānzi, le a wéedɔzina kaara kōn à Ninii gbāaa.

Pɔlu zíkɛna Ludane

14 Ma gběno, má dṣ sǎnsǎn kè maakeɛ pèkōreawa, á yā píngi dṣ wásawasa, é fṣ à lé dakɔa. 15 Ma takada kè kēna guu ma yākeno kè kōn kùgbāaaɔ diena, le àgṣ doagu yānzi, zaake Luda ma gba zé 16 ma gṣ Kirisí Yesu zíkɛri ũ bori pāndenɔne. Mée baaru nnaa kè bṣ Luda kiia kpaánnɛ, le aṣ kuuna gṣ adona Luda Nini gāzī, aṣ gṣ Ludane sa'obɔ kè è kene ũ. 17 Kuuna Kirisí Yesu guu mée ia dāa zīi kè mée kɛɛ Ludane yā musu. 18 Zaake má yāke ona vīro, tó èe ke yā kè Kirisí kè ma kiia baasiro. À tò bori pāndenɔ Luda yā mà ma yāona kōn ma yākenao gāzī 19 kōn sēedano kōn dabudabuyāno gbāaaɔ kōn Luda Nini gbāaaɔ. Bona Yerusalemu ma liga wéte kōn wéteo ai Ilirikumu bùsun, ma Kirisí baaru kpàakpa kè papana. 20 Mèègṣ yezi mà baaru nnaa pì kpá guu kè wée Kirisí yā man zikiro, le màton bú ba gbě pānde pṣ gběno yānzi. 21 Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Gbě kè wée à yā oíne yāroonɔ wée é kē,
gbě kè aṣɔe à baaru ma yāroonɔ é dṣro dṣ.

22 Yā kè ègṣ kpaá ma mɔna a kiiane gèn baaagṣn gwe. 23 À kà wè ùgbangba kè mèègṣ yezi mà mṣ a gwa. Tia sa lán yākee e gṣme bùsu kèkiino guu dṣro nà, 24 má tāmaa vī wà wée sikṣle sa ma gana Sapaini bùsun guu. Tó ma gurɔplaa kēao kōn ponnaaɔ, é zé keme gana gwe. 25 Tia la mée gaa kōn donleo Luda gběno Yerusalemu, 26 zaake gbě kè aṣo kú Masedonia kōn Girisino zèò wà Luda gbě takaasidee kè aṣo kú Yerusalemuno kámasa ke. 27 Aṣ zèò, mṣde tiasime, zaake lán Yudanɔ Luda auziki li bori pāndenɔzi nà, à maa bori pāndenɔ ní anduna auziki li Yudanɔzi se. 28 Tó ma gbaa pì nāíne ní ɔzī ma yāa, ma gana Sapaini guu mé bɔe a kiia. 29 Má dṣ kè tó mé mṣ a kiia, mé mṣare Kirisí aubarikao papaname.

30 Ma gběno, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi kōn yenzi kè Luda Nini è kpáímmao, à fɛɛ à ze à Luda wée kemaɔ, 31 le à ma bṣ Yudea Yesusaideeno ɔzī, le zīi kè mé ke Yerusalemu Luda gběno té keíne nna, 32 gbasá mà a le kōn ponnaaɔ, tó Ludaa wè, mé mṣ kámma bo a kiia. 33 Luda Aafiade gṣ kúao a píngi. Aami!

Ìkpammana

16 1 Mée wa dāre Febe, Kenkerea sɔsi donleri naaare a ɔzī. 2 À à sí Dii guu, lán à maa Luda gběno ke kṣo nà. À doàle kōn pṣ kè à yezi a kiiaa píngi, zaake à dṣ gběnole pari kōn mapio se.

3 À ì kpá Pírisila kɔ̄n Akilaoa. Ma zíkèri daanɔmɛ Kirisi Yesu zii guu.

4 Āsì wà ñ zĩnda da kari guu ma yānzi. Èe ke mámbe madoro, bori pānde sɔsɔnɔ gbēnɔ e ñ sáabu kpaa píngi dɔ.

5 À ì kpá sɔsi gbē kè āsèḡɔ k̄ɔ kaak̄ɔa ā bɛe guunɔa.

À ì kpá ma gbē yenzide Èpenetua, àmɔ kè à Kirisi náane kè Asia b̀s̀un káaku.

6 À ì kpá Mariamaa, àmɔ kè zii k̀̀are maamaa.

7 À ì kpá Andarɔnikua kɔ̄n Yuniao. Ma bori daa kè wà wa da kpésiaan lèdoonɔmɛ. Āsì t̄s̄ b̀̀ Luda z̄̀irino t̄e bens̄ɔ āɔ kú Kirisi guu ma ā.

8 À ì kpá Ampliatu kè de ma gbē yenzidee ù Dii guua.

9 À ì kpá Ubanu kè de wa zíkèri daa ù Kirisi zii guua kɔ̄n ma gbē yenzide Satakio.

10 À ì kpá Apele kè à zena gbāa Kirisi guua.

À ì kpá Arisitɔbulu bedeenɔa.

11 À ì kpá ma Yuda daa Herɔd̄iã.

À ì kpá Nasisu bedee kè āɔ kú Dii guunɔa.

12 À ì kpá Tirifenaa kɔ̄n Tirifosao. Nɔgbē pino è zii ke Diine maamaa.

À ì kpá Pesia. Nɔgbē yenzidee p̄i zii kè Diine maamaa.

13 À ì kpá Rufu kè b̀̀ ado Dii zii guua kɔ̄n à da kè m̄́ee gwaa ma da ũuo.

14 À ì kpá Asinkiritua kɔ̄n Fleḡɔo kɔ̄n Emesio kɔ̄n Patarobao kɔ̄n Emasio kɔ̄n ñ Yesude daa kè āɔ kú lèdoonɔ ñ píngi.

15 À ì kpá Filɔlɔgua kɔ̄n Yuliao kɔ̄n Nereuo kɔ̄n à d̄̀areo kɔ̄n Olimpao kɔ̄n Luda gbē kè āɔ kú lèdoonɔ ñ píngi.

16 À ì kpák̄ɔa kɔ̄n Luda gbēnɔ lépemmaano. Kirisi sɔsɔnɔ ì kpàawa ñ píngi.

Lézamma

17 Ma gbēnɔ, m̄́ee ooare à làakari ke gbē kè ās b̀̀ yā kè á d̄̀ada kp̄eenɔzi.

Āsè gbēnɔ k̄̀ek̄ɔa wà gbēnɔ s̄̀as̄̀a. À k̄̀em̄́ma, 18 zaake gbē beee takanɔ è

dɔ wa Dii Kirisiziro, sé ñ gb̄ee yā. Āsè taarisaidenɔ s̄̀as̄̀a kɔ̄n lénnaao

kɔ̄n ȳ̀ad̄̀ɔo. 19 Baade píngi a misiena Diine baaru mà. M̄́ee p̄onnaa kee a

yā musu. Má yezi àḡɔ à maa ɔ̄nd̄̀ɔo v̄i àḡɔ taarisaidenɔ ù à zaaa musu.

20 Luda Aafiade é Set̄an dúgu z̄̀ɔ a gbá ḡiz̄̀i tia. Wa Dii Yesu gb̄ekee keare.

21 Ma zíkèri daa Tim̄oti kɔ̄n ma bori daanɔ Lusiu kɔ̄n Yas̄ɔo kɔ̄n Sosipatao ì kpàawa.

22 Mamɔma Tetiu kè ma takada kè k̄̀è ì kpàawa Dii guu.

23-24 Ma bedee Gayusi kè sɔsi gbēnɔ è kak̄ɔa à b̄ee ì kpàawa. W̄éte ɔ̄uteri Erasatu ì kpàawa kɔ̄n wa gbēndo Kaatuo.

Luda t̄óbn̄a

25 Tia sa Luda é f̄ɔ à a gba gbāa kɔ̄n Yesu Kirisi baaru nnaa kè m̄́ee

kpaa, lán asiiyā kè utena zaa tontori kè wà biameeɔ de nà. 26 Luda

kè ègɔ̄ kuu gurɔ̄ pínɡi diè wà yǎ kè kēna annabinɔ̄ takadanɔ̄ guu pì bɔ̄
gupuraaa sa, lɛ bori pínɡi e à dɔ̄ aɔ̄ Luda náane ke aɔ̄ gɔ̄ à yāmarinɔ̄ ũ.
27Wà Luda mèn do ɔ̄ndɔ̄de tó bɔ̄ Yesu Kirisi gǎzǐ ai gurɔ̄ pínɡi! Aami.

KƆRINTIDEENO TAKADA KAAKU

KƆrinti sƆsi gbēno kēkēkōana 1:1–4:21

KƆrinti sƆsi gbēno durunkena 5:1–7:40

Wàgō kú kōn làakario gōna n̄ zīndane yā musu 8:1–11:1

Dɔnzikena 11:2–14:40

Gēno fēena 15:1–15:58

Pɔlu ikpammana 16:1–16:24

Pɔlu ikpana KƆrintideeno

1 ¹Mamɔma Pɔlu kē Luda ma sisi à ma sɛ lán à yezi nà, ma gō Kirisi Yesu ziri ũ. Mapi kōn wa gbēndo Sɔsɔteneo, ²wámbe wa takada kē kē sɔsi kē kú Kɔrintine. Luda a sisi a gbēno ũ, a kuuna adona Kirisi Yesu guu ledo kōn gbē kē aḡḡgō wa Dii Yesu Kirisi pì sisii gu pínɡianɔ, mowa kē wa Dii dōnkōnɔ. ³Luda wa De kōn Dii Yesu Kirisio gbēkɛɛ keare, à a gba aafia.

⁴Mèègō Luda sáabu kɛɛ guro sānda pínɡi a yā musu gbēkɛɛ kē à kèare a kuuna Kirisi Yesu guu yānzì. ⁵Kuuna à guu pó pínɡi kàaraare, yā'ona pínɡi kōn dōna pínɡio, ⁶zaake wa Kirisi yā'onaaree kāsāa pèe a guu, ⁷ben Luda Nini gba kee e kēsāawaro, guro kē a wéɛ dɔ wa Dii Yesu Kirisi a zīnda dɔɔanazi. ⁸Wa Dii Yesu Kirisi é tó à ze gbāa ai guro lé ká, le àgō kuu taari sai à móguro. ⁹Luda náane vī. Àmbe à a sisi, a gō kō gbē ũ kōn à Né Yesu Kirisi wa Diio.

Kɔrinti sɔsi gbēno kēkēkōana

¹⁰Ma gbēno, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi, àgō lédole vī kō a pínɡi, le kēkēkōana e à yāa a té, à kō kú kōn laasuu dōnkō kōn n̄sɛo do. ¹¹Má mà Koloe bedeenɔ lézì kē yākete kú a té. ¹²Lán má mà n̄an yè: A gbēkeno bè, wà zè kōn Pɔluo. Gbēkeno bè, wà zè kōn Apoloo. Gbēkeno bè, wà zè kōn Pitao. Gbēkeno bè dɔ, wà zè kōn Kirisio. ¹³Kirisi kēkēkōanan yó? Wà Pɔlu pà lía a yānzin yó? A batisi kē kōn Pɔlu t̄on yó? ¹⁴Ma Luda sáabu kē, kē mée a gbēke batisi kero, séde Kirisipu kōn Gayusio baasiro. ¹⁵Lán

à de nà le gbēke é e à be a batisi kè, a gɔ̃ ma ìba ũro. ¹⁶Eè, ma Setefana bedeens batisi kè dɔ̃. Beee baasiro, tó ma gbē pānde batisi kè, mée dɔ̃n dɔro. ¹⁷Kirisi e ma zī gbē batisikena yāziro, séde à baaru nna kpana. Èe ke kɔ̃n yādɔ̃onlo, le à gana lía tón ke pāro yānzime.

Kirisi né Luda ɔ̃ndɔ̃ kɔ̃n à gbāaaome

¹⁸Kirisi gana lía né misaiyāme gbē kè aɔ̃e sāsāanɔ̃e. Wamɔ̃wa kè Ludaa e wa mì sínɔ̃ sɔ̃, à dewe à gbāaa ũ. ¹⁹À kēna Luda yān wà bè:

Mé ɔ̃ndɔ̃rinɔ̃ ɔ̃ndɔ̃ mì de,
mé wéézērinɔ̃ wéézēe ke pā.

²⁰ɔ̃ndɔ̃ri kú máme? Takadadɔ̃ri kú máme? Anduna tiaa kèki yāpingidɔ̃ri kú máme? Ludaa e anduna ɔ̃ndɔ̃ die misaiyā ũroo? ²¹Luda ɔ̃ndɔ̃ guu, èe tó anduna gbēnɔ̃ a dɔ̃ kɔ̃n ní zinda ɔ̃ndɔ̃oro. À kène à gbē kè aɔ̃e a náane kéenɔ̃ mì sí waazi kè wà die misaiyā ũu pì gāzì. ²²Yudanɔ̃ ye dabudabuzi, Girikinɔ̃ è ɔ̃ndɔ̃ wete. ²³Wamɔ̃wa sɔ̃, Kirisi gana lía kpàakpaan wée kee, ben è tó Yudanɔ̃ kpagula, bori pāndenɔ̃ è be misaiyāme, ²⁴mɔ̃de gbē kè Luda ní sisi à ní sɔ̃nɔ̃, Yudanɔ̃ kɔ̃n Girikinɔ̃ ní píngi, Kirisi deñne Luda gbāaa kɔ̃n à ɔ̃ndɔ̃o ũ. ²⁵Luda misaiyā pì de gbēntee ɔ̃ndɔ̃ola. Luda gbāasaikɛe pì de gbēntee gbāaala.

²⁶Ma gbēnɔ̃, à gwa dian á de nà gurɔ̃ kè Luda a sisi. Danɔ̃ kiia a paridee ɔ̃ndɔ̃ro, a paridee gbāadee ũro, a paridee kíne ũro. ²⁷Luda gbē kè aɔ̃ de anduna misaidee ũunɔ̃ sè, le à wí dao ɔ̃ndɔ̃rinɔ̃a. À gbē kè aɔ̃ de anduna gbāasaidee ũunɔ̃ sè, le à wí da gbāadeenɔ̃a. ²⁸À gbē kè anduna ní die kpēdeenɔ̃ ũ, kè wè kyakañgu bensɔ̃ aɔ̃ yā ègɔ̃ kuuroonɔ̃ sè, le à gbē kè aɔ̃ yā ègɔ̃ kuunɔ̃ ke kpēdeenɔ̃ ũ, ²⁹le gbēke tón e à ìa dā Luda aéro. ³⁰Apinɔ̃ sɔ̃, Ludaa tò á kú Kirisi Yesu guu, ben à gɔ̃ wa ɔ̃ndɔ̃ ũ. Kuuna Kirisi pì guu Ludaa tò yā bɔ̃wao nna, wa kuuna adona, bensɔ̃ à wa mì sì. ³¹Bee yānzi lán à kēna Luda yān nà, tó gbē yezi à ìa dā, à dā Dii yā musu.

Kirisi kɔ̃n a gana lía yāo

2 ¹Ma gbēnɔ̃, kè ma mɔ̃ a kiia, ma mɔ̃ Luda yā kpàakpaa keareme, èe ke ma mɔ̃ ɔ̃ndɔ̃ gbāaa ke lénnaa kearenlo. ²Ma zeo kè mé yāke oarero, séde Yesu Kirisi yā baasiro, atēnsa à gana lía yā. ³Ma mɔ̃na a kiia guu ma mɔ̃ kɔ̃n kùviiɔ̃ kɔ̃n vīao kɔ̃n lugaluganao. ⁴Ma waazikena guu mée yā o kɔ̃n lénnaao ke ɔ̃ndɔ̃oro. Má ò kɔ̃n Luda Nini gbāaa ɔ̃ɔ̃anaome, ⁵le a ludanaanekena tón bɔ̃ gbēntee ɔ̃ndɔ̃ guuro, sé Luda gbāaa guu.

ɔ̃ndɔ̃ kè Luda Nini è dañne

⁶Baa kɔ̃n beeeo wèe ɔ̃ndɔ̃yā o gbē kàsaanɔ̃e. Èe ke anduna tiaa kèki ɔ̃ndɔ̃ ke à gbāadee kè aɔ̃ gbāaa e yāaanɔ̃ pónlo. ⁷Luda ɔ̃ndɔ̃on wée oo, à pɔ̃yezi kè utena yāa pì. À gīake à die wa gakui ena yānzi zaale èe anduna káero. ⁸Anduna tiaa kèki gbāadee ke ɔ̃ndɔ̃ pì dɔ̃ro. Tó aɔ̃ dɔ̃me yā, le aɔ̃e Dii gakuide pá líaro. ⁹Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Pɔ̀ kè wée e ero bensɔ̀ swā e maro,
à laasuu e gē gbēke swē guuro,
àmbe Luda à soru kè gbē kè aɔ̀ yezinɔ̀.

¹⁰Ludaa òdɔawe kɔ̀n a Nini gbāaa, zaake à Ninii pì yā pínɡi tàasikena, baa kɔ̀n Luda asii bítanɔ̀.

¹¹Gbēkee a daa nɔ̀se guu yā dɔ̀ro, tó èe ke à ninii kè kú à guu baasiro. Leme dɔ̀ gbēkee Luda nɔ̀se guu yā dɔ̀ro, tó èe ke Luda pì Ninii baasiro.

¹²Anduna kè niniin wá èro, Ninii kè bɔ̀ Luda kiian wá è, le wà gbaa kè Ludaa dàwee dɔ̀. ¹³Yā kè wée oon gwe, èe ke yā kè gbēntee òndɔ̀ è dańnenlo, yā kè Luda Nini è dańneme. Len weè Luda Nini yā bɔ̀kɔ̀te gbē kè aɔ̀ Luda Nini viinɔ̀ le. ¹⁴Anduna gbē è Luda Nini yānɔ̀ síro, zaake à dene misaiyā ùme. Eé fɔ̀ à à mì dɔ̀ sero, zaake Luda Nini pì gbāaan wè à yā zé dɔ̀. ¹⁵Gbē kè Luda Nini è dɔ̀ne aezí è yā pínɡi zé dɔ̀, gbēke sɔ̀ zé vī à à zaa boro. ¹⁶À kēna Luda yān wà bè: Dé bé à Dii nɔ̀se dɔ̀ gbasaa à lé daa? Mɔ̀de wapinɔ̀ wá Kirisi nɔ̀se vī.

Zíkɛna Ludane

3 ¹Ma gbēnɔ̀, mée fɔ̀ mà yā òare lán meè o gbē kè Luda Ninii dɔ̀ne aenɔ̀ne bàro, ben má òare lán anduna gbēnɔ̀ bà, zaake nékpántēnɔ̀n a ũ Kirisi guu. ²Zwiin má kpàawa, èe ke pɔ̀ lɔ̀madeenlo, zaake ée ká kòro. Baa ai tia ée káro, ³zaake dàdeenɔ̀n a ũ ai tia. Lán á zakɔ̀n nà, bensɔ̀ á yākete vī, dàdeenɔ̀n a ũroo? A dà bé à dɔ̀are ae. ⁴Kè a gbēke bè a ze kɔ̀n Pɔ̀luo, ben gbē pānde bè a ze kɔ̀n Apoloo, á kú kɔ̀n a dàon gweroo? ⁵Dén Apoloo ũu? Dén Pɔ̀lu ũu? Zíkɛrinɔ̀n wa ũ, ben a Kirisi náane kè wa gāzī. Wa baade e zī kè Dii dàne keeme. ⁶Ma pɔ̀ tɔ̀, Apolo í kàne, ben Ludaa tò à gbā. ⁷Leme pótɔ̀ri kɔ̀n íkario de pɔ̀ke ũro, sé Luda kè è tó à gbā. ⁸Pótɔ̀ri kɔ̀n íkario sáame. Aɔ̀ baade é a àre e a zī lémmē. ⁹Luda zíkɛri daanɔ̀n wa ũ. Luda búgben a ũ, Luda kpén a ũ.

¹⁰Gbaa kè Ludaa dàme bé à tò ma ēe kpàe lán ēbori gonidee bà, ben gbē pānde mɔ̀ èe kpé pì boo. Baade làakari ke a kpébonaa, ¹¹zaake gbēke é fɔ̀ à ēe ke kpàe dɔ̀ro, sé ēe kè kpaena Yesu Kirisi ũu baasiro. ¹²Tó gbē kpé pì dɔ̀ kɔ̀n vurao ke kondogi ke gbē bèede ke tó à dɔ̀ kɔ̀n lío ke lá ke sē, ¹³baade zī yāpura é bɔ̀ gupuraa. Weé e yākpaekegurɔ̀ zī, zaake gu é dɔ̀ kɔ̀n téome, weé baade zī taka gwa té pì guu. ¹⁴Tó gbē zī kè à kè bɔ̀ tén aafia, adee é àre e. ¹⁵Tó gbē zī té kù, eé múnzi e, adee é bɔ̀ ɔ̀kori lán wè bɔ̀ tén nà.

¹⁶Á dɔ̀ kè Luda kpén a ũ, Luda Ninii kú a guuroo? ¹⁷Tó gbē Luda kpé pì yàka, Luda é adee kaate, zaake kpé pì kuuna adoname, bensɔ̀ àmbe kpé pì ũ.

¹⁸Gbēke tón a zīnda sāsāro. Tó a gbēkee e a zīnda diee anduna kèki òndɔ̀ri ũ, à gɔ̀nne misaidee ũ le à è à òndɔ̀ kù. ¹⁹Zaake anduna kèki òndɔ̀ de Ludane misaiyā ùme. À kēna Luda yān wà bè: È òndɔ̀rinɔ̀ kù ní wéézēe

guu. ²⁰À kēna dɔ: Dii dɔ kè ɔ̀ndɔ̀rɪnɔ̀ laasuu pã. ²¹Bee yãnze gbēke tón ãa dã gbēntee yã musuro. Pó píngi né a pómɛ: ²²Pɔlu, Apolo, Pita, anduna, wèndi, gaa, tia pónɔ, zia pónɔn yoo, à píngi né a pómɛ. ²³Apino sɔ, Kirisi pón a ũ, Kirisi sɔ né Luda pómɛ.

Kirisi zìrino

4 ¹Bee yãnze à wa gwa Kirisi zìkerino ũ, Luda asiiyã gwàrino ũ. ²À kɔ̀sio gwàrino gɔ̀ náanɛ vī. ³Tó apino ke gbēntee yãkpaekerino ma taari è, yã pãame ma kiia. Mèè ma zìnda maakeɛ ke zaakeɛ ero. ⁴Yãkee e ma kù víro, mɔ̀de bee é ma boro, Diin ma yãkpaekeri ũ. ⁵Bee yãnze àton gĩake à gbēke taari e Dii mógurɔ̀ ãro. Àmbe eé guu pu pó kè utena gusiaan-a à nɔ̀se yã bɔ gupuraa. Zì beean baade é ma, dian Luda é a sáabu kpá nà.

⁶Yã kè má òaree kè̀nɔ, má ò mapi kɔ̀n Apoloo yã musume, le àgɔ̀ yã kè̀kii dɔ: Wàton vī Luda yãlaro. A gbēke tón ãa dã, à ze kɔ̀n gbē dooo, à bɔ gbē doo kpɛero. ⁷Bú ní deoñlaa? Ní pòke vī n zìdane, kè wèe n gbaroó? Wà n gba, ben nées ãa dãa lán wèe n gbaroo bàs? ⁸A kãn gwe kòs? A ke ɔ̀deeno ũn gwe kòs? Ée kí blee wa sain gwe? Má yezi àgɔ̀ kí blee, wàgɔ̀ ledò. ⁹Zaake má è wamɔ̀wa Luda zìrino, Luda wa die zãa lán gbē kè wè ní de pari wáano bàme. Gu sãnda píngi gbèno wée fíwa, malaikano kɔ̀n gbēntee ní píngi. ¹⁰Wa gɔ̀ m̀saideeno ũ Kirisi yãnze, ben kuuna Kirisi pì guu á de ɔ̀ndɔ̀rɪnɔ̀ ũroo? Wá busana ben á gbãa víroo? Wá kpɛɔ̀na ben á kpedanaroo? ¹¹Ai tia nɔ̀aa kɔ̀n ímiio e wa dɛɛ, wá té bũu, wa gɔ̀ pɔ̀gbènanɔ̀ ũ, besaideeno ũ. ¹²Weè zì gbãaa ke ai wà kpsa. Tó wà wa ka, weè sa maaa oñneme. Tó wà ãa dàwa, weè mena fɔ. ¹³Tó wà wa sɔ̀sɔ̀, weè agbaa kpáñneme. Ai tia wèe wa diee anduna bɔ̀tɔ̀ pónɔ̀ ũ, baade píngi b̀sa ũ.

¹⁴Mée yã kè̀kii oare wídanaawaa yãnzino. Mée a gbaa làakari ma né yenzideeno ũme. ¹⁵Baa tó Kirisi guu a gwàrino kà gɔ̀n ũgbangba, a de'ina pari. Mámbe ma a i kɔ̀n Kirisi Yesu baarunnakpanaaree, ben á kú à guu. ¹⁶Bee yãnze mée agbaa kpaare, àgɔ̀ té ma zékpaezi. ¹⁷Bee yãnzino ma a né yenzide Timoti zìawazi. Àpi né náanedeeme Dii guu, àmbe eé ma kuuna Kirisi guu yãkena dɔ̀agu. Yã kè mèè dañne sɔ̀sɔ̀nɔ̀ guun gwe. ¹⁸A gbèkeno e ãa dãa, lán mé mɔ̀ a gwaroo bà. ¹⁹Tó Dii wè, mé mɔ̀ a gwa tia, mé ãadãri pino gbãa lé e, èe ke aɔ̀ yã'ona adonlo. ²⁰Zaake kpata kè b̀ Luda kiia né yã'ona yãno, gbãame. ²¹Á yezi diame? Mà mɔ̀azi kɔ̀n gòon yó, ke mà mɔ̀ kɔ̀n yenzio kɔ̀n nòseyiome?

Pãpãkena sɔ̀si gbèno té

5 ¹Má mà pãpãkena gè a té, yã kè à taka kú baa kifiino té sero. Wà bè, a gbèno doke a de nɔ̀ sɔ̀. ²Ben ée ãa dãas? À kɔ̀sio a nòse yakame, à gbē kè yã pì kè bɔ a té. ³Baa tó má kúao, ma ninii kúao, ben ma yãkpa

kè kɔn gbɛ kè yā pì kèo gɔɔ lán wà be má kú gwee bà. ⁴⁻⁵Tó a kɔ kàkɔa, tó wa Dii Yesu gbāa kúao, tó ma ninii kúao, à gbɛ pì kpá Setān-a kɔn wa Dii Yesu tɔo, le à dà kaate, à ninii e à bɔ aafia Dii múguroɔ zì.

⁶A ìadāna maaro. Á dɔ kè buredi ɛzɛ fète è flawadena bíta séseroo? ⁷À buredi ɛzɛ zi kwɛɛ, é gɔ flawa dufu ũ a sésɛ'ɛzɛ sai, lán à kɔsìo àgɔ de nà, zaake Kirisi gà wa Banla sãne bɔro ũmɛ. ⁸Bee yānzi wàgɔ kuu buredi sésɛ'ɛzɛsai zìbaakerino ũ yāpuraa guu kɔn nɔse puraa. Wàtongɔ kuu buredi sésɛ'ɛzɛ zi zìbaakerino ũ mɔnafiki kɔn zaakenao guuro.

⁹Takada kè má kèare guu ma bè, àton kakɔa kɔn pāpākerinoro. ¹⁰Èe ke anduna kè pāpākerino ke wākūdeenɔ kɔn gbɛblerino ke tāagbāgbārino, zaake tó gbɛ beenomɛ, séde é bɔ anduna guu. ¹¹Auo, má òare gbɛ kè wà bè wa gbɛmɛ, bensɔ à de pāpākeri ke wākūdee ke tāagbāgbāri ke gbɛyakari ke wɛderi ke gbɛbleri ũ, àton kakɔaoro, àton ɔ kakɔao sero. ¹²Ma bà ũgba kɔn yāgɔgɔna kɔn Yesusaideenɔ? A zīnda gbɛnɔ bé à kɔsìo à yā gɔgɔnyoroo? ¹³Luda bé eé yākpae ke kɔn Yesusaideenɔ. À gbɛ zaaa pì bɔ a té.

Yākpækena kɔo

6 ¹Tó a gbɛke yā vī kɔn a Yesude daaao, bɔyānzi è gá yākpae ke kɔn adeo Luda gbɛnɔ kiiaziroo, sé ludadɔrisainɔ kiia? ²Á dɔ kè Luda gbɛnɔ bé weé yākpae ke kɔn andunaoroo? Lán ámbɛ é yākpae ke kɔn andunao nà, ée ká à yāketenɔ gɔgɔroo? ³Á dɔ kè wámbe wé yākpae ke kɔn malaikanɔoroo? Weé anduna kèki pɔ o dɔɔ? ⁴Tó á yā beee taka gɔgɔna vī, é gbɛ kè aɔɔ de sɔsi gbɛnɔne pɔke ũroonɔ sé yāgɔgɔrino ũɔ? ⁵Ma beee ò le mà wí daawa yānzime. Á gbɛke vī a té kè à òndɔɔ kà à a gbɛnɔ yā gɔgɔnneroo? ⁶Séto a gbɛ doo a gbɛdaaa sísi yākpaea Yesusaideenɔ kiiaɔ? ⁷Lán á yā vī kɔn kɔo nà, a sāsā yāa kò mámmam. Bɔyānzín é we wà a takii keroo? Bɔyānzín é tó wà a bleroo? ⁸Apino eè gbɛ takii ke, eè gbɛ ble, baa a kɔ tɛɛ. ⁹Á dɔ kè gbɛ zaaanɔ é gɛ kpata kè bɔ Luda kiia guuroo? Àton a zīnda sāsāro, pāpākerino ke tāagbāgbārino ke zinakerino ke gɔgbɛ kaaruano ke gbɛ kè aɔɔ dae kɔn n gɔgbɛ daaonɔ ¹⁰ke kpāino ke wākūdeenɔ ke wɛderino ke gbɛyakinɔ ke gbɛblerino, aɔ gbɛke é gɛ kpata kè bɔ Luda kiia guuro. ¹¹A gbɛkenɔ de lemɛ yā, ben a zú ò, a gɔ Luda pɔ ũ, Ludaa tò yā bɔao nna kɔn Dii Yesu Kirisi tɔo kɔn wa Luda Nini gbāaa.

Wà pāpākena tó

¹²Eè be, á yā pínɡi kena zé vīmɛ. Mɔde yākenɔ àre vīro. Eè be, á yā pínɡi kena zé vīmɛ. Mɔde àton tó yāke bà káare a yīnlo. ¹³Eè be dɔ, pɔblee né nɔse pómɛ, bensɔ nɔse né pɔble pómɛ. Baa kɔn beeeo Luda é n pínɡi kaate. Mè né pāpākebɔnlo, Dii pómɛ, bensɔ Dii bé mè pì gwàri ũ. ¹⁴Luda wa Dii bɔ gaan, bensɔ eé wa bɔ gaan kɔn a gbāaa. ¹⁵Á dɔ kè a

mè bé Kirisi m̀̀guunɔ ũroo? Weé Kirisi m̀̀gu sé wà ke kaarua m̀̀guu ũn yó? Wàton ero! ¹⁶Á d̄s k̀̀ k̀̀ gb̄ k̀̀ k̀̀ k̄ōa k̄n kaaruao k̀̀o m̀̀ d̄n̄k̄n̄loo? Á k̀̀na Luda yān wà bè, aō ḡōn plaaa é ḡō m̀̀ doo ũ. ¹⁷Gb̄ k̀̀ k̀̀ k̄ōa k̄n Diio k̀̀o m̀̀n do Ninii guu. ¹⁸Á k̀̀ p̄p̄akenaa. Durun p̄nde k̀̀ gb̄ è ke p̄ngi bà kú à m̀̀oro. P̄p̄akeri s̄ è durun ke a m̀̀nem̄. ¹⁹Á d̄s k̀̀ a m̀̀ bé Ninii k̀̀ Luda a gba, k̀̀ kú a guu kpé ũroo? Ámbe á a z̄inda v̄iro, ²⁰Luda a lu, à f̄ia b̀̀. Bee yānzi à Luda t́ b̀ k̄n a m̀̀o.

Nɔsena

7 ¹Takada k̀̀ á k̀̀ yā musu, à maame ḡōgb̄ ḡō kuu nɔgb̄ sai. ²M̄de k̀̀ p̄p̄akena d̄gula yānzi, ḡōgb̄ p̄ngi ḡō a z̄inda nɔv̄, nɔgb̄ p̄ngi ḡō a z̄inda ḡō v̄. ³Ḡōgb̄ gae p̄ k̀̀ k̄s̄io ke a naōn̄. Nɔgb̄ gae ke a z̄ane le se d̄. ⁴Nɔgb̄ m̀̀ kuu a z̄inda p̄ ũro, sé à z̄a p̄ ũ. Leme d̄ ḡōgb̄ m̀̀ kuu a z̄inda p̄ ũro, sé à naō p̄ ũ. ⁵Àton ḡík̄n̄ero, séde á m̀̀k̄n̄e, le à làakari d̄ aduak̄naa ḡia, ḡbasa à a k̄na ke, le Set̄n̄ t̄n̄ ōnd̄ō keare, à fu menaaro yānzi. ⁶L̄n̄ má dàawa, èe ke t̄iasin̄lo. ⁷Má yezi baade p̄ngi ḡō de lán ma bà, m̄de baade k̄n a ḡbaa k̀̀ Ludaa d̄an̄eome, gb̄ k̀̀ k̄n a p̄o, gb̄ k̀̀ k̄k̄ā k̄n a p̄o.

⁸M̄e yā k̀̀k̄ii oo p̄s̄eɛn̄n̄e k̄n ḡyaan̄n̄. Á maa aōḡō kuu n̄do lán ma bà, ⁹m̄de t́ aōé f̄ō wà n̄ z̄inda k̄uro, aō n̄v̄ sé, aō z̄a ke, zaake k̄sena maa de lugana k̄z̄ila.

¹⁰M̄e yā die n̄deɛn̄n̄e k̄n ḡōdeɛn̄, èe ke mapin̄lo, Diime. Nɔgb̄ t̄n̄ ḡi a z̄āz̄iro, ¹¹ḡōgb̄ t̄n̄ pé a naōaro. T́ nɔgb̄ ḡa à ḡi a z̄āz̄i, à ḡō p̄s̄e kes̄ à ɛara a z̄āz̄i.

¹²M̄e oo gb̄ k̄paaan̄n̄e, èe ke Dii bé à òro. T́ a gb̄kee n̄ Yesusaidee v̄i, ben n̄v̄ p̄i yezi àḡō k̄úo l̄edo, àton p̄earo. ¹³Leme d̄ t́ nɔgb̄ ḡō Yesusaidee v̄i, ben ḡō p̄i yezi àḡō k̄úo l̄edo, àton ḡiz̄iro. ¹⁴Zaake Luda è ḡō Yesusaidee sí a naō yānzi, bens̄ è n̄ Yesusaidee sí a z̄a yānzi. T́ len̄lo, aō n̄n̄v̄ éḡō gb̄ās̄ime. M̄de tia aō kuuna adona. ¹⁵T́ Yesusaidee p̄i ḡiz̄i, à ḡiz̄i. Yā beee taka guu aō kuuna k̄n k̄ō né t̄iasin̄lo. Luda a sisi, à a se àḡō kuu aafiam̄. ¹⁶Nɔgb̄, ke né n̄ z̄a m̄i sí, n̄ d̄s̄? Ḡōgb̄, ke né n̄ naō m̄i sí, n̄ d̄s̄?

À ze k̄n a gwenao

¹⁷Baade ze k̄n a gwena k̀̀ Luda à dīen-o gur̄v̄ k̀̀ Dii à sisi. Len m̄e dañne le s̄os̄in̄ guu p̄ngi. ¹⁸Luda gb̄ sisi b̄nguk̄enan yoo, àton wete à ke gef̄v̄dee ũro. Luda gb̄ sisi gef̄v̄deen yoo, àton b̄ngu kero. ¹⁹B̄nguk̄ena yāke v̄iro, bens̄ gef̄v̄ yāke v̄iro, sé àḡō yā k̀̀ Ludaa dīen̄ k̄una. ²⁰Lán baade kuu n̄ gur̄v̄ k̀̀ Luda à sisi, à zeo le. ²¹Luda n̄ sisi z̄ō ũun yoo? N̄ton bídi kero. M̄de t́ n̄ ga n̄ ḡōna w̄ene ũ z̄é è, n̄ b̀ z̄òbleen. ²²Z̄ō k̀̀ Dii à sisi ḡō w̄ene ũ Dii p̄i guume. Leme d̄ w̄ene k̀̀ Dii à sisi ḡō z̄ō ũ Kirisi guu. ²³Luda a lu, à f̄ia b̀̀. Àton ḡō gb̄nt̄ee z̄ō ũro. ²⁴Ma gb̄n̄, lán baade kuu n̄ gur̄v̄ k̀̀ Luda à sisi, à ze k̄n Ludao le.

Pɔseens kɔn gyaanɔɔɔ

²⁵Pɔseens yā musu mée yāke ma Dii kiiaro, mɔde lán má náane vī Dii sùu guu nà, lán ma laasuu de nà n mé oare. ²⁶Nawēa kè kuu tia bé à tò, mée daa à maa kè gbē ze kɔn a kuunao. ²⁷Tó n̄ n̄ vī, ònton be né à gbarero. Tó n̄ vī s̄ro, ònton wetē n̄ séro. ²⁸Tó n̄ s̄e s̄, n̄e durun kero. Tó n̄kpare zā kè s̄, èe durun kero. Gbē beens é yā e andunan, ben má yezi beee taka a lero. ²⁹Ma gbēn̄, yā kè mée oon yē: Gur̄ e ḡ z̄ro. Zaa tia n̄deens ḡ lán gbē kè vīroon̄ bà. ³⁰Ód̄orin̄ ḡ lán gbē kè āwe ó d̄oroon̄ bà. P̄nnadeens ḡ lán gbē kè ā p̄ n̄n̄aroon̄ bà. P̄lurin̄ ḡ lán gbē kè ā p̄ke vīroon̄ bà. ³¹Andunablerin̄ ḡ lán gbē kè āwe bleeroon̄ bà, zaake lán anduna kè kuu nà tiaa e ḡt̄eeme.

³²Má yezi àḡ kuu k̄h̄n̄ saime. P̄se è làakari d̄o Dii yān̄a, yā kè kè Diinen è ke. ³³N̄dee è làakari d̄o anduna yān̄a, yā kè kè a nānen è ke, ³⁴à laasuu èḡ kp̄atena. N̄gbē p̄se ke n̄kpare è làakari d̄o Dii yān̄a, è a mè kɔn a niniio kp̄aa. N̄z̄aree s̄ è làakari d̄o anduna yān̄a, yā kè kè a zānen è ke. ³⁵Èe ke mée gata kpaarenlo. Ma beee ò a aafia yānzime, le à yā ke a z̄e, à a z̄inda kp̄a Diia gu pānde gwana sai.

³⁶Tó gbē n̄kppamma vī, tó à ségur̄ e ḡe, ben à k̄ene w̄yā ū, tó à à k̄aka lán kè bà, à à sé lán à k̄ene nà, èe ke durun ūro. Ā k̄ sé. ³⁷M̄de tó à yā p̄i b̄o a n̄semme, ben tiasi e à k̄akaro, ben à a z̄inda k̄una d̄o, tó à dà a sw̄n̄ kè é a n̄kpare p̄i séro, à kè maame. ³⁸Leme gbē kè a p̄o s̄e kè maa, m̄de gbē kè èe a p̄o séroo kè maa de beela.

³⁹N̄gbē né a zā p̄ome gur̄ kè à zā kú kɔn w̄endio. Tó à zā ḡà à anduna t̄o, à z̄e vī à zā ke kɔn ḡo kè à yezi, m̄de ḡo p̄i ḡo kuu Dii p̄o ū. ⁴⁰Baa kɔn beeeo tó à ḡo p̄se, mée daa à p̄o èḡo nna de tó à zā k̄ela. Mée daa mapi, má Luda Nini vī se.

Sa'opblee

8 ¹Sa'opblee yā musu, wá d̄o kè wa p̄ingi wa d̄ona vī. D̄ona s̄o ȳk̄o vī, yenzi bé à kaarana vī. ²Tó gbē e daa á yā d̄o, èe d̄o dian à k̄o s̄io à d̄o nà ḡiario. ³Tó gbē ye Ludazi, Luda à d̄o. ⁴T̄o, sa'opblena yā musu wá d̄o kè t̄aa né p̄okeme anduna guuro, zaake Luda m̄en do kuunan wá d̄o. ⁵Baa tó p̄o kè wè bēn̄e t̄aan̄o kú musu kɔn t̄ōte, ben dan̄o kiia t̄aan̄o dimme, diin̄o dimme, ⁶wa kiia Luda m̄en dome, àmbe wa De ū, kè p̄o p̄ingi b̄o à kiia bens̄o wá kuu à yānzi. Dii m̄en dome d̄o, àmbe Yesu Kirisi ū, kè p̄o p̄ingi kè, bens̄o wá kuu à ḡzi.

⁷M̄de baade p̄ingi d̄o lero. Gbēken̄o k̄o d̄o kɔn t̄aa yāo ai tia, ben āwe p̄o kè wèe blee die sa'opblee ū, ā yāke d̄ok̄ziro, ben ā laasuu kú z̄e d̄oro. ⁸P̄oblee bé eé wa na Ludaaro. Tó wée b̄lero, k̄esānanlo. Tó wá bl̄e, kaarananlo. ⁹À làakari ke a kuuna w̄eenens ūuzi, le àton ke ḡensikii ū gbē kè ludanaanekena k̄es̄āmm̄an̄ero. ¹⁰M̄m̄on̄ kè n̄ d̄ona vī, tó gbē kè yāke

dɔkɔziroo n e, nɛe pɔ ble taa kuu, ee à gba swè à sa'opɔ ble seroo? ¹¹Tó n kè le, n dɔna n gbɛdaaa kè ludanaanekena kɛsana kè Kirisi gà à yānzi kaaten gwe. ¹²Tó a durun kè a Yesude daanɔne a gbɛ kè yāke dɔkɔziroo kari kèn gwe, bensɔ Kirisin a durun kènɛ. ¹³Beee yānzi tó ma nɔbɔsona bé ee tó ma Yesude daa fu, mé só ziki dɔro, le ma Yesude daaa tón furo yānzi.

Zìrino n zinda busana Kirisi baaru nna yānzi

9 ¹Má a zīnda vīnloo? Zìrin ma ūroo? Mée wée si wa Dii Yesuleroo? Ámbe á de ma zii gbè ū Dii guu fá? ²Baa tó má de ziri ū gbè pāndenɔnero, má deare à ū fá. Kuuna Dii guu ma zirikɛ sèedan a ū.

³Yā kè mèè o ma zaaborinɔnen yè: ⁴Má pɔblena kɔn íminao zé vī ma zii guuroo? ⁵Má à zé vī màgɔ té kɔn nɔ Yesudeeo guu kè mée gaan lán ziri kpaanɔ kɔn Dii dāaronɔ kɔn Pitao bàroo? ⁶Mamɔma kɔn Banabao wa gɔɔn plaa, wámbe wá zé vī wà wa ɔzii tónloo? ⁷Dé bé è soza ble a zīnda bɔko ɔɔ? Dé bé è lí ba, ben è à bɛe bleroo? Dé bé ègɔ zù dāa, ben è à zwii miroo?

⁸Baa kè gbēntee yākenanɔn má lèkɔzioare, à kú Musa doka guu leroo? ⁹À kēna Musa doka takadan wà bè, àton léso da zūne gurɔ kè èe pówɛe gbēero. Zùn Luda è làakari dɔaɔ? ¹⁰Wa yānzi à yā pì òziroo? Èè, wa yānzin wà yā pì kèzi, le búbari gae sè wa kɔn tāmāao, pówɛegbēri gae pɔ gbè kɔn tāmāao, ee a baka e à guu. ¹¹Tó wa Luda yā tɔ a té, ben wa wa baka èawa, yāken yɔ? ¹²Tó danɔ zé beee víawa, wé wa pɔ o dɔɔ? Wée sée zé beee guuro, wa yā píngi fɔ, le wàton zé zɔ Kirisi baaru nnaanero yānzi. ¹³Á dɔ kè Luda ua zikerino è Luda ua pɔ bleroo? Luda gbāgbākii saorino è n baka le gbāgbākii pì guuroo? ¹⁴Len Dii diè a baarunnakparino gɔ pɔ ble baaru pì kpāna yā musu le. ¹⁵Baa kɔn beeeo mée zé pìnɔ ke séro, bensɔ mée beee oo le wà keme yānzinlo. Gaa maame de beela. Gbēke é e à kpá ma íadāna kènero. ¹⁶Kirisi baarunnakpana deme íadāna yā ūro, tiasi bé à ɔ tɔma. Wāiyoo mapi, tó mée baaru nnaa pì kpaaro. ¹⁷Tó mée zii pì kɛe kɔn ma zīnda poyeziome, ma wée dɔ asaiazime. Lán Luda bé à nàme ma ɔzì nà, à kɔ sio mà keme. ¹⁸Bóme ma asaiá ūu? Tó ma baaru nnaa pì kpà ɔsāsana sai, tó mée iko kè má vī baaru nnaa pì kpāna guu kɛmmaro, ma asaiān gwe.

¹⁹Baa kè gbēkee ma víro, ma a zīnda diè zò ū gbè píngine, le mà gbēno e pari yānzi. ²⁰Kè má kú kɔn Yudanɔ, ma gɔ lán n bà, le aɔ ma yāze e yānzi. Kè má kú kɔn Musa dokadarino, ma gɔ à dàri ū, baa kè à iko vímaro, le à dàrinɔ ma yāze e yānzime. ²¹Kè má kú kɔn doka pì dàrisaideeno, ma gɔ lán n bà, le aɔ ma yāze e yānzi. Èe ke ma bɔ Luda doka zénno, Kirisi bé à iko víma. ²²Kè má kú kɔn gbè busananɔ, ma busa, le aɔ ma yāze e yānzi. Mèè gɔ pɔ píngi ū gbè píngine, baa dia, le mà e mà n gbēkenɔ mì sí. ²³Yā kè mèè ke píngi, mèè ke Kirisi baaru nna yānzime, le mà a baka e à aubarika guu.

²⁴Bàkpakɔsɔna guu, gbɛ pínɡi bé è bàa lé, mɔde á dɔ kè gbɛ mèn doo bé è bleroo? À bàa lé le se, à e à ble. ²⁵Kɔkɔ'ori pínɡi è a zɛnda tòto ke, è a zɛnda foru ke yā pínɡi musu. È ke le fura kè è yaka ena yānzi. Wamɔwa sɔ, à kè è yakaro yānzime. ²⁶Bee yānzi bà kè mée lee, má dɔ pɔ kè mée peea, èe ke mée ɔsi kaa gukorianlo. ²⁷Auo, meè ïa da ma mèa, meè ma mè takii ke, le ma waazikena danɔne gbera, màton bɔ pāro yānzi.

Làakarikena tāagbāgbānazi

10 ¹Ma gbɛnɔ, má yezi wa dezino yā kèkii dɔagu. Aɔ tɛ tɛluguuzi n pínɡi, aɔ taa ò wà bɛ Isia Tɛaan n pínɡi. ²Luda n batasi kè tɛluguu pì guu kɔn ísɛaa pìo n pínɡi Musa ibanɔ ù. ³Aɔ Luda pɔble dɔnkɔ blè n pínɡi, ⁴aɔ Luda í dɔnkɔ m̀ n pínɡi, zaake aɔ Luda kpìii kè kúnyo í m̀. Kpìii pì sɔ bé Kirisi ù. ⁵Baa kɔn beeeo aɔ paridee yā e ká Ludanero, ben aɔ gè g̀ kpáe gbáan. ⁶Yā pì dɛwe sèeda ù, le wàton yā zaaa ni de, lán aɔ à ni dè nàro. ⁷Àtongɔ de tāagbāgbārinɔ ù lán aɔ gbɛkenɔ bàro. À kɛna Luda yān wà bè: Gbɛnɔ wèe wèe pɔ blee, wèe í mii, ben aɔ fɛe wèe pāpāa kee. ⁸Wàtongɔ de pāpākerinɔ ù lán aɔ gbɛkenɔ bàro. Aɔ pāpāa kè, ben aɔ gāga guro dɔnkɔ zì gɔn bɔro baro awe'e'aagɔ. ⁹Wàton Dii yɔ wà gwa lán aɔ gbɛkenɔ bàro. Aɔ à yɔ wà gwà, ben mlɛnɔ n soso aɔ gāga. ¹⁰Àton wisɔ ká lán aɔ gbɛkenɔ bàro. Aɔ wisɔ kà, ben ga malaika n dède.

¹¹Yā pì n lé sèeda ù wamɔwa kè wá kú guro zāannɔne, ben wà kè takadan le wà wa gbao làakari yānzi. ¹²Gbɛ kè èe daa á zena gbāa, à làakari ke lɛnazi. ¹³Yɔagwana kee e a lero, sède kè è baade pínɡi lee baasiro. Luda náane vī, eé tó wà a yɔ wà gwa de a gbāa lélaro. Yɔagwana guu eé a gba zé à mena fɔ à bɔn.

¹⁴Bee yānzi ma gbɛ yenzideenɔ, à m̀ kè tāagbāgbānaa. ¹⁵Mée yā ooare làakarideenɔ ù. À yā kè mée ooaree laasuu lé a zɛnda à gwa. ¹⁶Togo aubarikadee kè weè saabu kpáo, tó wá m̀, wa bà kú Kirisi aruoroo? Buredi kè weè lílikɔre, tó wá sò, wa bà kú Kirisi m̀oroo? ¹⁷Zaake buredi kɔɔ dome, baa kɔn wa parikeeɔ wa mè dɔnkɔme, wa baade a baka vī kɔɔ dɔnkɔ pì guume. ¹⁸À gwa Isarailinɔa. Gbɛ kè sa'opɔ blè bà kú kɔn Luda gbāgbākiioroo? ¹⁹Ma bè diame? Mée bee taa sa'opɔblee né pɔken yɔ? Ke aɔ taaɔ né pɔkeme? ²⁰Lenlo, ma bè pɔ kè wà saa ò, wà ò taaame, èe ke Ludaanlo. Má yezi a bà gɔ kú kɔn taaoro. ²¹É fɔ à Dii togo í mi kɔn taa pɔoro. É fɔ à Dii pɔ ble kɔn taa pɔoro. ²²Ke wá yezi wà Dii ǹsegɔaano fɛeme? Wa gbāaa kà à ùn yɔ?

²³Eè be, yā pínɡi zé vī. Leme, mɔde yā pínɡi àre víro. Eè be, yā pínɡi zé vī. Leme, mɔde yā pínɡi kaarana víro. ²⁴Gbɛke zɛnda yā tón dɔne aéro, sé à gbɛdaaa yā. ²⁵À ǹbɔ kè wèe yaa yàran só yāke gbekana sai a laasuu yānzi, ²⁶zaake tɔɔte kɔn pɔ kè kúnno pínɡi né Dii pɔme. ²⁷Tó Yesusaidee a sisi pɔbleea, tó à kèare, tó a gaa, à pɔ kè wà kpàawaa ble yāke gbekana sai a laasuu yānzi. ²⁸Tó wà gá wà bèare sa'opɔbleeme, àton blero laasuu

yānzi kōn gbē kè òare yānzio. ²⁹Méé beee oo adee laasuu yānzime, èe ke a pónlo.

Gbē pānde laasuu yānzin mégō ma zīnda vīziroó? ³⁰Tó ma pó blè kōn sáabukena, b́yānzin wè ma zaa bo pó kè ma sáabu kèzi pì yā musuu? ³¹Yā kè ée kèe pínghi, ée pó bleen yoo, ée í miin yoo, àgō à pínghi kèe Luda t́bóna yānzi. ³²Àton tó Yudanō ke Girikinō ke Luda sōsi gbēno fu a yākena yānzio. ³³Len meè ke le. Yā pínghi guu meè aīa ke, le ma yā ká baade pínghime. Meè ma zīnda pónnaa wetero, sé parii pó, le aō e wà bo yānzi.

11 ¹Àgō ma yākena dadaa, lán meè Kirisi pó dada nà.

Nōgbēno pókuna ní mìa yā

²Ma a sáabu kpà kè ma yā ègō dōagu yā pínghi guu, bensō á keatokōnepō kè má dàareno kúna. ³Má yezi àgō dō kè Kirisi bé gōgbē pínghi mì ù, gōgbē bé nōgbē mì ù, bensō Luda bé Kirisi mì ù. ⁴Gōgbē kè èe adua kèe ke èe annabikēyā oo kōn póo kuna a mìa e a mì kpe bōome. ⁵Nōgbē kè èe adua kèe ke èe annabikēyā oo mìgbā e a mì kpe bōome, à de lán à mì potoopo bàme. ⁶Tó nōgbē e pó kú a miaro, à a mikā kēe. Zaake mikākēena ke mibona de nōgbēne wíyā ù, à pó kú a mìa. ⁷Èe kō sío gōgbē pó kú a miaro, kè à de Luda taka kōn à gakuio ù yānzi. Nōgbē sō bé gōgbē gakuì ù. ⁸Zaake Luda e gōgbē bō nōgbē guuro, nōgbēn à bō gōgbē guu. ⁹Èe gōgbē ke nōgbē yānzio, nōgbēn à kè gōgbē yānzi. ¹⁰Bee yānzi kōn malaikano yāo dō, séde nōgbē gae pó kú a mìa a zā iko sèeda ù. ¹¹Dii guu nōgbē kuu a zīdane gōgbē sairo, gōgbē sō kuu a zīdane nōgbē sairo. ¹²Zaake lán nōgbē bō gōgbē guu nà, len dō gōgbē è bō nōgbē guu le, bensō pó pínghi è bō Luda kiiame.

¹³À yā pì laasuu lé à gwa. Nōgbē aduakena mìgbā maaó? ¹⁴Á dō a zīdane kè mikā gbàa de gōgbēne wíyā ūroo? ¹⁵Mōde tó nōgbē vī, à dene gakuì ūme, zaake Luda nōgbē gbà mikā à kúalame. ¹⁶Tó gbēke yezi à leokpakōa ke, àgō dō kè wapino kōn Luda sōsino, wá yā pānde kúnaro, sé beee.

Dii póblee

(*Mat 26:26-29, Maa 14:22-25, Luk 22:14-20*)

¹⁷Yā kè má yezi mà daare tiaa guu, mé a sáabu kpáro, zaake a kakōana è zaaa iare de à maaala. ¹⁸Káaku gīa má mà, tó a kō kākōa, èe bō kō kpeé gāli kōn gāliome. Ma yā pì sí kpado. ¹⁹Séde kēkēkōana gō kú a té, le wà yāpuradeeno dō a té. ²⁰Tó a kō kākōa, èe ke Dii póbleen èe blero, ²¹zaake a baade è wā a póbleezime. Nōaa è gbēkeno de, wēe è gbēkeno de. ²²Á bee vī à pó ble, à í minloo? Ke èe kya ká Luda sōsin à wí da pōsaideenōame? Mé oare diame? Mé a sáabu kpán yó? Kài! Mé a sáabu kpá yā beee musuro.

²³Yā kè má sì Dii kiia, má dàareen yè: Zí kè wà Dii Yesu kpámma, à gwāāvī pia à buredi sè, ²⁴ben à aubarika dàn à lìlikɔre, ben à bè, a mè kè à kpà a yānzin yè, àgaegɔ beee kɛɛ a yā dɔnaagu yānzi. ²⁵Leme dɔ kè aɔ pɔ blè wà yāa, à togoo sè à bè, Luda bà kuuna kɔn gbēnɔ dufu a aru gāzīn yè. Tó ée mii, àgaegɔ mii à yā dɔnaagu yānzi. ²⁶Zaake tó a buredi pì sò, tó a í pì mì, ée Dii gaa baaru kpaa ai àgɔ gá móme.

²⁷Beee yānzi tó gbē buredi pì sò, tó à Dii í pì mì, buredi kɔn í pìo yādasai, à taari kè Diine à mè kɔn à aruo yā musume. ²⁸Baade a zīnda yā gwa, gbasà à buredi pì só, à í pì mì, ²⁹zaake tó gbē sò, tó à mì Dii mè gbádɔsai, à yā dà a zīndalame. ³⁰Beee yānzi gyāreɔnɔ kɔn aafiasaideenɔ pari a tézi, bensɔ gbē kè aɔ kè sainɔ kēsānaro. ³¹Tó wé wa zīnda yā gwa, Dii é wa taari ero. ³²Tó à wa taari è, èe wa totoome, le yā tón vēewa kɔn andunaoro yānzi. ³³Beee yānzi ma gbēnɔ, tó a kɔ kākɔa, ée Dii pɔ ble, àgae kɔ dā. ³⁴Tó nɔaa e gbē dɛɛ, à pɔ ble a be, le a kakɔana tón yā iarero yānzi. Mé yā kè gɔnɔ bɔkɔteare, tó ma mɔ.

Luda Nini gbaano

12 ¹Ma gbēnɔ, Luda Nini gbaano yā musu, má yezi àgɔ dɔna sairo. ²Á dɔ kè gurɔ kè á de kifinɔ ũ, taa kè aɔè yā oroonɔ bé wègɔ a gáɛɛ, wàgɔ dɔɔare ae. ³Beee yānzi má yezi àgɔ dɔ kè Luda Nini è di gbēa à Yesu láari kero, bensɔ gbēke é fɔ à be Yesun Dii ũro, séto Luda Ninii dɔne ae.

⁴Gba borii pari, mɔde Luda Nini mèn doo pìme. ⁵Zí borii pari, mɔde Dii mèn doo pìme. ⁶Gbāa sèedanɔ borii pari, mɔde Luda mèn doo pìme, àmbe è à píngi ke baadene. ⁷Luda Nini è didi baadea gbē píngi kaarana yānzime. ⁸Luda Nini è gbēke gba zé à ɔndɔ yā o, ben Nini mèn doo pì è gbē pānde gba zé à dɔna yā o. ⁹Nini mèn doo pì è gbē pānde gba ludanaanekena zé, gbē pānde sɔ gbēkēkɔana zé. ¹⁰È gbē gba dabuyākena zé, gbē pānde sɔ annabikeya'ona zé. È gbē gba zé à niniino dɔkɔzi. È gbē gba zé à yāke borii o, è gbē gba yāke borii pì bɔkɔtena zé. ¹¹Nini dɔnkɔ mèn doo pì bé è à píngi ke, è gbaa pì da baadene lán à yezi nà.

Mè kɔn a guuno

¹²Mè mèn do guunɔ pari. Baa kɔn à parikeɛo, mè mèn doome píngi. Len wa kuuna Kirisi guu de le se. ¹³Wapino píngi, Yudano ke bori pāndenɔ, zɔnɔ ke wēenɔnɔ, Luda wa ke mè dɔnkɔ ũ kɔn a Nini mèn doo pì gbāaaome, à wa gba a Nini mèn doo pì, ben wá mì wa píngi. ¹⁴Mèguunɔ pari, èe ke mèn donlo. ¹⁵Tó gbá bè, lán ɔn a ũro nà, á de mè pɔ ũro, beee yānzi eégɔ de mè pɔ ũroziɔ? ¹⁶Tó swā bè, lán wéen a ũro nà, á de mè pɔ ũro, beee yānzi eégɔ de mè pɔ ũroziɔ? ¹⁷Tó mè bünü de wée ũ, bɔn weé yā mao? Tó mè bünü de swā ũ, bɔn weé pɔ gūu mao? ¹⁸Lán à de nà, Luda mèguunɔ pèpekɔre aɔ píngi, lán à yezi nà. ¹⁹Tó aɔ píngi de mègu bori

dɔnkɔ ũ, mɛ ɛgɔ kú máme? ²⁰Tia la mɛguunɔɔ pari, mɛ mɛn dome. ²¹Wée é fɔ à be ɔne a bà kúororo. Leme dɔ mi é fɔ à be gbáne a bà kúororo. ²²Mɛguu kè wée daa à kēsāna, mɛ é fɔ à kɛ à sairo. ²³Mɛguu kè wée daa à gakui vīro, wè à kpe da de mɛgu kpaanɔla. À guu kè wée à ena diɛ wiyā ũ, wè pɔ nazi de mɛgu kpaanɔla, ²⁴mɔde à kè maaa bà kú kɔn beeeoro. Kè Luda mɛ kàkɔa, à gakui kàara pɔ kè gakui e kēsāarmmanɔne de mɛgu kpaanɔla. ²⁵Le mɛ tɔngɔ kpaatetenaro, à guunɔɔ kɔ yā dɔ. ²⁶Tó mɛguunɔ dokee e nawēa kee, à mɛgu kpaanɔ pínɡi è keome. Tó wà mɛgunɔ doke kpe dà, à mɛgu kpaanɔ pínɡi è pɔnnaa keome.

²⁷Ámbe Kirisi mɛ ũ, bensɔ a baade de mɛ pì guu ũ. ²⁸Káaku gīa Luda zīrinɔ diɛ sɔsi guu, à plaadee annabinɔ, à aagɔde yādannerinɔ, beee gbera dabudabukerinɔ, beee gbera gbē kè à n gbá gbēkēkōana zéno kɔn dɔnlerinɔ kɔn yāgɔgɔrinɔ kɔn gbē kè aɔè yāke borii oonɔ. ²⁹Zīrinɔn n ũ n pínɡiɔ? Annabinɔn n ũ n pínɡiɔ? Yādannerinɔn n ũ n pínɡiɔ? Dabudabukerinɔn n ũ n pínɡiɔ? ³⁰Luda gbēkēkōana gba dàrine n pínɡin yɔ? Aɔè yāke borii o n pínɡin yɔ? Aɔè yāke borii bɔkɔte n pínɡin yɔ? ³¹Á wée pé gbaa kè deñlaanɔ. Tia sa mé zé kè maa deñlaa ɔɔaare.

Yenzi

13 ¹Tó ma yāke borii ò, gbēntee ke malaika pɔ, tó má yenzi vīro, ma kīi kè lán mɔlena ke sɛgɛpana bàme. ²Tó ma annabikeyā'onaa gbaa è, tó ma yā pínɡi asii mà, bensɔ má dɔna pínɡi vī, tó ma ludanaanekena kà mà kpīii sɔki kpá, tó má yenzi vīro, pɔken ma ũro. ³Tó ma pɔ kè má vīinɔ kpàate takaasideenɔne pínɡi, tó má tò wà té sɔma, tó má yenzi vīro, à àre vīmero.

⁴Yenzi mena vī, à gbēkee vī. Yenzi è nɔsegɔaanɔ kpányoro, è a zīnda sé lezīro, è ìa dāro. ⁵È wí darímaro, è a zīnda maaa wetero, è fēnzi kpaaro, è yā da a nɔse guuro. ⁶È yāa dɔ à zaaaro, è pɔnnaa ke kɔn yāpuraaoome. ⁷Yenzi è yā pínɡi fɔ, è yā pínɡi náane ke, ɛgɔ yā pínɡi tāmaa vī, è mena kɔn yā pínɡio.

⁸Yenzi yāana vīro. Mɔde tó annabikeyā'oname eé yāa, tó sɔ yākebori'oname à lé é ze, tó dɔname, eé gē zéla. ⁹Zaake wa dɔna kɔn wa annabikeyā'onao e paparo. ¹⁰Tó yā papana gurɔɔ mò, à kè èe paparoo é gē zéla. ¹¹Kè má de né féte ũ, mɛè né féte yā o, mɛè né féte laasuu lé, mɛè yā gwa lán né féte bà. Kè ma ke gbē ɔndɔna ũ, ma ɔ kpà néfetekeyāzi. ¹²Tia la wée guu ee dígi guu dāadāa, zī beeeaa sɔ wé wée sikɔle. Tia la ma dɔna e paparo, zī beeeaa sɔ mé yā dɔ wásawasa lán Ludaa ma dɔ nà. ¹³Tia sa yā mɛn aagɔɔ kɛnɔ bé wà gɔ: Ludanaanekena kɔn tāmāao kɔn yenzio, mɔde yenzi bé à deñla.

Yākebori'onaa kɔn annabikeyā'onao

14 ¹À tó yenzi ɔaare ae, à wée pé Luda Nini gbaanɔa, atēnsa annabikeyā'onaa. ²Gbē kè èe yāke borii oo e yā oo gbēnɔonlo,

sé Luda, zaake gbēkee e maaro, èe asiiyā oo kɔn Luda Nini gbāaaome. ³Gbē kè èe annabikeyā oo e yā oo gbēnɔome, èe n gbāa gbāaa, èe lé daam̄mame, èe n làakari kpáeɛn̄neme. ⁴Gbē kè èe yāke borii oo e a zīnda kaarame, gbē kè èe annabikeyā oo e sɔsi gbēnɔ kaarame. ⁵Má yezi à yāke borii o a píngi, m̄de má yezi à annabikeyā o de beeela. Annabikeyā'ori de yākebori'orila, séto wèe bɔkɔt̄e le sɔsi gbēnɔ e wà kaara.

⁶Ma gbēnɔ, tó ma m̄azi, ben ma yāke borii dao, bó àren à viaree? Séde ma yā'ona ḡɔ de yāw̄eewēna ũ ke d̄na ke annabikeyā'ona ke yādannena. ⁷Len à de le kɔn p̄'ɔborinɔ dɔ. Kure ke m̄ɔɔ, tó èe ɔ bɔ súusuro, weé f̄ɔ wà d̄ɔ dian èe oo n̄à? ⁸Tó kuu ɔ e bɔ súusuro, sozanɔ é z̄i soru kero. ⁹Leme apinɔ se, tó ée yāke borii oo, ben wèe maaro, dian weé yā kè ée oo gbáze d̄ɔ n̄à? A yā é gē íame. ¹⁰Yānɔ borii pari anduna guu, āɔ kee bɔkɔtenasai s̄ro. ¹¹Tó wèe borii kè meè à yā maroo oo, méḡɔ de à òrine gbē z̄it̄o ũme, bens̄ɔ eéḡɔ dem̄e gbē z̄it̄o ũ se. ¹²Leme apinɔ s̄ɔ, lán á aia v̄i kɔn Luda Nini gbaanɔ n̄à, à aia ke àḡɔ gáo ae le sɔsi gbēnɔ e wà kāsāa p̄e.

¹³Beee yānzi yākebori'ori w̄e ke, le à e à yā kè èe oo bɔkɔt̄e. ¹⁴Tó ma adua kè kɔn yākebori'ona, ma ninii bé à kè, ma laasuu e d̄ome aero. ¹⁵T̄ò, yā p̄i de diame? Mé adua ke kɔn ninii, mé ke kɔn làakario dɔ. Mé lè sí kɔn ninii, mé sí kɔn làakario dɔ. ¹⁶Tó n Luda t̄ɔ nnaa si kɔn ninii, dian gbē dufu kè kú gwee é be, aami, sáabu kè n̄ kpà yā musuu? Zaake èe yā kè n̄ ò d̄rɔ d̄ro. ¹⁷Baa tó n sáabu kpà a z̄éa, èe n Yesude daa gbāaa kaararo. ¹⁸Ma Luda sáabu kè, kè meè yāke borii o deala a píngi, ¹⁹m̄de kak̄ana guu tó ma yā m̄en s̄ɔroo ò kɔn làakario, ma yā dàoíne, à maame de mà yā m̄en ũgbangba o kɔn yākebori'onaola.

²⁰Ma gbēnɔ, a laasuu tónḡɔ de lán n̄enɔ p̄ɔ bàro. Àḡɔ de lán né fétenɔ bà yāzaakena musu, m̄de a laasuu ḡɔ de gbē ònd̄nanɔ p̄ɔ ũ. ²¹À kēna Luda yān wà bè:

Mé boriyā pānde o gbē kèkiinɔne gbē z̄it̄onɔ lén,
baa kɔn beeeo āé swā kpà ma yāziro.

²²Beee yānzi yākebori'ona de s̄eɛda ũ Yesudeenɔnero, sé Yesusaideenɔ. Len dɔ annabikeyā'ona e ke Yesusaideenɔ p̄ɔke ũro, sé Yesudeenɔ. ²³Tó sɔsi gbēnɔ k̄ɔ kàk̄a n̄ píngi, ben āɔe yāke borii oo n̄ píngi, tó gbē dufunɔ ke Yesusaideenɔ m̄ò gwe, āé be ía kàim̄manloo? ²⁴Tó baade píngi e annabikeyā oo s̄ɔ, ben Yesusaidee ke gbē dufu m̄ò gwe, eé n̄ píngi yāze d̄ɔ à a taari e, ²⁵asiiyā kè kú à n̄sen é bɔ gupuraaa, eé dae a puua à m̄i sie Ludane, gbasā à be, Ludaa kú a té yāpura.

D̄anzikena z̄ékpae

²⁶Wé be diame ma gbēnɔ? Tó a k̄ɔ kàk̄a, a baade gaeḡɔ lè v̄i ke yādannena ke yāw̄eewēna ke yākebori'ona ke yāke borii p̄i bɔkɔtena. À à píngi ke, le gbēnɔ e wà kāsāa p̄e. ²⁷Tó wèe yāke borii oo, ḡɔn̄ plaa ke aaḡɔ, àton de beelaro. Āɔ k̄ɔ gba z̄é, gbē m̄en doo bɔkɔt̄e. ²⁸Tó à bɔkɔteri

kuuro, à lé nakōa kakōana guu, à a pɔ o ado kōn Ludao. ²⁹Annabikeyā'orino gōɔn plaa ke aagōɔnɔ yā o, gbē kpaaano laasuu lé aō yāa. ³⁰Tó Luda yā sù gbē kè v̄ēnaa, gbē kè èe yā oo yīte. ³¹A píngi é f̄ à annabikeyā o doodo, à yā dadakōne a píngi, à kō sé lezī. ³²Sé annabikeyā'orino gō n̄ lé kūna dō, ³³zaake Ludaa ye yā yàaaziro, sé à zédee.

Lán wè ke s̄osino guu nà píngi, ³⁴n̄ogbēno lé gō yītena kakōana guu, zaake aō yā'ona zé víro. Aō mì sie, lán wà ò Musa doka guu nà. ³⁵Tó aō yezi wà yāke dō, aō n̄ zā gbekazi be, zaake n̄ogbē yā'ona kakōana guu né wíyāme. ³⁶A kiian Luda yā b̄on yó? Ke a mèn do yānzin à m̄òzi?

³⁷Tó gbē e daa annabikeyā'orin à ù ke gbē kè Luda Ninii d̄one ae, àgō dō kè yā kè má k̄ēaree pì né Dii yādiename. ³⁸Tó gbē pā kp̄azi, wee pā kp̄azi se. ³⁹Beee yānzi ma gbēno, à w̄éé pé annabikeyā'onaa, m̄ode àton gī yākebori'onaziro. ⁴⁰À yā píngi ke a zékpaea síusu.

Kirisi feena gaan

15 ¹Ma gbēno, baaru nnaa kè má kp̄aare, kè á si a z̄eon, má yezi mà eara mà d̄oagu. ²Baaru nnaa pì bé eé a mì sí, tó á waazi kè má k̄ēaree pì kūna. Tó lenlo, a Yesunaanekena kè p̄ame. ³Yā kè deñlaa kè má sí, má dàareen yè: Kirisi gà wa durun yānzi, lán à k̄ēna Luda yān nà. ⁴Wà à v̄i, ben à f̄ēe à guro aagōdee zī, lán à k̄ēna Luda yān nà. ⁵À a z̄inda òd̄o Pitane, ben à a z̄inda òd̄o a ìba gōɔn kuri aw̄eplaaano d̄o. ⁶Beee gbera à a z̄inda òd̄o wa gbēno kè aō kō kākōa gu d̄onkōn, aō de gōɔn wàa plaa kp̄é bas̄ooola. Aō paridee kuu ai tia, m̄ode aō gbēkeno anduna tò. ⁷Beee gbera à a z̄inda òd̄o Yemisine, ben à a z̄inda òd̄o z̄irino né píngi. ⁸Aō píngi gbera à b̄ò à m̄òmazi, ben ma gō lán né kp̄aalaa'ii bà. ⁹Zaake Luda z̄irino té m̄ambe kp̄ee, m̄éé ká wà beme z̄i'iro, zaake ma ìa dà Luda s̄osia. ¹⁰Gbaa kè Ludaa d̄ame yānzi má de gbē kè má de à ùu ùzi, bensō gbaa kè à d̄amee pì ginaro, zaake ma ōsi kà deñla né píngi. M̄ambe má k̄èro, gbaa kè Ludaa d̄amee bé à tò má kè. ¹¹Tò, à b̄ò ma kiian yoo ke aō kiia, yā kè w̄éé à waazi kee á sin gwe.

Gèno feena gaan

¹²Zaake w̄éé Kirisi feena gaan waazi kee, à kè dia a gbēkeno è be gèno é f̄eroo? ¹³Tó gèno é f̄ero, èndē Kirisi e f̄ero. ¹⁴Tó Kirisi e f̄ero s̄o, èndē wa waazikena kè pā, bensō a Kirisi náanekena kè pā, ¹⁵wa gō Luda s̄eeda egedeeno ù, kè wá bè à Kirisi f̄ēe yānzi. Zaake tó gèno è f̄ero, èndē Ludaa e à f̄ero. ¹⁶Tó Luda è gèno f̄ero, èndē Kirisi e f̄ero. ¹⁷Tó Kirisi e f̄ero, a Kirisi náanekena kè pā, ben á kú a durun guu ai tia, ¹⁸gbē kè aō anduna tò Kirisi guuno s̄o s̄àsā. ¹⁹Tó wa kuuna w̄èndio kè yānzin wa w̄éé d̄o Kirisizi ado, le w̄èndadeeno wa ù de baade píngila.

²⁰Yāpuraa guu Kirisi f̄ēe b̄ona gaan, àmbe ḡaaf̄ee káaku ù gbē kè aō dàe wà ii òno té. ²¹Lán gaa b̄ò gb̄èntee ḡazī nà, len gèno feena b̄ò gb̄èntee

gāzī le. ²²Kuuna Adamu borii ūu tò gaa dà baade pín-gila. Leme do gbē kè aṣo kú Kirisi guuno é wèndi e ní pín-gi. ²³Baade kɔn a gurɔɔome. Kirisi bé gaafee káaku ū, à gbera à gbēno é fee à móguro. ²⁴Gbasa gurɔ lé ká, Kirisi é kíkée mì de pín-gi kɔn ikonɔ kɔn gbāaano, eé a kpata tó De Ludane. ²⁵Séde Kirisi gɔ kí blee ai Luda gɔ à ibeeno ke à tinti ū. ²⁶Ibée kè eé à mì de zāan gaa ū, ²⁷zaake Luda pɔ pín-gi nà Kirisine a ɔzī. Kè à bè, pɔ pín-gi kú à ɔzī, wá dɔ kè Luda kè pɔ pín-gi nàne a ɔzī pì baasime. ²⁸Tó à pɔ pín-gi nàne a ɔzī, àpin à Né kè à pɔ pín-gi nàne a ɔzī pì é mì siene, Luda pì é-gɔ de à pín-gi ū pɔ pín-gine.

²⁹Gbē kè aṣè batisi ke gèno gēe ū sɔ né? Tó gèno è fee yāpuraro, bóyānzi wè batisi ke aṣ gēe ūzi? ³⁰Wapino sɔ, bóyānzi weégɔ wa zinda da kari guu gurɔ pín-gizi? ³¹Kɔn ĩa kè meè dā a yā musu kuuna Kirisi Yesu wa Dii guuo, meégɔ kú gaa lézime lán guu e do nà. ³²Tó ma zinda yānzin ma ɔsi kàzi kɔn nɔbo pásino zaa Efesu, bó àren à vīmee? Tó gèno é fero, wà pɔ ble, wà í mi, zaake wé ga ziamé.

³³Àton tó wà a sāsāro, gbēnna zaaa è dà maaa yakame. ³⁴À su a làakaria síusu, àton durun ke do, zaake a gbēkeno Luda doro. Ma beee ò le à a wíyā dɔ yānzime.

Gàafeenɔ mè

³⁵Gbēkeno é be, gèno é fee diame? Mè kparee takan aṣégɔ vīi? ³⁶Yɔnkoyāme! Weè pɔ tɔ à bde fɔmbabona sairo. ³⁷Tó wà pɔ tɔ, gbadon yoo ke pówee pānde, è bde pówee pì ūro. ³⁸Luda è tó à bde lán à die nāme, baade kɔn a borii. ³⁹Pɔ wèndideeno pín-gi mè dɔnkoro. Gbēntee pɔ ado, nɔbɔno pɔ ado, bāano pɔ ado, kpɔno pɔ ado. ⁴⁰Ludambe pɔno kuu, anduna pɔno kuu. Ludambe pɔno gakui ado, anduna pɔno gakui ado. ⁴¹Ɔfāntē gakui ado, mɔvura pɔ ado, sɔsɔnenɔ pɔ ado. Baa sɔsɔne pino gakui bɔkɔo doodo.

⁴²Len éégɔ de le gèno feeguro zī. Wè gè vīi à vā, eé fee vāna sai. ⁴³Wè gè vīi bēe sai, mɔde eé fee kɔn gakuio. Wè gè vīi gbāaa sai, mɔde eé fee kɔn gbāaa. ⁴⁴Wè gè vīi anduna mè ū, mɔde eé fee wèndi kè è yāaro mè ū. Lán anduna kè mè kuu nà, leme wèndi kè è yāaro mè kuu le do. ⁴⁵À kēna Luda yān wà bè, gbē káaku Adamu gɔ gbē bēe ū, mɔde Adamu zāa gɔ nini wèndikpammari ū. ⁴⁶Èe ke wèndi kè è yāaro mè bé è do aéro, anduna mè bé è do ae, à gbera sa wèndi kè è yāaro mè. ⁴⁷Gbēntee káaku bɔ būsuti guume, à plaadee bɔ ludambeme. ⁴⁸Gbē kè aṣo de tɔtɔe pɔ ūunɔ bɔkɔba kɔn gbē kè bɔ tɔten-o. Gbē kè aṣo de ludambe pɔ ūunɔ bɔkɔba kɔn gbē kè bɔ ludambeeo. ⁴⁹Lán wá de gbē kè bɔ tɔten taka ū nà, len wégɔ de gbē kè bɔ ludambee taka ū le se.

⁵⁰Yā kè má òn yè ma gbēno. Tó kpata kè bɔ Luda kiia bɔ gupuraaa, wé e wà ble kɔn wa mèoro. Wé e wàgɔ kú gu kè è vāroo guu kɔn wa mè kè è

vāaoro. ⁵¹À ma, mé asiiyā oare. Wé ga wa píngiro, mɔde wé li wa píngi ⁵²kāndo lán wée'ibakena bà kākāki zāade pégurɔ zī. Zaake kākāki é ɔ bɔ, gèno é fεe yaikūsai, wapino sɔ wé li. ⁵³Séde wa mē kē è vāa gē à kē è vāroo guu. Séde wa mē kē è gaa kē gē à kē è garoo guu. ⁵⁴Tó wa mē kē è vāa gē à kē è vāroo guu, bensɔ wa mē kē è gaa gē à kē è garoo guu, ben yā kē kēna Luda yān kē é papa wà bè:

Wà zì blè gaaa, à mì dè.

⁵⁵Ga, n zìblena tón diaa?

Ga, n sewee kú máme?

⁵⁶Durun bé ga sewee ũ, durun gbāaa sɔ è bɔ doka guume. ⁵⁷Wà Luda sáabu ke, kē è tó wà zì ble wa Dii Yesu Kirisi gāzī. ⁵⁸Beee yānzi ma gbē yenzideeno, à zε gbāa gíngin boru kpεe sai. À wée tā Dii zīzi gurɔ píngi, zaake á dɔ kē zī kē ée kee Diine pāro.

Pɔlu wétegasorukena

16 ¹Luda gbēno kámasakena yā musu, lán má ò Galatia bùsu sosinone nà, à ke le se. ²Azumanengo kōn Azumanengoo a baade gae ɔ kē à è a gbāa lén bɔ adona, àgɔ kaakōa, le àton kámasa pì wete gurɔ kē ma mɔro yānzi. ³Tó ma mɔ, mé gbē kē a n díe aɔ gánɔ zī Yerusalemu kōn takadao kōn kámasa kē á kākōaa pìo. ⁴Tó à kɔ sio mà gáme sɔ, aɔé gá zeme.

Yā kē Pɔlu kpàkpa à keeno

⁵Tó ma bɔe kōn Masedonia bùsuo, mé mó a kiia, zaake mé pā Masedonialame. ⁶Mée kpàkpaà mà gurɔplaa keao. Baa buusie se mégɔ yezi mà bleao, é gá zeme guu kē mé gán. ⁷Tia la má yezi mà gēala bārararo, mée kpàkpaà mà gurɔplaa keao, tó Dii wè. ⁸Mé gɔ Efesu ai Pentikosi zībaa zīme, ⁹zaake Luda zé bōme maamaa mà zī maaa ke, bensɔ ibeenɔ pari.

¹⁰Tó Timɔti gà à mɔ, àton yā kene búgubugu à vīa kearero, zaake èe zī kee Diine lán ma bàme. ¹¹A gbēke tón kya kánlo. À kūsāe kene, le à e à ká ma kiia aafia, zaake mapi kōn ma gbēno wa wée dɔzi.

¹²Wa gbēndo Apolo sɔ, meégɔ nakōreεa gēn baaagɔ à mó à a gwa kōn wa gbē kpaano. À ye mɔnazi gīaro. Tó à zé è, ée mó.

Lédamma zāa

¹³Àgɔ kú a làakaria, àgɔ zena Yesunaanekena guu. Àgɔ wórɔngɔ vī, àgɔ gbāa. ¹⁴À yā píngi ke kōn yenzio.

¹⁵Á Setefana bedeenɔ dɔ, kē aōmbe Yesude káakuno ũ Girisi bùsun, ben aɔ n zīnda kpà wàgɔ dɔɔ Luda gbēno lé. Ma gbēno, ma wée kēawa, ¹⁶à mì sie gbē beee takanone kōn gbē kē aōe aīa kee lèdo zī dōnkɔ pì guuno n píngi. ¹⁷Ma ɔɔ kē nna Setefana kōn Fɔtunatuo kōn Akaiuko mōnaa,

zaake aɔ̄ gòme a gēē ūme. ¹⁸Aɔ̄wò tò ma làakari kpàè kɔ̄n a pɔo. À bèè lí gbē beee takanɔne.

¹⁹Asia bùsu sɔsinɔ ì kpàawa. Akila kɔ̄n Pirisilao kɔ̄n sɔsi gbē kè aɔ̄è kɔ̄ kakɔ̄a ní bēenɔ ì kpàawa maamaa Dii guu. ²⁰Wa gbē kè wá lèdoonɔ ì kpàawa a píngi. À ì kpákɔ̄a kɔ̄n Luda gbēnɔ lèpemmaano. ²¹Mamɔma Polu, ma ɔgben yè. Ma ì kpàawa. ²²Tó gbēkee ye Diiziro, Luda láari kea. Wa Dii e mɔw. ²³Dii Yesu gbēkee keare. ²⁴Má yeazi a píngi kuuna Kirisi Yesu guu.

KORINTIDEENO TAKADA PLAADDEE

Pɔlu kɔn Korinti sɔsi gbɛno 1:1–7:16

Yudea Yesudeeno kámasakena 8:1–9:15

Pɔlu gina kɔn a zɛndao 10:1–13:13

Làakarikpaena

1 ¹Mamɔma Pɔlu, Kiriisi Yesu zɛri Luda pɔyezi guu kɔn wa gbɛ Timɔtio, wámbe wa takada kɛ kɛ sɔsi kɛ kú Korintine kɔn Luda gbɛ kɛ aɔ kú Giriisi búsunnɔ n pínɡi. ²Luda wa De kɔn Dii Yesu Kiriisi gbɛkɛ keare, à a gba aafia.

³Wà Luda wa Dii Yesu Kiriisi De sáabu kpá, De Luda wɛndadɔnnɛri nɔsekpaɛri pì. ⁴È wa làakari kpáewe wa wahaa pínɡi guu, le wà e wà gbɛ kɛ aɔ kú baa wahaa kparee taka guuno làakari kpáɛne se kɔn làakarikpaɛbo kɛ Luda wa làakari kpáeweeo. ⁵Lán nawɛa kɛ Kiriisi kɛ è liwazi nà, leme dɔ wa làakari è kpáe maamaa Kiriisi yánzi. ⁶Tó wée nawɛa kɛ, a làakari kpaena kɔn a m̀sinao yánzime. Tó Luda wa làakari kpáe, a làakari kpaena yánzime, le à e à nawɛa dɔnkɔ kɛ wée kɛ fɔ. ⁷Wá tãmaa vī a yā musu seka sai, zaake wá dɔ lán a bà kúwao nawɛakena guu nà, len a bà kú kɔn wa làakari kpaenao le dɔ.

⁸Wa gbɛno, wá yezi àgɔ dɔ lán wà wée tãwa Asia búsun nà. Wà mè òwa maamaa de wa gbãa léla, baa wa wɛndi wá wée dɔzi sero. ⁹Yā dàwala, wée daa wa game. Beee wa le, le wàton ze kɔn wa zɛnda gbãaaoro, séde kɔn Luda kɛ è gɛno fɛe gbãaao. ¹⁰À wa bɔ kari bíta guu, bensɔ eé wa bɔn. Àpin wá wée dɔzi à wa bɔn dɔ ¹¹adua kɛ ée keewee gāzī. Leme gbɛno é sáabu kene pari wa yā musu gbɛkɛ kɛ à kèwe yánzi gbɛ pariino aduakena sàabu.

Pɔlu tá gborona

¹²Yā kɛ wée à ãa dāan yè: Wa laasuu e oowe kɛ kɔn Luda gbãaao wá kú kɔn nɔsepuraao mɔnafiki sai anduna guu, atɛnsa a kiia. Anduna ɔndɔn wá kúoro, séde Luda gbɛkɛ. ¹³Weè lá ke kɛarerero, séde kɛ é à kyó ke à

dɔɔ baasiro. ¹⁴Lán á wa dɔ ná féte tia, má yezi à wa dɔ sãnsã, le à ãa dã wa yã musu Dii Yesu mógurɔɔ zĩ, lán wé dā a yã musu nà.

¹⁵⁻¹⁶Bee náanekena guu má dié yã kè tó mée gaa Masedonia, mà bɔe a kiia mà a gwa káaku, mà ɛara mà su kɔn a kiio, le à aubarika e gɛ̀n plaa, gbasa à dɔnle keme ma Yudea gana guu. ¹⁷Kè ma tá beee dié, ma yã fɛe kèn yó? Tó má dié mà yã ke, anduna yã è dɔme ae mà be, leme, leme ke auo, auon yó? ¹⁸Lán Luda náane ví nà, yã kè wá òare né leme, èe ke auonlo. ¹⁹Luda Né Yesu Kirisi kè mapi kɔn Silasio kɔn Timotio wa à yã waazi kèare né gbɛ̀ kè è be leme, èe ke auonlo, àmbe Luda eè ù. ²⁰Zaake lé kè Ludaa gbè̀ píngi yãpuraa è ke à guume. Beee yãnze kɔn Yesu Kirisi tɔn wè be, aami, Luda tɔbɔna yãnze. ²¹Luda bé à wa kãsāa pèe Kirisi guu kɔn apinɔ, à wa dié a pɔ ù, ²²à a sèeda kèwa, à a Ninii dà wa swèn pɔ kè wé e kpégaau ù.

²³Ludaa ma nɔse dɔ, àmbe ma sèedadee ù. Kè má yezi mà a bɔbɔ a dãnlo yãnzin mée gá Kɔrintizi dɔro. ²⁴Èe ke wée gbāa mɔɔare a ludanaanekena musunlo, zaake a kãsāa pèe kò, wée zii keeao a pɔnnaa yãnzime.

2 ¹Ben ma zɛo kè mé mɔ a kiia kɔn nɔseyakanao dɔro. ²Tó má tò a nɔse yàka, dé bé eé ma pɔɔ ke nnaa, tó èe ke amɔa kè ma a nɔse yàkaareno baasiroo? ³Ma takada kèare le, le tó ma mɔ a gwa, amɔa kè á de à ma pɔɔ ke nnaano tón ma nɔse yakaro yãnzime. Má dɔ sãnsã kè ma pɔnnaa né a píngi pɔnnaame. ⁴Ma takada pì kèare nawēa guu kɔn pɔsia bitao kɔn wé'io plèplè, èe ke le a pɔɔ yaka yãnzinlo, le àgɔ dɔ lán má yezi nà yãnzime.

Sùukena kɔn taarideeo

⁵Tò, tó gbèke nɔseyakana yã kè, èe ke ma nɔsen à yàkaro, a píngi pɔn à yàka, ke a gbèkenɔ, le màton o à gè ɔlaro. ⁶Ìaa kè a paridee dà adee pìà m̀da. ⁷Beee yãnze à sùu keo tia, à à làakari kpáene, le à pɔsia bita tón à kaatero yãnze. ⁸Beee yãnze ma agbaa kpàare, à ɔɔane tètèntè kè á yezi. ⁹Àmbe à tò ma takada kèkāa kèare, ma lí pèeowa, le mà e mà dɔ tó a yã kè má òare kùna píngi. ¹⁰Tó a gbè kè kɔn à taario, meè adee kè se. Zaake tó ma gbè yã kène, tó yàkee gaa gɔ kuu, meè ke a yãnze Kirisi aezĩ, ¹¹le Setán tón ɔndɔɔ daewaziro yãnze, zaake wá à mɔnafikinɔ dɔ.

Luda zĩkerinɔ

¹²Kè ma ka Toroasi le mà Kirisi baaru nnaa kpá, Dii zé b̀me, ¹³m̀ode ma làakari kpaenaro, kè mée ma gbèndo Titu ero yãnze. Ben ma lé zàmma gwe, ma da Masedonia zén.

¹⁴Ma sáabu kè Ludane, zaake ègɔ dɔɔwe ae gurɔ píngi, weègɔ z̀blerinɔ ù Kirisi guu, weè à dɔna gũu dagula gu sãnda píngia. ¹⁵Zaake wá de tuaetiti gũnnadee kè Kirisi kpàta Ludane ù gbè kè èe ní mì siino té kɔn

gbē kè aṣṣe kaateɛno. ¹⁶Wá de gè gūu ũ gbēkenone, ben è gaa íñne. Wá de wèndi gūu ũ gbē kpaanonne, ben è wèndi íñne. Wa dé bé à kà à zī beee kee? ¹⁷Wá de lán gbē kè aṣṣeṣṣe laa taa kōn Luda yāono bàro. Kirisi guu weè yā o kōn nṣepuraa o kōn Luda dōnao à zīrinō ũ.

3 ¹Wa ɛara wée wa zīnda sáabu kpaan yó? Wa bà kú kōn sèeda takada kè wà kèaree ke kè á kèñne lán gbēkeno bàn yó? ²Ámbe wa takada pì ũ kè kēna wa swèa. Baade píngi é fṣ à dṣ à à kyó ke. ³Èe ɔɔɔa gupuraa kè ámbé takada kè Kirisi kè à nàwe wa ɔzī ũ. Èe takada pì kè kōn àntu'ioro, à kè kōn Luda Wèndide Niniome. Èe kè gbè walaaaro, à kè a swèame.

⁴Yā kè wá à náane viin gwe Luda aezī Kirisi gāzī. ⁵Èe ke wa ka wa zīdane wà be, yā pì bṣ wa kiianlo, Ludan wa gbāaa ũ. ⁶Ámbe à wa kaa, ben wá de à bà kuuna kōn gbēnoo dufu zīkerino ũ. Èe ke doka kè kēnanlo, Luda Nini yāme. Zaake doka è gaa íñne, Nini pì sṣ, è wèndi íñne.

⁷Kè Luda doka kè gbè walaa, à gakui bṣ Musa uua. Baa kè à tékena e gi kero, Isarailino e fṣ wà gwàro. Tó zé kè è gaa íñne pì bṣ kōn gakui beee takao, ⁸weé Nini pì zé gakui yā o ɔɔ? ⁹Tó zé kè è yā dañlaa gakui vī, èndé zé kè è tó yā bṣnyo nnaa gakui deàla zà. ¹⁰Pṣ kè gakui vī yāa gakui vī ɔro, gakui kè deàlaa pì yānzi. ¹¹Tó pṣ kè èe gi keroo bṣ kōn gakuio, pṣ kè ègṣ kuu gakui deàla zà.

¹²Zaake wá tãmaa beee taka vī, weè yā o kōn kùgbāaa, ¹³èe ke lán Musa bàro, kè à sáta kù a uua le Isarailino tón à uu tékena kè è gi keroo yāana ero yānzi. ¹⁴Mṣde aṣ swā gbāa, zaake ai gbāa tó aṣṣe Luda bà kuunaño takada kyó kee, sáta dṣnkṣ pì ègṣ da ní laasuulame. È goro, séto gbē kú Kirisi guu baasiro. ¹⁵Ai gbāa tó aṣṣe Musa takada kyó kee, sáta pì ègṣ da ní laasuulame. ¹⁶Mṣde tó gbē ae dṣ Dii, sáta pì è goa. ¹⁷Dii pìn Luda Nini ũ, bensṣ guu kè Dii Nini pì kún, è tó wà gṣ ní zīdane. ¹⁸Wamṣwa kè pṣ gò wa uuano, wée Dii gakui ɔɔɔaíne lán dígi bà, weègṣ lii lán à bà gakui gṣ kaa gakuila. Dii kè de Luda Nini ũu pì kenan gwe.

Luda zīrinō zī

4 ¹Beee yānzi lán Luda zī beee dāwe a sùu guu nà, weè kpaoro. ²Wa ɔ kpà asii wísaiyānzi, weè yā ke kōn mṣnafikioro, bensṣ weè Luda yā lie kpēgāndaro. Weè yāpuraa oíne súsusu, le wà wa zīnda ɔɔa baade píngine Luda aezī. ³Tó baaru nnaa kè wée kpaa utename, gbē kè aṣṣe kaateɛno à utenaíne. ⁴Zaake anduna kèkii dii Yesusaideeno wée vía kúñne, le aṣton baaru nnaa sí, Kirisi kè de Luda taka ũu gakui guu puñnero yānzime. ⁵Wa zīnda kpàakpan wée keero, Yesu Kirisi diikee kpàakpan wée kee, bensṣ wée zīi keeare à yānzi. ⁶Luda bè, guu pu gusiaan, ben à guu pù wa swèn le ɔ. Gupuraa pì de à gakui kè èe té kee Kirisi uua dōna ũ.

7Wá auziki beee vī wa mē kē de lán gù oroo bànɔ guu, le wà e wà dō kē gbāa bíta pì bō Luda kiiame, èe ke wa kiianno. 8Wègō ìa daawa kpa sãnda pìngia, baa kōn beeeo weè furo. Wè bídi ke, mɔde wa tãmaa è yãaro. 9Wè wée tãwa, mɔde Luda è wa tónlo. Wè wa pãe, mɔde weè garo. 10Guro pìngi wá kú Yesu gaa taka bori lézì, le à kuuna e à ɔɔa wa mēa yãnzì. 11Zaake wamɔwa kē wá bēenɔ weègō kú gaa lézì Yesu yãnzì, le à kuuna e à ɔɔa wa mē kē eé gaaa. 12Len gaa pì e zii kee wa guu le, bensō wèndi e zii kee a guu. 13À kēna Luda yãn wà bè: Má Luda náane vī, ben ma yã ò. Wapinɔ sō wa Luda náane dōnkō pì kē, ben wée yã oo à yãnzì. 14Zaake wá dō kē lán Luda Dii Yesu fēe gaan nà, eé wa fēe gaan se, eé wa káe a aezì lēdo kōn apinɔ. 15Yã kēnɔ pìngi e wa lee a yãnzì, le Luda gbēkee kē èe lii gbēnɔzi pari e à sáabukpana kaara à tóbna yãnzì.

Wéedɔna mē dufuzi

16Bee yãnzì weè kpasaro. Baa tó wa mēbaa e kaatēe, wa ninii ègō dufu kūu lán guu e ɔɔ nà. 17Wa wétamma néngo kē eé gēte kēkii e gakui bíta kē è yãaroo iiwe, kē èe sí lékōziro. 18Wa wée pé pō kē wè wée siàlearo, sé pō kē wè wée siàleroo. Zaake pō kē wè wée siàle né gurɔplaapome. Pō kē wè wée siàleroo sō, ègō kuu gurɔ pìngi.

5 1Wá dō kē tó wa sō kē wá kún kpé ũ anduna kē guu yàka, Luda é kpé kē wèe ɔ kōn ɔoro kpáwa a be ai gurɔ pìngi. 2Tia sō weè mbo sō pì guu, wá yezi wà ludambe pō pì da, 3zaake tó wa bɔ sòn, wégō kuu mē sairo. 4Gurɔ kē wá kú sō kēkii guu, weè mbo lán wá aso sena bà. Èe ke wá yezi wà bɔ à guunlo, wá yezi wà ludambe pō dame, le wèndi wa sō kē eé gaa pì mō. 5Bee yãnzin Luda wa soru kezi, ben à a Ninii kpáwa pō kē wé e kpégaau ũ.

6Bee yãnzì wa kù ègō gbāa. Wá dō kē gurɔ kē wá kú mē kēkii guu, wá kú Dii kiiaro. 7Zaake ludanaanekenan wá kúo, èe ke wéesinaàle yãno. 8Wa swè ègō kpaena. Bona sō pìn gana Dii kiiann wá yezi. 9Kuuna mē guun yoo, bona à guun yoo, weègō wetee wa yã káne. 10Zaake Kirisi égō vēena a tintia, wa pìngi wé bɔ wà zè à aè, eé fīa bo wa baadene à kuuna mē guu yàkenaa, à maaa ke à zaaa.

Gbēnteens kēna nna kōn Ludao zii

11Lán wée vīa kee Diine le nà, weè wete gbēnɔ yã pì zé e. Ludaa wa dō sãnsãn, bensō wá yezi à wa dō a swèn le ɔɔ. 12Wée wa zĩnda sáabu kpaa a kiiann dɔnlo, wée a gbaa zé à ìa dā wa yã musume, le à e à yã we gbē kē è ìa dā kōn mēbaayāo, èe ke swè yãnloola. 13Tó ée daa wa mì liè, Luda yãnzime. Tó wá kú wa dōra, a yãnzime. 14Zaake Kirisi yenzi bé èe té kaawagu. Wá è tó gbē mèn doo gà gbē pìngi yãnzì, aō gà ñ pìngin gwe. 15À gà gbē pìngi yãnzì, le gbē kē aō gōnɔ tóngō kuu ñ zĩnda pō ũ ɔɔro, sé gbē kē gà ñ yãnzì à vù pō ũ.

¹⁶Beee yānzi weè gbēke gwa lán anduna gbēnɔ è gwa nà tia dɔro. Baa kè wá Kirisi dɔ lán anduna gbēnɔ à dɔ nà yā, wá à dɔ le tia dɔro. ¹⁷Zaake tó gbē kú Kirisi guu, à gò gbē dufu ũ. À kuuna zii gète, kuuna dufu bé à gɔne. ¹⁸Beee bɔ Luda kiiame píngi. À wa keao nna Kirisi gāzĩ, ben à gbēnɔ kenaa nna zii dàwe. ¹⁹Kirisi guu Luda anduna kè a zĩndao nna gbēnɔ taarinɔ yā dana sai, ben à gbēnɔ kenaa nnaa pì yā nàwe wa ɔzĩ. ²⁰Beee yānzi Kirisi gēenɔn wa ũ. Ludaa e gbēnɔ sisii wa gāzĩ. Wa agbaa kpàare Kirisi gbèn, à ke nna kɔn Ludao. ²¹Ludaa tò durunsaidee gò durun agbaakpabɔ ũ wa yānzi, le kuuna à guu Luda tó yā bowao nna.

6 ¹Zaake Luda zikeri daanon wa ũ, wa agbaa kpàare, àton Luda gbēkɛɛ sí à à ke pāro. ²Luda bè:
Ma yā màmma a gurɔɔ,
ma donle misina gurɔ.

Gurɔɔ kà sa, gbàan misina gurɔɔ pì ũ.

³Weè yā kè eé tó gbē fuu kero, le wàton wa zii taari ero yānzi. ⁴Weè wa zĩnda ɔɔɔ gbēnɔne zé sānda píngi guu kè Luda zikerinɔn wa ũ. Weè mena fɔ maamaa kɔn ìadammaa kɔn nawēao kɔn wéetāmmanao. ⁵Wà wa gbē, wà wa ka kpésiaan, wà fēwazi. Wa zĩ gbāaa kè, wée e wà ii òro, nɔaa wa de. ⁶Wá òɔɔaĩne kɔn nɔse puraao kɔn dɔnao kɔn sùuo kɔn maakena kɔn Luda Ninio kɔn yenzi mɔnafiki saio ⁷kɔn yāpura'ona kɔn Luda gbāaa. Wá yāmaakebɔnɔ kúna wa ɔplaan kɔn wa ɔzɛɛ. ⁸Weè wa kpe da, wè wa kpe bɔ. Wè wa tɔ zaa sí, wè wa tɔ nnaa sí. Yāpuraadeenɔn wa ũ, ben wè wa die mɔnafikideenɔ ũ. ⁹Tɔdeenɔn wa ũ, ben wè wa die lán gbē kè wà ní dɔroonɔn bà. Wá bēɛ fá, ben wè wa die gènɔ ũ. Wè wa die pɔgbēnanɔn ũ, mɔde wè wa dero. ¹⁰Wa pɔɔ ègɔ nname, ben wègɔ wa dieɛ pɔsideenɔ ũ. Weè gbēnɔ ke auzikideenɔ ũ pari, ben wègɔ wa dieɛ takaasideenɔ ũ. Wá pɔ píngi vī, ben wègɔ wa dieɛ pɔsaideenɔ ũ.

¹¹Kɔrintideenɔ, wa yā òare súusu, wa wa nɔse wēare. ¹²Wée wa nɔseguuyā utearero, mɔde a a pɔ ùtewe. ¹³Ma yā òare lán ma néno bà. Lán wa wa nɔse wēare nà, à a nɔse wēwe le se.

Àton ke sēnkpe kɔn Yesusaideenɔro

¹⁴Àton ke sēnkpe kɔn Yesusaideenɔro. Yā maaa bàa ũgba kɔn à zaaao? Bón gupura kɔn gusiaao vī kɔn kɔo? ¹⁵Kirisi yā é kɔ sé kɔn Setān pɔo diame? Dian Yesudee bà ègɔ kú kɔn Yesusaidee? ¹⁶Luda kpé è kɔ sé kɔn tāanɔɔ? Zaake Luda Wēndide kpén wa ũ, lán à ò nà:

Mégɔ kúnyo, mégɔ té ní té,
mégɔ de ní Luda ũ,
aɔégɔ de ma gbēnɔ ũ.

¹⁷Beee yānzi Dii bè:

À kēm̄ma, àgɔ kú adona,
àton ɔ ke pɔ gbāsīaro,

mé a sí, ¹⁸mégɔ̄ denɛ De ũ,
égɔ̄ de ma négɔ̄gbēnɔ ũ kɔn ma nénɔgbēnɔ.
Dii Gbāapingide bé à ò.

7 ¹Ma gbē yenzideenɔ, lán Luda lé gbēwe le nà, wà mì kē yā kè è mè
kɔn ninio gbāsī léa mámmam, wà wa kuuna adona lé papa víakena
Ludane guu.

Pɔlu pɔɔ kè Kɔrintideenɔa nna

²À tó wa yā gɔ kú a swèn. Wée taari ke gbēkenɛro, wée gbēke sāsāro,
wée gbēke takii kero. ³Mée beee o mà yā daoalanlo. Má ò yā kè a yā kú
wa swèn wà ga ledò ke wàgɔ̄ kuu ledome. ⁴Má a náanekena maamaa, mēè
lé gbēe a yā musu maamaa. Wa nawēakena guu píngi ma làakari kpaena
mētēmete, ma pɔɔ kè nna à gè òla. ⁵Baa kè wa ka Masedonia bùsun, wa
mè kpaenaro. Nawēa ligawazi kpa sānda píngia, wà fēwazi kɔn swēo,
vía gēwagu. ⁶Ben Luda kè è yēsaiideenɔ sé lezī wa se lezī Titu mɔna guu.
⁷Èe kè à mɔnan adoro, kè a à sè lezī yānzime dɔ. À bèwe ée ma bege kee,
á kú tómadɔyāa guu, ma yā a kúna gbāa sa, ben ma pɔnnaa kàara.

⁸Baa kè takada kè má kēaree a nɔse yàka, mée ma nɔse liero. Kè má è
takada pì a nɔse yàka gurɔ plaa, le ma nɔse lie yā, ⁹mòde ma pɔɔ kè nna
sa. Èe ke kè ma a pɔɔ yàkaare yānzinlo, kè a pɔsiaa tò a nɔse lie yānzime.
A nɔseyakana pì bò Luda kiia mē. Beee yānzi wée ásarú kearero. ¹⁰Pɔsiaa
kè bò Luda kiia, è tó gbē nɔse lie à mìsina e, eé tómadɔyāa kero. Anduna
pɔsiaa bé è gaa ínne. ¹¹À gwa pɔ kè pɔsiaa kè bò Luda kiia pì iare. A mè
wà sa, a gi kɔn a zīndao, a làakari fēe, vía a kú, a bege kè, a wée tã, a í
swā gà. Yā pì guu píngi a a zīnda òdɔa kè á taari vī yā pì guuro.

¹²Baa kè ma takada pì kēare, èe ke gbē kè taari kè ke gbē kè wà
taari kène yānzinlo, má kè Luda dōna guume, le a yewazina e à bɔare
gupuraa. ¹³Beee yānzi wa làakari kpaena. Wa làakari kpaena pì gbera,
wa pɔnnaa kàara maamaa Titu pɔnna yā musu, kè a píngi á tò à ninii sù
yānzi. ¹⁴Ma lé gbēne kɔn a yāo yā, ée tó wí ma kūro. Lán wa yāpuraa
òare yā píngi guu nà, len wa légbēna Titune kè yāpuraa ũ le. ¹⁵Lán a bèe
line nà, a à kpe dà, bensɔ a à yā mà a píngi, tó à dɔ a yā pìn, à yenaazii è
kaarame. ¹⁶Ma pɔɔ ègɔ̄ nna, kè má a náanekena yā píngi guu yānzi.

Kɔkamasakena

8 ¹Wa gbēnɔ, wá yezi àgɔ̄ gbēkeke kè Ludaa kè Masedonia bùsu
sɔsinɔne dɔ. ²Aɔ̄ yāagwana kɔn wéetamma pāsio guu, aɔ̄ pɔɔ kè nna
maamaa, ben baa kɔn í takaaside búgubugukéee aɔ̄ gba dà à gè òla. ³Má
òare aɔ̄ gba dà kɔn nɔse do í gbāa lén, à de í gbāaala se. ⁴Aɔ̄ wée kèwa
í zīnda kúe kɔn kúe, wà í gba zé í ɔɔ e àgɔ̄ kú Luda gbēnɔ kámasakena
guu. ⁵Aɔ̄ kè de pɔ kè wa wée dɔzila, aɔ̄ í zīnda kpà Diia gīa kɔn wapino
dɔ Luda pɔyezi guu. ⁶Beee yānzi wa wée kè Titua à gá kámasa yā kè à

nàa a té mì de. ⁷Zaake á gbāa yā píngi guu, ludanaanekena kɔn yā'onao kɔn dɔnao kɔn yā píngi aīao kɔn yenzi kè á víwao, àgɔ gbāa kámasa pì kena guu dɔ.

⁸Èe ke mée yā diearenlo, aīa kè gbē pāndeno kèn mée ooare, le mà a yenzi yāpuraa dɔ. ⁹Á wa Dii Yesu Kirisi gbēkɛe dɔ. Pódee ina gɔ́ pɔsaidee ũ a yānzi, ben à pɔsaidekɛe guu à a ke pɔdeens ũ. ¹⁰Lán má è nà yā pì musun yè: À kɔ sio amɔa kè a ze kɔn yā pìo zaa muyā bensɔ ée kɛno, ¹¹à yā pì mì de sa. Zaake a sorumi mà kɔn à kenao, à ke a gbāa lén. ¹²Tó gbē gba dà kɔn nɔseo do pɔ kè à ví lén, èe ke kɔn pɔ kè à viroonlo, beee bé è ká. ¹³Èe ke mée asoo lagoo gbē pāndenone, mée diarenlo, le à ke sɛnkɛme. ¹⁴Tia lán kè bà zaake pɔ diazi, à kpá gbē kè pɔ è kēsāmmaɔa, le zíkɛa tó pɔ dīnzi, bensɔ pɔ kēsāawa, aṣé kpáawa. Lán beee bà égɔ sɛnkɛ. ¹⁵Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Gbē kè sèe bíta pɔ e diziro,
gbē kè sèe féte pɔ e kēsāro.

Tituno yā

¹⁶Ma sáabu kè kɔn Luda, kè à tò a yā kú Titu swèn lán à kú ma swèn nà se. ¹⁷À wa yā mà, à mè wà à mɔ a gwa, lán à pɔɔ yezi nà. ¹⁸Wa gbē doo kè à tɔ dàgula sɔsino té n̄ píngi baarunnakpana musun wá dànɛ. ¹⁹Bee gbera dɔ sɔsino à dà à gáwao kámasa zīi kè wée kɛe kɛ. Wée zīi pì kɛe Dii tɔbɔna yānzime kɔn aīa kè wá víio. ²⁰Wá yezi gbēke wa taari e lán wée kɛe nà kɔn gba bíta kè na wa zɔ́ yāoro. ²¹Èe ke yā kè maa Diinen wée pɛea adoro, yā kè maa gbēntɛnɛnɛme se. ²²Wa wa gbēndo pānde dànnɛ dɔ. Wa à làakari gwà à gèn lé víro, wá è à aīa ví yā píngi guu, bensɔ à aīa èara à kàara tia, kè à a náanekena yānzi. ²³Titu daa sɔ, ma zíkɛri daa kè weè a maaa wete ledoo à ũ. Wa gbē kpaano sɔ, sɔsino zirinɛme, aṣmbe Kirisi tɔbɔrino ũ. ²⁴Bee yānzi à dɔɔaīnɛ kè á yezi, le sɔsi pì gbēno dɔ kè lé kè wée gbēe a yā musu né yāpuraame.

9 ¹Èe kɔ sío mà takada kēare Luda gbēno kɔ kámasa kena pì yā musuro, ²zaake má dɔ kè a nɔse maa dà, ben ma lé gbē Masedonia gbēnɛne ma bè, Girisi gbēno sorumi mà zaa muyā. A aīakena pì n̄ gbē parideens mè fèe. ³Ben ma wa gbē pìnɔ zīawa, le àgɔ kú soru guu lán ma ò nà, le lé kè wá gbē yā pì musu tón ke pāro. ⁴Tó Masedonia gbēkeno tēmazi, tó aṣ mɔ wà è kè a sorumi e maro, wí é wa kū, kè wa a náanekena yānzi. Weé a pɔ o dɔɔ? ⁵Bee yānzi má diɛ kè à maa mà o gbē pìnɛne aṣ dɔmɛ aɛ, aṣ gbaa kè a gīake a à lé gbē yā kɛke káaku, le a sorumi ma, àgɔ de nɔsedo gbaa ũ, èe ke gba tiasinlo.

Gbadana kɔn nɔseo do

⁶Àgɔ yā kèkii dɔ:
Tó n̄ t̄ féte, né kē féte,

tó n t̄́ bíta, né kē bíta.

7 Baade kpá lán à dà a swè guu nà uusisina sai tiasi sai. Ludaa ye gbē kè è gba da kōn ponnaaozi. 8 Luda é f̄́ à tó aubarika píngi gō diazi, le guro píngi pó píngi m̄́awa yā píngi guu ai à gō diazi à yā maa píngi keo. 9 Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

È gba da takaasideenɔne maamaa,
à yāmaakena yāana vīro.

10 Lán Luda è p̄́borii kpá p̄́t̄́ria nà kōn pó kè wè bleeo, eé p̄́borii kpáawa, à kaaraare, le a maakena ɔgb̄e e à ɔ tá. 11 Eé a ke p̄́deenɔ ũ yā píngi guu, le àgō gba daa bítabita guro píngi, gbēnɔ Luda sáabu kpá gbaa kè á dàñne wa gāzi yānzi. 12 Zaake Luda gbēnɔ p̄́kēsamma b̄́k̄ōten kámasa zii p̄́i e kee adoro, eé tó Luda sáabukpana dagula maamaame d̄́. 13 Gbēnɔ é Luda tó b̄́, zaake kámasa kè á kè p̄́i é ɔd̄́añne, kè a mì siè Kirisi baaru nnaa kè a zeone, bensō a gbēkeē kēñne kōn gbē píngio kōn n̄́seo do. 14 Aṣé adua keare kōn a yāo dana n̄́ swèn Luda gbēkeē kè p̄́siawa yānzi. 15 À Luda sáabu kpá à gbaa kè gè onala yānzi.

Pɔlu gina kōn a zīndao a zī yā musu

10 1 Mamɔma Pɔlu, ma agbaa kpàare kōn Kirisi n̄́seyiio kōn à busekeeo, mamɔma kè wè be, tó má kúao má buse, tó má kúaooro s̄́, meègō p̄́asī. 2 Ma wée k̄́awa, tó ma m̄́, àton tó màgō p̄́asiaoro, zaake mé f̄́ màgō p̄́asī kōn gbē kè aṣè be anduna yā bé èe d̄́owe aenɔ. 3 Wá kú anduna guume, m̄́de weè zī ká lán anduna gbēnɔ bàro. 4 Wa gōkebo n̄́ anduna p̄́nlo, Luda gōkebo gbāaa kè weè zeki gbāaano gboroonɔme. Weè ege leokpakōano gboroo 5 kōn wada yā kè è gínne wà Luda d̄́wo píngi. Weè laasuu píngi mile ble, le aṣ mì siè Kirisine. 6 Tó a mì siewe mámmam, wa yāa kè wà wée tā swāyāmarisaideenɔ.

7 È yā gwa musume. Tó gbē a zīnda náanekena kè Kirisi p̄́n a ũ, adee gō d̄́n kè Kirisi p̄́n wa ũ lán à bà se. 8 Baa tó ma lé gbē à kè bíta iko kè Dii kpàwa yā musu, wí é ma kūro, zaake a kāsāp̄́eena yānzime, èe ke a leena yānzinlo. 9 Àton ke lándō má yezi mà vīa dadaazi kōn ma takadakēnao bàro. 10 Wè be ma takadanɔ b̄́e vī, bensō aṣ gbāa, m̄́de tó wà wée simale, è n̄́ kū gbāaro, ma yā è ká p̄́ke lézīro. 11 Gbē kè aṣe oo leenɔ gō d̄́ kè lán wa yānɔ de nà takadanɔ guu tó wá kúaooro, len wé ke le, tó wa kō è.

12 Dén k̄́ewe wà wa zīnda ke s̄́nkpe kesō wà wa zīnda lékōzi kōn gbē kè aṣe n̄́ zīnda sáabu kpaanɔ. Tó aṣ n̄́ zīnda kp̄́k̄ōs̄́ kō kesō aṣ n̄́ zīnda lékōzi kō, aṣègō ònd̄́ro. 13 Wam̄́wa s̄́, wé lé gbē à gè ɔlaro. Wé lé gbē ikokekii kè Ludaa diewe lémm̄e, kè à kà a kiia se. 14 Lán wa ka a kiia nà, wée vīi wa ikokeki lélaro, zaake wa m̄́ kōn Kirisi baaru nnao ai a kiia káaku. 15 Weè lé gbē à gè ɔla wà gbē p̄́andenɔ zī ká wa p̄́laro. Zaake a ludanaanekena e kaara, wá yezi zii kè wée kee a té ɔ tá maamaa ai à ká

ikokekii kè Ludaa diewe lén, ¹⁶le wà gá wà baaru nnaa pì kpá bùsu kè kú a aenɔ guu, légbēna kōn gbē pāndenɔ kāndagbēbanao sai. ¹⁷Tó gbē yezi à lé gbē, à gbē Dii yā musu. ¹⁸Èe ke gbē kè è a zīnda sáabu kpá bé à maaro, sé gbē kè Dii è à sáabu kpá.

Pɔlu kōn zìri egeeno

11 ¹À menamao kōn ma yōnkɔkeɔ féte. Mɔde ée menaa kò. ²Lán Luda è nòsegōaano kpá nà, len mée kpaa le se a yā musu. Ma a kpa gō mèn dooa, àmbe Kirisi ũ, le mà a kpāsāa nɔkpare lezi ũ. ³Lán mlè ɔndɔ kè Awauzi nà à à sāsā, vīa e ma kūu kè eé a laasuu likōaare le se, le à a nana Kirisia gbāsī sai kōn nòseo do tó. ⁴Tó gbēke mò à Yesu yā kè bò ado kōn wa pɔo waazi kèare, eè wezi aaga. Eè ninii kè bò ado kōn kè á sí, eè baaru nnaa kè bò ado kōn kè á mào ma. ⁵Mée daa má kēsāna zìri kè a ní díe bíta m̀nɔzi yāke guuro. ⁶Baa tó ma lé nnaro, má dōna vī. Wá òdɔaare a píngi tētēntē yā píngi guu.

⁷Kè ma baaru nnaa kè bò Luda kiia waazi kèare pɔsinaawaa sai, ben ma a zīnda bùsa a kaarana yānzi, ma taari kèn yó? ⁸Ma sɔsi pāndenɔ takii kè, ma a asaia émma, le mà e mà zīi keo a té yānzi. ⁹Gurɔ kè má kúao, tó pɔ e kēsāama, meè ia da gbēkearo. Wa gbē kè aɔ bò Masedonia būsunnɔ m̀mme kōn pɔ kè èe kēsāamao. Mée we mà ke a gbēkene asoo ũro, bensɔ mé we mà ke a gbēkene asoo ũro. ¹⁰Kōn Kirisi yāpuraa kè kú ma guuo, gbēke é kpáme mà lé pì gbē Girisi būsunlo. ¹¹Bóyānzín má ò lezi? Ludaa dɔ kè má yeazi.

¹²Yā kè mée kee, mégō keeme, le mà gbē kè aɔe ní zī leekōzi kōn wa pɔonɔ kāsāa kēe kōn ní légbēnanɔ. ¹³Gbē beee takanɔ né zìri egeenɔme! Zìkeri m̀nafikideenɔme! Aɔè li Kirisi zìrinɔ ũ. ¹⁴Yābɔnsaenlo. Baa Setān pì è li gupura malaika ũ se. ¹⁵Zaake leme, tó à zìkerinɔ lì yā maa zikerinɔ ũ, yābɔnsaenlo. Zāazāa aɔé ní yākena gbè e.

Pɔlu nawēakena a zìrikee guu

¹⁶Ma eara mée oo dɔ, gbēke tón ma gwa yōnkɔ ũro. Tó len sɔro, àgɔ ma diɛ lán yōnkɔ bà, le mà e mà lé gbē féte. ¹⁷Yā kè mée oo, Dii bé à ma danlo. Lé kè mée gbēe ma zīnda náanekena guu, mée gbēe m̀saikēe guume. ¹⁸Zaake gbēnɔ e lé gbēe ní zīnda yā musu pari, mapi se mé gbē. ¹⁹Zaake a ɔndɔrinɔ eè mena fɔ kōn m̀saideenɔ kōn pɔnnao. ²⁰Tó wèe a kee z̀nɔ ũ, tó wèe a aru mii, tó wèe a takii kee, tó wèe denlaa ɔdɔaare, tó wèe a swān kee, eè mena fɔ. ²¹Yāpurame, wá buse kōn yā beeno kenao! Beee k̀mme wíyā ũ! Mɔde pɔ kè gbē náanekena, èe à lé gbēe, má à náanekena se. Mée beee oo yōnkɔkeɔ guume. ²²Eberunɔn ní ũs? Àmbe ma ũ se. Isarailinɔn ní ũs? Àmbe ma ũ se. Ibraī boriinɔn ní ũs? Àmbe ma ũ se. ²³Kirisi zìkerinɔn ní ũs? Má à zìkeri ũ deñla. Mée oo lán ìadee bàme. Ma zīi kè deñla, wà ma da kpésiaan deñla, má a gbēna gèn lé dɔro,

ma kuuna gaa lézĩ gèn lé víro. ²⁴Yudano ma gbē kɔn fl̄aò lé baplaa mèn dosai ai gèn sɔɔro. ²⁵Wà ma lele kɔn gòò gèn aagɔ̄. Wà ma papa kɔn gbèò gèn do. Góro'ite lé kùemao gèn aagɔ̄, ma ke gurɔ̄ do ísɔ̄a guu fáantē kɔn gwāāvĩ. ²⁶Ma wéteḡana paridee guu meèḡɔ̄ kú kari guu: Swa kari, kpāi wéedewenɔ̄ kari, Yudano kari, bori pāndenɔ̄ kari, wéte guu kari, sète kari, ísɔ̄a kari, Yesude egēenɔ̄ kari. ²⁷Ma zĩ gbāaa kè kɔn wāwāao, ma itē kè à gèn lé víro, nɔ̄aa ma de, ímii ma de, meèḡɔ̄ kuu póblee sai gèn baaagɔ̄, má té būu ïa guu. ²⁸À kpaaano ona baasi sɔsinɔ̄ píngi laasuu è ïa dama lán guu e dɔɔ ná. ²⁹Dé bé eé busa, mà gí busazii? Dén weé kē zéa à gí ɔ̄mazii?

³⁰Tó à kɔ̄ sio mà lé gbē, mé gbē ma gbāasaikēe musume. ³¹Luda wa Dii Yesu Kirisi Dee dɔ̄ kè mēe egēe tooro. Wàḡɔ̄ à sáabu kpāa gurɔ̄ píngi! ³²Gurɔ̄ kè má kú Damasiku, ben kí Areta asakpaa bè wà wéte pì biileno dākpa, le wà e wà ma kú yānzi, ³³ben wà ma bɔ̄ windo guu, wà ma pita kɔn bə̀o gbí guu bii kpēe, ben ma bàa sì.

Pɔlu wéegupu'ena

12 ¹À kù tiasi mà lé gbē. Baa kè à àre víro, mé lé pá wéegupu'enanɔ̄a kɔn yā kè Dii òdɔameenɔ̄ sa. ²Má gbēke dɔ̄ Kirisi guu, wà à sè wà gāao ai ludambe aagɔ̄deen, à wè gēro dosain yè. À gāa kɔn mēon yɔ̄, mē sain yɔ̄, má d̄ro, sé Luda. ³Má dɔ̄ kè wà adee pì sè wà gāao ai auzennamme. À gāa kɔn mēon yɔ̄, mē sain yɔ̄, Luda bé à dɔ̄. ⁴À yā kè è sí oroo mà, kè gbēntee é f̄ɔ̄ à t̄kēroo. ⁵Mé lé gbē adee yā musu, mé gbē ma zinda yā musuro, sé ma gbāasaikēe yā. ⁶Baa tó mé lé gbē, èe ke má yōnkɔnlo, zaake yāpuraan mé o. Mòde mé lé gbēro, le gbēke tón ma die de pɔ̄ kè à èma ke yā kè à mà ma lénlaro. ⁷Le màton ïa dā yā bíta kè Ludaa òdɔameenɔ̄ musuro yānzi, à pɔ̄ sòtɔ̄ ma mē guu Setān z̄iri ũ, àḡɔ̄ wéee t̄aama, le màton ïa dāro yānzi. ⁸Ma wéee kè Diia gèn aagɔ̄ yā pì musu, le à pɔ̄ pì bɔ̄ ma mèn, ⁹ben à bème, a gbēkēe kè eè kemēe mōma. Gbāasaikēe guun a gbāa papana è bɔn. Beee yānzi mé lé gbē kɔn pɔnnao ma gbāasaikēe musu, le Kirisi gbāaa gɔ̄ kú ma guu. ¹⁰Ámbe à tò meè pɔnnaa ke kɔn gbāasaikēe kɔn wídammao kɔn nawēao kɔn ïadammao kɔn wétāmmao Kirisi yānzi, zaake gurɔ̄ kè ma gbāaa kēsāman meèḡɔ̄ gbāa.

Kɔrintideenɔ yā Pɔlu kúna gbāa

¹¹Ma yōnkɔyā kè, ámbé a ma dan. Ámbe à de yā à ma sáabu kpá. Baa tó má kuu póke ũro, má kēsāna z̄iri kè a n̄ díe bíta m̀onɔzi yāke guuro. ¹²Ma a z̄irikēe òdɔaare kɔn menao maamaa sèedakenano kɔn yābɔnsaenɔ̄ kɔn dabuyāno guu. ¹³Bó bé à a kēsā sɔsi kpaaanɔ̄a? Ke kè mēe gɔ̄ a gbēkenē asoo ũro yānzime? À sùu kemao kɔn taari beeeo! ¹⁴Tia sa ma soru kè mà mɔ̄ a kiia à gèn aagɔ̄deeo, mé s̄ɔ̄ gɔ̄ a gbēkenē asoo ũro. Ámbe mēe a wetēe, èe ke a pónɔn mēe wetēero. Zaake denɔ̄ bé wè auziki die n̄

nénɔnɛ, èe ke néno bé wè dieñnero. ¹⁵Mé fɔ mà pɔ kè má vīi deare píngi, mà a zīnda kpáawa kɔn pɔnnaao. Tó ma yeazina e kaara, a yemazina é lagon yɔ? ¹⁶Baa kè a wezi kè mée gɔare asoo ūro, gbēno è be wéezēri ma ū, ma pɔ siawa kɔn ɔndɔɔ. ¹⁷Ma a ble gbē kè ma ní zīawaano ke gāzīɔ? ¹⁸Ma kúe kè Titune à gá a kiia, ben ma wa gbēndoo dànɛ. Titu a blen yɔ? Wa nɔse dɔnkɔnloo? Wa tuuba dɔnkɔnloo?

¹⁹Ée daa yā wée bɔkii weteen yɔ? Lenlo! Wée yā oo kɔn Luda dɔnao kuuna Kirisi guume. Ma gbē yenzideeno, ma beee òare píngi a kāsāpeena yānzime. ²⁰Vīa e ma kūu kè tó ma mɔ a kiia, mé a le lán má yezi nàro, bensɔ é ma e lán ée kpákpa nàro. Mée vīa kee swèene kɔn nɔsegāano kɔn pɔfēo kɔn aīa pāsio kɔn kɔyakanao kɔn kɔpenao kɔn iadānao kɔn zokakanao. ²¹Vīa e ma kūu kè tó ma eara ma mɔ a kiia, ma Luda é tó wí ma kū a aezī. Gbē kè aɔ durun kè yā, aɔ gbāsī kè, aɔ pāpāa kè, aɔ wísaiyā kèno, tó aɔɔe nɔse lie wà mì kè yā pɔnaro, mé pɔsiaa keñyo.

Lédamma zāa

13 ¹À gènn aagɔdeen yè kè mé mɔ a gwa. Wè yā píngi yāpuraa ma sèedade gɔɔn plaaa ke gɔɔn aagɔ lézī. ²Ma giake ma lé dà gbē kè aɔ durun kèno yā kɔn gbē kpaaano dɔ ma mɔna a kiia gènn plaadee, tia ma eara mée lé daamɔma dɔ baa kè má kúaro, tó ma eara ma mɔ dɔ, mé ní gbēke tóro yoo. ³Ée sèeda wetee kè Kirisi e yā oo ma gāzín yɔ? Tò! Èe ke Kirisi gbāaa sainlo, à gbāa a té. ⁴Baa kè à gà lía gbāasaikée guu, à kuu tia kɔn Luda gbāaaome. Lemɛ kuuna à guu wá kú kɔn gbāasaikéee le se, mɔde wégɔ kúo a té kɔn Luda gbāaa.

⁵À a zīnda tàasi ke à gwa, tó á kú Yesu Kirisi náanekena guu. À keke à a zīnda gwa. Á dɔ kè Kirisi kú a guuroo? Tó lenlo, a funame. ⁶Má dɔ kè é e kè wée furo. ⁷Wée wée kee Ludaa, le àton à zaa ke kero. Èe ke le gbēno wa zī sáabu kpá yānzínlo, le à à maa ke yānzime, baa tó wèe wa gwaa gbē funano ū. ⁸Wé fɔ wà bɔ yāpuraa kpéero, sé wà zéoo. ⁹Tó wá gbāa vīro bensɔ á gbāa, wa pɔɔ ègɔ nname. Wee adua keare, le à keke à bɔ maa. ¹⁰Ma yā beeno kèare kè má kúaro, le tó ma mɔ, màton keare pāsī kɔn iko kè Dii kpàmaaoro. À kpàma a kāsāpeena yānzime, èe ke a leena yānzínlo.

¹¹Tò, ma gbēno, à pɔnnaa ke. À yā keke à bɔ maa. À ma lédamma ma. À lédole ke àgɔ nna kɔo, Luda yenzide aafiadee gɔ kúao. ¹²À ì kpákɔa kɔn Luda gbēno lépemmao. Luda gbēno ì kpàawa ní píngi. ¹³Dii Yesu Kirisi gbēke keare, Luda gɔ yeazi, kɔgbēke gɔ kú a té kɔn Luda Ninio a píngi.

GALATIANS

Baaru nna pāndee kuuro

1 ¹⁻²Mamoma Pɔlu Luda z̄iri kɔn ma Yesude daa kè wá ledoonɔ pínɡi, wámbe wa takada kè kè sɔsi kè kú Galatia b̄usu guunɔ deenɔne. Ma z̄irikɛe e bɔ gb̄enɔ kiia ke gb̄ntee gāz̄iro, Yesu Kirisi kɔn De Luda kè à à f̄ɛe b̄ona gaan-o bé à ma z̄i. ³Wa De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gb̄kɛe kɛare, à a gba aafia. ⁴Kirisi ḡi a w̄ɛndizi wa De Luda p̄oyezia, à wa durun k̄ɛwe, le à wa bɔ anduna tia zaa k̄ekiin. ⁵Luda bé à gakui v̄i gurɔ pínɡi! Aami.

⁶Kè ée kp̄ee lii Luda kè à a sisi a gb̄kɛe guune kpakpaa le, à ae d̄ò zé pāndea, yā p̄i b̄ò ma sae maamaa. ⁷Baaru nna pānde kee kuuro. Gb̄e kè aɔɔ yezi wà Kirisi baaru p̄i lienɔɔ e a liikɔame. ⁸Baa tó wapinɔ ke malaika kè b̄ò ludambe baaru nnaa kè èe k̄o sé kɔn kè wá òareero waazi k̄ɛare, Luda láari kea. ⁹Wá òare yā bens̄o m̄ee ooare d̄ɔ, tó gb̄ke baaru nnaa kè èe k̄o sé kɔn kè á màoro waazi k̄ɛare, Luda láari kea.

¹⁰M̄ee sáabu wet̄ee gb̄nteean ȳɔ, ke Luda? M̄ee wet̄ee ma yā ká gb̄nteenen ȳɔ? Tó gb̄nteen má yezi à káíne ai tia, ènd̄ē Kirisi z̄òblerin ma ūro.

Yesu Pɔlu sena a z̄iri ū

¹¹Ma gb̄enɔ, má yezi à d̄ò kè baaru nnaa kè m̄eè kpáaree e bɔ gb̄ntee kiiaro. ¹²M̄ee ma gb̄ntee kiiaro, gb̄ke bé à dàmero, Yesu Kirisi bé à b̄ò à m̄òome.

¹³Á mà lán má kuu nà yā Yudanɔ d̄onzizen. Ma w̄ee tâ Luda s̄osi gb̄enɔa p̄āsip̄āsī, má w̄ete mà n̄ kaate. ¹⁴Ma Yudanɔ d̄onzize p̄i yā k̄ù ɔplaplaa de ma sáanɔla pari, ma aīa deñla wa dezino f̄eakaarayā p̄i guu. ¹⁵M̄ode Luda ma die a p̄ó ū zaa ma da gb̄een. Kè ma sisina a gb̄kɛe guu gurɔ kàme, ¹⁶ben à a Né gb̄arema, le mà à baaru nnaa kpá bori pāndenɔne. M̄ee gá dada gb̄ke gāz̄iro, ¹⁷m̄ee gá Yerusalemu gb̄e kè aɔɔ kuu z̄irino ū ma āano kiiaro, ma gaa Larubunɔ b̄usun ḡɔome, ben ma ɛara ma su Damasiku.

¹⁸W̄è aaḡɔ gberan ma gaa Yerusalemu, le wà k̄o d̄ò kɔn Pitao, ben ma keo gurɔ ḡero. ¹⁹M̄ee z̄iri pānde ero, sé Dii dāaro Yemisi. ²⁰Yā kè má

kèaree pì, má sì kǒn Ludao kè egεen má tòro. ²¹Beee gberan ma gaa Siria bùsun kǒn Silisia bùsuo. ²²Guro beeea Kirisi sɔsi gbē kè aǔ kú Yudeanɔ e wée simalero, ²³mɔde aǔ mà wà bè, gbē kè èe wée tǎam̄ma yā bé èe donzize kè à wète à kaate pì waazi ke tia sa, ²⁴ben aǔ Luda tó bò ma yā musu.

Pɔlu kǔyāmana kǒn zǐri kpaaano

2 ¹Wè gēro dosai gbera ma eara ma gaa Yerusalemu kǒn Banabao. Ma Titu sè, à gàawao se. ²Ma gaa gwe, kè Luda bé à bò à mòmazi à bè mà gá yānzime. Ben ma baaru nnaa kè meè kpá bori pāndenɔne bòkɔte gbē kè aǔ de gbēnsi ūunɔne ntēe, le zii kè má kè kǒn kè mée keeo tón ke pāro. ³Titu kè wá ledò, baa kǒn a Girikikeeo, aǔe gā naa à bāngu kero. ⁴Yā pì fēe Yesude egεe kè aǔ gèwazi kpāinɔ musume. Aǔ gèwazi le wà wa wēenekena Kirisi Yesu guu asii gwa aǔ wa da zòblenamme, ⁵ben wee we wà mì siénro baa féte, le à e àgɔ baaru nnaa pì yāpura kūna yānzì. ⁶Gbē kè wée ní gwaa gbēnsi ūunɔ e yāke kaaramero. Lán aǔ de nà e keme yāke ūro, zaake Luda è gbēke wée gwaro. ⁷Aǔ è Luda baaru nna kpána bori pāndenɔne nàme ma zǐ, lán à à kpána Yudanɔne nà Pitane a zǐ nà. ⁸Zaake lán Luda zii kè Pita gāzì nà a zǐrike yā musu Yudanɔ té, len à zii kè ma gāzì bori pāndenɔ té le. ⁹Yemisi kǒn Pitao kǒn Yohana kè wée ní gwaa Luda sɔsi wesagba ūunɔ gbaa kè Ludaa dāmee dǔ, ben aǔ ɔ kpàwa, wamɔwa kǒn Banabao kǔgbēkεε sèeda ū. Aǔ si wà gá bori pāndenɔ kiia, aǔmɔnnɔ sǔ Yudanɔ kiia. ¹⁰Yā kè aǔ yezin yè, ní takaasideenɔ yā gǔ dɔwagu. Guro beeea sǔ wa mè wà kǒn à kenao kò.

Yesu náanekena bé è wa mì sí

¹¹Kè Pita mò Antiokku, ma gine tētētē, kè à zǎ yā yānzì. ¹²Zaake ai Yemisi zǐrinɔ gǔ gá ká, è pǔ ble kǒn bori pāndenɔome. Kè aǔ kà, ben à bǔru kpee à kēm̄ma, kè èe vīa kee Yuda kè aǔ zè kǒn bāngukena yāonɔne yānzì. ¹³Yuda kpaaano nàa mɔnafikikena pì guu. Baa Banaba se aǔ à gá wà nām̄ma. ¹⁴Kè má è aǔ baaru nna yāpura kūna a zéaro, má ò Pitane aǔ píngi wáa: N Yuda ina ní kuu lán bori pānde bà, èe ke lán Yuda bànlo. À kè dia neè gā na bori pāndenɔ, le aǔgǔ Yudanɔ yā kūna?

¹⁵Yudanɔn wa ū ina guu, bori pānde durunkerinɔn wa ūro. ¹⁶Mɔde wá dǔ kè gbēke è bɔ maa doka pì kena yānzìro, séde Yesu Kirisi náanekena ado. Baa wapinɔ, wa Kirisi Yesu náane kè, le wà e wà bɔ maa wa Kirisi náanekena pì yānzime, èe ke doka pì kena yānzìnlo, zaake gbēke è bɔ maa dokakūna yānzìro. ¹⁷Guro kè wée wetee wà bɔ maa Kirisi guu, tó wá è durunkerinɔn wa ū se, beee bè Kirisi e durun gbaa zén yó? Auo! ¹⁸Tó ma eara mée doka kè má gbòro kekeεε, doka pì taarideen ma ū gwe. ¹⁹Zaake ma gǔ gè ū doka pì musu, ben ma kpee line, le màgǔ kuu Luda pǔ ū yānzì. Ma ga lía kǒn Kirisio. ²⁰Mámbe má kuu dɔro, Kirisi bé à kú ma guu. Tia sa ma gbēnteekeεε guu

má kú Luda Né kè yemazi à gí a wèndizi ma yānzi náanekena guume. ²¹Mée Luda gbēkee da pāro. Tó gbē è bɔ maa doka pì yānzime, èndē Kirisi gà pāme.

Musa doka kōn ludanaanekena

3 ¹A Galatia mīsaideenɔ! Wà pɔ dàawan yɔ? Wa Yesu Kirisi gana lía òɔbaare à è sānsān. ²Má yezi mà yā mèn doo gbekaawa. A Luda Nini è dokakūna yānzin yɔ, ke yā kè á mà pì náanekena yānzime? ³À kè dia a gɔ mīsaideenɔ ū lán kè bà? A naa kōn Luda Nini gbāaa, ben ée mī ðe kōn a zīnda gbāaaɔ? ⁴A nawēa bíta kè pān yɔ? Auo, èe ke pāro. ⁵Luda a Ninii kpàawa, à dabuyānɔ kè a té a dokakūna yānzin yɔ, ke yā kè á mà pì náanekena yānzime?

⁶À gwa Ibraīa. À Luda náane kè, ben Ludaa tò yā bɔo nna a náane kè à kè yānzi. ⁷Àgɔ dɔ kè gbē kè aɔe Luda náane keenɔ bé Ibraī boriinɔ ū. ⁸Luda yā takada gīake à à baaru kpà Ibraīne à bè, Luda é aubarika da bori píngin à gāzi, zaake Luda yā takada pì gīake à dɔ kè Luda é tó yā bɔo nna kōn bori pāndenɔ a náane kè aɔe ke yānzi. ⁹Len Luda è aubarika da gbē kè aɔe à náane keenɔ le, lán à kè a náanekeri Ibraīne nà. ¹⁰Gbē kè zè kōn dokakūnao gò láari pɔ ūme, zaake à kēna Luda yān wà bè, gbē kè yā kè aɔo kú doka takada guunɔ kūna píngi a zéaroo né láari pɔme. ¹¹Wá dɔ sānsān kè Luda è tó yā bɔnyo nna dokakūna yānziro, zaake wà bè, gbē kè Ludaa tò yā bɔo nna a náane kè èe kee yānzi bé eégɔ kuu. ¹²Doka e kɔ e kōn ludanaanekenaoro, zaake wà bè, gbē kè yā pì kè, adee é wèndi e à guu. ¹³Kirisi gò láari pɔ ū wa gēe ū, à wa bɔ doka láari guu, zaake à kēna Luda yān wà bè, gbē kè wà lògo lía né láari pɔme. ¹⁴Bee kè le le aubarika kè Ludaa dà Ibraīn e à gɔ bori pāndenɔne Kirisi Yesu gāzīme, le wà Ninii kè Luda à lé gbē e à náanekena yānzi.

Musa doka kōn Luda légbēnao

¹⁵Ma gbēnɔ, gbēntee yākena takan mée ooare. Tó gbē légbē ðie, bensɔ à sèedadeenɔ vī, weé fɔ wà gbororo, weé fɔ wà yāke kaaranlo. ¹⁶Len Luda lé gbē Ibraīne le kōn à boriio. Luda yā takada e be kōn à boriino lán gbē pariinɔ à témma bàro, à bè kōn à boriio. Gbē mèn don à téa, àmbe Kirisi ū. ¹⁷Yā kè má yezi mà oon yè: Luda gīake à lé gbēne yā à bè a bà égɔ kúo. Wè wàa plaa kōn mèn baaakurio gberan doka m̀. Doka pì é fɔ à légbēna pì gbororo, eé fɔ à à ke pāro. ¹⁸Tó wè Luda aubarika e dokakūna guu, èndē èe bɔ à légbēna guu dɔro. M̀de Luda gbēkee kè Ibraīne, kè à à lé gbēne yānzime. ¹⁹Bɔyānzi à doka ðiezi dɔɔ? À doka kàara ai Ibraī bori kè Luda lé gbē à yā musu gɔ m̀me, le gbēnɔ e wà dɔ kè wà de taarideenɔ ū Luda kiia yānzi. Luda a doka pì kpà malaikanɔa, aɔ nà yākekerine a ɔzi, à ðie gbēnɔne. ²⁰Luda légbēna sɔ, à yāme ado, à bà kú kōn yākekerioro.

²¹Tò, doka pì b̀ Luda légbēna kpēen yɔ? Lenlo! Tó doka kè è wèndi kpámma kuu yā, le wa bɔ maa doka pì yānzi. ²²À kēna Luda yān wà bè,

durun gbě sãnda píngi kà kpén, le aubarika kè Luda à lé gbè̀ pì e à gõ Yesu Kirisi náanekerino pó ù à náane kè aõje kee pì yãnzì.

²³Zaale Yesunaanekena e móro, doka wa ka kpén, à wa kũna pisinano ù ai Yesunaanekena kè èe moɔ gàa à b̄o gupuraa. ²⁴Len doka pì de wa gwàri ù le yã ai Kirisi gõ m̄, le yã b̄owao nna à náanekena yãnzì. ²⁵Lán Yesunaanekena sù nà sa, wa b̄o wa gwàri yã.

²⁶Kuuna Kirisi Yesu guu á de Luda néno ù a píngi à náane kè ée kee yãnzì, ²⁷zaake amɔa kè a batisi kè Kirisi pó ùuno, a Kirisi dà sèe. ²⁸Yudano k̄n bori pãdeno, z̄no k̄n w̄eneno, ḡgb̄eno k̄n noɔgb̄eno doodona k̄nero, zaake a píngi pó d̄nk̄n a ù kuuna Kirisi Yesu guu. ²⁹Tó á de Kirisi pó ù, á de Ibrai boriino ùme, bens̄o á de aubarika kè Luda à lé gbè̀ne blèrino ù.

4 ¹Mée ooare, gurɔɔ kè túbibleri de né ù, baa tó à de auzikinɔɔ de à pó ù píngi, à de z̄laro. ²È mì sie gwàrinone k̄n gb̄ensino ai gurɔɔ kè à dee òia. ³Len wapino se, gurɔɔ kè wée kàsa kũro, weè z̄ò ble anduna pó kè wè mì sieñnenone. ⁴Kè gurɔɔ kè Ludaa òie kà, à a Né z̄ì, wà à ì gb̄entee ina ù Musa doka guu, ⁵le à wamɔwa kè wée z̄ò blee Musa dokaneno bo, wà gõ à néno ù. ⁶Luda a Né Ninii dà wa swè guu, kè wá de à néno ù yãnzì. Ninii pì è wii lé à be: Baa, ma De! ⁷Bee yãnzì z̄n n ù òro, n̄n n ù. Lán Luda n̄n n ù nà, à n ke a túbibleri ùme.

Pɔlu bídikena Galatians yã

⁸Gurɔɔ kè á Luda òro, èe òo pó kè de Luda ùroonzi. ⁹Lán á Luda òs nà tia sa, at̄ensa kè Ludaa a òs, b̄yãnzì a eara ée ae òo pó gina futa gb̄aasai p̄noazi òo? B̄yãnzìn a eara á yezi à òn̄zi òozi? ¹⁰Èe gurɔ keno k̄n mo keno k̄n z̄ibaa keno k̄n wè keno t̄e bo. ¹¹Via ma kũ a yã musu. Ase z̄ì p̄an má kè a t̄es?

¹²Ma gb̄eno, ma wée kèawa, à gõ lán ma bà, zaake ma gõ lán a bà. Ée taari keme yãro. ¹³Á òs kè gyãkena guun ma baaru nnaa kp̄are káaku. ¹⁴Baa kè ma gyãkena k̄are ȳogwana ù, ée kya kámaguro, ée lóu sumaro, a ma si lán Luda malaika kes̄o Kirisi Yesu bàme. ¹⁵Aubarika kè ée keeme yã kè òia? Mé f̄o mà o a yã musu mà be, tó ée sí ke yã, le a a wée b̄òo á kp̄ama. ¹⁶Kè ma yãpuraa òare yãnzìn ma gõ a zanguri ùzi sa? ¹⁷Gb̄e m̄no mè wà k̄n a yão, mo òe à maa yãnzìnlo. Aõ yezi à k̄wame, le à naima. ¹⁸Mèwãna k̄n gb̄e yão à maa yãnzì bé à nna. Ma mè wà k̄n a yão gurɔ píngime, èe ke gurɔɔ kè má kúao adonlo. ¹⁹Ma né yenzideeno, mée a ina wãwãa kee òo ai Kirisi gõ s̄o ke a guu. ²⁰Má yezi màgõ kúao tia, le mà a yã'ona lie, zaake ma bídi kè a yãame.

Agyara k̄n Sarao

²¹À ome, amɔa kè á yezi doka gõ iko viawaano, ée yã kè à k̄ena Musa doka takada guu maroo? ²²Wà bè Ibrai néḡgb̄eno ì ḡon plaa. À à doo

ì kɔ̃n zòome, ben à à doo ì kɔ̃n wēeneo. ²³Zò pì né ì gbēnteekee guume, ben wēene a pɔ̃ ì Luda légbēna yānzi. ²⁴Nɔ̃gbē pìnɔ̃ yā dewe yáasi taka ũ, Luda bà kuunaño yā leo plaa ũ. À doo bɔ̃ Sinai kp̃ii kiiame, è zòkēe íñe. Àmbe Agyara ũ. ²⁵À de Sinai kp̃iii kè kú Larubunɔ̃ b̀sun yáasi taka ũ. Yerusalemu tiaa de à ũ dɔ̃, zaake èe zò blee kɔ̃n a gbēnɔ̃ ń p̀ngime. ²⁶Yerusalemu kè kú musun wēene ũ. Àmbe wa da ũ. ²⁷Zaake à kēna Luda yān wà bè:

Ñ pɔ̃nnaa ke, n pāaa kè nēe né iro!
 Ñ guda ke, mmɔ̃n kè nēe ǹwāwāa kero!
 Zaake mmɔ̃n kè n zā pā kp̃anzi,
 n né parii de nɔ̃gbē kè a zā ae d̀a p̀la.

²⁸Amɔ̃anɔ̃ s̃ɔ̃ ma gbēnɔ̃, Luda légbēna nēnɔ̃n a ũ lán Isaaku bà. ²⁹Né kè wà ì gbēnteekee guu ìa dà né kè wà ì kɔ̃n Luda Nini gbāaaoa. Len à de le kɔ̃n à tiaao. ³⁰À kēna Luda yān diame? Wà bè: Ñ pé zò p̃ia kɔ̃n a néo, zaake zò né é t̀ubi ble kɔ̃n wēene néoro. ³¹Bee yānzi ma gbēnɔ̃, zò nēnɔ̃n wa ũro, wēene nēnɔ̃n wa ũ.

Gõna wēenenɔ̃ ũ Kirisi guu

5 ¹Gõna wēenenɔ̃ ũ yānzin Kirisi wa bozi. À zeo g̀ngin, àton tó wà eara wà bà káare a ỹin z̀nɔ̃ ũ d̀oro.

²Mamɔ̃ma Pɔ̃lu mée ooare, tó á tò wà b̀ngɔ̃ k̀eare, Kirisi é kaarana kearerero. ³Ma eara má ò, ma kaaraare, gbē kè tò wà b̀ngɔ̃ k̀eare, séto à mì sie Musa dokane p̀ngi. ⁴Amɔ̃a kè ée wetee à bɔ̃ maa doka guunɔ̃, a a z̃inda k̀e Kirisia, a k̀e Luda gbēkeea. ⁵Yesu náanekena guu wá bɔ̃na maaa t̃amaa ṽi, wa wée dɔ̃zi kɔ̃n à Ninii gbāaa. ⁶Kirisi Yesu guu b̀ngukena ke b̀ngukenasai yāke ṽiro, séde Yesu náanekena kè è yenzi íñe.

⁷Ée gaa ae yā maamaa. Dé bé à tena yāpuraazi zé z̀aree? ⁸Yā kè a à zé è e bɔ̃ Luda kè à a sisi à a see kiiaro. ⁹Buredi ēzē néngo è flawadena sése p̀ngi. ¹⁰Má a náane ṽi Dii guu, kè é ǹse p̃ande daro. Gbē kè èe a liikɔ̃a s̃ɔ̃ é a z̃i gbè e, baa déme. ¹¹Mapi s̃ɔ̃ ma gbēnɔ̃, tó b̀ngukena waazin mée kee ai gbāa, b̀yānzin wée wée t̃amazi dɔ̃? Tó leme, le Kirisi gana lía yā é 5 gbēkearo. ¹²Gbē kè aɔ̃e a liikɔ̃a kɔ̃n b̀ngukeyāonɔ̃ gá wà ń z̃inda f̃e ke se.

¹³Amɔ̃anɔ̃ s̃ɔ̃ ma gbēnɔ̃, Luda a sisi à g̃õ wēenenɔ̃ ũme, m̀de àton tó a g̃õna wēenenɔ̃ ũu p̃i g̀are p̃yezikena zé ũro. Àg̃õ mì siek̃õne kɔ̃n yenzio, ¹⁴zaake yā m̀en doo k̀ekiin Musa doka p̀ngi mì ũ: Ñg̃õ ye n gbēdaaazi lán n z̃inda ẁendi bà. ¹⁵Tó ée swaa t̃t̃ēek̃õa ée k̃õ sósoo, à làakari ke k̃õkaatenazi.

Luda Nini d̃onnena ae

¹⁶Mée ooare, à tó Luda Ninii d̃oare ae, a gbēnteekep̃yezi é mì de. ¹⁷A gbēnteekep̃yezi è k̃õ sé kɔ̃n Luda Nini p̀oro, bens̃ɔ̃ Luda Nini p̃yezi è

kĩ sé kɔ̃n a gbēnteekeɔro. Aṣè gíkɔ̃zime, beee yānzi eè f̃ṣ à yā kè á yezi kero. ¹⁸Tó Luda Nini e dɔ̃are ae, doka iko viawaro.

¹⁹Wá wa gbēnteekeɔdanɔ d̃ṣ s̃ans̃an: P̃ap̃akena, gb̃as̃ikena, w̃isaiỹā, ²⁰t̃āgb̃āgb̃āna, ēz̃ēdek̃e, zangu, sw̃e, ñṣeg̃āanɔ, ñṣew̃āaa, denlawetena, k̃ēk̃ēk̃āna, k̃ōkpaatetena, ²¹kena k̃ōo ïi, w̃ēdena, k̃ōk̃ōp̃āp̃ā'ona k̃ōn yā beee takanɔ. Ma à lé dàawa lán má dàawa nà yā, yā beee taka k̃er̃inɔ é kpata kè b̃ò Luda kiia blero.

²²Luda Nini s̃ṣ è yenzi íñne k̃ōn p̃onnao k̃ōn aafiao k̃ōn menao k̃ōn gb̃ēkeo k̃ōn maakenao k̃ōn náaneo ²³k̃ōn busekeo k̃ōn z̃indakunad̃ɔo. Doka ke è gí yā beenɔ takaziro. ²⁴Gb̃ē kè aṣ̃ de Kirisi Yesu p̃ó ùunɔ ní gbēnteekeɔda pà lía k̃ōn a p̃ónidenanɔ k̃ōn a p̃oyezinɔ led̃o. ²⁵Lán wá kú Luda Nini g̃āz̃i nà, wà à d̃ɔ̃r̃o sé. ²⁶W̃atong̃ṣ wada ṽiro, w̃at̃on k̃ō d̃ok̃āro, w̃at̃on ñṣeg̃āanɔ kp̃a k̃ōro.

Ɖdana k̃ōa

6 ¹Ma gb̃ēnɔ, tó a gb̃ēke g̃à à s̃ās̃ā à durun kè, am̃ɔa kè Luda Nini e dɔ̃are aenɔ à g̃ōg̃ōo busebuse, à làakari ke le w̃at̃on a ỹṣ wà gwa sero. ²Àgae k̃ō aso sé. Ée Kirisi doka papaan gwe. ³Tó gb̃ēkee e a z̃inda gwaa p̃óke ù, bens̃ṣ à kuu p̃óke ùro, èe a z̃inda s̃ās̃āame. ⁴Baade a yākena tàasi ke, gbasa à ïa dā. Àton a yā lek̃zi k̃ōn gb̃ē p̃ānde p̃óro, ⁵zaake baade é a z̃inda aso séme.

⁶Gb̃ē kè w̃e Luda yā daane, à a auziki li a dannerine.

⁷Àton a z̃inda kekero, Ludaa e sí faboro. P̃ó kè gb̃ē t̃ōn è k̃ē. ⁸Tó gb̃ē t̃ō a gbēnteekeɔda, eé kaatena iñe. Tó gb̃ē t̃ō Luda Nini d̃onena ae guu s̃ṣ, eé w̃ēndi kè è yāaroo iñe. ⁹W̃at̃on kpasa k̃ōn maakenaoro, zaake tó w̃eé k̃amma booro, w̃é àre e a gur̃ɔa. ¹⁰Bee yānzi tó wa zé è, w̃āgae à maa ke baade p̃ingine, at̃ēnsa wa Yesu náanekeri daanɔ.

Lézamma

¹¹À w̃ēz̃ā gb̃ēregbere kè má k̃ē k̃ōn ma z̃inda ɔ̃ɔo gwa sa.

¹²Gb̃ē kè aṣ̃e yā kee gb̃ēnɔ w̃eé yānzinɔ bé w̃eé g̃ā naaawa k̃ōn b̃ānguk̃eyāo, le w̃at̃on w̃eé t̃ām̃ma zena k̃ōn Kirisi gana lía yāoro yānzi. ¹³Baa b̃ānguk̃eri pinɔ see doka k̃ūnaro. Aṣ̃o yezi à b̃āngu ke, le wà e wà ïa dā a s̃ēda p̃i yā musu yānzime. ¹⁴Mé ïa dā p̃óke yā musuro, séde wa Dii Yesu Kirisi gana lía yā baasiro, zaake beee yānzi anduna g̃ōme g̃ē ùzi bens̃ṣ ma g̃ṣ g̃ē ù andunane. ¹⁵B̃ānguk̃ena ke b̃ānguk̃enasai yāke ṽiro, séde g̃ōna gb̃ē dufu ùu. ¹⁶Luda gb̃ēke ke gb̃ē kè aṣ̃ yā p̃i k̃ūnañone, à ní gba aafia. Aṣ̃mbe Isaraili yāpuraanɔ ù.

¹⁷Zaa gb̃āa gb̃ēke t̃on w̃eé t̃āma d̃oro. Ìaa kè wà dàma Yesu yānzi b̃ōgbe kpé kú ma m̃ea.

¹⁸Ma gb̃ēnɔ, wa Dii Yesu Kirisi gb̃ēke keare! Aami.

EFESUDEENŊ

Gbēkeē kè Ludaa kèwē Kirisi guu

1 ¹Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezina guu, mámbe ma takada kè kè Luda gbē kè aɔwe Kirisi Yesu náane kee zaa Efesunɔne.

²Wa De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gbēkeē keare, à a gba aafia.

³Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpá! Wa kuuna Kirisi guu Luda a Ninii aubarika píngi dāwagu zaa musu. ⁴À wa se a guu anduna kaena ā, le wa kuuna gɔ denɛ adona see sai. Yenzi guu ⁵à gīake à wa die a nɛnɔ ũ Yesu Kirisi gāzī lán èe wetee a pɔyezi guu nà, ⁶le à tɔ bɔ a gbēke gakuidee kè à kèwe a Né yenzidee guu yānzi. ⁷À guu à wa bo kɔn a aruo. À wa taarinɔ kèwe a gbēke bíta ⁸kè à kèwe à gè ɔla yānzi. Ōndɔ píngi kɔn wéézē píngio guu ⁹à tò wa a pɔyezi asii dɔ lán à zèò à ke Kirisi gāzī nà. ¹⁰Tó à pɔyezi pì kegurɔw kà, eé pɔ píngi kakɔa Kirisi n̄ Mideene, pɔ kè kú musu kɔn tɔɔteo píngi. ¹¹Luda kè è yā píngi ke lán à zèò a pɔyezi guu nà gīake à wa die lán èe wetee nà, à wa se a pɔ ũ Kirisi guu, ¹²le wamɔwa kè wa wée dɔ Kirisizi zaa káakunɔ wàgɔ de à tɔ gakuide b̀rinc̄ ũ. ¹³Apinc̄ sɔ, a yāpura yā mà, a baaru nnaa kè à a mì s̄i p̄i s̄i. À guu Luda a zīnda sēeda kēawa à Ninii kè à à lé gbē ũ. ¹⁴Àmbe túbi kè wé e kpégaau ũ ai Luda gɔ gá a gbēnɔ bo, le aɔ à tɔ gakuidee bɔ yānzi.

Pɔlu aduakena Efesudeenɔne

¹⁵Bee yānzi zaa gurɔw kè ma a Dii Yesu náanekena mà kɔn yenzi kè á v̄i kɔn Luda gbēnɔ n̄ píngi, ¹⁶mée kámma bo kɔn Luda sáabukpanao a yā musuro. A yā ègɔ dɔmagu ma aduakena guu. ¹⁷Meè wée ke kè De gakuide, wa Dii Yesu Kirisi Luda à a gba ōndɔw à a wée kēare kɔn a Ninii gbāaa, le à e à à dɔ wásawasa. ¹⁸Meè wée kea à a n̄sɛ wēare, le à e à tāmaa kè à a sisia dɔ, à túbi gakuidee auziki kè à die a gbēnɔne ¹⁹kɔn a gbāa bíta bɔnsae kè èe z̄ii kee wamɔwa kè weè à náane keenc̄ guuo. Gbāa bíta p̄i z̄ii kè Kirisi guu ²⁰gurɔw kè Luda à f̄ɛe gaan à à v̄ɛe a ɔplaazi zaa musu. ²¹Gwen Kirisi den kpatablerinɔ kɔn ikodeenɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn diinɔla n̄ píngi kɔn tɔ kè wè mì sieñnenɔ píngi. Èe ke anduna tiaa kèkii adonlo, kɔn à kè eé m̄ɔome dɔ. ²²Ludaa tò à iko v̄i pɔ píngia, ben à à die baabɔ

píngi mìdee ù sɔsine. ²³Sɔsi pìn Kirisi mè ù, à de Kirisi kè è pɔ píngi papa gu píngia papana ù.

Fee bɔna gaan gēna wēndin

2 ¹Á de yā gèno ù Ludane a taarinɔ kɔn a durunno yānzi. ²Á té anduna kèki tuubazi, a mì sie ìa gbāadeeno kínane, Setān kè kpé dɔna ludayāmarisaideenone ae pì. ³Wa píngi wá de lán ní bà yā se. Wee pɔ kè wa mè yezi kɔn yā kè wa pɔɔ gbào ke. Wa ina guu wá de gbē kè Luda é pɔfē pitaámmanɔ ù lán danɔ bà, ⁴mɔde Luda sùu bíta, à yenzi víwe maamaa. ⁵Gurɔ kè wá de gèno ù wa taarinɔ yānzi, à wa fee kɔn Kirisio lèdo. À a mì sà a gbēkèe guu. ⁶Kirisi Yesu guu à wa se à wa vèe zaa musu, ⁷le à e à a gbēke bíta bonsae ɔɔaíne anduna kè eé mɔ guu yānzi yā maaa kè à kèwe kuuna Kirisi Yesu guu musu. ⁸Luda a mì sà a gbēkèe guu Yesu náane kè á kè yānzi. Bee e bɔ a kiianno, Luda bé à a gba. ⁹A misina e bɔ a yākena gāzínlo, le gbēke tón ìa dāoro yānzi. ¹⁰Luda ɔgben wa ù. Kirisi Yesu guu à wa ke le wàgɔ kú kɔn yā maaa kè à giake à diwee kenao.

Gōna mè dōnkɔ ù Kirisi guu

¹¹Amɔa kè á de bori pāndeno ù ina guu, à laasuu lé a kuuna ziia. Bāngudeeno è beare gefɔdeeno, mɔde aɔ bāngukena de gbēntee ɔgbe ùme. ¹²Gurɔ beee a kuu Kirisi sai, á de gbē zítɔno ù Isarailinone. A baka kú Luda bà kuunaíyo kɔn à légbēnnao guuro. Á kú anduna guu tāmaa sai ludadɔsai. ¹³Kirisi Yesu guu tia, amɔa kè á zà kɔn Ludao yāano a sɔzi kii kɔn Kirisi aru gbāaao. ¹⁴Ámbe wa kuuna kɔo nnaa ù, à tò Yudano kɔn bori pāndeno gɔ mè dōnkɔ ù. À mè guu à íbete kè da ní dagura bii ùu gbɔro, ¹⁵à Musa doka kpà guuzi kɔn à yādienano, le à tò aɔ plaa ní píngi gɔao gbē dufu mèn doo ù. Len à ní ké kɔo nna le. ¹⁶Á íbete yāa, à ní plaa ní píngi kè nna kɔn Ludao mè dōnkɔ pì guu a gana lía yānzi. ¹⁷Á mò à kena nna kɔn Ludao baaru kpà amɔa kè á zà kɔn Ludaonone kɔn gbē kè aɔo kiiiono dɔ. ¹⁸Kirisi yānzi wa píngi wá zé ví wà sɔ De Ludazi kɔn à Nini dōnkɔ gbāaao.

¹⁹Bee yānzi á de gbē zítɔno ke bɔamɔno ù dɔro, a gɔ bedeenɔ ù kɔn Luda gbēno, à uadeeno. ²⁰Ámbe kpé kè Ludaa bɔ ée kè zírino kɔn annabinɔ dāea ù, bensɔ Kirisi Yesun à édaegbe ù. ²¹Á guun kpé pɔ píngi è kɔ kún, ègɔ gbāa Luda kpé ù Dii guu. ²²Á guu apino se, á de kpé pì bobɔno ù, ámbe Luda Nini kúkii ù.

Pɔlu zíkēna bori pāndeno té

3 ¹Bee bé à tò mamɔma Pɔlu má de pisina ù Kirisi Yesune a bori pāndeno yānzi. ²Ée ma lán Luda a gbēkekennena zii dàme mà ke a téroo? ³Luda a asiiyā òɔɔame, má kèare féte kò. ⁴Tó a à kyó kè, é fɔ à dɔ

lán ma wée kè nà Kirisi asiiyā musu. ⁵Luda e yā pì o gbēkene yāro, ben tia sa à òḍḍa a zìrinḍo kōn a annabinḍone kōn a Ninii gbāaa. ⁶Yā kè utena yāa pìn yè: Kirisi Yesu guu baaru nna mana yānzi bori pāndenḍo ḡḡ Luda túbiblerinḍo ù lèdo kōn Yudanḍo, aḡ ḡḡnyo mèḍḍnkḍodeeno ù. Aḡ baka kú lé kè Ludaa gbè guu. ⁷Ma ḡḡ baaru nnaa pì kpàri ù gbaa kè Ludaa dàme yānzi kōn à gbāaa kè èe zii kee ma guuo. ⁸Mamḍoma kè má kēsāna Luda gbēnḍo té, Luda gbaa pì dàme, ben mée Kirisi auziki yāanasai baaru kpaa bori pāndenḍone, ⁹mée asiiyā kè Ludaa e wetee gbē sānda pinginge bḍḍḍone gupuraa. Asiiyā pì utena Luda kè pḍ pinging kè kiia zaa káaku, ¹⁰ben tia sa à tò kpatablerinḍo kōn ikodee kè aḍḍo kú musunḍo a ḍnḍḍo bori pariinḍo ḍḍḍo sḍḍi gāzi. ¹¹Luda poyezi kè kuu zaa gurḍo pinging pì lé pàpa Kirisi Yesu wa Dii gāzi. ¹²À guu wá zé vī wà sḍ Ludazi kōn swèḍo kpaena à náanekena yānzi. ¹³Beee yānzi ma wée kèawa àton tó a nḍse yaka nawēa kè mée kee a musu yānziro. A bḍna maaa yānzime.

Kirisi yenzi

¹⁴Beee yānzi mēe kúe De Ludane. ¹⁵À kiian à bedee kè aḍḍo kú musu kōn tḍḍḍeono í tḍ èn í pinging. ¹⁶Mēe wée kea à a gba gbāaa a nḍse guu kōn a Ninii gbāaa a auziki gakuide lén, ¹⁷le Kirisi vee a swèn a náane kè èe kee yānzi, a kāsāpeena ḡḡ gbāa yenzi guu, ¹⁸le à e à à yenzi yāasa kōn à gbāao kōn à leziḍo kōn à lḍo gbāze ḍḍ kōn Luda gbēnḍo pinging, ¹⁹le à e à à yenzi kè weé fḍ wà à lé ḍḍ pingingroo ḍḍ, Luda papana pinging pekḍreawa.

²⁰Luda bíta! Eé fḍ à kewe de lán weè à wée ke ke weè à laasuu lé nàla maamaa kōn gbāaa kè èe zii kee wa guuo. ²¹Wàḡḍ à tḍ bḍḍo sḍḍi kōn Kirisi Yesuo guu ai wa boriia gurḍo sānda pinging! Aami.

Mèḍḍnkḍokena

4 ¹Mamḍoma kè má de pisina ù Diine, ma wée kèawa a kuuna ḡḡ de lán Luda a sisi àḡḡ de nà. ²À kḍ fḍ àḡḡ yekḍzi zindabusana guu kōn nḍseyiio kōn menao. ³À wée tā àḡḡ léḍole kè bḍ Luda Nini kiia vī bà kè è a ḍḍkḍa ù. ⁴Mè mèn dome, bensḍ Ninii pì mèn dome. Len tāmaa kè Luda a sisia mèn do le se. ⁵Dii mèn do bensḍ ḍḍnzize mèn do kōn batisi mèn dooo. ⁶Luda mèn dome wa pinging De ù. Àmbe à iko vī wa baadea, èḡḡ zii kee wa baade pinging guu, à kú kōn wa baade pinging.

⁷Kirisi gbēkee kè wa baadene, lán à gba dàwe nà lén. ⁸Beee yānzi à kēna Luda yān wà bè:

Kè à fēe à tà musu, à ḍḍ zìzḍḍone ae,
à gba dà gbēnḍone.

⁹À fēe à tana musu beee de diame? Beee bè à pita ai tḍḍḍe gīzī gīa. ¹⁰Gbē kè pita pime gbē kè fēe à tà ludambe musumusu ù, le à gu sānda pinging pa. ¹¹Àmbe à gbēkenḍo gbà zé aḡḡḍ de zìrinḍo ù, gbēkenḍo annabinḍo, gbēkenḍo baarunnakparinḍo, gbēkenḍo pasitḍḍo ke yādannerinḍo, ¹²le Luda gbēnḍo ḡḡ

kú à zī soru guu, le Kirisi mè gbāa kū, ¹³ai wa píngi wàgõ gá ká Luda Né náane dõnkõ kenaa à dõna dõnkõ guu, le wà gõ gbē papanano ù Kirisi kè pò píngi pèkõrea bíta lén. ¹⁴Tó lème wégõ de né féte kè wè òndõ kõn mɔnafikio keñzi wà ní sāsāno ù dɔro, kè yā dufu dannena è ní sé lán ïa ke ísõ bà. ¹⁵Auo, wé yāpuraa o kõn yenzio wà gbā yā píngi musu Kirisi kè de à mì ùu guu. ¹⁶À guun mègu píngi è kõ kün aõ nakõa kõn tíino gbāaa, ben mèguuno è zīi ke a zéa, mè ègõ gbāa àgõ kaara kõn yenzio.

Kuuna zi kõn kuuna dufuo

¹⁷Beee yānzin mée yā ooare kõn Dii tóo, mée a gbaoo làakari. Àtongõ kuu lán kifii kè aõ nõsefutakæe dõñne aenɔ bàro. ¹⁸Aõ laasuu ní ké yõnkɔ, aõ zà kõn wèndi kè Luda è kpámmao, kè aõ wée sia, bensõ aõ swà gbāaa yānzi. ¹⁹Aõ nõse víro, aõ ní zinda kpà wísaiyāa, aõ dà zaa bori píngi kenaa nii ví. ²⁰Amɔano sõ, ée Kirisi yā dada lero. ²¹A à yā mà, ben Yesu guu a yāpuraa kè à víi dàda. ²²Wà òare à ɔ kpá a dà zii kè dɔare aezi, kè yàka a pónidena zaaano yānzi. ²³Wà òare à a nõse lie a laasuu gõ dufu, ²⁴é dà dufu kè Ludaa kè lán a pò bà sé, a kuuna égõ adona kuuna yāpuradee ù yāzedekena guu.

²⁵Beee yānzi à ɔ kpá mɔnafiki yāzi, a baade gae yāpuraa o a gbēdaaane, zaake mèdõnkõdeenɔn wa ù. ²⁶Tó a pɔ fè, àton durun kero. Àton tó ɔfántè gè kpén àgõ kpæe pɔfènarò, ²⁷le àton Ibilisi gba zéro yānzi. ²⁸Gbē kè è kpāi o yā kpāi tó. À wée tà à zī maaa ke kõn a ɔɔo, le à pò e à takaasideenɔ gba. ²⁹Àton tó yā zaa ke bɔ a lénlo, séde à zédee kè eé gbē kaara, à ke àre ù gbē kè aõne maanone. ³⁰Àton Luda Nini kè kú adona da pɔsiaanlo. À de sèeda kè Ludaa kèawa ai a bogurɔzī ù. ³¹Àton ke ïi kõn gbēkeoro. À pɔfè tó kõn pètèo kõn patana gbāaa kõn gbèsõsõnao kõn pāsī bori sānda píngio. ³²Àgõ gbēkæe ví kõo. Àgõ kõ wènda ví. À sùu ke kõo lán Luda sùu kèao nà Kirisi guu.

Kuuna gupuraan

5 ¹Lán á de Luda né yenzideenɔ ù nà, à à zékpæe sé. ²Lán Kirisi yewazi nà à gí a wèndizi wa yānzi sa'obɔ kè à gū nna Ludane ù, à tó yekõzina dɔare æ le se.

³Lán á de Luda gbēno ù nà, èe kõ sío wà pāpākena ke dà zaa bori píngi ke wākū yā ma a té sero. ⁴Wísaiyā'ona kõn yā dõrɔsai onao kõn fàadi zaa bonao e kõ síaoro dɔ, sé sáabukpana yā. ⁵Àgõ dõ sāsān kè pāpākero ke dàzaade ke wākūde ke é kpata kè bò Luda kiia ble lèdo kõn Kirisioro. Pó kè gbē è à wākū kee gõ à dii ùme. ⁶Àton tó gbēke a sāsā kõn yā pā korioro. Yā beee takano bé eé tó Luda pɔfè pita a yāmarisaideenɔa. ⁷Àton tó a bà gõ kúnýoro. ⁸Á kú gusiaan yā, tia sa Dii guu á kú gupuraan. Àgõ kuu gupura gbēno ù, ⁹zaake gupuraa è maa bori sānda píngi ínne kõn yāzedeeo kõn yāpuraa. ¹⁰À yā kè è ká Diine dada. ¹¹A bà tóngõ kú

kɔ̃n gusia yākena kè à kaarana vīrooro. À yā beeno bobo gupuraa. ¹²Baa yā kè gbē pìnɔ̃ è ke asii guu ona né wíyāme. ¹³Tó wà bò kɔ̃n yāo gupuraa, wè à sānsān dɔ̃, ¹⁴zaake gupuraa è tó wà pɔ́ píngi e. Beee yānzi wè be:

T'ori ñ vu ñ fεe bɔna gèno té,
Kirisí é guu punne.

¹⁵Àgɔ̃ a tǎa'ona dɔ̃ maamaa. Àtongɔ̃ de yɔ̃nkɔ̃ɔ̃no ūro, sé ɔ̃ndɔ̃rino. ¹⁶Àgae yā kè Luda à zé bɔ̃aree ke, zaake gurɔ̃ kèkiino za. ¹⁷Beee yānzi àtongɔ̃ misaideeno ūro, àgɔ̃ dɔ̃ lán Dii pɔ̃yezi de nà. ¹⁸Àtongɔ̃ kú kɔ̃n wēdenaoro, è pāpāa zīm̄mame, mɔ̃de à tó Luda Nini gɔ̃ zii ke a guu papana, ¹⁹gbasa à fàadi bo kɔ̃o kɔ̃n saamu kɔ̃n Luda tɔ̃kpanao kɔ̃n lè kè Luda Nini è daareo. À lè sí à Dii tɔ́ kpá a swè guu, ²⁰àgɔ̃ De Luda sáabu kee gurɔ́ píngi yā píngi guu kɔ̃n wa Dii Yesu Kirisí tɔ́o. ²¹À mì siekɔ̃ne Kirisí vīa kè á vī yānzi.

Gɔ̃gbē kuuna kɔ̃n a naɔ̃o

²²A nɔ̃gbēno, a baade gae mì sie a zāne lán Diin ée keene bà. ²³Zaake gɔ̃gbēn nɔ̃gbē mì ū, lán Kirisí de sɔ̃si kè de à mè ūu mì ū nà kɔ̃n à M̄sirio. ²⁴Lán sɔ̃si è mì sie Kirisine nà, leme se nɔ̃gbēno gae mì sie ñ zānoe le yā píngi guu.

²⁵A gɔ̃gbēno sɔ̃, a baade gɔ̃ ye a naɔ̃zi lán Kirisí ye sɔ̃sizi nà, à ḡi a wēndizi à yānzi. ²⁶À à gbāsí bòn kɔ̃n ío a yā gāzī le àgɔ̃ de a pɔ́ ū, ²⁷le à à kpan'ae ke kɔ̃n gakuio pɔ̃gbe sai yitookūna sai see sai gbāsí sai taari sai. ²⁸Len à kɔ̃ s̄io gɔ̃gbē píngi gɔ̃ ye a naɔ̃zi le lán a zīnda mè bà. Gbē kè ye a naɔ̃zi ye a zīndazime. ²⁹Gbēke è ḡi a zīnda mēziro. È pɔ̃blee kpáa è làakari dɔ̃a lán Kirisí è ke sɔ̃sine nà, ³⁰kè wá de à mēguuno ū yānzi. ³¹Beee yānzi gɔ̃gbē é a de kɔ̃n a dao tó, aɔ́e nakɔ̃a kɔ̃n a naɔ̃o, aɔ̃ gɔ̃ɔ̃n plaaa é gɔ̃ mè doo ū. ³²Asii bíta kú yā p̄i guu, má è à de le Kirisí dagura kɔ̃n a sɔ̃sio. ³³Baa kɔ̃n beeeo à de a yā ū se dɔ̃. A baade gɔ̃ ye a naɔ̃zi lán a zīnda bà. Nɔ̃gbē sɔ̃ a zā yā da.

Néno yā

6 ¹A néno, Dii guu àgae a de kɔ̃n a dao yā ma, zaake beee bé à maa. ²⁻³À bèe lí a de kɔ̃n a daone, le àgɔ̃ aafia à ḡi ke anduna guu. Yā kè Ludaa dié káaku kɔ̃n légbēnaon gwe.

⁴A deno sɔ̃, àton a néno n̄se yakaro. À ñ toto à lé dar̄mma Yesude négwana ū.

Zòno yā

⁵A zòno, àgae a anduna kè diino yā ma kɔ̃n n̄seo do kɔ̃n vīao kɔ̃n luganao, lán Kirisín ée keene bà. ⁶Àton zii keñne ñ wéε yānz̄iro. Àgae Luda pɔ̃yezi ke kɔ̃n yāpuraao kè ámbé Kirisí zòno ū yānzi. ⁷Àgae zii ke

kɔn aiao lán Diin ée keene bà, èe ke gbēnteenlo. ⁸Àgɔ dɔ kè Dii é baade maakena fīa bone, zò kesɔ wēene.

⁹A diinɔ sɔ, àgae keñne le se. À yā pāsī onnena tó. Àgɔ dɔ kè aɔpino kɔn apinɔ pínɡi, a Dii kú musu, è yā ke gbēke wée yānziro.

Gɔkebo kè Ludaa kpàwaano

¹⁰Yā kè gòn yè: Àgɔ gbāa Dii guu kɔn à iko gbāa bítao. ¹¹À gɔkebo kè Ludaa kpàwaano da pínɡi, le à e à ze gínɡin à Ibilisi ɔndɔ fɔ. ¹²Zaake èe ke gbēnteenon wée ɔsi kaanyoro, séde nini zaa kè aɔɔ kú musunɔ. Aɔɔ de anduna kèkii gusia kíblerinɔ ũ kɔn ní mīdeeno kɔn ní ikodeeno. ¹³Beee yānzi à gɔkebo pino sée à da pínɡi, le à fɔ à ze à gí gurɔ zaa zī, gbasa à gɔ zena gínɡin à pínɡi kena gbera. ¹⁴Àgɔ zena gbāa, à yāpura a dɔ a pii asaa ũ, à yāzedee da m̀d̄ uta ũ. ¹⁵À kena nna kɔn Ludao baaru nnaa kpá kyatee ũ, le àgɔ kú kɔn soruo. ¹⁶Àgɔ ludanaanekena kūna sengbango ũ gurɔ pínɡi, le à fɔ à Setān kà tédeeno de pínɡi. ¹⁷À mīsina sé à kú m̀d̄fura ũ, àgɔ Luda yā kè de à Ninii fēdaa ũ kūna. ¹⁸Àgaegɔ adua kee gurɔ pínɡi, àgɔ Luda dɔnle gbekaa yā pínɡi guu kɔn à Ninii dɔnne'aεo. Àgae itē ke kɔn mena bítao, àgɔ adua kee Luda gbēnɔne ní pínɡi. ¹⁹À adua keme dɔ, le tó mée yā oo, Luda ma gba lé mà a baaru nnaa asii onne vīa sai. ²⁰Baaru nnaa pì yānzi má de Luda wéedee kè wà dà kpésiaan ũ. Àgɔ adua keeme, le mà baaru nnaa kpá vīa sai lán à kɔ sio mà kpá nà.

Lézammana

²¹Wa gbēndo yenzide Tikiku, Dii zīkeri náanedee é ma baaru kpáare pínɡi, le à e àgɔ ma kuuna dɔ kɔn pɔ kè mée keeo. ²²Ma à zīawa, le à wa kuuna oareme, a n̄se e à yīi kú.

²³Wa gbēnɔ, De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio a gba aafia, à a yekɔzina kaaraare kɔn a ludanaanekena. ²⁴Luda gbēke ke gbē kè aɔɔ ye wa Dii Yesu Kirisizi yāana sainɔne ní pínɡi.

FILIPIDEENO

Pɔlu aduakena Filipideenɔ

1 ¹Mamɔma Pɔlu kɔn Timɔtio Kirisi Yesu zɔblerinɔ wámbe wa takada kè kè Luda gbē kè aɔw kú Filipinɔne kuuna Kirisi Yesu guu kɔn n̄ gbēnsinɔ kɔn n̄ dɔnlerinɔ. ²Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbēkɛɛ keare, à a gba aafia.

³Gurɔw kè a yā d̄magu p̄ngi, mēgɔ ma Luda sáabu kpaame. ⁴Ma aduakena guu p̄ngi mēgɔ adua keɛare a p̄ngi kɔn pɔnnao, ⁵kè a ɔ kàkɔamao baaru nna kpana guu zaa gurɔw kè á mà ai kɔn a gbàao yānzi. ⁶Má d̄s̄ans̄an, lán Luda z̄i maaa d̄aè a té nà, eé̄gɔ kee ai à gá mì deo Kirisi Yesu m̄ḡurɔz̄i. ⁷À maa kè má a yā k̄una a p̄ngi le, zaake a yā kú ma swèn. Má da kp̄siaann yoo, má ze kɔn baaru nnaa p̄io a yāpura ona yānzin yoo, a p̄ngi á baka v̄i zé kè Luda ma gbaa guu. ⁸Ludaa d̄s̄ kè m̄eè a bēgeɛ kee a p̄ngi kɔn Kirisi Yesu yenzi borii. ⁹Meè adua keɛare, le a yenzi ḡɔ kaara àḡɔ gaa d̄ɔna guu kɔn w̄ēk̄enao súusu, ¹⁰le à yā kè k̄ɔ s̄io à kee d̄s̄, àḡɔ kuu n̄sepuradeenɔ ũ taari sai Kirisi m̄ḡurɔz̄i. ¹¹Àḡɔ pana kɔn yā maaa kè è bɔ Yesu Kirisi kiianɔ, le wà Luda t̄ɔ bɔ wà à sáabu kpá.

Kirisin Pɔlu w̄endi ũ

¹²Ma gbēnɔ, má yezi àḡɔ d̄s̄ kè yā kè ma le té kà baaru nna gana aemme, ¹³ben soza kíbe dogarinɔ p̄ngi kɔn gbē kpaaanɔw d̄s̄ kè Kirisi yānzin wà ma dà kp̄siaanzi. ¹⁴Ma dana kp̄siaan yānzi wa gbē parideenɔ Dii náane kè de yāala, ben aɔ kùgbāaa kàara, aɔwe Luda yā oo gbēnɔne v̄ia sai.

¹⁵Yāpurame, aɔ gbēkenɔ è Kirisi yā waazi ke denlana yānzi kɔn n̄seḡɔaanɔ, gbēkenɔ s̄s̄ kɔn n̄se maaa. ¹⁶Gbē kèkiinɔ è ke kɔn yenziome, zaake aɔw d̄s̄ kè má zena kɔn Yesu baarunnakpanao yānzin má yina k̄ezi. ¹⁷N̄seḡɔaanɔdee p̄inɔ s̄s̄ è Kirisi yā waazi ke denla'ɔdɔannena yānzime, èe ke kɔn n̄se puraaonlo. Aɔwe daa wèe ma kuuna kp̄siaan nawēa kaaramɛ. ¹⁸Yāken yó? M̄nafiki guun yoo, yāpuraa guun yoo, à p̄ngi dé, wèe Kirisi yā waazi keeme. Ma pɔw nna kɔn beeeo, bens̄ɔ eé sara à ke nna dɔ, ¹⁹zaake má d̄s̄ kè adua kè ée keeme kɔn Yesu Kirisi Ninii

dɔnlɛo é tó mà bɔ. ²⁰Ma wée dɔzi, bensɔ́ má à náane vī maamaa, kè wí é ma kū yāke guuro. Tia sa lán a zii bà kɔn kùgbāāao mé Kirisi tɔ́ bɔ ma mà guu, má kuun yoo kesɔ́ ma gan yoo. ²¹Zaake Kirisi yānzin má kuuzi, gaa demɛ àrɛ ũ. ²²Tó ma kuuna wèndio demɛ zī àredɛe ũ, má dɔ́ à kè mé séro, ²³ma laasuu kpaatenamɛ. Má yezi mà tá, lɛ màgɔ́ kú kɔn Kirisio. Gwee maame de gura kèla zà. ²⁴Mɔde à maa màgɔ́ kú wèndio a yānzi. ²⁵Bee yā fɛna vīro. Má dɔ́ kè mé gɔ́ kè màgɔ́ kúao a píngi, lɛ à e à gá aɛ kɔn pɔnnao ludanaanekena guu.

²⁶Len gurɔɔ kè mé eara mà mɔ́ a gwa lɛ, é zé e à ïa dā Kirisi Yesu guu maamaa ma yānzi. ²⁷À píngi dé, tó ma mɔ́ a gwa ke mée mɔ́ro yoo, à tó a kuuna kɔ́ sé kɔn Kirisi baaru nnao, lɛ tó mée a baaru maa, mà ma kè á zena gíngin kɔn lédoleo, ée ɔsi kaa kɔn nɔ́seo do baaru nnaa pì zé yānzi. ²⁸Àton tó a ibeeno yāke vīa a kūro. Bee égɔ́ deñne sèda ũ kè aɔ́ mì pè kaatenaa, amɔanɔ́ sɔ́ é bɔ maa. Luda kenan gwe. ²⁹Zaake Luda a gba zé à nawēa ke Kirisine, èe ke à náanekena adonlo. ³⁰Ɔsii kè á è mée kaa yā, bensɔ́ á mà mée kaa ai tia, apinɔ́ á kú ɔsi dɔnkɔ́ pì guume.

Zíndabusana

2 ¹Tó a kuuna Kirisi guu lédamma vī, tó à yenzi e té kaaagu, tó á lédole vī kɔn à Niniiio, tó á kɔ́ wènda vī kɔn sùuo, ²à laasuu dɔnkɔ́ ke, àgɔ́ yenzi dɔnkɔ́ vī lédɔnkɔ́deeno ũ, pɔyeziyádɔnkɔ́deeno ũ, lɛ ma pɔnnaa gɔ́ papana. ³Àton yāke ke denlana ke yòkòkɛna yānziro. Zíndabusana guu à a gbēdaaa die bèe vī de a zíndala. ⁴Gbēke tón laasuu lé a zínda mèn do yāaro, à gbē pāndeno pɔ́ lé dɔ. ⁵Àgɔ́ nɔ́se kè Kirisi Yesu vīi vī se.

⁶À ludakeɛ guu èe a zínda kena sēnkpe kɔn Ludao yā daro,

⁷ben à a zínda gwena tòn, à zíríkɛɛ sè,
à gɔ́ gbēntee ũ, à gbēnteekeɛ sè.

⁸À a zínda bùsa,
à mì sèe ai à gàa à gào,
ai líkpangbāroo gaaa.

⁹Beee yānzi Luda à sè lezì,
à tó kè de tó píngilaa kpàne,

¹⁰lɛ tó wà Yesu tó sì,
gbē sānda píngi é kúene
ludambe kɔn tɔɔtɛo kɔn tɔɔtɛ gīzìo,

¹¹gbē sānda píngi é o a léo
kè Yesu Kirisi bé Dii ũ
De Luda tóɔbna yānzi.

À guu puñne anduna guu

¹²Beee yānzi ma gbē yenzideeno, lán eè ma yā ma gurɔɔ kè má kúao nà, atēnsa kè má kúao tia dɔro, àgɔ́ a bɔna maa lé paazi kɔn vīao kɔn

luganao. ¹³Zaake Luda bé èe zii kee a guu, le àgõ ye à poyezizi gbasà à ke. ¹⁴À yā píngi ke wisõ kõn leokpaakõao sai, ¹⁵le àgõ taari sai, gbāsī sai, Luda né seesaideenso ù tõwrigbē sāsāna nõsepāsīdeenso té, kè ée guu puñne anduna guu lán sɔwɔneno bà, ¹⁶àgõ wèndi yā kūna, le mà e mà ìa dāao Kirisi mógurɔzī yānzī. Tó ée kee le, le mée bà pā léro bensõ mée zī pāa kero. ¹⁷Baa tó ma aru é kwée a ludanaanekena sa'o'i ù, ma pɔɔ égõ nna, mée pɔnnaa keeao a píngi. ¹⁸Apino sõ, à pɔnnaa ke le, wà ke lèdo.

Timoti kòn Epafarɔdituo

¹⁹Kõn Dii Yesu aubarikao mé Timoti zīawa tia, le mà e mà a baaru ma, ma làakari kpáe. ²⁰Má gbēke vī kè à ye a yāzi kòn yāpuraao lán à bàro. ²¹Baade píngi zīnda yā bé è dɔne ae, èe ke Yesu Kirisi yānlo. ²²Á dõ lán Timoti aīa kè nà, à baaru nna zii kèmao lán né kòn a deo bà. ²³Tó má a zena dõ súusu, má yezi mà à zīawa gõɔ. ²⁴Má Dii náane vī kè mé mó tia ma zīnda.

²⁵Ma gbē Epafarɔditu, ma zīkeri daa, ma kōdekere daa kè a à zì à dɔmale kòn pó kè mée à ni deenso, má è à maa mà à gbareawame. ²⁶Èe a bege kee a píngi, bensõ à nõse yàka, kè a à gyākena baaru mà yānzī. ²⁷À gyāa kè yāpura ai à kà gana, ben Luda à wènda gwà. Èe ke àpi adonlo, kòn mapiomē se, le ma pɔsīaa tón kaararo yānzī. ²⁸Bee yānzín mée wāa mà à gbareawazi, le a wée sikōle, a pɔɔ ke nna, ma làakari kpáe. ²⁹À gbāake kpāzi Dii guu kòn pɔnna bítao. À bèe lí gbē beee takane. ³⁰À gõ fète kè eé ga Kirisi zī yānzī. À a zīnda kpà gaaa, le à e à dɔnle kè é fõ à kemeroo keme yānzī.

Kirisi dõna

3 ¹Ma gbēno, yā kè gòn yè: À pɔnnaa ke Dii guu. Mé gí yā kè má òare yāa gbè sisiziro. Àmbe aafia ùare. ²À làakari ke lewan m̀nɔzi, zaakeri kè aḡè ñ ke gyáigyai pìnɔ! ³Wamɔwa kè weè dɔnzi ke Ludane kòn à Ninii gbāaa, weè ìa dā Kirisi Yesu guu, weè náane kpá wa zīnda yāaro wámbe bāngude yāpuraano ù. ⁴Mapi, má zé vī mà náane kpá ma zīndaa. Tó gbē e daa á a zīnda náanekena, ma pó deàla. ⁵Ma bāngu kè ma gurɔ sɔraagõdee zī. Isarailin ma ù ina guu, Beyāmi borii, Eberu bori yāpuraa. Musa doka musu má kú Farisino gāli guu. ⁶Ma aīa kè, ma wée tã sɔsi gbēnoa. Yākena a zéa Musa doka guu, gbēkee e fõ à ma taari èro. ⁷Mɔde yā kè má kūna àre ù yāa pìnɔ gõme àre sai tia Kirisi yānzī. ⁸À kè deñlaa ma yā píngi diè àre sai ma Dii Kirisi Yesu dõna kè de à píngila yānzī. Kirisi pì yānzín ma ɔ gbàre yā píngizi bùsa ùzi, le màgõ à vī, ⁹màgõ kú à guu kòn yā kè è tó wà ke nna kòn Ludao a náanekena yānzio. Luda è tó yā bɔnyo nna dokakūna yānzínlo, è tó yā bɔnyo nna Kirisi náanekena yānzime. ¹⁰Yā kè má yezi bé à de mà Kirisi dõ kòn gbāaa kè à fèeo bɔna gaan-o, le ma bà gõ kú à nawēakena guu, mà gõ lán à bà à gaa guu ¹¹gbasa mà gõ gàafɛe ù.

Pó kè née peea lena

¹²Èe ke má lè pínginlo bensõ má papana gĩaro. Mée peeamē, le mà yā kè Kirisi Yesu ma se a pó ũ yānzi sí ma pó ũ. ¹³Ma gbēno, mée sé kè má lè má kù kòro. Yā mèn doon mée kee, meē nɔnɔ pó kè kú ma aezi, pó kè kú ma kpee laasuulena sai. ¹⁴Mée pee pó kè ma wée dɔzia, le mà àre kè Luda wa sisia gana musu e Kirisi Yesu gāzī. ¹⁵Wamowa gbē papanano, wàgõ laasuu beee vī. Tó á laasuu pānde vī, Luda é a wée kēare yā beee musu. ¹⁶À píngi dé, guu kè wa kan kè, wà gá ae zé dōnkõ pì guu.

¹⁷Ma gbēno, à ma zékpaē sé, lán wa à taka kēare nà, a wée gõ té gbē kè aõ kuuna kō sionɔzi. ¹⁸Meēgõ ooare yā gèn baaagõ, bensõ ma eara mée ooare tia dɔ kōn wée'io, gbēno kuu pari kè aõ yākēna n kē Kirisi gana lía ibeenõ ũ. ¹⁹Aõ mì pē kaatēnaa. Aõ gbēen n dii ũ, wíyān n íadābo ũ, anduna yān aõ laasuu ègõ kúa. ²⁰Wapino sõ, ludambe gbēnon wa ũ, wa wée dɔ Mísiri kè eé bɔ gweezi, àmbe Dii Yesu Kirisi ũ. ²¹Eé wa mè gbāasaino li lán a mè gakuidee bà kōn a gbāaa kè eé fõ à tó pó píngi mì sieareeo.

Lédamma

4 ¹Beee yānzi ma gbē yenzidee kè mée a begē keeno, amɔa kè á de ma íadābo kè meē ponnaa keo ũuno, àgõ zena gíngin Dii guu le, ma gbēno.

²Ma agbaa kpà Yuodiane kōn Sintisio aḡõ lédole vī Dii guu. ³Mmon sõ ma gbēndo náanede, ma wée kemma, n dɔ nɔgbē pinole, zaake aõ osi kàmao baaru nna kpāna guu kōn Kelementio kōn ma zikeri daano. Aõ tó kú wēndi takadan.

⁴Àgõ ponnaa kee Dii guu gurɔ píngi. Má òare dɔ, à ponnaa ke. ⁵À a zīnda busa baade píngine. Dii mɔna kà kīi. ⁶Àton yāke kàhān kero. Yā píngi guu à adua ke à yā gbeka Ludaa kōn sáabukēnao, à a yā'ōammanō onē, ⁷eé a nōse kōn a làakario kpáēare Kirisi Yesu guu. Nōsekpāena pì bíta, à de gbēntee dōnala.

⁸Ma gbēno, yā kè gōaren yè: Yā kè yāpuraā vī bensõ à bèe vī, yā kè zé vī bensõ à gbāsī vīro, yā kè nna bensõ à aubarika vī, yā kè maa bensõ wè à sáabu kpá, àgae laasuu lé yā beeenõ musu. ⁹Yā kè má dàare á sì, yā kè á mà ma lézī bensõ á èma, à yā beeenõ ke, Luda Aafiade ègõ kúao.

Pɔlu Filipideeno sáabukpana

¹⁰Ma pɔɔ nna bíta Dii guu, zaake a laasuu èara à sù ma yāa sa. A bà kúmao zaa zi, mɔde zén ée ero. ¹¹Mée o le kè mée takaasi kee yānzino, zaake má dà ma zīdane màgõ sáabu vī gwena píngi guu. ¹²Má takaasikēna dõ bensõ má nnamana dõ. Gurɔ píngi gu píngia kána ke nɔaa, pódinzi ke pókēsāmma yāke vīme dɔro. ¹³Mé pó píngi fõ Kirisi kè

è ma gba gbāaa yānzi. ¹⁴Baa kōn beeeo kè a bà kú kōn ma takaasikenao, a yā maaa kè.

¹⁵Filipideens, á dō a zīndanē, ma baaru nna kpanaare káaku guu, kè ma bo Masedonia būsun, sōsi kee kuu kè ɔ dàma kōn ɔ bokōtēero, sé apinɔ. ¹⁶Baa gurɔ kè má kú Tesalonika, a pɔ kè mée à ni deens kɔpāsāme de gēn doola. ¹⁷Èe ke gbaan mée wetēero, a àre kaarana Luda kiian mée wetēe. ¹⁸Ma pɔ kè á kɔpāsāme è, à pàpa ai à dìzi. Epafarɔditu a gbaans kɔpàma, pɔ mòmá sa. Á de sa'obɔ kè à gū nna Ludane bensō è káne à sí ũ. ¹⁹Ma Luda é pɔ kè á à nii vīinɔ kɔpáawa Kirisi Yesu guu à auziki gakuide lén. ²⁰Wàgō wa Luda wa De tó boɔ gurɔ pínɡi! Aami.

Léammana

²¹À ì kpá Luda gbēnsa ní pínɡi kuuna Kirisi Yesu guu. Ma gbē kè wá kú lēdoonɔ ì kpáawa. ²²Luda gbēns ì kpáawa ní pínɡi, atēnsa gbē kè aō kú Siza bēns. ²³Dii Yesu Kirisi gbēke keare a niniin.

KŌLŌSEDEENŌ

Sáabukpana kŏn aduakenao

1 ¹Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezi guu kŏn wa gbē Timɔtio, wámbe wa takada kè kè ²wa gbē náanede kè aɔɔ kú adona Kirisi guu zaa Kŏlŏsenɔne. Luda wa De gbēkεε keare, à a gba aafia.

³Gurɔ pínɡi tó wée adua keεare, weègɔ Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpaame, ⁴zaake wa a Kirisi Yesu náanekena baaru mà kŏn yenzi kè á vī wa gbēnɔneó n̄ pínɡi, ⁵kè a wée dɔ pɔ kè dienaare ludambεezi yānzi. A yāpura yā mà zaa zi baaru nnaa kè wá kpàaree guu. ⁶Baaru nnaa pì e né ii èe daagula anduna guu pínɡi, lán à kè a té nà zaa gurɔ kè á mà, ben a Luda gbēke sànsàn dɔ. ⁷Wa gbē yenzide wa zíkəri daa Epafara bé à yā pì dàare wa gēε ũ. Kirisi zíkəri náanedeeme, ⁸àmbe à yenzi kè Luda Nini a kaa òwe.

⁹Bee yānzi zaa gurɔ kè wa a baaru mà, weègɔ wée keεare Ludaa yāana sai, le à tó à a pɔyezi dɔ wásawasa, à Ninii a gba ɔndɔ kŏn wéezεeo pínɡi, ¹⁰le àgɔ kuu lán Dii yezi nà, a yā pínɡi káne, le a yā maa pínɡi kena gɔ daagula, a Luda dɔna gɔ kaara, ¹¹le àgɔ gbāa yā pínɡi guu à gbāa gakuide lén, le à pɔ pínɡi fɔ kŏn menao kŏn pɔnnaao, ¹²le àgɔ De Luda sáabu kpa, zaake à wa ka baka kè à diε a gbēnɔne gupuraaan-a. ¹³À wa bɔ gusia ikon, à wa kpa a Né mèn do yenzide kpatan. ¹⁴À gāzīn wa gɔ wēeneno ũ, wa durun kēwa.

Kirisi de pɔ pínɡila

¹⁵Kirisi né Luda kè wè e kŏn wéeoroo takame,
àmbe daudu ũ Luda pɔkenano té pínɡi.

¹⁶Luda pɔ kè kú musu kŏn tɔɔteo kè pínɡi à gāzī,
pɔ kè wè eeno kŏn pɔ kè wè eroono,
kpatablerinɔn yoo ke diino
ke gbāadeeno ke ikodeeno.
Pɔ pínɡi bò à kiiame,
bensɔ aɔɔ kuu à pɔ ũ.

¹⁷À kuu pɔ pínɡi ā,

pó píngi kuu à gāzīme.

¹⁸ Àmbe sɔsi kè de à mè ũu mì ũ.

Àmbe naana ũ, gàafɛe káaku ũ,

le à gɔ́ pó píngi mīdee ũ.

¹⁹ Zaake à kà Ludane a kíkɛ píngi pèkɔ́rea. ²⁰ À tò pó píngi kèao nna à gāzī, pó kè kú tɔɔte ke musunɔn yoo. À aru kè kwèe lía bé à mò kɔ́n kena nnaa pìo.

²¹ A kē Ludaa yā. À ibeɛnɔn a ũ a laasuu kɔ́n a zaakenanɔ yānzi, ²² ben Ludaa tò a kèao nna Kirisi gana a gbēnteekeeme guu yānzi sa, le à a kpan'ae ke gbāsī sai, see sai, taari sai, ²³ tó á zena gbāa a ludanaanekena guu degena sai gíngin, tó ée kē tāmaa kè á vī baaru nnaa kè á mà guuaro. Wà baaru nnaa pì kpà gbē kè Ludaa kè tɔɔte kènnɔne píngi kè mamɔma Pɔlu, ma gɔ́ à kpàri ũ.

Pɔlu sɔsi zīkena

²⁴ Tia sa mée pɔ́nnaa kee kɔ́n nawēa kè mée kee a yānzio. Nawēa kè Kirisi kè sɔsi kè de à mè ũ yānzi, mée pó kè gɔ́ papaa ma mè guu. ²⁵ Luda zīi dāme, ben ma gɔ́ sɔsi dɔ́nleri ũ. À ma zī mà a yā oare papana. ²⁶ Asiiyā kè utena gbēnɔne zaa káaku zaale Ludaa e anduna káeroo bé à bɔ́ Luda gbēnɔne gupuraa sa. ²⁷ Ludaa yezi aɔ́ dɔ́ lán asiiyā pì gakuí bíta nà bori pāndɛnɔ kīia. Asii pìn yè: Kirisi kú a guu, ben a wée dɔ́ gakuizi. ²⁸ À waazin weè ke gbē píngine, weè lé daoímma, weè yā dao baade píngine kɔ́n ɔ́ndɔ́ píngio, le wà gá kɔ́n baadeo papana Luda aezī Kirisi guu. ²⁹ Beee yānzi mée zīi kee, mée aīa kee kɔ́n à gbāaa kè èe zīi kee ma guuo gbāngbān.

2 ¹ Má yezi àgɔ́ aīa bíta kè mée keearee dɔ́, apino kɔ́n Laodiseadeeno kɔ́n gbē kè wée wée sikɔ́leroonɔ píngi, ² le aɔ́ swè e à kpáe, aɔ́ ledole ke kɔ́n yenzio, le aɔ́ wée kē wásawasa, aɔ́gɔ́ Luda asiiyā kè de Kirisi pì ũu dɔ́. ³ À kiian ɔ́ndɔ́ kɔ́n dɔ́nao auziki píngi uten. ⁴ Mée beee ooare, le gbēke tón a sāsā kɔ́n lénna leokpakɔ́aoro yānzi. ⁵ Baa tó má kúaaoro, ma ninii kúaa, má è ée yā kee a zéa, bensɔ́ a Kirisi náanekena gbāa, ben ma pɔɔ́ kè nna.

Pó píngi papammana Kirisi guu

⁶ Lán a Kirisi Yesu sì a Dii ũ nà, àgɔ́ kú à guu le, ^{7a} kāsāa gɔ́ pɛena à guu. À kaara à guu, àgɔ́ gbāa à náanekena guu lán wà dàare nà. Àgɔ́ kú kɔ́n sáabukpanao maamaa. ⁸ À làakari ke le gbēke tón dɔ́na gbāaa kásaare à a sāsā kɔ́n gbēntee ɔ́ndɔ́ pā korioro. Yā beeno è bɔ́ fɛɛakaarayānɔ kɔ́n anduna yākenanɔ kiiame, èe ke Kirisi kiianlo. ⁹ Zaake Luda kíkɛ píngi pèkɔ́re Kirisia a gbēnteekeeme guu. ¹⁰ Kuuna gbē kè de gbāa píngi kɔ́n iko píngio mīdee ũu pì guu, à píngi pèkɔ́reawa. ¹¹ À guun a bāngu kèn à bɔ́ a dà zīin ũ. Èe ke bāngu kè gbēntee è keńnenlo, bāngu kè Kirisi è keńneme.

12 Zaake batisikena guu wà a vīio, ben a feeo, kè a gbāaa kè Luda à f̄eεo bɔna gaan náane kè yānzi. 13 Á de gèno ū yā Luda kiia a taarinɔ kɔn a dà ziino yānzi, ben Luda a gba wèndi dufu lèdo kɔn Kirisio, à sùu kèwao kɔn wa taarinɔ píngi. 14 Luda wa taari takada kè wa da yān gògo, à sè à pà lía. 15 Kirisi gana lía gbāaa sì diino kɔn gbāadeeno, à bɔnyo gupuraa à n kpe bɔ, à n kpan'ae kè zìzɔno ū.

16 Beee yānzi àton tó gbēke a taari e pɔblena ke ímina ke zībaa ke mɔ dufu bɔna ke kámmabogurɔzī yā musuro. 17 Yā beeno píngi né yā kè wà bè eé mɔ takame, yā pino yāpuraan Kirisi ū. 18 Àton tó gbē kè è a zīnda busa ege pɔ ū kè è donzi ke malaikanɔne a sāsā à a kè pɔ kè a wée péaaro. Wéegupu'ena yā bé ègɔ gbāa gbē beee takane, ben è a zīnda sé lezi pā a gbēntekeda laasuono yānzi. 19 À pena Kirisi kè de mì ūuaro. Kirisi guun mègu píngi è kɔ kūn, aɔ nakɔa kɔn tīino gbāaa, mè pì ègɔ gbāa lán Ludaa yezi à gbā nà.

20 Zaake a ga kɔn Kirisio anduna yākenano musu, bɔyānzin eè n yādiennenano ma lán anduna gbēno bàzi? 21 Wè be, nton kèkii na n ɔzīro, nton kèkii dāro, nton ɔ ke kèaro. 22 Pɔ beeno píngi è yāa kɔn n aufānikenaome. Gbēntee yādannenano beeno ū. 23 Yā beeno de lán ɔndɔ yā bàme, zaake aɔ è donzi yā tiasi dañne kɔn zīndabusano kɔn iadana n zīnda mèao. Baa kɔn beee è kpá wa dānoero.

Kuuna wèndi dufu guu

3 1 Lán a fee kɔn Kirisio nà, à tó ludambe yā dɔare ae, zaake gwen Kirisi v̄een Luda ɔplaazi. 2 Á tó a laasuu gɔ kú ludambe yāno, àtongɔ kú anduna pɔaro. 3 Zaake a ga, a wèndi utena kɔn Kirisio Luda guu.

4 Lán Kirisi de a wèndi ū nà, tó à bɔ gupuraa, apino se é bɔo kɔn gakuio sa. 5 Beee yānzi à anduna yā kè aɔ kú a nɔse guuno de: Pāpākena, wíyā, mèfeena, yā zaa nidena kɔn wākūo. Pɔ kè gbē è à wākū kee gɔne à dii ūme. 6 Yā beeno yānzin Luda é pɔfē pita a yāmarisaideeno. 7 Apino se, á kú yā pino guu yā, aɔ dɔare ae. 8 Á ɔ kpá yā kè takanɔzi sa: Pɔfēna, zɔkakana, nɔse pásī, gbēsɔsɔna kɔn yāpāpāono. 9 Àtongae egee tokɔnero, zaake a a dà zii kɔn à yākenano gòala, 10 a à dufu sè kè à kèke èe dufu kūu dɔna guu le à gɔ lán a Kèri pɔ bà. 11 Gwe Yudano kɔn bori pāndeno dɔnkɔme kɔn bāngudeeno kɔn gefɔdeeno kɔn sète gbēno kɔn wéesiadeeno kɔn zɔno kɔn wēenenɔ. Kirisin n píngi ū, à kú n guu n píngi.

12 Beee yānzi, lán Luda a se a gbē yenzideeno ū nà, dà kè aɔ de à daalaano yè: Wēndaa, gbēkeε, zīndabusana, busekeε kɔn menao. 13 Á kɔ fɔ. Tó yāke gà à a ka kɔo, à sùu ke kɔo. Lán Dii sùu kèao nà, à ke kɔo le se. 14 Á píngi musu à yenzi kè è yā pino kakɔa wásawasa daala. 15 Á tó aafia kè bɔ Kirisi kiia kí ble a swè guu, zaake kuuna kɔo aafian Luda a sisi mèdɔnkɔdeeno ūzi. Àgɔ Luda sáabu kpa. 16 Á tó Kirisi yā v̄ekii e a nɔsen

maamaa. À yā dakōne, à lé dakōa kōn ɔ̄ndō pīngio. Sáabukpana guu à lè sí Ludane a swè guu kōn saamuò kōn tókpanao kōn dɔ̄nzi lèno. ¹⁷Pó kè ée kèe ke kè ée oo pīngi, à ke kōn Dii Yesu tóo, à De Luda sáabu kpá à gāzi.

Luda gbēno kuuna kōo

¹⁸A nɔ̄gbēno, a baade gae mì sie a zāne. Len à kō sio à ke Dii guu le. ¹⁹Gōgbēno, a baade gaegō ye a naōzi. Àtongō pāsīnyoro. ²⁰Néno, à a de kōn a dao yā ma yā pīngi guu, zaake beee bé è ká Diine. ²¹Deno, àton a néno nòse fèe à ní pɔ̄o yakaro. ²²Zōno sō à a anduna diino yā ma yā pīngi guu. Àton zii keñne ní wée yānziro. À zii keñne kōn nòseo do, zaake Dii viakerinon a ũ. ²³Yā kè ée kèe pīngi, àgae ke kōn yāpuraao, lándō Diin ée keene bà, èe ke gbēnteenlo. ²⁴Àgō dō kè é Dii láada e a baka ũ. Dii Kirisin ée dɔ̄ozi. ²⁵Zaakeri é a zaaa gbè e. Luda è gbēke wée gwaro.

4 ¹A diino, à a zōno gwa a zéa súusu. Àgō dō kè apino se á Dii vī musu. ²À a zīnda kpá aduakena a kōn itēkenao kōn sáabukpanao. ³À wée keewe Ludaa dɔ, à zé bɔwe wà à yā waazi ke, wà Kirisi asiiyā oñne. Beee yānzin wà ma da kpésiaanzi. ⁴À wée keme mà yā pì o wásawasa, lán à kō sio mà o nà. ⁵Àgō a zīnda kūna dō Yesusaideeno té kōn ɔ̄ndɔo. Àgae yā kè Luda à zé b̄daree ke a gurɔo. ⁶À tó a légbè gō nna àgō kaarana vī, le àgō dō lán é yā lí baadea nà.

Lézammana

⁷Wa gbē yenzide Tikiku é ma baaru kpáare pīngi. Àmbe zikeri náanedee ũ, wa zòbleri daame Dii zii guu. ⁸Beee yānzin mée à zīiawa, le à wa kuuna oare, à làakari e à kpáe.

⁹A gbēndo Onesimu, wa gbē yenzide náanedee e mɔo. Aōé pō kè wá kú à guu gura kè oare pīngi. ¹⁰Arisitaku kè wá kú ledò kpésiaan ì kpàawa kōn Banaba dāaro Maakuo. Wà Maaku yā òare kò. Tó à mò a kiia, à gbāake kpázi. ¹¹Yesu kè wè bene Yusutu ì kpàawa dɔ. Yuda kè wée kpata kè b̄ò Luda kiia zii kèe ledoono lén gwe. Ma làakari kpaenaño. ¹²A gbēndo Epafara, Kirisi Yesu zòbleri ì kpàawa. Ègō aīa kèe kōn aduakenaareeo gurɔ pīngi, le à e à kàsara kū àgō papana Luda poyezi guu. ¹³Mé fō mà à sèeda ke kè èe zii keere maamaa, amɔano kōn Laodiseadeeno kōn Ierapòlideeno. ¹⁴Wa likita yenzide Luku kōn Demasio ì kpàawa. ¹⁵À ì kpá wa gbē kè aō kú Laodiseano kōn Nimfao kōn sɔsi gbē kè aōe kō kakōa à beeno. ¹⁶Tó a takada kè kyó kè, à kpá Laodisea sɔsi gbēno aō à kyó ke, gbasà à ní pō kyó ke se. ¹⁷À o Akipune, à làakari dɔ Dii zii kè wà dānea, à à mì de. ¹⁸Mamoma Pòlu mámbe ma yā kè kè kōn ma zīnda ooo, ma ì kpàawa. À tó ma kuuna kpésiaan yā gō dɔagu. Luda gbēkèe keare.

TESALONIKADEENŌ TAKADA KAAKU

Tesalonikadeenŋ zé'òdɔannena

1 ¹Mamɔma Pɔlu kɔn Silasio kɔn Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kè Tesalonika sɔsi gbē kè aɔɔ kú De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio guunɔne. Luda gbēkɛe kɛare, à a gba aafia. ²Wa aduakena guu a yā ègɔ dɔwagu guro pínɡi, weègɔ Luda sáabu kpaá a pínɡi yā musu. ³Lán èe zii kɛe a ludanaanekenaa nà, èe aia kɛe yenzi guu, bensɔ èe mena kɛe wéedɔna wa Dii Yesu Kirisizi yānzi, yā pìnɔ ègɔ dɔwagu Luda wa De aezí. ⁴Wa gbē Luda yenzideenɔ, wá dɔ kè Luda a se, ⁵zaake kè wa baaru nnaa kpàare, wée mɔ kɔn yā'onao adoro, wa mɔ kɔn Luda Nini gbāaaome, yā pì wa kúna gbāa maamaa. Á dɔ lán wá kú a té nà a aafia yānzi, ⁶ben a gɔ wapinɔ kɔn Diio dàdarinɔ ũ. Nawēa bíta guu a yā pì sɔ kɔn pɔnnaa kè Luda Nini dàaguuo, ⁷ben a zé òdɔa Yesudee kè aɔɔ kú Masedonia bɔsu guunɔne kɔn Girisí bɔsuo pínɡi. ⁸Dii yā bɔ a kiia, èe ze Masedonia kɔn Girisio adoro, a Yesu náanekena yā dàgula pínɡi, à baarukpana vī dɔro. ⁹Wée oo lán wa zé è a kiia nà, lán a kpɛe lì tāanɔne, a ae dɔ Ludaa nà, ben ée dɔɔ Luda Wèndide yāpuradeezi, ¹⁰ée à Né Yesu kè à à fɛe bɔna gaan dāa ai à bɔ ludambe, à mɔ wa sí pɔfɛ kè Luda é bɔbɔrmaa.

Pɔlu zíkɛna Tesalonika

2 ¹Ma gbēnɔ, á dɔ a zīndane, kè wa zé ena a kiia e ke pāro. ²Á dɔ lán wá wée tãwa nà, wa nawēa kè káaku zaa Filipi, ben Luda wa gba kùgbāaa, wa à baaru nnaa kpàare ɔsi kɔn ɔsiio. ³Wa nakòrenaawaa de ege zé yā ũro. Wée kɛe laasuu zaaa ke a takiikena yānzinlo. ⁴Lán Luda wa ka a baaru nna kpanaa nà, len weè kpáinne le, èe ke gbēntee pɔyezín wée wetɛero, sé Luda wa laasuu tãasikeri pó. ⁵Á dɔ kè wée yā nnaannaa o gbēkenero, bensɔ wée yāke ke kɔn mɔnafikio wākū yānziro. Ludan wa sèedadee ũ. ⁶Wée sáabu wetɛ gbēntee kiiaro, apinɔ ke gbē pāndenɔ. ⁷Baa kè wá à zé vī wá gɔare asoo ũ wa Kirisí zìrike yānzi, wá kèao busebuse, lán nɔgbē nédandee è làakari dɔ a néa nà. ⁸Kè wá yeazi maamaa yānzi,

wée zεo wà baaru nnaa kè b̀̀ Luda kiia kpáare adoro, k̀̀n wa z̀̀nda kpanaawaaome d̀̀, zaake a g̀̀o wa gb̃ yenzideeno ũ. ⁹Ma gb̃eno, à tó wa z̀̀kena k̀̀n naw̃ao yā d̃agu. Gur̃o kè wée baaru nnaa kè b̀̀ Luda kiia p̀̀i kpaare, weèg̃o z̀̀i k̃e f̃ant̃e k̀̀n gw̃aṽio, le w̃aton g̀̀o a gb̃kene asoo ũro ỹanzi. ¹⁰Ámbe wa s̃eedadeeno ũ, k̀̀n Ludao d̀̀, kè wá kú am̃a kè a Yesu náane k̀̀no t̃e a z̃eá ñsepuradeeno ũ taari sai. ¹¹Á d̃o kè wa yā kè a baadene lán de è ke a ññone nà. ¹²Wa lé dàawa, wa a ñse kp̃eare, wa nak̃reawa, le a kuuna ke s̃enkpe k̀̀n gb̃e kè Luda ñ ká kpata gakuidee kè b̀̀ à kiianno.

¹³Kè a Luda yā kè wá òaree p̀̀i mà, ée die gb̃entee p̀̀o ũro, á si lán à de nà, Luda yā ỹapuraa ũ. Ámbe e z̀̀i k̃e am̃a kè ée à náane keeno guu. Bee ỹanzi d̀̀ weèg̃o Luda sáabu kpaá yāana sai. ¹⁴Wa gb̃eno, a yā kè s̃enkpe k̀̀n Luda gb̃e kè ão kú Kirisi Yesu guu zaa Yudeano, zaake a b̀̀sudeeno w̃eé t̃awa se lán Yudano t̃amma nà. ¹⁵Yudano Dii Yesu d̃e k̀̀n annabino d̀̀, bens̃o ão p̃ewa. Ão yā è ká Ludanero, ão íbete kpà k̀̀n gb̃e s̃anda p̃ingio. ¹⁶Ãe kpáwe wà yā kè Luda è gb̃e mì sío o bori p̃andeñe. Len durun kè ãẽg̃o k̃e gur̃o p̃ingi èg̃o diiàle le. Luda p̃of̃e p̃itamma sa.

Timoti z̀̀na Tesalonika

¹⁷Wa gb̃eno, kè wa k̃k̃õa gur̃o plaa, w̃eé bé èe k̃õ ero, m̃ode wa laasuu kúawa. Wa a begee kè maamaa, wa m̃e wà wà w̃eé sik̃ole. ¹⁸Wá yezi wà m̃o a gwa d̀̀. Mam̃oma Polu ma m̃ona z̃e w̃ete à de g̃en do ke g̃en plaaala, ben Set̃an kp̃awe. ¹⁹Tó wa Dii Yesu m̃e, dé bé eé̃g̃o de wa t̃amaa k̀̀n wa p̃onnao k̀̀n wa g̃asazub̃o ũ à ae a baasii? ²⁰Zaake ámbe wa gaku k̀̀n wa p̃onnao ũ.

3 ¹Kè wée f̃o wà mena d̃oro, wa zεo wà g̀̀o Ateni wa t̃e, ²wa wa gb̃endo Timoti, Luda z̀̀keri daa Kirisi baarunnakpana guu z̃awa, le à a gba gb̃aaa, à a ñse kp̃eare a ludanaanekena guu, ³le a gb̃eke làakari tón f̃e w̃et̃amma p̀̀i ỹanziro. Á d̃o a z̀̀ndane kè Luda beee taka diewe. ⁴Gur̃o kè wá kú a kiia, wa g̃iake wá òare kè weé w̃eé t̃awa, ben à kè le lán á d̃o nà. ⁵Bee ỹanzi kè mé f̃o mà mena d̃oro, ma à z̀̀i à a ludanaanekena gwa. Ke Ibilisi a le à a gwa, wa z̀̀i kè p̃an yoo, wá d̃oro.

⁶Kè Timoti sù sa, à a ludanaanekena k̀̀n a yenzio baaru kp̃awe. Á bè wa yā èg̃o d̃agu k̀̀n laasuu maaao, bens̃o ée wa bege kee lán w̃eé a bege kee nà. ⁷Ma gb̃eno, a ludanaanekena yā bé à tò wa làakari kpaena a yā musu wa w̃et̃amma k̀̀n wa naw̃ao guu p̃ingi. ⁸Zaake á zena g̃ingin Dii guu, tia wa ìampà sa. ⁹Wé f̃o wà Luda sáabu kpá a yā musu. Wa wa Luda sáabu kpà maamaa k̀̀n p̃onna bíta kè weé ke à ae a ỹanzio. ¹⁰Gw̃aṽi k̀̀n f̃ant̃e weèg̃o w̃eé kee maamaa, le wà e wà w̃eé sik̃ole, wà p̀̀o kè k̃ẽs̃a a ludanaanekena guu papaare.

¹¹Luda wa De k̀̀n wa Dii Yesuo z̃e b̃owe wà m̃o wà a gwa. ¹²Dii yenzi kè á ṽi k̃o k̀̀n baade p̃ingio kaaraare, à dadaala lán yenzi kè wá ṽiao bà,

13 à a swè gba gbāaa le àgõ kuu gbāsī sai taarisaideeno ù Luda wa De ae wa Dii Yesu kōn a gbēno píngi mógurɔɔ zī.

Kuuna lán Ludaa yezi nà

4 ¹Yā kè gōn yè, ma gbēno, á mà wa lén lán à maa a kuuna ká Ludane nà. Á kuuna de le kò, mɔde wée wée keeawa, wée agbaa kpaare wa Dii Yesu guu, àgõ kuu le àgõ gaao. ²Á yā kè wá dàare kōn Dii Yesu tóo dō. ³Ludaa yezi a kuuna gō adona, à mì kē pāpākenaa. ⁴A baade gō a zīnda kūna dō kōn bèe gbāsī sai, ⁵èe ke kōn dà zaa nidenao lán kifii kè aō Luda dōroonɔ bānlo. ⁶Yā pì musu gbēke tón a gbēdaaa takii ke ke à taari kenero, zaake Dii é wée tā yā beee taka kèrinɔa lán wa giake wá dare nà, wa a swā gào. ⁷Ludaa e wa sísi wàgõ kú kōn gbāsioro, séde wa kuuna gō adona. ⁸Bee yānzi gbē kè gi yādannena kèzi, èe ke gbēnteen à gízoro, Luda kè è a Ninii kè kú adona dawaguun à gízi.

⁹Wé e wà yekōzina yā oarero, zaake a zīndane Luda yekōzina dàare. ¹⁰Á kuuna de le kò, á ye wa gbē kè aō kú Masedonia būsū guunzi n píngi. Ma gbēno, wa lé dàawa, àgõ kee le àgõ gaao, ¹¹à zé wete àgõ kuu yākete sai, à a zīnda yā ke à a zīnda zīi ke, lán wá diare nà, ¹²le a kuuna e à ká bàazideenone, le àton fu a zīndaa à da gbēkeziro.

Dii mɔna

¹³Ma gbēno, wá yezi àgõ yāpuraa dō gbē kè aō anduna tònɔ yā musu, le a pɔɔ tóngõ sia lán gbē kè aō tāmaa víroonɔ bāro yānzi. ¹⁴Zaake wá sì kè Yesu gá à fɛɛ, len dɔ Luda é tó gbē kè aō anduna tò Yesu guunɔ eara wà móo ledó.

¹⁵Yā kè wée ooaree kèki né Dii yādannenane. Wamɔwa gbē kpaaa kè wégõ kuu ai Dii mógurɔɔ zīnɔ, wé dɔ gbē kè aō anduna tò pìnɔne aéro. ¹⁶Dii bé eé bɔ ludambe, à pita kōn yādiennena kōn malaika gbēnsi kòtoo kōn Luda kākāki sɔ, gbē kè aō gá Kirisi guunɔ é fɛɛ bɔna gaan káaku, ¹⁷beee gbera wamɔwa gbē kpaaa kè wá kuunɔ, weé wa séényo ledó ai ludambe luguun wà da Diile ía guu, gbasá wàgõ kúo ari gurɔ píngi. ¹⁸Bee yānzi à kō lākari kpáe kōn yā pìo.

5 ¹Ma gbēno, yā pì kena ke à kegurɔɔ onaare zé víro, ²zaake á dō sānsān lán kpāi è mógwāavī nà. Len eégõ de le Dii mógurɔɔ zī. ³Tó gbēno e bee, wá aafia, wá kú wa lākaria, kaatena é mómma kāndo lán néiwāwāa è móg nòsindadeea nà, aḡé boro. ⁴Apinɔ sō wa gbēno, á kú gusiaanlo, gurɔɔ pì é suawa lán kpāi bāro, ⁵zaake gupura gbēnon a ũ, fāantē gbēnon a ũ a píngi. Gwāavī ke gusia gbēnon wa ũro. ⁶Bee yānzi wàton ii o lán danɔ bāro. Wà itē ke wàgõ kú wa lākaria. ⁷!orinɔ è ii o gwāavī, wēderinɔ sō è wēdeɛ ke gwāavī. ⁸Wapinɔ sō, zaake fāantē gbēnon wa ũ, wàgõ kú kōn lākario, wà ludanaanekena kōn yenzio da mò uta ũ, wà mīsina tāmaa kú mōfura ũ. ⁹Zaake Ludaa e wa die à pōfē pitawaro.

À wa die à wa mì sí wa Dii Yesu Kirisi gāzĩmɛ. ¹⁰Àmbe à gà wa yānzi lɛ wàgɔ kúo, tó wá bɛɛ ke wa anduna tòn yoo. ¹¹Bee yānzi à lé dakɔa, à kɔ gba gbāaa, lán ée kɛɛ nà.

Pɔlu yādiɛna Tesalonikadeenɔne

¹²Ma gbɛnɔ, wa wɛɛ kɛ̀awa, à bèɛ lí gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀ɛ zĩi ke a ténɔne, kɛ̀ aɔ̀ iko vīawa Dii guu, aɔ̀ɛ a daa zéanɔ. ¹³À n̄ gakuɛ dɔ́n̄ne maamaa yenzi guu zĩi kɛ̀ aɔ̀ɛ kɛɛ yānzi. Àgɔ nna kɔo. ¹⁴Ma gbɛnɔ, wa lé dàawa, à faasaideenɔ da zéa, à gbɛ̀ yĩinɔ gba swɛ̀, à làakari dɔ gbāasaideenɔa, à mena kɔ́n baade pínɡio. ¹⁵À làakari ke, a gbɛ̀ke tón à zaaa fīa bo kɔ́n à zaaoro. À zé wete àgɔ à maaa kɛ̀kɔ́ne kɔ́n gbɛ̀ pínɡio guro pínɡi.

¹⁶Àgɔ kú ponnaa guu guro pínɡi. ¹⁷Àgɔ adua kɛɛ yāana sai. ¹⁸Àgɔ Luda sáabu kpaa yā pínɡi musu. Bee bé à deare à poyezi ũ Kirisi Yesu guu. ¹⁹Àton Luda Nini té kɛ̀ è kánɡu dedero, ²⁰àton kya ká annabikeyānlo. ²¹À yā pínɡi tàasi ke, àgɔ à maaa kūna, ²²à mì kɛ̀ zaakena bori pínɡia.

²³Luda Aafiade tó a kuuna gɔ kú adona yā sānda pínɡi guu, à a nini kɔ́n a wɛ̀ndio kɔ́n a mɛ̀o dākpaare aafia taari sai ai wa Dii Yesu Kirisi mɔ́guro zĩ. ²⁴Luda kɛ̀ à a sisi à a se náane vī, eé yā pì keare.

²⁵Ma gbɛnɔ, à adua kewe. ²⁶À ì kpá wa gbɛnɔa n̄ pínɡi kɔ́n Luda gbɛnɔ lépɛmmanao. ²⁷Ma naare Diizi, à takada kɛ̀ kyó ke wa gbɛnɔne n̄ pínɡi. ²⁸Wa Dii Yesu Kirisi gbɛ̀kɛɛ keare.

TESALONIKADEENŌ TAKADA PLAADĒE

Yākpaekena Kirisi mógurɔɔ zĩ

1 ¹Mamɔma Pɔlu kɔn Silasio kɔn Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kè Tesalonika sɔsi gbē kè aɔɔ kú Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio guunɔne. ²De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gbēkɛe keare, à a gba aafia. ³Wa gbēnɔ, à kɔ sio wàgɔ Luda sáabu kpaa a yā musu gurɔ pínɡi, lán à maa nà, zaake a ludanaanekena e gaa ae maamaa, bensɔ yenzi kè a baade vī kɔo e kaara. ⁴Beee yānzi weè lé gbē a yā musu Luda sɔsi kɔn sɔsio guu, lán ée wéetamma kɔn nawēa pínɡio fɔɔ nà kɔn menao kɔn ludanaanekena. ⁵Beee ðɔa kè Luda è yā gɔgɔ kɔn gbēnɔ a zéame. Beee yānzi a ka à gē kpata kè bɔ Luda kiia guu kè ée nawēa kee à yānzi. ⁶Luda è yā ke a zéame. Eé wée tā gbē kè aɔɔe wée tāaawaanɔa, ⁷eé amɔa kè wée wée tāaawaanɔ gba iampakii kɔn wapinɔ, tó Dii Yesu bɔ ludambe kɔn a malaika gbāaanɔ ⁸kɔn tévurao. Eé wée tā ludadɔrisai kè aɔɔe wa Dii Yesu baaru nnaa síroonɔa. ⁹Kaatena yāana sain Luda é wée tāoímma. Weé n kpake Dii aezí kɔn à gbāa gakuideeo. ¹⁰Tó à mɔ gurɔɔ pì zĩ, eé tɔ bɔ a gbēnɔ yā musu, gbasà à náanekeri pinɔ é à maa bo n pínɡi. Égɔ kú n té, zaake a yā kè wá òaree sì.

¹¹Beee yānzín weégɔ adua keeare kɔsɔkɔsɔzi, le wa Luda tó a kuuna ká gwena kè à a sisia, à yā maaa kè a ze kɔn à kenaonɔ kɔn zii kè ée kee à náanekena guunɔ pínɡi papaare kɔn a gbāaa. ¹²Dii Yesu é tɔ bɔ a musu, apinɔ sɔ é tɔ bɔ à musu wa Luda kɔn Dii Yesu Kirisio pìo gbēke yānzi.

Ludayādarisai

2 ¹Wa gbēnɔ, Yesu Kirisio mɔna kɔn wa kakɔanao le wà daàle yā musu, wa wée kèawa, ²àton tó a làakari fɛe aagaro. Tó annabi yā ke waazi ke takada kè wà bè à bɔ wa kiia bè, Dii mógurɔɔ kà kɔ, àton bídi kero. ³Àton tó gbēke a sāsā kɔn yā beee takaoro, zaake gurɔ beee é mɔro, séto gbēnɔ bɔna Luda kpɛe gurɔɔ kà gīa kɔn ludayādarisai kè mī pè kaatezea bɔna gupuraaao. ⁴Eé gí pɔ kè wè n die dii ūunɔzi kɔn pɔ kè wè ðnzi

keínneɔ pínɡi, eé a zĩnda sé lezĩ deńla, eé gá à v̄e Luda kpén, à a zĩnda die Luda ũ se. ⁵Gurɔɔ kè má kúao ma yā pì òare. Ée donloo? ⁶Á dɔ pɔ kè èe à dàdāa, le àton bɔ a gurɔɔ āroɔ? ⁷Zaake ludayādasai e ɔ taa asii guu kò. Eé boro, séto gbē kè èe kpaane gù zén baasiro, ⁸ludayādarisai pì é gbasa à bɔ sa. Dii Yesu é à de kɔn a lé'iao, à à kaate kɔn a mɔna gakuio. ⁹Ludayādarisai pì é mɔ kɔn Setān gbāaaò à dabuyānɔ kɔn yābɔnsaenɔ ke kɔn sèeda ege bori pínɡio. ¹⁰Eé mɔnafiki bori pínɡi ke gbē kè aɔ mì pè kaatezeanɔne, kè aɔ gì yāpuraa kè eé ñ mì sízi yānzi. ¹¹Beee yānzi Luda é likɔa pāsì zĩmma le aɔ ege náane ke. ¹²Yā é gbasa à v̄e gbē kè aɔɔe yāpura síroo kè aɔè pɔnnaa ke kɔn à zaaanɔa ñ pínɡi.

Luda a se le à a mì sí

¹³Wa gbē Dii yenzideenɔ, à maa wàgɔ Luda sáabu kpaɔ gurɔ pínɡi a yā musu, zaake Luda a se zaa káaku, le à bɔ kɔn à Ninii kè tò wa gɔ a pɔ ũ gbāaaò a yāpura sina yānzi. ¹⁴Luda a sisi à a se baaru nnaa kè wá kpàare yānzi, le a baka gɔ kú wa Dii Yesu Kirisi gakui guu. ¹⁵Beee yānzi wa gbēnɔ, à ze gbāa, àgɔ yā kè wá dàare kɔn léo ke takada guu kúna. ¹⁶Wa Dii Yesu Kirisi kɔn Luda wa Deo yewazi, à gbēke guu à wa làakari kpàewe ai gurɔ pínɡi, à tāmaa maa dàwagu. ¹⁷Á a làakari kpàeare, à a gba gbāaa yāmaakena kɔn yāmaa'onao guu pínɡi.

À adua kewe

3 ¹Yā kè gɔn yè, wa gbēnɔ, à adua kewe, le Dii yā e à dagula kpakpaa, àgɔ bèe v̄inne lán à v̄i a kiia nà. ²Á adua kewe, le à wa bɔ gbē zaa mìsaideenɔ ɔzì, zaake èe ke gbē sánda pínɡi bé à Luda yā síro. ³Dii náane v̄i, eé a gba gbāaa, eé a sí à zaaaa. ⁴Wa a náane kè Dii guu kè ée yā kè wá òareenɔ kee, bensɔ égɔ kee. ⁵Dii tó à Luda yenzi kɔn Kirisi menao gbáze dɔ a sw̄en.

Wàton mea kero

⁶Wa gbēnɔ, wa naare Dii Yesu Kirisizi, à kē wa gbē kè aɔɔ meɔ v̄inɔa, kè aɔè zii ke kɔn yā kè wá dàñneoroonɔ. ⁷Á dɔ a zĩdane, kè à maa àgɔ té wa zékpaezi, zaake wée meɔ ke gurɔɔ kè wá kú a téro. ⁸Wée gbēke pɔblee sí wá blè fiabona sairo, wa zii kè gwāav̄i kɔn fāantēo, wa nawēa kè ai í siwa, le wàton gɔ a gbēkene asoo ũro yānzi. ⁹Wá à zé v̄i à dɔwale, mɔde wá kè le, le à wa zékpae sé yānzime. ¹⁰Gurɔɔ kè wá kúao, wá die kè gbē kè ye zikenaziroo é pɔ blero. ¹¹Wá mà kè a gbēkenɔ meɔ v̄i, aɔè pɔke kobiɔ, sé gudɛ. ¹²Wá die gbē beee takanɔne, wa nañne Dii Yesu Kirisizi, aɔ v̄eeki kú wà zii ke wà ñ zĩnda gwao.

¹³Apinɔ sɔ wa gbēnɔ, àton kpasa kɔn yāmaakenaoro. ¹⁴Tó gbēkee e yā kè wá òare takada kè guu daro, à à yā bɔ à die. Àton kakɔa kɔn adeeoro, le wí e à à kú yānzi. ¹⁵Mɔde àton íbete kpáoro, à lé daa a gbēndoo ũ.

¹⁶Dii Aafiade a gba aafia gurɔ́ píngi yã píngi guu. Dii gɔ́ kúao a píngi.
¹⁷Mamɔ́ma Pɔ́lu mámbé ma ìkpammána kèkii kē kǎn ma zĩnda ɔɔ. Beeen ma takada píngi sèeda ù, len mèè kē le. ¹⁸Wa Dii Yesu Kirisi gbêkèè kéare a píngi.

TIMŌTI TAKADA KAAKU

Yādannerinɔ gbana làakari

1 ¹Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu zìri, lán Luda wa Mìsiri kɔn Kirisi Yesu kè wa wée dɔzio dieme nà, ²ma takada kè kènne Timŏti, ma né'inaa Yesu zé guu. De Luda kɔn wa Dii Kirisi Yesuo gbèkèe kenne kɔn sùuo, à n gba aafia.

³Lán ma nakɔremma nà gurɔɔ kè mée gaa Masedonia bùsun, n gɔ Efesu, n o gbèkenɔne aɔton yā kè è kɔ sé kɔn Luda yāoro dañne dɔro. ⁴Aɔton làakari dɔ gara kɔn dezinɔ tɔ kɔwena kè lé víroooa dɔro. Bee è mɔ kɔn leokpakɔaomè. È tó Luda zii kè è bɔ à náanekena guu gá aero. ⁵Ma yā pì diè le aɔgɔ yenzi vī yānzime, yenzi kè è bɔ nɔsepura kɔn laasuu kena dɔnkɔo kɔn ludanaanekena mɔnafiki saio guu. ⁶Gbèkenɔ pà yā pinɔne, aɔ gè yāpāpā'onan. ⁷Aɔɔ yezi wàgɔ de Musa doka yādannerinɔ ũ, mɔde aɔ yā kè aɔɔe oo gbáze dɔro ke yā kè aɔ zèanɔ.

⁸Wá dɔ kè doka pì maa, tó gbè e zii keea a zéa, ⁹zaake wá dɔ kè Ludaa e doka diè gbè maaanɔ yānziro, séde dokadarisaideenɔne kɔn swāgbāadeenɔ kɔn ludawèekerisainɔ kɔn durunkerinɔ kɔn ludad̄risainɔ kɔn dɔnzikerisaideenɔ kɔn de kɔn dao dèrinɔ kɔn gbèderinɔ ¹⁰kɔn zinakerinɔ kɔn pāpābèekerinɔ kɔn gbèserikpāinɔ kɔn egedeenɔ kɔn yādɔmmarinɔ kɔn gbè kè aɔè bɔ yādannena zédee kpèenɔ í píngi. ¹¹Yāzedeè pì kɔ sè kɔn baaru nnaa gakuidee kè Luda aubarikadee à kpana nàme ma ɔzìo.

Lán Luda gbèkèe kè Pɔlune nà

¹²Ma Kirisi Yesu wa Dii kè ma gba gbāaa sáabu kè, zaake à ma náane kè, à ma se mà zii keare. ¹³Ma à tɔ zaaa sì yā, ma wée tà à gbèncɔ, ma gbāaa mɔñne. Baa kɔn beeo à sùu kèmao, zaake má kè wéesiake kɔn à náanekenasaioguumè. ¹⁴Ben wa Dii gbèke bíta kème, à tò ma a náane kè, ben má yenzi kè de wa pɔ ũ kuuna Kirisi Yesu guu vī. ¹⁵Yā kèkii né yāpuraame, à kɔ sio wà sí ɔplaplaa. Kirisi Yesu mò anduna guu durunkerinɔ m̀sina yānzì. Mapi, ma durun bé à de danɔ pɔla, ¹⁶ben Luda ma wēnda gwà, le mena bíta kè Kirisi Yesu kè kɔn mamɔma durunkerì

kàsarao bo gupuraa, le àgō de sèeda ũ gbē kè aōè à náane ke, aō wèndi kè è yāaroo eenone. ¹⁷Luda mèn do léle, guro píngi Kína kè è garo bensō wè à e wéeroo gō bèe vī kōn gakuio guro píngi, aami.

¹⁸Ma né Timōti, lán wà gīake wà annabikēyā ò n yā musu nà, mée yā pì daanne, le ñgō kūna, ñ zī maaa káo ¹⁹ludanaanekena guu kōn nòsekpaena. Gbēkeno yā pìno kpà swākoto, ben aō ludanaanekena è lé kúe. ²⁰Imeneu kōn Alesandao kú í té. Ma í kpà Setān-a, le aōgō dō kè wè òke kōn Ludaoro.

Donzikena

2 ¹Káaku gīa ma lé dàmma, à adua ke baade píngine, à zé gbekáñe, à kúe ke Ludane í yānzi kōn sáabukpanao. ²À adua ke kínanone kōn gbāadeeno í píngi, le wà e wàgō kuu aafia yākete sai ludayādarino ũ, wa kuuna gō bèe vī. ³Bee bé à maa, è ká Luda wa Mìsirine ⁴kè à yezi baade píngi misina e, aōgō yāpura dō.

⁵Zaake Luda mèn dome,
bensō yākeri kuu mèn do
Luda kōn gbēnteenō dagura,
àmbe gbēntee Kirisi Yesu ũ.

⁶À a zīnda kpà à baade píngi bō,
ben wà à sèeda kè a gurōa.

⁷Bee yānzin Luda ma die à kpàakpakeri kōn à zīrio ũzi, le mà à donzi zé yāpuradee da bori pāndenone. Yāpuraan mée oo, èe ke egeenlo.

⁸Má yezi gōgbēno adua ke gu sānda píngi, aō ɔ sé musu gbāsi sai, pōfē kōn leokpakōao sai. ⁹Má yezi do nōgbēno í zīnda keke a zéa yōkōkēna sai, zīndamōnnena baasi. Èe ke kōn mì yōkōde tānao ke vura kōn òso nōmaablebōno ke bisa ɔdeenoonlo. ¹⁰Aō í zīnda keke kōn maakenao, lán à kō sio nōgbē donzirino ke nà. ¹¹Nōgbēno yā dada wàgō yītēna, aō mì sie yā píngi guu. ¹²Meè wezi nōgbēno yā dada gōgbēnone ke aōgō iko vīm̄maro, séde aōgō yītēna kítikiti. ¹³Zaake Adamun Ludaa kè káaku, à gbera Awau. ¹⁴Èe ke Adamun wà sāsāro, nōgbēn wà sāsā à gō taaride ũ. ¹⁵Mōde tó à mena fō kōn ludanaanekena kōn yenzio kōn kúadonao zīndamōnnena baasi, eé né i aafia.

Sosi gbēnsino

3 ¹Yā kèkii né yāpuraame: Tó gbē yezi à ke gbēnsi ũ, èe zī maaa nii dee. ²Gbēnsi gō kuu taari sai, nōmendodee ũ, làakaridee ũ. Àgō a zīnda kūna dō gbē òrōdee ũ, nibōfōri ũ, gbē kè eé fō à yā dañne ũ. ³Àtongō de wēderi ke gbē pāsī ũro. Àgō de nōsedode yāketesaidēe ũ. ɔɔ tón done aéro. ⁴Àgō a ua kūna dō, à néno gae mì siene, aōgae à ɔɔkii gwa. ⁵Zaake tó gbē a ua kūna dōro, eé ke dia à fō à Luda sosi gbēno gwaa? ⁶Àtongō de Yesude dufu ũro, le àton ña dā, à a zīnda da yān lán

Ibilisi bàro yānzi. ⁷Àgō tó nnaa vī Yesusaideeno kiia do, le wàton à tó zaaa sí, à gē Ibilisi takuteenlo yānzi.

Sosi donlerino

⁸Leme do donlerino gō de gbē bèedeeno ū. Aōtongō de léplaaideeno ūro. Wē yā tón dōine aéro. Aōtongō de wzaaweterino ūro. ⁹Aōgō Yesu yā asiino kūna kōn nōsepuraao. ¹⁰Wà ní yā gwa gīa, tó wèe yāke enīmaro, gbasa wà ní die donlerino ū. ¹¹Leme do ní wōwō gō de nōgbē bèedeeno ū, làakarideeno ū, aōgō náane vī yā píngi guu. Aōtongō de kōmōtōdeeno ūro. ¹²Donleri gō de nōmendodee ū, àgō a ua kōn a néno kūna dō. ¹³Gbē kè aō ní zīi kè a zéano gwena égō maaa, ní làakari égō kpaena ní Kirisi Yesu náanekena guu maamaa.

Wa donzize asii bíta

¹⁴Baa kè mée yā kèno oonne, má die mé mō n gwa saa. ¹⁵Tó ma mōna gā à gī kè, má yezi ñgō dō lán à kō sio wāgō kuu Luda uadeeno ū nà. Wámbe Luda Wèndide sosi gbēno ū, yāpurapeekii ū kōn à gbāa'ekii. ¹⁶Wa donzize asii kè bō gupuraa bíta yāpurame:

À bō à mō gbēntee ū,
Luda Nini yāpuraa kpàa,
malaikano à è.
Wà à yā waazi kè boriino té,
wà à náane kè anduna guu,
Luda à sè à tào gakui guu.

Tè yā

4 ¹Luda Ninii ò wásawasa kè gurō zāano gbēkeno é pā kpá Yesu zézi, aō té yā kè zīno è egedeeno da à onanzi, aō ní sāsā. ²Mōnafikidee pīnoo à maaa dōkōzi kōn à zaaaoro, aō nōse gana lán wà be gē wāano wà kēo bà. ³Aōè gbēno dādā nōsenazi kōn zākenao, bensō aōè pōble tèbona da gbēnoe, pōblee kè Ludaa kè a náanekeri kè aō yāpuraa dōwō yānzi, kè de aō ble kōn sáabukpanao. ⁴Pō kè Ludaa kè píngi maame. Wàton à ke tè boro, wà ble kōn sáabukpanao, ⁵zaake Luda yā kōn wa aduakenao gbāsī bōn.

Kirisi Yesu zīkeri maaa

⁶Tó n yā pīno dà n gbēnoe, négō de Kirisi Yesu zīkeri maaa ū kè wà gwà kōn wa donzize yāno kōn yādanne maaa kè ní tézio. ⁷Ñ mī kē fēakaara gara kè è kō sé kōn Luda yāoroa. Ñ n zīnda tòto ke, le ñgō de ludayādari ū. ⁸Mètotona àre vī féte, mōde dena ludayādari ūu àre vī yā píngi guu, zaake beee è mō kōn wèndio gbāa kōn ziaao. ⁹Yā kèkii né yāpuraame, à kà wà sí oplaplaa. ¹⁰Weè zīi ke, weè osi ká à musu, zaake

wa wée do Luda Wëndidezi. Àmbe gbē sānda píngi Mísiri ũ, atēnsa à náanekerino.

¹¹ Ñ yā pínò diéñne ñ dadañne. ¹² Ñton tó wà dokenyo kè ní de gōkpare ũ yāñziro. Ñ tó n kuuna zé doɔa Yesudeenone yā'ona guu kōn yākenao kōn yenzio kōn ludanaanekenao kōn kuuna gbāsī saio. ¹³ Ai màgō mō, ñ aīa ke ñ Luda yā kyó ke gbēñone, ñ dañne ñ lé daomma. ¹⁴ Gbaa kè Ludaa dānne gurɔ kè wà annabikee kè n yā musu, bensō gbēnsino ɔ didimma, ñton pā kpáziro. ¹⁵ Ñ làakari do yā pínɔa ñ mē kpáa, le baade píngi n gana ae e. ¹⁶ Ñ n zīnda yā kōn n yādannenao tàasi ke. Ñgō gaa ae kōn yā pínò. Tó ní kè le, né n zīnda mì sí kōn gbē kè aōe swā kpaan n yāzinome.

Gyaanɔɔ kōn don'aadeeno yā

5 ¹ Ñton kpākē mare isizi. Ñ lé daa lán n de bà. Ñ lé da gōkparenɔa lán n vīi kōn n dāaronɔ bà. ² Ñ lé da nɔgbē isia lán n da bà, ñ lé da nɔ gbāaaa lán n dāre bà kōn nòse puraa.

³ Ñ do gyaanɔ kè aō gbēke vīroonɔ le. ⁴ Tó gyaanɔ néno ke dionɔ vī, aō ní daneno gwana dada gīa ní donzikena guu, aō fīa bo ní denone kōn ní danɔ, zaake beee è ká Ludane. ⁵ Gyaanɔ kè gbēke vīro wée do Ludazi, àgō adua kee àgō donle gbekaaa gwāavī kōn fāantēo. ⁶ Gyaanɔ kè à zīnda poyezi è done ae né gēme, baa tó à bēe. ⁷ Ñ yā pínò dañne le gbēke tón ní taari ero. ⁸ Tó gbē e a daneno gwaaro, atēnsa à uadeeno, à bō Luda yā kpēeme, Yesusaidee deàla. ⁹ Nɔgbē kè de wà da gyaanɔ tén yè: Nɔgbē kè kà wè baaagō, bensō à zā kè gēn do, ¹⁰ wà à dō maakeri ũ, négwari maaa ũ, nibɔfri Luda gbēno gbá pipiri ũ, takaasidee donleri ũ, nɔgbē kè mē kpà yāmaakena píngia ũ. ¹¹ Ñton gyaanɔ nɔ gbāaano danlo, zaake tó aō gō nidena fēe, aō nana Kirisia é busame, aōégō yezi wà zā ke, ¹² aō ní zīnda da yān, kè aō lé kè aō gbēne yā gbòro yānzi. ¹³ Beee gbera aōè mèa dada, aōégō doɔɔ ualezi. Èe ke meadeenon ní ũ adoro, aōè gō gbēperi guderino ũme do, aōè yā kè de wà oroo. ¹⁴ Beee yānzi má yezi gyaanɔ nɔ gbāaano zā ke, aō né i, aō làakari do beea, le wàton wa ibeenɔ gba zé aō wa tó zaaa síro yānzi. ¹⁵ Aō gbēkeno bō wà tē Setānzi kō. ¹⁶ Tó Yesude nɔgbē ke gyaanɔ vī a be, àgae doñle. Àton tó aō gō sasi gbēñone asoo ũro, le aō e wà do gyaanɔ kè aō gbēke vīroonɔ lé yānzi.

¹⁷ Gbēnsi kè è doñne ae a zéa kà wà fīa bone leo plaa, atēnsa gbē kè waazikena kōn yādannenao aīa vīi. ¹⁸ Luda yā bè: Àton léso da zù kè èe pō gbēenero. À bè do: Zīkeri kà à a asaia e. ¹⁹ Ñton gbē kè mò kōn gbēnsi káarao yā síro, séto seedadeeno kà gōɔn plaa ke aagō baasiro. ²⁰ Ñ kpākē gbē kè aō durun kēnozi baade píngi wáa, le vīa e à gbē kpaano kū. ²¹ Ma nanne Luda kōn Kirisi Yesuozi kōn malaika kè à ní séno, ñgō yā pínò kūna, ñton gbēke bà boro. Ñton yāke ke gbēkene úbleme yāñziro. ²² Ñton wā ñ ɔ di gbēa ñ à da Luda zīinlo. Ñton tó n ɔɔ gō kú gbēke durun guuro. Ñgō n zīnda kūna gbāsī sai. ²³ Ñton í pāa mi atēero. Ñgae geepiwē gá féte n nòse yānzi kōn n gyākena gēn baaagō.

²⁴Gbēkeno durun è bo gupuraa ai wàgō gá à yā gōgōnyo, gbēkeno sō ní pò è bo kpakpaaro. ²⁵Leme do yāmaakena è bo gupuraa, baa à kè wèe ero eé e à gō utenaro.

6 ¹Gbē kè aō de zò ūuno ní diino die gbē bèedeeno ū aō mī sieñne à píngi guu, le wàton Luda tó kōn yā kè weè dañneo zaa boro yānzi. ²Gbē kè aō diino de Yesudee ūuno tón dokeño kè aō de kō gbēno ū yānziro. Aō zīi keñne maamaa, zaake gbē kè aōne ní zī àre bleeno né Yesudeenome, aō gbē yenzideenome. Ñ yā pìno dañne, ñ lé daómma.

Yena ɔɔzi

³Tó gbēkee e yā pānde daañne, bensō èe ze kōn wa Dii Yesu Kiriisi yāzedeeo kōn wa zé yādannenaoro, ⁴wadadeeme, à yāke dōro, leokpakōa kori kōn yāgwana yāanasaiò à kù gyāa ū. Yā beeno è tó gbēno wée dokeñe, aō swèe ke, aō kō sōsō, aō laasuu zaaa lékōzi, ⁵aōgō ūi kōo. Gbē pino laasuu kotina, yāpura ní kē, aōgō daa doñzize né ɔɔwetezeme. ⁶Doñzikenà àre bíta yāpura, tó gbē zè kōn pò kè à wīio. ⁷Zaake wée mó kōn pòkeo anduna guu kèro, wé sō tá kōn pòkeoro. ⁸Tó wá pòble kōn pòkāsāano vī, beee mō. ⁹Gbē kè aō yezi wà gō auzikidee ūuno è ní zīnda da yōagwana takuteen. Pónidena mīsai kari è gēngu à ní kpá mōnzi kōn kaatenaozi. ¹⁰Yena ɔɔzi bé à de yā zaa píngi kāsāa ū. Gbēkeno à kōdeé kè ai wà kè wa doñzizea aō wāwā bíta kpà ní zīndazi.

Ñ ɔsi maaa ká

¹¹Zaake Luda gbēn n ū, ñ bàa sí yā pìnoñe, ñ tó yā maaa gaegō doñne ae kōn yākena a zéao kōn ludanaanekenaò kōn yenzio kōn menao kōn busekeeo. ¹²Ñ wa doñzize ɔsi maaa ká, ñ wēndi kè è yāaro sí, zaake beeen Luda n sisia gurɔɔ kè n lé maaa gbēne parii wáa. ¹³Ma nanne Luda kè è wēndi kpá pò píngiazi kōn Kiriisi Yesu kè yā maaa ò Pōntiu Pilatineo, ¹⁴ngō yā kè wà dienne kūna gbāsī sai taari sai ai wa Dii Yesu Kiriisi mógurɔɔ zī. ¹⁵Gbāade mèn do Aubarikade, kínanò Kína, diino Dii bé eé Kiriisi pì bo gupuraa a gurɔɔa. ¹⁶À mèn doo bé è garo, ègō kú gupuraa kè wè fō wà sōziroo guu. Gbēkee e wée siàlero, wéé fō sero. Àmbe à gakui kōn gbāao vī gurɔ píngi, aami.

¹⁷Ñ o anduna tiaa kèkii auzikideenone, aōton ña dāro. Aōton gbāa e ɔɔda náanesaiaro, aō gbāa e Luda kè è pò píngi kpáwa bíta wà pōnnaa keoa. ¹⁸Ñ oñne aō à maaa ke, aō nnaa keñne, aō ɔ poroñne, aōgō gbēkee vī. ¹⁹Lán beee bà aóé kūsāe maaa di ní zīndane auzenna pò ū, aóé wēndi kè de wēndi ū yāpura e.

²⁰Timōti, ñ yā kè Ludaa nānne n ɔzi kù gbāa. Ñ mī kē ludadōsai yā pāpāonaa kōn yālekpē'ona kè wè be dōnao. ²¹Gbēkeno zèò, ben aō pà wa doñzizene.

Luda gbēkee keare.

TIMŌTI TAKADA PLAADĒE

Pɔlu tékana Timōtin

1 ¹Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezi guu w̄endi k̄e à à lé gb̄è Kirisi Yesu guu yā musu, ²mámbe ma takada k̄e k̄enne, ma né yenzide Timōti. De Luda k̄ɔn wa Dii Kirisi Yesuo gb̄ekee kenne k̄ɔn s̄uuo, à n gba aafia.

³Ma sáabu k̄e ma dezino Ludane k̄e m̄e d̄ozi k̄ɔn n̄se puraa, zaake n yā èḡɔ d̄ɔɔmagu yāana sai ma aduakena gwāav̄i k̄ɔn f̄aant̄eɔ guu. ⁴Tó w̄é'e i k̄e b̄ɔmma yā d̄ɔmagu, m̄e n beḡe kem̄e, m̄e èḡɔ yezi wà w̄é sik̄ɔle, le ma p̄ɔnnaa ke b̄íta. ⁵N ludanaanekena k̄ɔn n̄se do yā d̄ɔmagu. N dazi Loisi k̄ɔn n da Yunisio Luda náane k̄e le se, bens̄ó má d̄ɔ s̄ans̄an k̄e née ke le se.

⁶Bee yānzi m̄e d̄ɔngu, ñ té ká gbaa k̄e Ludaa d̄anneen gurɔ k̄e ma ɔ ò dimma, ⁷zaake Ninii k̄e è wa gba gbāa k̄ɔn yenzio k̄ɔn z̄indakūnad̄ɔɔn Ludaa kp̄awa, èe ke nini v̄iap̄onlo. ⁸Bee yānzi ñton wí de k̄ɔn wa Dii yā onnenaoro. Ñton wí de ma yāoro, mamɔma k̄e wà ma da kp̄esiaan Kirisi yānzi. Ñ naw̄eā k̄e w̄e ke à baaru nna kp̄ana yānzi kem̄ao k̄ɔn Luda gbāaa. ⁹Ambe à wa m̄i s̄i, à wa sisi wa ḡɔ a p̄ó ū. Èe ke yā k̄e wá k̄e yānzinlo, à z̄inda pɔyezi yānzime k̄ɔn gb̄ekee k̄e à k̄eweero zaale gurɔ e naoro. ¹⁰Gb̄ekee p̄i b̄ò gupuraaa wa M̄isiri Kirisi Yesu p̄i m̄ɔna guu sa. À ga gbāaa k̄aate, à w̄endi k̄ɔn kuuna gurɔ p̄ingio b̄òwe gupuraaa a baaru nnaa k̄e w̄e kp̄a guu. ¹¹Luda ma die a z̄iri ū, le mà baaru p̄i kp̄aakpa ke mà à yā dañne. ¹²Bee yānzin m̄e naw̄eā k̄e keezi, m̄ode wí è ma k̄ūro, zaake má gb̄e k̄e ma à náane k̄e d̄ɔ, bens̄ó má d̄ɔ s̄ans̄an k̄e eé f̄ɔ à yā k̄e à n̄ame ma ɔz̄i d̄ākpa ai a m̄ógurɔ z̄i. ¹³Nḡɔ yā k̄e í mà ma léz̄i ai a l̄ɔn p̄i k̄ūna yāzededannena z̄ékp̄ae ū k̄ɔn ludanaanekenao k̄ɔn yenzi k̄e wá v̄i Kirisi Yesu guu. ¹⁴Ñ yā maaa k̄e Ludaa n̄anne n ɔz̄i k̄ū gbāa k̄ɔn à Ninii k̄e k̄ú wa guu gbāaa.

¹⁵Ñ d̄ɔ k̄e Asia b̄usudeeno ma z̄inna í p̄ingi. Fiḡelu k̄ɔn Èm̄ogeneo k̄ú í té. ¹⁶Dii w̄enda d̄ɔ Ɔnesif̄ru bedeen̄e! Zaake à mò à ma n̄se kp̄aeme à ḡen lé v̄iro, èe wí de k̄ɔn ma dana kp̄esiaan yāoro. ¹⁷K̄e à mò Romu ḡɔ, à ma wete ai à ḡà à b̄ɔma. ¹⁸Dii w̄enda d̄ɔne yākp̄aek̄egurɔ z̄i. Ñ d̄onle b̄íta k̄e à k̄eme zaa Èfesu yā d̄ɔ s̄ans̄an.

Kirisi Yesu z̄ikari maaa

2 ¹Mpi s̄ō ma né, nḡō gb̄āa k̄ōn gb̄ēkeē k̄ē Ludaa v̄iwao Kirisi Yesu guuo. ²Yā k̄ē n̄ mà má ò parii w̄áa, n̄ na gb̄ē náanedeen̄one n̄ ɔz̄i, k̄ē ās̄é f̄ō w̄à dada gb̄ē p̄ānden̄one. ³N̄ naw̄ēa f̄ōwao Kirisi Yesu z̄ikari maaa ū. ⁴Anduna yā bok̄ōte è d̄o z̄ikari k̄ē kú z̄ilanne aero, le à yā ká à diine yānzi. ⁵Bàkpak̄ōs̄r̄i s̄ō, tó èe bàa lé a z̄éaro, eé z̄iblena f̄ura ero. ⁶À k̄ō s̄io búbari k̄ē z̄i gb̄āaa k̄ē a baka sé káaku. ⁷N̄ laasuu lé yā k̄ē má ò p̄in̄z̄i, zaake Dii é n̄ gba ɔnd̄ō à p̄ingi guu.

⁸N̄ d̄on̄ k̄ē Yesu Kirisi né Dauda boriime, bens̄ō à f̄ēe b̄ona gaan. Baaru nnaa k̄ē meè kp̄án gwe. ⁹Beee yānz̄in̄ m̄éē naw̄ēa keezi. W̄à mò kàma lán d̄àkeri bà, m̄ode Luda yā e sí mò káaro. ¹⁰Beee yānzi meè yā p̄ingi f̄ō gb̄ē k̄ē Luda n̄ séno yānzi, le āp̄in̄ɔ se Luda n̄ mì sí, āo gakui k̄ē è yāaroo e kuuna Kirisi Yesu guu. ¹¹Yā k̄èk̄ii né yāpuraame:

Tó wa gao, w̄éḡō kúo.

¹²Tó wa mena f̄ō, w̄é kí bleo.

Tó wa lé s̄èzi, eé s̄éwazi se.

¹³Tó wá náane v̄iro, à kp̄é náane v̄i,
zaake eé we à lé sé a z̄indaziro.

Dii z̄ikeri maa k̄ōn leokpak̄ōaoro

¹⁴N̄ yā p̄in̄ɔ d̄o n̄ gb̄ēn̄on̄, n̄ nāinne Ludazi āton̄ leokpak̄ōa ke yān̄o musuro. À àre v̄iro, è gb̄ē k̄ē āoɔe maan̄o yakame. ¹⁵N̄ aia ke le Luda n̄ s̄áabu kp̄á, z̄ikeri k̄ē è yā yāpuraa w̄ēk̄ōāinne s̄úusu ū, k̄ē w̄í è à k̄ū à z̄i yā musuro. ¹⁶N̄ p̄ā yāb̄oena p̄āa k̄ē è k̄ō sé k̄ōn Luda yāoroone. È gb̄ēn̄o ludayādasai kaarān̄eme, ¹⁷ben yā k̄ē ās̄é dāinne è dān̄la lán f̄ō bà. Imeneu k̄ōn Filetuo kú n̄ té. ¹⁸Āo k̄ē yāpuraaa, ās̄é be w̄à f̄ēe b̄ona gaan k̄ō, ās̄é gb̄ēken̄o ludanaan̄ekena yakāinne. ¹⁹Baa k̄ōn beeeo ēē k̄ē Ludaa dàe z̄ena gb̄āa, w̄à yā k̄èk̄ii k̄ēa: Dii gb̄ē k̄ē āo de a p̄ó ūun̄o d̄ō. Gb̄ē k̄ē è Dii sísi mì k̄ē yā z̄aaaa.

²⁰Ua daa èḡō p̄on̄o v̄i pari. W̄à à ken̄o k̄ē k̄ōn v̄urao k̄ōn kondogio yātiisikebo ū, bens̄ō w̄à à ken̄o k̄ē k̄ōn lío k̄ōn ḡūo yānengokebo ū. ²¹Tó gb̄ē ɔ b̄ōe yā bèesaidee guu, eé ḡō yātiisikebo ū, eéḡō auf̄ani v̄i Diine, eéḡō kú adona maakena p̄ingi soru guu. ²²N̄ bàa sí ḡōkpare p̄on̄idenan̄one, n̄ tó maakena k̄ōn ludanaan̄ekena k̄ōn yenzio k̄ōn kuuna k̄ōo nnaao d̄onne ae led̄o k̄ōn gb̄ē k̄ē ās̄é Dii sísi k̄ōn n̄s̄e puraaoon̄. ²³N̄ ɔ b̄ōe m̄isai leokpak̄ōa k̄ē d̄ōna ke v̄iroon̄. N̄ d̄ō k̄ē è sw̄èe da. ²⁴À maa Dii z̄òbleri ḡō sw̄èe v̄iro. À n̄s̄e ḡō do k̄ōn baade p̄ingio, yādanneri maaa k̄ē è gb̄ē f̄ō ū, ²⁵à gb̄ē k̄ē ās̄é à yā síroon̄o gba làakari busebuse. W̄èḡō d̄ōro ke Luda é f̄ō à n̄ gba z̄é āo n̄s̄e lie w̄à yāpura sí, ²⁶āo b̄o Ibilisi k̄ē à n̄ k̄ū à n̄ dá a p̄oyezi guu bàn, n̄ làakari sur̄mma.

Gb̄ēnteeno yākena gur̄o z̄āan̄o

3 ¹Nḡō d̄ō k̄ē gur̄o z̄āan̄o èḡō p̄ās̄i. ²Gb̄ēn̄o z̄inda yā é d̄ōn̄ne ae, ɔɔ é n̄ sw̄è ble. Ās̄éḡō de wadadeeno ū, ìad̄arin̄o, gb̄ēs̄ōs̄rin̄o, de

kɔ̄n dao yāmarisaideenɔ, guturunɔ, ludayādarisainɔ, ³nɔ̄sesaideenɔ, agbaawerisaideenɔ, gbēyakarino, faasaideenɔ, aīpāsīdeenɔ, yā maa ibeenɔ, ⁴bɔ̄nkpɛdeenɔ, laasusaideenɔ, yō̄kō̄deenɔ. Aḱēgō̄ ye pɔ̄nnakenazi de Luda yāla. ⁵Aḱē dɔ̄nzi ke, mɔ̄de aḱo ye à gbāaaziro. Ñ kē gbē beee takanɔa. ⁶Aḱē gbēkeno è gē nɔ̄gbē kē aḱē mī gbākenneroonɔzi, aḱō nī fu kɔ̄n léo. Durun sò kē nɔ̄gbē pìnɔn, dà zaaa bé à gō̄ñne, ⁷aḱēgō̄ yā dadaa guro pīngi, mɔ̄de aḱē fu yāpura kúnaa. ⁸Lán Yane kɔ̄n Yamberesio bō Musa kpɛe nà, len gbē pìnɔ è bō yāpuraa kpɛe le. Aḱē laasuu lekpeeme, wa dɔ̄nzize guu pó ginzinanome. ⁹Aḱo gana ae vī doro, zaake baade pīngi nī mīsaikēe dō, lán wà Yane kɔ̄n Yamberesio pó dō nà.

Luda yā àre

¹⁰Mpi sō, nī tēmazi. Ñ ma kuuna dō kɔ̄n ma yādannenao kɔ̄n yā kē mēe pɛeao kɔ̄n ma ludanaanekenao kɔ̄n ma menakēeo kɔ̄n ma yenzio kɔ̄n ma zena gbāaa ¹¹kɔ̄n wēe kē wà tàmaao kɔ̄n nawēa kē má kēo. Ñ yā kē ma le Antiokku kɔ̄n Ikoniuo kɔ̄n Lisitirao dō kɔ̄n wētāmmana bíta kē má fōo. Mɔ̄de Dii ma bō à pīngi guu. ¹²Gbē kē aḱo yezi wàgō̄ kuu ludayādarino ù Kirisi Yesu guuno é wētāmma e. ¹³Gbē zaaano kɔ̄n mɔ̄nafikideenɔ zaake égō̄ kaarame. Aḱē gbēno sāsā, aḱpino égō̄ sāsāna. ¹⁴Mpi sō, ñ ze kɔ̄n yā kē nī dàda nī sī yāpuraa ūuo. Ñ gbē kē aḱo dàdannēenɔ dō, ¹⁵zaake nī Luda yā dō zaa n nēngo zī. Eé fō à n gba òndō à n ká Kirisi Yesu náanekena kē è nī mī sía. ¹⁶Yā kē kú Luda yān bō Luda kiia pīngime. À àre vī, zaake è yāpuraa dañne, è nī egēe káñne nī ozi, è nī gba làakari, è lé dañma yākena a zéa guu, ¹⁷le Luda gbē sorumi ma yāmaakena pīngi zé guu.

4 ¹Ma nanne Ludazi kɔ̄n Kirisi Yesu kē eé eara à mó à kpata ble à yākpae ke kɔ̄n gbē bēeno kɔ̄n gēwāadeenɔ, ²ñ Luda yā waazi ke. Tó à zé kē kesō èe zé kero, ñgō̄ kúo. Ñ yā dieñne, ñ kpākēñzi, ñ lé dañma, ñ yā dañne kɔ̄n mena bítao. ³Zaake gurōke é mó kē gbēno é we wà swā kpá yāzededannenaziro. Aḱē yādannerino kakōañzi nī zīnda poyeziame, le aḱō yā kē káñne dañne. ⁴Aḱē nī mikpeze zu yāpuraane wà ae dō garanɔa. ⁵Mpi sō, ñgō̄ làakari vī yā pīngi musu. Ñ nawēa fō, ñ baarunnakpari kena ke, ñ n zī lé papa.

Polu kuuna gaa lézī zaa Romu

⁶Ma gurōwò pàpa kò, weé ma aru kwéé sa'o'i ù tia. ⁷Ma ōsi maaa kà, ma bàa lè ma bōezi. Má Yesu yā kúna ma à lé pàpa. ⁸Kuuna maa fūra diena, èe ma dāa sa. Dii yākpakeri maaa bé eé kúme yākpaeegurōwò zī. Èe ke māmbee madoro, kɔ̄n gbē kē aḱo ye à mɔ̄nazino nī pīngime.

⁹Ñ zé wete ñ mó ma kiia kpakpaa. ¹⁰Demasi ma ton à tà Tesalonika, kē à ye andunazi yānzi. Kereseni tà Galatia būsun, bensō Titu tà Dalamatia būsun. ¹¹Luku bé à gō̄mao ado. Ñ Maaku sé à mó lèdo, zaake è dōmale zīi guu maamaa. ¹²Ma Tikiku gbàre Efesu. ¹³Tó nēe mɔ̄wò, ñ ma utagyaba kē

má tò Kaapu be zaa Toroasi sé ò m'óme k'ōn ma takadano, atēnsa à kè wà kè k'ōn báaono.

¹⁴Alesanda sia yā zaaa k'eme maamaa. Dii é yā kè à kè pì fīa bone. ¹⁵Ñ làakari kezi, zaake à b'ò wa yā kp'ee pāsīpāsī. ¹⁶Yākpaekenamao káakupo guu gbēkee e zemaoro, a'ō ma ton n'í p'íngi. Luda tón n'í yā pì daro. ¹⁷Dii z'èmao à ma gba gbāaa, ben ma z'é è ma waazi kè ma à lé p'apa, bori pānden'ò mà n'í p'íngi. À ma b'ò m'usu lézī. ¹⁸Dii é ma b'ò yā zaaa guu p'íngi, eé ma m'ì sí ai mà gá káo à kpatan musu. Àmbe à gakuí v'í gur'ò p'íngi, aami.

Lézammana

¹⁹Ñ ò kpá Pirisila k'ōn Akilaoa k'ōn Ōnesif'oru bedeen'ò. ²⁰Erasatu g'ò K'orinti. Ma Torofimu tò k'ōn gyāao Miletu. ²¹Ñ z'é wete ò m'ó ai buusie g'ò ká. Yubulu k'ōn Pudēnio k'ōn Linuo k'ōn Kalaudiao k'ōn wa gb'ēn'ò p'íngi ò kp'amma. ²²Dii g'ò kúnyo. À gb'ēk'ee keare.

TITU

Titu zíkēna Kereti būsun

1 ¹Mamoma Pɔlu, Luda zòbleri, Yesu Kirisi zìrin ma ù. À ma zì mà gbě kè Luda ní sénɔ kaara a náanekenan mà tó aɔ à dɔnzize yāpuraa dɔ, ²le aɔ wée gɔ dɔ wèndi kè è yāaroozi, kè Luda à lé gbě zaale anduna e káero. Èè egɛe to sɔro. ³Ben yā pì bò gupuraa a gurɔɔa waazi kè Luda wa Misiri dàme ma kɛe guu lán à diè nà. ⁴Mámbe ma takada kè kènne Titu, ma né yāpuraa Yesu zé kè wá kún lɛdoɔ guu. De Luda kɔn Kirisi Yesu wa Misirio gběkeɛ kenne, à n gba aafia.

⁵Ma n to Kereti, le ò yā kè gò gweenɔ gɔgɔ, ò gběnsinɔ diè wéte kɔn wéte lán má ònne nà. ⁶À maa gběnsi gɔ kuu taari sai nɔmendodee ù. À nénɔ gɔ de ludanaanekerinɔ ù, wàtongɔ ní dɔ né zàzari swāgbāadeenɔ ùro. ⁷Zaake gběnsi né Luda zì gwàrimɛ, àtongɔ de taaridee ke wadadee ke pɔfèri ke wèderi ke gbě pāsì ke ɔɔzaaweteri ùro. ⁸Sé àgɔ de nibɔfɔri ù, làakaridee kè zè kɔn maakenao ù, gbě súusu kè kú adona bensɔ à a zìnda kùna dɔɔ ù, ⁹gbě kè zè gbāngbān kɔn yā náanedee kè wè dańneo ù, le à e à lé da gbě pāndenɔ kɔn yāzededannena pìo, à gbě kè bò à yā kpɛenɔ egɛe káńne ní ɔzì.

¹⁰Zaake swāyāmarisaidee kè aɔè gběno likɔa kɔn ní yā'onaonɔɔ pari, atēnsa gbě kè aɔ zè kɔn bāngukena yāonɔ. ¹¹Aɔè ua lezii yaka. À maa wà lésɔ dańne. Aɔè yā kè de wà dańneroo dańne ɔɔ zaa ena yānzì. ¹²Kereti būsù annabi ke bè, Keretinɔ né egedeennɔme, nòbɔ pāsinnɔme, ye'uzi meadeennɔme. ¹³Yā pì né yāpuraame. Beee yānzì ò kpākēńzi maamaa, le aɔgɔ dɔnzize kùna gbāa. ¹⁴Aɔton làakari dɔ Yudanɔ garaaro ke gbě kè aɔ kè yāpuraa yādienanɔ. ¹⁵Pòke ègɔ gbāsì gbāsisaideenɔnero, bensɔ pòke ègɔ gbāsìsai luyādarisai gbāsìdeenɔnero, kè aɔ laasuu kɔn ní nòseo zaa yānzì. ¹⁶Aɔè be wà Luda dɔ, ben aɔ yākēna è ní egɛ bo. Begizinɔme, aɔè yā maro, aɔè fɔ wà yā maa ke kero.

Yādannena zédee

2 ¹Mmɔn sɔ, ò yā kè è kɔ sé kɔn yāzededannena dańne. ²Ñ da mare isinɔme aɔgɔ ní zìnda kùna dɔ gbě bèedeennɔ ù làakarideennɔ ù. Aɔgɔ

donzize kūna gbāa kōn yenzio kōn menao. ³Ñ da nɔgbēnsinɔne do aɔ kuuna gɔ de donziri maaano kuuna ũ. Aɔtongɔ de guderi ke wē zòno ũro. Aɔ yā maaa dañne, ⁴le aɔ lé da nɔzāreenɔa aɔ baade gɔ ye a zāzi kōn a nēno, ⁵aɔgɔ de làakarideeno ũ gbāsī sai, aɔ làakari do n̄ ua zīia, aɔ baade m̄ sie a zāne le wàton Luda yā zaa boro yānzi.

⁶Ñ lé da gɔkparenɔa do aɔgɔ làakari vī. ⁷Ñ yāmaakena zé do dañne à píngi guu. N yādannena gɔ bèe vī à kɔ sé kōn n yākenao ⁸kōn yāzedee kè weé f̄ wà à ege boroo, le wí gbē kè aɔ b̄ n kparenɔ k̄, aɔton yā zaaa e wà o wa yā musuro yānzi.

⁹Ñ lé da zòno aɔ m̄ sie n̄ diinɔne yā píngi guu, aɔ yā kè eé káñne ke. Aɔton yā sínlaro. ¹⁰Aɔton kpāi om̄maro. Aɔ tó wàgɔ n̄ d̄o gbē nánedeeno ũ maama, le Luda wa Misiri yā kè weé dañne wée bo yā píngi guu.

¹¹Zaake Luda gbēke kè m̄ kōn m̄sinao baade píngine b̄o gupuraa. ¹²Gbēke p̄i e daawe wà kpeɛ li yā kè èe kɔ sé kōn Luda yāoroone kōn anduna pónidenano, le wàgɔ wa zīnda kūna d̄o gbē maaano ũ, ludayādarino ũ anduna tiaa kèkii guu, ¹³wa wée gɔ do gurɔ aubarikadee kè wée dāazi. Àmbe wa Luda bíta wa Misiri Yesu Kiri m̄ogurɔ gakuidee ũ. ¹⁴À a zīnda kpà wa yānzi, à wa bo zaa píngi guu, à wa gbāsī gogo, le wà gɔ a zīnda gbē kè aɔo maakena aia vīino ũ. ¹⁵Ñ yā p̄ino dañne n̄ lé daom̄ma. Ñ kpākēñzi kōn iko kè n̄ vīio píngi. Ñton tó gbēke kya kánguro.

Wà làakari do maakenaa

3 ¹Ñ do n gbēno aɔ m̄ sie gbāadeenɔne kōn ikodeeno, aɔ n̄ yā ma, aɔgɔ kú kōn maakena píngi soruo. ²Aɔton gbēke tó zaaa síro. Aɔgɔ de n̄sedode yāketesaideeno ũ kè aɔo busana baade píngine. ³Zaake wapino se, wá faa vī yāro, ludayādarisainɔn wa ũ. Wa sāsā, wá de ponnakena kōn dà zaa píngio zòno ũ. Weègɔ kú kōn n̄se zaaao kōn n̄segōaano. Wá de begizino ũ, wa zakōn. ⁴Baa kōn beeeo kè Luda wa Misiri gbēke kōn à yenzio b̄o gupuraa, ⁵ben à wa m̄ si. Èe ke wa maakena yānzino, kè à wēnda d̄we yānzime. À wa zú ò à wa i dufu, à tò wa gɔ gbē dufuno ũ kōn a Ninii ⁶kè à p̄isiwa gbāao Yesu Kiri wa Misiri gāzī. ⁷Bee yānzi yā b̄owao nna à gbēke yānzi, wa gɔ túbiblerinɔ ũ, wá wée do auzennazi. ⁸Yā p̄i né yāpurame.

Má yezi n̄ gā na yā p̄ino onaa maama, le ludanaanekerino e wà m̄e kpā maakenaa. Beee maa, à kaarana vī gbēno.

⁹Ñ bà lé m̄isai yāgaganane kōn dezinɔ tó k̄owenao kōn swèeo kōn leokpakākana Musa doka yā musuo, zaake yā pāano, aɔo kaarana vīro. ¹⁰Ñ kpākē gbē kè è tó wà kēkōazi baa gēn plaa, gbasa n̄ péa. ¹¹Nḡo d̄o kè gbē beee taka sāsā. Durunkerime, à a zīnda b̄bo.

Lézammana

¹²Tó ma Atema ke Tikiku z̄imma, n̄ zé wete n̄ m̄s̄ n̄ ma le Nikopol̄i, zaake ma zeo mà buusie de gwe. ¹³Ñ aīa ke n̄ kūsāe ke b̄usu dokad̄ri

Zenasine kɔ̃n Apoloo le pɔ́ke tɔ́n kɛ́sǎmmaro ń tá guu. ¹⁴À maa wa gbě̀nɔ̃ maakena dada ã ń zĩnda kpáa, ã yã kè kɔ̃ sionɔ̃ bɔ̀kɔ̃te le wàtongɔ̃ kuu pãro. ¹⁵Gbě̀ kè wá kú ledoonɔ̃ ì kpàmma ń píngi. Ñ ì kpá gbě̀ kè ãɔ̃ yewazi Yesu zé guunɔ̃a. Luda gbě̀kɛɛ keare a píngi.

FILIMO

Pɔlu Filimo sáabukpana

¹Mamɔma Pɔlu kè wà ma da kpésiaan Kirisi Yesu yānzi kɔn wa Yesude daa Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kènne, wa zíkari daa yenzide Filimo ²kɔn sɔsi gbē kè aḡè kɔ kakɔa n beɛnɔ kɔn wa nɔgbē yenzide Afiao kɔn wa zìkari daa Akipuo. ³Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbēkɛe kenne, à n gba aafia.

⁴N yā ègɔ dɔmagu guro píngi ma aduakena guu, mèègɔ ma Luda sáabu kpaa, ⁵zaake ma Dii Yesu náane kè née kɛe baaru mà kɔn yenzi kè ní vī kɔn Luda gbēnɔ ní píngi. ⁶Mèègɔ wée kɛe, le wa kuuna kɔo Yesu zén tó n wée kè à maaa kè wá vī kuuna Kirisi guu píngi musu. ⁷Ma gbē, n yena Luda gbēnɔzi ma pɔɔ kè nna maamaa, à ma làakari kpàeme, zaake n ní làakari kpàéne.

Pɔlu agbaakpana Filimone Onesimu yā musu

⁸Beee yānzi, baa kè ma zé kà Kirisi guu mà yā kè maa ò kɛe dienne, ⁹baa kɔn beeeo ma agbaa kpàanne kɔn yenzi. Mamɔma Pɔlu, mare isi ina kɔn ma kuuna kpésiaan tia Kirisi Yesu yānzio, ¹⁰ma agbaa kpàanne Onesimu yā musu kè à gɔ ma né ũ Yesu zé guu kpésiaan kè yānzi. ¹¹À aufāni vīnne yāro, mɔde tia à aufāni vī mapi kɔn mpione. ¹²Ma à gbàremma, àmbe ma swè ũ. ¹³Ma kuuna kpésiaan baaru nna kpana yānzi, má yezi àgɔ kú ma sae, le àgɔ dɔɔmale n gēe ũ, ¹⁴mɔde má yezi mà yāke ke n lé saero, le òton yā maaa keme tiasioro, séde kɔn pɔyezinao. ¹⁵Eégɔ Onesimu kemma yā guro plaa le à eara à summa àgɔ kúnɔyo guro píngi yānzime. ¹⁶À kuu lán zò bà dɔro, zaake à de zòla, à de n gbē yenzidee ũ kuuna Kirisi guu. Ma gbē yenzideeme. Weé mmɔn kè à de n zò ũ, bensɔ à gɔ n gbē ũ Dii guu pɔ o dɔɔ?

¹⁷Beee yānzi tó n ma die n gbëndoo ũ, ò gbàake kpázi lán né kpámazi nà. ¹⁸Tó à zàanne yākea ke tó à n fīa kūna, beee gɔ ma yā ũ. ¹⁹Ma Pɔlu mámbe ma yā kèkii kè kɔn ma zīnda ɔɔo, mé n fīa bonne. Kè ní ma fīa kūna n zīnda wèndi ũ, mé lé páaro. ²⁰Tò, ma gbē, kuuna Dii guu ò à maaa keme, ò ma làakari kpáeme wa kuuna Kirisi guu yānzi.

²¹Ma takada kè kènne, kè má dõ kè né ma yã ma, bensõ né ke de yã kè má ònneela. ²²Bee gbera ò pitakii kekeme dõ, zaake má wée dõzi Luda é ma bõare wéekke kè ée keea yãzi.

Lézammana

²³Ɛpafara kè wá kú ledõ kpésiaan Kirisi Yesu yãzi ò kpamma ²⁴kõn ma zĩkeri daano Maaku kõi Arisitakuo kõi Demasio kõi Lukuo. ²⁵Dii Yesu Kirisi gbẽkke keare.

EBERUNO

Kirisi de malaikanola 1:1–2:18

Kirisi de Musala 3:1–4:13

Kirisi de Aruna bori sa'orinola 4:14–7:28

Kirisi sa'orikere deñla 8:1–10:39

Wà Luda náane ke 11:1–12:25

Lédammana 13:1–13:25

Luda Né de malaikanola

1 ¹Luda yā ò wa dezinone yā káaku annabinɔ gāzī gèn baaagō zénɔn pari, ²mòde à yā òwe a Né gāzī gurɔ zāa kènɔn sa. Né pì gāzīn Luda anduna kè, à diè kè àmbe eégō pó sànda píngi ví. ³Àmbe Luda gakui tékena ū, à de à kuuna sànsàn ū. Àmbe à pó sànda píngi kùna kòn a yā'ona gbāaao. Gbēnɔ durunkènnena gbera à vèè musu Luda bíta ɔplaazi. ⁴Lán tó kè à blè pì de malaikanɔ pòla nà, len à bíta deñla le. ⁵Luda yā kèkii ò malaika kene yāó?

Ma Nén n ū, gbāan ma n i,

Kesō:

Mégō dene De ū,
eégō de ma Né ū.

⁶Kè Ludaa tò a daudu mò anduna guu à bè:

A malaikanɔ donzi kene í píngi.

⁷Malaikanɔ yā musu à bè:

Eè a zírino li ía ū,
a zikerino sōw tévura ū.

⁸À Né yā musu sō à bè:

Luda, négō vèena kíblekitaa ai gurɔ píngime,
nèègō n kíkègo kùna yāzedeè ū.

⁹Í ye maakenazi, n za zaakenan.

Beee yānzi Luda, n Luda, n ka kpatan,
à ponnaa pìsimma de n gbēnola.

¹⁰Wà bè dɔ:

Dii, n anduna kāsāa pèè zaa káaku,

musu né n ɔzĩime.

¹¹ Aṣ pínɡi é gēte, mɔde néɡɔ̄ kuu.

Aṣé zi kũ lán pókāsāa bà,

¹² né n koko lán uta bà,

né n lie lán pókāsāa bà.

Mpi sɔ̄, n kuuna èɡɔ̄ dɔ̄nkɔ̄,

n gurɔ̄ yāana vīro.

¹³ À yā kèkii ò malaika kene yāɔ̄?

Ñ vēe ma ɔplaazi

ai màɡɔ̄ n ibeenɔ̄ kenne n tinti ũ.

¹⁴ Malaikanɔ̄ né nini zĩkerinome n pínɡi. Luda è n zĩ le aṣ dɔ̄ gbē kè aṣé mĩsina enɔ̄leme.

Mĩsina bíta

2 ¹ Beee yānzi wà yāpuraa kè wá mà kũ ɔplaplaa gínɡinzi, le wàton kē zéaro yānzi. ² Zaake yā kè Ludaa diè malaikanɔ̄ gāzĩ né tiasime, ben wà fĩa bò gbē kè aṣ gi mazi aṣ mĩkpee zũnenɔ̄ne a zéa, ³ tó wée mĩsina bíta pĩ yā da sɔ̄ro, wé bɔɔ? Mĩsina yā pĩ bɔ̄ Dii kiiame, ben gbē kè aṣò mànɔ̄ yāpuraa kpāa. ⁴ Ludaa èara à yāpuraa kpà yā pia kɔ̄n sèedano kɔ̄n yābonsaenɔ̄ kɔ̄n dabuyā pari kenano kɔ̄n a Ninii gbaa kè à kpàateteñeno a poyezia.

Yesu gɔ̄na gbēntee ũ lán wa bà

⁵ Èe ke malaikanɔ̄n Luda anduna ziaa kè wée à yā oo nàñne n ɔzĩro. ⁶ À kú Luda yān gukea wà bè:

Bɔ̄n gbēntee ũ kè à yā èɡɔ̄ dɔ̄nguu?

Bɔ̄n à ũ kè neè làakari dɔa?

⁷ N à kè kēsāna malaikanɔ̄zi féte,

n à kpà kín kɔ̄n gakuio kɔ̄n bèeo,

⁸ n tò pɔ̄ sānda pínɡi mĩ siene.

Kè Ludaa tò pɔ̄ sānda pínɡi mĩ siene, èe à ke tó mĩsienane sairo. Tia la, wée e kè pɔ̄ sānda pínɡi mĩ siene gĩaro, ⁹ mɔde wá è kè Yesun wà téa. Luda à kēsā malaikanɔ̄zi ai gurɔ̄ plaa, le Luda gbēkee guu à ga gbē pínɡi gēe ũ, ben à à kpà kpatan kɔ̄n gakuio kɔ̄n bèeo ga nawēa kè à kè yānzi.

¹⁰ Lán pɔ̄ sānda pínɡi bɔ̄ Luda kiia nà, bensɔ̄ pɔ̄ sānda pínɡi de à pɔ̄ ũ, kè à yezi à gē kɔ̄n gbēnɔ̄ pari a gakui guu a néno ũ, à kɔ̄ sio à gbē kè mĩsina zé bɔ̄ñne ke papana nawēakena guu. ¹¹ Gbē kè aṣ gĩ Luda gbēnɔ̄ ũ kɔ̄n gbē kè è n ke Luda gbēnɔ̄ ũuo, n pínɡi de dɔ̄nkɔ̄me. Beee yānzi n sisia a gbēnɔ̄ ũu è à wí kũro. ¹² À bè:

Mé n tɔ̄ bɔ̄ ma gbēnɔ̄ té,

mé n sáabu kpá kakɔ̄ana guu.

¹³ À bè dɔ̄:

Mé à náane ke.

À bè dɔ:

Máe kè kɔn né kè Luda kɔpàmaanɔ.

¹⁴Zaake né pìnɔ né gbēnteenome, àpi se gɔ̃ gbēntee ũ lán ní bà, le à ga à Ibilisi kè è mó gaao kaate, ¹⁵à gbē kè aɔɔe vĩa kɛe gaane wèe zò ble ai ní wèndi lénɔ bo. ¹⁶Yāpura guu malaikanɔn èe ɔ daammaro, Ibraī boriinome. ¹⁷À kɔ̃ sio à gɔ̃ lán a dāaronɔ bà yā sānda pínɡi guu, le à gɔ̃ Sa'oriki siude náanedeē ũ Luda zii guu, gbēnɔ durun agbaakpabɔ ũ dɔ. ¹⁸Zaake à nawēa kè à yɔ̃agwana fɔ̃, eé fɔ̃ à gbē kè wèe ní lɛe wà ní gwaanɔ faaba ke.

Yesu de Musala

3 ¹Beee yānzi ma gbēnɔ, amɔa kè Luda a sisi a mɔ a kiianɔ, à laasuu lé Yesu kè Luda à zì Sa'oriki kè wa zɛo ũua. ²Náanedeeme Luda kè à à diene lán Musa de nà Luda ua guu. ³Lán uakaeri bèe ègɔ̃ de uala nà, len Yesu gakui bíta de Musa pɔla le. ⁴Ua sānda pínɡi a kaeri vī, bensɔ pɔ̃ sānda pínɡi Kaerin Luda ũ. ⁵Luda ua zikeri náanedeēn Musa ũ, yā kè Luda é oo sèedadeeme. ⁶Kirisi sɔ̃ bedee pi nème. Luda a ua nàne à ɔzì. Wámbe ua pì ũ, tó wá kpé wée tāmaa kè wá vī lé gbēe kɔn swèo kpáena.

Luda gbēnɔ kámmabokii

⁷Beee yānzi lán Luda Ninii ò nà:

Tó a Luda kòto mà gbāa,

⁸àton swāgbāaa ke lán a dezino kè nàro,
kè aɔ̃ ma le wà ma gwa gurɔ̃ kè aɔ̃ bò ma kpɛe gbáan.

⁹Baa kè aɔ̃ ma yākenanɔ è wèe baplaa,
aɔ̃ ma le wà ma gwa gwe, aɔ̃ ma gbāa lé gwà.

¹⁰Ben ma pɔ̃ fè gbē pínɔzi,
ma bè gbē sāsānanɔn ní ũ,
aɔ̃e ma zénɔ dɔro.

¹¹Ben ma la dà ma pɔfè guu ma bè,
aɔ̃e gè ma kámmabokiinlo fá.

¹²Ma gbēnɔ, à làakari ke a gbēke tóngɔ̃ swèe zaa ludanaanekesai vī ai à gá kēo Luda Wèndidearo. ¹³Guu kè è dɔ kè eè be Gbāame pínɡi, àgɔ̃ lé daakɔa, le durun tón a gbēke sāsā à swāgbāa kuro yānzi. ¹⁴Kirisi gbēnɔn wa ũ, tó wá náane kè wá vī zaa káaku kūna gbāngbān ai à léa. ¹⁵Lán wà ò nà:

Tó a à kòto mà gbāa,

àton swāgbāaa ke lán a dezino kè nà
gurɔ̃ kè aɔ̃ bò ma kpɛero.

¹⁶Dénɔn gbē kè aɔ̃ Luda kòto mà aɔ̃ bò à kpɛeno ũ, tó èe ke gbē kè Musa ní bɛe Igitino baasiroo? ¹⁷Dénɔn Luda pɔ̃ fènzì ai wèe baplaa, tó èe ke gbē

kè aõ durun kè, aõ gè gò kaena gbáa guuno baasiroo? ¹⁸Dénɔn à la dàñne kè aõé gē a kámmabokiinlo, tó èe ke gbē kè aõ gí à yā mazino baasiroo? ¹⁹Wá è kè aõe e wà gēnlo aõ ludanaanekesai yānzi.

4 ¹Zaake gēna kámmabokiin kè Luda à lé gbē kpé kuu, wà làakari ke, le wa gbēke tón koraziro. ²Zaake wa baaru nnaa mà lán ní bàme, mɔde yā kè aõ mà pì àre víñnero, kè aõe ma kōn ludanaanekenaoro yānzi. ³Wamɔwa kè wa yā pì sínɔ, weè gē kámmabokii pìn. Aõpino sō Luda bè:

Ma la dà kōn pɔfēo ma bè,
aõé gē ma kámmabokiinlo.

À yā beee ò, baa kè à a zīi mì dè zaa andunakaeguro, ⁴zaake wà guro swēeplaade yā ò Luda yān gukea wà bè, guro swēeplaadee zī Luda kámma bò kōn zīi kè à kènɔ pínɡi. ⁵Wá mà tia à bè, aõé gē a kámmabokiinlo. ⁶Zaake gbē kè aõ baaru nnaa pì mà zaa káakunɔ e gēnlo, kè aõe síro yānzi, ben à gēna gò gbē pāndenɔne. ⁷Ben Luda èara à guro ke dié dɔ wè be Gbāa, beee gbera à gí kè ben à Dauda gbà lé, à ò lán wà ò nà tia:

Tó a à kòto mà gbāa,
àton swāgbāaa kero.

⁸Tó Yɔsua gēnyo kámmabokii pìn yā, le Luda e guro pānde yā o zāaro. ⁹Àmbe à tò kámmabokii gò Luda gbēnɔ pó ũ. ¹⁰Zaake gbē kè gē Luda kámmabokiin kámma bò kōn a zīiome, lán Luda kámma bò kōn a zīio nà. ¹¹Tó leme, wà wée tā wà gē kámmabokii pìn, le wa gbēke tón gí Luda yā mazi, à fu lán ní bàro yānzi. ¹²Luda yā bēe bensō à gbāa, à lé nna de fēeda kpa plaplaaala. È ní zō à gē nòse guu ai niniin, è gē mēpepekōrekiin ai wá ufun, è laasuu kōn nòse yāo gwagwa. ¹³Luda pókna kee utenanero, à ke kpáne guuziro. Luda kè wé wa yānɔ sée wà sinne è pó sānda pínɡi e ai a biia.

Yesu de sa'orikinɔla

¹⁴Zaake wá sa'oriki ìsi kè ludambeè wèkɔa ai Luda kiia vī Luda Né Yesu ũ, wàgɔ zé kè wá sè yā kūna gínɡin. ¹⁵Zaake wá sa'oriki vī kè eé fō à wa wēnda dō wa gbāasaikēe guu. Wà à yò wà gwà lán wa bà yā pínɡi guu, èe durun kero. ¹⁶Bee yānzi wà sō Luda Gbēkekenneri kíblekitazi kōn swēo kpaena, le à wa wée gwa à gbēkēe kewe à gurɔa.

5 ¹Wè sa'oriki pínɡi sé gbēnɔ téme, wè à dié ní wéede ũ Luda kiia, àgò gba kpáa, àgò à gbāgbāanne ní durunɔ yānzi. ²Eé fō à ke kōn gbē kè aõ sāsā aõ dōnasaikēe guunɔ busebuse, zaake àpì kú kōn gbāasaikēeome se. ³Bee yānzi séde à saa o a zīnda durun yā musu, lán è o gbē kpaano pó musu nà se dɔ. ⁴Gbēke è a zīnda ká kpaata pìnlo. Luda bé è à kán, lán à Aruna kàn nà.

⁵Len se Kirisi e a zīnda ká sa'oriki kpatanlo, Luda bé à à kàn à bè:
Ma Nén n ũ,

gbàan ma n i.

6 À bè Luda yān gukea dɔ:

Négɔ de sa'ori ũ ai guro píngi Melekizedekeki zékpaɛa.

7 Gurɔw kè Yesu kú anduna guu à adua kè kɔn wii gbāaao kɔn wée'io, à kúe kè Luda kè eé fɔ à a sí gaaane, ben Luda à yā mà, kè è à yā da yānzi. 8 Baa kɔn à Ludanekeɛo, à mìsiena Ludane dàda a nawēakena guu. 9-10 Kè maaa pèkɔrea à yāa, Luda à kà sa'oriki ũ Melekizedekeki zékpaɛa, ben à gò mìsina kè è yāaroo bokii ũ gbē kè aē è yā maanone n píngi.

Làakarikena funazi

11 Yā beee musu wá yā vī pari wà oare, mɔde à bokɔtena zī'ūme, zaake eè yā dɔro dɔ kpaaro. 12 Amɔa kè a gí ken lán kè bà, à maa àgɔ de yādannerino ũme, mɔde ai tia á kpé de wà ɛara wà Luda yā kè wè dada gbē dufunone dadaare dɔ. Yɔi bé à kɔ siao, ée ká à ú blero. 13 Zaake yɔmiri píngi né nème, èe ká à ɔɛɛ dɔkɔzi kɔn ɔplaaoro. 14 Ú sɔ né gbē kàsara kè aɔ kɔ dɔnono pɔme. Aɔ à maa kɔn à zaaao dɔkɔzina dàda.

6 1 Beee yānzi wà Kirisi yādannena káakupɔwɔw kpa kpeɛ, wà gá ae ai wà gɔ gbē papanano ũ. Èe ke wé ɛara wàgɔ yātākpaena kèno gbè sísi dɔnlo: Kpaelina yā gènoone, ludanaanekena, 2 batisi yādadana, ɔnammana, gèno feena ke zia yākpækena. 3 Tó Ludaa wè, wé yā beeenɔ kpa kpado wà gá ae. 4 Zaake tó gbē wée kè, à ludangbaa è, à baka kú Luda Nini guume, 5 tó à Luda yā kɔn anduna kè èe mɔw gbāaao dà à gwà, à à nnaa dɔ 6 gbasaa à fù, zé kuu kè à ɛara à nɔɛ lie dɔro, zaake èe Luda Né paa lía dɔme, èe wí daaa gupuraaame. 7 Tó lou e maa tɔɔɛa gèn baaagɔ èe mɔdɔ ee, ben à pɔ kè àre vī búbarinone bɔɛ, Luda è aubarika dan. 8 Tó à lè kɔn lèkarao bɔɛ sɔ, à giname, à zā kɔn lékenaoro. Eé mì de kɔn tɛome.

9 Apino sɔ ma gbē yenzideeno, baa kè wá ò le, wa làakari kpaena a yā musu kè á kú kɔn yā maaa kè bò mìsina zé guuno. 10 Luda è yā ke a zéa, a yākenano kɔn yenzi kè á vīoo é sánlo, zaake a donle kè à gbènoone, bensɔ á kpé ée keɛ. 11 Wá yezi a baade gɔ aia vī le ai à léa, le àton seka ke pɔ kè a wée dɔzi yā musuro. 12 Àton meá kero. À gbē kè aɔɔe Luda náane keɛ kɔn menao aɔɔe pɔ kè Luda à lé gbē eeno zékpaɛ sé.

Lé kè Ludaa gbè seka vīro

13 Gurɔw kè Ludaa e lé gbēɛ Ibraīne, kè gbēkee kuu deàla à síoro, beee yānzìn à sì kɔn a kuunaozi 14 à bène, é aubarika dan yāpura à tó à borii kaarane. 15 Ibraī mena fɔ, ben à pɔ kè Luda à lé gbène è. 16 Wè yā sí kɔn gbē kè deñla tɔome. Ladana bé è tó wà yā yāpuraa dɔ, bensɔ è leokpakɔa kèkɔañne. 17 Ludaa yezi à ɔdɔa gbē kè à légbèna é gɔ n pɔ ũunone wásawasa kè à lé liena vīro, ben à sì kɔn a kuunao. 18 Leme yā mèn plaaa kuu kè liena vīro, Luda é fɔ à egɛe to à musuro. Yā pinɔw e wamɔwa kè wa nazino gbaa swè maamaa, le wà tāmaa kè wa wée dɔzi da seka sai. 19 Wá

tāmaa beee vī wa wëndibadɔɔ ũ. À náane vī, bensõ à gbāa, è gẽwao lábure kpɛe ai Luda kúkiia, ²⁰guu kè Yesu gĩake à gẽnwe à gõ sa'oriki ũ ai guro píngi Melekizedeki zékpaɛa.

Sa'oriki Melekizedeki

7 ¹Melekizedekin Salemu kína ũ yā, Luda Musude sa'orime. Guro kè Ibraĩ zì blè kínanɔa èe suu, ben Melekizedeki gāa à dààlɛ, à sa maaa òne, ²ben Ibraĩ auziki kè èe suuo píngi kuridee kpàa. Melekizedeki tó kè bè yāzede kí. Beee gbera Salemu kína beee bè, aafia kí. ³À de kɔn dao kɔn dezino vīro, à wëndi naana ke mīdena vīro. À bò lán Luda Né bàme, sa'orin à ũ ai guro píngi.

⁴À gwa lán à bita de nà. Wa dezi tontori Ibraĩ auziki kè à sèe zìlan kuridee kpàa. ⁵Musa doka diɛ Levi borii kè aɔɔ de sa'ori ũunɔne, aɔ pɔ kuridee sí ní Isaraili daanɔa, baa kɔn ní Ibraĩ borikɛe. ⁶Melekizedeki né Levi boriinlo. Baa kɔn beeeo à Ibraĩ pɔnɔ kuridee sì, à sa maaa ò Ibraĩ kè Luda lé gbènene. ⁷Seka sai gbē kè sa maa ò gbēne bita de gbē kè à sa maaa ònela. ⁸Sa'ori kè aɔɔ pɔ kuridee sí pìnɔ né gbē kè aɔɔ gaanɔme. Melekizedeki sɔ, gbē kè wà bè ègɔ kuu ai guro píngin à ũ. ⁹⁻¹⁰Guro kè Melekizedeki gāa à dà Ibraile, wèe Levi i kɔro, à kú a dezi de Ibraĩ plèmmɛ. Beee yānzi weé fɔ wà be sé, guro kè Ibraĩ pɔ kuridee pì kpà, Levi borii kè wè pɔ kuridee kpámmanɔ bé wà kpà.

Yesu de lán Melekizedeki bà

¹¹Levi bori sa'ori pìnɔn doka kè Musa kpà Isarailinɔa kāsāa ũ. Tó aɔɔ fɔ wà tó gbēnɔ gɔ papana, weégɔ sa'ori pānde nii vī lán Melekizedeki bà dɔro, sé Aruna bori sa'ori zékpaɛ. ¹²Tó sa'orino lie, séde doka lie. ¹³Gbē kè wà yā beeno ò à musu né Isaraili borii kè à gbēkee e sa'ona zii ke zikiroome. ¹⁴Zaake wá dɔ sānsān kè wa Dii bò Yuda borii guume. Wèe ma kè Musa sa'ona yā ò borii pì musuro. ¹⁵Yā kè yā pì wée bɔn yè: Sa'ori pānde bò lán Melekizedeki bà. ¹⁶À gōna sa'ori ũu né doka ke borike yānlo. À wëndi kè è yāaro gbāaa yānzime. ¹⁷Zaake wà bè:

Négɔ de sa'ori ũ ai guro píngi Melekizedeki zékpaɛn.

¹⁸Wà doka kè kuu yāa pì kpà kpado, kè à gbāaro, bensõ à kuu pòke ũro. ¹⁹Zaake doka pì e tó gbēke gõ papanaro. Ben tāmaa kè sãɔ zé bɔwe, kè wa sɔo Ludazi.

²⁰Beee gbera Luda e beee ke ladana sairo. Gbē kpaaano gõ sa'orino ũ ladana saime, ²¹mɔde Yesu gõ sa'ori ũ kɔn ladanao, kè Luda bène:

Dii la dà eé lé sɔkparɔ,
à bè eégɔ de sa'ori ũ ai guro píngi.

²²Ladana pì yānzi Yesun kpégaudee ũ kè tò Luda bà kuunańyo dufu de a ziila. ²³Beee gbera sa'orinɔɔ pari yā, zaake gaa è tó aɔgɔ kú ní zii guu guro píngiro. ²⁴Mɔde kè Yesu kuu ai guro píngi yānzi, à sa'orikɛe gẽɛblena

vīro. ²⁵Beee yānzi eé f̄s̄ à gbē kè aṣ̄e s̄s̄ Ludazi à gāzīno m̄i sí mámmam, zaake à kuu ai guro p̄ngime, èḡs̄ kúe k̄eēne Ludane.

²⁶Sa'oriki beee taka bé à k̄s̄ siwao. À kuuna adona. À yā zaa ke gbāsī vīro. Luda à k̄k̄ōa k̄ōn durunkerino, à à s̄e à t̄ào musu ai a kiia. ²⁷À bà kú k̄ōn sa'ona lán guu e d̄oɔ n̄ào lán sa'oriki kpaano b̄aro. Gbē p̄no è saa o n̄ z̄inda durunno yānzi k̄ōn n̄ gbēno p̄no d̄o. Àpi s̄ōo ò ḡēn dome, kè à a z̄inda kp̄a. ²⁸Musa doka è gbēno ká sa'orikino ū aṣ̄ gbāasaik̄e guume, m̄ode kè Ludaa la dà doka p̄i diena gbera, ben à a Né kè ḡō papana ai guro p̄ngi k̄an.

Yesun wa Sa'oriki ū

8 ¹Yā kè wée oo m̄in yè: Wá sa'oriki beee taka vī vēena kíblekitaa musu Luda Bítadee ɔplaazi. ²È z̄ii k̄e Ludakukiia, bisakuta yāpura kè Dii d̄on, èe k̄e p̄ó kè gbēnteenno d̄onlo. ³Zaake gbadana k̄ōn sa'onao yānz̄in w̄e sa'oriki p̄ngi kázi, à maa àpi ḡs̄ p̄ó vī à kpá se. ⁴Tó à kú anduna guu, eéḡs̄ de sa'ori ūro, zaake sa'ori kè aṣ̄e gbaano kpá lán doka dīe n̄anno kuu k̄o. ⁵Zii kè aṣ̄e k̄e né p̄ó kè kú musu takame, à niniime. Beee yānzi kè Musa yezi à bisakutaa d̄o, Luda bène à làakari ke à p̄ó kè a à taka òd̄oane kpiii musu ke lán à de nà p̄ngi. ⁶Yesu bé Luda bà kuunawao yākek̄eri ū. Zaake Luda bà kuunawao p̄i de à bà kuunaño ziila, zii kè wà d̄ane de sa'oriki p̄no p̄la. Luda bà kuunawao p̄i légb̄ena de à ziila d̄o. ⁷Tó Luda bà kuunaño zii p̄i papaname yā, le à plaadee zé vīro. ⁸Kè Dii Isarailino taari è à bè:

À gurɔ e m̄oɔ kè mé ma bà kuuna
k̄ōn Isarailino k̄ōn Yudano dufu k̄e.

⁹Eéḡs̄ de lán ma bà kuuna k̄ōn n̄ dezinno
gurɔ kè ma n̄ k̄ū n̄ ɔɔa
ma n̄ b̄ōe Igipiti b̄aro.
Zaake aṣ̄e ze k̄ōn ma bà kuunañooro,
ben ma n̄ t̄on.

¹⁰Ma bà kuuna k̄ōn Isarailino gurɔ beeno gbera yān yè:
Mé ma dokayāno dañne n̄ n̄se guu,
mé k̄e n̄ sw̄ēa.
Méḡs̄ de n̄ Luda ū,
aṣ̄éḡs̄ de ma gbēno ū.

¹¹Aṣ̄ gbēke é yā dada a daanero,
aṣ̄ gbēke é ma d̄ōna da a gbēnero,
zaake aṣ̄ p̄ngi éḡs̄ ma d̄ōme,
né féte gbēnsi n̄ p̄ngi.

¹²Mé s̄u k̄eño k̄ōn n̄ taarino,
mé n̄ durunno yā da d̄oro.

¹³Kè Luda bà kuunaño dufu p̄i yā ò, à à káakup̄o zi bò. P̄ó kè zi k̄ù à b̄usa, à kp̄ana guuzi z̄aro.

Luda bà kuunańyo zi sa'ona

9 ¹Luda bà kuunańyo káaku dɔnzi zékpaenɔ vī kɔn Ludakukii kè kú tɔɔteo. ²Fitia kɔn teebu kè wè buredi káea Ludaneo kú gānu kè wè be guu kè kú adonan. ³Kpéne kè wè be Ludakukii pì kú lábure plaadee kpɛɛ. ⁴À guun tuaetiti kpatakii kè wà pì kɔn vuraó kún kɔn Luda bà kuunańyo àkpati kè vura kúea mámmam-o. Vura loo kè mana kú à guu kú àkpati pì guu kɔn Aruna gò kè lá bɔrɔ kùo kɔn Luda yādiēna gbè walaanɔ. ⁵Àkpati pì musu kerubu gakuideenɔ kú durunkēnekiila. Pó pìno bɔkɔtēna doodo gurɔɔn yèro.

⁶Lán aɔ kaena le, sa'orino ègɔ gēe gānun gēn baaagɔ aɔ n sa'ona zii ke. ⁷Sa'oriki bé è gē kpétu gēn do wè doo guu, bensɔ è gē aru sairo. È aru pì fāfā a zīnda durun yānzi kɔn a gbēnɔ pɔ kè aɔ kè dōnasaikɛe guuo. ⁸Luda Ninii e ɔɔɔawe, gurɔɔ kè kpé káaku pì kuu, Ludakuki zé wēnaro. ⁹Bee e yā lækɔziwe kɔn tia yāo à bè, pɔ kè dɔnziri è Luda gbaanɔ kɔn sa'opɔ kè è kpáanɔ è fɔ à à kù ke gbāa mámmamlo. ¹⁰Yā diēna pìno né mēbaayāme. Póble kɔn íminao kɔn gbāsībɔna bori sānda pínɡio yāme. Wà diē ai zé dufu gurɔɔ gɔ káme.

Luda bà kuunańyo dufu sa'ona

¹¹Ben Kirisi mɔ yā maaa kè kà tiaa sa'oriki ū. À gè bisakutaa kè bíta bensɔ à papana de à káakupɔlaa guu, kè gbēntee bé à dɔro, anduna kèki pɔn sɔro. ¹²Èe gē Ludakukiin kɔn blè ke zù aruoro, à gè kɔn a zīnda aruo gēn dome, à gbēnɔ bɔo ai gurɔ pínɡi. ¹³Zaake wè blè aru kɔn zùsware aruo kɔn zùnunu kè wà kpàta túbuo fāfā gbè kè aɔ gbāsínɔ wà gbāsī bɔonɡu, ¹⁴weé Kirisi pɔ o dɔɔ? À a zīnda kpà Ludaa see sai kɔn Ninii kè ègɔ kuu ai gurɔ pínɡi gbāaa. À aru è wa swè pípiwe bɔna kekekēna gè pìno guu, le wà zii ke Luda Wēndidene.

¹⁵Beee yānzi Kirisi bé Luda bà kuunańyo dufu yākekēri ū, le gbè kè Luda n sísino auzenna kè à à lé gbè e yānzi. À gà le à n bo, à taari kè aɔ kè Luda bà kuunańyo zi yā musunɔ kēnne. ¹⁶Tó wà yezi wà zii ke gbè légbēdiēnaa, sé wàgɔ dɔ sānsān kè adee gà, ¹⁷zaake gaa gberan légbē ègɔ gbāaa vī. Tó légbēdieri kpé bēe, légbē ègɔ gbāaro. ¹⁸Beee yānzin wèe Luda bà kuunańyo káakupɔ pì kya ke aru sairo. ¹⁹Kè Musa doka yādiēnanɔ ò baade pínɡi wáa, à sākā tēa zónzon kɔn sēsɔvlāao sè à zɔ zùswarene bɔrɔ kɔn blèkofii aru kè wà yàkɔte kɔn íoa, à fāfā Musa dokaa kɔn gbēnɔ dɔ n pínɡi ²⁰à bè, Luda bà kuunańyo arun gwe, kè à diēare à kūna. ²¹Len Musa aru fāfā bisakutaaa kɔn sa'ona zīkebɔnɔ dɔ pínɡi. ²²Doka guu aru bé è gbāsī bɔ pɔ paride pínɡin. Arukwēena sai durunɔ kēnne kuuro.

Kirisi a zīnda kpà sa'opɔ ū durun mīdena yānzi

²³Zaake à kɔ sio wà gbāsī bɔ pɔ kè kú ludambɛe taka pìno lán beee bà, sa'opɔ kè de beelaa kɔ sɔ kɔn ludambe pɔ pìno. ²⁴Zaake Kirisi e gē Ludakukii

taka kè gbēntee dōnlo, à gē à yāpuradeen ludambeme, guu kè à kún tia wa Zenyodee ū Luda aezī. ²⁵Sa'oriki è gē Ludakukiin kōn pōkāde aruo wè kōn wèò, mōde Kirisi e gē le à a zīnda kpá gèn baaagō yānzīro. ²⁶Tó èe ke lero, le èe nawēa kee gèn baaagō zaa andunakaeguro. Yāpuraa guu à mò gèn dome gurō kè anduna kà a kákiia sa, à a zīnda kpà sa'opō ū, le à durun mì de. ²⁷Ludaa diè gbēntee è ga gèn do, gbasa à yākpae keo, ²⁸len Kirisi a zīnda kpà gèn do le, à gbē pariino durun di a mìa. Éé eara à mō à gèn plaadeeo, èe ke durun yānzīn dōro, le à gbē kè aō wée dōzino mì sí yānzime.

10 ¹Musa doka né yā maa kè èe mō takame, èe ke yā pīnlo. Beee yānzi sa dōnkō pì ona gèn baaagō wè kōn wèò è fō à gbē kè aōe sōo Ludazino ke papana zikiro. ²Tó saa pì ona gbāsi bō dōnzirinōn gèn do ai gurō pīngime yā, le aō kù kè gbāa, wà à ona tò. ³Yāpuraa guu sa'ona pì bé è gbēno durun yā dōngu wè kōn wèò. ⁴Zaake zùsware kōn blèkofīo aru è fō à durun kēfīma zikiro. ⁵Beee yānzi kè Kirisi e mō anduna guu, à bè Ludane:

 Ní ye sa'opō ke gbaaziro,
 ben n gbēntee mè kēme.

⁶Sa'opō kè wè ká tén à té kū
 kōn sa'opō kè wè o durun yā musuo
 è kēnnero.

⁷Ben ma bè: Maè kè!
 Lán wà kè takadan ma yā musu nà,
 ma mō n poyezi keme, Luda.

⁸Káaku gīa à bè, sa'ona kōn gbāo kōn saa kè wè ká tén à té kūo kōn saa kè wè o durun yā musuo è ká Ludanero, à yeziro, baa kè doka bé à diè.

⁹Ben à bè, áe kè, a mō à poyezi keme. À à káakupō kpà kpadozi à plaade diena yānzi. ¹⁰Luda poyezi pì kena guu Yesu Kirisi a zīnda kpà sa'opō ū gèn do, à tò wá kú adona Luda gbēno ū.

¹¹Gurō pīngi sa'orino ègō kú ní zīi guume, aōgō sa dōnkō kè è fō à durun kēfīne zikiroo oo gèn baaagō. ¹²Kirisi sō saa ò durun yānzi gèn dome ai gurō pīngi, ben à gāa à vèe Luda oplaazi. ¹³Zaa gurō beean à kú gwe, èe dāa Luda a ibeeno keare a tinti ū. ¹⁴Zaake sa'ona gèn doo pì guu, à tò gbē kè à gbāsi bōngunō gō papana ai gurō pīngi. ¹⁵Luda Nini èara èe yā pì oowe dō à bè:

¹⁶Ma bà kuunaño gurō beeno gbera yān yè:
 Mé ma dokayāno dañne ní nòse guu,
 mé kē ní swēa.

¹⁷Gbasa à bè:
 Mé ní durun kōn ní taarino yā da dōro.

¹⁸Lán à ní durun kēfīne nà, sa'ona ní yānzi zé vī dōro.

Wà sō Ludazi

¹⁹Beee yānzi ma gbēno, kōn Yesu aru gbāaao wá gēna Ludakukiin zé vī kōn swèò kpaena, ²⁰zaake à wèndi zé dufu bōwe a mè gāzī à gèwao lábure

kpɛɛ. ²¹Lán wá sa'ori isi ví nà Luda uakūri ũ, ²²wà s̄ Ludazi k̄n n̄s̄eo do k̄n à náanekena seka saio k̄n sw̄è k̄è wà p̄ipi wà taari laasuu b̄ò à guuo k̄n mè k̄è wà à zú ò k̄n í wásawasao. ²³Wàḡō t̄āmaa k̄è wa zeo k̄ūna ḡinḡin, zaake Luda à lé gb̄è, bens̄ō à náane ví. ²⁴Wà làakari d̄ok̄ōa, wà tè ká k̄n yenzi k̄n maakenao yā musu. ²⁵Wàton p̄ā kpá wa kak̄ōanazi lán gb̄èkeno è ke n̄aro. Wà lé dak̄ōa, at̄ēnsa lán á è Dii sugur̄o e kaa k̄ii nà.

²⁶Tó wa yāpuraa mà wá d̄ō, tó wá kpé wée durun k̄e ḡianzi, sa'ona k̄è eé durun k̄ewa kuu d̄oro. ²⁷P̄ó k̄è ḡōwee bé à de wàḡō w̄e d̄o yākpaezi ũ k̄n sw̄èk̄enguo k̄n té gb̄āaa k̄è eé Luda ibeeno kaateo. ²⁸Wè gb̄è k̄è ḡi Musa doka dazi de à w̄e gwana sai ḡōn plaa ke aaḡō s̄eetakena musu. ²⁹Tó gb̄è k̄e se p̄e Luda Néa, ben à kya kà Luda bà kuunaño aru k̄è à gb̄ās̄i b̄òagun, ben à Nini Gb̄ekekeneri s̄ōs̄, àḡō d̄ō k̄è à w̄et̄amma éḡō bíta de beela maamaa. ³⁰Zaake wá yā k̄èk̄ii òri d̄ō à bè, ámbè é ḡe boímma, ámbè é f̄ia boíne. Wà bè d̄o, Dii é yākpae ke k̄n a gb̄ēno. ³¹Yā p̄ās̄ime, tó n l̄e n da Luda W̄ēndide ɔz̄i.

³²À laasuu lé a kuuna yāaa. A w̄ek̄ēna gbera a nawēa f̄ō a ɔsi bíta kana guu. ³³Z̄ikenɔa w̄e a s̄ōs̄, w̄e w̄e tāawa parii guu. Z̄ikenɔa eè z̄e k̄n gb̄è k̄è w̄e w̄e tāam̄ma lán beee b̄āno. ³⁴A p̄isinano w̄ēnda d̄ō. K̄è wà a p̄ono siawa, a wezi k̄n p̄onnaao, zaake á d̄ō k̄è a auziki maaa k̄è eéḡō kuu ai gur̄o p̄ingi ví. ³⁵Bee yānzi àton tó a w̄or̄onḡo k̄è àre viare bíta k̄ēawaro. ³⁶Séde àḡō mena ví, le à p̄ó k̄è Luda à lé gb̄è e à p̄oyezi kena gbera.

³⁷Zaake à ḡō f̄eteme, eé ḡi kero,
k̄è gb̄è k̄è èe m̄o é pita.

³⁸Gb̄è maaa éḡō kuu ma náane k̄è èe k̄e yānzi,
m̄ode tó à s̄okpa kpɛɛ, ma p̄o éḡō nnaro.

³⁹Gb̄è k̄è āè b̄oru kpɛɛ āó í z̄inda kaatenon wa ũro. Gb̄è k̄è āó Luda náane k̄è āó m̄isina ènon wa ũ.

Gb̄è káakuno ludanaanekena

11 ¹Ludanaanekenan t̄āmaad̄onaa seka sai ũ, yā k̄è w̄e w̄e siàlero sina yāpuraa ũ. ²Gb̄è káakuno ludanaanekena bé à tò Luda í s̄áabu kpà.

³Wa ludanaanekena bé à tò wá d̄ō k̄è à yā'ona bé à anduna k̄ae. P̄ó k̄è w̄e w̄e siàleroon à p̄ó k̄è w̄e w̄e siàle k̄eo.

⁴Abila ludanaanekena bé à tò à sa'ona Ludaa maaa d̄e Kaini p̄óla. À ludanaanekena yānzin Luda à s̄áabu kp̄azi, à à diè gb̄è maaa ũ, ben à à gbaa si. Baa k̄è à gà, wá kpé w̄e à yā maa Luda náane k̄è à k̄è p̄i yānzi.

⁵En̄oku ludanaanekena bé à tò Luda à s̄e, le àton garo yānzi. W̄e à e d̄oro, k̄è Luda à s̄e b̄ona anduna guu yānzi. Ai Luda ḡō gá à sé, à à s̄áabu kpà, à bè à yā k̄àare. ⁶Gb̄è yā è ká Ludane à náanekena sairo. Séde gb̄è k̄è èe s̄ōzi sí k̄è à kuu bens̄ō è f̄ia bo a kii w̄eterinone.

⁷Kè Luda lé dà Nuua yā kè wèe e yāroo musu, ben à Luda náane kè, à à yā mà, à goro'ite kè, à a uadeeno mì sio. À ludanaanekena bé à tò yā vèe andunaa, bensō Ludaa tò yā bōo nna a náane kè à kè pì yānzi.

⁸Kè Luda Ibraī sisi le à gá būsu kè é kpáa àgō vīi guu, ben Ibraī Luda náane kè, à Luda yā pì mà. À bō be, baa kè à guu kè èe gaan pì dōro. ⁹À Luda náane kè, ben à bee pèe bisakutaa ū būsu kè Luda à lé gbène pì guu nibō ū. Leme dō Isaaku kōn Yakubuo, zaake Luda légbēna pì gō ní pō úme. ¹⁰Zaake wéte kè Ludaa kàe à bō à kāsāpeenan Ibraī wée dōzi.

¹¹Sara ludanaanekena bé à tò à zé è à nò sì, baa kè pāame, bensō à zi kù, zaake à dō kè Luda kè lé gbèare náane vī. ¹²Baa kè à zi kù, gōgbē mèn doo pì borii kè pari lán sōsōnenō ke ísiale būsū'atē bà, weé fō wà à lé dōro.

¹³Gbē pino gāga ní píngi ní ludanaanekena guu, pō kè à à lé gbènneno ena sai. Aō è káaa wà gbāake kpāzi. Aō bè, nibō kōn bōamōnō ní ū anduna guu kè. ¹⁴Gbē kè aōe o leenō e dōdōawe kè wèe ní zīnda būsu nii deeme. ¹⁵Tó būsu kè aō bōn begen aōe kee yā, le aō zé è aō èara wà tà gwe. ¹⁶Mōde būsu kè maa de beelaan aōe à nii dee, àmbe ludambe pō ū. Beee yānzi tó wà Luda sisi ní Luda ū, è kene wíyā ūro, zaake à wétedaa kàe ní pō ū.

¹⁷⁻¹⁸Kè Luda Ibraī yō à gwà, ben Ibraī Luda náane kè, à Isaaku kpà sa'opō ū. Luda lé gbène yā à bè, Isaaku boriinōn weégae bene a boriino ū. Baa kōn beeeo à zé kōn a né mèn doo pì kpanao. ¹⁹À sì kè Luda gbāaa é fō à gèno fee bōna gaan, ben à de lándō wà be à èara à Isaaku è bōna gaan bà. ²⁰Isaaku Luda náane kè, ben à sa'ole kè Yakubu kōn Isauone. ²¹Kè Yakubu kú gaa lézi, ben à Luda náane kè, à sa'ole kè Yusufu nēnōne, ben à gbāa è a gōa à dōnzi kè. ²²Kè Yusufu kà gana, ben à Luda náane kè, à Isarailino bōna Igipiti yā ò kōn lán aōé ke kōn à gèwao nà.

²³Musa de kōn à dao Luda náane kè, ben aō à ùte ai mō aagō à ina gbera, kè aō è à àisi maa yānzi. Aōe vīa ke doka kè Fili'auna dienero. ²⁴Kè Musa bíta kù, ben à Luda náane kè, à gizi wà à sísi Fili'auna nēnōgbē né ū. ²⁵À sì wà wée tāawa kōn Luda gbēno de kuuna kōn pōnnao durun guu guro plaaala. ²⁶À diē kè wí kè wè damma Kirisi yānzi de Igipiti auzikila, zaake ziaa zī láadan à wée kúa. ²⁷À ludanaanekena bé à tò à bō Igipiti, èe vīa ke Fili'auna pōfēnero, à zé gíngin lándō à Luda kè wè e kōn wéeroo è bà. ²⁸À ludanaanekena bé à tò à Banla zībaa diē kōn aru mámana kpēele gūao, le malaika gbēdederi tón o ke ní daudunōaro yānzi. ²⁹Isarailino Luda náane kè, aō bikù Isia Tēaaa lán tōte kori bà. Kè Igipitino yōa le, ben í dānla. ³⁰Isarailino Luda náane kè, aō taa ò wà liga Yerikozi ai guro swēplaa, ben à bīi kwè. ³¹Kaarua Rahabu Luda náane kè, à gu'asiigwarino diē à ní gwá maamaa, ben èe kaate kōn ludayādarisainōoro.

³²Mé be dia dō? Mé zé e mà Gidion yā oro ke Baraki ke Samusī ke Yefeta ke Dauda ke Samuēli ke annabinō. ³³Aō Luda náane kè, ben aō

zì blè kínanɔa, aɔ̄ yā gògò gbēnɔne a zéa, aɔ̄ lé kè Ludaa gbèíne gbè è, aɔ̄ músuno lé nàkɔ̄a, ³⁴aɔ̄ té pāsī dè, aɔ̄ b̀ fēeda a lézī, aɔ̄ gbāaa è n gbāasaikē guu, aɔ̄ pāsī kù zì guu, aɔ̄ pè bori pānde zìkpeɔnɔa, ³⁵aɔ̄ nɔgbēnɔ né gènɔ fēe bɔna gaan aɔ̄ kpámma. Wà mè ò́ n gbēkenɔa, ben aɔ̄ gizi wà n gbare, le wà fēe bɔna gaan wà bɔ maa yānzi. ³⁶Wà n gbēkeno fabò, wà n gbē kɔn flào. Wà mò kà n gbēkenɔa, wà n ká kpésiaan. ³⁷Wà n pápa gbèò wà n déde, wà n zòkòre plaa kɔn sagasigio, wà n déde kɔn fēedaao. Aɔ̄ táa ò sã báa kɔn blè báao dana. Aɔ̄ gò kori, wà wée tām̄ma, wà ìa dàmm̄ma. ³⁸Anduna kuuna e kò sínyoro. Aɔ̄ líkɔ̄aa zò sèn kɔn kpíii musuno, aɔ̄ kú gbèwēenɔ kɔn kokotēwēenɔ guu. ³⁹Baa kè Luda gbē pìn sáabu kpà n píngi a náane kè aɔ̄ kè yānzi, aɔ̄ pò kè à à lé gbèíne ero, ⁴⁰Luda gíake à diè, wà gwena maaa e de n pól̄aa, le aɔ̄tongò papana wa sairo.

Luda a gbēnɔ totona

12 ¹Bee yānzi wapino se, lán sèedadeenɔ diwazi nà le, wà ɔ kpá pò kè è kpáweenzi kɔn durun kè è wa kakūn aagao píngi, wà bàkpakòsɔna kè Ludaa diewe lé kɔn menao. ²Wà wée pé Yesua kè b̀ kɔn wa ludanaanekena zéò bensò à zé pì kè papana. À gana lía fò, è è wiyā daro pɔnnaa kè dianane ena yānzi, ben à gàa à vèe Luda kíblekita ɔplazi. ³À laasuu lé à yāa, lán à mena fò kɔn durunkeri kè aɔ̄ íbete beee taka kpàonɔ, le àton kpasa a kã garo yānzi. ⁴Zaake a ɔsikana kɔn durun-o guu, ée ze a gi ai a gaa a gaoro. ⁵Nòseyiiküyā kè wà òare lán nènɔ bà sãagun yó? Wà bè:

Ma né, tó Dii e n totoo, òton die pãro.

Tó à kpàkēnzi, òton tó n kã garo.

⁶Zaake gbē kè Dii yezin è toto,

è wée tã gbē kè à s̄i a né ũua.

⁷À wéetām̄ma die totona ũ. Luda bé èe beee kēare, kè à nènɔn a ũ yānzi. Né kee kuu kè à de gí à à totozís? ⁸Tó èe a toto lán a né kpaanɔ b̀aro, èndè à nènɔn a ũro, gitasòtɔnenɔn a ũ. ⁹Wá denɔ vī anduna kè aɔ̄ wa toto, ben wa n yā mà. Lán à de le nà, wà m̄i sie wa ninii Denɔ de beela wàgò kuu. ¹⁰Wa denɔ wa toto gurɔplaapɔ ũ aɔ̄ ɔndò lén. Luda è wa toto wa kaarana yānzime, le wa kuuna e àgò adona lán à bà. ¹¹Totona kee pɔnnaa vī a gurɔaɔro, sé pɔsiaa, m̄ode gbē kè totona pì n kékēnɔ è à gbè e zãa bɔna maa kɔn aafiao ũ.

¹²Bee yānzi à a ɔ kè aɔ̄ gò dɔazino kɔn a gbá kè aɔ̄ gò teeno gba gbāaa, ¹³à zé sé súusu, le amɔa kè ée tɔtēenɔ tón kòò kũro, aɔ̄ gò kɔn aafiao.

¹⁴À wete àgò nna kɔn baade píngio, a kuuna gò adona, zaake tó gbē kuuna adonaro, ée Dii ero. ¹⁵À làakari ke, a gbēke tón kora Luda gbēkekennenazi à gò f̄indio'a ũ a té, à ìa da gbēnɔa pari à n yakaro. ¹⁶A

gbēke tóngõ de pāpākeri ke ludayādarisai ũ lán Isau bàro. À a daudukeze yà pò gè̃n do blena yānzi. ¹⁷Á dõ kè à sa'ole wète a dea zāa, ben Luda gine. Baa kè à wète kōn wé'e'io, èe zé e à yā kè à kè liero.

Luda bà kuunańyo zi kōn à dufuo

¹⁸Èe ke Sinai kp̄iii kè weé f̄õ wà ɔ kean a s̄õziro, kè èe té kũu à gusiaa v̄i kōn gu bùgubuguo kōn zàgà'iao ¹⁹kōn kākāki'ɔo kōn Luda kòto gbāao. Kè Isarailino kòto p̄i mà, aõ agbaa kp̄ane wà bè àton yāke oñne d̄oro, ²⁰zaake aõé yā kè à diéñne kèkii f̄õro à bè: Baa p̄ókādee bé à nà kp̄iii p̄ia, wà pápa gbèò wà de. ²¹Luda pitana p̄i né v̄ia yāme maamaa ai Musa bè, v̄ia a kũ, ée lugalugaa.

²²M̄ode a s̄õ Zayon kp̄iizi kōn Luda Wèndide wéte Yerusalemu kè kú musuo kōn à malaika pariparii kè aõ kakōana gweeno ²³kōn daudu kè aõ t̄õ kēna gweeno kakōanao kōn Luda kè de gbē s̄anda p̄ingi yākp̄akeri ũuo kōn gèwāa gbē maaa kè aõ ḡõ papanano ²⁴kōn Yesu kè de Luda bà kuunańyo dufu yākek̄eri ũuo kōn à aru fāfāna kè èe yā maaa oo de Abila p̄ólaao.

²⁵À làakari ke àton ḡi yā'ori p̄i yā maziro. Lán gbē kè aõ ḡi Luda lédamma mazi t̄ote kènɔɔ e b̄oro nà, wapino se, lán Ludaa e lé daawa zaa musu, tó wa kp̄ee line, weé wa p̄ó o d̄o? ²⁶À kòto t̄ote lùgaluga yā, ben à lé gbè à bè, é guu lugaluga gè̃n do d̄o, èe ke t̄ote adonlo, kōn musuome sa. ²⁷Kè à bè, gè̃n do d̄o, beee e beewe Luda p̄ókena kè eé lugalugaa p̄ino é gē zélame, le p̄ó kè è lugaroono e àḡõ kuu. ²⁸Bee yānzi lán wée kpata kè è nigāroo blee nà, wà Luda sáabu kpá, wàḡõ d̄onzi keene lán à yezi nà, wàḡõ mì siene viakenane guu. ²⁹Zaake wa Luda né té kè è k̄m̄mame.

Lédamma

13 ¹À wée t̄a àḡõ gbēke v̄i k̄õ. ²À làakari d̄o nib̄yaaarikenaa, zaake len gbēkeno malaikano yàari kè d̄õna sai le. ³À tó gbē kè wà n̄ ká kp̄ésiaa guuno yā d̄agu lán á kún̄yo kp̄ésiaan bà, kōn gbē kè wée wée t̄aam̄mano, lán ámbè wée wée t̄aawa bà. ⁴Baade gae nosena da yā bèede ũ. Aõton n̄ daekii gbās̄i kp̄áro, zaake Luda é yākp̄ae ke kōn zinakerino kōn p̄āp̄akerino. ⁵Yena ɔzi tón d̄are aero. À ze kōn p̄ó kè á v̄iio, zaake Luda bè:

Mé n tónlo,
mé p̄a kpanzi zikiro.

⁶Bee yānzi weé kùgbāaa ke wà be:
Diin ma d̄onleri ũ,
v̄ia é ma kũro.
Bón gbēntee é f̄õ à kemee?

Sa yāpura ona

⁷À tó a d̄on'aedee kè aõ Luda yā òareeno yā d̄agu. À n̄ kuuna tàasi ke ai à léa à Luda náane ke lán n̄ bà. ⁸Yesu Kirisi d̄onk̄õ ḡia kōn gbāao ai

guro píngi. ⁹Àton tó wà a sāsā kōn yā nibo pari dannenanɔoro. À maa wa swègbāaa e Luda gbèkèe guu, èe ke sa'opɔble yā kè è àrè ke ke gbè kè aɔ zèonɔneronlo. ¹⁰Bisakuta sa'orinɔ zé vī wà sa'okii kè wá vī pɔblee blero. ¹¹Sa'oriki è gē Ludakukiin kōn tubɔ aruo durunno kēnnena yānzi, ben wè à gè kpata bùra kpɛɛ. ¹²Bee yānzi Yesu gà wéte kpɛɛ se, à gbāsī bò gbēnɔn kōn a zīnda aruo. ¹³Wà bɔ wà gá à kiia bùra kpɛɛ, wí wa kūo se. ¹⁴Zaake wá wéte kè eégɔ kuu vī kèro, wéte kè èe mɔɔn wa wée dɔzi. ¹⁵Bee yānzi wàgɔ Luda sáabu kpá yāana sai Yesu gāzī wa sa'ona ũ. Gbaa kè à sisirinɔ è mɔɔn gwe. ¹⁶À làakari dɔ maakena kōn kɔgbēkenaoa. Sa beee taka ona bé è ká Ludanɛ. ¹⁷À a dɔn'aedeeno yā ma à mī sieñne, le aɔ e wà zīi ke kōn pɔnnao, zaake aɔɔ de gbē kè aɔé nī zī yā tɔkē Ludaneno ũ. Tó aɔɔe zīi kee kōn lésuuo, eé àrè kearero.

Lézammana

¹⁸À adua kewe. Yākee e wa swè vīro, weègɔ yezi wàgɔ kú wa dɔrɔa yā píngi guu. ¹⁹Má wée keawa à adua keme, atēnsa mà e mà mɔ a kiia kpakpaa.

²⁰Luda Aafiade kè wa Dii Yesu fèe bɔna gaan sādāriki ũ a bà kuunawao guro píngi aru gāzī, ²¹à a keke kōn maa píngio, le à à pɔyezi ke à yā kè kàne ke wa guu Yesu Kirisi gāzī. Àmbe à gakui vī guro píngi, aami.

²²Ma gbēnɔ, ma wée kèawa àgɔ lédamma yā pì kūna kōn menao, zaake takada kè má kèaree bítaro. ²³Àgɔ dɔ kè wà wa gbēndo Timɔti gbàre. Tó à kà kè tia, wé mɔ a gwa lèdo. ²⁴À ì kpá a dɔn'aedeeno nī píngi kōn Luda gbēnɔ píngi. Itali bùsudeeno ì kpàawa. ²⁵Luda gbèkèe keare a píngi.

YEMISI

Yōagwana

1 ¹Yemisi, Luda kōn Dii Yesu Kirisio zòbleri bé à ì kpá Isaraili bori kuri awēplaaa kè aōō fāakōananōa.

²Ma gbēnō, nawēa borii pari. À pó kè eé a lee diē pōnna yā ũ, ³zaake á dō kè a ludanaanekena yōagwana é mena iare. ⁴À tó mena papaawa, le àgō de gbē kàsarano ũ wásawasa yāke kēsānaawaa sai. ⁵Tó ɔndō e kēsāa a gbēkea, à wée ke Ludaa, eé à gba, zaake è baade píngi gba pó nōseo do taari'ena sai. ⁶Tó à wée kèa sō, à à náane ke seka sai, zaake sekadee de lán ko vlāa bàme. Guu kè ìa kàkan, gwen è gbēen. ⁷Gbē beee taka tóngō daa é pó e Diiaro, ⁸zaake à nōse kuu plaplaame, ben ègō seka kee yā kè èe kee guu píngi.

⁹Takaasidee kè kú wa té pōnnaa ke, kè Luda à sè lezī yānzi. ¹⁰Auzikidee pōnnaa ke, kè Luda à bùsa yānzi, zaake auzikideeno é gē zéla lán lávu kwena bàme. ¹¹Ɔfántē è fee kōn à puusu gbāao, à lá è kori kú à vú è kwé à maakee è yāa. Len auzikidee é kpá guuzi a bōkōtenano guu le.

¹²Aubarikadeen gbē kè è yōagwana fō ũ, zaake à bōna maaa gberan Luda é auzenna kè à à lé gbē gbē kè aōō yeazinone kene yàari ũ. ¹³Tó yōagwana gbē lè, àton be Ludanlo, zaake weé fō wà Luda yō wà gwa kōn à zaaaoro, bensō àpi è gbēke yō à gwa kōn à zaaaoro. ¹⁴Baade yōagwana è bō à pōnidena kiiame, ben è à wée ble à à gáe. ¹⁵Ben pōnidena pì è nò sí à né i durun ũ. Tó durun bíta kù sō, è gaa ime.

¹⁶Ma gbē yenzideeno, àton a zīnda sāsāro. ¹⁷Gba maa wásawasa píngi è bō musu De Luda pó gupurino Kèri kiiame. È liero, à gupurali è lagoro. ¹⁸À poyezi guu à wa i kōn a yā yāpuradeeo, le wà e wàgō ae à pōkenano té.

Yāmana kōn à kenao

¹⁹Ma gbē yenzideeno, à yā kè ma. Àgae yā ma kpakpaa a píngi, mode àton yā o kpakpaaro, àtongae pō fē kpakpaaro. ²⁰Zaake gbēntee pōfē è mō kōn yā maaa kè Ludaa yezioro. ²¹Bee yānzi à ɔ kpá dà zaaa kōn yā pāsī kè dàgulaanōzi píngi. À yā kè wà tō a swēn, kè eé fō à a mì sí sí kōn zīndabusanao.

22 Àton a zīnda sāsāro, àton yā pì ma kōn swāo pāro, à zīi kea. 23 Zaake gbē kè è yā ma, ben è zīi keoroo de lán gbē kè èe a zīnda gwaa dígi guu bàme. 24 À zīnda gwana gbera, tó à gè zéla, lán à de nà è sán gōome.

25 Gbē kè wée té Luda doka papanazi kè è tó wà gō wēeneno ū, ben ègō gaao ae, è ma à sānlo, è zīi keame, Luda é aubarika da adeen à yākenan.

26 Tó gbē a zīnda die dōnziri ū, ben è a lé fīro, èe a zīnda kekεeme, èe dōnzi kee pāme. 27 Dōnzikena wásawasa kè taari vī De Ludaneroon yè: Wà toneno kōn gyaanōnō gwa aō wēndakee guu, wàgō wa zīnda kūna dō gbāsī sai anduna yā musu.

Gbē wée gwana

2 1 Ma gbēno, amōa kè ée wa Dii Gakuide Yesu Kirisi náane keeno, àton gbē wée gwaro. 2 Tó gbē gè a kakōana guu vura tanga kōn pókāsā tékenao dana, tó takaasidee kè bisa kāsā gbāsī dana gè se, 3 tó a wée té gbē kè pókāsā tékena danazi, tó a bène à mó à vée gumaaan, tó a bè takaasideene à gá à ze kaa, kesō à mó à vée a gbá sae, 4 ée kō tè boome, ée yā gwaa mōnafikion gweroo?

5 À ma, ma gbē yenzideeno. Luda gbē kè aō de gbāasaideeno ū anduna gbēnoe sè aōgō gbāa à náanekena guu, le wà kpata kè à à lé gbè gbē kè aō yezinoe ble. 6 Apino sō, ée gbāasaidee pino kpe bo. Auzikideeno bé wè gbāaa bleawaroo? Aōmbe aōè a gáe wà gáao yākpækékiiaroo? 7 Aōmbe aōè tó nnaa kè kúawaa yakaroo? 8 Luda doka mīdee bè àgō ye a gbēdaaazi lán a zīnda wēndi bà. Tó á yā pì kūna yāpura, ée yā kee a zéame. 9 Tó ée kō wée gwaa sō, ée durun keeme. Doka pì véeawa a gō taarideeno ūn gwe. 10 Zaake tó gbē doka kūna píngi, tó à fù mèn dooa, à gō taaridee ū à píngi guume. 11 Luda bè àton zina kero. À bè dō àton gbē dero. Baa tó née zina kero, tó n gbē dè, n gō dokadarisaidee ūme. 12 Amōa kè Luda é yā gōgōao doka kè è tó wà gō wēeneno ūu musu, àgae yā o àgae yā ke lán à kō siao nà. 13 Luda é yākpae ke kōn sūsusaideeno sūu sai, mōde yā é bo kōn sūudee nna.

Ludanaanekena kōn maakenao

14 Ma gbēno, tó gbē bè ée Luda náane kee, tó è pōke kero, bó yān gwee? Ludanaanekena beee taka é fō à à mì sí? 15 Tó a gbē mèn do, gōgbē ke nōgbē e pókāsāa kōn pōblee takaasi kee, 16 tó a gbēke bène: Luda n gba aafia! Nton tó ía n dero! N pō ble n kà! Tó èe wēndibadōbo kpáaro, bōn beee ūu? 17 Leme se ludanaanekena ado pōkekesai né yā gème.

18 Tó gbē n bè, née Luda náane kee, bensō mée yā kee, mé benne, n n ludanaanekena pōkekesai dōame, mé ma ludanaanekena dōanne ma yākena guu. 19 N sì kè Luda mèn dome. À maa. Baa tāano se, aō dō le, ben aōgō lugalugaa. 20 Mīsaide! Pó kè tò ludanaanekena pōkekesai pā, n yezi mà kánne n zōí? 21 Kè wa dezi káaku Ibrai a né Isaaku kpà sa'opo ū,

yā e bɔo nna à yākena yānziroo? ²²Ń ès? À ludanaanekena kɔn à yākenao kpákɔzime. À yākena bé à à ludanaanekena b̀ezzi. ²³Ben Luda yā k̀kii p̀apa k̀è à b̀è, Ibraī Luda náane k̀è, ben Ludaa tò yā b̀o nna a náane k̀è à k̀è yānzi. Ben wà tɔ kp̀ane Luda gb̀enna. ²⁴Á ès? Yākena bé è tò yā b̀o gb̀o nna, èe ke ludanaanekena adonlo. ²⁵Leme dɔ kaarua Rahabu k̀è nna kɔn Ludao a yākena yānzi, gurɔɔ k̀è à gu'asiigwarinɔ die à ñ gbare zé kp̀ai guu. ²⁶Lán mè ninisai de g̀è ù nà, len ludanaanekena p̀okekesai de g̀è ù le se.

Léfɔna

3 ¹Ma gb̀enɔ, àton ke yādannerinɔ ù pariro, zaake á dɔ k̀è Luda é wéé piti wa yādannerinɔa yākpækegurɔɔ zī de gb̀è kpaanɔla. ²Wa píngi weègɔ zāa yāa baabɔreme. Tó gb̀è lé è à ásarú kero, taarisaiideeme, eé fɔ à a mè píngi gb̀aa fɔ. ³Weè aizi ká sɔne, le à wa yā ma yānzime, ben weè à mile ble. ⁴Kesɔ à goro'ite gwa ísiaala. Baa kɔn à bitakéoo kɔn zàgà'ia gb̀aa k̀è è vuao, à fībɔ néngome. Àmbe è à mile ble, ben à firi è a poyezi dane. ⁵Leme sɔ, néne né mègu néngome, ben è ia dà kɔn yā bitao.

À gwa lán té néngo è s̀è bita kp̀ata nà. ⁶Néne de lán té bàme, àmbe anduna zaaa ù wa mè guu. È tò gb̀así gɔ kp̀a wa mèa píngi. Gèwàate bé è nakɔre nénea, ben néne è té kp̀a wa anduna kuunan. ⁷Gb̀entee nɔbɔséteno tòto k̀è píngi kɔn báano kɔn p̀ttaa'onkuseano kɔn kp̀ɔnɔ, à kp̀é èe kee ai tia, ⁸mɔde gb̀eke è fɔ à a néne tòto kero. Àmbe pɔ zaaa k̀è è ze teeroo ù. À pana seweetɔ. ⁹Nénen weè Dii wa De sáabu kp̀áo, ben weè eara wà gb̀entee k̀è à k̀è lán a bà káo dɔ. ¹⁰Lé dɔnkɔ pin sáabukpana kɔn gb̀ekanao è bɔn. Ma gb̀enɔ, àtongɔ de lero. ¹¹Íbɔkii è í nna kɔn í kyākyaō bɔ wèe dɔnkɔ guu? ¹²Ma gb̀enɔ, kākā lí é né i kù ús? Geepi lí é né i kākā ús? Leme dɔ íbɔki í s̀ukusukudee é í nnaa b̀oro.

Ńndɔw k̀è è bɔ musu

¹³A té, dén yādɔri Ńndɔdee ùu? À dɔbañne a kuuna maaa guu kɔn a yākenano kɔn zīndabusana k̀è è bɔ Ńndɔw guu. ¹⁴Tó á ǹsegɔaano p̀así kɔn denlawetenao vī a swè guu sɔ, àton ía dāro, àton gí yāpuraaziro. ¹⁵Ńndɔ beee taka è bɔ musuro, anduna p̀óme, a dà p̀óme, Íbilisi p̀óme. ¹⁶Zaake guu k̀è ǹsegɔaano kɔn denlawetenao kún, gwen k̀yāmasai kɔn yā zaa píngio ègɔ kún. ¹⁷Tó gb̀è Ńndɔw k̀è è bɔ musu vī, káaku ègɔ gb̀así vīro, à gbera ègɔ yākete vīro, è a zīnda busañne, è gb̀è yā ma, à s̀uu papana kɔn maakenao. È gb̀è t̀è boro, bensɔ ègɔ mɔnafiki vīro. ¹⁸Íbetemideri è kena kɔo nnaa tɔ, ben è yā maaa k̀è.

Gb̀ennakpana kɔn andunao

4 ¹Bɔ bé è swèe kɔn leokpakɔao da a tée? Añè bɔ a poyezi k̀è aɔwe kɔdɛe kee a mèguuno kiianloo? ²Eègɔ ye p̀ózi, mɔde eè ero, ben

eè gbē de. Eè pó ni de, ben eè pó kè ée pɛɛa lero. Ben eè lɛokpakōa ke, eè swèe ke. Á víro, kè eè wée ke Ludaaro yānzime. ³Tó à wée kè, eè ero, kè eè wée ke nòse maaaro yānzime, zaake eègō yezi à a bókōte ke a pónidenano guume. ⁴Náanesaideeno, á dō kè gbēnnakpana kōn andunao né íbetekpana kōn Ludaonloo? Gbē kè yezi à ke anduna gbē ũu gō Luda ibee ũme. ⁵Kè wà kè Luda yān wà bè, Ninii kè Ludaa dà wa guu nòsegōaano vī, ée daa yā pāameŋ? ⁶Mòde gbēkɛe kè Ludaa vīwao de beeela, zaake wà kè Luda yān wà bè:

Luda è íbete kpá kōn íadārinɔ,

mòde à gbēkɛe vī kōn zīndabusarinɔ.

⁷Bee yānzi à mì sie Ludane. À gí Ibilisine, eé bàa síare. ⁸À sō Ludazi, eé sōazi. Durunkerinɔ, à ɔ bɔ durunn. Nòseplaadeeno, à a swè pípi. ⁹À ŋɔ dɔ kōn pɔsiaao kōn wēndaa. À a yáadɔna lie ŋɔdɔna ũ, à a pɔnnaa lie nòseyakana ũ. ¹⁰À a zīnda busa Dii aezí, eé a sé lezī.

¹¹Ma gbēno, àton kō tó zaaa síro. Gbē kè à a Yesude daa tó zaaa sì ke à à zaa bò, à Luda doka sèeda zaaa kè à à zaa bò. Tó n Luda doka zaa bò sō, à mārìn n ũro, à zaaborin n ũ. ¹²Ludan dokadieri ũ kōn yākpækɛrio. Àmbe à gbē misina kōn à kaatenao gbāa vī. Mpi sō, dén n ũ, ke neè n gbēdaaa zaa boo?

Luda bà bɔna

¹³À yā ma sa, amɔa kè eè be, gbāa ke zia é gá mɛewi, é vɛe gwe wè do, é laa tá à àre e. ¹⁴À yā kè eé a le ziaa dōŋ? Á dō lán a wèndi de nàŋ? Á de lán sukaa bàme. Tó à kpà féte, ben è gē zéla gōɔ. ¹⁵Yā kè de à oon yè: Tó Dii wè, ben wá aafia, wé ke lán kè bà ke lán kè bà. ¹⁶Tia sō ée ía dāa, a Luda bà bò. Íadāna beee taka borii maaro. ¹⁷Gbē kè maakena dō ben èe keroo durun kè.

Kpākēna auzikideenozi

5 ¹Amɔa auzikideeno, à yā ma sa. À ŋɔ dɔ à wii lé múnzi kè eé a le yānzi. ²A auzikinɔ yàka, kòkɔno a pókāsāano blè. ³A ɔ kōtē kpà, ben à kōtēkpana pì é a da yān, eé a mè piti lán té bà. A auziki zi dì guro zāano. ⁴À ma! A kpasekēri kè aō a bura póno kèareno blè, ben ɔ pì yā Luda kii lè. Pókēri pìnɔ wiipena gè Dii Zìkpede swān. ⁵A a mè nnaa mà tɔɔte kè a pɔyeziyākena guu. A mè kpà kaateguro pó ũ. ⁶A yā dà gbē maaanla a ní dède, aōe gíarero.

Mena

⁷Bee yānzi ma gbēno, àgō menaa ai Dii mógurozi. À gwa lán búbari è a burapɔ bèede kēgurozi dà nà. È mena fō zaa pótótóguro ai kwɛɛ. ⁸Apino sō, à mena fō à ze gbāa, zaake Dii mógurozi kà kii. ⁹Ma gbēno, àton yākete kákōziro, le Luda tón yākpæ keaoro yānzi. Yākpækɛri pì

zena kpeele fá! ¹⁰Ma gbẽ̀nɔ, annabi kè aĩ yã ò yã kɔ̃n Dii tɔ̃nɔ, à mena kè aĩ kè nawẽakena guu zékpae sé. ¹¹Weè be aĩ aubarika vĩ, kè aĩ mena f̃̀ yãnzime. A Ayuba menakena baaru mà, á mà lán Dii kè̀ne nà zãa, zaake wẽnda kɔ̃n sũuo papana Diia.

¹²Atẽnsa ma gbẽ̀nɔ, àton la daro. Àton be á si kɔ̃n ludambɛo ke tɔ̃tɛo kesĩ pɔ̃ pãndeoro. À tó a eè gĩ eè. À tó a auo gĩ auo, le yã tón ṽ̀eawaro yãnzĩ.

Aduakena ludanaanekena guu

¹³A gbẽ̀ke e nawẽa kee? À adua ke. A gbẽ̀ke pɔ̃ nna? À Luda sáabu kpá. ¹⁴A gbẽ̀ke e gyãa kee? Adee sɔ̃si gbẽ̀nsinɔ sísi aĩ adua kene aĩ nɔ́si kúa kɔ̃n Dii tɔ̃o. ¹⁵Adua kè wà kè ludanaanekena guu é gyãree pì kèkɔ̃a. Dii é à gba aafia. Tó à durun kè yã s̃, eé kè̀ne. ¹⁶Bee yãnzĩ à a durunɔ okɔ̃ne à adua kekɔ̃ne, le à aafia e. Gbẽ̀ maa aduakena gbãa, è zĩ ke maamaa. ¹⁷Ilia né gbẽ̀nteeme lán wa bà. À adua kè maamaa, le lou tón maro, ben lou e t̃ tɔ̃tɛaro ai wè aagĩ kɔ̃n mɔ̃ swẽdooo. ¹⁸À èara à adua kè dɔ, ben lou'i b̃̀ maamaa, tɔ̃tɛ pɔ̃blee kè.

¹⁹Ma gbẽ̀nɔ, tó a gbẽ̀ mèn doo kè yãpura zéa, ben a gbẽ̀ke èara à à dà zéa, ²⁰àgĩ d̃ kè gbẽ̀ kè tò durunkerì pì b̃̀ sã̀sã̀zen à èara à sù, à à si gaaame, bens̃ à lá kù durunnɔla pari.

PITA TAKADA KAAKU

Tāmaa kè è ní neroo

1 ¹Mamɔma Pita, Yesu Kirisi z̄iri bé à takada kè kè Luda gbē kè aɔɔ de nibɔɔ ũ anduna kè guu, kè aɔɔ fāakɔana bùsu kèkiinɔ guunɔne: Pɔntu, Galatia, Kapadosia, Asia kɔn Bitiniao. ²De Luda giake à a dɔ, ben à a se, a gɔ à pɔ ũ kɔn à Ninii gbāaa, le à mi sie Yesu Kirisine, à aru a gbāsī gogo. Luda gbēke kɔn aafiao kaaraare.

³Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpá! À sùu bíta guu à wa i dufu kɔn Yesu Kirisi fɛena gaan gbāaa, ben wá tāmaa kè è ní neroo vī, ⁴zaake túbi kè dienaare ludambɛɛ pì è yakaro, è gbāsī kpáro, à maaa è yāaro. ⁵Luda sorumi mà, le à a mi sí a náane kè ée kee yānzi, ben èe a dākpaa kɔn a gbāaa ai à gá bɔ m̀sina pìo gupuraaa gurɔ zāanɔa. ⁶Ée ponnaa kee kɔn yā pìo, baa kè é nawēa ke gīa féte yɔagwana bori sānda píngi yānzi. ⁷Lán wè vura maaa dɔ té guu nà, len yɔagwana pinɔɔ e a ludanaanekena yɔɔ à gwa le, zaake a ludanaanekena pì bèe vī de vura kè à gakui è yāala maama. Tó a bɔ maa, Luda é a sáabu kpá Yesu Kirisi sugurɔɔ zī, eé a kpe da kɔn gakuio. ⁸Baa kè ée à ero, á yezi. Baa kè ée wée siàle zikiro, ée à náane kee, ben ée ponna bíta kè gē onalaa kee, ⁹kè ée a ludanaanekena gbè ee a m̀sina ũ yānzi.

¹⁰Annabinɔ giake wà gbēke kè Luda é keao yā ò, aɔ m̀sina pì yā gwà, aɔ à tàasi kè. ¹¹Kirisi Ninii kè kú ní guu giake à nawēa kè Kirisi pì é kee ònne kɔn gakui kè eé è à gberaa, ben aɔ wete wà yā pì zé dɔ kɔn à gurɔɔ. ¹²Ben Ludaa tò aɔ dɔ kè yā kè aɔɔe oo pì de ní gurɔ pɔ ũro, a pɔme. Tia sa baarunnakparinɔ yā pì òare kɔn Luda Nini kè Luda pì zī bɔna ludambɛɛ gbāaa. Baa malaikanɔɔ e ɔsi kaa yā pì dɔnazi.

Kuuna adona

¹³Bee yānzi à a laasuu vu iin, àgɔ a zīnda kūna dɔ, a wée gɔ dɔ gbēke kè Luda é keare Yesu Kirisi sugurɔɔ zīzi seka sai. ¹⁴Lán á de Luda né kè aɔɔe à yā maanɔ ũ nà, àton tó dà zaaa kè á vī yā a wéesiagurɔɔ dɔare aero. ¹⁵Ludaa kú adoname. Lán à a sisi à a se nà, àgɔ kú adona a yākena píngi guu. ¹⁶Zaake wà kè Luda yān wà bè:

Àgõ kú adona,
zaake má kú adoname.

¹⁷Zaake Luda è yākpae ke kōn baadeo a yākenaa ní wée gwana sai, tó ée à sisii De, à vīa kene a nibokēe guu kè. ¹⁸Á dō lán Luda a bɔ kuuna kori kè de a fēakaarayā ũu guu nà. Ludaa e a bo kōn pɔ kè à gakui è yāoro lán vura ke kondogi bà, ¹⁹à a bo kōn Kirisi aru gakuideeome, kè de lán sãne bɔrɔ kè bɔgbè vīro à gbāsī vīroo bà. ²⁰Luda gīake à à diē zaale èe anduna káero, ben à booare gupuraaa gurɔ zāa kèno zī. ²¹Beee yānzin ée Luda náane keezi. Luda à bɔ gaan à gakui kpàa, le à e à a náane ke, a wée gō dozi.

²²Lán mìsiena yāpuraane a gbāsī gògo nà, ben á gbēkēe vī kōo mɔnafiki sai, àgõ yekōzi kōn nòseo do. ²³Luda a i dufu kōn a yā wèndidee kè ègõ kuu gbāaa. Yā pì de pɔborii kè è gaa ũro, pɔborii kè è garoome.

²⁴Baade píngi de lán sè bàme,
aõ gakui de lán sèvu bàme píngi.
Sè è gaga, à vú è kwé,

²⁵mɔde Dii yā ègõ kuu gurɔ sānda píngi.
Yā pì bé à de baaru nnaa kè wà kpàaree ũ.

Gbè wèndidee

2 ¹Beee yānzī à yā zaa píngi tó kōn egetona píngio kōn mɔnafikio kōn nòsegōaano kōn kōyakanao. ²Lán nékpāntēno ègõ yō'i ni deē nà, àgõ Luda yā kè de lán zwī'ipu wásawasa bà ni deē le se, le à e à bíta kú a mìsina zé guu, ³tia sa kè á dō kè Dii maa. ⁴Á sōzi, àmbe gbè wèndidee kè wà gizi ũ, mɔde Luda à sè bèedeē ũ. ⁵Apino sō, àmbe gbè wèndidee kè Ludaa e a kpé ēe boono ũ. Àmbe à gbāgbārino ũ, èe saa kè è káne o kōn à Ninii gbāaa Yesu Kirisi gāzī. ⁶Zaake wà kè Luda yān wà bè:

N gwa, mée gbè diē Zayon,
ēdaēgbe bèedeē kè má sè ũ.

Wí é gbē kè èe à náane keē kūro.

⁷À de gbè bèedeē ũ amɔa kè ée à náane keēno, mɔde à de le gbē kè aōe à náane keeroonɔero.

Gbè kè kpéborino pā kpāzi
bé à gō kpé gooda gbè mīdeē ũ.

⁸Leme do à de:

Gbè kè wè gēn sía ũ,
gbèsi kè wè kpāāla wà léē ũ.

Aõ gēn sía, kè aōe Luda yā daro yānzī. Len Ludaa diēne le.

⁹Àmbe borii kè Luda ní sénɔ ũ, kínano kōn sa'orino ũ, à gbē kè aō kú adonano ũ, le àgae Luda kè à a sisi a bɔ gusiaan, à gēao a gupura bɔnsae guu sáabu kpá.

¹⁰Á de Luda gbēno ũ yāro,

mɔde tia a gɔ́ n̄ ũ.
Ludaa e sùu keao yāro,
mɔde tia à kèao.

Kuuna ludanaanekerisaino té

¹¹Ma gbē yenzideenɔ, lán á de nibɔ kɔn bɔamɔnɔ ũ nà anduna kè guu, mée lé daawame, à mì kē a dà zaaa kè aṣè zì káaonɔa. ¹²Àgɔ́ kuu gbē bēedeeno ũ kifiino té. Lemé baa tó aṣ a die zaakerino ũ, tó aṣ yā maaa kè ée kēenɔ è, aṣé Luda sáabu kpá gurɔɔ kè eé mɔ́nzi.

¹³À mì sie ikodee kè gbēntee dienɔne n̄ píngi Dii yānzi, kína kè gbāa vī deñlaan yoo, ¹⁴ke gbāadee kè à die à wée tā zaakerinɔa à maakerino sáabu kpá. ¹⁵Luda pɔyezín yè: A yāmaakena sáabu é yɔ́nkɔ wéesiadeeno lé yīteñne. ¹⁶Àgɔ́ wēeneno ũ, mɔde àton tó a gɔ́na wēeneno ũu gɔ́are zaakena zé úro. Àgɔ́ kuu Luda zɔ́blerino ũ. ¹⁷À bèe li gbē píngine. Àgɔ́ ye a Yesude daanzí. À vīa ke Ludane. À bèe lí kínane.

¹⁸Zíkerino, à mì sie a diinɔne, à bítakee dɔ́ñne yā píngi guu. Èe ke dii maa n̄sɛdodeenɔne n̄tēenlo, mɔde kɔn n̄ gbē pásínɔome se. ¹⁹Tó wà wée tàawa pā, tó a mena f̄s̄ Luda yānzi, bee sáabu vīare. ²⁰Tó wà a gbē a taari yānzi, tó a mena f̄s̄, bee tó nnaa vī máa? Mɔde tó a nawēa kè yā maaa kè á kè yānzi, tó a mena f̄s̄, Luda é a sáabu kpá. ²¹Bee yānzín Luda a sisi à a sezi. Kirisi nawēa kèare, à zé òdɔaare, le àgɔ́ té à kèsegbenzi yānzi.

²²Èe durun kero,
wèe ma à egeè tòro.

²³Kè wà à s̄s̄s̄, èe yā sínlaro. Kè à nawēa kè, èe yā pásí ke oñnero, à zè kɔn Luda yākpækéri maaaome. ²⁴Àmbe à wa durunno dì a mīa à gào lía, le wa bà tóngɔ́ kú kɔn durunno dɔro, wàgɔ́ kú maakena guu. À flāgbeno bé wà wa gba aafia. ²⁵Zaake a sāsā lán sāano bà yā, ben a ae d̄o a D̄ari kɔn a D̄akparioa tia sa.

Kuuna k̄so

3 ¹Nɔgbēno s̄o, à a z̄inda kpá a zānɔa. Tó aṣ gbēkeno e Luda yā daaro, a kuuna é n̄ lie. Baa tó ée yāke oñnero, ²aṣé e kè á kuu gbāsí sai, bens̄o a a z̄inda kpām̄ma. ³Àton tó a n̄omaakee ḡo mèbaa p̄o úro, mìtāna ke n̄omaablebɔnɔ ke p̄ókāsādanan yoo. ⁴Mɔde àgɔ́ de a n̄se guu yā kè è yāaroo ũ, n̄sɛyīi kɔn z̄indabusanao. Bee bé à bèe vī Ludane. ⁵Zaake len nɔgbē dɔnziri kè aṣ wée d̄o Ludazi yāano n̄ z̄inda kèke le, aṣ n̄ z̄inda kpà n̄ zānɔa. ⁶Len Sara de le, è Ibrai yā ma, è à sísi Baa. Tó ée yā maaa kee, tó ée p̄o kè wè vīa kene yā daaro, a Sara dà sèn gwe. ⁷Ḡo gbēno s̄o, àgɔ́ kúnyo nɔgbēkee d̄onañne guu, àgae yā mar̄ma, le p̄oke tón kpáare a aduakena guuro, zaake á de wèndi gɔ́blerino ũ ledome.

⁸Bee gbera àgɔ́ ledole vī k̄so a píngi. Àgɔ́ k̄o wēnda d̄o, àgɔ́ yek̄zi, àgɔ́ gbēkee vī k̄so, à busak̄ne. ⁹Àtongae à zaaa fīa bo kɔn à zaaaoro. Àtongae

gbē kè à a s̄s̄s̄ s̄s̄s̄ro. À sa maaa one, zaake Luda a sisi, le à aubarika daagu yānzime.

¹⁰ Gbē kè yezi a wēndi ḡs̄ maa,
bens̄ à yezi a kuuna ḡs̄ nna,
à a lé kù k̄n̄ yāzaa'onao,
àton tó eḡe b̄o a lénlo.

¹¹ Adee kp̄e li à zaaane, à à maaa ke,
à aafia zé wete, àḡs̄ tézi.

¹² Zaake Dii èḡs̄ gbē maaano t̄asi ke,
è swā kp̄á n̄ aduakenan̄zi,
m̄ode è m̄kp̄e zu zaakerin̄e.

Nawēakena maakena yānzi

¹³ Tó á aīa vī k̄n̄ maakenao, dé bé eé w̄e tāawaa? ¹⁴ Baa tó a nawēa kè maakena yānzi, á aubarika vī. Àtongae vīa ke ās̄ w̄etāmmananero, àton tó a sw̄e degero. ¹⁵ À Kirisi d̄s̄ Dii ū a sw̄e guu. Àḡs̄ kú soru guu guro p̄ngi, le à e à yā we gbē kè èe a laa yā kè á w̄e d̄zi mizila. ¹⁶ Àgae oñne busebuse k̄n̄ bèl̄innenao. À oñne k̄n̄ n̄sepurao d̄o, le wí gbē kè āw̄e a s̄s̄s̄o a yāmaakena Yesu z̄n̄ yānzino k̄. ¹⁷ Nawēakena Luda p̄yezi guu yāmaakena yānzi maa de nawēakena yāzaakena yānzila.

¹⁸ Kirisi ḡa ḡen̄ do durunk̄ennena yānzi. Taarisaidee ḡa wam̄owa taarideeno yānzi, le à e à ḡawao Luda kiia. Wà à d̄e m̄baa guu, ben Luda à v̄u ninik̄e guu. ¹⁹ À ninik̄e p̄i guu à ḡa à waazi kè ḡewāadee kè wà n̄ ká kp̄esiaann̄e. ²⁰ Ās̄ b̄o Luda yā kp̄eme yā, guro kè à mena ai Nuu ḡa à goro'ite kè à yāo. Gbē kè ās̄ b̄o ín aafia goro p̄i ḡāz̄in̄o parīo, ḡw̄n̄ s̄raaḡme. ²¹ Í p̄i bé à de a batisikena kè è a m̄i sí tiaa taka ū. Batisikena p̄i né m̄e gb̄as̄igogona yānlo, légb̄ena Ludane k̄n̄ n̄sepuraoome. È n̄ m̄i sí, kè Yesu Kirisi b̄o gaan yānzi. ²² À gb̄aaa bl̄e malaikan̄a k̄n̄ t̄aan̄o k̄n̄ ḡb̄adeeno k̄n̄ n̄ ikodeeno, ben à t̄a ludambe, à kú Luda oplaazi.

B̄ona kuuna ziin

4 ¹ Lán Kirisi nawēa kè a m̄baan n̄a, apino se à n̄se beee bori sé, zaake gbē kè nawēa kè a m̄baan, adee m̄i k̄e durun-ame. ² Guro kè ḡōare a kuuna guu, a dà zaaa tóngae d̄are ae d̄oro, sé Luda p̄yezi. ³ A kuuna kifiino yākena guu yā m̄o le. Yā á kú w̄isaiyākena guu k̄n̄ m̄ebaayā nidenao k̄n̄ w̄edekena k̄n̄ p̄āp̄a k̄ōk̄ō k̄n̄ w̄emik̄ōk̄ b̄ēe k̄n̄ t̄āgb̄āgb̄ana kè Luda z̄an̄-o. ⁴ Kè eè kak̄ōanyo ās̄ p̄āp̄a b̄ita p̄i kena guu d̄oro, è keñne yāb̄onsae ū, ben āe à t̄o zaaa sí. ⁵ Ās̄é n̄ yākenano t̄ōk̄ē Ludane, kè à yākp̄akena k̄n̄ gb̄e b̄ēeno k̄n̄ ḡewāadeeno sorumi m̄a. ⁶ Wà baaru nnaa kp̄a baa ḡewāadee p̄in̄e se, le ās̄ e w̄aḡs̄ kú ninik̄e guu lán Luda bà, baa kè yā v̄ēm̄ma m̄baa guu lán gbē p̄ngi bà.

Ludayādarino

7Pó píngi yāana kà kīi. Beee yānzi àgō kuu làakarideeno ũ, àgō a zīnda kūna dō, le àgō adua kee yānzi. 8Yā kè de à píngilaan yè: Àgō yekōzi kōn nòseo do, zaake yenzi è pó kúe durunnōa pari. 9À kō yàari ke yāketekana sai. 10Lán Luda gba dà a baadene nà, à dōokōle ludangba bori doodo zīkeri maaano ũ. 11Gbē kè de waazikeri ũ, à Luda yā oñne. Gbē kè de dōnleri ũ, à dōñle kōn gbāaa kè Luda à gbào, le à Luda tó kpá yā píngi guu Yesu Kirisi gāzī. Àmbe à gakui vī kōn gbāao guro píngi! Aami.

Nawēakena tena Yesuzi yānzi

12Ma gbē yenzideeno, àton tó yōagwana pāsī kè èe a lee bō a sae lán yā dufu bé à a lee bàro. 13Lán a bà kú Kirisi nawēakena guu nà, à pōnnaa keo, le à e àgō pōnna bíta vī guro kè Kirisi pì è bō gupuraaa kōn gakuio. 14Tó wà a sōsō Kirisi tó kè kúawa yānzi, á aubarika vī, zaake Luda Nini Gakuidee kúawa. 15A gbēke tón nawēa ke gbēdena ke kpā'ona ke zaakena ke gude yānzīro. 16Tó a nawēa kè a Yesudeke yānzi, àton keare wíyā ũro. À Luda sáabu kpá ke Yesu tó kúawa yānzi. 17Zaake wétāmmaguro kà, Luda gbēnon à nàañyo. Lán wámbe à nàawao káaku nà, eé mì de kōn gbē kè aō gī Luda baaru nnaa mazinōo diame?

18 Zaake gbē maaano mīsina kè zī'ū,

yā é bō kōn ludayādarisainō kōn durunkerinōo diame?

19Beee yānzi gbē kè aōwe nawēa kee Luda poyezi guuno n zīnda na n Kèri náanedee ne a ozi, aōw kpé gō yā maa kee.

Luda sã kpàsa gwana

5 1Mée lé daa a gbēnsinōa sa. Gbēnsin ma ũ se. Má de nawēa kè Kirisi kè sēedadee ũ, bensō ma bà kú kōn gakui kè eé bō gupuraaa se. 2Àgō de kpàsa kè Ludaa kàearee dārinō ũ. À ɔ ligazi kōn poyezinao, èe ke tiasinlo, lán Ludaa yezi nà. Èe ke ɔwetena yānzinlo. À ke kōn nòseo do. 3Àtongae gbāaa ble gbē kè wà n náare a ɔzī pinōaro. À tó a kuuna gō a sãa pinō daa zéa, 4é kífura kè à gakui è yāaroo e guro kè Sādāriki é mó. 5A gōkpareno sō, à a zīnda kpá gbēnsinōa. A píngi à a zīnda busakōne, zaake:

Luda è íbete kpá kōn ñadārinō,

mōde à gbēkee vī kōn zīndabusarinō.

6Beee yānzi à a zīnda busa Luda gbāadeene, eé a sé lezi guro kè à diēa.

7À a yā'āmmāno tōne píngi, zaake è làakari dōawa.

8A wée gō dō, àgō kú a làakaria. A íbee Ibilisi de lán músu ɔdōri bàme. Èe kpáe keeazi, èe gbē wetee à kū. 9À gíne, à ze gbāa ludanaanekena guu, zaake á dō kè a Yesude daa kè aōw kú anduna guuno n píngi e nawēa dōnkō pì keeme se. 10Luda Aubarikapingide a sisi a gakui kè è yāarooa

Kirisi guu. Tó a nawēa kè fēte, eé a bɔ maa, eé a ze gíngin, eé a gba gbāaa, eé a kāsāa péε. ¹¹Àmbe à gbāa vī ai guro píngi! Aami.

Lézammana

¹²Wa gbēndo Silasi bé à lá néngo kè kèmeare. À kuume gbē náanēdee ũ. Ma lé dàawa, má de à sèedadee ũ kè yā kè má ò de Luda gbēke yāpuraa ũ. À zεo gíngin. ¹³Babilɔnu gbē kè Luda ní sé lán a bànɔ ì kpàawa. Ma né Maaku ì kpàawa dɔ. ¹⁴À ì kpákɔa kɔn lépekɔanao yenzi guu. Luda amɔa kè á kú Kirisi guunɔ gba aafia a píngi.

PITA TAKADA PLAADDEE

Yāpurakpana sisina kè Luda wa sisia

1 ¹Ma Simɔ Pita, Yesu Kirisi zɔbleri, à zìri, mámbe ma takada kè kè gbē kè wa Luda wa Misiri Yesu Kirisi n gbá zé aɔ a náane kè lán wa bà a maakee gāzĩnɔne. ²Gbēke kɔn aafiao gɔ papanaawa Luda kɔn wa Dii Yesuo dɔna guu.

³Luda wa se wàgɔ kú a gakui kɔn a maakee guume, à tò wá a dɔ, ben à ludakegbāaa wa gba pɔ kè kɔ sio wàgɔ vīi, le wa kuuna e à ke sēnkpe kɔn à yāo. ⁴Len à yā bíta bèedee kè à à lé gbèweenɔ kèwe le, le à yānzi wà bɔ anduna dà zaaa kè è n yaka guu wà Luda kuuna taka sé. ⁵Yā beee yānzi à aia ke maamaa, à Luda náane ke maakena guu, à yā maaa ke dɔna guu, ⁶àgɔ dɔna vī a zinda kūna guu, àgɔ a zinda kūna dɔ mena guu, àgɔ mena vī nana Ludazi guu, ⁷àgɔ nana Ludazi kɔgbēkeee guu, àgɔ gbēkeee vī kɔo yenzi guu. ⁸Zaake tó á yā beeenɔ kūna, ben aɔɔe kaara, égɔ kuu pā kaarana sairo wa Dii Yesu Kirisi dɔna guu. ⁹Gbē kè yā beeenɔ kūna sɔro, à a wée kpàkɔre, à gɔ vīa ũme. À sãn kè Luda durun kè à kè yāano kēare. ¹⁰Beeee yānzi ma gbēnɔ, à aia ke à yāpura kpá sisina kè Luda a sisi à a seaa. Tó ée yā beeenɔ kee, é fu zikiro. ¹¹Len weé gbāake kpáazi maamaa le, égɔ kú kɔn wa Dii wa Misiri Yesu Kirisio à kpata kè è yāaroo guu.

¹²Beeee yānzi, baa kè á yā beeenɔ dɔ, bensɔ a kāsāpeena yāpuraa kè á kūna guu, mégɔ yā pìnɔ dɔagume. ¹³Gurɔɔ kè má kpé kú ma sò guu, méee daa à maa màgɔ té kaaagu yā pìnɔ dɔaguna yānzi. ¹⁴Má dɔ kè ma bɔna ma sɔn gurɔɔ é ká tia, lán wa Dii Yesu Kirisi gīake à òme nà. ¹⁵Mé aia ke, le yā pìnɔ e àgɔ dɔagu gurɔ pínzi ma gaa gbera.

Kirisi gakui sèedadeens

¹⁶Kè wa wa Dii Yesu Kirisi suna kɔn gbāaao òare, wée té gara kè wà dà kɔn ɔndɔzoziro. Wa wée si à bítakeeleme, ¹⁷gurɔɔ kè De Luda bèe line à à tɔ bɔ. À Luda bíta gakuide kòto mà à bè a Né mèn do léle yenzideen à ũ, à yā è káare. ¹⁸Wa kòto kè bɔ ludambee pì mà gurɔɔ kè wá kúo kpìii kè à kú adona musu. ¹⁹Beeee òdɔawe kè yā kè annabinɔɔ ò né yāpurame. À maa à làakari dɔ yā pìia fitia kè èe gu b̀gubugu puu ũ ai gudɔnao sɔsɔne

gõ gá fɛɛ a swɛ̀n, le guu dɔawa. ²⁰À kè deńlaa sa àgõ dõ kè gbêke è f5 à yã kè annabi kè Luda yã bokõte a zĩndaro. ²¹Annabino yãke è bo gbẽntee poyezi guuro, a5 Luda yã ò lán à Ninii dõńne ae nàme.

Egeyãdannerino

2 ¹Annabi egeeno bõ yã Isarailano té. Len egeyãdannerino é bo a té le se. A5é egeɛ kè è tó wà kaate ká Luda yãdannen, a5 lé sé Dii kè nı́ bózi, a5é nı́ zĩnda kaate kãndo. ²Weé ténzi pari a5 wı́sai yãkena guu, weé yãpura zé zaa bo a5 yãanzi. ³A5 wãkũkena guu a5é a ble kõn egeɛ kè a5è bleao. Yãkpae vèẽńma à gi kè, ii è na nı́ Kaateri wéenlo.

⁴Zaake Ludaa e malaika kè a5 durun kèno tóro, à nı́ ká kokotẽwɛɛ siasa kè kú gĩzĩgĩzĩ guu, àgõ nı́ kũna ai yãkpaekegurɔ zĩ. ⁵Èe anduna zi kõn a yãdarisaidee kè a5o kú à guuno tóro, à tò í dańla. Mõde à Nuu kè è maakena waazi ke bõ kõn g5õn swɛɛplaa pãndenɔ. ⁶À yã dà Sɔdõmu kõn Gõmoraola à nı́ káate a5 gõ tũbu ũ, à nı́ ké le yã kè eé ludayãdarisaino lee sèeda ũ. ⁷Mõde à Lutu bõ, gbẽ maa kè à nõse yãka dokadarisaidee pinɔ wı́saiyãkena yãanzi. ⁸Gbẽ maa pi kú nı́ té, yã zaaa kè èe ee bensõ èe maa lán guu e dɔo nà 5a kè à nõse maa yãanzi. ⁹Tó lemɛ, le Dii gbẽ kè naaziino bona yõagwana guu zé dõ, bensõ à gbẽ zaaa kũna dõ le à wéɛ tãa yãkpaekegurɔ zĩ. ¹⁰À pãsin sa gbẽ kè a5è kya ká dokanno ũ, a5 mè dà zaaano bé è dõńne ae gbãsikena guu.

Egeyãdanneri pinɔ né kũgbãade wadadeenɔmɛ. Dɔkena kõn malaika gakuideeno è nı́ vĩa kũro. ¹¹Malaika kè a5 gbãa kõn nı́ ikoo de egeyãdanneri pinɔlaano è we wà nı́ t5 zaaa sí a5 yã dıńma Dii aɛro. ¹²Gbẽ pinɔ è yã kè a5o à gbá d5roo zaa bome. Gbẽntee báa bé à dańla, a5o laasuu vıro. Wà nı́ í, le wà nı́ kũkũ wà nı́ dede yãnzime. A5é kaate lán nõbɔno bà, ¹³weé à zaaa kè a5o kè fĩa bońne. Dãzaakena fãantẽ è keńne nna. Gurɔ kè a5o p5 bleeao, a5è ponnaa ke kõn nı́ pónidenano. A5 kuuna a té né seeme kõn gbãsiõ. ¹⁴Zinakena kú nı́ wéɛa, durunkena è mórĩmaro. A5è mɔnafiki ke gbẽ kè Luda yã e kãsãa pée nı́ guuroonɔne. Wãkũ nı́ swè blè. Luda lé kèńneme. ¹⁵A5 sãsa, a5 kè zé súusua, a5 zé dõnkõ sè kõn Beo né Balamu kè ye ɔo zaaazio. ¹⁶Zaaki p5legboõina yã òne lán gbẽntee bà, à kpãkẽzi à zaakena yã musu, à gıne kõn à mısaiyãkenao. ¹⁷Gbẽ beenɔo de lán bia kè a5 í bàbano bàme, lán lousisina kè gè zéla kõn ãao bà. Gusia níginigin Ludaa diẽńne yàari ũ. ¹⁸A5è ãa kori bíta dã, a5è 5nd5o ke gbẽ kè a5 bõ sãsaZen dufunɔne kõn dãzaayão kõn wı́saiyão. ¹⁹Yã kè è nı́ yaka zõnɔn nı́ ũ, ben a5è gõna wéeneno ũ lé gbẽńne. Zaake baade píngi né yã kè à à swè blè zõme.

²⁰Tó a5 bõ anduna yãgbãsikenan wa Dii wa Mısiri Yesu Kirisi dõna gãzi, ben a5o tò yã pi ɛara à nı́ kagura kè, à nı́ swè blè, a5 kuuna zãa zaa de à káakupõla. ²¹Tó a5o yãpura zé dõ yãro, le beee mańne de kè a5o dõ gbasa wà kpɛɛ li Luda yã kè wà dańnenela. ²²Yãasi kè wà kè kèno pãpa nı́

musu yāpura: Gbēè è eara a pisizi. Leme do: Alède kè wà à zú ò è eara à máemaè bɔtɔngamme.

Dii mógurɔɔ zī

3 ¹Ma gbē yenzideeno, lá plaadee kè má kēareen yè. Lá mèn plaa pìn guu pínɡi ma yā dɔagu, le à vu iin kōn laasuu maaaome. ²Má yezi yā kè Luda annabinɔɔ ò yāano dɔagu kōn yā kè wa Dii wa Mísiri die a zírinoe aɔɔ òareeo. ³Àgɔ dɔ zaa káaku kè gurɔ zāanɔa zīndapoyezikerino é mɔ wà a lalandi ke ⁴wà be: Èe a mɔna lé gbēroo? À kú máa? Wa denɔ gà, mɔde pɔ pínɡi kú a gbèn zaa lán Luda anduna kàe nàme. ⁵Kè Luda yā ò yā à musu kōn andunao kè, aɔ yā pì kpà swākoto. À tɔɔte bɔ ín, à à kè í pì gāzī, ⁶í pì bé à dà anduna káakupɔla, à à kàate. ⁷Luda yā'ona dōnkɔ pì bé à tò musu kōn anduna tiaa kèo diena té pɔ ũ ai gurɔɔ kè eé yākpae ke kōn a yādarisaideeno, à í kaate.

⁸Ma gbē yenzideeno, àton tó yā kè sāaguro: Gurɔ doo de Diine lán wè wàa sɔɔroo bàme, wè wàa sɔɔro sɔɔ denɔ lán gurɔ doo bàme. ⁹Dii mēkpete vī kōn yā kè à à lé gbē kenao lán gbēkenɔ e daa nàro, èe mena keeaoe. À yezi gbēke kaatero, à yezi gbē sànda pínɡi nɔse lieme. ¹⁰Dii mógurɔɔ zī éɡɔ de lán kpāi mɔna bàme. Zī beea musu é gē zéla bioo, à pɔnɔ é té kú wà pia, tɔɔte kōn pɔ kè kú à guuno éɡɔ kuu dɔro. ¹¹Zaake pɔ pínɡi é kaate le, gbē kperee boriin éɡɔ de à ũu? À tó a kuuna gɔ adona ludayādarino ũ ¹²wéedɔna à mógurɔɔzi, à aīa ke gurɔɔ pì ká kpakpaa. Zī pia musu é kaate kōn téo, à puusu wāaa é à pɔnɔ yɔ. ¹³Wapino sɔ, wa wée do ludambe dufu kōn tɔɔte dufuozi kè Luda à lé gbēwee. Gwen maakena éɡɔ kún.

¹⁴Bee yānzi ma gbē yenzideeno, a wéedɔna gurɔɔ pizi guu à aīa ke àgɔ kuu see sai taari sai, àgɔ nna kōn Ludao. ¹⁵À wa Dii menakena die mīsina ũ, lán wa gbē yenzide Pɔlu takada kēare nà kōn ɔndɔɔ kè Luda à gbào. ¹⁶Yā pìnɔn Pɔlu ò takada kè à kēnɔ guu pínɡi. À lá pì gukenɔ dɔro dɔna zī'ũ. Wéesiadeeno kōn gbē kè aɔ zena gbāaroonɔ è yā pìnɔ lie kpēegānda, lán aɔè ke nà kōn Luda yā takada kpaaano. Len aɔè í zīnda da kaatenan le.

¹⁷Apino sɔ ma gbē yenzideeno, lán á yā pì dɔ nà kɔ, à làakari ke, le dokadarisaideeno tón a sāsā kōn í egeero. Àton bɔ a zena gbāaan à léero. ¹⁸Àgɔ gbāa wa Dii wa Mísiri Yesu Kirisi gbēke kōn à dɔnao guu. Àmbe à gakuí vī zaa tia ai gurɔ pínɡi! Aami.

YOHANA TAKADA KAAKU

Yā wèndidee

1 ¹Yā kè kuu zaa káaku, kè wa à yā mà, ben wa à è kōn wéεo, wa à gwà, wa ɔ kèa, Yā wèndidee pì baarun wée kpaare. ²Wèndidee pì bò gupuraaa, wa à è, wámbe à sèedadeenɔ ũ. Wèndidee pì kú De Luda kiiame yā, ben à bò à mōwazi. À baarun wée kpaare. ³Yā kè wá mà bensɔ wá èn wée ooare, le apinɔ se à e àgɔ kúwao kɔ gbēnɔ ũ, zaake wá kuu kɔ gbēnɔ ũ kōn De Ludaome kōn à Né Yesu Kiriisi pìo. ⁴Wée yā kènɔ ooare le wa pɔnnaa e àgɔ papana.

Luda né gupuraame

⁵Baaru kè wá mà à kiia, wée kpaareen yè: Luda né gupuraame, gusiaa kú à kiiaro, baa féte. ⁶Tó wa bè wá kúo kɔ gbēnɔ ũ, ben wá kú gusiaan, egeen wée too, wée zii ke yāpuraaaro. ⁷Tó wá kú gupuraan, lán Ludaa kú gupuraan nà, èndē wá kuu kɔ gbēnɔ ũ, à Né Yesu aru è wa durun píngi kēwa.

⁸Tó wa bè wá durun vīro, wée wa zīnda kekeeme, yāpuraa kúwaro. ⁹Tó wa wa durunɔ ò Ludane, à náane vī è yā ke a zéa, eé wa durun pìnɔ kēwa, eé yā zaa píngi worowa. ¹⁰Tó wa bè wée durun kero, wa Luda diè egdee ũme, à yā kú wa swè guuro.

2 ¹Ma né yenzideenɔ, méε yā beee ooare, le àton durun kero yānzime. Mòde tó a gbēke durun kè, wá zenyodee vī De Luda kiia, àmbe taarisaiide Yesu Kiriisi ũ. ²Àmbe wa durunɔ agbaakpabɔ ũ. Èe ke wa durunɔn adoro, kōn anduna píngi gbēnɔ pómε.

³Tó wá yā kè à dienɔ kūna, beee òdɔawe yāpura kè wá à dɔ. ⁴Tó gbē bè á à dɔ, ben à à yā kè à dienɔ kūnaro, egedeeme, yāpuraa kú à swè guuro. ⁵Gbē kè à à yā kūna sɔ, Luda yenzi papana à guu yāpura. Pɔ kè eé tó wà dɔ kè wá kú à guun yè: ⁶Gbē kè bè á kú à guu, séde àgɔ kuu lán Kiriisi kuu nà yā.

Yā dufu diena

⁷Ma gbē yenzideenɔ, èe ke yā dufun méε ooarero, yā zii kè wà diεare zaa káakume. Yā zii pìn yā kè á mà ũ. ⁸Baa kōn beeeo yā kè méε ooaree

dufume do, wè à yāpuraa e à kiia kōn a kiiao, zaake gusiaa e gētee, ben gupura yāpura e puu sa.

⁹Gbē kè bè á kú gupuraan, ben à za a gbēdaaan, adee kú gusiaa guume ai tia. ¹⁰Gbē kè ye a gbēdaaazi kú gupuraan, à yāke è tò gbēke furo.

¹¹Gbē kè za a gbēdaaan kú gusiaan, à té gusiaan, à dō guu kè èe gaanlo, kè gusiaa à vĩa kù yānzi.

¹²Ma né yenzideenɔ, méε beee ooare
kè a durunno kèawa à tó gāzī yānzime.

¹³Mareenɔ, méε beee ooare
kè á gbē kè kuu zaa káaku dō yānzime.
Gōkparenɔ, méε beee ooare
kè a zì blè Setān-a yānzime.
Ma né yenzideenɔ, má òare
kè á De Luda dō yānzime.

¹⁴Mareenɔ, má òare
kè á gbē kè kuu zaa káaku dō yānzime.
Gōkparenɔ, má òare
kè á gbāa vī, Luda yā kú a swè guu,
bensō a zì blè Setān-a yānzime.

¹⁵Àtongō ye andunaziro ke pó kè kú à guunɔ. Tó gbē ye andunazi, à ye De Ludaziro. ¹⁶Zaake yā kè kú anduna guu píngi, mè pónidena kōn sánkaraweeo kōn auziki iadānao e bɔ De Luda kiiaro, à bɔ anduna kiiame. ¹⁷Anduna e gētee kōn a pónidena, mɔde ludapoyezikeri égō kuu guro píngime.

Kirisi ibee

¹⁸Ma né yenzideenɔ, guro zāan wá kún kè. Lán á mà kè Kirisi ibee e mɔɔ nà, à ibeenɔ giake wà kè pari. Beee òdɔawe kè wá kú guro zāanɔa.

¹⁹Gbē pinɔ bɔ wa kiiame, mɔde wa gbēnɔnlo. Tó wa gbēnɔme yā, le aō kúwao. Aō bɔ, le wà dō kè aō gbēkee kuu wa gbē ūro yānzime.

²⁰Apinɔ sō, Luda a Ninii diare, ben á yāpuraa dō a píngi. ²¹Ma beee òare, kè á yāpura dō yānzime, èe ke kè á dōro yānzinlo. Á dō kè ege ke è bɔ yāpuraa guuro. ²²Dén egedee ūu? Gbē kè gi Yesu mesayakeezime. Gbē been Kirisi ibee ū, à gi De Ludazi kōn à Néome. ²³Gbē kè gi Luda Nézi De Luda vīro. Gbē kè zè kōn Luda Néó bé à De Luda vī.

²⁴À tó yā kè á mà zaa káaku gō kú a swè guu. Tó yā kè á mà zaa káaku pì kú a swè guu, apinɔ sō, ègō kú Luda Né guu kōn à Deo. ²⁵Pó kè Kirisi à lé gbēween wèndi kè è yāaroo ū.

²⁶Ma yā beee òare gbē kè aōe a sāsāano yā musu. ²⁷Amɔano sō, Ninii kè á è Kirisia kú a guu. Á bà kú kōn gbēke yādadanaareero, zaake à Ninii e yā píngi dadaaare, à yāpuraa vī, ege kú à guuro. Lán èe dadaaare nà, àgō kú Kirisi guu le.

²⁸Tia sa ma né yenzideenɔ, àgɔ́ kú à guu, le gurɔɔ kè à bɔ̀ gupuraa, wa swè gɔ́ diena, wí tón wa kú à sugurɔro.

²⁹Zaake á dɔ́ kè Ludaa maa, àgɔ́ dɔ́ kè yāmaakeri píngi né à néme.

Luda néno

3 ¹À gwa lán De Ludaa yewazi à kè bíta nà ai è wa sisi a néno. Wá sɔ́ de à ũ! Anduna wa dɔ́ro, kè èe à dɔ́ro yānzi. ²Ma gbē yenzideenɔ, Luda nénon wa ũ tia, dian wégɔ́ de nà e bɔ̀ gupuraa kɔ́ro. Wá dɔ́ kè gurɔɔ kè eé bɔ̀ gupuraa, wégɔ́ de lán à bà, zaake wé wée siàle wà e lán à de nà. ³Gbē kè wée dɔ́zi le è a swè pípi, lán Kirisi swè pipina nà.

⁴Gbē kè durun kè bɔ̀ doka kpɛeme, zaake durunkena né bɔ́na doka kpɛeme. ⁵Á dɔ́ kè Kirisi m̀ durunkēnnena yānzime, durun sɔ́ kú à swè guuro. ⁶Gbē kè kú à guu ègɔ́ kpɛe gɔ́ durun keero. Durunkeri kee e à ero, èe à dɔ́ro.

⁷Ma néno, àton tó gbēke a sāsāro, yāmaakeri bé à maa, lán Kirisi maa nà. ⁸Gbē kè è durun kee né Ibilisi póme, zaake Ibilisi durun kè zaa káakume. Ibilisi yāno kaatena yānzin Luda Né m̀zi. ⁹Gbē kè Ludaa ì ègɔ́ kpɛe gɔ́ durun keero, zaake Luda borii bé à kú à guu. Eé fɔ́ àgɔ́ kpɛe gɔ́ durun keero, kè Luda à ì yānzi. ¹⁰Dian wá Luda néno dɔ́kɔ́zi kɔ́n Ibilisi nénon yè: Gbē kè è yā maa kero ke gbē kè ye a gbēdaaziroo né Luda nēno.

Yekɔ́zina

¹¹Yā kè á mà zaa káakun yè: Wàgɔ́ yekɔ́zi. ¹²Àtongɔ́ de lán Kaini bàro. À kuu Setān pɔ́ ũme, ben à a dāaro dè. Bóyānzin à à dèzi? Kè à yākena zaa, bensɔ́ à dāaro pɔ́ maa yānzime. ¹³Ma gbēno, tó anduna zāagu, àton tó à bɔ̀ a saero. ¹⁴Wá dɔ́ kè wa bɔ̀ gaan wa gē wēndi guu, kè wá ye wa Yesude daanɔ́zi yānzi. Gbē kè ye gbēziroo né gème ai tia. ¹⁵Gbē kè zà a gbēdaaan né gbēderime. Á dɔ́ kè gbēderi ke ègɔ́ wēndi kè è yāaroo vī a guuro.

¹⁶Yā kè wá yenzi pì dāan yè: Kirisi a zīnda kpá wa yānzi. Wapino sɔ́, séde wá wa zīnda kpá wa Yesude daanɔ́. ¹⁷Tó gbē anduna pɔ́ vī, ben à è a Yesude daa kú pónidena guu, tó èe à wēnda dɔ́ro, Luda yenzi kú à swè guu? ¹⁸Ma né yenzideenɔ, wàtongɔ́ yekɔ́zi kɔ́n léoro. Wàgɔ́ yekɔ́zi yāpura guu kɔ́n wa yākenao. ¹⁹Beee òdɔ́awe kè yāpura gbēnon wa ũ, gbasa wa swè e àgɔ́ diena Luda ae. ²⁰Tó wá laasuu e wa kù vīi sɔ́, wá dɔ́ kè Luda bíta de wa laasuula, à yā píngi dɔ́.

²¹Ma gbē yenzideenɔ, tó wá laasuu e wa kù vīro, wa swè ègɔ́ diena Luda ae, ²²kè wá yā kè à dieno kūna, ben wée yā kè è káne kee yānzi, wé pɔ́ kè wá gbèkaa e. ²³Yā kè à diween yè: Wà à Né Yesu Kirisi náane ke, wégɔ́ yekɔ́zi lán à diewe nà. ²⁴Gbē kè yā kè à dieno kūna kú à guu, Luda pì kú adee guu se. Wá dɔ́ kè à kú wa guu à Ninii kè à kpàwa yānzi.

Niniino dōkōzina

4 ¹Ma gbē yenzideenɔ, àton nini píngi náane kero. À niniino tàasi ke à gwa, tó aɔ̀ b̀̀ Luda kiiame, zaake annabi egɛenɔ pari kù anduna guu. ²Yā̀ kè eé tó à Luda Nini dōɔn yè: Nini kè bè Yesu Kirisi m̀̀ gb̀̀ntee ùu b̀̀ Luda kiiame. ³Nini kè Yesu dṑ leroo e b̀̀ Luda kiiaro. Kirisi ibeɛ kè á mà èe m̀̀ɔn gwe. À s̀̀ɔ kú anduna guu k̀̀.

⁴Ma né yenzideenɔ, Luda gb̀̀enɔn a ù, a z̀̀ blè annabi egɛe p̀̀nɔa, zaake gb̀̀ kè kú a guu bíta de gb̀̀ kè kú anduna guula. ⁵Anduna gb̀̀enɔn í ù. Beee yā̀zin aɔ̀è yā̀ o anduna zékpae guuzi, ben anduna gb̀̀enɔ è í yā̀ ma. ⁶Luda gb̀̀enɔn wa ù. Gb̀̀ kè Luda dṑ è wa yā̀ ma, gb̀̀ kè kú Luda p̀̀ úroo è wa yā̀ maro. Àmbe à tò wá Nini Yā̀purade dṑkōzi k̀̀n nini egedeo.

Ludan yenzi ù

⁷Ma gbē yenzideenɔ, wā̀g̀ yekōzi, zaake yenzi è b̀̀ Luda kiiame. Gb̀̀ kè yenzi v̄́ né Luda néme, à Luda dṑ. ⁸Gb̀̀ kè yenzi v̄́roo Luda dṑro, zaake Ludan yenzi ù. ⁹Dian Luda a yenzi ò̀ɔawe gupuraa nān yè: À a Né m̀̀n do léle z̀̀ anduna guu, le wà ẁ̀ndi e k̀̀n à gb̀̀aa. ¹⁰Yenzi p̀̀n yè: Èe ke wámbe wá ye Ludaziro, Luda bé à yewazi, ben à a Né z̀̀ wa durunnɔ agbaakpapɔ ù. ¹¹Ma gb̀̀ yenzideenɔ, lán Ludaa yewazi le nà, séde wā̀g̀ yekōzi. ¹²Gb̀̀kee e wé si Ludale zikiro, M̀̀de tó wá yekōzi, Ludaa kú wa guu, ben à yenzi p̀̀ papana wa guu.

¹³Wá dṑ kè wá kú à guu bens̀̀ à kú wa guu, kè à a Nini kpàwa yā̀zi. ¹⁴Wá è, ben à sèedadeenɔn wa ù, kè De Luda a Né z̀̀ anduna M̀̀siri ù. ¹⁵Gb̀̀ kè ò̀ gupuraan kè Yesu né Luda Néme, Ludaa kú à guu, bens̀̀ à kú Luda guu. ¹⁶Wá Luda yenawazii dṑ, ben wá à náane v̄́.

Ludan yenzi ù. Gb̀̀ kè èg̀ yenzi v̄́ kú Luda guu, ben Ludaa kú à guu. ¹⁷P̀̀ kè tò yenzi p̀̀ papana wa guun yè: Wa swé èg̀ diena yā̀kpaekɛgurɔ z̀̀. Zaake lán Kirisi de nà, wapinɔ se, len wá de le anduna kè guu. ¹⁸Yenzi p̀̀ èg̀ v̄́a v̄́ro. Yenzi wásawasa è pé v̄́aa, zaake v̄́a né wétamma yāme. V̄́adee yenzi èg̀ wásawasaro.

¹⁹Wapinɔ, wá yenzi v̄́, kè Luda ḡ́ake à yewazi yā̀zime. ²⁰Tó gb̀̀ bè á ye Ludazi, ben à zà a Yesude daaan, egedeeme. Zaake gb̀̀ kè ye a Yesude daaa kè èe eeziro, eé f̄̀ àg̀ ye Luda kè èe à eroozí? ²¹Yā̀ kè à diween yè: Gb̀̀ kè ye Ludazi, séde àg̀ ye a Yesude daaazi.

Luda Né náanekena

5 ¹Gb̀̀ kè è Yesu náane ke Mesaya ù, Luda bé à adee ì. Gb̀̀ kè ye dezi ye à nézime se. ²Tó wá ye Ludazi, ben wá yā̀ kè à dienɔ k̀̀na, beee bé à ò̀ɔawe kè wá ye Luda nēnɔzi. ³Zaake yena Ludazi bé à de yā̀ kè à dienɔ k̀̀na ù. Yā̀ kè à diē p̀̀nɔ kuu asoo ù s̄̀ro. ⁴Zaake gb̀̀ kè Ludaa ì è z̀̀ ble andunaame. Wa ludanaanekena bé è tó wà z̀̀ ble andunaa. ⁵Dé bé è z̀̀ ble andunaa? Sé gb̀̀ kè s̀̀ kè Yesu né Luda Néme.

Yesu Kirisi sèedadeenɔ

⁶Yesu Kirisi pìn gbē kè m̀ò à batisi kè à a aru kwèe ũ. Èe ke batisime adoro, à batisi kè à a aru kwèe se. Luda Ninin à sèedadee ũ, zaake àmbe yāpuradee ũ. ⁷Sèedadeenɔ kuu m̀èn aagõme. ⁸Luda Nini k̄õn í pìo k̄õn aru pìo. P̄ó m̀èn aagõɔ pìnɔ p̄íngi d̄õnkõme. ⁹Lán weè gb̄ntee sèedadekena sí nà, Luda sèedadekena de beeela, zaake Luda yā pì ò a Né yā musu. ¹⁰Gbē kè è Luda Né náane kee sèeda pì vī a swè guu. Gbē kè èe Luda yā síroo Luda pì diè egedee ũme, zaake èe yā kè Ludaa ò a Né musu síro. ¹¹Yā kè à òn yè: Luda wa gba w̄èndi kè è yāaroo, w̄èndi pì s̄õ kú à Né kiiame. ¹²Gbē kè Luda Né vīi w̄èndi kè è yāaroo vī. Gbē kè Né pì vīroo w̄èndi pì vīro.

W̄èndi kè è yāaroo

¹³Mée yā beenɔ ooare, amɔa kè ée Luda Né náane keenɔ, le àḡõ d̄õ kè á w̄èndi kè è yāaroo vī. ¹⁴P̄ó kè tò wa swè èḡõ diena Luda aen yè: Tó wa p̄ó wée kèa lán à p̄ɔɔ yezi nà, è síwe. ¹⁵Lán wá d̄õ kè è wa wéekee ma nà, wá d̄õ kè p̄ó kè wa wée kèa pì wa ḡiake wá è k̄ò.

¹⁶Tó gbē a Yesude daaa è, èe durun kè è n̄ kaateroo kee, à wée ke le Luda à gba w̄èndi. Durun kè è n̄ kaateroon má téa. Durun kè è n̄ kaate kuu, èe ke been ma bè à wée ke à musuro. ¹⁷Yāzaakena p̄íngi né durumme, mode durun kè è n̄ kaateroo kuu.

¹⁸Wá d̄õ kè gbē kè Ludaa ì èḡõ kp̄ee ḡõ durun keero, zaake Luda Né è à dākpa, Setān è f̄õ à ɔ kearo. ¹⁹Wá d̄õ kè Luda gb̄enɔn wa ũ, baa kè anduna p̄íngi kú Setān ɔzīme. ²⁰Wá d̄õ kè Luda Né mò, ben à wa wée kè, le wà e wà Yāpuradee d̄õ. Wá kú Yāpuradee pì guu k̄õn à Né Yesu Kirisio. Àmbe Luda yāpuradee pì ũ. Àmbe w̄èndi kè è yāaroo ũ.

²¹Ma né yenzideenɔ, à làakari ke tāanɔzi.

YOHANA TAKADA PLAADEE

Yāpura kōn yenziō

¹⁻²Mamɔma gbēnsi, māmbe ma takada kè kè nɔgbē kè Ludaa sènɛ kōn a nénɔ. Má yeazi yāpuraa guu, yāpuraa kè kú wa guu, bensō eégō kúwao gurɔ pínɡi yānzi. Māmbe madoro, kōn gbē kè aō yāpuraa pì dōɔnɔme n̄ pínɡi. ³De Luda kōn a Né Yesu Kirisio gbēkɛɛ keare kōn sùuo, aō a tó aafiao yāpura kōn yenziō guu.

⁴Kè má è a né kenɔ kú yāpuraa guu lán De Ludaa diewe nà, ma pɔɔ kè nna maamaa. ⁵Tia sa nɔgbē, mée wée keemma. Èe ke dokayā dufun mée oonnero, yā kè wá vī zaa káakume. Wàgō yekōzi. ⁶Yenzin yè: Wàgō dokayā kè Ludaa dienɔ kūna. Yā kè Ludaa diè pìn yè: Wàgō kú yenzi guu lán á mà zaa káaku nà.

⁷Gbēkɛkerinɔ dàgula anduna guu pari, aōè be Yesu Kirisi e mós gbēntee ũro. Gbē beee takanɔ né gbēkɛkerinɔme, Kirisi ibeenɔme. ⁸À làakari ke, àton tó zii kè á kè ke pāro. À tó à a láada e papana. ⁹Gbē kè vī Kirisi yādannelaa Luda dōro. Gbē kè zè kōn yā pìo De Luda vī kōn à Néo n̄ pínɡi. ¹⁰Tó gbē mò yā dadaare, tó à yā beee kūnaro, àton à síro. Àton gbāake kpá adeezi sero. ¹¹Zaake gbē kè gbāake kpāzi bà kú kōn à zaakenanɔme.

Lézammana

¹²Má yā vī pari mà oare, mɔde má yezi mà kēare takada guuro. Má tāmaa vī mà mós wée kpáɛazi, wà yā o kōo wéedewe, le wà pɔnnaa e àgō papana. ¹³N vīi kè Ludaa sè nénɔ ì kpàawa.

YOHANA TAKADA AAGÕDEE

Luda zikerino sina

¹Mamɔma gbēnsi, mámbe ma takada kè kè ma gbē yenzide Gayusine. Má yenzi yāpuraa guu. ²Ma gbē yenzide, meègõ adua kenne, le ngõ aafia, yā píngi e à bɔnyo nna lán n kuuna maa nà. ³Kè wa gbēno mɔ, aɔ òme lán ní yāpura kūna nà, bensõ ní kú à guu, ma pɔɔ kè nna maamaa. ⁴Gurɔɔ kè má mà kè ma nēnɔ kú yāpuraa guu píngi, pɔnna kee demɛ beelaro.

⁵Ma gbē yenzide, ní náane ví zii kè neè ke wa gbēno guu, atēnsa nibɔno. ⁶Aɔ n yenzi yā ò wa sɔsi gbēno. Ñ kūsāe keñe, lán à maa wà ke Luda zii guu nà. ⁷Zaake aɔ dà zén kɔn Kirisi tɔo, aɔwe donle e Yesusaideeno kiiaro. ⁸À kɔ sio wàgõ gbē beee takano yàari kee, le wàgõ de aɔ zikeri daano ù yāpura baarukpana guu.

⁹Ma takada ke kè n sɔsi gbēno, mɔde Dioterefe denlaweteri ye wa yāziro. ¹⁰Bee yānzi tó ma mɔ, mé bɔ kɔn yā kè è keeno kɔn yā zaaa kè è diwaano. Yā pì è káne pɔke ũro, è wa gbēno síro, baa se è gí gbē kè aɔo yezi wà ní sínɔne, è sɔsi zé zónne.

¹¹Ma gbē yenzide, ñton yā zaaa dadaro, sé yā maaa. Gbē kè è yā maaa keen Luda pɔ ũ, gbē kè è yā zaaa kee Luda dōro. ¹²Baade píngi è Demeteriu tó nnaa sí. Baa yāpura a zīndandaa è à sáabu kpá se. Wapino weè à sáabu kpá dɔ, ben ní dō kè wa sèedadeke náane ví.

Lézammana

¹³Má yā ví pari mà onne, mɔde má yezi mà kenne takada guuro. ¹⁴Má támara ví wà wée sikɔle tia, wà yā o kɔo wéedewe.

¹⁵Luda n tó aafiao. N gbēnno ì kpamma. Ñ ì kpá wa gbēnno doodo.

YUDA

Egeyādannnerino

¹Ma Yuda, Yesu Kirisi zòbleri, Yemisi dāaro, bé à takada kè kè De Luda gbē yenzidee kè à n sísí, à n kúna kuuna Yesu Kirisi guunɔne. ²Luda sùu kɔn aafiao kɔn yenzio kaaraare.

³Ma gbē yenzideeno, má yezi mà takada kēare yā wa píngi mìsina yā musu, ben má è à kɔ sio kè tiasime mà kēare, mà lé daoawa à gí kɔn a zīndao Yesu yā kè Ludaa nàare a zī gè̄n do ai gurɔ píngi musu. ⁴Zaake ludayādarisainɔ gè̄ wa té kpāi, aṣègɔ wa Luda gbēkɛe ee n wísaiyākɛna zé ũme, aṣè lé sé wa Dii mèn do Yesu Kirisizi. Wéé kè Luda é tām̄ma kú Luda yān zaa gikena.

⁵Kè Dii Isarailino bɔ̀ Igititi, à gberan à gbē kè aṣɔe a náane keroonɔ dède. Má yezi mà yā pì dɔagu, baa kè á dɔ kɔ. ⁶Malaika kè aṣɔe zɛ kɔn n gwenaoro, ben aṣ pā kpà n kúkiizino sɔ, Luda n ká gusiaan yiyina kɔn mɔ̀kyakoo kè dɔm̄ma gurɔ píngio ai a yākpaekegurɔ bíta zī. ⁷Leme dɔ Sɔdɔmu kɔn Gɔmɔrao kɔn wéte kè aṣo ligañzi gbēno yā beee taka kè le se, aṣ n zīnda kpà pāpākenaa kɔn yādɔɔsaikenao. Aṣ kaatena né wéetām̄ma kɔn té kè è garoo sèedame.

⁸Ludayādarisai nana'ori pìno è ke le se dɔ. Aṣè n zīnda da yāgbāsikenan, aṣè gí dokazi, aṣè dɔke kɔn malaika gakuideeno. ⁹Baa malaikano kína Mikaeli, gurɔ kè èe leokpakɔa kee kɔn Ibilisio Musa gè yā musu, èe we à à sɔsɔ à yā dààlaro, mɔde à bène, ma n to Diine. ¹⁰Gbē pìno sɔ è yā kè aṣo à gbá dɔroo zaa bo. Ìndɔ kè wà n íon aṣo vī laasuu sai lán nòbɔno bà, ben è gēnyo kaatenan. ¹¹Wāiyoo gbē pìno, aṣ Kaini zé sè. Aṣ sāsā lán Balamu bà ɔ yānzi. Aṣ bɔ̀ Luda kpɛe lán Kora bà, ben aṣ yāka lán à bà. ¹²Aṣ de seedeeno ũ a kɔgbēke pɔ̀blekiia. Aṣè pɔ̀ bleao, wí è n kúro. Aṣ zīnda gbɛɛe yān aṣo dɔ. Aṣo de lán lousisina kè è gète kɔn íao mana sai bà. Aṣ gá gè̄n plaa lán lí né'isai kè biè bà. ¹³Aṣo de lán ísɔpɛena pāsī bà, aṣè futa zaaa bo aṣ wísaiyākenano ũ. Aṣo de lán sɔsɔne lili'orino bà, gusia níginigin Ludaa diéñne yàari ũ gurɔ píngi.

¹⁴Enɔku kè de Adamu nasio dio ũu gíake à n yā ò à bè, á è Dii e mɔɔ kɔn a gbē kè aṣ parii lé vīroono ¹⁵le à yākpae ke kɔn baade píngio, à yā

da a yādarisai durunkerinɔla ní píngi, yā kè aɔɔ kè a yādasaikeɛ guu yānzi kɔn a tɔ zaaa kè aɔɔ sìnɔ píngi.

¹⁶Gbē pìnɔ né yāketedeenɔme, yāke è kánɔguro. Aɔ pónidena bé è dɔ́nne aɛ, aɔè ní zīnda sáabu kpá bíta, aɔè lénnaa kása gbēnɔne àre'ena yānzi.

Kɔ gbana gbāaa

¹⁷Apinɔ sɔ ma gbē yenzideenɔ, à tó yā kè wa Dii Yesu Kirisi zìrinɔ gĩake wà òaree dɔagu. ¹⁸Aɔ bèare, guro zāanɔa gbē kè aɔ pɔ nidena ludayādasai è dɔ́nne aɛnɔ é a lalandi ke. ¹⁹Gbē pìnɔ è tó à kēkɔame, aɔ zīnda pɔyezi bé è dɔ́nne aɛ, aɔɔ Luda Nini víro. ²⁰Apinɔ ma gbē yenzideenɔ, à kɔ gba gbāaa a dɔnzize guu, àgɔ adua keɛ kɔn à Ninii gbāaa. ²¹Àgɔ zena Luda yenzi guu, àgɔ wéɛ dɔɔ wa Dii Yesu Kirisi sùu kè eé wa ká wèndi kè è yāaroozi.

²²À wènda dɔ gbē kè aɔɔ kuu sekasekanɔne. ²³À gbēkenɔ sí téa à ní mì sí. À wènda dɔ gbē pāndenɔne kɔn làakario, baa aɔ pɔkāsāa kè gbāsī kpà aɔ zaakena guunɔn, à zan.

Sáabukpana

²⁴⁻²⁵Luda mèn do wa Mìsiri é fɔ à a dākpa le àton furo. Eé a kpan'aɛ ke a gakui guu see sai kɔn pɔnnao kɔn wa Dii Yesu Kirisi gbāaa. Àmbe à gakui vī kɔn bítakeɛo kɔn gbāaa kɔn ikoo zaale guroɔ e naaro kɔn à tiaao ai guro píngi. Aami.

ZIA YĀ BIIANA YOHANANĒ

Kirisi ena wéegupu guu 1:1–1:20

Lákēna sɔsi mèn swēeplaaanɔne 2:1–3:22

Takada kokona kɔn à kǎe'ɔ mèn swēeplaaanɔ gogonao 4:1–8:1

Kākāki mèn swēeplaaanɔ pena 8:2–11:19

Kwā isi kɔn nɔbɔ pāsī mèn plaaanɔ 12:1–14:20

Luda pɔfē zubɔ mèn swēeplaaanɔ ɛna andunaa 15:1–19:5

Kirisi suna à kí ble andunaa 19:6–20:15

Musu dufu kɔn tɔɔte dufuo 21:1–22:21

Takada kè bɔkii

1 ¹Luda yā kè èe mɔɔ kɛɛ dà Yesu Kirisine, le à biia a zɔ̀blerinɔne, ben à a malaika zì mamɔma Yohana a zɔ̀bleria, à tò ma yā pì dǔ. ²Luda yā kè Yesu Kirisi à sèeda kèn má è, ben mée oo. ³Aubarikadeen gbē kè zia yā kèki kyó kè ù kɔn gbē kè aɔ à yā mà aɔ kúnanɔ, zaake à gurɔɔ kà kii.

⁴Ma Yohana mámbe ma takada kèkii kè sɔsi mèn swēeplaaa kè aɔ kú Asia b̀usu guunɔne. Luda kè kuu yā, à kuu ai tia, bensɔ èe suu kɔn à Nini mèn swēeplaaa kè aɔ kú à kita aenɔ ⁵kɔn Yesu Kirisi kè de sèeda yāpuradee ũuo gbēkɛɛ keare, aɔ a gba aafia. Yesu pìn g̀aafɛ káaku ũ, àmbe anduna kínanɔ gbāadee ũ. À yewazi à wa bɔ wa durunnon kɔn à aru gbāaaɔ ⁶à wa ka kpatan Luda a De gb̀agb̀arinɔ ũ. Àmbe à gakui kɔn gbāaaɔ vī gurɔ pínɡi! Aami. ⁷À gwa, èe mɔɔ ludambe luguun. Baade pínɡi é wée siàle, baa gbē kè aɔ à zɔ̀nɔ, anduna bori pínɡi é sósobi ɔɔ dɔ à yā musu. Leme! Aami.

⁸Dii Luda bè: Mámbe Alafa kɔn Omegao ũ, Gbāapingide kè má kuu yā, má kuu ai tia, bensɔ mée suu.

Yesu Kirisi bɔ à mɔna Yohanazi

⁹Ma Yohana a gb̀endoo kuuna Yesu guu kɔ gb̀enɔn wá ũ nawēa guu, kíblena guu, menakena guu. Má kú yā ísia luan kè wè be Patamɔ Luda yā kè Yesu à sèeda kè ona yānzì. ¹⁰Dii gurɔɔ zī Luda Nini s̀uma, ben ma kòto gbāaa mà ma kpɛɛ lán kākāki'ɔ bà ¹¹à bè: Ñ pɔ kè ñ è kè takada guu ñ kpāsā sɔsi mèn swēeplaaa kè aɔ kú wéte kènɔ guunɔne: Efesu, Simina, Pegamumu, Tiatira, Saadi, Filadelfia kɔn Laodiseao.

¹²Ben ma lie le mà gbẽ kè èe yã oomao pì e. Kè ma lie le, ma vura dabu è mèn swæplaa. ¹³Ma gbẽke è dabu pìnc té lán gbẽntee né bà. À utagyaba dana, èe gáæzi, vura asaa dɔ à kùsea. ¹⁴À mìkã de pú féfen lán sãkã ke buu bà, à wée de lán ténene bà. ¹⁵À gbá e té kee lán m̀ogotẽ kè wèe baasaa tévura guu bà. À kòto de lán ís̀kana kii bà. ¹⁶À s̀s̀onenc kùna a ɔplaan mèn swæplaa, f̀eɛda lé nna kpaplaplaaa e bɔɔ à lén. À uu e té kee lán ɔfántẽ gbãaa bà.

¹⁷Kè ma à è, ma lee à gbá sæ ma g̃ s̃aii. Ben à a ɔplaa nàma à bè: Nton tó ṽia n kũro. Mámbe Aede k̃n Zãadeeo ù, ¹⁸gbẽ kè èg̃ kuu ù. Ma ga, má kuu, bens̃ még̃ kuu ai gurɔ píngi. Má ga k̃n gèwãao m̀nenc kùna. ¹⁹Ñ p̃ó kè ñ è kē, p̃ó kè kuunc k̃n p̃ó kè eé m̃ó à kpeenc píngi. ²⁰S̀s̀one mèn swæplaaa kè ñ è ma ɔplaan pìnc k̃n vura dabu mèn swæplaaa pìnc asiin yè: S̀s̀one mèn swæplaaa pìnc né s̃osi mèn swæplaaa pìnc z̀irincme, dabu mèn swæplaaa pìnc né s̃osi mèn swæplaaa pìncme.

Efesudeenc yã

2 ¹Ñ kē Efesu s̃osi z̀irine: Mamɔma kè má s̀s̀one mèn swæplaaanc kùna ma ɔplaan, kè m̃é t̃aa oo vura dabu mèn swæplaaanc té, mámbe ma yã k̀kii ò. ²Má n yãkenanc d̃ k̃n z̃i kè née keeo k̃n n menakenao. Neè we ñ gbẽ zaaanc diero. Gbẽ kè aõè ñ z̃inda die Luda z̀irinc ù, bens̃ aɔɔ de à ùro, n ñ ỹ ñ gwà ñ è egedeenc ñ ù. ³Ñ mena f̃, n nawëa kè ma t̃ó yãnz̃i, née kpasaro. ⁴M̃ode má yã ṽinyo. Yenzi kè ñ ṽime káaku bùsa. ⁵Ñ tó n kuuna zi zaale née busaro yã d̃ongu. Ñ ñs̃e lie ñg̃ yã kè neè ke yãanc kee. Tó née ke lero, mé m̃onzi mà n dabu s̃óki kpá. ⁶Baa k̃n beeo ñ yã k̀kii ṽi, ñ za Nikolaitãnc yãkenan lán ma zàn nà. ⁷Gbẽ kè swã ṽi à yã kè Luda Ninii e oo s̀s̀incne ma: Mé gbẽ kè z̃i blè gba zé à lí wèndidee kè kú Luda swadako guu bæe ble.

Siminadeenc yã

⁸Ñ kē Simina s̃osi z̀irine: Mamɔma kè má de Aede k̃n Zãadeeo ù kè ma ga ma eara ma fee, mámbe ma yã k̀kii ò. ⁹Má wéetãmma kè wèe m̃w̃ncne d̃ k̃n n takaasik̃eoo. Baa k̃n beeo auzikideen n ù. Gbẽ kè aõè be Yudañc ñ ù bens̃ aɔɔ de à ùrooñc, kè aõ aduak̃epe de Setãnc p̃ó ù, má d̃ó dian aõè yã dimma nà. ¹⁰Ñton ṽia ke nawëa kè né keenero. Ñ ma, Ibilisi é a gbẽkeno ká kpésiaan, le à a ỹ à gwa, eé wée t̃aawa ai gurɔ kuri. Ñg̃ náane ṽi ai ñ gá gao, mé auzenna kenne ỳari ù. ¹¹Gbẽ kè swã ṽi à yã kè Luda Ninii e oo s̀s̀incne ma: Ga plaade é ña da gbẽ kè z̃i blèaro.

Pegamumudeenc yã

¹²Ñ kē Pegamumu s̃osi z̀irine: Mamɔma kè má f̀eɛda lé nna kpaplaplaaa ṽi, mámbe ma yã k̀kii ò. ¹³Má n kúkii d̃, guu kè Setãnc kiblekita kúmm̃e. Ñ ma yã kùna, née lé sémaziro, baa gurɔ kè wà ma s̀eɛda

yāpurade Antipa dè n wétèn, guu kè Setān kún pì. ¹⁴Mɔde má yā vīnyo fète. N gbēno vī gwe kè aɔ Balamu yā kūna. Balamu pì bé à dà Balakine à Isarailinɔ gàè à n dá taa pɔbleen kɔn pāpākenao. ¹⁵Lemɛ dɔ n gbēno vī gwe, aɔ Nikolaitānɔ yā kūna. ¹⁶Bee yānzi n nɔse lie. Tó née ke lero, mé múnzi tia mà zì kányo kɔn fēdaa kè kú ma lén-o. ¹⁷Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma. Mé gbē kè zì blè gba mana kè utena, mé à gba gbè puraa kè wà tó dufu kèa dɔ. Gbēke tó pì dɔro, séde gbē kè má kpàa pì.

Tiatiradeenɔ yā

¹⁸N kē Tiatira sɔsi zìrine: Ma Luda Né kè ma wée de lán ténene bà bensɔ ma gbà de lán mɔgotē bà, mámbe ma yā kèkii ò. ¹⁹Má n yākenanɔ dɔ, n yenzi, n ludanaanekena, n zíkɛna kɔn n menakenao. Má dɔ dɔ kè yā kè née kee zāa maa de à káakupɔla. ²⁰Mɔde má yā vīnyo. N nɔgbē Yezebeli kè à a zinda diè annabi ũu gbà zé. Èe ma zɔblerinɔ sāsāa èe daaŕne aɔ pāpāa ke aɔ taa pɔ ble. ²¹Ma à gbà zé à nɔse lie, mɔde à yezi à a nɔse lie à pāpākena tóro. ²²N ma, mé kpázi mé tó gbē kè aɔ pāpāa kèonɔ nawēa bíta e, tó aɔe nɔse lie wà à yā tòro. ²³Mé à ìbanɔ dede gagyāao, sɔsinɔ pínɡi é dɔ ke mámbe meè gbēnɔ laasuu kɔn n swèò tàasi ke, mé fīa bo a baadene a yākenaa. ²⁴A Tiatira gbē kpaāa kè á yā pì kūnaro bensɔ á yā kè wè be Setān asii bíta dɔroonɔ, mé aso pānde diarero. ²⁵À ɔ didi yā kè á kūnaa ai màgɔ gá su. ²⁶Gbē kè zì blè bensɔ à yā kè má yezinɔ kūna ai a léa, mé à gba zé à iko vī boriinɔa. ²⁷Eé kí bleŕma kɔn mò gòo à n wíwi lán wè gũ oroo wíwi nà, lán ma De ma gba zé nà. ²⁸Mé à gba gudɔna sɔsɔne dɔ. ²⁹Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma.

Saadideenɔ yā

3 ¹N kē Saadi sɔsi zìrine: Mamɔma kè má Luda Nini mèn sweeplaaanɔ kūna kɔn sɔsɔne mèn sweeplaaanɔ, mámbe ma yā kèkii ò. Má n yākenanɔ dɔ. Kuuna bēe tó bé à dɔmma, mɔde gèn n ũ. ²N itē ke n gbē kè aɔ gɔnnɛenɔ gba gbāaa ai aɔgɔ gá ga, zaake má è n yākee bɔezina ma Ludanero. ³Bee yānzi yā kè n mà ben n sɔ n tó àgɔ dɔngu, ñgɔ kūna n nɔse lie. Tó née itē kero, mé múnzi lán kpāi bà, négɔ gurɔ zaka kè mé mɔ dɔro. ⁴Baa kɔn beeeo n gbēnɔ vī Saadi gwe fète kè aɔe n pókāsāanɔ gbāsī kpáro. Wé taa o ledɔ kɔn pɔ puraaɔ dana, zaake aɔ kà à lézī. ⁵Len gbē kè zì blè égɔ pókāsā puraaɔ dana lɛ. Mé à tó dede wèndi takadan zikiro. Mé zeo ma De kɔn a malaikanɔ ae. ⁶Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma.

Filadelefiadeenɔ yā

⁷N kē Filadelefi sɔsi zìrine: Mamɔma kè má kú madona yāpuradee ũ, kè má Dauda mɔne kūna, kè meè zé wē gbēke è fɔ à tataro, kè meè zé tata

gbêke è f̄õ à w̄ero, mámbe ma yã kèkii ò. ⁸Má n yãkenano d̄õ. Ñ ma, ma zé w̄enne n æ, gbêke é f̄õ à tataro. Baa kè n gbãa bítaro, ní ma yã kúna néé lé sémaziro. ⁹Setãn aduakekpe gbê kè aõè ní zĩnda die Yudano ù bensõ aõ de à ũroon, mé tó egedee p̄ino m̄ó wà kúenne, aõè d̄õ kè má yenzi. ¹⁰Zaake ní yã kè má dienne kúna n f̄õ n mena, mé n b̄o nawëa kè èe m̄o anduna pingia guu le à gbê kè aõ kú t̄ooteano lé à ní gwa. ¹¹Mé m̄ó tia. Ñḡõ p̄ó kè ní v̄i kúna gbãa, le gbêke tón n láada símmaro yãzi. ¹²Mé gbê kè z̄i blè ke ma Luda kpé wesagba ù. Eé b̄o zikiro. Mé ma Luda t̄ó k̄ea k̄on ma Luda wéte Yerusalemu dufu kè eé pita b̄ona à kiia zaa musu t̄o k̄on ma t̄ó dufuo. ¹³Gbê kè swã v̄i à yã kè Luda Ninii e oo s̄os̄ino ma.

Laodiseadeeno yã

¹⁴Ñ k̄e Laodisea s̄osi z̄irine: Mam̄o Aami, s̄eeta náanede yãpuraa kè má de p̄ó kè Ludaa k̄en̄o m̄idee ù, mámbe ma yã kèkii ò. ¹⁵Má n yãkenano d̄õ. Ñ ȳi-ro bensõ ní w̄aaro. Má yezi ñḡõ ȳi kes̄õ w̄aa. ¹⁶Lán ní l̄oḡo n̄a, ní w̄aaro, bensõ ní ȳi-ro, mé n pisime. ¹⁷Neè be c̄ode auzikidee kè p̄óke nii v̄i-roon n ù. Ñ d̄õ kè gbê p̄a b̄uu baakeri w̄endade takaaside v̄ian n ũro. ¹⁸Mée lé daamma ñ vura baasana lú ma kiia, le ñ ke c̄odee ù. Ñ p̄ókās̄a puraa lú ñ da, le ñ n b̄uuk̄ee ute ñ b̄o w̄in. Ñ w̄ee èz̄é lú ñ ká n w̄een le ñ guu e. ¹⁹Meè kp̄ak̄e gbê kè má yeñzin̄zi mà ní t̄oto ke. Beee yãzi, ñ aia ke ñ n̄se lie. ²⁰À gwa, má zena kpeelee méé gbá lee. Tó gbê ma k̄oto mà, ben à zé w̄eme, mé ḡe mà p̄ó bleo eé blemao. ²¹Mé gbê kè z̄i blè gba zé à v̄eëmao ma k̄itaa, lán mapi ma z̄i blè ma v̄ee k̄on ma Deo a k̄itaa n̄a. ²²Gbê kè swã v̄i à yã kè Luda Ninii e oo s̄os̄ino ma.

D̄onzikena Ludane zaa musu

4 ¹Beee gbera ma zé è w̄ena ludambe. Ben ma k̄oto kè má mà káaku lán k̄ak̄aki'ò bà mà d̄o à bè: Ñ m̄ó kè, mé yã kè eé m̄ó beee gberaa c̄oanne. ²Gwe ḡõ Luda Nini m̄oma, ben ma kíblekita è ludambe gwe, gbêkee v̄ëa. ³Gbê kè v̄ëena p̄i e té kee lán gbè bèedee kè wè be dayam̄o bà kes̄õ kaanelia. Ludambef̄eëdaa liga k̄ita p̄izi, à í de lán l̄á'i taka bà lán emeradi bà. ⁴Kíblekita m̄en baro aweesiiḡõc̄õc̄õ ligazi, gb̄ensi ḡõn baro aweesiiḡõc̄õc̄õ v̄eëv̄ëena báa p̄in̄o. Aõ p̄ó puraa dadana, aõ vura f̄ura kukuna. ⁵Lou e pii èe b̄o k̄ita p̄i kiia, èe p̄ütãa èe v̄i. Fitia nana k̄ita p̄i æ m̄en sweeplaa, aõmbe Luda Nini m̄en sweeplaaano ù. ⁶D̄ígi kú k̄ita p̄i æ lán ís̄iaa bà, èe té kee lán gbèdigi bà.

P̄ó b̄ee m̄en siiḡõc̄õc̄õ liga k̄ita p̄izi k̄iik̄i. W̄ee f̄if̄im̄ma kpee k̄on aeo. ⁷P̄ó b̄ee p̄ino káakup̄o de lán músu bà, à plaadee de lán z̄uswaree bà, à aaḡodee uu de lán gb̄entee uu bà, à siiḡodee de lán kúu kè èe v̄iaa bà. ⁸P̄ó b̄ee m̄en siiḡõc̄õc̄õ p̄ino baade d̄èbe v̄i m̄en sweedodo. W̄ee f̄if̄i ní d̄èbe p̄in̄o à guu k̄on à kpee. F̄aant̄e k̄on gw̄aav̄io aõèḡõ bee yãana sai:

Kúadona, kúadona, kúadona,

Dii Luda Gbāapingide.

Ń kuu yā, Ń kuu tia, bens̄ nēe suu.

⁹Gurɔ̀ kè pɔ̀ bēe mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ gbē kè vēena kítaa kè ègɔ̀ kuu gurɔ̀ píngi pì tɔ̀ kpà, aɔ̀ bēe línè aɔ̀ à sáabu kpà, ¹⁰gbēnsi gɔ̀n̄ baro awēesiigɔ̀ pìnɔ̀ è daedae à ae wà dɔ̀nzi kene, aɔ̀è Ń fùra gogo wà káe kíta pì ae aɔ̀ be:

¹¹Dii wa Luda, n ka wà n tɔ̀ kpá,
wà bēe kɔ̀n gbāaaò dɔ̀nne,
zaake n pɔ̀ píngi kè,
aɔ̀ kena kɔ̀n Ń kuunao né n pɔ̀yeziname.

Sāne Bòrɔ̀ kɔ̀n takada kokonao

5 ¹Ben ma takada kokona è na gbē kè vēena kítaa pì ɔ̀piaan, wà yā kēa ae kɔ̀n kp̄eoo píngi, wà à lé kùkū kɔ̀n k̄e'ò leo swēeplaaoo. ²Ben ma malaika gbāadee è, èe kp̄aakpa k̄e kɔ̀n kòto gbāaaò à bè: Dé bé à kà à k̄e'ò k̄enɔ̀ gogo à takada kè poroo? ³M̄ode gbēkee kú ludambe ke tɔ̀tɔ̀tea ke tɔ̀tɔ̀te gizi kè eé f̄ à takada pì poro à gwaro. ⁴Ma ɔ̀ d̄o maamaa, zaake wēe gbēke e kè kà à takada pì poro à gwaro. ⁵Ben gbēnsi pìnɔ̀ doke bēme: Ñton ɔ̀ d̄oro. Ñ gwa, Yuda bori Músu kè de Dauda kpata kè pìto pà Kína ũu zì blè. Àmbe eé f̄ à k̄e'ò mèn swēeplaa pìnɔ̀ gogo à takada pì poro. ⁶Ben ma Sāne Bòrɔ̀ è zena kíta pì sae k̄iikii pɔ̀ bēe mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ kɔ̀n gbēnsi pìnɔ̀ té. À de lán wà à kòto kpà bà. À koba v̄i mèn swēeplaa kɔ̀n wēeoo mèn swēeplaa. Luda Nini mèn swēeplaa kè à Ń zì anduna gu píngianɔ̀n gwe. ⁷À gàa à takada pì si gbē kè vēena kítaa pì ɔ̀zì. ⁸Kè à takada pì si, ben pɔ̀ bēe mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ kɔ̀n gbēnsi gɔ̀n̄ baro awēesiigɔ̀ pìnɔ̀ kùekue Sāne Bòrɔ̀ pì ae. Aɔ̀ baade m̄orɔ̀ k̄una kɔ̀n vura zubɔ̀ kè tuaetiti kán à p̄ào. Tuaetiti pì né Luda gbēnɔ̀ aduakenanɔ̀me. ⁹Aɔ̀ lè dufu si wēe bee:

N ka ñ takada pì sí ñ k̄e'ò pìnɔ̀ gogo,
zaake wà n de,
n gbēnɔ̀ b̄ò Ludane kɔ̀n n aruo
bori píngi guu, boriyā píngi guu,
gbē píngi guu, b̄usu píngi guu.

¹⁰N Ń kpá kpatan,
aɔ̀ ḡɔ̀ wa Luda gb̄àgb̄arino ũ,
aɔ̀égɔ̀ kí blee tɔ̀tɔ̀tea.

¹¹Ben ma malaikanɔ̀ è ligana kíta p̄izi kɔ̀n pɔ̀ bēe pìnɔ̀ kɔ̀n gbēnsi pìnɔ̀ paripari, aɔ̀ parii kà b̄orɔ̀ ũgbangba, weé f̄ wà Ń lé d̄oro. Ma Ń k̄ii mà,
¹²aɔ̀ bè kɔ̀n kòto gbāaaò:

Sāne Bòrɔ̀ kè wà dè kà
wà iko d̄one kɔ̀n auzikio
kɔ̀n ɔ̀ndɔ̀o kɔ̀n gbāaaò kɔ̀n bēeoo,
wà à sáabu kpá, wà à tɔ̀ kpá.

¹³Ben pɔ̀ kɛ̀ Ludaa kɛ̀ musu kɔ̀n tɔ̀tɔ̀teo kɔ̀n tɔ̀tɔ̀te gĩzĩo kɔ̀n ísɪaa guuo pĩngi, pɔ̀ kɛ̀ kú baama pĩnginɔ̀, má mà aɔ̀ bɛ̀:

Wàgɔ̀ bɛ̀e kɔ̀n gbãaaoo dɔ̀
gbɛ̀ kɛ̀ vɛ̀ena kítaane
kɔ̀n Sãne Bòrɔ̀,
wégɔ̀ n̄ sáabu kpaá,
wàgɔ̀ n̄ tɔ̀ kpaá gurɔ̀ pĩngi.

¹⁴Pɔ̀ bɛ̀e mèn siigɔ̀w pìnɔ̀ bɛ̀, aami. Ben gbɛ̀nsi pìnɔ̀ dàedae wà donzi kènɛ̀.

Kãe'ogogona

6 ¹Má è Sãne Bòrɔ̀ kãe'ɔ̀ mèn swɛɛplaaa pìnɔ̀ káakupɔ̀ gò. Ben má mà pɔ̀ bɛ̀e mèn siigɔ̀w pìnɔ̀ doke yã ò lán lapatana bà à bɛ̀: Ìn̄ mɔ̀! ²Ben ma sɔ̀ puraa è, gbɛ̀ kɛ̀ dia sá kúna. Wà kífura kùne, ben à bò zìbleri ù, le à gá zì ble.

³Kè Sãne Bòrɔ̀ kãe'ɔ̀ plaadee gò, má mà pɔ̀ bɛ̀e plaadee bɛ̀: Ìn̄ mɔ̀! ⁴Sɔ̀ pãnde bò dɔ̀, à de tɛɛ zónzon. Wà gbɛ̀ kɛ̀ dia gbà zé à aafia sí andunaa, le gbɛ̀nɔ̀ kɔ̀ dede. Wà fɛ̀eda ìsi kpàa.

⁵Kè Sãne Bòrɔ̀ kãe'ɔ̀ aagɔ̀dee gò, má mà pɔ̀ bɛ̀e aagɔ̀dee bɛ̀: Ìn̄ mɔ̀! Ben ma sɔ̀ siaa è, gbɛ̀ kɛ̀ dia zaka kúna. ⁶Ma kii mà lán gbɛ̀ntee kòto bà, à bò pɔ̀ bɛ̀e mèn siigɔ̀w pìnɔ̀ té à bɛ̀: Ése zaka lé don gurɔ̀ do zĩ ɔ̀ ù. Gbado zaka lé aagɔ̀n gurɔ̀ do zĩ ɔ̀ ù. Ìnton tó kù línɔ̀ kɔ̀n geepi línɔ̀ yakaro.

⁷Kè Sãne Bòrɔ̀ kãe'ɔ̀ siigɔ̀dee gò, ma pɔ̀ bɛ̀e siigɔ̀dee kòto mà à bɛ̀: Ìn̄ mɔ̀! ⁸Ben ma sɔ̀ pufau è, gbɛ̀ kɛ̀ dia tɔ̀n Gaa, Gèwãa tɛ̀zi. Wà n̄ gbá zé aɔ̀gɔ̀ iko vĩ anduna gbɛ̀nɔ̀ leo siigɔ̀deea, aɔ̀ n̄ dede kɔ̀n zĩo kɔ̀n dekaao kɔ̀n gagyãao kɔ̀n nòbɔ̀ pāsínɔ̀.

⁹Kè Sãne Bòrɔ̀ kãe'ɔ̀ sɔ̀wrodee gò, ma gbɛ̀ kɛ̀ wà n̄ déde Luda yã ona kɔ̀n Yesu sèedakenao yãnzì gèwãadeenɔ̀ è tuaetitikpatakii gĩzĩ. ¹⁰Aɔ̀ wii gbãaa lè wà bɛ̀: Dii kɛ̀ kú adona yãpurade, bɔ̀ren né yãkpaɛ ke kɔ̀n gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀w kú tɔ̀tɛanɔ̀ n̄ wa dena gɛɛ borĩmaa? ¹¹Ben wà utagyaba puraa dàda n̄ baadene, wà bɛ̀nne aɔ̀ mena féte ai n̄ Yesu zòbleri daaa kɛ̀ weé n̄ dede lán n̄ bànɔ̀ lé gá káo.

¹²Kè Sãne Bòrɔ̀ kãe'ɔ̀ swɛɛdodee gò, má è tɔ̀tɛ nìgānigā pāsīpāsī, ɔ̀fāntɛ sia kù nìginigi lán bisa kɛ̀ wà dà òsin bà, mɔ̀wura tɛ̀a kù lán aru bà mámmam. ¹³Sɔ̀wɔ̀nenɔ̀ bò ludambe aɔ̀ kwè tɔ̀tɛ lán zàgá'ia è líbe ísi woro nà. ¹⁴Ludambɛɛ kèkɔ̀a à kòkokoko lán pè bà. Kpíiino kɔ̀n ísia luanno sɔ̀ki kpà pĩngi. ¹⁵Anduna kínano kɔ̀n kpatablerino kɔ̀n soza gbɛ̀nsino kɔ̀n auzikideenɔ̀ kɔ̀n gbãadeenɔ̀ kɔ̀n gbɛ̀ pĩngio zòno ke wɛ̀enenɔ̀ ùte gbɛ̀wɛ̀enɔ̀ kɔ̀n gbèkotoonɔ̀. ¹⁶Aɔ̀ wiii gò dɔ̀:

Kpíiino kɔ̀n gbɛ̀nɔ̀ à dawala,
à wa ute gbɛ̀ kɛ̀ vɛ̀ena kítaane,
à wa sí Sãne Bòrɔ̀ pɔ̀fɛ̀a.

¹⁷Zaake aɔ̀ pɔ̀fɛ̀pitammaguro ìsi kà. Dé bé eé fɔ̀ à bɔ̀n?

Sèedakena Luda zòblerinwa

7 ¹ Beee gbera ma malaika gɔ̃n siigɔ̃n è zezè anduna gooda siigɔ̃nwa, aɔ̃ baade a gooda ïa kùna, le ïa tón vu tɔ̃te ke ísïaa ke lí kearo yānzi. ² Ben ma malaika pānde è, à bɔ̃ à fɛɛ ɔ̃fāntēbɔɛ kpa, à Luda Wēndide sèedakebɔ̃ kùna. À lé gbāaa zù malaika gɔ̃n siigɔ̃n kè wà n gbá zé aɔ̃ tɔ̃te kɔ̃n ísïaa yaka pìnɔ̃zi ³ à bè: Àton tɔ̃te ke ísïaa ke líno yakaro ai wà sèeda ke wa Luda zòblerino mi'aenwa. ⁴ Ben wà gbē kè wà sèeda pì kèmmānɔ̃ lé òme, aɔ̃ gɔ̃n bɔ̃n baswēplaa awēsiiḡmē. Aɔ̃ bɔ̃ Isaraili bori pínḡi guu:

⁵ Yuda boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Rubeni boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Gada boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,

⁶ Asa boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Nafatali boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Manase boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,

⁷ Simeɔ̃ boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Levi boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Isaka boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,

⁸ Zebulunì boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Yusuḡu boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa,
 Beyāmi boriino gɔ̃n bɔ̃n kuri awēplaa.

Bori pínḡi kakōana ludambe

⁹ Beee gbera ma gbēn è paripari, weé fɔ̃ wà n lé dōro. Aɔ̃ bɔ̃ b̀usu pínḡi guu, bori pínḡi guu, gbē pínḡi guu, boriyā pínḡi guu. Aɔ̃n zezena kíblekita kɔ̃n Sāne B̀rɔ̃n aɛ. Aɔ̃n utagyaba puraa dadana, kpakpa lánɔ̃n nana ń z̀zi.

¹⁰ Aɔ̃n wii gbāaa leɛ wèe bee:

M̀sina è bɔ̃ wa Luda kè v̄ēna k̀taa
 kɔ̃n Sāne B̀rɔ̃n kiiame.

¹¹ Malaikanɔ̃n zezena wà l̀ga k̀ta kɔ̃n gbēnsino kɔ̃n pɔ̃ b̄ē m̀n siigɔ̃nɔ̃zi ń pínḡi, ben aɔ̃ k̀t̄kue k̀ta p̀i aɛ wà d̄nzi kè Ludane ¹² wà bè:

Aami! Wa Luda bé à tɔ̃ v̄i kɔ̃n gakuio
 kɔ̃n ɔ̃ndɔ̃n kɔ̃n sáabuo kɔ̃n b̀eɔ̃
 kɔ̃n ikoo kɔ̃n gbāaaɔ̃ gurɔ̃ pínḡi. Aami!

¹³ Ben gbēnsi pìnɔ̃ doke ma la à bè: Dénɔ̃n gyabapuradari k̀nɔ̃ ũu? Aɔ̃ bɔ̃ máme? ¹⁴ Ma bène: Baa, m̀be ń d̄. Ben à bème: Gbē kè aɔ̃ bɔ̃ w̄étāmma bíta guunɔ̃mē. Aɔ̃ ń utagyaba pìnɔ̃ p̀pì Sāne B̀rɔ̃n aru guu à pura k̀.

¹⁵ Beee yānzin aɔ̃n kú Luda k̀ta aez̀zi,

aõɔe dɔɔzi a kpɛn fãantẽ kɔn gwãavĩo.

Gbẽ kè vɛena kítaa pì é a kuta kúnla.

¹⁶ Nɔaa ke ímii é n de zikiro,

ɔfãntẽ é n léro, guu é wãmmaro,

¹⁷ zaake Sãne Bòro kè kú kíta pì gura súusu é ke n Dàri ũ,

eé dɔ́nɛ ae ai í wèndide bɔkíia,

Luda é gbasa à n wée'i gogońne píngi.

Kãe'ɔ swɛɛplaade gona

8 ¹Kè Sãne Bòro kãe'ɔ swɛɛplaadee gò, ludambe kè kítikiti lán minti baaakuri taka bà. ²Ben ma malaika gɔn swɛɛplaa kè aõgɔ zezena Luda aenɔ è, wà kãkãki kpãm̃ma mèn swɛɛplaa.

³Ben malaika pãnde m̃ à zè tuaetitikpatakii kè wà pì kɔn vuraò sae, à tésibɔ kè wà pì kɔn vuraò kũna. Wà tuaetiti kpàa bítabita, le à kakɔa kɔn Luda gbẽno píngi aduakenano à kpata, ben à kpàta kíblekita ae tuaetitikpatakii pía. ⁴Ben tuaetiti tésukpe kɔn Luda gbẽno aduakenano fɛe malaika ɔzĩ Luda ae. ⁵Ben malaika pì tésibɔ sè, à té sio tuaetitikpatakíia à pà, ben à zù tɔɔte. Lou e vii, èe pütãa èe pii, ben tɔɔte nigãniã.

Kãkãki mèn swɛɛplaaano pena

⁶Malaika gɔn swɛɛplaa kè aõ kãkãki mèn swɛɛplaa kũna pino à pena soru kè. ⁷A kãakudee a kãkãki pè, ben wà lougbe kɔn téo kakɔana kɔn aruo kù tɔɔtea. Tɔɔte leo aagɔdee té kũ, lino leo aagɔdee té kũ, sè ísi té kũ míomio.

⁸Malaika plaadee a kãkãki pè, ben pɔ tédee b̃ à s̃ ísiaan lán kp̃ii bíta bà. Ísia leo aagɔdee lì aru ũ, ⁹ben ísia pɔ b̃ẽno leo aagɔdee gàga, goro'iteno leo aagɔdee yãka.

¹⁰Malaika aagɔdee a kãkãki pè, ben sɔsɔne bíta kè èe té kũ lán s̃ete bà b̃ ludambe à lèe à dà swaano kɔn biano leo aagɔdeela. ¹¹Sɔsɔne pì tɔn Sewe. Í leo aagɔdee lì sewe ũ, ben gbẽ kè aõ í pì m̃no gàga pari à kyãkyã yãzi.

¹²Malaika siigɔdee a kãkãki pè, ben wà ɔfãntẽ leo aagɔdee lè kɔn mɔvura leo aagɔdeeo kɔn sɔsɔnenɔ leo aagɔdeeo, le aõ leo aagɔde sia kũ yãzi. Ben fãantẽ leo aagɔdee g̃ gupuraa sai, len à de le gwãavĩ dɔ. ¹³Ben ma kúu è èe víaa musumusú. Má mà à wii gbãaa lè à bè: Wãiyoo, wãiyoo, wãiyoo gbẽ kè aõ kú tɔɔtenɔ malaika gɔn aagɔ kè aõ g̃ pino kãkãki'ɔ kè eé b̃ yãzi.

9 ¹Malaika sɔsɔrodee a kãkãki pè, ben ma sɔsɔne è à b̃ ludambe à lèe tɔɔte. Ben wà gèwãa wèe zòoto m̃ne kpàa, ²ben sɔsɔne pì Gèwãa wèe zòoto pì zé wè. Tésukpe b̃n lán m̃odate bíta tésukpe bà, ben gèwãa wèe pì tésukpe ɔfãntẽ sia kũ, guu kè sí níginigi. ³Sutẽno b̃de tésukpe pì

guu aṣ dà tɔɔtela. Wà ní gbá gbāaa lán anduna swínɔ gbāaa bà. ⁴Wà bèñne aṣton ïa da sèaro ke lá ke lí ke, séde gbē kè aṣo Luda sèeda vī ní m'ì'aearoonɔ. ⁵Wèe ní gba zé aṣ gbēno dedero, mɔde aṣé wāwā kpánzi ai mɔ sɔɔrome. Aṣ wāwāa de lán swí gbēpana wāwāa bàme. ⁶Guro beenɔa gbēno é gaa wete, aṣé ero. Ga nii é ní de, mɔde gaa é bàa léfíne.

⁷Sutē pínɔɔ de lán sṣ kè ní sorumi mà kṣn zìonɔ bà. Aṣ pṓke kukuna lán vura fùra bà, aṣ uu de lán gbēntee uu bà. ⁸Aṣo mīkā vī gbāagbāa lán nɔgbē mīkā bà, aṣo swaanɔ vī lán músu swaa bà. ⁹Aṣ kùse de lándṣ aṣo mṓ uta dadana bà, aṣ dèbe kīi dɔ lán goro parii kè sṣnɔ e gáe zì guu kīi bà. ¹⁰Aṣ vlāa vī kṣn kào lán swí pṓ bà. Aṣ gbāaa kú ní vlāa pínɔa, le aṣ ïa dao gbēnoa ai mɔ sɔɔro. ¹¹Gèwāa wèe zòoto malaika pìn ní kína ù. Kṣn Eberu yāo à tṣn Abadṣ. Kṣn Giriki yāo sṣ Apṓlīṣ. ¹²Wāiyoo káakupɔ gète, mèn plaaanɔ e mɔ à kpɛ dɔ.

¹³Malaika swèedodee a kākāki pè. Ma kòto mà à bṓ Luda ae tuaetitipatakii kè wà pì kṣn vuraɔ koba siigṓnɔ kpa. ¹⁴À bè malaika swèedodee kè kākāki kúnane: Ñ malaika gṓn siigṓ kè aṣo yiyina swadaa kè wè be Yuflati saenɔ poro. ¹⁵Ben à malaika gṓn siigṓ kè wà ní soru kè wè beea mɔ beea guro beea guro zaka beea yānzínɔ pòro, le aṣ gbēnteenɔ leo aagṓdee dede yānzi. ¹⁶Wà soza sṣdeenɔ pari lé òme, aṣo gṓn miliṣ wàa dome. ¹⁷Wéegupu'ena pì guu lán ma sṣ pínɔ kṣn ní òrínɔ è nàn yè: Aṣo mṓ utanɔ dadana tēe lán té bà, búgu lán bulu bà, kpā'ikpa'ì lán ɔfántēgbṓ bà. Sṣ pínɔ mì de lán músu mì bà. Té kṣn tésukpeo kṣn ɔfántēgbṓ e bɔɔ ní lén. ¹⁸Kisia mèn aagṓ kènɔ, té kṣn tésukpeo kṣn ɔfántēgbṓ kè èe bɔɔ ní lé guu bé à gbēnteenɔ leo aagṓdee dède. ¹⁹Zaake sṣ pínɔ gbāaa kú ní lé guu kṣn ní vlāao dɔ. Aṣ vlāa de lán mlè bà, aṣo mì vī kè aṣé ïa dao gbēnoa.

²⁰Gbē kpaaa kè aṣe gaga kisia pínɔ musuroonɔ e nṓse lie wà pṓ kè aṣo kè yāa tòro. Aṣo kpé wèe kuee tāanɔne kṣn pṓ kè aṣo kè kṣn vuraɔ kṣn kondogio kṣn mṓgotēo kṣn gbèò kṣn lío. Pṓ pínɔ è guu ero, aṣé yā maro, aṣé taa o sṣro. ²¹Aṣe nṓse lie wà ní gbēdena tòro ke aṣ pṓdammana ke aṣ pāpākena ke aṣ kpāi'ona.

Malaika kṣn takada porona néngoo

10 ¹Ben ma malaika gbāade pānde è, à bṓ ludambe èe pitaa. Ludambe luguu ligazi, ludambefēedaa kú à mīla. À uu de lán ɔfántē bà, à gbánɔ de lán ténene bà. ²À takada néngo kè porona kūna. À a gbá ɔplaa zè ísīaaa, à a gbá ɔze zè tɔɔtea. ³À wii gbāaa lè lán músu pūtāna bà. Kè à wii lè, lapatana mèn swēplaaanɔ yā ò. ⁴Kè lapatana mèn swēplaa pínɔ yā ò le, má yezi mà kē takada guu, ben ma kòto mà, à bṓ ludambe à bè: Ñgṓ yā kè lapatana mèn swēplaa pínɔ ò kūna asii guu, ñton kēro. ⁵Malaika kè má è zena ísia kṣn tɔɔteoa pì a ɔplaa sè à dṓ musu, ⁶ben à sṣ kṣn Luda kè kuu guro pínɔ kè musu kṣn tɔɔteò kṣn ísīaaò kè kṣn pṓ kè kú ní guunɔ

píngi à bè: Eé gí ke dɔro. ⁷Malaika swɛɛplaade kākāki pégurɔɔ zĩ, tó èe mɔɔ pé, Luda pɔyezi kè utena é ke, lán à à baaru kpà a zòbleri annabinɔne nà.

⁸Ben ma kòto kè má mà à bɔ ludambeè pì mà dɔ à bè: Ñ gá ñ takada kè porona à na malaika kè zena ísia kɔn tɔɔteoa zĩ sí. ⁹Ben ma gaa malaika pì kiia ma bène à takada néngo pì kpáma, ben à bème: Ñ sí ñ só. Eégɔ nna n lén lán zó bà, mɔde eé gí n sɔɔzĩ. ¹⁰Ben ma takada néngo pì sí malaika pì zĩ má sò. À kè nna ma lén lán zó bà. Kè má mɔ, à gí ma sɔɔzĩ. ¹¹Ben wà bème mà annabikeyā o dɔ maamaa boriino kɔn búsuno kɔn boriyāno kɔn kínano yā musu.

Sèedade gɔɔn plaaano

11 ¹Ben wà kàba kpàma pɔyɔɔbɔ ũ wà bème: Ñ fɛe ñ Luda kpé yɔ kɔn à gbāgbākii, ñ dɔnziri kè aɔɔ kú gweeno naro. ²Ñ à ua tó, ñton yɔro, zaake wà kpà boriinoame. Aɔé kèse pépɛɛ Luda wétɛdaaa ai mɔ baplaa awɛɛplaa. ³Mé ma sèedade gɔɔn plaaano gba zé aɔ annabikeyā o gurɔ wà swɛɛdo kɔn baaagɔɔo pì guu pɔsia utanɔo dadana. ⁴Gbē pìnɔn kù lí mèn plaa kɔn dabu mèn plaaa kè zena anduna Dii aeno ũ. ⁵Tó gbē e wetɛe à ña dańma, té é bɔ ñ lén à ñ ibɛe pino kpáta. Len gbē kè èe wetɛe à ña dańma é ga le. ⁶Aɔɔ ludambe zé tatana gbāa ví, le lou tón ma gurɔɔ kè aɔɔe annabikeyā ooro yānzĩ. Aɔ í liena aru ũ gbāa ví dɔ. Aɔé kisia bori sānda píngi kpá andunazi gurɔɔ kè aɔɔ yezia.

⁷Tó aɔ ñ sèedadekena yāa, nɔbɔ pásĩ kè è bɔ gèwāa wèe zòoto guu é zĩ kányo à zĩ bleńma à ñ dede. ⁸Aɔ gèno égɔ kaena wétɛdaa kè wà ñ Dii pà lía zédaa guu. Yáasi guu wè wétɛdaa pì sísi Sɔdɔmu ke Igipiti. ⁹Gbē píngi kɔn bori píngio kɔn boriyā píngio kɔn búsuno píngi gbēno é ñ gèno gwagwa ai gurɔ aagɔ kɔn a kusuo, aɔé we wà ñ víiro. ¹⁰Gbē kè aɔɔ kú tɔɔteano é pɔnnaa ke aɔé zĩbaa ke aɔé gba dakɔne, kè annabi gɔɔn plaaa kè wāwāa kpānzĩ pino gāga yānzĩ. ¹¹Gurɔ aagɔ kɔn a kusuo pì gbera Ludaa tò wesa wèndidee gèńgu, ben aɔ fèe wà zè. Vía gbē kè aɔ ñ éno kù maamaa. ¹²Ben annabi pino kòto gbāaa mà à bɔ ludambe à bèńne: À fɛe à mɔ kè. Gurɔɔ kè aɔ ibeeno wée fíńma, ben aɔ fèe wà tà musu ludambe luguu guu. ¹³Zĩ beea tɔɔte nigānigā pásĩpāsĩ, wétɛdaa pì leo kuridee gbɔro, ben gɔɔn bɔɔ swɛɛplaaano gāga tɔɔtenigānigāna pì guu. Vía gbē kpaaano kù, ben aɔ bèe li Luda Musudene. ¹⁴Wāiyoo plaadee gète, à aagɔdee e kaa sa.

Kākāki swɛɛplaade pena

¹⁵Malaika swɛɛpladee a kākāki pè. Kòto gbāaano bɔ ludambe wà bè:
Anduna kpata gɔɔ wa Dii pɔ ũ
kɔn kína kè à kào,
eégɔ kí blee gurɔ píngi.

¹⁶Gbēnsi gɔɔn baro awɛɛsiigɔɔ kè aɔɔ vèevèena ñ kítaa Luda ae pino kùekue aɔ dɔnzĩ kène ¹⁷wà bè:

Dii Luda Gbāapingide
 kè ní kuu yā bensō ní kuu ai tia,
 wa n sáabu kè,
 zaake n bɔ kɔn n gbāa bítaome,
 gbasa n na kíblenaa.

¹⁸ Boriino pɔ fē,
 ben n pɔfē pítamma.
 N yākpækéna kɔn gèwāadeeno gurɔɔ kà.
 Né fīa bo n zòbleri annabinone
 kɔn n gbē kè aɔɔe vīa kēenneeno,
 né fēte gbēnsi,
 né andunaderino dēde.

¹⁹ Ben wà Luda kpé kè kú musu wè, ben wà Luda bà kuunaíyo àkpati è à guu. Lou e pii, èe vīi, èe pūtāa. Tɔɔte nigānigā, loughbe pāsī kwè.

Nɔgbē kɔn kwā isio

12 ¹ Ben ma wée si sèeda bíta bɔnsaele ludambe. Nɔgbē kee ɔfántē yina bisa ū, mɔvura kú à gbá gīzī, à sɔsɔne mèn kuri awēplaaano kuna kífura ū. ² À nɔsina, ben nɔwāwāa fēea, èe né'iwāwā wii lee. ³ Ben ma wée si pɔ pāndelee ludambe sèeda ū. Kwā isi tēa zónzon kú gwe, à mì mèn swēplaa, à koba mèn kuri. À kífura mèn swēplaaano kukuna. ⁴ À sɔsɔnenɔ leo aagɔdee wòro ludambe kɔn a vlāao à kwèe tɔɔte, ben à mò à zè nɔgbē kè yezi à né ii pì ae, le à e à né kè eé ii pì só yānzi. ⁵ Ben nɔgbē pì nēgɔgbē kè eé kí ble bori píngia kɔn mò gòo ì. Ben wà né pì sè wà tào Luda kɔn a kitao kiia. ⁶ Nɔgbē pì bàa lè à tà sēn, guu kè Ludaa kèkene, le wà à gwa gurɔ wāa sweedo kɔn baaagɔɔo guu.

⁷ Ben zī fēe ludambe, Mikaeli kɔn a malaikano zī kà kɔn kwā pio, kwā kɔn a ìbano zī kànyo. ⁸ Ben aɔ gbāaa kēsā, aɔɔe vēekii e ludambe dɔro. ⁹ Wà pè kwā isi pia wà à bɔ. Àmbe mlē zii kè wè be Ibilisi ke Setān, anduna píngi sāsāri ū. Wà à bɔ wà zù tɔɔte kɔn a ìbano ledò. ¹⁰ Ben ma kòto gbāaa mà ludambe à bè:

Wa Luda zī blè sa,
 à gbāa kɔn à kpatao bɔ gupuraa,
 à iko kpà kí kè à kàa.
 Zaake wà pè yādimmaria wà à bɔ.
 Àmbe ègɔ wa gbēno yakaa wa Ludane fāantē kɔn gwāavio.

¹¹ Wa gbēno zī blèa kɔn Sāne Bòro aru gbāaao
 kɔn ní sèedadekeyāo.

Aɔ gī ní wēndizi ai aɔ gāa gào.

¹² Beee yānzi amɔa kè á kú ludambeeno à pɔnnaa ke.
 Wāiyoo tɔɔte kɔn ísiaao,
 zaake Ibilisi pítawa kɔn pɔfē bítaome,

kè à dǝ kè gurɔɔ kè gǝare kpáaro yānzi.

¹³Kè kwā è wà a zu tɔɔtea, ben à pèe nɔgbē kè à négǝgbē ì pìzi. ¹⁴Ben wà kúu bíta dèbe mèn plaaa kpà nɔgbē pìà, le à vīa à ke zǝ kǝn mlè pìo, à tá guu kè wà kèkene sèn, le wà à gwa gwe wè aagǝ kǝn a kusuo. ¹⁵Mlè pì ì pìsi nɔgbē pì kpæe lán swaa bà, le ísǝ e à à sé, ¹⁶ben tɔɔte nɔgbē pì mì sǝ, à a lé wè à ì kè bǝ kwā lén pì mì. ¹⁷Ben kwā pì fè nɔgbē pìzi, à gàa zǝ ká kǝn à borii kè aǝ gǝnɔ, gbē kè aǝ Luda yā kè Yesu à sèeda kè kúnano. ¹⁸Kwā pì zena ísia léa.

Nǝbɔ pāsǝ mèn plaaano

13 ¹Ben ma nǝbɔ pāsǝ è èe bɔɔ ísǝaa pì guu, à mì mèn sweeplaa à koba mèn kuri. Koba mèn kuri pìno kífura kukuna. Dɔkena kǝn Ludao tǝ kēna à mì pìno. ²Nǝbɔ pāsǝ kè má è pì bǝ lán gbèka bà, à ɔɔ pāsǝ maamaa. À lé de lán músu lé bà. Kwā a gbāaa kpàa kǝn a kíblekitao kǝn a iko bítao. ³À mì pìno doke de lán wà à kari kè ai à kà gana bà, ben à bǝ pì yāa. À yā bǝ anduna gbē píngi sae, ben aǝ tèzi. ⁴Ben aǝ dɔnzi kè kwā pìne, kè à a iko kpà nǝbɔ pāsǝ pìà yānzi. Aǝ dɔnzi kè nǝbɔ pāsǝ pìne dɔ aǝ bè: Dé bé à kà nǝbɔ pāsǝ pì ũu? Dé bé eé fǝ à zǝ káo?

⁵Wà wada yā'ona lé kpà nǝbɔ pāsǝ pìà à Luda tǝ zaaa sío, ben wà à gbà zé à iko ke ai mɔ baplaa aweeplaa. ⁶Ben à nà dɔkenaa kǝn Ludao à à tǝ zaaa sǝ kǝn à kúkiio kǝn gbē kè aǝ kú gweeno. ⁷Wà à gbà zé à zǝ ká kǝn Luda gbēno à zǝ blemma. Wà à gbà zé dɔ àgǝ iko vǝ bori píngia kǝn gbē píngio kǝn boriyā píngio kǝn bǝsu píngio. ⁸Gbē kè aǝ kú tɔɔteno é dɔnzi ke nǝbɔ pāsǝ pìne ñ píngi, gbē kè aǝ tǝ kú wèndi takadanloono. Takada pì né Sāne Bǝrɔ kè wà dè le Ludaa kpé à anduna káe pǝme. ⁹Gbē kè swā vǝ à ma.

¹⁰Gbē kè Ludaa diè wà à kǝ zǝzɔ ũu weé à kǝme.

Gbē kè Ludaa diè wà à de fèedaao fèedaan weé à deo.

Bee e oo Luda gbēnoe aǝgǝ mena vǝ, aǝgǝ náane vǝ.

¹¹Ben ma nǝbɔ pāsǝ pānde è èe bɔɔ tɔɔten. À koba vǝ mèn plaa lán sāne bǝrɔ pǝ bà, mɔde à yā ò lán kwā bàme. ¹²À nǝbɔ pāsǝ káakupɔ pì iko píngi kè à wáa. À tǝ tɔɔte kǝn gbē kè aǝ kúnno dɔnzi ke nǝbɔ pāsǝ káakupɔ kè wà à kari kè ai à kà gana à bǝ yāa pìne. ¹³À dabuyā bítano kè, baa se à tǝ té bǝ ludambe à lèe tɔɔtea gbēno wáa. ¹⁴À gbē kè aǝ kú tɔɔteano sǝsǝ kǝn dabuyā kè wà à gbà zé à kè nǝbɔ pāsǝ káaku pì wáano. À bèñne aǝ nǝbɔ pāsǝ kè wà à kari kè kǝn fèedaao, ben à kpé bēe taka ke. ¹⁵Wà à gbà zé à wèndi kpà nǝbɔ pāsǝ taka pìà, ben nǝbɔ pāsǝ taka pì yā ò à tǝ wà gbē kè aǝ gǝ dɔnzi kenezino dède. ¹⁶À tǝ wà sèeda kè ñ baade píngi ɔplaa ke ñ mǝ'ae, né féte gbēnsi, auzikideeno kǝn takaasideeno, zǝno kǝn wēeno. ¹⁷Gbē kè nǝbɔ pāsǝ pì tǝ sèeda vǝro kesǝ à tǝ lamba, adee é fǝ à pǝ yá kesǝ à lúro. ¹⁸Ɔndǝyān yè. Gbē kè wéezēe vǝ, à nǝbɔ pāsǝ pì lamba dɔdɔ, zaake gbēntee tǝ lambame. À lamba né wàa aagǝ kǝn baaagǝ aweesweedome. (666)

Sāne Bòrɔ kɔn gbē kè à n bóno

14 ¹Ben ma Sāne Bòrɔ pì è zena Zayɔn kpíiia. Gɔn bɔrɔ wàa swæplaa awæaagɔ kúo. À tɔ kɔn à De tɔo kēna n m̀'aeɔa. ²Ma kii mà à b̀ ludambe lán ísɔkana kii bà, lán lapatana gbāaa bà. Kii kè má mà pì de lán m̀ɔrɔlerino m̀ɔrɔ'ò bà. ³Gɔn bɔrɔ wàa swæplaa awæsiigɔ pìɔɔ e lè dufu sii kíta kɔn pɔ bē mèn siigɔɔ kɔn gbēnsino æ. Gbēkee e fɔ à lè pì dàdaro, sé gbē kè wà n bó anduna guu pìɔ. ⁴Aɔmbe gbē kè aɔɔe gbāsí ke kɔn nɔgbēnɔroon ũ, kè aɔɔ kuu lezi. Aɔègɔ té Sāne Bòrɔzi guu kè è gán píngi. Wà n bó gbē káakunɔ ũ Ludane kɔn Sāne Bòrɔ pìo. ⁵Wèe ma ziki kè aɔ egɛ t̀oro, aɔɔ taari víro.

Yākpækeguro baarukpana

⁶Ben ma malaika pānde è èe vīaa musumusú. À baaru nnaa kè kuu guro píngi kúna le à kpá gbē kè aɔ kú tɔɔtenɔne, b̀usu píngi, bori píngi, boriyā píngi kɔn gbē píngio. ⁷À ò gbāngbān à bè: À vīa ke Ludane à bèe líne, zaake à yākpækena kɔn gbēnɔo guro kà. À dɔnzi ke Luda kè musu kɔn tɔɔte kɔn ísiaa kɔn bianɔ kène.

⁸Malaika plaadee té à kpæe à bè: Babilɔnu gb̀oro! Wéteda bíta pì gb̀oro! À tò bori píngi a pāpækena wēe kè è m̀ Luda pɔfè m̀o.

⁹Malaika aagɔdee té n kpæe, à ò gbāngbān à bè: Tó gbē dɔnzi kè ǹbɔ pāsí pìne kɔn à takao à à sèeda sì a m̀'aea kesɔ a ɔɔ, ¹⁰ambe eé Luda pētē wēe kè wà kà à pɔfè togoon atēe mi, eé wāwāa ma té kɔn ɔfāntēgbɔo guu zaa Luda malaikanɔ kɔn Sāne Bòrɔo æzi. ¹¹Aɔ wétamma tésukpe égɔ òo guro píngi. Gbē kè aɔ dɔnzi kè ǹbɔ pāsí pìne kɔn à takao aɔ à tɔ sèeda kèno iampana víro fāantē kɔn gwāavío. ¹²Bee e oo Luda gbēnɔne aɔgɔ mena vī, gbē kè aɔ yā kè à dieno kúna aɔɔe Yesu náane keeno.

¹³Ben ma kòto mà à b̀ ludambe à bè: Ǹ kèkii kē. Aubarikadenɔn gbē kè aɔé ga Dii guu zaa tiaano ũ. Luda Nini bè: Leme! Aɔé kamma bo kɔn ǹ zii, zaake aɔ maakena gbè tézi.

Tɔɔte pɔno kēkēna

¹⁴Ben ma ludambe lugu puraa è, pókee vēea lán gbēntee bà. À vura fura kuna, à konto lénna kúna. ¹⁵Ben malaika pānde b̀ Luda kpén à lé gbāaa zù gbē kè vēena ludambe luguuazi à bè: Ǹ konto ká p̀zi ǹ kē, zaake tɔɔte pɔno mà, à kà kēna. ¹⁶Ben gbē kè vēena ludambe luguua a konto màe tɔɔte à tɔɔte pɔno kēkē.

¹⁷Malaika pānde b̀ musu Luda kpén, à konto lénna kúna òo. ¹⁸Ben malaika pānde kè té iko vīi b̀ sa'okiia. À lé gbāaa zù gbē kè konto lé nna kúna p̀zi à bè: Ǹ ǹ konto lénnaa ká geepi kò kè aɔ kú tɔɔteanozi ǹ z̀z̀, zaake à bee mà. ¹⁹Ben malaika pì a konto màe tɔɔte à geepi kòno z̀z̀ à kà geepi'ifēki bíta kè de Luda pɔfēpitabo ũu guu. ²⁰Wà kèse p̀ep̀e geepi

kò pìnɔa wéte kpɛɛ, ben aru bɛe geepi'ifɛkii guu à dàgula ai kiloo wàa do kpé basɔɔro, à lezĩ kà sɔ aizi lén.

Kisia zāade mèn swɛɛplaaano kpánzina

15 ¹Ben ma sèeda pānde è ludambe, à bíta à bò ma sae. Malaika gɔɔn swɛɛplaaano kisia zāade mèn swɛɛplaaano kūna. Beeen Luda é a pɔfɛpitamma mi deo.

²Ben ma pʻke è lán sèbe bà, à de lán dígi bà kakɔana kɔn téo. Ma gbě kè aɔ zĩ blè nɔbo pāsĩ pía kɔn à takao kɔn à tɔ lambaano è zena sèbe kè de lán dígi bà pì sae, aɔ mɔɔ kè Ludaa kpànmmano kùkūna. ³Aɔɔe Luda zòbleri Musa lè sii kɔn Sāne Bòro lèo wà bè:

Dii Luda Gbāapingide,
n yākenano bíta, aɔ bò wa sae.

Bori pínɡi Kína,
neè yā ke a zéa kɔn yāpuraa.

⁴Dii, dé bé à n vĩa víroo?

Dé bé eé gí n tɔ kpázii?
Zaake n mèn do, ímbe ní kú adona.
Bori pínɡi é mó donzi kenne,
zaake n maakenano bò gupuraa.

⁵Beee gbera ma Luda kpé è wēna musu, àmbe bisakutaa kè à doka kún ũ. ⁶Ben malaika gɔɔn swɛɛplaa kè aɔ kisia mèn swɛɛplaa kúnano bɛe kpé pì guu. Aɔ táaru bisa pura féfen kè èe té kee kùńla, vura asaa dɔdɔ ní kùsea. ⁷Ben pʻ bɛe mèn siigɔɔno doke vura zubo kpà malaika gɔɔn swɛɛplaa pìnɔ baadea, Luda kè ègɔ kuu gurɔ pínɡi pɔfɛ kán à pà. ⁸Luda gakui kɔn a gbāaa tésukpe kpé pì pà. Gbēke é fɔ à gēnlo ai malaika gɔɔn swɛɛplaa kisia mèn swɛɛplaa pìnɔ gàa à mi deo.

Luda pɔfɛ pitana andunazi

16 ¹Ben ma kòto gbāaa mà bɔna Luda kpén, à bè malaika gɔɔn swɛɛplaa pìnɔne: À gá à Luda pɔfɛ kè kú zubo mèn swɛɛplaa pìnɔ guu ɛe andunaa. ²À káakudee gàa à a zubo èe andunaa. Ben bɔgĩ zaa pāsino bò gbě kè aɔ nɔbo pāsĩ sèeda vī, kè aɔɛ donzi ke à takaneno.

³À plaadee a zubo èe ísía. Ben ísía'i gɔ lán gè aru bà, pʻ bɛe kè aɔ kú à guuno gàga pínɡi.

⁴À aagɔdee a zubo èe swaano kɔn bianɔa, ben í pìnɔ lì aru ũ. ⁵Ben má mà malaika kè í iko vī bè:

Kuadonade, mmɔn kè ní kuu yāa,
bensɔ ní kuu kɔn a tiaao,
n yākpae kènyo a zéame.

⁶Aɔ n gbēno kɔn n annabino aru kwèe,
ben n aru kpànmma aɔ mi.

À kō sìn̄yo l̄e.

7Ben ma kòto mà b̄ona sa'okiia à b̄e:

L̄eme, Dii Luda Gbāapingide,
n yākp̄ae k̄èn̄yo a z̄éame,
bens̄o n̄ yāpuraā v̄i.

8À siiḡōdee a zub̄o èe of̄ant̄ēa, à tò à t̄é gb̄ēnt̄een̄o kp̄ata. 9À puusu gb̄āaa n̄ pá, ben aō Luda k̄è kisia beeen̄o iko v̄i t̄ó zaaa s̄i. Aō̄e n̄se lie wà b̄èe l̄ínero.

10À s̄w̄rodee a zub̄o èe n̄b̄o p̄ās̄i k̄íblekitaā, ben gusiaā dà à kp̄atala. Gb̄ēn̄o e n̄ l̄é yāak̄ōte wāwāa guu, 11ben aō Luda Musude t̄ó zaaa s̄i aō wāwā k̄ōn n̄ b̄òḡiio yānzi. Aō̄e n̄se lie wà kp̄eē l̄i n̄ yākenan̄oero.

12À sw̄eēdodee a zub̄o èe swadaa k̄è w̄e be Yuflatia, ben swaa p̄i í b̄aba, ben z̄é b̄ò of̄ant̄ēb̄oē k̄pa k̄inan̄oē. 13Ben ma z̄inn̄o è m̄èn aaḡō lán bl̄n̄o b̄à aō̄e b̄o kwā k̄ōn n̄b̄o p̄ās̄io k̄ōn annabi eḡeēo l̄én. 14Z̄in dabuyākerin̄oē. Aō̄e gaa anduna p̄íngi k̄inan̄o kiia, le wà n̄ kak̄ōa aō z̄i ká Luda Gbāapingide guro b̄íta z̄i yānzi. 15À ma! Mé m̄ó lán kp̄ai b̄ame. Aubarikadeen gb̄ē k̄è a w̄éē ḡō d̄o ū, à a p̄ókās̄ān̄o dana, le àton b̄o būu wà à būuk̄eē ero yānzi. 16Ben z̄in p̄in̄o k̄ina p̄in̄o k̄ak̄ōa guu k̄è w̄e be k̄ōn Eberu yāo Amaḡed̄o.

17À sw̄eēplaadee a zub̄o èe íaa. Ben kòto gb̄āaa b̄ò k̄ita kiia Luda kp̄én à b̄è: À k̄èn gwe. 18Lou e pii, èe v̄ii èe p̄ūtāa. T̄oote niḡaniḡā p̄ās̄ip̄ās̄i. Zaa lán wà gb̄ēnt̄ee k̄àe t̄oote n̄à, à taka borii e ke zik̄iro, à p̄ās̄i k̄è b̄íta. 19W̄ét̄eda t̄ódee kp̄àatek̄ōr̄e leo aaḡō, ben bori p̄íngi w̄ét̄edaan̄o gb̄òro. W̄ét̄eda t̄óde Babil̄onu yā d̄ò Ludan, ben à a p̄of̄ē p̄ās̄i w̄ē togoo kp̄àa à m̄i. 20Ísia luann̄o ḡē z̄éla p̄íngi, w̄èe w̄éē si kp̄iinn̄oē d̄oro. 21Lougbe b̄ítan̄o b̄ò ludambe, aō k̄à kiloo baplaa. Aō sisi gb̄ēnt̄een̄o, ben aō Luda t̄ó zaaa s̄i lougbe kisiadee p̄i yānzi, zaake kisia p̄i p̄ās̄i maamaa.

Kaarua k̄è di n̄b̄o p̄ās̄ia

17 1Malaika ḡōn sw̄eēplaaa k̄è aō zub̄o m̄èn sw̄eēplaa k̄ūna p̄in̄o doke b̄ème: Ñ m̄ó mà yā k̄è eé w̄i kaarua t̄ódee k̄è v̄ēena swaa pariin̄o ōoanne. 2Anduna k̄inan̄o p̄āp̄āa k̄èo, anduna gb̄ēn̄o à p̄āp̄ak̄ena w̄éē m̄i wà k̄ā. 3Luda Nini m̄onama guu malaika p̄i ḡāamao gb̄āan. Ben ma n̄ogb̄ē ke è dina n̄b̄o p̄ās̄i t̄ēaaa. D̄ok̄ena k̄ōn Ludao t̄ón̄o f̄if̄ia, à m̄i m̄èn sw̄eēplaa, à koba m̄èn kuri. 4N̄ogb̄ē p̄i bisa gaarura'ide k̄ōn à w̄éē t̄ēadeeo yina, à z̄ābleb̄o k̄è wà p̄i k̄ōn vuraon̄o dana k̄ōn gb̄ē b̄ēdeēn̄o k̄ōn òson̄o. À vura togo k̄ūna, t̄ē p̄ón̄o k̄ōn à p̄āp̄ak̄ena gb̄ās̄in̄o kán à p̄à. 5Wà t̄ó asiidee k̄è à m̄i'aea wà b̄è:

W̄ét̄eda t̄óde Babil̄onu,

kaaruan̄o k̄ōn anduna t̄ē p̄ón̄o da.

6Má è n̄ogb̄ē p̄i Luda gb̄ē k̄è wà n̄ déde Yesu s̄ēdak̄ena yānz̄in̄o aru m̄i à k̄ā èe à deē.

Kè ma à è, à yā b̀̀ ma sae maamaa. ⁷Ben malaika p̀̀ ma la à b̀̀: B̀̀yānzin à yā b̀̀ n saezi? Mé nɔgb̀̀ p̀̀ asii onne k̀̀n ǹ̀bo pāsi k̀̀ à à sena asio, k̀̀ à m̀̀ m̀̀n swēplaa à koba m̀̀n kuri p̀̀. ⁸Ǹ̀bo pāsi k̀̀ ní è p̀̀ kuu yā, ben à kuu tia d̀̀ro, bens̀̀ eé bo g̀̀wāa ẁ̀e z̀̀oto guu à m̀̀ p̀̀ kaatena. Gb̀̀ k̀̀ aō kú k̀̀tɔtɔ, k̀̀ aō t́ kú ẁ̀ndi takadan zaa anduna daegurɔaroon, t́ aō ǹ̀bo pāsi k̀̀ kuu yā, ben à kuu tia d̀̀ro, m̀̀de eé eara à m̀̀ p̀̀ è, à yā é bo ní sae. ⁹Laasuudee k̀̀ ɔnd̀̀o v̀̀ yān ỳ̀. M̀̀ m̀̀n swēplaaa p̀̀nò né s̀̀si m̀̀n swēplaaa k̀̀ nɔgb̀̀ p̀̀ vēenaanome. Kí g̀̀on swēplaaanome d̀̀. ¹⁰Aō g̀̀on s̀̀roo l̀̀e, gb̀̀ doo kuu, gb̀̀ doo kp̀̀. T́ à m̀̀, eé gi kero. ¹¹Ǹ̀bo pāsi k̀̀ kuu yā, ben à kuu tia d̀̀roo p̀̀ né kína soraag̀̀deeme. G̀̀on swēplaaa p̀̀nò dokeme d̀̀. Èe m̀̀ p̀̀e kaatena. ¹²Koba m̀̀n kuri k̀̀ ní è p̀̀nò né kí g̀̀on kuri k̀̀ aōe kpata ble k̀̀roonome. M̀̀de aōé kí ble gurɔ zaka f̀̀te guu k̀̀n ǹ̀bo pāsi ledò. ¹³Aō g̀̀on kuri p̀̀nò lé d̀̀nk̀̀me. Aōé ní gbāa k̀̀n ní ikoo kpá ǹ̀bo pāsi pia. ¹⁴Aōé z̀̀ ká k̀̀n Sāne B̀̀roo, m̀̀de eé z̀̀ blemma, zaake diino Diime, ḱnanò Kíname. À gb̀̀ nánedee k̀̀ à ní sísi à ní s̀̀nò kúo. ¹⁵Ben malaika p̀̀ b̀̀me: Swaa k̀̀ ní è kaarua vēenamano né gb̀̀nò k̀̀n pariino k̀̀n boriino k̀̀n boriyānome. ¹⁶Ǹ̀bo pāsi k̀̀n koba m̀̀n kuri k̀̀ ní è p̀̀nò é za kaarua p̀̀n. Aōé à kaate aō à t́ b̀̀u. Aōé à só aōé t́ s̀̀a. ¹⁷Zaake Luda a poyezi dāfine ní sẁ̀n aō ledole keme. Aōé ní kpata kpá ǹ̀bo pāsi pia ai Luda yā gá papao. ¹⁸Nɔgb̀̀ k̀̀ ní è p̀̀ né wéteda t́dee k̀̀ iko v̀̀ anduna ḱnanome.

Babilonu leena

- 18** ¹Beee gbera ma malaika pānde è b̀̀na ludambe. À iko bíta v̀̀, à gakui anduna p̀̀. ²À wii gbāaa l̀̀ à b̀̀: Babilonu l̀̀e, wéteda t́dee p̀̀ l̀̀e. À g̀̀ z̀̀nno kúkii ũ, t́a bori píngi t̀̀ ũ, bāa k̀̀ ẁ̀ ní t̀̀ bo wà zaŋguno bee ũ. ³Zaake bori píngi à pāpākena ẁ̀e k̀̀ è m̀̀ Luda p̀̀f̀̀o m̀̀. Anduna ḱnanò pāpāa k̀̀o, ben anduna laatarino k̀̀ auzikideeno ũ à nmanana bíta guu. ⁴Ben ma k̀̀to pānde mà b̀̀na ludambe à b̀̀: À boe à guu ma gb̀̀nò, le a ɔ t́ng̀̀ kú à durunno guu yā k̀̀ weé m̀̀nenò tón a lero yānzi. ⁵Zaake à durunno gb̀̀ à z̀̀ ludambeea, ben à dàkenano d̀̀ Ludan. ⁶À f́a bone yā k̀̀ à k̀̀nna, à kene à yākenaa leo plaa. À p̀̀f̀̀ ẁ̀ káne a togoon

de pɔ̀ kè à kà́nna leo plaa.

7 À wāwā kōn wēndaa kɔ́pazi,
lán à tɔ̀ kè nnamana guu lén nà.
Zaake è be a swè guu,
kínan a ũ vēena a kítaa,
gyaano takaasideen a ũro,
é sósobi ke zikiro.

8 Beee yānzi kisia kèkiino é à le gurɔ̀ dozi,
gagyā kōn wēndaa kōn nɔ́aa.
Té bé éé à kɔ́pata,
zaake Dii Luda à yākpaekeeri gbāa.

9 Anduna kína kè aɔ̀ pāpāa kèò aɔ̀ nnaa màoɔ̀, tó aɔ̀ à tékūna luguu è, aɔ́é
ɔ̀ɔ̀ do aɔ́é kɔ́pangeda ke. 10 Aɔ́é ze kāa vīa guu wāwāa kè wà kɔ́pazi yānzi aɔ́ be:

Wāiyoo, wāiyoo, wéteda bíta!

Wéteda ikode Babilonu!

Yā mò à vēemma gurɔ̀ do gɔ̀ɔ̀?

11 Anduna laatarino é ɔ̀ɔ̀ do se, aɔ́é sósobi kenɛ, kè gbēke é ní laa kèkiino
lúmma dɔ̀ro yānzi: 12 Vura, kondogi, gbè bèedeeno, òsonɔ̀, bisa ɔ̀deeno,
bisa tēa kōn à gaarura'ideeno, siliki, lí maa bori píngino, pɔ̀ kè wè ke kōn
wesaswaaono kōn lí bèedeeno kōn m̀dogotēno kōn m̀sino kōn gbè puraano
píngi, 13 lítee gū nnannaano, d̀ò pónɔ̀, tuaetitino, lí'ɔ̀ gū nnannaano,
geepiwē, ǹsɔ̀, flawa, p̀wēeno, zùnɔ̀, sāano, s̀ono kōn ní góronɔ̀, z̀ono kōn
gbēntee wēndino. 14 Weé bene: Pɔ̀ maa kè neè à ni deeno yāamma píngi.
N nnamana kōn n gakuio p̀tingu píngi, né e ziki dɔ̀ro.

15 Laatari kè aɔ̀ kè auzikideeno ũ wétedaa p̀i gāzino é ze kāa vīa guu
wāwāa kè wà kɔ́pazi yānzi. Aɔ́é ɔ̀ɔ̀ do wà sósobi ke 16 aɔ́ be:

Wāiyoo, wāiyoo wéteda tóde!

À táaru bisa yì yā

kōn bisa gaarura'idee kōn à wéé tēadee.

À zāblebɔ̀ kè wà p̀i kōn vuraono dà yā

kōn gbè bèedeeno kōn òsonɔ̀.

17 À auziki píngi kàate gurɔ̀ do gɔ̀ɔ̀.

Góro'ite diino kōn táa'orino kōn góro gbēno kōn gbè kè aɔ́é zii ke
ísiaalaano é ze zàazā ní píngi. 18 Tó aɔ̀ wétedaa p̀i tékūna luguu è, aɔ́é wii
lé wà be: Wéteda kee kuu yā kè à bíta kà wétedaa kèkii ũro. 19 Aɔ́é ɔ̀ɔ̀ do
aɔ́é kɔ́pangeda ke, aɔ́é sósobi ke aɔ́é wii lé wà be:

Wāiyoo, wāiyoo wéteda tóde!

Gbè kè aɔ̀ góro'ite vī ísiaalaano píngi

kè auzikideeno ũ wétedaa p̀i auziki kè dìn sàabu,

ben à g̀è bezí ũ gurɔ̀ do gɔ̀ɔ̀.

20 À p̀onna ke à yā musu ludambedeeno kōn Luda gbēno kōn à z̀irino
kōn à annabino, zaake Luda bé à g̀éè b̀aare.

²¹Ben malaika gbāadee gbè kè kà wísilɔgbè gbèntē ũu sè à zù ísīaa guu à bè:

Len weé wétēda tóde Babilɔnu zun le kɔn gbāaa, weé wétēdaa pì e ziki dɔro.

²²Weé mɔɔ ke gāgā'ɔ ke kure ke kākāki'ɔ ma n guu ziki dɔro. Weé ɔzikeri ke e n guu ziki dɔro. Weé wísilɔgbè kīi ma n guu ziki dɔro.

²³Weé fitia gupuraa e n guu ziki dɔro. Weé nɔsekīi ma n guu ziki dɔro. N laatarinɔ né anduna gbēnsinɔme yā, n pɔ dà bori píngia n ní mì lìe.

²⁴Wà annabinɔ kɔn Luda gbēnɔ aru è à guu kɔn gbē kè wà ní déde anduna guunɔ ní píngi.

Pɔnnakena ludambe

19 ¹Beee gbera ma kòto gbāaa mà ludambe lán parii yā'ona bà à bè: Aleluya!

Wa Luda bé à zì blè!

Àmbe gakui kɔn gbāaa vī ado,

²zaake è yākpae ke a zēa kɔn yāpuraaome.

À yākpae kè kɔn kaarua tódee kè anduna yāka kɔn a pāpākenao.

À a zɔblerinɔ dedena gēe bōa.

³Aɔ bè dɔ:

Aleluya!

À tésukpe égɔ dɔ gurɔ píngime.

⁴Gbēnsi gɔɔn baro aweesiigɔɔnɔ kɔn pɔ bēe mèn siigɔɔnɔ dàedae wà donzi kè Luda kè vēena a kitaane aɔ bè:

Aami! Aleluya!

Sāne Bòrɔ nɔseɔɔblee

⁵Ben ma kòto mà bɔna kíta pì kiia à bè:

À wa Luda tó kpá amɔa à zɔblerinɔ a píngi, amɔa kè á à vīa vīinɔ né fète gbēnsi.

⁶Ben ma kòto mà lán pari yā'ona bà, lán ísɔkana kīi bà, lán lapatana gbāaa bà à bè:

Aleluya!

Dii wa Luda Gbāapingide nà kíblenaa.

⁷Wà pɔnnaa ke wà yāa dɔ wà à tó kpá, zaake Sāne Bòrɔ nɔsegurɔ kà, à nɔɔ sorumi mà.

⁸ Wà táaru bisa pura féfen kè èe té kɛɛ kpàa à yi.

Táaru bisa pì né Luda gbēnɔ yāmaaakenanɔmɛ.

⁹ Malaika bèmɛ: Ñ kē. Aubarikadeenɔn gbē kè wà ní sísi Sāne Bòrɔ pì nɔsɛɔɔbleeanɔ ũ. À bèmɛ dɔ: Luda yā yāpuraan gwe. ¹⁰ Ma dae à aɛzi lɛ mà dɔnzi kene, ben à bèmɛ: Ñ beee tó. Ñ dɔnzi kɛ Ludane. N zòbleri daan ma ũ kɔn n gbē kè aɔ yā kè Yesu à sèeda kè kúnanɔ. Zaake yā kè Yesu à sèeda kèn annabikeyā'ona mì ũ.

Kirisi mɔna dina sɔ puraaa

¹¹ Ben ma ludambɛ è wēkōana, ben sɔ puraa bò, gbē kè dia tón Náanede Yāpurade. È yākpae kényo, è zì kányo a zéa. ¹² À wée de lán tévura bà, à kífura kukuna pari. Tɔ ke kēna à mì'aea, gbēke tɔ pì yáasi dōro, séde àpì. ¹³ À uta kè wà dà aru guu dana. À tón Luda Yā. ¹⁴ Ludambe zìkpɛɛnɔ tēzi, aɔ didi sɔ puraana kɔn táaru bisa pura féfen-o dadana. ¹⁵ Fēeda lé nnaa e bɔɔ à lén, lɛ à boriinɔ léo. Eé kí blemma kɔn mò gòdo eé kèse péɛ geepi beena geepi'ifékii guu, àmbe Luda Gbāapingide pɔfē pāsì ũ. ¹⁶ Wà tɔ kèkii kè à utaa kɔn à gbádaao:

Kínanɔ Kína, diinɔ Dii.

¹⁷ Ben ma malaika è à zena ɔfántēn. À lé gbāaa zù bāa kè aɔɔe vīaa musumusunzɔi píngi à bè: À mɔ à kakɔa à pòble bíta kè Ludaa kèaree ble, ¹⁸ lɛ à e à kínanɔ gè sɔ kɔn soza gbēnsinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn sɔnɔ kɔn ní dirinɔ kɔn gbē píngio, wēenɔ kɔn zòɔ, né fète gbēnsi. ¹⁹ Ben ma nòbɔ pāsì è kɔn anduna kínanɔ kɔn ní zìkpɛɛnɔ, aɔ kɔ kàkɔa wà zì ká kɔn gbē kè di sɔa pìo kɔn à zìkpɛɛnɔ. ²⁰ Wà nòbɔ pāsì pì kù ledò kɔn annabi egeɛ kè dabuyānɔ kè à aeo. Dabuyā pinɔn à gbē kè aɔɔ nòbɔ pāsì sèeda vī aɔ dɔnzi kè à takanɔn sāsāo. Wà ní zú té sèbe kè è kù kɔn ɔfántēgbō guu bēe aɔ plaa ní píngi. ²¹ Gbē kè di sɔa gbē kpaaanɔ dède kɔn fēeda kè bò à lé guuo, ben bāanɔ ní gènɔ blè aɔ ká píngi.

Kirisi kíblena anduna guu wè wàa sɔɔro

20 ¹ Ben ma malaika è bɔna ludambe à gèwāa wèe zòoto mōne kūna kɔn mòkyako gbèreo. ² À kwā kè de mlè zii ũu kè wè be Ibilisi ke Setān kù, ben à mò kàa ai wè wàa sɔɔro. ³ Malaika pì à zù gèwāa wèe zòoto pì guu, à gbà tātāale à kwado sikōrea, lɛ àton boriinɔ sāsāro ai wè wàa sɔɔroo pì gá papao. Beee gbera wé à gbare fète.

⁴ Ben ma kitanɔ è kɔn gbē kè aɔɔ vēenaanɔ. Wà ní gbá zé aɔ yākpae ke kɔn gbēnɔ. Ma gbē kè wà ní mì zì Luda yā kè Yesu a sèeda kè ona yānzinɔ è. Aɔɔe dɔnzi ke nòbɔ pāsì ke à takanero. Aɔɔe à sèeda ke ní mì'ae ke ní sɔɔro. Aɔ fēe bɔna gaan aɔ kí blè kɔn Kirisio wè wàa sɔɔro. ⁵ Gènɔ fēena káakupɔn gwe. Gè kpaaanɔ e fēero ai wè wàa sɔɔroo pì gàa à papao. ⁶ Aubarikadeenɔ gbē kè aɔ baka kù gènɔ fēena káakupɔ guunɔ

ũ, aõ kú adona. Ga plaade iko vīm̄maro. Aõégõ de Luda k̄n Kirisio gb̄gb̄arinc̄ ũme, aõégõ kí bleo ai wè wàa s̄w̄ro.

Setān zuna tén

7Tó wè wàa s̄w̄roo pì pàpa, weé Setān b̄o wà à gbare. 8Eé gá borii kè aõ kú anduna gooda siiḡw̄anc̄ s̄asa, Ḡw̄gu k̄n Maḡw̄guo, eé n̄ kak̄sa le aõ z̄i ká. Aõ pari lán ísiale b̄usu'aatē bà. 9Aõ dà andunala aõ l̄iga Luda gb̄nc̄o b̄urazi k̄n wétēdaa kè Ludaa yezio, m̄ode té b̄ò ludambe à n̄ kpáta. 10Wà Ibilisi kè n̄ s̄asā sè wà zù té sèbe kè è k̄u k̄n ɔf̄antēgb̄õ guu, guu kè wà n̄b̄o p̄asī k̄n annabi egeeo zùn. Aõégõ wāwāa kee f̄antē k̄n gwāwāio guro p̄ingi.

Yākpae zāade kena

11Ben ma kíblekita pura bíta è k̄n gbē kè v̄ēao. T̄w̄te k̄n musuo gusii lè à ae, guu kúinne d̄oro. 12Ben ma gèwāadeenc̄ è, né f̄ete gbēnsi, aõ zena k̄ta pì ae. Wà takadanc̄ wèwē, ben wà takada p̄ande wè d̄o wèndi takada ũ. Wà yākpae kè k̄n gèwāadeenc̄ aõ yākenaa lán à kēna takada p̄inc̄ guu nà. 13Ísīaa gèwāadee kè aõ kú a guunc̄ kpà. Ga k̄n gèwāao gèwāadee kè aõ kú n̄ guunc̄ kpà se. Ben wà yākpae kè k̄n baadeo a yākenaa. 14Wà ga k̄n gèwāao zù té sèbe guu. Té sèbe pì né ga plaadeeme. 15Gbē kè wèe n̄ t̄e e wèndi takada guuroonc̄ wà n̄ zú té sèbe pì guu.

T̄w̄te dufu k̄n musu dufuo

21 1Ben ma t̄w̄te dufu k̄n musu dufuo è, zaake t̄w̄te káakup̄o k̄n musu káakup̄o ḡete, b̄ens̄o ísīaa kuu d̄oro. 2Ben ma Luda wétēda Yerusalemu dufu è b̄ona musu Luda kiia èe pitaa. Wà k̄eke lán n̄gbē kè à zākēna sorumi mà bà. 3Ben ma k̄oto gbāaa mà b̄ona kíblekita kiia à bè: Luda v̄ēe k̄n gbēntēenc̄ sa, eégõ kúnyo, aõégõ de à gb̄nc̄o ũ. Luda pì égõ kúnyo a z̄inda n̄ Luda ũ. 4Eé n̄ wé'e'i gogoñne p̄ingi. Gaa égõ kuu d̄oro ke s̄osobi ke s̄od̄ona ke wāwāa, zaake yā ziinc̄o ḡete.

5Ben gbē kè v̄ēena k̄itaa bè: Ñ ma! Mée p̄o p̄ingi kee dufu. Ben à bème: Ñ kē, zaake yā k̄enc̄o náane v̄i, b̄ens̄o yāpuraame. 6Ben à bème: À k̄en gwe. Mámbe Alafa k̄n Omegao ũ, Naana k̄n Midenao. Gbē kè ímii e à dee, mé à gba bia í wèndidee. 7Gbē kè z̄i blè bé eégõ p̄o k̄enc̄o v̄i p̄ingi. Mégõ de à Luda ũ, eégõ de ma né ũ. 8M̄ode v̄iadeenc̄o k̄n náanesaideenc̄o k̄n zaakerinc̄o k̄n gbēderinc̄o k̄n zinakerinc̄o k̄n ēzēdeenc̄o k̄n tāagbāgb̄arinc̄o k̄n m̄onafikideenc̄o p̄ingi, aõ baka égõ de té sèbe kè è k̄u k̄n ɔf̄antēgb̄õ ũme. Ga plaadeen gwe.

Yerusalemu dufu

9Malaika ḡw̄nc̄o swēplaa kè aõ zub̄o m̄en swēplaa k̄una, kisia zāade m̄en swēplaa kán à pà p̄inc̄o doke mò à bème: Ñ mó mà Sāne B̄or̄o n̄o

dufu ɔɔɔanne. ¹⁰Luda Nini mɔnɔma guu malaika pì ma se à gàamao kpìi bíta lezīa. À Luda wétèda Yerusalemu òɔɔame ɔɔna musu Luda kiia, èe pitaa. ¹¹Èe té kee kōn Luda gakuio èe pii lán gbè bèèdee bà, lán dayamɔ bà. ¹²À bīi bíta lezī vī. À gānu mèn kuri awɛɛplaame, malaika gōɔn kuri awɛɛplaaanɔ zezenan. Isaraili bori mèn kuri awɛɛplaaanɔ tó kēna gānu pìnɔa. ¹³Gānu mèn aagōɔ kú ɔfāntēbɔe kpa, mèn aagōɔ kú gu'igbāroo kpa, mèn aagōɔ kú sɔɔmete kpa, mèn aagōɔ kú ɔfāntēgēkpen kpa. ¹⁴Wà bīi pì ēe dàe gbè mèn kuri awɛɛplaaanɔa. Sāne Bòrɔ zìrì gōɔn kuri awɛɛplaaanɔ tó kēna gbè pìnɔa.

¹⁵Malaika kè èe yā oome pýɔɔbɔ kè wà pì kōn vurao kūna, le à wétèdaa pì yō kōn à gānunɔ kōn à bīio. ¹⁶Wétèdaa pì gooda siigōme, à gbàa kōn à yàasao sáame. Ben à wétèdaa pì yò kōn pýɔɔbɔ pìo. À gbàa né kiloo wàa kuri awɛɛplaame. À gbàa kōn à yàasao kōn à lezīo píngi sáame. ¹⁷À à bīi yò dɔ, à lezī gāsāsuu baswɛɛplaa awɛɛsiigō. Malaika pì yò gbēntee gāsāsuu gbàa lémmē. ¹⁸Wà bīi pì kè kōn dayamɔ. Wétèdaa pì né vurame atēe wásawasa lán dígi bà. ¹⁹Wà gbè kè wà wétèdaa pì bīi dàea kèke kōn gbè bèède bori sànda píngio.

Wà gbè káakupɔ kèke kōn dayamɔ,

à plaadee kōn safiao,

à aagōdee kōn agatao,

à siigōdee kōn emeradio,

²⁰à sɔɔrodee kōn onisio,

à swɛɛdodee kōn kaaneliao,

à swɛɛplaadee kōn kisolitio,

à sɔraagōdee kōn berilio,

à kēndodee kōn topazao,

à kuridee kōn kisopazao,

à kuri awɛɛdodee kōn yasintio,

à kuri awɛɛplaadee kōn ametisio.

²¹Gānu mèn kuri awɛɛplaaa pìnɔ né òso mèn kuri awɛɛplaaanɔme. Wà í píngi kè kōn òsoo mèn doodo. Wétèdaa pì zéda né vurame atēe, wè guu en lán dígi bà.

²²Mée Luda kpé e wétèdaa pì guuro, zaake Dii Luda Gbāapingide kōn Sāne Bòrɔon kpé pì ũ. ²³Wétèdaa pì bà kú kōn ɔfāntē ke mɔvura gupunaoro. Luda gakui bé è wétèdaa pì pu, bensō Sāne Bòrɔ de à fitia ũ. ²⁴Boriinɔ é taa o à gupuraazi, anduna kínanɔ é gēn kōn í auzikinɔ. ²⁵À gānunɔ é gō tatana fāantē zikiro, gwāavī é gō kú gwe sōro. ²⁶Weé gēn kōn boriinɔ auzikinɔ kōn í pɔ ɔɔdeenɔ. ²⁷Mode pɔ gbāsī ke é gēnlo ke wíyākèri ke mɔnafikidee, séde gbē kè Sāne Bòrɔ í tó kè wèndi takada guunɔ.

22 ¹Ben malaika pì swali wèndidee kè èe ɔɔ Luda kōn Sāne Bòrɔ kíta kiia òɔɔame, èe té kee lán gbèdígi bà. ²Èe bàa lee wétèda

zédaa gura súusu. Lí wëndide kú à baa kãa kpa kɔn à baa kè kpaao, è né i wè do gèn kuri aweeplaa, mo kɔn moɔo gèn doodo. Lí pì lánɔ né boriino aafia'ekiime. ³Pó kè Luda lé kènè ke éǵɔ kuu dɔro. Luda kɔn Sãne Bòro kíta éǵɔ kú wétèdaa pì guu, à zòblerino sɔ é dɔzi. ⁴Aṣé à e wéedewe, bensɔ à tó éǵɔ kú ní m'áaa. ⁵Gwãaví éǵɔ kuu dɔro, gbêke bà éǵɔ kú kɔn fitia ke ɔfântè gupuraaoro, kè Dii Luda é guu puúne yãnzí. Aṣéǵɔ kí bleé ai guro píngi. ⁶Ben à bèmè: Yã beeno náane ví bensɔ yãpuraame. Dii Luda kè è dɔ annabinone ae bé à a malaika zì, le à zòblerino yã kè eé mó tiaa dṣ.

Yesu é mó tia

⁷Ñ gwa, mé mó tia. Aubarikadeen gbê kè takada kè annabikeyãno kũna ù.

⁸Ma Yohana mámbe ma yã beeno mà má è. Kè má mà bensɔ má è, ma kue malaika kè yã pìno òdɔamee aezí mà dɔnzi kène. ⁹Ben à bèmè: Ñ beee tó. Ñ dɔnzi ke Ludane. N zòbleri daan ma ù kɔn n annabi gbèdaaano kɔn gbê kè aɔɔ takada kè yãno kũnana. ¹⁰Ben à bèmè: Ñton pɔ kúe takada kè annabikeyãnoaro, zaake à guro kà kii. ¹¹Gbê zaaa aia ke àǵɔ à zaaa kee. Gbãsidee aia ke àǵɔ gbãsi. Gbê maaa aia ke àǵɔ à maaa kee. Gbê kè kú adona aia ke àǵɔ kú adona.

¹²Ñ gwa, mé mó tia, méǵɔ láada kũna, le mà fia boo baadene a yãkenaa. ¹³Alafa kɔn Omegaon ma ù, Aede kɔn Zãadeo, Naana kɔn Midena. ¹⁴Aubarikadeenon gbê kè aɔ ní utagyaba pìpino ù. Aṣéǵɔ zé ví aɔ gè wétèdaa pì gãnuno guu, aɔ lí wëndide beé ble. ¹⁵Mòde lewannɔ éǵɔ kú gwero, èzèdeeno kɔn pãpãkerino kɔn gbèderino kɔn tãagbãgbãrino kɔn gbê kè aɔɔ ye monafiki yãkenazino.

¹⁶Ma Yesu ma a malaika zì àǵɔ deare yã pìno sèedadee ù sɔsinone. Mámbe Dauda borii ù, à kpata kè pìto pà kina ù, gudɔna sɔsone i nnaa ù. ¹⁷Luda Nini kɔn Sãne Bòro no dufuo è be, ò mó. Gbê kè yã pì mà sɔ, à be, ò mó. Gbê kè ímii e à dee, à mó. Gbê kè ye í wëndideezi, à sí gbaa ù.

¹⁸Mée bee gbê kè aɔ takada kè annabikeyã mànone ní píngi, tó gbê yãke kàara à guu, Luda é kisia kè à yã kú takada kè guuno kaara adeene. ¹⁹Tó gbê yãke bò takada kè guu sɔ, Luda é adee baka bɔ a wétèdaan kɔn lí wëndidee kè à yã kú takada kè guuo.

²⁰Gbê kè de yã pìno sèedadee ùu bè: Yãpurame, mé mó tia. Aami! Dii Yesu, ò mó!

²¹Dii Yesu gɔ gbêkeé ví kɔn a gbèno ní píngi. Aami!

Read the New Testament daily

January

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Matiu 1:1–2:12	17	Matiu 12:1-21
2	Matiu 2:13–3:6	18	Matiu 12:22-45
3	Matiu 3:7–4:11	19	Matiu 12:46–13:23
4	Matiu 4:12-25	20	Matiu 13:24-46
5	Matiu 5:1-26	21	Matiu 13:47–14:12
6	Matiu 5:27-48	22	Matiu 14:13-36
7	Matiu 6:1-24	23	Matiu 15:1-28
8	Matiu 6:25–7:14	24	Matiu 15:29–16:12
9	Matiu 7:15-29	25	Matiu 16:13–17:9
10	Matiu 8:1-17	26	Matiu 17:10-27
11	Matiu 8:18-34	27	Matiu 18:1-22
12	Matiu 9:1-17	28	Matiu 18:23–19:12
13	Matiu 9:18-38	29	Matiu 19:13-30
14	Matiu 10:1-23	30	Matiu 20:1-28
15	Matiu 10:24–11:6	31	Matiu 20:29–21:22
16	Matiu 11:7-30		

February

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Matiu 21:23-46	15	Maaku 1:1-28
2	Matiu 22:1-33	16	Maaku 1:29–2:12
3	Matiu 22:34–23:12	17	Maaku 2:13–3:6
4	Matiu 23:13-39	18	Maaku 3:7-30
5	Matiu 24:1-28	19	Maaku 3:31–4:25
6	Matiu 24:29-51	20	Maaku 4:26–5:20
7	Matiu 25:1-30	21	Maaku 5:21-43
8	Matiu 25:31–26:13	22	Maaku 6:1-29
9	Matiu 26:14-46	23	Maaku 6:30-56
10	Matiu 26:47-68	24	Maaku 7:1-23
11	Matiu 26:69–27:14	25	Maaku 7:24–8:10
12	Matiu 27:15-31	26	Maaku 8:11–9:1
13	Matiu 27:32-66	27	Maaku 9:2-29
14	Matiu 28:1-20	28	Maaku 9:30–10:12

March

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Maaku 10:13-31	17	Luku 2:36-52
2	Maaku 10:32-52	18	Luku 3:1-22
3	Maaku 11:1-26	19	Luku 3:23-38
4	Maaku 11:27-12:17	20	Luku 4:1-30
5	Maaku 12:18-37	21	Luku 4:31-5:11
6	Maaku 12:38-13:13	22	Luku 5:12-28
7	Maaku 13:14-37	23	Luku 5:29-6:11
8	Maaku 14:1-21	24	Luku 6:12-38
9	Maaku 14:22-52	25	Luku 6:39-7:10
10	Maaku 14:53-72	26	Luku 7:11-35
11	Maaku 15:1-47	27	Luku 7:36-8:3
12	Maaku 16:1-20	28	Luku 8:4-21
13	Luku 1:1-25	29	Luku 8:22-39
14	Luku 1:26-56	30	Luku 8:40-9:6
15	Luku 1:57-80	31	Luku 9:7-27
16	Luku 2:1-35		

April

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Luku 9:28-50	16	Luku 18:1-17
2	Luku 9:51-10:12	17	Luku 18:18-43
3	Luku 10:13-37	18	Luku 19:1-27
4	Luku 10:38-11:13	19	Luku 19:28-48
5	Luku 11:14-36	20	Luku 20:1-26
6	Luku 11:37-12:7	21	Luku 20:27-47
7	Luku 12:8-34	22	Luku 21:1-28
8	Luku 12:35-59	23	Luku 21:29-22:13
9	Luku 13:1-21	24	Luku 22:14-34
10	Luku 13:22-14:6	25	Luku 22:35-53
11	Luku 14:7-35	26	Luku 22:54-23:12
12	Luku 15:1-32	27	Luku 23:13-43
13	Luku 16:1-18	28	Luku 23:44-24:12
14	Luku 16:19-17:10	29	Luku 24:13-53
15	Luku 17:11-37	30	Yohana 1:1-28

May

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Yohana 1:29-51	17	Yohana 9:1-41
2	Yohana 2:1-25	18	Yohana 10:1-21
3	Yohana 3:1-21	19	Yohana 10:22-42
4	Yohana 3:22-4:3	20	Yohana 11:1-53
5	Yohana 4:4-42	21	Yohana 11:54-12:19
6	Yohana 4:43-54	22	Yohana 12:20-50
7	Yohana 5:1-23	23	Yohana 13:1-30
8	Yohana 5:24-47	24	Yohana 13:31-14:14
9	Yohana 6:1-21	25	Yohana 14:15-31
10	Yohana 6:22-40	26	Yohana 15:1-27
11	Yohana 6:41-71	27	Yohana 16:1-33
12	Yohana 7:1-29	28	Yohana 17:1-26
13	Yohana 7:30-52	29	Yohana 18:1-24
14	Yohana 7:53-8:20	30	Yohana 18:25-19:22
15	Yohana 8:21-30	31	Yohana 19:23-42
16	Yohana 8:31-59		

June

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Yohana 20:1-31	16	Zirinɔ 10:34-48
2	Yohana 21:1-25	17	Zirinɔ 11:1-30
3	Zirinɔ 1:1-26	18	Zirinɔ 12:1-23
4	Zirinɔ 2:1-47	19	Zirinɔ 12:24-13:12
5	Zirinɔ 3:1-26	20	Zirinɔ 13:13-41
6	Zirinɔ 4:1-37	21	Zirinɔ 13:42-14:7
7	Zirinɔ 5:1-42	22	Zirinɔ 14:8-28
8	Zirinɔ 6:1-15	23	Zirinɔ 15:1-35
9	Zirinɔ 7:1-29	24	Zirinɔ 15:36-16:15
10	Zirinɔ 7:30-50	25	Zirinɔ 16:16-40
11	Zirinɔ 7:51-8:13	26	Zirinɔ 17:1-34
12	Zirinɔ 8:14-40	27	Zirinɔ 18:1-21
13	Zirinɔ 9:1-25	28	Zirinɔ 18:22-19:12
14	Zirinɔ 9:26-43	29	Zirinɔ 19:13-41
15	Zirinɔ 10:1-33	30	Zirinɔ 20:1-38

July

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Zīrinɔ 21:1-16	17	Romudeenɔ 4:1-12
2	Zīrinɔ 21:17-36	18	Romudeenɔ 4:13-5:5
3	Zīrinɔ 21:37-22:16	19	Romudeenɔ 5:6-21
4	Zīrinɔ 22:17-23:10	20	Romudeenɔ 6:1-23
5	Zīrinɔ 23:11-35	21	Romudeenɔ 7:1-14
6	Zīrinɔ 24:1-27	22	Romudeenɔ 7:15-8:6
7	Zīrinɔ 25:1-27	23	Romudeenɔ 8:7-21
8	Zīrinɔ 26:1-32	24	Romudeenɔ 8:22-39
9	Zīrinɔ 27:1-20	25	Romudeenɔ 9:1-21
10	Zīrinɔ 27:21-44	26	Romudeenɔ 9:22-10:13
11	Zīrinɔ 28:1-31	27	Romudeenɔ 10:14-11:12
12	Romudeenɔ 1:1-17	28	Romudeenɔ 11:13-36
13	Romudeenɔ 1:18-32	29	Romudeenɔ 12:1-21
14	Romudeenɔ 2:1-24	30	Romudeenɔ 13:1-14
15	Romudeenɔ 2:25-3:8	31	Romudeenɔ 14:1-23
16	Romudeenɔ 3:9-31		

August

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Romudeenɔ 15:1-21	17	1 Kɔrintideenɔ 11:2-16
2	Romudeenɔ 15:22-16:7	18	1 Kɔrintideenɔ 11:17-34
3	Romudeenɔ 16:8-27	19	1 Kɔrintideenɔ 12:1-26
4	1 Kɔrintideenɔ 1:1-17	20	1 Kɔrintideenɔ 12:27-13:13
5	1 Kɔrintideenɔ 1:18-2:5	21	1 Kɔrintideenɔ 14:1-17
6	1 Kɔrintideenɔ 2:6-3:4	22	1 Kɔrintideenɔ 14:18-40
7	1 Kɔrintideenɔ 3:5-23	23	1 Kɔrintideenɔ 15:1-28
8	1 Kɔrintideenɔ 4:1-21	24	1 Kɔrintideenɔ 15:29-58
9	1 Kɔrintideenɔ 5:1-13	25	1 Kɔrintideenɔ 16:1-24
10	1 Kɔrintideenɔ 6:1-20	26	2 Kɔrintideenɔ 1:1-11
11	1 Kɔrintideenɔ 7:1-24	27	2 Kɔrintideenɔ 1:12-2:11
12	1 Kɔrintideenɔ 7:25-40	28	2 Kɔrintideenɔ 2:12-17
13	1 Kɔrintideenɔ 8:1-13	29	2 Kɔrintideenɔ 3:1-18
14	1 Kɔrintideenɔ 9:1-18	30	2 Kɔrintideenɔ 4:1-12
15	1 Kɔrintideenɔ 9:19-10:13	31	2 Kɔrintideenɔ 4:13-5:10
16	1 Kɔrintideenɔ 10:14-11:1		

September

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	2 Kɔrintideenɔ 5:11-21	16	Galatianɔ 2:17-3:9
2	2 Kɔrintideenɔ 6:1-13	17	Galatianɔ 3:10-22
3	2 Kɔrintideenɔ 6:14-7:7	18	Galatianɔ 3:23-4:20
4	2 Kɔrintideenɔ 7:8-16	19	Galatianɔ 4:21-5:12
5	2 Kɔrintideenɔ 8:1-15	20	Galatianɔ 5:13-26
6	2 Kɔrintideenɔ 8:16-24	21	Galatianɔ 6:1-18
7	2 Kɔrintideenɔ 9:1-15	22	Efesudeenɔ 1:1-23
8	2 Kɔrintideenɔ 10:1-18	23	Efesudeenɔ 2:1-22
9	2 Kɔrintideenɔ 11:1-15	24	Efesudeenɔ 3:1-21
10	2 Kɔrintideenɔ 11:16-33	25	Efesudeenɔ 4:1-16
11	2 Kɔrintideenɔ 12:1-10	26	Efesudeenɔ 4:17-5:2
12	2 Kɔrintideenɔ 12:11-21	27	Efesudeenɔ 5:3-33
13	2 Kɔrintideenɔ 13:1-14	28	Efesudeenɔ 6:1-24
14	Galatianɔ 1:1-24	29	Filipideenɔ 1:1-26
15	Galatianɔ 2:1-16	30	Filipideenɔ 1:27-2:18

October

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Filipideenɔ 2:19-3:6	17	1 Timɔti 2:1-15
2	Filipideenɔ 3:7-4:1	18	1 Timɔti 3:1-16
3	Filipideenɔ 4:2-23	19	1 Timɔti 4:1-16
4	Kɔlɔsedeenɔ 1:1-20	20	1 Timɔti 5:1-25
5	Kɔlɔsedeenɔ 1:21-2:7	21	1 Timɔti 6:1-21
6	Kɔlɔsedeenɔ 2:8-23	22	2 Timɔti 1:1-18
7	Kɔlɔsedeenɔ 3:1-17	23	2 Timɔti 2:1-21
8	Kɔlɔsedeenɔ 3:18-4:18	24	2 Timɔti 2:22-3:17
9	1 Tesalonikadeenɔ 1:1-2:9	25	2 Timɔti 4:1-22
10	1 Tesalonikadeenɔ 2:10-3:13	26	Titu 1:1-16
11	1 Tesalonikadeenɔ 4:1-5:3	27	Titu 2:1-14
12	1 Tesalonikadeenɔ 5:4-28	28	Titu 2:15-3:15
13	2 Tesalonikadeenɔ 1:1-12	29	Filimɔ 1:1-25
14	2 Tesalonikadeenɔ 2:1-17	30	Eberunɔ 1:1-14
15	2 Tesalonikadeenɔ 3:1-18	31	Eberunɔ 2:1-18
16	1 Timɔti 1:1-20		

November

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	Eberunɔ 3:1-19	16	Eberunɔ 13:1-25
2	Eberunɔ 4:1-13	17	Yemisi 1:1-18
3	Eberunɔ 4:14–5:14	18	Yemisi 1:19–2:17
4	Eberunɔ 6:1-20	19	Yemisi 2:18–3:18
5	Eberunɔ 7:1-19	20	Yemisi 4:1-17
6	Eberunɔ 7:20-28	21	Yemisi 5:1-20
7	Eberunɔ 8:1-13	22	1 Pita 1:1-12
8	Eberunɔ 9:1-10	23	1 Pita 1:13–2:10
9	Eberunɔ 9:11-28	24	1 Pita 2:11–3:7
10	Eberunɔ 10:1-18	25	1 Pita 3:8–4:6
11	Eberunɔ 10:19-39	26	1 Pita 4:7–5:14
12	Eberunɔ 11:1-16	27	2 Pita 1:1-21
13	Eberunɔ 11:17-31	28	2 Pita 2:1-22
14	Eberunɔ 11:32–12:13	29	2 Pita 3:1-18
15	Eberunɔ 12:14-29	30	1 Yohana 1:1-10

December

<i>date</i>	<i>Scripture</i>	<i>date</i>	<i>Scripture</i>
1	1 Yohana 2:1-17	17	Zia yā 8:1-13
2	1 Yohana 2:18–3:2	18	Zia yā 9:1-21
3	1 Yohana 3:3-24	19	Zia yā 10:1-11
4	1 Yohana 4:1-21	20	Zia yā 11:1-19
5	1 Yohana 5:1-21	21	Zia yā 12:1-18
6	2 Yohana 1:1-13	22	Zia yā 13:1-18
7	3 Yohana 1:1-14	23	Zia yā 14:1-20
8	Yuda 1:1-25	24	Zia yā 15:1-8
9	Zia yā 1:1-20	25	Zia yā 16:1-21
10	Zia yā 2:1-17	26	Zia yā 17:1-18
11	Zia yā 2:18–3:6	27	Zia yā 18:1-24
12	Zia yā 3:7-22	28	Zia yā 19:1-21
13	Zia yā 4:1-11	29	Zia yā 20:1-15
14	Zia yā 5:1-14	30	Zia yā 21:1-27
15	Zia yā 6:1-17	31	Zia yā 22:1-21
16	Zia yā 7:1-17		